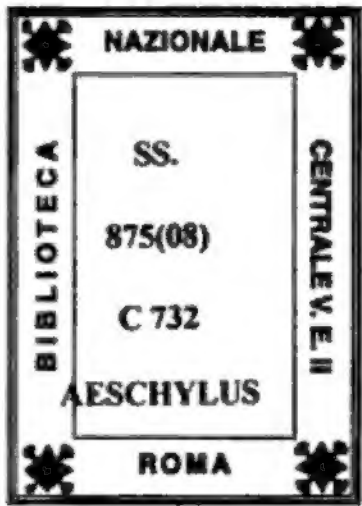


MADE IN ITALY



57
1
REC. CASE
DI. EVANS

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΚΑΙ

ΣΟΦΟΚΛΗΣ.

ÆSCHYLI ET SOPHOCCLIS

TRAGOEDIÆ ET FRAGMENTA.

—❧—
PARIS. — EXCEDEBANT FIRMIN DIDOT FRATRES, VIA JACOB, 56.
—❧—

fa 223
ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΚΑΙ

ΣΟΦΟΚΛΗΣ.

ÆSCHYLI ET SOPHOCCLIS

TRAGOEDIÆ ET FRAGMENTA.

GRÆCE ET LATINE CUM INDICIBUS.



PARISHS,

EDITORE AMBROSIO FIRMIN DIDOT,

INSTITUTI REGII FRANCÆ TYPOGRAPHO,

VIA JACOB, 56.

M DCCC XLIII.

SS. 875 (08) C 732 Aeschylus

am

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

ÆSCHYLI TRAGOEDIÆ

SEPTEM

ET PERDITARUM FRAGMENTA,

EDITIONEM LIPSIENSEM GUIL. DINDORFII RECOGNOVIT,

TRANSLATIONEM LATINAM CONDIDIT,

FRAGMENTA POST WELCKERUM ET HERMANNUM DISPOSUIT ET EXPLICUIT

E. A. I. AHRENS,

GYMNASII COBURGENSIS PROFESSOR.

ADDITI SUNT INDICES NOVI.

PRÆFATIO.

ÆSCHYLI tragoedias quum latine verterem in usum eorum quibus lectio sufficit cursoria neque tempus est neque voluntas accuratius ut inquirent poetam, non inter minimas difficultates, quibus opera mea obsideretur plurimis, referendum putavi, quod verba ipsa ubique ita constituenda erant etiam in iis locis, qui sunt corruptissimi, ut aliquid saltem significarent, quod neque abhorreret a sententia legibusque linguæ græcæ conveniret neque indignum esset gravitate Æschylea. Neque me fefellit provinciam a me susceptam multo difficilius geri quam si Æschylum denuo ederem vel commentariis instruerem vel ex codicibus emendarem. Nam si edis scriptorem veterem, ubi nihil novi habeas aut verum quid sit affirmare non possis, tacere licet, alia corrupta dicas, multa obscura, nonnulla etiam ejusmodi, ut sine novis subsidiis explicari nequeant. Quæ non eodem modo faciat interpres, cui ubique hoc munus impositum est, ut exprimat saltem aliquam sententiam adaptatam iis quæ antecedant et sequantur neque abhorrentem ab instituto poetæ. Qua in re ut satisfacerem quam plurimis idque cum minimo meo periculo facerem atque paucissima a me ipso postularentur : artificio usus, Dindorsii editionem ubique sequendam initio decreveram quæ et bene emendata plurimis locis videretur et quam proxime ad codicum scripturam accederet et pauca relinqueret, quæ intelligi non possent. Verum mox intellexi spem meam deceptam esse. Neque enim desunt in illa editione loci, in quibus auctoritas codicum bona et haud contemnenda spreta sit, editione Glasguensi nimis fideliter expressa; neque omnia ita cohærere dixeris, ut sententiæ bene congruerent copularentque sensa poetæ. Et quomodo deteriora asciscas

ubi satis scias meliora et in promptu esse et ab aliis ascita? Rejecta vero Dindorfii editione nulla alia fuit, quam prorsus sequerer. Itaque nihil erat reliquum nisi ut codices ipsos consulerem ipsamque Dindorfii editionem ita sequerer, ut locos, in quibus necessarium videbatur, corrigerem vel codicum subsidio vel ex conjectura. Verum totam rem adornavi hac lege, ut non ubique mea quæ scripserim prorsus vera esse pronunciare velim. Longe corruptior est *Æschylus* et abstrusior quam ut tuto constituas quid ab illo scriptum sit. Permulta sane necessitate coactus ascivi ut si nihil aliud sententiam tamen efficerem. Si autem putaveris editionem meam longius recedere ab auctoritate codicum quam reliquas; valde falsus eris. Ubicumque, quoad fieri potuit, antiquos libros secutus etiam speciosissimas conjecturas virorum doctorum rejiciendas putavi, quas tum demum ascivi ubi manifesto aliquid conjectura asciscendum fuit. Hæc vero ipsa ita a me administrata sunt, ut omnia precario scriberem paratusque essem illa ipsa rejicere, si meliora in medium afferrentur. Ceterum ne quis consilio meo ignorato me accuset, multa aliena a me recepta esse omisso nomine ejus qui primus occupavit: illud sane negligentia mea factum est, quia oblitus sum nomina adscribere eorum qui repperunt editioni Wellauerianæ qua utebar, idque feceram multo ante quam mihi in mentem venerat edere *Æschylum*. Quocirca bona quæ protuli, aliena puta; quæ minus, adscribe mihi.

Codices plerique sunt ejusmodi ut nunquam fere satis tuto iis confidas deprehendasque ubique indicia plurima correctorum, in primis Triclinii. Inter omnes tamen eminet codex Mediceus: post eum Guelpherbytanus et Regius Parisinus 3521, ad Askewio collatus, et ii quibus usus est Robortellus. Dolendum vero est quod nullus horum ita collatus est ut ubique certo scias quid in illis scriptum sit: quæ res multo difficiliorem reddit operam corrigendi. Quæ quum ita essent, codices hos, quos in primis consului, ita secutus sum, ut nunquam iis confiderem nisi diserte eno-

tatas eorum scripturas viderem. Itaque nemo mirum censeat quod multa intacta reliqui, quæ divinationibus virorum doctorum correcta essent. Hæc plerumque nimis dubia videbantur. Ita quod mireris ne Hermanni quidem *aperta operta* ascivi, quia non sine periculo id me facturum videbam. Ita Hermannus in Persis v. 1000,

Ἐταρον ἔταρον· οὐκ ἀμφὶ σκηναῖς
τροχλάτοισιν, ὀπισθεν ἐπόμενοι,

latine vertit : *miror, miror; non sunt circa tentorium pone sequentes*. Verum Xerxes *solus* adest neque convenit choro illud *miror, miror*.

In interpretatione latina id potissimum secutus sum ut Æschyli verba brevissime et accuratissime latine redderem, poetam ratus facillime intelligi, si eadem orationis brevitate eadem sensa excitarentur. Neque dubito quin Æschylus eo melius exprimatur quo magis verbis ipsis institeris. Ita facillime vim poetæ assecutus sis retinuerisque brevitatis decus quod non inter minima referendum sit. Brevitas quidem obscuritatem parit : verum diminui, ut puto, hoc incommodum additis brevibus interpretationibus. Deinde vero Æschylus non is est qui a somnolento et oscitante lectore intelligi possit. Quare qui volet cognoscere Æschylum non deterritus cogitandi labore : ei hæc interpretatio satis erit facilis et perspicua. In reliquis satis habebō si mea quoque opera aliquid eo contulerim ut frequentius poeta legatur, quo sublimiorem lectuque digniorem antiquitas habet neminem.

Sed jam necesse est ad illa redire quæ aut innovavi, aut intacta reliqui. Quæ dum expono, meum non esse censeo ut alios redarguam. Satis habebō pro instituto meo brevitatis illa commemorasse et ubi fuit necessarium defendisse.

PROMETHEUS.

Ad Prometheus quod attinet perpauca habeo quæ dicam. Versus 50 offensioni fuit viris doctis. Schol. explicat ἐπράχθη vocibus ὤρισταί, τετύπνται. Itaque ἐκράνθη verum putavi, quod postea a Reisigio conjectum esse cognovi. Schæferus in App. ad Dem. I, p. 876 scripsit ἐτάχθη. Sed recte ἐπράχθη. Sententia est: omnia in deorum utilitatem effecta et parata sunt; Jovi parent dii ut quibus imperium non contigit. De πράσσω cf. Eum. 122 et 928.

76. Pedicæ intelliguntur quæ carnem penetrant quo arctius pedem constringant.

235 cod. Med. ἐγὼ δὲ τολμησ' εἴξ. Valckenarius ἐγὼ δ' ἐτολμησ' εἴξ. Deteriores codices ἐγὼ δὲ τολμῆς vel ἐγὼ δ' ὁ τολμῆς, quæ manifesto correctio est.

313 sunt qui γόλον improbant, cui ὄχλον substituant. Recte libri. Sunt labores, quibus Prometheus exantlandis irascitur.

430. Valde incerta est hujus versus scriptura; ὑποστεινάζει in libris manu scriptis. Reisigius defendere conatus est his verbis: Fundamenti loco habendum ὑποστεινάζει, tum propter auctoritatem librorum, tum quod de prosa oratione petitum est ὑποδαστάζει. Ita autem σθένος non habet quo referatur. Quod autem Wellaucrus cogitat de figura, quam ἐν διὰ δυοῖν dicunt, de eo multimodis fallitur: ita enim nec τί ponere licet pro καί, nec præmittere attributivum nomen: deinde βάρος dicendum erat de cælo, non σθένος: præterea ne sic quidem quam instituerit grammaticam verborum structuram intelligitur. Scripturæ discrepantia notata nulla est, præterquam quod Ἄτλας ὁ reperitur apud Scholiastam. In eo autem vocabulo ipsa corruptela cernitur emendandusque Æschylus sic est:

Ἄτλαντος αἰὲν ὑπείροχον σθένος κραταῖον
οὐράνιον τε πόλον νύτοισ
ὑποστεινάζει.

Ita Reisigius, qui interpretationem deinde Germanicam addidit. Quæ quum subtilius quam verius explicata mihi viderentur, non dubitavi Dindorfii et facilem et elegantem emendationem asciscere.

578. Vide Hermannii Opusc. vol. IV, p. 334.

617 quod hodie legitur πᾶν γὰρ ἄν, ex conjectura H. Stephani prosectum est; verum minime rejiciendum est πᾶν γὰρ οὖν, ex codice Mediceo enotatum. Est enim lene imperium vel potius exhortatio: « Dic quid velis, nam non est quod timeas: exquiras ex me omnia. » Cf. Soph. Orl. C. 43, ubi immerito ἄν interpositum est.

Est enim votum illius qui loquitur ut ne unquam populus Atheniensis Eumenidas alio nomine vocet.

711 codices omnes γύποδας. Hermannus ἀλλὰ γυῖ' ἀλιστόνοισ.

770, ita interpretes. Codex optimus πλὴν, quod minime rejiciendum est et fortasse melius quam quod receptum est.

791 lacunæ signum est appositum; verum si ἡλιοστιβίαις pro verbo accipias, eo supersedere poteris.

880 sunt qui ἄπυρος candentissimum explicent. Non recte. Intelligitur enim stimulus qui quamquam sine igne est, tamen ardet vehementissime.

1013 μείζον in codd.; μείον conjectura Stanleii refutata ab Wellauero.

1050 ἡ τοῦδε τύχη Dindorfii, ni fallor, conjectura est. Cod. Med. ἡ τοῦδ' εὐτυχῇ, in margine εἰ τὰδ'. Alii aliter.

SEPTEM AD THEBAS.

V. 13 copula post ὥραν deest in omnibus fere codicibus; itaque eam rejeci. Eteocles in maximo patriæ periculo omnes ad arma capienda evocat, etiam pueros et senes qui a bellis alio tempore vacationem habebant. Juvenum nulla mentio facienda erat, quia hi omni tempore ad urbem defendendam armis parati esse debebant. Itaque ut aliquid diceret, quo majus periculum patriæ imminens ostenderet, juvenes commemorare omisit. Quos si voluisset nominare, procul dubio id non strictim et obiter copula τί tam levi et tenui addita fecisset, ut tantummodo ὥραν τ' ἔχονθ' ἕκαστον diceret. Itaque ὥραν omissa copula scribendum fuit. Deinde ὥς τι codices optimi. Stanleius ὥς τι; quod quum paulo incertiore comparisonem faciat, ὥς τὸ præferendum judicavi, i. e. quemadmodum officium uniuscujusque est ut patriam defendat.

83 sententia et versus postulant ἐλαδέμας. Codices ἐλαδεμνάς.

125 construe: γενοῦ Λύκειος αὐτῆς στόνων. Dubitari enim non potest, quin λύκος sive λύκη vel simile quid sit fundamentum vocis ex quo Λύκειος sit derivatus. Quod si est, Λύκειος significat aliquid quod affinitatis aliquid habeat cum radiis solis. Vid. Dunc. Lex. Hom. Pind. v. Λύκος.

161 codices τέλος. ἐν μάχαις τε. Dindorfii conjectura est ἐν μάχαις σύ τε, quæ fortasse propius accedat ad ductus literarum quæ sunt codicum, si scribatur ut scripsi: ἐν μάχα· σύ τε. Pronomen σύ enim necessarium est: nam omnes deorum invocationes ab hac vocula incipiunt.

PRÆFATIO.

Versus 195 deest in codice Mediceo. Sed Guelpherbytanus τοιαῦτά τ' ἄν. Itaque recte Blomfieldius τοιαῦτά τ᾽ ἄν.

205 Med. ὅτι γι. Cod. Reg. Par. 3521 ὅτι τε. Deest τε in Aldina. Itaque scripsi omissa τέ particula, quam versus non fert, id quod sententia postulat. Constructio verborum: Ἰδῆσα ἀκούσασα ὄτοβον ὅτι σύριγγες ἐλίτροχοι ἐλαγξαν, (ὄτοβόν) τε ἱππικῶν ἀύπνων πηδαλίων, πυριγενετῶν χαλινῶν διὰ στόματα.

225 codd.: μήτηρ, γυνή, σωτήρ. Hermannii emendationem recepi. Olim ex Scholiasta τύχης pro γυνή conieceram.

292 λεχάων recepi. Codices λεχίων.

315 codd. καὶ τᾶν; editorum quidam ἄταν coniecerunt. Ego αἰχμάν praetulī, quum codicum scriptura ferri non posset.

323 vulgo δουλείαν.

364. Vulgo hæc ita scribuntur:

τλήμονες εὐνὰν αἰχμάλωτον
ἀνδρὸς εὐτυχοῦντος ὡς
δυσμένους ὑπερτέρου.
Ἐλπίς ἐστὶ νύκτερον τέλος μολεῖν
παγκλαύτων ἀλγέων ἐπίρροθον.

472 alii σὺν τύχῃ δὲ τῷ καὶ δὴ πέπειμπται, *Fortuna favente jam adversus illum missus est. Verum neque τῷ placet pro αὐτῷ neque καὶ δὴ illo loco tulerim. Deinde πέπειμπτ' οὐ habent, quod ad sensum ineptum est legibusque linguae contrarium.*

562 quum illud ἂν productum offenderet, recte fortasse scribitur ex sententia Seidleri:

πυκνοῦ κροτήσμοῦ τυγχάνουσ' ὑπὸ πόλιν
θεῶν θελόντων ἂν ἀληθῆσαιμ' ἐγώ.

Accedit quod illud δ' post ἂν in multis codicibus desideratur.

577 suspicor ὄμμα esse in codice Mediceo, quod multo melius est quam quod vulgo legitur ὄνομα.

628 vulgo ἐκτρέποντες γὰρ πρὸς ἐπιμόλους. Sed πρὸς deest in multis codicibus. Fortasse ita legendum est:

ἁλύντες θεοὶ δικαίους λιτὰς
ἡμετέρας τελεῖθ' ὅς πόλις εὐτυχεῖ
δορίπονα κάκ', ἐκτρέπων τε γὰρ
ἐπιμόλους πύργων τ' ἐκτρεβὲν βάλων
Ζεὺς σφε κᾶνοι κερύνει.

695 τελεῖν Turnebus et post eum alii. Libri τελεῖ vel τελεῖα.

700 retinui vulgatam scripturam. Codd. δόμον vel δόμων; posterius fortasse recte: *Euria atram procellam ciens a domo non discedet.*

762 cod. Med. ἀλκάν.

766 παλαιφάτων quum repertum sit in codice

Mediceo et in editione Aldina, non dubitavi illud recipere correctā voce ἀραί. Vulgo enim παλαιφατοι ἀραί legitur.

785 τέκνοις ἀραίας vulgo legitur. Correxī versum, ut antistrophicō responderet.

804 seqq. Codices dant hoc ordine versus:

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πόλις σέσωσται, βασιλεὺς δ' ὁμόσποροι
ἄνδρες τεθνήσιν ἐκ χειρῶν αὐτοκτόνων...

ΧΟΡΟΣ.

Τίνες; τί δ' εἶπας; παραφρονῶ φύβῳ λόγου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Φρονοῦσα νῦν ἀκουσον, Οἰδίπου γένος...

ΧΟΡΟΣ.

Οἱ ἐγὼ ταλαινα, μάντις εἰμὶ τῶν κακῶν

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐδ' ἀμφιλέκτως μὴν κατεσποδῆμένοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐκείθι κῆλθον; βαρεῖα δ' οὖν ὁμῶς φράσον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὕτως ἀδελφαί; χερσὶν ἱναίροντ' ἄγαν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὕτως ὁ δαίμων κοινὸς τῇ ἀμφοῖν ἅμα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὐτὸς δ' ἀναλοὶ ὄητα δύσποτον γένος.

Τοιαῦτα χαίρειν καὶ θαυμάζεσθαι παρά-

πόλιν μὲν εὐ πράσσουσιν, οἱ δ' ἐπιστάται

δισσῶ στρατηγῶ διέλαχον σφυρηλάτῳ

Σκύθῃ σιδήρῳ κτημάτων παμπησίην

ἔχουσι δ' ἦν λάβωσι ἐν ταφῇ χθονὸς

πατρὸς κατ' εὐχὰς δυσπότους φορούμενοι.

Πόλις σέσωσται· βασιλεῖον δ' ὁμοσπόρον

πέπωκεν αἷμα γαί' ὑπ' ἀλλήλων φόνῳ.

826 codices quantum sciam omnes πόλεως ἀσινεῖ σωτήρι.

837 δυσμόρους vulgo. Quod qua auctoritate nitatur ego nescio. Codices plerique δυσμόρως; alii δυσφόρους, alii δυσφόρως.

911 non ausus sum quidquam audaciæ poeticæ imminuere. Aliter *percussos* scripsissem.

915 vulgo: δόμων μάλ' ἀγὼ ἐπ' αὐτούς. Cod. Guelph. ἀγὼ μάλ' αὐτούς, Med. μάλ' ἀχάισσα. Ex his μάλ' ἀγάν reposui.

926 δαί ex codice Med. Vulgo δαίδι.

928 vulgo δυσδαίμων σφιν.

935 vulgo διατομαῖς οὐ φθαις, id quod nullo modo ferri potest. Itaque olim scribendum esse censui διαντομαῖς. Verum Etymol. Magn. voce ἀρταμος et Prometh. 1023 me induxerunt, ut διαρταμαῖς praeferrem.

948 vulgo ἀχέων.

953 vulgo τελευτᾷ δ' αἰδ' ἐπ'.

965 editiones pleraque προκίσειται. Quod recepi. Conjectura Hermannii est, nisi fallor.

968 codex Mediceus παντάκρυστ' εὐ. Ex quo

ut compleas versum, facias ἰὼ ἰὼ δάκρυτε σύ. Verum quum alii habeant πολυδάκρυτε, hoc vocabulum haud secus quam illud prius πανδάκρυτε explicatio Scholiastæ esse mihi videbatur aliudque ibi latere magis reconditum et inusitatus. Quum igitur suggereretur πάνδρυτε, non dubitavi illud asciscere.

984 vulgo δύστονα. Sed quum utriusque luctus indicetur, δύστονα scribendum est.

990 ceteræ editiones: σὺ τοίνυν ὄσθα.

996. Plerumque hæc ita:

ΙΣΜΗΝΗ.

ἰὼ κακὰ

δῶμασι καὶ χθονί, πρὸ πάντων δ' ἔμοι.

991 δυστόνων ex codd. enotatur. Alii δυστόνων vel δυστάνων, quod est in codice Mediceo.

Reliqua plerumque ita leguntur:

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἰὼ ἰὼ, δυστόνων κακῶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰὼ ἀναξ Ἐπειχλείς ἀρχηγέτα.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἰὼ πάντων πολυπονότατοι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰὼ δαιμονῶντες ἐν ἄτα.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἰὼ ἰὼ, παῦ σφε θήσμεν χθονός;

1047 vulgo ἤδη.

1070 non dubitandum quin Καδμείων vel potius Καδμογενεῖ in omnibus codicibus exciderit.

PERSÆ.

Perpauca sunt quæ mutavi in Persis, non quo tragœdiam integriorem servatam putarem, sed quia pleraque incertiora erant quam ut receptis scripturis substituere mallet. In quo non silentium est duo novos codices esse collatos a. 1817 Romæ et Florentiæ a Collectionis hujus auctore Firmino Didot ex Græcia revertenti, quorum neuter est ejusmodi, ut inter præstantiores referri posset; tamen uterque non est inutilis. Atque id quidem satis opportune mihi accidit quod alter uno saltem loco, v. 576, conjecturam meam confirmavit.

167 δον a quibusdam causaliter, ut dicunt, accipitur, id quod minus sententiæ adaptatum est.

386 ἤχῃ est in optimis codicibus et plurimis; pauci iique deteriores habent ἤχῃ. Editores ἤχοι prætulerunt; ego codices sequendos duxi.

571 ἔρπονται auctore Hermannō huc transpositum est, quum in codicibus post v. 580 reperitur: τοιέες ἀπαιδὲς ἔρπονται δαιμόνι' ἄχῃ.

576. Hæc ita plerumque scripta reperiuntur in editionibus Æschyli:

Περὶ τῇ σῇ δίδυμα

διάγουιν ἀμάρτια

πάσα γὰρ σῇ τάδε.

Correxi διάγοι' ἄν, quia illud διάγουιν sine sensu est. Et διάγοι a Didoto in codice Florentino repertum est.

598 ἔμπορος optimorum codicum auctoritate nititur, quamquam Scholiasta alteram lectionem ἔμπειρος explicat, quæ itidem in quibusdam codicibus iisque deterioribus reperitur. Aptior tamen vox est loco, quo pleraque sunt de mari sumpta, multoque est versui convenientior et ad explicandum difficilior. Neque facile quisquam dixerit, quomodo, si ἔμπειρος ab Æschylo scriptum fuisset, in ἔμπορος abire potuerit.

710 codex Mediceus ὡς ἔως τ' Ὀδυσσεύς. Itaque quum hoc ἔως τ' bene responderet voculis ὦν τε, quæ sequuntur, Medicum sequendum duxi.

815 codices habent ἐκπαιδύεται, de quo vide Jahn. Supplem. Annal. Phil. 1836, fasc. 3.

1000. Vide Hermannum Opusc. vol. IV, p. 336.

AGAMEMNO.

1. Nunquam mihi persuaderē potui, ut custodem sine ulla ratione loqui putarem, præsertim quum accederet, quod illud ἰὼ ἰού, quod ex v. 25 ante v. 22 transpositum est ab Hermannō, ne sic quidem commodum locum obtineret. Atque illud quidem est prorsus contra consuetudinem Græcorum, ut aliquid ita subito introducant ut est splendor flammæ e longinquo visæ. Itaque dubitandum esse non putavi quin flamma ab initio statim conspecta sit non magna fortasse, at tamen talis qualis indicio captæ urbis esse potuerit. Quare facile intelligitur, quomodo factum sit, ut orationis tenor et calor in initio et exitu idem sit neque nuncius gaudio abripiatur. Retinui igitur ἰὼ ἰού illo loco, quo in codicibus reperitur.

Versum 10 reddidi latine, ut solent; nescio tamen an rectius ita veritas: «sic enim fidenter animus mulieris sperat.»

101 σάινους' conjectura ortum est. Libri παίνους'.

102 et 103 ἀπλειστον τὴν θυμόφθορον λύπης φρένα codices præbent, id quod alii aliter correxerunt.

120 δισσοῦς «dissentientes» explicant. Minus recte. Calchas quum vidisset duas aquilas leporem devorantes, duos Atridas in illo augurio agnovit Trojam devastaturos. Perit compara-

tio altera explicatione. Eundem leporem aquilæ comederunt, eandem urbem Atridæ petituri sunt.

143 plerumque interpungunt ὁδριαλοισι, τερπνά.

205 dedi ex conjectura τότ'. Codices τόδ'.

222 βροτοὺς retinui, quamquam nollem librorum scripturam βροτοῖς ab editoribus damnatam esse. Significat enim *inter homines*.

251 codices τὸ δὲ προκλύειν ἐπιγένοιτ' ἂν ἡ λύσις.

304 χαρίζεσθαι in codicibus reperitur.

374 ἐγγόνους de conjectura. Libri ἐγγόνους vel ἱγγόνους.

410 σιγὰς ex codicibus; editores σιγᾶσ'. Recte omnia ut exhibent libri antiqui. Ex reliquis satis apparet Menelaum solum esse intelligendum, qui quum verba ἰὼ δῶμα καὶ πρόμοι, ἰὼ λῆχος καὶ στίβοι φιλόνοροι præcedant, multo commodius aptiusque quam Helena commemoratur.

511 ita ex conjectura. Vulgo ἦλθες, quod verbum disturbat, idque eo magis reprehendendum est, quod verba δ Πύθιος ἀναξ γ. 509 facilius tertiam quam secundam personam requirant.

542 recepi ἴστε ex codice Mediceo, id quod legibus linguæ Græcæ requiritur. Editiones habent ἦτε.

624 vulgo ἀνὴρ.

656 alii τυφῶ.

673 vulgo ταῦτ'.

714 Hermannus ita correxit librorum scripturam παμπρόσθη.

837 codices ἡδονάς. Quod quum minus intelligerent interpretes, κληδόνας scribebant. Codicum scriptura interpretatione latina, quam exhibui, satis defenditur.

905 vulgo νῦν δ' ἐμοί.

930 alii πράσσοιμ' ἄν.

937 vulgo αἰδισθεῖς. Codex Farn. αἰδισθῆς, recte.

Versum 983 conjectura emendavi. Vulgo χρόνος δ' ἐπὶ πρυμνησίων ξυνεβόλοις.

1047 ἐκτός ex Hermannii emendatione. Vulgo ἐντός.

1091 ita ex emendatione Dindorfii. Codices αὐτοπόνα κακὰ κάρταναι.

1120 ita de conjectura dedi. Vulgo ἄτε καὶ δορία.

1132 vulgo τις.

1133 vulgo στέλλεται.

1147 editiones pleræque περιβάλλοντο γάρ οἱ πτεροφόρον εἶμας θιοί.

1172 codices et pleræque editiones θαρμόνους τάχ' ἐμ (sic codd.; in editt.) πείδω.

1202. Versus transpositi sunt sine codicum auctoritate.

1216 ἐφημένους cod. Med., εὐφημένους ex conjectura.

1261 codices ἐνθήσει. Hermannno debetur, quod recepi.

1267 codices πισόντ' ἀγαθὸν δ' ἀμείψομαι.

Versum 1290 Hermannus huc transposuit.

Versus 1304 et 1305 quum vulgo inverso ordine legerentur, Hermannus transposuit.

1340 scripsi ἄταν τ' pro ἄγαν, quod est in libris. Sequenti versu si quis τίς ποτ' ἄν scribet, metro satisfaciet.

1347 vulgo κοινωσώμεθ' ἄν solæce; κοινωσαίμεθ' ἄν Porsonus proposuit, quod non multo melius est neque sententiæ satisfacit, etiamsi a legibus linguæ non abhorreat. Quod exhibui, diu est ex quo scribendum censui.

1368 vulgo μυθοῦσθαι, quæ est forma nihili, ut videtur.

1428 editiones εὐπρέπειαν τίειτον. Cod. Farn. εὐπρέπει ἀτίειτον, Med. ἀντίειτον.

1434 scribunt ex codicibus φόδου, quod sententiæ non convenit.

1483 scripsi αἰνόν pro αἶνον, quod posterius, nisi αἰνεῖς αἶνον conjungas, defendi non potest. Gravius illud est.

1544 ψυχῇ τ' pro ψυχῇ ex conjectura scripsi.

1605 codices ἐπὶ δέκ' ἀθλίω.

1657 codd. στείχετε δ' οἱ γέροντες πρὸς δόμους πεπρωμένους τοῖσδε. Quod ego dedi, ex editione Glasguensi receptum est.

1658 codd. πρὶν παθεῖν· ἔρξαντα καιρόν.

CHOEPHOROE.

Sæpissime in Choephoris Hermannii emendationes recepi, quod eo libentius feci quod nulla tragædia ad emendandum difficilior mihi videbatur.

59 plerumque legitur φοβεῖται δέ τις, quod nimium debile est in loco, cui poeta maximam vim tribuit.

79 ἀρχὰς ex codice Mediceo aliisque multis receptum est.

126 δωμάτων Stanleii conjectura est. Libri δ' ὀμμάτων.

184 ἀφρακτοὶ optimorum codicum scriptura est. Vulgo ἀφραστοί.

224 ita ex Arnaldi conjectura. Codd. τάδ' ἐγὼ σε προὔνέπω.

244 μόνος codd. Vulgo μόνου vel μόνον, quod cum sequentibus versibus conjungunt.

251 θήρα πατρώα optimi libri; editiones θήραν πατρώαν.

289 ex codice Mediceo διώκεσθαι recepi pro vulgato διώκεται.

294 litera τ' ab Hermanno interposita est.

360 codices ἦς, quæ est forma valde dubia. Ex codice Robortelli ἦν recepi, quod et legibus linguæ satisfacit et ad sensum egregium est.

374 cod. Medic. φωνεῖ δδυνᾶσαι γάρ; neque aliter alii libri.

399 ita ex Hermanni conjectura. Codd. τετιμέναι.

415-17 vulgo ita leguntur,

εταν δ' αὖτ' ἐπαλκίς
θρασί' ἀπέστασεν ἄχος
πρὸς τὸ φανεῖσθαι μοι καλῶς.

Cod. Guelph. θραρί'; Med. θραρέα πεστ. Plurimæ sunt virorum doctorum conjecturæ.

418 vulgo τί δ' ἂν εἴπ. Cod. Med. τί δ' ἂν πάντες.

424 codd. νόμοισι λειμιστρίας. Hermanno debetur quod recepi.

439 plerique codices, inter quos Mediceus, ἐμασχαλίσθης. Robortellus ἐμασχαλίσθη.

441 pro κτίσαι, quod Stanleii conjecturæ debetur, codices dant κτεῖναι.

472 pleræque editiones ita :

τῶν δ' ἐκλς οὐδ' ἀπ' ἄλλων
ἐκτοθεν ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν.

Codex Medic. τῶνδ' ἄχος, quod recipiendum duxi.

480 αἰτούμενος scriptura codicum est.

510 plerumque Electræ hos versus continuant. Sunt autem Chori. Pro εἰσίναντον editiones εἰσινα τὸν, codices δὲ τινα τὸν.

544 versus omnium corruptissimus. Vulgo legitur : ὅρις τε πᾶσιν σπαργάνοις ὠπλίζετο, quod maximam partem, ut videtur, Victorio, qui usus est codice Farnesiano, debetur. Si ex codice recepit, manifesto correctio est grammatici, quia in aliis codicibus plane alia leguntur. Cod. Med. οὐ φεῖσι πᾶσα σπαργάνη πλείζετο. Idem est in codice Guelph., edit. Robort. et varia scriptura apud Stephanum. Facile intelligitur syllabam in duobus posterioribus verbis deesse. Quum literæ A litera A sit simillima, α excidisse putavi. Itaque correxi σπάργαν' ἐπαλίζετο, ἀπαλίζειν, quamquam alibi non reperitur, non minus recte dici ratus quam μαλακίζω idque diversum non esse ab ἀπαλύνεσθαι. Reliqua audaciora sunt; ἐπὶ eodem modo usurpatum est ab Euripide Iph. A. 812, Herodoto 2, 55 et 8, 52, Soph. OEd. Col. 1491, Thuc. 7, 37.

591 ex Hermanni conjectura fluxit quod recepi. Editiones et codices πεδοδάμονα χάνεμοέντων.

708 ex codice Med. φιλή recipiendum cum aliis putavi.

785 Scholiastes explicat : δός μοι εὐτυχίαν εὐτυχῆσαι. Facile perspicitur aliud quid ab illo

lectum esse quam quod est in codicibus; sed esse id ejusmodi, ut a vulgari orationis tenore nonnihil recederet. Quod nisi id ita fuisset, in animum non induxisset explicare locum. Cujus explanationem secutus locum constitui. Libri scripti impressique habent :

τόχας τυχεῖν δέ μοι (vel μου) κυρίως
τὰ σώφροσιν εὖ μαχομένοις ἰδεῖν.

Cod. Med. τὰ σωφρονευμαχομένοις ἰδεῖν.

816 κρυπταῖος ex codice Medic. pro vulgato κρύπτ'.

842 cod. Med. δαιματοστάγ' ἐς.

939 cod. Med. ἑλαβε. Vulgo ἑλαχε vel ἑλασε.

953 τάνπερ ex conjectura. Codd. τάπερ.

956 vulgo ἄξεν. Est ἄξειν ex codice Mediceo.

957 vulgo βλαπτομένην χρονισθεῖσαν. Codicem Mediceum secutus sum.

1020 vulgo ἐς pro ἔ.

1021 ita ex conjectura dedi. Hermannus ἄλλος τάδ' εἶδῃ. Erfurdt. ἄλλος φανεῖ δῆτ', οὐ γὰρ οἷδ' ὅπη ταῖε. Codex Med. ἄλλος ἂν εἰ δὴ τοῦτ'. Quem secutus ἄλλως correxi, id quod versus postulat.

1040 codd. Medic. et Guelph. καὶ μαρτυρεῖν μοι μινέλιως. Robort. μοι δσ'. Quod recepi, conjecturæ debetur.

EUMENIDES.

76 ἄν' ex Hermanni emendatione. Vulgo ἄν.

103 codices plerique καρδία σέθεν vel καρδία σέθεν. Hermannus καρδίας ὅθεν correxit. Quum plerumque post σέθεν interpungeretur, colon posui post καρδίας, non quo interpunctionem extra omnem dubitationem esse censerem, sed ut verba teneri possent.

119 vulgo οὐχ ἑμοῖς. Quod recepi, ab Hermanno est propositum. Deinde explica προσίχτορες sensu passivo, ut dicitur. Neque vero vulgatam scripturam prorsus rejiciendam esse censuerim. Φίλοι cognati sunt iique hoc nomine cari et amici. Quodsi Clytæmnestra primo loco filium intelligit, idem verbum supplet postea ut se suosque qui ab ipsius parte stent, intelligat. Quo sit, ut ἑμοῖς non multum diversum sit ab ἡμῖν, quo aliis locis usa est : *Adjutores sunt exorati amicis cognatisque, at non meis, i. e. iis qui mecum faciunt.*

164 θρόμβον Hermannus; vulgo θρόνον.

169 restitui librorum scripturam.

177 libri μιάστορ' ἐκαίνου πάσεται. Hermann. μιάστορ' ἔστιν οὗ π.

220 τίνεσθαι ex Hermanni conjectura. Libri γινέσθαι.

231 ita Hermannus. Vulgo χίχχυνηγέτις.

311 librorum scriptura est ἀμά
 312 libri εὐθυδαίκοι.
 316 libri ἀλιτρῶν.
 336 vulgo τοῖσιν αὐτοῦργίαι.
 357 codices ἐπὶ τὸν ὦ διόμεναι. Litera una correctā restitui quod sententia postulat. Hermannus deinde emendavit librorum scripturam κρατερὸν δὲ δ' ὁμοίως ita ut exhibui in contextu verborum.
 362 vulgo σπυδόμεναι.
 405 πόλοις codices. Wakefieldius emendavit.
 429 quum vulgo legeretur οὐ δοῦναι θέλει, idque bene explicari non posset, jam olim correxi οὐ δοῦναι θέλει, cujus scripturæ explicationem in interpretatione apposui.
 446 in codicibus ἐφεζομένη vel ἐφημένη. Hermannī conjecturam recepi.
 505 vulgo ἐπόδοσιν. Herm. correxit.
 506. Locus nondum persanatus. Vulgo ἄκτα cum sequentibus verbis conjungunt.
 519 plerumque editur δειμνεῖ. Hermannus correxit.
 562 vulgo λίπαδον. Hermannō debetur quod recepi.
 681 vulgo τήνδε.
 661 quod vulgo editur οἷσι μή, id ita correxi ut exhibui.
 697 libri περιστάλλουσα.
 755 Ἀργεῖος ἀνὴρ scribendum esse, non Ἀργεῖος ἀνὴρ, jam olim docui.
 782 ἰὸν ἰόν ex Hermannī sententia repositum est pro ἰὸς ἰού, quod in codicibus legitur.
 839 et 872 μῖσος pro μύσος Hermannum secutus scripsi.
 845 libri δαμιᾶν. Hermannō debetur correctio.
 849 καίτοι γε μὴν οὐ χάρτ' codices, id quod corrigendum fuit, ut sententiæ conveniret.
 932. Locus difficillimus, in quo operosum est exponere virorum doctorum sententias. Ego ut saltem tenerem quod enotatum est ex codicibus, accentu mutato βαριῶν scripsi. Forma adjectivi quidem inusitata est, at non inaudita. Antatticista ex Philemone (fragm. p. 109) θρασέα γυνή, et Theogn. 535 Br. ταχεῶν Ἀρπυιῶν. Æschylus a forinīs iōnicis minus abstinuit.
 946 γόνος τε γὰς Herm. Vulgo τε γὰς abest.
 961 ita Hermannus. Codices θεῖα τῶν Μοῖραι.
 985 codices κοινοφελεί.
 988 ita Robortellus. Cod. Med. φρονοῦσα, alii φρονοῦσι. Deinde εὐρίσχεις ex codice Mediceo recepi.
 993 vulgo καὶ γῆν καὶ πόλιν ὀρθοδίασιον πρέψετε.
 1044 vulgo ἰνδαίδες.
 1045 ita Herm. Codices ἀστοῖσι Ζεὺς παντόπτας,

ut Medicus et Robortellus; vel πανόπτας, quod est in plerisque editionibus Æschyli.

SUPPLICES.

V. 3 retinui λεπτοψαμάθων, quod Pauw. conjecit pro librorum scriptura λεπτοδαθῶν, quamquam manifesto falsum est. Itaque interpretatione latina expressi quod sententia postulat. Cf. Prom. 847.

54 vulgo legitur: τιμήρια τὰ τ' ἀνόμοια οἷδ' ἀελλε'. Verum illud οἷδ' et sensum persanndat et metrum corrumpit. Itaque non dubitandum esse censeo, quin ex geminatione postremarum litterarum vocis ἀνόμοια ortum sit, quum OIA et OIA facile confunderentur.

83 codices ἀρης pro ἀρος. Varie viri docti locum correxerunt. Quum neque conjectura ulla neque interpretatio satisfaceret, ἀρος scripsi, quod sententiæ congruere videtur.

109 με τιμῶ codices; με τιμῇ editiones.

119 et 130 ὡς κοινῆς ex codicibus recepi pro εὐαχοῖς quod editiones habent.

123 ἐπίδρομος scripsi pro vulgato ἐπιδρόμω ex codice Mediceo, qui habet ἐπιδρόμω πόθι θάνατο; ὅπη.

148 codex Med. alique iique optimi libri et Scholiastes habent ἀσφαλίας. Itaque restitui pro ἀσφαλίας.

169 ἐνέξεται codices optimi; editiones ἐνέξεται.

266 libri μηχανίται δ' ἄκη. Dindorfius correxit.

272 vulgo τ' ἄν.

287 sunt qui κρεοδρότους scribant, quod nescio an codicum scriptura sit.

362 vulgo οὐπερ pro οὐ πένει. Codex Medicus οὐν περ. Scholiastes: αἰδόμενος] οὐ πτωχεύσεις. Cui explicationi convenit πένει, nisi πένει praeferas. Quod ego quoque prætulissem, si exemplum formæ in promptu mihi fuisset.

444 editur plerumque ἀτης γε μείζω καὶ μέγ' ἐμπλήσας γόμον. Sed omnes codices ἀτην et deinde γόμον. Itaque has duas formas restitui et deinde ἐμπλήσαι correxi.

471 ἐσέβηκα codices ut videtur omnes. Editiones ἐσβέβηκα. Ego ἐσβέβηκα codices secutus reponendum putavi.

564 vulgo θείας. Ex codice Mediceo θειάς recepi, quod in reliquis quoque codicibus exstare suspicor.

616 vulgo Διὸς pro Ζηνὸς, quod posterius in codicibus reperitur.

661 στάσις addidi, postremis literis vocis ἐπιχωρίσις, a quibus absorptam vocem esse existimavi, inductus.

694 vulgo εὐφημον δ' ἐπιβοῶν. Cod. Med. εὐ-

φημοῖς ἐπὶ βωμοῖς; cod. Guelph. εὐφημον δ' ἐπὶ βωμῶν. Quibus verbis quid lateat, nescio. Ego vero scripsi quod sententiæ satisfacere videbatur. In quo formam ionicam ab Æschylo alienam esse non putarim.

697 libri φυλάσσει τ' ἀτιμίας τιμὰς, quo metrum confunditur. Vocibus transpositis τιμὰς κατιμίας φυλάσσει. Id enim civitati bene compositæ et institutæ convenit, ut honores plurimi habeantur diminutionesque capitis rectè et legitime observentur.

745 scripsi πολῖ ex emendatione Stanleii pro πόλει.

750 vulgo δολόφρονες. Sed cod. Med. δουλόφρονες. Deinde δολιομήτιδες ex conjectura Wellaueri recepi.

763 κράτος etiam *valde* significat; quod si præferas, versum ita latine reddideris:

Ut qui habeant belluarum affectus vehementer cavendi sunt.

Codices vero ἔχοντες habent:

764 cod. Med. ταχῖαι. Itaque fortasse rectius legas:

οὔτοι ταχίᾳ ναυτικοῦ στρατοῦ στολῇ
οὐδ' ὄρμος οὐδὲ κ. τ. λ.

795 libri ἐρεμάς pro κρεμάς.

807 libri λυτήρι.

846 codices et editiones γουφοδέτω τι ὁρὶ δι' ὅλου αἵμονος ὡς ἐπ' ἀμίδα ἡσοδουπία τάπιτα. Correxī locum hoc modo, ut similitudinem pronunciationis sequeretur.

854 vulgo ἴδοι μ' vel εἶδοι.

864 libri βάτεαι βῆθμῳ πρὸ κακοπαθῶν. Quibus in verbis nescio quid lateat. Ego vero primum ex αἰ feci παι; deinde βῆθμῳ retinui, at in πῳ latere παι putavi. Deinde πρὸ ex compendio scripturæ ortum esse indicavi priusque fuisse πρὶν. Reliqua utcunque correxi, dum meliora in medium proferantur.

885 Locus non minus corruptus. Libri: πάτερ βροτιοβαροτάβαι μαλδαίγει. Eustathius p. 1422, 19 (Odys. p. 63, 2 s. p. 65, 42 edit. Lips.): ἀπὸ δὲ τοῦ ἀρῶ καὶ ἀρος τὸ ὄφελος παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἰκατίσι βρότιος ἀρος ἀτα ἦτοι τὸ εὖ τῶν βροτῶν καὶ τὸ ὄφελος

ἀτα ἔστιν. Verum sequens i nescio quid sit et unde venerit. Quod eo minus videbatur explicari posse, quum ἀταγῇ facile pro dativo recognoscitur, qui substantivum requirat. Itaque haud cunctanter ἀτα prætulī. Remanet ἀλδ', quæ est forma nihili. Ego ex Α feci Α scripsi que ἀαδ', non quo verum esse censerem, sed ut ita tamen aliquid appareret. Hesychius habet ἀαδαῖν, quod explicat ὀχλαῖν, λυπεῖσθαι, ἀδικαῖν. Ac Scholiastæ explicatio docet tale quid olim hoc versu lectum fuisse. Ἡ τῶν βροτέων, inquit, ἐπικουρία βλέπται με.

930 vulgo εἰδῆς, quod quum in nullo codice reperiatur, alterum εἰδῶς optimorum codicum auctoritate confirmetur, non dubitavi posterius admittere.

939 Schütz. et ed. Glasg.: ἴωσον αὐτός. Vulgo ἴσθι γ' αὐτός. Med. εἴσθι γ' αὐτός. Guelph. et margo Medicei ἴωας γ' αὐτός. Ald. ἴωας οὐ αὐτός. In his verum latet εἴση σύ τ' αὐτός χολ.

950 similis corruptela eodem modo emendanda est. Vulgo ἴσθι τάδ' ἦδη. Medic. et Guelpherb. ἴσθι μὲν τάδ' ἦδη. Hinc voce τάδε ejecta corrige εἴση σύ μὲν ἦδη. Quæ si minus placeant, repone εἴση τάδ' ἦδη. Verum σύ facile excidit post εἴση, cujus posterior syllaba eodem sono oris proferebatur. Deinde αἰρήση in editionibus est. Cod. Med. ἐρεῖσθαι; idemque Guelph. habet. Hinc αἰρεῖσθαι Robortellus, quod fortasse verum est. Ego admisi conjecturam Porsoni probatam a Burgessio et Elmsleio.

976 τῶν ab Hauptio bene interpositum est.

989 codd. τυγγάνοντας. Stanleius emendavit

999 vulgo βροτοί τι μιν. Cod. Med. τιμήν, in quo verum continetur.

1002 vulgo legunt: κάλωρα κωλύουσιν sine sensu, in quo etiam illud ignoratur, quid sit κάλωρα vel, si licet id dicere, καὶ ἔλωρα vel ἔλωρα. Non dubitavi quin κάλωρα compositum sit ex καλός et ἔωρα. Itaque κωλύουσ' ἄν scribendum fuit. Est autem vox κάλωρος addenda lexicis.

1044 vulgo φυγάδες, codices φυγάδες, quod neque versui neque sententiæ satisfacit. Correxī igitur φυγάδεσσιν, quod utrique convenit.

Scripsi Coburgi in Saxonia, die XII Oct. MDCCCXXXIX.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ.
ΗΦΑΙΣΤΟΣ.
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.
ΧΟΡΟΣ ΩΚΕΑΝΙΩΝ ΝΥΜΦΩΝ.
ΩΚΕΑΝΟΣ.
ΙΟ Η ΙΝΑΧΟΥ.
ΕΡΜΗΣ.

ΚΡΑΤΟΣ.

Χθονὸς μὲν εἰς τηλουργὸν ἤχομεν πέδον,
Σκύθην ἐς οἶμον, ἄβατον εἰς ἱρημίαν.
Ἥφαιστε, σοὶ δὲ χρὴ μέλειν ἐπιστολὰς
ἅς σοι πατὴρ ἐφείτο, τόνδε πρὸς πέτραις
5 ὑψηλοκρήμυσι τὸν λεωργὸν ὀχμέσαι
ἀδαμαντίνων δεσμῶν ἐν ἀρρήκτοις πέδαις.
Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος, παντέχνου πυρὸς σέλας,
θνητοῖσι κλέψας ὤπασεν· τοιαῦδ' εἰ τοι
ἁμαρτίας σπὲ δαίθεοις δοῦναι δίκην,
10 ὥς ἂν διδαχθῇ τὴν Διὸς τυραννίδα
στέργειν, φιλανθρώπου δὲ παύεσθαι τρόπου

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Κράτος Βία τε, σφῶν μὲν ἐντολὴ Διὸς
ἔχει τέλος δὴ κοῦδέν ἐμποδὼν ἔτι·
ἐγὼ δ' ἄτολμός εἰμι συγγενῇ θεῶν
15 δῆσαι βίᾳ φάραγγι πρὸς δυσχειμέρι.
Πάντως δ' ἀνάγκη τῶνδ' εἰ μοι τόλμαν σχεθεῖν·
ἐξωριάζειν γὰρ πατρὸς λόγους βαρύν.
Ἐτὴς ὀρθοβούλου Θέμιδος αἰπυμῆτα πᾶσι,
ἄκοντά σ' ἄκων δυσλύτοις χαλκεύμασι
20 προσπασσάλεύσω τῶδ' ἀπανθρώπου πάγῳ,
ἐν' οὔτε φωνὴν οὔτε του μορφῆν βροτῶν
ἔφει, σταθευτὸς δ' ἡλίου φοῖβη φλογὶ
χροαῖς ἀμείψεις ἄνθος ἀσμένῳ δέ σοι
ἡ ποικιλείμων νύξ ἀποκρύψει φάος·
25 πάχνην θ' ἑῷαν ἥλιος σκεδᾷ πάλιν·
δαί δὲ τοῦ παρόντος ἀχθηδὼν κακοῦ
τρύσει σ'· ὁ λωρῆσων γὰρ οὐ πέφυκέ πω.
Τοιαῦτ' ἐπιτύρου τοῦ φιλανθρώπου τρόπου.
Θεὸς θεῶν γὰρ οὐχ ὑποπτήσων χόλον
30 βροτοῖσι τιμὰς ὤπασας πέρα δίκης.
Ἄνθ' ὧν ἀτερπῇ τήνδε φρουρήσεις πέτραν,
ὀρθοστάδην, αὔπνος, οὐ κάμπτων γόνυ·
πολλοὺς δ' ὀδυρμούς καὶ γόους ἀνωρελεῖς
φθέγγει· Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες

ESCHYLUS.

PROMETHEUS

VINCTUS.

PERSONÆ FABULÆ.

ROBUR ET VIS.
VULCANUS.
PROMETHEUS.
CHORUS VIRGINUM OCEANIDUM.
OCEANUS.
IO, INACHI FILIA.
MERCURIUS.

ROBUR.

Ad remotum terræ terminum pervenimus
in tractum Scythicum, in inaccessam solitudinem.
Te vero, Vulcane, necesse est mandata curare,
quæ pater peragenda tibi imposuit, ut hunc ad saxa
alte prærupta maleficum constringeres
in ferreorum vinculorum invictis compedibus.
Tuum enim florem, ignis cuiusvis arti idonei jubar,
furatus mortalibus præbuit. Huiusmodi profecto
peccati diis eum oportet pœnas dare,
ut Jovis imperium discat
reverenter colere et a benefico hominum studio desistere.

VULCANUS.

Robur et Vis, ad vos quod attinet, mandatum Jovis
consummationem profecto habet, neque quidquam amplius
ego autem cognatum deum non audeo [restat:
vi ad præruptum (montis) biatum procellosum religare.
Verum omnino hujus rei audaciam subire necessitas me ju-
nam negligere patris jussa grave est. [bet:
O justæ consultricis Themidis excelas fili,
invitum te invitis indissolubilibus catenis
ad hanc hominibus inaccessam rupem affigam, [cien:
ubi neque vocem audies neque cujusquam mortalium fa-
videbis, sed solis lucida flamma lente tostus
coloris florem mutabis. Lubenti vero tibi
variegata stellis nox lucem diei abscondet;
et rursus sol matutinam pruina dissipabit:
semper autem præsentis miserie gravis acerbitas
te atteret; qui enim te relevaturus est, nondum exstat.
Tales fructus ex benefico tuo hominum studio percepisti.
Deus enim quum esses, iram deorum haud reveritus
mortalibus ultra fas honores tribuisti.
Pro quo facto hanc illecebilem rupem excubiis tenebris
erecto stans corpore, insomnis, non flectens genu,
multasque lamentationes et inutiles ploratus
edes; Jovis enim animus est agre placabilis.

160 θεῶν, ὅτι τάδ' ἐπιχαρῆ;
τίς οὐ ξυνασχαλᾷ κακοῖς
τεοῖσι, δίχα γε Διός; ὁ δ' ἐπιχότως αἰ
τιθέμενος ἀγναμπτον νόον,
δάμναται οὐρανίαν [λάμαρ τινί
165 γένναν οὐδὲ λήξει, πρὶν ἂν ἡ κορέση κέαρ, ἡ πα-
τὴν δυσάλωτον ἔλῃ τις ἀρχάν.

PROMETHEUS.

Ἦ μὴν ἔτ' ἐμοῦ, καίπερ κρατεραῖς
ἐν γυιοπέδαις αἰκίζομένου,
χρεῖαν ἔχει μακάρων πρύτανις,
170 δειῖται τὸ νέον βούλευμ' ὅρ' ὅτου
σχηπτρον τιμάς τ' ἀποσυνάται.
Καί μ' οὔτι μελιγλώσσοις πειθοῦς
ἐπαοιδῶσιν
θέλξει, στερεάς τ' οὐποτ' ἀπειλὰς
175 πτήξας τόδ' ἐγὼ καταμηνύσω,
πρὶν ἂν ἐξ ἀγρίων δεσμῶν χαλᾷσῃ,
ποινάς τε τίνειν
τῇσδ' αἰκίας ἐθελήσῃ.

CHORUS.

Σὺ μὲν θρασύς τε καὶ πικραῖς Ἄντ. β'.
δύαισιν οὐδὲν ἐπιχαλᾷς,
180 ἄγαν δ' ἐλευθεροστομεῖς.
Ἐμὰς δὲ φρένας ἐρέθισε διάτορος φόβος·
δέδισα γὰρ ἀμφὶ σαις τύχαις,
πᾶ ποτε τῶνδε πόνων
χρὴ σε τέρμα κέλσαντ' εἰσιδεῖν. Ἀκίχητα γὰρ ἦθεα
καὶ κέαρ

185 ἀπαράμυθον ἔχει Κρόνου παῖς.

PROMETHEUS.

Οἶδ' ὅτι τραχύς καὶ παρ' ἐαυτῷ
τὸ δίκαιον ἔχων Ζεὺς· ἀλλ' ἐμπας
μαλαχογνώμων
ἔσται ποθ', ὅταν ταύτῃ ραισθῇ·
190 τὴν δ' ἀτέραμνον στορέσας ὀργὴν
εἰς ἀρθμὸν ἐμοὶ καὶ φιλότῃτα
σπεύδων σπεύδοντί ποθ' ἤξει.

CHORUS.

Πάντ' ἐκκάλυφον καὶ γέγον' ἡμῖν λόγον,
ποῶν λαβὼν σε Ζεὺς ἐπ' αἰτιάματι,
195 οὕτως ὀτίμως καὶ πικρῶς αἰκίζεται·
εἰδάζον ἡμᾶς, εἴ τι μὴ βλάπτει λόγῳ.

PROMETHEUS.

Ἀλγεῖνὰ μὲν μοι καὶ λέγειν ἔστιν τάδε,
ἀλγος δὲ σιγᾶν, πανταχῇ δὲ δύσποτμα.
Ἐπεὶ τάχιστ' ἤρξαντο δαίμονες χόλου
200 στάσις τ' ἐν ἀλλήλοισιν ὠροθύνετο,
οἱ μὲν θέλοντες ἐκβαλεῖν ἔδρας Κρόνον,
ὡς Ζεὺς ἀνάσσοι δῆθεν, οἱ δὲ τοῦμπαλιν
σπεύδοντες, ὡς Ζεὺς μήποτ' ἀρξείην θεῶν,
ἐνταῦθ' ἐγὼ τὰ λῶστα βουλευῶν πιθεῖν
205 Τιτᾶνας, Οὐρανοῦ τε καὶ Χθονὸς τέκνα,

deorum, cui hæc grata sint?
quis non tecum malis indignatur
tuis, præter Jovem scilicet? hic vero iracunde semper
inflexibili animo indulgens
domat coelestem [aut dolo quodam
progeniem, neque desinet prius, quam aut cor satiaverit,
aliquis captu difficilem potentiam ceperit.

PROMETHEUS.

Certe aliquando mea, quamquam validis
crurum compedibus contumeliose constrictus sum,
opera beatorum moderator indigebit,
ut novum consilium patefaciam, quo ille
sceptro honoribusque spoliatur.
Ac me nullo modo melleis suadela
incantationibus
deliniet, neque unquam rigidis minis
territus illud ego indicabo,
priusquam ex sævis vinculis me liberaverit
penasque luere
pro hac ignominia voluerit.

CHORUS.

Tu quidem ferox, neque in acerba
calamitate quidquam remittis;
nimisque libere loqueris.
Meum vero animum terror penetrans sollicitavit:
fortunæ enim tuæ timeo,
quorum tandem appulso harum
ærumnarum exitum videre tibi fatale sit; incomprehensibile
enim ingenium et animum
inexorabilem habet Saturni filius.

PROMETHEUS.

Scio asperum esse suoque arbitrio
Jovem justitiam subicere: attamen
mitis animo
aliquando erit, quum isto modo contusus erit;
abjecta autem obstinata ira
In concordiam et amicitiam
cupiens mecum cupiente aliquando redibit.

CHORUS.

Omnem rem pande et nobis enarra,
in quali te delicto comprehensum Jupiter
ita contumeliose et acerbè excruciet.
Doce nos, nisi narratione quid offenderis.

PROMETHEUS.

Acerba mihi quidem illa sunt vel ad narrandum,
triste vero est tacere; ubique autem res meæ afflictae.
Quando primum coelites iræ se commiserunt
seditioque inter eos coorta est
(alii Saturnum sede deturbare volebant,
ut Jupiter scilicet regnaret; alii rursus
annitebantur, ut ne unquam Jupiter diis imperaret):
tum ego optima quæque suadens persuadere
Titanibus, Coeli et Terræ fillis,

οὐκ ἠδυνήθην· αἰμύλας δὲ μηχανὰς
ἀτιμάσαντες καρτεροῖς φρονήμασιν
φροντ' ἀμοχθὶ πρὸς βίαν τι δεσπόσειν·
ἐμοὶ δὲ μήτηρ οὐχ ἅπαξ μόνον Θέμις
210 καὶ Γαῖα, πολλῶν ὀνομάτων μορφή μία,
τὸ μᾶλλον ἢ κραίνοιτο προὔτεθεσπίκει,
ὥς οὐ κατ' ἰσχὺν οὐδὲ πρὸς τὸ καρτερὸν
χρεῖη, δόλῳ δὲ τοὺς ὑπερίχοντας κρατεῖν.
Τοιαῦτ' ἐμοῦ λόγοισιν ἐξηγουμένου
215 οὐκ ἤξιώσαν οὐδὲ προσδέξασθαι τὸ πᾶν.
Κράτιστα δὴ μοι τῶν παρεστώτων τότε
φαίνεται εἶναι προσλαβόντα μητέρα
ἐκόνθ' ἐκόντι Ζηνὶ συμπαρastaτεῖν.
Ἐμαῖς δὲ βουλαῖς Γαρτάρου μελαμδραθῆς
220 κευθμῶν καλύπτει τὸν παλαιγενῆ Κρόνον
αὐτοῖσι συμμάχοισι. Τοιάδ' ἐξ ἐμοῦ
ὁ τῶν θεῶν τύραννος ὠφελήμενος
κακαῖσι ποιναῖς ταῖσδ' ἐμ' ἐξημερίφατο.
Ἔνεστι γάρ πως τοῦτο τῇ τυραννίδι
225 νόσημα, τοῖς φίλοις μὴ πεποιθέναι.
Ὁ δ' οὖν ἐρωτᾷ, αἰτίαν καθ' ἥντινα
αἰχίζεται με, τοῦτο δὴ σαφηνῶ.
Ὅπως τάχιστα τὸν πατρῶον ἐς θρόνον
καθέζετ', εὐθὺς δαίμοσιν νέμει γέρα
230 ἄλλοισιν ἄλλα καὶ διεστοιχίζετο
ἀρχήν· βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων λόγον
οὐκ ἔτχεν οὐδέν', ἀλλ' αἰστώσας γένος
τὸ πᾶν ἐχρηζεν ἄλλο φιλῦσαι νέον.
Καὶ τοῖσιν οὐδεὶς ἀντίβαινε πλὴν ἐμοῦ.
235 Ἐγὼ δ' ἐτόλμησ'· ἐξελευσάμην βροτοῦς
τοῦ μὴ διαρραισθέντας εἰς Ἅδου μολεῖν.
Τῷ τοι τοιαῖσδε πημοναῖσι κάμπτομαι,
πάσχειν μὲν ἀλγειναῖσιν, οἰκτραῖσιν δ' ἰδεῖν·
θνητοὺς δ' ἐν οἴκῳ προθέμενος, τούτου τυχεῖν
240 οὐκ ἤξιώθην αὐτὸς, ἀλλὰ νηλεῶς
ὦδ' ἐρρύθμισμα, Ζηνὶ δυσκλεῆς θέα.

ΧΟΡΟΣ.

Σιδηρόφρων τι καὶ πέτρας εἰργασμένος
δοτις, Προμηθεῦ, σοῖσιν οὐ ξυνασχαλᾷ
μόχθοις· ἐγὼ γὰρ οὐτ' ἂν εἰσιδεῖν τάδε
245 ἐχρηζον εἰσιδοῦσά τ' ἠλγύνθην κέαρ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν φίλοις ἐλεεινὸς εἰσορᾶν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ ποῦ τι προὔδης τῶνδε καὶ περαιτέρω;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Θνητοὺς γ' ἐπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ ποῖον εὐρὺν τῆσδε φάρμακον νόσου;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

250 Τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατώκισα.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγ' ὠφελήμα τοῦτ' ἐδωρήσω βροτοῖς.

non potui; sed illi mites meas rationes
violentis animorum consiliis aspernati
sine negotio et per vim se regnatos putabant.
Mibi autem mater non semel tantum, Themis,
et Terra, multarum appellationum unus vultus,
futurum quomodo eventurum esset, prædixerat,
non per vim neque per violentiam [cloriam] obtinere.
debere, sed dolo eos qui viribus prævalerent [Titanas] vi
Talia quum verbis exponerem,
ne aspectu quidem omnino dignum me judicabant.
Consultatissimum sane mihi pro illa rerum conditione
esse videbatur, matre in societatem tunc assumata
volentem volenti Jovi assistere.
Meis vero consiliis Tartari ater profundas
recessus antiquum Saturnum occultit
cum ipsis sociis. Talibus a me
beneficiis iste deorum tyrannus adjunctus
his gravibus præiis me remuneratus est.
Inest enim quodam pacto in tyrannide hæc
pestis, fidem amicis non habere.
Quod vero interrogatis, quam ob causam
contumeliose me tractet, eam exponam.
Ubi primum in paterno solio
conscendit, statim cælitibus munera distribuit
aliis alia et ordinavit
imperium. Mortalium vero miseriorum rationem
nullam habuit, sed abolere genus
universum aliudque novum procreare voluit.
Et huic consilio nemo præter me adversabatur.
Ego vero sum ausus; exsolvi mortales
ne contusi ad Orci tenebras descenderent.
Idcirco his calamitatibus premor
perpessu acerbis miserandisque aspectu. [trarem
Mortalibus vero misericordiam impertitus, qui eam impe-
ipse, dignus non sum habitus, sed crudeliter [culum
hunc in modum mulctatus sum, Jovi ignominiosum specta-

CHORUS.

Ferreo animo et e saxo factus fuerit
qui, Prometheus, tuis tecum non indignetur
ærumnis; ego enim neque ut hæc aspicerem
optarem, et quum aspexi, dolore sum corde afflicta.

PROMETHEUS.

Sane quidem amicis miserabilis sum aspectu.

CHORUS.

Numquid forte his etiam ulterius progressus es?

PROMETHEUS.

Mortales ne fatum [mortem] prospicerent, prohibui.

CHORUS.

Quonam reperto adversus hanc pestem remedio?

PROMETHEUS.

Cæcas spes inter eos collocavi.

CHORUS.

Magnum commodum illud mortalibus præbuiti.

PROMETHEUS.

PROMETHEUS.

Πρὸς τοῖσδε μέντοι πῦρ ἐγὼ σπιν ὤπασα.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ νῦν φλογωπὸν πῦρ ἔχουσ' ἐφήμεροι;

PROMETHEUS.

Ἄφ' οὗ γε πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχναι.

ΧΟΡΟΣ.

255 Τοιοῖσδε δὴ σε Ζεὺς ἐπ' αἰτιάμασιν
αἰκίζεται τε κούδα μὴ χαλᾷ κακῶν,
οὐδ' ἔστιν ἄθλου τέρμα σοι προκείμενον;

PROMETHEUS.

Οὐκ ἄλλο γ' οὐδέν, πλὴν ὅταν κείνῳ δοκῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Δόξει δὲ πῶς; τίς ἐλπίς; οὐχ ὅρῃς ὅτι
260 ἥμαρτες; Ὡς δ' ἥμαρτες οὐτ' ἐμοὶ λέγειν
καθ' ἑδονὴν σοὶ τ' ἄλγος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
μεθώμεν, ἄθλων δ' ἐκλυσιν ζητεῖ τινά.

PROMETHEUS.

Ἐλαφρόν ποτις πημάτων ἔξω πόδα
ἔχει παραινεῖν νοθετεῖν τε τὸν κακῶς

265 πρᾶσσοντ'· ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἀπντ' ἡπιστάμην.

Ἐκὼν ἐκὼν ἥμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι·
θνητοῖς δ' ἀρήγων αὐτὸς εὐρόμην πόνους.

Οὐ μὲν τι ποιναῖς γ' ὥρομην τοῖσι με
κατισχνανεῖσθαι πρὸς πέτραις πεδασίοις,

270 τυχόντ' ἐρήμου τοῦδ' ἀγέιτονος πάγου.

Καὶ μοι τὰ μὲν παρόντα μὴ δύρεσθ' ἄχῃ,
πέδοι δὲ βᾶσαι τὰς προσιρπούσας τύχας
ἀκούσαθ', ὥς μάθητε διὰ τέλους τὸ πᾶν.

Πείθεσθέ μοι, πείθεσθε, συμπονήσατε

275 τῶν νῦν μογοῦντι. Ταῦτά τοι πλανωμένη
πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον πημονὴ προσιζάνει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀκούσαις ἐπεθώψας

τοῦτο, Προμηθεῦ.

Καὶ νῦν ἔλαφρῳ ποδὶ κραιπνόσυτον

280 θᾶκον προλιποῦσ',

αἰθέρα θ' ἀγνὸν πόρον οἰωνῶν,

ἐκραιοίσσῃ χθονὶ τῇδε πελῶ·

τοὺς σοὺς δὲ πόνους

χρήζω διὰ παντὸς ἀκοῦσαι.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἦκω δολιγῆς τέρμα κελεύθου

285 διαμειψάμενος πρὸς σέ, Προμηθεῦ,

τὸν πτερυγῶν τόνδ' οἰωνόν

γνώμη στομίων ἄτερ εὐθύνων·

ταῖς σαῖς δὲ τύχαις, ἴσθι, συναλγῶ.

Τό τε γάρ με, δοκῶ, ξυγγενὲς οὕτως

290 ἔσαναγκάζει,

χωρὶς τε γένους οὐκ ἔστιν ὅταν

μείζονα μοῖραν νείμαιμ' ἢ σοί.

Γνώσει δὲ τὰδ' ὥς ἔτυμ', οὐδὲ ματην

χαριτογλωσσεῖν ἐνι μοι· φέρε γὰρ

295 σήμαιν' ὃ τι χρή σοι συμκράσσειν·

PROMETHEUS.

7

PROMETHEUS.

Ad hæc etiam ignem ego illis intuli.

CHORUS.

Etiamne ignem flammeum nunc possident diurni homines?

PROMETHEUS.

Ex quo quidem multas artes discent.

CHORUS.

Ob talia igitur crimina Jupiter te
et cruciat nec quidquam ullo pacto de malis remittit,
nec est tibi afflictionis terminus propositus?

PROMETHEUS.

Non ullus alius nisi quando illi placebit.

CHORUS.

Placebit vero illi quomodo? quæ spes est? nonne vides
te peccasse? Quomodo vero peccaris, nec mihi dicere
jucundum est, et tibi acerbum; sed hæc quidem
missa faciamus, tu vero afflictionum quære aliquem exitum.

PROMETHEUS.

Facile est, quiconque extra mala pedem
habet, eum aliis dare consilia et admonere graviter
afflictum; ego vero hæc omnia non ignorabam.

Volens, volens deliqui, non infitabor;
mortalibus opitulando ipse ærumnas nactus sum.

Atqui non putabam me hujusmodi pernis

ad saxa edita maceratum iri,

ad hanc desertam solitariam rupem admotum.

Et mihi præsentibus calamitates ne defleatis,
verum in terram degressæ sortem instantem meam
percipite, ut ad finem omnem rem cognoscatis.

Obsequimini mihi, obsequimini, opitulamini
jam nunc laboranti; eodem, sane modo obergens
ad alium alias calamitas accedit.

CHORUS.

Non invitis dixisti

hoc, Prometheu.

Et nunc levi pede celeriter actam

sedem deserens,

æremque castum tramitem alitum,

ad hoc confragosum solum accedo;

tuos vero labores

cupio penitus cognoscere.

OCEANUS.

Adsum longi itineris terminum

emensus ad te, Prometheu,

hunc alitem velocem

voluntate ipsius sine frenis gubernans.

Tua vero fortuna, scito, ego quoque condoleo:

nam me, puto, et cognatio, ita ut faciam,

impellit,

et præter cognationem non est cui

plus tribuerim quam tibi.

Cognosces autem quam vera hæc sint, neque temere
lingua gratificari meum esse; agendum
ostende qua in re tibi succurrendum sit;

545 Φέρ' ὅπως ἄχαρις χάρις, ὦ φίλος, εἰπέ, ποῦ τίς
ἀλλά; Στρ. β'.
τίς ἐφ' αὐτῶν ἀρηξίς; οὐδ' ἐδέρχθης
ὀλιγοδρανίαν ἄκικυν,
ἰσόνειρον, ἢ τὸ φωτῶν
550 ἀλὰν *** γένος ἐμπεποδισμένον. [λαί.
Οὐποτε τὰν Διὸς ἁρμονίαν θνατῶν παραξίαισι βου-
ἔμαθον τάδε σὰς προσιδούσ' ὀλοὰς τύχας, Προμη-
θεῦ. Ἄντ. β'.
555 Τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος προσέπτα
τόδ' ἐκείνῳ θ' ὅτ' ἀμφὶ λουτρὰ
καὶ λέχος σὸν ἑμναίου
ἰότατι γάμων, ὅτε τὰν δημοπάτριον
560 ἔδνοις ἀγαγες Ἑσιόναν πιθὼν δάμαρτα κοινολε-
κτρον.

ΙΩ.

Τίς γῆ; τί γένος; τίνα φῶ λεύσσειν
τόνδε χαλινοῖς ἐν πετρίνοισιν
χειμαζόμενον;
Τίνος ἀμπλακίης ποινῆς ὀλέκει;
σήμηνον ὅπη
565 γῆς ἢ μογερὰ πεπλάνημαι.
Ἄ αἶ, ἔα ἔα.
χρεῖται τις αὖ με τὰν τάλαιναν οἴστρος,
εἰδωλὸν Ἄργου γηγενοῦς, ἄλευ' ἃ δ' αὖ
τὸν μυριωπὸν εἰσποῶσα βούταν.
570 Ὁ δὲ πορεύεται ὁδὸν ὁμί' ἔχων,
ὅν οὐδὲ κατθανόντα γαῖα κεύθει,
ἀλλὰ με τὰν τάλαιναν
ἐξ ἐνέρων περὶν κυνηγετεῖ,
πλανᾷ τε νῆστιν ἀνὰ τὰν παραλίαν ψάμμον.
Ἵπὸ δὲ κηρόπλαστος ὁτοβεῖ δόναξ Στρ.
575 ἀχέτας ὑπνοδόταν νόμον· ἰὼ ἰὼ, πόποι,
ποῖ. πόποι, ποῖ μ' ἄγουσι τηλέπλανοι πλάναι.
Τί ποτὲ μ', ὦ Κρόνι
παῖ, τί ποτε ταῖσδ' ἐνέλευξας εὐ-
ρὼν ἁμαρτοῦσαν ἐν πημοναῖσιν,
580 ἔλ', οἴστρηλάτῳ δὲ δειλῶν δειλῶν
παράκοπον ὥδε τίρεις;
Πυρὶ με φλέξον, ἢ χθονὶ κάλυψον, ἢ
ποντίοις δάκεσι ὅς σε βορὰν,
μηδὲ μοι φθονήσῃς
εὐγμάτων, ἀναξ.
585 Ἄδην με πολὺπλανοὶ πλάναι
γεγυμνάσασιν, οὐδ' ἔχω μαθεῖν ὅπη
πημονὰς ἀλύξω.
Κλύεις φθέγμα τῆς βούκερῳ παρθένου;
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.
Πῶς δ' οὐ κλύω τῆς οἰστροδινήτου κόρης
590 τῆς Ἰναχείης; ἢ Διὸς θάλλει κέαρ
ἔρωτι, καὶ νῦν τοὺς ὑπερμήχεις δρόμους
Ἥρα στυγρητὸς πρὸς βίαν γυμνάζεται.
ΙΩ.
Πόθεν ἐμοῦ σὺ πατὴρ ὄνομ' ἀπύεις; Ἄντ.

Age, quam ingrata gratia, o amice, dic, ubi quodnam
auxilium? quod praesidium diurnorum hominum? Ne vidisti
quidem imbecillitatem infirmam somno similem, qua mor-
taliū cæcum *** genus est constrictum; nunquam Jo-
vis ordinem consilia hominum antevertent.

Cognovi hæc, quum tuam miseram fortunam intuerer,
Promethen. Discrepans ad aures meas carmen advolavit
hoc et illud, quando circa lavacra et lectum tuum ritu
nuptiarum canebam, quo tempore meo progeneram patre
Hesionam, donis persuasam, uxorem tori sociam duxisti.

ΙΩ.

Quæ terra? quod genus? quem dicam me videre
Istum in vinculis ad saxum
hiemantem?
Cujus delicti poena conficeris?
ostende, ubi
terrarum ærumnosa errem?
Ah ah, eah eah!
pungit aliquis rursus me miseram asilus,
simulacrum Argi terrigenæ; averte, ah terra, inhorresco
illum innumeris oculis me observantem pastorem conspi-
[ciens.
Ille vero incedit doloso oculo,
quem ne defunctum quidem terra occulit,
sed me miseram
ex inferis remeans exagitat
ei famelicam per maritimum sabulum transversam agit.
Calamus vero cera compactus resonat
vocalis soporiferum carmen. Heu, heu, vae,
quorsum, heu, quorsum longinqui errores me agunt!
Quid tandem me, o Saturne
fili, quid tandem delinquentem
conspicatus hisce calamitatibus implicasti,
heu, et terrore furorem concitante miseram
delirantem ita vexas?
Igne me combure, aut terra absconde, aut
marinis belluis pabulum me objice,
neve mihi inideas
vota, o rex.
Assidui me errores multivagi
exercuerunt, nec habeo unde discam quomodo
ærumnas aufugiam.
Audisne vocem virginis cornigeræ?
PROMETHEUS.
Quomodo non audiam puellam asilo percitam,
Inachi filiam? quæ Jovis urit animum
amore; et nunc istis nimis longis erroribus
Junoni invisa violenter exercetur.
ΙΩ.
Unde tu patris mei nomen pronuncias?

Εἰπέ μοι τῇ μογερᾷ τίς ὦν, τίς ἄρα μ', ὦ τάλαι,
 595 τὰν ταλαίπωρον ὠδ' ἐτήτυμα προσθροεῖς,

θεόσυτόν τε νόσον

ὠνόμασας, ἃ μαραίνει με χρί-
 ουσά κέντροισι φοιταλέοισιν.

600 Ἐξ σκιρτημάτων δὲ νήστισιν αἰχλαῖς
 λαβρόσυτος ἦλθον, Ἥρας
 ἐπικότοισι μήδεσι δαμῆϊσα. Δυσ-
 δαιμόνων δὲ τίνες οἱ, ἔδ',
 οἳ ἐγὼ μογοῦσιν;

Ἀλλὰ μοι τορῶς

605 τέκμηρον ὅ τι μ' ἐπαμμένει
 παθεῖν, τί μῆχαρ, ἢ τί φάρμακον νόσου,
 δεῖξον, εἴπερ οἶσθα·

θρόει, φράζε τῇ δυσπλάνῳ παρθένῳ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Λέξω τορῶς σοι πᾶν ὅπερ γρήξεις μαθεῖν,
 610 οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματ', ἀλλ' ἀπλῶ λόγῳ,
 ὥσπερ δίκαιον πρὸς φίλους οἶγειν στόμα.
 Πυρὸς βροτοῖς δοτῆρ' ὄραξ Προμηθεῖα.

ΙΩ.

Ὡ κοινὸν ὠφέλημα θνητοῖσιν φανείς,
 τλήμων Προμηθεῦ, τοῦ δίκην πάσχεις τάδε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

615 Ἄρμοι πέπαυμαι τοὺς ἐμοὺς θρηνῶν πόνους.

ΙΩ.

Οὐχ οὐν πόροις ἂν τήνδε δωρεὰν ἐμοί;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Λέγ' ἦντιν' αἰτεῖ· πᾶν γὰρ ἂν πύθοιό μου.

ΙΩ.

Σήμερον δοτις ἐν φάρκγγί σ' ὤχμασε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Βούλευμα μὲν τὸ δῖον, Ἥραςτοῦ δὲ χεῖρ.

ΙΩ.

620 Ποινὰς δὲ ποίων ἀμπλακημάτων τίνεις;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τοσοῦτον ἀρκῶ σοι σαφηνίσαι μόνον.

ΙΩ.

Καὶ πρὸς γε τούτοις τέρμα τῆς ἐμῆς πλάνης
 δεῖξον τίς ἔσται τῇ ταλαιπώρῳ χρόνος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὸ μὴ μαθεῖν σοι κρεῖσσον ἢ μαθεῖν τάδε.

ΙΩ.

625 Μήτοι με κρύψης τοῦθ' ὅπερ μέλλω παθεῖν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἄλλ' οὐ μεγαίρω τοῦδέ σοι δωρήματος.

ΙΩ.

Τί δῆτα μέλλεις μὴ οὐ γεγωνίσκειν τὸ πᾶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Φθόνος μὲν οὐδαίς, σὰς δ' ὀκνῶ θραῖξαι φρένας.

ΙΩ.

Μή μου προκήδου μάσσον ὥς ἐμοὶ γλυκύ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

630 Ἐπεὶ προθυμεῖ, γρὴ λέγειν· ἄκουε δέ.

Dic mihi ærummosæ, quis tu, quis igitur me, o miser,
 miseram ita vero nomine alloqueris,

divinitusque immissum morbum

nominasti, qui me torrefacit

furialibus stimulis pungens?

Heu! saltuum vero famelicis flagris

concitata veni, Junonis

insensis consiliis domita. In-

felicium vero quinam sunt, qui, heu,

qualia ego, sustineant?

At mihi manifesto

indica quid me maneat

ut patiar, quod commentum aut quod remedium morbi sit,

doce, siquidem nosti:

Loquere, indica male vagabundæ virgini.

PROMETHEUS.

Diserte tibi omnem rem, quam scire cupis, dicam,

nihil ænigmatis implicans, sed oratione simplici,

sicut æquum est apud amicos os aperire.

Qui ignem mortalibus largitus est, Prometheus vides.

ΙΩ.

O tu, qui commune adjumentum hominibus apparuisti,
 miser Prometheus, quam ob causam hæc pateris?

PROMETHEUS.

Vixdum meas ærumnas deflere desii.

ΙΩ.

Non igitur hanc gratiam mihi concesseris?

PROMETHEUS.

Dic, quamnam petis? nam quidvis a me scisciteris.

ΙΩ.

Indica, quis ad præruptum saxum te alligarit?

PROMETHEUS.

Decretum quidem Jovis, Vulcani vero manna.

ΙΩ.

Sed quorum delictorum pœnas luis?

PROMETHEUS.

Tantum tibi solum indicare potui sum.

ΙΩ.

Et ad hæc terminum mei erroris

ostende, quod erit tempus miseræ erroris ultimum.

PROMETHEUS.

Ignorare te ista satius est quam cognoscere.

ΙΩ.

Ne sane hoc me celaveris, quod passura sim.

PROMETHEUS.

At non invideo tibi hoc officium.

ΙΩ.

Cur igitur cunctaris, quin omnem rem edisseras?

PROMETHEUS.

Invidia nulla subest, verum animum tuum perturbare metuo.

ΙΩ.

Ne mihi ulterius prospicias; nam gratum mihi est ista au-

PROMETHEUS.

Quoniam cupis, dicere me oportet; audi igitur.

ΧΟΡΟΣ.

Μήπω γε μοῖραν δ' ἡδονῆς κάμοι πόρε.
Τὴν τῆσδε πρῶτον ἱστορήσωμεν νόσον,
αὐτῆς λεγούσης τὰς πολυφθόρους τύχας
τὰ λοιπὰ δ' ἄθλων σοῦ διδαχθήτω πάρα.

PROMETHEUS.

635 Σὸν ἔργον, Ἰοί, ταῖσδ' ὑπουργῆσαι χάριν,
ἄλλως τε πάντως καὶ κασιγνήταις πατρός
ὥς τὰποκλαῦσαι κάποδύρασθαι τύχας
ἐνταῦθ', ὅπῃ μέλλει τις οἴσασθαι δάκρυ
πρὸς τῶν κλυόντων, ἀξίαν τριβὴν ἔχει.

ΙΟ.

640 Οὐκ οἶδ' ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαι με χρὴ,
σαφεῖ δὲ μύθῳ πᾶν ὅπερ προσχρῆζετε
πεύσεσθε· καίτοι καὶ λέγουσ' ὀδύρομαι
θεόσσυτον χειμῶνα καὶ διαφθορὰν
μορφῆς, ὅθεν μοι σχετλίᾳ προσέπτατο.
645 Ἄει γὰρ ὄφεις ἐννυχιοὶ παλεύμεναι
ἐς παρθενῶνας τοὺς ἑμοὺς παρηγόρου
λείοισι μύθοις, ὧς μέγ' εὐδαιμον κόρη,
τί παρθεναύει δαρὸν, ἐξόν σοι γάμου
τυχεῖν μεγίστου; Ζεὺς γὰρ ἡμέρου βέλει
650 πρὸς σοῦ τέθαλπται καὶ ξυναίρεσθαι Κύπριν
θέλει· σὺ δ', ὦ παῖ, μὴ πολακτίσης λόγος
τὸ Ζηνός, ἀλλ' ἐξέλθε πρὸς Λέρνης βαθὺν
λειμῶνα, ποίμανας βοσκάσεις τε πρὸς πατρός,
ὥς ἂν τὸ δῖον ὄμμα λωφῇσῃ πόθου.
655 Τοιοῖσδε πάσας εὐφρόνας ὀνειράσι
ξυνειχόμεν δύστηνος, ἔστε δὴ πατρὶ
ἔτλην γειγωνεῖν νυκτίφοιτ' ὀνειράτα.
Ὅ δ' ἐς τε Πυθὼ καὶ Δωδώνης πυκνοὺς
θεοπρόπους ἱάλλεν, ὥς μάθοι τί χρὴ
660 δρῶντ' ἢ λέγοντα δαίμοσιν πράσσειν φῦλα.
Ἦκον δ' ἀναγγέλλοντες αἰολοστόμους
χρησμούς· ἀσήμους δυσκρίτως τ' εἰρημένους.
Τέλος δ' ἐναργῆς βάξιος ἦλθεν Ἰνάχῳ
σαφῶς ἐπισκῆπτουσα καὶ μυθουμένη
665 ἔξω δόμων τε καὶ πάτρας ὠθεῖν ἑμὲ,
ἄφετον ἀλῆσθαι γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὄροις
καὶ μὴ θέλοι, πυρῶπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν
κεραυνόν, ὃς πᾶν ἐξαίστιώσοι γένος.
Τοιοῖσδε πεισθεὶς Λοξίου μαντεύμασιν,
670 ἐξήλασέν με κατέκλεισε δωμάτων
ἄκουσαν ἄκων· ἀλλ' ἐπηνάγκαζέ νιν
Διὸς χαλινὸς πρὸς βίαν πράσσειν τάδε.
Εὐθύς δὲ μορφῇ καὶ φρένες διάστροφοι
ἦσαν, κεράστις δ', ὥς δρᾶτ', ὀξυστόμῳ
675 μύωπι χρισθεῖσ' ἐμμανεῖ σχιρτήματι
ἦσσαν πρὸς εὐποτόν τε Κερχναίας ῥέος
Λέρνης ἄκρην τε· βουκόλος δὲ γηγενῆς
ἄκρατος ὄργῃν Ἄργος ὠμάρτει, πυκνοῖς
δοσοῖς δεδορκῶς τοὺς ἑμοὺς κατὰ στίβους.
680 Ἀπροσδάκτητος δ' αὐτὸν αἰφνίδιος μόρος
τοῦ ζῆν ἀπιστέρησεν. Οἰστρόπληξ δ' ἐγὼ

CHORUS.

Nondum quidem, sed partem voluptatis etiam mihi concede.
Primum hujus calamitatem exquiramus
ex ipsa perniciosam fortunam suam exponente;
reliquas deinde scrupulas a te doceatur.

PROMETHEUS.

Tuum est, Io, his exhibere hoc officium,
et alias ob causas et quia patris sorores sunt;
nam et deslere et deplorare fortunam
ibi, ubi quis lacrimas impetraturus est
ab auditoribus, dignam mora causam habet.

ΙΟ.

Nescio quomodo refragari vobis debeam,
sed perspicuo sermone omnia, quæ desideratis,
cognoscetis, quamquam mihi triste est narrare,
unde divinitus immissa perturbatio mentis et corruptio
formæ miseræ mihi acciderint.
Semper enim visa nocturna ventitantia
in cubiculum meum me exhortabantur
blandis verbis: O perbeata puella,
cur diu virginitatem servas, quum tibi liceat conjugio
summo potiri? Jupiter enim desiderii jaculo
per te incahit, et frui tecum venere
cupit; tu vero, o puella, de respueris lectum
Jovis, sed exi ad Lernæ profundum (*fertile*)
pratium patriæque pascua et stabula,
ut Jovis oculus a desiderio requiescat.
Talibus somniis per omnes noctes
occupabar misera, donec patri
nocturna visa narrare ausa sum.
Ille vero Pytho et ad Dodonæ oraculum crebros
consultores misit, ut intelligeret quo
facto dictove coelitis gratia faceret.
Illi reversi retulerunt ambigua
oracula, non intellecta obscureque enunciata.
Postremo manifestum vaticinium Inacho est editum
quod perspicue præcepit eumque jussit
domo me patriæque pelli, ut
ut dimissa ad terræ terminos extremos vagarer;
et si non obtemperaret, a Jove venturum esse flammeum
fulmen, quod totum genus aboliturum esset.
Talibus Apollinis vaticiniis persuasus
me expulit exclusitque aribus
invitam invitum; sed eum compulit
Jovis imperium, ut id coactus faceret.
Inde confestim forma mea et mens perversas
erant; cornuta autem, ut videtis, ore mordaci
asili tacta, furibundo saltu
decurrebam et ad suavem laustu rivum Cenclureæ,
et Lernæ collem; bubulcus autem terrigena
immiti animo Argus sequebatur crebris
oculis vestigia mea observans.
Inopinatus autem exitus illum subito
vita privavit; ego vero furore percita

μάστιγι θείᾳ γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνομαι.
 Κλύεις τὰ πραχθέντ'· εἰ δ' ἔχεις εἰπεῖν ὃ τι
 λοιπὸν πόνων, σήμαινε· μηδέ μ' οἰκτίσας
 685 ξύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν· νόσημα γὰρ
 αἰσχιστον εἶναι φημι συνθέτους λόγους.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα, ἀπεχε, φεῦ.

Οὐποτ' οὐποτ' ἠῦχουν ξένους μολεῖσθαι λόγους
 690 ἰς ἀκοὰν ἐμάν,
 οὐδ' ὧδε δυσθέατα καὶ δύσοιστα
 πῆματα, λύματα, δείματ' ἀμφήκει
 κέντρῳ ψύχειν ψυχὰν ἐμάν·
 ἰὼ ἰὼ μοῖρα μοῖρα,

695 πέφρικ' εἰσιδοῦσα πράξιν Ἰούε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Πρό γε στενάξεις καὶ φόβου πλέα τις εἴ·
 ἐπίσχεις ἔστ' ἂν καὶ τὰ λοιπὰ προσμάθης.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγ', ἐκδίδασκει τοῖς νοσοῦσί τοι γλυκὺ
 τὸ λοιπὸν ἄλγος προὔξειπιστασθαι τορῶς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

700 Τὴν πρὶν γε χρεῖαν τήνυσσθ' ἐμοῦ πάρα
 κούφως μαθεῖν γὰρ τῆσδε πρῶτ' ἐχρῆζετε
 τὸν ἀμφ' ἐαυτῆς ἄθλον ἐξηγουμένης
 τὰ λοιπὰ νῦν ἀκούσαθ', οἷα γρὴ πάθῃ
 τλῆναι πρὸς Ἥρας τήνδε τὴν νεάνίδα.
 705 Σὺ δ', Ἰνάχειον σπέρμα, τοὺς ἐμοὺς λόγους
 θυμῷ βάλ', ὥς ἂν τέρματ' ἐκμάθης δόσῃ.
 Πρῶτον μὲν ἐνθένδ' ἡλίου πρὸς ἀντολὰς
 στρέψασα σαυτὴν στείχ' ἀνηρότους γῆας·
 Σχύθας δ' ἀφίξει νομάδας, οἱ πλεκτὰς στέγας
 710 πεδάρσιοι ναλοῦσ' ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις,
 ἐκηδόλοις τόξοισιν ἐξηρτημένοι·
 οἷς μὴ παλάζειν, ἀλλ' ἀλιστόνοις πόδας
 χρίμπουσα βραχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα.
 Λαιῶς δὲ χειρὸς οἱ σιδηροτέκτονες
 715 οἰκοῦσι Χαλυβες, οὗς φυλάξασθαι σε χρὴ·
 ἀνήμεροι γὰρ οὐδὲ πρόσπλαστοι ξένους.
 Ὅλεις δ' ὕδριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
 ὃν μὴ περάσῃς, οὐ γὰρ εὐδατος περᾶν,
 πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὁρῶν
 720 ὕψιστον, ἐνθα ποταμὸς ἐκφυσῇ μένος
 κροτάφων ἀπ' αὐτῶν. Ἀστρογείτονας δὲ χρὴ
 κορυφὰς ὑπερβάλλουσαν ἐς μεσημβρινὴν
 βῆναι κέλευθον, ἐνθ' Ἀμαζόνων στρατὸν
 ἔξει στυγάνορ', αἱ Θεμισκυράν ποτε
 725 κατοικοῦσιν ἀμφὶ Θερμώδονθ', ἵνα
 τραχεῖα πόντου Σαλμυδησίᾳ γνάθος
 ἐχθρόζενος ναύταισι, μητρὶά νεῶν·
 αὐταὶ σ' ὀδηγήσουσι καὶ μαλ' ἀσμένως.
 Ἰσθμὸν δ' ἐπ' αὐταῖς στενοπόροις λίμνης πύλαις
 730 Κιμμερικὸν ἔξεις, ὃν θρασυσπλάγχυνος σε χρὴ
 λιποῦσαν αὐλῶν' ἐκπερᾶν Μαιωτικόν·
 Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰσαὶ λόγος μέγας

stimulo divino de terra in terram agitor.
 Audis acta; si vero habes dicere quod
 de malis reliquum sit, memora, neve misericordia ductus
 verbis fictis me oblecta; pestem enim
 turpissimam fictitias orationes judico.

CHORUS.

Desine, desine, abstine, heu!

Nonquam, nunquam putavi insolitam orationem venturam
 esse ad aures meas,
 neque tam tristia visu et tristia toleratu
 mala, piacula, terculamenta ancipiti
 cuspide animum meum perfrigefacere.
 Heu, heu sortem, sortem fatalem!
 perhorruī fortunam Ius intuens.

PROMETHEUS.

Ante ingemiscis et plena timoris es.
 Exspecta dum etiam reliqua cognoris.

CHORUS.

Dic, explica. Laborantibus sane jucundum est,
 quidquid doloris reliquum, id perspicue ante rescivisse.

PROMETHEUS.

Prius illud, quod petistis, a me impetrastis
 facile; nam primum hanc audire voluistis
 suas ipsius acrimnas narrantem.
 Nunc reliqua accipite, quæ mala oporteat
 hanc puellam per Junonem perpeti;
 tuque, gnata Inachi, verba mea
 in animo reponē, ut erroris terminos cognoscas.
 Primum enim hinc ad solis ortum
 conversa per inarata arva transi.
 Ad Scythas autem pervenies pastoricios, qui tecta texta
 sublimes in plaustris rotarum circulis bene instructis inco-
 longe jaculantibus sagittis exornati. [sunt
 Quibus suadeo ne appropinques, sed pedes ad pulsatos mari
 scopulos declinans per terram transeas.
 Ad sinistram autem manum ferrarii
 Chalybes habitant, a quibus tibi cavendum est;
 sunt enim feri neque accessibiles hospitibus.
 Pervenies vero ad protervum fluvium haud falso ita dictum
 quem noli trajicere (non enim facilis est trajectory),
 priusquam ad ipsum Caucasum perveneris, montium
 altissimum, ubi amnis vim aquarum effundit
 de ipsis montis temporibus (cacuminibus). Oportet vero
 tum exlo vicina] juga superantem in meridianam
 viam te convertere, ubi ad Amazonum multitudinem
 pervenies viros perosam, quæ Themiscyram aliquando
 incolent ad Thermodontem, ubi
 aspera ponti Salmydessia maxilla prominet
 infesta nautis hospita, noverca navium.
 Hæ tibi viam monstrabunt idque lubentissime.
 Ad isthmum vero in ipsis angustis paludis ostiis
 Cimmerium accedes, quo relicto audaci pectore
 oportet te fauces Mæoticas trajicere.
 Erit autem semper apud mortales ingens fama

τῆς σῆς πορείας, Βόσπορος δ' ἐπώνυμος
κακλήσεται. Αἰποῦσα δ' Εὐρώπης πέδον,
735 ἤπειρον ἤξεις Ἀσιάδ'. Ἄρ' ὑμῖν δοκεῖ
δ' τῶν θεῶν τύραννος ἐς τὰ πάνθ' ὁμῶς
βίαιος εἶναι; τῇδε γὰρ θνητῇ θεὸς
χρήζων μιγῆναι τάσδ' ἐπέρριψεν πλάνας.
Πικροῦ δ' ἐκυρσας, ὣς κόρη, τῶν σὺν γάμων
740 μνηστῆρος. Οὐς γὰρ νῦν ἀκήκοας λόγους,
εἴ ναι δόκει σοὶ μηδέπω 'ν προοιμίῳ.

ΙΩ.

Ἰὼ μοι μοι, ἔλ.

PROMHΘEYΣ.

Σὺ δ' αὖ κέρραγας κἀναμυχθίζεις· τί που
δράσεις, ὅταν τὰ λοιπὰ πυνθάνη κακά;

ΧΟΡΟΣ.

745 Ἥ γάρ τι λοιπὸν τῇ 'ς πημάτων ἔρεῖς;

PROMHΘEYΣ.

Δυσχείμερόν γε πῆλαγος ἀτηρᾶς δύης.

ΙΩ.

Τί δ' ἤτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει
ἔρριψ' ἐμαυτὴν τῇσδ' ἀπὸ στύφλου πέτρας,
ὅπως πέδῳ σκήψασα τῶν πάντων πόνων
750 ἀπηλλάγην; κρείσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν
ἢ τὰς ἀπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.

PROMHΘEYΣ.

Ἥ δυσπετιῶς ἂν τοὺς ἐμοὺς ἀθλους φέροις,
ὅτω θανεῖν μὲν ἔστιν οὐ πεπρωμένον·
αὕτη γὰρ ἦν ἂν πημάτων ἀπαλλαγὴ·
755 νῦν δ' οὐδὲν ἔστι τέρμα μοι προκείμενον
μόχθων, πρὶν ἂν Ζεὺς ἐκπέσῃ τυραννίδος.

ΙΩ.

Ἥ γάρ ποτ' ἔστιν ἐκπεσεῖν ἀρχῆς Δία;

PROMHΘEYΣ.

Ἥδοι' ἂν, οἶμαι, τήνδ' ἰδοῦσα συμφορὰν.

ΙΩ.

Πῶς δ' οὐκ ἂν, ἥτις ἐκ Διὸς πάσχω κακῶς;

PROMHΘEYΣ.

760 Ὡς τοίνυν ὄντων τῶνδ' εἰ σοὶ μαθεῖν πάρα.

ΙΩ.

Πρὸς τοῦ τύραννα σκήπτρα συληθήσεται;

PROMHΘEYΣ.

Αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.

ΙΩ.

Ποῶς τρόπῳ; σήμερον, εἰ μή τις βλάβη.

PROMHΘEYΣ.

Γαμῶ γάμον τοιοῦτον ὅς ποτ' ἀσχαλῇ.

ΙΩ.

765 Θεόρτον, ἢ βρότειον; εἰ ῥητὸν, φράσον.

PROMHΘEYΣ.

Τί δ' ὄντιν'; οὐ γὰρ ῥητὸν αὐδᾶσθαι τάδε.

ΙΩ.

Ἥ πρὸς δάμαρτος ἐξανίσταται θρόνων;

PROMHΘEYΣ.

Ἥ τέξεται γε παῖδα φέρτερον πατρός.

ASCHYLUS.

transitus tui atque ab eo Bosphorus nomine
vocabitur. Relicto autem Europæ solo
in Asiæ continentem terram venies. Ergone vobis videtur
deorum rector in omni re similiter
violentus esse? cum ista enim mortali deus [cit.
quum vellet commercium habere, in hos eam errores conje-
Acerbum vero, o puella, conjugii tui nacta es
procum; nam quam nunc audivisti narrationem,
ea tibi ne in exordio quidem esse videatur.

ΙΩ.

Væ, væ mihi, heu!

PROMETHEUS.

Tu vero rursus ejulas atque suspiras: quid tandem
facies, quum reliqua mala cognoveris?

CHORUS.

Num quid huic reliquum malorum dices?

PROMETHEUS.

Tempestuosum utique mare sævæ calamitatis.

ΙΩ.

Quid ergo mihi prodest vivere, at non cito
de hoc aspero scopulo me projeci,
ut solo allisa ab omnibus laboribus
liberata fuisset? Satiùs enim est illico mori,
quam per omnes vitæ dies adversa fortuna conflictari.

PROMETHEUS.

Profecto ægre labores tolerares meos,
cui mori per fata non est concessum:
hoc enim esset ærumnarum mearum effugium.
Nunc vero nullus terminus mihi propositus est
laborum, antequam Jupiter regno exciderit.

ΙΩ.

Num aliquando continget ut Jupiter regno excidat?

PROMETHEUS.

Gauderes, opinor, si hanc cladem videres.

ΙΩ.

Quidni, quæ ab Jove graviter affligar?

PROMETHEUS.

Hæc sane ita futura esse, a me cognoscas licet.

ΙΩ.

Per quem regio sceptro spoliabitur?

PROMETHEUS.

Ipsæ per sua inconsiderata consilia.

ΙΩ.

Quo modo? indica, nisi quid inest incommodi.

PROMETHEUS.

Tale inibit matrimonium, quo aliquando dolebit.

ΙΩ.

Divinum an humanum? si fas est, loquere.

PROMETHEUS.

Quid quodnam interrogas? non est fas hæc dicere.

ΙΩ.

Num per uxorem regno excidet?

PROMETHEUS.

Filium illa pariet patre præstantiorem.

ΙΩ.

Οὐδ' ἔστιν αὐτῷ τῇσδ' ἀποστροφή τύχης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

770 Οὐδ' ἔγωγ', πρὶν ἔγωγ' ἂν ἐκ δεσμῶν λυθείς...

ΙΙ.

Τίς οὖν ὁ λύσων σ' ἔστιν ἄκοντος Διός;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τῶν σῶν τιν' αὐτὸν ἐκτόνων εἶναι χρεῖν.

ΙΩ.

Πῶς εἶπας; ἢ 'μὸς παῖς σ' ἀπαλλάξει κακῶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τρίτος γε γένναν πρὸς δέκα' ἄλλαισιν γοναῖς.

ΙΩ.

775 'Ηδ' οὐκ ἔτ' εὐξύμβλητος ἡ χρησμοδία.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μὴδὲ σαυτῆς ἐκμαθεῖν ζήτει πόρους.

ΙΩ.

Μή μοι προταίνων κέρδος εἴτ' ἀποστέρει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Δυσὶν λόγοις σε θατέρω δωρήσομαι.

ΙΩ.

Ποῖον πρόδειξον αἵρεσίν τ' ἐμοὶ δίδου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

780 Δίδωμ'· ἐλοῦ γάρ, ἡ πόνων τὰ λοιπά σοι
φράσω σαφηνῶς, ἢ τὸν ἐκλύσοντ' ἐμέ.

ΧΟΡΟΣ.

Τούτων σὺ τὴν μὲν τῇδε, τὴν δ' ἐμοὶ χάριν
θέσθαι θέλησον, μὴδ' ἀτιμάσης λόγους·
καὶ τῇδε μὲν γέγωνε τὴν λοιπὴν πλάνην,
785 ἐμοὶ δὲ τὸν λύσοντα· τοῦτο γάρ ποθῶ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

'Επεὶ προθυμεῖσθ', οὐκ ἐναντιώσομαι
τὸ μὴ οὐ γεγωνεῖν πᾶν ὅσον προσχρῆζετε.
Σοὶ πρῶτον, 'Ιοί, πολυδόκον πλάνην φράσω,
ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.790 Ὅταν περάσης βεῖθρον ἡπείρων ὄρον,
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβείας * * *
πόντου περῶσα φλοῖσθον, ἔστ' ἂν ἐξέλκῃ
πρὸς Γοργόνεια πεδία Κισθίνης, ἵνα
αἱ Φορκίδες ναίουσι δηναιαὶ κόραι795 τρεῖς κυκνόμορφοι, κοινὸν ὄμμα' ἐκτεμέναι,
μονόδοκτοι, ἃς οὐθ' ἥλιος προσδέχεται
ἀκτῖσιν οὐθ' ἡ νύκτερος μήνη ποτέ.Πέλας δ' ἀδελφαὶ τῶνδε τρεῖς κατάπτεροι,
ὄρακοντόμαλλοι Γοργόνες βροτοστυγεῖς,
800 ἃς θνητὸς οὐδεὶς εἰσιδὼν ἔξει πνοάς·
τοιοῦτο μὲν σοι τοῦτο φρούριον λέγω.'Ἀλλην δ' ἄκουσον δυσχερῆ θεωρίαν·
ὀξυστόμους γάρ Ζηνὸς ἀκραγεῖς κύνας
γρύπας φύλαξαι, τὸν τε μουνῶπα στρατὸν
805 Ἀριμασπὸν ἵπποδάμον', οἱ χρυσόρρυτον
οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου·
τούτοις σὺ μὴ πέλαζε. Τηλευρὸν δὲ γῆν
ῥήεις κελαινὸν φύλον, οἱ πρὸς ἡλίου

IO.

Neque est illi hujus fortunæ effugium?

PROMETHEUS.

Nullum profecto, antequam ego ex his vinculis solutus ero.

IO.

Quis igitur invito Jove te soluturus est?

PROMETHEUS.

Ex tua progenie aliquem id facturum esse fatale est.

IO.

Quid ais? meus ne filius malis te liberaturus est?

PROMETHEUS.

Tertius sane genero ad decem alias generationes.

IO.

Hoc vaticinium non amplius est facile intellectum.

PROMETHEUS.

Quin etiam tuas aerumnas ne quære cognoscere.

IO.

Noli mihi munus prætendens deinde me eo privare.

PROMETHEUS.

Duarum narrationum altera utra te remunerabor.

IO.

Utrius? ostende delectumque mihi concede.

PROMETHEUS.

Concedo; elige enim, aut laborum quod tibi sit reliquum,
aperte dicam, aut qui me liberaturus sit.

CHORUS.

Harum alteram in istam, in me alteram gratiam
conferre velis, neve verba mea spreveris.
Et huic quidem narra reliquam narrationem,
mihi vero liberatorem; id enim cupio.

PROMETHEUS.

Quandoquidem hæc cupitis, non refragabor,
quominus omnia, quæ desideratis, exponam.
Tibi primum, Io, multiplices errores narrabo,
quos tu memoribus animi tabulis infigas.
Quando fluvium, utriusque continentis terminum, trajeceris,
ad ortum lucidum, Solis vias * * *
pontū trajecto strepitu, donec perveneris
ad campos Gorgoneos Cisthenæ, ubi
Phorides habitant, longævæ puellæ,
tres cygniformes, oculum communem possidentes
unumque dentem, quas neque sol aspicit
radiis suis neque unquam luna nocturna.
Prope vero sunt sorores harum, tres aligeræ
anguicomæ Gorgoneæ, hominibus insensæ,
quas nullus mortalis conspiciat spiritum vitalem retinebit.
Talem tibi quidem hunc locum, quem caveas, dico;
aliud vero spectaculum, vix tolerabile, accipe.
Nam aculis rostris præditos mutos canes Jovis
Grypes cave et unoculum exercitum
Arimasporum equestrem, qui circa aurissuum
liquorem Plutonis fluvii habitant.
Ad hos tu cave ne accedas. In remotam vero terram
venies ad nigrum populam, qui ad solis

ναίουσι πηγαῖς, ἐνθα ποταμὸς Αἰθίοψ.
810 Τούτου παρ' ὄχθας ἔρψ', ὥς ἂν ἐξίκη
καταβασμὸν, ἐνθα Βυβλίνων ὄρων ἀπο
ἴησι σεπτὸν Νεῖλος εὐποτον ῥέος.
Οὗτός σ' ὀδώσει τὴν τρίγωνον ἐς χθόνα
Ναιλῶτιν, οὗ δὴ τὴν μακρὰν ἀποικίαν,
815 Ἰοῖ, πέπρωται σοί τε καὶ τέκνοις κτίσαι.
Τῶνδ' εἰ τί σοι ψαλλόν τε καὶ δυσέυρετον,
ἐπαναδίπλαζε, καὶ σαφῶς ἐκμάνθανε·
συχολὴ δὲ πλείων ἢ θέλω πάραστί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μὲν τι τῇδε λοιπὸν ἢ παρειμένον
820 ἔχεις γεγωνεῖν τῆς πολυφθόρου πλάνης,
λέγ'· εἰ δὲ πάντ' εἴρηκας, ἡμῖν αὖ χάριν
δὸς ἔντιν' αἰτούμεσθα, μέμνησαι δέ που.

PROMETHEUS.

Τὸ πᾶν πορείας ἤδε τέρμ' ἀκήκοεν.
Ὅπως δ' ἂν εἰδῇ μὴ μάτην κλύουσά μου,
825 ἂ πρὶν μολεῖν δεῦρ' ἐκμεμόχθηκα φράσω,
τεκμήριον τοῦτ' αὐτὸ δοῦς μύθων ἐμῶν.
Ὅχλον μὲν οὖν τὸν πλείστον ἐκλείψω λόγων,
πρὸς αὐτὸ δ' εἴμι τέρμα σῶν πλανημάτων.
Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσά δάπεδα,
830 τὴν αἰκύνωτόν τ' ἀμφὶ Δωδώνην, ἵνα
μαντεῖα θῶκός τ' ἐστὶ Θεσπρωτοῦ Διὸς,
τέρας τ' ἀπίστον, αἱ προσήγοροι δρύες,
ὑπ' ὧν σὺ λαμπρῶς κούδεν αἰνιχτηρῶς
προσηγορεύθης ἡ Διὸς κλεινὴ δάμαρ
835 μέλλουσ' ἔσεσθ', εἰ τῶνδε προσσάινει σέ τι,
ἐντεῦθεν οἰστρήσασα τὴν παρακτίαν
κίλευθον ἤξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας,
ἀρ' οὐ παλιμπλάχτοισι χειμάζει δρόμοις·
χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιος μυχός,
840 σαφῶς ἐπίστασ', Ἰόνιος κεκλήσεται,
τῆς σῆς πορείας μῆμα τοῖς πᾶσιν βροτοῖς
Σημεῖά σοι τάδ' ἐστὶ τῆς ἐμῆς φρενὸς,
ὥς δέρεται πλέον τι τοῦ περασμένου.
Τὰ λοιπὰ δ' ὑμῖν τῇδε τ' ἐς κοινὸν φράσω,
845 ἐς ταυτὸν ἑλθὼν τῶν πάλαι λόγων ἵγνως.
Ἔστιν πόλις Κάνωδος ἐσχάτῃ χθονὸς,
Νεῖλου πρὸς αὐτῷ στόματι καὶ προσχώματι·
ἐνταῦθα δὴ σε Ζεὺς τίθησιν ἐμφρονα,
ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χειρὶ καὶ θιγὼν μόνον.
850 Ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γεννημάτων
τίξεις κελαινὸν Ἐπαφον· δὲ καρπύσσεται
δσσην πλντύρρους Νεῖλος ἀρδεύει χθόνα·
πέμπτη δ' ἀπ' αὐτοῦ γέννα πεντηκοντάπαις
πάλιν πρὸς Ἄργος οὐχ ἑκοῦσ' ἐλεύσεται
855 θηλύσπορος, φεύγουσα συγγενῇ γάμον
ἀνεψιῶν· οἱ δ' ἐπτοημένοι φρένας,
κίρκοι πελειῶν οὐ μακρὰν λειμυμένοι,
ἤξουσι θηρεύοντες οὐ θηρασίμους
γάμους, φθόνον δὲ σωμαίων ἔξει θεός·
860 Πελασγία δὲ δέξεται θηλυκτόνῃ

fontes, ubi fluvius Æthiops, incolunt.

Hujus juxta ripas procede, donec perveneris
ad descensum, ubi de Byblinia montibus
Nilus venerandum potuque gratum laticem emittit.
Illic te deducet in terram triquetram
Niloticam, ubi remotam coloniam,
Io, tibi tuisque liberis condere satis concessum est.
Horum si quid obscurum et intellectu difficile est,
illuc me revoca et planius exquire :
otii enim mihi plus est, quam volo.

CHORUS.

Si quidquam reliquum aut prætermissum huic
habet quod de scrupulis erroribus narrandum sit,
narra ; sin omnia exposuisti, nobis etiam officium
præsta, quod petimus ; et tu sane recordaria.

PROMETHEUS.

Totum errationis exitum hæc audivit.
Ut autem sciat non vane se hæc a me accepisse,
quæ prius, quam hoc pervenerit, exantlaverit, narrabo,
ut hoc ipsum meæ orationis documentum exhibeam.
Copiam quidem maximam verborum omittam
et ad ipsum exitum errorum tuorum accedam.
Postquam enim in Molossa arva venisti
excelsamque Dodonam, ubi
oraculum sedesque Theoproti Jovis
et miraculum incredibile, fatidicæ quercus,
a quibus tu perspicue neque ullo pacto obscure
compellata es conjux Jovis inclita
futura, si horum quid te arrideat,
inde furore concitata per maritimam
viam ad magnam Rhææ sinum devenisti,
unde retrogradis cursibus agitaris.
Postero autem tempore recessus marinus,
certo scias, Ionius vocabitur,
itineris tui monumentum omnibus mortalibus.
Hæc tibi sunt mentis meæ testimonia,
eam plus cernere quam quod clare appareat.
Reliqua vobis et isti deinceps communiter exponam,
in ipsa superioris sermonis vestigia reversus.
Est urbs Canopus terræ (Ægypti) extrema,
ad ipsum Nili ostium et sabuli aggerem sita ;
ibi te Jupiter faciet mentis compotem
placida attrectans (ἐπαφῶν) manu et tantummodo attingens :
unde nominatum de Jovis generatione
nigrum Epaphum paries, qui tanta fructat
terra, quantam latissimus Nilus irrigat.
Quinta ab illo progenies quinquaginta filiarum
Argos iterum non sua sponte redibit,
feminea, cognatas effugiens nuptias
patroelium ; hi vero elati animos
ut accipitres a columbis non procul distantes
sequentur sectaturi non sectandas
nuptias ; corpora vero iis deus invidet.
Pelassa autem terra eos accipiet sanguineo seminarum

Ἄρει δαμέντων νυκτιφρουρήτω θράσει·
 γυνή γάρ ἀνδρ' ἑκαστον αἰῶνος στερεῖ,
 εἰθηκτον ἐν σφαγαῖσι βράψασα ξίφος·
 τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.
 863 Μίαν δὲ παίδων ἕμερος θέλξει τὸ μὴ
 κτεῖναι σύννευον, ἀλλ' ἀπαμβλυνθήσεται
 γνώμην· δυοῖν δὲ θάτερον βουλήσεται,
 κλύειν ἀναλκίς μᾶλλον ἢ μαιφόνος·
 αὕτη κατ' Ἄργος βασιλικὸν τέξει γένος.
 870 Μακροῦ λόγου δεῖ ταῦτ' ἐπεξελθεῖν τορῶς.
 Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασὺς
 τόξοισι κλεινός, δὲ πόνων ἐκ τῶνδ' ἐμὲ
 λύσει. Τοιόνδε χρησμὸν ἡ παλαιγενὴς
 μήτηρ ἐμοὶ διῆλθε Τιτανὶς Θέμις·
 875 ὅπως δὲ χῶπῃ, ταῦτα δεῖ μακροῦ χρόνου
 εἰπεῖν, σύ τ' οὐδὲν ἐκμαθοῦσα κερδανεῖς.

ΙΠ.

Ἐλελεῦ ἔλελεῦ, ὑπὸ μ' αὖ σφάκελος
 καὶ φρενοπληγεῖς μανίαι θάλπουσ',
 880 οἴστρου δ' ἀρδὴς χρεῖε μ' ἄπυρος·
 κραδίᾳ δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει,
 τροχοδινεῖται δ' ὀμμαθ' ἐλίγδην,
 ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι λύσσης
 πνεύματι μάργῃ, γλώσσης ἀκρατῆς·
 885 θολεροὶ δὲ λόγοι παῖους' εἰκῇ
 στυγνῆς πρὸς κύμασιν ἄτης.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ σοφὸς ἢ σοφὸς δὲ Στρ.
 πρῶτος ἐν γνώμῃ τόδ' ἐβάστασε καὶ γλώσση δι-
 μυθολόγησεν,
 890 ὥς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ·
 καὶ μήτε τῶν πλούτῳ διαθρυπτομένων
 μήτε τῶν γέννα μεγαλυνομένων
 ὄντα χερνήταν ἐραστεῦσαι γάμων.
 Μήποτε μήποτε μ', ὦ Ἄντ.
 895 *** Μοῖραι λεγέων Διὸς εὐνάτειραν ἰδοῖσθε πέλουσαν·
 μηδὲ πλαθεῖην γαμέτα τινὶ τῶν ἐξ οὐρανοῦ.
 Ταρβῶ γὰρ ἀστεργάνορα παρθενίαν
 εἰσορῶσ' Ἰοῦς μέγα δαπτομέναν
 900 δυσπλάνοις Ἥρας ἀλατείαις πόνων.
 Ἐμοὶ δ' ὅτι μὲν ἑμαλὸς ὁ γάμος Ἐποδ.
 ἀφροδός, οὐ δέδιχα, μηδὲ κραιπνόνων θεῶν
 ἔρως ἀφυκτον ὄμμα προσδράκοι με.
 Ἀπόλεμος ὅδε γ' ὁ πόλεμος, ἀπορα
 905 πόριμος· οὐδ' ἔχω τίς ἂν γενοίμαν·
 τὰν Διὸς γὰρ οὐχ ὀρῶ
 μῆτιν ὅπερ φύγοιμ' ἄν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἦ μὴν ἔτι Ζεὺς, καίπερ αὐθάδῃ φρονῶν,
 ἔσται ταπεινός, οἷον ἐξαρτύεται
 γάμον γαμεῖν· ἐς αὐτὸν ἐκ τυραννίδος
 910 θρόνων τ' αἵστον ἐκβαλεῖ· πατὴρ δ' ἀρὰ
 Κρόνου τότε ἤδη παντελῶς κτανθήσεται,
 ἣν ἐκπίτνων ἤρᾳτο δηναῶν θρόνων·

Marte per nocturnam insidiarum audaciam domitos :
 femina enim quæque suum maritum vita privabit
 ancipiti gladio in caede madefacto.
 Talis Venus hostibus meis veniat !
 Sed unam poellam amor demulcebit , ne
 consortem tori interficiat , sed obtundetur
 ad consilium , et ex duobus alterum eliget ,
 ut potius imbellis audiat quam sanguinaria.
 Hæc Argis regium genus pariet.
 Ad hæc perspicue persequenda multis verbis opus est.
 Ex hac tamen stirpe nascetur audax ,
 sagittandi peritia clarus , qui ex his laboribus me
 liberabit. Hujusmodi oraculum antiqua
 mater mihi edidit , Titanis Themis :
 quo autem modo et ubi , hæc longo tempore indigent
 ad narrandum , et tu cognoscendo nihil lucraberis.

ΙΟ.

Eheu , ehéu , rursus me intus convulsio
 mentemque percellens insania inflammat ,
 asilique aculeus me pungit igne carens ;
 cor vero præ timore præcordia verberat ,
 vultumque oculi rotantur ,
 et extra cursum abripior , rabiei
 impetu vesano , linguæ impotens ;
 confusæ vero voces temere illidunt
 ad fluctus gravissimæ calamitatis.

CHORUS.

Sapiens profecto , sapiens fuit , qui primus in animo hoc
 volutavit linguaque edisseruit , affinitatem parem jungi
 longe præstare , et neque divitiis superbientium neque ge-
 nere elatorum matrimoniorum amatorem esse debere qui
 mercede victum quærat.

Nunquam , nunquam me , o Parcæ *** , concubitricem
 Jovis factam conspicias , neque copuler ulli marito coe-
 lestium ; nam exhorreo inimicam viris virginitatem Ius lo-
 tuens acerbis Junonis erroribus ærumnarum vexatam.

Mihi vero , quia compar conjugium expers timoris est ,
 non metuo ; sed potentiorum deorum amor , aspectus ine-
 vitabilis , me non intueatur . Non expugnabile hoc bellum
 est , viam dans invisi ; nec habeo quid me fiat : nam non
 video qua ratione Jovis consilium aufugerim.

PROMETHEUS.

Profecto aliquando Jupiter , quæcumque sit animo pervicax ,
 humilis erit , quod tale instituit
 conjugium inire , quod eum regno
 solioque obscuratum deturbabit , et patris execratio
 Saturni tom jam penitus rata fiet ,
 quam imprecabatur , quum diuturno imperio excideret.

τοιῶνδε μόχλων ἔκτροπὴν οὐδεὶς θεῶν
 δύναται· ἂν αὐτῷ πλήν ἑμοῦ δεῖξαι σαφῶς.
 915 Ἐγὼ τὰδ' οἶδα χῶ' τρόπῳ. Πρὸς ταῦτα νῦν
 θαρσύν καθήσθω τοῖς πεδαρσίοις κτύποις
 πιστὸς, τινάσσων τ' ἐν χειρὶν πύρπνουν βέλος.
 Οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ταῦτ' ἐπαρκέσει τὸ μὴ οὐ
 πεσεῖν ἀτίμως πτώματ' οὐκ ἀνασχετά·
 920 τοῖον παλαιστὴν νῦν παρασκευάζεται
 ἐπ' αὐτὸς αὐτῷ, δυσμαχώτατον τέρας·
 δε δὴ καρύνου κρείσσον' εὐρήσει φλόγα,
 βροντῆς θ' ὑπερβάλλοντα καρτερὸν κτύπον·
 θαλασσίαν τε γῆς τινάκτειραν νόσον
 925 τρίαιναν, αἰχμὴν τὴν Ποσειδῶνος, σχεδᾶ.
 Πταίσας δὲ τῷδε πρὸς κακῷ μαθήσεται
 ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ θην δ' χρήσεις, ταῦτ' ἐπιγλωσσᾷ Διός.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἄπερ τελεῖται, πρὸς δ' ἄ βούλομαι λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

930 Καὶ προσδοκᾷν γρὴ δεσπόσειν Ζητὸς τινά;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ τῶνδ' ἔξει δυσλοπωτέρους πόνους.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' οὐχὶ ταρβείς τοιάδ' ἐκρίπτων ἔει;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τί δ' ἂν φοβοίμην ὃ θανεῖν οὐ μόρσιμον;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἄθλον ἂν σοι τοῦδ' ἔ' ἀλγίῳ πόροι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

935 Ὅ δ' οὖν ποιείτω πάντα προσδοκῆτά μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Οἱ προσκυνοῦντες τὴν Ἀδράστειαν σοφοί.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σέβου, προσεύχου, θῶπτε τὸν κρατοῦντ' αἰέ.

Ἐμοὶ δ' Ὀσσον Ζητὸς ἢ μηδὲν μέλει.

Δράτω, κρατεῖτω τόνδε τὸν βραχὺν χρόνον,

940 ὅπως θέλει· δαρὸν γὰρ οὐκ ἄρξει θεοῖς.

Ἄλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε τὸν Διὸς τρόχιν,

τὸν τοῦ τυράννου τοῦ νέου διάκονον·

πάντως τι καινὸν ἀγγελῶν ἐλήλυθε.

ΕΡΜΗΣ.

Σὲ τὸν σοφιστὴν, τὸν πικρῶς ὑπέρπικρον,

945 τὸν ἑξαμαρτόντ' εἰς θεοὺς, ἐξημέροις

πορόντα τιμὰς, τὸν πυρὸς κλέπτην λέγω·

πατὴρ ἀνωγέ σ' οὐστίνας κομπεῖς γάμους

αὐδᾶν, πρὸς ὧν τ' ἐκείνος ἐκπίπτει κράτους·

καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως,

950 ἀλλ' αὐθ' ἕκαστ' ἐκφραζε· μηδέ μοι διπλᾶς

ὁδοὺς, Προμηθεῦ, προσβάλης· ὁρᾷς δ' ὅτι

Ζεὺς τοῖς τοιούτοις οὐχὶ μαλθακίζεται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σεμνόστομός γε καὶ φρονήματος πλέως

δ' μῦθος ἔστιν, ὡς θεῶν ὑπηρέτου.

Horum laborum effugium nullus deorum
 ei præter me certo indicare possit.

Ego hæc scio et quo modo. Proinde nunc
 securus sedeat sublimibus *tonitruum* frenitibus
 fretus manibusque ignivomum jaculum quatens.
 Nihil enim hoc eum adjuvabit, quo minus
 ignominiose ruina non sustentata decadat.

Talem luctatorem nunc comparat
 ipse adversus sese, monstrum ad oppugandum difficillimum,
 qui fulmine præstantiorem flammam inveniet
 tonitruque superiorem validum frenitum;
 marinumque terras concutienis malum,
 tridentem, hastam Neptuni, dissipabit.
 Illius vero isti calamitati cognoscet
 quantum et regnare et servire distent.

CHORUS.

Tu sane quodcumque libuit, contra Jovem effutis.

PROMETHEUS.

Quæ quidem evenient, et præterea quæ volo, loquor.

CHORUS.

Et estne expectandum, ut Jovi aliquis imperet?

PROMETHEUS.

Etiâ his profecto ille intolerabiliores arumnas sustinebit.

CHORUS.

Quomodo autem talia efferre verba non vereris?

PROMETHEUS.

Quid verear, cui mori non est fatale?

CHORUS.

At laborem tibi hoc graviorem imposuerit.

PROMETHEUS.

Faciat ille igitur. Omnia a me expectantur.

CHORUS.

Qui Adrasteam reverentur, sapiunt.

PROMETHEUS.

Reverere, invoca, assentare ei qui quoque tempore regnet.

Mihi vero Jupiter minus quam nihil curæ est.

Agat, imperet isto brevi tempore,

quo modo cunque vult; nam diu diis non imperabit.

At enim hic cerno Jovis cursorem,

illum novi regis ministrum.

Utique novi quid nunciatum advenit.

MERCURIUS.

Te veteratorem, acerbè acerbum supra modum,

qui adversus deos deliquisti, diurnis hominibus

tribuit honores, te ignis furem appello;

pater te jubet quasnam jactas nuptias

indicare et a quibus futurum sit ut ille imperio excidat,

et hæc quidem nullo pacto obscure

sed singula quæque exponere, neve mihi duplices

vias, Promethen, afferas. Vides autem

Jovem talibus rebus molliorem non fieri.

PROMETHEUS.

Grandiloqua et superbiæ plena

hæc oratio est ut ministri deorum.

955 Νέον νέοι κρατεῖτε καὶ δοκεῖτε δὴ
ναίειν ἀπενθῇ πέργαμ'· οὐκ ἐκ τῶνδ' ἐγὼ
δισσούς τυράννους ἐκπεσόντας ἤσθόμην;
τρίτον δὲ τὸν νῦν κοιρανοῦντ' ἐπόφομαι
αἰσχίστα καὶ τάχιστα. Μὴ τί σοι δοκῶ
960 ταρβέειν ὑποπτήσσειν τε τοὺς νέους θεούς;
πολλοῦ γε καὶ τοῦ παντός ἐλλείπω. Σὺ δὲ
κέλευθον ἦνπερ ἤλθεις ἐγκόνηι πάλιν·
πεύσει γὰρ οὐδὲν ὧν ἀνιστορεῖς ἐμέ.

ΕΡΜΗΣ.

Τοιοῖσδε μέντοι καὶ πρὶν αὐθαδίσμασιν
965 ἐς τάσδε στυγερὰς πημονὰς καθώρμισας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τῆς σῆς λατρείας τὴν ἐμὴν δυσπραξίαν,
σαφῶς ἐπίστασ', οὐκ ἂν ἀλλάξαιμ' ἐγὼ.
Κρεῖσσον γὰρ οἶμαι τῇδε λατρεύειν πέτρα
ἢ πατρὶ φῦναι Ζηνὶ πιστὸν ἄγγελον.
970 Οὕτως ὑβρίζειν τοὺς ὑβρίζοντας χρεῶν.

ΕΡΜΗΣ.

Χλιδᾶν ἰοικας τοῖς παροῦσι πράγμασι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Χλιδοῦ; χλιδῶντας ἴδω τοὺς ἐμούς ἐγὼ
ἐχθροὺς ἴδοιμ'· καὶ σὲ δ' ἐν τούτοις λέγω.

ΕΡΜΗΣ.

ἼΙ καὶ μὲ γάρ τι ξυμφοραῖς ἐπαίτιξ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

975 Ἀπλῶς λόγῳ τοὺς πάντας ἐχθαίρω θεούς,
ὅσοι παθόντες εὖ κακοῦσί μ' ἐκδίκως.

ΕΡΜΗΣ.

Κλύω σ' ἐγὼ μεμνηνός· οὐ σμικρὰν νόσον.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Νοσοῖμ' ἂν, εἰ νόσημα τοὺς ἐχθροὺς στυγεῖν.

ΕΡΜΗΣ.

Εἴης φορητὸς οὐκ ἂν, εἰ πράσσοις καλῶς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

980 ὦμοι.

ΕΡΜΗΣ.

Τόδε Ζεὺς τοῦπος οὐκ ἐπίσταται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἄλλ' ἐκιδάσκει πάνθ' ὁ γηράσκων χρόνος.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ μὴν σὺ γ' οὐπω σωφρονεῖν ἐπίστασαι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σὲ γὰρ προσηύδων οὐκ ἂν ὄνθ' ὑπηρετήν.

ΕΡΜΗΣ.

Ἐρεῖν ἰοικας οὐδὲν ὧν χρῆζει πατήρ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

985 Καὶ μὴν θρεῖλων γ' ἂν τίνοιμ' αὐτῷ χάριν.

ΕΡΜΗΣ.

Ἐκερτόμησας ὄθρην ὡς παῖδ' ὄντα με.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὐ γὰρ σὺ παῖς τε καὶ τῶνδ' ἀνοώτερος,
εἰ προσδοχᾶς ἐμοῦ τι πευσεῖσθαι πάρα;
Οὐκ ἔστιν αἰχισμ' οὐδὲ μηχανήμ' ὅττω

Recens enim vos novitū imperium obtinetis vobisque sane
arces tristitiæ expertes incolere. Nonne ego ex his [videmini
duos tyrannos excidisse expertus sum?

hunc vero tertium, qui nunc imperat, aspiciam
ignominiosissime et celerrime casurum. Nunquid tibi videor
hos novos deos metuere ac reformidare?

Longe et omnino *ab hoc metu* absum. Tu vero
viam, quam venisti, retro repetas;

nam nihil eorum, quæ me percontaris, comperies.

MERCURIUS.

At tali etiam prius perversa
ad has calamitates te appulisti.

PROMETHEUS.

Tuum ministerium mea miseria,
certo scito, ego non permulaverim.
Satius enim esse arbitror huic saxo servire
quam Jovi patri esse fidum nuncium.
Ita adversus ignominiosos ignominiose agendum est.

MERCURIUS.

Gestire rebus tuis, ut nunc sunt, videris.

PROMETHEUS.

Egone gestiam? utinam ita gestientes ego meos
inimicos videam! et te inter illos refero.

MERCURIUS.

Nam quid etiam mihi tuæ calamitatis imputas?

PROMETHEUS.

Ut simpliciter dicam, omnes illos deos odi,
quotquot beneficiis affecti injuste me affligunt.

MERCURIUS.

Animadverto te non exiguo morbo insanire.

PROMETHEUS.

Morbo laborem utique, si odiare hostes morbus est.

MERCURIUS.

Ferri non posses, si secunda fortuna utereris.

PROMETHEUS.

Heu mihi!

MERCURIUS.

Hoc verbum Jupiter non novit.

PROMETHEUS.

At docet omnia tempus senescens.

MERCURIUS.

Atqui tu tamen sapere nondum didicisti.

PROMETHEUS.

Te enim ministrum, *si saperem*, non alloquerer.

MERCURIUS.

Nihil eorum, quæ pater vult, dicturos videris.

PROMETHEUS.

Nempe Jovi obstrictus gratiam ei persolverim.

MERCURIUS.

Ludificaris me scilicet tanquam puerum.

PROMETHEUS.

Ad non tu et puer es et puero amentior,
si speras fore ut aliquid ex me comperias?

Non est cruciatus ullus neque machinatio, qua

900 προτρέφεται με Ζεὺς γαυωνῆσαι τάδε,
πρὶν ἂν χαλασθῇ δεσμὰ λυμαντήρια.
Πρὸς ταῦτα ριπτιέσθω μὲν αἰθαλοῦσσα φλόξ,
λευκοπτέρω δὲ νιφάδι καὶ βροντήμασι
χθονίοις κυκᾶτω πάντα καὶ ταρασσέτω·
905 γνάμψει γὰρ οὐδὲν τῶνδ' ἔμ' ὥστε καὶ φράσαι
πρὸς οὗ χρεῶν νιν ἐκπεσεῖν τυραννίδος.

ΕΡΜΗΣ.

Ὅρα νυν εἰ σοι ταῦτ' ἀρωγὰ φαίνεται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὡπται πάλαι δὴ καὶ βεβούλευται τάδε.

ΕΡΜΗΣ.

Τόλμησον, ὦ μάταιε, τόλμησόν ποτε
1000 πρὸς τὰς παρούσας πημονὰς ὀρθῶς φρονεῖν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὅχλεις μάτην με κῆμ' ὅπως παρηγορῶν.
Εἰσελθέτω σε μήποθ' ὥς ἐγὼ Διὸς
γνώμην φοβηθεὶς θηλύνουσι γενήσομαι
καὶ λιπαρήσω τὸν μέγα στυγούμενον
1005 γυναικομίμοις ὑπτιάσμασιν χερῶν
λῦσαι με δεσμῶν τῶνδε τοῦ παντὸς δέω.

ΕΡΜΗΣ.

Λέγων ἔοικα πολλὰ καὶ μάτην ἐρεῖν
τέγγει γὰρ οὐδὲν οὐδὲ μαλθάσσει κίεαρ
λιταῖς δακῶν δὲ στόμιον ὥς νεοζυγῆς
1010 πῶλος βιάζει καὶ πρὸς ἡνίας μάχει.
Ἄτὰρ σφοδρύνει γ' ἀσθενεῖ σοφίσματι.
Αὐθαδία γὰρ τῷ φρονεῖντι μὴ καλῶς
αὐτὴ καθ' αὐτὴν οὐδενὸς μείζον σθένει.
Σκέψαι δ', ἐὰν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῇς λόγοις,
1015 οἷός σε χειμῶν καὶ κακῶν τρικυμία
ἐπεισ' ἀφυκτος πρῶτα μὲν γὰρ ὀαρίδα
φάραγγα βροντῇ καὶ κεραυνία φλογὶ
πατήρ σπαράζει τήνδε, καὶ κρύψει δέμας
τὸ σὸν, πετραία δ' ἀγκάλῃ σε βαστάσει.

1020 Μακρὸν δὲ μῆκος ἐκτελευτήσας χρόνου
ἄφορρον ἤξεις ἐς φάος Διὸς δέ τοι
πτυνὸς κύων δαφονὸς αἰετὸς λάβρως
διαρταμήσει σώματος μέγα βράχος,
ἄκλητος ἔρπων δαιταλεὺς πανήμερος,
1025 κελαινόδρωτον δ' ἥπαρ ἐκθοινήσεται.

Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μὴ τι προσδόκα,
πρὶν ἂν θεῶν τις διέδοχος τῶν σῶν πόκων
φανῇ, θελήσῃ τ' εἰς ἀναύγητον μολεῖν
Ἄδην χνεφαῖά τ' ἀμφὶ Τάρταρου βάθῃ.
1030 Ἦρὸς ταῦτα βούλευ' ὥς δὲ οὐ πεπλασμένος
ὁ κόμπος, ἀλλὰ καὶ λίαν εἰρημένος·
ψευδοηγορεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταται στόμα
τὸ Διόν, ἀλλὰ πᾶν ἔπος τελεῖ. Σὺ δὲ
πάπταινε καὶ φρόντιζε, μηδ' αὐθαδίαν
εὐβουλίας ἀμείνων ἡγήσῃ ποτέ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦμῖν μὲν Ἑρμῆς οὐκ ἄκαιρα φαίνεται
λέγειν ἄνωγε γὰρ σε τὴν εὐθαδίαν

Jupiter me adigere possit ut hæc enunciem,
antequam vincula, quæ me affligunt, laxata fuerint.
Proinde candens flamma in me jaciatur,
alboque nivis turbine et tonitribus
subterraneis omnia Jupiter confundat et concutiat;
nam horum nihil me floctet, ut dicam
a quo fatale sit eum imperio privari.

MERCURIUS.

Considera, quaeso, an hæc tibi profutura videantur.

PROMETHEUS.

Considerata hæc jamdudum sunt et decreta.

MERCURIUS.

Aude, o temerarie, aude aliquando
pro malis presentibus recte sapere.

PROMETHEUS.

Molestus es frustra mihi, tanquam fluctui, persuadendo.
Nunquam tibi in mentem veniat me Jovis
consilio territum muliebrem animum induturum
istique invisissimo supplicaturum
ritu mulierum sapientis manibus,
ut me ex vinculis solvat. Ab eo longe absum.

MERCURIUS.

Videor mihi, dum multa loquor, etiam frustra locuturus
Nihil enim mitescis neque mollior precibus redderis [esse.
meis, sed mordens frena tanquam recens domitus
pullus violenter reniteris contraque habenas pugnas.
At ferox es imbecillo consilio.

Pertinacia enim ei, qui non recte sapiat,
ipsa per sese nihilo plus valet.

Vide autem, si meis monitis non parueris,
qualis in te tempestas malorumque fluctus decumanus
inevitabilis irruet. Primam enim hæc confragosa montis
prærupta tonitru et fulminis flamma
pater dirumpet, et abscondet corpus
luum, petrosumque gremium te gestabit.

Longum autem spatium temporis emensus
rursus in lucem prodibis; sed Jovis
volucris canis, cruenta aquila, voraciter
magnum corporis frustum dilacerabit,
non invitatus conviva quotidianus adventans;
atrumque voratione jecur depascet.

Talis ærumnæ finem ne exspecta,
priusquam deorum alius laborum tuorum successor
exstiterit, volueritque ad tenebrosam descendere
Orcum et ad caliginosam Tartari profunditatem.
Quapropter delibera; nam hæc non vana est
minarum jactatio, sed etiam nimis serio dicta.

Falsa enim loqui nescit os
Jovis, sed hic omne dictum exsequitur. Tu vero
circumspice et considera, neve pertinaciam
meliorem quam prudentiam putaveris unquam.

CHORUS.

Nobis quidem Mercurius haud intempestiva videtur
dicere: jubet vero te pertinacia

μεθέντ' ἐρευνᾶν τὴν σοφὴν εὐβουλίαν.
Πείθου· σοφῷ γὰρ αἰσχρὸν ἑξαμαρτάνειν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

- 1040 Εἰδότεί τοί μοι τάσδ' ἀγγελίας
δδ' ἐθώυζεν, πάσχειν δὲ κακῶς
ἐχθρὸν ὑπ' ἐχθρῶν οὐδὲν αἰκίε.
Πρὸς ταῦτ' ἐπ' ἐμοὶ ριπτέσθω μὲν
πυρὸς ἀμφὴκτς βόστρυχος, αἰθήρ δ'
1045 ἐρεθιζέσθω
βροντῇ σφακέλω τ' ἀγρίων ἀνέμων·
χθόνα δ' ἐκ πυθμένων αὐταῖς ῥίζαις
πνεῦμα κραδαίνοι,
κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῥοθίῳ
ξυγχώσειεν τῶν τ' οὐρανίων
1050 ἀστρων διόδους, ἐς τε κελαινὸν
Τάρταρον ἄρδην ῥίψει δέμας
τοῦμὸν ἀνάγκης στερραῖς δίναις
πάντως ἐμέ γ' οὐ θανατώσει.

ΕΡΜΗΣ.

- 1055 Τοιάδε μέντοι τῶν φρενοπλήκτων
βουλευμάτ' ἔφη τ' ἐστὶν ἀκούσαι.
Τί γὰρ ἐλλείπει μὴ παραπαίειν
ἡ τοῦδε τύχη; τί χαλᾷ μανιῶν;
Ἄλλ' οὐν ὑμεῖς γ' αἱ πημοσύναις
ξυγκάμνουσαι ταῖς τοῦδε τόπων
1060 μετὰ που χωρεῖτ' ἐκ τῶνδε θαῶς,
μὴ φρένας ὑμῶν ἑλιθιώσῃ
βροντῆς μύκημ' ἀτέραμνον.

ΧΟΡΟΣ.

- Ἄλλο τι φώνει καὶ παραμυθοῦ μ'
δ τι καὶ πείσεις· οὐ γὰρ δὴ που
1065 τοῦτό γε τλητὸν παρέσυρας ἔπος.
Πῶς με κλεύεις κακότητ' ἀσχεῖν;
Μετὰ τοῦδ' δ τι χρὴ πάσχειν ἐθέλω·
τοὺς προδότας γὰρ μισεῖν ἔμαθον,
κοῦκ ἔστι νόσος

- 1070 τῆσδ' ἦντιν' ἀπέπτυσα μάλλον.

ΕΡΜΗΣ.

- Ἄλλ' οὐν μέμνησθ' ἀγῶ πρόλγω·
μηδὲ πρὸς αἵτης θηραθεῖσαι
μέμψησθε τύχην, μηδέ ποτ' εἰπηθ'
ὥς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
1075 πῆμ' εἰσέβαλεν·
μὴ δῆτ', αὐταὶ δ' ὑμᾶς αὐτάς.
Εἰδυῖαι γὰρ κοῦκ ἐξαίρνης
οὐδὲ λαθραῖως
εἰς ἀπέραντον οἶκτυον αἵτης
ἐμπλεχθήσεσθ' ὑπ' ἀνόας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

- 1080 Καὶ μὴν ἔργω κοῦκ ἔτι μύθω
χθὼν σεσάλευται·
βρυχία δ' ἤχῳ παραμυκάται
βροντῆς, ἑλικες δ' ἐκλάμπουσι
στεροπῆς ζάπυροι,

deposita sapientem consilii prudentiam investigare.
Obtempera ; sapienti enim turpe est a recto aberrare.

PROMETHEUS.

Haud ignaro mihi hæc, quæ nunciavit,
iste exposuit, sed male tractari
inimicum ab inimico haud indignum est.
Quocirca in me jaciatur
ignis anceps cinciunus, et æther
concutiatur
tonitru et turbine saevientium ventorum :
terram vero ex fundamentis cum ipsis radicibus
procella quatiat,
fluctusque maris aspero fremitu
misceat cum coelestium
siderum meatibus, atque in aërum
Tartarum penitus projiciat corpus
meum necessitatis rigidis vorticibus :
omnino me tamen leto dare non poterit.

MERCURIUS.

Talia sæpe mente captorum
consilia vocesque audire licet.
Quid enim ab eo abest, quin insaniat,
hujus fortuna? quid de furore remittit?
Sed vos tamen, quæ miseriis
hujus una condoletis, ex his locis
aliquo celeriter discedite,
ne mentes vestras attonitas reddat
tonitruum mugitus horrendus.

CHORUS.

Aliud quid loquere mihique suade,
quod etiam persuadeas : non enim ullo modo [tulisti.
hoc quidem verbum, quo me corrumpas, ferendum pro-
Quo pacto me jubes prava exercere?
Cum hoc, quicquid necessum erit, pati volo;
nam proditores odiasse didici,
nec est pestis,
quam hac magis respuam.

MERCURIUS.

Sed recordamini quæ prædico;
neque vero a noxa captæ
fortunam accusetis, nec unquam dicatis
Jovem vos in improvizam
malum injecisse :
non sane, sed ipsæ vos ipsas.
Scientes enim neque subito
neque clam
in immensum calamitatis rete
stultitia vestra involvemini.

PROMETHEUS.

Atqui re ipsa nec amplius verbis
terra movetur :
raucusque fragor reboat
tonitrus, et volumina emicant

1085 στρόμβοι δὲ κόνιν εἰλίσσουσι
 σχιρτῇ δ' ἀνέμων πνεύματα πάντων
 εἰς ἄλληλα
 στάσιν ἀντίπνουν ἀποδεικνύμενα·
 ξυντετάρακται δ' αἰθήρ πόντῳ.
 Τοιάδ' ἐπ' ἐμοὶ ῥιπή διόθεν
 1090 τεύχουσα φόβον στείχει φανερώς.
 ὦ μητρὸς ἐμῆς σέβας, ὦ πάντων
 αἰθέρ· κοινὸν φάος εἰλίσσων,
 ἔσορξ' μ' ὡς ἐκδικα πάσχω.

turbinesque pulverem volvunt.
 Erumpunt vero ventorum omnium flatus
 inter se mutuo
 seditionem adverso impetu cientes ;
 ætherque cum ponto concussus miscetur.
 Talis impetus ab Jove adversus me,
 terrorem ut mihi incutiat, manifesto irruit.
 O matris meæ sanctum nomen, o omnibus
 commune lumen volvens æther,
 cernis me quam injusta palliar !

ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ.
ΙΣΜΗΝΗ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
ΚΗΡΥΞ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Κάδμου πολίται, χρή λέγειν τὰ καίρια
δοτις φυλάσσει πρῶτος ἐν πρύμνῃ πόλεως
οἶκχα νομῶν, βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνω.
Εἰ μὲν γὰρ εὖ πράξαιμεν, αἵτις θεοῦ·
5 εἰ δ' αὖθ', ὃ μὴ γένοιτο, συμφορὰ τύχοι,
'Ετεοκλῆς ἂν εἰς πολλὰ κατὰ πόλιν
ἕμνοϊθ' ὑπ' ἀστῶν φροίμοις πολυρρόθοις
οἰκόμεσιν θ', ὧν Ζεὺς ἀλεξητήριος
ἐπώνυμος γένοιτο Καδμείων πόλει.
10 Ὑμᾶς δὲ χρή νῦν, καὶ τὸν ἐλλείποντ' ἔτι
ἦδης ἀκμαίας, καὶ τὸν ἐξηβον χρόνῳ,
βλάστημον ἀλδαίνοντα σώματος πολὺν, [πῆς,
† ὦραν † τ' ἔχονθ' ἕκαστον, † ὥς τὸ † συμπρε-
πολεῖ τ' ἀρήγειν καὶ θεῶν ἐγχωρίων
15 βοκοῖσι, τιμὰς μὴ ἔλαλειψῆναι ποτε,
τέκνοις τε, γῇ τε μητρὶ, φιλότατ' τροφῷ·
ἡ γὰρ νέους ἔρποντας εὐμενεῖ πίδακι,
ἅπαντα πανδοκοῦσα παιδείας ὄτλον,
ἐθρέψατ' οἰκιστῆρας ἀσπιδοφόρους
20 πιστοὺς ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.
Καὶ νῦν μὲν ἐς τόδ' ἤμαρ εὖ ῥέπει θεός
χρόνον γὰρ ἦδη τόνδε πυργηρουμένοις
καλῶς τὰ πλείω πόλεμος ἐκ θεῶν κυρεῖ.
Νῦν δ' ὥς ὁ μάντις φησὶν, οἰωνῶν βοτῆρ,
25 ἐν ὧσ' ἐν νομῶν καὶ φρεσὶν, πυρὸς δίχα,
χρηστηρίους ὀρνίθας ἀψευδεῖ τέχνῃ·
οὗτος τοιῶνδε δεσπότης μαντευμάτων
λέγει μεγίστην προσβολὴν Ἀχαιῶν
νοκτηγορεῖσθαι καπιβουλεύειν πόλει.
30 Ἄλλ' ἐς τ' ἐπαλξεις καὶ πύλας πυργωμάτων
δρῦσθε πάντες, σοῦσθε σὺν παντευχίᾳ,
πληροῦτε θωρακείᾳ, καπὶ σέλμασι
πύργων στάθητε, καὶ πυλῶν ἐπ' ἐξόδοις
μέμνοντες εὖ θαρσεῖτε, μηδ' ἐπηλύδων
35 ταρβεῖτ' ἄγαν ὀμίλον· εὖ τελεῖ θεός.
Σκοποὺς δὲ καὶ γὰρ καὶ κατοπτῆρας στρατοῦ

SEPTEM ADVERSUS THEBAS.

PERSONÆ FABULÆ.

ETEOCLES.
NUNCIUS SPECULATOR.
CHORUS VIRGINUM.
ISMENE.
ANTIGONE.
PRÆCO.

ETEOCLES.

Cadmi cives, quæ tempus postulat, eum oportet dicere
qui rempublicam tuetur in puppe urbis
gubernaculum tenens neque somno palpebras consopiens.
Si enim rem bene gesserimus, deus auctor est;
sin autem, quod absit, adversi quid acciderit,
Eteocles unus multo clamore per urbem
a civibus celebretur cantilenis multum strepentibus
querellisque, quarum Jupiter averruncus
ex hoc facto cognomen urbi Cadmeorum nanciscatur.
Vos autem nunc oportet et eum qui adhuc inferior est
juvenili ætate, et qui ætate provecior annis
magnum incrementum corporis alat, [pæc,
unumque quemque curam adhibentem, ut æquum est,
et urbi succurrere et deorum indigenarum
aris, ne unquam honores iis extinguantur,
liberisque et terras matri, carissimæ nutrici.
Hæc enim vos pueros in molli solo reptantes
omni infantis vestræ molestia suscepta
incolas educavit armigeros
fidos, ut ad hanc necessitatem sibi usui essetis.
Ac nunc quidem ad hunc usque diem deus nobis favet:
nam hoc tempore, quo jam oppugnati sumus,
prosperè in plurimis bellum deorum auxilio processit.
Nunc vero, ut vates ait, avium pastor,
auribus et mente perpendens, a flamma remotus,
faticanas aves arte haud fallaci;
hic talium vaticiniorum dispensator
maximam oppugnationem Argivorum ait
nocte colligi urbiq; insidias parare.
At in murorum pinnas et ad portas munimentorum
properate omnes plenaque armatura festinate,
implete loricas et in tabulatis
turrium consistite, et ad portarum exitus
manentes bonum habete animum, neve advenarum
turbam nimis timeat. Bonum exitum dens dabit.
Speculatores vero etiam ego exploratoresque exercitus

ἔπειμψα, τοὺς πέποιθα μὴ ματᾶν δόψ·
καὶ τῶνδ' ἀκούσας οὐ τι μὴ ληφθῶ δόλψ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπειόκλεις, φέριστε Καδμείων ἀναξ,
40 ἦκω σαφῇ τάκειθεν ἐκ στρατοῦ φέρων,
αὐτὸς κατόπτρις δ' εἰμ' ἐγὼ τῶν πραγμάτων·
ἄνδρες γὰρ ἐπὶ τὰ θούριοι λοχαγέται,
ταυροσφαγῶντες ἐς μελάνδετον σάκος
καὶ θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου,
45 Ἄρη τ', Ἐνυώ, καὶ φιλαίματον Φρόβον
ὠρχωμότησαν ἢ πόλει κατασκαφᾶς
θίντες λαπάξειν ἄστρ' Καδμείων βίᾳ,
ἢ γῆν θανόντες τήνδε φυράσειν φόνῳ·
μνημεῖά θ' αὐτῶν τοῖς τεκοῦσιν εἰς δόμους
50 πρὸς ἄρμ' Ἀδράστου χερσὶν Ἰστεφον, δάκρυ
λείβοντες· οἴκτος δ' οὐτις ἦν διὰ στέμα.
Σιδηρόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων
ἔπνει, λεόντων ὥς Ἄρη δεδορκότων.
Καὶ τῶνδε πίστις οὐκ ὀκνῶ χρονίζεται.
55 Κληρουμένους δ' ἔλειπον, ὥς πάλω λαχὼν
ἕκαστος αὐτῶν πρὸς πύλας ἄγοι λόχον.
Πρὸς ταῦτ' ἀρίστους ἄνδρας ἐκκρίτους πόλεως
πυλῶν ἐπ' ἐξόδοισι τάγευσαι τάχος·
ἔγγυς γὰρ ἤδη πάνοπλος Ἀργείων στρατὸς
60 χωρεῖ, κονίει, πεδία δ' ἀργηστής ἀφρὸς
χραίνει σταλαγμοῖς ἱππικῶν ἐκ πνευμόνων.
Σὺ δ' ὥστε ναὸς κεινὸς οἰακοστροφός
φράσαι πόλισμα, πρὶν καταιγίσαι πνοᾶς
Ἄρεος· βοᾷ γὰρ κῆμα χερσαῖον στρατοῦ·
65 καὶ τῶνδε καιρὸν ὅστις ὤκιστος λαβέ·
κἀγὼ τὰ λοιπὰ πιστὸν ἡμεροσκόπον
ὀφθαλμὸν ἔξω, καὶ σαφηνεῖα λόγου
εἰδὼς τὰ τῶν θύραθεν ἀβλαβῆς ἔσει.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ὦ Ζεῦ τε καὶ Γῇ καὶ πολιτισσοῦχοι θεοί,
70 Ἄρά τ' Ἐρινὺς πατὸς ἡ μεγασθενῆς,
μὴ μοι πόλιν γε πρυμνόθεν πανώλεθρον
ἐκθαμνίσσητε δηάλωτον, Ἑλλάδος
φθόγγον χέουσαν, καὶ δόμους ἐφραστήους·
ἐλευθέραν δὲ γῆν τε καὶ Κάδμου πόλιν
75 ζυγοῖσι δουλαίοισι μήποτε σχεθεῖν·
γένεσθε δ' ἀλκή· ξυνά δ' ἐλπίζω λέγειν·
πόλις γὰρ εὖ πράσσουσα δαίμονας τίει.

ΧΟΡΟΣ.

Θρεῦμαι φοβερά μεγάλ' ἄχῃ,
μεθεῖται στρατὸς στρατόπεδον λιπὼν,
80 βεῖ πολὺς δὲ λῆως πρόδρομος ἱππότας
αἰθερία κόνις με πείθει φανεῖσ',
ἀναυδός, σαφής, ἔτυμος ἄγγελος·
† ἐλεδέμας † πεδιοπλόκτυπός τ'
ἐγχρίμπτεται βοᾷ, ποτᾶται, βρέμει δ'
ἀμαχέτου δίκαν ὑδάτος ὀροτύπου.
Ἰὼ ἰὼ θεοὶ θεαί τ' ὀρόμενον
κακὸν ἀλείψατε.

misi, quos confido via non frustrari.

Et his auditis nullo dolo capiar.

NUNCIUS.

Eteocles, optime Cadmeorum rex,
adsum tibi, certa illinc ex exercitu *hostium* allaturus:
ipse vero rerum gestarum spectator sum.
Viri enim septem, bellicosi duces,
bouv mactatorum sanguinem in atrum clypeum excipientes
bovinumque cruorem manibus tangentes
et per Mariem, Bellonam, et per avidum sanguinis Terrorem
juraverunt, se aut vastatione urbi
illata Cadmeorum arcem vi deleturos esse,
aut ipsos occisos hanc terram sanguine conspersuros;
monumenta quoque sui parentibus domum reportanda
ad currum Adrasti manibus constipabant, lacrimis
obortis, sed nulla querela in ore fuit.
Ferrens enim animus virtute ardens
fervebat, ut leonem Mariem præ se ferentium.
Et horum fides nulla mora differtur;
sed sortientes eos reliqui, ut sorte ductus
eorum unusquisque ad portas turrim duceret.
Quapropter optimos viros e civitate delectos
ad portarum exitus fac duces esse celeriter.
Prope enim jam plene armatus Argivorum exercitus
accedit, per pulverem movetur, camposque alba spuma
guttatim stillans ex equorum naribus contaminat.
Tu vero tanquam peritus navis gubernator
urbem firma, antequam irrumpant turbines
Martis; vociferatur enim terrestris unda exercitus.
Ecce cape adversus hæc opportunitatem quæ est celerrima.
Et ego in posterum fidem per diem speculantem
oculum habebō, atque tu perspicua oratione
ea quæ foris sint edoctus, incolumis eris.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

O Jupiter et tu, Tellus, vosque urbis præsides dii,
et Dira, Furia patris magnipotens;
nolite mihi urbem funditus omni clade affectam
extirpare ab hostibus captam, Græciæ
voces fundentem (*græce loquentem*) ædiumque focos dome-
neque liberam terram Cadmique urbem [sticus,
jugo servili unquam continere: [me precari.
sed præsidium nobis estote. Spero autem communiter utilia
Urbs enim, quum prospera fortuna utatur, cœlites colit.

CHORUS.

Exanimata terrificos ingentes angores clamo. — Enissus
irruit exercitus castris relictis. — Affluit hæc ingens turba
procursans equestris. — Aerius pulvis apparens mihi per-
suadet, mutos, manifestus, verus nuncius. Corpus percel-
lens, campos ungulis pulsans strepitus appropinquat, volat;
fremet vero invicti torrentis instar de montibus decur-
rentis.

Heu, heu! Dii deæque irruens malum avertite. — Cla-

Βοῦ ὑπὲρ τειγέων
 90 ὁ λεύκασπις ὄρνυται λαὸς
 εὐτρεπής, ἐπὶ πόλιν εὐώκων.
 Τίς ἄρα ῥύσεται, τίς ἄρ' ἐπαρκέσει
 θεῶν ἢ θεῶν;
 95 Πότερα δὴτ' ἐγὼ ποτιπέσω βρέτη δαιμόνων;
 Ἰὼ μάκαρες εὐεδροί, ἀκμάζει βρετέων
 ἔχεσθαι. Τί μέλλομεν ἀγάστονοι;
 100 Ἀκούετ' ἢ οὐκ ἀκούετ' ἀσπίδων κτύπον;
 πέπλων καὶ στεφάνων
 Πότ', εἰ μὴ νῦν, ἀμφὶ λίταν' ἔχομεν;
 Κτύπον δέδορκα, πάταγος οὐχ ἑνὸς δορός. [γᾶν;
 105 Τί ῥέξεις; προδώσεις, παλαίχθων Ἀρης, τὰν τεῶν
 ὦ χρυσοπήληξ δαίμων, ἐπιδ' ἐπιδε πόλιν,
 ἂν ποτ' εὐφιλῆταν ἔθου.
 Θεοὶ πολιτισσοῦχοι χθονός,
 110 ἴτ' ἴτε πάντες,
 ἴδετε παρθένων ἱκέσιον λόχον
 δουλοσύνας ὑπερ.
 Κῦμα γὰρ περὶ πόλιν
 115 δοχμολόφων ἀνδρῶν καχλάζει πνοαῖς
 Ἄρεος ὀρόμενον.
 Ἄλλ' ὦ Ζεῦ πάτερ πανταλὲς
 πάντως ἄρῃξον δαίμων ἄλωντιν.
 120 Ἀργεῖοι γὰρ πόλισμα Κάδμου
 κυκλοῦνται, φόβος δ' ἀρείων ὅπλων
 διάδετοι δέ τοι γενύων ἱππέων
 κινύρονται φόνον χαλινῶ.
 Ἐπεὶ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ
 125 δορυσσοῖς σάγαις πύλαις ἐβδόμαις
 προσίστανται πάλω λαχόντες.
 Σὺ τ' ὦ Διογενὲς φιλόμαχον κράτος,
 130 ῥυσίπολις γενοῦ, Παλλὰς, εἴ θ' ἱππιος
 ποντομέδων ἀναξ,
 ἰχθυόλω μαχανᾷ Ποσειδῶν
 ἐπλυσιν φόβων ἐπλυσιν δίδου.
 135 Σὺ τ' Ἀρης, φεῦ φεῦ, Κάδμου ἐπώνυμον
 πόλιν φύλαξον, κήδεσά τ' ἱναργῶς.
 140 Καὶ Κύπρις, ἅτε γένους προμάτωρ,
 ἄλευσον· σέθεν γὰρ ἐξ αἵματος
 γεγόναμεν· λιταῖσ' σε θεοκλύτοις
 ἀπύουσαι πελαζόμεσθα.
 145 Καὶ σὺ, Λύκει' ἀναξ, Λύκειος γενοῦ
 στρατῶ δαίω στόνων αὐτᾶς·
 σὺ τ' ὦ Λατογένεια κόουρα,
 τόξον εὖ πυκάζου,
 150 Ἄρτεμι φίλα. Ἔξελ.
 Ὅτοβον ἀρμάτων ἀμφὶ πόλιν κλύω,
 ὦ πότνι' Ἥρα·
 ἑλακον ἀξόνων βριθομένων χνόαι,
 Ἄρτεμι φίλα. Ἔξελ.
 155 Δορυτίνακτος αἰθῆρ ἐπιμαίνεται.
 Τί πόλις ἄμμι πάσχει, τί γενήσεται;
 ποῦ δ' ἔτι τέλος ἐπάγει θεός; ἔξελ.

more mœnia superante exercitus albis scutis instructus, aggrediendo paratus, prorumpit ad urbem accelerans. — Quis igitur tuebitur, quis opem feret deorum dearumve? — Ad quænam cœlestium simulacra procumbam? O beati splendidis ædibus honorati, jam summum discrimen est ut simulacra amplectamur. — Quid cunctamur graviter gementes? — Auditisne an non auditis clypeorum strepitum? — Quando, nisi nunc, cum vestibus coronisque supplicabimus?

Strepitum animadverto; sonitus est non unius hastæ. Quid facies? prodesne, antiquæ soli possessor, o Mars, terram tuam? — O deus, qui aurea galea fulges, intueri, intueri urbem tuam, quam olim valde amasti. Dii, terræ tutelares, venite, venite omnes, videte turbam virginum pro avertenda servitute supplicem. — Circa urbem enim virorum cristatis galeis insignium fluctus procella Martis excitatus strepit.

At, o Jupiter, pater supreme, prorsus propulsa hostium expugnationem; nam Argivi urbem Cadmi cingunt terrorque hostilium armorum: per fauces equinas ligata frena cardem fremunt. Septem superbi duces in exercitu hostium armorum apparatu insignes ad septem portas, sorte locum nacti, accedunt.

At tu, Jove nata, bellicosum robur, urbis tutrix sis, Pallas, tuque equestris rex, maripotens, pontum quo percutis tridente, Neptune, libera nos, libera nos ab his terroribus. Tuque, o Mars, heu heu, Cadmi cognominem arcem tuere manifestoque adjuva.

Et tu Venus, quippe quæ generis avia es, averte mala; ex tuo enim sanguine prognatæ sumus: precibus deorum auxilium implorantibus te invocantes adimus.

Et tu, Rex Lycee, Lycens [i. e. infestus auctor] clamoris gemitum exercitui hostili fias; tuque, o Latoniigena virgo, arcum bene arma, cara Diana. Væ, væ!

Strepitum curruum circa urbem audio, o alma Juno; vociferanturque axium ingravescantium modiolii, cara Diana. Væ, væ!

Æther hastis pulsus furit. Quam tandem sortem urbs nobis subit? quid fiet? quem exitum adhuc deus dabit? væ, væ!

Ἀκροβόλων δ' ἐπάλλεων λιθάς ἔρχεται,
 ὦ φίλ' Ἀπολλον,
 160 κόνabas ἐν πύλαις χαλκοδέτων σακείων,
 καὶ Διόθεν πολεμόκραντον ἄγνόν τέλος ἐν μάχῃ.
 Σὺ τε μάκαιρ' ἄνασσ' Ὀγκὰ πρὸ πόλεως
 165 ἐπτάπυλον ἔδος ἐπιρρύου.
 Ἰὼ παναλκίεις θεοί,
 ἰὼ τέλειοι τέλειαί τε γᾶς
 τᾶσδε πυργοφύλακες,
 πόλιν δορίπονον μὴ προδῶθ'
 170 ἑτεροφώνῳ στρατῷ.
 Κλύετε παρθένων κλύετε πανδόχους
 χειροτόνους λιτάς.
 Ἰὼ φίλοι δαίμονες
 175 λυτήριοι τ' ἀμφιδάντες πόλιν,
 δείξαθ' ὡς φιλοπόλις,
 μέλεισθέ ὅ' ἱερῶν δημίων,
 μελόμενοι δ' ἀρήξατε.
 180 φιλοθύτων δέ τοι πόλεος ὀργίων
 μνήστορες ἔστε μοι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ὑμᾶς ἐρωτῶ, θρέμματ' οὐκ ἀνασχετὰ,
 ἦ ταῦτ' ἀρίστα καὶ πόλει σωτήρια,
 στρατῷ τε θάρσος τῷδε πυργηρουμένῳ,
 185 βρέτῃ πεσοῦσας πρὸς πολιτισσοῦχων θεῶν
 αὔειν, λαχάζειν, σωφρόνων μισήματα;
 μήτ' ἐν κακοῖσι μήτ' ἐν εὖεστοι φίλῃ
 ξύνοικος εἶην τῷ γυναικίῳ γένει.
 Κρατοῦσα μὲν γὰρ οὐχ ὁμιλητὸν θράσος,
 190 δεισασα δ' οἴκῳ καὶ πόλει πλείον κακόν.
 Καὶ νῦν πολίταις τάσδε διαδρόμους φυγὰς
 θεῖσαι διερροθήσας ἀψυχὸν χάκην·
 τὰ τῶν θύραθεν δ' ὡς ἀριστ' ὀφίλλετε,
 αὐτοὶ δ' ὅφ' αὐτῶν ἐνδοθεν προδοῦμεθα.
 195 Τοιαῦτά τὰν γυναιξὶ συναίων ἔχοις.
 Κεῖ μὴ τις ἀρχῆς τῆς ἐμῆς ἀκούσεται,
 ἀνὴρ γυνή τε χῶ τι τῶν μεταίχμιον,
 ψῆφος κατ' αὐτῶν ὀλεθρία βουλευέσεται,
 λευστήρα δῆμου δ' οὐ τι μὴ φύγῃ μόρον.
 200 Μέλει γὰρ ἀνδρὶ, μὴ γυνὴ βουλευέτω,
 τάξωθεν ἐνδὸν δ' οὔσα μὴ βλάβῃν τίθει.
 Ἥκουσας ἢ οὐκ ἤκουσας, ἢ κωφῇ λέγω;

ΧΟΡΟΣ.

ὦ φίλον Οἰδίπου τέκος, ἴδεις' ἀκού- Στρ. α'.
 σασα τὸν ἀρματοκύπον ὁδοβὸν ὁδοβόν,
 205 †ὅτε† σύριγγες ἐκλαγξαν ἐλίτροχοι,
 ἱπικῶν τ' ἀϋπνῶν πηδαλίων διὰ
 στόματα πυριγενετᾶν χαλινῶν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Τί οὖν; ὁ ναύτης ἄρα μὴ 'ς πρῶραν φυγῶν
 πρύμνηθεν εἶρε μηχανὴν σωτηρίας,
 210 νεὼς καμούσης ποντίῳ πρὸς κύματι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἐπὶ δαιμόνων πρόδρομος ἦλθον ἐρ- Ἀ. α'.

In altis pinnas lapidum imber irruit, o care Apollo; stre-
 pitus aere victorum clypeorum in portis resonat et ab Jove
 bello implendum sanctum officium patriæ in praelio de-
 fendendæ appropinquat.

Tuque, o beata regina Onca, tuere urbis sedem septem
 portis patentem.

O dii omnes præpotentes, o summi summæque hujus
 terræ custodes, urbem bello afflictam ne exercitui alieni-
 geno prodatis. Audite virginum, audite justas preces sup-
 plices.

O cari coelites, salutiferique urbis tutores, ostendite quam
 sitis urbis amantes, curamque sacrorum publicorum habete
 et quom habeatis opem ferite; orgiorum vero multis sacri-
 ficiis a civibus celebratorum mihi este memores.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Quæro ex vobis, belluæ intolerabiles:
 hæccine sunt optima urbiq; conducibilia,
 populoque huic obsessæ animum augent,
 quod ad simulacra deorum, qui urbi præsident, provolutæ
 ejnlatis, vociferamini, prudentium odia?
 O utinam neque in malis neque in grata felicitate
 cum sexu muliebri una habitem.

Secunda enim fortuna si utitur, non ferenda audacia est,
 sin metu tenetur, domo urbiq; majus malum est.

Etiam nunc civibus, in hanc discursantem fugam
 conversæ, ignaviâ imbellem strepitu vestro injectis,
 opesque hostium quam maxime adjuvatis,
 ipsi vero a nobismet ipsis intus subvertimur.

Hoc igitur habeas, si cum mulieribus habites.

Ac si quis imperio meo non obtemperabit,
 sive vir, sive mulier, sive quod eorum intermedium est,
 adversus eos perniciosum suffragium feretur,
 lapidationisque supplicium publicum nullo modo effugiat.
 Curæ enim sunt viro (mulier ea ne curato) [inferat.
 quæ foris gerantur; domi vero sese continens damni nihil
 Audisti an non audisti, an cum surda loquor?

ΧΟΡΟΣ.

O care (Edipi fili, pertimui quom audirem
 corruum crepantium strepitum, strepitum
 quando modioli rotatim circumacti sonabant, [rum,
 strepitumque equestrium non quiescentium gubernaculo-
 igni cusarum habenarum, per ora equina audirem.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Quid igitur? num naula, nisi in proram confugerit
 e puppi, salutis viam invenit,
 quom navis marinis fluctibus laborat?

ΧΟΡΟΣ.

At ad deorum antiqua simulacra profugiens

χαῖα βρέτη, θεοῖσι πίσυνος, νιφάδος
 δὲ δλοῖς νιφομένας βρόμος ἐν πύλαις,
 δὴ τότε ἤρθην φόβῳ πρὸς μακάρων λιτῆς,
 215 πόλεος ἵν' ὑπερέχοιεν ἀλκάν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Πύργον πτέγειν εὐχεσθε πολέμιον δόρυ.
 Οὐχ οὖν τάδ' ἴσται πρὸς θεῶν, ἀλλ' οὖν θεοὺς
 τοὺς τῆς ἀλούσης πόλεος ἐκλείπειν λόγος.

ΧΟΡΟΣ.

Μή ποτ' ἐμὸν κατ' αἰῶνα λίποι θεῶν Στρ. β'.
 220 ἄδε πανάγυρις, μηδ' ἐπίδοιμι τάνδ'
 ἀστυδρομουμένην πόλιν καὶ στρατεύμ'
 ἀπτόμενον πυρὶ δαίω.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μή μοι θεοὺς καλοῦσα βουλεύου κακῶς
 πειθαρχία γὰρ ἐστὶ τῆς εὐπραξίας
 225 μήτηρ † γονῆς † σωτῆρος ὧδ' ἔχει λόγος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔστι θεοῖς δ' ἴτ' ἰσχυρὸς καθυπερτίρα· Ἀντ. β'.
 πολλάκι δ' ἐν κακοῖσι τὸν ἀμήχανον
 κακὸν χαλεπᾶς δόας ὑπερδ' ὀμμάτων
 κρημνιζομένην νεφελᾶν ὄρθοι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

230 Ἀνδρῶν τάδ' ἐστὶ, σφάγια καὶ χρηστήρια
 θεοῖσιν ἔρδειν, πολεμίων πειραζόμενων·
 σὸν δ' αὖ τὸ σιγᾶν καὶ μένειν εἴσω δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

Διὰ θεῶν πόλιν νεμόμεθ' ἀδάματον, Στρ. γ'.
 δυσμενέων δ' ὄχλον πύργος ἀποστέγει.
 235 Τίς τάδε νέμεσις στυγεῖ;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὗτοι φθονῶ σοι δαιμόνων τιμᾶν γένος·
 ἀλλ' ὥς πολίτας μὴ κακοσπλάγχχνους τιθῆς,
 ἔκτλος ἴσθι μηδ' ἄγαν ὑπερφοβοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ποταίνιον κλύουσα πάταγον ἀνάμιγξα Ἀντ. γ'.
 240 ταρβοσύνῳ φόβῳ τάνδ' ἐς ἀκρόπολιν,
 τίμιον ἔδος, ἰκόμαν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μὴ νῦν, ἐὰν θνήσκοντας ἢ τετραμένους
 πύθησθαι, κωκυτοῖσιν ἀρπαλίζετε.
 Τούτῳ γὰρ Ἄρης βόσκεται φόνῳ βροτῶν.

ΧΟΡΟΣ.

245 Καὶ μὲν ἀκούω γ' ἱππικῶν φρυαγμάτων.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μὴ νῦν ἀκούουσ' ἐμφανῶς ἄκου' ἄγαν.

ΧΟΡΟΣ.

Στένει πόλισμα γῆθεν, ὥς κυκλουμένων.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὐκοῦν ἴμ' ἀρκεῖ τῶνδε βουλεύειν πέρι.

ΧΟΡΟΣ.

Δείδοικ', ἀραγμὸς δ' ἐν πύλαις ὀφέλλεται.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

250 Οὐ εἴγα; μηδὲν τῶνδ' ἐρεῖς κατὰ πόλιν.

acurri, diis freta, quando nivosi imbris
 perniciosi exorientis strepitus in portis ingruerat,
 tum metu excitata ad deorum supplicationes me converti,
 ut urbem praesidio suo protegerent.

ETEOCLES.

Mornia precamini, ut hostium arma sustineant.
 Hoc quidem non penes deos erit; at sane deos
 urbis expugnatæ inde discedere fama est.

CHORUS.

Utinam nunquam me vivente eam relinquat hoc deorum
 concilium, neque videam hanc
 urbem ab hostibus percurratam populumque
 igne hostili ardentem.

ETEOCLES.

Ne mihi deos invocando urbi lacrimis tuis male consulas.
 Obedientia enim prosperæ fortunæ
 mater est, filiae servatricis (i. e. ex obedientia prospera fortuna
 tanquam filia salutem afferens nascitur). Sic habet oratio mea.

CHORUS.

Est ut dicis; diis vero est etiam superior potestas,
 et sæpe hac afflictum in malis
 ex gravi calamitate supra oculos
 incumbantium nubium erigit.

ETEOCLES.

Virorum hoc est, mactationes et sacra
 diis facere, quum hostes urbem bello tentant. [nere.
 Tuum est autem tacere domumque ingressam ibi te conti-

CHORUS.

Deorum auxilio urbem invictam incolimus,
 hostiumque turbam mornia arceat.

Quæ invidia reverentiæ meæ ne hæc faciam obtrectat?

ETEOCLES.

Non ego tibi invideo quod deorum gentem colis:
 at ne cives ad arma tardiores facias,
 quietæ esto neve quidquam nimis pertimesce.

CHORUS.

Recentem strepitum quum audirem intermixtum,
 trepidante metu in hanc arcem,
 venerandam sedem, confugi.

ETEOCLES.

Nolite nunc, si carnos aut vulneratos quosdam
 audiveritis, eos lamentis excipere.
 Hac enim mortalium caede Mars pascitur.

CHORUS.

Atqui audio equorum fremitum.

ETEOCLES.

Noli nunc, quum audias, nimis perspicue audire.

CHORUS.

Arx funditus gemit hostibus eam cingentibus.

ETEOCLES.

Itaque me sufficit de his rebus consulere.

CHORUS.

Exravesco; strepitus in portis augetur.

ETEOCLES.

Nonne laces? cave horum quid in urbe dixeris.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ ξυντέλεια, μὴ προδῶς πυργώματα.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὐκ, ἐς φόβον, σιγῶσ' ἀνασχῆσαι τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

Θεοὶ πολῖται, μὴ με δουλείας τυχεῖν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Αὐτὴ σὺ δούλοις καὶ με καὶ πᾶσαν πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

255 Ὡ παγκρατὲς Ζεῦ, τρέφον εἰς ἐχθροὺς βέλος.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ὡ Ζεῦ, γυναικῶν οἶον ὥπασας γένος.

ΧΟΡΟΣ.

Μοχθηρὸν, ὥσπερ ἄνδρας ὦν ἄλῃ πόλιν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Παλινστομεῖς αὖ θιγγάνουσ' ἀγαλμάτων;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄψυχ' ἄρ' γλῶτταν ἀρπάζει φόβος.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

260 Λίτουμένω μοι κοῦφον εἰ δόξης τέλος.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγοις ἂν ὡς τάχιστα, καὶ τάχ' εἴσομαι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Σίγησον, ὦ τάλαινα, μὴ φίλους φόβει.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγῶ· σὺν ἄλλοις πείσομαι τὸ μόρσιμον.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Τοῦτ' ἀντ' ἐκείνων τοῦπος αἰροῦμαι σέθεν.

265 Καὶ πρὸς γε τούτοις, ἐκτὸς οὐσ' ἀγαλμάτων,

εὐχου τὰ κρείσσω ξυμμάχους εἶναι θεοῖς·

καμῶν ἀκούσας· εὐγμάτων, ἔπειτα σὺ

ὀλολυγμὸν ἱρὸν εὐμενῇ παιάνισον,

Ἑλληνικὸν νόμισμα θυστάδος βοῆς,

270 θάρσος φίλοις, λίσουσα πολέμιον φόβον.

Ἐγὼ δὲ χώρας τοῖς πολισσούχοις θεοῖς,

πεδιονόμοις τε κάτορ' ἐπισκόποις,

Δίρκης τε πηγαῖς, οὐδ' ἀπ' Ἰσμενοῦ λέγω,

εὖ ξυντυχόντων καὶ πόλεως σεσωσμένης,

275 μῆλοισιν αἰμάστοντας ἐστίας θεῶν,

ταυροκτονοῦντας θεοῖσιν, ὧδ' ἐπεύχομαι

θήσειν τροπαῖα, πολεμίων δ' ἐσθήματα,

λάφυρα δάων δουρίπληχθ' ἀγνοῖς δόμοις.

Ῥοιαῦτ' ἐπαύχου μὴ φιλοστόνως θεοῖς,

280 μὴδ' ἐν ματαίοις κήγρ' οἰσι ποιφύγμασιν·

οὐ γάρ τι μᾶλλον μὴ φύγῃς τὸ μόρσιμον.

Ἐγὼ δ' ἐπ' ἄνδρας ἔξ' ἐμοὶ σὺν ἐβδόμῳ

ἀντηρέτας ἐχθροῖσι τὸν μέγαν τρόπον

εἰς ἐπτατειχεῖς ἐξόδους τάξω μολών,

285 πρὶν ἀγγέλους σπερχνοὺς τε καὶ ταχυρρόθους

λόγους ἰκίσθαι καὶ φλέγειν χρεῖας ὑπο.

ΧΟΡΟΣ.

Μέλει, φόβω δ' οὐχ ὑπνώσσει κέαρ· Στρ. α'.

γείτονες δὲ καρδίας

μέριμναι ζωπυροῦσι τάρβος,

CHORUS.

O dii universi, munimenta ne prodideritis.

ETEOCLES.

Non, in malam rem! de his tacere sustinebis?

CHORUS.

O dii urbis tutelares, caveto ne in servitatem redigar.

ETEOCLES.

Ipsa tu in servitatem et me et totam urbem redigis.

CHORUS.

O Jupiter omnipotens, dirige telum in hostes.

ETEOCLES.

O Jupiter, quale mulierum genus procreasti?

CHORUS.

Miserum, quemadmodum viros, quorum urbs capta fuerit.

ETEOCLES.

Tu rursus simulacra deorum amplectens male ominaris?

CHORUS.

Pavore linguam timor abripit:

ETEOCLES.

Roganti mihi vide an exiguum munus præstiteris.

CHORUS.

Dicas quam celerrime et cito animo imprimam.

ETEOCLES.

Tace, o misera, ne amicis metum concita.

CHORUS.

Taceo; cum aliis patiar quod fatale est.

ETEOCLES.

Hoc verbum pro prioribus a te accipio.

Ac præterea quidem, simulacris relictis,

precare meliora, ut dii nobis sint socii in prælio.

et votis meis auditis tu deinde

ordire cantum sacrum prece blandum in pæanis modum,

Græcum institutum vocum inter sacra solemnium,

fiduciam amicis, dum hostilem timorem discutis.

Ego vero urbiolis terræ diis,

ruricolisque forique præsidibus,

Diræque fontibus, neque Ismenum excipio,

re bene gesta servataque urbe nostra,

ovibus in deorum aras mactatis,

dum hostias diis immolamus, ita voveo nos

consecratos esse tropæa hostiumque armaturas,

spolia ab adversariis capta in sacris ædibus affixa.

Talia vove diis sine ullo gemita

neque inter vana et elserata suspiria.

Non enim ullo modo magis, quod tibi fatale est, aufugeris.

Ego vero ad sex viros cum me septimo

adversarios hostibus probatissimos

in septem mœnium exitus ordinandos discedo,

antequam celeres nuncii et cito percrebescentes

rumores advolant rerumque necessitate incenduntur.

CHORUS.

Est mihi curæ quod dixisti; sed præ metu pectus non
requiescit, atque cor obsidentes sollicitudines pavorem ob
hostem mœnia cingentem accendunt, quemadmodum dra-

- 290 τὸν ἀμφιτειχῇ λεῶν,
δράκοντας ὥς τις τέκνων
ὑπερδέδοικεν λεχαίων δυστυνάτορας
πάντροφος πελειάς.
- 295 Τοὶ μὲν γὰρ ποτὶ πύργους
πανδημεὶ πανομιλεῖ
στείχουσιν· τί γένωμαι;
τοὶ δ' ἐπ' ἀμφιβόλοισιν
ἰάπτουσι πόλितαις
- 300 χερμάδ' ὀκρίδεσσαν.
Παντὶ τρόπῳ, Διογενεῖς
θεοὶ, πόλιν καὶ στρατὸν
Καδμογενῇ ῥύεσθε.
Ποῖον δ' ἀμείψεσθε γαίης πέδον
- 305 τᾶσδ' ἄρειον, ἐχθροῖς
ἀφέντες τὰν βαθύχθον' αἶαν,
ἕδωρ τε Διρκαῖον εὐ-
τραφέστατον πωμάτων
310 ὄσων ἴησιν Ποσειδᾶν ὁ γαιάοχος
Τηθύος τε παῖδες.
Πρὸς τὰδ' ὧ πολιοῦχοι
θεοὶ, τοῖσι μὲν ἔξω
πύργων ἀνδραλέτειραν
- 315 † αἰχμὰν † ῥίψοπλον ἄταν
ἐμβαλόντες ἄροισθε
κῦδος τοῖσδε πόλितαις
καὶ πόλειος ῥυτῆρες
εὐέδροί τε στάθητ'
- 320 ὀξυγόοις λιταῖσιν.
Οἰκτρὸν γὰρ πόλιν ὧδ' ὠγυγίαν
- 325 Ἀΐδᾳ προΐάψαι, δορὸς ἄγραν,
δουλίαν φαφαρᾷ σποδῶ
ὑπ' ἀνδρὸς Ἀχαιοῦ θεόθεν
περθομένην ἀτίμως,
τὰς δὲ χειρωμένας ἄγεσθαι,
ἧ δ', νέας τε καὶ παλαιάς
ἱππηδὸν πλοκάμων,
περιρρηγνυμένων φάρων.
- 330 Βοᾷ δ' ἐκκενουμένα πόλις,
λαϊδὸς ὀλλυμένας μιζοθρόου-
βαρείας τοι τύχας προταρβῶ.
Κλαυτὸν δ' ἀρτιτρόποις ὤμοδρόπων
- 335 νομίμων προπάροιθεν διαμείψαι
δωμάτων στυγεράν ὁδόν.
Τί; τὸν φθίμενον γὰρ προλέγω
βέλτερα τῶνδε πράσσειν.
Πολλὰ γὰρ εὖτε πτόλις δαμασθῇ,
ἧ δ', δυστυχῇ τε πράσσει.
- 340 Ἄλλος δ' ἄλλον ἄγει,
φονεύει, τὰ δὲ καὶ πυρφορεῖ·
καπνῷ χραίνεται πολισμ' ἅπαν.
Μαινόμενος δ' ἐπιπνεῖ λαοδάμας
μιαίνων εὐσέβειαν Ἄρης.
- 345 Κορκορυγαὶ δ' ἀν' ἄστν,

Ἀντ. α'.

Στρ. β'.

Ἀντ. β'.

Στρ. γ'.

cones nido hostiliter incubantes pro liberis suis teneris
columba omni studio pullos alienos metuit.

Alii enim ad turres omnibus copiis, omnibus agminibus
accedunt (quid me fiet?), alii lapides asperos in cives undi-
que petitos torquent. Omni modo, Jove nati dii, urbem
populumque Cadmeum tuemini.

Quale solum hac terra melius petituri estis, postquam
hostibus frugiferam regionem concessistis, Dircaeque laticem
saluberrimum omnium liquorum, quot Neptunus, qui ter-
ram cingit, emittit Tethyosque liberi.

Quapropter, o tutelares urbis dii, illis, qui extra mœ-
nia sunt, virorum perditricem hastam, armorum jactricem
noxam immittentes his civibus gloriā præbeat, urbisque
tutores firmique vestris sedibus stetis, precibus alta voce
plorantibus permoti.

Triste est enim urbem ita antiquam ad Orcum projici,
hastæ prædam, in servitutem redactam, sordido cinere a
viro Achinico deorum auxilio inglorie vastatam, mulieresque
subactas rapi, heu! adolescentulas senesque more equorum
crinibus tractas, laceratis vestibus. Perstrepat autem urbs,
dum diripitur, captivis vario clamore percuntibus. Gravem
fortunam timeo.

Flebile est vero puellis modo vitiatas ferorum vitiatorum
ante solemnia nuptiarum invisam viam domo abire. Quid
enim? beatiorē his prædico qui mortem oppetierit. Nam
multa quum primum urbs expugnata est, heu, et misera
toleratu patitur. Alius alium rapit, cædit atque etiam incen-
dium excitat: fumo tota urbs funestatur. Furibundus au-
tem aspirat populi domitor, pietatem polluens, Mars.

Confusi vero clamores per urbem sunt, ad urbem au-

ποτὶ πτόλιν δ' ὀρκάνα πυργῶτις.
 Πρὸς ἀνδρὸς δ' ἀνὴρ ὀρὶ καίνεται·
 βλαχαὶ δ' αἰματόεσσαι
 τῶν ἐπιμαστιδίων
 350 ἀρτιβρεφεῖς βρέμονται.
 Ἀρπυγαὶ δὲ διαδρομαῖν ὁμαίμονες·
 ζυμβολεῖ φέρον φέροντι,
 καὶ κενὸς κενὸν καλεῖ,
 355 ξύννομον θέλων ἔχειν,
 οὔτε μείον οὔτ' ἴσον λελιμμένοι.
 Τίν' ἐκ τῶνδ' εἰκάσαι λόγος πάρα;
 Παντοδαπὸς δὲ καρπὸς
 χαμάδις πεσὼν ἀλγύνει κυρήσας.
 360 Πικρὸν δ' ὄμμα τῶν θαλαμηπόλων·
 πολλὰ δ' ἀκριτόφυρτος
 γὰρ δόσις οὐτιδανοῖς
 ἐν βοθείαις φορεῖται.
 Δαμῶδες δὲ καινοπήμενες νέει,
 † τλήμων, αἴσιν αἰχμάλωτον
 365 ἀνδρὸς εὐτυχοῦντος, ὥς
 δυσμενοῦς ὑπερτέρου,
 ὁπλὶς ἐστὶ νύκτερον τέλος μολεῖν,
 παγκλαύτων ἀλγέων ἐπίρροθον. †

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὁ τοι κατόπτης, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, στρατοῦ
 370 πευθῶ τιν' ἡμῖν, ὦ φίλοι, νέαν φέροι,
 σπουδῇ διώκων πομπήμους χνόας ποδῶν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ μὴν ἀναξ δὲ αὐτὸς Οἰδίπου τόκος
 εἰς ἀρτίκολλον ἀγγέλου λόγον μαθεῖν·
 σπουδῇ δὲ καὶ τοῦδ' οὐκ ἀπαρτίζει πόδα.

Αἴτελος.

375 Λέγοιμ' ἂν εἰδῶς εὖ τὰ τῶν ἐναντίων,
 ὥς τ' ἐν πύλαις ἕκαστος εἴληχεν πάλον.
 Τυδεὺς μὲν ἤδη πρὸς πύλαισι Προίτισι
 βρέμει, πόρον δ' Ἰσμηνὸν οὐκ ἐξ περᾶν
 ὁ μάντις· οὐ γὰρ σφάγια γίγνεται καλά.
 380 Τυδεὺς δὲ μαργῶν καὶ μάχης λελιμμένος
 μεσημβριναῖς κλαγγαῖσιν ὥς δράκων βοᾷ·
 θείνει δ' ὀνειδίζει μάντιν Οἰκλείδην σοφόν,
 σαίνειν μόρον τε καὶ μάχην ἀψυχία·
 τοιαῦτ' αὐτῶν τρεῖς κατασχόους λόφους
 385 σείει, κράνους χαίτωμ', ὑπ' ἀσπίδος δ' ἔσω
 χαλκήλκτοι κλάζουσι κώδωνες φόβον·
 ἔχει δ' ὑπέρφρον σῆμ' ἐπ' ἀσπίδος τόδε,
 φλέγονθ' ὑπ' ἀστροῖς οὐρανὸν τετυγμένον·
 λαμπρὰ δὲ πανσέληνος ἐν μέσῳ σάκει,
 390 πρέσβιστον ἀστρῶν, νυκτὸς ὀφθαλμὸς, πρέπει.
 Τοιαῦτ' ἀλύων ταῖς ὑπερχόμοις σάγαϊς
 βοᾷ παρ' ὀχθαῖς ποταμίαις, μάχης ἐρῶν,
 ἵππος χαλινῶν ὥς κατασθμαίνων μένει,
 ὅστις βοὴν σάλπιγγος ὁρμαίνει μένων.
 395 Τίν' ἀντιτάξεις τῷδε; τίς Προίτου πυλῶν
 κλήθρων λυθέντων προστατεῖν φερέγγυος;

ÆSCHYLUS.

tem circumvallatio turrita *hostium*. A viro vir hasta oc-
 ciditur; vagitus sanguinis pleni pueriles lactentium reso-
 nant. Rapinæ vero trepidationum consanguineæ *adsunt*.
 Occurrit rapiens rapienti, et vacuus vacuum vocat socium
 habere cupiens, neque minorem neque æqualem partem
 prædæ appetunt. Quæ ex his conijcere licet?

Ἄντ. γ'.

Cujusvis generis fructus in terram projectus dolorem ex-
 citat obviam oblatus; acerbus autem oculus dispensatri-
 cum est. Ac multa terræ munera indiscreta vilibus fluctibus
 auferuntur. Ancillæ vero recenti calamitate affectæ novæ
 sunt, quas miserum captivum felicis viri, ut hostis, inso-
 lentioris nocturnum officium cujusvis generis gemitibus
 perstrepens adire manet.

SEMICHORUS I.

Speculator ille, ut mihi videtur, de exercitu
 novam aliquam rem, quam cognoverit, amicæ, nobis affert,
 studio festinantes pedum modiolos persequens.

SEMICHORUS II.

Atqui hic rex ipse, Œdipi filius,
 accedit, ut novam nuncii orationem audiat.
 Studium vero hujus quoque gravitatem incessus non admittit.

NUNCIUS.

Bene edoctus ea exponam, quæ apud hostes geruntur,
 et quem quisque locum in portis sorte nactus est.
 Tydeus quidem jam ad portam Proitidem
 fremit; fluvium Ismenum vero transire vetat
 vates; fausta enim sacra non fuerunt.
 Tydeus vero ferociens pugnaque cupidus,
 sicut draco meridianis stridoribus, vociferatur,
 probroque vatem Œclidem sapientem incessit,
 morti et prælio eam ignavia ductum adulari affirmans.
 Talia vociferans tres obumbrantes cristas,
 galeæ jubam, qualit; sub clypeo vero intus
 ænea tintinnabula terrorem (*terribiliter*) clangunt.
 Gerit autem hoc superbum insigne in clypeo,
 cælum astris splendens fabricatum;
 splendida vero plena luna in medio scuto,
 decus stellarum, noctis oculus, fulget.
 Ita se furibunde efferens superbo armorum apparatu
 clamat ad fluminis ripas, prælii avidus,
 ut equus impetu in habenas furens,
 qui tubæ sonitum expectans ferociat.
 Quem huic oppones? quis ut Proitidem portam
 claustris resolutis defendat, satis viribus spondeat?

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Κόσμον μὲν ἀνδρὸς οὐτὶν' ἂν τρέσαιμ' ἐγὼ,
οὐδ' ὁμοιοῖα γίγνεται τὰ σήματα·
λόφοι δὲ καὶ οὐδ' ὀδόνους' ἀνέξ' ὁδοῖ·
400 Καὶ νύκτ' αὐτὴν τὴν λέγεις ἐπ' ἀσπίδος
ἀστροῖσι μαρμαίρουσ' οὐρανοῦ κυρεῖν,
τάχ' ἂν γένοιτο μάντις ἢ ἡμεῖς τινί.
Εἰ γὰρ θανόντι νύξ ἐπ' ὀφθαλμοῖς πέσοι,
τῷ τοι φέροντι σῆμα' ὑπέρχομ' ὅτι·
405 γένοιτ' ἂν ὀρθῶς ἐνδίκως τ' ἐπώνυμον,
καὶ τοῦ καὶ αὐτοῦ τὴν ὕβριν μαντεύσεται.
'Εγὼ δὲ Τυδεΐδεον Ἀστιάδου τόκον
τόνδ' ἀντιτάξω προστάτην πυλωμάτων,
μάλ' εὐγενὴ τε καὶ τὸν Αἰσχύνης ὄρον
410 τιμῶντα καὶ στυγούνην ὑπερφρονῶν λόγους.
Αἰσχυρῶν γὰρ ἀργός, μὴ κακός δ' εἶναι φιλεῖ.
Σπαρτῶν δ' ἀπ' ἀνδρῶν, ὧν Ἄρης ἐφείσατο,
ρίζωμ' ἀνείται, κάρτα δ' ἐστ' ἐγγύριος,
Μελάνιππος· ἔργον δ' ἐν κύβοις Ἄρης κρινεῖ.
415 Δίκη δ' ὁμαλῶν κάρτα νιν προστέλλεται
εἰργεῖν τεκούσῃ μητρὶ πολέμιον δόρυ.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν ἀμόν νυν ἀντίπαλον εὐτυχεῖν Στρ. α'.
θεοὶ δοῖεν, ὡς δικαίως πόλεως
πρόμαχος ὄρνυται· τρέμω δ' αἵματι-
420 φόρους μόρους ὑπὲρ φίλων
δομένων ἰδέσθαι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τούτῳ μὲν οὕτως εὐτυχεῖν δοῖεν θεοί·
Καπανεὺς δ' ἐπ' Ἠλέκτραισιν εἰληγεν πύλαις,
γίγας δ' ἄλλος τοῦ πάρος λελεγμένου
425 μείζων, ὁ κόμπος δ' οὐ κατ' ἀνθρώπον φρονεῖ,
πύργοις δ' ἀπειλεῖ δεινός, ἃ μὴ κραίνοι τύχη·
θεοῦ τε γὰρ θέλοντος ἐκπέσειν πόλιν
καὶ μὴ θέλοντός φησιν, οὐδὲ τὴν Διὸς
'Εριν πέδῳ σκήψασαν ἐκποδὴν σχεθεῖν.
430 Τὰς δ' ἀστράπας τε καὶ κεραυνίους βολὰς
μεσημβρινοῖσι θάλπεσιν προσήκασεν·
ἔχει δὲ σῆμα γυμνὸν ἄνδρα πυρφόρον,
φλέγει δὲ λαμπὰς διὰ χερῶν ὀπλισμένη·
χρυσοῖς δὲ φωνεῖ γράμμασιν· « πρήσω πόλιν. »
435 Τοῦδ' ὅτε φωτὶ πέμπε, τίς ξυστήσεται,
τίς ἄνδρα κομπάζοντα μὴ τρέσας μενεῖ;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Καὶ τῷδε κέρδει κέρδος ἄλλο τίχεται.
Τῶν τοι ματαίων ἀνδράσιν φρονημάτων
ἢ γλῶσσ' ἀληθὲς γίγνεται κατήγορος.
440 Καπανεὺς δ' ἀπειλεῖ δρᾶν παρσκευασμένος,
θεοὺς ἀτίζων· κάπογυμνάζων στόμα
χαρὰ ματαίᾳ θνητὸς ὢν ἐς οὐρανὸν
πέμπει γεγωνὰ Ζηνὶ κυμαίνοντ' ἐπὶ.
Πέποιθα δ' αὐτῷ ξὺν Δίκη τὸν πυρφόρον
445 ἥξειν κεραυνόν, οὐδὲν ἐξήκασμένον
μεσημβρινοῖσι θάλπεσιν τοῖς ἡλίου.

ETEOCLES.

Ornatum viri equidem nullum pertimuerim
nec vulnifica sunt illa insignia;
cristæ vero et tintinnabula sine hasta non mordent.
Et quam dicis noctem in scuto
astris cæli resplendentem effictam esse,
facile hoc commentum cuidam fatidicum fiat
Si enim morienti nox in oculos ceciderit,
signum hoc superbum ei, qui illud gerit,
recte vereque nomini respondeat,
atque ipsa adversus se insolentiae exitum vaticinabitur.
Ego vero Tydeo strenuum Astaci filium
hunc opponam portarum propugnatorem,
hominem præclaro genere ortum, qui et Verecundiae solum
reverenter colit et insolentes sermones odit.
Ad turpia enim seguis, non vero ignavus esse solet.
A Sparti viris, quibus Mars pepercit,
stirpem ducit, certeque est terræ indigena,
Melanippus; pugnam vero Mars tesseriis dignoscet.
Justitia vero cognata (i. e. officium patriæ defendendæ ad eo præ-
standum, qui e terra patriæ natus est) certe eum excitat,
ut a matre, quæ eum peperit, hostilem hastam propulset.

CHORUS.

Meum defensorem prospere rem gerere dii duint, quem
admodum jure urbis propugnator prodit. Metuo autem de
amicis, ne cruentas interemtorum caedes videam.

NUNCIUS.

Huic quidem sic rem feliciter exsequi dii dent;
Capaneus autem ad Electræ portam locum sortitus est,
alius hic gigas, illo, quem antea nominavi,
major; superbia autem ejus ultra hominem sese extollit.
Mœnibus atrocia minatur, quæ utinam fortuna de periciat.
Deo enim volente orbem se eversurum
et nolente prædicat, neque Jovis (dimento futuram;
emulantem iram (fulmen) in terram demissam sibi impe-
fulgura vero fulmineosque ictus
meridianis caloribus comparavit.
Gerit autem insigne nudum virum igniferum,
sed ardet fax in ejus manibus armata;
aureis vero literis vociferatur, Incendam urbem.
Huic viro mitte... sed quis cum eo congredietur?
quis virum superbientem intrepidus sustinebit?

ETEOCLES.

Etiam hoc lucro, quod se jactat, aliud lucrum facile ut su-
Temerariorum sane consiliorum viris (peretur comparatur.)
lingua vera accusatrix exoritur.
Capaneus vero minatur ad minas exsequendas paratus,
deos contemnens; linguamque exercens
inani latilla, mortalis quum sit, in cælum
ad Jovem superba aestuantia verba effundit.
Confido autem fore ut in illum merito igniferum
fulmen ruat nullo modo simile
meridianis solis caloribus.

Ἄνθρωπος δ' ἐπ' αὐτῷ, καὶ στόμαργός ἐστ' ἄγαν,
αἶθων τέτακται λῆμα, Πολυφόντου βία,
φερέγγυον φρούρημα, προστατηρίας
450 Ἀρτέμιδος εὐνοίαισι σὺν τ' ἄλλοις θεοῖς.
Λέγ' Ὀδον ἄλλαις ἐν πύλαις εἰληχότα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅλοιθ' ὅς πόλει μεγάλ' ἐπιύχεται, Ἄντ. α'.
κεραυνοῦ δέ μιν βέλος ἐπισχέθοι,
πρὶν εἰμὸν ἐσθορεῖν δόμον, πωλικῶν θ'
ἐδωλίων ὑπερχόποι
δορί ποτ' ἐκλαπάξει.

ΛΓΓΕΛΟΣ.

Καὶ μὴν τὸν ἐντεῦθεν λαχόντα πρὸς πύλαις
λέξω· τρίτῳ γὰρ Ἑτεόκλῳ τρίτος πάλος
ἐξ ὑπτιοῦ πήδησαν εὐχάλοισι κράνους,
400 πύλαισι Νηίταισι προσβαλεῖν λόχον.
Ἴππους δ' ἐν ἀμπυκτῆρσιν ἐμβριμωμένας
δινεῖ, θελούσας πρὸς πύλαις πεπτωκέναι.
Φιμοὶ δὲ συρίζουσι βάρβαρον τρόπον,
μυκτηροκόμοις πνεύμασιν πληρούμενοι.
450 Ἑσχημάτισται δ' ἀσπίς οὐ σμικρὸν τρόπον·
ἄνθρωπος δ' ὀπλίτης κλίμακος προσαμβάσεις
στείχει, πρὸς ἐχθρῶν πύργον, ἐκπέρσαι θέλων.
Βοᾷ δὲ ῥαυτὸς γραμμάτων ἐν ξυλλαβαῖς
ὡς οὐδ' ἂν Ἄρης σφ' ἐκβάλοι πυργωμάτων.
470 Καὶ τῷδε φωνὴ πέμπε τὸν φερέγγυον
πόλεως ἀπείργειν τῆσδε δουλείον ζυγόν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Πέμπτοιμ' ἂν ᾔδῃ τόνδε, σὺν τύχῃ δὲ τῷ·
καὶ δὴ πέπειμπται κόμπον ἐν χερσὶν ἔχων,
Μεγαρεὺς Κρέοντος σπέρμα τοῦ σπαρτῶν γένους·
475 ὅς οὔτι μάργων ἵππων φρουαγμάτων
βρόμον φοβηθεὶς ἐκ πυλῶν χωρήσεται,
ἀλλ' ἢ θανὼν τροφεῖα πληρώσει χθονί,
ἢ καὶ οὐδ' ἄνδρες καὶ πόλιν ἐπ' ἀσπίδος
ἐλὼν λαφύροις δῶμα κοσμήσει πατρός.
480 Κόμπαζ' ἐπ' ἄλλῳ μὴδὲ μοι φθόνει λέγων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπιύχομαι τὰ μὲν εὐτυχεῖν, ἰὼ Στρ. β'.
πρόμαχ' ἐμῶν δόμων, τοῖσι δὲ δυστυχεῖν.

Ὡς δ' ὑπέραιχα βάζουσιν ἐπὶ πτολεῖ
μαινόμενα φρενὶ, τοῖς νιν

485 Ζεὺς νεμέτωρ ἐπίδοι κοταίνων.

ΛΓΓΕΛΟΣ.

Τέταρτος ἄλλος, γείτονας πύλας ἔχων
Ὅγκας Ἀθάνας, εὖν βοῇ παρίσταται,
Ἴππομέδοντος σχῆμα καὶ μέγας τύπος·
ἔλω δὲ πολλὴν, ἀσπίδος κύκλον λέγων,
490 ἔφριξα δινῆσαντος· οὐκ ἄλλως ἐρῶ.
Ὁ σηματουργός δ' οὐ τις εὐτελὲς ἄρ' ἦν
δοτὶς τόδ' ἔργον ὥπασιν πρὸς ἀσπίδι,
Τυφῶν ἰέντα πυρπνόον διὰ στόμα
λιγνὸν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν·
495 ὤφειον δὲ πλεχτάναισι περιόρομον κύτος

Vir ei, etsi linguae nimis parcus est,
fervidus animo oppositus est, fortis Polyphontes,
certum et idoneum praesidium, praesidis
Dianae benevolentia ceterisque diis faventibus.
Dic alium, qui ad aliam portam locum sortitus est.

CHORUS.

Pereat qui urbi magna mala minatur; fulminis telum vero
eum arceat, antequam in domum meam irruat, ex virgineis-
que sedibus superba hasta me abripiat.

NUNCIUS.

Jam vero qui porro ad portas sortitus sit,
dicam; tertio enim Eteoclo tertia sors
ex supina aenea galea exsiluit,
ut ad Neitae portam manum suam adduceret.
Et equos in frenos ferocientes
exercet ad portas irruere volentes.
Fiscellae vero barbaro modo strident
flatibus impletas per nares ferociter exhalatis.
Clypeus vero non vulgari modo exornatus est
vir gravi armatura firmatus scalae gradus
ad hostium turrim devastandi avidus ascendit;
clamat vero hic quoque literarum syllabis,
ne Martem quidem se de moribus deturbaturum. [deat,
Et adversus hunc virum mitte aliquem, qui nobis fidem spou-
ut ab urbe nostra servile jugum depellat.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Miseriam jam hunc, sed fortuna aliqua faventa:
et jam missus prodit jactationem manibus non verbis praee-
Megareus, Creontis filius, ex Spartorum genere; [se ferens,
qui nequaquam ferocis equorum anhelitus
strepitu territus de portarum statione cedit;
sed aut mortuus terrae nutricia rependet,
aut duobus viris atque urbe in scuto
captis domum patris spoliis exornabit.
Jacta in alio, neve gravare eum mihi nominare.

CHORUS.

Precor, ut huic, o domus meae defensor, res prospere pro-
cedant, illis vero male cedant. Ut vero nimis jactabunda
verba adversus urbem furiosa mente effutiant, ita eos Ju-
piter vindex iratus respiciat.

NUNCIUS.

Quartus alius, qui vicinam portam habet
Oncae Minervae, cum clamore aggreditur,
Hippomedontis forma et magnus corporis ambitus.
Aream vero magnam, clypei orbem dico,
quom torqueret, pertimui; haud temere loquar.
Signifex vero non iners aliquis fuit,
qui tale opus in scuto expressit,
Typhonem ex ignivomo ore efflantem
fumum atrum, versicolore flammarum fratrem;
et serpentum complicatis nodis circumvoluta cavitas

προσηδάφισται κοιλογάστορος κύκλου.
 Αὐτὸς δ' ἐπηλάλαξεν, ἐνθεὸς δ' Ἄρει
 βακχᾷ πρὸς ἀλκὴν Θυιᾶς ὡς φόβον βλέπων.
 Τοιοῦδε φωτὸς πεῖραν εὖ φυλακτίον·
 500 φόβος γὰρ ἤδη πρὸς πύλαις κομπάζεται.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Πρῶτον μὲν Ὀγκὰ Παλλὰς, ἥτ' ἀγχίπτολις,
 πύλαισι γαίτων ἀνδρὸς ἐχθαίρους' ἔβριν
 εἶρξει νεοσσῶν ὡς δράκοντα δύσχιμον·
 Ὑπερβίος δὲ κεδνὸς Οἴνοπος τόκος
 505 ἀνὴρ κατ' ἀνδρὰ τοῦτον ἡρέθη, θέλων
 ἐξιστορῆσαι μοῖραν ἐν χρεῖα τύχης,
 οὔτ' εἶδος οὔτε θυμὸν οὔθ' ὄπλων σχέσιν
 μωμητὸς, Ἑρμῆς δ' εὐλόγως ξυνήγαγεν.
 Ἐχθρὸς γὰρ ἀνὴρ ἀνδρὶ τῷ ξυστήσεται·
 510 ξυνοίσετον δὲ πολεμίους ἐπ' ἀσπίδων
 θεοῦς· ὁ μὲν γὰρ πυρπνόνον Ὑφῶν' ἔχει,
 Ὑπερβίῳ δὲ Ζεὺς πατὴρ ἐπ' ἀσπίδος
 σταδαῖος ἦσται, διὰ χερὸς βέλος φλέγων·
 κοῦπω τις εἶδε Ζῆνᾴ που νικώμενον.
 515 Τοιάδε μέντοι προσφίλεια δαιμόνων·
 πρὸς τῶν κρατούντων δ' ἐσμέν, οἱ δ' ἡσσωμένων,
 εἰ Ζεὺς γε Ὑφῶι καρτερώτερος μάχῃ·
 εἰκὸς δὲ πράξειν ἀνδρας ὧδ' ἀντιστάτας·
 Ὑπερβίῳ τε πρὸς λόγον τοῦ σήματος
 520 σωτὴρ γένοιτ' ἂν Ζεὺς ἐπ' ἀσπίδος τυχών.

ΧΟΡΟΣ.

Ἠέποιθα τὸν Διὸς ἀντίτυπον ἔχοντ' Ἄντ. β'.
 ἀφίλον ἐν σάκει τοῦ χθονίου δέμας
 δαίμονος ἐχθρὸν εἰκασμα βροτοῖς τε καὶ
 δαροβίοισι θεοῖσι,
 525 πρόσθε πυλᾶν κεφαλὰν ἰάψειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὕτως γένοιτο. Τὸν δὲ πέμπτον αὖ λέγω,
 πέμπταισι προσταχθέντα Βορραῖαις πύλαις,
 τύμβον κατ' αὐτὸν διογενοῦς Ἀμφίονος·
 ἔμνυσι δ' αἰχμὴν ἣν ἔχει μᾶλλον θεοῦ
 530 σέβειν πεποιθῶς, ὁμμάτων θ' ὑπέρτερον,
 ἢ μὴν λαπάξειν ἄστν Καδμείων βίᾳ
 Διός· τόδ' αὐδ' ἄ μητρὸς ἐξ ὀρεσκόου
 βλάστημα καλλίπρωρον, ἀνδρόπαις ἀνὴρ.
 Στείχει δ' ἱούλος ἄρτι διὰ παρηίδων,
 535 ὄρεας φουούσης, ταρφὺς ἀντέλλουσα θρίξ.
 Ὁ δ' ὦμδν, οὔτι παρθένων ἐπώνυμον,
 φρόνημα, γοργὸν δ' ὄμμ' ἔχων, προσίσταται.
 Οὐ μὴν ἀκόμπαστος γ' ἐφίσταται πύλαις·
 τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος ἐν χαλκηλάτῳ
 540 σάκει, κυκλωτῷ σώματος προβλήματι,
 Σφίγγ' ὠμόσιτον προσμεμηχανημένην
 γόμοις ἐνώμα, λαμπρὸς ἔκκρουστον δέμας
 φέρει δ' ὑπ' αὐτῇ φῶτα Καδμείων ἕνα,
 ὡς πλείστ' ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἰάπτεσθαι βέλη.
 545 Ἐλθὼν δ' ἱοικεν οὐ καπηλεύσειν μάχην,
 μακρῆς κελεύθου δ' οὐ καταισχυνεῖν πόρον,

*sinuati scuti ut margine instrata est (l. e. margo cavitate scuti
 cingens serpentum spiris factus est).*

*Ipsæ vero clamavit et Martis furore correptas
 ad pugnam hacchatur, ut Thyias, terrorem præ se ferens.
 Hujus viri impetum bene cavendum suadeo;
 terror enim jam ad portas jactabundus tumultuatur*

ETEOCLES.

*Primum Onca Pallas, quæ suburbana est,
 portæ vicina, viri insolentiam perosa,
 sicut infestum draconem a pullis, arcebit.
 Hyperbicus vero strenuus, Ctenopis filius,
 vir contra virum hunc electus avet (bendi) explorare,
 sortem in necessitate fortunæ (aut vincendi aut succum-
 neque forma ille, neque animo neque armorum habitu
 reprehendendus; sed Mercurius (l. e. pors) eos apte conduxit.
 Nam hostilis vir cum hoc viro congrediatur,
 et conferent in scutis hostiles
 deos; alter enim ignivomum Typhonem habet
 Hyperbio autem Jupiter pater in scuto
 pugnator statarius sedet, manu telum incensum tenens;
 et nondum quisquam Jovem aspiciam victum vidit.
 Talis scilicet horum numinum amicitia est:
 nos vero a vincentibus stamus, illi a victis,
 si quidem Jupiter Typhone in pugna superior.
 Verisimile est autem viros adversarios eadem fortuna uti;
 et Hyperbio ad rationem illius signi
 Jupiter in scuto expressus sospitator fuerit.*

CHORUS.

*Spero fore ut qui Jovis adversarium invisum inferni dæ-
 monis corpus in scuto habeat, imaginem mortalibus pariter
 ac longævis diis inimicam, ante portas caput in solam pro-
 jiciat.*

NUNCIUS.

*Sic fiat. Quintum vero porro dicam
 in quinta Borrhæa porta collocatum
 ad ipsum tumulum Amphionis, Jove nati:
 jurat autem per hastam, quam habet, deo magis
 venerandam esse confidens, oculisque cariorem,
 se urbem Cadmeorum devastaturum esse invito
 Jove. Hoc vociferatur ex monticola matre Atalanta nata
 proles pulchra facie insignis, puer viro similis.
 Serpit vero ei lanugo modo per genas
 ætate procreante, spissus pilus exorians.
 Ille vero sævum neque virgineum ex nominis significatione
 animum trucemque oculum præ se ferens aggreditur.
 Neque tamen sine jactatione contra portam accedit:
 urbis enim probrum in seneo
 clypeo, rotundo corporis tegumento,
 Sphingem crudivoram affixam
 clavis versat, splendidam cælatam imaginem:
 sub sese autem illa virum fert, unum Cadmeorum,
 ita ut in hunc virum plurima tela conjiciantur.
 Et huc bellum non cauponaturus venisse videtur
 nec longæ viæ iter dedecaturus*

Παρθενοπαῖος Ἀρκάς, ὃ δὲ τοῖσδ' ἀνὴρ,
μέτοιχος, Ἄργει δ' ἐκτίνων καλὰς τροφὰς,
πύργοις ἀπειλεῖ τοῖσδ' ἃ μὴ κραίνοι θεός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

650 Εἰ γὰρ τύχοιεν ὧν φρονεῖσι πρὸς θεῶν,
αὐτοῖς ἐκαίνοις ἀνοσίοις κομπάσμασιν,
ἢ τὰν πανώλεις παγκάκως τ' ὀλοῖατο.
Ἔστιν δὲ καὶ τῷδ', ὃν λέγεις τὸν Ἀρκάδα,
ἀνὴρ ἄκομπος, χεῖρ δ' ὄρᾳ τὸ δράσιμον,
655 Ἄκτωρ ἀδελφὸς τοῦ πάρος λελεγμένου·
ὃς οὐκ ἐάσει γλῶσσαν ἐργμάτων ἄτερ
ἔσω πυλῶν βέουσαν ἀλδαίνειν κακὰ,
οὐδ' εἰσαμῆψαι θηρὸς ἐχθίστου δάκους
εἰκὼν φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος·
660 ἢ ἔωθεν εἴσω τῷ φέροντι μέμφεται,
πυκνοῦ κροτησμοῦ τυγχάνουσ' ὑπὸ πτόλιν.
Θεῶν θελόντων δ' ἂν ἀληθεύσαιμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰκνεῖται λόγος διὰ στηθέων, Στρ. γ'.
τριχὺς δ' ὀρθίης πλόκαμος ἴσταται,
665 μέγала μεγαληγόρων κλυούσα
ἀνοσίων ἀνδρῶν. Ἐλτε γὰρ θεοὶ
τούσδ' ὀλέσειαν ἐν γῇ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἔκτον λέγοιμ' ἂν ἄνδρα σωφρονέστατον
ἀλκὴν τ' ἀρίστον μάντιν, Ἀμφιάρεω βίαν·
670 Ὁμολοῖσιν δὲ πρὸς πύλαις τεταγμένος
κακοῖσι βάζει πολλὰ Τυδείως βίαν,
τὸν ἀνδροφόντην, τὸν πόλειος ταρακτορα,
μέγιστον Ἄργει τῶν κακῶν διδάσκαλον,
Ἑρινύος κλητῆρα, πρόσπολον φόνου,
675 κακῶν τ' Ἀδράστῳ τῶνδε βουλευτήριον·
καὶ τὸν σὸν αὐθις πρόσμορον ἀδελφεὸν
ἐξυπτιάζων τ' ὄμμα, τ' Πολυνείκους βίαν,
δὶς τ' ἐν τελευτῇ τοῦνομ' ἐνδατούμενος
καλεῖ. Λέγει δὲ τοῦτ' ἔπος διὰ στόμα·
680 Ἥ τοῖον ἔργον καὶ θεοῖσι προσφίλεις,
καλὸν τ' ἀκούσαι καὶ λέγειν μεθυστέροις,
πόλιν πατρίαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
πορθεῖν, στράτευμ' ἐπαχτὸν ἐμδελητότα.
Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;
685 πατρίς τε γαῖα σῆς ὑπὸ σπουδῆς δορὶ
ἀλούσα πῶς σοι ξύμμηχος γενήσεται;
Ἔγωγε μὲν δὴ τήνδε πιανῶ γθόνα,
μάντις κεκυθὺς πολεμίζε ὑπὸ γθονός.
Μαχίωμεθ', οὐκ ἄτιμον ἐλπίζω μόρον.
690 Τοιαῦθ' ὃ μάντις ἀσπίδ' εὐκυχλον νέμων
πάγχαλκον ἠῦδα· σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν κύκλω.
Οὐ γὰρ δοκεῖν ἀριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
βαθείαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἄφ' ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα·
695 Τούτῳ σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἀντηρέτας
πέμπειν ἐπαινῶ. Δεινὸς δὲ θεοὺς σέβει.

Parthenopæus Arcas. Ille vero talis vir, [nis penilens
inquinus inter Argivos, Argisque pulchra præmia educatio-
his mœnibus minatur ea, quæ utinam deus ne perficiat.

ETEOCLES.

Utinam illi, quod animo meditantur, a diis nanciscerentur
his ipsis impiis jactationibus;
perfecto funditus deleti pessimeque interirent.
Est vero etiam huic, quem tu ais Arcadem, præsto
vir non jactabundus, sed manus facta præ se fert,
Actor, frater illius, quem antea dixi,
qui linguam sine factis non sinet
intra portam irruentem mala augere,
neque eum irrumpere, qui feræ, bellæ inimicissimæ,
imaginem in hostili clypeo gerit,
quæ extrinsecus (a parte scuti in hostes versa) introrsum (in
Parthenopæum) ferentem reprehendet (in eum iram convertet).
quando crebros ictus sub mœnibus accipiet.
Diis vero faventibus vera ego auguratus sim.

CHORUS.

Penetrat pectus oratio, arrectique capilli cincinnus surgit
magnas magniloquorum virorum impiorum minas audienti.
Utinam dii hos in hac terra perdant!

NUNCIUS.

Sextum dicam, virum prudentissimum,
manu strenuissimum vatem, sortem Amphiaræum.
Ad Homoloidem portam collocatus
probrosis verbis sæpe sortem Tydeum compellat,
homicidam, urbis turbatorem,
maximum Argis malorum magistrum,
Furiæ evocatorem, cardis ministrum,
horum malorum Adrasto suasorem.
Et taum porro infortunatum fratrem,
oculum resupinans, sortem Polynicem,
bisque in exitu nomen dividens [in πολὺ νείκος, multa rixa]
vocat. Hæc autem verba ore loquitur:
Perfecto hujusmodi facinus etiam diis acceptam est
posterisque auditu dictoque pulcherrimum,
urbem patriam deosque indigenas
peregrino exercitu immisso vastare. [fas restinguet?
Matrisque fontem (patriam unde nati sumus) quodnam
patriæque terra tuum per ardorem bello
subacta quomodo unquam tibi socia erit?
Ego quidem hanc terram sanguine meo lartificabo,
quum ego vates in hostili solo ero conditus.
Pugnemus; non inhonestam meam mortem fore spero.
Taliam vates clypeum rotundum versans
acneum loquebatur: signum vero in orbo ejus non erat.
Non enim videri optimus, sed esse vult,
fructus ex profundo animi sulco percipiens,
unde prudentia consilia nascuntur.
Huic sapientes impigrosque adversarios
mittas suadeo. Metuendus est qui deos reveretur.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

- Φεῦ τοῦ ξυνάλλασσαντος ὀνίθοις βροτοῖς
 δίκαιον ἄνδρα τοῖσι δυσσεβέστεροις.
 Ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς
 600 κακίον οὐδέν, καρπὸς οὐ κομιστέος.
 [Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται]
 ἢ γὰρ ξυνεισθὰς πλοῖον εὐσεβὲς ἀνὴρ
 ναύταισι θερμοῖς καὶ πανουργίᾳ τινὶ
 ὀλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει.
 605 ἢ ξυμπολίταις ἀνδράσιν δίκαιος ὢν
 ἐχθροῖσιν τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσι
 ταύτου κυχῆσας ἐκδίκως ἀγρεύματος,
 πληγὴς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ δάμνη.
 Οὗτος δ' ὁ μάντις, υἱὸν Οἰκλέους λέγω,
 610 σῶφρων δίκαιος ἀγαθὸς εὐσεβὲς ἀνὴρ,
 μέγας προφήτης, ἀνοσίσοισι συμμειγὲς
 θρασυστόμοισιν ἀνδράσιν φρενῶν βίᾳ
 τείνουσι πομπὴν τὴν μακρὰν, πάλιν μολεῖν,
 Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται.
 615 Δοκῶ μὲν οὖν σφε μὴδὲ προσβαλεῖν πύλαις,
 οὐχ ὡς ἀθυροὺς οὐδὲ λήματος κάκη,
 ἀλλ' οἶδεν ὡς σφε χρὴ τελευτῆσαι μάχη,
 εἰ καρπὸς ἔσται θεσπράτοισι Λοξίου.
 φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια.
 620 Ὅμως δ' ἐπ' αὐτῷ πῶτα Λαοθέου βίην
 ἐχθροῖσιν πυλῶν ἀντιτάξομεν,
 γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φέρει,
 ποδῶκες δμῆα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται
 παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἀρπάσαι δόρυ.
 625 Θεοῦ δὲ δῶρὸν ἔστιν εὐτυχεῖν βροτούς.

ΧΟΡΟΣ.

- Κλύοντες θεοὶ δικάσιους λιτὰς
 ἡμετέρας τελεῖθ' ὡς πόλις εὐτυχῇ,
 δορίπονα κάκ' ἐκτρέποντες ἐς γᾶς
 ἐπιμόλους πύργων δ' ἐκτοθεν βαλὼν
 630 Ζεὺς σφε κἀνοὶ κερκυνῶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

- Τὸν ἑβδομον δὲ τόνδ' ἐρ' ἐβδόμῃαις πύλαις
 λέξω, τὸν αὐτοῦ σου κασίγνητον, πόλει
 οἷας ἀρᾶται καὶ κατεύχεται τύχας
 πύργοις ἐπιμύθεος ἀπικηρυχθεὶς χθονί,
 635 ἀλώσιμον παιᾶν' ἐπεξιαχάσας,
 σοὶ συμφέρεσθαι καὶ κτανῶν ὀνεῖν πέλας,
 ἢ ζῶντ' ἀτιμαστῆρα τῶς σ' ἀνδρῆλάττην
 φυγῇ τὸν αὐτὸν τόνδε τίσασθαι τρόπον.
 τοιαῦτ' αὐτεῖ καὶ θεοὺς γενεθλίου
 640 καλεῖ πατρώας γῆς ἐποπτῆρας λιτῶν
 τῶν ὢν γενέσθαι πάγχυ Πολυνείκους βίᾳ.
 Ἔχει δὲ κεινοπηγὴς εὐθετον σάκος
 διπλοῦν τε σῆμα προσμειμηχανημένον.
 Χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχῆσθην ἰδεῖν
 645 ἄγει γυνή τις σωφρόνως ἡγουμένη.
 Δίκη δ' ἄρ' εἰναί φησιν, ὡς τὰ γράμματα
 λέγει «κατάξω δ' ἄνδρα τόνδε καὶ πόλιν

ETEOCLES.

Heu malam alitem, quæ hominibus consociavit
 justum virum cum his improbiorebus!
 In omni negotio mala societate
 pejus nihil est, fructus non colligendus.
 Noxæ ager mortem pro fructu procreat.
 Utique enim pius vir quum navem conscendit
 cum improbis nautis turbaque nihil non audente,
 cum impio virorum genere perit:
 vel justus vir cum civibus ætatem agens
 hospitem ororibus deorumque immemoribus,
 eodem laqueo injuria lretitus
 dei communi flagello (*calamitate*) percussus occubuit.
 Hic autem vates, filium (*Eclis* nomino,
 prudens, justus, bonus, pius vir,
 magnus propheta, impiis immixtus
 protervis jactatoribus invito animo,
 longam viam emittentibus, ut *in fugam* se retro vertat,
 Jove favente una cum reliquis abripietur.
 Spero autem fore ut ne aggrediatur quidem portam,
 non quo timidus sit vel animi ignavia (*retineatur*),
 sed scit in pugna sibi pereundum esse,
 si ei ullus fructus oraculis Apollinis contigit:
 solent vero illa silentio tegere aut recta dicere.
 Tamen vero ei virum fortem *Lasthenem*
 inhospitalem portitorem oppoemus,
 senem prudentia, sed corpus ei juveniliter viget,
 celer oculus est, nec manum remoratur,
 quominus a læva nudatum ensē rapiat.
 Dei vero donum est mortales rem feliciter gerere.

CHORUS.

Exaudientes justas preces nostras dii,
 date ut urbs rem prospere gerat,
 atque bello adducta mala in advenas hujus terræ
 avertite: de manibus autem dejectos
 Jupiter illos fulmine perimat.

NUNCIUS.

Jam septimum, qui ad portam septimam *stat*,
 dicam, tuum ipsius fratrem, urbi
 qualem fortunam imprecetur atque voteat:
optat ut in muros egressus atque terra præconio oditus,
 parnem expugnationis exorsus
 tecum concurrat, atque postquam te occiderit, prope cadat,
 aut pugnae superstitem te, qui se ignominia sic affeceris ter-
 exilio in eundem hunc modum puniat. [*raque expuleris*,
 Talia vociferatur deosque gentilitios
 terræ patriæ invocat, ut vindices precum
 suarum omni ex parte fiant, fortis Polynices.
 Gerit autem recens factum bene compositum scutum
 duplexque insigne in eo expressum.
 Virum enim ex auro factum, bellatorem aspectu,
 femina aliqua cum gravitate præiens ducit:
 Justitiam illa se esse ait, quemadmodum hæc literæ
 indicant: «Reducam vero hunc virum urbemque

ἔξει πατρῶαν δωμάτων τ' ἐπιστροφάς. »
 Τοιαῦτ' ἐκείνων ἐστὶ τᾶξευρήματα.
 650 Σὺ δ' αὐτὸς ἤδη γνῶθι τίνα πέμπειν δοκεῖς
 ὡς οὔ ποτ' ἀνδρὶ τῇδε κηρυκευμάτων
 μέμψει, σὺ δ' αὐτὸς γνῶθι ναυκληρεῖν πόλιν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ὦ θεομανές τε καὶ θεῶν μέγα στύγος,
 οἱ πανδάκρυτον αἰὼν Οἰδίπου γένος
 655 ὦμοι, πατὴρ δὴ νῦν ἀραί τελεσφόροι.
 Ἄλλ' οὔτε κλαίειν οὔτ' ὀδύρεσθαι πρέπει,
 μὴ καὶ τεκνωθῇ δυστροπώτερος γόος.
 Ἐπωνύμω δὲ κάρτα, Πολυνείκῃ λέγω,
 τάχ' εἰσόμεσθα τᾶπίσῃμ' ἔπη τελεῖ,
 660 εἰ νιν κατὰξει χρυσότευκτα γράμματα
 ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα σὺν φοίτῳ φρενῶν.
 Εἰ δ' ἡ Διὸς παῖς παρθένος Δίκη παρῇν
 ἔργοις ἐκείνου καὶ φρεσὶν, τάχ' ἂν τόδ' ἦν
 ἀλλ' οὔτε νιν φυγόντα μητρόθεν σκότον,
 665 οὔτ' ἐν τροπαῖσιν, οὔτ' ἐρηδύσαντά πω,
 οὔτ' ἐν γενεῖου συλλογῇ τριγύματος,
 Δίκη προσεῖδε καὶ κατηξιώσατο.
 Οὔτ' ἐν πατρίεσσιν μὴν χθονὸς κακουχίᾳ
 οἶμαι νιν αὐτῷ νῦν παραστατεῖν πέλας.
 670 Ἢ δὴτ' ἂν εἴη πανδίκως ψευδώνυμος
 Δίκη, ξυνοῦσα φωτὶ παντόλμῳ φρένας.
 Τούτοις πεποισθὼς εἶμι καὶ ξυστήσομαι
 αὐτός· τίς ἄλλος μᾶλλον ἐνδικώτερος;
 ἀρχοντί τ' ἀρχῶν καὶ κασιγνήτῳ κάσις,
 675 ἐχθρὸς σὺν ἐχθρῷ στήσομαι. Φέρ' ὅς τάχος
 κνημίδας, αἰχμὴν καὶ πετρῶν προδλήματα.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ φίλτατ' ἀνδρῶν, Οἰδίπου τέκος, γένῃ
 δργὴν ὁμοῖος τῷ χάριστ' αὐδωμένον·
 ἀλλ' ἀνδρας Ἀργείοισι Καδμείους ἄλῃς
 680 ἐς χεῖρας ἔλθειν· αἶμα γὰρ καθάρσιον·
 ἀνδρῶν δ' ὁμαίμοιν θάνατος ὧδ' αὐτοκτόνος,
 οὐκ ἐστὶ γῆρας τοῦδε τοῦ μιάσματος.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Εἴπερ κακὸν φέρει τις αἰσχύνῃς ἄτερ.
 Ἔστω μόνον γὰρ κέρδος ἐν τεθνηκόσι·
 685 κακῶν δὲ κασγῶν οὐ τιν' εὐκλείαν ἐρεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Τί μέμονας τέκνον; μὴ τί σε θυμοπλη- Σ. α'.
 θῆς δορίμαργος ἄτα φερέτω κακοῦ δ'
 ἔχθαλ' ἔρωτος ἀρχάν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἐπεὶ τὸ πρῶγμα κάρτ' ἐπισπέρχει θεός,
 690 ἴτω κατ' οὐρον κῦμα Κωκυτοῦ λαχόν
 Φοίβῳ στυγῆθ' ἐν πᾶν τὸ Λαίου γένος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀμοδακῆς σ' ἄγαν ἡμερος ἐξοτρύ- Ἀντ. α'.
 νει πικρόκαρπον ἀνδροκτασίαν τελεῖν
 αἵματος οὐ θεμιστοῦ.

habebit suam paternaeque domus imperium. »

Hujusmodi illorum inventa sunt.

Tu vero ipse jam vide quem huic opponendum censeas.

Nam nunquam hujus viri (i. e. meam) in renunciando fidem vituperabis : sed tu ipse vide quomodo urbem gubernes.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

O furis exagitatum diisque invisum odium,

o lacrimosum meum Œdipi genus !

heu, patris diræ jam ad exitum properant.

At neque flere neque lamentari decet,

ne intolerabilior etiam gemitus nascatur.

[dico,

illi vero plane ex re nomen habenti [vid. 578], Polynicem

quo signum vertat, illico cognoscemus,

sintne eum aureæ literæ reducturæ

in scuto ebullientes cum mentis insania.

Si enim Jovis filia, Justitia virgo, adesset

illius factis consiliisque, facile hoc contingeret :

sed illam neque quum matris caliginem reliquit,

neque puerum, neque adolescentulum,

neque quum genæ barbæ copia replebantur,

Justitia salutarit neque ad quem se conferret dignum habuit.

Neque in patriæ terræ afflictione

nunc illi eam præsentem adfuturam esse spero.

Ac sane prorsus falso nomine esset nominata

Justitia, si cum viro quidlibet audente se consociaret.

His fretus abibo atque cum illo congregiar

ipso : quis alius potius majore id jure faciat ?

cum duce dux, cum fratre frater,

cum hoste hostia pugnabo. Age, affer quam celerrime

ocreas, hastam et adversus lapides tegumentum.

ΧΟΡΟΣ.

Noli, carissime virorum, Œdipi fili, committere ut eis

ingenio similis viro turpissima vociferanti ·

sed cives Cadmeos cum Argivis satis est

manus conserere : hic sanguis est piabilis ;

virorum autem consanguineorum mutua cardos si ita fiat,

nulla arctus hoc piaculum deleverit.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Obtemperabo, siquidem malum quis sine turpitudine susti-

Sic esto ; nam solum in morte lucrum est, [oct.

neque vero ullam laudem eorum, quæ prava et turpia sint,

[dixeris.

ΧΟΡΟΣ.

Quid meditaris, fili ? Ne te noxa iræ plena, prælii avida abripiat. Perniciosæ cupiditatis principium abjice.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Quandoquidem hoc negotium deus certe accelerat,

abito flabris secundis undam Cocyti sortitum

Phœbo invisam totum Laii genus.

ΧΟΡΟΣ.

Nimis sæva cupiditas te instigat ad perpetrandum acerbi fructus homicidium in effundendo sanguine, quem profan- dere nefas est.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

698 Φίλου γὰρ ἐχθρὰ μοι πατὴρ † τελεῖν † ἀρὰ
 ξηροῖς ἀκλαύστοις ὀμμάσιν προσιζάνει
 λέγουσα κέρδος πρότερον ὑστέρου μόρου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ σὺ μὴ ὑποτρύνου· κακὸς οὐ κεκλή- Σ. β'.
 σει βίον εὖ κυρήσας· μελανιγίς οὐκ
 700 ἴσσι δόμους Ἐρινὺς, ὅταν ἐκ χειρῶν
 θεοὶ θυσίαν δέχωνται.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Θεοῖς μὲν ἤδη πως παρημελήμεθα,
 χάρις δ' ἀπ' ἡμῶν ὀλομένων θαυμάζεται·
 τί οὖν ἔτ' ἂν σαίνοιμεν δαέθριον μόρον;

ΧΟΡΟΣ.

705 Πῦν δτε σοι παρέσταχεν· ἐπεὶ δαίμων Ἄντ. β'.
 λήματος ἐν τροπαίᾳ χρονία μεταλ-
 λακτὸς, ἴσως ἂν ἔλθοι θαλερωτέρῳ
 πνεύματι· νῦν δ' ἔτι ζεῖ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἐξέζεσεν γὰρ Οἰδίπου κατεύγματα·
 710 ἄγαν δ' ἀληθεῖς ἐνυπνίων φαντασμάτων
 ὄψεις, πατρῶων χρημάτων δατήριοι.

ΧΟΡΟΣ.

Πείθου γυναιξί, καίπερ οὐ στέργων ὁμῶς.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Λέγοιτ' ἂν ὣν ἄνη τις· οὐδὲ χρὴ μακράν.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ ἄλῃς δόδους σὺ τάσδ' ἐφ' ἐβδόμας πύλαις.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

715 Τεθνηγμένον τοί μ' οὐκ ἀπαμβλυνεῖς λόγῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Νίκην γε μέντοι καὶ κακὴν τιμᾷ θεός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὐκ ἄνδρ' ὀπλίτην τοῦτο χρὴ στέργειν ἔπος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' αὐτάδελφον αἷμα δρέψασθαι θέλεις;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Θεῶν διδόντων οὐκ ἂν ἐκφύγοι κακά.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. α'.

720 Πέρριχα τὰν ὠλεσίοικον θεὸν, οὐ θεοῖς ὁμοίαν,
 πναληθῇ κακόμεντιν, πατὴρ εὐκταῖν Ἐρινὺν
 725 τελέσαι τὰς περιθύμους κατάρας βλαψιφρόνως Οἰ-
 παιδολέτωρ δ' ἔρις ἅδ' ὀτρύνει. [διπόδα.

Ξένος δὲ κλήρους ἐπινομᾷ Χάλυβος Σκυθῶν ἀποικος,
 730 κτεάνων χρηματοδαίτας πικρὸς, ὠμόφρων σῖδαρος,
 γήονα ναίνειν διαπήλας, ὀπόσαν καὶ φθιμένοισιν κατέ-
 τῶν μεγάλων πεδίων ἀμοίρους. [χειν,

Ἐπειδὴν αὐτοκτόνως Στρ. β'.

735 αὐτοδαίκτοι θάνωσι,
 καὶ χθονία κόνις πῆχ
 μελαμπαγὲς αἷμα φοίνιον,
 τίς ἂν καθαρμὸς πόροι,
 τίς ἂν σπε λούσειεν; ὦ
 740 πόνοι δόμων νέοι παλαι-

ETEOCLES.

Cari enim patris inimica dira ad perficiendum
 siccis lacrimarum expertibus oculis mihi instat,
 vindictæ lucrum præstantius sequenti morte denuncians.

CHORUS.

At tu eam tibi ne excita; ignavus non vocaberis, si vitam
 pio recteque institueris; atram vero procellam ciens Furia
 domui tuæ non accedet, si ex tuis manibus dii sacrificium
 accipiant. (i. e. si tibi dii non irascantur.)

ETEOCLES.

A diis quidem jam quodam pacto negligimur, [noratur.
 sed gratia una a nobis mortuis profecta (salus patriæ) ho-
 Quid igitur porro exitiale fatum adulemur?

CHORUS.

Nunc cum maxime tibi tempus instat ut mortem evites:
 si quidem deus postera mentis conversione lætiore venti statu
 fortasse afflet; nunc vero adhuc servet.

ETEOCLES.

Efferbuerunt diræ Œdipi execrationes;
 nimisque veraces nocturnorum visorum
 species, quæ paternas opes dividebant.

CHORUS.

Obsequere mulieribus, quanquam eas hand ames tamen.

ETEOCLES.

Dicatis quorum perficiendorum copia sit; breviter autem

CHORUS.

[oportet.

Noli hanc viam inire ad portam septimam.

ETEOCLES.

Asperatum me oratione non obtundes.

CHORUS.

Victoriam tamen etiam pugnandi expertem deus honorat.

ETEOCLES.

Non decet militem calaphractum tale verbum laudare.

CHORUS.

At tu fratris tui sanguinem vis profundere?

ETEOCLES.

Diis dantibus mala non aufugiet.

CHORUS.

Horror me incessit, ne gentis devastatrix dea, diis dissi-
 milis, prorsus verax malorum vates, patris imprecatione
 vocata Furia iracundas execrationes Œdipi vesania mentis
 incitati perficiat. Hac natos perdens discordia instigat.

Ant. a. Peregrinus vero sortes versat Chalybs a Scythia
 missus colonus, sævus opum divisor, crudele ferrum,
 terram habitandam sorte assignans tantam, quantam tenere
 etiam mortuis magnorum agrorum expertibus sufficiat.

Quum mutua corde ipsi ab ipsis interemti occubuerint et
 terræ pulvis atrum sanguinem cædis hauserit, quis expia-
 tionem præbuerit? quis eos lustraverit? O calamitates novæ
 pristinis gentis malis admixtæ!

οἷσι συμμιγείς κακοῖς.
 Παλαιγενῇ γὰρ λέγω
 παρδασίαν ὠκύποινον
 αἰῶνα δ' ἐς τρίτον μένει,
 745 Ἀπόλλωνος εὖτε Λαῖος
 βία, τρὶς εἰπόντος ἐν
 μεσομφάλοις Πυθικοῖς
 χρηστηρίοις θνήσκοντα γέν-
 νας ἄτερ σῶζειν πόλιν,
 750 κρατηθεὶς δ' ἐκ φίλων ἀβουλίαις
 ἐγείνατο μὲν μόρον αὐτῷ,
 πατροκτόνον Οἰδιπόδαν,
 ὅσπερ μὴ πρὸς ἀγνάν
 σπείρας ἀρουραν, ἴν' ἐτράφη,
 755 ῥίζαν αἱματόεσσαν
 ἔτλα. Παράνοια συνᾶγε
 νυμφίους φρενώλεις·
 κακῶν δ' ὥσπερ θάλασσα κῦμ' ἄγει· Ἀντ. γ'.
 τὸ μὲν πίτνον, ἄλλο δ' αἶρει
 760 τρίχαλον, δ καὶ περὶ πρύ-
 μναν πόλεως καγλάζει.
 Μεταξὺ δ' ἀλλὰ οἱ ὀλίγου
 τείνει πύργος ἐν εὐρεί.
 Δέδοικα δὲ σὺν βασιλεῦσι
 765 μὴ πόλις δαμασθῇ.
 Τέλειαί γάρ τ' παλαιφάτων ἀρᾶν τ' Στρ. δ'.
 βαρεῖται καταλλαγαί,
 τὰ δ' ὅλοα πιλόμεν' οὐ παρίσχεται,
 πρόπρυμνα δ' ἐκβολὰν φέρει
 770 ἀνδρῶν ἀλφειστᾶν
 ὄλβος ἄγαν παχυνθεὶς.
 Τίν' ἀνδρῶν γὰρ τοσόνδ' ἐθύμασαν Ἀ. δ'.
 θεοὶ καὶ ξυνέστιοι
 πόλιος δ' πολύβοτός τ' αἰὼν βροτῶν,
 775 ὅσων τότε Οἰδίπουν τίον,
 ἀναρπαξάνδραν
 κῆρ' ἀφελόντα χώρας;
 Ἐπεὶ δ' ἀρτίφρων Στρ. ε'.
 ἐγένετο μέλιος ἀθλῶν
 γάμων, ἐπ' αἴγει δυσφορῶν
 780 μαινομένα κραδίᾳ
 δίδυμα κάκ' ἐτέλεσεν·
 πατροφόνω χερὶ τῶν
 κρεισσοτέκνων ὀμμάτων ἐπλάγχθη.
 785 τ' Τέκνοισιν δ' ἀρὰς τ' Ἀντ. ε'.
 ἐφῆκεν, ἐπικότους τροφάς,
 αἰαῖ, πικρογλώσσους ἀρὰς,
 καὶ σφε σιδαρονόμω
 790 δία χερὶ ποτὲ λαχεῖν
 κτήματα· νῦν δὲ τρέω,
 μὴ τελέσῃ καμψίπους Ἐρινός.

ΛΙΓΕΛΟΣ.

Θαρσεῖτε, παῖδες μητέρων τεθραμμέναι·
 πόλις πέφευγεν ἥδε δούλειον ζυγόν·

Vetus enim delictum commemoro celeriter punitum, sed
 ad tertiam aetatem manet, ex quo Laius invito Apolline,
 postquam ter eum oraculis in medio terrae umbilico editis
 Pythiis, morientem sine sobole, urbem servare jusserat,

sed amicorum temeritate victus sibi fatum exitiale genuit,
 parricidam Oedipum, qui semente in incesto agro, unde
 ipse enutritus erat, facta stirpem sanguinolentam suscepit.
 Insania conjuges amentes conjungebat;

malorum vero tanquam mare fluctus volvit, alterum ca-
 dentem, alterum autem tollit decumanum, qui etiam circa
 urbis puppim strepit. Interim ad praesidium per breve lati-
 tudine spatium moenia protenduntur. Metuo autem ne cum
 regibus urbs interest.

Ad exitum enim properant antiquarum exsecrationum
 graves vicissitudines. Perniciosa tempestas ubi exoritur,
 non praeterit, sed nimis auctae virorum industriorum divitiae
 jacturas de nave afferunt.

Quem enim virorum tantum honorarunt dii civesque urbis
 multosque alens mortalium vita, quantum Oedipum hono-
 rabant, postquam virorum perditricem pestem (*Sphingem*)
 de terra sustulit?

Postquam vero infelix incesti conjugii gnarus factus est,
 dolore graviter commotus furibundo pectore duplex malum
 perpetravit: Manu, qua patrem occiderat, oculis, qui liberis
 cariores sunt, sese privavit.

Liberis autem diras, nutrimentum ira repletum, impreca-
 tus est, heu, acerbis dictu diras, atque rotis ut armata
 manu aliquando opes cernerent. Nunc vero metuo ne flexi-
 pes Furia eas ralas faciat.

NUNCIUS.

Bono animo estote, filiae matrum alumnae,
 haec urbs servitutis jugum effugit.

πέπτωκεν ἀνδρῶν ὀδρίμων κομπάσματα·
 796 πόλις δ' ἐν εὐδίᾳ τε καὶ κλυδωνίῳ
 πολλαῖσι πληγαῖς ἀντλον οὐκ ἐδέξατο.
 Στέγει δὲ πύργος, καὶ πύλας φερεγγύοις
 ἐφραζάμεσθα μονομάχοισι προστάταις·
 καλῶς ἔχει τὰ πλεῖστ' ἐν ἑξ' πυλώμασι·
 800 τὰς δ' ἐβδόμας ὁ σεμνὸς ἐβδομηγέτας
 ἀναξ' Ἀπόλλων εἶλετ', Οἰδίπου γένει
 κραίνων παλαιᾷ Λαίου δυσβουλίας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἐστὶ πρῶτος νεόκοτον πόλει παρόν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

820 † Πόλις σέσωσται, βασιλεῖς δ' ὁμόσποροι...

ΧΟΡΟΣ.

806 Τίνες; τί δ' εἶπας; παραφρονῶ φόβῳ λόγου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

807 Φρονούσα νῦν ἄκουσον, Οἰδίπου γένος....

ΧΟΡΟΣ.

808 Οἱ ᾧ γὰρ τάλαινα, μάντις εἰμὶ τῶν κακῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

806 Ἄνδρες τεθνήσκουσιν ἐκ χειρῶν αὐτοκτόνων.

ΧΟΡΟΣ.

810 Ἐκεῖθι κῆλθον; βαρέα δ' οὖν θυμῷ φράσον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

821 Πέπτωκεν αἷμα γὰρ ὑπ' ἀλλήλων φόνῳ.

ΧΟΡΟΣ.

811 Οὕτως ἀδελφαῖς χερσὶν ἠναίροντ' ἄγαν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

809 Οὐδ' ἀμφιλέκτως μὲν κατεσποδημένοι.

ΧΟΡΟΣ.

812 Οὕτως ὁ δαίμων κοινὸς ἦν ἀμφοῖν ἄμα;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

813 Αὐτὸς δ' ἀναλοὶ δῆτα δύσποτμον γένος.

Τοιαῦτα χαίρειν καὶ δακρύεσθαι πάρα·

815 πόλιν μὲν εὖ πρᾶσσουσιν, οἱ δ' ἐπιστάται,

δισσὴν στρατηγῶν, διέλαχον σφυρηλάτῳ

Σκύθῃ σιδήρῳ κτημάτων παμπησίαν.

Ἐξουσι δ' ἦν λάβωσιν ἐν ταφῇ χθονὸς,

819 πατὴρ κατ' εὐχὰς δυσπότητους φορούμενοι. †

ΧΟΡΟΣ.

822 ὦ μεγάλε Ζεῦ καὶ πολιοῦχοι

δαίμονες, οἱ δὲ Κρόνου πύργους

τούσδε ῥύεσθε·

823 πότερον χαίρω κάπολολύξω

† σωτῆρι πτόλεως ἀσινείᾳ, †

ἢ τοὺς μογεροὺς καὶ δυσδαίμονας

ἀτέκνους κλαύσω πολεμάρχους;

οἳ δὲ τ' ὀρθῶς κατ' ἐπωνυμίαν

830 καὶ πολυνεικεῖς

ὦλοντ' ἀσεβεῖ διανοίᾳ.

ὦ μέλαινα καὶ τελεῖα

γένεος Οἰδίπου τ' ἄρα,

κακὸν με καρδίαν τι περιπίπτει κρῖος,

ἔτευξα τύμβῳ μέλος

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

Στρ. β'.

Conciderunt virorum ferocium superbæ jactationes;
 urbs vero jam in tranquillo est, et fluctuum
 multis ictibus *pulsa* sentinam non recepit.
 Mœnia nos protegunt, portasque probatis
 propugnatoribus singulis firmavimus.
 Prospere plurima in sex portis gesta sunt,
 at septimam portam venerandus septimanus
 rex Apollo cepit, Œdipi generi
 veterem Laii temeritatem ratam faciens.

CHORUS.

Quod novum negotium acerbum urbi accidit?

NUNCIUS.

Urbs servata est, sed reges cognati....

CHORUS.

[*prolaturus es.*

Quinam? quid dixisti? mentis inops sum metu verbi quod

NUNCIUS.

Mentis compos audi nunc: Œdipi genus....

CHORUS.

O me miseram! præsagio mala quæ nunciaturus es.

NUNCIUS.

Viri ceciderunt mutua cæde interemti.

CHORUS.

Eone progressi sunt? Gravia quidem, tamen narra.

NUNCIUS.

Hansit terra sanguinem mutua illorum cæde effusum.

CHORUS.

Itane illi fraternis manibus prorsos se perimebant?

NUNCIUS.

Neque ambigue profecto extincti.

CHORUS.

Itane fortuna communis amobus simul fuit?

NUNCIUS.

Eadem vero profecto infelix genus Œdipi deleverit.

Talibus gaudere et illacrimare licet,

urbe quidem, quia servata est; rectores vero,

duo Imperatores, creverunt malleis cæso

Scythico ferro totam opum possessionem.

Possidebunt autem terræ quantum sepulti acceperint,

ipsi secundum tristes patris execrationes in perniciem acti.

CHORUS.

O magne Jupiter vosque tutelares urbis dii, qui hanc
 Cadmi arcem tuemini, utrum gaudeam urbisque salutifera
 incolumitate exsultem,

an calamitosos infelices belli rectores sine prole defun-
 ctos desiccam? qui profecto vere ex nominis significatione
 et multum rixosi impia mente perierunt.

O atra et præpotens generis Œdipique dira, grave frigus
 quoddam pectus meum incessit. Paravi sepulchro carmen
 Manas (i. e. valde commota carmen tristissimum), post-

Θυιάς, αἱματостаγεῖς
νεκροὺς κλύουσιν δυσμόρως
θαγόντας· ἧ δύσπορnis ἀ-
δε ξυναυλία δορός.

810 Ἐξέπραξεν, οὐδ' ἀπειπε Ἀντ. β'.

πατρόθεν εὐχταία φάτις·
βουλαὶ δ' ἀπιστοὶ Λαίου διήρκεσαν.
Μέριμνα δ' ἀμφὶ πτόλιν·
θέσφατ' οὐκ ἀμβλύνεται.

815 Ἰὼ πολύστονοι τόδ' εἰρ-
γάσασθ' ἀπιστον· ἦλθε δ' αἰ-
σκτὰ πῆματ' οὐ λόγῳ.

Τὰδ' αὐτόδηλα, προὔπτει ἀγγέλου λόγος· Ἐπωδ.

διπλαῖ μέριμναι, διδυμάνορα

820 κακ' αὐτοφύνα, δίμοιρα
τελεῖται τάδε πάθη. Ἴε φῶ;
τί δ' ἄλλο γ' ἢ πόνος πόνων,
δόμων ἐφέστιοι;

825 Ἄλλα γόων, ὦ φῶ, κατ' οὖρον
ἐρέσσειτ' ἀμφὶ κρατὶ πόμπιμον χερσὶν
πίτυλον, δεσ αἰέν δι' Ἀχέροντ' ἀμείβεται
τὰν ἄστρονον, μελάχροκον
ναύστολον θεωρίδα,

830 τὰν ἀστιβῆ· πολλῶνι, τὰν ἀνάλιον,
πάνδοκον, εἰς ἀφανῆ τε χέρσον.

Ἀλλὰ γὰρ ἤκουσ' αἶδ' ἐπὶ πρᾶγος
πικρὸν Ἀντιγόνη τ' ἡδ' Ἰσμήνη·
θρῆνον ἀδελφοῖν οὐκ ἀμφιβολῶς
οἶμαί σφ' ἐρατῶν ἐκ βαθυκόλπων

835 στηθέων ἦσειν ἄλγος ἐπ' αἶξιον.
Ἰμᾶς δὲ δίκη πρότερον φήμης
τὸν δυσκίλτδόν θ' ὕμνον Ἐρινύος
λαχεῖν Ἄδα τ'
ἐχθρὸν παιῖν ἐπιμελεῖν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

840 Ἰὼ δυσἀδελφότεραι πασῶν ὀπόσαι
στροφὸν ἐσθῆσιν περιβάλλονται,
κλαίω, στένομαι, καὶ δόλος οὐδεὶς
μὴ κ' φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

845 Ἰὼ ἰὼ δύστροπες, Στρ. α'.
φίλων ἀπιστοὶ καὶ κακῶν ἀτρώμονες,
πατρώους δόμους ἐλόντες μέλαιοι σὺν ἀλκᾷ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Μέλαιοι ὄνθ' οἱ μέλεις θανάτους
εὖροντο δόμων ἐπὶ λύμῃ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

850 Ἰὼ ἰὼ δωματίων Ἀντ. α'.
ἐρεψίτοιχοι καὶ πικρὰς μοναρχίας
855 ἰδόντες, τί δὴ διήλλαχθε σὺν σιδάρῳ;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Κάρτα δ' ἀληθῆ πατὸς Οἰδιπόδα
πότνι Ἐρινὺς ἐπέκρανε.

quam sanguine madentes mortuos infelicitate occidisse au-
divi. Certe malo omine hæc consociatio armorum suscepta
fuit.

Ad finem perduxit neque irrita cessit patris devota exse-
cratio. Consilium Lali oraculo non audientis prorsus
satisfecit. Cura vero nostra de urbe manet; oracula non
obtunduntur. O multum deslendi, hoc incredibile facinus
perpetrastis! Adest calamitas non verbis gemenda.

Manifesta ista sunt; ante oculos nuncii oratio. Dupli-
ces curæ; duplicia fortium virorum mala mutuo occiso-
rum; hæc duplicis sortis calamitas completa est. Quid
dicam? quid aliud nisi calamitatem calamitatis domo insi-
dere? Verum, o amice, secundum lamentationum auram
remigato excitantes circa caput planctum mortuos concomi-
tantem, qui per Achierontem lacrimarum expertem, atro
velo instructam nauticam theorida Charontis recipro-
cat, Apollini inaccessam, soli intactam, omnes mortales
accipientem, in tenebrosamque Orco continentem vectam.

At enim hic ad acerbum negotium Antigona et Isme-
na advenerant. Carmen lugubre ob interemtis fratres,
haud dubie justum dolorem, eas ex amabili profundo pectore
effusuras esse puto. Nos vero decet ante illarum cantum
lugubriter sonantem hymnum Erinnyos exordiri Orcoque
pæanem invisum occinere

SEMICHORUS.

Heu infelicissimæ sorores omnium, quotquot cingulo
vestes circumdantur! Lacrimas fundo, gemo, neque ulla
simulatio est quin ex animi sententia vere querar.

SEMICHORUS.

Heu mente male sani, amicorum dictis non obsequentes
et malis invicti, qui paternam domum miseri vi et pugna
occupare voluistis.

SEMICHORUS.

Miseri profecto qui miseras cædes in domorum exci-
dium perpetrarunt.

SEMICHORUS.

Heu heu, qui domum paternam evertistis et acerbam
uterque suam solius dominationem spectavistis, quid ferro
conciliati estis?

SEMICHORUS.

Certe imprecationem potens patris CEdipi Furia ratam
fecit.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

890 Δι' εὐωνύμων τετυμμένοι,
τετυμμένοι δ' ἄθ' ὁμο-
σπλάγγων τε πλευρωμάτων
* * * *

Αἰαὶ δαιμόνιοι,
αἰαὶ δ' ἀντιφόνων
* * θανάτων ἀραί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

895 Διανταίαν λίγεις δόμοισι καὶ
σώμασιν πεπλαγμένους,
ἀναυδάτω μένει
ἀραίω τ' ἐκ πατρὸς
διχόρρονι πότμῳ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

900 Διήκει δὲ καὶ πόλιν στόνος,
στίνουσι πύργοι, στένει
πέδον φίλανδρον· μενεῖ
ἀτάνά τ' ἐπιγόνους,
905 δι' ὧν αἰνομόροις,
δι' ὧν νεῖκος ἔβα,
καὶ θανάτου τέλος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἐμοιράσαντο δ' ὀξυκάρδιοι
κτῆμαθ', ὥστ' ἴσον λαχεῖν.
Διαλλακτῆρι δ' οὐκ
ἀμεμφία φίλοις,
910 οὐδ' ἐπίχαρις Ἄρης.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σιδαρόπλακτοι μὲν ὧδ' ἔχουσι,
σιδαρόπλακτοι δὲ τοὺς μένουσι,
τάχ' ἄν τις εἴποι, τίνες;
τάφων πατρώων λαχαί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

915 Δόμων μάλ' ἄγαν † ἐπ' αὐτοὺς † προπέμπει
δαίκτηρ γόος, αὐτόστονος, αὐτοπήμων, [νός, δ
δαϊόφρων, οὐ φιλογαθής, ἐτύμως δακρυχέων ἐκ φρε-
920 κλαιόμενας μου μινύθει τοῖνδε δυοῖν ἀνάκτοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

925 Πάρεστι δ' εἰπεῖν ἐπ' ἀθλίοισιν
ὡς ἐρξάτην πολλὰ μὲν πολίτας,
ξένων τε πάντων στίχας
πολυφθόρους ἐν δαί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

† Δυσδαιμόνως σφ' † ἃ τεκοῦσα
πρὸ πασῶν ὀπόσαι τεκνογόνοι κέκληνται
930 παῖδα τὸν αὐτὰς πόσιν αὐτᾷ θεμένα τοὺςδ' ἔτεχ', οἱ
δ' ὧδ' ἐτελεύ-
τασαν ἐπ' ἀλλαφοφόνους χερσὶν ὁμοσπόροισιν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

935 Ὅμοσποροι δῆτα καὶ πανώλεθροι
† διαρτομαῖς † οὐ φίλαις,
ἐριδι μαινομένας,
νεῖκος ἐν τελευτᾷ.

Στρ. β'.

Ἀντ. β'.

Στρ. γ'.

Ἀντ. γ'.

Στρ. δ'.

SEMICHORUS.

Per laevas transfixi, transfixi profecto et per consangui-
nea latera * * *

Vae, gravi numine acti, vae, mutuarum caedium dirae!

SEMICHORUS.

Plaga per pectus adacta, unaque adibus et corporibus
inflicta transfixos ais, idque effectum inestabili audacia
discordique fortuna patris execrationibus efflagitata.

SEMICHORUS.

Penetrat vero etiam urbem gemitus; gemunt moenia,
gemit hominibus repleta terra; manebuntque posteris opes,
per quas miseris, per quas contentio exorta est cordaque
patratio.

SEMICHORUS.

Partiti vero sunt furiosi inter se bona, ut uterque aequam
partem nancisceretur. Disceptatori vero non deficit ami-
corum reprehensio, neque Mars gratus fuit.

SEMICHORUS.

Ferro percussi ita ambo jacent, ferro percussi vero eos
manent, facile quis dicat, quinam? sepulchri, quod pater
vovit, tumuli.

SEMICHORUS.

Magnam domus lamentationem ad illos prosequitur pectus
dilacerans planctus, sponte gemens, suis malis evocatus,
miserabilia cogitans, luctus alienus, veras lacrimas ciens
ex animo, qui me hos duos reges gemente conficitur.

SEMICHORUS.

Licet dicere de infelicibus fratribus, multis malis cives
ab his affectos esse omniumque peregrinorum turmas gravi
perniciem in certamine.

SEMICHORUS.

Infeliciter quae eos peperit ante omnes quae genitricem
vocantur, suum ipsius filium maritum sibi sociavit atque
hos enixa est; hi vero ita manibus germanis mutuo se truci-
dantibus exspirant.

SEMICHORUS.

Germanae profecto manus et perniciosae inimica perein-
tione, furibunda discordia in exitu certaminis.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πέπνυται δ' ἔχθος, ἐν δὲ γαίῃ
 ζῶα φονορύτιν
 940 μέμικται· χάρτα δ' εἰς' ὀμαιοι.
 Πικρὸς λυτὴρ νεικέων
 ὁ πόντιος ξείνος ἐκ πυρὸς συθείς
 945 κακὸς δατητὰς Ἄρης
 ἄραν πατρώαν τιθείς ἀληθῆ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἔχουσι μοῖραν λαγόντες, ὦ μέλει, Ἀντ. δ'.
 διοσδότην † ἀχθέων· †
 950 ὑπὸ δὲ σῶματι γὰρ
 πλοῦτος ἀχυσσος ἴσται.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰὼ πολλοῖς ἐπανθίσαντες
 πόνοις γε δόμους·
 † τελευταῖαι δ' † ἐπηλάλαξαν
 ἀραὶ τὸν ὄψιν νόμον,
 955 τετραμμένου παντρόπῳ φυγᾷ γένους.
 Ἔστακεν Ἄτας τροπαῖον ἐν πύλαις,
 ἐν αἷς ἐθείνοντο, καὶ
 960 δυοῖν κρατήσας ἔληξε δαίμων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Παισθεὶς ἔπαισας.

Πρωδ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Σὺ δ' ἔθανες κατακτανών.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δορὶ δ' ἔθανες.

ΙΣΜΗΝΗ.

Δορὶ δ' ἔθανες.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Μελιόπονος.

ΙΣΜΗΝΗ.

Μελιοπαθής.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰτω δάκρυα.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἰτω γόος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

965 † Πρόκεισαι †

ΙΣΜΗΝΗ.

καταχτάς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

968 Ἦλ' ἤλ', μαίνεται γόοισι φρήν.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἐντὸς δὲ καρδία στίνει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰὼ ἰὼ πάνδυρτε σύ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Σὺ δ' αὖτε καὶ πανάθλιε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

970 Πρὸς φίλου ἔφθισο.

SEMICHORUS.

Quiescunt inimicitiae; in terra autem sanguine madida
duorum fratrum vita miscetur, certeque sunt unius san-
 guinis. Acerbus rixarum disceptator fuit Ponticus hospes
 ex igne profectus, acutus gladius; acerbus vero bonorum
 perniciosus divisor Mars, qui patris execrationem ratam
 fecit.

SEMICHORUS.

Habent suam partem sortiti, o miseri, calamitatum a
 Jove datarum: sub corpore autem immensa terrae copia
 erit.

SEMICHORUS.

Heu! multis miseriis domum replebant; sed postremae
 dirae triumphantes acutum accinuerunt carmen, genere
 omnigena fuga profligato. Stat Noxae tropaeum in porta, in
 qua percutiebantur, et duobus subactis daemones quievit.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Percussus percussisti.

ΙΣΜΕΝΑ.

Tu vero occubuisti, postquam occideras.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Hasta occidisti.

ΙΣΜΕΝΑ.

Hasta periisti.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Miseranda exsecutus.

ΙΣΜΕΝΑ.

Miseranda passus.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Ite lacrimae.

ΙΣΜΕΝΑ.

Ite gemitus.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Jaces,

ΙΣΜΕΝΑ.

postquam interfecisti.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Heu, insanit luctu animus.

ΙΣΜΕΝΑ.

Intus cor gemit.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

O, o omni ex parte desende!

ΙΣΜΕΝΑ.

Tu vero etiam prorsus miserande!

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Per amicum periisti.

ΙΣΜΗΝΗ.
 Καὶ φίλον ἔκτανες.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Διπλᾶ λέγειν.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Διπλᾶ δ' ὁρᾶν.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Ἀχέων τοίων τάδ' ἐγγύθεν.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Πύλας αἰδ' ἀδελφαὶ ἀδελφεῶν.
 ΧΟΡΟΣ.
 875 Ἰὼ Μοῖρα βαρυδότεира μογερά,
 πότνια τ' Οἰδίπου σκιά,
 μέλαιν' Ἑρινύς, ἥ μεγασθενής τις εἶ.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Ἦε τῇ δυσθέατα πύματα
 ΙΣΜΗΝΗ.
 ἔδειξαν' ἐκ φυγᾶς ἐμοί.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 980 Οὐδ' ἔκιν' ὥς κατέκτανεν.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Σωθεὶς δὲ πνεῦμ' ἀπώλεσεν.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Ἀπώλεσε ὅτ' * *
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Καὶ τόνδ' ἐνόσφισε.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Τάλην γένος.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Τάλανα παθόν.
 † ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Δίστονα κήδε' ὁμώνυμα.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 985 Διυγρὰ τριπάλτων πημάτων.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 [Ὅλοα λέγειν.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Ὅλοα δ' ὁρᾶν.] †
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἰὼ Μοῖρα βαρυδότεира μογερά,
 πότνια τ' Οἰδίπου σκιά,
 μέλαιν' Ἑρινύς, ἥ μεγασθενής τις εἶ.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 990 Σὺ † τοί νιν † οἶσθα διαπερῶν,
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Σὺ δ' οὐδὲν ὑστερον μαθῶν,
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 ἐπεὶ κατῆλθες ἐς πόλιν,
 ΙΣΜΗΝΗ.
 δορός γε τῷδ' ἀντηρέτας.
 ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
 Ὅλοα λέγειν.
 ΙΣΜΗΝΗ.
 Ὅλοα δ' ὁρᾶν.

Ἄντ.

ISMENA.
 Et amicum occidisti.
 ANTIGONA.
 Duplicita dictu.
 ISMENA.
 Duplicita visu.
 ANTIGONA.
 Talibus malis hæ propinquæ.
 ISMENA.
 Prope fratres hæ sorores.
 CHORUS.
 O Parca gravium dolorum effectorix ærumnosa, veneranda-
 que CEdipi umbra, atra Erinnyis, sane magnipotens es.
 ANTIGONA.
 Ileu, gravis aspectu mala
 ISMENA.
 ex exilio mihi ostendistis.
 ANTIGONA.
 Non rediit, ubi occiderat.
 ISMENA.
 Salvus (i. e. qui domi mansit) vitam amisit.
 ANTIGONA.
 Amisit utique.
 ISMENA.
 Et hunc vita privavit.
 ANTIGONA.
 Misericum genus.
 ISMENA.
 Misera passum.
 ANTIGONA.
 Bisariam gemendus luctus propinquorum ejusdem nomi-
 nis (i. e. propinqui ejusdem nominis duo lugendi sunt).
 ISMENA.
 Bisariam descendus terribiliter vibratorum hastarum (i. e.
 duplex hastarum ictibus excitatus) luctus.
 ANTIGONA.
 [Tristia dictu.
 ISMENA.
 Tristia aspectu.]
 CHORUS.
 O Parca gravium dolorum effectorix ærumnosa, veneran-
 daque CEdipi umbra, atra Erinnyis, sane magnipotens es.
 ANTIGONA.
 Tu eam huc trajiciens cognovisti,
 ISMENA.
 Tu vero nihilo posterius expertus es,
 ANTIGONA.
 postquam ad urbem venisti,
 ISMENA.
 huc in certamine adversarius.
 ANTIGONA.
 Tristia dictu.
 ISMENA.
 Tristia aspectu.

- 996 Ἰὼ πόνος.
ANTIGONH.
Ἰσμήνη.
Ἰὼ κακά.
† ANTIGONH.
Δώμασι καὶ χθονί.
Ἰσμήνη.
Πρὸ πάντων δ' ἐμοί. †
ANTIGONH.
Ἰὼ ἰὼ, καὶ πρόσω γ' ἐμοί.
Ἰσμήνη.
997 Ἰὼ ἰὼ † δυσπότημων † κακῶν
ἀναξ' Ἑτεόκλεις ἀρχηγέτα.
ANTIGONH.
1000 Ἰὼ πάντων πολυστονώτατοι,
ἰὼ δαιμονῶντες ἐν αἵτῃ.
Ἰσμήνη.
Ἰὼ ἰὼ, ποῦ σφε θήσομεν χθονός;
ANTIGONH.
Ἰὼ ὅπου τιμωτάτον.
Ἰσμήνη.
Ἰὼ ἰὼ πῆμα πατρὶ πάρευνον.
ΚΗΡΥΞ.
1006 Δοκοῦντα καὶ δοξάντ' ἀπαγγέλλειν με χρὴ
δήμου προδούλοις τῆσδε Καδμείας πόλεως·
Ἑτεόκλεα μὲν τόνδ' ἐπ' εὐνοίᾳ χθονὸς
θάπτειν ἔδοξε γῆς φίλαις κατασκαφαῖς·
εἰργων γὰρ ἐχθροὺς θάνατον εἶλετ' ἐν πόλει·
1010 ἱρῶν πατρώων δ' ὅσιος ὦν μομφῆς ἄτερ
τέθνηκεν οὐκ ἐπὶ τοῖς νέοις θνήσκειν καλόν.
Οὕτω μὲν ἀμφὶ τοῦδ' ἐπέσταλται λέγειν.
Τούτου δ' ἀδελφὸν τόνδε Πολυνείκους νεκρὸν
ἔξω βαλεῖν ἀθαπτόν, ἀρπαγὴν κυεῖν,
1015 ὥς ὅντ' ἀναστατῆρα Καδμείων χθονὸς,
εἰ μὴ θεῶν τις ἐμποδὼν ἴσση δορὶ
τῷ τοῦδ'. Ἄγος δὲ καὶ θανὼν κεκτῆσται
θεῶν πατρώων, οὓς ἀτιμάσας ὅδε
στράτευμα' ἐπακτὸν ἐμβαλὼν ἤρει πόλιν.
1020 Οὕτω πετεινῶν τόνδ' ὑπ' ὀλυνῶν δοκεῖ
ταφέντ' ἀτίμως τοῦπιτίμιον λαβεῖν·
καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν τυμβοχόα χειρώματα
μήτ' ὀδυρόμενος προσέθειν οἰμώγμασιν,
ἀτιμον εἶναι δ' ἐκφορᾶς φίλων ὑπο.
1025 Τοιαῦτ' ἔδοξε τῷδε Καδμείων τέλει.
ANTIGONH.
Ἐγὼ δὲ Καδμείων γε προστάταις λέγω,
ἢν μή τις ἄλλος τόνδε συνθάπτειν θέλῃ,
ἐγὼ σφε θάψω κἀνὰ κίνδυνον βαλὼν
θάψας ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν, οὐδ' αἰσχύνομαι
1030 ἔχουσα' ἀπιστον τήνδ' ἀναρχίαν πόλιν.
Δεινὸν τὸ κοινὸν σπλάγχνον, οὗ πεφύκαμεν,
μητρὸς ταλαίνης κατὰ δυστήνου πατρός.
Τοιγὰρ θέλουσ' ἀκοντι κοινῶναι κακῷ
ψυχῇ, θανόντι ζῶσα συγγόνῳ φρενὶ.

- ANTIGONA.
Heu labor.
ISMENA.
Heu mala.
ANTIGONA.
Genti et terræ.
ISMENA.
Ante omnes mihi.
ANTIGONA.
Heu, mihi quidem etiam amplius.
ISMENA.
Heu, malorum tristium auctor, rex Eteocles!
ANTIGONA.
Heu omnium maxime gemendi,
heu insanientes in perniciæ.
ISMENA.
Ah, ubi terræ eos sepelimus?
ANTIGONA.
Ah, ubi honorificentissimum erit.
ISMENA.
Heu calamitas patri conjuncta.
PRÆCO.
Renunciare me oportet, quæ facienda censent ac decrevere
primores populi hujus urbis Cadmeæ.
Eteoclem hunc propter ejus in patriam benevolentiam
grata terræ humatione sepeliri placuit:
arcens enim hostes mortem in urbe oppetit,
sacrorumque patriorum religione sanctus sine reprehensione
occubuit ubi juvenibus decorum est occumbere.
Ac sic quidem de hoc mandatum mihi est ut dicerem.
Hujus autem fratrem, hunc Polynicem mortuum,
extrâ urbem projici placuit, insepultum, prædam canibus,
ut qui terram Cadmeorum devastasset,
nisi deorum quis armis obstitit
illius. Piaculum vero etiam mortuus servabit
diis patriis obstrictum, quos ignominia afficiens isto
peregrino exercitu adducto urbem capere volebat.
Sic igitur hunc placet a volucris alitibus,
inhoneste sepultum *sceleris* præmium accipere,
neque esse eum libationibus in tumulo effusis prosequendum,
neque clarionis lamentationum fletibus pie venerandum:
sed funeris ab amicis elati honore privandum.
Hæc placuerunt huic Cadmeorum senatui.
ANTIGONA.
Ego vero Cadmeorum ipsis proceribus dico,
nisi quis alius hunc *cum fratre* sepelire voluerit,
ego eum sepeliam periculumque orone sustineam,
quom fratrem meum sepelivi, neque me pudet
in hac re urbi inobedientem imperii impatientiam præstare.
Magnam habet vim communis sanguis unde prognati sumus,
matris miseræ atque infelicis patris.
Propterea volens cum invito malo te consocia,
o mea anima, cum mortuo viva ex germano animo

1035 Τούτου δὲ σάρκα οὐδὲ κοιλογάστορες
λύκοι πάσσονται· μὴ δοκησάτω τινί.

Τάφον γὰρ αὐτὴ καὶ κατασκαφὰς ἐγὼ,
γυνή περ οὔσα, τῷδε μηχανήσομαι
κόλπῳ φέρουσα βυσσίνου πεπλώματος,
1040 καὶ αὐτὴ καλύψω· μὴδὲ τῷ δόξῃ πάλιν·
θάρσει παρέσται μηχανὴ δραστήριος.

ΚΗΡΥΞ.

Αὐδῶ πόλιν σε μὴ βιάζεσθαι τόδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αὐδῶ σε μὴ περισσὰ κηρύσσειν ἐμοί.

ΚΗΡΥΞ.

Τραχὺς γὰρ μέντοι δῆμος ἐκφυγῶν κακὰ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

1045 Τράχυν', ἄθαρπτος δ' οὗτος οὐ γενήσεται.

ΚΗΡΥΞ.

Ἄλλ' ὅν πόλις στυγεῖ, σὺ τιμήσεις τάφῳ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

† Ἥ δὴ † τὰ τοῦδ' οὐ διατετίμῃται θεοῖς.

ΚΗΡΥΞ.

Οὐ, πρὶν γὰρ χώραν τήνδε κινδύνῳ βαλεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Παθὼν κακῶς κακοῖσιν ἀντημεῖδετο.

ΚΗΡΥΞ.

1050 Ἄλλ' εἰς ἅπαντας ἀνθ' ἑνὸς τόδ' ἔργον ἦν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἔρις περαίνει μῦθον ἱστάτη θεῶν.

Ἐγὼ δὲ θάψω τόνδε· μὴ μακρηγόρει.

ΚΗΡΥΞ.

Ἄλλ' αὐτόβουλος ἴσθ', ἀπεννέπω δ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ.

1055 ὦ μεγάλαυχοι καὶ φθερσιγενεῖς
Κῆρες Ἑρινύες, αἴτ' Οἰδιπόδα
γένος ὠλέσατε προμνόθεν οὕτως.
Τί πάθω; τί δὲ δρῶ; τί δὲ μήσωμαι;
πῶς τολμήσω μήτε σὲ κλαῖειν
μήτε προπέμπειν ἐπὶ τύμβῳ;
1060 Ἀλλὰ φοβοῦμαι κάποτρέπομαι
δεῖμα πολιτῶν.

Σὺ γὰρ μὴν πολλῶν πενθητήρων
τεύξει· καῖνος δ' ὁ τάλας ἄγος
μονόκλαυτον ἔχων θρήνον ἀδελφῆς
1065 εἴσι. Τίς ἂν ταῦτα πίθοιτο;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Δράτω τι πόλις καὶ μὴ δράτω

τοὺς κλαίοντάς Πολυνείκη.

Ἡμεῖς μὲν ἴμεν καὶ συνθάφομεν

αἶδε προπομποί. Καὶ γὰρ γενεῇ

* * *

1071 κοινὸν τόδ' ἄχος καὶ πόλις ἄλλως
ἄλλοι' ἐπαινεῖ τὰ δίκαια.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἡμεῖς δ' ἅμα τῷδ', ὥσπερ τε πόλις

Στρ.

Ἄντ.

Hujus vero carnes non famelici
lupi devorabunt (ne quisquam hoc existimaverit) :
sepulcrum vero ipsa et humationem ego,
quamvis femina sim, huic comparabo
in sinu byssinae vestis pulverem asserens,
atque ipsa condam; ne quis contra sentiat.
Audaciae aderit efficax exsequendi actio.

PRÆCO.

Moneo te, ne contra civium decretum hoc perpetres.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Moneo te, ne mihi supervacanea edicas.

PRÆCO.

Severus profecto populus est, quum perniciem effugerit.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Jacta populi severitatem; insepultus autem hic non relinque-

[tor.

PRÆCO.

At tu eum, quem civitas odit, sepulcro honorabis?

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Profecto hujus sors apud deos honoris non expers est (i. e. sancta officia Polynici a sorore prestanda sunt, quæ dii respiciunt.)

PRÆCO.

Non, priusquam quidem huic terræ periculum intulit

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Mala perpassus mala retribuit.

PRÆCO.

At adversus omnes pro uno facinus commissum est.

ΑΝΤΙΓΟΝΑ.

Rixæ finit sermonem dearum postrema;

ego vero hunc sepeliā; ne multa verba dixeris.

PRÆCO.

At sis tu tui consilii, ego vero veto.

ΧΟΡΟΣ.

Heu heu!

O magnopere exsultantes, generis perditrices, mortis
deæ Furia, quæ Œdipi genus in hunc modum funditus
delevistis. Quid me fiat? quid agam? quid commiscar?
quomodo sustinebo ut te neque desleam neque ad sepul-
crum prosequar?

At metuo atque terrificum civium Imperium refugio.
Tu quidem, *Eteocles*, multos profecto, qui te deslebunt,
habebis; ille vero, *Polynices*, infelix, indefectus, solum unius
sororis fletum funebrem nactus discedet. Quis in his rebus
obediat?

ΗΜΙΧΟΡΟΣ.

Poniat urbs vel non poniat eos qui Polynicem deslent.

Nos vero ibimus unaque sepeliemus, hujus funeris comites.

Etenim communis hic dolor *Cadmeorum* generi et civitas
aliter alias justa quæ sint probat.

ΗΜΙΧΟΡΟΣ.

Nos vero cum hoc idimus, sicut et civitas et jus

ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΣ.

καὶ τὸ δίκαιον ξυνεπαινέι.

1075 Μετὰ γὰρ μάκαρας καὶ Διὸς ἰσχὺν
ὅδε Καδμείων ἤρυσσε πόλιν
μὴ ἵνα τραπῇ ναι
μηδ' ἄλλοδαπῶν κύματι φωτῶν
κατακλυσθῆναι τὰ μάλιστα.

SEPTEM ADVERSUS THEBAS. 49

exhortatur. Post beatos deos enim et Jovis potentiam hic Cadmeorum urbem tuitus est, ne subverteretur, neve peregrinorum virorum fluctibus prorsus obrueretur.

ΠΕΡΣΑΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
ΑΤΟΣΣΑ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΙΔΩΛΟΝ ΔΑΡΕΙΟΥ.
ΞΕΡΞΗΣ.

ΧΟΡΟΣ.

Τάδε μὲν Περσῶν τῶν οἰχομένων
Ἑλλάδ' ἐς αἶαν πιστὰ καλεῖται,
καὶ τῶν ἀρνεῶν καὶ πολυχρύσων
ἰδράνων φύλακες, κατὰ πρεσβείαν
6, οὗς αὐτὸς ἀναξ Ξέρξης βασιλεὺς
Δαρείου γένος
εἴλετο χώρας ἐφορεύειν.
Ἀμφὶ δὲ νόστῳ τῇ βασιλείῳ
καὶ πολυχρύσου στρατιᾶς ἔδῃ
10 κακόμαντις ἄγαν ὀρσολοπεῖται
θυμὸς ἔσωθεν.
Πᾶσα γὰρ ἰσχὺς Ἀσιατογενὴς
ῥῶγχε· νέον δ' ἄνδρα βιάζει,
κοῦτε τις ἀγγελὸς οὔτε τις ἵππευς
13 ἄστυ τὸ Περσῶν ἀφικνεῖται·
οἷτε τὸ Σούσων ἤδ' Ἑκβατάνων
καὶ τὸ παλαιὸν Κίσιον ἔρκος
προλιπόντες ἔβαν,
οἱ μὲν ἐφ' ἵππων, οἱ δ' ἐπὶ ναῶν
πιζοί τε βάδην
20 πολέμου στίφος παρέχοντες·
οἷος Ἀμίστρης, ἤδ' Ἀρταφρένης,
καὶ Μεγαδάκης, ἤδ' Ἀστάπης,
ταροὶ Περσῶν,
βασιλῆς βασιλέως ὑποχοὶ μεγάλου
25 σοῦνται, στρατιᾶς πολλῆς ἔφοροι,
τοξοδάμαντές τ' ἤδ' ἵπποδάται,
φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν, δεινοὶ δὲ μάχην
ψυχῆς εὐτλήμονι δόξῃ.
Ἀρτεμβάρης θ' ἵππιόχαρμης,
30 καὶ Μασίστρης, ὃς τε τοξοδάμας
ἑσθλὸς Ἰμαῖος, Φαρναδάκης θ',
ἵππων τ' ἑλατὴρ Σωσθάνης.
Ἄλλους δ' ὁ μέγας καὶ πολυθρέμμων
Νεῖλος ἐπεμψεν Σουσισχάνης,
35 Πηγασταγῶν Αἰγυπτογενὴς,
ὃς τε τῆς ἱερᾶς Μέμφιδος ἄρχων
μέγας Ἀρσάμης, τὰς τ' ὠγυγίας
Θήβας ἐφίπων Ἀριόμαρδος,
καὶ λειοβάται ναῶν ἐρέται
40 δεινοὶ, πλῆθος τ' ἀνάρθμοι.

PERSÆ.

PERSONÆ FABULÆ.

CHORUS SENUM.
ATOSSA.
NUNCIUS.
UMBRA DARI.
XERXES.

CHORUS.

Hi Persarum in Græcam terram profectorum fidi vocantur, et opulentarum et multo auro abundantium sedium custodes, quos pro dignitate ipse dominus Xerxes rex, Dario natus, ad regnum tutandum elegit.

Verum de redito regis exercitusque auro multo exornati jam præsaga mali mens mea valde in pectore perturbatur.

Omne enim robur in Asia natum abiit, suamque pubem illa mæsta desiderat, neque ullus nuncius neque ullus eques ad Persarum urbem redit.

Et Susorum atque Ecbatanorum et antiquæ urbis Cissiae moenibus relictis profecti sunt alii equis insidentes, alii in navibus, alii pedites pedestri itinere belli densum agmen complentes :

qualis Amistres atque Ariaphernes et Megabazes atque Astaspes, duces Persarum, reges magno regi subjecti proficiscuntur, magnarum copiarum præfecti, et sagittarii et equites, terribiles aspectu et in pugna strenua animi ambitione formidabiles.

Atembaresque equestri prœlio gaudens, et Masistres, sagittarumque jaculator bonus Imæus, Phiarandacesque et equorum agitator Sosthanes.

Alios magnus et fetificus Nilus misit : Susiscanes, Pegastagon Ægyptius, et sacræ Memphidis præfectus magnus Arsames, quique antiquas Thebas regit Ariomardus et paludicolæ navium remiges terribiles et multitudine innumera-biles.

Ἀεροδιαίτων δ' ἔπεται Λυδῶν
 ὄχλος, οἳ τ' ἐπίπαν ἡπειρογενὲς
 κατέχουσιν ἔθνος, τοὺς Μητραγαθῆς
 Ἀρχτεὺς τ' ἀγαθὸς, βασιλῆς δίοποι,
 45 καὶ πολὺχρυσοὶ Σάρδεις ἐπόχους
 πολλοῖς ἄρμασιν ἐξορμῶσιν,
 δίρρυμά τε καὶ τρίρρυμα τέλη,
 φοβεράν θ' ἴν' προσιδέσθαι.
 Στεῦνται δ' ἱεροῦ Γμῶλιν παλάται,
 50 ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δοῦλιον Ἑλλάδι,
 Ἰάρδων, Θάρυβις, λόγχης ἀκμονες,
 καὶ ἀκοντιστὰι Μυσοῖ-Βαβυλῶν δ'
 ἡ πολὺχρυσος πάμμικτον ὄχλον
 πέμπει σύρῳ, ναῶν τ' ἐπόχους,
 55 τοξουλῶν λήματι πιστούς·
 τὸ μαχαιροφόρον τ' ἔθνος ἐκ πάσης
 Ἀσίας ἔπεται,
 θειναῖς βασιλέως ὑποπομπαῖς.
 Τοιόνδ' ἄνθος Περσίδος αἴας
 60 οἴχεται ἀνδρῶν,
 οὗς περὶ πᾶσα χθὼν Ἀσιῇτις
 θρέψασα πόθῳ στένεται μαλερῶ,
 τοκέες τ' ἀλογοὶ θ' ἡμερολεγδὸν
 τείνοντα χρόνον τρομέονται.
 65 Πεπέρακεν μὲν δ' περσέπταλις ἦδη Στρ. α'.
 βασίλειος στρατὸς εἰς ἀντίπορον γείτονα χώραν,
 λινοδέσμῳ σχεδία πορθμὸν ἀμείψας
 70 Ἀθμαντίδος Ἑλλάς, [του.
 πολὺγομφὸν δόισμα ζυγὸν ἀμφιβαλὼν αὐχένι πόν-
 73 Παλυάνδρου δ' Ἀσίας θούριος ἄρχων Ἀντ. α'.
 75 ἐπὶ πᾶσαν χθόνα ποιμανόριον θείον ἐλαύνει
 διχόθεν, πεζονόμοις ἐκ τε θαλάσσης,
 ὄχυροῖσι πεποιθὺς
 80 στυφίλοις ἐρέταις, χρυσογόνου γενεᾶς ἱσότηος φάος.
 Κυανοῦν δ' ὄμμασι λεύσσων φονίου δέργμα δράκον-
 85 τος, Στρ. β'.
 πολὺχειρ καὶ πολυναύτης, Σύριόν θ' ἄρμα διώκων,
 85 ἐπάγει δουρικλύτοις ἀνδράσι τοξόδαμνον Ἀρη.
 87 Δόκιμος δ' οὔτις ὑποστὰς μεγάλῳ βέεματι φωτῶν
 [Ἀντ. β'.
 90 ὄχυροῖς ἔρκεσιν εἰργεῖν ἄμαχον κῦμα θαλάσσης·
 ἀπρόσοιστος γὰρ δ' Περσῶν στρατὸς ἀλκίφρων τε λαός.
 93 Δολόμητιν δ' ἀπάταν θεοῦ τίς ἀνὴρ θνατὸς ἀλύξει;
 [Ἐπωδ.
 95 τίς δ' κραιπνῶ ποδὶ κηδήματος εὐπετοῦς ἀνάσσων;
 97 Φιλόφρον γὰρ σαίνουσα τὸ πρῶτον παράγει βρο-
 τὸν εἰς ἀρχύστατα,
 100 τόθεν οὐκ ἔστιν ὑπὲρ θνατὸν ἀλύξαντα φυγεῖν.
 102 Θεόθεν γὰρ κατὰ μοῖρ' ἐκράτησεν τὸ παλαιόν, ἐπέ-
 σκηψε δὲ Πέρσαις Στρ. γ'.
 105 πολέμους πυργοδαίκτους [τάσεις.
 διέπειν ἱπποχάρμας τε κλόνους, πόλεων τ' ἀνασ-
 110 ἔμαθον δ' εὐρυπόροιο θαλάσσης παλαινομένης
 πνεύματι λάβρῳ Ἀντ. γ'.

Molliter viventium Lydorum agmen inde sequitur, qui-
 que prorsus terrestris gens (*qui procul a mari*) habitant,
 quos Metragathes bonusque Arcteus, reges præfecti, Sar-
 desque auro abundantes multorum currum vectores in
 expeditionem mittunt, bijuges et trijuges ordines, terribile
 visu spectaculum.

Minantur vero Tmoli accolæ servitutis jugum Græciæ im-
 ponere, Mardon, Tharybis, hastarum incudes (*hastarum*
ictibus non cedentes), et jaculatores Mysi.

Babylon vero auro dives mixtos populos magno impetu
 ruentes classariosque milites sagittandi peritia fretos mittit;

et gladios gerens populus ex tota Asia sequitur terrifico
 regis ductu.

Talis flos virorum ex terra Persica discessit, de quibus
 tota terra Asia, quæ eos aluit, ardenti desiderio percita la-
 mentatur, parentesque et conjuges diebus dinumeratis solli-
 citi pro tanto tempore anguntur.

Jam transiit urbium vastator regius exercitus in oppositam
 Asiæ vicinam terram, per rates inter ipsas funibus con-
 junctas fretum Athamantidos Helles transgressus, postquam
 viam multis clavis stratam, jugum cervicibus maris impo-
 suit.

Populosæ Asiæ dux bellicosus in totam terram gregem
 immensam in duas partes divisum et pedestribus copiis et
 navalibus agit firmis terribilibusque ducibus confusus, auri-
 genæ gentis vir diis equiparandus.

Cæruleum vero aspectu sanguinolentum vultum draconis
 præ se ferens multa manu multisque navibus *instructus*,
 Syrium currum agens, viris hastarum usu claris arcipoten-
 tem Martem infert.

Idoneus vero nemo est, ut magnum virorum torrentem
 sustinens firmis munimentis inexpugnabilem maris fluctum
 arceat; non enim sustineri Persarum exercitus bellicosusque
 populus potest.

Insidiosam autem fraudem dei quis mortalium evitabit?
 quis qui celeri pede expediti saltus evadat? Benevole enim
 initio blandiens mortalem in retia illicit, unde homini non
 datur evadendo aufugere.

Divinitus enim fatalis necessitas apud nos dudum præ-
 valuit, Persisque bella moenibus perniciose equitumque
 prælio gaudentium conglobationes urbiumque eversiones
 persequendas imposuit.

Didicerunt vasti maris vehementi tempestatis flatu albe-
 scentis marinum nemus intueri, leviter structorum ædifi-

- ἔσσορ' ἂν πόντιον ἄλσους, [ναῖς.
 πῶσιν τοι λεπτοδόμοις πείσμασι λαοπόροις τε μηχαν-
 Ταῦτά μοι μελαγχρίτων Στρ. δ'.
 115 φρὴν ἀμύσσειται φόβῳ,
 δὲ Περσικοῦ στρατεύματος
 τοῦδε, μὴ πόλις πύθη-
 ται κένανδρον μέγ' ἄστρ' Σουσίδος
 120 καὶ τὸ Κίσσιον πόλισμ' Ἄντ. δ'.
 ἀντίδουπον ἔσσειται,
 δὲ τοῦτ' ἔπος γυναικοπλη-
 θὲς ὁμιλὸς ἀπύων
 125 βυσσίνους δ' ἐν πέπλοις πέση λήϊς.
 Πᾶς γὰρ ἱππυλάτας Στρ. ε'.
 καὶ πεδοστιβὲς λεῶς
 συμῆνος ὡς ἐκλέλοιπεν μελίσσῃ σὺν δόρυ χάμῳ στρατοῦ,
 130 τὸν ἀμφίζευκτον ἐξαμείψας ἀμφοτέρως ἄλιον
 πρῶτον κοινὸν αἶας.
 Λέκτρα δ' ἀνδρῶν πόθῳ Ἄντ. ε'.
 κίμπλαται δακρύμασιν
 135 Περσίδες δ' ἀκροπενθεῖς ἐκάστα πόθῳ φιλόνορι
 τὸν αἰγμάεντα θυρὸν εὐνατῆρα προπεμφαμένα
 λείπεται μονόζυξ.
- 140 Ἄλλ' ἄγε, Πέρσαι, τόδ' ἐνεζόμενοι
 στέγος ἀρχαῖον,
 φροντίδα κεδνὴν καὶ βαθύβουλον
 θώμεθα, χρεῖα δὲ προσήκει,
 πῶς ἄρα πράσσει Ξέρξης βασιλεὺς
 145 Δαρειογενὴς,
 τὸ πατρωνύμιον γένος ἀμέτερον
 πότερον τόξου ῥῦμα τὸ νικῶν,
 ἢ δορυκράνου
 λόγχης ἰσχύς κεκράτηεν.
 150 Ἄλλ' ἤδε θεῶν ἴσον ὀφθαλμοῖς
 φάος ὀρμαίνεται μήτηρ βασιλῆως,
 βασίλεια δ' ἐμὴ, προσπίτνω
 καὶ προσπρόγγοις ἐλ' ἡμεῶν αὐτὴν
 πάντας μύθοισι προσαυδᾷ.

- 155 Ὁ βαθυζώνων ἀνασσα Περσίδων ὑπερτάτη,
 μήτηρ ἡ Ξέρξευ γεραιά, χεῖρε, Δαρείου γύναι,
 θεοῦ μὲν εὐνήτειρα Περσῶν, θεοῦ δὲ καὶ μήτηρ ἔφες,
 εἴ τι μὴ δαίμων παλαιὸς νῦν μεθέστηκε στρατῷ.

ΑΤΟΣΣΑ.

- Ταῦτα δὲ λιποῦσ' ἱκάνω χρυσεοστόλμους δόμους,
 160 καὶ τὸ Δαρείου τε χάμον κοινὸν εὐνατήριον.
 Καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς ἐς δ' ὑμᾶς ἐρῶ
 μῦθον, οὐδαμῶς ἑμαυτῆς οὐσ' ἀδείμαντος, φίλοι,
 μὴ μίγας πλοῦτος κοῖσας οὐδας ἀντρέψῃ ποδὶ
 ὀλβόν, δν Δαρεῖος ἤρεν οὐκ ἄνευ θεῶν τινός.
 165 Ταῦτά μοι διπλῇ μέριμν' ἄφραστός ἐστιν ἐν φρεσὶ,
 μήτε χρημάτων ἀνάνδρων πλῆθος ἐν τιμῇ σέβειν
 μήτε ἀχρημάτοις λάμπειν φῶς, ὅσον σθένος πάρα.

ciorum rudentibus operibusque, quibus gentium turbæ tra-
 jiciebantur, confisi.

Proinde mihi animus pavore contristatus, heu istum
 exercitum Persarum, agitur ne regnum Persarum viris
 vacuefactam magnam urbem Susidis audiat;

et Cissia urbs strepitu reboans respondebit, heu, quum
 hoc verbum mulierum turba repetat, byssinasque vestes
 laceret.

Totus enim exercitus equester pedesterque, tanquam
 examen apum, abiit cum dode copiarum, utrimque colliga-
 tum utrique terræ communem maritimum projectum trans-
 gressus.

Lecti autem virorum desiderio lacrimis replentur; Persi-
 desque summo dolore oppressæ, unaquæque cum deside-
 rio mariti, postquam armatum tori socium bellicosum
 dimisit, solitaria relinquitur.

At agite, Persæ, his antiquitus reverendis ædibus assi-
 dentes, curam strenuam profundique consilii plenam per-
 pendamus; necessitas enim urget :

quam fortuna Xerxes rex, Dario natus, nostrum a
 patribus nominatum genus (i. e. unus noster dominus
 præter quem nemo a patribus hunc honorem accepit;
 nobilissimus igitur), utatur, utrum sagittarum jaculatio
 victoriam reportarit, an hastæ cuspidæ præliæ vis superior
 fuerit.

At hic lumen deorum oculis æquale exoritur, mater regis
 et mea regina : procumbo. Et vero venerabundis verbis fas
 est eam ab omnibus saluari.

O regina summa profunde cinctarum Persidum,
 mater Xerxis grandæva, salve, Darii uxor;
 tu conjux dei Persarum eras, deique etiam mater es,
 nisi quid antiqua fortuna nunc populo mutata est.

ΑΤΟΣΣΑ.

Propterea huc venio relictis auro exornatis ædibus
 atque thalamo Darii mihiq̃ue communi.

Et pectus meum sollicitudo exagitat; vobis autem narrabo
 omnem rem, compos quidem mei, sed minime intrepida,
 ne magna opulentia celeriter aufugiens pede subverterit
 divitias, quas Darius non sine deo aliquo congescit.

Propterea duplex sollicitudo ineffabilis mihi est in animo,
 ut neque multitudo possessionum (servorum), quum domini
 absint, eos honore prosequatur, nec rerum possessione
 privatis lux ita fulgeat, quantum his vis adest.

Ἔστι γὰρ πλοῦτός γ' ἀμειψῆς, ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς
φόβος·

διμυα γὰρ δόμων νομίζω δεσπότου παρουσίαν
170 Ἦρξ τὰδ' ὥς οὕτως ἔχόντων τῶνδε, σύμβουλοι
λόγου

τοῦδέ μοι γένεσθε, Πέρσαι, γηραλέα πιστώματα.
Πάντα γὰρ τὰ κίδ' ἐν ὑμῖν ἐστί μοι βουλευματα.

ΧΟΡΟΣ.

Εὖ τόδ' ἴσθι, γῆς ἀνασσα τῆςδε, μή σε δις φράσαι
μήτ' ἔπος μήτ' ἔργον ὧν ἂν δύναμις ἡγεῖσθαι θέλῃ.
175 Εὐμεινῆς γὰρ ὄντας ἡμᾶς τῶνδε συμβούλους καλεῖς.

ΑΤΟΣΣΑ.

Πολλοῖς μὲν αἰὲν νυκτέροις δνειράσι
ξύνειμ', ἀφ' οὐπερ παῖς ἐμὸς στεῖλας στρατὸν
Ἰασίων γῆν οἴχεται, Πέρσαι θέλων·
ἀλλ' οὔτι πω τοιόνδ' ἐναργὲς εἰδόμεν
180 ὥς τῆς πάροιθεν εὐφρόνης, λέξω δέ σοι·

ἔδοξάτην μοι δύο γυναῖκ' εὐεῖμονε,
ἥ μὲν πέπλοισι Περσικοῖς ἡσχημένη,
ἥ δ' αὖτε Δωρικοῖσιν, εἰς ὅβιν μολεῖν,
μεγέθει τε τῶν νῦν ἐκπρεπεστάτα πολὺ,
185 καλλεῖ τ' ἀμύμων καὶ κασιγνήτα γένους
ταύτου· πάτρην δ' ἔναιον ἥ μὲν Ἑλλάδα
κλήρῳ λαχοῦσα γαῖαν, ἥ δὲ βάρβαρον.
Τούτῳ στάσιν τιν', ὥς ἐγὼ ὀδῶκον ὄραν,
τεύχειν ἐν ἀλλήλαισι. Παῖς δ' ἐμὸς μαθὼν

190 κατεῖχε ἀπράυνεν, ἄρμασιν δ' ὑπο
ζεύγυσιν αὐτῷ καὶ λέπαδν' ἐπ' αὐχένων
τίθησι. Χῆ μὲν τῇδ' ἐκυργοῦτο στολῇ
ἐν ἡνίασι τ' εἶχεν εὐαρκτον στόμα,
ἥ δ' ἐσφάδαζε, καὶ χερσὶν ἐντὶ δίφρου
195 διασπαράσσει, καὶ ξυναρπάζει βίαν
ἀνευ χαλινῶν καὶ ζυγὸν θραύει μέσον·
πίπτει δ' ἐμὸς παῖς, καὶ πατὴρ παρίσταται
Δαρεῖος οἰκτεῖρων σφέ· τὸν δ' ὅπως ὄρῃ
Ξέρξης, πέπλους ῥήγνυσιν ἀμφὶ σώματι.

200 Καὶ ταῦτα μὲν δὴ νυκτὸς εἰσιδεῖν λέγω.
Ἐπεὶ δ' ἀνέστην καὶ χερσὶν καλλιρρόου
ἔψαυσα πηγῆς, σὺν θυηπόλῳ χερὶ
βωμῷ προσέστην, ἀποτρόποισι δαίμοσι
θέλουσα θῦσαι πέλανον, ὧν τέλη τάδε·
205 ὄρῳ δὲ φεύγοντ' αἰετὸν πρὸς ἐσχάραν
Φοίβου· φόβῳ δ' ἀφθονῆτος ἐστάθην, φίλοι
μεθύστερον δὲ κίρκον εἰσορῶ ἑρόμῳ
πτεροῖς ἐφορμαζίνοντα καὶ χηλαῖς κάρη
τὸ λονθ'· ὁ δ' οὐδὲν ἄλλο γ' ἢ πτήξας δέμας
210 παρεῖχε. Ταῦτ' ἔμοιγε δέματ' ἔστ' ἰδεῖν,
ὑμῖν δ' ἀκούειν. Εὖ γὰρ ἴστε, παῖς ἐμὸς
πράξας μὲν εὖ θυμιαστὸς ἂν γένοιτ' ἀνὴρ,
κακῶς δὲ πράξας οὐχ ὑπεύθυνος πόλει·
σωθείς δ' ὁμοίως τῆςδε κοίρανεῖ χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

215 Οὐ σε βουλόμεσθα, μήτε, οὔτ' ἄγαν φοβεῖν λόγοις

Sunt enim divitiæ quidem incolumes, sed de oculis timor
est : ,

adium enim oculum domini præsentiam esse censeo.
Proinde quum hæc ita se habeant, de hac re consultores

vos mihi esse volo, Persæ, fidi senes.

Omnia enim dextra consilia in vobis mihi præsto sunt.

CHORUS.

[esse, quæ

Probe hoc scito, regina hujus terræ, non bis te dicere opus
a nobis dici aut fieri velis, quantum facultas præire voluerit.
Benevoli enim quum simus, consultores harum rerum nos

ΑΤΟΣΣΑ.

[vocaas.

In multis quidem semper nocturnis somniis
versari soleo, ex quo filius meus abducto exercitu
in Ionum terram, expugnandæ ejus cupidus, profectus est :
at nondum ullo modo tam luculentum visum mihi obstitit,
quam proxima nocte; idque tibi narrabo.

Visæ mihi sunt duæ mulieres egregie vestitæ
altera quidem vestibus Persicis induta,
altera vero Doricis, in conspectum venire, [stiores,
proceritate corporis omnibus, quæ nunc sunt, longe augu-
nec ea forma, quam reprehendas; et sorores ambæ generis
unius; patriam vero incolebant altera Græcam
sortita terram, altera barbaram.

Hæc dissidia inter se, ut videre mihi videbar,
exercebant; filius vero meus quum comperisset,
eas cohibebat et placabat, curruque
ambas jungit et cervicibus lora
imponit. Et altera quidem hoc ornatu superbe sese extollebat
et in habenis os morigerum habebat; [strumenta
altera vero indignabunda se jactabat, manibusque currus in-
divellit et summa vi ea secum abstrahit
sine habenis mediumque jugum frangit.

Excidit autem filius meus, et pater astitit

Darius cum miserans. Hunc ut videt

Xerxes, vestes circa corpus dilacerat.

Et hæc quidem noctu me vidiisse affirmo.

Postquam vero de lecto surrexi et palma pulcherrimum

fontem attigi, cum sacrifica manu

ad aram accessi, averruncis diis,

ad quos hæc sacra pertinent, libum oblatura;

video autem fugientem aquilam ad aram

Apollinis (et metu obmutui, amici),

deinde vero accipitrem conspicio cursu

celeriter alis irrudentem et unguibus caput aquilæ

vellicantem; illa vero nihil aliud egit, nisi perterrita corpus

accipitri præbuit. Hæc mihi quidem terrificæ sunt aspectu,

vobis autem auditu. Bene enim scitote, filius meus

si bona fortuna usus est, admirabilis vir futurus sit,

sin male, rationibus regno reddendis non obnoxius erit,

sed salvus in patriam restitutus pariter hujus terræ impe-

CHORUS.

[rium obtinebit.

Nolumus te, mater, verbis neque nimis redidere sollicitam,

οὔτε θαρσύνειν, θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἐκνουμένην,
εἴ τι φλαῦρον εἶδες, αἰτοῦ τῶνδ' ἀποτροπὴν λαβεῖν.
τὰ δ' ἀγὰθ' ἐκτελῇ γενέσθαι σοί τε καὶ τέκνοις σέθεν
καὶ πόλει φίλοις τε πᾶσι· δεύτερον δὲ χρὴ χοῶς
220 γῇ τε καὶ φθιτοῖς χέεσθαι· πρευμαίνῃς δ' αἰτοῦ τάδε,
σὸν πόσιν Δαρεῖον, ὅνπερ φῆς ἰδεῖν κατ' εὐφρόνην,
ἐσθλά σοι πέμπειν τέκνῳ τε γῆς ἐνερθεν ἐς φάος·
τῆμπαλιν δὲ τῶνδε γαίης κάτωχ' ἀμαυροῦσθαι
σκότῳ.

Ταῦτα θυμόμαντις ὦν σοὶ πρευμαίνῃς παρήνεσα·
225 εὖ δὲ πανταγῇ τελεῖν σοι τῶνδε κρίνομεν πέρι.

ΑΤΟΣΣΑ.

Ἀλλὰ μὲν εὖνους γ' ὁ πρῶτος τῶνδ' ἐνυπνίων
κριτῆς

παιδὶ καὶ δόμοις ἐμοῖσι τήνδ' ἐκύρωσας φάτιν.
Ἐκτελοῖτο δὴ τὰ χρηστά· ταῦτα δ', ὥς ἐφύεσαι,
πάντα θήσομεν θεοῖσι τοῖς τ' ἐνερθε γῆς φίλοις,
230 εὖτ' ἂν εἰς οἴκους μολώμεν. Κεῖνα δ' ἐκμαθεῖν θέλω,
ὦ φίλοι, ποῦ τὰς Ἀθήνας φασὶν ἰδρῦσθαι χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Τῇλε πρὸς δυσμαῖς ἀνακτος Ἰλίου φθινασμάτων.

ΑΤΟΣΣΑ.

Ἀλλὰ μὲν ἱμεῖρ' ἐμὸς παῖς τήνδε θηρᾶσαι πόλιν;

ΧΟΡΟΣ.

Πᾶσα γὰρ γίνοιτ' ἂν Ἑλλὰς βασιλέως ὑπήκοος.

ΑΤΟΣΣΑ.

235 Ὡδὲ τις πάρεστιν αὐτοῖς ἀνδροπλήθεια στρατοῦ;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ στρατὸς τοιοῦτος ἔρξας πολλὰ δὴ Μήδους κακά.

ΑΤΟΣΣΑ.

Καὶ τί πρὸς τούτοιςιν ἄλλο, πλοῦτος ἐξαρχῆς δόμοις;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀργύρου πηγὴ τις αὐτοῖς ἐστί, θησαυρὸς χθονός.

ΑΤΟΣΣΑ.

[παι;

Πότερα γὰρ τοξουλκὸς αἰγμὴ διὰ χεροῖν αὐτοῖς πρέ-

ΧΟΡΟΣ.

240 Οὐδαμῶς ἰγῆ σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σάγαι.

ΑΤΟΣΣΑ.

Τίς δὲ ποιμάνῳρ ἐπεστι κἀπιδεσπόζει στρατοῦ;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ τινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς οὐδ' ὑπήκοοι.

ΑΤΟΣΣΑ.

Πῶς ἂν οὖν μένοιεν ἄνδρας πολεμίλους ἐπὶ λυδας;

ΧΟΡΟΣ.

Ἵσσι Δαρείου πολὺν τε καὶ καλὸν φθεῖραι στρατόν.

ΑΤΟΣΣΑ.

245 Δεινὰ τοι λέγεις ἰόντων τοῖς τεκοῦσι φροντίσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἐμοὶ δοκεῖν τάχ' εἴσει πάντα νημερτῇ λόγον·

τοῦδε γὰρ δράματιμα φωτὸς Περσικὸν πρέπει μαθεῖν·

neque animum tuum confirmare; deos vero precibus adiens,
si quid sinistri vidisti, supplica, ut id a te avertant,
et bona quæ sint, rata fiant et tibi tuisque liberis
et regno omnibusque amicis; deinde vero libationes te oportet
et terræ et mortuis effundere; hæc autem benevole precare,
ut conjux tuus, Darius, quem te per somnum vidisse nar-
bona tibi filioque ab inferis in lucem mittat, [ras,
quæ vero his sint contraria, sub terra cohibita tenebris
occulat.

Hæc ego animi mei vates benevole tibi suadenda davi,
sed de his statuimus, fore ut omnia bonum eventum habeant.

ΑΤΟΣΣΑ.

At profecto benivolus tu quidem primus horum somniorum
interpretes

filio domoque meæ hanc rem decidisti (*hæc locutus es*).
Eveniant utique optima quæque. Hæc vero, uti suades,
omnia diis amicisque, qui sub terra sunt, faciemus; [volo,
quum primum domum redierimus. At interim hoc audire
o amici, ubinam terrarum Athenas sitas esse referant.

ΧΟΡΟΣ.

Procul hinc ad occidentem, ubi Solis regis occasus sunt.

ΑΤΟΣΣΑ.

Atque filiusne meus hujus urbis capiendæ avidus erat?

ΧΟΡΟΣ.

Certe, omnis enim Græca terra in regis ditionem veniret.

ΑΤΟΣΣΑ.

Adeone illi virorum copia in populo suo abundant?

ΧΟΡΟΣ.

Et populus talis multa profecto mala Medis infixit.

ΑΤΟΣΣΑ.

[gnar?

Et quid præterea habent aliud? divitiarum illis sunt satis ma-

ΧΟΡΟΣ.

Argenti fons illis est, thesaurus terræ.

ΑΤΟΣΣΑ.

Num vulnifica sagittarum cuspis in illorum manibus fulget?

ΧΟΡΟΣ.

[matura.

Nequaquam: hastæ statario certamini aptæ et clypeata ar-

ΑΤΟΣΣΑ.

Quis vero dominus illis præest populoque imperat?

ΧΟΡΟΣ.

Nullius viri servi vocantur nec ulli dicto audientes sunt.

ΑΤΟΣΣΑ.

Quomodo igitur hostes peregrinos irrumpentes sustineant?

ΧΟΡΟΣ.

[verint.

Ita ut Darii magnum et bene exornatum exercitum dele-

ΑΤΟΣΣΑ.

Terribilia narras, ut parentes prosectororum *Athenas* sol-
liciti esse debeant.

ΧΟΡΟΣ.

[resciscas;

At ut mihi videtur, mox omnem rem verissime, ut est,
nam hujus viri cursus Persicus aspectum præ se fert, ut
[te docturus sit;

καὶ φέρεται σαφές τι πρῆγος ἐσθλὸν ἢ κακὸν κλύειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡ γῆς ἀπάσης Ἀσιάδος πόλιν καὶ,
250 ὦ Περσὶς αἶα καὶ πολλὸς πλούτου λιμὴν,
ὥς ἐν μιᾷ πληγῇ κατέφθαρται πολλὸς
ὄλβος, τὸ Περσῶν δ' ἄνθος οἴχεται πεσόν.
Ὡμοί, κακὸν μὲν πρῶτον ἀγγέλλειν κακὰ·
ὁμοίως δ' ἀνάγκη πᾶν ἀναπτύξει πάθος,
255 Πέρσαι· στρατὸς γὰρ πᾶς ὄλωλε βαρβάρων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνι' ἄνια κακὰ, νεόκοτα Στρ. α'.
καὶ δαί'. Αἰαί, διαίνεσθε, Πέρσαι, τόδ' ἄχος κλύον·

ΑΓΓΕΛΟΣ.

260 Ὡς πάντα γ' ἐστὶ ἐκεῖνα διεπεπλεγμένα·
αὐτὸς δ' ἀέλπτως νόστιμον βλέπω φάος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μακροβίτος δὲ γέ τις Ἀντ. α'.
265 αἰὼν ἐφάνθη γεραίοις, ἀκούειν τόδε πῆμ' ἀέλπτον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Καὶ μὴν παρῶν γε κοῦ λόγους ἄλλων κλύων,
Πέρσαι, φράσκιμ' ἂν οἷ' ἐπορσύνθη κακὰ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅτοτοτοῖ, μάταν Στρ. β'.
τὰ πολλὰ βέβηλα παμμιγῇ
270 γῆς ἀπ' Ἀσίας ἦλθ' ἐπ' αἶαν
δῶκαν Ἑλλάδα χῶραν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πλήθουσι νεκρῶν εὐσπότης ἐφθαρμένων
Σαλαμῖνος ἀκτὰ πᾶς τε πρόσχωρος τόπος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅτοτοτοῖ, φίλων Ἀντ. β'.
275 ἀλίδονα σώματα πολυδαφῇ
καταθανόντα λέγεις φέρεσθαι
πλαγχοῖς ἐν διπλάκισιν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐδὲν γὰρ ἤρκει τόξα, πᾶς δ' ἀπώλλυτο
στρατὸς δαμασθεὶς ναίοισιν ἱμβολαῖς.

ΧΟΡΟΣ.

280 Ἰού' ἀποτμον βοᾶν Στρ. γ'.
δυσαιανῇ Πέρσαις
δάροις, ὥς πάντα παγκάκως
ἔθεον, αἰαί, στρατοῦ φθαρίντος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡ πλείστον ἔχθος ὄνομα Σαλαμῖνος κλύειν
285 φεῦ τῶν Ἀθηνῶν ὥς στένω μεμνημένος.

ΧΟΡΟΣ.

Στυγαὶ δ' Ἀθῆναι δάροις, Ἀντ. γ'.
μεμνησθαὶ τοι πάρα
ὥς πολλὰς Περσίδων μάταν
ἐκτισαν εὐνίδας ἡδ' ἀνάνδρους.

ΑΤΟΣΣΑ.

290 Σιγῶ πάλαι δύστηνος ἐπεπληγμένη
κακοῖς ὑπερβάλλει γὰρ ἤδε συμφορὰ,

et perspicuam rem aliquam aut bonam aut malam auditu
[affert.

NUNCIUS.

O totius terræ Asiaticæ oppida,
o terra Persica et ingens divitiarum portus,
ut una plaga interit magna illa
opulentia, Persarumque flos deciduus interit! [ciare,
O me miserum! malum est quidem primum mala nun-
tamen omnem calamitatem explicare necesse est,
Persæ; totus enim barbarorum exercitus perit.

CHORUS.

Tristia, tristia mala, nova et misera! Heu, heu! illacri-
mate, Persæ, hac clade audita.

NUNCIUS.

Nam omnia quidem illa prorsus sunt deleta;
et ipse ego præter spem reditus lucem video.

CHORUS.

Profecto longæva hæc vita senibus contigit, ut calami-
tatem inexpectatam audiremus.

NUNCIUS.

[edoctus,
Et sane præsens quum adfuerim, nec aliorum narratione
Persæ, vobis exponam quanta mala nobis acciderunt.

CHORUS.

Heu, eheu, heu! frustra multa tela omnigena (multa-
rum gentium) ex Asia terra in hostilem terram, regionem
Græcam, irruerunt.

NUNCIUS.

Opplata sunt mortuis misere perentis
Salaminis littora et tota contermina regio.

CHORUS.

Heu, eheu, heu! amicorum corpora fluctibus jactata,
multo sanguine imbuta mortua in fluitantibus navium-ta-
bulis ferri narras.

NUNCIUS.

Nihil tela nos javerunt; totus vero interit
exercitus navium concursu oppressus.

CHORUS.

Funde clamorem infelicem, lugubrem Persis miseris; nam
omnia illi pessime, eheu, gesserunt exercitu deleta.

NUNCIUS.

O nomen Salaminis auditu acerbissimum!
heu, ut ingemisco Athenarum memor!

CHORUS.

Terribiles Athenæ sunt hostibus; jam licet meminisse,
quam multas Persidas frustra (i. e. sine victoria Persa-
rum) viris viduas orbatasque fecerint.

ΑΤΟΣΣΑ.

Jam diu misera taceo attonita
malis: nam hæc calamitas superat,

τὸ μήτε λέξαι μήτ' ἐρωτῆσαι πάθῃ.
 Ὅμως δ' ἀνάγκη πημονὰς βροτοῖς φέρειν
 θεῶν διδόντων· πᾶν δ' ἀναπτύξας πάθος
 205 λέξον καταστάς, καὶ στένεις κακοῖς ὄμως,
 τίς οὐ τέθνηκε, τίνα δὲ καὶ πενθήσομεν
 τῶν ἀρχελάων δοτ' ἐπὶ σκηπτουχίᾳ
 ταχθεὶς ἀνάνδρον τάξιν ἡρήμου θανόν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ φάος βλέπει.

ΑΤΟΣΣΑ.

210 Ἐμοῖς μὲν εἴπας δώμασιν φάος μέγα
 καὶ λευκὸν ἤμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχλήμου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἀρτεμδάρης δὲ μυρίας ἵππου βραβεὺς
 στύρλους παρ' ἀκτὰς θείνεται Σιληνίων·
 χιὼ χιλιάρχος Δαδάκης πληγῇ δορὸς
 206 πῆδημα κοῦρον ἐκ νεὸς ἀφῆλατο·
 Τενάγων τ' ἄριστος Βακτρίων ἰθαγενὴς
 θαλασσόπληκτον νῆσον Ἀϊαντος πολεῖ.
 Αἰαίος, Ἀρσάμης τε κάργῃστῃς τρίτος,
 οἷδ' ἀμφὶ νῆσον τὴν πελειοθρέμμενα
 210 νικώμενοι κύρισον ἰσχυρὰν χθονά·
 πηγαῖς τε Νείλου γειτονῶν Αἰγυπτίου
 Ἀρκεὺς, Ἀδεύης, καὶ Φερεσσεύης τρίτος,
 Φαρνοῦχος, οἷδε ναὸς ἐκ μιᾶς πέσον.
 Χρυσεὺς Μάταλλος μυριόνταρχος θανόν,
 215 ἵππου μελαίνης ἡγεμὼν τρισμυρίας,
 πυρσὴν ζαπληθῇ δάσκιον γενειάδα
 ἔτειγγ', ἀμείβων χρῶτα πορφυρᾷ βαφῇ.
 Καὶ Μάγος Ἀραβός, Ἀρτάμης τε Βάκτριος,
 σκληρὰς μέτοιχος γῆς ἐκεῖ κατέφθιτο.
 220 Ἀμηστρίς Ἀμφιστρεύς τε πολύπονον δόρυ
 νωμῶν, ὃ τ' ἰσθλὸς Ἀριόμαρδος Σάρδεσι
 πίνθος παρασχών, Σεισάμης δὲ Μύσιος,
 Θάρυβις τε πεντήκοντα πεντάκις νεῶν
 ταγὸς, γένος Λυρναῖος, εὐειδὲς ἀνὴρ,
 225 καῖται θανὼν δειλαῖος οὐ μάλ' εὐτυχὸς·
 Συέννεσίς τε πρῶτος εἰς εὐψυχίαν,
 Κιλίκων ἀπαρχός, εἷς ἀνὴρ πλεῖστον πόν
 ἐχθροῖς παρασχών, εὐκλεὺς ἀπόλετο.
 Γοιωνδὲ γ' ἀρχῶν νῦν βυμενήσθην πέρι·
 230 πολλῶν παρόντων δ' ὀλίγ' ἀπαγγέλλω κακά.

ΑΤΟΣΣΑ.

Αἰαί, κακῶν ἔφιστα δὴ κλύω τάδε,
 αἰσχὴ τε Πέρσαις καὶ λιγέα κωχύματα.
 Ἄτάρ φράσον μοι τοῦτ' ἀναστρέψας πάλιν,
 πόσον δὲ πλῆθος ἦν νεῶν Ἑλληνίδων,
 235 ὥστ' ἀξιῶσαι Περσικῶν στρατεύματι
 μάχην συνάψαι ναίοισιν ἐμβολαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πλήθους μὲν ἂν σάφ' ἴσθ' ἔχει βαρβάρους
 νηυσὶν κρατῆσαι. Καὶ γὰρ Ἑλλήσιν μὲν ἦν
 ὁ πᾶς ἀριθμὸς ἐς τριακάδας δέκα
 νεῶν, δεκάς δ' ἦν τῶνδε χωρὶς ἑκακτος·

ut neque loqui neque cladem exquirere possim.
 Tamen necesse est mortales ferro calamitates
 diis dantibus. Omnem vero cladem explicans
 animo composito nobis refer, etsi miseris ingemiscis tamen,
 quis non occiderit, quemque deslebamus
 ex ducibus, qui quidem in imperio
 constitutus mortuus ordinem duce orbatum reliquerit.

NUNCIUS.

Xerxes ipse vivit et lucem videt.

ATOSSA.

Domo meæ magnam lucem denunciasti
 diemque candidum ex atra nocte.

NUNCIUS.

Artembares, innumerabilis equitatus magister,
 ad aspera littora Sileniarum percutitur;
 et chiliarchus Dadaces plaga hastæ accepta
 pernici saltu de nave exsiluit;
 et Tenagon, strenuissimus Bactriorum incola,
 Ajacis insulam maris fluctibus pulsam inhabitat
 Lilaus et Arsames et tertius Argestes
 hi circa insulam, columbarum nutricem (*Salaminaem*),
 victi in asperum littus impingebantur.
 Fontibus Nili Egyptii accola
 Arceus, Adeues et Pheresseues tertius,
 Pharnuchus, hi ex una nave exciderunt.
 Chryseus Matallus myriadum magister cæsus,
 atri equitatus triginta millium dux,
 rutilam, spissam, horridam barbam,
 colorem purpurea tinctura sanguinis mutans, madefecit.
 Et Magus Arabus, Artamesque Bactrius
 asperæ terræ (*Salaminis*) jam factus incola illic interit.
 Amestris Amphistreusque letiferam hastam
 torquens, nobilisque Ariomardus Sardibus
 luctum afferens, Sisamesque Myaius,
 et Tharybis quinquies quinquaginta navium
 ductor, genere Lynæus, vir conspicuus,
 miser peremtus jacet minime feliciter.
 Syennesisque princeps virtute animi,
 Cilicum dux, qui unus vir plurimum laborem
 hostibus exhibuit, gloriose occubuit.
 Talium quidem ducum recordatio me subiit;
 pauca vero mala ex multis, quæ præsto sunt, tibi refero.

ATOSSA.

Heu! malorum summa quæ sint, hæc audio,
 quæ et probra Persis et gravissimas lamentationes afferunt.
 At dic mihi orationem tuam replicans,
 quantus numerus Græcarum navium fuerit,
 ut cum exercitu Persarum auderent
 concursu nautico manum conserere.

NUNCIUS.

Si per numerum stetitisset, certo scias barbaros
 navibus superiores futuros fuisse. Etenim Græcis fuit
 totus numerus ad decies triginta
 naves, et præterea selectæ decem.

Ξέρξη δέ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιάς μὲν ἦν
ὧν ἦγε πλῆθος, αἱ δ' ὑπέρκομποι τάχει
ἐκπτόν ἐς ἧσαν ἐπτά θ' ὧδ' ἔχει λόγος.

Μή σοι δοκοῦμεν τῇδε λειπθῆναι μάχῃ;
345 ἀλλ' ὧδε δαίμων τις κατέφθειρε στρατὸν,
τάλαντα βρῖσας οὐκ ἰσορρόπῃ τύχῃ.

ΑΤΟΣΣΑ.

Θεοὶ πόλιν σῶζουσι Παλλάδος θεᾶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἔστ' ἄρ' Ἀθηνῶν ἔστ' ἀπόρρητος πόλις.
ἀνδρῶν γὰρ ὄντων ἔρκος ἐστὶν ἀσφαλὲς.

ΑΤΟΣΣΑ.

350 Ἀρχὴ δὲ νηυσὶ ξυμβολῆς τίς ἦν φράσον,
τίνες κατῆρξαν, πότερον Ἑλλήνες, μάχης,
ἢ παῖς ἑμὸς, πλήθει καταυχήσας νεῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἦρξεν μὲν, ὦ δέσποινα, τοῦ παντὸς κακοῦ
φανείς ἀλάστορ ἢ κακὸς δαίμων ποθέν.

355 Ἀνὴρ γὰρ Ἑλλήν ἐξ Ἀθηναίων στρατοῦ
ἔλθων ἔλεξε παιδὶ σὺ Ξέρξη τάδε,
ὥς εἰ μελαίνης νυκτὸς ἵσταται κνέφας,
Ἑλλήνες οὐ μενοῖεν, ἀλλὰ σέλιμασι
ναῶν ἐπενθορόντες ἄλλος ἄλλοσι

360 δρασμῶν κρυφαίῳ βίοντι ἐκσωσόμετο.

Ὁ δ' εὐθὺς ὡς ἤκουσεν, οὐ ξυνεῖς δόλον
Ἑλλήνος ἀνδρὸς οὐδὲ τὸν θεῶν φόβον,
πᾶσιν προφωνεῖ τόνδε ναυάρχῳ λόγον·
εὖτ' ἂν φλέγων ἀκτίσιν ἥλιος χθόνα

365 λήξῃ, κνέφας δὲ τέμενος αἰθέρος λάβῃ,
τάξαι νεῶν στῆρος μὲν ἐν στίχοις τρισίν,
ἐκπλους φυλάσσειν καὶ πόρους ἀλιρρόθους,
ἄλλας δὲ κύκλῳ νῆσον Αἴαντος περὶ·
ὥς εἰ μόρον φευξοίαθ' Ἑλλήνες κακόν,

370 ναυσὶν κρυφαίως δρασμὸν εὐρόντες τινά,
πᾶσι στέρεσθαι κρατὸς ἦν προκείμενον.

Τοσαῦτ' ἔλεξε χάρθ' ὑπ' ἐκθύμου φρενός·
οὐ γὰρ τὸ μέλλον ἐκ θεῶν ἠπίστατο.

Οἱ δ' οὐκ ἀδόσμως, ἀλλὰ πειθάρχῳ φρενὶ
375 δεῖπνόν τ' ἐπορσύνοντο, ναυδάτης τ' ἀνὴρ
τροποῦτο κώπῃν σκαλὸν ἀμφ' εὐήρετμον.

Ἐπεὶ δὲ φέγγος ἡλίου κατέφθιτο
καὶ νύξ ἐπῆει, πᾶς ἀνὴρ κώπῃς ἀναξ
ἐς ναῦν ἐχώρει πᾶς ὅ' ὄπλων ἐπιστάτης·

380 τάξιν δὲ τάξιν παρεκάλει νεὸς μακρᾶς·
πλῆουσι δ' ὡς ἐκαστος ἦν τεταγμένος,
καὶ πάννηχοι δὴ διάπλουν καθίστασαν
ναῶν ἀνακτες πάντα ναυτικὸν λεόν·
καὶ νύξ ἐχώρει, κοῦ μάλ' Ἑλλήνων στρατὸς

385 κρυφαῖον ἐκπλουν οὐδαμῇ καθίστατο·

ἐπεὶ γε μέντοι λευκόπωλος ἡμέρα
πᾶσαν κατέσχε γαῖαν εὐφειγῆς ἰδεῖν,
πρῶτον μὲν τ' ἤχη τ' κέλαδος Ἑλλήνων πάρα
μολπηδὸν εὐφρήμασιν, ὄρθιον δ' ἄμα

390 ἀντηλάλαξε νησιώτιδος πέτρας

Xerxi autem, etenim novi, mille erant,
quibus præerat, numero, et quæ celeritate præstabant,
bis centum erant et septem. Sic se habet ratio.

Num tibi hac parte pugnae inferiores fuisse videmur?
sed deus aliquis ita exercitum delevit,
quum lances non æquilibri fortuna premeret.

ΑΤΟΣΣΑ.

Dii urbem Palladis deæ servant.

NUNCIUS.

Est profecto Athenarum urbs, est incolumis;
quum enim viri supersint, firmum munimentum est.

ΑΤΟΣΣΑ.

Quod vero initium concursus navibus fuerit, nobis narra;
utri priores prælium ingressi sint, Græci
an filius meus numero navium superbiens.

NUNCIUS.

Initium totius mali, o regina, fecit
infestus vindex aut malus genius aliunde interveniens.

Hommo enim Græcos ex Atheniensium exercitu
venit Xerxiq[ue] filio tuo hæc dixit:

Quum primum noctis caligines ingruissent,
Græcos non mansuros esse, sed transtris
navium insilientes aliam alio
clandestina fuga vitam esse servaturos.

Ille vero statim, quum audisset, dolo non intellecto
Græci hominis nec deorum invidia,
omnibus navium præfectis hoc præcepit,
ut simulac sol radiis terram urere
desierit tenebraeque templa cæli occuparint,
navium agmen tribus ordinibus disponerent,
exitusque observarent viasque marinas,
et alias circa insulam Ajacis (*Salamina*) constituerent;
adeo ut, si malam perniciem Græci effugituri essent,
occasione aliqua clandestinae fugæ reperta,
omnibus capitis pœna esset proposita.

Hæc ille audaci et alacri animo edixit:

non enim, quod a diis impendebat, intelligebat.

Illi vero non sine ordine, sed obsequenti animo

cœnam parabant, et nauta quisque

strupo remum ad scalnum remis aptum religabat.

Postquam vero solis lumen occidit

et nox appetebat, unusquisque remi moderator

navem conscendit, et una quisque miles classarius.

Ordo ordinem longæ navis (*classis*) exhortabatur;

navigantque ut quisque constitutus erat,

et per totam noctem huc illuc pernavigantes ordinabant

præfecti navium omnes nauticas copias.

Et nox præteriiit, neque uspiam Græcorum exercitus

clandestinum exitum ullo loco tentabat.

Postquam vero albis equis advectus dies

lucidus aspectu totam regionem collustrabat,

primum cum clangore clamor a Græcis

in preanis modum fausto omine sublatus resonuit, simul

reboavit ab insulae saxeis littoribus

[que alta voce

ἡχώ· φόβος δὲ πᾶσι βαρβάρους παρῆν
 γνώμης ἀποσπαιεῖσιν· οὐ γὰρ ὡς φυγῇ
 παιῶν' ἐρύμνουν σεμνὸν Ἑλλήνας τότε,
 ἀλλ' ἐς μάχην ὁρμῶντες εὐψύχῳ θράσει.
 395 Σάλπιγξ δ' αὐτῇ πάντ' ἐκεῖν' ἐπέφλεγεν·
 εὐθὺς δὲ κώπης ῥοδιάδος ξυνεβολῇ
 ἔπαισαν ἄλμην βρύχιον ἐκ χελεύσματος,
 θοῶς δὲ πάντες ἦσαν ἐκφανεῖς ἰδεῖν
 τὸ δεξιὸν μὲν πρῶτον εὐτάκτως κέρας
 400 ἡγεῖτο κόσμῳ, δεύτερον δ' ὁ πᾶς στόλος
 ἐπεξεχώρει, καὶ παρῆν ὁμοῦ κλύειν
 πολλὴν βοήν, ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
 ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
 παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρίων ἔδη,
 405 θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.
 Καὶ μὲν παρ' ἡμῶν Περσίδος γλώσσης ῥόθος
 ὑπηντίαζε, κοῦκ ἔτ' ἦν μέλλειν ἀκμή.
 Εὐθὺς δὲ ναῦς ἐν νηὶ χαλκῇρη στόλον
 ἔπαισεν· ἦρξε δ' ἐμβολῆς Ἑλληνικῇ
 410 ναῦς, κάποθραύει πάντα Φοινίσσης νεὸς
 κόρυμβ', ἐπ' ἄλλην δ' ἄλλος ἰθύνει δόρυ.
 Τὰ πρῶτα μὲν δὴ βεῦμα Περσικοῦ στρατοῦ
 ἀντείχεν ὡς δὲ πλῆθος ἐν στενωῖ νεῶν
 ἤθροιστ', ἀρωγὴ δ' οὔτις ἀλλήλοις παρῆν,
 415 αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν ἐμβολαῖς χαλκοστόμοις
 παύοντ', ἔθρυνον πάντα κωπήρη στόλον,
 Ἑλληνικαὶ τε νῆες οὐκ ἀφραδμόνως
 κύκλοι πέριξ ἔθεινον, ὑπτιούτο δὲ
 σκάρῃ νεῶν, θάλασσα δ' οὐκ ἔτ' ἦν ἰδεῖν,
 420 ναυαγίων πλήθουςα καὶ φόνου βροτῶν·
 ἀκταὶ δὲ νεκρῶν χοιράδες τ' ἐπλήθυσαν·
 φυγῇ δ' ἀκόσμως πᾶσα ναῦς ἡρέσσετο,
 ὅσαιπερ ἦσαν βαρβάρου στρατεύματος·
 τοὶ δ' ὥστε θύννους ἢ τιν' ἰχθύων βόλον
 425 ἀγαῖσι κωπῶν θραύσμασιν τ' ἱρεπίων
 ἔπαιον, ἐρράχιζον, οἰμωγῇ δ' ὁμοῦ
 κωκύμασιν κατεῖχε πελαγίαν ἄλα,
 ἕως κελαινῆς νυκτὸς ὁμί' ἀφειλετο.
 Κακῶν δὲ πλῆθος, οὐδ' ἂν εἰ δέχ' ἡματα
 430 στοιχηγοροῖην, οὐκ ἂν ἐκπλήσαιμι σοι.
 Εὖ γὰρ τόδ' ἴσθι, μηδ' αὖ' ἡμέρᾳ μιᾷ
 πλῆθος τοσοῦτ' ἀριθμὸν ἀνθρώπων θανεῖν.

ΑΤΟΣΣΑ.

Αἰαί, κακῶν δὲ πῖλαγος ἔρρωγεν μέγα
 Πέρσαις τε καὶ πρόπαντι βαρβάρων γένει.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

435 Εὖ νῦν τόδ' ἴσθι μηδέπω μεσοῦν κακόν·
 τοιάδ' ἐπ' αὐτοὺς ἦλθε συμφορὰ πάθους,
 ὡς τοῖσδε καὶ οἷς ἀντιστηκῶσαι ῥοπή.

ΑΤΟΣΣΑ.

Καὶ τίς γένοιτ' ἂν τῆσδ' ἔτ' ἐχθίων τύχη;
 Λέξον τίν' αὖ φῆς τήνδε συμφορὰν στρατῶ
 440 ἰλθεῖν κακῶν ῥέπουσαν ἐς τὰ μάλιστα.

percussus sonitus; metus autem omnes barbaros subit,
 quum spe essent depulsi; non enim ut in fugam versi
 tunc alium peranem Græci canebant,
 sed in pugnam procedentes audaci animo.
 Tuba vero sonitu omnia illa accendebat:
 statimque juncto remorum strepentium ictu
 raucas maris undas ad hortatoris voces verberarunt,
 extemploque omnes in conspectu aderant.
 Ac dextrum quidem cornu primum bene composito
 ordine præibat, deinde vero universa classis
 subsequebatur, unaque licebat audire
 magnum clamorem, O filii Græcorum, ite,
 liberate patriam, liberate
 liberos, uxores, deorumque patriorum sedes,
 atque sepulcra majorum; nunc pro omnibus certamen est.
 Atqui a nobis Persicæ linguæ strepitus
 illis occursabat, nec erat amplius cunctandi locus.
 Illico vero navis navi æneum rostrum
 impexit; incepit autem concursum Græca
 navis et confregit omnia Phœnicis navis
 aplustria; in aliam vero alios navigium dirigebat.
 Initio quidem torrens Persici exercitus
 resistebat; quum vero multitudo navium in angustias
 coartaretur nec auxilii invicem ferendi copia esset,
 ipsi autem Persæ ab ipsis navium suarum æneo concursu
 percuterentur, omnem remorum apparatus frangebant,
 Græcæque naves non imprudenti consilio [bantur
 undique *naves Persicas* cingentes perforabant, et everte-
 navigiorum alvei, nec mare amplius conspici poterat
 naufragiis coopertum et cæsis corporibus:
 littora autem et scopuli mortuis redundabant:
 hinc fugam unaquæque navis sine ordine capessivit,
 quotquot erant barbari exercitus.
 Græci autem ut thynnos aut alium piscium jactum
 fragminibus remorum aut laceris naufragiorum tabulis
 percutiebant, obtruncabant; et lamentatio simul
 cum fletu æquoreum mare opplebat,
 donec eos atræ noctis oculus abstulit.
 Malorum autem multitudinem ne si decem quidem dies
 narrando consumerem, tibi prorsus consummarem.
 Probe enim hoc scito, nunquam uno die
 multitudinem hominum tanti numeri periisse.

ΑΤΟΣΣΑ.

Heu! profecto malorum magnum mare irrumpit
 et in Persas et in omne barbarorum genus.

NUNCIUS.

Certo nunc hoc scito, nondum malorum dimidium relatum
 Talis in illos copia calamitatis incidit, [esse:
 ut ea, quæ narravi, pondere vel bis superet.

ΑΤΟΣΣΑ.

Et quænam fortuna hac etiam infestior acciderit?
 Dic quam rursus hanc calamitatem in exercitum memor-
 incidisse, quæ in majora mala sese vergeret.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Περσῶν δοιοίπερ ἦσαν ἀχμαῖοι φύσιν,
φυγὴν τ' ἀριστοὶ κευγένειαν ἐκπρεπεῖς,
αὐτῷ τ' ἀνακτι πίστιν ἐν πρώτοις αἰεὶ,
τεθνήσιν οἰκτρῶς δυσκλειεστάτῳ μόρῳ.

ΑΤΟΣΣΑ.

415 Οἱ γὰρ τάλαινα συμφορᾷς κακῆς, φίλοι.
Πόλῳ μόρῳ δὲ τούσδε φῆς ὀλωλέναι;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Νῆσός τις ἐστὶ πρόσθε Σαλαμῖνος τόπων,
βαιὰ, δύστορμος ναυσὶν, ἣν ὁ φιλόχορος
Ἦν ἐμβάτευει, ποντίας ἀκτῆς ἐπὶ.
420 Ἐνταῦθα πέμπει τούσδ', ὅπως δὲ ἂν νεῶν
φθαρέντες ἐχθροὶ νῆσον ἐκωλοῖατο,
κτείνειν εὐχείρωτον Ἑλλήνων στρατὸν,
φίλους δ' ἐπεκωλύειν ἐναλίων πόρων·
κακῶς τὸ μέλλον ἱστορῶν. Ὡς γὰρ θεὸς
425 ναῶν ἔδωκε κῆδος Ἑλλήσιν μάχης,
αὐθημερὸν φράξαντες εὐχάλοισι δέμας
ἐπλοῖσι ναῶν ἐξέθρυσκον· ἀμφὶ δὲ
κυκλοῦντο πᾶσιν νῆσον, ὥστ' ἀμνηχεῖν
ἔποι τράποιντο. Πολλὰ μὲν γὰρ ἐκ χειρῶν
430 πέτραισιν ἤρασσοντο, τοξικῆς δ' ἀπὸ
θήμαιγρος ἰοὶ προσπίπτοντες ὠλλυσαν·
ταῖος δ' ἐφορμηθέντες ἐξ ἐνὸς βόθρου
παίουσι, κρεοκοποῦσι δυστήνων μέλη,
ἕως ἀπάντων ἐξαπέθειραν βίον.
435 Ἐέρξης δ' ἀνώμωξεν κακῶν ὁρῶν βάθος·
ἔδραν γὰρ εἶχε παντὸς εὐαγῆ στρατοῦ,
ὕψηλόν ὄχθον ἀγχι πελαγίης ἄλός·
ῥήξας δὲ πέπλους κἀνακωκύσας λιγύ,
πεζῷ παραγγείλας ἄρ' ἀστρατεύματι,
440 ἴησ' ἀκόσμου ξὺν φυγῇ· τοιάνδε σοὶ
πρὸς τῇ πάροιθε συμφορᾷ πάρα στένειν.

ΑΤΟΣΣΑ.

ὦ στῆνέ δαῖμον, ὡς ἄρ' ἐψεύσας φρενῶν
Πέρσης· πικρὰν δὲ παῖς ἐμὸς τιμωρίαν
κλεινῶν Ἀθηνῶν εἶρε, κοῦκ ἀπήρκεσεν
445 οὐς πρόσθε Μαραθῶν βαρβάρων ἀπώλεσεν
ῶν ἀντίποινα παῖς ἐμὸς πράξειν δοκῶν,
τοσόνδε πλήθος πημάτων ἐπέσπασε.
Σὺ δ' εἰπὲ ναῶν αἱ πεφεύγασιν μόρον,
ποῦ τάσδ' ἔλειπες· οἶσθα σημῆναι τορῶς;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

450 Ναῶν γε ταχοὶ τῶν λελειμμένων σύδην
κατ' οὔρον οὐκ εὐχοσμον αἶρονται φυγὴν.
Στρατὸς δ' ὁ λοιπὸς ἐν τε Βοιωτῶν χθονὶ
διώλλυθ', οἱ μὲν ἀμφὶ κρηναῖον γάνος
δίψῃ πονοῦντες, οἱ δ' ὑπ' ἀσθματικῶς κενοὶ
455 διεκπερῶμεν ἐς τε Φωκίων χθόνα
καὶ Δωρίδ' αἶαν, Μηλιά τε κόλπον, οὗ
Σπερχιδὸς ἄρδαι πεδίον εὐμενεῖ ποτῶ·
κἀντεῦθεν ἤμας γῆς Ἀχαιῶος πέδον
καὶ Θεσσαλῶν πόλιν· ὑπεσπανισμένους

NUNCIUS.

Quotquot Persarum corpore vigeant
et animo optimi erant et nobilitate præcipui,
Ipsique regi in primis semper fidi,
misere ingloriosissima morte perierunt.

ΑΤΟΣΣΑ.

O me miseram tristi fortuna, amici!
Quali vero morte hosce ais periisse?

NUNCIUS.

Insula quædam est prope Salaminis littora,
parva, navibus importuna, quam chorearum amator
Pan frequentat in ora maritima.
Illuc Xerxes hos mittit, ut quum ex navibus
hostes fusi in insulam salvi se recepissent,
exercitum Græcorum superato facilem truckarent,
amicos vero ex fluctibus maris susceptos servarent,
male ille quæ futura essent, præsagens. Quum enim deus
Græcis navalis pugnae gloriam dedisset,
hi eo ipso die corpora circumdati aeneis
armis ex navibus desilierunt et
totam insulam circumdabant, ut Persæ non haberent
quo sese verterent. Multum enim ex manibus
lapidibus missis incescebantur, atque ab arcuum
nervis sagittæ missæ eos perimebant.
Postremo vero omnes uno impetu irrumpentes
eos cadunt, obtruncant, amputant miserorum artus;
donec omnium vitam prorsus perdiderunt.
Xerxes autem malorum voraginem intuens ingeruit;
nam sedem habebat, unde totum exercitum conspicere po-
tuit altum collem prope aestuosum mare: [erat,
laceratis autem vestibus altaque voce ejulans
statim pedestrem exercitum redire jussit,
et ipse incondita fuga se proripuit. Talem tibi
calamitatem ad priorem deplorare jam licet.

ΑΤΟΣΣΑ.

O numen infensum, quantopere spem Persarum
fefellisti! Acerbam filius meus molctam
a claris Athenis invenit; nec suffecerunt
quos Marathon olim barbaros leto dedit.
Quorum ultionem quum filius meus exacturum se esse spe-
tantam calamitatis molem sibi contraxit. [raret,
Tu vero dic, naves quæ perniciem effugerint,
ubi has reliqueris. Scin' manifesto dicere?

NUNCIUS.

Navium quidem, quæ supererant, duces propere
secundo vento usi in inconditam fugam se vertunt.
Exercitus vero, qui salvus erat, in Boeotiorum terra
interiit, alii circum fontium latices
siti laborantes; ceteri labore exhausti
in Phocensium terram transivimus
et Doridem; Meliumque sinum, ubi
Sperchius agros benigno potu irrigat.
Et deinde nos terræ Achæidis solum
et Thessalorum urbs exhaustos inopia

450 βορᾶς ἐδέξαντ'· ἐνθα δὴ πλείστοι θάνον
 δίψῃ τε λιμῷ τ'· ἀμφοτέρω γὰρ ἦν τάδε.
 Μαγνητικὴν δὲ γαῖαν ἤδὲ Μακεδόνων
 χώραν ἀφικόμεσθ', ἐπ' Ἀξίου πόρον,
 Βόλβης θ' ἑλκίον δόνακx, Παγγαῖόν τ' ὄρος,
 495 Ἰδωνίδ' αἶαν· νυκτὶ δ' ἐν ταύτῃ θεὸς
 χειμῶν' ἄωρον ὤρσε, πηγνύσιν δὲ πᾶν
 ῥέεθρον ἄγνοῦ Στρυμόνος· θεοὺς δέ τις
 τὸ πρὶν νομίζων οὐδαμῶς, τότε ἠύχετο
 λιταῖσι, γαῖαν οὐρανόν τε προσκυνῶν.
 500 Ἐπεὶ δὲ πολλὰ θεοκλυτῶν ἐπαύσατο
 στρατὸς, περὰ κρυσταλλοπῆγx διὰ πόρον·
 χῶστις μὲν ἤμῶν, πρὶν σχεδασθῆναι θεοῦ
 ἔκτινας, ὠρμήθη, σείσωσμένος κυρεῖ.
 Φλέγων γὰρ αὐγαῖς λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 505 μέσον πόρον διῆκε, θερμαίνων φλογί·
 πίπτον δ' ἐπ' ἀλλήλοισιν· εὐτυχὴς δέ τοι
 ὅστις τάχιστα πνεῦμ' ἀπέρρηξεν βίου.
 Ὅσοι δὲ λοιποὶ κάτυχον σωτηρίας,
 Θρήκην περάσαντες μόγις πολλῶ πόνῳ,
 510 ἤκουσιν ἐκφυγόντες, οὐ πολλοὶ τινες,
 ἐφ' ἱστιοῦχον γαῖαν· ὡς στένειν πόλιν
 Περσῶν, ποθοῦσαν φιλότατην ἦεν χθονός.
 Ταῦτ' ἐστ' ἀληθὴ· πολλὰ δ' ἐκλείπω λέγων
 κακῶν ἃ Πέρσαις ἐγκατέσκηψεν θεός.

ΧΟΡΟΣ.

515 ὦ δυσπρόνυθε δαίμον, ὡς ἄγαν βαρὺς
 ποδοῖν ἐνέλλου παντὶ Περσικῷ γένει.

ΑΤΟΣΣΑ.

Οἱ γὰρ τάλαινα διαπεπραγμένου στρατοῦ·
 ὦ νυκτὸς ὄψις ἐμφανὴς ἐνυπνίων,
 ὡς κάρτα μοι σαφῶς ἐδήλωσας κακά.
 520 Ὑμεῖς δὲ φαύλως αὐτ' ἄγαν ἐκρίνατε.
 Ὅμως δ' ἐπειδὴ τῇδ' ἐκύρωσεν φάτις
 ὑμῶν, θεοῖς μὲν πρῶτον εὐχασθαι θέλων·
 ἔπειτα γῇ τε καὶ θητοῖς δωρήματα
 ἤξω λαβοῦσα πάλανον ἐξ οἴκων ἐμῶν·
 525 ἐπίσταμαι μὲν ὡς ἐπ' ἐξειργασμένοις,
 ἀλλ' ἐς τὸ λοιπὸν εἴ τι δὴ λῶν πέλαι.
 Ὑμᾶς δὲ χρὴ πρὶ τοῖσδε τοῖς πεπραγμένοις
 πιστοῖσι πιστὰ συμφέρειν βουλευματα·
 καὶ παῖδ', εἴαν περ δεῦρ' ἐμοῦ πρόσθεν μολῇ,
 530 παρηγορεῖτε, καὶ προπέμπετε ἐς δόμους,
 μὴ καὶ τι πρὸς κακοῖσι προσθῇται κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, νῦν * Περσῶν *
 τῶν μεγαλάρχων καὶ πολυάνδρων
 στρατιὰν ὀλέσας,
 535 ἔστυ τὸ Σούσων ἤδ' Ἐκβατάνων
 πένθει ἐνοφερῶ κατέκρυψας·
 πολλαὶ δ' ἀπαλαῖς χερσὶ καλύπτρας
 κατερείκμεναι διαμυδάλαις
 δάκρυσι κόλπους
 540 τέγγουσ', ἄλγους μετέχουσαι.

cibi susceperont. Ibi sane plurimi absumti sunt
 siti et fame; nam utraque illic calamitas nos opprimebat.
 In Magneticam autem terram atque Macedonicos
 fines pervenimus, ad Axii vadum
 Bolbesque palustrem arundinem Pangæumque montem
 et Edonicam regionem: hac vero nocte deus
 præmaturam hiemem misit congelatque totum
 torrentem sancti Strymonis. Ac deos nonnemo,
 qui antea nihili fecisset, illo tempore invocavit
 precibus terram cœlumque adorans.
 Postquam vero a multis deorum invocationibus cessavit
 exercitus, per viam glacie concretam transit.
 Et quicumque nostrum, antequam solis dei diffundebantur
 radii, transgressus est, salvus fuit.
 Ardens enim radiis resplendens solis orbis
 viam mediam flamma calefaciens dissolvit.
 prolabeantur autem alii in alium; et felix profecto fuit
 qui celerrime vitæ spiritum reddidit.
 Quot vero superstites fuerunt incolumesque evaserunt,
 Thracia multo labore vix peragrata,
 fuga servati, non multi quidem, redierunt
 in patriam ad lares suos: ut ingemiscat regnum
 Persarum carissimam pubem terræ desiderans.
 Hæc vera sunt; multa vero, ista referens, omisi
 ex malis quibus deus Persas afflixit.

CHORUS.

O numen immitissimum, quam nimis grave
 pedibus in universam Persarum gentem insultahas.

ΑΤΟΣΣΑ.

O me miseram deleto exercitu,
 o noctis visum ex somniis luculentum,
 quam perspicue profecto mala mihi portendisti!
 Vos autem prorsus imperite ea interpretati estis;
 verumtamen, quoniam ita decidit consilium
 vestrum, deos primum adorare volo,
 deinde terræ et mortuis munera oblatura
 sumto ex ædibus meis libo redibo.
 Scio quidem hæc transactis rebus fieri, [gat.
 verumtamen, faciam in posterum num quid felicius contin-
 Vos autem oportet his rebus afflictis
 fida fidis dare consilia.
 Et filium meum, si quidem ante me huc venerit,
 consolamini et in domum prosequimini,
 ne quid forte mali ille malis addiderit.

CHORUS.

O Jupiter rex, exercitu Persarum exsultantium virisque
 opulentorum nunc deleto urbes Susa et Ecbatana luctu ope-
 ruisti.

Multæ vero mollibus manibus vela lacerantes rorantibus
 lacrimis sinus madefaciunt doloris participes.

Αἱ δ' ἄβρογδοὶ Περσίδες ἀνδρῶν
ποθέουσαι ἰδεῖν ἀρτιζυγίαν,
λέκτρων τ' εὐνὰς ἄβροχίτωνας,
γλιδαντὴς ἤβης τέρψιν, ἀφείσαι,

545 πενθοῦσι γόοις ἀκορεστοτάτοις.
Κάγῳ δὲ μόρον τῶν οἰχομένων
αἶρω δοκίμως πολυπενθῆ.

Νῦν δὴ πρόπασα μὲν στένει
γαῖ' Ἀσίας ἐκκενουμένη.

550 Ξέρξης μὲν ἤγαγεν, ποποῖ,
Ξέρξης δ' ἀπώλεσεν, τοτοῖ,
Ξέρξης δὲ πάντ' ἐπέσπε δυσφρόνως
βαρίδεσσι ποντίαις.

555 Τί ποτε Δαρεῖος μὲν οὐ-
τω τότε δόλαβ' ἐπὶ πῶν
τότ' ἀρχος πολιήταις,
Σουσίδης φίλος ἄκτωρ;

Πεζοὺς τε καὶ θαλάσσιους
560 δμόπτεροι κυανώπιδες
νᾶες μὲν ἤγαγον, ποποῖ,
νᾶες δ' ἀπώλεσαν, τοτοῖ,
νᾶες πανωλέθροισιν ἐμβολαῖς.

Διὰ δ' Ἰαόνων χέρας
565 τυτθὰ γ' ἐκφυγεῖν ἀναχτ'
αὐτὸν ὥς ἀκούομεν
Θρήκης ἀμ πεδιήρεις
δυσχίμους τε κελεύθους.

570 Τοὶ δ' ἄρα πρωτόμοροι δὴ, φεῦ,
λειψθέντες πρὸς ἀνάγκαν, ἦε,
ἀκτὰς ἀμφὶ Κυχρείας, δὴ,
† ἔρρανται † στένει καὶ δακνάζου,
βαρὺ δ' ἀμβόασον
οὐράνι' ἄχῃ. Ὅα.

575 Τεῖνε δὲ δυσβάλκτον
βοᾷτιν τάλπιναν αὐδάν.

Γναπτόμενοι δ' ἀλὶ δεινῇ, φεῦ,
σχύλλονται πρὸς ἀναύδων, ἦε,
παίδων τᾶς ἀμιάντου. Ὅα.

580 Πενθεῖ δ' ἀνδρὰ δόμος στερηθείς·
τοκίης δ' ἀπαίδες
δαιμόνι' ἄχῃ, δὴ,
δυσρόμενοι γέροντες
τὸ πᾶν δὴ κλύουσιν ἄλγος.

585 Τοὶ δ' ἀνὰ γᾶν Ἀσίαν δὴν
οὐκ ἔτι περσονομοῦνται,
οὐκ ἔτι δασμοφοροῦσιν
δεσποσύνοισιν ἀνάγκαις,
οὔτ' ἐς γᾶν προπίτνοντες
ἀρξονται. Βασιλεῖα

590 γὰρ διόλωλεν ἰσχύς.
Οὐδ' ἔτι γλῶσσα βροτοῖσιν
ἐν φυλακαῖς λείπεται γὰρ
λαὸς ἐλεύθερα βάζειν,
ὥς ἐλύθη ζυγὸν ἄλκις

Στρ. α'.

Molliter gementes vero Persides recens initum foedus con-
jugale maritorum torique cubilia mollibus stragolis conte-
cta, delicatæ ætatis fructum, quem amiserunt, desideran-
tes insatiabili mœrore lugent. Etiam ego fatum eorum, qui
perierunt, ut decet, multo fletu extollo.

Nunc tota Asia gemit exinanita. Xerxes abduxit, heu!
Xerxes eos perdidit, heu! Xerxes omnia infeliciter navibus
marinis administravit.

Quid tandem Darius ita tunc sine damno imperator civi-
bus suis præerat, Susidis carus princeps?

Ἀντ. α'

Pedestres classiarisq; copias ex utraque parte pariter
velificatæ atræ naves vexerunt, heu! naves perdidērunt,
heu! naves prorsus internecivis concursibus. Vixque per
Ionum manus regem ipsum per Thraciæ campestris et
hieme funestas vias aufugisse audimus.

Στρ. β'.

Illi vero qui prius fatia concesserunt, heu! relictī ad fata-
lem necessitudinem, vae! circa littora Cychrea, eah! resper-
guntur.

Ingemisce et lamentare, atque vehementer vociferare
ingentes calamitates, eah! Tolle luctisonum lamentabilem
clamorem.

Ἀντ. β'.

Volutati autem terribili freto, heu! a mutis incontaminati
maris liberis, vae! dilaniantur, eah!

Suum virum orbata domus deslet; parentes liberis orb'
ingentia mala heu! senes conquerentes totani cladem
audiunt.

Στρ. γ'.

Asiæ vero gentes non amplius Persarum legibus vivunt,
non amplius tributa servitutis necessitate coacti pendunt,
neque in terram prostratæ regentur; regia enim potestas
periit.

Ἀντ. γ'.

Neque porro lingua mortalibus coercetur. Solutus enim
est populus, ut libere loqui possit, quemadmodum solutum
est iugum imperii.

■ Αἰμαχθεῖσα δ' ἄρουραν
Αἶαντος περικλύστα
Ἰσος ἔχει τὰ Περσῶν.

ΑΤΟΣΣΑ.

Φίλοι, κακῶν μὲν ὅστις † ἔμπορος † κυρεῖ,
ἐπίσταται βροτοῖσιν ὡς ὅταν κλύδων
000 κακῶν ἐπέλθῃ, πάντα δειμαίνειν φιλεῖ·
ὅταν δ' ὁ δαίμων εὐροῇ, πεποιθέναι
τὸν αὐτὸν αἰεὶ δαίμον' οὐριεῖν τύχης.
Ἔμοι γὰρ ἤδη πάντα μὲν φόβου πλέα
ἐν ὁμμασιν τάνταῖα φαίνεται θεῶν,
005 βοῇ δ' ἐν ὧσὶ κέλαδος οὐ παιώνιος·
τοῖα κακῶν ἐκπληξίς ἐκφοβεῖ φρένας.
Τοιγὰρ κέλευθον τήνδ' ἄνευ τ' ὀχημάτων
χλιδῆς τε τῆς πάροιθεν ἐκ δόμων πάλιν
ἔστειλα, παιδὸς πατρὶ πρευμανεῖς χοῆς
010 φέρουσ', ἅπερ νεκροῖσι μελικτῆρια,
βοῆς τ' ἀφ' ἀγνῆς λευκὸν εὐποτον γάλα,
τῆς τ' ἀνθεμουργοῦ στάγμα, παμφαῖς μέλι,
λιθάσιν ὑδρηλαῖς-παρθένου πηγῆς μέτα·
ἀκήρατόν τε μητρὸς ἀγρίας ἀπο
015 ποτὸν παλαιᾶς ἀμπέλου γάνος τόδε·
τῆς τ' αἰὲν ἐν φύλλοισι θαλλούσης βίον
ξανθῆς εἰλαίας καρπὸς εὐώδης πάρα,
ἀνθή τε πλεκτά, παμφόρου γαίας τέχνα.
Ἄλλ', ὦ φίλοι, χοαῖσι ταῖσδε νερτέρων
020 ὕμνους ἐπευφημεῖτε, τὸν τε δαίμονα
Δαρεῖον ἀνακαλεῖσθε, γαπότους δ' ἐγὼ
τιμὰς προπέμψω τάσδε νερτέροις θεοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Βασίλεια γύναι, πρέσβος Πέρσαις,
σύ τε πέμπε χοῆς θαλάμους ὑπὸ γῆς·
025 ἡμεῖς δ' ὕμνοις αἰτησόμεθα
φθιμένων πομπὰς
εὐφρονας εἶναι κατὰ γαίας.
Ἄλλὰ χθόνιοι δαίμονες ἀγνοῖ,
Ἰῆ τε καὶ Ἑρμῆ, βασιλεῦ τ' ἐνέρων,
030 πέμψατ' ἐνερθε ψυχὴν ἐς φῶς·
εἰ γάρ τι κακῶν ἄχος οἶδε πλέον,
μόνος ἂν θνητῶν πέρας εἴποι.
Ἥ β' αἰεῖμου μακαρίτας ἰσοδαίμων βασιλεὺς Σ. α'.
βάρβαρα σαρηνῇ
035 ἰέντος τὰ παναίολ' αἰ-
ανῇ εὐσθροα βᾶγμυα;
παντάλαν' ἄχῃ διαβοάσω.
Νέρθεν ἄρα κλύει μου; [νεσ Ἄντ. α'.
040 Ἀλλὰ σύ μοι Ἰᾶ τε καὶ ἄλλοι χθονίων ἀγεμό-
δαίμονα μεγαυχῇ
ἰόντ' αἰνέσατ' ἐκ δόμων,
Περσῶν Σουσιγενῇ θεόν·
■ πέμπετε δ' ἄνω οἶον οὐπῶ
Περσὶς αἰ' ἐκάλυψεν.

Sanguine vero per agros imbuta Ajacis circumfusa in-
sula Persarum opes tegit.

ΑΤΟΣΣΑ.

Amici, quicunque per mala navem dirigit,
is non ignorat, quomodo, ubi in mortales aestus
malorum irruerit, omnia terrere soleant;
quum vero fortuna prospere fluat, confidere soleat,
eodem propitio vento fortunam semper afflaturam esse.
Mihī enim jam omnia plena timoris sunt
oculisque iniquitates decorum obversantur,
et strepitus aures personat nequaquam triumphalis:
tanta malorum perturbatio animum exagitat.
Quocirca hanc viam sine curribus
et priore ornatu ex domibus retro
relegi, filii mei patri grata libamina,
manibus placandis delinimenta afferens,
vaccæ intactæ album suave gustatu lac
florilegæque apīs stillantem liquorem, pellucidum mel,
inter aquosos latices virginis fontis,
et incorruptum ab agrestis matris editum
potum, veteris vitis has delicias;
atque semper frondibus vitam germinantis
flavæ olivæ fructus suaveolens non deest,
floresque nexi, omniferæ terræ progenies.
At, o amici, his inferorum libaminibus
carmina accinite, divūinque
Darium evocate; ego vero hos a terra epotandos
honores inferiarum inferis diis libabo.

CHORUS.

O regina, femina verenda Persis, tu mitte inferias sub
terræ thalamos; nos vero precabimur, ut nobis defunctorum
deductores sub terra propitii sint.

At vos inferi dii sancti, Terra et Mercuri, tuque infero-
rum rex, mittite animam Darii ab inferis in lucem. Si enim
malorum acerbitalē aliquam porro noverit, ille solus
mortalium finem calamitatis dixerit.

Auditne me beatus diis æquiparandus rex, barbaras
perspicuas fundentem, varias illas, acerbis luctu, dissonas
voces. Tristissimas ærumnas ad eum usque querar. Infrane
me audit?

At tu mihi, Terra, et vos reliqui defunctorum ductores,
annuite, ut magnanimum Darii numen ex ædibus reditu-
rum sit, Persarum dens Susigena. Mittite sursum regem,
qualem antehac Persica tellus nunquam operuit.

Ἦ φίλος ἀνὴρ, φίλος ὄχθος· φίλα γὰρ κέλευθεν
ἦθη. Στρ. β'.

650 Ἀἰδωνεὺς δ' ἀναπομπὸς ἀνείης Ἀἰδωνεὺς
Δαρεῖον, οἷον ἀνακτα Δαρεῖον· ἦέ.

Οὔτε γὰρ ἀνδρας ποτ' ἀπώλλυ πολέμοιοις
ἄταις, Ἀντ. β'.

655 θεομήτωρ δ' ἐκικλήσκειτο Πέρσαις, θεομήτωρ δ'
ἴσκειν, ἐπεὶ στρατὸν εὖ ἐποδῶκει· ἦέ.

Βαλὴν ἀρχαῖος βαλὴν ἴθι, ἰκοῦ, Στρ. γ'.

Ἰλθ' ἐπ' ἄκρον κόρυμβον ὄχθου,

660 προκόδαπτον ποδὸς εὐμαριν αἰείρων,

βασιλείου τιάρας φάλαρον πιφάυσκων.

Βάσκε πάτερ ἄκακε Δαρειάν, οἴ,

665 ὅπως καινά τε κλύης νέα τ' ἄχη. Ἀντ. γ'.

Δέσποτα δεσπότης φάνηθι.

Στυγία γὰρ τις ἐπ' ἄγλῃς πεπότηται.

670 Νεολαία γὰρ ἦδη κατὰ πᾶσ' ὀλωλε.

Βάσκε πάτερ ἄκακε Δαρειάν, οἴ.

Αἰαὶ αἰαὶ.

Ἦ πολὺκλαυτε φίλοισι θανών. Ἐπωδ.

675 Τί τάδε δυνάτα δυνάτα

περὶ τῇ σῇ δίδυμα ἢ διάγοι' ἀν ἢ ἀμάρτια

πάσα ἢ γὰ [σῇ] τῇδ'· ἢ ἐξέφθινθ' αἱ τρισκαλμοὶ

680 νῆες ἀναες ἀναες.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ἦ πιστὰ πιστῶν ἡλικίς θ' ἤβης ἐμῆς

Πέρσαι γεραῖοι, τίνα πόλις πονεῖ πόνον;

στῆναι, κέκοπται, καὶ χαράσσεται πέδον·

λεύσσω δ' ἀκοῖτιν τὴν ἐμὴν πέλας τάφου

685 ταρβῶ, γοῶς δὲ πρευμενῆς ἰδεξάμην.

Ἑμῆς δὲ θρηνηῖτ' ἐγγὺς ἰστῶντες τάφου

καὶ ψυχαγωγοῖς ὀρθιάζοντες γόοις

οἰκτρῶς καλεῖσθαι μ', ἰστί δ' οὐκ εὐέξοδον

ὀλως τε πάντως γοὶ κατὰ χθονὸς θεοὶ

690 λαβεῖν ἀμείνους εἰσὶν ἢ μεθίεναι.

Ὅμως δ' ἐκαίνοις ἐνδυναστεύσας ἐγὼ

ἔχω τάχυνα δ', ὥς ἀμειπτος ὦ χρόνου.

Τί δ' ἰστί Πέρσαις νεογμὸν ἐμβριθὲς κικλόν;

ΧΟΡΟΣ.

[Στρ.

694 Σέβομαι μὲν προσιδέσθαι, σέβομαι δ' ἀντία λέξαι

695 σέθεν ἀρχαίῳ περὶ τάρβει.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ἄλλ' ἐπεὶ κάτωθεν ἦλθον σοῖς γόοις πεπεισμένος,

μή τι μαχεσθῆρα μῦθον, ἀλλὰ σύντομον λέγων

εἰπὲ καὶ πέραινε πάντα, τὴν ἐμὴν αἰδῶ μεθεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

[Ἀντ.

700 Δέχομαι μὲν χάρισσασθαι, δέχομαι δ' ἀντίφασθαι,

λέξας δύσλεκτα φίλοιςιν.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ἄλλ' ἐπεὶ εἶος παλαιὸν σοὶ φρενῶν ἀνθίσταται,

τῶν ἐμῶν λέκτρων γεραῖα ξύννομ' εὐγενὲς γύναι,

705 κλαυμάτων λήξασα τῶνδε καὶ γόων σαρφές τί μοι

O carum virum, carum sepulcrum : hoc enim caros mo-
res occulit. Aldoneus, deductor, sursum mittas, Aldoneus,
Darium, qualem regem Darium ! heu !

Neque enim unquam viros exitiali belli clade perdidit, et
divinus consultor a Persis vocabatur et divinus consultor
erat, quoniam exercitum feliciter duxit. Heu !

O rex, antique rex, vade, veni, proceda ad summum se-
pulcri verticem, crepidam pedis purpuream attollens regie-
que tiaræ splendorem ostendens. Vade, pater, benigne
Darie ! heu !

Ut recentes novasque miseras audias, domine domini,
appare. Stygia enim nebula in nos involavit; nam tota ju-
ventus jam interit. Vade, pater benigne, Darie ! heu !
Væ, væ !

O tu qui multum desletus ab amicis occubuiisti ! Qua in re,
o rex, rex, circa tuam, circa hanc [tuam] totam terram
commissa duplicia delicta ad exitum transigas ? Perierunt
triremes naves, naves non amplius naves.

DARIUS.

O fidi fidoroni æqualesque ætatis meæ

Persæ senes, qua calamitate regnum affligitur?

Gemit, plangitur, et percutitur solum : [sem aspiciam,
conjugem autem meam quum prope sepulcrum meum stan-
metu commoveor; inferias vero benevolus accepti.

Vos autem ad tumulum astantes stetis

lamentisque, quibus manes evocantur, alta voce editis

tristi cum gemitu me vocatis. Est vero non facilis reditus

et alias ob causas et quod inferi dei

ad accipiendum quam dimittendum promptiores sunt.

Verumtamen inter illos etiam auctoritate præpotens ego

huc veni; sed properavi, ut a moræ culpa immunis sim.

Quod vero novum malum est, quo Persæ supprimuntur?

CHORUS.

Vereor te intueri, vereor coram loqui,

antiqua tui reverentia imbutus.

DARIUS.

At quoniam ab inferis tuis gemitibus obsecutus veni,

non longis verborum ambagibus usus, sed breviter

dic et transige omnia reverentia mei deposita.

CHORUS.

Metuo tibi obsequi, metuo coram loqui,

quum dicam amicis non dicenda.

DARIUS.

At quoniam antiqua mei reverentia animo tuo obversatur,

tu tori mei grandævæ consors, generosa conjux,

omissis his stetibus et lamentationibus perspicuum quid

λέγον. Ἀνθρώπεια δ' ἄν τοι πῆματ' ἂν τύχοι βρο-
τοῖς.

Πολλὰ μὲν γὰρ ἐκ θαλάσσης, πολλὰ δ' ἐκ χέρσου
κατὰ

γίγνεται θνητοῖς, ὁ μάλιστα βίος τῆν ταυτὴν πρόσω.

ΑΤΟΣΣΑ.

710 Ὡ βροτῶν πάντων ὑπερσυχῶν ὀλβον εὐτυχεῖ πότμω,
† ὥς ἔως τ' † ἔλευσες αὐγὰς ἡλίου, ζηλωτὸς ὦν
βίοντον εὐαίωνα Πέρσαις ὥς θεὸς διήγαγες,
ῶν τέ σε ζηλῶ θανόντα, πρὶν κακῶν ἰδεῖν βά-
θος.

πάντα γὰρ, Δαρεῖ, ἀκούσει μῦθον ἐν βραχεῖ λόγῳ·
διακεπόρθηται τὰ Περσῶν πράγμαθ', ὥς εἰπεῖν
ἔπος.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

[πόλει;

713 Τί νι τρόπῳ; λοιμοῦ τις ἦλθε σκηπτὸς, ἢ στάσις

ΑΤΟΣΣΑ.

[τός.

Οὐδαμῶς ἄλλ' ἄμψ' Ἀθήνας πᾶς διέφθαρται στρα-

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Τίς δ' ἐμῶν ἐκεῖσε παίδων ἑστρατηλάτει, φράσον.

ΑΤΟΣΣΑ.

Θούριος Ξέρξης, κενώσας πᾶσαν ἡπείρου πλάκα.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Πεζὸς ἢ ναύτης δὲ πείραν τήνδ' ἐμώρανεν τάλας;

ΑΤΟΣΣΑ.

[τοιν.

720 Ἀμφότερα· διπλοῦν μέτωπον τῇ δυοῖν στρατευμά-

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Πῶς δὲ καὶ στρατὸς τοσόσδε πεζὸς ἤνυσεν περᾶν;

ΑΤΟΣΣΑ.

Μηχαναῖς ἐξευξεν Ἑλλῆς πορθμὸν, ὥστ' ἔχειν
πόρον.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Καὶ τόδ' ἐξέπραξεν, ὥστε Βόσπορον κληῖσαι μέγαν;

ΑΤΟΣΣΑ.

ᾧδ' ἔχει, γνώμης δὲ ποῦ τις θαυμόνων ξυνήψατο.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

723 Φεῦ, μέγας τις ἦλθε δαίμων, ὥστε μὴ φρονεῖν καλῶς.

ΑΤΟΣΣΑ.

ᾧς ἰδεῖν τέλος πάρεστιν οἷον ἤνυσεν κακόν.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Καὶ τί δὴ πράξασιν αὐτοῖς ᾧδ' ἐπιστενάξετε;

ΑΤΟΣΣΑ.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς πεζὸν ὥλεσε στρατόν.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

ᾧδε παμπήδην δὲ λαὸς πᾶς κατέφθαρται δορί;

ΑΤΟΣΣΑ.

[στένει.

730 Πρὸς τὰδ' ὥς Σούσων μὲν ἄστν πᾶν κενανδρίαν

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ὡ πόποι κεδνῆς ἀρωγῆς κάπικουρίας στρατοῦ.

aperi mihi. Humana vero mala hominibus sane accidere so-
lent.

Multa enim ex mari, multa ex terra, quæ adversa sunt,

mortalibus oriuntur, quum provecior ætas protenditur.

ATOSSA.

[superasti,

O tu, qui omnium mortalium felicitatem prospera tua fortuna
nam et tum, quum solis lumina videbas, invidendus
vitam felicem Persis tanquam deus transegesti,
et nunc beatum te prædico, quod ante occubuisti, quam
malorum voraginem videres;

omnem enim rem gestam, Darië, brevi oratione audies :

Deletæ sunt Persarum opes, ut verbo dicam.

DARIUS.

[ruit?

Quo modo? Utrum pestis procella, an seditio in regnum ir-

ΑΤΟΣΣΑ.

Non ita; sed circa Athenas totus exercitus deletus est.

DARIUS.

Quis filiorum meorum exercitum eo duxit? dic.

ΑΤΟΣΣΑ.

[exhaustis.

Bellicosus Xerxes, omnibus Asiæ continentis spatiosis agris

DARIUS.

[peditionem tentavit?

Terrestrine an navali exercitu miser hanc stolidissimam ex-

ΑΤΟΣΣΑ.

Utroque: duplex enim facies fuit duorum exercituum.

DARIUS.

[illuc transiret?

Quomodo autem tantus exercitus perfecit ut pedestri itinere

ΑΤΟΣΣΑ.

Operibus junxit Hellespontum, ut transeundi viam haberet.

DARIUS.

Etiame hoc effecit, ut magnum Bosporum clauderet?

ΑΤΟΣΣΑ.

Ita est; sed consilii deorum quis fortasse particeps fuit.

DARIUS.

Heu! magnus deus aliquis in eum venit, ut male asperet.

ΑΤΟΣΣΑ.

[effecerit.

Quemadmodum exitum videre licet, qualem calamitatem

DARIUS.

Et qua clade afflicti sunt, ut iis ita ingemiscatis?

ΑΤΟΣΣΑ.

Navalis exercitus pugna victus pedestres copias perdidit.

DARIUS.

Itane universus exercitus bello prorsus deletus est?

ΑΤΟΣΣΑ.

[tur

Adeo ut tota Susorum urbs se esse viris vacuefactam quera-

DARIUS.

Heu egregias copias et auxilia exercitus!

ΑΤΟΣΣΑ.

Βακτρίων δ' ἔρρει πανώλης ὄχλος, οὐδέ τις γέρων.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

ὦ μέλεος, οἶαν ἄρ' ἤδη ξυμμάχων ἀπώλεσε.

ΑΤΟΣΣΑ.

Μονάδα δὲ Ξέρξην ἔρημόν φασιν οὐ πολλῶν μέτα

ΔΑΡΕΙΟΣ.

735 Πῶς τε δὴ καὶ ποῖ τελευτᾷ; ἔστι τίς σωτηρία;

ΑΤΟΣΣΑ.

ἄσμενον μολεῖν γέφυραν γαῖν δυοῖν ζευκτηρίην.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Καὶ πρὸς ἡπειρον σεσῶσθαι τήνδε, τοῦτ' ἐτήτυμον;

ΑΤΟΣΣΑ.

Ναί· λόγος κρατεῖ σαρκῆς τοῦτο κοῦκ ἐνὶ στάσις.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

[ἐμὸν

Φεῦ, ταχεῖά γ' ἦλθε χρησμῶν πράξις, ἐς δὲ παῖδ'

740 Ζεὺς ἐπέσκηψεν τελευτὴν θεσφάτων· ἐγὼ δέ που

διὰ μακροῦ χρόνου τὰδ' ἠύχουν ἐκτελευτήσιν θεοῦ·

ἀλλ' ὅταν σπεύδῃ τις αὐτός, ὧν θεὸς συνάπτεται.

Νῦν κακῶν ἵοικε πηγὴ πᾶσιν εὐρῆσθαι φίλοις.

Παῖς δ' ἐμὸς τὰδ' οὐ κατειδὼς ἤνυσεν νέῳ θράσει·

745 ὅστις Ἐλλήσποντον ἱρὸν δοῦλον ὡς δεσμώμασιν

ἔλπισε σχῆσειν ῥέοντα, Βόσπορον ῥέον θεοῦ·

καὶ πόρον μετερρύμμιζε, καὶ πέδας σφυρηλάτοις

περιβαλὼν πολλὴν κέλευθον ἤνυσεν πολλῶν στρατῶν,

ὄντης ὧν θεῶν δὲ πάντων ὦρε', οὐκ εὐβουλία,

750 καὶ Ποσειδῶνος κρατήσιν. Πῶς τὰδ' οὐ νόσος

φρενῶν

εἴχε παῖδ' ἐμόν; Δίδοικα μὴ πολὺς πλούτου πόρος

οὐμὸς ἀνθρώποις γένηται τοῦ φθάσαντος ἄρπαγῆ.

ΑΤΟΣΣΑ.

Ταῦτα τοῖς κακοῖς ὁμιλῶν ἀνδράσιν διδάσκειται

δοῦριος Ξέρξης· λέγουσι δ' ὡς σὺ μὲν μέγαν τέκνοισ

755 πλοῦτον ἐκτήσω ξὺν αἰγμῇ, τὸν δ' ἀνανδρίας ὑπο

ἐνδον αἰγμάζειν, πατρῶον δ' ὄλβον οὐδὲν αὐξάνειν.

Τοιὰδ' ἐξ ἀνδρῶν ὀνειδῇ πολλάκις κλύων κακῶν

τήνδ' ἐβούλευσεν κέλευθον καὶ στρατεύμ' ἐφ'

ΔΑΡΕΙΟΣ.

[Ἑλλάδα.

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξεργασμένον

760 μέγιστον, αἰέμνηστον, οἶον οὐδέπω

τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεισὸν,

ἐξ οὔτε τιμὴν Ζεὺς ἀναξ τήνδ' ὤπασεν,

ἐν' ἀνδρ' ἀπάσης Ἀσίδος μηλοτρόφου

ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.

765 Μῆδος γάρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·

ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·

φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν ὠκροστροφούν.

Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κύρος, εὐδαίμων ἀνὴρ,

ἄρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις·

770 Λυδῶν δὲ λαὸν καὶ Φρυγῶν ἐκτήσατο,

Ἰωνίαν τε πᾶσαν ἔλασεν βία.

Θεὸς γὰρ οὐκ ἔχθηρεν, ὡς εὐφρων ἔφυ.

■

ΑΤΟΣΣΑ.

[quam senex.

Et Bactriorum populus prorsus deletus interiit, nec quis-

DARIUS.

O miserum, qui talem juventutem sociorum perdiderit!

ΑΤΟΣΣΑ.

[multis comitibus

Solum autem dicunt Xerxem ab aliis desertum non cum

DARIUS.

Quomodo et ubi terrarum occidisse? an est salutis spes? quæ?

ΑΤΟΣΣΑ.

[nisse.

Iubenter ad pontem inter duas continentes exstructum ve-

DARIUS.

Atque in hanc terram saluum redisse? hocce verum est?

ΑΤΟΣΣΑ.

Ita est: fama certa oblinet neque in hac re inest dubitatio.

DARIUS.

[meumque filium

Heu! celeriter profecto oraculorum eventus secutus est, in

Jupiter vaticiniorum exitum incussit; ego vero certe

post longa tempora deos hæc perfecturos esse sperabam.

Verum si quis oracula maturat, ejus studium deus adjuvat.

Nunc fons malorum amicis omnibus patefactus esse videtur.

At filius meus horum securus juvenili audacia ista perfecit:

qui Hellespontum sacrum, tanquam servum, vinculis

cohibiturum se sperabat, ne fluere, Bosporum flumen dei,

fretumque mutavit et pedicis malleatis

ei injectis magnam viam magno exercitui fecit. [consilio,

Et quum mortalis esset, omnes deos sperabat, non prudenti

et Neptunum se superaturum. Quomodo in hac re non in-

saniam animi

[dantia

filium meum occupavit? Metuo ne magna divitiarum abun-

deo labore parva hominum primo cuique occupanti præda

ΑΤΟΣΣΑ.

[fiat.

Hæc malorum virorum consuetudine usus addiscit

bellicosus Xerxes; dicunt autem te quidem magnas filio

divitias gladio paravisse; illum vero ignavia indulgentem

domi bellare nec augere ulla in re paternam opulentiam.

Talia ille opprobria quum sæpe ex pravis viris audiret,

hoc iter expeditionemque adversus Græciam decrevit.

DARIUS.

Proinde ab illis facinus perpetratum est

maximum, in omne tempus memorabile, quale novum

hanc urbem Susianam, quum incidisset, exinanivit,

ex quo hunc honorem Jupiter constituit,

ut unus vir toti Asiæ pecunæ

sceptro regio instructus præcasset.

Medus enim erat primus rector populi;

alius, illius filius, hoc opus perfecit (*imperium stabilivit*);

prudencia enim ejus animum gubernavit.

Tertius deinde ab illo Cyrus, vir beatus,

imperio potitus omnibus amicis pacem dedit;

Lyderumque populum atque Phrygum imperio adjuvit

Ioniamque totam vi subegit.

Deus enim ei non succensuit; nam mente bene usus est.

■

Κύρου δὲ παῖς τέταρτος ἔθνεα στρατόν.
 Πέμπτος δὲ Μέρδης ἤρξεν, αἰσχύνῃ πάτρα
 773 θρόνοισί τ' ἀρχαίοισι· τὸν δὲ σὺν δόλῳ
 Ἀρταφρένης ἐκτείνειν ἐσθλὸς ἐν δόμοις,
 ξὺν ἀνδράσιν φίλοισιν, οἷς τόδ' ἦν χρέος.
 [Ἑκτος δὲ Μάραρις, ἑβδομὸς τ' Ἀρταφρένης.]
 Κἀγὼ πάλου δ' ἔκυσσα τοῦπερ ἤθελον,
 780 καπεστράτευσα πολλὰ σὺν πολλῷ στρατῷ,
 ἀλλ' οὐ κακὴν τοσόνδε προσέβηλον πόλει.
 Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς ὢν νέος νέα φρονεῖ,
 κοῦ μνημονεύει τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς·
 εἴ γὰρ σαφῶς τόδ' ἴστ', ἐμοὶ ξυνήλικες,
 785 ἅπαντες ἡμεῖς, οἱ κράτη τὰδ' ἔσχομεν,
 οὐκ ἂν φανεῖμεν πῆματ' ἔρξαντες τόσα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί οὖν, ἀναξ Δαρεῖς, ποῖ καταστρέφεις
 λόγων τελευτήν; πῶς ἂν ἐκ τούτων ἔτι
 πράσσοιμεν, ὥς ἄριστα Περσικὸς λεώς;

ΔΑΡΕΙΟΣ.

790 Εἰ μὴ στρατεύοισθ' ἐς τὸν Ἑλλήνων τόπον,
 μηδ' εἰ στράτευμα πλεῖον ἢ τὸ Μηδικόν.
 Αὐτὴ γὰρ ἡ γῆ ξύμμυχος κείνοις πέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς τοῦτ' ἐλεξας, τίνι τρόπῳ δὲ συμμαχεῖ;

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ἐκταίνουσα λιμῷ τοὺς ὑπερπόλλους ἄγαν
 ΧΟΡΟΣ.

795 Ἄλλ' εὐσταλῇ τοι λεκτὸν ἀροῦμεν στόλον.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Ἀλλ' οὐδ' ὁ μείνας νῦν ἐν Ἑλλάδος τόποις
 στρατὸς κυρήσει νοστήμου σωτηρίας.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς εἶπας; οὐ γὰρ πᾶν στράτευμα βαρβάρων
 περὶ τὸν Ἑλλῆς πορθμὸν Εὐρώπης ἄπο;

ΔΑΡΕΙΟΣ.

800 Παῦροί γε πολλῶν, εἰ τι πιστεῦσαι θεῶν
 χρὴ θεσφάτοισιν, ἐς τὰ νῦν πεπραγμένα
 βλέψαντα· συμβαίνει γὰρ οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ.
 Κεῖπερ τὰδ' ἴστί, κληῖθος ἐκκριτον στρατοῦ
 λείπει κεναῖσιν ἐλπίσιν πεπεισμένος.

805 Μίμνουσι δ' ἐνθα πεδίον Ἀσωπὸς ῥοαῖς
 ἄρδει, φίλον πιάσμα Βουωτῶν χθονί·
 οὐ σπιν κακῶν ὕφιστ' ἐπαμμένει παθεῖν,
 ὕβρεως ἄποινα καθέων φρονιμάτων·
 οἱ γῆν μολόντες Ἑλλάδ' οὐ θεῶν βράτη
 810 ἡδύνοντο συλᾶν οὐδὲ πιμπράναι νεώς·
 βωμοὶ δ' αἵστοι, δαιμόνων θ' ἰδρύματα
 πρόρριζα φύρδην ἐξανέστραπται βάθρων.
 Τοιγὰρ κακῶς ἐδράσαντες οὐκ ἐλάσσονα
 πάσχουσι, τὰ δὲ μέλλουσι, κοῦδέπω κακῶν
 815 κρηπὶς ὑπεστίν, ἀλλ' ἔτ' ἐκπιδύεται.

Τόσος γὰρ ἔσται πέλανος αἵματοσταγῆς
 πρὸς γῆ Πλαταιῶν Δωρίδος λόγχης ὑπο·
 οἶνες νεκρῶν δὲ καὶ τριτοσπόρω γονῇ

Cyri autem filius quartus rexit populum.
 Quintus Merdis regnavit, patriæ dedecus
 antiquique regni. Hunc vero dolo
 Artaphernes occidit, vir domi nobilis,
 cum viris sociis, quibus hoc negotium obtigit.
 [Sextus vero fuit Maraphis, septimusque Artaphernes.]
 Et ego vero sortem obtinui quam cupiebam,
 et multas expeditiones cum magnis copiis obii,
 sed nunquam tale malum regno intuli.
 Xerxes vero filius meus ut adolescens juvenilia sapit
 nec præceptorum meorum recordatur.
 Bene enim probeque hoc scitis, æquales mei:
 omnes nos, qui hanc potestatem obtinuimus,
 tanta mala effecisse non videamur.

CHORUS.

Quid igitur, Daries rex? quorsum dirigis
 verborum exitum? quomodo his rebus gestis in posterum
 quam optima fortuna nos, Persarum populus, utamur?

DARIUS.

Si nunquam Græcorum terræ bellum inferatis
 ne si majores quidem copiarum Medicarum fuerint.
 Ipsa enim terra illis opem fert.

CHORUS.

Quid hoc est quod dixisti? quomodo illis opem fert?

DARIUS.

Quoniam supra modum magnas copias fame necat.

CHORUS.

At expeditum et selectum exercitum mitemus.

DARIUS.

At ne ille quidem, qui nunc in Græciæ sinibus remansit,
 exercitus salvus in patriam revertetur.

CHORUS.

Quid ais? non enim omnis barbarorum exercitus
 ex Europa reversus Hellespontum transgressus est?

DARIUS.

Pauci ex multis, si quidpiam credere deorum
 oraculis ei licet, qui, quæ nunc gesta sint,
 respiciat: non enim alia eventus sequitur, alia non sequitur.
 Et si hæc ita sunt ut oracula dicunt, selectam copiarum
 inani spe inductus illic relinquit. [manum]

Remanent autem, ubi arva Asopus fluentis suis,
 Brotorum terræ gratum lactamen, irrigat.
 Ibi gravissima mala patiendæ eos (Persas) manent,
 insolentiae impiorumque consiliorum præmia:
 quippe qui Græciam invadentes deorum delubra non
 veriti sunt spoliare neque templa incendere;
 sed arte vastatæ sunt deorumque sanctuaria
 funditus sursum deorsumque ex fundamentis eversa.
 Propterea pro male factis non minora mala
 patiuntur, et alia instant, necdum malorum
 fundus subest, sed adhuc illa scatoriant.
 Tantus enim erit sanguinis concretus grumus
 per hastam Doricam in Plataensium agro,
 acervi mortuorum vero ad tertiam adeo progeniem

ἄφωνα σηματοῦσιν ὁμῆσιν βροτῶν
 820 ὥς οὐχ ὑπέρφευ θνητὸν ὄντα χρὴ φρονεῖν.
 Ἵδρις γὰρ ἐξανθοῦς ἐκάρπωσε στάχυν
 ἄτης, θέν παγκλαυτον ἐξαμᾶ θέρος.
 Τοιαῦθ' ὁρῶντες τῶνδε τάπιτίμια,
 μέμνησθ' Ἀθηνῶν Ἑλλάδος τε, μηδὲ τις
 825 ὑπερφρονήσας τὸν παρόντα δαίμονα
 ἄλλων ἐρασθαῖς ὄλβον ἐχέη μέγαν.
 Ζεὺς τοι κολαστὴς τῶν ὑπερχόμπων ἄγαν
 φρονημάτων ἐπίστιν, εὐθυνοσ βαρὺς.
 Πρὸς ταῦτ' ἐκαῖνον σωφρονεῖν κεχρημένοι
 830 πινύσκειτ' εὐλόγοισι νουθετήμασι,
 λῆξαι θεοβλαβοῦνθ' ὑπερχόμπῳ θράσει.
 Σὺ δ', ὦ γεραίᾳ μητέρῃ ἢ Ξέρξου φίλῃ,
 ἐλθοῦς ἐς οἴκους κόσμον δοτις εὐπρεπὴς
 λαβοῦς ὑπαντίαζε παιδί. Πάντα γὰρ
 835 κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
 στημορραγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.
 Ἄλλ' αὐτὸν εὐφρόνως σὺ πρᾶννον λόγοις·
 μόντης γὰρ, οἶδα, σοῦ κλύων ἀνέζεται.
 Ἐγὼ δ' ἀπειμι γῆς ὑπὸ ζόφον κάτω.
 840 Ὑμεῖς δέ, πρέσβεις, χαίρετ', ἐν κακοῖς ὁμῶς
 ψυχὴν διδόντες ἡδονὴ κατ' ἡμέραν,
 ὥς τοῖς θανούσι πλοῦτος οὐδὲν ὠφελεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ πολλά καὶ παρόντα καὶ μέλλοντ' ἐτι
 ἤλγιστ' ἀκούσας βαρβάροισι πῆματ'.

ΑΤΟΣΣΑ.

845 ὦ δαῖμον, ὥς με πόλλ' ἐσέρχεται κακὰ
 ἄλγη, μάλιστα δ' ἤδε συμφορὰ δάκνει,
 ἀτιμίαν γε παιδὸς ἀμφὶ σώματι
 ἐσθημάτων κλύουσιν, ἣ νιν ἀμπεχεί.
 Ἄλλ' εἴμι, καὶ λαβοῦσα κόσμον ἐκ δόμων
 850 ὑπαντιάζειν παῖδ' ἐμῷ πειράσομαι.
 Οὐ γὰρ τὰ φίλτατ' ἐν κακοῖς προδύσσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ πόποι, ἣ μεγάλας ἀγαθὰς τε πολισσονόμου
 βιοτᾶς ἐπεκύρσαμεν, Στρ. α'.

εὖθ' ὁ γεραιὸς

855 πανταρχὴς, ἀκάκας, ἄμαχος βασιλεὺς
 ἰσόθεος Δαρειὸς ἄρχε χώρας.

Πρῶτα μὲν εὐδοκίμου στρατιᾶς ἀπεφαινόμεθ' ἡδὲ
 νομίσματα πύργινα Ἀντ. α'.

860 πάντ' ἐπεύθυνον·

νόστοι δ' ἐκ πολέμων ἀπόνους, ἀπαθείς,

* * εὖ πρᾶσσοντες ἄγον οἴκους.

864 Ὅσσας δ' εἴλε πόλεις πόρον οὐ διαβὰς Ἄλυσος πο-
 ταμοῖο, Στρ. β'.

οὐδ' ἀφ' ἐστίας συθείς,

οἶσι Στρυμονίου πελάγους Ἀχελωίδες εἰσὶ πάροιχοι

870 Θρηκίων ἐπαύλων,

λίμνης τ' ἐκτοθεν, αἱ κατὰ χέρσον ἐληλαμέναι
 περὶ πύργον Ἀντ. β'.

τοῦδ' ἀνακτος αἶον,

taciti et tamen perspicue oculis mortalium manifestabunt,
 non debere eum, qui homo sit, nimis elato animo se ex-
 Insolentia enim efflorescens progeniit spicam [tollere.
 noxæ, unde illa (insolentia) lacrimosam messem messuit.
 Hujusmodi pœnas horum delictorum intuentes
 Athenarum Græciæque recordamini, nè quis
 præsentem fortunam fastidiose despiciens
 alieni cupidus magnam opulentiam effuderit.
 Jupiter profecto ultor nimis supra modum elatæ
 superbie adest, acerbis rationum exactor.
 Ad hæc illum (Xerxem), ut sapiat, usi
 prudentibus admonitionibus, edocete, [sinat.
 ut nimis insolenti audacia temerarie adversis diis agere de-
 Tu vero, o grandæva cara Xerxis mater,
 domum reversa ornatu, qui decorus visus fuerit,
 sumto obviam filio procede. Omnia enim
 circa corpus legumenta præ dolore malorum scissuræ
 vestium variegatarum lacerarunt.
 Sed tu illum benevolo alloquio consolare:
 solam enim te, probe scio, audire sustinebit.
 Ego vero discedam sub terræ tenebras;
 et vos senes, salvete, quamquam in malis tamen
 in dies animum date lætitiæ;
 nam mortuis divitiæ nihil prosunt.

CHORUS.

Profecto multas et præsentis et in posterum imminentes
 barbaris calamitates magno meo dolore audiui.

ΑΤΟΣΣΑ.

O fortuna, quam multi in me irruunt graves
 dolores! maxime vero hæc me calamitas affligit,
 quod circa corpus filii dedecus
 vestium, quod eum nunc induit, esse audiui.
 Sed discedam et sumto ex ædibus ornatu
 filio meo obviam ire conabor.
 Non enim carissimos in malis deseremus.

CHORUS.

Heu! certe magnam bonamque civitatis administram vi-
 tam adepti sumus, quando grandævus hic cuique negotio
 sufficiens, benignus, invictus rex diis æquiparandus Darius
 regno præerat.

Primum enim glorioso exercitu clari fuimus et turritæ
 (invictæ uniuscujusque urbis) leges omnia regebant;
 deinde reditus ex bellis copias incolumes, nulla clade at-
 tritas, felices domum reduxerunt.

Quot vero urbes cepit vadum Hælyis fluminis non trans-
 gressus, neque loco domestico motus, quales Strymonii
 maris Acheloides (i. e. ad flumina sitæ) Thraciis sedibus
 vicinæ sunt;

et quæ procul a mari in terra continenti moribus cinctæ,
 huic regi parebant,

875 Ἑλλας τ' ἀμφὶ πόρον πλατὺν εὐχόμεναι, μυγία
τε Προποντις,

καὶ στόμωμα Πόντου·

879 νῆσοί θ' αἱ κατὰ πρῶν' ἄλιον περίκλυστοι Σ. γ'.

τῇδε γὰρ προσήμεναι,

οἷα Λέσβος, ἑλαιόφυτός τε Σάμος, Χίος,

883 ἡδὲ Πάρος, Νάξος, Μύκονος, Τήνω τε συνάπτουσ'
Ἄνδρος ἀγχιγείτων.

Καὶ τὰς ἀγχιγίλους ἐκράτυνε μεσάχτους, Ἄντ. γ'.

890 Λῆμνον, Ἰκάρου θ' ἔδος,

καὶ Ῥόδον ἡδὲ Κνίδον Κυπρίας τε πόλεις, Πάρον,
ἡδὲ Σόλους, Σαλαμῖνά τε, τὰς νῦν ματρόπολιν
τῶνδ'

896 αἰτία στεναγμῶν.

Καὶ τὰς εὐκτεάνους κατὰ κλῆρον Ἰαόνιον πολυάν-
δρους Ἐπωδ.

900 Ἑλλάνων ἐκράτυνε σφετέραις φρεσίν.

Ἀκάματον δὲ παρῆν σθένος ἀνδρῶν τευγιστήρων,
παμμίχτων τ' ἐπικούρων. [πολέμοισι]

908 Νῦν δ' οὐκ ἀμφιλόγως θεότρεπτα τάδ' αὖ φέρομεν
δμαθέντες μεγάλως πλαγαῖσι ποντῆαῖσιν.

ΞΕΡΞΗΣ.

910 Ἰὼ, δύστηνος ἐγὼ στυγερᾶς μοίρας
τῇσδε κυρήσας ἀτεκμαρτοτάτης,

ὥς ὁμοφρόνως δαίμων ἐνέβη

Περσῶν γενεᾷ· τί πάθω τλήμων;

λέλυται γὰρ ἐμῶν γυίων ῥώμη

τῇνδ' ἡλικίαν ἐσιδόντ' ἀστῶν.

915 Εἴθ' ὄφελε, Ζεῦ, κάμει μετ' ἀνδρῶν
τῶν οἰχομένων

θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

ΧΟΡΟΣ.

920 Ὅτοιοι, βασιλεῦ, στρατιᾶς ἀγαθῆς
καὶ Περσονόμου τιμῆς μεγάλης,

κόσμου τ' ἀνδρῶν,

οὐς νῦν δαίμων ἀπέχειρε.

Γὰρ αἰάζει τὴν ἐγγαίαν

ἔδαν Ξέρξῃ καταμέναν Ἄδου

σάκτορι Περσῶν· ἀγδαβάται γὰρ

925 πολλοὶ φῶτες χώρας ἀνθος
τοξοδάμαντες, πάνυ γὰρ φύστις
μυριάς ἀνδρῶν ἐξέφθινται.

ΞΕΡΞΗΣ.

Αἰαὶ κεδνᾶς ἀλκᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

930 Ἀσία δὲ γῶν, βασιλεῦ γαίας,
αἰνῶς αἰνῶς ἐπὶ γόνυ κέκλιται.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ὅδ' ἐγὼν, οἱ οἱ, αἰαχτὸς

μέλειος γέννα, γὰρ τι πατρώα

κακὸν ἀρ' ἐγενόμην.

ΧΟΡΟΣ.

935 Πρόσθρογγόν σοι νόστου, τὴν

Στρ. α'.

et circa Helles latum fretum exsultantes, sinuosaque Pro-
pontis, et Pontii ostium, insulaeque circa projectum mariti-
mum (*Asiam minorem*) mari circumfusæ, huic terræ adja-
centes, qualis Lesbos est, olivifera Samos, Chios atque
Paros, Naxos, Myconus, Tenoque annexa Andrus vicina.

Et maritimas ad medium litus *Asiæ* sitas regebat, Le-
mnum Icarique sedem, et Rhodum atque Cnidum, Cyprias-
que urbes, Paphum atque Solos, Salaminaque, cujus me-
tropolis nunc horum luctuum causa est.

Et opulentias in sorte Ionia (i. e. in *Ionía*) populosas
Græcorum urbes sua prudentia obtinuit. Invictum vero
adfuit virorum robur armatorum omnigenorumque auxi-
liorum. Nunc autem haud dubie a diis excitatam bellorum
conversionem vicissim patimur, maritimis plagis gravissime
victi.

XERXES.

Heu me miserum, quum in hanc invisam calamitatem in-
explicabilem inciderim! quam crudeliter fortuna in Persa-
rum gentem sæviit! quid agam miser?

Solutum est enim artuum meorum robur istam ætatem
civium intuenti. Utinam, o Jupiter, etiam me cum viris
defunctis mortis fatum occulisset!

CHORUS.

Eheu, ehéu, rex, bonum exercitum
magnamque Persici imperii majestatem,
decusque virorum,
quos nunc deus demessuit!
Terra vero luget indigenam
pubem a Xerxe occisam, qui Orcum
Persis implet. Conferto enim agmine
multi viri, patriæ flos,
arcipotentes — omnino enim soboles
numerosissima virorum interiit.

XERXES.

Væ, væ strenuum exercitum!

CHORUS.

Asia vero terra, rex terræ,
graviter, graviter in genu prostrata est.

XERXES.

Hic ego, heu, heu, gemendus,
desendus genti, terræque patriæ
exitio natus sum.

CHORUS.

Salutationem reditus tibi

κακοφάτιδα βοῶν, κακομέλετον ἰὼν
Μαριανδυνοῦ θρηνητῆρος
πέμψω πολύδακρυν ἰαχάν.

ΞΕΡΞΗΣ.

910 Ἴετ' αἰανῇ πάνδυρτον Ἀντ. α'.
δυσθροον αὐδάν. Δαίμων γὰρ ὃδ' αὖ
μετάτροπος ἐπ' ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

911 Ἦσω τοι καὶ πάνδυρτον,
λαοπαθῇ τε σεβίζων ἀλίτυπά τε βάρη
πόλεως γέννας πενθητῆρος.
Κλάγξω δ' αὖ γόνυ ἀρίδακρυν.

ΞΕΡΞΗΣ.

950 Ἴάνων γάρ ἀπηύρα, Στρ. β'.
Ἴάνων ναύπρακτος
Ἄρης ἑτερζαλῆς
νυχίαν πλάκα κερσάμενος
δυσδαίμονά τ' ἀκτάν.

ΧΟΡΟΣ.

965 Οἱ οἱ οἱ βόα καὶ πάντ' ἐκπεύθου.
Ποῦ δὲ φίλων ἄλλος ὄχλος,
ποῦ δὲ σοὶ παραστάται,
οἷος ἦν Φαρανδάκης,
Σούσας, Πελάγων,
900 Δοτάμας ἢ δ' Ἀγδαβάτας, Ψάμμις,
Σουσισκάνης τ'
Ἀγδατάνα λιπών.

ΞΕΡΞΗΣ.

965 Ὅλοους ἀπέλειπον Ἀντ. β'.
Τυρίας ἐκ ναὸς
ἔρροντας ἐπ' ἀκταῖς
Σαλαμινιάσι στυφίλου
θείνοντας ἐπ' ἀκτῆς.

ΧΟΡΟΣ.

970 Οἱ οἱ οἱ, ποῦ δὲ σοὶ Φαρνούχος
κάρϊομαρδός τ' ἀγαθός,
ποῦ δὲ Σευάλης ἀναξ,
ἢ Λίλαιος εὐπάτωρ,
Μέμρις, Θάρυβις,
καὶ Μασίστρης Ἀρτεμβάρης τ'
ἢ δ' Ἰσταίχμας,
τάδε σ' ἐπανερωμαί.

ΞΕΡΞΗΣ.

975 Ἰὼ ἰὼ μοι, Στρ. γ'.
τὰς ὠγυγίους κατιδόντες
στυγνὰς Ἀθῆνας, πάντες ἐνὶ πτύλῳ,
ἔ ἐ ἐ, τλάμονες ἀσπαίρουσι χέρσῳ.

ΧΟΡΟΣ.

980 Ἦ καὶ τὸν Περσῶν αὐτοῦ
τὸν σὸν πιστὸν πάντ' ὀφθαλμοῦ
μυρία μυρία πεμπαστὰν
Βατανώχου παῖδ', Ἀλπιστον
* * *
τοῦ Σησάμα τοῦ Μυγαβάτα,

male ominatam vocem, lugubrem gemitum
Mariandyni tibicinis,
lacrimosam nœniam mittam.

XERXES.

Fundite tristes, flebiles,
luctu dissonas voces. Deus enim hic rursus
contra me conversus est.

CHORUS.

Fundam sane flebiles voces, [illatas calamitates
reverenter celebrans graves a populo exantlatas, a mari
regni juventutem lugentis.
Clamabo autem vicissim gemitum lacrimosum.

XERXES.

Ionum enim abstulit,
Ionum navalis
Mars in alteram partem potentior,
nocturnum æquor demetens
infortunatumque litus.

CHORUS.

Heu, heu, clama et omnia sciscitare.
Ubi vero amicorum reliqua multitudo?
ubi qui tibi astabant stipatores,
qualis Pharandaces erat,
Susas, Pelagon,
Dotamas et Agdabatas, Psammis,
Susiscanesque
Agbatanis relictis?

XERXES.

Peremptos eos reliqui,
de Tyria nave
prolapsos in littoribus
Salaminiis ad asperum
littus appellentes.

CHORUS.

Heu, heu! ubi vero tibi Pharnuchus
bonusque Ariomardus,
ubi Seualces rex,
aut nobilis Lilæus,
Memphis, Tharybis
et Masistres Artembaresque
et Hystæchmas,
hæc mihi permille ex te exquirere.

XERXES.

Væ, væ mihi,
antiquas illi intuentes
invisas Athenas omnes uno undarum appulsu.
heu! miseri in terra palpitant.

CHORUS.

Num etiam illic Persarum, hunc virum,
tuam ubique fidelem oculum,
innumerabilis, innumerabilis numeri ductorem,
Datanochi filium, Alpistum,
* * *
Sesamæ filium, Mygabatæ nepotem,

985 Πάρθον τε, μέγαν τ' Οιδάρην
 ἔλιπες ἔλιπες; ὦ ὦ ὦ ἔρων.
 Πέρσαις ἀγαυοῖς κακὰ πρόκακα λέγεις.

ΞΕΡΞΗΣ.

990 Ἰγγά μοι δῆτ' ἄντ. γ'.
 ἀγαθῶν ἐτάρων ὑπομιμνήσκεις,
 ἅλαστ' ἅλαστα στυγνὰ πρόκακα λέγων.
 Βοῶ βοῶ μελέων ἐνδοθεν ἦτορ.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἄλλον γε παροῦμεν,
 Μάρδων ἀνδρῶν μυριόνταρχον
 995 Ξάνθον, ἄρειόν τ' Ἀγχάρην,
 Δικίην τ' ἠδ' Ἀρσάκην
 ἱππιάνακτας,
 Κηδαδάταν καὶ Λυθίμναν
 Τόλμουν τ' αἰχμᾶς ἀκόρεστον.
 1000 Ἔταρον ἔταρον, οὐκ ἀμφὶ σκηναῖς
 τροχηλάτοισιν ὄπιθεν ἐπόμενοι.

ΞΕΡΞΗΣ.

Βεῦσαι γὰρ τοῖπερ ἀγρόται στρατοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Βεῦσαι, οἱ, κύνυμοι. Στρ. δ'.
 Ἰὴ ἰὴ, ἰὼ ἰὼ
 ἰὼ ἰὼ, δαίμονες
 1005 ἔθεσθ' ἀελπτον κακὸν
 διαπρίπον, ὅσον ἐξόρχεν ἄτα.

ΞΕΡΞΗΣ.

Πεπλήγμεθ', οἶαι δι' αἰῶνος τύχαι.

ΧΟΡΟΣ.

Πεπλήγμεθ' εὐδὴλα γὰρ. ἄντ. δ'.
 1010 Νέαι νέαι δύαι δύαι
 Ἰόνων νευχιδᾶν
 κύρσαντες οὐκ εὐτυχῶς.
 Δυσπόλεμον δὴ γένος τὸ Περσῶν;

ΞΕΡΞΗΣ.

1014 Πῶς δ' οὐ; στρατὸν μὲν τοσοῦτον τάλας πέπληγματι. [Στρ. ε'.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ'; οὐκ ὀλωλεν μεγάλα τὰ Περσῶν

ΞΕΡΞΗΣ.

Ὅρᾳς τὸ λοιπὸν τόδε τᾶς ἐμᾶς στολᾶς;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρῳ ὀρῷ.

ΞΕΡΞΗΣ.

1020 Τάνδε τ' οἰστοδέγμονα;

ΧΟΡΟΣ.

Τί τόδε λέγεις σεσωσμένον;

ΞΕΡΞΗΣ.

Θησαυρὸν βελέεσσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Βαίά γ' ὥς ἀπὸ πολλῶν.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ἐσπανίσμεθ' ἀρωγῶν.

ΧΟΡΟΣ.

1025 Τάνων λαὸς οὐ φυγαίχμας.

Partiumque et magnum CEbareu
 reliquisti, reliquisti? o, o, o calamitates.
 Persis strenuis mala malis graviora memoras!

XERXES.

Ingens mihi profecto desiderium
 bonorum amicorum moves [viora significans.
 non obliuiscenda, semper memoranda mala malis gra-
 Clamat, clamat intus in pectore cor.

CHORUS.

Et alium desideramus,
 Mardorum ductorem, myriadam præfectum,
 Xanthum, Mavortiumque Ancharen,
 Dianique et Arsacen
 equitum duces,
 Cedadatam et Lythimnam
 Tolmumque insatiabilem pugna.
 Sepeliebant, sepeliebant eos, non circa tentoria
 plaustis vecta pone exsequias insequentem.

XERXES.

Nam perierunt qui erant principes exercitus.

CHORUS.

Perierunt, heu, inglorii;
 Væ, væ, o, o,
 o, o caelestes,
 effecistis inexpectatum malum
 immensum, ut tale noxa intueatur.

XERXES.

[bis contingit.

Perculsi sumus, quoniam talis per vitam fortuna no-

CHORUS.

Perculsi sumus; manifestum enim est.

Novæ, novæ clades, clades:

Ionum classiaris

non prospero successu occursavimus.

Bello infelix sane est gens Persarum.

XERXES.

Quomodo non sit? In tanto exercitu miser perculsus sum.

CHORUS.

Quid? nonne magnum regnum Persarum interiit?

XERXES.

Videsne quod ex apparatu meo reliquum est?

CHORUS.

Video, video.

XERXES.

Et hoc sagittarum receptaculum?

CHORUS.

Quid hoc quod servatum dicis?

XERXES.

Sagittarum thesaurum.

CHORUS.

Pauci ut ex multis.

XERXES.

Copia orbat sui.

CHORUS.

Ionum gens ad pugnam impigra est.

ΠΕΡΣΑΙ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ἀγανόρειος κατείδον δὲ πῆμ' αἰλκτον. Ἀντ. ε'.

ΧΟΡΟΣ.

Τραπέντα ναύρακτον ἔρεις δμῖλον;

ΞΕΡΞΗΣ.

Πέπλον δ' ἐπέρρηξ' ἐπὶ συμφορᾷ κακοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Παπαῖ παπαῖ.

ΞΕΡΞΗΣ.

1030 Πλαῖον ἢ παπαῖ μὲν οὖν.

ΧΟΡΟΣ.

Δίδυμα γάρ ἐστι καὶ τριπλᾶ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Λυπρὰ, χάσματα δ' ἐχθροῖς.

ΧΟΡΟΣ.

1035 Καὶ σθένος γ' ἐκολούσθη.

ΞΕΡΞΗΣ.

Γυμνός εἰμι προπομπῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Φίλων ἄταισι ποντίαισιν.

ΞΕΡΞΗΣ.

Δάινε δάινε πῆμα· πρὸς δόμους δ' ἴθι. Στρ. ζ'.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ, δύο δύο.

ΞΕΡΞΗΣ.

1040 Βόα νυν ἀντίδουπά μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Δόσιν κακὴν κακῶν κακοῖς.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ἴσζε μέλος ὁμοῦ τιθεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅτοτοτοτοῖ.

Βραεῖά γ' ἄδε συμφορά.

1045 Οἱ μάλα καὶ τόδ' ἀλγῶ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ἐρεσσ' ἔρεσσε καὶ στίναξ' ἐμὴν χάριν. Ἀντ. ζ'.

ΧΟΡΟΣ.

Διαινομαι γόεδνος ὦν.

ΞΕΡΞΗΣ.

Βόα νυν ἀντίδουπά μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Μῶλιν πάριστι, ἐέσποτα.

ΞΕΡΞΗΣ.

1050 Ἐπορθιάζε νυν γόοις.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅτοτοτοτοῖ.

Μέλαινα δ' αὖ μεμίζεται

καὶ στονόεσσα πλῆγᾶ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Καὶ στέρν' ἄρασσε καπιδόα τὸ Μύσιον. Στρ. ζ'.

ΧΟΡΟΣ.

1055 Ἄνια ἀνιχ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Καὶ μοι γενείου πέσθε λευκέρη τριχᾶ.

PERSÆ.

71

XERXES.

Fortissima. Conspexi non speratam cladem.

CHORUS.

In fugamine versas ais navales copias?

XERXES.

Vestes dirupi ob calamitatis occursum.

CHORUS.

Væ, væ.

XERXES.

Major calamitas quam ut væ ejuletis.

CHORUS.

Duplicia enim et triplicia.

XERXES.

Tristia, læta autem hostibus.

CHORUS.

Et vires fractæ sunt.

XERXES.

Denudatus sum comilibus.

CHORUS.

Amicorum interitu marino.

XERXES.

Desse, desse cladem, domumque redi.

CHORUS.

Væ, væ, cladem, cladem!

XERXES.

Clama igitur quæ mihi respondeant.

CHORUS.

Malam malis retributionem malorum.

XERXES.

Funde lugubrem cantum me sequens.

CHORUS.

Heu, heu!

Gravis hæc calamitas.

Heu valde etiam hoc doleo.

XERXES.

Plange, plange et geme mea causa.

CHORUS.

Ploro luctuosus.

XERXES.

Clama igitur quæ mihi respondeant.

CHORUS.

Id mihi curæ est, domine.

XERXES.

Alta voce ede lamentationes.

CHORUS.

Heu, heu!

Atræ vero iterum miscebitur

et lamentabilis plaga.

XERXES.

Et pectus tunde et accine cantum Mysium.

CHORUS.

Tristia, tristia.

XERXES.

Et mihi barbæ canescentes pilos evelle.

ΧΟΡΟΣ.
 Ἄπριγδ' ἀπριγδα μάλα γόεδνα.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Ἄυται δ' ὀξύ.
 ΧΟΡΟΣ.
 Καὶ τὰδ' ἔρξω.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 1060 Πέπλον δ' ἔρεικε κολπίαν ἀκμῇ χειρῶν. Ἀντ. ζ'.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἄνια ἄνια.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Καὶ φάλλ' ἔθειραν καὶ κατοίκτισαι στρατόν.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἄπριγδ' ἀπριγδα μάλα γόεδνα.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Διαίνου δ' ὄσσε.
 ΧΟΡΟΣ.
 1065 Τέγγομαί τοι.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Βόα νυν ἀντίδουπά μοι.
 ΧΟΡΟΣ.
 Οἱ οἱ οἱ οἱ.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Αἰακτὸς ἐς δόμους κίε.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἰὼ ἰὼ, Περσὶς αἶα δύσβατος.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 1070 Ἰὼ δὴ κατ' ἄστυ.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἰὼ δῆτα ναὶ ναί.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 Γοᾶσθ' ἀβροδάται.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἰὼ ἰὼ, Περσὶς αἶα δύσβατος.
 ΞΕΡΞΗΣ.
 1075 Ἥ ἦ ἦ ἦ, τρισκάλμοισιν,
 ἦ ἦ ἦ ἦ, βάρισιν ὀλόμενοι.
 ΧΟΡΟΣ.
 Πέμψω τοί σε δυσθρόους γόοις.

CHORUS.
 Sine fine mala, mala, valde gemenda.
 XERXES.
 Vociferare alta voce.
 CHORUS.
 Hoc quoque faciam.
 VERBUM
 Vestem discinde sinuosam summis manibus.
 CHORUS.
 Tristia, tristia.
 XERXES.
 Et evelle cæsariem et deplora exercitum.
 CHORUS.
 Sine fine mala, mala, valde gemenda.
 XERXES.
 Humecta oculos.
 CHORUS.
 Madesco jam.
 XERXES.
 Clama igitur quæ mihi respondeant.
 CHORUS.
 Heu heu, heu heu!
 XERXES.
 Lamentans domum te refer.
 CHORUS.
 Heu, heu! tellus Persica calamitosa ingressu.
 XERXES.
 Heu sane per urbem (clamate).
 CHORUS.
 Heu sane, etiam etiam.
 XERXES.
 Lamentamini, qui delicate inceditis.
 CHORUS.
 Heu, heu, tellus Persica calamitosa ingressu.
 XERXES.
 Væ, væ, triremibus,
 Væ, væ, navibus perditis.
 CHORUS.
 Prosequar te dissonis luctu gemitibus.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΦΥΛΑΞ.
ΧΟΡΟΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ ΠΡΑΕΟ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ΚΑΣΑΝΔΡΑ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ΦΥΛΑΞ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶνδ' ἀπαλλαγὴν πόνων,
φρουρᾷς ἐτείας μῆχος, ἣν κοιμώμενος
στέγαις Ἀτρειδῶν ἀγκαθεν, κυνὸς δίκην,
ἀστρων κάτοιδα νυκτέρων ὁμήγυριν,
5 καὶ τοὺς φέροντας χειῖμα καὶ θέρος βροτοῖς
λαμπροὺς δυνάστας ἐμπρέποντας αἰθέρι,
ἀστέρες, ὅταν φθίνωσιν ἀντολὰς τε τῶν·
καὶ νῦν φυλάσσω λαμπάδος τὸ σύμβολον,
αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν,
10 ἀλώσιμόν τε βάζειν· ὧδε γὰρ κρατεῖ
γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ.
Εἴτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἐνδρόσῳ τ' ἔχω
εὐνὴν ὄνειροις οὐκ ἐπισκοπούμενην
ἐμὴν, φόβος γὰρ ἀνθ' ὕπνου παραστατεῖ,
15 τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ·
ὅταν δ' αἰεῖδεν ἢ μινύρεσθαι δοκῶι,
ὕπνου τόδ' ἀντίμολπον ἐντέμνων ἄκος,
κλαίω τότε οἴκου τοῦδε συμφορὰν στένων,
οὐχ ὡς τὰ πρόσθ' ἀριστα διαπονουμένου.
20 Νῦν δ' εὐτυχὴς γένοιτ' ἀπαλλαγὴ πόνων
εὐαγγέλου φανέντος ὄρνυαίου πυρὸς.
Ὡ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
φάος πιφαύσκων καὶ χορῶν κατάστασιν
πολλῶν ἐν Ἀργεῖ, τῆσδε συμφορᾶς χάριν.
25 Ἰοὺ ἰοῦ.
Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημανῶ τορῶς,
εὐνῆς ἐπαντεῖλασαν ὡς τάχος δόμοις
ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῆδε λαμπάδι
ἐπορθιάζειν, εἰπερ Ἰλίου πόλις
30 ἔαλοικεν, ὡς δ' φρυκτὸς ἀγγέλλων πρέπει·
αὐτὸς τ' ἔγωγε προίμιον χορεύσομαι.
Τὰ δεσποτῶν γὰρ εὐ' πεσόντα θύσομαι
τρεῖς ἔξ βαλούσῃς τῆσδε μοι φρυκτωρίας.
Γένοιτο δ' οὖν μολόντος εὐφιλῇ χέρα
33 ἀνακτος οἴκων τῆδε βαστάσαι χερί.
Τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας

AGAMEMNO.

PERSONÆ FABULÆ.

CUSTOS.
CHORUS.
CLYTÆMNESTRA.
TALTHYBIUS PRÆCO.
AGAMEMNO.
CASANDRA.
ÆGISTHUS.

CUSTOS.

Deos precor, ut ab his me liberent molestiis,
annuarum excubiarum diuturnitate, qua ego excubans
in tectis Atridarum ulnis nixus, canis ritu,
siderum nocturnorum concionem comperi
et afferentes hiemem æstatemque mortalibus
splendidos dominos in æthere conspicuos,
sidera et quum occidunt et oriuntur.
Et nunc observo facis symbolum,
ignis splendorem afferentem ex Troja nuncium
expugnataque urbis famam; sic enim imperat
mulieris viriliter ferocientis sperans animus.
Ex quo autem noctivagum (i. e. ubi noctu vagor) roscidum-
cubile, a somniis non visitatum, [que teneo
meum (metus enim mihi pro somno astat,
ne palpebras somno firmiter claudam);
quando cantitare aut minurire mihi placet,
hoc somni remedium parans modulando,
tum hujus domus calamitatem gemens deploro,
nequaquam, ut olim, bene administratæ.
Nunc vero fortunata mihi eveniat vacatio a molestiis
igne, qui bonum nuncium affert, per noctis caligines con-
O salve, splendor noctis, diei similem [soicuo.
lucem afferens et chororum institutionem
multorum Argis hujus fortunati eventus causa.
Io, io!
Agamemnonis uxori perspicue id indicabo,
ut de lecto surgens quam celerrime in ædibus
fausto clamore hanc facem
salutet, siquidem Ilium urbs
capta est, quemadmodum hæc flamma splendore nunciat.
Atque ipse ego hujus gaudii chorum ducam;
nam bene cecidisse res dominorum faciam, [mihi contigerit].
quum ter sex vicibus hæc flamma mihi acciderit (felicissime
Utinam vero mihi contingat, ut amatam manum reversi
domini harum ædium hac mea manu jungam!
Reliqua vero taceo; hos in lingua magnus

βέβηκεν· οἶκος δ' αὐτὸς, εἰ φθογγὴν λάβοι,
σαφέστατ' ἂν λέξειεν· ὥς ἐκὼν ἐγὼ
μαθοῦσιν αὐδῶ, καὶ μαθοῦσι λήθομαι.

ΧΟΡΟΣ.

- 40 Δέκατον μὲν ἔτος τόδ' ἐπεὶ Πριάμου
μέγας ἀντίδικος,
Μενέλαος ἀναξ ἡδ' Ἀγαμέμνων,
διθρόνου Διόθεν καὶ δισκῆπτρου
τιμῆς, ὄχυρόν ζευγος Ἀτρεϊδῶν,
45 στόλον Ἀργείων χιλιοναύταν
τῆσδ' ἀπὸ χώρας
ἦραν, στρατιῶτιν ἀρωγάν,
μέγαν ἐκ θυμοῦ κλάζοντες Ἄρη,
τρόπον αἰγυπῶν,
50 οἷτ' ἐκπατίοις ἄλγεσι παίδων
ὑπατοὶ λεγέων στροφοδινοῦνται,
πετρυγῶν ἐρετμοῖσιν ἐρεσσόμενοι,
δεμνιοτήρη
πόνον ὀρταλίων ὀλέσαντες·
55 ὑπατος δ' αἶων ἢ τις Ἀπόλλων,
ἢ Πάν, ἢ Ζεὺς, οἰωνόθορον
γόνον ὀξυδόαν τῶνδε μετοίκων
ὕστερόποινον
πέμπει παραβάσιν Ἐρινύν.
60 Οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ κραίστων
ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος
Ζεὺς, πολυάνορος ἀμφὶ γυναῖκας,
πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοδαρῇ
γόνατος κονίαισιν ἐρειδομένου
65 διακναιομένης τ' ἐν προταλείοις
κάμακος θήσων Δαναοῖσι
Τρῳαίῳ ὁμοίως. Ἔστι δ' ὅπη νῦν
ἔστι· τελεῖται δ' ἐς τὸ πεπρωμένον·
οὐθ' ὑποκαίων οὐθ' ὑπολείπων
70 οὔτε δακρύων ἀπύρων ἱερῶν
ὄργας ἀτενεῖς παραθέλει.
Ἥμεῖς δ' ἀτίτῃ σαρκὶ παλαιᾷ
τῆς τότε ἀρωγῆς ὑπολειφθέντες
μένομεν ἰσχύν
75 ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκῆπτροις.
Ὅ τε γὰρ νεαρὸς μυελὸς στέρνων
ἐντὸς ἀνδρῶν
ἰσόπρεσβυς, Ἄρης δ' οὐκ ἐνὶ χώρᾳ,
τὸ ὅ' ὑπέργηρων φυλλάδος ἤδη
80 κατακαρφομένης τρίποδας μὲν ὁδοῦς
στείχει, παῖδες δ' οὐδὲν ἀραίων,
δναρ ἡμερόφαντον ἀλαίνει.
Σὺ δέ, Τυνδάρεω
θύγατερ, βασίλεια Κλυταιμνήστρα,
85 τί χρέος; τί νέον; τί δ' ἐπαισθομένη,
τίνος ἀγγελίας
πειθοῖ περίπεμπτα θυοσκιναῖς;
πάντων δὲ θεῶν τῶν ἀστυνόμων,

versatur (i. e. gravi causa, ne loquar, prohibeor): ardes
vero ipsæ si vocem acciperent,] planissime loquerentur; nam
lubens ego] scientibus loquor, et nescientibus obliviscor.

CHORUS.

Decimus hic annus est postquam Priami magnus adver-
sarius, Menelaus rex et Agamemno, duplicis imperii a Jove
dati geminique sceptri honore ornatum validum par Atri-
darum ex hac terra mille nāvium classem Argivorum sol-
verunt, præsidium militare, magnum ex animo Martem
clangentes, more vulturiorum, qui per immensos dolores
pullorum super nidos sublatis in gyros circumvolitant alarum
remis remigantes, nidi custoditi labore pullorum spoliati
(i. e. laboris, quo pullos in nido tuiti erant, fructu
spoliati, ablatis pullis). Supremus vero aliquis audiens,
aut Apollo, aut Pan, aut Jupiter, editam lamentationem
avium clarisonam, horum inquilinorum Erionyn sero po-
nientem transgressoribus mittit (i. e. ultionem ob raptos
pullos sero, sed certo exigit).

Ita Atrei filios potentior hu Alexandrum mittit hospitalis
Jupiter, propter multinubam mulierem multas cruraque gra-
vantes luctas genu in pulvere suffulti hastæque in primor-
diis certaminum fractæ impositurus Danaïs Trojanisque
similiter. Est vero nunc quomodocunque est; perficitur
ut falis constitutum est; neque sacris adolendis neque
libandis neque lacrimis iram sacrorum tæda nuptiali desti-
tutorum inflexibilem placabit Paris.

Nos vero contemto senili corpore ab illa expeditione
relicti domi manemus, vires puerili ætati pares scipioni-
bus suffucentes. Nam et puerilis medulla in pectore as-
surgens seni similis est nec Mars in suo loco inest, et
grandæva senectus jam marcescentibus frondibus tripedes
vias (i. e. baculo tanquam tertio pede nixa) incedit pue-
roque non robustior, somnum diurnum, obambulat.

Tu vero, Tyndarei filia, regina Clytæmnestra, quid rei
est? quid novi? qua fama cognita, cujus nuncii fiducia sa-
crificia ubique circummissa excitas? Omnium vero deorum,
qui urbem incolunt, superiorum, inferorum, cælestium fo-

90 ὑπάτων, χθονίων,
 τῶν τ' οὐρανίων τῶν τ' ἀγοραίων,
 βωμοὶ δῶροισι φλέγονται·
 ἄλλη δ' ἄλλοθεν οὐρανομήκης
 λαμπὰς ἀνίσχει,
 95 φαρμασσομένη χρίσματος ἄγνοῦ
 μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις,
 πελάνῃ μυχόθεν βασιλείῃ.
 Τούτων λέξας· ὃ τι καὶ δυνατόν
 καὶ θέμις αἰνεῖν,
 100 παύων τε γαυοῦ τῆσδε μερίμνης,
 ἢ νῦν τοτὲ μὲν κακόφρων τελέθει,
 τοτὲ δ' ἐκ θυσιῶν ἀγανά σαίνουσ'
 ἔλπις ἀμύνει φροντίδ' ἀπληστον
 τῆς θυμοδόρου φρένα λύπης.
 Κύριός εἰμι θροεῖν δόιον κράτος αἴσιον ἀνδρῶν
 105 ἐκτελέων· ἔτι γὰρ θεόθεν καταπνεῖει
 πειθῶ μολπᾶν,
 ἀλκᾶν σύμφυτος αἰῶν,
 110 ὅπως Ἀχαιῶν δῖθρονον κράτος, Ἑλλάδος ἥβας
 ζύμφρονα ταγάν,
 πέμπει ξὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι
 θούριος ὄρνις Τευκρίδ' ἐπ' αἶαν,
 115 ὠκυῶν βασιλεὺς βασιλεῦσι νεῶν, ὃ καλαινός, ὃ
 τ' ἐξόπιν ἀργίας,
 φανέντες Ἰκταρ μελάρων, χερὸς ἐκ δοριπάλτου,
 παμπρέπτοις ἐν ἔδραισι,
 βοσκόμενοι λαγίαν ἐρικύμονα φέρματι γένναν,
 120 βλαβέντα λοισθίων δρόμων.
 Αἰλινον αἰλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.
 Κεδνός δὲ στρατόμαντις ἰδὼν δύο λήμασι δισσοῦς,
 Ἀτρεΐδας μαχίμους ἐδάη λαγοδαΐτας [Ἄντ.
 πομπούς τ' ἀρχούς·
 125 οὕτω δ' εἶπε τεράζων·
 Χρόνῳ μὲν ἀγρεὶ Πριάμου πόλιν ἄδε κέλευθος,
 πάντα δὲ πύργων
 κτήνῃ πρόσθε τᾷ δημοπληθῇ
 130 μοῖρ' ἀλαπάξει πρὸς τὸ βίαιον·
 οἷον μὴ τις ἄγα θεόθεν κνεφάσῃ προτυπὲν στό-
 μιον μέγα Τροίας
 135 στρατωθέν. Οἴκῳ γὰρ ἐπίφθορος Ἀρτεμὶς ἀγνή,
 πτανοῖσιν κυσὶ πατρὸς,
 αὐτότοκον πρὸ λόχου μογερὰν πτάχα θυομένοισι·
 στυγεῖ δὲ δειπνον αἰετῶν.
 Αἰλινον αἰλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.
 140 Τόσσον περ εὐφρων ἂ καλὰ Ἑκπῶδ.
 δρόσοισιν ἀέπτοις μαλερῶν λέοντων,
 πάντων τ' ἀγρονόμων φιλομάστοις
 θηρῶν ὀβριχάλοισι τερπνὰ
 τούτων αἰτεῖ ζύμβολα κρᾶναι,
 145 δεξιὰ μὲν, κατάμομφα δὲ φάσματα στρουθῶν.
 Ἰήιον δὲ καλέω Παιῖνα,
 μή τινας ἀντιπνόους Δαναοῖς χρονίας ἐγενῆδας
 150 ἀπλοίας τεύξῃ,

rensumque armis donis adulescunt. Alia vero alio loco ad
 celum surgens sax tollitur casti olei suavis non dolosis
 blandimentis illibuta, libo sacrificali ex penetralibus domus
 regiae desumto.

Horum mihi dicas quæ et potes et fas est dicere, me-
 dearisque huic sollicitudini, quæ modo infesta oritur, modo
 tanquam bona spes e sacris blandiens insatiabilem anxie-
 tatem tristitiæ, quæ animum exedit, arcet.

Potis sum enarrare expeditionis faustis cum auspiciis
 susceptæ robur virorum principum (adhuc enim divinitus
 mihi inspirat fiducia cantum, vires ad canendum cognata
 ætas), quomodo duplex Achivorum robur, concors Græcæ
 pubis imperium, cum hasta et ultrice manu impetuosus
 ales in terram Trojanam mittat, avium rex regibus navium,
 alter niger, alter candidus a tergo, hand procul ab arduis
 a manu hastam vibrante (i. e. a dextra parte) visi in splen-
 didissimis ædibus, lepoream progeniem prægavidam fetu
 in extremo cursu impeditam devorantes. Lugubre, lugubre
 cane; quod autem bonum est, vincito.

Prudens autem augur exercitus duos illos alites conspica-
 tus in eorum aviditate, geminos Atridas pugnaces leporis
 comesores ducesque principes recognovit. Sic vero locutus
 est portentum explicans: Tempore hæc expeditio Priami
 urbem capiet, omnes vero turrium regiarum copias antea
 populi donis congestas fatum violenter devastabit; modo
 ne qua invidia deorum obscuret antea cosum magnum fre-
 num Trojæ in castris perfectum. Domo enim Agamemno-
 nis infensa est casta Diana, quantum ex alatis canibus pa-
 tris trepidam ante partum cum ipso fetu lepoream devoranti-
 bus licet conjicere: odit vero epulum aquilarum. Lugubre,
 lugubre cane; quod autem bonum est, vincito.

Adeo formosa illa dea roribus tenellis rapacium leonum
 benevola omniumque agrestium animalium catulis lactenti-
 bus propitia horum portenta rata facere cupit, quum dextra
 quidem sint, at reprehendenda prodigia avium.

Saluliferum vero invoco Paranem, ne quas Diana ex
 resstantibus ventis diutinas navigandi difficultates classem
 remorantes Danais paret, sacrificium dum sibi festinet pa-

σπευδομένα θυσίαν ἑτέραν, ἄνομόν τιν', ἄδαιτον,
 νεικέων τέκτονα σύμρυτον,
 οὐ δεισήμερον. Μίμνει γὰρ φοβερά παλίνορος
 165 οἰκονόμος δολίχ, μνάμων μῆνις τεχνόποινος.
 Τεῖαδε Κάλχας ξὺν μεγάλοις ἀγαθοῖς ἀπείκλαξε
 μόρσιμα' ἀπ' ὀρνίθων ὀδίων οἴκοις βασιλείοις·
 τοῖς δ' ὁμόφωνον
 αἶλινον αἶλινον εἶπε, τὸ δ' εὖ νικάτω.
 170 Ζεὺς, ὅστις ποτ' ἐστίν, εἰ τόδ' αὖ- Στρ. α'.
 τῷ φίλον κεκλημένῳ,
 τοῦτό νιν προσενέπω.
 Οὐκ ἔγω προσεικάσαι,
 πάντ' ἐπισταθμώμενος,
 175 πλὴν Διὸς, εἰ τὸ μάταν ἀπὸ φροντίδος ἄχθος
 χρὴ βαλεῖν ἐτητύμως.
 Οὐδ' ὅστις πάροιθεν ἦν μέγας, Ἀντ. α'.
 παμμάχῳ θράσει βρύων,
 180 οὐδὲν ἂν λείξει πρὶν ὧν,
 δὲ δ' ἔπειτ' ἔφυ, τρια-
 κτῆρος οἴχεται τυχῶν.
 Ζῆνα δέ τις προφρόνως ἐπινίκια κλάζων,
 185 τεύχεται φρενῶν τὸ πᾶν·
 τὸν φρονεῖν βροτοῦς ὀδώ- Στρ. β'.
 σαντα, τὸν πάθει μάθος
 θέντα κυρίως ἔχειν.
 Σταῆται δ' ἐν θ' ἔπνῳ πρὸ καρδίας
 190 μνησιπτήμων πόνοσ'· καὶ παρ' ἄ-
 κοντας ἦλθε σωφρονεῖν.
 Δαιμόνων δέ που χάρις,
 βιαίως σέλμα σεμνὸν ἡμένων.
 Καὶ τόθ' ἡγεμῶν δ' πρέ- Ἀντ. β'.
 σβυς νεῶν Ἀχαιῶν,
 195 μάντιν οὔτινα ψέγων,
 ἱμπαίοις τύχαισι συμπνέων,
 εὐτ' ἀπλοῖα κεναγγεῖ βαρύ-
 νοντ' Ἀχαιῶδες λιῶς,
 200 Χαλκίδος πέραν ἔχων
 παλιρρόθοις ἐν Αὐλίδος τόποις,
 πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι Στρ. γ'.
 κακόσχολοι, νήστιδες, δύσσορμοι
 205 βροτῶν ἄλαι νεῶν τε καὶ πεισμάτων ἀπειδεῖς,
 παλιμμήκη χρόνον τιθεῖσαι
 τρίβῳ, κατέξαινον ἄνθος Ἀργείων·
 ἐπεὶ δὲ καὶ πικροῦ
 χεῖματος ἄλλο μῆχαρ
 210 βριθύτερον πρόμοισιν [βέ-
 μάντις ἐκλαγῆεν, προφέρων Ἀρτεμιν, ὥστε χθόνα
 κτροῖς ἐπικρούσαντας Ἀτρεΐδας δάκρυ μὴ κατα-
 σχεῖν,
 215 ἀναξ' δ' ὁ πρέσβυς † τότ' † εἶπε φωνῶν Ἀ. γ'.
 Βαρεῖα μὲν κῆρ τὸ μὴ πιθέσθαι,
 βαρεῖα δ', εἰ τέκνον δαίζω, δόμων ἀγαλμα,
 μιαινῶν παρθενοσφάγοισι

randum infaustum, illegitimum, epolis destitutum, jurgio-
 rum machinatorem cognatum (*i. e. inter domesticos*),
 maritum non reverens. Manet enim terribilis rediviva, do-
 mestica, dolosa, memor ira liberos ultura. Talia Calchas
 cum magnis bonis (*i. e. expugnatione Trojæ*) fatalia regiae
 domo esse ex avibus in initio expeditionis visis edidit. His
 vero consonum lugubre, lugubre cane; quod autem bonum
 est, vincito.

Jupiter, quisquis is est, si hoc ei gratum est vocato, hoc
 nomine cum invoco; non habeo quem ei comparem, omnia
 perpendens, præter Jovem, si mihi onus sollicitudinis in
 quærendo, quum vanum sit, revera abjiciendum est.

Neque vero qui prius magnus fuit, audacia, quæ cum
 omnibus certabat, efflorescens, quidquam valeat, quum olim
 fuerit; qui autem postea exortus est, victorem nactus suc-
 cubuit. Jovem vero si quis benevola mente victorem cele-
 bret, prudentiæ palmam omni ex parte adipiscetur:

illum, qui homines in sapientiæ viam duxit, qui ita or-
 dinavit, ut per dolorem firmiter habeant cognitionem. Cir-
 cumfundit vero et per somnum præcordia memor malorum
 angor, et ad invitum tum venit prudentia. Cælestium vero
 fortasse hæc gratia est potenter venerabili transtro insiden-
 tium (*i. e. sancte vi et pænis mortales regentium*).

Et tum dux natus major navium Achaicarum, *Agame-
 mno*, valem nullum reprehendens, cum incidentibus casibus
 conspirans (*i. e. his concedens*) — quando navigandi ino-
 pia, quæ vasa exinaniebat, exercitus Achaicus gravabatur,
 Chalcidi oppositum littus tenens in refluis Aulidis locis;

venti vero a Strymone flantes malum (*i. e. nullum*)
 otium afferentes, copias exhaurientes, importuni, morta-
 lium perturbatores, neque navibus neque rudentibus par-
 centes, duplex longitudine tempus mortis exhibentes, florem
 Argivorum conficiebant; postquam vero etiam vates acerbæ
 tempestatis aliud remedium gravius primoribus, Dianam
 prætexens, edidit, ut Atridae terram sceptris percuterent
 nec lacrimas retinerent:

tum vero imperator major natus dixit ita locutus: Gravis
 sors est non obtemperandi; gravis etiam, si filiam, ædium
 ornamentum, occidam cæsse virginis rivulis sanguineis ma-

- 210 βεῖθροις πατρίους χέρας βωμοῦ πέλας.
 Τί τῶνδ' ἀνευ κακῶν;
 πῶς λιπόνους γένωμαι,
 ζυμυχίας ἀμαρτῶν;
- 215 παυσανέμου γάρ θυσίας παρθενίου θ' αἵματος ὀρ-
 γᾷ περιόργως ἐπιθυμεῖν θέμις. Εὖ γάρ εἴη.
 Ἐπεὶ δ' ἀνάγκης ἔδω λέπαδνον Στρ. δ'.
 φρενὸς πνέων δυσσεβῇ τροπαίαν
 220 ἀναγνον, ἀνέρον, τόθεν
 τὸ παντότολμον φρονεῖν μετέγνω.
 Βροτοὺς θρασύνει γάρ αἰσχρομήτης
 ταλαίνα παρακοπὰ
 πρωτοπήμων. Ἐτλζ δ' οὖν [ἀρωγὰν
 225 θυτὴρ γενέσθαι θυγατρὸς γυναικοπόων πολέμων
 καὶ προτέλεια ναῶν·
 λιτὰς δὲ καὶ κληδόνας πατρίους Ἀντ. δ'.
 παρ' οὐδὲν αἰῶνα παρθένοιόν τ'
 230 ἔθεντο φιλόμαχοι βραβῆς,
 φράσεν δ' ἀδούκοις πατὴρ μετ' εὐχὰν
 δίκαν χιμαίρας ὑπερθε βωμοῦ
 πέπλοισι περιπατῇ,
 παντὶ θυμῷ προνωπῇ [κὰν κατασχεῖν
 235 λαβεῖν ἀέροθην, στόματός τε καλλιπρώρου φυλα-
 φθόγγον ἀρκίον οἴκοις
 βίᾳ χαλινῶν τ' ἀναύδῳ μένει. Στρ. ε'.
 Κρόκου βαφὰς δ' ἐς πέδον χέουσα [κτω,
 240 ἔβαλλ' ἔκαστον θυτῆρων ἀπ' ὀμματος βέλει φιλοί·
 Πρέπουσά θ' ὥς ἐν γραφαῖς, προσεννέπειν
 θέλουσ', ἐπεὶ πολλάκις
 πατρὸς κατ' ἀνδρῶνας εὐτραπέζους
 ἔμελψεν, ἀγνὰ δ' ἀταύρωτος αὐδᾷ πατρὸς
 245 φίλου τριτόσπονδον εὐποτμον
 αἰῶνα φίλος ἐτίμα.
 Τὰ δ' ἔνθεν οὐτ' εἶδον οὐτ' ἐννέπω· Ἀντ. ε'.
 τέχνη δὲ Κάλχαντος οὐκ ἀκραντοί. [λον.
 250 Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσιν μαθεῖν ἐπιρρέπει τὸ μὲλ-
 †Τὸ προκλύειν δ' ἤλυσιν,† προχαίρετω·
 ἴσον δὲ τῷ προστένειν.
 τορὸν γάρ ἤξει σύνορθρον αὐγαῖς.
 255 Πέλοιτο δ' οὖν τὰπὶ τούτοιςιν εὐπραγίας, ὥς
 θέλει τόδ' ἀγχιστον ἀπίας
 γαίας μονόφρουρον ἔρκος.
 Ἦκω σεβίζων σὸν, Κλυταιμνήστρα, κράτος·
 δίκη γάρ ἐστι φῶτος ἀρχηγοῦ τίειν
 260 γυναῖκ' ἐρημωθέντος ἀρσενος θρόνου.
 Σὺ δ' εἴτε κεδνὸν εἴτε μὴ πεπυσμένη
 εὐαγγέλοισιν ἑλπίσιν ὑψηπολεῖς,
 κλύοιμ' ἂν εὐφρων· οὐδὲ σιγῶσθι φθόνος.
 ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
 Εὐάγγελος μὲν, ὥσπερ ἡ παροιμία,
 265 ἔως γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρος.
 Πεύσει δὲ χάρμα μείζον ἑλπίδος κλύειν.
 Πριάμου γὰρ ἤρῃκασιν Ἀργεῖοι πόλιν.

nus paternas juxta aram inquinans. Quid horum sine nialle est? quomodo a classe destitui possim auxilio privatus? Sacrificium ventis placandis virgineumque sanguinem ira valde commotam deam desiderare fas est. Utinam bene sit!

Postquam vero necessitatis jugum subiit mutata animi auram (i. e. *alliam atque antea, quum filiam nollet occidere*) spirans impiam, impuram, profanam, tum mutato consilio omnem audaciam animo suscepit (*audax filiam immolandi facinus*). Mortales enim vesania ad audax consilium incitans calamitosa, noxæ initium, audaciores reddit. Ausus est igitur filiam immolare in auxilium belli pro muliere suscepti et in navium lustrationem præviam.

Preces vero et paternas voces nihili, *nihili* actalem virgineam penderunt belli cupidi duces; jussitque pater ministros post precationem, velut capellam, *filiam* super aram, vestibibus involutam, omni studio pronam, sublimem tollere et, oris pulchri custodiam, vocem cohibere domo infaustra imprecantem vi mutoque frenorum robore.

Crocea veste vero in terram projecta unumquemque sacrificantium telo misericordiam movente ex oculis tangebat, formosaque ut in picturis, eos alloqui volens, postquam sæpe in patris cornaculis opiparis suavi sermone delectarat et casta, innupta voce sua ter beatam vitam cari patris pio honorabat (i. e. *puella tenera vitam patris tali filia felicem decorabat*).

Quod deinde vero secutum est, neque vidi neque dico: artes Calchantis autem non erant sine successu. Justitia vero futuri cognitionem appendit *mortalibus*, quoni passi sunt. Præsciscere vero adventum mali, valeat; æquale est enim luctui anticipato. Manifestum enim cum matutinis radiis veniet. Eveniat autem propter illa, *quæ oraculo edita sunt*, felicitas, quemadmodum vult hoc proximum Apiae terræ solitarium præsidium (*Clytæmnestra ex ædibus prodiens, quæ sola absente marito regnum administrabat*).

Adsum tuam, Clytæmnestra, adorans potestatem; fas enim est viri principis uxorem mariti solio vacuo relicto honoribus prosequi. Tu vero sive bono nuncio accepto sive non accepto læti nunciū spe sacra facias, benevolus ex te audiam: tacenti vero tibi nulla invidia est.

CLYTÆMNESTRA.

Læta prænuncia, quemadmodum est in proverbio, aurora ex matre nocte oriatur! Comperies autem gaudium majus audita, quam speraveris: Priami enim urbem Argivi captam tenent.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς φής; πέφυγε τοῦπος ἐξ ἀπιστίας.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τροίαν Ἀχαιῶν οὕτην· ἢ τορῶς λέγω;

ΧΟΡΟΣ.

270 Χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εὖ γὰρ φρονοῦντος ὄμμα σοῦ κατηγορεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γὰρ τὸ πιστόν ἐστι τῶνδ' ἐσσι τέκμαρ;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔστιν, τί δ' οὐχί; μὴ δολώσαντος θεοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῇ σέβεις;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

275 Οὐ δόξαν ἂν λάβοιμι βριζούσης φρενός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἢ σ' ἐπιδανέ τις ἄπτερος φάτις;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Παιδὸς νέας ὥς χάρτ' ἐμωμῆσω φρένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ποίου χρόνου δὲ καὶ πεπρόβηται πόλις;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Γῆς νῦν τεκούσης φῶς τόδ' εὐφρόνης λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

280 Καὶ τίς τόδ' ἐξίκοιτ' ἂν ἀγγέλων τάχος;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἥφαιστος Ἰδης λαμπρὸν ἐκπέμπων σέλας.
Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
ἐπεμπευ. Ἰδὴ μὲν πρὸς Ἑρμαῖον λέπας
Λήμνου· μέγαν δὲ πανὸν ἐκ νήσου τρίτον

285 Ἀθῶν αἶπος Ζηνὸς ἐξειδέξατο,

ὑπερτελής τε, πόντον ὥστε νωτίσαι,
ἰσχυρὸς πορευτοῦ λαμπάδος πρὸς ἡδονήν,
πεύκη τὸ χρυσοφειγγίς ὥς τις ἥλιος
σέλας παραγγείλασα Μακίστου σκοπαῖς·

290 ὁ δ' οὔτε μέλλων οὐδ' ἀφρασμένως ὑπνω
νικώμενος παρήκεν ἀγγέλου μέρος·
ἐκὰς δὲ φρυκτοῦ φῶς ἐπ' Εὐρίπου βῶας
Μεσσαπίου φύλαξι σημαίνει μολόν.

Οἱ δ' ἀντέλαμψαν καὶ παρήγγειλαν πρόσσω

295 γραίας ἐρείκης θυμὸν ἄψαντες πυρί.

Σθένουσα λαμπὰς δ' οὐδέπω μαυρουμένη,
ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ, δίκην
φαιδρᾶς σελήνης, πρὸς Κιθαιρῶνος λέπας
ἡγείρεν ἄλλην ἐκδοχὴν πομποῦ πυρός.

300 Φάος δὲ τηλέπομπον οὐκ ἠναίνετο
φρουρά, πλέον καίουσα τῶν εἰρημένων·
λίμνην δ' ἐπὶ Γοργῶπιν ἐσκηψεν φάος·
ὄρος τ' ἐπ' Αἰγίπλαγκτον ἐξικνούμενον
ὥτρυνε θεσμὸν μὴ χατίζεσθαι πυρός.

CHORUS.

Quid ais? aufugit verbum, cui credi vix potest.

CLYTÆMNESTRA.

Trojam esse Argivorum; num perspicue loquor?

CHORUS.

Gaudium me subit lacrimam provocans.

CLYTÆMNESTRA.

Benevolentiam utique tuam oculus tuus prodit.

CHORUS.

Ecquod hujus rei certum indicium habes?

CLYTÆMNESTRA.

Habeo; quidni? nisi deus nos fefellit.

CHORUS.

Num somniorum visa vero similia magni facis?

CLYTÆMNESTRA.

Non ego speciem somno gravati animi pro vero haberem.

CHORUS.

An gaudio te implevit inalata quardam permanens fama?

CLYTÆMNESTRA.

Tanquam teneræ puellæ prudentiam meam vituperasti.

CHORUS.

Quonam vero tempore urbs porro eversa est?

CLYTÆMNESTRA.

Hac ipsa dico nocte, quæ hanc lucem peperit.

CHORUS.

Et quis nuncius tanta celeritate venerit?

CLYTÆMNESTRA.

Vulcanus ab Ida splendidum emittens jubar.

Fax vero facem per vices ab ignis cursore acceptam huc
mittelat. Ida ad Hermaum collem

Lemni; magnum vero jubar ex insula tertium

Athos, mons Jovis, excepit,

emiquitque, ut mare dorso legeret,

vis late properantis lampadis,

tarda, tanquam sol aliquis, veluti auro fulgidum

splendorem denunciens Macisti speculis.

Hic vero (mons, pro speculatoribus in eo collocatis) nec cuncta-
bundus neque socorditer somno] victus porro nuncii vices
transmisit.] Procul vero propagatum facis lumen ad Euripi
fluenta] Messapii vigilibus nuncium attulit.

Hi vero vicissim flammam excitarunt et porro nunciarunt
acervo canæ ericæ accenso.

Valida fax nullo modo debilitata

campum Asopi transvolans haud aliter, quam

splendida luna, ad Citharonis jugum

alias vices protinus missi ignis excitabat.

Lumen e longinquo missum non repudiavit

custodia, quum majorem, quam dixi, ignem accenderet.

Super paludem Gorgopin autem lumen emicuit

et ad Aegiplanctum montem propagatum

custodes excitabat, ut ignis non desideraretur.

- 306 Πέμπουσι δ' ἀνδραῖοντες ἀφρόνῳ μένει
φλογὸς μέγαν πύγωνα, καὶ Σαρωνικοῦ
προθμοῦ κάτοπτον πρῶν' ὑπερβάλλειν πρόσω
φλέγουσαν· εἴτ' ἐσκηψεν, ἔστ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος, ἀστυγείτονας σκοπᾶς·
310 κάπειτ' Ἀτρειδῶν ἐς τόδε σκήπτει στέγος
φᾶος τόδ' οὐκ ἀπαππον Ἰδαίου πυρός.
Τοιοῖδε τοί μοι λαμπαδηφόρων νόμοι,
ἄλλος παρ' ἄλλου διαδοχαῖς πληρούμενοι·
νικᾷ δ' ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος δραμῶν.
316 Τέκμαρ τοιοῦτο ζυμβολόν τε σοὶ λέγω,
ἀνδρὸς παραγγεῖλαντος ἐκ Τροίας ἔμοι.

ΧΟΡΟΣ.

Θεοῖς μὲν αὖθις, ὦ γύναι, προσεύξομαι.
Λόγους δ' ἀκούσσι τούσδε κάποθαυμάσαι
διηνεκῶς θέλοιμ' ἄν, ὥς λέγους πάλιν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

- 320 Τροίαν Ἀχαιοὶ τῇδ' ἔχουσ' ἐν ἡμέρᾳ.
Οἶμαι βοῇν ἀμικτον ἐν πόλει πρέπειν.
Ὅζος τ' αἰεὶρά τ' ἐγγίχς ταύτῃ κύτει,
διχοστατοῦντ' ἄν, οὐ φθῶ, προσεννέποις.
Καὶ τῶν ἀλόντων καὶ κρατησάντων δίχῃ
324 φθογγὰς ἀκούειν ἐστὶ συμφορᾶς διπλῆς.
Οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ σώμασιν πεπτωκότες
ἀνδρῶν κασιγνήτων τε καὶ φυταλμίων,
παῖδες γερόντων, οὐκέτ' ἐξ ἑλευθέρου
δέρης ἀποιμύζουσι φιλάτων μόρον.
330 Τοὺς δ' αὖτε νυκτίπλαγκτος ἐκ μάχης πόνος
νῆστις πρὸς ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις
τάσσει, πρὸς οὐδὲν ἐν μέρει τεκμήριον·
ἀλλ' ὥς ἕκαστος ἔσπασεν τύχης πάλον,
ἐν αἰγμαλώτοις Τρωικοῖς οἰκήμασι
334 ναίουσιν ἤδη, τῶν ὑπαιθρίων πάγων
δρόσων τ' ἀπαλλαγέντες, ὥς δυσδαίμονες
ἀρύλκτον εὐδῆσουσι πᾶσαν εὐφρόνην.
Εἰ δ' εὖ σέβουσι τοὺς πολιτῶν θεοὺς
τοὺς τῆς ἀλούσης γῆς θεῶν θ' ἰδρύματα,
340 οὐκ ἂν ἐλόντες αὖθις ἀνθαλοῖεν ἄν.
Ἔρωκ δέ μὴ τις πρότερον ἐμπύπτῃ στρατῷ
ποθεῖν ἢ μὴ χρῆ, κέρδεσιν νικωμένους.
Δεῖ γὰρ πρὸς οἴκους νοστήμου σωτηρίας
κάμψαι διαύλου θάτερον κῆλον πάλιν·
346 θεοῖς δ' ἄν, ἀμπλάκῃτος εἰ μόλοι στρατός,
ἐγρηγορὸς τὸ πῆμα τῶν ὀλωλότων
γένοιτ' ἄν, εἰ πρόσπαια μὴ τύχοι κακὰ.
Τοιαῦτά τοι γυναικὸς ἐξ ἑμοῦ κλύοις·
τὸ δ' εὖ κρατοίη, μὴ διχορρόπως ἰδεῖν.
350 Πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ὄνησιν εὐλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

Γύναι, κατ' ἀνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.
Ἐγὼ δ' ἀκούσας πιστὰ σου τεκμήρια
θεοὺς προσειπεῖν εὖ παρασκευάζομαι.
Χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἰργασται πόνον.

Mittunt vero plena vi accendentes
flammæ magnam barbam, ut etiam Saronici
freti conspicuum littus oppositum superaret porro
flagrans. Tum effulsit, usque dum perveniret
ad Arachnarum montem, vicinas urbi speculas;
atque deinde in hanc Atridarum domum incumbit
illud lumen ab avito illo Idaeo igne propagatum.
Tales expeditæ mihi tardiferorum leges sunt
alio ab alio vices excipiente impletæ.
Vincit vero primus et postremus cursor (*ille, quod nuncium
excepit; hic, quod pertulit.*) Tale ego tibi indicium et signum
narro,) quum conjux a Troja mihi id nunciaverit.

CHORUS.

Deos quidem ego posthac adorabo;
verba autem ista audire et admirari
ex ordine cupiam, ut velim dicas denuo.

CLYTEMNESTRA.

Trojam Achivi hoc ipso die tenent.
Puto autem dissociabilem clamorem per urbem audiri.
Perinde ac si quis acetum et oleum in idem vas infuderit,
discordia illa inter ipsa nec amico conjuncta diceres:
æque etiam succumbentium et vincentium discrepantes
voces diversæ fortunæ audire licet.
Illi enim circa corpora prostrati
virorum et fratrum et parentum,
senum pueri, non amplius ex liberis
cervicibus carissimorum satum deplorant;
hos vero noctuabundus e prælio labor
jejunos ad matutinum cibum ex iis, quæ urbs habet,
collocat, ad nullum inter ipsos ordinem;
sed ut quisque fortunæ sortem traxerit,
in captis Trojanorum ardibus
jam habitant, subdialibus pruinis
roribusque liberati, tanquam fortunæ opibus destituti
per totam noctem incustoditi dormient.
Si vero pie deos urbis tutelares reverentur
illos, qui captæ terræ sunt, deorumque delobra,
haud sane victores postea rursus ipsi vincantur.
Cupiditas vero nulla prius exercitui lucidat,
ut quod nefas sit lucri desiderio abrepti appetant.
Opus est enim, ut domum salvæ redeant,
alterum quoque stadii crys retro emeliri.
Diis sane, si exercitus quidpiam deliquerit,
expergefata occisorum calamitas
facile fiat, nisi nova mala acciderint.
Talia igitur ex me muliere audias.
Quod faustum est, prævaleat haud dubie;
nam quum multa bona sint, fructum prætuli.

CHORUS.

Mulier, ut viro sapienti dignum est, prudenter loqueris.
Ego vero certis tuis indiciis auditis
ad deos pie venerandos me paro;
nam non vile pretium laboris partum est.

- 335 ὦ Ζεῦ βασιλεῦ καὶ νῦν φίλα
μεγάλων κόσμων κτεάτειρα,
ἦτ' ἐπὶ Τροίας πύργοις ἔβαλες
στεγανὸν δίκτυον, ὥς μήτε μέγαν
μήτε οὖν νεαρῶν τιν' ὑπερτελέσαι
360 μέγα δουλείας
γάγγαμον ἄτης παναλώτου.
Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι
τὸν τάδε πράξαντ' ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ
τείνοντα πάλαι τόξον, ὅπως ἂν
365 μήτε πρὸ καιροῦ μήθ' ὑπὲρ ἄστρον
βέλος ἡλίθιον σκῆψιν.
Διὸς πλαγὰν ἔχουσιν εἰπεῖν
πάρεστι τοῦτό γ' ἐξιχνεύσαι.
Ἐπραξεν ὥς ἔκρανεν. Οὐκ ἔφα τις
370 θεοὺς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν
δοιοις ἀθίκτων χάρις
πατοῖθ'· ὁ δ' οὐκ εὐσεβής.
Πέρανται δ' ἑγγόνοισι
375 ἀτολμήτων Ἄρη
πνεόντων μείζον ἢ δικαίως,
φλεόντων δωμάτων ὑπέρρου
ὑπὲρ τὸ βέλτιστον. Ἔστω δ' ἀπή-
μαντον, ὥστε κάπαρκεῖν
380 εὖ πραπίδων λαχόντα.
Οὐ γάρ ἐστιν ἑπαλξίς
πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
λακτίσαντι μέγαν δίχας βωμὸν εἰς ἀφάνειαν.
385 Βιάται δ' ἡ τάλαια πειθῶ,
προβουλόποις ἄφερτος ἄτας.
Ἄκος δὲ παμμάταιον. Οὐκ ἐκρύφθη,
πρέπει δὲ, φῶς αἰνολαμπές, σῖνος·
390 κακοῦ δὲ χαλκοῦ τρόπον
τρίβῳ τε καὶ προσβολαῖς
μελαμπαγῆς πέλει
δικαυθεῖς, ἐπεὶ
διώκει παῖς ποτανὸν ὄρνιν,
395 πόλει πρόστριμ' ἄφερτον ἐνθεῖς.
Λιτᾶν δ' ἀκούει μὲν οὐτις θεῶν·
τὸν δ' ἐπίστρογον τῶνδε
φῶτ' ἀδίκον καθαιρεῖ.
Οἷος καὶ Πάρις ἔλθων
400 ἐς δόμον τὸν Ἀτρεΐδαν
ἔσχυνε ξενίαν τράπεζαν κλοπαῖσι γυναικός.
Λιποῦσα δ' ἀστοῖσιν ἀπίστορας
405 κλόρους λογχίμους τε καὶ ναυβάτας ὀπλισμούς,
ἄγουσά τ' ἀντίφερνον Ἰλίῳ φθορὰν,
βέβακε ῥίμπα διὰ πυλᾶν,
ἄτλητα τλᾶσα· πολλὰ δ' ἔστενον
τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται·
410 Ἰὼ ἰὼ δῶμα δῶμα καὶ πρόμοι,
ἰὼ λόχος καὶ στίβοι φιλόνορες.
Πάρεστι ἑσθλός, ἑσθλός, ἀλοῖδος,
ἀδίστος ἀφαιμένων ἰδοῖν.

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

Στρ. β'.

O Jupiter rex et grata nox,
magnorum decorum largitrix,
quæ Trojæ turribus injecisti
circumcirca cingens rete, ut neque magnus (adultus)
neque puerorum quis transiliat
magnum servitutis
everriculum omnigenæ calamitatis.
Jovem hospitem magnum adoro
harum rerum effectorem, quum in Alexandrum
jam diu arcum dirigeret, ut
neque ante justos fines neque supra sidera
telum incassum adigeretur.

Qui Jovis plaga afflicti eam commemorare possint, tis
hoc quidem investigare licet. Effecit ut ad exitum per-
duxit. Negavit aliquis deos dignari curam habere morta-
lium, a quibus rerum sanctarum decus conculeretur. Hic
vero pius non fuit. Apparuit hoc circa posteros eorum, qui
non suscipienda suscipiebant bellumque acrius quam ju-
stius spirabant, domibus magis quam optimum esset abun-
dantibus. Esto sors mea sine damno, ut sufficiat sanæ
mentis compot. Nam non est præsidium divitiarum viro,
qui felicitate satius venerandam Justitiæ aram in suam
perniciem conculat.

Violenter autem urget infausta suadela, ad quodque consi-
lium prospera intolerabilis filia noxæ. Remedium prorsus va-
num est. Non obscuratur, sed elucescit, lumen horrendum
splendens, culpa. Adulterati vero aeris instar attritione et illi-
sione ater fit judicio exploratus, postquam puer volentem
avem persecutus urbi piaculum intolerabile intulit. Preces
vero nemo deorum audit, sed in his sceleribus versantem
virum implum de medio tollit. Talis etiam Paris in domum
Atreidarum ingressus mensam hospitalem rapto mulieris pol-
luit.

Relinquens vero illa civibus scutorum conglobationes ha-
starumque et navium apparationes afferensque pro dote Illo
interitum celeriter per portas incedit non audendum facinus
ausa. Multum vero ingemiscebant domus vates hoc fati :
Heu domum, domum et principes, heu lectum et incessus
amatorios! Adest silentio Menelaus, debonestatus, sine pro-
bro, aspectu suavissimus eorum, qui sua amiserunt, desiderio-

- πόθω δ' ὑπερποντίας
 415 φάσμα δόξει δόμων ἀνάσσειν.
 Εὐμόρρων δὲ κολοσσῶν
 ἔχθεται χάρις ἀνδρῖ.
 Ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις ἔρρει πᾶς Ἀφροδίτα.
 420 Ὀνειρόφαντοι δὲ πενθήμονες Ἄντ. β'.
 πάρεσιν δόκαι φέρουσιν χάριν ματαίαν.
 Μάταν γὰρ εὖτ' ἂν ἐσθλά τις δοκῶν ὄραν,
 παραλλάξασα διὰ χειρῶν,
 425 βέβακεν ὄφιν οὐ μεθύστερον
 πτεροῖς ὀπαδοῖς ὕπνου κελεύθοις.
 Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἐρ' ἐστίας ἀχῇ
 τὰδ' ἐστὶ καὶ τῶνδ' ὑπερβατώτερα.
 Τὸ πᾶν δ' ἀρ' Ἑλλάδος αἶας συνορμένους
 430 πένθεια τλησιχάρδιος
 δόμων ἐκάστου πρέπει.
 Πολλὰ γοῦν θιγγάνει πρὸς ἥπαρ·
 οὐς μὲν γὰρ τις ἐπεμψεν
 οἶδεν· ἀντὶ δὲ φωτῶν
 435 τεύχη καὶ σποδὸς εἰς ἐκάστου δόμους ἀφικνεῖται.
 Ὁ χρυσαμοιβὸς δ' Ἀρης σωματίων Στρ. γ'.
 καὶ ταλαντοῦχος ἐν μάχῃ δορὸς
 440 πυρρὸν ἐξ Ἰλίου
 φίλοισι πέμπει βαρὺ
 ψῆγμα εὐσδάκρυτον ἀν-
 τήνορος σποδοῦ γεμί-
 ζων λείβητας εὐθέτου.
 445 Στένουσι δ' εὖ λέγοντες ἄνδρα τὸν μὲν ὡς
 μάχης ἰδρις· τὸν δ' ἐν φοναῖς καλῶς πεσόντ'
 ἀλλοτρίας διὰ γυναικός. Τὰδε σιγά τις βαῦ-
 450 ζει· φθονερὸν δ' ὑπ' ἄλγος ἔρπει προδίοικς Ἀτρεΐδαις.
 Οἱ δ' αὐτοῦ περὶ τεῖχος
 θήκας Ἰλιάδος γᾶς
 455 εὐμορφοὶ κατέχουσιν· ἐχθρὰ δ' ἔχοντας ἐκρυψεν.
 Βαρεῖα δ' ἀστῶν φάτις ξὺν κότῳ· Ἄντ. γ'.
 ἐτμοκράντου δ' ἀρᾶς τίνει χρέος.
 Μένει δ' ἀκοῦσά τί μου
 460 μίριμνα νυκτηρεφές·
 τῶν πολυκτόνων γὰρ οὐκ
 ἀσκοποὶ θεοὶ, κελαι-
 ναὶ δ' Ἑρινύες χρόνων
 τυχερὸν ὄντ' ἀνευ δίκας, παλιντυχεῖ
 465 τριβᾷ βίου τιθεῖσ' ἀμαυρὸν, ἐν δ' αἰ-
 στοῖς τελέθοντος οὔτις ἀλκά· τὸ δ' ὑπερχότως κλύειν
 470 εὖ βαρὺ· βάλλεται γὰρ ὅσοις διόθεν κεραυνός.
 Κρίνω δ' ἀφθονον ὄλβον.
 Μήτ' εἶην πολιπόρθης
 μήτ' οὖν αὐτὸς ἀλοὺς ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.
 475 Πυρὸς δ' ὑπ' εὐαγγέλου Ἐπωδ.
 πόλιν διήκει θοὰ
 βάξις· εἰ δ' ἐττύμωκς,
 τίς οἶδεν; ἢ τοι θεῖόν ἐστι μὴ ψῦθος.
 Τίς ὧδε παίδνός ἢ φρενῶν κεκομμένος,
 480 φλογὸς παραγγέλμασιν
 ἈΣΗΥΛΕΑ.

que transmarinae uxoris spectrum domo imperare videbitur. Formosarum imaginum vero (*per somnum apparentium*) gratia viro invisita est. Nam oculorum inopia, quibus nulla vera forma obversatur, omnis venustas (*i. e. omnis ex somno capta lartitia*) perit.

Noctu apparentes vero luctuosae species ei obversantur, quae inanem delectationem afferunt; inane enim, quum quis lacta quardam videre existimat, confestim ex manibus elapsum visum alis somni vias sequentibus evanescit. Dolores in domo ad focum sedentis Menelai hi sunt et his majores. Ubique vero iis, qui ex terra Graeca una cum illo profecti sunt, luctus animum affligens uniuscujusque domus elucescit. Multa sane ad cor usque penetrant. Quos enim quisque dimiserit, novit; pro viris autem urnae et cinis in uniuscujusque domum redeunt.

Mars vero, qui auro corpora permutat, et in certamine hastarum libram tenet, ab Illo amicis igni concrematum grave ramentum misere desendum mittit, pro viris urnas cinere bene condito implens. Descent autem alium virum laudantes ut pugnae peritum, alium quod in caede per alienam mulierem cum laude occubuerit. Haec tacite nonnemo indignabundus submurmurat. Dolor vero invidiosus adversus primores Atridas subrepat. Illi vero illic circa oxenia sepulcra in terra Iliaca bene compositi obtinent, hostilisque terra sepultos occulit.

Gravis autem est civium oratio cum invidia, popularisque imprecationis debitum exigit. Manet vero mihi sollicitudo, ne quid audiam nocte tectum; nam eorum, qui multas caedes perpetrarunt, non sunt incuriosi dii, atraeque Furiae hominem praeter justitiam fortunatum, cum tempore rursus mutata fortuna, afflictione vitae in caliginem detrudunt, nec est ejus, qui inter caliginosos versatur, ullum subsidium. Nimis vero bene audire cum invidia grave est, nam ex oculis Jovis fulmen jacitur. Praefero vero felicitatem non invidiosam, neque sim urbium expugnator neque ipse captus, ut flammæ nunciis recentibus animum accensus

νέοις πυρωθέντα καρδίαν, ἐπειτ'
 ἀλλαγῇ λόγου καμῖν;
 Γυναικὸς αἶγμά πρέπει,
 πρὸ τοῦ φανέντος χάριν ξυναινέσαι.
 485 Πιθανὸς ἄγαν ὁ θῆλυς ὄρος ἐπινέμεται
 ταχύπορος· ἀλλὰ ταχύμορον
 γυναικοκέρυκτον ὀλλυται κλέος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τάχ' εἰσόμεσθα λαμπάδων φασφόρων
 490 φρυκτωριῶν τε καὶ πυρὸς παραλλαγᾶς,
 εἴτ' οὖν ἀληθεῖς εἴτ' ὄνειράτων δίκην
 τερπνὸν τόδ' ἔλθον φῶς ἐρήλωσεν φρένας.
 Κήρυκ' ἀπ' ἀκτῆς τόνδ' ὄρω κατάσχιον
 κλάδοις Ἰλαίας· μαρτυρεῖ δέ μοι χάσις
 495 πηλοῦ ξύνουρος διβία κόνις τάδε,
 ὥς οὔτ' ἀναυδὸς οὔτε σοι δαίμων φλόγα
 ὕλης ὀρείας σημανεῖ καπνῷ πυρὸς.
 Ἄλλ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκθάξει λέγων· —
 τὸν ἀντίον δὲ τοῖσδ' ἀποστέργω λόγον·
 500 εὖ γὰρ πρὸς εὖ φανέισι προσθήκη πέλοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅστις τάδ' ἄλλως τῇδ' ἐπεύχεται πόλει,
 αὐτὸς φρενῶν καρποῖτο τὴν ἀμαρτίαν

ΚΗΡΥΞ.

Ἰὼ πατρῶν οὐδὰς Ἀργείας χθονὸς,
 δεκάτω σε φέγγει τῷδ' ἀφικόμενῃ ἔτους,
 505 πολλῶν βραγυσῶν ἐλπίδων μιᾶς τυχῶν.
 Οὐ γάρ ποτ' ἔρχουσι τῇδ' ἐν Ἀργείᾳ χθονὶ
 θανῶν μεθέξειν φιλότατου τάφου μέρος.
 Νῦν χαῖρε μὲν χθῶν, χαῖρε δ' ἡλίου φάος,
 ὑπατός τε χώρας Ζεὺς, ὁ Πύθιος τ' ἀναξ
 510 τόξοις ἰάπτων μηκέτ' εἰς ἡμᾶς βέλη
 ἄλις παρὰ Σκάμανδρον ἦλθ' ἀνάρσιος·
 νῦν δ' αὖτε σωτὴρ ἴσθι κἀπαγώνιος,
 ἀναξ Ἀπόλλων. Τοὺς τ' ἀγωνίους θεοὺς
 πάντας προσαυδῶ, τόν τ' ἐμὸν τιμάορον
 515 Ἑρμῆν, φίλον κήρυκα, κηρύκων σίβας,
 ἥρωες τε τοὺς πέμψαντας, εὐμενεῖς πάλιν
 στρατὸν δέχεσθαι τὸν λελειμμένον δορός.
 Ἰὼ μέλαθρα βασιλείων, φίλαι στέγαι,
 σεμνοὶ τε θεοὶ, δαίμονές τ' ἀντήλιοι,
 520 εἴ που πάλοι, φαιδρῶσι τοισὶδ' ὄμμασι
 εἰδῆσθε κόσμῳ βασιλέα πολλῷ χρόνῳ.
 Ἦκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρων
 καὶ τοῖσδ' ἅπασιν κοινὸν Ἀγαμέμνων ἀναξ.
 Ἄλλ' εὖ νιν ἀσπάσασθε, καὶ γὰρ οὖν πρέπει,
 525 Τροίαν κατασκάψαντα τοῦ δεικφόρου
 Διὸς μακέλλῃ, τῇ κατείργασται πέδον.
 Βιομοὶ δ' αἴστοι καὶ θεῶν ἰδρύματα,
 καὶ σπέρμα πάσης ἐξ ἀπόλλυται χθονός
 Τοιόνδε Τροίᾳ περιβαλὼν ζευκτήριον
 530 ἀναξ Ἀτρεΐδης πρέσβυς εὐδαίμων ἀνὴρ
 ἦκει, τίεσθαι δ' ἀξιώτατος βροτῶν
 τῶν νῦν· Πάρις γὰρ οὔτε συντελὴς πόλιν

deinde mutata fama doleat? Mulieris imperio convenit, an-
 tequam res appareat, gratum fortunæ eventum laudibus
 extollere: Nimis credulus mulieris terminus animi porro
 properat: sed gloria, quæ mulieris præconio celebratur,
 celeriter occidit.

CLYTEMNESTRA.

Statim sciemus, utrum luciferarum lampadum
 igniumque et sacum vicissitudines
 veræ fuerint, an somniorum instar [lerit.
 jucundum hoc lumen, quod ad nos pervenit, animum fefel-
 Præconem a littore advenientem hic conspicio obumbratum
 olivæ ramis; testatur mihi autem frater
 luti una procedens, situbundus pulvis hæc:
 eum non sine voce neque tibi accendendis ignibus
 materię silvestris fumo flammæ nuncium allaturum esse;
 sed aut majorem letitiam oratione indicabit, —
 huic vero contrarium dictum abominor. [cessio fiat!
 Feliciter enim ad ea, quæ feliciter nobis apparuerunt, ac-

CHORUS.

Quicunque hæc aliter huic urbi voverit,
 is perversitatis suæ fructum ipse percipiat.

PRÆCO.

O salve patriam solum Argivæ terræ,
 hæc decima anni luce tandem ad te redi
 post multas spes fractas unius compos: [Argiva
 non enim unquam sperare audebam, fore ut in hac terra
 mortuus exoptatissimam sepulturam nanciscerer.
 Nunc salve terra, salve lumen solis,
 summusque terræ Jupiter, atque rex Pythius
 non amplius ex arcu in nos tela dirigens
 satis ad Scamandri fluentia infestus adversus nos irruit;
 nunc servator vicissim esto et adjutor in certamine,
 rex Apollo. Deosque certaminum præsides
 omnes appello, meumque tutorem [decus,
 Mercurium, amicum præconem, præconum venerandum
 heroasque qui nos dimiserunt, ut benevoli reversum
 exercitum bello superstitem excipiant.
 O salve, domus regia, cara tecta, [clantes,
 venerandæque deorum sedes, penatesque ortum solis spe-
 si unquam olim, benevolis oculis
 accipite regem post longum tempus redeuntem, ut decet.
 Nam rediit vobis lucem in nocte afferens
 lûsque omnibus communem Agamemno rex.
 Verum magnifice eum salutate, etenim decet,
 quum Trojam subroerit vindicis
 Jovis ligone, quo solum devastatum est.
 Aræ vero subversæ sunt deorumque delubra
 ac totius terræ progenies deleta est.
 Postquam tale frenum Trojæ injecit,
 Atrida, rex augustus, vir fortunatus
 reversus adest; honore vero dignissimus est mortalium,
 qui nunc sunt. Neque enim Paris neque socia urbs

ἔξεύχεται τὸ δρᾶμα τοῦ πάθους πλέον.¹

Ὀφλὼν γὰρ ἀρπαγῆς τε καὶ κλοπῆς δίκην
636 τοῦ βυσίου θ' ἤμαρτε καὶ πανώλεθρον
αὐτόχθονον πατρῶον ἔθρισεν δόμον.
Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαί θάμάρτια.

ΧΟΡΟΣ.

Κῆρυξ Ἀχαιῶν χαῖρε τῶν ἀπὸ στρατοῦ.

ΚΗΡΥΞ.

Χαίρω· τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

510 Ἐρως πατρώας τῆσδε γῆς σ' ἐγύμνασεν;

ΚΗΡΥΞ.

Ὅτε ἐνδακρύειν γ' ὀμμασιν χαρᾶς ἔπο.

ΧΟΡΟΣ.

Τερπνῆς ἀρ' ἴστα ἴ τῆσδ' ἐπὶ βολοὶ νόσοι.

ΚΗΡΥΞ.

Πῶς δὴ διδαχθεὶς τοῦδε δεσπόσῃ λόγου;

ΧΟΡΟΣ.

Τῶν ἀντερῶντων ἱμέρω πεπληγμένος.

ΚΗΡΥΞ.

646 Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅς πολλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενός μ' ἀναστένειν.

ΚΗΡΥΞ.

Πόθεν τὸ δύσπρην τοῦτ' ἐπὶν στύγος στρατῶ;

ΧΟΡΟΣ.

Πάλαι τὸ σιγᾶν φάρμακον βλάβης ἔχω.

ΚΗΡΥΞ.

Καὶ πῶς ἀπόντων κοιράνων ἔτρεψιν τινάς;

ΧΟΡΟΣ.

650 Ὅς νῦν τὸ σὸν δὴ καὶ θανεῖν πολλὴ χάρις.

ΚΗΡΥΞ.

Εὖ γὰρ πέπρακται. Ταῦτα δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ

τὰ μὲν τις ἀν λείπειν εὐπετῶς ἔχειν,

τὰ δ' αὖτε ἀπίμομα. Τίς δὲ πλὴν θεῶν

ἅπαντ' ἀπήμων τὸν δι' αἰῶνος χρόνον;

655 Μόχθους γὰρ εἰ λέγοιμι καὶ δυσσαυλίας,

σπαρνὰς παρήξεις καὶ καχοστρώτους, τί δ' οὐ

στένοντες, οὐ λαχόντες ἡματος μέρος;

τὰ δ' αὖτε χέρσῃ καὶ προσῆν, πλέον στύγος·

εὐναὶ γὰρ ἦσαν δηλῶν πρὸς τεύχεσιν·

660 ἐξ οὐρανοῦ γὰρ καὶ γῆς λειμώναι

δρόσοι κατεφέκαζον, ἔμπεδον σίνος

ἰσθημάτων τιθέντες ἐνθήρον τρίχα.

Χειμῶνα δ' εἰ λέγοι τις οἰωνοχτόνον,

οἷον παρεῖχ' ἀφερτον Ἰδαία χιῶν,

665 ἢ θάλλπος, εὔτε πόντος ἐν μεσημβριναῖς

κοίταις ἀχύμων νηνέμοις εὐδοὶ πεισύν·

τί ταῦτα πενθεῖν δεῖ; παροίχεται πόντος·

παροίχεται δὲ, τοῖσι μὲν τιθνηκόσιν

τὸ μήποτ' αὖθις μηδ' ἀναστῆναι μέλειν.

670 Τί τοὺς ἀναλωθέντας ἐν ψήρῃ λέγειν,

facta sua majora, quam quæ perpessi sint, gloriari possit

Quum enim raptus furtique crimen sustineret,

et præda excidit et funditus eversam

ipsius terræ paternam domum demessuit.

Dupliciter vero peccata Priamidæ iugerunt.

CHORUS.

[Achivorum.

O salve præco eorum, qui in exercitu sunt, unde missus es.

PRÆCO.

Salveo; ne vero moriar, non amplius diis contradicam.

CHORUS.

Desideriumne patriæ hujus te exercuit?

PRÆCO.

Ut jam oculi lacrimis ob reditus gaudium impleantur.

CHORUS.

Scitote igitur vos hujus grali morbi, quo nos affecti era-

PRÆCO. [mus, participes fuisse.

Quomodo edoctus hujus orationis compos fiam?

CHORUS.

Scito redamantium amore te lectum fuisse.

PRÆCO.

Ain' hanc terram exercitum desiderii plenum vicissim de-

CHORUS.

[siderasse?

Adeo ut multum ex affecto animo suspirarem.

PRÆCO.

Unde autem mæsta hæc sollicitudo inerat in civibus?

CHORUS.

Jam diu remedium incommodi mihi est silentium.

PRÆCO.

Et quomodo dominis absentibus quosdam timuisti?

CHORUS.

Ut nunc illud tuum « mori » etiam longe gratissimum sit.

PRÆCO : Mortem desiderare potes;

nam res bene transacta est; hæc vero quæ longo tempore

acciderunt, partim quis bene se habere dixerit,

partim rursus reprehenderit; quis vero præter deos

in omnibus sine calamitate vitæ tempus transigat? [cubias,

Ærumnas enim si vellem memorare et adversas navium ex-

angustos foros et male stratos, qua diei parte non

gemuimus, qua diei parte hæc nobis non acciderint?

Quæ vero rursus in terra molestias nobis exhibuerunt, ma-

cubilia enim erant ad moenia hostium, [jora mala erant;

et de cælo et a terra pratenses

rores nos irrigabant, perpetuum malum

vestium, crinesque reddebant efferos.

Hiemem vero si quis recensere vellet, avicularum pernicienti,

qualem nobis Idæa nix intolerabilem præbebat,

vel æstom, quando mare in meridianis [dormiret....

cubilibus a vento tranquillis, fluctuum expers consopitum

quid opus est hæc deplorare? Præterit labor;

præterit vero his, qui mortui sint,

ut nunquam his ne resurgere quidem curte sit.

Quid attinet morte absuptos recensere,

τὸν ζῶντα δ' ἄλγεϊν χρὴ τύχης παλιγκότου;
καὶ πολλὰ χαίρειν συμφοραῖς καταζῶ.
Ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖσιν Ἀργείων στρατοῦ
νικᾷ τὸ κέρδος, πῆμα δ' οὐκ ἀντιρρέπει.
575 Ὡς κομπάσαι τῷδ' εἰκὸς ἑλλίου φάει,
ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτωμένοις·
« Τροίαν ἰλόντες δῆποτ' Ἀργείων στόλος
θεοῖς λάφυρα ταῦτα τοῖς καθ' Ἑλλάδα
δόμοις ἐπασσάλευσαν ἀρχαῖον γάνος. »
580 Τοιαῦτα χρὴ κλύοντας εὐλογεῖν πόλιν
καὶ τοὺς στρατηγούς· καὶ χάρις τιμῆσται
Διὸς τόδ' ἐκπράξασα. Πάντ' ἔχεις λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι.
Ἄει γὰρ ἔβᾳ τοῖς γέρουσιν εὖ μαθεῖν.
585 Δόμοις δὲ ταῦτα καὶ Κλυταιμνήστρᾳ μέλειν
εἰκὸς μάλιστα, ζῶν δὲ πλουτίζειν ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀνωλόλυξ μὲν πάλαι χαρᾷς ὕπο,
ὅτ' ἦλθ' ὁ πρῶτος νύχιος ἄγγελος πυρὸς,
φράζων ὤλωσιν Ἰλίου τ' ἀνάστασιν.
590 Καὶ τίς μ' ἐνίπτων εἶπε, φρυκτωρῶν δία
πεισθεῖσα Τροίαν νῦν πεπορθῆσθαι δοκεῖς;
ἢ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἰρεσθαι κέαρ.
Λόγοις τοιούτοις πλαγκτὸς οἶσ' ἐφαινόμην.
Ὅμως δ' ἔθνον· καὶ γυναικείῳ νόμῳ
595 ὀλολυγμὸν ἄλλος ὄλωθεν κατὰ πτόλιν
ἐλασκον εὐφρυνόμεντες ἐν θεῶν ἑδραῖς
θυτράγον κοιμῶντες εὐώδη φλόγα.
Καὶ νῦν τὰ μάσσω μὲν τί δεῖ σ' ἐμοὶ λέγειν;
ἀνακτος αὐτοῦ πάντα πύσομαι λόγον.
600 Ὅπως δ' ἄριστα τὸν ἐμὸν αἰδοῖον πόσιν
σπεύσω πάλιν μολόντα δέξασθαι. Τί γάρ
γυναικὶ τούτου φέγγος ἡδίων ὄρακεῖν,
ἀπὸ στρατείας ἄνδρα σώσαντος θεοῦ
πύλας ἀνοῖξαι; Ταῦτ' ἀπάγγελον πόσει·
605 ἔχειν ὅπως τάχιστ' ἐράσμιον πόλει
γυναικᾷ πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὖροι μολῶν
οἶανπερ οὖν εἰλεπε, δωμάτων κύνα
ἐσθλὴν ἐκείνῳ, πολεμίαν τοῖς δύσφροσιν,
καὶ τᾷλλ' ὁμοίαν πάντα, σημαντήριον
610 οὐδὲν διατρίψαν ἐν μήκει χρόνου.
(οὐδ' οἶδα τέρψιν οὐδ' ἐπίφογον φάτιν
ἄλλου πρὸς ἄνδρὸς μᾶλλον ἢ χαλκοῦ βραχίς.

ΚΗΡΥΞ.

Τοῖόςδ' ὁ κόμπος τῆς ἀληθείας γέμων
οὐκ αἰσχρὸς ὥς γυναικὶ γενναίᾳ λαχεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

615 Αὐτὴ μὲν οὕτως εἶπε μανθάνοντί σοι
τροοῖσιν ἐρμηνεύσιν εὐπρεπῶς λόγον.

superstitemque dolere fortuna gravissima?
ac multum has calamitates valere jubeo.
Nobis autem, qui salvi ex Achivorum exercitu rediimus,
lucrum exsuperat nec damnum lancem contra deprimit:
ut æquum sit hoc solis lumine gloriari,
postquam super terram et mare evolavimus:
« Troja capta Argivorum classis
hæc spolia diis, qui per Græciam coluntur, [mentom. »
ad domos eorum affixit, antiquum postero tempore orna-
His auditis urbem extollere oportet laudibus
et imperatores: et celebrabitur benevolentia
Jovis, quum hæc effecerit. Omnem rem habes.

CHORUS.

Oratione tua me victum esse non diffiteor: [gnoscere.
semper autem hoc viget senibus, ut plane rem velint co-
Domo quidem regiae hæc et Clytemnestræ curæ esse
maxime consentaneum est, simul vero me lætitia dillescere
(i. e. lætitiæ participem fieri).

CLYTEMNESTRA.

Dudum equidem lætitia exsultavi,
quum primus nocturnus flammæ nuncius advenisset,
qui Trojæ expugnationem excidiumque nobis indicavit.
Et nonnemo me carpens dixit, Igneisne facibus sublati
illecta Trojam nunc eversam esse putas?
Profecto mulieris est lætitia extolli animo.
Secundum tales sermones stolidam esse videbar.
Tamen vero sacra faciebam et more mulierum
lætæ voces alius aliunde per urbem,
gratantes in deorum sedibus, clamabant,
quum turicremam odoram flammam consopirent.
Et nunc quæ reliqua sint, quid necesse est te mihi narrare?
ab ipso rege omnem rem gestam comperiam.
Ut vero quam optime venerabilem conjugem meum
in patriam reversum accipiam, properabo. Quæ enim
lux suavior aspectu mulieri fuerit quam illa,
ut, quum deus maritum ex bello salvum reduxerit,
portas illi aperiat? Hæc renuncia marito meo,
ut veniat quam celerrime exoptatus civibus:
uxorem vero fidam in ædibus reducem reperturum,
qualem quidem reliquisset, domus custodem,
probam illi, infestam inimicis,
et in ceteris rebus omnibus similem, quæ sigillum (i. e. ar-
nullum in longo tempore corrupisset. [canum)
Nec delectationem novi neque samam sinistram
ab alieno viro magis quam aris tincturas [sic eadem sive
chalybis flexibilitatem intelligas, ut Clytemnestra nunquam se
flecti potuisse dicat].

PRÆCO.

Talis sui jactatio quum veritatis plena fuerit,
ingenuæ mulieri haud indecora est dictu.

CHORUS.

Hæc quidem sic tibi, ut cognosceres, dixit
per claros interpretes (per se ipsam) speciose sententiam
(i. e. tali interpreti, qui ista de se prædicat, non fides est habenda).

Σὺ δ' εἰπὲ, κῆρυξ, Μενελαῶν δὲ πεύθομαι,
εἰ νόστιμός γε καὶ σεσωσμένος πάλιν
ῥῆξει ξὺν ὑμῖν, τῆσδε γῆς φίλον κράτος.

ΚΗΡΥΞ.

620 Οὐκ ἔσθ' ὅπως λῆξαιμι τὰ ψευδῇ καλὰ
ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦσθαι χρόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς ὄντ' ἂν εἰπὼν κεδνὰ τάλιθ' ἔλθῃς;
σχισθέντα δ' οὐκ εὐκρυπτα γίνεται τάδε.

ΚΗΡΥΞ.

Ἄνδρ' ἀφ' ἑνὸς ἐξ Ἀχαιῶν στρατοῦ,
625 αὐτὸς τε καὶ τὸ πλοῖον. Οὐ ψευδῇ λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερον ἀναγχείς ἐμφανῶς ἐξ Ἰλίου,
ἢ χεῖμα, κοινὸν ἄγθος, ἥρπασε στρατοῦ;

ΚΗΡΥΞ.

Ἐκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ·
μακρὸν δὲ πῆμα ξυντόμως ἐρημίσω.

ΧΟΡΟΣ.

630 Πότερ' γὰρ αὐτοῦ ζῶντος ἢ τεθνηκότος
φάτις πρὸς ἄλλων ναυτικῶν ἐκλήζετο;

ΚΗΡΥΞ.

Οὐκ οἶδεν οὐδεὶς ὥστ' ἀπαγγεῖλαι τορῶς,
πλὴν τοῦ τρέφοντος Ἰλίου χθονὸς φύσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ λέγεις χειμῶνα ναυτικῶν στρατῶν;
635 ἔλθειν τελευτῆσαι τε δαιμόνων κότῳ;

ΚΗΡΥΞ.

Εὐφρημον ἦμαρ οὐ πρόπει κακαγγέλω
γλώσση μιάνειν· χωρὶς ἢ τιμὴ θεῶν.

Ὅταν δ' ἀπευκτὰ πῆματ' ἄγγελος πόλει
στυγῶν προσώπων πτωσίμου στρατοῦ φέρῃ,

640 πόλει μὲν ἔλκος ἐν τῷ δήμῳ τυχεῖν,
πολλοὺς δὲ πολλῶν ἐξαγισθέντας δόμων
ἄνδρας διπλῇ μάστιγι, τὴν Ἀρης φιλεῖ,
διλογχὸν ἄτην, φοινίαν ξυνορίδα —

τοῦνδε μέντοι πημάτων σεσαγμένον
645 πρόπει λέγειν παιᾶνα τόνδ' Ἑρινύων.

Σωτηρίων δὲ πραγμάτων εὐάγγελον
ἔχοντα πρὸς χαίρουσαν εὐεστοῖ πόλιν,

πῶς κεδνὰ τοῖς κακοῖσι συμμίσσω, λέγων
χειμῶν' Ἀχαιῶν οὐκ ἀμήνιτον θεοῖς;

650 Συνώμοσαν γὰρ, ὄντες ἐχθιστοὶ τὸ πρὶν,
πῦρ καὶ θάλασσα, καὶ τὰ πίστ' ἐδειξάτην,
φθείροντες τὸν εὐστῆνον Ἀργείων στρατόν.

Ἐν νυκτὶ δυσχύμαντα δ' ὠρώρει κακά.
Ναῦς γὰρ πρὸς ἀλλήλαισι Θρήκεισι πνοαῖ

655 ῥεῖχον· αἱ δὲ κεροτυπούμεναι βία
χειμῶνι τυφῶ σὺν ζάλῃ τ' ὀμβροκτύπῳ
ὄχοντ' ἄφαντοι, ποιμένος κακοῦ στρόβι.

Ἐπεὶ δ' ἀνῆλθε λαμπρὸν ἡλίου φάος,
δρῶμεν ἀνθούων πάλλας Ἀχαιῶν νεκροῖς

660 ἀνδρῶν Ἀχαιῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων.
Ἡμᾶς γε μὲν δὴ ναῦν τ' ἀκῆρατον σκάφος

Tu vero dic, præco; perconctor autem te, Menelaus
an redux et ex bello sospes retro
vobiscum venturus sit, hujus terræ dilectum imperium.

PRÆCO.

Fieri non potest ut falsa quæ sint, bona dicam,
ut amici inde ad longum tempus fructum percipiant.

CHORUS.

Quomodo jam, bona narrans, dixeris vera?
quæ si divisa sunt, non facile occuluntur.

PRÆCO.

Vir ille ex Græcorum exercitu evanuit
et ipso et ejus navigium; non falsa dico.

CHORUS.

Utrum ab Illo ille aperte a vobis discessit,
an tempestas, commune malum, eum ab exercitu abripuit?

PRÆCO.

Rem attigisti, ut strenuus sagittarius id quod petiit.
Magnam vero calamitatem breviter memorasti.

CHORUS.

Utrum de eo vivo an mortuo
fama per alios navicularios percrebuit?

PRÆCO.

Nemo scit, ut certo nunciare possit,
præter Solem, qui vim terræ genitalem nutrit.

CHORUS.

Quonam modo ais tempestatem navalibus copiis
venisse et desiisse cælestium ira excitatam?

PRÆCO.

Faustam diem non decet mala referente
lingua contaminare: seorsum a diis ei qui id faciat, præ-
Quando vero nuncius urbi diras clades [mium est.

cæsi exercitus haud grato vultu asserat,
urbi quidem unum vulnus publicum accidisse,

multos autem multarum ædium expulsos esse
viros duplici flagello, quod Mars amat,

duplicis hastæ noxam, sanguinolentum jugum:
his profecto malis si quis nuncius onustus venerit,

eum decet hunc Furiarum paranem canere.
Quum autem lætus rerum salutariter gestarum nuncius

ad civitatem fortunæ prosperitate lætantem venerim,
quomodo bona cum malis misceam referendo

tempestatem, quæ in Achivos non sine deorum ira inciderit?
Conjuraverunt enim, quum prius inimicissimi fuissent,

ignis et mare, et lardus manifestabant
perdendo misero Achivorum exercitu.

Graviter vero noctu exundantis maris mala oriebantur.
Naves enim inter ipsas venti Thræcii

frangebant; aliæ vero rostris per vim collisæ
cum turbinis arstu et procella imbrifera [gine disjectæ.

perierunt evanescentes, mali pastoris (tempestatis) verti-
Postquam vero splendidum solis lumen rediit,

mare Ægæum spectamus efflorescens cadaveribus
virorum Achivorum et nauticarum tabularum fragmentis.

Nos quidem profecto navemque, illarum alveum,

ἦτοι τις ἐξέλεψεν ἢ ἔηρήσατο
 θεός τις, οὐκ ἄνθρωπος, οἶακος θιγῶν.
 Τύχη δὲ σωτὴρ ναῦν θέλουσ' ἐφίζετο,
 685 ὥς μήτ' ἐν ὄρμῃ κύματος ζάλην ἔχειν
 μήτ' ἐξοκεῖλαι πρὸς κραταίῳ χθόνα.
 Ἐπειτα δ' Ἄδην πόντιον περευγότες,
 λευκὸν κατ' ἤμαρ, οὐ πεποιθότες τύχῃ,
 ἐδουκολοῦμεν φροντίσιν νέον πάθος
 690 στρατοῦ καμόντος καὶ κηκῶς σποδομένου.
 Καὶ νῦν ἐκείνων εἴ τις ἐστὶν ἐμπνέων,
 λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ὀλωλότας, τί μή;
 ἡμεῖς τ' ἐκείνους ταῦτ' ἔχειν δοξάζομεν.
 Γένοιτο δ' ὡς ἄριστα. Μενέλειον γὰρ οὖν
 695 πρῶτόν τε καὶ μάλιστα προσδόκα μολεῖν.
 Εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
 καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα, μηχαναῖς Διὸς,
 οὐπω θέλοντος ἐξαναλῶσαι γένος,
 ἐλπὶς τις αὐτὸν πρὸς δόμους ἔξειν πάλιν.
 700 Ἔσσαυτ' ἀκούσας ἰσθὶ τάληθ' ἡ κλύων,

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ποτ' ὠνόμαζεν ὧδ' Στρ. α'.
 ἐς τὸ πᾶν ἰτητύμως —
 μή τις ὄντιν' οὐχ ὄρω-
 685 μεν· προνοίῃσι τοῦ πεπρωμένου
 γλῶσσαν ἐν τύχῃ νέμων; —
 τὰν δορίγαμβρον ἀμφινεικῇ θ' Ἑλέναν;
 ἐπεὶ πρεπόντως
 690 ἑλένας, ἑλανόρος, ἑλέπτολις,
 ἐκ τῶν ἀβροτίμων
 προκαλυμμάτων ἐπλευσε
 ζεφύρου γίγαντος αὔρα,
 πολύανδροί τε φεράσπιδες,
 κυναγοὶ κατ' ἔχνος
 695 πλάταν ἄφαντον
 κελσάντων Σιμόεντος
 ἀκτὸς ἐπ' ἀξιφύλλους
 οἱ ἔριν αἱματόεσσαν.
 Ἰλίῳ δὲ κῆδος ὄρ- Ἀντ. α'.
 700 θώνυμον τελεσίφρων
 μῆνις ἔλασεν, τραπέ-
 ζας ἀτίμωσιν ὑστέρω χρόνῳ
 καὶ ξυνεστίου Διὸς
 705 πρᾶσσομένα τὸ νυμφότιμον μέλος ἐκ-
 φάτως τίοντας
 ὑμέναιον, ὃς τότε ἐπέρρει
 γαμβροῖσιν αἰδεῖν.
 Μεταμνηθάνουσα δ' ὕμνον
 710 Πριάμου πόλις γεραιά,
 πολύθρηνον μέγα που στένει,
 κικλίσκουσα Πάριν
 τὸν αἰνόλεκτρον,
 † πημπρόσθ' ἢ † πολύθρηνον
 715 αἰῶν' ἀμφὶ πολιτῶν
 μέλειον αἶμα' ἀνατλάσα,

aut aliquis suffuratus est aut eripuit
 deus aliquis, non homo, gubernaculum tenens.
 Fortuna vero salutifera navem propitia insedit,
 ut neque in statione fluctuum turbine obrueretur,
 neque impingeretur scopulorum orae.
 Postea vero, quum mortem in mari effugissemus,
 claro jam die non confisi fortunae
 curis perpendebamus recentem calamitatem
 exercitus laborantis et favillae more dispersi.
 Et nunc eorum si quis adhuc vivus est,
 nos ut mortuos illi recensent, quidni?
 et nos illis eandem sortem obtigisse arbitramur.
 Verum haec quam optime eveniant! Menelaum igitur
 primum et quam proxime spera venturum esse.
 Si igitur radius solis aliquis eum conspicit
 et vivum et videntem, Jovis consilio,
 quum nondum ejus genus abolere voluerit,
 spes aliqua est fore ut domum redeat.
 Quibus auditis scito vera te ex me comperisse.

CHORUS.

Quis unquam ita prorsus ad veritatem nominabat — num
 quis quem non videmus, providentia facti linguam in re
 eventura dirigens? — Helenam ad bellum nuptam hastaque
 expetitam? quandoquidem vere navium perditrix, virorum
 perditrix, urbium perditrix ex delicatis mollibusque *thalami*
velamentis progressa Zephyri gigantis aura navigavit, mul-
 tique viri scutiferi *tanquam* venatores secundum vestigia
 eorum (*Paridis et Helenae*), qui navem e conspectu subdu-
 ctam ad frondosas Simoentis ripas appulerunt, per conten-
 tionem sanguinolentam *insecuti sunt*.

Ilio autem luctuosam affinitatem vero domine [*nam κῆδος*
gratum et affinitatem et luctum significat] ira efficax
 advexit, purnas laesae mensae hospitalis Jovisque domestici
 sequenti tempore exigens ab iis, qui carmen in honorem
 sponsorum eximie honorabant, hymenarum, qui tunc af-
 finibus canendus contigit. Dediscens vero hymnum Priami
 antiqua urbs valde luctuosum carmen gemit, Parin clami-
 lans infaustum maritum, quum multo antea sane lamenta-
 bilem vitam propter civium miserandas caedes sustinuerit.

Ἐθρεψεν δὲ λέοντα
 σίνιν δόμοις ἀγάλακτον
 οὕτως ἀνὴρ φιλόμαστον,
 720 ἐν βιότου προτελείοις
 ἄμερον, εὐφιλόπαιδα,
 καὶ γεραροῖς ἐπὶ χαρτον.
 Πολλὰ δ' ἔσχ' ἐν ἀγκάλαις,
 νεοτρόφου τέκνου δίχην,
 725 παιδρῶν ποτὶ χεῖρα, σαίνων τε γαστρὸς ἀνάγκαις.
 727 Χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν ἄντ. β'.
 ἔθος τὸ πρόσθε τακῶν.
 Χάριν τροφᾶς γὰρ ἀμαίδων,
 730 μηλορόνοισιν ἀγασιν
 δαῖτ' ἀκίλευστος ἔτευξεν·
 αἵματι δ' οἶκος ἐφύρθη·
 ἀμαχαν ἄλγος οἰκέταις
 μέγα σίνος πολυκτόνον·
 735 ἐκ θεοῦ δ' ἱερεὺς τις ἄτας δόμοις προσεθρέφθη.
 737 Παρ' αὐτὰ δ' ἔλθειν ἐς Ἰλίου πόλιν Στρ. γ'.
 740 λέγοιμ' ἂν φρόνημα μὲν νηνέμου γαλάνης,
 ἀκασκαῖον δ' ἀγαλμα πλούτου,
 μαλθακὸν ὁμμάτων βέλος,
 δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος.
 745 Παρακλίνουσ' ἐπέκραναν δὲ γάμου πικρὰς τελευτὰς,
 δῦσεδρος καὶ εὐσόμιλος συμμένα Πριαμίδεσσιν,
 πομπᾷ Διὸς ξενίου,
 νυμφόλαυτος Ἑρινύς.
 750 Παλαίφατος δ' ἐν βροτοῖς γέρων λόγος ἄντ. γ'.
 τέτυκται, μέγαν τελεσθέντα φωτὸς ὄλβον
 τεκνοῦσθαι μηδ' ἀπαιδὰ θνήσκειν,
 755 ἐκ δ' ἀγαθᾶς τύχας γένει
 βλαστάνειν ἀχόρεστον οἰζύν. [ἔργον
 Δίχα δ' ἄλλων μονόφρων εἰμί. Τὸ γὰρ δυσσεβὲς
 760 μετὰ μὲν πλείονα τίκτει, σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννα.
 Οἰκῶν δ' ἄρ' εὐθυδίκων
 καλλίπαις πότμος αἰεὶ.
 Φιλεῖ δὲ τίκταιν ὕβρις μὲν παλαιὰ νεά- Στρ. δ'.
 765 ζουσιν ἐν κακοῖς βροτῶν ὕβριν
 τότε ἢ τότε, εὐτ' ἂν τὸ κύριον μόλῃ,
 νεαρὰ φάους κότον
 δαίμονά τε τὸν ἀμαχόν, ἀπόλεμον,
 770 ἀνιερὸν θράσος μελαίνης μελάθροισιν ἄτας,
 εἰδομέναν τοκεῦσιν.
 Δίχα δὲ λάμπει μὲν ἐν δυσκάπνοις δώμασιν, ἄντ. δ'.
 775 τὸν δ' ἐναΐσιμον τίει βίον.
 Τὰ χρυσόπαστ' ἐθλὰ σὺν πίνῳ χερῶν
 παλιντρόποις ὁμμασι λι-
 ποῦσ', ὅσια προσέδα, τοῦ * *
 780 δύναμιν οὐ σέβουσιν πλούτου παράσημον αἶνω·
 πᾶν δ' ἐπὶ τέρμα νομᾷ.
 Ἄγε δὴ, βασιλεῦ, Τροίης πολίπερθ',
 Ἀτρέως γένεθλον,
 785 πῶς σε προσείπω; πῶς σε σεβίζω,
 μήθ' ὑπεράρας μήθ' ὑποκάμψας

Nutrivit autem haud aliter vir leonem nocentem lacte ca-
 rentem, uberum amantem, in vitæ primordiis mansuetum,
 puerorum amantissimum senibusque gratum. Sæpe habuit
 in amplexibus tenelli pueri vicem : blandus ad manum adu-
 lansque urgente ventre.

Adultus vero tempore pristinam parentum indolem mani-
 festavit. Gratiam enim nutritionis rependens mactationibus
 ovium epulum injussus sibi paravit; sanguine vero domus
 comminaculata est; non expugnabilis dolor domesticis, ingens
 perniciēs cardium plena : dei vero voluntate sacerdos noxiæ
 aliquis domo innutritus est.

Similiter Trojam venisse *Helenam* dicerem ingenio tran-
 quillæ malaciæ similem, suavem divitiarum imaginem,
 blandum oculorum telum, cor exedentem amoris florem.
 Sed declinans *ab eo quod sperari poterat*, perfecit acerbos
 conjugii exitus, gravis incola et inasociabilis Priamidis civis
 advecta misan Jovis hospitalis, sponsis abominanda Furia
 irruens.

Antiquitus celebratum inter mortales vetus dictum obti-
 nuit, magnam perfectamque viri felicitatem lberis ditari
 neque orbam mori, sed ex secunda fortuna genti inexpli-
 bilem calamitatem succrescere. Diversam ab aliis meam
 sequor sententiam. Impium enim facinus postea plura
 parit atque stirpi suæ similia *facinora*; nam justarum do-
 morum sors est pulchræ sobolis plena.

Solet vero antiqua superbia propullulantem in malis ho-
 minum injuriam serius ocus gignere, quando opportunum
 tempus venerit, recens luminis odium, numenque quocum
 pugnari non potest, inexpugnabilem, impium audaciam
 atræ noxiæ donibus, parentibus similem.

Justitia autem fulget in fumosis ædibus modestamque
 (*suis terminis circumscriptam*) vitam laudat. Inau-
 rata autem bona sordibus manuum inquinata aversis oculis
 relinquens ad sancta accedit, * * * potentiam notatam vi-
 tio reprobans; omnem vero exitum regit.

Agedum, rex, Trojæ eversor,
 Atrei fili,
 quomodo te alloquar? quomodo venerer,
 neque excedens justum modum neque deficient

καιρὸν χάριτος;
 Πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ δοκεῖν εἶναι
 προτίουσι δίκην παραβάντες.
 790 Τῷ δυσπραγοῦντι δ' ἐπιστενάζειν
 πᾶς τις ἔτοιμος· δῆγμα δὲ λύπης
 οὐδὲν ἐφ' ἧπαρ προσικνεῖται·
 καὶ ξυγχαίρουσιν ὁμοιοπρεπεῖς
 ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.
 795 Ὅστις δ' ἀγαθὸς προβατογνώμων,
 οὐκ ἴσται λαθεῖν ὁμματα ζωτὸς,
 τὰ δοκοῦντ' εὐφρονος ἐκ διανοίας
 ὑδαρεῖ σαίνειν φιλότῃτι.
 Σὺ δέ μοι τότε μὲν στῶλῶν στρατιᾶν
 800 Ἑλένης ἕνεκ', οὐ γὰρ ἐπικεύσῃς,
 κάρτ' ἀπομούσως ἦσθα γεγραμμένος,
 οὐδ' εὖ πραπίδων οἶακα νέμων
 θράσος ἀκούσιον
 ἀνδράσι θνήσκουσι κομίζων.
 805 Νῦν δ' οὐκ ἀπ' ἀρχῆς φρενὸς οὐδ' ἀφ' ὧς
 εὐφρων τις πόνοσ' εὖ τελέσασσι.
 Γνώσει δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
 τὸν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
 πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

810 Πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
 δίκη προσειπεῖν, τοὺς ἐμοὶ μεταίτιους
 νόστου δικαίων θ' εἰν ἐπραξάμην πόλιν
 Πριάμου. Δίκας γὰρ οὐκ ἀπὸ γλώσσης θεοὶ
 κλύοντες ἀνδροθνήτας Ἰλίου φθορὰς
 815 ἐς αἵματιρὸν τεῦχος οὐ διχορρόπως
 ψήφους ἔθεντο· τῷ δ' ἐναντίῳ χύτει
 ἐλπίς προσήει χεῖρὸς οὐ πληρουμένῃ.
 Καπνῷ δ' ἀλοῦσα νῦν ἔτ' εὐσημος πόλις.
 Ἄτρε θυέλλαι ζῶσι· συνθνήσκουσα δὲ
 820 σποδὸς προπέμπει πύνας πλούτου πνοάς.
 Τούτων θεοῖσι χρὴ πολύμνηστον χάριν
 τίειν, ἐπεὶ περ καὶ πάγας ὑπερχότους
 ἐπραξάμεσθα, καὶ γυναικὸς οὐνεκα
 πόλιν διτμήαθυνεν Ἀργεῖον δάκος,
 825 ἱπποῦ νεοσσός, ἀσπιδοστρόφος λαῶς,
 πῆδῃ μ' ὀρούσας ἀμφὶ Πλειάδων οὐσιν·
 ὑπερβορῶν δὲ πύργον ὠμηστῆς λείων
 ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ.
 Θεοῖς μὲν ἐξέτεινα φροῖμιον τόδε·
 830 τὰ δ' ὅς ἐς τὸ σὸν φρόνημα, μέμνημαι κλύων,
 καὶ φημι ταῦτά καὶ συνήγορόν μ' ἔχεις.
 Παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἴσται συγγενὲς τόδε,
 φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἀνευ φθόγου σέβειν.
 Δύσφρων γὰρ ἰὸς καρδίαν προσήμενος
 835 ἄχθος διπλοῖζει τῷ πεπαιγμένῳ νόσον,
 τοῖς τ' αὐτὸς αὐτοῦ πῆμασιν βρύνεται
 καὶ τὸν θυραῖον ὄλβον εἰσορῶν στένει·
 εἰδὼς λέγοιμ' ἄν, εὖ γὰρ ἐξέπισταμαι
 ὁμιλίας κάτοπτρον, εἰδῶλοι σκιᾶς

opportunitatem honoris?
 Multi autem mortales speciem
 praeferunt, justitiam migrantes.
 Cum infelicibus lugere
 unusquisque paratus est; sed luctus morsus
 ad cor non penetrat: [serentes,
 et una gaudent cum felicibus, similes aspectus prae so-
 dum alienos a ridendo vultus in risum cogunt.
 Qui vero bonus cognitor est,
 eum non possunt oculi viri celari, [videntur
 qui ex benevola mente (i. e. benevolentiam simulant)es)
 aquatica (non meraca) amicitia adolari.
 Tu vero mihi tum, quum abduceres exercitum
 Helenae causa, non enim te celabo,
 sane stultus scriptus eras (judicabar),
 neque ut qui bene mentis regimem dirigeres,
 quum audaciam invitam
 moribundis visis imponeres. [vera amicitia
 Nunc vero re bene gesta non ex superficie animi nec sine
 gratus est labor nonnullus his qui bene eo defuncti sunt.
 Cognosces autem tempore inquirens
 et qui juste et qui incongrue
 civium urbem habitaverit.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

Primum Argos deosque indigenas
 fas est salutare, qui mihi adjuutores erant
 reditus justaeque purnae, quam exegi ab urbe
 Priami. Causam enim non ab lingua (non sophistice) dii
 cognoscentes interitum Ilii cum morte virorum conjunctum
 in cruentam vinam, haud divisim sententiis,
 suffragiis conjectis decreverunt; ad alterum aulem vas
 spes manus accessit, fore ut non impleteretur manu.
 Fumo vero etiam nunc urbs conspicua est captam eam esse.
 Vigent pernicietis procellae; at commorians
 favilla pingues pristinae opulentiae exhalationes emittit.
 Harum rerum diis oportet multum memorem gratiam
 solvere, quandoquidem etiam vindictam gravissimam
 sumimus, atque mulieris causa
 urbem Argiva bellua delevit,
 equi pullus, scutatus populus,
 saltu circa Pleiadum occasum (i. e. noctu) irruens:
 turrem vero transiliens famelicus leo
 affatim regii sanguinis linxit. [sum;
 Atque ad deos quidem haec satis multa in prooemio locutus
 ad tuum vero animi iudicium quod attinet, memor ista au-
 eademque dico meque assentientem habes. [divi,
 Paucis hominibus hoc innatum est,
 ut amicum fortunatum ex animo pie colant.
 Nam malevolentiae rubigo cor assidens
 molestiam ei, qui hoc morbo correptus sit, conduplicat,
 et suis ipse malis aggravatur
 et alienam opulentiam intuens gemit.
 Gnarus hoc dicam, nam bene cognovi
 inanem familiaritatis speciem, umbrae imaginem

810 δοκοῦντας εἶναι κάρτα πρευμενεῖς ἔμοι.
 Μόνος δ' Ὀδυσσεύς, ὅσπερ οὐχ ἔκων ἔπλει,
 ζευχθεὶς ἑτοιμος ἦν ἔμοι σειραφόρος
 εἴτ' οὖν θανόντος εἴτε καὶ ζώντος πέρι
 λέγω. Τὰ δ' ἄλλα πρὸς πόλιν τε καὶ θεοὺς
 815 κοινοὺς ἀγῶνας θέντες ἐν πανηγύρει
 βουλευσόμεσθα. Καὶ τὸ μὲν καλῶς ἔχον
 ὅπως χρονίζον εὖ μενεῖ βουλευτέον·
 ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων παιωνίων,
 ἤτοι κέαντες ἢ τιμόντες εὐφρόνως
 820 πειρασόμεσθα πῆμ' ἀποστρέφαι νόσου.
 Νῦν δ' ἐς μέλαθρα καὶ δόμους ἔφρεστίους
 ἔλθῳν θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι,
 ὅσπερ πρόσσω πέμψαντες ἤγαγον πάλιν.
 Νίκη δ' ἐπεὶ περ ἔσπετ', ἐμπέδως μένοι.
 ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
 825 Ἄνδρες πολῖται, πρέσβος Ἀργείων τόδε,
 οὐκ αἰσχυνοῦμαι τοὺς φιλόνορας τρόπους
 λέξαι πρὸς ὑμᾶς ἐν χρόνῳ δ' ἀπορθίνει
 τὸ τάρβος ἀνθρώποισιν. Οὐκ ἄλλων πάρα
 μαθοῦς, ἐμαυτῆς δύσσορον λέξω βίον,
 830 τοσόνδ' ὅσον περ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ.
 Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἀρσενος δίχα
 ἔσθαι δόμοις ἔρημον ἑκπαγλὸν κακόν,
 πολλὰς κλύουσεν ἔδονας παλιγκότους·
 καὶ τὸν μὲν ἔχειν, τὸν δ' ἐπείσφerein καχοῦ
 835 κάκιον ἄλλο πῆμα, λάσκοντας δόμοις.
 Καὶ τραχυμάτων μὲν εἰ τόσων ἐτύγχευεν
 ἀνὴρ ὅδ', ὥς πρὸς οἶκον ὠχετεύετο
 φάτις, τέτρωται δικτύου πλέω λέγειν.
 Εἰ δ' ἦν τεθνηκώς, ὥς ἐπλήθουν λόγοι,
 840 τριτάτω καὶ Γερυῶν δὲ δεύτερος
 πολλὰν ἄνωθεν, τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω
 χθονὸς, τρίμοιρον χλαῖναν ἐξήγχει λαδῶν,
 ἀπαξ ἑκάστῳ καθ' ἑαυτὸν μορφήματι.
 Τοιῶνδ' ἕκατι κληδόνων παλιγκότων,
 845 πολλὰς ἄνωθεν ἀρτάνας ἐμῆς ὀρέης
 ἔδυσαν ἄλλοι πρὸς βίαν λελημμένης.
 Ἐκ τῶνδ' ἐγὼ παῖς ἐνθάδ' οὐ παραστατεῖ,
 ἐμῶν τε καὶ οὖν κύριος πιστευμάτων,
 ὥς γρῆν, Ὀρέστης· μηδὲ θαυμάσης τόδε.
 850 Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορυξένης
 Στρόφιος δὲ Φωκεὺς, ἀμφιλεκτα πῆματα
 ἔμοι προφρωνῶν, τὸν θ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν
 κίνδυνον, εἰ τε δημόθρους ἀνὰρχία
 βουλὴν καταρρίψειεν, ὥστε σύγγονον
 855 βροτοῖσι τὸν πεσόντα λακτίσαι πλέον.
 Γοιάδ' ἐμὲντοι σκῆψις οὐ δόλον φέρει.
 Ἐμοιγε μὲν δὴ χλυμάτων ἐπίσσυτοι
 πηγὰς κατεσβήκασιν, οὐδ' ἐνι στήθεσιν.
 Ἐν ὀφθαλμοῖσι δ' ὄμμασι βλάβας ἔχω,
 860 τὰς ἀμφὶ σοὶ κλαίονσα λαμπτηρουχίας
 ἀτημιλήτους αἰέν. Ἐν δ' ὄνειρασι
 λαπταῖς ὑπαὶ κώνωπος ἐξηγειρόμην

fuisse eos, qui profecto benevoli mihi esse videbantur.
 Solus vero Ulixes, qui non sua sponte navigabat,
 quum semel mihi adjunctus esset, promptus mihi fuit equus
 sive de mortuo sive etiam de vivo [funalis,
 loquor. De reliquis autem, quæ ad urbem et ad deos per-
 facta communi dicendi potestate in concione [tinent,
 consultabimus. Et quæ bene sese habeant,
 ea ut in posterum diu firmiter maneant, providendum est:
 cui vero opus est remediis sanantibus,
 aut urendo aut secando sapienter
 noxam morbi depellere tentabimus.
 Nunc vero aedes domumque meo loco præditam
 ingressus ad deos dextram meam attollam,
 qui me procul ablegatum rursus domum reduxerunt.
 Victoria autem, quoniam me secuta est, firmiter maneat.

CLYTÆMNESTRA.

O cives, venerabiles Argivorum senes, qui hic adestis,
 non pudet me mei animi indolem viri amantissimam
 apud vos patefacere. Longo vero tempore interit [aliis
 timor hominibus (i. e. destinunt homines timere). Non ab
 edocta conditionem vivendi meam miseram exponam
 longo illo tempore, quo hic ad Trojam fuit.
 Primum mulierem seorsum a viro
 domi sedere viri tutela carentem, ingens malum est,
 quum multa gaudia audiat quæ illico rursus in malam
 aliusque venire, alius inferre malo [partem vertunt,
 pejus aliud malum domo referat.
 Et si tot vulnera accepit
 hic vir, quemadmodum domum pertulit
 fama, confossus est ita ut dicam plus quam rete.
 Sin erat mortuus, ut fama percrebuit,
 alter profecto tricorpor Geryon [est, eam dictam esse nolo)
 multam superne [supra terram] (nam quæ infra terram
 terræ triplicem clivam induisse gloriari posset (sententia:
 saepe sepultus esset supra terram nondum ut mortuus, cum supra
 quum semel quaque forma mortuus esset. [terram adhuc
 exstaret).
 Propter hos rumores sinistros
 multos supra collum nexos laqueos cervicis meae
 astrictæ alii per vim solverunt.
 Propterea sane filius tuus hic non adest,
 fidi tui meique conjugii pignus,
 ut eum decuit, Orestes. Neve hoc mireris.
 Educat enim illum benevolus hospes,
 Strophius Phocensis, ancipitia mala
 mihi prædicens tuumque ad Trojam
 periculum, et si plebis clamoribus excitata
 seditio consilium publicum perturbasset, ut congruum est
 mortalibus eum, qui lapsus sit, magis procucare.
 Talis prætextus fraudem in se nullam habet.
 Ac mihi quidem jam lacrimarum uberes
 fontes exaruerunt, neque amplius gutta inest.
 In oculis autem noctu sero consopitis morbum contraxi,
 quum disposita tuam ob causam signa ignium deslerem,
 quæ mihi semper non exhibebantur. In somnibus vero
 excitata sum tenuibus culicis

ρίπαῖσι θωύσσοντος, ἀμφὶ σοι πάθη
 δρῶσα πλείω τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου.
 895 Νῦν ταῦτα πάντα τλᾶσ' ἀπενθήτω φρενὶ
 λέγοιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε, τῶν σταθμῶν κύνα,
 σωτήρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στήγης
 στῦλον ποδῆρη, μονογενὲς τέκνον πατρὶ,
 καὶ γῆν φανεῖσαν ναυτλοῖς παρ' ἑλπίδα,
 900 κάλλιστον ἔμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χεῖματος,
 ὁδοιπόρῳ διψῶντι πηγαῖον ῥέος.
 Τερπνὸν δὲ τὰναγκαῖον ἐκφυγεῖν ἅπαν.
 Τοιοῖσδ' εἰ τοῖ νιν ἀξιῶ προσφθέγμασιν.
 Φθόνος δ' ἀπέστω· πολλὰ γὰρ τὰ πρὶν κακὰ
 905 ἤνευχόμεσθα· νῦν δέ μοι φίλον χάρα,
 ἔκδαιν' ἀπήνης τῆσδε, μὴ χαμαὶ τιθεῖς
 τὸν σὸν πόδ', ὦναξ, Ἰλίου πορθήτορα.
 Δμωαὶ, τί μέλλεθ', αἷς ἐπέσταλται τέλος
 πέδον κελεύθου στρωννύναι πετάσμασιν;
 910 εὐθὺς γενέσθω πορφυρόστρωτος πόρος
 ἐς δῶμ' αἰλπτον ὥς ἂν ἡγῆται δίκη.
 Τὰ δ' ἄλλα φροντίς οὐχ ὕπνω νικωμένη
 θήσει δικαίως σὺν θεοῖς εἰμαρμένα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Λήδας γένεθλον, δωμάτων ἐμῶν φύλαξ,
 915 ἀπουσίᾳ μὲν εἴπας εἰκότως ἐμῇ·
 μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας· ἀλλ' ἐναισίμωκ
 αἰνεῖν, παρ' ἄλλων χρητὸς ἐρχεσθαι γέρας·
 καὶ τάλλα μὴ γυναῖκός ἐν τρόποις ἐμὲ
 ἄβρυνε μηδὲ βαρβάρου φωτός δίκην
 920 χαμαιπατέας βόαμα προσχάνης ἐμοί,
 μηδ' εἴμασι στρώσας ἐπὶ φθονον πόρον
 τίθει· θεοὺς τοι τοῖσδε τιμαλφεῖν χρεών·
 ἐν ποικίλοις δὲ θνητὸν ὄντα κάλλεσιν
 βαίνειν ἐμοὶ μὲν οὐδαμῶς ἀνευ φόβου.
 925 Λέγω κατ' ἄνδρα, μὴ θεόν, σέβειν ἐμέ.
 Χωρὶς ποδοφύστρων τε καὶ τῶν ποικίλων
 κληδῶν αὐτεῖ· καὶ τὸ μὴ κακῶς φρονεῖν
 θεοῦ μέγιστον δῶρον. Ὀλβίῃσι δὲ χρητὴ
 βίον τελευτήσαντ' ἐν εὖστοι φιλῇ.
 930 Εἰ πάντ' ὡς ἥ πρᾶσσοιμεν ἥ, εὐθαρσῆς ἔγω·

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ μὴν τόδ' εἰπέ μὴ παρὰ γνώμην ἐμοί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Γνώμην μὲν ἴσθι μὴ διαφθεροῦντ' ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πῶς τοι θεοῖς δαίσεας ἂν ᾧδ' ἔρδῃν τάδε;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἴπερ τις, εἰδὼς γ' εὖ τόδ' ἐξεῖπον τέλος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

935 Τί δ' ἂν δοκαῖ σοι Πρίαμος εἰ τάδ' ἤνυσεν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐν ποικίλοις ἂν χάρτα μοι βῆναι δοκαῖ.

alarum verberibus susurrantis, jam vigilans circa te mala
 plura videns quam mecum condormiens tempus (quam quæ
 omnia modo mihi ostenderant).

Jam vero quum hæc omnia sustinuerim, læto animo
 hunc virum stabulorum canem (custodem) dixerim,
 salutiferum navis rudentem, altæ domus
 suffulcientem columnam, unigenam patris filium,
 terramque præter spem navigantibus apparentem,
 serenissimam aspectu lucem post tempestatem,
 viatori sitibundo fontis laticem.

Jucundum est vero omnem necessitatem effugiasse.

Hujusmodi profecto hunc dignum habeo salutationibus.

Invidia autem absit; multa enim sunt mala, quæ prius

pertulimus: nunc vero, carum mihi caput,

descende de hoc curru, non tamen, ut in solo ponas

pedem tuum, o rex, Trojæ eversorem. [est,

Ancillæ, quid cunctamini, quibus hoc munus mandatum
 ut solam viæ vestibus stragulis sternatis?

Statim facite ut purpura via strata sit,

ad insperatam domum (quo se rediturum non speravi) ut

Cetera autem cura non somno vicia [juset fas hunc deducat.

cum diis juvantibus perficiet, ut fato destinata sunt.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ledæ filia, ædium mearum custos,

absentiæ meæ convenienter verba fecisti:

multum enim orationem extendisti; sed ut recte

lauder, ab aliis hoc munus venire oportet.

Et in reliquis noli me tanquam mulierculam

molliter tractare neve ritu viri barbari

humi prostratum clamorem alta voce mihi exhibere,

neve vestibus stratis invidiosam viam meam

reddere; deos sane his muneribus honorare fas est.

In purpureis vero ornamentis eum, qui mortalis sit,

incedere nullo modo mihi metu vacuum est.

Jubeo ut hominem decet, non ut deum, me honorari.

Etiam sine vestibus stragulis et purpureis

fama clamat; et non male sapere

dei maximum munus est. Beatus autem prædicandus est,

qui vitam in grata felicitate finierit. [spem ego habeam.

Si in omnibus hac fortuna, ut in bello, utamur, bonam

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Atqui ne hoc mihi dic contra sententiam meam.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Mentem tu scilo me meam non corrupturum esse.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Num forte metu diis novisti te ita hæc gesturum esse?

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Si quis alius, bene gnarus consilium meum indicavi.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

[videtur? Quid vero Priamus, si hæc gessisset, facturum fuisse tibi

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

In purpureis utique vestibus incessurus fuisse mihi videtur.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μή νυν τὸν ἀνθρώπειον αἰδέσθῃς φόγον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Φήμη γὰρ μέντοι δημόθρους μέγα σθένει.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὁ δ' ἀφθόνητός γ' οὐκ ἐπίζηλος πέλει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

910 Οὗτοι γυναικὸς ἐστὶν ἱμεῖραιν μάχης.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τοῖς δ' ὀλβίοις γὰρ καὶ τὸ νικᾶσθαι πρόπει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἦ καὶ σὺ νίκην τήνδε δῆριος τίεις;

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πιθοῦ· κράτος μέντοι πάρες γ' ἐκὼν ἔμοι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἄλλ' εἰ δοκεῖ σοι ταῦθ', ὑπαὶ τις ἀρβύλας
915 λῦοι τάχος πρόδουλον ἔμβασιν ποδός.
Σὺν τοῖς δέ μ' ἐμβαίνονθ' ἀλουργέσιν θεῶν
μή τις πρόσωθεν ὀμματος βάλοι φθόνος.
Πολλὴ γὰρ αἰδὼς σωματοφθορεῖν ποσὶ
φθειρόντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς.
920 Τούτων μὲν οὕτως τὴν ξένην δὲ πρευμενῶς
τήνδ' ἐσκόμιζε· τὸν κρατοῦντα μαλθακῶς
θεὸς πρόσωθεν εὐμενῶς προσδέχεται.
Ἐκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλίῳ χρῆται ζυγῷ.
Αὐτὴ δὲ πολλῶν χρημάτων ἐξαίρετον
925 ἄνθος, στρατοῦ δώρημ', ἔμοι ξυνέσπετο.
Ἐπεὶ δ' ἀκούειν σοῦ κατέστραμμαι τάδε,
εἴ μ' ἐς δόμων μελαθρα, πορφύρας πατῶν.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔστιν θάλασσα, τίς δὲ νιν κατασβέσει;
τρέφουσα πολλῆς πορφύρας ἰσάργυρον
930 κηκίδα παγκαίνιστον, εἰμάτων βαφάς.
Οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε σὺν θεοῖς, ἀναξ,
ἔχειν πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος.
Πολλῶν πατησμένων δ' εἰμάτων ἂν τῷξάμην,
δόμοισι προὔνεχθέντος ἐν χρηστρίοις
935 ψυχῆς κόμιστρα τῆσδε μηχανωμένη.
Ῥίζης γὰρ οὐσῆς φυλλὰς ἔχει· ἐς δόμους,
σκιὰν ὑπερτείνουσα σειρίου κυνός.
Καὶ σοῦ μολόντος δωματῖτιν ἐστίαν,
θάλλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνει μολῶν·
940 ὅταν δὲ τεύχη Ζεὺς ἀπ' ὀμφακος πικρᾶς
οἶνον, τότε ἤδη ψυχὸς ἐν δόμοις πέλει,
ἀνδρὸς τελείου δῶμ' ἐπιστρωφωμένου.
Ζεῦ Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·
μέλοι δέ τοι σοὶ τῶν περ ἂν μέλλῃς τελεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

945 Τίπτε μοι τόδ' ἐμπέδοις
δείγμα προστατήριον
καρδίας τερψόχπου ποτᾶται,

Στρ. α'.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

91

CLYTÆMNESTRA.

Ne igitur hominum reprehensionem verearis.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

At fama popularis profecto multum valet.

CLYTÆMNESTRA.

Invidiæ qui non est obnoxius, non beatus est.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

Non decet mulierem contentioni esse cupidam.

CLYTÆMNESTRA.

Beatos vero *persuadendo* vinci haud dedecet.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

Num etiam tu hujusmodi victoriam magni facis?

CLYTÆMNESTRA.

Obsequere : victoriam tu lubens concede mihi.

ΑΓΑΜΕΜΝΟ.

At si tibi hoc placitum est, aliquis sub pedibus calceos
cito mihi solvat, pedi servientes soleas :
modo ne qua in his purpureis incedentem deorum
ex oculo invidia e longinquo me feriat.
Magna enim me verecundia retinet, ne corrumpam pedibus
proculcando divitias argentoque multo emta textilia
Et hac hactenus. Peregrinam vero hanc benevole
in aedes introducas. Leniter imperantem
deus propitius eminus aspicit.
Lubens enim nemo servili jugo se submittit.
Hæc vero ex multis coplis selectus
flos, exercitus donum, hac me secuta est.
Quandoquidem vero, ut in his tibi obsequerer, permotus sum,
in domus conclavia introgreui per purpuras incedens.

CLYTÆMNESTRA.

Est mare — et quis illud exsiccaverit?
quod alit multæ purpuræ argenti instar pretiosam
scaturiginem novissimam tingendis vestibus. [rex,
Domus vero sufficit ut harum rerum copiam deorum ope,
habeat; egere vero nostræ sedes nesciunt.
Multas autem vestes deculcandas novissem,
si domum hoc ex oraculis relatum esset,
ut inde essem animæ tuæ redemptionem paratura.
Radice enim salva frondes in domum pervenerunt
umbram prætendentes adversus Sirium canem.
Et quum ad domesticum focum redux factus es,
calorem æstivum in hieme reditu tuo indicas;
et rursus quum Jupiter ex acerba uva coquit
vinum, tum jam refrigerium est in ædibus,
si vir principalis in domo versatur.
Jupiter, Jupiter perfector, perfice vota mea;
curæque tibi sint, quæ tu perfecturus es.

CHORUS.

Cur mihi hoc firmiter ostentum pectori præsago obver-
satum evolat, vaticinaturque ipjussus gratuitusque cantus

- μαντιπολεῖ δ' ἀκέλευστος ἄμισθος ἀοιδά-
 980 οὐδ' ἀποπτύσαν δίκαν
 δυσκρίτων ὄνειράτων
 θάρσος εὐπιθῆς ἴζει
 φρενὸς φίλον θρόνον; χρόνος † δέ τοι †
 985 πρυμνησίων † ξὺν ἐμβολαῖς †
 ψαμμίας ἀκάτας παρή-
 βησεν, εὖθ' ὑπ' Ἴλιον
 ὤρτο ναυδάτας στρατός.
 Πεύθομαι δ' ἀπ' ὀμμάτων Ἄντ. α'.
 νόστον, αὐτόμαρτυς ὢν.
 990 Τὸν δ' ἀνευ λύρας δμῶς ὑμνωδεῖ
 ὀρχήνον Ἑρινύος αὐτοδίδακτος ἔσωθεν
 θυμὸς, οὐ τὸ πᾶν ἔχων
 ἐλπίδος φίλον θράσος.
 995 Σπλάγχνα δ' οὔτι ματάζει,
 πρὸς ἐνδίοις φρεσὶν τελεσφόροις
 δίναις κυκλούμενον κέαρ.
 Εὐχομαι δ' ἀπ' ἐμᾶς τι
 ἐλπίδος ψύθη πεσεῖν,
 1000 ἐς τὸ μὴ τελεσφόρον.
 Μᾶλα γάρ τοι τῆς πολλᾶς ὑγείας Στρ. β'.
 ἀχόρεστον τέρμα. Νόστος γάρ * *
 γείτων δμότηιχος ἐρεῖδει,
 1005 καὶ πότμος εὐθυπορῶν
 ἀνδρὸς ἐπαισεν * *
 * * ἄφαντον ἔρμα.
 Καὶ τὸ μὲν πρὸ χρημάτων
 κτησίων ὄκνος βαλὼν,
 1010 σφειδάνας ἀπ' εὐμέτρου,
 οὐκ ἔδω πρόπας δόμος,
 πτημονᾶς γέμων ἄγαν
 οὐδ' ἐπόντισε σκάφος. [ἀλόχων ἱπετεῖαν
 1015 Πολλὰ τοι δόσις ἐκ Διὸς ἀμυλαφῆς τε καὶ ἐξ
 νῆστιν ὤλεσεν νόστον.
 Τὸ δ' ἐπὶ γᾶν πεσόνθ' ἀπαξ θανάσιμον Ἄντ. β'.
 1020 προπάροιθ' ἀνδρὸς μέλαν αἷμα τίς ἂν
 πάλιν ἀγχαλέσαιτ' ἐπαιδῶν;
 οὐδὲ τὸν ὀρθοδαῆ
 τῶν φθιμένων ἀνάγειν
 Ζεὺς αὐτ' ἔπαυσεν ἐπ' εὐλαθείᾳ γε.
 1025 Εἰ δὲ μὴ τεταγμένα
 μοῖρα μοῖραν ἐκ θεῶν
 εἶργε μὴ πλέον φέρειν,
 προρθάσασα καρδίᾳ
 γλῶσσαν ἂν τὰδ' ἐξέχει.
 1030 Νῦν δ' ὑπὸ σκότῳ βρέμει [τολυπεύσειν,
 θυμολγῆς τε καὶ οὐδὲν ἐπελπομένα ποτὲ κτίριον ἐκ-
 ζωπυρουμένας φρενός.
 ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
 1035 Εἴσω κομίζου καὶ σὺ, Κασάνδραν λέγω,
 ἐπεὶ σ' ἔθχε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις
 κοινωνὸν εἶναι χερνίδων, πολλῶν μετὰ

mens, neque vero obscurorum somniorum vicem ea respuens fiducia certa mentis meae sedem insedit? Tempus vero profecto rudentem cum invasione navis in arena haerentis desloruit, ex quo sub Ilium navalis exercitus motus erat.

Comperio autem oculis meis reditum ipse mihi testis; attamen lyra alienam lamentationem Furiae in pectore animus meus sua sponte doctus modulatur, omnino non habens gratam spei fiduciam. Praecordia non frustrantur, cor in justa praesensione efficaci vertigine versatum. Precor autem ut seorsum ab spe mea aliquid, tanquam mendacia, eo recidat, ubi non perficiatur (i. e. precor, ut metus meus in cassum cadat).

Profecto enim multae sanitatis (felicitatis) exitus sui insatiabilis est. Nam pernicies vicina inter eosdem parietes habitans instat, virique fortuna recto procedens cursu ad occultum scopulum allisit. Et si metus aliquid ad servandas copias possessas bene moderato jactu ejecerit, tota domus non interit nocuentis valde onusta, nec submersit navem. Certe larga copia a Jove data et opima et ex annuis sulcis proveniens jejunum morbum perimit (amissas copias restituit arcetque penuriam).

At in terram semel prius profusum mortiferum viri atrum sanguinem quis rursus incantando evocarit? Ne illum quidem recte sapientem, ita ut mortuos ab inferis reduceret, (Esculapium) Jupiter rursus ita, ut salvus esset, conso-pivit. At nisi sors divinitus constituta sortem cohibebat ne plus proferret, animus linguam praecurrens haec effunderet (i. e. Quaevis hora suum habet fato destinatum munus; quod nisi esset, jam nunc Clytemnestra cordis consilia aperuisset). Nunc vero sub tenebris fremit irae impatiens neque quidquam tempestivi unquam se perfecturam spe-rans animo accenso.

CLYTEMNESTRA.

Tu quoque introi, Casandram appello, quandoquidem Jupiter te voluit benigne huic domo illustrationum participem esse cum multis

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ δ' αὖτε δυσσημοῦσα τὸν θεὸν καλεῖ
οὐδὲν προσήκοντ' ἐν γόοις παραστατεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1080 Ἀπολλον Ἀπολλον Στρ. β'.
ἀγνίστ' ἀπόλλων ἐμός.

Ἀπώλεσας γὰρ σὺ μόλις τὸ δεύτερον.

ΧΟΡΟΣ.

Χρήσειν ἔοικεν ἀμφὶ τῶν αὐτῆς κακῶν.
Μένει τὸ θεῖον δουλίᾳ περ ἐν φρενί.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1085 Ἀπολλον Ἀπολλον Ἀντ. β'.
ἀγνίστ' ἀπόλλων ἐμός.

Ἄ ποῖ ποτ' ἤγαγές με; πρὸς ποῖαν στέγην;

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Ἀτρειδῶν· εἰ σὺ μὴ τόδ' ἐννοεῖς,
ἐγὼ λέγω σοι καὶ τάδ' οὐκ ἐρεῖς ψύθῃ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1090 Μισόθρον μὲν οὖν, πολλὰ συνίστορα Στρ. γ'.
αὐτόφωνα κακὰ καὶ ἀρτάνας,
ἀνδρὸς σφαγεῖον καὶ πέδον βαντήριον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔοικεν εὖριν ἢ ξένη κυνὸς δίκην
εἶναι, ματεύει δ' ὧν ἀνευρήσει φόνον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1095 Μαρτυροῖσι γὰρ τοῖσδ' ἐπιπείθομαι Ἀντ. γ'.
κλαιόμενα τάδε βρέφη, σφαγὰς,
ὅπτις τε σάρκας πρὸς πατρὸς βεβρωμένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μὲν κλέος σοῦ μαντικὸν πεπυσμένοι
ἦσμεν, προφήτας δ' οὐτινας μαστεύομεν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1100 Ἰὼ ποποῖ, τί ποτε μέδεται; Στρ. δ'.
τί τόδε νέον ἄχος μέγα
μήγ' ἐν δόμοισι τοῖσδε μέδεται κακὸν
ἀφερτον φίλοισιν, δυσίατον· ἀλλὰ δ'
ἐκάς ἀποστατεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

1105 Τούτων αἰδρὶς εἰμι τῶν μαντευμάτων.
Ἐκείνα δ' ἐγὼν· πᾶσα γὰρ πόλις βοᾷ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ τάλαινα, τόδε γὰρ τελεῖς; Ἀντ. δ'.
τὸν βυοδέμνιον πόσιν
λουτροῖσι φαιδρύνασα — πῶς φράσω τέλος;
1110 τάχος γὰρ τόδ' ἔσται. Προτείνει δὲ χεῖρ' ἐκ
χερὸς ὀρεγομένα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐπω ξυνῆκα· νῦν γὰρ ἐξ αἰνιγμάτων
ἐπαργέμοισι θεσπράτοις ἀμηχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἔ, ἦ, παπαῖ παπαῖ, τί τόδε φαίνεται; Σ. ε'.
1115 ἦ δίκτυόν τί γ' ἄδου;
ἀλλ' ἄρκυς ἢ ξύνευρος, ἢ ξυναιτία
φόνου. Στάσις δ' ἀκόρετος γένει

CHORUS.

Hæc rursus male ominatis verbis deum vocat,
quem non decet lamentantibus adesse.

CASANDRA.

Apollo, Apollo,
Agyieu, intersector meus!
Perdidisti me iterum quam maxime.

CHORUS.

De suis ipsius malis vaticinatura esse videtur.
Manet divina vis etiam in servili animo.

CASANDRA.

Apollo, Apollo,
Agyieu, intersector meus!
Ah quo me abduxisti? ad quamnam domum?

CHORUS.

Ad Atridarum; si tu hoc ignoras,
ego tibi dico; nec hæc falsa esse dices.

CASANDRA.

Diis invisam igitur, multarumque consciam
domesticarum cardium et suspendiorum,
viri mactatricem solumque sanguine respergentem.

CHORUS.

Videtur sagax peregrina, tanquam canis venatica
esse, et investigat cædes quas repertura sit.

CASANDRA.

His enim testimoniis fidem habeo:
flentes hos pueros, cædes;
assasque carnes a patre comesas.

CHORUS.

Certe vaticinandi famam tuam
cognoveramus; at vates nullos quærimus.

CASANDRA.

Heu, heu, quid tandem molitur?
quem huic novum dolorem magnum
magnum in his ædibus molitur, malum, [xīlium vero
intolerabilem amicis (suis propinquis), insanabilem. Au-
procul abest.

CHORUS.

Hæc ego vaticinia non percipio:
illa vero cognovi; tota enim civitas ea vociferatur.

CASANDRA.

Heu laboriosa, hoccine perficis?
tori socium maritum
lavacris recreans.... quomodo reliqua dicam?
celeriter enim hoc eveniet. Protendit vero manum
mano comprehensa.

CHORUS.

Nondum intellexi. Nunc enim post ænigmata ante dicta
obscuris oraculis modo editis inops sum consilii.

CASANDRA.

Væ væ, heu, heu, quid hic apparet?
an adeo rete Orci aliquod?
Sed rete conjux est, effectrix
cordis. Chorus indefessus genti

κατολολυξάτω θύματος λευσίμου.

ΧΟΡΟΣ.

Ποίαν Ἐρινὺν τήνδε δώμασιν κέλει
1120 ἐπορθιάζειν; οὐ με φειδρύνει λόγος.
Ἐπὶ δὲ καρδίαν ἔδραμε κροκοδαφῆς
σταγῶν, ἅτε † γὰρ δόρει † πτώσιμος
ξυνανύτει βίου δύντος αὐγαῖς.
Ταχεῖα δ' ἅτα πέλει.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1125 Ἄ ἄ· ἰδοὺ ἰδοὺ· ἄπεχε τῆς βοῆς Ἀντ. ε'.
τὸν ταῦρον ἐν πέπλοις
μελαγχέρῃ λαβοῦσα μηχανήματι
τύπτει· πίτναι δ' ἐν ἐνύδρῳ τεύχει.
Δολοφόνου λείβητος τύχην σοὶ λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

1130 Οὐ κομπάσαιμ' ἂν θεσφάτων γνώμων ἄκρος
εἶναι, κακῶ δέ τῳ προσεικάζω τάδε.
Ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις
βροτοῖς τέλλεται· κακῶν γὰρ διὰ
πολυεπιεῖς τέχναι θεσπιωδὸν
1135 φόβον φέρουσιν μαθεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ ἰὼ ταλαίνας κακόποτμοι τύχαι. Στρ. ζ'.
Τὸ γὰρ ἐμὸν θροῶ πάθος ἐπεγχείασα.
Ποῖ δὴ με δεῦρο τὴν τάλαιναν ἤγαγες;
οὐδὲν ποτ' εἰ μὴ ξυνθανομένην. Τί γάρ;

ΧΟΡΟΣ.

1140 Φρενομανῆς τις εἴ θεοφόρητος, ἀμ-
φὶ δ' αὐτᾶς θροεῖς
νόμον ἀνομον, οὐδ' αὖ τις ξουθὰ
ἀκέρετος βοᾶς, φεῦ, ταλαίνας φρεσὶν
Ἴτυν Ἴτυν στένουσ' ἀμφιθαλῇ κακοῖς
1145 ἀηδῶν βίον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ ἰὼ λιγείας μόρον ἀηδόνας Ἀντ. ζ'.
περεβάλλοντό οἱ πτεροφόρον † δέμας [γάρ] †
θεοὶ, γλυκύν τ' αἰῶνα κλυμάτων ἀτερ·
ἐμοὶ δὲ μέμνει σχισμὸς ἀμφήκει δορί.

ΧΟΡΟΣ.

1150 Πόθεν ἐπισσύτους θεοφόρους τ' ἔχεις
ματρίους δύοας,
τὰ δ' ἐπιφόβῳ δυσφάτῳ κλαγγᾷ
μελοτυπεῖς, ὁμοῦ τ' ὀρθίῳ ἐν νόμοις,
πόθεν ὄρους ἔχεις θεσπεσίας ὁδοῖς
1155 κακορρήμονας;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ γάμοι γάμοι Πάριδος δλέθριοι φίλων. Σ. η'.
Ἰὼ Σκαμάνδρου πάτριον ποτόν.
Τότε μὲν ἀμφὶ σὰς αἰόνας τάλαιν'
ἤνυτόμαν τροφαῖς
1160 νῦν δ' ἀμφὶ Κωκυτόν τε κᾶχερουσίους
ὄχθους ἔοικα θεσπιωδῆσαι τάχα.

lugubre occinito propter eadem lapidatione dignam.

CHORUS.

Qualem Furiam hanc domo me jubes
alta voce vocare? non me exhilarat oratio.
Ad cor vero accucurrit crocea sanguinis
gutta, quæ per hastam in terram profusa
cum intereuntis vitæ radiis commoritur.
Celeris vero noxa est.

CASANDRA.

Heu, heu! ecce, ecce! amove a vacca
taurum. In vestibus
irretitum nigricorni machinamento
cum ferit. Concidit in vase aquario
Per insidias occidentis ahenei sortem tibi indico.

CHORUS.

Non gloriôr me esse oraculorum sagacem interpretem;
verum malo alicui hoc affine esse censeo.
Ex oraculis vero quæ bona fama
mortalibus oritur! Per mala enim
verbosæ artes divinitus portentum
timorem cognoscendum afferunt (i. e. malis cognoscitur de eo,
quod antea erat prædictum, justum metum fuisse).

CASANDRA.

Io, io, miseræ infelices casus meos!
Meam enim calamitatem clamo affundens.
Quorsum tu me huc infelicem adduxisti?
Ad nihil unquam, nisi ut uaa moritura essem. Quid enim?

CHORUS.

Furore concita es divino afflatu abrepta; circa
te vero ipsa lamentaris
dissonos sonos, quemadmodum clarisona aliqua
insatiabilis lamentis, heu, lugubri mente
Ityn, Ityn gemens, efflorescentem malis
vitam lusciniæ.

CASANDRA.

Io, io sonoræ fatum lusciniæ!
Amixerunt eam corpore pennigero
dii dulcemque vitam sine gemitu ei tribuerunt:
mihi autem proposita est dilanlatio ancipite ense.

CHORUS.

Unde irruentem divinitusque immissum habes
calamitosum angorem,
atque terrifica infausta voce
cantitas simulque acutis modis,
unde divinitus constitutæ iræ habes terminos
male ominatos?

CASANDRA.

Io nuptiæ, nuptiæ Paridis exitiales amicis!
Io Scamandri patria aqua!
Tunc circa tuas ripas misera
tua nutritione adolescebam;
nunc circa Cocytum et Acherusias
ripas mox vaticinatura esse videor.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τόδε τορὸν ἄγαν ἔπος ἐφημίσω,
 νεογνὸς ἀνθρώπων μάθοι.
 Πέπληγμαι δ' ὑπαὶ δῆγματι φοινίῳ,
 1165 δυσαλγεῖ τύχῃ μινυρὰ θρεομένας,
 θραύματ' ἐμοὶ χλύειν

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ πόνοι πόνοι πόλεος ὀλομένας τὸ πᾶν. Ἀ. ἦ.
 Ἰὼ πρόπυργοι θυσαίαι πατρὸς
 πολυκανεῖς βοτῶν ποιονάμων ἄχος δ'
 1170 οὐδὲν ἐπήρκεσαν
 τὸ μὴ πόλιν μὲν ὥσπερ οὖν ἔχει παθεῖν.
 Ἐγὼ δὲ †θερμὸν οὖς† τάχ' ἐν πέδῳ βαλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπόμενα προτέροισι τάδ' ἐφημίσω.
 Καὶ τίς σε κακοφρονῶν τίθη-
 1175 σι δαίμων ὑπερβαρὴς ἐμπίτνων,
 μελίζειν πάθῃ γοερὰ θανατοφόρα;
 Τέρμα δ' ἀμυχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Καὶ μὴν ὁ χρησμὸς οὐκέτ' ἐκ καλυμμάτων
 ἔσται δεδορκῶς νεογάμου νύμφης δίκην
 1180 λαμπρὸς δ' εἰσικεν ἡλίου πρὸς ἀντολὰς
 πνέων ἐσῆξειν, ὥστε κύματος δίκην
 χλύειν πρὸς αὐγὰς τοῦδε πῆματος πολὺ
 μεῖζον φρενώσω δ' οὐκέτ' ἐξ αἰνιγμάτων.
 Καὶ μαρτυρεῖτε συνδρόμῳ ἵχνος κακῶν
 1185 βινηλατούσῃ τῶν πάλαι πεπραγμένων.
 Ἰὴν γὰρ στέγῃ τήνδ' οὐποτ' ἐκλείπει χορὸς
 σύμφθογγος, οὐκ εὐφρωνος οὐ γὰρ εὖ λέγει.
 Καὶ μὴν πεπωκὼς γ' ὥς θρασύνεσθαι πλέον,
 βρότειον αἶμα κῶμος ἐν δόμοις μένει,
 1190 δῦσπεμπτos ἐξω συγγόνων Ἐρινύων.
 Ὕμνοῦσι δ' ὕμνον δόμασιν προσήμεναι
 πρῶταρχον ἄτην ἐν μέρει δ' ἀπέπτυσαν
 εὐνὰς ἀδελφοῦ τῷ πατοῦντι δυσμενεῖς.
 Ἡμαρτον, ἢ θηρῶ τι τοξότης τις ὥς;
 1195 ἢ ψευδόμαντις εἰμι θυροκόπος φλέδων;
 Ἐκμαρτύρησον προὔμους τὸ μ' εἰδέναι
 λόγῳ παλαιὰς τῶνδ' ἀμαρτίας δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς ἂν ὄρκος, πῆγμα γενναίως παγὲν,
 πικρὸν γένοιτο; Θαυμάζω δέ σου,
 1200 πόντου πέραν τραρεῖσαν ἀλλόθρουρον πόλιν
 κυρεῖν λέγουσαν, ὥσπερ εἰ παρεστάτεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1202 †Μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει.

ΧΟΡΟΣ.

1204 Μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1206 Προτοῦ μὲν αἰδώς ἦν ἐμοὶ λέγων τάδε. †

CHORUS.

Quod hic nimis perspicuum verbum pronunciasti,
 vel tenellus homo intelligat.
 Percussus autem sum intus sub pectore morsu cruento,
 quum ita flebiliter tristi fortuna ea lamenteis,
 quæ me audientem frangunt.

CASANDRA.

Io labores, labores prorsus eversæ urbis!
 Io pro turribus facta sacra patris
 multa corde pecorum pascualium redundantia; remedium
 nullum præbuerunt,
 quominus urbs, ita, ut nunc afflicta est, affligeretur.
 Ego vero calidam sanguine aurem ad æternum somnum
 [mox in terra ponam.

CHORUS.

Consentanea prioribus hæc dixisti.
 Et quis te malevolus adigit
 deus nimis graviter in te irruens,
 ut calamitatem luctisonam letiferam canas?
 Postrema vero non intelligo.

CASANDRA.

Et certe vaticinatio non amplius ex velaminibus
 ritu recens nuptæ puellæ prospiciet,
 sed jam lucide effulgens videtur ad solis ortus
 spirans perventura esse, ut decumanæ undæ more
 ad lucem aestuet calamitas hæc calamitate multo
 major; neque amplius te docebo per ænigmata.
 Et vos testes mihi este me congruo cursu vestigium malo-
 quæ jam dudum hic perpetrata sint, odorari. [rum,
 Ilas vero ædes nunquam relinquet chorus
 consonus ille, haud suave canens; non enim late loquitur.
 Ac certe, ut magis effervescat, pastus
 humano sanguine cæcus ille in domo remanet
 ægre expellendus Furiarum tanquam genti cognatarum ob
 cædes continuas.] Canont autem hymno suo ædibus insiden-
 tes] primitivam noxam: vicissim vero detestatæ sunt
 fratris torum genitalem, violatori infestum.
 Num a vero aberravi an attigi illud, ut bonus sagittarius?
 an falsa vates sum januas pulsans nugatrix?
 Da mihi absenti (mortuæ), quum antea juraveris, testimo-
 in iis, quæ dixi, antiqua delicta ædium. [nium me scire

CHORUS.

Et quomodo iusjurandum, pactio sincero animo pacta,
 salutare fiat? Miror autem te
 trans mare educatam de alienigena urbe
 loqui quasi præsens ipsa interfuisses.

CASANDRA.

Vates Apollo me huic muneri præfecit.

CHORUS.

An etiam, quamquam deus erat, amore incitatus?

CASANDRA.

Olim pudor me retinuit ne hæc profiterer.

ΧΟΡΟΣ.

1205 Ἀδρύνεται γὰρ πᾶς τις εὐ πράσσω·ν πλέον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄλλ' ἦν παλαιστῆς, κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴη καὶ τέκνων εἰς ἔργον ἤλθετον νόμος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ξυναισέσασα Λοξίαν ἐψευσάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴδῃ τέχναισιν ἐνθέοις ἤρημένη;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1210 Ἴδῃ πολίταις πάντ' ἐθέσπιζον πάθη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦώς δ' ἦτ' ἀνατοῦς ἦσθα Λοξίου κότῳ;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἐπειθον οὐδέν' οὐδέν, ὥς τάδ' ἤμπλακον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἢμῖν γε μὲν δὴ πιστὰ θεσπίζειν δοκεῖς.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰοὺ ἰοὺ, ὦ ὦ κακά.

1215 Ὑπ' αὖ με δεινὸς ὀρθομαντείας πόνος
στροφεῖ, ταρασσών φροῖμοις ἔμφημοις. †Ὅρθετε τοῦσδε τοὺς δόμοις ἐφτημένους
νέους, δνειρῶν προσφερεῖς μορφύμασι;
παῖδες θανόντες ὥσπερ εἰ πρὸς τῶν φίλων,1220 χεῖρας κρεῶν πλήθοντες οἰκείας βορᾶς,
σὺν ἐντέροις τε σπλάγχν', ἐποίκτιστον γέμος,
πρέπουσ' ἔχοντες, ὧν πατὴρ ἐγεύσατο.Ἐκ τῶνδε ποινὰς φημι βουλεύειν τινὰ
λέοντ' ἀναλκιν ἐν λέγῃ στρωφώμενον1225 οἰκουρὸν, οἴμοι, τῷ μολόντι δεσπότη
ἐμῷ· φέρειν γὰρ χρὴ τὸ δοῦλιον ζυγόν.
Νεῶν τ' ἐπαρχὸς Ἰλίου τ' ἀναστάτηςοὐκ οἶδεν οἷα γλῶσσαι μισσητῆς κυνὸς
λέξασα, κάκτείναςα φαιδρόνους, δίκην

1230 αἵτης λαθραίου, τεύξεται κακῇ τύχῃ.

Τοιαῦτα τολμᾷ· θῆλυς ἄρσενος φονεὺς
ἔστιν. Τί νιν καλοῦσα δυσφίλης δάκοςτύχοιμ' ἄν; ἀμφίσβαιναν, ἢ Σκύλλαν τινὰ
οἰκοῦσαν ἐν πέτραισι, ναυτίλων βλάβην,1235 θύουσιν Ἄδου μητέρ', ἀσπονδὸν τ' ἄραν
φίλοις πνέουσιν; Ὡς δ' ἐπωλολύξατο
ἡ παντότολμος, ὥσπερ ἐν μάχῃ τροπῇ.

Δοκεῖ δὲ χαίρειν νοστήμῳ σωτηρίᾳ.

Καὶ τῶνδ' ὅμοιον εἴ τι μὴ πείθω· τί γάρ;

1240 τὸ μέλλον ἔξει. Καὶ σύ μ' ἐν τάχει παρῶν
ἄγαν ἀληθόμαντιν οἰκτεῖρας ἐρεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Τὴν μὲν Θυέστου δαῖτα παιδείων κρεῶν
ξυνῆκα καὶ πέφρικα· καὶ φόβος μ' ἔχει
κλύοντ' ἀληθῶς οὐδὲν ἐξηκασμένα.

1245 Ἦ δ' ἄλλ' ἀκούσας ἐκ δρόμου πεσὼν τρέχει.

EACHYLUS.

CHORUS.

At superbit unusquisque, quando feliciore fortuna utitur.

CASANDRA.

At erat luctator; certe amorem mihi spirabat ex pectore.

CHORUS.

Num etiam liberis operam dedistis, ut usus fert *antantium*?

CASANDRA.

Quum pollicita essem, Loxiam fecelli.

CHORUS.

Num quando jam vaticinandi arte imbuta eras?

CASANDRA.

Jam omnia mala civibus prædicebam.

CHORUS.

Quonam modo illæsa eras ab ira Loxiæ?

CASANDRA.

Nemini quidquam persuadebam, postquam ita deliqui.

CHORUS.

Nobis profecto fide digna vaticinari videris.

CASANDRA.

Heu, heu, o, o mala!

Rursus me in pectore veridicæ vaticinationis labor
exsuscitat, proœmiis tacendis me perturbans:

An videtis hos ædibus assidentes

pueros, somniorum simulacris similes?

pueri occisi haud aliter atque ab cognatis,

manus complentes carne cibi proprii (*i. e. quem ipsi carne sua*
vescendum præbuerunt),

cum intestinalisque viscera, miserandum ferculum,

tenentes apparent, de quibus pater gustavit.

Propterea ultionem aliquem meditari dico

leonem imbellem, in cubili versantem,

domi desidem, vae, reduci domino

meo; ferre enim me oportet jugum servitutis.

Naviumque dux Trojæque eversor

nescit, qualia lingua odiosæ canis

læto vultu quum locuta sit et multa verba dixerit, more
latitantis noxæ, mala fortuna *Clytemnestra* paratura sit.

Hæc molitur: semineus viri intersector

est. Quomodo eam appellans infestum animal

recte appellem? amphispænamoc, aut Scyllam aliquam

in scopulis habitantem, naviculariorum perniciem,

furibundam mortis genitricem, implacabiles execrationes

cognatis spirantem? Quomodo vero exsultavit

audacissima illa, ut in certaminis impressione (*momento*
parævictoriæ)! Lætari autem videtur sospite mariti reditu.

Et horum perinde est si quid non persuadeam; quid enim?

veniet quod futurum est. Atque tu non ita diu præsens

nimis veracem vatem misericordia motus me esse dixeris.

CHORUS.

Thyestæ epulum ex liberorum carnibus exstructum

recognovi et perhorruī, metusque me occupat

audientem quæ revera nullo modo efficta sunt.

Sed quæ præterea audivi, in iis de cursu meo devius erro.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀγαμέμνωνός σέ φημι ἐπόψεσθαι μόρον.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφημον, ὦ τάλαινα, κοίμησον στόμα.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄλλ' οὔτι Παιῶν τῷδ' ἐπιστάται λόγῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ, εἴπερ ἔσται γ'· ἀλλὰ μὴ γένοιτό πως.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1250 Σὺ μὲν κατεύχει, τοῖς δ' ἀποκτείνειν μέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄχος πορσύνεται;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἴη κάρτ' ἄρ' ἂν παρεσκόπεις χρησμῶν ἐμῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦ γὰρ τελοῦντος οὐ ξυνῆκα μηχανήν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Καὶ μὴν ἄγαν γ' Ἑλλήν' ἐπίσταμαι φάτιν.

ΧΟΡΟΣ.

1255 Καὶ γὰρ τὰ πυθόκρυντα· δυσμαθῇ δ' ὅμως.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Παπαῖ, οἶον τὸ πῦρ· ἐπέρχεται δέ μοι.

Ὅτοτοί, Λύκει' Ἀπολλων, οἱ ἐγὼ ἐγώ.

Αὕτη δίπους λέαινα συγχοιμωμένη

λύκῳ,λέοντος εὐγενοῦς ἀπουσίᾳ,

1260 κτενεῖ με τὴν τάλαιναν· ὥς δὲ φάρμακον

τεύχουσα καμοῦ μισθὸν ἐνθήσειν κότῳ

ἐπεύχεται θήγουσα φωτὶ φάσγανον,

ἐμῆς ἀγωγῆς ἀντιτίσασθαι φόνον.

Τί δῆτ' ἐμαυτῆς καταγέλωτ' ἔχω τάδε,

1265 καὶ σκηπτρα καὶ μαντεῖα περὶ δέρη στέφῃ;

σέ μὲν πρὸ μοίρας τῆς ἐμῆς διαφθερῶ.

Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'· † ἐγὼ δ' ἄμ' ἔψομαι †

ἄλλην τιν' ἄτης ἀντ' ἐμοῦ πλουτίζετε.

Ἴδοὺ δ' Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων ἐμὲ

1270 χρηστηρίαν ἐσθῆτ'. Ἐκώπτευσας δέ με

κἂν τοῖσδε κόσμοις καταγελωμένην μετὰ

φίλων, ὑπ' ἐχθρῶν, οὐ διχορρόπως, μάτην.

Καλουμένη δὲ φοιτᾷς ὡς ἀγύρτρια

πτωχὸς τάλαινα λιμοθῆς ἡνεσχόμεν.

1275 Καὶ νῦν ὁ μάντις μάντιν ἐκπράξας ἐμὲ

ἀπήγαγ' ἐς τοιάσδε θανάσιμους τύχας.

Βωμοῦ πατρώου δ' ἀντ' ἐπίξτηνον μένει

θερμῷ κοπίσῃ φοινίῳ προσφάγματι.

Οὐ μὴν ἄτιμοί γ' ἐκ θεῶν τεθνήξομεν.

1280 Ἦξει γὰρ ἡμῶν ἄλλος αὖ τιμάρορ,

μητροκτόνον φίτυμα, ποινάτωρ πατρός·

φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος

κάτεισιν, ἄτας τάσδε θριγώσεων φίλοις·

(1290) † ὁμώμοται γὰρ ὄρκος ἐκ θεῶν μέγας, †

ἄξιον νιν ὑπτίασμα κειμένου πατρός.

1295 Τί δῆτ' ἐγὼ κάτοικος ὧδ' ἀναστένω,

CASANDRA.

Agamemnonis te alo caedem visurum esse.

CHORUS.

In bona verba, o infelix, cohibe os tuum.

CASANDRA.

At nullo modo in hac re averruncus adest.

CHORUS.

Non, si quidem eventura est; verum ne eveniat.

CASANDRA.

Tu quidem precaris; illis vero caedes curae est.

CHORUS.

A quo viro hoc facinus perpetrabitur?

CASANDRA.

Si isto modo interpretareris, ab oraculis meis certe aber-

[rara.

CHORUS.

Non enim intellexi ejus, qui perpetraturus est, machinas.

CASANDRA.

Atqui nimis novi Græcam linguam (*græce loquor*).

CHORUS.

Etiam oracula Pythica *græce loquuntur*; attamen argre in-

CASANDRA.

[telliguntur.

Heu, qualis æstus! in me vero irruit.

Ototoi, Lycie Apollo, heu mihi, mihi!

Hæc biceps læna concubans

cum lupo in leonis generosi absentia

me miseram interficiet, et ut venenum

miscens etiam pro me mercedem sese addituram esse ira

gloriatur ense in virum acuens,

ut pro me adducta caedem ab eo exigit.

Quid hæc mei ludibria servo,

et sceptrum et satidicas vitas circa collum?

Ie quidem ante fatum meum consciam.

Abite in malam rem extrusa; ego autem una sequar.

Aliam aliquam pro me noxa ditem reddite.

Ecce Apollo ipse mihi exuens

satidicam vestem! vidisti autem me

etiam in hoc ornatu valde derisam ab [sent sine causa.

amicis, quum haud dubie inimici *propter raticinia* es-

Vocari vero me vagabondam, ut circulatoricem

mendicam, miseram, famelicam sustinui.

Et nunc Apollo vates vatem me conscians

in talem exitialem calamitalem me induxit.

Pro ara paterna (*in qua pater sacra faciebat*) vero truncus

servida caesam mactatione cruenta. [lanionius me manet

Non tamen inultæ a diis morituræ sumus;

Aderit enim alius rursus, qui pro nobis vindictam sumet,

parricidalis progenies, paternæ caedis ultor:

exul vero vagus atque ex hac terra extorris

revertetur, ut hisce calamitatibus fastigium amicis imponat.

Magnum enim jusjurandum a diis juratum est,

ut lapsus supinus prostrati patris eum reducturus sit.

Quid ego hic ad ardes ita ingemisco,

ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδον Ἰλίου πόλιν
πράξασαν ὡς ἔπραξεν· οἱ δ' εἶχον πόλιν,
οὕτως ἀπαλλάσσουσιν ἐν θεῶν κρίσει;

1298 Ἰούσα πράξω, τλήσομαι τὸ κατθανεῖν.

1299 Ἄδου πύλας δὲ τάσδ' ἐγὼ προσενέποι·
ἐπεύχομαι δὲ καιρίας πληγῆς τυχεῖν,
ὡς ἀσφάδατος, αἱμάτων εὐθησίμων
ἱπορρυέντων, ὄμμα συμβάλω τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

1300 ὦ πολλὰ μὲν τάλαινα, πολλὰ δ' αὖ σορὴ
γύναι, μακρὰν ἔτεινας. Εἰ δ' ἐτητύμως
μόρον τὸν αὐτῆς οἶσθα, πῶς θεηλάτου
βοῆς εἶκην πρὸς βωμὸν εὐτόλμως πατεῖς;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Οὐκ ἔστ' ἀλυξίς, οὐ ξένοι χρόνῳ πλέω.

ΧΟΡΟΣ.

1301 Ὁ δ' ἐστιάτος γε τοῦ χρόνου πρεσβεύεται.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἦκει τόδ' ἡμάρ· σμικρὰ καρδανῶ φυγῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἴσθι τλήμων οὐσ' ἀπ' εὐτόλμου φρενός.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄλλ' εὐκλειῶς τοι κατθανεῖν χάρις βροτῷ.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδεὶς ἀκούει ταῦτα τῶν εὐδαιμόνων.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1302 Ἰὼ πάτερ σοῦ τῶν τε γενναίων τέκνων.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἐστὶ χρεῖμα, τίς σ' ἀποστρέφει φόβος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Φεῦ φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοῦτ' ἐφριξας; εἰ τι μὴ φρενῶν στύγος.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Φόνον δόμοι πνέουσιν αἱματοσταγῇ.

ΧΟΡΟΣ.

1303 Καὶ πῶς τόδ' ὄζει θυμάτων ἐφροσίων;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ὅμοιος ἀτμός ὥσπερ ἐκ τάφου πρόπει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ Σύριον ἀγλαῖσμα δώμασιν λέγεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄλλ' εἶμι καὶ δόμοισι κωκύουσ' ἐμὴν

Ἀγαμέμνονός τε μοῖραν. Ἀρκεῖτω βίος.

1304 Ἰὼ ξένοι.

Οὗτοι δυσοίξω θάμνον ὡς ὄρνις φόβῳ·

ἀλλ' ὡς θανούσῃ μαρτυρεῖτέ μοι τόδε,

ὅταν γυνὴ γυναϊκὸς ἀντ' ἐμοῦ θάνῃ,

ἀνὴρ τε δυσδάμαρτος ἀντ' ἀνδρὸς πέσῃ.

1305 Ἐπιξενούμαι ταῦτα δ' ὡς θανουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλήμων, οἰκτεῖρω σε θεσπράτου μόρου.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀπαξ ἔτ' εἰπεῖν ῥῆσιν ἢ θρήνον θέλω

quum Trojam urbem primum vidi [nerent,
perpeti fortunam quam perpessa est; qui vero urbem le-
eos ita in deorum judicio derelinquere?

Abitura sortem meam sustinebo, mori patiar.

Sed Orci januam hancce ego alloquor,
precorque ut letalem plagam accipiam,
ut sine convulsione, sanguine placide mortifero
defluente, hunc claudam oculum.

CHORUS.

O multum misera, multum vero rursus sapiens
femina, multa locuta es; si autem revera
sortem tuam nosti, quomodo tanquam diis devota
victima ad aram forti animo accedis?

CASANDRA.

Non est fuga, non hospites tempore plura lucramur.

CHORUS.

At qui postremus est tempore, ceteris est superior.

CASANDRA.

Adest hic dies; parum fuga lucrabor.

CHORUS.

At scito infelicem te esse ex audaci animo.

CASANDRA.

At gloriose mori magna gratia est mortalibus.

CHORUS.

Nemo eorum, qui beati sunt, his fidem habet.

CASANDRA.

Heu, pater, te tuosque generosos liberos!

CHORUS.

Quid rei est? quis te metus avertit?

CASANDRA.

Heu, heu.

CHORUS.

Quid ita heu, heu clamasti? nisi mentis odium aliquod tibi

CASANDRA.

Caedem sanguine stillantem aedes efflant.

CHORUS.

Et quomodo hoc olet, quum sacra in foco fiant?

CASANDRA.

Similis vapor est, ut qui ex sepulcro exhalatur.

CHORUS.

Non Syria aromata adibus praedicas.

CASANDRA.

Verum discedam etiam in adibus defletura
meam Agamemmonisque sortem. Sufficiat vita.

Io hospites!

Non pavito ut avis fruticetum metu,

sed ut moriturae mihi hoc testamini,

quando mulier pro me muliere occubuerit

virque infauste maritatus pro viro ceciderit.

Hoc hospitali munere, ut moritura, hospita advenio.

CHORUS.

O aernmiosa, miseret me fatalis sortis tuae.

CASANDRA.

Semel adhuc de me vaticinium vel lamentationem volo eloqui

ἔμὸν τὸν αὐτῆς. Ἰλλίω δ' ἐπεύχομαι
 πρὸς ὕστατον φῶς τοῖς ἔμοις τιμαφόροις,
 1325 ἔχθροῖς φρονέῃσι τοῖς ἔμοις τίνειν ὁμοῦ,
 δούλης θανούσης εὐμαροῦς χειρώματος.
 Ἰὼ βρότεια πράγματ'· εὐτυχέοντα μὲν
 σκιά τις ἂν τρέψειεν· εἰ δὲ δυστυχεῖ,
 βολαῖς ὑγρώσων σπόγγος ὤλεσεν γραφὴν.
 1330 Καὶ ταῦτ' ἐκείνων μᾶλλον οἰκτεῖρω πολὺ.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ μὲν εὔ πράσσειν ἀχόρεστον ἔφην
 πᾶσι βροτοῖσιν· δακτυλοδεικτῶν δ'
 οὔτις ἀπειπὼν εἶργει μελάρων,
 μηκέτ' ἐσέλθης, τάδε φωνῶν.
 1335 Καὶ τῷδε πόλιν μὲν ἔλειν ἔδοσαν
 μάκαρες Ἡριάμην·
 θεοτίμητος δ' οἴκαδ' ἰκάνει.
 Νῦν δ' εἰ προτέρων αἶψ' ἀποτίσει,
 καὶ τοῖσι θανοῦσι θανῶν ἄλλων
 1340 ποινὰς θανάτων † ἄταν τ' † ἐπικρανεῖ,
 τίς ἂν εὖζαιτο βροτῶν ἀσινεῖ
 δαίμονι φῦναι τὰδ' ἀκούων;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ὦμοι, πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν ἔσω.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σίγα· τίς πληγὴν αὐτεῖ καιρίως οὐτασμένος;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1345 ὦμοι μάλ' αὖθις, δευτέραν πεπληγμένος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τούργον εἰργάσθαι δοκεῖ μοι βασιλῆως οἰμώγματι.
 Ἀλλὰ κοινοσώμεθ' ἄν πως ἀσφαλῆ βουλευόμενα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἐγὼ μὲν ὑμῖν τὴν ἐμὴν γνώμην λέγω,
 πρὸς δῶμα δαῦρ' ἀστοῖσι κηρύσσειν βοήν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

1350 Ἐμοὶ δ' ὅπως τάχιστα γ' ἐμπεισὶν δοκεῖ
 καὶ πρᾶγμ' ἐλέγχειν ξὺν νεορρῦτῳ ξίφει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Κἀγὼ τοιοῦτου γνώματος κοινωνὸς ὦν
 ψηφίζομαι τι δρᾶν. Τὸ μὴ μέλλειν δ' ἀκμή·

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὅρᾶν πάρεστι· προημιάζονται γὰρ ὥς
 1355 τυραννίδος σημεῖα πράσσοντες πόλει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Χρονίζομεν γάρ. Οἱ δὲ τῆς μελλοῦς κλέος
 πέδον πατοῦντες οὐ καθεύδουσιν χερσὶ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὐκ οἶδα βουλῆς ἥστινος τυχὼν λέγω.
 Τοῦ δρῶντός ἐστι καὶ τὸ βουλευσαί περὶ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

1360 Κἀγὼ τοιοῦτός εἰμ', ἐπεὶ δυσμηχανῶ
 λόγοισι τὸν θανόντ' ἀνιστάναι πάλιν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἢ καὶ βίον τείνοντες ὧδ' ὑπεῖξομεν
 δόμων καταισχυντήρσι τοῖσδ' ἡγουμένοις;

meam ipsius. Soli vero hoc imprecor
 ad ultimam lucem pro meis ultoribus,
 ut idem invisus meis intersectoribus solvant,
 quum serva facili negotio occiderim.
 Io res humanas! si prosperae fuerint,
 vel umbra eas everterit; sin adversae,
 immersa aquae spongia vestigium deleverit.
 Et haec illis multo magis deploro.

CHORUS.

Nulla felicitatis satietas exstitit
 omnibus mortalibus: a ditibus digito monstratis
 aedibus nemo eam arcet vetans,
 « ne introieris, » ita dicens.
 Et huic quidem beati dii tribuerunt
 ut Priami urbem caperet;
 domumque rediit a diis honoratus.
 Nunc vero si ille felicitate pollens priorum caedes luct
 et mortuis mortuus aliarum
 caedium penas noxasque rependet,
 quis tandem mortalium est qui his auditis
 innocuo genio natum se esse gloriatur?

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

[cepta.

Hei mihi, percussus sum plaga letifera sub ipsum cor ac-

SEMICHORUS.

Tacele. Quis plagam vociferatur ictu letali vulneratus?

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Hei mihi iterum, altera plaga percussus sum.

SEMICHORUS.

Facinus perpetrari ex regis ejulatione mihi videtur.
 At communicemus inter nos quanam tanta sint consilia.

SEMICHORUS.

Ego vobis meam sententiam dico:
 ad domum cives ad auxilium ferendum esse convocandos.

SEMICHORUS.

Mihi vero quam celerissime irrumpendum videtur,
 et facinus illico stricto gladio puniendum.

SEMICHORUS.

Etiā ego eidem sententiae assentiens
 aliquid agendum esse censeo; sed non cunctandi tempus est.

SEMICHORUS.

Licet videre. Sic enim initium faciunt,
 dum urbi dominationis signa iudicant.

SEMICHORUS.

Nos cunctamur; illi vero cunctationis gloriam
 humi proculcantes manu non dormiunt.

SEMICHORUS.

Nescio quodnam vobis commodum consilium dicam.
 Pluris quam actor mihi est etiam consultatio (i. e. plaris est
 porro consultare, quam statim intersectores punire, quoniam
 Agamemnon a morte suscitari nequit).

SEMICHORUS.

Etiā ego ejusdem sum sententiae, quoniam non valeo
 verbis mortuum ab inferis rursus suscitare.

SEMICHORUS.

An etiam per totam vitam ita cedemus
 his aedium violatoribus, quum nobis imperant?

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἄλλ' οὐκ ἀνεκτὸν, ἀλλὰ κατθανεῖν κρατεῖ.
1363 Παπαιτέρα γὰρ μοῖρα τῆς τυρηνίδος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἦ γὰρ τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων
μαντευσόμεσθα τάνδρως ὡς ὀλωλότος;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σάφ' εἰδότες γρὴ τῶνδε † θυμοῦσθαι πέρι. †
Τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

1370 Ταύτην ἐπαινεῖν πάντοθεν πληθύνουσι,
τρανῶς Ἀτρεΐδην εἰδέναι κυροῦνθ' ὅπως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πολλῶν πάροιθε καιρίως εἰρημένων
τάναντί' εἰπεῖν οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι.

Πῶς γὰρ τις ἐχθροῖς ἐχθρὰ πορσύνων, φίλοις

1375 δοκοῦσιν εἶναι, πημονὴν ἀρχύστατον

φράζειεν, ὕψος κρεῖσσον ἐκπυδῆματος;

Ἐμοὶ δ' ἀγὼν δδ' οὐκ ἀπρόντιστος πάλαι

νείκης παλαιᾶς ἦλθε, σὺν χρόνῳ γε μήν·

ἔσθηκα δ' ἐνὶ ἔπαισ' ἐπ' ἐξαιρεγασμένοις.

1380 Οὕτω δ' ἐπραξα, καὶ τὰδ' οὐκ ἀντήσομαι

ὡς μήτε φεύγειν μήτ' ἀμύνεσθαι μόρον·

ἀπειρον ἀμφίδηστρον, ὥσπερ ἰχθύων,

περιστιγίζω, πλοῦτον εἵματος κακόν.

Παῖς δέ νιν δίς· καὶ δυοῖν οἰμώγμασι

1385 μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωχότι

τρίτην ἐπενδίδωμι, τοῦ κατὰ χθονὸς

Ἄδου νεκρῶν σωτήρος εὐχταλὰν χάριν.

Οὕτω τὸν αὐτοῦ θυμὸν δρμαίνει πεσών·

κάκφυσιῶν δειλὴν αἵματος σφαγὴν

1390 βάλλει μ' ἐρεμνῇ ψακάδι φοινίκας ἐρόσσου,

χαίρουσαν οὐδὲν ἔσσαν ἢ Διὸς νότῳ

γανῇ σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν.

Ὡς ὦδ' ἐχόντων, πρέσβος Ἀργείων τόδε,

χαίροιτ' ἄν, εἰ χαίροιτ', ἐγὼ δ' ἐπεύχομαι.

1395 Εἰ δ' ἦν πρεπόντων ὥστ' ἐπισπένδειν νεκρῷ,

τὰδ' ἄν δικαίως ἦν ὑπερδίκως μὲν οὔν.

Τοσῶνδε κρατῆρ' ἐν δόμοις κακῶν ὄδε

πλήσας ἀραίων, αὐτὸς ἐκπίνει μολών.

ΧΟΡΟΣ.

Θαυμάζομέν σου γλῶσσαν, ὡς θρασύστομος·

1400 ἥ τις τοιόνδ' ἐπ' ἀνδρὶ κομπάζεις λόγον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πειρᾶσθέ μου γυναῖκας ὡς ἀφράσμονος,

ἐγὼ δ' ἀτρέστῳ καρδίᾳ πρὸς εἰδότες

λέγω· σὺ δ' αἰνεῖν εἴτε με ψέγειν θέλεις

ἴμοιον. Οὕτως ἐστὶν Ἀγαμέμνων, ἐμὸς

1405 πόσις, νεκρὸς δέ, τῆςδε δεξιᾶς χειρὸς

ἔργον εὐκαίᾳς τάκτονος. Τὰδ' ὦδ' ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

Τί κακόν, ὦ γύναι, χθονοτρεφὲς ἔδανδον Στρ. α'.

ἢ ποτὸν πασαμένα βυτᾶς ἐξ ἁλὸς ὀρυμενον

SEMICHORUS.

Id vero non ferendum, sed mori præstat.
Tolerabilior enim mors est quam dominatio.

SEMICHORUS.

An enim testimoniis freti ex ejulationibus
vaticinabimur virum occisum esse?

SEMICHORUS.

Re certo cognita de his irasci licet;
conjectura enim multum distat ab accurata cognitione.

SEMICHORUS.

Hanc ut laudem sententiam, omnium auctoritatem comple-
penitus ut cognoscamus quomodo Atreida se habeat. [chor,

CLYTÆMNESTRA.

Multis antea opportune a me dictis
contraria nunc dicere haud me pudebit.

Quo enim alio modo quis inimicis inimica parans, amici
quum esse videantur, calamitatem tanquam rete
circumsæpiat altitudine majus quam ut superari possit?

Mihi autem non improvisum ex longo tempore hoc certamen
antiquæ simultatis obligit, sero quidem, cum tempore tamen.
Sto vero tranquilla, ubi eum percussi, in ipea re transacta.

Sic autem rem transegi, et hoc non infutabor,
ut neque fugere neque mortem propulsare posset:
immensum indusium, tanquam everriculum piscium,
ei circumjicio, perniciosam vestimenti opulentiam.

Ferio autem eum his et in duabus ejulationibus
membra solvit sua, et jam collapseo

tertiam addo plagam in inferni
Orci, mortuorum servatoris, votivam gratiam.

Ita concidens animam suam expirat:

et efflans cordis celerem sanguinem
cruenti roris atra gutta me aspergit,
nihilominus lætantei quam Jovis laticæ
lætatur seges in calicum parturitione.

Quæ quum ita se habeant, senes Argivorum qui adestis,
gaudeatis, si gaudere vobis placeat; ego vero gestio. [retur,
Si vero fieri posset ut ex eis quæ eum deceant, mortuo liba-
hæc ei jure, immo nimio jure tribuerentur (i. e. pessima
Tot malis hic craterem in domo [quæque ei libarentur).
exsecrandis quum impleverit, ipse redox bibit.

CHORUS.

Miramur linguæ tuæ insolentiam,
quæ tali oratione te in viro tuo jactas.

CLYTÆMNESTRA.

Tentatis me tanquam mulierculam inconsultam:
ego vero imperterritilo animo ad scientes
loquor; tu autem sive me laudare sive reprehendere vis
perinde est. Hic est Agamemno, meus
conjug, sed cæsus, hujus meæ dextræ manus
opus justæ effectricis. Sic se res habet.

CHORUS.

Quod malum, o mulier, aut terra editum esculentum
aut potulentum ex fluenti mari ortum gustasti,

1410 τὸδ' ἐπέθου θύος δημοθρόους τ' ἀράς;
Ἀπέδικες, ἀπέταμες· ἀπόπολις δ' ἔσει,
μῖσος ὄριμον ἀστοῖς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Νῦν μὲν δικάζεις ἐκ πόλεως φυγὴν ἐμοὶ
καὶ μῖσος ἀστῶν δημοθρόους τ' ἔχειν ἀράς,
οὐδὲν τόδ' ἀνδρὶ τῷδ' ἐναντίον φέρων.
1415 δς οὐ προτιμῶν, ὥσπερ εἰ βοτοῦ μόνον,
μῆλων φλεόντων εὐπόκοις νομεύμασιν,
ἔθυσεν αὐτοῦ παῖδα, φιλότατην ἐμοὶ
ὠδὴν, ἐπωδὸν Θρηκίων ἀημάτων.
Οὐ τοῦτον ἐκ γῆς τῆσδε χρῆν σ' ἀνδρηλατεῖν,
1420 μiasμάτων ἀποιν'; ἐπήκοος δ' ἐμῶν
ἔργων δικαστὴς τραχὺς εἴ. Λέγω δέ σοι
τοιαῦτ' ἀπειλεῖν, ὥς παρσκευασμένης
ἐκ τῶν ὁμοίων χειρὶ νικήσαντ' ἐμοῦ
ἀρχεῖν· ἔάν δὲ τοῦμπαλιν κραίῃη θεός,
1425 γνῶσει διδαχθεὶς ὅψι γοῦν τὸ σωφρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Μεγαλόμητις εἴ, περίφρονα δ' Ἰλακες, Ἄντ. α'.
ὥσπερ οὖν φονολιδεῖ τύχα φρὴν ἐπιμαίνεται,
λίπος ἐπ' ὁμμάτων αἵματος ἢ εὖ πρόπειν
ἀτίετον. ἢ Ἐπὶ σὲ χρὴ στερομένην φῶν
1430 τύμμα τύμματι τίσαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ τῇνδ' ἀκούεις ὀρκίων ἐμῶν θέμιν·
μὰ τὴν τέλειον τῆς ἐμῆς παιδὸς δίκην,
Ἄτην Ἑρινύν θ', αἴσι τόνδ' ἔσφαζ' ἐγὼ,
οὐ μοι ἢ φόβον ἢ μέλαθρον ἐλπίς ἐμπατεῖν,
1435 ἕως ἂν αἰθῇ πῦρ ἐφ' ἐστίας ἐμῆς
Ἀλγισθος, ὥς τὸ πρόσθεν εὖ φρονῶν ἐμοί.
Οὗτος γὰρ ἡμῖν ἀσπίς οὐ μικρὰ θράσους.
Κεῖται γυναῖκός τῆσδε λυμαντήριος,
Χρυσήδων μέλιγμα τῶν ὑπ' Ἰλῶ,
1440 ἥ τ' αἰχμάλωτος ἦδε καὶ παρασκόπος,
καὶ κοινόλεκτρος τοῦδε, θεσφατηλόγος
πιστὴ ξύνευρος, ναυτιλῶν δὲ σελμάτων
ἰσοτριβής. Ἄτιμα δ' οὐκ ἐπραξάτην.
Ὁ μὲν γὰρ οὕτως· ἥ δέ τοι κύκνου δίκην
1445 τὸν ἕστατον μέλψασα θανάσιμον γόνον
κεῖται φιλήτωρ τοῦδ', ἐμοὶ δ' ἐπήγαγεν
εὐνῆς παροφώνημα τῆς ἐμῆς χλιδῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ, τίς ἂν ἐν τάχει, μὴ περιώδυνος, Στρ. β'.
μηδὲ δεινιοτήρης,
1450 μῶλοι τὸν αἰὲ φέρουσ' ἐν ἡμῖν
μοῖρ' ἀτέλευτον ὕπνον, δαμέντος
φύλακος εὐμενεστάτου καὶ
πολλὰ τλάντος γυναικὸς διαί·
πρὸς γυναῖκός δ' ἀπέφθισεν βίον.
1455 Ἰὼ Ἰὼ παράνοος Ἑλένα Στρ. γ'.
μία τὰς πολλὰς, τὰς πάνυ πολλὰς
φυγὰς ὀλέσασ' ὑπὸ Τροίᾳ.

ut hoc furiale piaculum populi que execrationes in te ca-
Projecisti, jugulasti; extorris vero eris, [mulares?
odium horribile civibus.

CLYTÆMNESTRA.

Nunc exilium, ut urbe expellar, mihi decernis
et ut odium civium populi que execrationes sustineam,
nihil ejusmodi huic viro objiciens;
qui nullam rationem habens, pariter ac victimam,
quum oves in pascuis lanigeris abundarent,
filiam suam immolavit, carissimam
parturitionis meæ progeniem, ut ventos Thracios placaret.
Nonne te hunc ex hac terra expellere oportuit
in piaculorum expiationem? Quum vero mea
facta audivisti, asper judex es. Jubeo vero te
ista minitari, quum parata sim,
ut, si quis ex similibus factis manu victoriam adeptus sit,
imperet; sin contrariam fortunam dens dederit,
edoctus tu sero saltem disces sapere.

CHORUS.

Ferocis est consilii et superba locuta es,
quemadmodum mens tua in cæde sanguinea furit,
maculam sanguinis in oculis esse conspicuam
impunitam. Adhuc te oportet amicis orbatam
plagam plaga luere.

CLYTÆMNESTRA.

Et hoc jus mei jurisjurandi audis :
Per justam filiae meæ summam vindicem,
per Noxam Furiamque, quibus hunc mactavi,
non vereor ne unquam metus domum meam ingrediatur,
quoadusque in foco meo ignem accensurus sit
Ægisthus benevolus mihi, quemadmodum prius fuit.
Ille enim nobis est non exiguus clypeus fiducia.
Jacet hujusce feminae (mei) violator,
deliciae Chryseidum, quæ sub Troja fuerunt,
unaque hæc captiva et fatidica auspicioꝝ Interpreter,
et hujus concubina, fatiloqua
fida tori socia, navaliumque transtrorum
consors. Immerita fortuna non affecti sunt;
et ille quidem sic; hæc vero cygni more
postquam postremum moriens cantum cecinit,
jacet hujus amasia; mihi vero attulit
conjugale delectamentum lætitiæ meæ.

CHORUS.

Hec, quænam sors celeriter, non diuvis doloribus con-
neque lecto nos affligens, [juncta
veniat sempiternum asserens nobis
infinitum somnum, occiso
custode benevolentissimo
multaque perpresso per mulierem!
Per mulieris vero facinus vitam amisit.
Io, io vesana Helena,
una multas, nimium multas
animas sub Troja perdidisti.

Nūn δὲ τελείαν * *

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * *

1460 " πολύμναστον ἐπηνθίσω αἷμα' ἀνικτον.
" Ἦτις ἦν τότε' ἐν δόμοις
ἔρις ἐρίδματος ἀνδρὸς οἰζύς.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μηδὲν θανάτου μοῖραν ἐπεύχου Στρ. δ'.
τοῖσδε βαρυνθείς·
μηδ' εἰς Ἑλένην κότον ἐκτρέψης,
1465 ὥς ἀνδρολέτειρ', ὥς μία πολλῶν
ἀνδρῶν ψυχὰς Δαναῶν ὀλέσας'
ἀξύστατον ἄλγος ἐπραξε.

ΧΟΡΟΣ.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίτνεις δώμασι καὶ διφυῖ- Ἀντ. β'.
οἰσι Τανταλίδαισιν,
1470 κράτος τ' ἰσόβρυχον ἐκ γυναικῶν
καρδιόδοκτον ἐμοὶ κρατύνεις.
Ἐπὶ δὲ σώματος δίκην μοι
κόρακος ἐχθροῦ σταθείς ἐκνόμω
ἕμνον ὑμνεῖν * * ἐπεύχεται.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

1475 Nūn δ' ὠρθώσας στόματος γνώμην, Ἀντ. δ'.
τὸν τριπάχυιον
δαίμονα γέννας τῆσδε κυκλήσκιων.
Ἐκ τοῦ γὰρ ἔρωα αἱματολοιγὸς
νεῖρει τρέφεται, πρὶν καταλῆξαι
1480 τὸ παλαιὸν ἄχος, νέος λχώρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μέγαν οἴκοις τοῖσδε Στρ. ε'.
δαίμονα καὶ βαρύμηνιν αἰνεῖς
φεῦ φεῦ, κακὸν αἰνὸν ἀτη-
ρᾶς τύχας ἀχορέστου·
1485 ἰὼ, ἰὼ διὰ Διὸς
παναιτίου πανεργέτα,
γὰρ βροτοῖς ἀνευ Διὸς τελεῖται;
τῶνδ' οὐ θεόκραντόν ἐστιν;
Ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ,
1490 πῶς σε δακρύσω;
φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἶπω;
καῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσματι τῷδ'
ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων.
Ἵμοι μοι κοῖταν τάνδ' ἀνελεύθερον
1495 δολίῳ μόρῳ δαμνείς
ἐκ χειρὸς ἀμφιτόμῳ βελέμνῳ.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

1500 Αὐχεῖς εἶναι τόδε τοῦργον ἐμόν.
Μηδ' ἐπιλεχθῆς
Ἀγαμεμνονίαν εἶναι μ' ἄλοχον.
Φανταζόμενος δὲ γυναικὶ νεκροῦ

Nunc vero consummata (calamitate)

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

multum memorando indelebili sanguine effloruisti.
Quæ tunc erat in ædibus
discordia firmiter condita viri calamitas facta est.

CLYTÆMNESTRA.

Noli mortis sortem tibi imprecari
his rebus aggravatus,
neve in Helenam iram convertere,
quod virorum perditrix, quod una multorum
virorum animas Danaorum perdens
non sustinendum dolorem paraverit.

CHORUS.

O dæmon, qui irruis in domum duosque
Tantalidas,
quid eadem animi ferocia præditæ mulieres valeant
quod cor meum exedit, firmiter mihi dispensas (i. e. mihi
In corpore occisi dæmon more [manifestum reddit].
corvi improbi constitutus nefarie
canendo carne exultat.

CLYTÆMNESTRA.

Nunc in rectam viam oris sententiam reduxisti,
tripliciter gravem
dæmonem hujus gentis invocans.
Ex quo enim cupiditas sanguinaria
in visceribus alitur, antequam desinit
antiqui piaculi calamitas, novus cruor effunditur.

CHORUS.

Profecto magnum hisce ædibus
dæmonem graviterque iratum memoras,
heu, heu, malum, terribilem funestæ
fortunæ inexplebilis,
io, vae! per Jovem
omnium auctorem, omnium effectorem.
quid enim mortalibus sine Jove perficitur?
quid horum non divinitus immissum est?
io, io, rex, rex,
quomodo te defleam?
ex amico animo quid tandem dicam?
Jaces vero in hac aranæ tela
impia cæde animam exspirans;
væ, væ mihi, hoc ignominioso cubitu
dolosa corde oppressus
cominus ancipiti telo.

CLYTÆMNESTRA.

Pædicas hoc meum facinus esse:
ne vero præterea dixeris
Agamemnonis me esse conjugem;
sed specie assimilatus uxori interemti

τοῦδ' ὁ παλαιὸς δριμύς ἀλάστωρ
Ἀτρείως χαλεποῦ θοινατῆρος
τόνδ' ἀπέτισεν,
τίλειον νεαροῖς ἐπιθύσας.

ΧΟΡΟΣ.

- 1505 Ὡς μὲν ἀναίτιος εἶ
τοῦδε φόνου τίς ὁ μαρτυρήσων,
πῶ πῶ; πατρώθεν δὲ συλλή-
πτωρ γένοιτ' ἂν ἀλάστωρ.
Βιάζεται δ' ὁμοσπόροις
1510 ἐπιρροαῖσιν αἱμάτων
μέλας Ἄρης· ὅποι δὲ καὶ προβαίνων
πάχνα κουροβόρῳ παρέξει.
Ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ,
πῶς σε δακρύσω;
1515 φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἶπω;
κεῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσματι τῷδ'
ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων.
Ὡμοι μοι κοίταν τάνδ' ἀνελεύθερον
δολίῳ μόρῳ δαμείς
1620 ἐκ χερὸς ἀμριτόμῳ βελέμενῳ.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

- [Οὐτ' ἀνελεύθερον οἶμαι θάνατον
τῷδε γενέσθαι.]
Οὐδὲ γὰρ οὕτως δολίαν ἄτην
οἴκοισιν ἔθηκ';
1625 ἀλλ' ἐμὸν ἐκ τοῦδ' ἔρνος ἀερθὲν,
τὴν πολυκλαύτην Ἰφιγενίαν,
ἄξια δράσας ἄξια πάσχων
μηδὲν ἐν Ἄδου μεγαλυχεῖτω,
ἐφοδηλήτῳ
θανάτῳ τίσας ἅπερ ἤρξεν.

ΧΟΡΟΣ.

- 1630 Ἀμμηχανῷ φροντίδων στερηθεὶς
εὐπάλαμον μέριμναν
ἔπα τράπωμαι, πίτνοντος οἴκου.
Δέδοικα δ' ὁμβροῦ κτύπον δομοσφαλῇ
τὸν αἱματηρόν· ψακὰς δὲ λήγει.
1635 Δίκτην δ' ἐπ' ἄλλο πρᾶγμα θηγάνει βλάβης
πρὸς ἄλλαις θηγάναισι μοῖρα.
Ἰὼ γὰρ γὰ, εἴθ' ἐμ' ἐδέξω,
πρὶν τόνδ' ἐπιθεῖν ἀργυροτοίχου
1640 δροίτας κατέχοντα χαμεύναν.
Τίς δ' θάψων νιν; τίς δ' θρηνήσων;
ἢ σὺ τόδ' ἐρῇαι τλήσει, κτείνασ'
ἄνδρα τὸν αὐτῆς, ἀποκωκῦσαι
1645 † ψυχῇ τ' † ἄχαριν χάριν ἀντ' ἔργων
μεγάλων ἀδύκως ἐπικρᾶναι;
τίς δ' ἐπιτύμβιος αἴνος ἐπ' ἀνδρὶ θεῷ
σὺν δάκρυσιν ἰάπτων
1650 ἀληθεῖα φρενῶν πονήσει;

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

- Οὐ σε προσήκει τὸ μέλημα λέγειν Στρ. ζ'.

hujus antiquus acerbus viader
Atrei, sævi convivatoris,
hunc ultus est
adultum pro pueris mactans.

CHORUS.

To innocentem esse
hujus cædis quis testabitur?
Quomodo, quomodo? a patribus vero auxilium
laturus ultor veniat.
Cogitor cognatorum
effusionibus sanguinis
atra cædes; quocumque vero etiam incedit,
cruori puerivoro cognati sanguinis rivulos suppedilabit.
Io, io, rex, rex
quomodo te desleam?
ex amico animo quid tandem dicam?
Jaces vero in hac aranearum tela
impia cæde animam expirans;
væ væ mihi, hoc ignominioso cubitu
dolosa cæde oppressus
cominus ancipiti telo.

CLYTÆMNESTRA.

[Neque ignominiosam opinor mortem
huic contigisse.]
Nonne enim hic insidiosam noxam
ardibus intulit?
At meum ex hoc sublatum germen,
multum desletam Iphigeniam
digne afficiens, digna patiens
ne gloriatur apud inferos
(quum sanguinolenta
morte ea luerit) quæ suscepit.

CHORUS.

Anceps sum, consilii expertus,
sollerti cura,
quo me vertam, quum ceciderit domus.
Metuo imbris fragorem, qui domum evertat,
sanguine stillantem; roratio vero jam desinit.
Justitiam ad aliud facinus scelestum acnit
in aliis cotibus (i. e. *allis locis*) fatum.
Io terra, terra, utinam uno recepisses
prius, quam hunc vidissem argentei
labri cubile obtinentem!
Quis eum sepeliet? quis eum deslebit?
an tu hoc facere audebis, quum occideris
conjugem tuam, ut eum desleas,
animæque ingratham gratiam pro facinoribus
magnis injuste exhibeas?
Quæ vero laudes sepulcrales de viro divino
cum lacrimis provenientes
ex vera animi sententia lugebunt?

CLYTÆMNESTRA.

Non tibi convenit ut hanc curam

τοῦτο· πρὸς ἡμῶν
κάππεσε, κάτθανε, καὶ καταθάψομεν
οὐχ ὑπὸ κλαυθμῶν τῶν ἐξ οἴκων,
* * * * *

1555 ἄλλ' Ἰφιγένειά νιν ἀσπασίως
θυγάτηρ, ὡς χρῆ,
πατέρ' ἀντιάσασα πρὸς ὠκύπορον
πόρθμευμ' ἀχέων
περὶ χεῖρε βαλοῦσα φιλήσει.

ΧΟΡΟΣ.

1560 Ὀνειδὸς ἔχει τόδ' ἀντ' ὀνειδούς. Ἀντ. ς'.
Δύσμαχα δ' ἐστὶ κρίναι.
Φέρει φέροντ', ἐκτίνει δ' ὁ καίνων.
Μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
παθεῖν τὸν ἔρξαντα. Θέσμιον γάρ·
1565 τίς ἂν γονὰν ἀραῖον ἐκβάλοι δόμων;
κεκόλληται γένος προσάψαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐς τόνδ' ἐνέβη σὺν ἀληθείᾳ Ἀντ. ζ'.
χρησμόν. Ἐγὼ δ' οὖν
ἰθὺς δαίμονι τῷ Πλεισθενιδᾷ
1570 ὄρκους θεμένῃ τάδε μὲν στέργειν,
δύσκλητά περ ὄντ'. Ὅ δὲ λοιπὸν, ἴοντ'
ἐκ τῶνδε δόμων ἄλλην γενεάν
τρίβειν θανάτοις αὐθένταισι.
Κτεάνων τι μέρος
βαιὸν ἐχούσῃ πᾶν ἀπόχρη μοι
1575 καὶ ἁλληλοφόνους
μανίας μελέθρων ἀφελούσῃ.

ΑἰΓΙΣΘΟΣ.

Ὡ φέγγος εὖφρον ἡμέρας δικηφόρου.
Φαίην ἂν ἤδη νῦν βροτῶν τιμώρους
θεοὺς ἀνωθεν γῆς ἐποπτεύειν ἄγῃ,
1580 ἰδὼν ὑφαντοῖς ἐν πέπλοις Ἐρινύων
τὸν ἄνδρα τόνδε κείμενον φίλως ἐμοί,
χερὸς πατρώας ἐκτίνοντα μηχανάς.
Ἄτρεὺς γὰρ ἄρχων τῆσδε γῆς, τούτου πατῆρ,
πατέρα θυέστην τὸν ἐμὸν, ὡς τορῶς φράσαι,
1585 αὐτοῦ δ' ἀδελφὸν, ἀμφιλεκτός ὢν κράτει,
ἡνὸρ ἡλάτησεν ἐκ πόλεως τε καὶ δόμων.
Καὶ προστρόπαιος ἐστίας μολὼν πάλιν
τλήμων θυέστης μοῖραν εὔρειτ' ἀσφαλῆ,
τὸ μὴ θανὼν πατρῶον αἰμάξαι πέδον
1590 αὐτοῦ. Ξένια δὲ τοῦδε δύσθεος πατῆρ
Ἄτρεὺς, προθύμως μάλλον ἢ φίλως, πατρὶ
τῷμῳ, κρεουργὸν ἡμᾶρ εὐθύμως ἀγειν
δοκῶν, παρέσχε δαῖτα παιδείων κρεῶν.
Τὰ μὲν ποδῆρη καὶ χερῶν ἄρκους χτένας
* * * * *

1595 ἔθρυπτε' ἀνωθεν ἀνδραχὰς καθήμενος.
Ἄσημα δ' αὐτῶν αὐτίκ' ἀγνοία λαβὼν
ἰσθεὶ βορὰν ἄσωτον, ὡς ὄρεξ, γένει.
Κάπειτ' ἐπιγνοὺς ἔργον οὐ καταίσιον,

memores. Per nos
cecidit, occubuit, et sepeliemus nos,
non sub fletibus domesticorum,
* * * * *

at Iphigenia eum blando osculo
filia, ut decet,
patri obviam facta ad celeris fluminis
trajectum dolorum
manibus amplexa exosculabitur.

CHORUS.

Opprobrium adest pro opprobrio. [Agamemnonis].
Præfracta sunt iudicatu (i. e. ultra culpa major sit, tua an
Aufert auferentem; luit qui occidit.
Manet vero, dum Jupiter manet in tempore, [tum est.
ut qui facinus fecerit, is poenam luat. Sic enim constitu-
Quis sobolem diris devotam e domo ejecerit?
Connexum est, ut artissime adhaereat generi.

CLYTÆMNESTRA.

In hanc cum veritate perventum est
sententiam; ego vero jam
volo daemonei Plisthenarum
jurejurando facto hæc quidem sustinere,
quamquam ægre ferenda sunt. Quod vero reliquum est,
ex his ædibus aliam gentem [egrediens
cædibus mutuis atterat.
Possessionumque partem
exiguam mihi prorsus sufficit habere
atque mutuarum cædium
insaniam ab ædibus avertere.

ÆGISTHIUS.

O læta lux diei, quæ ultionem attulit.
Jam nunc dixerim mortalium vindices
deos superne terræ æromnas intueri,
quum in contextis Furiarum vestibis conspexi
hunc virum occisum, ut mihi gratum est,
paternæ manus machinamenta luentem.
Atreus enim, hujus terræ rex, hujus pater,
patrem meum, Thyesten, ut perspicue dicam,
ipsiusque fratrem, contendens cum eo de imperio,
patria ædibusque ipsius expulit.
Et supplex ad focum confugiens in patriam reversus
miser Thyestes securam sortem adeptus est,
ne mortuus paternum solum cruentaret
illic, ubi jacet Agamemno; at hujus pater impius
Atreus, in iram proclivius quam amice, patri
meo, quum viscerationis diem læto animo obire
videretur, epulum ex carnibus filiorum exstructum præbuit.
Et pedum extremas partes manuumque summos pectines
* * * [Versus aliquot exciderunt.]

gaudebat superne viritum discumbens.
Statim vero ex iis, quæ cognosci non poterant, sumens
comedit cibum exitialem, ut vides, genti.
Et postea quum facinus abominandum cognovisset,

ἤμωξεν, ἀμπίπτει δ' ἀπὸ σφαγῆς ἐμῶν,
 1000 μόνον δ' ἄφερτον Πελοπίδαις ἐπεύχεται,
 λάκτισμα δείπνου ξυνδίκως τιθεὶς ἄρᾳ,
 οὕτως δλέσθαι πᾶν τὸ Πλεισθένους γένος.
 Ἐκ τῶνδ' ἐσσι πεσόντα τόνδ' ἰδεῖν πάρα.
 Κάγῳ δίκαιος τοῦδε τοῦ φόνου ῥαφεύς.
 1005 Τρίτον γὰρ ὄντα μ' ἔπ' ἐπὶ δ' ἄθλιον πατρί
 συνεξελαύνει τυτθὸν ὄντ' ἐν σπαργάνοις.
 Τραπέντα δ' αὖθις ἡ δίκη κατήγαγεν.
 Καὶ τοῦδε τάνδρ' ἡψάμην θυραῖος ὦν,
 πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.
 1010 Οὕτω καλὸν δὴ καὶ τὸ κατθανεῖν ἐμοί,
 ἰδόντα τοῦτον τῆς δίκης ἐν ἔρκεσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰγισθ', ὑβρίζειν ἐν κακοῖσιν οὐ σέβω.
 Σὺ δ' ἄνδρα τόνδε φῆς ἐκὼν κατακτανεῖν,
 μόνος δ' ἔποικτον τόνδε βουλευσάμενον.
 1015 οὐ φημ' ἀλύζειν ἐν δίκῃ τὸ σὸν κάρα
 δημορριφεῖς, σάφ' ἴσθι, λευσίμους ἄράς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Σὺ ταῦτα φωνεῖς νερτέρᾳ προσήμενος
 κώπῃ, κρατούντων τῶν ἐπὶ ζυγῷ δορός;
 Γνώσει γέρων ὦν ὡς διδάσκεισθαι βαρὺ
 1020 τῷ τηλικούτῳ, σωφρονεῖν εἰρημένον.
 Δεινὸς δὲ καὶ τὸ γῆρας αἶ τε νῆστιδες
 δύαι διδάσκειν ἐσχώταται φρενῶν
 ἱατρομάντιες. Οὐχ ὁρᾷς ὁρῶν τάδε;
 Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, μὴ πταίσας μογῆς.

ΧΟΡΟΣ.

1025 Γύναι, σὺ τοῦδ' ἤκοντος ἐκ μάχης νέον
 οἰκουρὸς εὐνὴν ἄνδρ' αἰσχύνουσ' ἅμα
 ἀνδρὶ στρατηγῷ τόνδ' ἐβούλευσας μόνον;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Καὶ ταῦτα τάπη κλαυμάτων ἀρχηγενῇ.
 Ὅρφεϊ δὲ γλῶσσαν τὴν ἐναντίαν ἔχεις.
 1030 Ὅ μὲν γὰρ ἔγχε πάντ' ἀπὸ φθογγῆς χαρᾶς,
 σὺ δ' ἐξορίνας ἑπλοῖς ὑλάγμασιν
 ἄξει· κρατηθεὶς δ' ἡμερώτερος φανεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς δὴ σύ μοι τύραννος Ἀργείων ἴσει,
 ὅς οὐκ, ἐπειδὴ τῷδ' ἐβούλευσας μόνον,
 1035 ὁρᾶσαι τόδ' ἔργον οὐκ ἔτλης αὐτοκτόνως;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Τὸ γὰρ δολῶσαι πρὸς γυναῖκας ἦν σαφές
 ἐγὼ δ' ὑποπτος ἐχθρὸς ἦ παλαιογενής.
 Ἐκ τῶν δὲ τοῦδε χρημάτων πειράσσομαι
 ἄρχειν πολιτῶν· τὸν δὲ μὴ πειθάνορα
 1040 ζεύξω βαρελαῖς οὔτι μοι σειραφόρον
 κριθῶντα πῶλον· ἀλλ' ὁ δυσφιλεῖ σκότῳ
 λιμὸς ξύνοικος μαλθακὸν σφ' ἐπόψεται.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ἐλ' τὸν ἄνδρα τόνδ' ἀπὸ ψυχῆς κακῆς
 οὐκ αὐτὸς ἐνάριζες; ἀλλὰ νιν γυνή
 1045 γώρας μίσμα καὶ θεῶν ἐγγυρώων

ingemuit et sopinus concidit ex caele eructans,
 pern'ciemque intolerabilem Pelopidis imprecatur,
 aversans epulum jure cum dira execratione,
 ut ita totum Plisthenis genus intereat.
 Ex his execrationibus hunc occisum videre licet.
 Atque ego sum hujus cordis justus machinator.
 Tertius enim quum essem ad duos liberos misero patri,
 una cum eo parvulum in fasciis expellit.
 Adultum vero rursus justitia reduxit.
 Et huic viro insidias struxi, quum foris essem,
 omnem perniciosi consilii machinationem consuens.
 Ita pulchrum profecto mihi est etiam mori,
 postquam hunc in Justitiæ laqueis irretitum conspexi.

CHORUS.

Ægisthe, insolentiam in facinoribus non revereor.
 Tu vero hunc virum te ais interfecisse
 solumque hanc lamentabilem cardem excogitavisse :
 tuum caput in judicio nego evasurum esse [gatur.
 quin a populo, probe scito, lapidationis perniciēs tibi infli-

ÆGISTHUS.

Tu hæc vociferaris, quamquam assides ad inferiorem
 remum, quum ii imperent, qui sunt ad jugum navigii?
 Cognosces autem, quum senex sis, quam difficile sit discere
 homini ea ætate, quando sapere jussus est.
 Verum etiam ut senectus discat, vincula et inediae
 cruciatus sunt præstantissimi prudentiæ
 medici præsagi. Nonne vides, quum ista videas?
 Adversus stimulum ne calcitra, ne offendens doleas.

CHORUS.

Mulier, tune adversus eum, qui recens ex bello rediit,
 ædium custos, torum conjugis polluens, una
 adversus maritum imperatorem hanc cardem machinata es?

ÆGISTHUS.

Etiam hæc verba ploratus initia tibi afferent.
 Orlheo vero contrariam linguam habes.
 Ille enim omnia lætitiā, quæ ab ejus voce venit, ducebat;
 tu vero alios blandis ejulationibus
 tibi adduces (i. e. malo affectus aliorum misericordiam implora-
 bis): subactus autem mitior apparebis.

CHORUS.

Quomodo tu mihi princeps Argivorum eris,
 qui, postquam huic cardem molitos es, [sus es?
 exsequi facinus, ut ipse manu tua eum occideres, non au-

ÆGISTHUS.

Dolis enim illum circumvenire perspicue erat mulieris;
 ego suspectus inimicus eram ex longo tempore.
 Ex hujus vero opibus tentabo
 civibus imperare. Dicto autem qui non audiens fuerit,
 gravi freno eum cœrcebo nullo modo tanquam funalem
 exsultantem pullum; sed tristi caligini
 consociata fames mansuetum eum videbit.

CHORUS.

Cur virum hunc ex ignavo tuo animo
 non ipse solus peremisti? sed cum conjux,
 in terræ et indigenarum deorum piaculum,

ἔκτειν'. Ὀρέστης ἄρα που βλέπει φάος,
ὅπως κατελθὼν δεῦρο πρευμανεῖ τύχη
ἀμποῖν γένηται τοῖνδε παγκρατῆς φονεύς;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἄλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τὰδ' ἔρδειν καὶ λέγειν, γνῶσαι τάχα.

ΧΟΡΟΣ.

1650 Εἴα δὴ φίλοι λοχῆται, τοῦργον οὐχ ἑκάς τόδε.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

* * * * *

ΧΟΡΟΣ.

Εἴα δὴ, ξίφος πρόκωπον πᾶς τις εὐτρεπιζέτω.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλὰ μὴν καὶ πρόκωπος οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε· τὴν τύχην δ' αἰρούμεθα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μηδαμῶς, ὦ φίλατ' ἀνδρῶν, ἀλλὰ δράσωμεν κακὰ
1655 ἀλλὰ καὶ τὰδ' ἐξαμῆσαι πολλὰ δύστηνον θέρος·
πημονῆς δ' ἄλις γ' ὑπάρχει· μηδὲν αἵματώμεθα.
Σταίχθε' οἱ γέροντες ἤδη πρὸς δόμους πεπρωμένους,
† πρὶν παθεῖν ἔρξαι τ' ἀκαιρον· † χρῆν τὰδ' ὥς
ἐπράξαμεν.

Εἰ δέ τοι μόχθων γένοιτο, τῶνδ' ἄλις γ' ἐχοίμεθ' ἄν,
1660 δαίμονος χολῇ βαρεῖα δυστυχῶς πεπληγμένοι.

ᾧδ' ἔχει λόγος γυναικὸς, εἰ τις ἀξιοῖ μαθεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἄλλὰ τοῦσδε μοι ματαίων γλῶσσαν ὦδ' ἀπανθίσαι,
κίχθαλιν ἔπη τοιαῦτα δαίμονος πειρωμένους,
σώφρονος γνώμης δ' ἀμαρτεῖν, τὸν κρατοῦντα * * *

ΧΟΡΟΣ.

1665 Οὐκ ἂν Ἀργείων τόδ' εἴη, φῶτα προσσαίνειν κακόν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἄλλ' ἐγὼ σ' ἐν ὑστέραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ, ἐὰν δαίμων Ὀρέστην δεῦρ' ἀπυθύνῃ μολεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Οἷδ' ἐγὼ φεύγοντας ἀνδρας ἐλπίδας σιτουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

Ἠρᾶσε, παιῖνου, μαιάνων τὴν εἰκην· ἐπεὶ πάρα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1670 Ἴσθι μοι δώσω ἀποῖνα τῆσδε μυρίας χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Κόμπασον θαρσύν, ἀλέκτωρ ὥστε θηλείας πέλας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μὴ προτιμήσης ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντες τῶνδε δωμάτων κελῶς.

occidit. Orestesne alicubi lucem videt,
ut huc in patriam propitia fortuna reversus
vestrūm utriusque praevalidus percussor existat?

ÆGISTHUS.

At quandoquidem hæc facere et dicere tibi placitum est,

CHORUS. [statim ea experieris.

Agite dum, cari commilitones; certamen hic non procul abest.

ÆGISTHUS.

* * * * *

CHORUS.

Agite dum, gladium strictum unusquisque paratum habeat.

ÆGISTHUS.

Atqui ego quoque gladio nudato mortem non refugiam.

CHORUS.

Omen accipientibus mori te velle dicis; fortunam vero ca-

CLYTEMNESTRA. [piemus arbitram.

Nequaquam, o carissime vir, alia mala faciamus;
sed etiam hæc multa messuisse infelix messis est:
calamitatis vero satis adest: ne cruentemur profuso sanguine.
Abite jam, senes, ad domos quæ vobis obtigerunt,
priusquam patiamini aut faciatis, quæ temporis non con-
veniant. Oportuit ita ut fecimus.

Certe si laboribus satisfaceret, satis laborum haberemus
quum daemones gravi ira infelicitate afflicti sumus. [raverit.
Sic se habet sententia mulieris, si quis eam cognoscere cu-

ÆGISTHUS.

At hosce mihi ita temeraria lingua efflorescere
et ejusmodi verba jactare fortunam provocantes
prudentialque omni excidere, imperantem * * *

CHORUS.

Non hoc esset Argivorum, ut malo viro adulerentur.

ÆGISTHUS.

At ego te postero tempore adhuc puniam.

CHORUS.

Non, si deus Orestem, ut huc redeat, impulerit.

ÆGISTHUS.

Scio ego viros in exilium exactos spe ali.

CHORUS.

Ago, saginare pollucus justitiam, quoniam licet.

ÆGISTHUS.

Scito te mihi ob hanc procacitatem stolidam prenas datu-

CHORUS. [rum esso.

Jacta te fidenter, ut gallus quum gallina prope sit.

CLYTEMNESTRA.

Noli hos inanes latratus curare; ego [nabimus.
et tu imperium obtinentes harum arduum omnia bene ordi-

ΧΟΗΦΟΡΟΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.
ΘΕΡΑΠΟΝ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἑρμῇ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη,
σωτήρ γενοῦ μοι ξύμμαχος τ' αἰτουμένω·
ἤκω γὰρ εἰς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.
Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ τῷδε κηρύσσω πατρὶ
κλύειν, ἀκοῦσαι. * * * * *
* * * πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον,
τὸν δεύτερον δὲ τόνδε πενθητήριον·
οὐ γὰρ παρὼν ὤμωξα σὸν, πάτερ, μόνον,
οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ' ἐπ' ἐκφορᾷ νεκροῦ.
10 Τί χρῆμα λεύσσω; τίς ποθ' ἤδ' ὁμήγουρις
στείχει γυναικῶν φάρεσιν μελαγχίμοις
πρέπουσα; ποῖα ξυμφορὰ προσεικάσω;
πότ' ἐρ' ἐδοῖσι πτώμα προσκυρεῖ νέον;
ἢ πατρὶ τῶμ' ἐπεικάσας τύχῳ
15 χολὰς φερούσας νερτέροις μειλίγματα;
οὐδὲν ποτ' ἄλλο· καὶ γὰρ Ἥλεκτραν δοκῶ
στείχειν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν πένθει λυγρῷ
πρέπουσαν. ὦ Ζεῦ, δός με τίσασθαι μόνον
πατρός, γενοῦ δὲ σύμμαχος θέλων ἐμοί.
20 Πυλάδῃ, σταθῶμεν ἐκποδῶν, ὥς ἂν σαφῶς
μάθω γυναικῶν ἥτις ἦδε προστροπή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰαλτὸς ἐκ δόμων ἔβην
χολὰς προπομπὰς δ' ἐχέειρι σὺν χτύπῳ.
Πρέπει παρῆς φοινίῳ ἀμυγμοῖς
25 ὄνυχος ἀλοκὶ νεοτόμῳ·
δι' αἰῶνος δ' ἰσχυροῖσι βόσκειται κέαρ.
Λινοφθόροι δ' ὕφασμάτων
λακίδες ἔφλαδον ὑπ' ἀλγεσιν,
πρόστερνοι στολμοὶ
30 πέπλων ἀγελάστοις
ξυμφοραῖς πεπληγμένων.
Τορὸς γὰρ ὀρθόθριξ φόβος,
δόμων ὀνειρόμαντις, ἐξ ὕπνου κότον
πνέων, ἀωρόνυχτον ἀμβόαμα
35 μυχόθεν ἔλαχε περὶ φόβῳ,

Στρ. α'.

Ἄντ. α'.

CHOEPHOROÆ.

PERSONÆ FABULÆ.

ORESTES.
CHORUS.
ELECTRA.
NUTRIX.
CLYTÆMNESTRA.
ÆGISTHUS.
FAMULUS.
PYLADES.

ORESTES.

Mercuri infere, a patre data munera obeundo
servator mihi esto adjutorque precanti.
Deveni enim in hanc terram et redeo postliminio;
in hoc vero sepulcri tumulo hæc patri denuncio,
ut me audiat, exaudiat * * * * *
* * * tui cincinnum nutricium Inacho,
et alterum hunc luctuosum patri:
non enim præsens ploravi tuam, pater, necem,
neque extendi manum ad efferendum corpus tuum.
Quid video? quænam hic multitudo
mulierum procedit vestibus pullis
conspicua? in quemnam casum hæc referam?
utrum nova calamitas domo accidit?
an hæc patri meo recte conjiciam
inferias ferre ad placandos inferos?
Sic est, non aliter; etenim videre Electram mihi videor
prodeuntem, sororem meam, gravi luctu
insignem. O Jupiter, da mihi ut ulciscar eandem
patris, atque ades mihi adjutor propitius.
Pylade, de via decedamus, ut certo
cognoscam quæ hæc sit mulierum supplicatio.

CHORUS.

Missa e domo prodii inferiarum gestatrix cum acuto ma-
nuum planctu. Rubet gena cruento unguis laniatu in sulco
recenti. Per vitam autem cor lamentatione pascitur. Ruptæ
vestimentorum laciniae dissiluerunt sub doloribus, pecto-
rales peplorum amictus tristi fortuna nostra afflictarum.

Manifestus enim terror comas arrigens, ædium vates per
somnia, ex sopore iram spirans, intempestiva nocte clamo-
rem ex penetralibus edidit terribiliter, quom in muliebri

- γυναικείοισιν ἐν δώμασιν βαρὺς πίτνων.
 Κριταί τε τῶνδ' ὄνειράτων
 θεόθεν ἔλαχον ὑπέγγυοι
 μέμψασθαι τοὺς γὰρ
 40 νέρθεν περιθύμως
 τοῖς κτανούσι τ' ἐγκοτεῖν.
 Τοιάνδε χάριν ἄχαριν, ἀπότροπον κακῶν, Σ. β'.
 45 ἰὼ γαῖα γαῖα, μωμένα μ' ἰάλλει
 δύσθεος γυνά. Φοβοῦ-
 μαι δ' ἔπος τόδ' ἐκβαλεῖν.
 Τί γὰρ λύτερον πεισόντος αἵματος πέδω;
 ἰὼ πανοῦζος ἑστία,
 50 ἰὼ κατασκαφαὶ δόμων.
 Ἀνῆλίοι, βροτοστυγεῖς
 δνόφοι καλύπτουσι δόμους
 δεσποτῶν θανάτοισι. [Ἀντ. β'.
 64 Σίβας δ' ἄμαχον, ἀδάματον, ἀπόλεμον τὸ πρὶν,
 δι' ὧτων φρενός τε δαμίας περαῖνον,
 νῦν ἀρίσταται. Φοβεῖ-
 ται δὲ τίς; τὸ δ' εὐτυχεῖν
 60 τόδ' ἐν βροτοῖς θεός τε καὶ θεοῦ πλέον.
 Ῥοπή δ' ἐπισκοπεῖ δίκας
 ταχεῖα, τοῖς μὲν ἐν φάει,
 τὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ σκότου
 μένει γρονίζοντα βρύει·
 65 τοὺς δ' ἄκραντος ἔχει νύξ.
 Δι' αἵματ' ἐκποθένθ' ὑπὸ χθονὸς τροφοῦ Ἐπιδ.
 τίτας φόνος πέπτηγεν, οὐ διαρρυδᾶν.
 Διαλγῆς ἄτη διαφέρει τὸν αἵτιον
 παναρκέτας νόσου.
 71 Οἴγοντι δ' οὔτι νομφικῶν ἰδωλίων
 ἄχος, πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ
 βαίνοντες τὸν χερομυστῇ
 φόνον καθαίροντες ἰοῦσαν ἄτην.
 75 Ἔμοι δ', ἀνάγκαν γὰρ ἀμφίπολιν
 θεοὶ προσήνεγκαν, ἐκ γὰρ οἴκων
 πατρώων δούλιον ἐσθλὸν αἴσαν,
 δίκαια καὶ μὴ δίκαια,
 πρέποντ' ἀρχὰς βίου
 80 βία φερομένων αἰνέσαι, πικρὸν φρενῶν
 στύγος κρατούση. Δακρύω δ' ὕφ' εἰμάτων
 ματαίοισι δεσποτᾶν
 τύχαις, κρυφαίοις πένθεσιν παχνομένη.
 ΗΛΕΚΤΡΑ.
 Διμωαὶ γυναῖκες, δωμάτων εὐθήμονες,
 85 ἐπεὶ πάρεστε τῆσδε προστροπῆς ἔμοι
 πομποὶ, γένεσθε τῶνδε σύμβουλοι περὶ
 τύμβῳ χέουσα τάσδε κηδείους χοάς
 πῶς εὐφρον' εἶπω; πῶς κατεύξωμαι πατρί;
 πότῃ λέγουσα παρὰ φίλης φίλῳ φέρειν
 90 γυναῖκός ἀνδρὶ, τῆς ἐμῆς μητρὸς πάρα;
 τῶνδ' οὐ πάρεστι θάρσος, οὐδ' ἔχω τί φῶ,
 χέουσα τόνδε πέλανον ἐν τύμβῳ πατρός.
 ἢ τοῦτο φάσκω τοῦπος, ὥς νόμος βροτοῖς

cubiculum infensus incidisset : interpretesque horum so-
 muiorum divinitus obstricti pronunciarunt illos, qui sub terra
 essent, gravissime indignari et succensere intersectoribus.

Talem ingratam gratiam, depulsionem malorum, o terra
 mater, quatrens mittit me impia mulier. Vereor autem hoc
 verbum eloqui. Quæ enim redemptio est sanguinis in solo
 profusi? Io calamitosus focus, io eversiones aedium? Solis
 expertes, mortalibus invisæ caligines domum dominorum
 interitu operiunt.

Augusta verecundia erga regem, invicta prius, indo-
 mita, non oppugnanda, quæ aures animoque obstrictam
 penetrabat, nunc procul abest. Metu vero quis terretur? Fe-
 licitas inter mortales dea est et deâ major; conversio au-
 tem ejus justitiam adducit celeris iis qui in luce sunt; at
 illa in confinio tenebrarum ira cunctante tumescunt; alios
 infinita tenet nox.

Propter sanguinem a terra nutrice haustum ultrix cædes
 concrevit indissolubilis. Acerba noxa contem pernicipi præ-
 validæ differt. Quum quis eas aperiat, nullum sedium
 (supplicationum) virginalium remedium est, omnesque in-
 cessus (pompe supplicum) ex uno meatu frustra proce-
 dunt, dum cædem manus inquinantem expiare volunt, ap-
 propinquantem noxam (i. e. facinore perpetrato unaquæ
 que placuli ablundi ratio frustra suscipitur). Me vero
 — necessitatem enim circa urbem dii imposuerunt, nam
 ex paternis lectis servitutis sortem attulerunt — justa et
 non justa decet in iis, qui imperium vitæ meæ per vim sibi
 vindicant, probare, dum acerbam animi indignationem
 coerceo. Lacrimas autem sub vestibus ob tristem dominorum
 fortunam effundo, clandestino luctu aggravata.

ELECTRA.

Servæ mulieres, aedium ministræ,
 quoniam adestis hujus supplicationis
 comites, de his rebus mihi consulite.
 Quum in tumultu has sepulcrales inferias effundo, [ciam?
 quomodo benevola verba dicam? quomodo patri preces fa-
 an dicam me hæc ferre caro a cara
 uxore marito, a matre mea?
 Hæc ego non audeam, neque habeo quid dicam,
 hoc libum dum in tumultu patrio effundo. [talibus
 An hoc verbum proferam, ut ille, quemadmodum mos mor-

- ἔστ' ἀντιδοῦναι τοῖσι πέμπουσιν τάδε
 95 στέφη δόσιν τε τῶν κακῶν ἐπαξίαν;
 Ἦ σὶγ' ἀτίμως, ὥσπερ οὖν ἀπώλετο
 πατήρ, τὰδ' ἐχέουσιν, γάποτον χύσιν,
 στείχω, καθάρμαθ' ὥς τις ἐκπέμψας πάλιν
 δικοῦσα τεῦχος ἀστροφόισιν ὀμμασιν;
 100 Τῆσδ' ἔστέ βουλῆς, ὦ φίλοι, μεταίτιαι.
 Κοινὸν γὰρ ἔχθος ἐν δόμοις νομίζομεν.
 Μὴ κεῖθετ' ἐνδον καρδίᾳς φόβος τινός.
 Τὸ μόρσιμον γὰρ τὸν τ' ἐλεύθερον μένει
 καὶ τὸν πρὸς ἄλλης δεσποτούμενον χερός.
 105 Λέγοις ἂν, εἰ τι τῶνδ' ἔχοις ὑπέρτερον.

ΧΟΡΟΣ.

Λίδουμένη σοὶ βωμὸν ὡς τύμβον πατρός
 λέξω, καλεῖς γὰρ, τὸν ἐκ φρενὸς λόγον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λέγοις ἂν, ὥσπερ ἡδέσω τάφον πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

Φθιέγγου χέουσα σεμνὰ τοῖσιν εὐφροσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

- 110 Τίνας δὲ τούτους τῶν φίλων προσενέπω;

ΧΟΡΟΣ.

Πρῶτον μὲν αὐτήν, χῶστις Αἰγισθον στυγεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐμοὶ τε καὶ σοὶ τὰρ' ἐπεύξομαι τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτὴ σὺ ταῦτα μανθάνουσ' ἤδη φράσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Γίν' οὖν ἔτ' ἄλλον τῆδε προστιθεῖ στάσει;

ΧΟΡΟΣ.

- 115 Μέμνησ' Ὀρέστου, καὶ θυραῖός ἐσθ' ὄμωκ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἴ τοῦτο κἀφρένωσας οὐχ ἥμιστά με.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῖς αἰτίοις νῦν, τοῦ φόνου μεμνημένη

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί φῶ; δίδασκ' ἄπειρον ἐξηγουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐλθεῖν τιν' αὐτοῖς δαίμον' ἢ βροτῶν τινά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

- 120 Πότερα δικαστὴν ἢ δικηφόρον λέγεις;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀπλῶς τι φράζουσ', ὅστις ἀνταποκτενεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ ταῦτά μοῦστίν εὐσεβῇ θεῶν πάρα;

ΧΟΡΟΣ.

- 125 Πῶς δ' οὐ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμείβεσθαι καχοῖς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

- 165 † Κῆρυξ μέγιστε τῶν ἄνω τε καὶ κάτω †

- 124 * * Ἐρμῇ χθόνιε, κηρύξας ἐμοί,
 τοὺς γῆς ἐνερθε δαίμονας κλύειν ἐμὰς
 εὐχὰς, πατρίων δωμάτων ἐπισκόπους,
 καὶ γαῖαν αὐτήν, ἣ τὰ πάντα τίκτεται,
 θρέψασά τ' αὖθις τῶνδε κῆμα λαμβάνει

est, iis, qui hæc mittant, remmeret
 serta donumque det, quod illis malis dignum sit? [est
 An tacita nullo patri honore habito, quemadmodum occisos
 pater, inferiis effusis, potu a terra hauriendo,
 discedam, ut qui piacula profecerit, post terga
 vasculo abjecto aversis oculis?
 Hujus consilii, o caræ, sitis mihi participes:
 commune enim arbitramur nobis esse odium in ædibus:
 ne occultate quidquam in pectore ætæ cujuspiam.
 Nam quod satis est constitutum, et liberum manet hominem
 et eum qui alienæ potestati obnoxius dominationem patitur.
 Dicas igitur, si quid his habeas præstantius.

CHORUS.

Reverita tanquam aram patris tui tumulum tibi,
 juhes enim, ex animo dicam sententiam.

ELECTRA.

Dicas igitur, quemadmodum tumulum patris es reverita.

CHORUS.

Inferias effundens precare verba religionis plena benevolis.

ELECTRA.

Quosnam vero ex amicis ita appellem?

CHORUS.

Primum te ipsam, et quisquis Ægisthum odit.

ELECTRA.

Mihi et tibi igitur hæc vota faciam.

CHORUS.

Ipsa tu hæc jam perpende, quom sat̄ perspicias.

ELECTRA.

Quem addam etiam alium huic numero?

CHORUS.

Recordare Orestis, etsi utique absens est.

ELECTRA.

Recte hæc et prudentissime me admonuisti.

CHORUS.

Sentibus nunc porro, cædis palratæ memor

ELECTRA.

Quid dicam? doce ignaram me, explicans quo opus sit.

CHORUS.

Precare ut iis deus aut hominum aliquis veniat.

ELECTRA.

Utrum judicem an ultorem dicis?

CHORUS.

Simpliciter precans nuncupa, quisquis illos vicissim perimat.

ELECTRA.

Et hæccine mihi a diis precibus pio expetere licet?

CHORUS.

Quomodo hosti pro malis mala non liceat rependere?

ELECTRA.

Præco supreme superiorum et inferiorum,
 audi, Mercuri infere, præconium mihi faciens,
 ut subterranea numina meas audiant
 preces, quæ paternas ardes inspiciunt,
 et terra ipsa, quæ omnia, quæ sunt, parit
 et quæcumque educavit, eorum germen iterum accipit.

καὶ γὰρ χέουσα τάσδε χέρνιδας βροτοῖς,
130 λέγω, καλοῦσα πατέρ', ἐποίκιτερόν τ' ἐμέ
φίλον τ' Ὀρέστην, πῶς ἀνάξομεν δόμοις.
Πεπραμένοι γάρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα
πρὸς τῆς τακούσης, ἄνδρα δ' ἀντηλλάξατο
Αἰγισθον, ὅσπερ σοῦ φόνου μεταίτιος.
133 Καὶ γὰρ μὲν ἀντίδουλος ἐκ δὲ χρημάτων
φεύγων Ὀρέστης ἐστίν, οἱ δ' ὑπερκόπως
ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι γλίσουσιν μέγα.
Ἐλθεῖν δ' Ὀρέστην δεῦρο σὺν τύχῃ τινὶ
κατεύχομαι σοι. Καὶ σὺ κλυθί μου, πάτερ·
140 αὐτῇ τέ μοι δὸς σωφρονιστέραν πολὺ
μητρὸς γενέσθαι χεῖρά τ' εὐσεβεστέραν.
Ἡμῖν μὲν εὐχὰς τάσδε τοῖς δ' ἐναντίοις
λέγω φανῆναί σου, πάτερ, τιμᾶσπον,
καὶ τοὺς κτανόντας ἀντικαθθανεῖν δίκην.
145 Ταῦτ' ἐν μέσῳ τίθημι τῆς κακῆς ἀρᾶς,
κεῖνοις λέγουσα τήνδε τὴν κακὴν ἀράν·
ἡμῖν δὲ πομπὸς ἶσθι τῶν ἐσθλῶν ἄνω,
σὺν θεοῖσι καὶ γῇ καὶ δίκῃ νικηφόρῳ.
Τοιαῖσδ' ἐπ' εὐχαῖς τάσδ' ἐπισπένδω χοάς.
150 Ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανύζειν νόμος,
παιῖνα τοῦ θανόντος ἐξαυδωμένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴστε δάκρυ κινναγὲς ὀλόμενον
 ὀλομένῳ δεσπότη,
 πρὸς ἱρυμα τόδε κακῶν κινδυνῶν τ'
 ἀπότροπον ἄγος ἀπεύχεται
 155 κεχυμένων χοῶν. Κλύε δέ μοι, κλύε,
 σέβας ὦ δεσποτ', ἐξ ἁμαυρᾶς φρενός.
 Ὅτοτοτοτοτοτοτοῖ, ἰὼ, τίς δορυ-
 σθενὴς ἀνὴρ, ἀναλυτὴρ δόμων,
 160 Σκύθης, τά τ' ἐν χερσὶν παλίντων'
 ἐν ἔργῳ βέλη 'πιπάλλων Ἄρης,
 σγέδιά τ' αὐτόκωπα νωμῶν βέλη;

НАЕКТРА.

164 Ἐχει μὲν ἤδη γαπότους χοὰς πατήρ,
166 νίου δὲ μύθου τοῦδε κοινωνήσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγοις ἂν ὀργεῖται δὲ καρδία φόβῳ.

НАЕКТРА.

Ὅρῳ τομαῖον τόνδε βόστρυχον τάφῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνος ποτ' ἀνδρὸς, ἢ βαθυζώνου χόρης;

НАЕКТРА.

170 Εὐξύμβολον τόδ' ἐστὶ παντὶ δοξάσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς οὖν παλαιά παρὰ νεωτέρας μάθω;

НАЕКТРА.

Οὐκ ἔστιν ὅστις πλὴν ἐμοῦ κείραιτό νιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐχθροὶ γὰρ οἷς προσῆκε πινθῆσαι τριχί.

НАЕКТА.

Καὶ μὴν δὴ ἔστι χάρτ' ἰδεῖν θυόπτερος....

Atque ego hæc libamina lustralia mortuis effundens
dico, patrem invocans, Miserere mei [simus.
carique Orestis, *daque* quomodo eum domum reducturi
Nam nunc quidem oberramus venditi
a genitrice; virum vero sibi pro te ascivit
Ægisthum, qui tuæ cædis est particeps.
Et ego pro serva sum; ex *tuis* autem opibus
in exilium actus Orestes est; illi vero somma insolentia
in tuorum laborum fructibus magnopere luxuriantur.
At ut Orestes propitia fortuna huc redeat
a te precor; et tu exaudi me, pater:
mihi ipsi da, ut multo præstantior animo
quam mater sim, factorumque pietate probior.
Ac nobis quidem hæc vota; adversariis vero istis
voveo, ut tui ultor appareat, pater,
et interfectores vicissim occidantur, uti justum est.
Hæc ex infausta exsecratione in medio interpono,
quum illis hanc infaustam exsecrationem nuncupo.
Nobis autem mitte bona sorsum ab inferis
cum diis adjurantibus et tellure et justitia victrice.
In talia vota has inferias effundo.
Vos autem fas est ea lamentationibus prosequi
pæanem mortui alta voce canentes.

CHORUS.

Fundite lacrimam cum singultu moribundam
mortuo domino,
dum ad hoc munimentum bonorum malorumque
ad aversandum piaculum exsecratum
inferiæ effunduntur. Audi, audi,
venerande, o rex, preces ex obscurato tuo animo.
Ototototototoi, io, quia hasta
prævalidus vir erit redemptor ædium,
Scythia, recurva in manibus
tela in certamine torquens Mars,
cominusque ferientia manubriata arma vibrans?

ELECTRA.

**Jam habet pater libamina a terra epota,
sed hujus novi sermonis mihi sitis participes.**

CHORUS.

Dicas igitur; cor vero mihi meto salit.

ELECTRA.

Video hic cincinnum tumulo desectum.

CHORUS.

Cujusnam viri aut cuius alte cinctae puellae?

ELECTRA.

Facile est hoc cuius conjectura assequi.

403106

Quomodo igitur senior ab juniore discam?

ELECTRA.

Non est qui illum præter me desecuerit.

CHORUS.

Hostes enim sunt, quos deserto crine legere docebat.

ELECTRA.

Atqui hic est profecto similis aspectu....

ΧΟΡΟΣ.

175 Ποίαις ἐθείρραις; τοῦτο γὰρ θέλω μαθεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αὐτοῖσιν ἡμῖν κάρτα προσφερῆς ἰδεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Μῶν οὖν Ὀρέστου κρύβδα δῶρον ἢ τόδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μάλιστα' ἐκείνου βοστρύχοις προσεῖδεται.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς ἐκεῖνος δεῦρ' ἐτόλμησεν μολεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

180 Ἐπεμψε χαίτην κουρίμην χάριν πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐχ ἥσσον εὐδάκρυτά μοι λέγεις τάδε,
εἰ τῆσδε χώρας μήποτε ψάψει ποδί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κάμοι προσέστη καρδίας κλυδώνιον
χολῆς, ἐπαίσθην δ' ὥς διανταίω βάλει·185 ἐξ ὀμμάτων δὲ δάφνηοι πίπτουσί μοι
σταγόνες ἄφρακτοι δυσχίμου πλημμυρίδος,
πλόκαμον ἰδούσῃ τόνδε· πῶς γὰρ ἐλπίσω
ἀστῶν τιν' ἄλλον τῆσδε δεσπόζειν φόβης;
'Αλλ' οὐδὲ μὴν νιν ἢ κτανοῦσ' ἐκείρατο,190 ἐμὴ δὲ μήτηρ, οὐδαμῶς ἐπώνυμον
φρόνημα παισὶ δύσθεον πεπαμένη.
'Ἐγὼ δ' ὅπως μὲν ἀντικρυς τὰδ' αἰνέσω,
εἶναι τόδ' ἀγλαΐσμά μοι τοῦ φιλότατου
βροτῶν Ὀρέστου; σαίνομαι δ' ὑπ' ἐλπίδος.195 Φεῦ. Εἴθ' εἴχε φωνὴν εὐφρον' ἀγγέλου δίκην
ὅπως δῖφροντις οὔσα μὴ κινυσσόμενην,
ἀλλ' εὖ σαφηνῇ τόνδ' ἀποπτύξαι πλόκον,
εἴπερ γ' ἀπ' ἐχθροῦ κρατὸς ἦν τετμημένος,
ἢ συγγενῆς ὣν εἴχε συμπενθεῖν ἐμοί,200 ἀγαλμα τύμβου τοῦδε καὶ τιμὴν πατρός.
'Αλλ' εἰδότες μὲν τοὺς θεοὺς καλούμεθα,
οἷοισιν ἐν χειμῶσι ναυτίλων δίκην
στροβοῦμεθ'· εἰ δὲ χρὴ τυχεῖν σωτηρίας,
σμικροῦ γένοιτ' ἂν σπέρματος μέγας πυθμὴν.205 Καὶ μὴν στίβοι γε, δεῦτερον τεκμήριον,
ποδῶν ὅμοιοι τοῖς τ' ἐμοῖσιν ἐμφερεῖς.
Καὶ γὰρ δύο ἐστὸν τῷδε περιγραφὰ ποδοῖν,
αὐτοῦ τ' ἐκείνου καὶ συνεμπόρου τινός.Πτέρναι τενόντων θ' ὑπογραφαὶ μετρούμεναι
210 εἰς ταῦτόν συμβαίνουσι τοῖς ἐμοῖς στίβοις.
Πάρεστι δ' ὥδης καὶ φρενῶν καταφθορά.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εὐχου τὰ λοιπὰ, τοῖς θεοῖς τελεσφόρους
εὐχὰς ἐπαγγέλλουσα, τυγχάνειν καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

'Ἐπεὶ τί νῦν ἔχατι δαιμόνων κυρῶ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

215 Εἰς ὅψιν ἤκεις ὧν περ ἐξηύχου πάλαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ τίνα σύ νοισθὰ μοι καλουμένη βροτῶν;

CHORUS.

Cujusnam capillis? hoc enim scire volo.

ELECTRA.

Nobismet ipsis (meis crinibus) certe similis est aspectu.

CHORUS.

An forte hoc Orestis donum clandestinum sit?

ELECTRA.

Maxime illius cincinnis similitudine congruit.

CHORUS.

Et quomodo ille huc venire ausus sit?

ELECTRA.

Misit cincinnum, desecti crinis gratiam patri.

CHORUS.

Haud minus multis lacrimis deflenda mihi narras,
si ille hanc terram nunquam pede attinget.

ELECTRA.

Etiam mihi adest animi perturbatio
commotæ bilis et perculsa sum veluti adverso telo.Ex oculis vero sitibundæ mihi excidunt
guttæ non custoditæ tempestuosæ astuationis, [derim
postquam hunc cincinnum conspexi. Quomodo enim credi-
civium alium aliquem hujus cincinnati esse dominum? [illius,
At nullo modo eum de suo capite desecuit quæ interfactrix
mea vero mater est, quum nequaquam matris nomini con-
animum in liberos suos, sed impium, nacta sit. [gruum
Ego vero quomodo hoc aperte profitear
hoc ornamentum esse a carissimo mihi [tur.
mortalium Oreste? spes vero mihi, ut ita credam, blandi-
Heu. Utinam ille vocem haberet benevolam nuncii instar,
ne ego anceps consilii inter spem metumque agitarer :
sed certe perspicuum erat me respuisse hunc cincinnum,
si quidem de inimico capite desectus fuit,
aut si cognatus fuit, habuit ut mecum lugeret
sepulcri hujus ornamentum patrisque honorem.Sed invocamus deos, quum non ignorent
quibus fluctibus tanquam navicularii
jactemur; si vero salutem impetrabimus,
ex exiguo germine magna stirps proveniat.
Atqui vestigia saltem, alterum indicium,
pedum paria sunt meisque vestigiis congrua.
Etenim binæ hic sunt impressiones pedum
et illius ipsius et cujusdam in itinere comitis.
Calces musculorumque delineamenta mensurata
cum meis vestigiis in unum conveniunt.
Angor vero mihi adest et animi perturbatio.

ORESTES.

Precare, ut reliqua, diis perficienda
vota commendans, item feliciter tibi contingant.

ELECTRA.

Quid enim mihi jam deorum voluntate contigit?

ORESTES.

In conspectum eorum, quos dudum optabas, venisti.

ELECTRA.

Et quemnam mortalium scis me vocasse?

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σύνοιδ' Ὀρέστην πολλά σ' ἐκπαγλουμένην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ πρὸς τί δῆτα τυγχάνω κατευγμάτων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅδ' εἰμὶ· μὴ μάτευ' ἐμοῦ μάλλον φίλον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

220 Ἄλλ' ἢ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφὶ μοι πλέξεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αὐτὸς κατ' αὐτοῦ τάρτα μηχανορραφῶ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' ἐν κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελᾶν θέλεις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κάν τοῖς ἐμοῖς ἄρ', εἴπερ ἐν γὰρ τοῖσι σοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡς ὄντ' Ὀρέστην τάδε σ' ἐγὼ προσεννέπω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

225 Αὐτὸν μὲν οὖν δρῶσα δυσμαθεῖς ἐμέ.

Κουράν δ' ἰδοῦσα τήνδε κηδείου τριχὸς
σαυτῆς ἀδελφοῦ συμμείτρου τῷ σὺ χάρα,
ἰγνοσκοποῦσά τ' ἐν στίβοισι τοῖς ἐμοῖς
ἀνεπτερώθης κἀδόκεις δρᾶν ἐμέ.230 σκέψαι τομῇ προσθεῖσα βόστρυχον τριχὸς
ἰδοῦ δ' ἔρασμα τοῦτο, σῆς ἔργον χερὸς,
σπάθης τε πληγᾶς, εἰς δὲ θηρίων γραφῆν.
Ἐνδον γενοῦ, χαρᾷ δὲ μὴ ἔκπλαγῃς φρένας·
τοὺς φιλότατους γὰρ οἶδα νῶν ὄντας πικρούς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

235 Ὡ φιλτάτον μέλημα δώμασιν πατρὸς,
δακρυτὸς Διὸς σπέρματος σωτηρίου,
ἀλκῇ πεποιθὼς ὧμ' ἀνακτῆσαι πατρός.Ὡς τερπνὸν δῶμα τέσσαρας μοῖρας ἔχον
ἐμοί· προσαυδᾶν δ' ἔστ' ἀναγκαῖως ἔχον240 πατέρα τε καὶ τὸ μητρός ἐς σέ μοι ῥέπει
στέργηθρον· ἡ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται·
καὶ τῆς τυθείσης νηλεῆς δημοσπόρου·
πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθ', ἐμοί σέβας φέρων
μόνος Κράτος τε καὶ Δίκη σὺν τῷ τρίτῳ

245 πάντων μεγίστῳ Ζηνὶ συγγένειτό μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ζεῦ Ζεῦ, θεωρὸς τῶνδε πραγμάτων γενοῦ·
ἰδοῦ δὲ γένναν εὖνιν αἰετοῦ πατρὸς,
θνήσκοντος ἐν πλακταῖσι καὶ σπειράμασι
δεινῆς ἐχλιδνῆς τοὺς δ' ἀπωρφανισμένους
250 νῆστις πιέζει λιμός· οὐ γὰρ ἐντελὴς
θήρα πατρώα προσφέρειν σκηνήμασιν.
Οὕτω δὲ καὶ τήνδε τ', Ἥλεκτραν λέγω,
ἰδεῖν πάρεστί σοι, πατροστερῇ γόνον,
ἀμρῳ φυγὴν ἔχοντε τὴν αὐτὴν δόμων.255 Καὶ τοῦ θυτῆρος καὶ σε τιμῶντος μέγα
πατρός νεοσσούς τούσδ' ἀπαρθείρας, πόθεν
ἔξεις ὁμοίας χειρὸς εὐθόινον γέρας;
οὐτ' αἰετοῦ γένεθλ' ἀπορθείρας, πάλιν
πέμπειν ἔχοις ἂν σήματ' εὐπειθῇ βροτοῖς·

ÆSCHYLUS.

ORESTES.

Scio te Orestem sæpe efflictim expetuisse.

ELECTRA.

Et qua in re compos volorum facta sum?

ORESTES.

Hic sum; ne quare alium me amiciorem.

ELECTRA.

At dolomne aliquem, o hospes, adversus me nectis?

ORESTES.

Ipse igitur adversus me machinas comminiscar.

ELECTRA.

At fortasse tu malis meis irridere vis.

ORESTES.

Etiam meis igitur, si quidem tuis.

ELECTRA.

Ut qui Orestes sis ita te alloquor?

ORESTES.

Ipsam præsentem igitur quum vides, ægre me agnoscis.
Ubi vero hunc conspexisti cincinnum criminis tumulo impositi
fratris tui quique tuo capiti congruebat,
et vestigia tua mensurans explorabas in meis gressibus,
gaudio efferebare et ipsum me videre tibi videbaris.
Aspice hic capilli cincinnum loco, unde desectus est, ap-
vide hanc telam, dianus tuæ opus, [ponens;
spathæque verbera, et intextas animalium imagines.
Contine te; neve gaudio efferaris animo.
Nam genere proximos nobis acerbos esse scio.

ELECTRA.

O gratissima cura ædibus patris,
defleta spes sobolis salutiferæ,
virtute tua fretus patris domum recuperabis.
O suavis oculo, qui quatuor partes sustines
mihi; necesse est vero, ut te nominem
et patrem et matris in te mihi cadit
amor (hæc vero omni jure mihi invisæ est)
atrociterque immolatæ sororis.
Fidus vero mihi frater eras pie me adjuvans
solus. Et Robur et Justitia cum tertio
omnium supremo Jove mihi adsint.

ORESTES.

Jupiter, Jupiter, harum rerum spectator esto.

Aspice sobolem orbatam aquilæ patris;
mortui in nodis spirisqueatrocis viperæ: orbos autem pullos
jejuna fames premit. Non enim sufficit
paterna venatio, ut nidis suppeditet.Sic vero etiam me et hanc, Electram dico,
videre tibi paratum est, patre orbatam sobolem,
ambo in idem exilium domo abactos.Et si sacra tibi facientis magnoque opere te adorantis
patris pullos hos perdideris, unde
e paribus manibus opimum munus accipies?
Neque æquilæ pullis extinctis posthac
habeas unde fide digna auguria mittas mortalibus,

260 οὐτ' ἀρχικός σοι πᾶς ὁδ' αὐανθείς πυθμὴν
βωμοῖς ἀρήξει βουθύτοις ἐν ἤμασι.
Κόμαζ', ἀπὸ σμικροῦ δ' ἂν ἄρειας μέγαν
δόμον, δοκοῦντα κάρτα νῦν πεπτωκέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ παῖδες, ὧ σωτῆρες ἱστίας πατρός,
265 σιγᾷ, ὅπως μὴ πεύσεται τις, ὧ τέχνη,
γλώσσης χάριν δὲ πάντ' ἀπαγγέλλῃ τὰδε
πρὸς τοὺς κρατοῦντας· οὐς ἴδοιμ' ἐγὼ ποτε
θανόντας ἐν κηκίδι πιστῆρι φλογός.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὗτοι προδίδωσι Λοξίου μεγασθενῆς
270 χρησμὸς, κελεύων τόνδε κίνδυνον περᾶν,
κἀξορθιάζων πολλὰ, καὶ δυσχειμέρους
ἄτας ὑπ' ἤπαρ θερμὸν ἰζαυδόμενος,
εἰ μὴ μέτειμι τοῦ πατρός τοὺς αἰτίους,
τρόπον τὸν αὐτὸν ἀνταποκτεῖναι λέγων,
275 ἀποχρημάτοιςι ζημίαις ταυρούμενον,
αὐτὸν δ' ἔρασκε τῇ φίλῃ ψυχῇ τὰδε
τίσει μ' ἔχοντα πολλὰ δυστερπῇ κακᾷ.
Τὰ μὲν γὰρ ἐκ γῆς δυσφρόνων μειλίγμματα
βροτοῖς πιφαύσκων εἶπε, τὰς δὲ νῦν νόσους,
280 σαρκῶν ἐπαμδατῆρας ἀγρίαις γνάθοις
λιγῆνας ἐξέσθοντας ἀρχαίαν φύσιν·
λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ·
ἀλλας τε φωνεῖ προσβολὰς Ἑρινύων,
285 ἐκ τῶν πατρίων αἱμάτων τελευμένας·
290 τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνεργέων βέλος
ἐκ προστροπαίων ἐν γένει πεπτωκότων,
295 καὶ λύσσα, καὶ μάταιος ἐκ νυκτῶν φόβος
298 ὄρωντα λαμπρὸν ἐν σκότῳ νωμῶντ' ὄφρ' οὐ
299 κινεῖ, ταρασσεῖ, καὶ διώκεσθαι πόλειος
χαλκηλάτῳ πλάστιγγι λυμανθὲν δέμας·
καὶ τοῖς τοιούτοις οὔτε κρατῆρος μέρος
εἶναι μετασχεῖν, οὐ φιλοσπόνδου λιβός,
βωμῶν τ' ἀπείργειν οὐχ ὀρωμένην πατρός
μῆνιν· δέχεσθαι τ' οὔτε συλλύειν τινά·
305 πάντων δ' ἄτιμον ἀφίλον θνήσκειν χρόνῳ,
κακῶς ταριχευθέντα παμφάρτῳ μόρῳ.
Τοιοῖσδε χρησμοῖς ἄρα χρή πεποιθέναι;
Καὶ μὴ πέποιθα, τοῦργον ἐξεργαστέον.
Πολλοὶ γὰρ εἰς ἐν συμπίτνουσιν ἕμεροι,
300 θεοῦ τ' ἐρετμαί, καὶ πατρός πένθος μέγα,
καὶ πρὸς πῖξαι χρημάτων ἀχηνία,
τὸ μὴ πολίτας εὐκλεεστάτους βροτῶν,
Τροίας ἀναστατῆρας εὐδόξῳ φρενὶ,
δυοῖν γυναῖκοι ὧδ' ὑπηκόους πελεῖν.
305 Θῆλεια γὰρ φρήν· εἰ δὲ μὴ, τάχ' εἴσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ὧ μεγάλαι Μοῖραι, Διόθεν
τῇδε τελευτᾶν,
ἧ τὸ δίκαιον μεταβαίνει.
Ἄντι μὲν ἐχθρὰς γλώσσης ἐχθρὰ
310 γλῶσσαι τελείσθω· τοῦφειλόμενον

neque si hæc tota regia strips tibi arefacta sit,
illa aris suppeditare sacrificiorum diebus poterit.
Sustipe nos; ex parva autem re magnam erigas
domum, quæ nunc certe prolapsa esse videtur.

CHORUS.

O liberi, o servatores paterni foci,
tacete, ne quis comperiat, o gnati,
linguæque impotentia abreptus omnia hæc denunciet
imperantibus; quos utinam ego aliquando videam
mortuos in piceo ignis nidore combustos!

ORESTES.

Non sane me prodet Apollinis magnipotens
oraculum, quo ille me hoc periculum subire jubet,
et alia voce me multum evocabat atrocesque
cruciatu sub pectore accenso exanillandos minabatur,
nisi de paternæ cordis auctoribus vindictam sumerem,
eodem modo, quo illi patrem occiderunt, me illos vicissim
ademptorum bonorum jactura effleratum. [perimere jubens,
Ipsam autem me dixit animo meo facta ista
luitarum esse, quam multis acerbis malis affligerer. [menta
Nam numinum quidem, quæ ex terra nobis irascuntur, placa-
mortalibus aperiens edixit, sed ad nostros morbos quod
carnibus inserpentes dixit sævis maxillis [attinet,
exedentes antiquam naturam impetigines
albosque pilos insuper in hac labo exorturos esse.
Aliosque memorat Furiarum impetus [tes :
ex paterno sanguine, si ultus eum non essem, in me irruen-
nam tenebricosum inferorum telum,
quum scelestæ cognatorum manu interierint,
rabiesque et inanes ex noctu terrores
videntem, quum splendidum in caligine moveat oculum,
exagitant, perturbant; et expulsam iri ex urbe
ferreo flagello delurpatum meum caput prædixit;
et ita inquinato homini neque crateris
participi esse licere neque effusarum libationum;
et ab aris arceri occultâ patris [adversus matrem exacerbat
neque ad patranda eadem instigantis)
irâ, neque a quoquam excipi neque in expiando adjuvari,
sed ab omnibus contemptum destitutumque amicis longo post
perniciosa tæbe misere consumlam. [tempore mori
Hujusmodi oraculis licetne fidem habere?

Ac si his fidem non habeam, facinus perpetrandum est.
Multæ enim in hoc unum conveniunt illecebræ,
et dei mandatum et patris mei magnus luctus,
et insuper me urget rerum inopia,
ne patiar ut cives gloriosissimi mortaliū,
qui Trojam nobili animo devastarunt, [audientes sint :
duabus mulieribus (Clytæmnestræ et Agisthæ) ita dicto
muliebris enim animus est Agisthæ; sin minus, statim pa-
[iam fiet.

CHORUS.

At o magnæ Parcæ, Jovis auxilio
ita transigatur,
ut justitia id exigat.
« Pro inimica lingua inimica
lingua retribuat, » debitum

πράσσοις δίκη μέγ' αὐτεῖ·
ἀντί δὲ πληγῆς φονίας φονίαν
πληγὴν τινέτω. Δράσαντι παθεῖν,
τρίγερων μῦθος τάδε φωνεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

215 ὦ πάτερ αἰνόπατερ, τί σοι Στρ. α'.
φάμενος ἢ τί βέξας
τύχοιμ' ἀνέκαθεν οὐρίσας, ἔνθα σ' ἔχουσιν εὐναί,
320 σκότει φάος ἰσόμοιρον; χάριτες δ' ὁμοίως
κέκληνται γόος εὐκλεῆς προσθοδόμοις Ἀτρείδαις.

ΧΟΡΟΣ.

Τέκνον, φρόνημα τοῦ θανόντος οὐ δαμάζει Στρ. β'.
325 πυρὸς μαλερὰ γνάθος,
φαίνει δ' ὕστερον ὄργας·
ὁτοῦζεται δ' ὁ θνήσκων, ἀναφαίνεται δ' ὁ βλάπτων.
330 Πατέρων τε καὶ τεκόντων γόος ἐνδοίκος ματεύει
τὸ πᾶν, ἀμφιλαφὴς παραχθεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κλυθὶ νυν, ὦ πάτερ, ἐν μέρει Ἀντ. α'.
πολυδάκρυτα πένθη.
335 Δίπαις τοί σ' ἐπιτύμβιος θρήνος ἀναστενάζει.
Γάφος δ' ἱκέτας δέδεκται, φυγάδας θ' ὁμοίως.
Τί τῶνδ' εὔ, τί δ' ἄτερ κακῶν; οὐκ ἀτρίακτος ἄτα;

ΧΟΡΟΣ.

340 Ἄλλ' ἔτ' ἂν ἐκ τῶνδε θεὸς χρήζων
θεῖη κελάδους εὐφρογγοτέρους·
ἀντί δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων
παίων μελάρους ἐν βασιλείοις
νεοκρᾶτα φίλον κομίσσειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

345 Εἰ γὰρ ὑπ' Ἰλίου, Στρ. γ'.
πρὸς τινος Λυκίων, πάτερ,
δορίμητος κατηναρίσθης,
λιπὼν ἂν εὐκλειαν ἐν δόμοισι,
350 τέκνων τε κελεύθοις ἐπιστρεπτόν αἰῶνα κτίσας,
πολύχωστον ἂν εἶχες
τάφον διαποντίου γῆς
δῶμασιν εὐφόρητον.

ΧΟΡΟΣ.

354 Φίλος φίλοισι τοῖς ἐκεῖ καλῶς θανοῦσι, Ἀντ. β'.
κατὰ χθονὸς ἐμπρέπων
σεμνότιμος ἀνάκτωρ,
πρόπολός τε τῶν μεγίστων χθονίων ἐκεῖ τυράννων.
360 Βασιλεὺς γὰρ ἦν, ὅφρ' ἔζη, μόριμον λάγος πι-
πλάντων
χεροῖν κεισιδρότον τε βάκτρον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μηδ' ὑπὸ Τρωίας Ἀντ. γ'.
τείχεσι φθίμενος, πάτερ,
365 μετ' ἄλλων δορικμηῆτι λαῶ
παρὰ Σκαμάνδρου πόρον τέθαι·
πάρος δ' οἱ κτανόντες νιν οὕτως δαμῆναι
θανατηφόρον αἶσαν
370 πρόσσω τινὰ πυνθάνεσθαι

exigens justitia alta voce clamat;
et « pro plaga letifera letiferam
plagam is qui fecit luat. » Qui facinus perpetravit,
ita pervetustum dictum clamat. [eum puniri,

ORESTES.

O pater, qui gravia perpessus es, quid tibi
dicens aut quid faciens [cubile tuum te tenet,
desuper de terra illac sub terram feliciter perveniam, ubi
lux tenebris sequiparanda? Gratias similiter
vocantur luctus honorificus prioribus aedium possessori-

CHORUS. [bus Atreidis tributus.

Fili, mentem defuncti non domat
ignis vorax maxilla,
manifestat vero postea iram:
desletur mortuus; ostenditur autem qui injuriam fecit.
Patrum et genitorum justus luctus indagat
unumquodque, undique concitatus.

ELECTRA.

Audi igitur, o pater, meas quoque
lacrimosas lamentationes.
Duorum liberorum sepulchralis naenia te gemit.
Sepulcrum supplices similiterque exules acceptos tenet.
Quid horum bene, quid sine calamitate? nonne insupe-

CHORUS. [rabilis calamitas?

Verum adhuc ex his deus, si volet,
letiores voces parare possit.
Pro naeniis funebribus vero
deus in regis aedibus avertuncus
recens potentem amicum adducat.

ORESTES.

Utinam ad Trojam
a Lyciorum aliquo, pater,
hasta transfixus occisus esses;
gloriam reliquisses in domo,
liberorumque viis artem admiratione dignam condidisses,
alteque suggestum accepisses
tumulum in terra transmarina
genti tuae honorificum.

CHORUS.

Amicus amicis cum laude ibi defunctis,
sub terra conspicuus
venerandus rector
et minister maximorum infernorum in Orco tyrannorum.
Nam erat rex, dum vivebas, inter eos qui nuncius admi-
nistrant satis clatus
potestate sceptrumque hominibus persuadent. [i. e. qui mu-
nus regum ei et oratione in concionibus exercent.]

ELECTRA.

Ne sub Trojae quidem
moenibus interemtus, pater,
inter aliorum populum ab hasta subactum
ad Scamandri fluentia sepultus esse debebas:
sed prius eos, qui eum occiderunt, ita interimi oportuit,
ut eorum exitialem sortem
aliquis procul comperiret

τῶνδε πόνων ἄπειρον.

ΧΟΡΟΣ.

375 Ταῦτα μὲν, ὦ παῖ, κρείσσονα χρυσοῦ,
μεγάλῃς δὲ τύχῃς καὶ ὑπερβορέου
μείζονα φωνεῖς ὀδυνηῖ· σῶ [γάρ].
Ἄλλὰ διπλῆς γὰρ τῆσδε μαράγνης
δοῦπος ἱκνεῖται· τῶν μὲν ἄρωγοὶ
κατὰ γῆς ἤδη· τῶν δὲ κρατούντων
χέρεις οὐχ ὅσαι στυγερῶν τούτων·
παισὶ δὲ μάλλον γεγένηται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

380 Τοῦτο διαμπερές οὐς
ἴκεθ' ἄπερ τε βέλος.
Zeῦ Zeῦ, κάτωθεν ἀμπέμπων
ὑστερόποινον ἄταν
βροτῶν τλήμονι καὶ πανούργῳ
χειρὶ, τοκαῦσι δ' ὅμως τελεῖται.

ΧΟΡΟΣ.

385 Ἐφρυνῆσαι γένοιτό μοι πευκή-
εντ' ὀλολυγμὸν ἀνδρὸς
θεινομένου, γυναικὸς τ'
ὀλλυμένας· τί γὰρ κεύ-
θω φρενὸς οἷον ἔμπας
390 ποτᾶται; πάροιθεν δὲ πρῶρας
ὀριμὸς ἦται καρδίας
θυμὸς, ἔγχοτον στύγος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

395 Καὶ πότ' ἂν ἀμφιθαλῆς
Zeὺς ἐπὶ χεῖρα βάλοι,
φεῦ φεῦ, κάρνα δαίξας;
Πιστὰ γένοιτο χώρα·
δίκαν δ' ἐξ ἀδίκων ἀπαιτῶ.
Κλύτε δ' τὰ χθονίων † τιτηνά †.

ΧΟΡΟΣ.

400 Ἄλλὰ νόμος μὲν φονίας σταγόνας
χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσατεῖν
αἷμα. Βοᾷ γὰρ λοιγὸν Ἐρινὸς
παρὰ τῶν πρότερον φθιμένων ἄτην
ἐτέραν ἐπάγουσαν ἐπ' ἄτη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

405 Ποῖ ποῖ δὴ νερτέρων τυραννίδες;
Ἴδετε πολυκρατεῖς ἀρεὶ φθιμένων,
Ἴδεσθ' Ἀτρεΐδαν τὰ λοιπὰ ἀμηχάνως
ἔχοντα καὶ δωματίων
ἄτιμα. Πᾶ τίς τράποιτ' ἂν, ὦ Zeῦ;

ΧΟΡΟΣ.

410 Πέπαλται δ' αὐτέ μοι φίλον κῆαρ
τόνδῃ κλύουσας οἴκτον.
Καὶ τότε μὲν δύσελπις,
σπλάγχνα δέ μου χελαινοῦ-
ται πρὸς ἔπος κλυούσῃ.

415 Ὅταν δ' αὖτ' † ἐπαλκῇ σ'
ὀρᾷ, βεῖ ἀπέστασεν ἄχος
* πρὸς τὸ φανεῖσθαι μοι καλῶς. * †

harum rerumnarum immunis.

CHORUS.

Hæc quidem, o filia, auro potiora
magnaue etiam hyperborea felicitate
majora in dolore tuo prædicas.
At enim hujus duplicis flagelli
gravis sonus increpat; alterorum adjutores
jam sub terra sunt, dominorum autem
horum invisorum manus non puræ.
Liberis vero eo magis incubuit ultio.

ELECTRA.

Hoc verbum per aurem
penetravit tanquam sagitta.
Jupiter, Jupiter, ab inferis sursum mittis
sero vindicantem noxam
mortalium audaci scelestæque
manui; parentibus vero similiter ultio continget.

CHORUS.

Utinam canere mihi contingat acerbam
funebrem ejulationem viro
interemto mulierique
occumbenti: quid enim occulo
animo, quale tamen
evolat? Ante vultum vero
acerba pectoris sedet
ira, infensum odium.

ORESTES.

Et quando præpotens
Jupiter manum injiciat,
heu, heu, capita percutiens?
Fida imperia terræ contingant:
justitiam vero ab injustis repeto.
Audite, inferorum numina.

CHORUS.

At lex est ut ex cæda haustæ guttæ
in terram profusæ alium poscant
sanguinem (cædem). Vociferatur enim perniciem Furia,
ab ante occisis noxam afferens talem
quæ aliam noxæ noxam inducat.

ELECTRA.

Quorsum, quorsum inferorum imperia?
Videte, præpotentes diræ occisorum,
intuemini Atridarum reliquias graviter
afflictas domoque
depulsas. Quo quis se convertat, o Jupiter?

CHORUS.

Commotum est vero rursus mihi cor meum
has lamentationes audienti.
Et modo spem vix ullam habeo,
pectusque mihi obscuratur
ad verbum quod audio.
Quando autem rursus validum
te videt, facile dolor eo recedit,
ut mihi bene esse videatur.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δ' ἴ' εἰπόντες ἴ' τύχοιμεν; ἢ τάπερ Ἀ. ε'.
 πάθομεν ἄγεα πρὸς γὰρ τῶν τεχομένων;
 420 Πάρεστι σαίνειν, τὰ δ' οὔτι θέλγεται.
 Λύκος γὰρ ὥστ' ὠμόφρων
 ἄσαντος ἐκ μητρός ἐστι θυμός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐκοφε κομὸν Ἄρεον, εἴτε Κισσίας Στρ. ζ'.
 νόμοις ἴ' ἡλεμιστρίας ἴ'
 425 ἀπριγδόπληκτα, πολυπλάνητα δ' ἦν ἰδεῖν
 ἐπασσυτεροτριβῇ τὰ χερὸς δρέγματα,
 ἄνωθεν ἀνέκαθεν, κτύπῳ δ' ἐπιρροθεῖ
 κροτητὸν ἄμυν καὶ πανάθλιον κάρα.
 Ἰὼ ἰὼ δαίαι
 430 πάντολμε μήτηρ, δαίαις ἐν ἐκφοραῖς
 ἄνευ πολιτῶν ἀνακτ',
 ἄνευ δὲ πενθημάτων
 ἔτλης ἀνοίμωκτον ἄνδρα θάψαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὸ πᾶν ἀτίμως ἐλεῖας, οἴμοι. Στρ. η'.
 435 Πατὴρ δ' ἀτίμωσιν ἄρα τίσει,
 ἔκατι μὲν δαιμόνων,
 ἔκατι δ' ἀμᾶν χερῶν.
 Ἐπειτ' ἐγὼ νοσφίσας ὀλοίμαν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐμασχαλίσθη δ' εἴθ' ὥς τόδ' εἰδῆς, Ἀντ. η'.
 440 ἔπρασσα δ' ἄπερ νιν, ὧδε θάπτει,
 μόρον χτίσαι μωμένα
 ἄφερτον αἰῶνι σῶ.
 Κλύεις πατρώους δύας ἀτίμους.

ΧΟΡΟΣ.

445 Λέγεις πατῶν μόρον· ἐγὼ δ' ἀπεστάτουν, Ἀ. ζ'.
 ἀτίμος, οὐδὲν ἀξία,
 μυχοῦ δ' ἀφερκτος πολυσινοῦς κυνὸς δίκαν
 ἐτοιμότερα γέλωτος ἀνέφερον λίβη,
 χαίρουσα πολύδακρυον γόον κερυμμένα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

450 Τοιαῦτ' ἀκούων ἐν φρεσὶν
 γράφου, δι' ὧτων δὲ συν-
 τέτραινε μῦθον ἡσύχῳ φρενῶν βάσει.
 Τὰ μὲν γὰρ οὕτως ἔχει,
 τὰ δ' αὐτὸς ὀργᾷ μαθεῖν.
 455 Πρέπει δ' ἀκάμπτῳ μένει καθήκειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σέ τοι λέγω, συγγενοῦ, πάτερ, φίλοις. Στρ. θ'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγὼ δ' ἐπιφθέγγομαι κεκλαυμένα.

ΧΟΡΟΣ.

Στάσις δὲ πάγκοινος ὧδ' ἐπιρροθεῖ,
 460 ἄκουσον ἐς φάος μολὼν, ξὺν δὲ γενοῦ πρὸς ἐχθρούς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄρης Ἄρει θυμῶλοι, Δίκη Δίκῃ. Ἀντ. θ'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰὼ θεοί, κραίνεται ἐνδίκως * *

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Quodnam verbum recte dicamus? an quæ
 mala perpessi simus eaque a parentibus?
 Licet blandis esse; at illorum animus non placatur;
 tanquam famelicus lupus,
 matris ira est implacabilis.

ELECTRA.

Planxi planetum Arium sive Cissie
 feminae præficæ modis [videre
 frustra multis verberibus inflictis: multivagas autem licebat
 ingeminatasque manuum porrectiones
 desuper longo icta illatas: verbere vero reboat
 percussum meum miserumque caput.
 Io, io hostilis
 audax mater, hostilibus funeribus
 sine civibus regem,
 sine luctu
 conjugem indefletum sepelire ausa es!

ORESTES.

Quod prorsus ignominiose factum est, dixisti; vae mihi!
 Patris vero ignominiam luet
 et per deorum auxilium
 et per manuum mearum ministerium.
 Deinde cæde perpetrata occumbam.

ELECTRA.

Mutilatus est homerisque annexa membra, ut hoc scias:
 atque ut eum tractavit, ita sepelit,
 perniciem condere cupiens
 vitæ tuæ intolerabilem.
 Audis paternam cladem ignominiosam.

CHORUS.

Paterna fata commemoras; ego vero procul stabam
 contempta, abjecta:
 ex penetralibus domus exclusa tanquam noxia canis
 paratiorem lacrimarum rorem quam risum proferebam,
 gaudentis specie lacrimosum luctum celans.

ELECTRA.

Hæc audiens animo
 infige; per aures vero una
 terebra (infunde) orationem tranquillo ad mentem iacatu.
 Hæc quidem sic se habent,
 alia vero ipse cum ira accipias.
 Decet autem invicta ira ad exitum pervenire.

ORESTES.

Te igitur appello, adjuva, pater, tuos.

ELECTRA.

Ego cum lacrimis eadem precor.

CHORUS.

Chorus universus ita accinit,
 audi in lucem reversus, auxillamque fer adversus hostes.

ORESTES.

Mars Marti occurrat, Justitia Justitiæ.

ELECTRA.

Io, dii, perficite, ut justum est . . .

ΧΟΡΟΣ.

Τρόμος μ' ὑφέρπει κλύουσιν εὐγμάτων.
 465 Τὸ μόρσιμον μένει πάλαι, εὐχομένοις δ' ἂν ἔλθοι.
 Ἰὼ πόνος ἐγγενής, Στρ. γ'.
 καὶ παράμουςος ἄτης
 αἱματόεσσα πλαγὰ.
 Ἰὼ δύστον' ἄφερτα κήδη·
 470 ἰὼ δυσχάταπαυστον ἄλγος.
 Δώμασιν ἔμμοτον Ἀντ. δ'.
 † τῶνδ' ἄχος οὐδ' ἀπ' ἄλλων †
 ἔκτοθεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν
 διώκειν ἔριν αἱματηράν·
 475 θεῶν τῶν κατὰ γᾶς δὲ ὕμνος.
 Ἀλλὰ κλύοντες, μάκαρες χθόνιοι,
 τῆσδε κατευχῆς πέμπετ' ἀρωγὴν
 παισὶν προφρόνως ἐπὶ νίκην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πάτερ, τρόποισιν οὐ τυραννικοῖς θανῶν,
 480 αἰτούμενός μοι δὲ κράτος τῶν σῶν δόμων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κἀγὼ, πάτερ, τοιάνδε σου χρεῖαν ἔχω,
 φυγεῖν, μέγαν προσθεῖσαν Αἰγίσθῳ μόρον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὕτω γὰρ ἂν σοι δαῖτες ἔννομοι βροτῶν
 κτιζοίατ'· αἱ δὲ μὴ, παρ' εὐδείπνοις ἔσει
 485 ἄτιμος ἐν πυροῖσι κνισωτοῖς χθονός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κἀγὼ χάς σοι τῆς ἐμῆς παγκληρίας
 οἴσω πατρώων ἐκ δόμων γαμηλίου·
 πάντων δὲ πρῶτον τόνδε πρεσβεύσω τάφον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ γαῖ', ἀνερ μοι πατέρ' ἐποπτεῦσαι μάχην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

490 ὦ Περσέφασσα, δὲ δέ γ' εὐμῶρον κράτος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μέμνησο λουτρῶν οἷς ἐνοσφίσθης, πάτερ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον ὅ σ' ἐκαίνισαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέδαις δ' ἀχαλκεύτοις ἐθηρεύθης, πάτερ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λισχρῶς τε βουλευτοῖσιν ἐν καλύμμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

495 Ἄρ' ἐξεγείρει τοῖσδ' ὄνειδες, πάτερ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄρ' ὀρθὸν αἶρεις φίλτατον τὸ σὸν κάρα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦτοι δίκην ἱαλλε σύμμαχον φίλοις,
 ἢ τὰς ὁμοίας ἀντίδος βλάβας λαβεῖν,
 εἴπερ κρατηθεῖς γ' ἀντινικῆσαι θέλεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

500 Καὶ τῆσδ' ἄκουσον λοιπῶν βοῆς, πάτερ,
 ἰδὼν νεοσσὺς τοῖσδ' ἔρημένους τάφῳ·
 οἴκτειρε ὕψλιν ἄρσενός θ' ὕμῳ γόνυν·

CHORUS.

Tremor me occupat vota audientem.
 Quod in falis est, diu imminet : votentibus vero veniat.

O ærumna domestica
 et dissona calamitatis
 sanguinea plaga!
 Io graviter gemendos intolerabiles luctus,
 io infinitum dolorem!
 Edibus insitum
 horum remedium est, neque ab aliis
 extrinsecus, sed ab ipsis, qui in domo habitant,
 per discordiam sanguinolentam persequendum.
 Hic dearum, quæ sub terra sunt, hymnus est.
 At, beati dii inferi, audientes
 has preces auxilium mittere
 benevole filiis ad victoriam.

ORESTES.

O pater, qui non regio more occidisti,
 rogatus da mihi domus tuæ imperium.

ELECTRA.

Et ego, pater, easdem ad te preces habeo,
 ut ingenti perniciæ Agistho illatâ ipsa salva aufugiam.

ORESTES.

Ita enim tibi epulæ jure debitæ mortalium
 pararentur; sin minus, apud convivantes eris
 abjectus et contemptus in ignibus nidore sufficitis terræ.

ELECTRA.

Etiam ego inferias tibi ex meis opibus
 nuptiales ex paternis ædibus afferam,
 omniumque hunc venerabor tumulum maxime.

ORESTES.

O terra, sursum mihi mitte patrem, ut pugnam intueatur.

ELECTRA.

O Proserpina, da validum robur.

ORESTES.

Recordare balnei, in quo occisus es, pater.

ELECTRA.

Recordare everriculi, quo te peremerunt.

ORESTES.

Catenis non ferreis interceptus es, pater.

ELECTRA.

Turpiterque in insidiosis velaminibus.

ORESTES.

An excitaris his probris, pater?

ELECTRA.

An erectum tollis tuum carissimum caput?

ORESTES.

Seu mitte justitiam tuis in certamine sociam,
 seu similes illis retribue calamitates percipiendas,
 si quidem victus victoriam vicissim obtinere vis.

ELECTRA.

Atque hac meas postremas preces accipe, pater,
 hos tuos pullos tumulo insidentes aspiciens.
 Miserere femineæ simulque mascule prolis,

καὶ μὴ ἑταλείφης σπέρμα Πελοπιδῶν τόδε.
 Οὗτοι γὰρ οὐ τέθνηκας οὐδέ περ θανών.
 508 Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κληδόνες σωτήριοι
 θανόντι· φελλοὶ δ' ὥς ἄγουσι δίκτυον,
 τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα σώζοντες λίνου.
 Ἄκου', ὑπὲρ σοῦ τοιάδ' ἔστ' ὁδύρματτα.
 Αὐτὸς δὲ σώζει τόνδε τιμήσας λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

510 Καὶ μὴν ἀμεμῆ τόνδ' ἐτείνατον λόγον,
 τίμημα τύμβου τῆς τ' ἀνοιμώκτου τύχης.
 Τὰ δ' ἄλλ', ἐπειδὴ ὄρῃν κατώρθωσαι φρενὶ,
 ἔρδοις ἂν ἤδη, δαίμονος πειρώμενος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔσται· πυθέσθαι δ' οὐδὲν ἔστ' ἔξω δρόμου,
 512 πόθεν χάς ἐπεμψεν, ἐκ τίνος λόγου
 μεθύστερον τιμῶσ' ἀνήκεστον πάθος;
 θανόντι δ', οὐ φρονοῦντι, διελαια χάρις
 ἐπέμπετ'· οὐκ ἔχοιμ' ἂν εἰκάσαι τάδε
 τὰ δῶρα, μέλω δ' ἔστι τῆς ἀμαρτίας.
 520 Τὰ πάντα γὰρ τις ἐχέας ἀνθ' αἵματος
 ἑνός, μάτην δ' μόχθος· ὧδ' ἔχει λόγος.
 Θέλοντι δ', εἴπερ οἶσθ', ἐμοὶ φράσον τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶδ', ὦ τέκνον, παρῇ γάρ· ἐκ τ' ὀνειράτων
 καὶ νυκτιπλάγκτων δειμάτων πεπαλμένη
 523 χάς ἐπεμψε τάσδε δύσθεος γυνή.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ καὶ πέπυσθε τούναρ, ὥστ' ὀρθῶς φράσαι;

ΧΟΡΟΣ.

Τεκεῖν δράκοντ' ἔδοξεν, ὡς αὐτὴ λέγει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ ποῖ τελευτᾷ καὶ καρανοῦται λόγος;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν σπαργάνοισι παιδὸς ὀρμησαι δίκην

ΟΡΕΣΤΗΣ.

530 Τινὸς βορᾶς χρήζοντα, νεογενὲς δάκος;

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτὴ προσέσχε μαζὸν ἐν τῷνείρατι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ πῶς ἀτρωτον οὐθαρ ἦν ὑπὸ στυγός;

ΧΟΡΟΣ.

Ἦστ' ἐν γάλακτι θρόμβον αἵματος σπάσαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὗτοι μάταιον ἀνδρὸς ὄψανον πέλει.

ΧΟΡΟΣ.

535 Ἦ δ' ἐξ ὕπνου χέρραγεν ἐπτοημένη·
 πολλοὶ δ' ἀνῆλθον, ἐκτυφλωθέντες σκότῳ,
 λαμπτήρες ἐν δόμοισι δεσποίνης χάριν·
 πέμπει τ' ἔπειτα τάσδε κηδείους χάς,
 ἄκος τομαῖον ἐλπίσασα πημάτων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

540 Ἄλλ' εὐχομαι γῇ τῇδε καὶ πατρὸς τάφῳ
 τούνειρον εἶναι τοῦτ' ἐμοὶ τελεσφόρον.
 Κρίνω δὲ τοί νιν ὥστε συγχόλλως ἔχειν.

neve hanc Pelopidarum stirpem exstinxeris.

Sic enim, ne quum obieris quidem, mortuus es.

Nam liberi sunt nomina famam servantia viro

mortuo, tanquam subera rete sustinent,

quæ ex fundo tortum funiculum lini servant.

Audi, tua causa hæc lamenta funduntur.

Ipsæ autem servaris, si has preces exaudieris.

CHORUS. [longe extendistis

Ac profecto non reprehendendam hanc orationem tam
 in honorem sepulcri atque indefectæ sortis illius.

Reliqua vero, quandoquidem animo ad facinus perpetranda
 transigas, dei fortunam experiens. [dum accinctus es,

ORESTES.

Fiet; sed præter rem non est quærere, [ob rem

qua de causa has inferias miserit Clytemnestra, quam
 sero irreparabilem calamitatem honore persecuta sit?

Mortuo vero non curanti misera gratia [hinc hæc

mittebatur. Non possum conjectura assequi quid sibi ve-
 munera; minora vero sunt peccato.

Omnia enim quæ quis habeat, si pro sanguine effuderit
 uno profuso, frustra labor est. Sic se habet mea sententia.

At cupienti mihi, si quidem scis, hæc explica.

CHORUS.

Scio, o fili, nam aderam; somniis

noctuanodisque terroribus exagitata

inferias hasce mulier impia misit.

ORESTES.

Num somnium etiam comperistis, ut id perspicue narrare

CHORUS. [possetis?

Peperisse draconem sibi visa est, ut ipsa dicit.

ORESTES.

Et quorsum finitur et consummatur narratio?

CHORUS.

In fasciis illum tanquam infantem cubuisse.

ORESTES.

Quemnam cibum appetentem, recens natum animal?

CHORUS.

Ipsa in somnio mammam ei præbuit.

ORESTES.

Et quomodo mammæ illaræ ab infando monstro mansere?

CHORUS.

Ita ut in lacte grumum sanguinis sugeret.

ORESTES.

Haud vanum est a marito ei missum somnium.

CHORUS.

Illa vero somnio exterrita exclamavit

multaque accesserunt in caligine noctis extinctæ

faces in ædibus rursus accensæ reginæ gratia.

Ac deinde has inferias sepulcrales mittit,

sperans fore ut calamitatis certissimum remedium fiant.

ORESTES.

Ego vero huic terræ et patris sepulcro supplico,

ut hoc somnium mihi ratum fiat.

Interpretor vero illud, ut cum veritate congruat.

Εἰ γὰρ τὸν αὐτὸν γῶρσιν ἐκλείπων ἔμοι
 οὖρις † τ' ἐπ' αὐτὰ σπάργαν' ἡπαλίζετο †
 615 καὶ μαστὸν ἀμφείχασκ' ἐμὸν θρεπτήριον,
 θρόμβω δ' ἔμιξεν αἵματος φίλον γάλα,
 ἥ δ' ἀμφὶ τάρβει τῷδ' ἐπόμωξεν πάθει,
 δεῖ τοί νιν, ὡς ἔθρεψεν ἐκπαγλὸν τέρας,
 θανεῖν βιάως· ἐκδρακοντωθεὶς δ' ἐγὼ
 620 κτενῶ νιν, ὡς τοῦνειρον ἐνέπει τόδε.
 Τερασκόπον δὲ τῶνδ' ὅς' αἰροῦμαι πέρι.

ΧΟΡΟΣ.

Γένοιτο δ' οὕτως. Τάλλα δ' ἐξηγοῦ φίλοις,
 τοὺς μὲν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ μή τι δοῦν λέγων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀπλοῦς ὁ μῦθος· τήνδε μὲν στείχειν ἔσω
 625 αἰνῶ δὲ κρύπτειν τάσδε συνθήκας ἑμὰς,
 ὡς ἂν δόλῳ κτείναντες ἄνδρα τίμιον
 δόλῳ τε καὶ ληθῶσιν ἐν ταύτῳ βρόχῳ
 θανόντες, ἧ καὶ Λοξίας ἐφήμισεν,
 ἀναξ' Ἀπόλλων, μάντις ἀφειδῆς τὸ πρῖν.
 630 Ξένω γὰρ εἰκῶς, παντελῇ σάγῃν ἔχων,
 ἧξω σὺν ἀνδρὶ τῷδ' ἐφ' ἐρκείους πύλας,
 Πυλάδῃ, ξένος τε καὶ δορύξενος δόμων.
 Ἀμφω δὲ φωνὴν ἥσομεν Παρνησίδα,
 γλώσσης αὐτῇν Φωκίδος μιμουμένω.
 635 Καὶ δὴ θυρωρῶν οὕτις ἂν φαιδρᾷ φρενὶ
 δέξαιτ', ἐπειδὴ δαιμονῶς δόμος κακοῖς.
 Μενοῦμεν οὕτως ὥστ' ἐπεικάζειν τινὰ
 δόμοις παραστείχοντα καὶ τὰδ' ἐννέπειν·
 τί δὴ πύλαισι τὸν ἰκέτην ἀπείργετε,
 640 Ἀἰγισθος· εἴπερ οἶδεν ἐνδημος παρών;
 Εἰ δ' οὖν ἀμείψω βαλὼν ἐρκειὸν πυλῶν,
 χάκεινον ἐν θρόνοις ἐνρήσω πατρός,
 ἧ καὶ μολῶν ἔπειτά μοι κατὰ στόμα
 ἐρεῖ, σάφ' ἴσθι, καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς βαλεῖ,
 645 πρὶν αὐτὸν εἰπεῖν, ποδαπὸς ὁ ξένος; νεκρὸν
 θήσω, ποδώκει περιβαλὼν χαλκεύματι.
 Φόβου δ' Ἐρινὺς οὐχ ὑπεσπανισμένη
 ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.
 Νῦν οὖν σὺ μὲν φύλασσε τὰν οἴκῳ καλῶς,
 650 ὅπως ἂν ἀρτίκολλα συμβαίῃη τάδε·
 ὑμῖν δ' ἐπαινῶ γλώσσαν εὐφημον φέρειν,
 σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν τὰ καίρια.
 Τὰ δ' ἄλλα τούτῳ δεῦρ' ἐποπτεύσαι λέγω,
 ξιφηφόρους ἀγῶνας ὀρθώσαντί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

655 Πολλὰ μὲν γὰρ τρέφει Στρ. α'.
 δεινὰ δειμάτων ἄγῃ,
 πόντιά τ' ἀγκάλαι κνωδάλων
 ἀνταίων βροτοῖσι
 πλάθουσι, βλαστοῦσι καὶ πεδαίχριοι
 660 λαμπάδες πεδίοροι,
 πτηνὰ τε καὶ † πεδοβάμον' ἀπ' ἀνεμοέντων †
 αἰγίδων φράσαι κότον·
 ἀλλ' ὑπέρτολμον ἀν- Ἀντ. α'.

Si enim ex eodem loco, quo ego, natus
 serpens in iisdem fasciis curatus est,
 mammasque suxit, quibus ego nutritus sum,
 grumisque sanguinis lac earum miscuit,
 illa vero præ timore hoc gravi casu ingemuit,
 utique eam oportet, sicut sordum monstrum nutrit,
 per vim mori; ego vero in draconem mutatus
 eam interficiam, quemadmodum hoc somnium indicat.
 Interpretem vero hujus portenti ego te capio.

CHORUS.

Id vero sic fiat; verum cetera expone amicis,
 ut alios agere aliquid, alios nihil agere jubeas.

ORESTES.

Simplex oratio est: hanc introire in domum jubeo;
 suadeo vero ut hæc mea consilia occultantur,
 ut, cum dolo virum venerandum occiderint,
 et dolo et eodem laqueo capiantur
 morianturque, quemadmodum etiam Loxias edidit,
 Apollo rex, vates huc usque haud fallax repertus.
 Hospiti enim similis, variis sarcinis onustus
 ad domesticas aulae portas veniam cum hoc viro,
 Pylade, ut qui domus hospes sim et armorum socius.
 Ambo vero voce Parnasia utemur,
 linguae Phocicæ sonum imitantes.
 Et sane janitorum nemo lato animo
 nos excipiet, quandoquidem tota domus deorum ira agitur.
 Manebimus ita, ut persentiscat aliquis
 domum præteriens et hæc dicat:
 Quid tandem supplicem ab aditu aroetis,
 Ægisthus si quidem domi præsens eum adessee compererit?
 Si vero deinde limen portarum domesticarum transgressus
 illum in solio patris sedentem inveniæro,
 aut etiam si ille obviam mihi factus in conspectu [cerit,
 me allocutus fuerit, certo scito, aut in me oculum conje-
 priusquam dixerit, « Cuias hospes? exanimem illum
 reddam celeri eum ære adortus.
 Cordis vero Furia, etsi haud indiga cruoris fuit, [sorbebit.
 tertium (etiam Clytæmnestræ) meri sanguinis potum ab-
 Nunc igitur tu ea, quæ in domo sunt, bene observa,
 ut hæc omnia cum consilio nostro apte congruant.
 Vobis autem suadeo, ut linguam cohibeatis,
 et taceatis ubi opus sit, et dicatis quæ tempestiva sint.
 Quæ reliqua sunt, hunc (Apollinem) precor, ut me favens
 quum hoc gladii certamen jure mihi imposuerit. [respiciat,

CHORUS.

Multa quidem terra alit ingentia angorum terricula, mari-
 timique recessus bellois homini infestis scatent, proveniunt
 etiam in confinio lucis et caliginis sublime coruscantes fa-
 ces, et volucres et reptiles ex procellosis nimbis ortum fu-
 rorem memorent:

at quis dicat nimium audax viri ingenium mulierumque,

- 595 ὄρος φρόνημα τίς λέγοι,
καὶ γυναικῶν φρεσὶν τλημόνων,
καὶ παντόλμους
ἔρωτας ἀταισι συννόμους βροτῶν,
ξυζύγους θ' ὁμιλίαις;
600 Ὀηλυκρατῆς ἀπέρωτος ἔρως παρανικᾷ
κνωδάλιον τε καὶ βροτῶν.
Ἴστω δ' ὅστις οὐχ ὑπόπτερος Στρ. β'.
φροντίσιν δαίεις,
605 τὰν ἃ παιδολύμας τάλαινα Θεστιάς μῆσατο [νὸν
πυρδαῖν τινα πρόνοιαν, καταίθουσα παιδὸς δαφρο-
δαλὸν ἥλικ', ἐπεὶ μολῶν ματρώθεν κελάδησε
σύμμετρόν τε διαὶ βίου μοιρόκραντον ἐς ἤμαρ.
610 Ἄλλαν δεῖ τιν' ἐν λόγοις στυγεῖν Ἀντ. β'.
φοινίαν Σκύλλαν,
615 ἃτ' ἐχθρῶν ὑπὲρ φῶτ' ἀπώλεσεν φίλον, Κρητικοῖς
χρυσαιοδμήτοισιν ὁμοῖς πιθήσασα δώροισι Μίνω,
620 Νῆσον ἀθανάτας τριχὺς νοσφίσασ' ἀπροβούλου
625 πνέονθ' ἃ κυνόφρων ὑπῶν. Κιγχάνει δέ μιν Ἑρμῆς.
Ἐπεὶ δ' ἐπεμνησάμην ἀμειλίχων Στρ. γ'.
πόνων, ἀκαίρως δὲ δυσφιλὲς γαμή-
630 λευμ', ἀπεύχετον δόμοις,
γυναικοβούλους τε μήτιδας φρενῶν
ἐπ' ἀνδρὶ τευχισφόρῳ,
ἐπ' ἀνδρὶ δῆοισιν ἐπικότῳ σέβας,
τίω δ' ἀθέρμαντον ἐστὶν δόμων
635 γυναικείαν ἀτολμον αἰχμάν;
Κακῶν δὲ πρεσβεύεται τὸ Λήμνιον Ἀντ. γ'.
λόγῳ γοᾶται δὲ δῆποθεν κατὰ-
πτυστον· ἤχασεν δὲ τίς
τὸ δεινὸν αὖ Λημνίοισι πῆμασιν;
640 θεοστυγῆτ' ὃ' ἄχει
βροτῶν ἀτιμωθὲν οἴχεται γένος.
Σέβει γὰρ οὔτις τὸ δυσφιλὲς θεοῖς.
Τί τῶνδ' οὐκ ἐνδίκως ἀγείρω;
Τὸ δ' ἄγχι πλευμόνων ξίφος Στρ. δ'.
645 διανταίαν ὀξυπευκὲς οὔτ' ἄ
διαὶ Δίκας· τὸ μὴ θέμις γὰρ οὐ
λᾶξ πέδον πατούμενον· τὸ πᾶν Διὸς
650 σέβας παρεκθάντες οὐ θεμίστως.
Δίκας δ' ἐρείδεται πυθμῆν. Ἀντ. δ'.
Προχαλκεύει δ' Αἴσα φασγανουργός·
τέκνον δ' ἐπισφύρει δώμασιν
αἱμάτων παλαιτέρων. Τίνοι μύσος
χρόνῳ κλυτῇ βυσσόφρων Ἑρινύς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

- Παῖ παῖ, θύρας ἀκουσον ἐρχείας κτύπον.
Τίς ἐνδον, ὦ παῖ, παῖ, μάλ' αὖθις, ἐν δόμοις;
655 τρίτον τόδ' ἐκπέραμα δωματίων καλῶ,
εἴπερ φιλόξεν' ἐστὶν Αἰγίσθου βίη.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Εἶεν, ἀκούω· ποδαπὸς δ' ἔξενος; πόθεν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀγγελλε τοῖσι κυρίοισι δωματίων,

quæ nihil non animo sustinent, omniaque audentes amo-
res cum pernicie conjunctos mortalium sociataque conju-
gia? In mulieris animo præpotens ab amore alienus amor
belluas hominesque in exitium subigit (i. e. talis amor, qui
amor non est, homines non ita subigit, ut solet verus
amor, sed ad perniciem protrudit).

Scito vero, quisquis non levi animo edoctus sit, quodnam
filio perditrix infelix Thestias incendii consilium excogitarit,
quum flammeum combureret titionem filii coævum, post-
quam primum a matre editus vagiebat, æqualemque per vi-
tam ad diem fatalem.

Alia præterea fabulis memorata abominanda est, crudelis
Scylla, quæ pro hostibus virum carum (patrem) perdidit,
quum Creticis aureis monilibus, donis Minois, obsecuta
Nisum immortalī crine privaret imprudenter somno indul-
gentem canina mulier: consequitur vero eam Mercurius.

Postquam vero calamitosas ærumnas commemoravi, in-
tempestivene memorem discors conjugium domo detestabile
mulierisque dolosas insidias adversus virum armipotentem
structas, adversus virum hostibus ob majestatem invisum,
vesterque igne carentem domus focum, ignavam mulie-
brem potentiam?

Malorum omnium atrocissimum eminet Lemnium fabu-
lis celebratum, et desietur profecto cum abominatione; quis
vero hoc nostrum malum rursus cum Lemniis cladibus
comparaverit? Diis detestanda calamitate abjectum a mor-
talibus genus perit. Colit enim nemo quod diis invisum est.
Quid horum non jure colligo?

Gladius ad pulmones adactus adverso vulnere acerbus
vulnerat per Justitiam; nam quod fas non est, pedibus non
proculcatur, si quis omnem Jovis venerationem nefarie mi-
grarit.

Justitiæ vero radix sustentatur; procudit autem protinus
ferrum Sors gladiatorum fabricatrix, domoque infert filiam ex
pristinīs cœdibus progeneratam. Exigit piaculum altisona ex
profundo pectore meditans Erinnys.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Heus puer, puer, audi ostii domestici pultationem.
Quis est intus, heus puer, puer, jam iterum, in aedibus?
Tertia jam vice, ut quis ex tectis prodeat, voco, (sthum).
si quidem hospitalia sunt per Ægisthi potentiam (Ægi-
-

SERVUS.

Age audio. Cujas hospes est? unde venit?

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Renuncia ædium dominis,

πρὸς οὔσπερ ἤκω καὶ φέρω χαινοὺς λόγους.
 660 Τάχυνε δ', ὥς καὶ νυκτὸς ἄρμ' ἐπείγεται
 σκοτεινὸν, ὥρα δ' ἐμπόρους μεθίναι
 ἄγκυραν ἐν δόμοισι πανδόκοις ξένων.
 Ἐξελθέτω τις δωμάτων τελεσφόρος
 γυνὴ τόπαρχος. Ἄνδρα δ' εὐπρεπέστερον
 665 αἰδῶς γὰρ ἐν λεγθεῖσιν οὐκ ἐπαργέμους
 λόγους τίθησιν· εἴπε θαρσήςας ἀνὴρ
 πρὸς ἄνδρα, κάσμηνην ἐμφανὲς τέκμαρ.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ξένοι, λέγοιτ' ἂν εἰ τι δεῖ· πάρεστι γὰρ
 ὁποῖάπερ δόμοισι τοῖσδ' ἐπικότα,
 670 καὶ θερμὰ λουτρά, καὶ πόνων θελκτήρια,
 στρωμνὴ, δικαίων τ' ὀμμάτων παρουσία.
 Εἰ δ' ἄλλο πρᾶξαι δεῖ τι βουλιώτερον,
 ἀνδρῶν τόδ' ἐστὶν ἔργον, οἷς κοινώσομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ξένος μὲν εἰμι Δαυλιεύς ἐκ Φωκέων·
 675 στείχοντα δ' αὐτόφορτον οἰκεία σάγη,
 ἐς Ἄργος, ὥσπερ δεῦρ' ἀπεζύγην πόδας,
 ἀγνώως πρὸς ἀγνώτ' εἴπε συμβαλὼν ἀνὴρ
 ἱστορήσας καὶ σαρηνίσας ὁδόν,
 Στρόφιος δ' Φωκεύς· πεύθομαι γὰρ ἐν λόγῳ·
 680 Ἐπεὶπερ ἄλλως, ὦ ξέν', εἰς Ἄργος κίεις,
 πρὸς τοὺς τεκόντας, πανδόκως μεμνημένος,
 τεθνεῶτ' Ὀρέστην εἰπὲ, μηδαμῶς λάθῃ.
 Εἴτ' οὖν κομίζεις δόξα νικήσει φίλων,
 εἴτ' οὖν μέτοιχον, εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ ξένον,
 685 θάπτειν, ἐφετμὰς τάσδε πόρθμευσον πάλιν.
 Νῦν γὰρ λήθητος χαλκίου πλευρώματα
 σκοδὸν κέλευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου.
 Τόσαυτ' ἀκούσας εἶπον. Εἰ δὲ τυγχάνω
 τοῖς κυρίοισι καὶ προσήκουσιν λέγων
 690 οὐκ οἶδα, τὸν τεκόντα δ' εἰκὸς εἰδέναι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἱ γὰρ, κατ' ἄκρας ἐνθάδ' ὥς κορθούμεθα.
 Ὡς δυσπάλαιστε τῶνδε δωμάτων ἄρα,
 ὥς πολλ' ἐπωπῆς κάκποδὼν εὖ καίμενα,
 τόξοις πρόσωθεν εὐσκόποις χειρουμένη,
 695 φίλων ἀποφίλοις με τὴν παναθλίαν.
 Καὶ νῦν Ὀρέστης, ἦν γὰρ εὐδόλως ἔχων,
 ἔξω κομίζων ὀλεθρίου πηλοῦ πόδα,
 νῦν δ' ἤπερ ἐν δόμοισι βακχείας καλῆς
 λατρός ἐλπίς ἦν, παροῦσαν ἐγγράφει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ μὲν οὖν ξένοισιν ὥδ' εὐδαίμοσι
 700 κεδνῶν ἔκατι πραγμάτων ἂν ἤθελον
 γνωστὸς γενέσθαι καὶ ξενοθῆναι· τί γὰρ
 ξένου ξένοισιν ἐστὶν εὐμενέστερον;
 Ἦρὸς δυσσεβείας ἦν ἐμοὶ τόδ' ἐν φρεσὶ
 705 τοιόνδε πρᾶγμα μὴ καρανῶσαι φίλοις,
 καταινέσαντα καὶ κατεξενωμένον.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτοι κυρήσεις μείον ἀξίως σέθεν,

ad quos adveni notumque nuncium affero.

Propera vero; nam etiam noctis currus festinat
 tenebricosus; tempus vero est viatores jacere
 ancoram in ædibus deversoriis peregrinantium.
 Prodeat vero aliquis ædium præfectus,
 (sive) mulier earum domina: sed virum prodire convenien-
 tum enim verecundia in dicendo non obscuros [tius:
 sermones facit: loquitur fidenter vir
 cum viro, animique sententiam aperit.

CLYTÆMNESTRA.

Hospites, dicatis igitur, si quid opus est. Præsto enim
 quæcumque hisce ædibus conveniunt, [sunt
 et tepida lavacra et laborum recreationes,
 stragulum, æquorumque oculorum præsentia.
 Sin aliud faciendum est consultius,
 virorum illud est opus, quibuscum communicabimus.

ORESTES.

Hospes sum Dauliensis ex Phocensibus.
 Proficiscenti vero mihi meis ipsius impedimentis gravato
 Argos, quum huc primum pedes dirigerem,
 ignotus vir ignoto obviam factus dixit,
 quum viam a me sciscitatus esset meque edocuiasset, [rio):
 Strophius Phocensis (nomen enim inter loquendum compe-
 Quandoquidem, etiam alia de causa, hospes, Argos profi-
 ad parentes mandati ex omni parte bene memor [cisceris,
 Orestem mortuum esse nuncia: cave obliviscaris. [postulat,
 Proinde sive cognatorum sententia cum afferendum esse,
 sive ut laquilinum, in orone tempus semper hospitem,
 sepeliendum, hæc mandata cura nobis referenda.
 Nunc enim urnæ alienæe ambitus
 cineres viri rite desleti condidit.
 Quæ quidem audiui, ea dixi; an vero
 cum lis ad quos ille pertinuit, et cum affinibus loquar
 nescio: convenit vero ut genitor hæc rescisceret.

ELECTRA.

Væ mihi, quam funditus hac clade perimus!
 O invicta harum ædium dira,
 quam multa perlustras, etiam quum foris bene se haberent;
 telis eminus bene collimantibus substernens
 amicis me infelicissimam orbas.
 Et nunc Orestes, bene enim ei prospectum erat,
 quod pedem extra perniciosum cœnum habebat,
 nunc vero, quæ in ædibus lætæ exsultationis
 salutifera spes erat, eam expletam jam refert in tabulas.

ORESTES.

Ego quidem hospitibus ita copiarum abundantia beatiss
 bonarum rerum causa vellem
 cognitus reddi et hospitio excipi; quid enim
 hospite hospitibus est benevolentius?
 Impietatem esse in animo meo putavi
 rem tanti momenti non penitus vere renunciare,
 quum promiserim et hospitio exceptus sim.

CLYTÆMNESTRA.

Non ideo minus, quam te dignum est, remuneraberis,

οὐδ' ἦσσαν ἂν γένοιο δώμασιν φίλος.
 Ἄλλος δ' ὁμοίως ἦλθεν ἂν τὰδ' ἀγγελῶν.
 710 Ἄλλ' ἔσθ' ὁ καιρὸς ἡμερεύοντας ξένους
 μακρᾶς κελεύθου τυγχάνειν τὰ πρόσφορα.
 Ἄγ' αὐτὸν εἰς ἀνδρῶνας εὐξένους δόμων,
 ὀπισθόπους δὲ τούσδε καὶ ξυναμπόρους·
 κάκει κυρούντων δώμασιν τὰ πρόσφορα.
 715 Αἰνῶ δὲ πράσσειν ὥς ὑπειθύνῃ τάδε.
 Ἡμεῖς δὲ ταῦτα τοῖς κρατοῦσι δωμάτων
 κοινώσομεν τε καὶ σπανίζοντες φίλων
 βουλευσόμεσθα τῆσδε συμφορᾶς πέρι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶεν, φίλᾳ, δμῶίδες οἴκων,
 720 πότε δὴ στομάτων
 δείξομεν ἰσχὺν ἐπ' Ὀρέστη;
 ὦ πότνια χθὼν καὶ πότνι' ἀχτὴ
 χώματος, ἥ νῦν ἐπὶ ναυάρχῳ
 σώματι κεῖσαι τῇ βασιλείῳ,
 725 νῦν ἐπάκουσον, νῦν ἐπάρηξον·
 νῦν γὰρ ἀκμάζει πειθῶ δαλίαν
 ξυγκαταβῆναι, χθόνιον δ' Ἑρμῆν
 καὶ τὸν νύχιον τοῖσδ' ἐφοδεῦσαι
 ξιφοδηλήτοισιν ἀγῶσιν.
 730 Ἔοικεν ἀνὴρ ὁ ξένος τεύχειν κακὸν,
 τροφὸν δ' Ὀρέστου τήνδ' ὀρῶ κακλαυμένην.
 Ποῖ δὴ πατεῖς, Γίλισσα, δωμάτων πύλας;
 λύπη δ' ἀμισθὸς ἔστί σοι ξυνέμπορος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Αἰγισθὸν ἡ κρατοῦσα τοὺς ξένους καλεῖν
 735 ὅπως τάχιστ' ἄνωγεν, ὥς σαφέστερον
 ἀνὴρ ἀπ' ἀνδρὸς τὴν νηάγγελτον φάτιν
 ἐλθὼν πύθηται τήνδε. Πρὸς μὲν οἰκίας
 θέτω σκυθρωπῶν ἐντὸς δωμάτων γέλοιον
 κεύθουσ' ἐπ' ἔργοις διαπεπραγμένοις, καλῶς
 740 κείνη, δόμοις δὲ τοῖσδε παγκάκως ἔχει,
 φήμης ὑφ' ἧς ἤγγειλαν οἱ ξένοι τορῶς.
 Ἢ δὴ κλύωιν ἐκεῖνος εὐφρανεῖ νόον,
 εὖτ' ἂν πύθηται μῦθον. ὦ τάλαιν' ἐγώ·
 ὥς μοι τὰ μὲν παλαιὰ συγκεκραμένα
 745 ἀλγὴ δύσοιστα, τοῖσδ' ἐν Ἀτρείῳ δόμοις
 τυχόντ', ἐμὴν ἤλγυνεν ἐν στέροισι φρένα·
 ἀλλ' οὔτι πω τοιόνδε πῆμ' ἀνεσχόμην.
 Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἐλημόπως ἤντλουν κακά·
 φίλον δ' Ὀρέστην, τῆς ἐμῆς ψυχῆς τριβλῆν,
 750 ὃν ἐξέθρεψα μητρόθεν δεδεγμένη,
 καὶ νυκτιπλάγκτων ὀρθίων κελευσμάτων
 καὶ πολλὰ καὶ μοχθέρ' ἀνωφέλτ' ἐμοὶ
 τλάσῃ. Τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ ὥσπερ βότῳ
 τρέφειν ἀνάγκη, πῶς γὰρ οὔ; τρόπῳ φρενός·
 755 οὐ γάρ τι φωνεῖ πᾶς ἐτ' ὦν ἐν σπαργάνοις,
 ἢ λιμὸς, ἢ δίψη τις, ἢ λιφουρία
 ἔχει· νέα δὲ νηδὺς αὐτάρκης τέκνων.
 Τοῦτων πρόμαντις οὔσα, πολλὰ δ', οἶμαι,

neque minus domo amicus censearis.

Alius similiter hæc renunciaturus venisset.

At tempus est hospites facto per totum diem itinere
 post longam viam ea consequi, quæ sint commoda.

Duc illum in virile conclave ædium hospitale
 et hosce pedisequos ejusque comites;
 atque ibi habento quæ domo nostræ convenient. [obnoxia.
 Suadeo autem hoc ita facias, ut quæ sis rationibus reddendis
 Nos vero hæc cum illis, quorum est imperium ædium,
 et communicabimus et, quum amicorum non simus egeri,
 cum his de hoc casu consultabimus.

CHORUS.

Agite dum ex amico animo, ancillæ hujus domus,
 quando oris
 vim pro Orestis salute exseramus?
 O veneranda terra, tuque alma ora
 tumuli, quæ nunc super navium ducis
 corpore regio jaces,
 nunc exaudi nos, nunc opem fer;
 nunc enim tempus est fraudulentam suadam
 una descendere, et Mercurium inferum
 et nocturnum viam præire his
 vastificis gladii certaminibus.

Videtur vir ille hospes malum parare:
 video enim hic Orestis nutricem lacrimis obortis.
 Quorsum, Gilisaa, per ædium ostia incedis?
 tristitia vero infructuosa tibi comes est.

NUTRIX.

Ægisthum regina hospites vocare
 quam citissime jubet, ut accuratius
 vir a viro recens allatum nuncium
 hunc, quum venerit, scisciletur. Ad servorum aspectum
 morosos intra oculos risum composuit (luctum ostendere co-
 luit, sed non potuit dissimulare lætitiā),
 occultans animi lætitiā ob res quæ transactæ sunt, feli-
 illi, sed huic domo infeliciissima sors obigit [citer
 ex illa fama, quam hospites certam attulerunt.
 Profecto audiens ille animum exhilarabit,
 quum primum rem rescierit. O me miseram!
 quantopere vetera quidem illa, quæ mihi acciderunt,
 mala non ferenda, in Atrei domum
 irruentia, animum meum in pectore affixerunt:
 at talem dolorem nunquam ullo modo sustinui.
 Cetera enim mala patienter, ut potui, tuli:
 dilectum vero Orestem, animi mei curam,
 quem educavi a matre acceptum,
 et nocturnorum acutorum ploratum sustinui
 et multa et molesta infructuosa mihi, [tanquam pecudem
 quæ ea pertulerim. Nam quod rationis nondum particeps erat
 enutrire oportet, quomodo enim non? ex ingenii indole.
 Non enim quidquam infans loquitur, donec est in fasciis,
 sive fames, sive sitis, sive humectatio eum
 male habet; nam puerilis alvus lætantium ipsa sibi consultit.
 Harum rerum præscia, sæpe vero, opinor,

ψευσθεῖσα παιδὸς σπαργάνων φαιδρύντρια,
760 γναφεὺς τροφεύς τε ταυτὸν εἰχέτην τέλος.
Ἐγὼ διπλᾶς δὲ τάσδε χειρωναξίας
ἔχουσ' Ὀρέστην ἐξειδεξάμην πατρί.
Τεθνηκότος δὲ νῦν τάλαινα πεύθομαι.
Στείχω δ' ἐπ' ἄνδρα τῶνδε λυμαντήριον
765 οἴων, θέλων δὲ τῶνδε πεύσεται λόγων.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς οὖν κελεύει νιν μολεῖν ἐσταλμένον;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἢ πῶς; λέγ' αὖθις, ὥς μάθω σαφέστερον.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ ξὺν λοχίταις, εἴτε καὶ μονοστιβῇ.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἄγειν κελεύει δορυφόρους ὁπάοντας.

ΧΟΡΟΣ.

770 Μὴ νυν σὺ ταῦτ' ἀγγέλλει δεσπότης στύγει·
ἀλλ' αὐτὸν ἔλθειν, ὥς ἀδειμάντως κλύῃ,
ἀνωχθ' ὅσον τάχιστα γαθούσῃ φρενί.
Ἐν ἀγγέλῳ γὰρ κρυπτὸς ὀρθοῦται λόγος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἀλλ' ἦ φρονεῖς εὖ τοῖσι νῦν ἡγγελμένοις;

ΧΟΡΟΣ.

775 Ἀλλ' εἰ τροπαίαν Ζεὺς κακῶν θήσει ποτέ.

ΤΡΟΦΟΣ.

Καὶ πῶς; Ὀρέστης ἐλπίς οἴχεται δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐπω· κακὸς γε μάντις ἂν γνῶν τάδε.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί φῆς; ἔχεις τι τῶν λελεγμένων δίχα;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγγελλ' ἰούσα, πρᾶσσε τάπεσταλμένα.

780 Μέλει θεοῖσιν ὦνπερ ἂν μέλη πέρι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἀλλ' εἴμι καὶ σοῖς ταῦτα πείσομαι λόγοις.

Γένοιτο δ' ὥς ἀριστα σὺν θεῶν δόσει.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν παραιτούμενῃ μοι, πάτερ

Ζεῦ θεῶν Ὀλυμπίων,

785 δὸς τύχας· εὖ τυχεῖν κυρίως·

τὰ σύφρον' εὖ μαιομένοις ἰδεῖν.

Διὰ δίκας πᾶν ἔπος

ἔλακον, Ζεῦ· σὺ δὲ νιν φυλάσσοις, ἔ εἰ,

πρὸ δὲ δὴ ἡθρῶν

790 τῶν ἔσω μελάρων, ὦ Ζεῦ, θές.

Ἐπεὶ μιν μέγαν ἄρας,

δίδουμα καὶ τριπλᾶ

παλίμποйна θέλων ἀμείψει.

Ἴσθι δ' ἄνδρὸς φίλου πῶλον εὖ·

795 νιν ζυγόντ' ἐν ἄρματι

πημάτων ἐν δρόμῳ προστιθεῖς

μέτρον τίς ἂν σωζόμενον ῥυθμὸν

τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον,

ἀνομένων βημάτων ὄρεγμα;

Στρ. α'.

Στρ. β'.

Ἀντ. α'.

falsa, infantis fasciarum lotrix,

fullo et nutrix idem habebant ministerium.

Ego vero huic duplici officio

præposita Orestem patri educandum suscepi.

Nunc vero misera mortuum eum esse comperio.

Vado vero ad virum harum vitiatorem

ædium; lubens vero hæc verba audiet.

CHORUS.

Quo modo instructum eum Clytemnestra venire jubet?

NUTRIX.

An quomodo? dic iterum, ut planius intelligam.

CHORUS.

Utrum cum satellitibus, an etiam solum venire jubeat.

NUTRIX.

Armatus eum jubet adducere satellites.

CHORUS.

Noli igitur tu hoc nunciare domini odio (odioso domino);

sed solum venire, ut sine timore audiat,

quam celerrime eum jube hilari animo.

In nuncio enim obscura oratio recte se habet (prospera est).

NUTRIX.

At num forte his rebus nunciatis lætaris?

CHORUS.

Non, at si Jupiter malorum conversionem aliquando dede-

[rit.

NUTRIX.

Et quomodo? Orestes, gentis spes, interit.

CHORUS.

Nondum; iners profecto vates hoc cognovit.

NUTRIX.

Quid ais? habesne aliquid ab iis, quæ allata sunt, diver-

[sum?

CHORUS.

Itura nuncia, transige, quæ tibi mandata sunt.

Curant dii, quæcumque illis cordi sunt.

NUTRIX.

At discedam et in hac re tuis obsequar verbis.

Eveniant vero quam optime deorum beneficio.

CHORUS.

Nunc precanti mihi, Jupiter, deorum Olympiorum pater,

da, ut videam feliciter fortunam iis procedere, qui pruden-

tia consilia bene sequantur. Jure omne verbum pronun-

ciavi, Jupiter. Tu vero eum custodias, eh, eh!

eumque ante hostes, qui in domo sunt, Jupiter, consti-

tuas. Nam postquam eum magnum extulisti, duplicem tripli-

cemque retributionem lubens pendet.

Scito cari viri pullum orbem ad currum junctum; in

curriculo calamitatum quis est qui modum adhibeat, ut

hæc terra progressum, confectorum gressuum incessum

recte servatum videat?

800 Οἱ τ' ἔστωθε δωμάτων
πλουτογαθῇ μυχὸν νομίζετε,
κλύετε, σύμφρονες θεοί.

Στρ. γ'.

Vosque, qui intra ardes antiquitus opulenta penetralia tenetis, audite, consentes dii. Agite, solvite olim cæsorū sanguinem novis judiciis. Vetus cædes ne amplius in domo pariat.

805 Ἄγετε, τῶν παλαι πεπραγμένων
λύτασθ' αἷμα προσφάτοις δίκαις.
Γέρων φόνος μηκέτ' ἐν δόμοις τέκοι.

Μεσφδ.

Hæc cædes jure perpetratur; o tu, qui magnum recessum Delphicum tenes, da ut feliciter domus viri restituta auspiciat atque ille libere splendideque oculos suos ex obscuro velo tollat.

810 Τόδε καλῶς κτάμενον, ὦ
μέγα ναίων στόμιον, εὖ
δὸς ἀνιδεῖν δόμον ἀνδρός,
καί νιν Διευθερίως
λαμπρῶς τ' ἰδεῖν φίλοις
δύμασι δνοφερὰς καλύπτρας.

Ἀντ. γ'.

Opem vero ferat jure Maiæ filius secundissimus in opere opportuno propitius; multaue alia, si volet, callidus manifestabit; obscurum vero verbum pronuncians noctem caliginemque oculis offundit, nec interdiu magis est perspicuus:

815 Ξυλλάβοι δ' ἐνδίκως
παῖς ὁ Μαιᾶς ἐπιφορώτατος
πράξιν οὐρίαν θέλων.
Πολλὰ δ' ἄλλα φανεῖ χρηίζων,
χρυπταῖος. Ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων
νύκτα πρό τ' ὀμμάτων σκότον φέρει,
καθ' ἡμέραν δ' οὐδὲν ἐμρανέστερος.

Στρ. δ'.

et tunc divitias ædium solutas *deslere*, muliebremque opportune institutum fletibus intermixtum cantum urbi canere omitemus (i. e. *Mercurius si opem ferat, non amplius tristibus lamentis dissolutas domus divitias defledimus*): quæ vero bene cedunt, in iis meum, meum lucrum augetur et noxa ab amicis recedit.

820 ———
δωμάτων λυτήριον,
θῆλυν οὐριοστάταν
δμοῦ χρεκτὸν γοή-
των νόμον μεθήσομεν
πόλει τὰ δ' εὖ,

825 ἐμὸν ἐμὸν κέρδος ἀΐζεται τόδε,
ἄτα δ' ἀποστατεῖ φίλων.

Σὺ δὲ θαρσῶν, ὅταν ἦκη μέρος ἔργων, Ἀντ. β'.

ἐπαύσας πατρὸς ἔργῳ, θροοῦσα
πρὸς σέ, τέκνον, πατρὸς αὐδάν,

830 καὶ περαίνων ἐπίμορφον ἄταν,

Περσείως τ' ἐν φρεσὶν Ἀντ. δ'.

καρδίαν σχεθὼν,

τοῖς θ' ὑπὸ χθονὸς φίλοισι,

τοῖς τ' ἄνωθεν προπράσσων

835 χάριτος ὀργὰς λυπράς, ἐνδοθεν

φονίαν ἄταν τιθεῖς,

τὸν αἷτιον δ' ἐξαπολλύς μόρου.

Αἰγισθοῦς.

Ἦκω μὲν οὐκ ἀκλητος, ἀλλ' ὑπάγγελος

νέαν φάτιν δὲ πεύθομαι λέγειν τινὰς

840 ξένους μολόντας οὐδαμῶς ἐφίμερον,

μόρον δ' Ὀρέστου. Καὶ τόδ' ἀμφέρειν δόμοις

γένοιτ' ἂν ἄχθος δειματοσταγὲς φόνῳ

τῷ πρόσθεν ἑλκαίνοντι καὶ δεδηγμένῳ.

Πῶς ταῦτ' ἀληθὴ καὶ βλέποντα δοξάσω;

845 ἢ πρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι

πεδάρσοι θρώσκουσι, θνήσκοντες μάτην;

Τί τῶνδ' ἂν εἰποις ὥστε δηλῶσαι φρενί;

Χοροῦς.

Ἦκούσαμεν μὲν, πυνθάνου δὲ τῶν ξένων

ἔσω παρελθόν. Οὐδὲν ἀγγέλων σθένος,

850 ὥς αὐτὸν αὐτῶν ἀνδρὰ πεύθεσθαι πέρι.

Ægisthus.

Adsum non invocatus, sed a nuncio arcessitus;

novam vero famam audio quosdam attulisse

hospites, qui advenerint, nequaquam lætabilem,

sed mortem Orestis; et hanc cladem imputare domo regie

onus foret terroris plenum ad cædem

priorem, quæ adhuc exulcerata est et cruda vulnere.

Quomodo hæc utrum vera et perspicua sint cognoscam,

an a mulieribus in terrorem conficti rumores

sublimes evolant, quom irriti postea pereant?

Num quid horum rescivisti, ut mihi indicare possis?

Chorus.

Audivimus quidem, sed tu sciscitare ex hospitibus

domum ingressus; nihil enim nunciorum fides;

nam præstat ut ipse de viris vir exquiras.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἰδεῖν θέλω τ' αὖ θέλω τὸν ἄγγελον,
εἴτ' αὐτὸς ἦν θνήσκοντος ἐγγύθεν παρὼν
εἴτ' ἐξ ἀμαυρᾶς κληδόνος λέγει μαθὼν.
Οὗτοι φρέν' ἂν κλέψειεν ὠμματομένην.

ΧΟΡΟΣ.

855 Ζεῦ Ζεῦ, τί λέγω, πόθεν ἀρξώμαι,
τάδ' ἐπευχόμενην κάπιθαάζουσ',
ὑπὸ δ' εὐνοίας
πῶς ἴσον εἰποῦσ' ἀνύσωμαι;
Νῦν γὰρ μέλλουσι μινθεῖσαι
860 πειρᾶι κοπάνων ἀνδροδαίκτων
ἢ πάνυ θήσειν Ἀγαμεμνονίων
οἴκων θλαθρὸν διὰ παντός,
ἢ πῦρ καὶ φῶς ἐπ' ἐλευθερίᾳ
δαίμων ἀρχαῖς τε πολισσονόμοις
865 ἔξει πατέρων μέγαν ὄλβον.
Τοιάνδε πάλιν μόνος ὦν ἐφεδρὸς
δισσοῖς μέλλει θεῖος Ὀρέστης
ἄψιν. Ἐλθ' ὅτ' ἐπὶ νίκῃ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἐὖ, ὅτοτοτοῖ.

ΧΟΡΟΣ.

870 Ἐὰ ἔα μάλα·
πῶς ἔχει; πῶς κέρανται δόμοις;
Ἀποσταθῶμεν πράγματος τελουμένου,
ὅπως δοκῶμεν τῶνδ' ἀναίτιαι κακῶν
εἶναι. Μάχης γὰρ δὴ κακύρωται τέλος.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

875 Οἴμοι πανοῖμοι δεσπότης τελουμένου,
οἴμοι μάλ' αὖθις ἐν τρίτοις προσφθέγγουσιν.
Αἰγισθος οὐκ ἔτ' ἵστί. Ἄλλ' ἀνοῖξατε
ὅπως τάχιστα καὶ γυναικεῖους πύλας
μογλοῖς χαλᾶτε καὶ μάλ' ἡβῶντος δὲ δεῖ,
880 οὐχ ὥστ' ἀρῆξαι διαπεπραγμένῳ· τί γάρ;
Ἰού ἰού. Κωφοῖς αὐτῶ καὶ καθυδουσιν μάτην
ἄκραντα βάζω. Ποῖ Κλυταιμνήστρα; τί δρᾷ;
Ἔοικε νῦν αὐτῆς ἐπὶ ξυροῦ πέλας
αὐγλὴν πεσεῖσθαι πρὸς δίκην πεπληγμένης.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

885 Τί δ' ἵστί χρῆμα; τίνα βοήν ἵσθης δόμοις;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἱ γῶ. Ξυνῆκα τοῦπος ἐξ αἰνιγμάτων.
Δόλοις δλούμεθ', ὥσπερ οὖν ἐκτεínaμεν.
Δοίη τις ἀνδραμῆτα πέλεκυν ὥς τάχος
890 εἰδῶμεν ἢ νικῶμεν, ἢ νικώμεθα.
Ἐνταῦθα γὰρ δὴ τοῦδ' ἀφικόμεν κακοῦ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σὶ καὶ ματεύω· τῷδε δ' ἀρκούντως ἔχει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἱ γῶ. Τέθνηκας φιλτατ' Αἰγισθοῦ βία.

ÆGISTHUS.

Videre et exquirere ego quoque nuncium volo,
utrum ipse Oresti morienti affuerit,
an obscuro rumore acceperit quæ retulit.
Non sane oculatam mentem sefellere.

CHORUS.

O Jupiter, Jupiter, unde incipiam,
quum hæc noveam tibi que supplicem,
et benevolentia ducta
quomodo quod æquum sit dicens finiam?
Nunc enim instat ut cruenti
mucrones gladiatorum virom dilaniantium
aut penitus afferant Agamemnonis
domus interitum omni ex parte,
aut ignem et locum ob libertatem recuperatam
imperiumque in cives restitutum ille accendens
magnam patrum opulentiam obtinebit.
Talem luctam solus insidias
adversus duos struens divinus Orestes
incepturus est. Transigatur ad victoriam.

ÆGISTHUS.

Hei, hei, otototol!

CHORUS.

Hem, hem, papæ!

Quomodo res habet? quomodo transactum est in ædibus?
Recedamus a facinore, quod jam perpetratur,
ut horum malorum videamur insontes
esse; certaminis enim finis imponitur.

SERVUS.

Heu, prorsus heu mihi, domino interemto!
heu mihi iterum et denuo in tertiis ejulationibus!
Ægisthus non est amplius. At aperite
quam celerrime, et portas ædificii, ubi regina habitat,
obscibus relaxate: et vero valde robusto homine opus est,
non quo opem ferat interemto; quid enim? [tibus)
Væ væ! surdis clamo et temere dormientibus (indiligentia)
irrita verba loquor. Quorsum Clytæmnestra? quid agit?
Videntur nunc propemodum in aciem novaculi ejus
cervices casuras esse, ut in ultionem percutiatur.

CLYTÆMNESTRA.

Quid rei est? quem clamorem tollis in ædibus?

SERVUS.

Viventem a mortuis occidi dico.

CLYTÆMNESTRA.

Væ mihi! Intellexi verbum ex obscuris indiciis.
Dolis interibimus; quemadmodum dolis occidimus:
Det mihi aliquis quam citissime bipennem homicidiariam.
Sciamus: aut vincimus aut vincimur.
Eo usque enim in hoc malo pervenimus.

ORESTES.

Te etiam quaero. Huic vero satisfactum est.

CLYTÆMNESTRA.

Væ mihi! Occubuisti, carissime Ægisthe.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φιλεῖς τὸν ἄνδρα; τοιγὰρ ἐν ταύτῳ τάφῳ
808 εὖ κείσει. Θανόντα δ' οὔτι μὴ προδοῖς ποτὶ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐπίσχε, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἰδεσθαι, τέκνον,
μαστὸν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βρίζων ἅμα
οὐλοῖσιν ἐξήμαλξας εὐτραφέας γάλα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδῃ, τί δράσω; μητέρ' αἰδεσθῶι κτανεῖν;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

900 Ποῦ δὴ τὰ λοιπὰ Λοξίου μαντεύματα
τὰ πυθόχρηστα, πιστὰ δ' εὐορκώματα;
Ἄπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἔγοῦ πλέον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κρίνω σὲ νικᾶν, καὶ παραινεῖς μοι καλῶς.
Ἔπου, πρὸς αὐτὸν τόνδε σὲ σφάζει θεῶν.
908 Καὶ ζῶντα γὰρ νιν κρεῖσσον' ἡγήσω πατρός·
τούτῳ θανοῦσα συγχέομαι· ἐπεὶ φιλεῖς
τὸν ἄνδρα τοῦτον, δν δ' ἐχρῆν φιλεῖν στυγεῖς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐγὼ σ' ἐθρεψα, νῦν δὲ γηράναι θελω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πατροκτονοῦσα γὰρ ξυνοικήσεις ἐμοί;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

910 Ἡ μοῖρα τούτων, ὦ τέκνον, παραιτία.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ τόνδε τοῖνον μοῖρ' ἐπόρσυνεν μόρον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐδὲν σεβίζει γενεθλίου ἀράς, τέκνον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τεκοῦσα γὰρ μ' ἔρριψας εἰς τὸ δυστυχές.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτοι σ' ἀπέρριψ' εἰς δόμους δορυξένους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

918 Διχῶς ἐπράθην, ὦν ἐλευθέρου πατρός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ποῦ δὴθ' ὁ τίμος ὄντιν' ἀντεδεξάμην;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἰσχύνομαι σοι τοῦτ' ὀνειδίσαι σαφῶς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μή, ἀλλ' εἰφ' ὁμοίως καὶ πατρός τοῦ σοῦ μάτας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μὴ λεγῇ τὸν πονοῦντ' ἔσω καθημένῃ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

920 Ἄλγος γυναιξὶν ἄνδρος εἰργασθαι, τέκνον

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τρέφει δὲ γ' ἄνδρος μόχθος ἡμένας ἔσω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Κτενεῖν ἰοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σὺ τοι σεαυτὴν, οὐκ ἐγὼ, κατακτενεῖς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὅρα, φύλαξαι μητρός ἐγκότους κύνας.

ORESTES.

Amasne hominem? ideo in eodem tumulo
jacebis. Mortuum autem nullo modo prodideris.

CLYTÆMNESTRA.

Inhibe manum, o fili; hanc revere, gnate,
mammiæ, ad quam tu sæpe dormituriens simul
gingivis lac nutritorium suxisti.

ORESTES.

Pylade, quid faciam? matremne verear occidere?

PYLADES.

Ubinam tandem reliqua Apollinis oracula
Pythone edita et firmata sacramentis promissa?
Omnes potius hostes habere velis quam deos.

ORESTES.

Censeo potius esse tuam sententiam et recte mihi suades.
Sequere; juxta hunc ipsum te interficere volo.
Nam etiam viventem patre potius duxisti;
cum eo cuba mortua; quandoquidem amas
huic virum; quem vero oportuit amare, eum odisti.

CLYTÆMNESTRA.

Ego te nutriti, nunc vero senescere et remunerari a te

ORESTES.

Etenim patris mei interfectrix mecum habitares?

CLYTÆMNESTRA.

Parca, o fili, hujus criminis rea est.

ORESTES.

Etiā hanc eandem igitur Parca paravit.

CLYTÆMNESTRA.

Nihilne revereris diras matris, quam te peperit, o gnate?

ORESTES.

Nempe quum me pepereris, in miseriam me abjecisti.

CLYTÆMNESTRA.

Minime te abjeci, quum in hospitem domum mitterem.

ORESTES.

Peregre venditus sum liberi patris filius.

CLYTÆMNESTRA.

Ubi tandem est pretium, quod pro te accepi?

ORESTES.

Pudet me hoc tibi aperte exprobrare.

CLYTÆMNESTRA.

Ne te pudeat, at dic similiter patris tui delicta.

ORESTES.

Ne incusa foris laborantem, quum domi interim sedisti.

CLYTÆMNESTRA.

Miseria est mulieribus a viro removeri, fili.

ORESTES.

Nutrit vero viri labor domi desides.

CLYTÆMNESTRA.

Occidere, o fili, matrem tibi placet?

ORESTES.

Tu ipsa te, non ego, occides.

CLYTÆMNESTRA.

Vide, cave matris iracundas canes (i. e. Furias).

ΟΡΕΣΤΗΣ.

925 Τὰς τοῦ πατρὸς δὲ πῶς φύγω, παρεῖς τάδε;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔοικα θρηνεῖν ζῶσα πρὸς τύμβον μάτην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πατρὸς γὰρ αἴσα τόνδε σοδρίζει μόρον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἱ ἄνθρωποι τεκοῦσα τόνδ' ὄφιν ἐθρεψάμην.

Ἦ καὶ κάρτα μάντις οὐκ ὄνειράτων φόβος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

930 Ἐκάνεις γ' ὅν οὐ γρήν, καὶ τὸ μὴ χρεῶν πάθε.

ΧΟΡΟΣ.

Στένωμεν οὖν καὶ τῶνδε συμφορὰν διπλὴν.

Ἐπεὶ δὲ πολλῶν αἱμάτων ἐπήκρισε
τλήμων Ὀρέστης, τοῦθ' ὅμως αἰρούμεθα,
ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν.

935 Ἔμολε μὲν δίκαια Πριάμίδαις χρόνῳ, Στρ. α'.

βαρύδικος ποινά·

ἔμολε ἐς δόμον τὸν Ἀγαμέμνονος

διπλοῦς λέων, διπλοῦς Ἄρης.

Ἔλαβε δ' ἐς τὸ πᾶν

940 ὁ πυθογρήστας φυγᾶς.

Θεόθεν εὖ φραδαῖσιν ὠρμημένος

ἐπολολυξάτω δεσποσύνων δόμων

ἀναφυγὰς κακῶν καὶ κτεάνων τριβᾶς

ὑπὸ δυοῖν μισστόροισιν

945 δυσοίμου τύχας.

Ἔμολε δ' ἃ μέλει κρυπταδίου μάχας, Ἀντ. α'.

δολιόφρων ποινά·

ἔθιγε δὴ μάχα χερὸς ἐτήτυμος

Διὸς κόρα (Δίκαιαν δὲ νιν

950 προσαγορεύομεν

βροτοὶ τυχόντες καλῶς)

ὀλέθριον πνέουσ' ἐν ἐχθροῖς κότον·

† τάνπερ † ὁ Λοξίας ὁ Παρνασίος,

μέγαν ἔχων μυχὸν χθονὸς * *

* * *

955 * * *

* * *

* * *

* * *

* * *

* * ἐπ' ὄχθῃ

† ἄξειν † ἀδόλως δολίαν

βλαπτομένην ἐν χρόνοις θεῖσαν ἐποίχεται.

Κρατεῖται πῶς τὸ θεῖον παρὰ τὸ μὴ

ὑπουργεῖν κακοῖς.

960 Ἄξιον οὐρανοῦχαν ἀρχὰν σέβειν.

Πᾶρα τὸ ζῶς ἰδεῖν.

Μέγα τ' ἀπρηθέην ψάλιον οἴκων.

Ἀντ. β'.

Ἄναγε μὲν ὁμοί· πολλὸν ἄγαν χρόνον

χαμαιπετεῖς ἐκείσθ' αἰεὶ,

965 τάχα δὲ πανταλὴς χρόνος ἀμείψεται

πρόθυρα θυμάτων, ὅταν ἀπ' ἰστίας

ORESTES.

Patris vero Furias quomodo hac caedo omiſſa effugiam?

CLYTÆMNESTRA.

Videor mihi vivens frustra ad sepulcrum lamentari.

ORESTES.

Patris enim fortuna hanc tibi sortem affert.

CLYTÆMNESTRA.

Væ mihi, genitrix hunc serpentem alui.

Profecto præſagus fuit metus ex ſomniis exortus.

ORESTES.

Interfecisti quem non oportuit, et quod non oportet, patere.

CHORUS.

Defleamus etiam horum duplicem eandem :

postquam vero in multarum caedium fastigium pervenit
multa passus Orestes, hoc tamen precibus exposcimus,
ne oculus ardium prorsus extinctus intreat.

Venit Justitia Priamidis longo post tempore, graviter
ulciscens pœna; venit autem in domum Agamemnonis du-
plex leo, duplex Mars. Sumsit vindictam penitus expletam
Pythicis oraculis exul. Deorum admonitu qui feliciter hac
properavit, celebrato regiae domus effugium malorum con-
sumptionisque possessionum et infelicitis per duos vitiatorea
illatae fortunæ.

Venit, cui clandestina pugna cordi est, insidiosa pœna :
attigit in certamine manum Orestis vera Jovis filia adju-
rans (Justitiam vero eam appellant mortales, quum verum
nomen assecuti sint), perniciosam iram spirans adversus
hostes; quam Apollo Parnasius, qui magnum recessum te-
net in terræ umbilico * * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

μύσος πᾶν ἰάσῃ
καθαρμοῖσιν ἀτὰν ἱλατηρίοις.
Τύχῃ δ' εὐπροσωποκοίτῃ τὸ πᾶν
970 ἰδεῖν ἀκοῦσαι θρεομένοις
μέτοικοι δόμων πεισοῦνται πάλιν.
Πάρα τὸ φῶς ἰδεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἴδεσθε χώρας τὴν διπλὴν τυραννίδα,
πατροκτόνους τε δαμάτων πορθήτορας.
975 Σεμνοὶ μὲν ἦσαν, ἐν θρόνοις τόθ' ἤμεινοι,
φίλοι δὲ καὶ νῦν, ὥς ἐπεικᾶσαι πάθῃ
πάρεστιν, ὄρκος τ' ἐμμένει πιστώμασι.
Ξυνώμωσαν μὲν θάνατον ἀθλίῳ πατρὶ,
καὶ ξυνθανεῖσθαι· καὶ τὰδ' εὐόρκως ἔχει.
980 Ἴδεσθε δ' αὖτε, τῶνδ' ἐπήκοοι κακῶν,
τὸ μηχανήμα, δεσμὸν ἀθλίῳ πατρὶ,
πέδας τε χειρῶν καὶ ποδοῖν ξυνωρίδα.
Ἐκτείναντ' αὐτὸν, καὶ κύκλῳ παρασταδὸν
στείγαστρον ἀνδρῶν δειξασθ', ὥς ἰδῇ πατὴρ,
985 οὐχ οὐμός, ἀλλ' ὁ πάντ' ἐποπτεύων τάδε
Ἴλιος, ἀναγνα μητρός ἔργα τῆς ἐμῆς,
ὥς ἂν παρῇ μοι μάρτυς ἐν δίκῃ ποτὲ,
ὥς τόνδ' ἐγὼ μετῆλθον ἐνδίκῃς μόρον
τὸν μητρός· Αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω μόρον·
990 ἔχει γὰρ αἰσχυντήρος, ὥς νόμου, δίκην·
ἥτις ὃ ἐπ' ἀνδρὶ τοῦτ' ἐμήσατο στύγος,
ἐξ οὗ τέκνων ἤνεγχε' ὑπὸ ζώνῃν βάρος,
φίλον τέως, νῦν δ' ἐχθρόν, ὥς φαίνει, κακόν,
τί σοι δοκεῖ; μύραινά γ' ἢ ἐχιδν' ἔφυ,
995 σήπειν θιγοῦσ' ἂν ἄλλον, οὐ δαδηγμένον,
τόλμης ἕκατι καδίκου φρονήματος.
Τί νιν προσείπω, καὶ τύχῳ μάλ' εὐστομῶν;
ἄγρευμα θηρὸς, ἢ νεκροῦ ποδένδυτον
δροίτης κατασκήνωμα; δίκτυον μὲν οὖν·
1000 ἄρκυν δ' ἂν εἰποις καὶ ποδιστῆρας πέπλους.
Τοιοῦτον ἂν κτήσαιτο φηλήτης ἀνὴρ,
ξένων ἀπαιόλημα, κάργυροσταιρῇ
βίον νομίζων τῶδέ τ' ἂν δολώματι
πολλοὺς ἀναιρῶν πολλὰ θερμαίνει φρενί.
1005 Τοιάδε μοι ξύνοικος ἐν δόμοισι μὴ
γένοιτ'· ὀλοίμην πρόσθεν ἐκ θεῶν ἄπαις.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαὶ αἰαὶ μελέων ἔργων
στυγερῷ θανάτῳ διεπράχθης.
Ἐ δ', μένοντι δὲ καὶ πάθος ἀνθεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐδρασαν ἢ οὐκ ἴδρασε; μαρτυρεῖ δέ μοι
910 φῆρος τόδ', ὥς ἔβαψεν Αἰγίσθου ξίφος.
Φόνου δὲ κηκίς ξὺν χρόνῳ ξυμβάλλεται,
πολλὰς βαφὰς φθείρουσα τοῦ ποικιλματος.
Νῦν αὐτὸν αἰνῶ, νῦν ἀποιμύζω παρὼν,
1015 πατροκτόνον ὃ ὕφασμα προσφωνῶν τόδε.
Ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθος, γένος τε πᾶν,
ἄζηλα νίκης τῆσδ' ἔχων μιάσματα.

AŒCHYLUS.

bus, quibus noxæ remouentur, repulerit. Per fortunam autem visu auditu prorsus propitiam lamentantibus iniquial ædium (i. e. occisores) vicissim cadent. In promptu est illud lumen, quum malefici puniuntur, videre.

ORESTES.

Videte terræ duplicem tyrannidem,
patris mei interfectores ædiumque devastatores.
Venerabiles quidem erant, dum in solio regio sedebant,
amici vero etiam nunc sunt, ut conicere ex his quæ passi
licet, et jusjurandum in data fide permagnet. [sunt
Juraverunt enim infelici patri meo mortem inferre se velle
et una mori; et hoc jusjurandum religiose servatum est.
Videte vero etiam, qui horum malorum gnari estis,
hoc machinamentum, vinculum misero patri,
laqueum manuum pedumque duplices compedes.
Expandite vestem et circumcirca astantes
integumentum virile ostendite, ut videat pater,
non meus, sed ille, qui omnes has res inspicit,
Sol, incesta matris meæ facinora,
ut in judicio aliquando testis mihi adsit, testificans
me jure hanc perpetrasse eadem
matris; nam Ægisthi eadem non curo amplius:
habet enim adulteri pœnam, ut legis est.
Quæ vero hoc odiosum facinus adversus virum excogitavit,
ex quo susceptum liberorum onus sub cingulo gestabat,
tunc gratum, nunc hostile, ut apparet, malum,
quid tibi videtur? Muræna certe aut vipera nata est, [est,
ut putrefaciat si quem tetigerit, quamquam is non morsus
per immanem audaciam injustamque improbitatem.
Quomodo illud appellem, ut justo nomine nominem?
num plagam *captandæ feræ idoneam*, an mortui pedibus
labri velamen? rete certe est, [inditum
et cassem dicas pedesque latricans dolosum vestimentum.
Tale sibi latro paraverit
peregrinantium fraudator opibusque destitutam
ætatem agens: et si hoc doloso artificio
multos interficiat, in animo suo multum lætitia incalescat.
Talis uxor mihi in ædibus nunquam
contingat: inteream citius deorum voluntate sine liberis.

CHORUS.

Væ, væ, tristia facinora!
atroci morte confecta es.
Heu, heu, superstiti vero etiam calamitas efflorescit.

ORESTES.

Fecit an non fecit? Testimonium vero dat mihi
hoc vestimentum ab Ægisthi ense illud tinctum esse;
cædisque macula cum tempore congruit,
quæ multos colores variegatæ vestis corrumpit.
Nunc me laudo, nunc me deploro, quum hic adsim,
et alloquar hoc vestimentum quod patrem perdidit.
Desleo res perpetratas et cladem totumque genus
haud invidendo hujus victoriæ piaculo affectus.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐτις μερόπων ἀσινῇ βίον
διὰ πάντ' ἄτιμος ἀμείψεται.

1020 Ἐξ, μόχθος δ' ὁ μὲν αὐτίχ', ὁ δ' ἤξει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

† Ἄλλως ἂν εἰ δὴ † τοῦτ' ἄρ' οἷδ' ὅπη τελεῖ,
ὥσπερ ξὺν ἵπποις ἡμιστρόφου δρόμου
ἐξωτέρω. Φέρουσι γὰρ νικώμενον
φρένες δύσαρχοι. Πρὸς δὲ καρδίᾳ φόβος
1025 ἄδειν ἔτοιμος ἢ δ' ὑπορχεῖσθαι κότῃ.
Ἔως δ' ἔτ' ἐμῶν εἰμι, κηρύσσω φίλοις,
κτανεῖν τέ φημι μητέρ' οὐκ ἄνευ δίκης,
πατροκτόνον μίσημα καὶ θεῶν στύγος,
καὶ φίλτρα τόλμης τῆσδε πλειστηρίζουμι
1030 τὸν πυθόμαντιν Λοξίαν, χρήσαντ' ἐμοὶ
πράξαντι μὲν ταῦτ' ἐκτὸς αἰτίας κακῆς
εἶναι, παρέντι δ' οὐκ ἐρῶ τὴν ζημίαν.
Τόξω γὰρ οὐτις πημάτων προσίεται.
Καὶ νῦν ὁρᾷτέ μ', ὥς παρεσκευασμένος
1035 ξὺν τῷδε θαλλῷ καὶ στέφει προσίξομαι
μεσόμαλόν ὃ Ἴδρυμα Λοξίου πέδον
πυρός τε φέγγος ἀφθιτον κεκλημένον,
φεύγων τόδ' αἶμα κοινόν. Οὐδ' ἐφ' ἐστίαν
ἄλλην τραπέσθαι Λοξίας ἐφίετο.
1040 Τὰ δ' ἐν χρόνῳ μοι πάντας Ἀργεῖους λέγω
καὶ μαρτυρεῖν † μέλει' ὅσ' † ἐπορτύνθη κακὰ.
Ἐγὼ δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος,
ζῶν καὶ τεθνηκὼς τάσδε κληδόνας λιποῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εὖ γε πράξας μήτ' ἐπιζευχῆς στόμα
1045 φήμας πονηραῖς μήτ' ἐπιγλωσσῶ κακὰ,
ἐλευθερώσας πᾶσαν Ἀργεῖαν πόλιν,
δυοῖν δρακόντοιν εὐπετῶς τεμνὼν κάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄ δ. Διμῶαὶ γυναῖκες, αἶδε Γοργόνων εἰχὴν
φαιγιτῶνες καὶ πεπλεκτανημένα
1050 πυκνοῖς δράκουσιν οὐκ ἔτ' ἂν μέλαιμα' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνες σὲ δοῖαι, φίλτατ' ἀνθρώπων πατρί,
στροβοῦσιν; Ἴσχε, μὴ φοβοῦ νικῶν πολὺ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ εἰσὶ δοῖαι τῶνδε πημάτων ἐμοί.
Σαφῶς γὰρ αἶδε μητρός ἔγκοτοι χύνες.

ΧΟΡΟΣ.

1055 Ποταίνιον γὰρ αἶμά σοι χεροῖν ἔτι
ἐκ τῶνδ' εἰ τοι ταραγμὸς ἐς φρένας πίτνει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄναξ Ἀπόλλων, αἶδε πληθύνουσι δὴ,
κάξ ὁμμάτων στάζουσιν αἶμα δυσφιλές.

ΧΟΡΟΣ.

Εἴσω καθαυρὸς, Λοξίου δὲ προσθυγῶν
1060 ἐλευθέρῳ σε τῶνδε πημάτων χτίσει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἵμεῖς μὲν οὐχ ὁρᾶτε τάσδ', ἐγὼ δ' ὁρῶ.

CHORUS.

Nemo mortalium illam ætalem [igit.
per omne vitæ tempus, quum semel culpæ reus fuit, trans-
Heu heu, labor alius adest, alius instat.

ORESTES.

[sit,

Aliter hoc eveniat, si quidem scio, quem exitum habiturum
veluti cum equis extra curriculum equestre ulterius prove-
clum (i. e. hoc non inter usitatos limites continebitur, sed ultra
fines malum meum procedetur). Abripiunt enim victum me
sensus efflerati; atque cordi terror
ut occinat, jam est in promptu, et ut cum iracundia irruat.
Quam diu vero adhuc mentis compos sum, amicis prædico :
et matrem aio, haud injuria me occidisse, [bile odium,
patris mei eadē inquinatum piaculum deorumque detesta-
et qui me ad hanc audaciam incitaret, auctorem habeo
Apollinem, vatem Pythicum, qui mihi oraculo edidit,
si eadem perpetrassem, extra culpam invidiosam
me fore; sin prætermissem, non dico penam. [rit.
Arcu enim nemo ad malorum illorum atrocitatem pervenit.
Et nunc me videte, quomodo exornatus
cum hoc ramo lanaque ei circumvoluta aditurus sim
delubrum in medio terræ umbilico, Apollinis solum
sacrumque flammæ lumen, quod æternum vocatur,
dum reus sum cognati sanguinis profusi. Non vero ut ad
focum me converterem, Apollo mihi permisit. [alium aræ
Hæc vero temporis progressu mihi omnes Argivos affirmo
etiam testaturos, quam calamitosa mala a matre mihi pa-
Ego autem errabundus ex hac terra exterminatus [rata sint.
et vivus et mortuus hanc famam, me ultum esse patrem,

CHORUS.

[relicturos sum.

At bene quum rem transegeris, ne os tuum obstrinxeris
infaustis famæ vocibus neve maleominata verba proferas,
postquam totam Argivorum civitatem liberasti
duorum draconum capitibus strenue amputatis.

ORESTES.

Ah ah; servæ mulieres, en, hæ Gorgonum instar
pullis vestibus indutæ et crines implicatæ
crebris serpentibus; non amplius hic manserim.

CHORUS.

Quanam te opiniones, patri carissime hominum,
conturbant? Ne terreare, quum egregie victor sis.

ORESTES.

Non sunt hæ vanæ opiniones terrorum, quæ mihi obver-
Manifesto enim hæ sunt matris furiosæ canes. [santur.

CHORUS.

Recens enim sanguis manibus tibi adhuc hæret;
inde perturbatio in mentem tuam incidit.

ORESTES.

Rex Apollo, hæ augentur numero,
et ex oculis terribilem stillant sanguinem.

CHORUS.

Intus (in Apollinis templo) lustratio est; Apollinem au-
liberum te ab his malis reddes. [tem si attigeris,

ORESTES.

Vos has non videtis, at ego video;

Δαύνομαι δὲ, κούκ ἔτ' ἂν μείναιμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εὐτυχόης, καί σ' ἐποπτεύων πρόφρων
θεὸς φυλάσσοι καιρίοισι συμφοραῖς.

1065 Ὅδε τοι μέλ' ἄνδρ' οἱ τοῖς βασιλείοις
τρίτος αὖ χειμῶν
πνεύσας γονίας ἐτελέσθη.

Παιδόδοροι μὲν πρῶτον ὑπῆρξαν
μόχθοι τάλανές τε Θυέστου·

1070 δεύτερον ἄνδρ' οἱ βασιλείῃ πάθ'·
λουτροδάϊκτος δ' ὤλετ' Ἀχαιῶν
πολέμαρχος ἀνὴρ.

Νῦν δ' αὖ τρίτος ἤλθε ποθεν σωτήρ,
ἢ μόρον εἶπω.

1075 Ποῖ ὅτ' αὖ κρανεῖ, ποῖ καταλήξει
μετακοιμισθὲν μένος ἄτης;

exagitor autem, nec amplius manserim.

CHORUS.

At sis felix, et respiciens benevolus te
deus custodiat in gravissimis casibus.

Hæc regis ædibus

tertia rursus tempestas

irrumpebat generis transacta est.

Puerivoræ primum exortæ sunt

miseraeque ærummæ Thyestis;

deinde viri regis calamitates;

in balneo autem dilaniatus occidit Achivorum

dux belli.

Nunc vero rursus tertius alicunde venit sospitator,

an perniciem dicam?

Quorsum tandem finem habebit, quorsum desinet
consopita vis calamitatis?

EYMENIDÆS.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΥΘΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ.
ΑΠΟΛΛΩΝ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑΣ ΕΙΔΩΛΟΝ.
ΧΟΡΟΣ ΕΥΜΕΝΙΔΩΝ.
ΑΘΗΝΑ.
ΠΡΟΠΟΜΠΟΙ.

ΠΥΘΙΑΣ.

Πρῶτον μὲν εὐχῇ τῇδε πρεσβεύω θεῶν
τὴν πρωτόμαντιν Γαίαν· ἐκ δὲ τῆς Θέμιν,
ἣ δὴ τὸ μητρὸς δευτέρα τόδ' ἔζητο
μαντεῖον, ὡς λόγος τις ἐν δὲ τῷ τρίτῳ
6 λάχει, θελούσης, οὐδὲ πρὸς βίαν τινὸς,
Τιτανίς ἄλλῃ παῖς χθονὸς καθέζετο
Φοίβῃ, δίδωσι δ' ἡ γενέθλιον δόσιν
Φοίβῳ· τὸ Φοίβης δ' ὄνομα' ἔχει παρώνυμον.
Λιπὼν δὲ λίμνην Δηλίαν τε χοιράδῃ,
10 κέλσας ἐπ' ἀκτὰς ναυπόρους τὰς Παλλάδος,
ἐς τήνδε γαῖαν ἦλθε Παρνησοῦ θ' ἔδρας.
Πέμπουσι δ' αὐτὸν καὶ σεβίζουσιν μέγα
κελευθοποιοὶ παῖδες Ἥφαίστου, χθόνα
ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.
15 Μολόντα δ' αὐτὸν κάρτα τιμαλρεῖ λεῶς,
Δελφός τε χώρας τῆσδε πρυμνήτης ἀναξ.
Τέχνης δὲ νιν Ζεὺς ἐνθιον κτίσας φρένα
ἔει τέταρτον τόνδε μάντιν ἐν θρόνοισι
Διὸς προφήτης δ' ἐστὶ Λοξίας πατήρ.
20 Τούτους ἐν εὐχαῖς προιμιάζομαι θεούς.
Παλλὰς προναΐα δ' ἐν λόγοις πρεσβεύεται.
Σέβω δὲ νύμφας, ἐνθα Κορυκίς πέτρα
κοίλῃ, φίλορις, δαιμόνων ἀναστροφή.
Βρόμιος δ' ἔχει τὸν χῶρον, οὐδ' ἀμνημονῶ,
25 ἐξ οὔτε Βάκχαις ἐστρατήγησεν θεός,
λαγῶ δίκην Πενθεὶ καταρράφας μόρον·
Πλειστοῦ τε πηγὰς καὶ Ποσειδῶνος κράτος
καλοῦσα καὶ τέλειον ὕψιστον Δία
ἔπειτα μάντις εἰς θρόνους καθίζανω.
30 Καὶ νῦν τυχαῖν με τῶν πρὶν εἰσόδων μακρῶ
ἄριστα δοῖεν· καὶ παρ' Ἑλλήνων τινές,
Ἰτων πάλῳ λαχόντες, ὡς νομίζεται.
Μαντεύομαι γὰρ ὡς ἂν ἡγῆται θεός.
Ἥ δεινὰ λέξαι, δεινὰ δ' ὀφθαλμοῖς δρακεῖν
35 πάλιν μ' ἔπεμψεν ἐκ δόμων τῶν Λοξίου,
ὡς μήτε σωκεῖν μήτε μ' ἀκταίνειν στάσιν·
τρέχω δὲ χερσίν, οὐ ποδωκίᾳ σκελῶν·

EUMENIDES.

PERSONÆ FABULÆ.

PYTHIA DELPHICA.
APOLLO.
OBESTES.
CLYTÆMNESTRÆ SPECTRUM.
CHORUS EUMENIDUM.
MINERVA.
COMITES.

PYTHIA. (DELPHIS.)

Primum deorum hac prece adoro
Tellurem, primogeniam vatem; post hanc vero Themidem,
quæ secundo loco hoc matris tenuit
oraculum, ut fertur. Tertia autem
sortis vice, volente illa neque quoquam invito,
Titanis alia, Telluris filia, sedem occupavit,
Phœbe. Hæc vero natalitium donum dat
Phorbo, atque ex Phœbes nomine *Phæbus* nominatus est.
Relicta autem palude et rupe Delia, *Delia*,
postquam ad littora circumnavigata Minervæ appulit,
in hanc terram Parnasique sedem pervenit.
Prosequuntur vero illum summa dei veneratione
Volcani filii, viæ munitores, regionem
incultam cultura mitigantes.
Postquam huc venit, eximio eum honore populus colit
Delphusque hujus terræ præpotens dominus.
Artis vero divinæ Jupiter eum reddidit compote
quartumque hunc vatem in solio collocat,
Jovisque patris interpres est Loxias.
Hæc ego numina in precationis primordio invoco.
Pallas autem Pronæa imprimis a me vocibus solemnibus
nymphasque veneror, ubi Corycia rupes est [adoratur;
cava, avibus frequentata, deorum deverticulum.
Bromius vero locum tenet, cujus non sum immemor,
ex quo deus Baccharum comitatu bellum concitavit
Pentheoque, tanquam lepori, perniciem paravit.
Et Pliati fontes et Neptoni potentiam
et præpotentem supremum Jovem invocans
vaticinatura in sacra sede consido.
Et nunc mihi ut hæc precatio priorum ingressuum longe
felicissima contingat, *dii* dent; et si qui Græcorum adsint
consulturi, eunto ordine, qui sortito illis obtigit, ut moris est.
Vaticinor enim, quemadmodum deus mihi prævixit.
Profecto terribilia sunt dictu, terribilia aspectu oculis,
quæ retro me ex æde Apollinis exagitarunt,
ut *præ timore* neque valeam viribus nec stantem me *sed*
sed festino manibus, non crurum celeritate. [lineam,

δείσασα γὰρ γραῦς, οὐδὲν, ἀντίπαις μὲν οὖν.
 Ἐγὼ μὲν ἔρπω πρὸς πολυστεφῇ μυχόν·
 40 ὄρω δ' ἐπ' ὀμφαλῷ μὲν ἄνδρα θεομυσῇ
 ἔδραν ἔχοντα προστρόπαιον, αἷματι
 στάζοντα χεῖρας καὶ νεοσπαδὲς ξίφος
 ἔχοντ', ἑλαίας θ' ὑφιγένητον κλάδον,
 λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
 45 ἀργῇτι μαλλῶ. Τῇδε γὰρ τραυῶς ἔρω.
 Πρόσθεν δὲ τάνδρὸς τοῦδε θαυμαστὸς λόχος
 εἶδαι γυναικῶν ἐν θρόνοισιν ἤμενος.
 Οὗτοι γυναῖκας, ἀλλὰ Γοργόνας λέγω·
 οὐδ' αὖτε Γοργείοισιν εἰκάσω τύποις·
 50 εἶδόν ποτ' ἤδη Φινέως γεγραμμένας
 δεῖπνον φερούσας· ἄπτεροί γε μὴν ἰδεῖν
 αὗται, μέλιναι δ' ἐς τὸ πᾶν βδελύκτροποι·
 βέγκουσι δ' οὐ πλαστοῖσι φουσιάμασιν·
 ἐκ δ' ὀμμάτων λαίβουσι δυσφιλῇ βίανῃ·
 55 καὶ κόσμος οὔτε πρὸς θεῶν ἀγάλματα
 φέρειν δίκαιος οὔτ' ἐς ἀνθρώπων στέγας.
 Τὸ φύλον οὐκ ὀπωπᾷ τῆσδ' ὀμίλῃας,
 οὐδ' ἥτις αἶα τοῦτ' ἐπαύχεται γένος
 τρέφουσ' ἀνατὲλ μὴ μεταστένειν πόνων.
 60 Ἐάντεῦθεν ἤδη τῶνδε δεσπότη δόμων
 αὐτῷ μελέσθω Λοξίᾳ μεγασθενεῖ.
 Ἰατρόμαντις δ' ἐστὶ καὶ τερασκόπος,
 καὶ τοῖσιν ἄλλοις δωμάτων καθάρσιος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὗτοι προδώσω· διὰ τέλους δέ σοι φύλαξ
 65 ἔγγυς παρεστὼς, καὶ πρόσσω δ' ἀποστατῶν,
 ἐχθροῖσι τοῖς σοῖς οὐ γενήσομαι πέπων.
 Καὶ νῦν ἀλούσας τάσδε τὰς μάργους ὄρῃς.
 Ὑπῶ πεσοῦσαι δ' αἱ κατὰπτυστοι κόραι,
 γραῖαι, παλαιαὶ παῖδες, αἷς οὐ μίγνυται
 70 θεῶν τις οὐδ' ἀνθρώπος οὐδὲ θῆρ ποτε·
 κακῶν δ' ἕκατι κἀγένοντ'· ἐπεὶ κακὸν
 σκότον νέμονται Τάρταρόν θ' ὑπὸ χθονὸς,
 μισήματ' ἀνδρῶν καὶ θεῶν Ὀλυμπίων.
 Ὅμως δὲ φεύγε μηδὲ μαλθακὸς γένη.
 75 Ἐλῶσι γὰρ σε καὶ δι' ἡπείρου μακρᾶς
 βεβῶτ' ἀν' αἰὲν τὴν πλανοστιβῇ χθόνα,
 ὑπὲρ τε πόντου καὶ περιρρύτας πόλεις.
 Καὶ μὴ πρόκαμνε τόνδε βουκολούμενος
 πόνον· μολῶν δὲ Παλλάδος ποτὶ πτόλιν
 80 ἔκου παλαιὸν ἀγαθὸν λαβὼν βρέτας,
 κάκει δικαστὰς τῶνδε καὶ θελκτηρίου
 μύθους ἔχοντες μηχανὰς εὐρήσομεν,
 ὥστ' ἐς τὸ πᾶν σε τῶνδ' ἀπαλλάξαι πόνων.
 Καὶ γὰρ κτανεῖν σ' ἔπεισα μητρῶον δέμας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄναξ Ἀπόλλον, οἶσθα μὲν τὸ μὴ ἔδικεῖν
 85 ἐπεὶ δ' ἐπίστα, καὶ τὸ μὴ μελεῖν μάθε.
 Σθένος δὲ ποιεῖν εἴ περ ἐγγυὸν τὸ σόν.
 ΑΠΟΛΛΩΝ.
 Μέμνησο, μὴ φόβος σε νικάτω φρένας.

Metu perterrita enim anus nihil est, infanti sane par robore.
 Equidem accedo ad coronata penetralia,
 at video ad umbilicum (*in medio sacello*) virum deorum
 sedem tenentem, supplicem, sanguine [odio inquinatam
 manus madentem et recens strictum gladium
 præ se ferentem, olivæque alte crescentem ramum
 plurima lana sedulo circumvolutum,
 candido vellere. Sic enim perspicue explicabo.
 Ante hunc virum autem mirabilis cohors
 mulierum dormit sedens in solis.
 Non mulieres tamen eas, sed Gorgonas dixerim,
 nec rursus eas Gorgonum figuris comparaverim.
 Vidi aliquando jam *Harpyias* depictas Phinei
 dapem rapientes; inalatae tamen aspectu
 hæ sunt, atræ vero prorsus horribiles,
 stertunt autem non accessibili anhelitu,
 et ex oculis violentiam stillant inamabilem;
 atque vestitus est, qualem neque ad deorum simulacra
 afferre fas est neque in tecta hominum.
 Non novi genus cætus hujuscemodi;
 neque quænam terra talem sobolem gloriatur [muisse.
 quum sine calamitate nutritur, non ob acrimonas inge-
 Quæ inde consecutura sint, jam hujus sacri domino
 ipsi curæ sunt, Apollini præpotenti.
 Vates est qui malis medeatur, et portentorum gnarus
 et apud alios ædium lustrator.

ΑΠΟΛΛΩ.

Non te prodam, sed ad exitum usque custos tibi
 et prope adstans et vero procul remotus
 tuis hostibus non ero mollior.
 Et nunc captas sopore has prædæ avidas vides.
 Somno prostratæ vero sunt abominandæ puellæ
 canæ, grandævæ virgines, ad quas non accedit
 neque quisquam deorum, nec homo, neque unquam fera.
 Malorum vero etiam causa natæ sunt, quandoquidem malas
 tenebras incolunt et Tartarum subterraneum,
 odia hominum et deorum Olympiorum.
 Nihilo vero secius fuga neve animum despondeas
 (exagitabunt enim te etiam per longum terrarum tractum
 incedentem, per regionem, quam quoque tempore vagis
 trans mare et ultra circumfusas insulas), (cursibus peragras,
 neve procumbas hoc pastus
 labore; ubi vero ad Palladis urbem perveneris
 conside *ad aram supplex* antiquum simulacrum manibus
 ibique iudices et, quibus has placemus, [amplexus,
 orationes consecuti consilium inveniemus,
 quo ab his acrimnis prorsus te liberemus.
 Etenim ego tibi persuasi, ut matricidium perpetrare.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

O rex Apollo, acis sane injuriam non facere; [gligas.
 quandoquidem vero nosti, etiam disce ut supplicem de ne-
 Potentia enim tua satis spondet, ut bonum exitum afferat.

ΑΠΟΛΛΩ.

Memor esto; timor animum tuum ne vincito.

Σὺ δ', αὐτάδελφον αἷμα καὶ κοινοῦ πατρός,
90 Ἑρμῇ, φύλασσε· χάρτα δ' ὦν ἐπώνυμος
πομπαῖος ἴσθι, τόνδε ποιμαίνων ἐμὸν
ἱκέτην. Σέβει τοι Ζεὺς τόδ' ἐκ νόμων σέβας,
ὀρμώμενον βροτοῖσιν εὐπόμπῳ τύχῃ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εὔδοιτ' ἄν, ὦή, καὶ καθευδουσῶν τί δεῖ;
95 ἐγὼ δ' ὑπ' ἐμῶν ὧδ' ἀπητιμασμένη
ἄλλοισιν ἐν νεκροῖσιν, ὥς μὲν ἔκτανον,
ὄνειδος ἐν φθιτοῖσιν οὐκ ἐκλείπεται,
αἰσχρῶς δ' ἀλῶμαι· προύννεπ' ὅδ' ὑμῖν ὅτι
ἔχω μεγίστην αἰτίαν κείνων ὑπο·
100 παθοῦσα δ' οὕτω δεινὰ πρὸς τῶν φιλτάτων,
οὐδεὶς ὑπέρ μου δαιμόνων μηνίεται,
κατασφαγείσης πρὸς χειρῶν μητροκτόνων.
Ὅρα δὲ πληγὰς τάσδε καρδίας· σέθεν
εὐδουσα γὰρ φρὴν ὀμμασιν λαμπρύνεται·
105 ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος βροτῶν.
Ἦ πολλὰ μὲν δὴ τῶν ἐμῶν ἐλείξατε,
χοάς τ' δόλινους, νηφάλια μευλίγματα,
καὶ νυκτίσεμνα δεῖπν' ἐπ' ἰσχάρα πυρός
ἔθουσιν, ὄραν οὐδενὸς κοινὴν θεῶν.
110 Καὶ πάντα ταῦτα λάξ' ὄρω πατούμενα.
Ὅ δ' ἐξαλύξας οἴχεται νεβροῦ δίκην,
καὶ ταῦτα κούφως ἐκ μέσων ἀρκυστάτων
ὠρουσεν, ὑμῖν ἐγκατιλλάνας μέγα.
Ἀκούσαθ' ὥς ἔλεξα τῆς ἐμῆς περὶ
115 ψυχῆς, φρονήσατ', ὦ κατὰ χθονὸς θεαί.
Ὅναρ γὰρ ὑμᾶς νῦν Κλυταιμνήστρα καλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

(μυγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μύζοιτ' ἄν, ἀνὴρ δ' οἴχεται φεύγων πρόσω.
Φίλοις γὰρ εἰσιν, οὐκ ἴ μοι, ἴ προσίχτορες.

ΧΟΡΟΣ.

120 (μυγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄγαν ὑπνώσσεις, κοῦ κατοικτίζεις πάθος
φονεὺς δ' Ὀρέστης τῆσδε μητρός οἴχεται.

ΧΟΡΟΣ.

(ὠγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦζεις, ὑπνώσσεις, οὐκ ἀναστήσει τάχος;
125 Τί σοι πέπρακται πρᾶγμα πλὴν τεύχεϊν κακά;

ΧΟΡΟΣ.

(ὠγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἰπνός πόνος τε κύριοι συνωμόται
δεινῆς δρακαίνης ἐξεκέραναν μένος.

ΧΟΡΟΣ.

(μυγμός διπλοῦς ὀξύς.)

130 Λαβὲ λαβὲ λαβὲ λαβὲ, φράζου.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὅναρ διώκεις θῆρα, κλαγγαίνεις δ' ἄπειρ

Tu vero, fraterne sanguis atque ex eodem sanguine pro-
gnate,] Mercuri; fac eum custodias; certe vero, ut dominatus
fidus deductor esto, dum hunc pasces meum [es,
supplicem; admodum Jupiter tuum augustum munus reve-
quod mortalibus secundo commeatu contingit. [retur,

CLYTÆMNESTRA.

Dormiatis sane: hem, et dormientibus ecquid opus est?
Mihi vero a vobis ita neglectæ

inter alios mortuos eorum, quos occidi,
opprobrium apud inferos non desinit,
inhonestaque oberro: denuncio vero vobis me
maximo crimine ab illis premi.

Quum vero tam atrociam a carissimis perpressa sim,
nemo deorum est qui mea causa irascatur,
quamquam creta sum impiis matricidæ manibus.
Adspice vero has plagas cordi inflictas: tunc
dormiens enim animus oculis effulget;
luce vero Parca non est prospica mortalium.
Ac multa sane sacrificia a me oblata absorbuistis;
et libationes vino carentes, sobria molis delinimina
noctuque paratas dapes venerabiles in foco ignis
adelebam tempore, quod vobis cum nullo deorum com-
mune est (i. e. quo nulli deorum sacrificatur).
Atque hæc omnia pedibus proculcata video;
ille autem aufugiens hinnuli instar evasit,
et hoc quidem facili saltu ex mediis retibus
sese eripuit, valde vobis illudens.
Audite; nam de mea dixi
anima; resipite, o deæ quæ sub terra habitatis;
simulacrum enim vos nunc Clytæmnestra voco.

CHORUS.

(Susprium.)

CLYTÆMNESTRA.

Suspiretis sane: vir autem procul aufugiens evasit;
Meis enim sunt, non mihi, adjutores exorati.

CHORUS.

(Susprium.)

CLYTÆMNESTRA.

Nimium indulges somno, nec misere te calamitatis mere;
Orestes autem, hujus matris suæ interfector, fuga evasit.

CHORUS.

(Oh! oh! clamat.)

CLYTÆMNESTRA.

Oh, oh clamas? dormis? quin surges celeriter? [res?
Quod enim faciendum tibi destinatum est, nisi ut mala pa-

CHORUS.

(Oh! oh! clamat.)

CLYTÆMNESTRA.

Somnus et labor, opportuni conjurati,
Iremendæ serpentis vini confecerunt.

CHORUS.

(Duplex et acutum susprium.)

Cape, cape, cape, cape, adverte animum!

CLYTÆMNESTRA.

Per somnum feram persequeris et clangis oeu

κύων μέριμναν οὔ ποτ' ἐκλιπὼν πόνου.
Τί δρῆς; ἀνίστω, μή σε νικάτω πόνος,
μηδ' ἀγνοήσης πῆμα μαλθαχθεῖς ὕπνῳ.

135 Ἄλγησον, ἥ παρ' ἐνδίκῃς δνειδέσει
τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.
Σὺ δ' αἱματηρὸν πνεῦμα' ἐπουρίσασα τῷ,
ἀτμῷ κατισγναίνουσα νηδύος πυρὶ,
ἔπου, μάραϊνε δευτέρῳ διώγμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

140 Ἐγείρ', ἔγειρε καὶ σὺ τήνδ', ἐγὼ δὲ σέ.
Εὐδεις; ἀνίστω, κάπολακτίσας ὕπνον,
εἰδόμεθ' εἴ τι τοῦδε φροιμίου ματῆ.

Ἰοὺ ἰοῦ, πόπαξ. Ἐπάθομεν, φίλοι. Στρ. α'.
Ἦ πολλὰ δὴ παθοῦσα καὶ μάττην ἐγώ.
145 Ἐπάθομεν πάθος δυσαχὲς, ὦ πόποι,
ἄρεστον κακόν.

Ἐξ ἀρκύων πίπτωκεν, οἴχεται δ' ὁ θήρ.

Ἵπνῳ κρατηθεῖς ἄγραν ὤλισα.

Ἰὼ παῖ Διός, ἐπίκλοπος πέλει. Ἀντ. α'.

150 Νέος δὲ γράϊας δαίμονας καθιππάσω,
τὸν ἱκέταν σέδων ἄθεον ἄνδρα καὶ
τοκεῦσιν πικρὸν,

τὸν μητραλοῖαν δ' ἐξέκλεψας ὦν θεός.

Τί τῶνδ' ἱρεῖ τις δικαίως ἔχειν;

155 Ἔμοι δ' ὄνειδος ἐξ ὄνειράτων μολὼν Στρ. β'.

ἔτυψεν δίκην διτρηλάτου

μεσολαθεῖ κέντρῳ

ὑπὸ φρένας, ὑπὸ λοβόν,

πάρεστι μαστίχτορος,

160 δαίου δαμίου

βαρὺ τὸ περίδαρυ κρύος ἔχειν.

Τοιαῦτα δρῶσιν οἱ νεώτεροι θεοὶ Ἀντ. β'.

κρατοῦντες τὸ πᾶν δίκης πλέον

φονολιβῇ † θρόμβον †

165 περὶ πόδα, περὶ κάρη.

Πάρεστι γὰρ ὀμφαλὸν

προσδραχεῖν αἱμάτων

βλοσυρὸν αἰρούμενον ἄγος ἔχειν.

Ἐρεστίῳ δὲ, μάντι, σῶι μιάσματι Στρ. γ'.

170 μυχὸν ἔχραναι αὐτόσσυτος, αὐτόκλητος,

παρὰ νόμον θεῶν βρότεα μὲν τίσιν,

παλαιγενεῖς δὲ Μοῖρας φθίσας.

Κάκοί τε λυπρὸς, καὶ τόνουκ ἐκλύσεται, Ἀντ. γ'.

175 ὑπὸ τε γᾶν φυγῶν οὔ ποτ' ἐλευθεροῦται,

ποτιτρόπαιος ὦν δ' ἕτερον ἐν κάρη

μιάστορ' † αὐτ' ἐκεῖ † πάσεται.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἐξω, κελύω, τῶνδε δωματίων τάχος

180 χωρεῖτ', ἀπαλλάσσεισθε μαντικῶν μυχῶν,

μὴ καὶ λαβοῦσα πτηνὸν ἀργηστὴν ὄριν;

χρυσηλάτου θώμιγος ἐξορμώμενον,

ἀνῆς ὑπ' ὀλγους μέλαν' ἀπ' ἀνθρώπων ἀρρὸν,

ἔμοῦσα θρόμβους οὐδ' ἀρεῖαχυσας φόνου.

185 Οὔτοι δόμοισι τοῖσδε χρίμπεσθαι πρέπει·

canis, quum *fatigatus* curam indagandi nondum Intermit-
Ecquidnam agis? surge; labor ne te vincat, [sit.

neve ignores malum, quum sopore delinita sis.

Dolore movearis animo justis *meis* opprobriis incitata;
nam sunt cordatis ea pro stimulis.

Tu vero sanguineum halitum in illum efflans,
spiritu eum arefaciens, ventris igne,
sequero, attenua eum altera persecutione.

CHORUS.

Excita, etiam tu excita hanc; ego vero te.

Dormis? surge et depulso somno

experiamur, numquid hujus initii incassum sit.

Hei, hei, tate! malum passus sumus, amice.

Certe multa sane ego perpessa sum idque frustra.

Passus sumus grave damnum, cheu,

non ferendum malum.

Ex cassibus elapsa est, evasit fera.

Somno devicta prædam amisi.

Io! fili Jovis, versutus fur es.

Juvenis grandævas deas prostravisti,

supplicem pie protegens impium viram et
parentibus acerbum.

Matricidam vero tu, qui deus es, per furta nobis eripuisti.

Quid est horum, quod quis jure factum dicat?

Opprobrium ex somniis mihi oblatum

aurigæ modo me percussit

stimulo medium corpus penetrante

sub præcordiis, sub jecore.

Necesse est flagellatoris,

infesti carnificis

gravem, nimium gravem horrorem sustinere.

Hujusmodi facinora perpetrant juniores dii,

dum majorem exercent potentiam, quam justitia concedit,

circa grumum sanguine stillantem,

circa pedem, circa caput.

Licet terræ umbilicum

videre sanguinis

horrendo piaculo inquinatum.

Supplice vero, vates, tuo piaculo [casti,

penetralia tua inquinasti, quum ipse eum incitasti, ipse vo-

præter morem deorum res humanas coluisti,

antiquas vero Parcas perdidisti.

Et mihi *Apollo* acerbus est, nec hunc exsolvet,

neque si sub terram sugerit, unquam liberabitur:

cæde inquinatus supplex in suum caput sævientem

vindicem rursus illic inveniet.

APOLLO.

Foras, jubeo; ex hac æde celeriter

exite, facessite hinc ex fatidicis penetralibus,

ne etiam accepta alata celeri serpente (*i. e. sagitta*),

ab aureo neruo in te emissa

præ dolore atram ex hominibus deglutitam spumam ejicias,

grumos evomens, quos ex cæde linxisti.

Non vos decet his sedibus appropinquare,

ἀλλ' οὗ καρνηστήρες ὀφθαλμοῦργοι
 δίκαι, σφαγαί τε, σπέρματός τ' ἀποφθοραὶ
 παίδων, κακοῦ τε γλοῦνις, ἥδ' ἀκρωνία,
 λευσμόν τε καὶ μύζουσιν οἰκτισμόν πολὺν
 190 ὑπὸ ῥάχιν παγέντες. Ἄρ' ἀκούετε
 οἷας ἐρπῆς ἔστ' ἀπόπτυστοι θεοῖς
 στέργηθρ' ἔχουσai; πᾶς δ' ὑφηγεῖται τρόπος
 μορφῆς. Λέοντος ἀντρον αἵματορρόου
 οἰκεῖν τοιαύτας εἰκδς, οὐ χρηστηρίοις
 195 ἐν τοῖσδε πλησίοισι τρίβεσθαι μύσος.
 Χωρεῖτ' ἀνευ βοτῆρος αἰπολούμεναι.
 Ποίμνης τοιαύτης δ' οὔτις εὐφιλῆς θεῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Ἀπολλων, ἀντάκουσον ἐν μέρει.
 Αὐτὸς σὺ τούτων οὐ μεταίτιος πέλει,
 200 ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν ἔπραξας, ὥς παναίτιος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Πῶς δὴ; τοσοῦτο μῆκος ἔκτεινον λόγου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐχρησας ὥστε τὸν ξένον μητροκτονεῖν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἐχρησα ποινὰς τοῦ πατρὸς πέμψαι. Τί μῆν;

ΧΟΡΟΣ.

Κἀπειθ' ὑπέστης αἵματος δέκτωρ νέου.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

205 Καὶ προστραπέσθαι τοῦσδ' ἐπέστελλον δόμους.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ τὰς προπομποὺς δῆτα τάσδε λοιδορεῖς;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὐ γὰρ δόμοισι τοῖσδε πρόσφορον μολεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἔστιν ἡμῖν τοῦτο προστεταγμένον.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Τίς ἔδε τιμή; κόμπασον γέρας καλόν.

ΧΟΡΟΣ.

210 Τοὺς μητραλοῖας ἐκ δόμων ἐλαύνομεν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Τί γὰρ γυναικὸς ἦτις ἀνδρὰ νοσφίση;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἂν γένοιθ' ὁμιμος αὐθέντης φόνος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἦ καὶ ἄτιμα, καὶ παρ' οὐδὲν ἔρχεσθαι

Ἦρας τελείας καὶ Διὸς πιστώματα.

215 Κύπρις δ' ἄτιμος τῷδ' ἀπέρριπται λόγῳ,
 ὅθεν βροτοῖσι γίγνεται τὰ φίλτατα.

Εὐνὴ γὰρ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ μόρσιμος
 ἔρχου ὅτι μείζων τῇ εἰκῇ φρουρουμένη.

Εἰ τοῖσιν οὖν κτείνουσιν ἀλλήλους χαλᾶς

220 τὸ μὴ ἢ τίνεσθαι ἢ μὴδ' ἐποπτεύειν κότῳ,
 οὐ φημ' Ὀρέστην σ' ἐνδίκως ἀνδρῆλατεῖν.

Τὰ μὲν γὰρ οἶδα κάρτα σ' ἐνθυμουμένην,

τὰ δ' ἐμφανῶς πρᾶσσουσιν ἡσυχαιτέρην.

Δίκης δὲ Παλλὰς τῶνδ' ἐποπτεύσει θεά.

sed huc . capita amputantes, oculos effodientes
 quæstiones sunt, et supplicia, et genitalis fontis obstructio
 in pueris, malique ubertas et summa copia,
 et ubi lapidationem multamque lamentationem client
 dorso transfixi. Num auditis,
 cujusnam festivitatis vos diis invisæ deæ
 delicias habeatis? Eo ducit omnis habitus
 formæ vestræ. Leonis antrum sanguinariū
 habitare tales decet, non oraculis
 his vicinis pollutionem inferre.
 Exite sine pastore in vestris pascuis oberrantes.
 Tali vero gregi nemo deorum est benevolus.

CHORUS.

Rex Apollo, tu quoque audi me vicissim.
 Ipse tu horum facinorum perpetratorem non socius es, [mus.
 sed unus ea ipse ab omni parte perpetrasti, ut nocentissi-

APOLLO.

Qui tandem? eo usque, ut id explices, extende orationem.

CHORUS.

Oraculo edidisti, ut hic hospes matrem occideret.

APOLLO.

Edidi ut ultionem patris exigeret. Quid igitur?

CHORUS.

Et tum sanguinis recentis patronus exististi.

APOLLO.

Et supplicem eum ad hanc ædem confugere jussi.

CHORUS.

Et has ejus comites conviciis excipis?

APOLLO.

Non enim fas est vos ad hanc ædem accedere.

CHORUS.

At est hoc nobis demandatum.

APOLLO.

Quis est hic honos, quem memoras? Prædica præclarum

CHORUS.

[munus tuum.

Matricidas ex ædibus expellimus.

APOLLO.

[truncavit?

Quid enim? mulierisne interfectorem, quæ maritum ob-

CHORUS.

Talem eadem si quis perpetraret sua ipsius manu, ea non

APOLLO.

[esset consanguinea.

Certe inhonora nec ullo juris loco habes [jugii.

fida Junonis pronubæ Jovisque numine facta fœdera con-

Venusque suo honore fraudata hac oratione abjicitur,
 ex qua hominibus oriuntur gaudia carissima.

Conjogium enim viro mulierique fatis destinatum est
 et jurejurando sanctius est ab justitia monitum.

Si igitur conjugibus qui alter alterum occiderint, largiaris,
 ut ultio ab iis non exigatur, neque eos cum ira respicias,
 nego te jure Orestem exagitatum persequi.

In altera enim re te scio certe ira exasperatam esse,
 in altera vero manifesto lenius agere.

Sed utriusque causæ justitiā Minerva dea expendet.

ΧΟΡΟΣ.

223 Τὸν ἄνδρ' ἐκείνον οὐ τι μὴ λίπω ποτέ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Σὺ δ' οὖν δίωκε καὶ πόνον πλεον τίθου.

ΧΟΡΟΣ.

Τιμὰς σὺ μὴ σύντεμνε τὰς ἐμὰς λόγῳ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὐδ' ἂν διχοίμην ὥστ' ἔχειν τιμὰς σέθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγας γὰρ ἐμπας παρὰ Διὸς θρόνους λέγει
220 ἐγὼ δ', ἄγει γὰρ αἷμα μητρῶν, δίκας
μέτειμι τόνδε φῶτα κάκυνηγετῶν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἐγὼ δ' ἀρήξω τὸν ἱκέτην τε ῥύσομαι·
δεινὴ γὰρ ἐν βροτοῖσι καὶ θεοῖς πέλει
τοῦ προστροπαίου μῆνις, εἰ προδῶ σφ' ἐκὼν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

225 Ἄνασσ' Ἀθάνᾳ, Λοξίου καλεῦσμάσιν
ἦκω, δέχου δὲ πρεμενῶς ἀλάστορα,
οὐ προστρόπαιον οὐδ' ἀφοίδαντον χέρα,
ἀλλ' ἀμβλὺν ἤδη, προστετριμμένον τε πρὸς
ἄλλοισιν οἴκοις καὶ πορεύμασιν βροτῶν.

230 Ὅμοια χέρσον καὶ θάλασσαν ἐκπερῶν,
σώζων ἐφετμὰς Λοξίου χρηστηρίους,
πρόσειμι δῶμα καὶ βρέτας τὸ σὸν, θεά.
Αὐτοῦ φυλάσσωιν ἀναμένω τέλος δίκης.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶεν τόδ' ἐστὶ τάνδρὸς ἐκφανὲς τέκμαρ.

235 Ἐπεὶ δὲ μηνυτῆρος ἀφθέγκτου φρεσὶ
Τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν
πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκμαστεύομεν.
Πολλοὶς δὲ μόχθοις ἀνδροκμήσι φυσίχῃ
σπλάγχχον· χθονὸς γὰρ πᾶς πεποιμάνεται τόπος

240 ὑπὲρ τε πόντον ἀπτεροῖς πωτήμασιν
ἤλθον διώκουσ', οὐδὲν ὑστέρᾳ νεώς.
Καὶ νῦν δὲ ἐνθάδ' ἐστὶ που καταπτακῶν.

Ὅσμη βροτείων αἱμάτων με προσγεῖλθ'.

Ὅρα ἔρα μάλ' αὖ,

245 λεύσσειτον πάντα,
μὴ λάθῃ φύγῃ βᾶς
δ' ματροφόνος ἀτίτας.

Ὅδ' αὖτε γοῦν ἀλκὰν ἔχων, περὶ βρέτει
πλεχθεὶς θεᾶς ἀμβρότου,

250 ὑπόδικος θέλει γενέσθαι χειρῶν.

Τὸ δ' οὐ πάρεστιν αἷμα μητρῶν χαμαὶ,
δυσπυγόμενον, παπαῖ,
τὸ διερὸν πέδῳ χύμενον οἴχεται.

Ἄλλ' ἀντιδοῦναι δεῖ σ', ἀπὸ ζῶντος ῥοφεῖν
255 ἐρυθρὸν ἐκ μελίσιν πελάνων· ἀπὸ δὲ σοῦ
βοσκήν φεροίμαν πύματος δυσπότου·
καὶ ζῶντά σ' ἰσχνάνας ἀπάξομαι κάτω,
ἀντίποιν' ὡς τίνης μητροφόνος δῶας.

Ὅφει δὲ καὶ τις ἄλλον ἤλκεν βροτῶν,

260 ἢ θεὸν ἢ ξένον

CHORUS.

Illum virum nullo modo unquam dimisero.

APOLLO.

Tu sane cum persequaris laboremque tibi augeas.

CHORUS.

Tu vero noli oratione obtereere honores meos.

APOLLO.

Non ego sustinerem, ut abs te honores acciperem.

CHORUS.

Magnus enim nihilo secius juxta Jovis solium diceris;
ego autem (nam poscit me matris profusus sanguis) ultionem
ab hoc viro repeto eumque ut venatrix insequor.

APOLLO.

Ego autem ei opem feram supplicemque protegam;
nam gravis est inter homines atque inter deos
supplicis repudiati ira, si eum volens prodidero.

ORESTES. (ATHENIS.)

Minerva regina, Apollinis missu
ad te adveni; recipe vero benevola caedis reum,
non amplius *piaculo inquinatum* supplicem neque inex-
sed jam *fatigatum* satisque exercitatum [piatum manus,
aliis adibus et effusis lustrationibus mortalium. [V. 443 sq.]
Similiter terras atque mare peragrans
non immemor jassorum quam Apollo oraculo mihi edidit,
accedo ad tuam ardem tuamque simulacrum, dea.
Ilic manens judicii exitum exspecto.

CHORUS.

Agite, hoc est manifestum viri vestigium;
sequere proditoris muti indicia.

Vulneratum enim, ut canis hinnulum,
ex sanguine et cruentis guttis illum investigamus; [pitat
multis molestiis, quibus virum consecimus, fatigatum pal-
pectus; terræ enim unusquisque locus peragratus est,
et trans mare inalato volatu
vecta sum illum persequens, nihilo nave tardior.
Et nunc ille hic est alicubi delitescens.

Odor humani sanguinis me arridet.

Circumspice, circumspice iterum:
circumspicite omnia,
ne clam fuga evadat
matricida impunitus.

Ilic iterum auxilium nactus simulacrum
deæ immortalis amplexus

judicium cordis manibus ipsius perpetratæ subire vult.

Verum id non licet: sanguis maternus profusus
irreparabilis, papæ,

limpidus in solum effusus periit:

sed pro cæde pœnas te dare oportet, ut a viro sorbeam
rubrum ex membris libum; a te vero
cibum infandi potus auferam;

et postquam vivum te maceravi, te ad inferos abigam,
ut cordis maternæ pœnas luas.

Videbis vero etiam, si quis in alium mortalium deliquerit,
aut deum aut hospitem

τιν' ἀσεβῶν, ἢ τοκέας φίλους,
 ἔχονθ' ἕκαστον τῆς δίκης ἐπάξια.
 Μέγας γάρ Ἄδης ἐστὶν εὐθυνος βροτῶν,
 ἐνερθε χθονός,

275 δελτογράφῳ δὲ πάντ' ἐπωπῆ φρενί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ διδαχθεὶς ἐν κακοῖς ἐπίσταμαι
 πολλοὺς καθαρμούς, καὶ λέγειν ὅπου δίκη
 σιγᾶν ὅ' ὁμοίως. Ἐν δὲ τῷδε πράγματι
 φωνεῖν ἐτάχθην πρὸς σοφοῦ διδασκάλου.
 280 βρίζει γὰρ αἷμα καὶ μαραίνεται χερὸς,
 μητροκτόνον μῖασμα δ' ἐκπλυτον πέλει.
 Ποταίνιον γὰρ ὃν πρὸς ἐστίῃ θεοῦ
 Φοίβου καθαρμοῖς ἡλάθη χοιροκτόνοις.
 Πολὺς δέ μοι γένοιτ' ἂν ἐξ ἀρχῆς λόγος,
 285 ὅσοις προσῆλθον ἀδελφεῖ ξυνουσίᾳ.
 Χρόνος καθαιρεῖ πάντα γηράσκων ὁμοῦ.
 Καὶ νῦν ἀπ' ἀγνοῦ στόματος εὐφήμεως καλῶ
 χώρας ἀνασσαν τῆσδ' Ἀθηναίαν ἐμοὶ
 μολεῖν ἀρωγόν· κτήσεται δ' ἄνευ δορὸς
 290 αὐτόν τε καὶ γῆν καὶ τὸν Ἀργεῖον λεῶν,
 πιστὸν δικαίως ἐς τὸ πᾶν τε σύμμαχον.
 Ἄλλ' εἴτε χώρας ἐν τόποις Λιβυστικαῖς,
 Τρίτωνος ἀμφὶ χεῦμα γενεθλίου πόρου,
 τίθησιν ὀρθὸν ἢ κατηρεπῇ πόδα,
 295 φίλοις ἀρήγουσ', εἴτε Ψλεγραίαν πλάκα
 ὁράσῃς ταγοῦχος ὡς ἀνὴρ ἐπισκοπεῖ,
 ἔλθοι, κλύει δὲ καὶ πρόσσωθεν ὦν θεός,
 ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτοι σ' Ἀπόλλων οὐδ' Ἀθηναίας σθένης
 300 ῥύσαιτ' ἂν ὥστε μὴ οὐ παρημελημένον
 ἔρρειν, τὸ χαίρειν μὴ μεθόνθ' ὅπου φρενῶν,
 ἀναίματον βόσκημα, δαιμόνων σκιάν.
 Οὐδ' ἀντιφωνεῖς, ἀλλ' ἀποπτύεις λόγους,
 ἐμοὶ τραφεῖς τε καὶ καθιερωμένος.
 305 Καὶ ζῶν με δάσεις, οὐδὲ πρὸς βοιωτῶ σφαγεῖς
 ὕμνον δ' ἀκούσει τόνδε δέσμιον σέθεν.

Ἄγε δὴ καὶ χορὸν ἀψώμεν, ἐπεὶ
 μοῦσαν στυγεράν
 ἀπορρίνεσθαι δεδόκηκε,
 310 λέξαι τε λάχῃ τὰ κατ' ἀνθρώπους
 ὡς ἐπινωμᾶ στάσις † ἀμετέρα †,
 εὐθυδίκαιοι θ' ἡδόμεθ' εἶναι.
 Τὸν μὲν καθαρὰς χεῖρας προνέμοντ'
 οὔτις ἀπ' ἡμῶν μῆνις ἐφέρπει,
 315 ἀσινὴς δ' αἰῶνα διοιχνεῖ·
 ὅστις δ' † ἀλιτῶν † ὥσπερ δδ' ἀνὴρ
 χεῖρας φονίας ἐπικρύπτει,
 μάρτυρες ὀρθαὶ τοῖσι θανοῦσιν
 παραγιγνώμεναι πράκτορες αἵματος
 320 αὐτῷ τελέως ἐφάνημεν.

Μᾶτερ, ἃ μ' ἔτιχτες, ὦ μᾶτερ
 Νύξ, ἀλκοῖσι καὶ διδορκέσιν

Στρ. α'.

aut caros parentes imple negligens,
 unumquoniamque iusta poena affectum.
 Magnus enim Orcus est quarsitor mortalium.
 infra terram
 memorique animo omnia respicit.

ORESTES.

Equidem malis edoctus scio
 multas lustrationes et ubi fas sit loqui
 et tacere similiter. In hac autem causa
 dicere a sapienti magistro jussus sum.
 Consopitur enim sanguis et in manu exarescit,
 matricidique piaculum elutum est.
 Recens enim quom esset, ad aram dei
 Phœbi lustrationibus ablatum est porcis mactatis.
 Et longa mihi esset oratio, si ab initio repeterem,
 quot ego homines adierim, quibus præsentia mea nihil no-
 Tempus una senescens omnia eluit. [cuerit.
 Et nunc ex casto ore faustis precibus invoco
 Minervam, hujus terræ reginam, ut me
 auxillo suo juret. Comparabit autem sine hello
 et me ipsum et terram populumque Argivum
 juro sibi fidelem et in omnibus socium.
 At sive in oris regionis Libysticis
 circa fluenta Tritonis, natalitii fluvii,
 erecto pede inambulatur aut involutum habet pedem,
 amica dum opitulatur, sive Phlegæam planitiem
 sicut audax vir imperator revisit,
 veniat (audit vero e longinquo deus),
 ut ab his me malis liberet.

CHORUS.

Non te Apollo neque Minervæ potentia
 protexerit, ut non contumeliose abjectus
 pereas, ignarus ubi sit animi latititia,
 exsanguis animal, umbra celestium (i. e. ita te persequemur,
 ut sis animans sanguine carens et tanquam umbra celestium, qui
 sunt sine sanguine).
 Et ne contradicis quidem, sed omne verbum rejicis,
 qui mihi es nutritus atque devotus!
 Et vivus me pascas, non vero ad aram mactatus (i. e. etiam
 mihi eris victima qua pascar, nec opus est ut cadaris).
 Audies vero hunc hymnum, qui te constringet.

Agite dum, etiam chorum nectamus, quoniam
 horrendum carmen
 palam exhibere placuit,
 sortesque dicere, quemadmodum eas per homines
 cœtus noster distribuit,
 justasque nos esse dispensatrices gloriamur.
 Qui puras manus porrigit,
 in eum nulla a nobis profecta ira irruit,
 incolumisque vitam permeat.
 Quicumque vero, quom deliquit, ut hic vir,
 cruentas manus occulit,
 incorruptæ testes mortuis
 succurrentes exactrices sanguinis profusi
 ei cum vi et potestate apparuimus.

Mater, quæ me peperisti, o mater Nox, cæcis et videntibus
 (i. e. mortuis et vivis) poenam, audi: Latonæ enim filius

ποιάν, κλύθ'. Ὁ Λατοῦς γὰρ ἴνις μ' ἄτιμον τίθῃσι,
325 τόνδ' ἀφαιρούμενος πτώκα, ματρῶν ἀ-
γνισμα κύριον φόνου.

Ἐπὶ δὲ τῷ τεθυμένῳ
τόδε μέλος, παρακοπὰ,
330 παραφορὰ φρενοδαλῆς,
ὕμνος ἐξ Ἑρινύων,
δέσμιος φρενῶν, ἀφόρ-
μικτος, αὖθις βροτοῖς.

Τοῦτο γὰρ λάχος διανταῖα Ἀντ. α'.

335 Μοῖρ' ἐπέκλωσεν ἐμπέδως ἔχειν,
θνατῶν τοῖς ἂν αὐτουργίαι συμπέσωσιν μάταιοι,
τοῖς δμαρτεῖν, ὅρ' ἂν γὰν ἐπέλθῃ· θανῶν δ'

340 οὐκ ἄγαν ἐλεύθερος.
Ἐπὶ δὲ τῷ τεθυμένῳ
τόδε μέλος, παρακοπὰ,
παραφορὰ φρενοδαλῆς,
ὕμνος ἐξ Ἑρινύων,
345 δέσμιος φρενῶν, ἀφόρ-
μικτος, αὖθις βροτοῖς.

347 Γίγνομένοισι λάχη τάδ' ἐφ' ἁμῖν ἐκράνθη· Σ. β'.
350 ἀθανάτων δ' ἀπέχειν χέρας, οὐδέ τις ἐστὶ
συνδαίτωρ μετάκοινος.

Παλλεύκων δὲ πέπλων
ἄμοιρος, ἀκληρος ἐτύχθη.

Δωμάτων γὰρ εἰλόμαν
355 ἑνατροπὰς, ὅταν Ἄρης
τιθασὸς ὦν φίλον ἔλῃ·
ἐπὶ τὸν † ὧδ' ἰέμεναι
κρατερὸν ὄντα περ δμῶς †
μαυροῦμεν ἐφ' αἵματος νέου.

360 Σπυδομένην δ' ἀφελεῖν τινὰ τάσδε μερίμνας, Ἀ. β'.
θεῶν δ' ἀτέλειν ἐμαῖσι λιταῖς ἐπικραίνειν,

365 μηδ' ἐς ἀγκρισὶν ἐλθεῖν
(Ζεὺς γὰρ αἵματοσταγὴς
ἀξιόμισσον ἔθνος τόδε λίσσας
ἄς ἀπηξιώσατο),
μᾶλα γὰρ οὖν ἀλομένη
ἀγκαθεν βαρυπείῃ
370 καταφέρει ποδὸς ἀκμάν
(σφαλερὰ τανυδρόμοις
κῶλα), δύσφορον ἄταν.

373 Δόξαι τ' ἀνδρῶν καὶ μάλ' ἐπ' αἰθέρι σεμναὶ Σ. γ'.
ταχόμεναι κατὰ γὰν μινύθουσιν ἄτιμοι
376 ἡμετέραις ἐφόδοις μελανείμοσιν ὀρχησμοῖς τ' ἐπι-
φθόνοις ποδός.

Πίπτων δ' οὐκ οἶδεν τόδ' ἐπ' ἄφρονι λύμα. Ἀ. γ'.

Τοῖον ἐπὶ κνέφας ἀνδρὶ μύσος πεπόταται,
380 καὶ ὄνοφερὰν τιν' ἀγλὺν κατὰ δώματος αὐδᾷται
πολύστονος φάτις.

Μένει γὰρ· εὐμήχανοι Στρ. δ'.
δὲ καὶ τέλειοι, κακῶν
τε μνήμονες σεμναί,
καὶ δυσπαρήγοροι βροτοῖς,

honore me meo privat hanc serani mihi eripiens, matris
cædi ipsius illius sanguine expiandæ obnoxiam. Adversus
devotum *maleficum* hoc carmen, vesania, deliratio men-
tem pervertens, *canitur*, hymnus Furiarum, animum ob-
stringens, lyra alienus, tabes mortalibus.

Hanc enim sortem præpotens Parca, ut firmiter haberem,
mibi destinavit, ut quicumque mortalium homicidiis suis
ipsorum manibus facinorosa perpetraverint, eos persequer-
er, usque dum maleficus terram subierit: mortuus vero
non valde liber erit (*i. e. prorsus non a nobis liberabitur*).
Adversus devotum *maleficum* hoc carmen, vesania, delira-
tio mentem pervertens, *canitur*, hymnus Furiarum, ani-
mum obstringens, lyra alienus, tabes mortalibus.

Quum nasceremur, ista munera nobis demandata sunt;
a diis immortalibus autem manus nobis abstinendæ sunt,
neque quisquam nostrum conviva illorum epulis interest,
candidarumque vestium expers, excors facta sum; nam
ædium eversio mihi obtigit, quando Mars mansuetus (*i. e.*
non in bello) consanguineum amicum peremerit, in hunc
ita irruentes, quantumvis valeat, tamen juvenilem sangui-
nem abolemus.

Festinans autem, ut has curas cuidam exi nam deorum-
que immunitatem *ab his negotiis* per preces meas (*i. e.*
quibus ab his, qui injuria affecti sint, invocor) consti-
tuam neque in disquisitionem *judicii coram diis insti-*
tuendi veniam (Jupiter enim a suo commercio madentem
sanguine, odio dignum hunc certum nostrum amovit), ve-
hementer igitur desuper insiliens gravi pondere incidentem
pedis plantam infero (titubant crura longe fugientibus),
intolerabilem noxam.

Fastus virorum etiam ad cælum magnifico elatus sub
terram contabescit cum contemptu abjectus nostro vesti-
bus atris indutarum impetu saltationibusque pedis invol-
diosis.

Et quum cadit, ignorat se cecidisse præ amentie calami-
tate. Ad tales caligines usque piaculum in virum involat,
tenebriosamque nebulam in domum effusam multum ge-
mens ejus oratio commemorat.

Nam hoc certo manet: sumus efficaces et præpotentes,
malorumque memores venerandæ deæ, agroque placabiles
mortalibus, inhonorata, inculta munera persequentes, a diis

385 ἄτιμ' ἀτίετα δίομεναι
 λάχῃ θεῶν διχοστατοῦντ'
 ἀνηλίω λάμπα, δυσοδοπαίπαλα
 δερκομένοισι καὶ δυσομάτοις ἐμῶς.
 390 Τίς οὖν τάδ' οὐχ ἄζεται
 τε καὶ δέδοικεν βροτῶν,
 ἔμοῦ κλύων θεσμὸν
 τὸν μοιρόχραντον ἐκ θεῶν
 δοθέντα τέλει; Ἐπὶ δέ μοι
 γέρας παλαιὸν, οὐδ'
 395 ἀτιμίας κυρῶ, καίπερ ὑπὸ χθόνα
 τάξιν ἔχουσα καὶ δυσήλιον κνέφας.

ΛΘΗΝΑ.

Πρόσωθεν ἐξήκουσα κληδόνος βοῇν
 ἀπὸ Σκαμάνδρου γῆν καταρθατούμενῃ,
 ἣν ἔητ' Ἀχαιῶν ἄκτορες τε καὶ πρόμοι,
 400 τῶν αἰγμάλωτων χρημάτων λάχος μέγα,
 ἐνείμαν αὐτόπρεμνον εἰς τὸ πᾶν ἔμοι,
 ἐξάρετον δῶρημα Θεσίως τόκοις.
 ἔνθεν διώκουσ' ἔλθον ἄτρυτον πόδα,
 πτερῶν ἄτερ ροιβδοῦσα κόλπον αἰγίδος,
 405 κώλοισι ἀκμαίοις τόνδ' ἐπιζεύξασ' ὄχον.
 Καίην δ' ὀρώσα τήνδ' ὀμιλίην χθονὸς
 ταρβῶ μὲν οὐδὲν, θαῦμα δ' ὀμμασιν πάρα.
 Τίνες ποτ' ἔστέ; πᾶσι δ' ἐς κοινὸν λέγω,
 βρέτας τε τοῦμὸν τῷδ' ἐφημένῳ ξένῳ,
 410 ὅμῃς θ' ὀμοίας οὐδενὶ σπαρτῶν γένει,
 οὐτ' ἐν θεαῖσι πρὸς θεῶν ὀρωμένας
 οὐτ' οὖν βροτείοις ἐμπερεῖς μορφύμασι.
 Λέγειν δ' ἄμομφον ὄντα τοὺς πῆλας κακῶς
 πρόσσω δικαίων ἢδ' ἀποστατεῖ θέμις.

ΧΟΡΟΣ.

415 Πεύσει τὰ πάντα συντόμως, Διὸς κόρη.
 Ἥμεῖς γάρ ἔσμεν Νυκτὸς αἰαντὴς τέκνα.
 Ἄρα δ' ἐν οἴκοις γῆς ὑπαὶ κεκλήμεθα.

ΛΘΗΝΑ.

Γένος μὲν οἶδα κληδόνας τ' ἐπωνύμους.

ΧΟΡΟΣ.

Τιμάς γε μὲν δὴ τὰς ἐμὰς πεύσει τάχα.

ΛΘΗΝΑ.

420 Μάθοιμ' ἂν, εἰ λέγοι τις ἐμφανῆ λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Βροτοκτονοῦντας ἐκ δόμων ἐλαύνομεν.

ΛΘΗΝΑ.

Καὶ τῷ κτανόντι ποῦ τὸ τέρμα τῆς φυγῆς;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅπου τὸ χαίρειν μηδαμοῦ νομίζεται.

ΛΘΗΝΑ.

Ἥ καὶ τοιαύτας τῷδ' ἐπιρροίζει φυγὰς;

ΧΟΡΟΣ.

425 Φονεὺς γὰρ εἶναι μητρὸς τῆς ἰώσατο.

ΛΘΗΝΑ.

Ἄλλης ἀνάγκης οὔτινος τρέων κότον;

semota, solis luce non illustrata, inextricabilia vivis mortalis-
 que similiter.

Quis igitur mortalium hæc non verecundetur et reverea-
 tur, quum munus meum satis destinatum ac decorum
 potentia, ut eo penitus fungamur, mihi concessum audiat?
 Penes me vero antiquus honos est, nec dedecore affecta
 sum, etiamsi sub terra sedem tenebrasque sole carentes
 teneo.

MINERVA.

E longinquo vocis clamorem exaudivi
 a Scamandro, quum terram præoccuparem,
 quam Achivorum duces et proceres
 ex captis opibus magnam portionem
 ipsam funditus prorsus mihi propriam dedicaverunt,
 Thesei posteris selectum donum.
 Inde indefesso pede viam legens adveni
 sine alis ægidis sinum inflans,
 cruribus indefatigatis hoc vehiculum instruens.
 Novam vero quum hanc congregationem hujus terræ videam,
 terror quidem me non occupat; at miratio oculos tenet
 Quinam tandem estis? Omnibus hoc communiter dico,
 et huic hospiti, qui ad simulacrum meum consedit,
 nec vos ulli salorum generi similes esse aio,
 neque inter deas a diis conspici,
 neque rursus humanæ figuræ esse compares. [dicere
 Sed alii, quum causam reprehendendi non habeas, male
 procul est a justitia et acuitas inde distat.

CHORUS.

Comperies omnia breviter, filia Jovis.
 Nos enim sumus atræ Noctis filiae
 Diræ vero in nostris tectis sub terra vocamur.

MINERVA.

Genus novi nomenque, unde appellamini.

CHORUS.

At honores meos (munera nostra) statim comperies.

MINERVA.

Cognoscerem, si quis eos perspicue mihi diceret.

CHORUS.

Homicidas ex ædibus expellimus.

MINERVA.

Ei homicidæ ubinam est fugæ terminus?

CHORUS.

Ubi lætitiæ nullus locus conceditur.

MINERVA.

Etiamne huic ejusmodi fugam imponis?

CHORUS.

Quidni? matrem enim suam occidere ausus est.

MINERVA.

Nulliusne alius necessitatis servitium, si non fecisset, timuit?

ΧΟΡΟΣ.

Ποῦ γὰρ τοσοῦτο κέντρον ὥς μητροκτονεῖν;

ΑΘΗΝΑ.

Δυοῖν παρόντων ἡμισυς λόγος πάρα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ὄρκον οὐ δέξαιτ' ἂν, οὐ δοῦναι θέλει.

ΑΘΗΝΑ.

430 Κλύειν δικαίως μᾶλλον ἢ πράξει θέλεις.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δὴ, δίδαξον· τῶν σοφῶν γὰρ οὐ πένει.

ΑΘΗΝΑ.

Ὅρκους τὰ μὴ δίκαια μὴ νικᾶν λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἐξάεγχε, κρίνε δ' εὐθείαν δίκην.

ΑΘΗΝΑ.

Ἢ καὶ ἐμοὶ τρέποιτ' ἂν αἰτίας τέλος;

ΧΟΡΟΣ.

435 Πῶς δ' οὐ; σέβουσαί γ' ἀξίαν ἐπαξίων.

ΑΘΗΝΑ.

Τί πρὸς τὰδ' εἰπεῖν, ὦ ξέν', ἐν μέρει θέλεις;

Λέξας δὲ χώραν καὶ γένος καὶ ξυμποράς

τὰς σὰς, ἔπειτα τόνδ' ἀμυναθοῦ φόγον·

εἴπερ πεποιθὼς τῇ δίκῃ βρέτας τόδε

440 ἦσαι φυλάσσων ἐστίας ἀμῆς πίλας,

σεμνὸς προσίτωρ, ἐν τρόποις Ἰξίωνος·

τούτοις ἀμείβου πᾶσιν εὐμαθὲς τί μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄνασσ' Ἀθάνα, πρῶτον ἐκ τῶν ὑστάτων

τῶν σῶν ἐπῶν μέλτημ' ἀραιρήσω μέγχι.

445 Οὐκ εἰμὶ προστρόπαιος, οὐδ' ἔχει μῦθος

πρὸς χειρὶ τῇμ' ἐπὶ τὸν σὸν ἐφημένον βρέτας.

Τεχμήριον δὲ τῶνδ' σοι λέξω μέγα·

ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,

ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου

450 σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ.

Πάλαι πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερῶμεθα

οἴκοις καὶ βοτοῖς καὶ ῥυτοῖς πόροις.

Ταύτην μὲν οὕτω φροντίδ' ἐκποδῶν λέγω.

Γένος δὲ τοῦμὸν ὥς ἔχει πύσει τάχα.

455 Ἀργεῖός εἰμι, πατέρα δ' ἱστορεῖς καλῶς,

Ἀγαμέμνον' ἀνδρῶν ναυδατῶν ἀρμόστορα·

ξὺν ᾧ σὺ Τροίαν ἄπολιν Ἰλίου πόλιν

ἔθηκας. Ἐφθιθ' οὗτος οὐ καλῶς, μολὼν

εἰς οἶκον· ἀλλὰ νιν κελαινόφρων ἐμὴ,

460 μήτηρ κατέκτα, ποικίλοις ἀγρεύμασι

κρύψασα, λουτρῶν ἐξεμαρτύρει φόνον.

Κάγῳ κατελθὼν, τὸν πρὸ τοῦ φεύγων χρόνον,

ἔκτεινα τὴν τεκοῦσαν, οὐκ ἀρνήσομαι,

ἀντικτόνοις ποιναῖσι φιλότατου πατρός.

465 Καὶ τῶνδε κοινῇ Λοξίας ἐπαίτιος,

ἀλγῇ προφρωνῶν ἀντίκεντρα καρδίᾳ,

εἰ μὴ τι τῶνδ' ἐρξάιμι τοὺς ἐπαιτίους.

Σὺ τ' εἰ δικαίως εἴτε μὴ κρίνον δίκην·

πράξας γὰρ ἐν σοὶ πανταχῇ τὰδ' αἰνέσω.

CHORUS.

[leretur?

Ubi enim tantus stimulus est, quo ad matricidium impel-

MINERVA.

[est.

Duae partes quum adsint, alterius tantum oratio explicata

CHORUS.

At sacramentum non accipiat, qua in re me id dare vult
(i. e. vult Orestes iudicium subire; at ego volo hac in re coram ju-
dicibus rem disceptari).

MINERVA.

Juste audire maius, quam juste agere.

CHORUS.

Quomodo? doce. Prudentiae enim non es indiga.

MINERVA.

Sacramentis causam, quae injusta sit, victoriam obtinere

CHORUS.

[nego.

At causam inquire justumque institue iudicium.

MINERVA.

Num etiam causae directionem mihi committatis?

CHORUS.

Quidni? quum dignam digno munero veneremur.

MINERVA.

Quid ad haec, o hospes, pro tua causa vis dicere?

Patriam vero et genus casusque professus

tuos, deinde hoc a te crimen amoveas;

si quidem fretus tuae causae iustitia hoc simulacrum

amplexus juxta aram meam consedisti;

reverendus supplex ad modos Ixionis.

His responde omnibus, ut plane intelligam.

ORESTES.

Minerva regina, primum ex postremis

verbis tuis magnam curam tibi exinam.

Non piaculo inquinatus supplex sum, neque adhæret pollutio

manui mere, quum ad tuum simulacrum consederim.

Magnum huius rei testimonium tibi exhibebo.

Lex est ut homo caede pollutus nihil dicat,

priusquam viri opera sanguine expiatorio

mactatio receus lactentis pecudis eum cruentaverit.

Dudum hoc modo in aliis lustrati sumus

adibus et hostiis et effusis aquae rivulis.

Hanc igitur curam ita sublatam esse aio.

Genus autem meum quo modo se habeat, statim audies:

Argivus sum, patremque meum bene nosti, [derunt,

Agamemnonem, imperatorem virorum qui classem ascen-

quocum tu Trojam vastatam, Ilii urbem,

reddidisti. Perit ille non gloriose, reversus

domum, sed illum atro facinore insidias struens mea

mater occidit retibus vario artificio textis [mihī testaba'n·.

involutum: balneum cardem absenti tum, deinde reduci

Atque ego ex exilio redux, quum priore tempore exul luis-

occidi genitricem, non infitabor, [sem,

ut caede poenam pro carissimī patris caede exigerem. [linot,

Et horum factorum commuiter mecum Apollo culpam sua-

quum animo meo dolores tanquam stimulos denunciaret,

nisi hac poena fontes ulciscerer.

Tuque, utrum juste an non, causam iudica; [probabo.

commisissus enim tuae potestati ab omni parte quae statueris

ΑΘΗΝΑ.

- 470 Τὸ πρᾶγμα μείζον ἢ τις οἶεται τόδε
βροτὸς δικάζειν· οὐδὲ μὴν ἐμοὶ θέμις
φόνου διαιρεῖν ὄξυμηνίτου δίκας.
Ἄλλως τε καὶ σὺ μὲν κατηρυκῶς διμῶς
ἱκέτης προσήλθες καθαρὸς ἀβλαβῆς δόμοις.
475 [Ὅμως δ' ἄμομφον ὄντα σ' αἰροῦμαι πόλει.]
Αὐταὶ δ' ἔχουσι μοῖραν οὐκ εὐπέμπειλον,
καὶ μὴ τυχοῦσαι πράγματος νικηφόρου,
χώρᾳ μεταῦθις ἴος ἐκ φρονημάτων
πέδῳ πεσὼν ἄφερτος αἰανῆς νόσος.
480 Τοιαῦτα μὲν τὰδ' ἐστὶν ἀμρότερα μένειν,
πέμπειν δὲ δυσπήμεντ' ἀμηχάνως ἐμοί.
Ἐπεὶ δὲ πρᾶγμα δεῦρ' ἐπέσκηψεν τόδε,
φόνων δικαστὰς ὀρκίων αἰρουμένους
θεσμὸν τὸν εἰς ἅπαντ' ἐγὼ θέσω χρόνον.
485 Ὑμεῖς δὲ μαρτύριά τε καὶ τεκμήρια
καλεῖσθ' ἀρωγὰ τῆς δίκης ὀρκώματα.
Κρίνασα δ' ἀστῶν τῶν ἐμῶν τὰ βέλτατα
ἤξω, διαιρεῖν τοῦτο πρᾶγμ' ἐτητύμως,
ὄρκον περῶντας μὴδὲν ἐχθρὸν φρεσίν.

ΧΟΡΟΣ.

- 490 Νῦν καταστροφὰὶ νέων Στρ. α'.
θεσμίων, εἰ κρατήσῃ δίκη τε καὶ βλάβη
τοῦδε μητροκτόνου. [τούς.
495 Πάντας ἤδη τόδ' ἔργον εὐχερεῖα συναρμόσει βρο-
Πολλὰ δ' ἔτυμα παῖδότρωτα
πάθεια προσμένει τοκεῦ-
σιν, μετὰ τ' αὖθις ἐν χρόνῳ.
Οὔτε γὰρ βροτοσκοπῶν Ἄντ. α'.
500 μαινάδων τῶνδ' ἐφέρει κότος τις ἐργμάτων·
πάντ' ἐρήσω μόρον. [λας καχὰ
Πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλοθεν, προσηκῶν τὰ τῶν πέ-
505 λῆξιν ὑπόδυσιν τε μόχθων
† ἀχεῖα τ'· † οὐ βέβαια τλά-
μων δὲ μάταν παρηγορεῖ.
Μηδέ τις κυκλησκέτω Στρ. β'.
ξυμπορᾷ τετυμμένος,
610 τοῦτ' ἔπος θροοῦμενος,
ὃ δίκη, ὃ θρόνοι τ' Ἐρινι κα
Ἐαυτὰ τις τάχ' ἂν πατήρ
ἢ τεκοῦσα νεοπαθῆς
615 οἶκτον οἰκτίσας, ἐπει-
δὴ πίτνει δόμος δίκας.
Ἔσθ' ὅπου τὸ δεινὸν εὔ
καὶ φρενῶν ἐπίσκοπον Ἄντ. β'.
† δεῖ μένειν † καθήμενον.
620 Ξυμφέρει σωφρονεῖν ὑπὸ στένει.
Ἦς δὲ μὴδὲν ἐν φάει
καρδίας ἀνατρέφων
ἢ πόλις βροτὸς ἢ δμοί-
625 ως ἔτ' ἂν σέβοι δίκην;
Μήτ' ἀναρχτον βίον Στρ. γ'.
μήτε δεσποτούμενον

MINERVA.

- Causa major est quam ut quis forte eam
mortalis putet se judicare posse; nec mihi fas est
cardis, quæ adhuc gravi ira flagret, causam cognoscere,
præsertim quum tu, patrata quidem cæde, tamen
purus supplex ædibus innocuus veneris;
atque ita crimine liberum in urbe te recipio.
Hæc vero non eam muneris sortem obtinent, quam facile
et si in judicio victoriam non adeptæ erunt, [rejeceris,
terræ in posterum virus ex præcordiis
in hoc solum profusum intolerabilis æmpiterna pestis est.
Hæc quidem sunt ejusmodi, ut utraque conditio certo maneat
(i. e. ut neque Orestes neque Furia rejici possint),
nec vero habeo quomodo, damnosa quæ sint, removeam
(i. e. quomodo ab hac terra iram Furiarum, in judicio si victæ
Quoniam vero res huc pervenit, [erunt, abstinere).
judices capitalium jurejurando obstrictos,
institutum in omne tempus mansurum, constituam.
Vos vero et testimonia et indicia probabilia [adjuvatur.
in rem vestram comparate, quibus jurejurando addito causa
Postquam vero ex meis civibus optimos elegero,
huc rursus adero, ut hoc negotium recte dirimant,
jusjurandum datum nulla in re, ut qui injusti quid animo
CHORUS. [contineant, migrantes.

Nunc antiquæ justitiæ eversio per nova instituta ere-
nit, si et causa et poxa hujus matricidæ victoriam obti-
nebit. Hoc facinus jam omnes mortales adiget, ut manus ad
facinora promptas habeant; multæ vero haud falsæ a liberis
illatæ calamitates parentibus imminet, rursusque tempore
insequenti.

Neque enim harum Furiarum in homines animadverten-
tium ira aliqua scelera posthac consequetur. Omne satum
(i. e. omne scelus, quo quis vita privetur) permittam.
Comperiet alius aliunde, quum a propinquis accepta mala
gemat, cessationem perfugiumque ærumnarum atque
remedia (i. e. alius ab alio audiet, quo mala finiantur
aut fugiantur et remedium eis pareatur); incerta autem
solatia miser frustra affert (i. e. unusquisque miser liben-
ter audiet solatium, quod ei non vanum esse videatur;
at dum quærit opem, incerta pro certis habet. Miserrum
est vero, quod opus est solatiis inutilibus).

Nemo vero gravi casu afflictus hæc verba pronuncians
clamato: O justitia, o sedes Furiarum! Hæc mox pater
aliquis vel genitrix recenti calamitate affecta cum lamentis
gemat, postquam justitiæ domos corrui.

Est ubi terror recte se habeat animique gubernator firmiter
insidens manere debeat. Salutare est sapere discere per
suspiria. Quis est enim qui quum nihil timoris in serena
luce felicitatis in pectore retineat, sive civitas, sive mortalis
similiter, in posterum justitiam pie colat?

Neque licentiæ plenam neque dominatione oppressam

αἰνέσῃς. Παντὶ μέσω τὸ κράτος θεὸς ὤπασεν,
 630 ἄλλ' ἄλλα δ' ἐπορεύει.
 Ξύμμετρον δ' ἔπος λέγω.
 δυσσεβίας μὲν ὕβρις τέκος ὡς ἐτύμως
 635 ἐκ δ' ὑγείας
 φρενῶν δ' πᾶσιν φίλος
 καὶ πολύευκτος ὄλβος.
 Ἐς τὸ πᾶν δέ τοι λέγω, Ἄντ. γ'.
 βωμὸν αἰδέσσι δίκας
 640 μηδέ νιν κέρδος ἰδὼν ἀθέω ποδὶ λάξ ἀτί-
 σης· ποινὰ γὰρ ἐπέσται,
 κύριον μένει τέλος.
 645 Πρὸς τάδε τις τοκέων σέβας εὖ προτίων,
 καὶ ξενότιμους
 ἐπιστροφᾷς δωμάτων
 αἰδόμενός τις ἔστω.
 650 Ἐκ τῶνδ' ἀνάγκας ἄτερ Στρ. δ'.
 δίκαιος ὢν οὐκ ἀνολβός ἐσται·
 πανώλεθρος δ' οὐ ποτ' ἂν γένοιτο.
 Τὸν ἀντίτολμον δέ φαμι παρβάταν
 τὰ πολλὰ παντόφυρτ' ἄνευ δίκης
 655 βιαίως ξὺν χρόνῳ καθήσειν
 λαῖρος, ὅταν λάβῃ πόνος θραυομένης κεφαλῆς.
 Καλεῖ δ' ἀκούοντας οὐ- Ἄντ. δ'
 δὲν ἐν μέσῃ δυσπαλεῖ τε δίνῃ.
 660 γελᾷ δὲ δαίμων ἐπ' ἀνδρὶ θερμῷ,
 τὸν οὐ ποτ' αὐχοῦντ' ἰδὼν ἀμηχάνοις
 εὐαίς † λαπαδῶν, † οὐδ' ὑπερθέοντ' ἄκραν·
 δι' αἰῶνος δὲ τὸν πρὶν ὄλβον
 665 ἔρματι προσβαλὼν δίκας ὤλετ' ἀχλαυστος, αἰστος.

ΑΘΗΝΑ.

Κήρυσσε, κῆρυξ, καὶ στρατὸν κατειργαθοῦ.
 Ἦ τ' οὖν** διάτορος Τυρσηνικῇ
 σάλπιγγι, βροτείου πνεύματος πληρουμένη,
 ὑπέρτονον γήρυμα φαινέτω στρατῷ.
 670 Πληρουμένου γὰρ τοῦδε βουλευτηρίου
 σιγᾶν ἀρήγει καὶ μαθεῖν θεσμούς ἐμούς
 πόλιν τε πᾶσαν εἰς τὸν αἰκνῇ χρόνον
 καὶ τόνδ', ὅπως ἂν εὖ καταγνωσθῇ δίκη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Ἀπολλών, ὦν ἔχεις αὐτὸς κράτει.
 675 Τί τοῦδε σοὶ μέτεστι πράγματος λέγε.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Καὶ μαρτυρήσων ἔλθων· ἐστὶ γὰρ δόμων
 ἱεστῆς δὲ ἀνὴρ καὶ δόμων ἐφέστιος
 ἐμῶν· φόνου δὲ τοῦδ' ἐγὼ καθάρσιος,
 καὶ ξυνδικήσων αὐτόν· αἰτίαν δ' ἔχω
 680 τῆς τοῦδε μητρὸς τοῦ φόνου. Σὺ δ' εἰσαγε
 ὅπως ἐπίστα, τὴν δὲ κύρωσον δίκην.

ΑΘΗΝΑ.

Ἵμῶν δ' μῦθος, εἰσάγω δὲ τὴν δίκην·
 δ' γὰρ εὐώκων πρότερος ἐξ ἀρχῆς λέγων
 γένοιτ' ἂν ὀρθῶς πράγματος διδάσκαλος.

vitam laudaveris. Cuique mediocritati deus palmam pro-
 buit, alia alio autem modo intuetur. Congruum cum veri-
 tale verbum dico : impietatis filia est superbia quam ve-
 rissime; ex sanitate mentis vero nascitur omnibus grata
 multumque expetita felicitas.

Omnium vero maxime præcipio, ut justitiæ aram reve-
 rearis, neve eam lucrum spectans impio pede proteras. Pœna
 enim sequetur, definitus manet exitus. Proinde unusquisque
 sanctam parentum reverentiam colat, hospitumque ad do-
 mum deferentium honorificum accessum revereatur.

Quo facto sine ulla necessitate quum justus sit, non erit
 infelix, neque prorsus unquam calamitatibus interibit. Obs-
 tinacem vero transgressorem, qui omnia præter justitiæ
 commixta confundat, vi coactum postero tempore vela aio
 contracturum esse, quando calamitas fractas antennas in-
 vaserit.

Invocat vero non audientes in medio ineluctabilique vor-
 tice; irridet autem deus viro ad facinus fervido, quando
 eum, quum nunquam exspectaverit, inextricabili perniciæ
 subactum nec jam altum superantem videt. In perpetuum
 vero priorem felicitatem in scopulum justitiæ illidens inde-
 fectus, perditus perit.

MINERVA.

Prædica, præco, et coge populum.
 Et hæc..... aures penetrans Tyrrenica
 tuba humano spiritu impleta
 clarisonum clamorem edat populo.
 Quum enim hoc concilium jam cogitur,
 tacere præstat measque leges percipere
 et totam urbem in omne posterum tempus
 et hunc, ut causa recte justeque judicetur.

CHORUS.

Rex Apollo, in iis, quæ tibi obtigerunt, exerce imperium
 Quid hoc negotium ad te pertinet? dic.

APOLLO.

Et testimonium daturus veni (est enim ædis meæ
 hic vir supplex et in domo consedit
 mea, cumque ab hac corde lustravi),
 et una causam dicturus; crimen vero habeo,
 quod matrem hic occidit. Tu vero contestare causam,
 prouti scis, litemque hanc discepta.

MINERVA.

Vobis prior dicendi locus conceditur (contestor vero litem);
 accusator enim prior ab initio causam dicens,
 qua de re agatur, jure doceat.

ΧΟΡΟΣ.

185 Πολλὰ μὲν ἔσμεν, λέξομεν δὲ συντόμως.
Ἔπος δ' ἀμείβου πρὸς ἔπος ἐν μέρει τιθεῖς.
Τὴν μητέρ' εἰπέ πρῶτον εἰ κατέκτονα·

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐκτεῖνα· τούτου δ' οὔτις ἄρνησις πάλει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

190 Οὐ κειμένῳ πῶ τόνδε κομπάζεις λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπεῖν γε μέντοι δεῖ σ' ὅπως κατέκτανες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέξω. Ξιφουλκῶ χειρὶ πρὸς δέρην τιμῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς τοῦ δ' ἐπείσθης καὶ τίνος βουλεύμασι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τοῖς τοῦδε θεσφάτοισι· μαρτυρεῖ δέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

195 Ὁ μάντις ἐξηγεῖτό σοι μητροκτονεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ δεῦρό γ' αἶε τὴν τύχην οὐ μέμρομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἰ σε μάρφει ψῆφος, ἄλλ' ἐρεῖς τάχα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέποιθ', ἀρωγὰς δ' ἐκ τάφου πέμπει πατήρ.

ΧΟΡΟΣ.

Νεκροῖσι νυν πέπεισθι μητέρα κτανών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

200 Δυσὶν γὰρ εἶχε προσβολὰς μισμμάτων.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δὴ; δίδαξον τοὺς δικάζοντας τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀνδροκτονοῦσα πατέρ' ἐμὸν κατέκτανε.

ΧΟΡΟΣ.

Τοιγὰρ σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐλευθέρα φόνου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δ' οὐκ ἐκείνην ζῶσαν ἤλαυνες φυγῇ;

ΧΟΡΟΣ.

205 Οὐκ ἦν δμαιμος φωτὸς ὃν κατέκτανεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ δὲ μητρὸς τῆς ἐμῆς ἐν αἵματι;

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ σ' ἔθρεφεν ἐντὸς, ὧ μαιζόνε;

ζώνης; ἀπέύγει μητρὸς αἷμα φίλτατον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦδη σὺ μαρτύρησον. Ἐξηγοῦ δέ μοι,

210 Ἄπολλον, εἰ σφε σὺν δίκῃ κατέκτανον.

Δράσαι γὰρ ὥσπερ ἐστὶν οὐκ ἀρνούμεθα·

ἀλλ' εἰ δικαίως εἶτε μὴ τῇ σῇ φρενὶ

δοκεῖ τόδ' αἷμα κρῖνον, ὥς τούτοις φράσω.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Λέξω πρὸς ὑμᾶς τόνδ' Ἀθηναίης μέγαν

215 θεσμὸν δικαίως, μάντις ὢν ὃν ὧ ψεύσομαι.

CHORUS.

Multæ quidem sumus; breviter vero causam explicabimus

Ad verbum vero verbo responde alternis dicens.

Matrem dic primum an interfeceris.

ORESTES.

Interfeci : hanc rem non infitiabor.

CHORUS.

Unum hoc est ex tribus luctationibus.

ORESTES.

Nondum prostrato me hæc verba jactas.

CHORUS.

Dicendum est tibi profecto, quomodo occideris.

ORESTES.

Dico; ensifera manu jugulum ejus confodi.

CHORUS.

A quo vero impulsus es et cujusnam consiliis?

ORESTES.

Hujus oraculis; ejus rei hic mihi testis est.

CHORUS.

Vatesne tibi auctor fuit, ut matrem occideres?

ORESTES.

Atque hucusque semper fortunæ meæ me non pernituit.

CHORUS.

Verum si suffragium te corripuerit, alia dices illico.

ORESTES.

Bene spero; auxilium vero ex sepulcro mittit pater.

CHORUS.

Confide igitur mortuis, matrem quum occideris.

ORESTES.

Duorum illa piaculorum criminibus tenebatur.

CHORUS.

Quomodo? doce hanc rem judices.

ORESTES.

Maritum quum occideret, patrem meum occidit.

CHORUS.

Tu tamen vivis, illa vero, quia occisa est, crede patrata

[libera est.]

ORESTES.

Quid vero illam, quum viveret, non in fugam expulisti?

CHORUS.

Non erat consanguinea viri quem occidit.

ORESTES.

Egone vero sum matris meæ consanguineus?

CHORUS.

Quomodo enim te sub zona, o matricida,

nutrivit? Infitiarisne matris carissimum sanguinem?

ORESTES.

Jam tu mihi exhibe testimonium; explica vero mihi,

Apollo, an eam jure interfecim.

Nam interfecisse eam, ut est, non negamus;

at utrum jure an minus animi tui judicio

profusus sanguis videatur, id explica, ut his dicam.

APOLLO.

Dicam vobis, huic magno Minervæ

[cam.]

consilio jure instituto; vates vero quum sim, non falsa di-

Οὐπώποτ' εἶπον μηχανικοῖσιν ἐν θρόνοισ,
οὐκ ἀνδρὸς, οὐ γυναικὸς, οὐ πόλεως πέρι,
δὲ μὴ 'κέλευσε Ζεὺς Ὀλυμπίων πατὴρ.
Τὸ μὲν δίκαιον τοῦθ', ὅσον σθένει, μαθεῖν,
620 βουλῇ πιφαύσκω δ' ὑμῖν ἐπισπένθαι πατρός.
Ὅρκος γὰρ οὔτι Ζηνὸς ἰσχύει πλέον.

ΧΟΡΟΣ.

Ζεὺς, ὡς λέγεις σὺ, τόνδε χρησμὸν ὤπασε,
φράζειν Ὀρέστη τῷδε τὸ πατρὸς φόνον
πράξαντα μητρὸς μηδαμοῦ τιμὰς νέμειν;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

625 Οὐ γάρ τι ταυτὸν ἀνδρὰ γενναῖον θανεῖν
διοσδότοις σκήπτροισι τιμαλφούμενον,
καὶ ταῦτα πρὸς γυναικὸς, οὐ τι θουρίοις
τόξοις ἐκηδύλοισιν, ὥστ' Ἀμαζόνος,
ἀλλ' ὡς ἀκούσει Παλλὰς οἱ τ' ἐφήμενοι
630 ψήφῳ διαιρεῖν τοῦδε πράγματος πέρι.
Ἀπὸ στρατείας γάρ μιν ἡμποληχότα
τὰ πλεῖστ' ἀμείνον' εὐφροσιν δεδεγμένη
δροίτῃ, περῶντι λουτρά, καπλὶ τέρματι
φᾶρος παρεσχένωσεν, ἐν δ' ἀτέρμονι
635 κόπτει πεδῆσασ' ἀνδρὰ δαιδάλῳ πέπλῳ.
Ἀνδρὸς μὲν ὑμῖν οὗτος εἴρηται μόρος
τοῦ παντοσέμνου, τοῦ στρατηλάτου νειῶν.
Ταύτην τοιαύτην εἶπον, ὡς δηχθῇ λεώς,
ὅσπερ τέτακται τήνδε κυρῶσαι δίκην.

ΧΟΡΟΣ.

640 Πατρός προτιμᾷ Ζεὺς μόρον τῷ σῷ λόγῳ,
αὐτὸς δ' ἔδωκε πατέρα πρεσβύτην Κρόνον.
Πῶς ταῦτα τούτοις οὐκ ἐναντίως λέγεις;
Ἵμᾶς δ' ἀκούειν ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ὡ παντομισῇ κνώδαλα, στύγῃ θεῶν,
645 πέδας μὲν ἂν λύσειεν, ἔστι τοῦδ' ὄκος,
καὶ χάρτα πολλὰ μηχανῇ λυτήριος
ἀνδρὸς δ' ἐπειδὴν αἶμα' ἀνασπάσῃ κόνις
ἄπ' ἀθανάτων, οὔτις ἔστ' ἀνάστασις.
Τούτων ἐπὶ πᾶσι οὐκ ἐποίησεν πατὴρ
650 οὐμὸς, τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω
στρέφων τίθησιν, οὐδὲν ἀσθμαίνων μένει.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ τὸ φεύγειν τοῦδ' ὑπερδικεῖς ὄρα·
τὸ μητρὸς αἶμα' ὀμχιμον ἐκχέας πέδῳ,
ἔπειτ' ἐν Ἀργεὶ δώματ' οἰκῆσει πατρός;
655 ποίοισι βωμοῖς χρώμενος τοῖς δημίοις;
ποῖα δὲ χέρνιψ φρατόρων προσδέξεται;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Καὶ τοῦτο λέξω, καὶ μάθ' ὡς ὀρθῶς ἐρῶ.
Οὐκ ἔστι μήτηρ ἡ κεκλημένου τέκνου
τοκεὺς, τροφὸς δὲ κύματος νεοσπόρου·
660 τίκτει δ' ὁ θρώσκων, ἡ δ' ἄπερ ξένῳ ξένη
ἔσωσεν ἔρνος, † οἷον † μὴ βλάβῃ θεός.
Τεχμήριον δὲ τοῦδέ σοι δείξω λόγου.
Πατὴρ μὲν ἂν γένοιτ' ἄνευ μητρὸς πέλας
ÆSCHYLUS.

Nunquam in sedibus satidicis quidquam edidi,
non de viro, non de femina, non de urbe,
quod me Jupiter Olympiorum pater non jusserit.
Hoc jus vero quantum valeat, cognoscere
consilioque patris obsequi vos jubeo.
Jusjurandum enim pullo modo Jove plus valet.

CHORUS.

Jupiter, ut tu ais, hoc tibi oraculum præbuit,
ut huncce Orestem juberes patris cæde
ulciscenda reverentiam matri nullo modo habere?

APOLLO.

Etenim non idem est virum generosum occidi
scep̄iri a Jove dati honore nobilitatum,
illique a muliere nequaquam bellicis
telis eminus jactis, ut ab Amazone,
sed ita ut audies, Minerva, hique qui assident
ut suffragio suo causam dijudicent.
Ex bello enim eum reversum, quum gessisset
pleraque melius, suavi sermone acceptum
in balneo, quum lavationem perficeret atque in exitu esset,
vestimentum ei injecit atque immenso
artificio indusio impeditum eum percussit.
Ac viri quidem sors fatalis vobis est exposita,
angustissimi illius, imperatoris navium.
Illam talem esse dico, ut mordeatur animo populus,
qui hanc dirimere litem jussus est.

CHORUS.

[facit,

Patris cædem Jupiter ex tua oratione pluris quam matris
ipse vero vinculis senem patrem, Saturnum, constrinxit.
Quomodo hæc illis non contraria dicis?
Vos vero, ut hæc audiat, in testimonium voco.

APOLLO.

O omnium maxime abominandæ belluæ, odia deorum,
vincula aliquis solverit; est hujus rei remedium
multæque profecto rationes liberandi sunt:
quum vero semel solum sanguinem viri absorbuerit
mortui, nulla postea datur resurrectio.
Hujus rei incantamenta pater non dedit
meus, cetera vero cuncta sursum deorsumque
volvens ordinat, nihil anhelus viribus.

CHORUS.

[das, vide.

Non ad rem ista; quomodo enim hujus innocentiam defen-
Quum matris sanguinem cognatum in terram profuderit,
tum postea Argis patris domum habitaturus est?
Quibusnam aris publicis ad sacra utetur?
quæ lustratio gentilium eum accipiet?

APOLLO.

Etiam hoc dicam, et attende quam recte dicam.
Non est mater ejus, qui filius dicitur,
genitrix, sed alitrix humoris genitalis.
Gignit qui init; illa vero tanquam hospiti hospita
servat germen, ne ita reconditum deus lardat.
Hujus sententiæ argumentum tibi afferam.
Pater enim etiam sine matre esset. Prope

μάρτυς πάρεστι παῖς Ὀλυμπίου Διός,
 665 οὐδ' ἐν σκότοισι νηδύος τεθραμμένη,
 ἀλλ' οἷον ἔρνος οὔτις ἂν τέκοι θεός.
 Ἐγὼ δέ, Παλλὰς, τὰλλα θ' ὥς ἐπίσταμαι,
 τὸ σὸν πόλισμα καὶ στρατὸν τεύξω μέγαν,
 καὶ τόνδ' ἐπεμψα σῶν δόμων ἐφέστιον,
 670 ὅπως γένοιτο πιστὸς εἰς τὸ πᾶν χρόνου,
 καὶ τόνδ' ἐπιχτήσαιο σύμμαχον, θεᾶ,
 καὶ τοὺς ἔπειτα, καὶ τὰδ' αἰκνῶς μένοι
 στέργειν τὰ πῖπτά τῶνδε τοὺς ἐπισπόρους.

ΑΘΗΝΑ.

Ἦδη κελεύω τούσδ' ἀπὸ γνώμης φέρειν
 675 ψῆφον δικαίαν, ὥς ἔλις λελεγεμμένων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦμῖν μὲν ἤδη πᾶν τετόξευται βέλος.
 Μένω δ' ἀκοῦσαι πῶς ἄγῶν κριθήσεται.

ΑΘΗΝΑ.

Τί γάρ; πρὸς ὑμῶν πῶς τιθεῖς ἀμοιβὴς ὦ;

ΧΟΡΟΣ.

Ἦκούσαθ' ὧν ἠκούσατ', ἐν δὲ καρδίᾳ
 680 ψῆφον φέροντες ὅρκον αἰδέσθε, ξένοι.

ΑΘΗΝΑ.

Κλύοιτ' ἂν ἤδη θεσμὸν, Ἀττικὸς λαὸς,
 πρῶτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ.
 Ἔσται δὲ καὶ τὸ λοιπὸν Αἰγέως στρατῷ
 αἰεὶ δικαστῶν τοῦτο βουλευτήριον.
 685 Πάγον δ' Ἀρειὸν τόνδ' Ἀμαζόνων ἔδραν,
 σκηνάς θ', ὅτ' ἦλθον Θησέως κατὰ φθόρον
 στρατηλατοῦσαι, καὶ πόλιν νεόπολιν
 τήνδ' ὑψίπυργον ἀντεπύργωσαν τότε·
 Ἄρει δ' ἔθυσον, ἔνθεν ἔστ' ἐπώνυμος
 690 πέτρα, πάγος τ' Ἀρειος· ἐν δὲ τῷ σέβας
 ἀσπῶν, φόβος τε συγγενῆς τὸ μὴ δίκειν
 σχήσει, τό τ' ἡμᾶρ καὶ κατ' εὐφρόνην ὁμῶς,
 αὐτῶν πολιτῶν μὴ πικαινούνητων νόμους.
 Κακαῖς ἐπιρροαῖσι βορβόρῳ θ' ὕδωρ
 695 λαμπρὸν μαιίνων οὐ ποθ' εὐρήσεις ποτόν.
 Τὸ μῆτ' ἀναρχὸν μῆτε δεσποτούμενον
 ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλευῶ σέβειν,
 καὶ μὴ τὸ δεινὸν πᾶν πόλειωσ' ἔξω βαλεῖν.
 Τίς γὰρ δεδοικῶς μηδὲν ἐνδίκως βροτῶν;
 700 Τοιόνδε τοι ταρβοῦντες ἐνδίκως σέβας,
 ἔρυμά τε γῶρας καὶ πόλειωσ' σωτήριον
 ἔχοιτ' ἂν οἷον οὔτις ἀνθρώπων ἔχει
 οὔτ' ἐν Σκύθαισιν οὔτε Πέλοπος ἐν τόποις.
 Κερδῶν ἀθικτὸν τοῦτο βουλευτήριον,
 705 αἰδοῖον, ὀξύθυμον, εὐδόντων ὑπερ
 ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθίσταμαι.
 Ταύτην μὲν ἐξέτειν' ἐμοῖς παραίνεσιν
 ἀστοῖσιν εἰς τὸ λοιπόν. Ὁρῶσθαι δὲ χρὴ
 καὶ ψῆφον αἶρειν καὶ διαγνῶσαι δίκην,
 710 αἰδουμένους τὸν ὅρκον. Εἴρηται λόγος.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὲν βαρεῖται τήνδ' ὀμιλίαν χθονὸς

testis adest filia Jovis Olympi,
 ne in tenebris quidem alvi nutrita,
 sed talis soboles est, qualem nulla dea procreet.
 Ego vero, Pallas, et in aliis, utenique scio,
 urbem tuam populumque magnum faciam,
 et hunc ædis tue supplicem huc misi,
 ut tibi fidus in omne tempus fieret,
 eumque socium tibi, o dea, ascisceres
 ejusque posteros, atque hoc æternum maneret,
 ut hujus societatis fidem posteri servarent.

MINERVA.

Jam hos jubeo ex animi sententia ferre
 justum suffragium; quoniam satis multa dicta sunt.

CHORUS.

A nobis quidem jam omne telum emissum est;
 maneo vero, ut audiam quomodo contentio disceptetur.

MINERVA.

[perer?

Quid enim? quomodo *rem ordinem*, ut a vobis non vitur-

CHORUS.

Audistis, quæ audistis; in corde vero vestro,
 suffragia dum fertis, jusjurandum veremini, hospites.

MINERVA.

[Attici,

Audiatis igitur jam, quod institutum constituam, cives
 qui primam causam profusi sanguinis cognoscitis.
 Erit vero etiam in posterum Ægei populo
 semper hoc judicium consilium.
 In hoc autem colle Martio (*Areopago*), sede Amazonum,
 ubi tentoria fixerunt, quum iratæ Theseo venissent
 bellum inferentes urbemque recens conditam
 hanc alte turritam tum opposuissent,
 Martique sacra fecissent, unde nomen accepit
 rupes collisque Martius: in hoc igitur colle verecundia
 civium eique cognata reverentia injustitiam
 coercebit et luce et noctu pariter,
 dum cives ipsi caveant ne leges innovent.
 Si malis profluviiis lutoque aquam
 limpidam inquinat, quomodo potum invenies?
 Ut neque licentiam neque dominatum
 magni faciant, civibus curam reipublicæ gerentibus suadeo,
 neve omnem metum e civitate ejicient.
 Quis enim mortalium, quum nihil metuat, justos est?
 Talem certe majestatem (*Judicium*), ut justum est, verentes
 præsidium terræ urbisque salutiferum
 habeatis, quale mortalium nemini contigit,
 neque apud Scythas neque in Pelopis insula.
 Lucro intactum hoc consilium
 verendum, acre, pro dormientibus
 insomne præsidium terræ instituo.
 Hanc quidem adhortationem sat multis verbis explicui meis
 civibus in posterum tempus. Surgere vero vos oportet
 et suffragium ferre et causam dijudicare
 reverentes jusjurandum. Dicta est oratio.

CHORUS.

Atqui hanc nostram gravem societatem terræ

ξύμβουλος εἰμι μηδαμῶς ἀτιμάσαι.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Κάγωγε χρησμούς τοὺς ἐμούς τε καὶ Διὸς
ταρβεῖν κελεύω μηδ' ἀκαρπώτους κτίσαι.

ΧΟΡΟΣ.

715 Ἄλλ' αἱματηρὰ πράγματ' οὐ λαχὼν σέβεις,
μαντεῖα δ' οὐκ εἶθ' ἀγνὰ μαντεύσει μένων.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἦ καὶ πατήρ τι σφαλλεται βουλαυμάτων
πρωτοκτόνοισι προστροπαῖς Ἰξίονος;

ΧΟΡΟΣ.

Λέγεις ἐγὼ δὲ μὴ τυχοῦσα τῆς οἰκῆς
720 βρεῖα χώρα τῇδ' ὁμιλήσω πάλιν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἄλλ' ἐν τε τοῖς νόοισι καὶ παλαιτέροις
θεοῖς ἀτιμος εἶ σύ· νικήσω δ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Τοιχῦτ' ἔδρασας καὶ Φέρητος ἐν δόμοις·
Μοίρας ἔπεισας ἀρβίτους θείναι βροτούς.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

725 Οὐκ οὐν δίκαιον τὸν σέβοντ' εὐεργετεῖν,
ἄλλως τε πάντως χῶτε δεόμενος τύχοι;

ΧΟΡΟΣ.

Σύ τοι παλαιὰς δαίμονας καταρθίσας
οἴνῳ παρηπάτησας ἀρχαίας θεάς.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Σύ τοι τάχ', οὐκ ἔχουσα τῆς οἰκῆς τέλος,
730 ἐμῇ τὸν ἰὸν οὐδὲν ἐχθροῖσιν βαρύν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπεὶ καθιππάζει με πρεσβῦτιν νέος,
οἰκῆς γενέσθαι τῇσδ' ἐπήκοος μένω,
ὡς ἀμφίβουλος οὔσα θυμοῦσθαι πόλει.

ΑΘΗΝΑ.

Ἐμὸν τόδ' ἔργον, λαισθίην κρῖναι δίκην·
735 ψῆρον δ' Ὀρέστη τήνδ' ἐγὼ προσθήσομαι.
Μήτηρ γὰρ οὕτις ἐστὶν ἢ μ' ἐγείνατο,
τὸ δ' ἄρσεν αἰνῶ πάντα, πλὴν γάμου τυχεῖν,
ἅπαντι θυμῷ, κάρτα δ' εἰμὶ τοῦ πατρός.
Οὕτω γυναικὸς οὐ προτιμήσω μόρον,
740 ἀνδρᾶ κτανούσης δωμάτων ἐπίσκοπον.
Νικᾷ δ' Ὀρέστης, κὰν ἰσόφητος κριθῇ.
Ἐκβάλλεθ' ὡς τάχιστα τευχέων πάλους
δοῖς δικαστῶν τοῦτ' ἐπέσταλται τέλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Φοῖβ' Ἀπολλων, πῶς ἀγὼν κριθήσεται;

ΧΟΡΟΣ.

745 ὦ Νῦξ μέλαινα μήπερ, ἄρ' ὁρᾷς τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Νῦν ἀγχόνης μοι τέρματ', ἢ φῶς βλέπειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦμῖν γὰρ ἔρρειν, ἢ πρόσω τιμᾶς νέμειν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Πεμπάζετ' ὀρθῶς ἐκβολὰς ψήφων, ξένοι,
τὸ μὴ ὀικεῖν σέβοντες ἐν διαιρέσει.

suadeo ut nullo modo injuria afficiatis.

APOLLO.

Etiam ego mea Jovisque
oracula revereri vos jubeo neque eorum fructum tollere.

CHORUS.

At causas sanguinis, quæ tibi non obtigerunt, curas,
vaticinia vero non amplius sincera edes, si in hac re per-

APOLLO.

[severas.

An etiam pater meus recto consilio excidit,
quum ei prima caede peracta Ixion supplicaret?

CHORUS.

Tu ais; ego vero, nisi quod justum est consecutus ero,
gravis *inquilina* in hac terra in posterum versabor.

APOLLO.

At et inter novos et inter veteres
deos contenta es; ego vero victoriam obtinebo.

CHORUS.

Talia etiam in Pheretis tectis perpetrasti:
persuasisti Parcis, ut mortales immortales redderent.

APOLLO.

An non justum est eum, qui nos coluerit, beneficio afficere
et aliis de causis omnino et quum auxilium a nobis petierit?

CHORUS.

Tu sane vetera numina pessumdans
grandævas deas vino decepisti.

APOLLO.

Tu sane mox, causæ victoriam non adepta,
virus evomes haudquaquam grave hostibus tuis.

CHORUS.

Quandoquidem me senem deam juvenis proteris,
tamen, dum judicii exitum audiam, exspecto,
ut ambigua, an huic urbi irascar.

MINERVA.

Mihi hoc munus incumbit, ut postrema causam judicem.
Hunc vero calculum Oresti adjiciam.

Mater enim nulla est, quæ me pepererit; [consequi,
masculum quod sit in omnibus laudo, nisi quod nolo nuptias,
ex tota animi sententia. Certe vero ego sum patris.

Sic ego non curabo eandem mulieris,
quæ maritum interfecit domus præsidem.

Vincit Orestes, etiamsi paribus judicatus erit.

Excutite quam celerrime ex urnis suffragia,
quibus hoc negotium ex iudicibus demandatum est.

ORESTES.

O Phæbe Apollo, quomodo contentio dijudicabitur?

CHORUS.

O Nox atra mater, an hæc vides?

ORESTES.

Nunc suspendii exitum aut lucem videre me manet.

CHORUS.

Nos pessumdari aut porro honores obtinere *manet*.

APOLLO.

Numerate recte excussos calculos, hospites,
pie terentes ne injuriam faciatis in diremptione.

750 Γνώμη δ' ἀπούσης πῆμα γίνεται μέγα.
Βαλοῦσά τ' οἶκον ψῆφος ὠρθώσεν μία.

ΑΘΗΝΑ.

Ἄνῃρ δὲ ἐκπέφυγεν αἵματος δίκην.
Ἴσον γάρ ἐστι τὰρίθμημα τῶν πάλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Παλλὰς, ὦ σώσασα τοὺς ἐμοὺς δόμους,
755 καὶ γῆς πατρίδας ἐστερημένον σύ τοι
κατώκισάς με· καὶ τις Ἑλλήνων ἐρεῖ,
Ἀργεῖος ἀνὴρ αὖθις ἐν τε χρήμασιν
οἰκεῖ πατρίοις, Παλλάδος καὶ Ἀοξίου
ἕκατι καὶ τοῦ πάντα κραίνοντος τρίτου
760 σωτήρος, δὲ πατρῶν αἰδεσθεὶς μόρον
σώζει με, μητρὸς τάσδε συνδίκους ὄρων.
Ἐγὼ δὲ χώρα τῇδε καὶ τῷ σὺ στρατῷ
τὸ λοιπὸν εἰς ἅπαντα πλειστήρη χρόνον
ὀρκωμοτήσας νῦν ἄπειμι πρὸς δόμους
765 μήτοι τιν' ἀνδρα δεῦρο πρυμνήτην χθονὸς
ἐλθόντ' ἐποίησιν εὖ κεκασμένον δόρυ.
Αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς ὄντας ἐν τάροις τότε
τοῖς τὰμὰ παρβαίνουσι νῦν ὀρκώματα
ἀμυχάνοισι πράξομεν δυσπραξίαις
770 ὁδοὺς ἀθύμους καὶ παρόρνιθας πόρους
τιθέντες, ὥς αὐτοῖσι μεταμὲλῃ πόνος
ὀρθουμένων δὲ καὶ πόλιν τὴν Παλλάδος
τιμῶσιν αἰεὶ τήνδε συμμάχῳ δορὶ
αὐτοῖσιν ἡμεῖς ἔσμεν εὐμενέστεροι.
775 Καὶ χαῖρε· καὶ σὺ καὶ πολιτισσοῦχος λεῶς,
πάλαισμά' ἀφυκτον τοῖς ἐναντίοις ἔχοις,
σωτήριόν τε καὶ δορὸς νικηφόρον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι παλαιούς νόμους
καθιππάσασθε κακὰ χειρῶν εἴλεσθέ μου.
780 Ἐγὼ δ' ἄτιμος ἡ τάλαινα βαρύκοτος,
ἐν γὰρ τᾷδε, φεῦ,
ἰὼν ἰὼν ἀντιπαθῇ
μεθεῖσα καρδίας σταλαγμὸν
χθονὶ ἄφορον· ἐκ δὲ τοῦ
785 λιγὴν ἀφυλλος, ἄτεκνος,
ἰὼ δίκαια, πέδον ἐπισύμενος
βροτοφθόρους κηλίδας ἐν χώρᾳ βαλεῖ.
Στενάζω; τί βέζω, γένωμαι; Δύστοιστα
790 πολίταις ἔπαθον,
ἰὼ μεγάλατοι κόρραι δυστυχεῖς
Νυκτὸς ἀτιμοπενθεῖς.

ΑΘΗΝΑ.

Ἐμοὶ πίθεσθε μὴ βαρυστόνως φέρειν.
795 Οὐ γὰρ νενίκησθ', ἀλλ' ἰσόβητος δίκη
ἐξῆλθ' ἀληθῶς, οὐκ ἀτιμία σέθεν.
Ἄλλ' ἐκ Διὸς γὰρ λαμπρὰ μαρτύρια παρῆν,
αὐτὸς θ' ὁ χρήσας αὐτὸς ἦν ὁ μαρτυρῶν,
ὡς ταῦτ' Ὀρέστην ὄρωντα μὴ βλάβας ἔχειν.
800 Ἵμεῖς δὲ τῇ γῇ τῇδε μὴ βαρὺν κότον
σχέψεσθε, μὴ θυμοῦσθε, μηδ' ἀκαρπία

Sententia vero si una deest, magna calamitas accipitur;
unumque suffragium (*suffragator unus*) suffragans (i. e. si pro
Oreste calculum injecerit) domum restituit.

MINERVA.

Hic vir cædis crimine absolutus est;
par enim numerus est suffragiorum.

ORESTES.

O Pallas, o servatrix domus meæ,
terraque patria privatum tu saltem
me restituisti; et nonnemo Græcorum dicit:
Argivus est hic vir denuo in opibusque
paternis habitat, Minervæ et Apollinis
gratia tertiiq[ue] illius omnia perficientis
servatoris, qui fatalem patris sortem miseratus
me servat, quum has matri patrocinari videret.
Ego vero huic terræ tuoque populo
in posterum ad omne tempus longissimum
jurejurando obstrictus domum nunc redibo,
ne unquam luc in terram Atticam terræ Argivæ guber-
ingressus hastam bene instructam sit illaturus. [nator
Ipsi enim nos illo tempore in sepulcro conditi
adversus eos, qui jurisjurandi, quo nos obstrinximus, fidem
ineluctabili infortunio affligemus; [violant,
iterque eorum triste viamque infaustam
faciemus, ut suscepti laboris eos perniteat.
Si autem fides sancte servatur urbemque Palladis
cives hanc semper auxiliariis armis colunt,
illis nos ipsis erimus benevolentiores.
Et salve, tuque et populus qui urbem tenet,
luctam, quam hostes effugere nequeant, habeas
salutiferam victricisq[ue] arma decorantem.

CHORUS.

Io, dii juniores, antiquas leges
protrivistis atque ex manibus mihi extorsistis.
Ego vero contempta abjicior, misera, gravi ira incensa,
in hoc solo postquam, prohi dolor!
virus virus in luctus mei compensationem
emisi, cordis guttam
terræ intolerabilem; inde vero proveniens
scabies insons, infecunda,
io justitia, in terram irruens
maculas mortali generi perniciosas in solum projiciet.
Ingemiscam? quid faciam, siam? Ægre ferendam
civibus ignominiam passa sum,
io magna injuria affectæ filia infelices
Noctis, inhonesta contumelia accepta gementes.

MINERVA.

Mihi obsequimini, ne gravi cum gemitu acta feratis;
non enim victæ estis, sed paribus sententiis causa
ad exitum revera perducta est, non in tuam contumeliam.
At enim a Jove data manifesta aderant testimonia,
et is ipse, qui oracula edidit, pro testimonio dixit [ciendum.
Orestem, etiamsi illud facinus patrasset, pœna non esse affi-
Vos autem huic terræ nolite gravem iram
immittere, neve irasci neque sterilitatem

τεύξῃτ', ἀφείσαι δαιμόνων σταλάγματα,
βροντῆρας αἰγμάς σπερμάτων ἀνημέρους.
Ἐγὼ γὰρ ὑμῖν πανδίκως ὑπείσχομαι
806 ἔδρας τε καὶ κευθμῶνας ἐνδίκου χθονός,
λιπαροθρόνοισιν ἡμένας ἐπ' ἐσχάραις,
ἔξιν, ὑπ' ἀστών τῶνδε τιμαλφουμένας.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ θεοὶ νεώτεροι παλαιούς νόμους
καθιππάσασθε καὶ χειρῶν εἰλεσθέ μου.
810 Ἐγὼ δ' ἀτιμος ἢ τάλαινα βαρύκοτος,
ἐν γὰρ τῇδε, φεῦ,
ἰὼν ἰὼν ἀντιπαθῇ
μεθεῖσα καρδίας σταλαγμὸν
χθονὶ ἀφορον· ἐκ δὲ τοῦ
815 λιχὴν ἀφυλλος, ἀτεκνος,
ἰὼ δίκαια, πέδον ἐπισύμενος
βροτοφθόρους κηλίδας ἐν χώρᾳ βαλεῖ.
Στενάζω; τί βέζω, γένωμαι; δύσοιστα
820 πολίταις ἔπαθον,
ἰὼ μεγάλατοι κόραι δυστυχεῖς
Νυκτὸς ἀτιμοπενθεῖς.

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκ ἔστ' ἀτιμοὶ, μὴδ' ὑπερθύμως ἄγαν
825 θεαὶ βροτῶν στήσητε δύσκηλον χθόνα.
Κἀγὼ πέποιθα Ζηνὶ, καὶ τί δεῖ λέγειν;
καὶ κλῆδας οἶδα δωμάτων μόνῃ θεῶν,
ἐν ᾧ κεραυνός ἐστιν ἐσφραγισμένος·
ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦ δεῖ· σὺ δ' εὐπειθὲς ἔμοι
830 γλώσσης ματαίας μὴ ἁβάλης ἐπὶ χθόνα
καρπὸν φέροντα πάντα μὴ πράσσειν καλῶς.
Κοίμα κελαινοῦ κύματος πικρὸν μένος,
ὡς σεμνότιμος καὶ ξυνοικήτωρ ἔμοι·
πολλῆς δὲ χώρας τῆσδε τάχροθίνια
835 θύῃ πρὸ παίδων καὶ γαμηλίου τέλους
ἔχουσ' ἐς αἰὲν τόνδ' ἐπαινέσεις λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ,
ἐμὲ παλαιόφρονα κατὰ γὰρ οἰκεῖν,
ἀτίετον, φεῦ, † μῖσος. †
840 Πνέω τοι μένος ἅπαντά τε κότον.
Οἷ οἷ, δὲ φεῦ.
Τίς μ' ὑποδέχεται
πλευρὰς δούνα;
Θυμὸν αἶε, μάτερ
845 Νύξ. Ἀπὸ γάρ με τιμᾶν † δαμαιᾶν † θεῶν
δυσπάλαμοι παρ' οὐδὲν ἤραν δόλοι.

ΑΘΗΝΑ.

Ὅργας ξυνοίσω σοι· γεραιτέρα γὰρ εἼ.
Καίτοι † μὲν οὐ σὺ † κάρτ' ἐμοῦ σοφωτέρα,
850 φρονεῖν δὲ καί μοι Ζεὺς ἔδωκεν οὐ κακῶς.
Ἵμεῖς δ' ἐς ἀλλόφυλον ἐλθοῦσαι χθόνα
γῆς τῆσδ' ἐρπασθήσεσθε· προὔννεποι τάδε.
Οὐπιρρέων γὰρ τιμώτερος χρόνος
ἔσται πολίταις τοῖσδε. Καὶ σὺ τιμᾶν

inferre Dirarum guttas instillando,
edaces cuspides germinum implacabiles.
Ego vero vobis omni jure polliceor vos
et sedes et adyta justæ terræ
in splendidis focorum soliis collocatas
esse accepturas, ab his civibus honore nobilitatas.

CHORUS.

Io, dii juniores, antiquas leges
protrivistis atque ex manibus mihi extorsistis.
Ego vero contempta abjicior, misera, gravi ira lucensa,
in hoc solo postquam, proh dolor!
virus, virus in luctus mei compensationem
emisi, cordis guttam
terræ intolerabilem: inde vero proveniens
scabies infrons, infecunda,
io justitia, in terram irruens
maculas mortali generi perniciosas in solum projiciet.
Ingemiscam? quid faciam, fiam? Egere ferendam
civibus ignominiam passa sum,
io magna injuria affectæ filia infelices
Noctis, inhonesta contumelia accepta gementes.

MINERVA.

Non estis vestro spoliatae honore, neve nimia iræ acerbitate
accensæ deæ mortalium terram immilem reddite.
Ego quoque nitor Jovis fiducia, et quid opus est verbis?
etiam claves ædium sola deorum novi,
quo in loco fulmen obsignatum sit;
sed eo opus non est. Tu vero mihi obsequens
noli in terram effundere damnosæ lingue
fructum (i. e. imprecationes), ex quo omnium calamitas
Seda atri fluctus acerbam iracundiam, [consequitur.
ut quæ sancte verenda et mihi cohabitatrix futura sis.
Multæ autem hujus regionis primitias
in sacris oblatas pro liberis nuptiisque consummatis
adipiscens in omne tempus verba mea laudabis.

CHORUS.

Me hæc pati, heu,
me antiquitus sapientem in terra habitare
inhonoratam, heu, odium!
Vim spiro omnemque iracundiam.
Heu, heu, terra, proh dolor!
Quis meum subit
pectus dolor?
Iram audi, mater
Nox. Nam me de jure puniendorum parricidarum
doli deorum de nihilo sustulerunt.

MINERVA.

Iram tibi condonabo; ætate enim es provector:
quamquam tu profecto non me es sapientior;
sed mihi quoque dedit Jupiter ut non malo sapiam.
Vos vero si in aliam terram migraveritis,
hoc solum desiderabitis; hoc vobis prædico.
Insequens enim tempus majorem honorem
his civibus afferet; et tu honorificam;

853 ἔδραν ἔχουσα πρὸς δόμοις Ἐρεχθίως
 τεύξει παρ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν στόλῳ,
 δσιν παρ' ἄλλων οὐποτ' ἂν σχέθῃς βροτῶν.
 Σὺ δ' ἐν τόποισι τοῖς ἐμοῖσι μὴ βάλης
 μήθ' αἱματηρὰς θηγάνας, σπλάγγνων βλάβας
 860 νέων, αἰόνοις ἐμμανεῖς θυμώμασι,
 μηδ' ἐξελοῦς' ὡς καρδίαν ἀλεκτόρου
 ἐν τοῖς ἐμοῖς ἀστοῖσιν ἰδρύσῃς Ἄρη
 ἐμφυλίῳν τε καὶ πρὸς ἀλλήλους θρασύν.
 Θυραῖος ἔστω πόλεμος, οὐ μολὶς παρῶν,
 865 ἐν ᾧ τις ἔσται δεινὸς εὐκλείας ἔροκ'
 ἐνοικίου δ' ὄρνιθος οὐ λέγω μάχην.
 Τοιαῦθ' ἐλέσθαι σοι πάρεστιν ἐξ ἐμοῦ,
 εὖ δρωσαν, εὖ πάσχουσιν, εὖ τιμωμένην
 χώρας μετασχεῖν τῇσδε θεοφιλεστάτης.

ΧΟΡΟΣ.

870 Ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ,
 ἐμὲ παλαιόφρονα κατὰ γᾶν οἰκεῖν,
 ἀτίετον, φεῦ, † μῖσος. †
 Ἥνέω τοι μένος ἅπαντά τε κότον.
 Οἱ οἱ, δᾶ φεῦ.
 875 Τίς μ' ὑποδύεται
 πλευρὰς οὔνα;
 Θυμὸν αἶε, μάτερ
 Νύξ. Ἀπὸ γάρ με τιμᾶν † δαμαῖαν θεῶν †
 880 δυσπάλαμοι παρ' οὐδὲν ἦραν δόλοι.

ΑΘΗΝΑ.

Οὔτοι καμοῦμαί σοι λέγουσα τὰ γὰρ
 ὡς μήποτ' εἴπῃς, πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ
 θεὸς παλαιὰ καὶ πολιισσούχων βροτῶν
 ἀτιμος ἔρρειν τοῦδ' ἀπόξενος πέδου.
 885 Ἄλλ' εἰ μὲν ἄγνόν ἐστί σοι πειθοῦς σέβας,
 γλώσσης ἐμῆς μείλιγμα καὶ θελκτήριον,
 σὺ δ' οὖν μένοις ἄν' εἰ δὲ μὴ θέλεις μένειν,
 οὔτ' ἂν δικαίως τῇδ' ἐπιπρέποις πόλει
 μῆνιν τιν' ἢ κότον τιν' ἢ βλάβην στρατῷ.
 890 Ἐξεστι γάρ σοι τῇδε γ' εὐμοῖρου χθονὸς
 εἶναι δικαίως ἐς τὸ πᾶν τιμωμένην.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνασσ' Ἀθᾶνα, τίνα με φῆς εἶχειν ἔδραν;

ΑΘΗΝΑ.

Πάσης ἀπήμον' οἰζύος δέχου δὲ σύ.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ δὴ δάδεγμαι· τίς δέ μοι τιμὴ μένει;

ΑΘΗΝΑ.

895 Ὡς μὴ τιν' οἶκον εὐθενεῖν ἄνευ σέθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ τοῦτο πράξεις, ὥστε με σθένειν τόσον;

ΑΘΗΝΑ.

Τῷ γὰρ σέθεντι συμφορὰς ὀδυώσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μοι πρόπαντος ἐγγύτην θήσει χρόνου;

ΑΘΗΝΑ.

Ἐξεστι γάρ μοι μὴ λέγειν ἢ μὴ τελεῶ.

sedem ad ardem Erechthei adepta

a viris et mulierum festis agminibus obtinebis honorem,
 quantum ab aliis mortalibus nunquam consequeris.

Tu autem in his meis sedibus noli effundere
 neque cruentas cuspides (i. e. discordias), viscerum perni-
 puerilium, furiali ira effervescentes, [ciem
 neque eligens tanquam cor gallorum mutuo inter se pu-
 in meis civibus Martem collocaveris [gnantium
 domesticum in ipsosque mutuo savientem.

Externum bellum esto, tantum non vicinum,
 in quo ingens gloriæ amor excitabitur;
 at domesticæ avis certamina abominor.

Talia tibi licet a me accipere,
 ut benefaciens, beneficiis affecta, honoribus decorata
 hujus terræ sis particeps diis carissimæ.

CHORUS.

Me hæc pati, heu,
 me antiquitus sapientem in terra habitare
 inhonoratam, heu, odium!
 Vim spiro omnemque iracundiam.
 Heu, heu, terra, proh dolor!
 Quis meum subit
 pectus dolor?
 Iram audi, mater

Nox. Nam me de jure puniendorum parricidarum
 doli deorum de nihilo sustulerunt.

MINERVA.

Non fatigabor, quin quæ optima sint, tibi consulam,
 ne unquam dicas a juniore me
 deam veterem et a populo, qui urbem tenet, [tam.
 honore spoliata tuo te abjectam esse ex terra extermina-
 At si tibi est venerabilis suadela sanctitas,
 orationis meæ delinimen et placatio,
 tu hic mancas; sin manere nolueris,
 immerito huic urbi immiseris
 iram aliquam aut furorem aut eladem populo.
 Licebit enim tibi in hac beata terra
 collocatæ jure in omne tempus honoribus frui.

CHORUS.

Minerva regina, quam me ais sedem habituram esse?

MINERVA.

Omni calamitate intactam; tu vero accipe.

CHORUS.

Atque acceptam teneo; quis vero me honor manet?

MINERVA.

Ut nulla domus sine te secunda fortuna utatur.

CHORUS.

Tu hoc efficies, ut tantum valeam?

MINERVA.

Ei, qui pie te colit, fortunam prosperabimus.

CHORUS. [sponsionem dabis?

Mihine etiam cujusvis temporis ita hoc futurum esse

MINERVA.

Licet enim mihi non promittere, quæ non sint servatura.

ΧΟΡΟΣ.

900 θέλξιν μ' ἰοικας, καὶ μεθίσταμαι κότου.

ΑΘΗΝΑ.

Τοιγὰρ κατὰ χθον' οὖς ἐπικτήσῃ φίλους.

ΧΟΡΟΣ.

Τί οὖν μ' ἀνωγας τῇδ' ἐφωμῆσαι χθονί;

ΑΘΗΝΑ.

Ἵποια νίκης μὴ κακῆς ἐπίσκοπα,
καὶ ταῦτα γῆθεν ἔκ τε ποντίας δρόσου
905 ἔξ οὐρανοῦ τε, κανέμων ἀήματα,
εὐηλῶς πνέοντ' ἐπιστείχειν χθόνα·
καρπὸν τε γαίας καὶ † βοτῶν † ἐπίρρυτον
ἀστοῖσιν εὐθενοῦντα μὴ κάμνειν χρόνῳ,
καὶ τῶν βροτείων σπέρμάτων σωτηρίαν.
910 Τῶν δυσσεβούντων δ' ἐκφορωτέρα πέλοις.
Στέργω γάρ, ἀνδρὸς φητυποιμένος δίκην,
τὸ τῶν δικαίων τῶνδ' ἀπένθητον γένος.
Τοιαῦτα σοῦσι. Τῶν ἀρειφάτων δ' ἐγὼ
πρεπτῶν ἀγώνων οὐκ ἀνέξομαι τὸ μὴ οὐ
915 τῇδ' ἀσύνικον ἐν βροτοῖς τιμᾶν πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Δέξομαι Παλλάδος ξυνοικίαν,
οὐδ' ἀτιμάσω πόλιν,
τὰν καὶ Ζεὺς ὁ παγκρατὴς Ἄρης τε
φρούριον θεῶν νέμει,
920 βυσίδωμον Ἑλλά-
νων ἀγαλμα δαιμόνων,
ἧτ' ἐγὼ κατεύχομαι
θεσπίσασα πρηνειμένως
ἐπισσύτους βίου τύχας ὀνησίμους
925 γαίας ἐξαμβρόσαι
φαιδρὸν ἁλλίου σέλας.

ΑΘΗΝΑ.

Τὰδ' ἐγὼ προφρόνως τοῖσδε πόλῃταις
πράσσω, μεγάλας καὶ δυσαρίστους
δαίμονας αὐτοῦ κατανασσαμένη.
930 Πάντα γὰρ αὐταὶ τὰ κατ' ἀνθρώπους
ἐλαχον διέπειν.
Ὁ δὲ μὴ † κύρσας βαρεῶν τούτων †
οὐκ οἶδεν ἔθεν πληγαὶ βίотου.
Τὰ γὰρ ἐκ προτέρων ἀπλαχήματά νιν
935 πρὸς τὰσδ' ἀπάγει. Σιγῶν ὀλεθρος
καὶ μέγα φωνοῦντ'
ἐχθραῖς ὀργαῖς ἀμαθύνει.

ΧΟΡΟΣ.

Δενδροπῆμων δὲ μὴ πνέοι βλάβη,
τὰν ἐμὰν χάριν λέγω·
940 φλογμὸς τ' ὀμματοστερῆς φυτῶν,
τὸ μὴ περᾶν ὄρον τόπων,
μηδ' ἀκαρπὸς αἰα-
νὴς ἐφερπέτω νόσος,
μῆλ' αὖτ' εὐθενοῦντ' ἄγαν,
945 ξὺν διπλοῖσιν ἐμβρύοις,
τρέφοι χρόνῳ τεταγμένῳ † γόνος [τε γὰρ] †

CHORUS.

Videris me delinitura esse, iramque abjicio.

MINERVA.

Proinde hanc terram incolendo amicos tibi comparabis.

CHORUS.

Quid igitur me jubes huic terræ precari?

MINERVA.

Quæcunque ad victoriam non malam pertinent,
atque hæc sive ex terra proveniunt sive ex rore marino
sive de celo, et ut ventorum flatus [scant,
cum benigno solis calore spirantes in hanc terram increbe-
fructusque terræ et pecudum uberes,
civibus late provenientes postea ne argrolent,
humanæque prolis felicitas salva efflorescat.
Impios vero impensius extermines.
Amo enim, ut pastor (i. e. curator) plantarum,
horum justorum hominum incolumem progeniem.
Hæc tua munera sunt; ex bellicis vero ego
gloriosis certaminibus non sustinebo, ut
hanc victricem urbem inter mortales non decorem.

CHORUS.

Στρ. Accipio, ut cum Pallade habitem,
nec urbem spernam,
quam etiam Jupiter omnipotens et Mars
deorum præsidium incolit,
aras protegens Græcorum
decus curlestium,
cui ego apprecor
benevole vaticinans,
ut uberem vitæ copiam fructuosam
ex terra educat
splendidum solis jubar.

MINERVA.

Hæc ego libenter pro his civibus
efficio, ut magnas ægreque placabiles
deas in hac urbe collocem.
Hæc enim omnia, quæ hominibus contingunt,
administranda sortitæ sunt.
Qui vero eas sibi non conciliavit, harum ei irascentium
plagæ vitæ suæ illatæ unde venerint, nescit.
Nam majorum delicta eum
ad has abducunt; tacita perniciēs
etiam alte se jactantem (i. e. valde superbum)
inimica sævitia perimit.

CHORUS.

Ἀντ. Aura noxia ne spiret nociva arboribus
(meum beneficium commemoro),
ardorque solis plantarum germina corrumpens,
horum locorum terminos ne transeat,
et infructuosa atra
uredo ne insequatur
ovesque ubere succrescentes
cum gemello foetu [terræ
nutriant agnos cuius definito tempore; proventusque

πλουτόχθων ἔρμαϊαν
δαιμόνων δόσιν τίοι

ΑΘΗΝΑ.

960 Ἦ τάδ' ἀκούετε, πόλειως φρούριον,
οἷ' ἐπικραίνει; μέγα γὰρ δύναται
πότνι' Ἐρινὺς παρὰ τ' ἀθανάτοις
τοῖς θ' ὑπὸ γαῖην περὶ τ' ἀνθρώπων
φανερῶς τελέως διαπράσσουσιν
τοῖς μὲν αἰοιδᾶς, τοῖς δ' αὖ δακρύων
965 βίον ἀμβλωπὸν παρέχουσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνδροκμήτας δ' αἰώ-
ρους ἀπεννέπω τύχας,
νεανίδων τ' ἐπηράτων
970 ἀνδροτυχεῖς βιότους δότι, κύρι' ἔχοντες,
† θεαί τ' ὦ † Μοῖραι
ματροκασιγνήται,
δαίμονες ὀρθονόμοι,
παντὶ δόμῳ μετὰ κοινοί,
965 παντὶ χρόνῳ δ' ἐπιβριθεῖς,
ἐνδίκους δμιλίαις
πάντα τιμώταται θεῶν.

ΑΘΗΝΑ.

Τάδε τοι χώρα τῇμῃ προφρόνως
ἐπικραϊνόμενων
970 γάνυμαι· στέργω δ' ὄμματα πειθοῦς,
ὅτι μοι γλῶσσαν καὶ στόμ' ἐπωπᾶ
πρὸς τάσδ' ἀγρίως ἀπανηναμένας·
ἀλλ' ἐκράτησε Ζεὺς ἀγορζῆος,
νικᾶ δ' ἀγαθῶν
975 ἔρις ἡμετέρα διὰ παντός.

ΧΟΡΟΣ.

Τὰν δ' ἀπληστον κακῶν
μήποτ' ἐν πόλει στάσιν
τᾶδ' ἐπιύχομαι βρέμειν·
980 μηδὲ πιῶσα κόνις μέλιν αἷμα πολιτῶν
δεῖ ὄργαν ποινᾶς
ἀντιφόνους ἄτας
ἀρπαλίσαι πόλειως.
Χάρματα δ' ἀντιδιδόειν
985 † κοινοφιλεῖ † διανοίῃ,
καὶ στυγεῖν μιᾶ φρενί.
Παλλῶν γὰρ τόδ' ἐν βροτοῖς ἄχος.

ΑΘΗΝΑ.

Ἄρα † φρονούσης † γλώσσης ἀγαθῆς
δδὸν εὐρίσκεις;
990 Ἐκ τῶν φοβερῶν τῶνδε προσώπων
μέγα κέρδος ὄρω τοῖσδε πολίταις.
Τάσδε γὰρ εὐφρονας εὐφρονες αἰεὶ
μέγα τιμῶντες, καὶ † γῇ καὶ πόλιν
ὀρθοδίκαιοι
995 πρέφετε † πάντες διάγοντες.

ΧΟΡΟΣ.

Χαίρετ' ἐν αἰσιμῇαις πλούτου,

Στρ.

solo dives Mercuriale [ex fodinis erutorum proventus].
deorum munus honoret (i. e. Magnus sit metallorum

MINERVA.

Audistiane, praesidium urbis (Arcopagita),
qualia rata faciat? Multum enim valet
alma Erinys, et apud Immortales
et apud inferos et de hominibus
manifesto res summa cum potestate constituunt,
aliis lantos cantus, aliis rursus lacrimarum
vitam contristatam tribuentes.

CHORUS.

Viros perdentem immaturam
fortunam abominor.
Virginumque amabilem [hoc munus obtigit;
talem vitam ut conjuges adipiscantur, dato, dil, quibus
vosque deo, o Parcae,
matris sorores;
numina justa,
unicuique domo communes
omnique tempore accedentes
justa consuetudine
ubique honoratissimae deorum.

MINERVA.

Hæc vos beneficia terræ meæ benevole
confirmare
lætor. Laude vero suadellæ oculos prosequor,
quod hæc linguam atque os mihi intuetur
apud has ferociter renuentes.
At valuit Jupiter orationis moderator,
victoriamque bonorum
contentio nostra ubique obtinet.

CHORUS.

Malis insatiabilis
seditio ne unquam in hac urbe
fremat, precor,
neve pulvis sanguinem atrum civium hauriens
desiderio ultionis
eandem pro eade mutuam
ab urbe absorbeat.
Gaudia vero mutua sibi reddant
communi adjuvandi voluntate,
unaque mente odia exerceant.
Hoc enim multorum remedium est inter mortales.

MINERVA.

An prudentis linguae bonæ
viam reperis?
Ex his terribilibus vultibus
magnum lucrum his civibus exorturum prævideo.
Has enim benevolas si benevoli semper
magno honore afficitis, et terra et urbs
justis judiciis
omnes perpetuo illustres eritis.

CHORUS.

Salvete felici divitiarum sorte,

Στρ.

χαίρετ' ἀστικὸς λεῶς,
 ἔκταρ ἕμεινοι Διὸς,
 παρθένου φίλας φίλοι
 σωφρονούντες ἐν χρόνῳ.
 Παλλάδος δ' ὑπὸ πτεροῖς
 ὄντας ἄζεται πατήρ.

ΑΘΗΝΑ.

Χαίρετε χῦμεις· προτέρην δ' ἐμὲ χρὴ
 στελεχεῖν θαλάμους ἀποδείξουσιν
 πρὸς φῶς ἱερὸν τῶνδε προπομπῶν.
 Ἴτε, καὶ σφαγίων τῶνδ' ὑπὸ σιμῶν
 κατὰ γῆς σύμεναι, τὸ μὲν ἀτηρὸν
 χώρας κατέχειν, τὸ δὲ κερδαλέον
 πέμπειν πόλεως ἐπὶ νίκη.
 Ὑμεῖς δ' ἡγείσθε, πολιιστοῦχοι,
 παῖδες Κρανᾶοῦ, ταῖσδε μετοίκους.
 Εἴη δ' ἀγαθῶν
 ἀγαθὴ διάνοια πολίταις.

ΧΟΡΟΣ.

Χαίρετε, χαίρετε δ', αὖθις ἐπιδιπλοῖζω, Ἄντ.
 πάντες οἱ κατὰ πόλιν,
 δαίμονές τε καὶ βροτοί,
 Παλλάδος πόλιν νέμον-
 τες· μετοικίαν δ' ἐμὴν
 εὖ σέβοντες οὔτι μέμ-
 ψεσθε συμφορὰς βίου.

ΑΘΗΝΑ.

Αἰῶνι δὲ μύθους τῶνδε τῶν κατευγμάτων,
 πέμψω τε φέγγη λαμπάδων σελασφόρων
 εἰς τοὺς ἐνερθε καὶ κάτω χθονὸς τόπους,
 ξὺν προσπόλοισιν, αἵτε φρουροῦσιν βρέτας
 τοῦμὸν δικαίως. Ὅμμα γὰρ πάσης χθονὸς
 Θησέως ἐξίκοιτ' ἂν εὐκλεῆς λόχος
 παίδων, γυναικῶν καὶ στόλος πρεσβυτέρων.
 Φοινικοδάπτοις ἐνδυτοῖς ἐσθήμασι
 τιμᾶτε, καὶ τὸ φέγγος ὀρμάσθω πυρὸς,
 ἔπος ἂν εὐφρων ἥδ' ὀμιλία χθονὸς
 τὸ λοιπὸν εὐάνδροισι συμφοραῖς πρέπη.

ΠΡΟΠΟΜΠΟΙ.

Βᾶτε δόμῳ, μεγάλαι φιλότιμοι
 Νυκτὸς παῖδες ἀπαιδές, ὑπ' εὐθύφρονι πομπῇ·
 εὐφραμεῖτε δὲ, χωρίται·
 γὰρ ὑπὸ καύθεσιν ὠγυγίοισι,
 καὶ τιμαῖς καὶ θυσίαις περίσσεπται τύχη τε.
 Εὐφραμεῖτε δὲ πανδαμεῖ.
 Ἰλαιοὶ δὲ καὶ εὐθύφρονες γὰρ
 δεῦρ' ἴτε σιμναί, πυριδάπτω
 λαμπάδι τερπόμεναι. Καθ' ὁδὸν δ'
 ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς.
 Σπονδαὶ δ' εἰς τὸ πᾶν ἐνδᾶδες οἴκων
 Παλλάδος † ἀστοῖς. Ζεὺς δ' πανόπτας †
 οὕτω Μοῖρά τε συγκατέβη.
 Ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς.

salvete, cives urbis,
 prope Jovis aras sedentes,
 virginis amicæ amici
 sapienter consulti, ubi tempus est.
 Sub Palladis vero alis (tutela)
 habitantes pater veretur.

MINERVA.

Salvete vos quoque; priorem vero me oportet
 ire, ut thalamos vobis monstrem,
 ad sacras flammæ horum prosecutorum.
 Abite, et quidem his victimis venerandis acceptis
 sub terram festinate, ut quod noxium
 sit, terra contineatis; quod vero lucrum afferat,
 ad urbis victoriam mittatis.
 Vos autem præite, qui urbem tenetis,
 filii Cranai, has inquilinas.
 Sit autem bonorum
 bona cognitio civibus!

CHORUS.

Salvete, salvete, iterum dupliciter aio,
 omnes qui in urbe estis,
 coelestes mortalesque,
 Palladis urbem incolentes.
 Meam cohabitationem
 sancte venerantes nullo modo
 vitæ casus accusabitis.

MINERVA.

Laudo vero voces harum precationum
 mittamque lumina sacum luciferarum
 ad loca inferna et subterranea
 cum ministris, quæ custodiant sanctuarium
 meum, ut justum est. Oculis enim totius terræ
 Thesei accedat; splendidum agmen
 puerorum, mulierum et caterva grandævarum.
 Purpureis indutis vestimentis
 Eumenidas honorate et lumen facis procedito;
 ut benevola hæc decorum societas in terram accepta
 in posterum propitia virorum fortuna insignis sit.

COMITES.

Introite domum, magnæ venerandæ
 Noctis puellæ, non-puellæ, benevolo comitatu,
 (bene vero precamini, ductores,)
 sub terræ adytis ogygiis
 et honoribus et sacrificiis fortunaque valde nobilitatæ.
 Bene precamini omnes.
 Propitiæ vero terræque faventes
 huc ite venerandæ, accensis
 facibus delectatæ. Per viam autem
 nunc acclamate vocibus.
 Libationes vero prorsus facibus illustratæ ædis
 Palladis civibus contingunt. Jupiter omnituens
 sic et Parca assenserunt.
 Nunc acclamate vocibus.

ΙΚΕΤΙΔΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΟΡΟΣ ΔΑΝΑΙΔΩΝ.
ΔΑΝΑΟΣ.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΡΓΕΙΩΝ.
ΚΗΡΙΣ.

ΧΟΡΟΣ.

Ζεὺς μὲν ἀφίκτωρ ἐπίδοι προφρόνας
στόλον ἡμέτερον νάϊον ἀρθέντ'
ἀπὸ προστομίων λεπτοφαμάθων
5 Νεῖλου. Δίαν δὲ λιποῦσαι
χθόνα σύγχορτον Συρίᾳ φεύγομεν,
οὔτιν' ἐφ' αἵματι δημηλασίαν
ψήφῳ πόλεως γνωσθεῖσαι,
ἀλλ' αὐτογενῇ τὸν φυζάνορα
10 γάμον Αἰγύπτου παίδων ἀσεβῇ τ'
ὀνοταζόμεναι.

Δαναὸς δὲ πατήρ καὶ βούλαρχος
καὶ στασίαρχος, τάδε πεσσονομῶν,
κῦδιστ' ἀχέων ἐπέκρανε,
15 φεύγειν ἀνέδην διὰ κῦμ' ἄλιον·
κῆλσαι δ' Ἄργους γαῖαν, ἔθεν δὴ
γένος ἡμέτερον, τῆς οἰστροδόνου
βοὸς ἐξ ἐπαφῆς, καὶ ἐπιπνοίας
Διὸς εὐχόμενον τετέλεισται.

20 Τίν' ἂν οὖν χώραν εὐφρονα μᾶλλον
τῆσδ' ἀφικοίμεθα

σὺν τοῖσδ' ἱκετῶν ἐγχειριδίαις
ἔριστέπτοισι κλάδοισιν;

25 Ὡν πόλις, ἦν γῆ, καὶ λευκὸν ὕδωρ,
ὑπατοὶ τε θεοὶ, καὶ βαρύτιμοι

χθόνιοι θήκας κατέχοντες,
καὶ Ζεὺς σωτὴρ τρίτος, οἰκοφύλαξ

δαίων ἀνδρῶν, δέξαιθ' ἱκέτην
τὸν θηλυγενῆ στόλον αἰδοίῳ

30 πνεύματι χώρας· ἀρσενοπληθὴ δ'
ἑσμὸν ὕβριστήν Αἰγυπτογενῇ,
πρὶν πόδα χέρσῳ τῇδ' ἐν ἀσώδει·
θεῖναι, ξὺν ὄχῳ ταχυήρει

πέμψατε πόντονδ' (ἐνθα δὲ λαολαπι
35 χειμωνοτύπῳ, βροντῇ στεροπῇ τ'
ὀμβροφόροις τ' ἀνέμοις ἀγρίας
ἁλὸς ἀντήσαντες ὀλοῖντο),
πρὶν ποτε λέκτρων, ἦν θέμις εἰργεῖ,

σφετεριζόμενον πατραδέλφειαν
τῇνδ' ἀεχόντων, ἐπιβῆναι.

40 Νῦν δ' ἐπικεκλόμεναι

Νῦν δ' ἐπικεκλόμεναι

Στρ. α'.

SUPPLICES.

PERSONÆ FABULÆ.

CHORUS DANAIDUM.
DANAUS.
REX ARGIVORUM.
PRÆCO.

CHORUS.

Jupiter, supplicum custos, benevole cœtum nostrum respiciat navibus ab sabulosis Nili ostiis advectum. Divina vero terra Syriæ contermina relictæ fugimus ob nullam eandem perpetratam populi suffragio damnatæ exilio, sed nuptias a viris refugas cognatas impiasque filiorum Ægypti abominantes.

Danaus vero pater et auctor consilii et agminis nostri dux, hæc ordinans, inter mala constituit optima, effuse per undas marinas fugere et ad terram appellere Argivam, unde genus nostrum ex furibundæ vaccæ contactu (*Idæ*) Jovisque afflatu ortum esse gloriatur.

In quam terram hæc terra benevolentiorē perveniamus cum his supplicum ramis manu protentis, lana obvolutis? O vos, quorum urbs et terra et lucida aqua est, superi dii et graviter vindicantes inferi, sedes infernas tenentes, et Jupiter servator tertius, sedium custos piorum virorum, accipite supplicem hanc catervam mulierum fausto regionis favore; virorum autem turbam insolentem filiorum Ægypti, antequam pedem in hæc terra sitibunda posuerit, cum celeri navigio retro in mare mittite:

(ibi vero turbine tumultuoso, tonitru et fulmine imbri-
ferisque ventis sævo mari occurrentes percant!)

priusquam lectos, a quibus fas eos prohibet, patruelibus his sororibus invitis abreptis ascendunt.

Nunc vero in auxilium Jovis vitulum, transmarinam

- Δῖον πόρτιν ὑπερ-
πόντιον τιμάορ', ἰνὶν τ'
ἀνθονομούσας προγόνου
45 βοὸς ἐξ ἐπιπνοίας
Ζηνὸς ἔφαφιν· ἐπωνυμίᾳ δ' ἐπεκραίνετο
μόρσιμος αἰὼν
εὐλόγως, Ἐπαφόν τ' ἐγέννασεν·
ὄντ' ἐκλεξαμένα, Ἀντ. α'.
50 νῦν ἐν ποιονόμοις
ματρὸς ἀρχαίας τόποις τῶν
πρόσθε πόνων μνασάμενα,
τά τε νῦν ἐπιδείξω
πιστὰ τεκμήρια, τὰτ' ἀνόμοιά τ' ἀελπτά περ
55 ὄντα φανεῖται.
Γνώσεται δὲ λόγους τις ἐν μάχει.
Εἰ δὲ κυρεῖ τις πέλας οἰωνοπόλων Στρ. β'.
ἔγγαιος, οἶκτον οἰκτρὸν αἴων,
60 δοξάσει τις ἀκούων ὅπα τᾶς Τηραίας
μήτιδος οἰκτρᾶς ἀλόχου,
κιρκηλάτου τ' ἀηδόνης,
ἄτ' ἀπὸ χώρων ποταμῶν τ' εἰργομένα Ἀ. β'.
πενθεῖ νέον οἶκτον ἡθέων·
65 ξυντίθῃσι δὲ παιδὸς μόρον, ὡς αὐτοφόνως
ᾤλετο πρὸς χειρὸς ἔθεν
δυσμάτορος κότου τυχῶν·
τῶς καὶ ἐγὼ φιλόδурτος Ἰαονίοισι νόμοισι Σ. γ'.
70 δάπτω τὰν ἀπαλὴν νελοθερῇ παρειάν,
ἀπειρόδακρὸν τε καρδίαν.
Γόεδνα δ' ἀνθεμίζομαι
δαιμαίνουσα φίλους τᾶσδε φυγᾶς
75 ἀερίας ἀπὸ γᾶς,
εἴ τις ἐστὶ κηδεμών. [Ἀντ. γ'.
Ἀλλὰ θεοὶ γενέται κλύετ' εὖ τὸ δίκαιον ἰδόντες,
ἢ καὶ μὴ τέλειον δόντες ἔχειν παρ' αἴσαν,
80 ἕδριν δ' ἐτύμως στυγοῦντες
πέλοιτ' ἂν ἐνδικοὶ γάμοις.
Ἔστι δὲ καὶ πολέμου τειρομένοις
βωμὸς † ἄρος †, φυγᾶσι
βῦμα, δαιμόνων σέβας.
85 Εἰ θεῖη Διὸς εὖ παναληθῶς Στρ. δ'.
Διὸς ἕμερος· οὐκ εὐθήρατος ἐτύχθη,
πάντα τοι φλεγέθει
κἂν σκότῳ, μελαίνα ξὺν τύχῃ
μερόπεσι λαοῖς.
90 Πίπτει δ' ἀσφαλὲς οὐδ' ἐπὶ νώτῳ, Ἀντ. δ'.
κορυφῇ Διὸς εἰ κρανύῃ προῖγμυ τέλειον·
δαυλοὶ γὰρ προπίδων
δάσκιόι τε τείνουσιν πόροι,
κατιδεῖν ἄφραστοι.
95 Ἰάπτει δ' ἐλπιδῶν Στρ. ε'.
ἄφ' ὑψιπύργων πηνόλεις βροτοῦς,
βίαν δ' οὐτὶν' ἐξοπλίζει
100 τὰν ἀποινον δαιμονίων· ἥμενον ἄνω φρόνημά πως
αὐτόθεν ἐξέπραξεν ἔμπας, ἐδράνων ἐρ' ἀγνῶν·

vindicem nostrum, et filium aviæ vaccæ flores depascentis, ex afflatu Jovis contactum advocamus; nomine vero fatale tempus vere constituit, Epaphumque (a contactu dictum) peperit Io;

quem advocans nunc in herbosis antiquæ matris pascuis pristinas arumnas memoratura, nunc et certa ostendam documenta, *genus nostrum Argis ortum esse*, et quæ adhuc ab his diversa sint, quamquam inexpectata, tamen vera esse apparebunt. Cognoscet enim nonnemo, quæ dico, temporis progressu.

Si vero adest augurum aliquis, hujus terræ incola, quando calamitosam querimoniam audiat, vocem conjugis Terei, quæ miserandum inuit consilium, lusciniæque ab accipitre infestatæ audire se putabit,

quæ locis fluviisque consuetis prohibita novo luctu gemit; recollit vero filii obitum, ut ille sua (i. e. cognata, matris) manu occisus in gravem miseræ genetricis iram illapsus perierit.

Ita ego quoque queribunda Ionicis modis teneram ad Nilum sole fuscata genam corque lacrimarum expert (i. e. summo dolore, qui lacrimas non patitur) lacero. De luctu autem flores colligo amicos hujus fugæ ex æria (i. e. *Ægyptiaca*) terra metuens, si cui curæ sit.

At dii gentiliti, quam quod justum sit bene tueamini, audite, aut etiam si non ratum faciatis, quod contra fatum sit, insolentiam tamen ex animo aversantes his nuptiis justî arbitri sitis. Est autem etiam ex bello attritis ara præsidium, fugientibus munimentum, cælestium sanctuarium.

Utinam Jovis re vera feliciter nobis contingat Jovis voluntas; captu non est facilis; omnia profecto etiam in caligine cum atra fortuna gentibus mortalium illustrat.

Cadit certa sors nec resupina, si res in Jovis vertice perficienda decreta est. Confragoæ enim obumbratæque mentis divinæ viæ sunt visu incomprehensibiles.

Dejecit mortales de spe excelsa in exitium, nec ullam vim armat inefficacem inter deos. Considens in alto in sanctis sedibus divina mens ibi unamquamque rem transigit.

- ἰδέσθω δ' εἰς ἕβριν Ἀντ. ε'.
 βρότειον, οἷα νεάζει πυθμὴν
 105 δι' αἶμον γάμον τὸ θάλλος
 δυσπαρὰβούλοισι φρεσὶν, καὶ διάνοιαν μαινόλιν
 110 κέντρον ἔχων ἄφυκτον, ἅταν δ' ἀπάτα μεταγνοῦς.
 Τοιαῦτα πάθεα μέλεα θρεομένα λίγω Στρ. ζ'.
 λιγέα βαρέα δακρυοπετῇ.
 Ἴη ἰή.
 116 Ἰγλέμοισιν ἐμπρεπῇ ζῶσα γόοις με † τιμῷ †.
 Ἰλέομαι μὲν Ἀπίαν βοῦνιν,
 καρβᾶνα δ' αὐδᾶν
 † εὖα κοννεῖς †.
 120 Πολλάκι δ' ἐμπίτνω ξὺν λακίδι,
 λίνοισιν, ἢ Σιδονίᾳ καλύπτρᾳ.
 Θεοῖς δ' ἐναγέα τέλεια, πελομένων καλῶς, Ἀντ. ζ'.
 † ἐπίδρομος † δθι θάνατος ἀπῇ.
 124 Ἴω ἰώ,
 ἰὼ δυσάχρητοι πόνοι. Ποῖ τόδε κῦμ' ἀπάξει;
 ἰλέομαι μὲν Ἀπίαν βοῦνιν,
 καρβᾶνα δ' αὐδᾶν
 130 † εὖα κοννεῖς †.
 Πολλάκι δ' ἐμπίτνω ξὺν λακίδι,
 λίνοισιν, ἢ Σιδονίᾳ καλύπτρᾳ. [δορὸς Στρ. ξ'.
 134 Πλάτα μὲν οὖν λινορραφῆς τε δόμος ἅλα στέγων
 ἀχείματόν μ' ἐπεμπε σὺν πνοαῖς
 οὐδὲ μέμφομαι
 τελευτᾶς δ' ἐν χρόνῳ
 πατὴρ δ' παντόπτας
 140 πρευμανεῖς κτίσειε.
 Σπέρμα σεμνᾶς μέγα ματρός,
 εὐνᾶς ἀνδρῶν, ἔ ε',
 ἄγαμον ἀδάματον ἐκφυγεῖν. [Ἀντ. ζ'.
 144 Θέλουσα δ' αὖ θέλουσαν ἀγνά μ' ἐπιδέτω Διὸς κόρα
 ἔχουσα σείμν' ἰνώπι' ἀσφαλές
 παντὶ δὲ σθένουσι.
 Διωγμοῖσι δ' † ἀσφαλές †
 ἀδμήτας ἀδμήτα
 150 βύσιος γενέσθω.
 Σπέρμα σεμνᾶς μέγα ματρός,
 εὐνᾶς ἀνδρῶν, ἔ ε',
 ἄγαμον ἀδάματον ἐκφυγεῖν.
 Εἰ δὲ μὴ, μελανθῆς Στρ. η'.
 155 ἢ διόκτυπον γένος,
 τοῦγγαιον,
 τὸν πολυξενώτατον
 Ζῆνα τῶν κεκμηχότων
 ἰξόμεσθα σὺν κλάδοις
 160 ἀρτάναις θανοῦσαι,
 μὴ τυχοῦσαι θεῶν Ὀλυμπίων.
 Ἄ Ζῆν', Ἰοῦς ἰὼ
 μῆνις μάστεϊρ' ἐκ θεῶν.
 Κοννῷ δ' ἅταν γαμετᾶς [μύν.
 165 οὐρανόνικον· χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος εἶσι χαι-
 169 Καὶ τότε οὐ δικαίοις Ἀντ. η'.

Respiciat vero superbiam humanam, quali stirps *Aegypti* propter meas nuptias florem refragatoria mente emittit, furibundo animi affectu tanquam inevitabili stimulo excitata, sed noxam damno sero cognoscens.

Tales calamitates luctuosas querens refero, gemendas, graves, lacrimosas: vae vae! Lugubribus carminibus affluentem me viva honoro. Adoro supplex Apiam terram (peregrinam vocem, eia, intelligis), saepe vero lacerans in vestimenta lintea Sidoniumque velum incido.

Diis dicata sunt officia eorum, qui secunda fortuna utantur, ubi mortis irruentis timor abest. Heu, heu, heu labores exantlatu difficiles! Quorsum haec unda me abripiet? Adoro supplex Apiam terram (peregrinam vocem, eia, intelligis), saepe vero lacerans in vestimenta lintea Sidoniumque velum incido.

Remus linoque consula domus trabium mare arcens me tempestatis inexpertam cum flatibus huc misit; nec ejus rei me poenitet. Felicem vero exitum progressu temporis pater omnituens praebet, ut venerandae matris magna progenies conjugia virorum, cheu, innupta indomita fugiam.

Lubens vero rursus lubentem me casta Jovis filia respiciat venerando vultu firmiter intuens; omni modo valent *Aegypti filii*; sed persecutione tutas innuptas ipsa innupta praestet, ut venerandae matris magna progenies conjugia virorum, cheu, innupta indomita fugiam.

Sin minus, nos atrum a Jove perculsum infernum genus, plurimorum hospitem receptorem Jovem defunctorum, cum ramis supplicibus suspendio necatur adibimus, quum a diis caelestibus spretae simus. Ah Jovem, Ius, heu, investigatrix ira est a diis irruens; novi conjugis, quam *Jupiter duxit*, calamitatem caelo superiorem; nam violento flatu excitata tempestas in nos irrupet.

Et tum non in justis (quibus justitia Jovis celebretur)

170 Ζεὺς † ἐνεύζεται † λόγοις,
τὸν τᾶς βοῆς
παῖδ' ἀτιμάσας, τὸν αὐ-
τὸς ποτ' ἐκτίσεν γόνῳ,
νῦν ἔχων παλίντροπον
ῥῆιν ἐν λιταῖσιν·
175 ὑπόθεν δ' εὖ κλύοι καλούμενος.
Ἄ Ζῆν', Ἰοῦς ἰὼ
μῆνις μάστιγ' ἐκ θεῶν.
Κονῶ δ' ἄταν γαμετᾶς [μῶν.
οὐρανόνικον· χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος εἴσι χει-
ΔΑΝΑΟΣ.

178 Παῖδες, φρονεῖν γρή· ξὺν φρονοῦντι δ' ἔχετε
πιστῶ γέροντι τῷδε ναυκλήρῳ πατρί.
Καὶ τὰκί χέρσου νῦν προμήθειαν λαθεῖν
αἰνῶ φυλάξαι τὰμ' ἔπη δελτουμένας.
180 Ὀρῶ κόνιν, ἀναυδὸν ἀγγελὸν στρατοῦ,
σύριγγας οὐ σιγῶσιν ἀξονήλατοι·
ῥῆλον δ' ὑπασπιστῆρα καὶ δορυσσόον
λεύσσω, ξὺν ἵπποις καμπύλοις τ' ὀχήμασι.
Τάχ' ἂν πρὸς ἡμᾶς τῆσδε γῆς ἀρχηγέται
185 ὀπτῆρες εἴεν ἀγγέλων πεπυσμένοι.
Ἄλλ' εἴτ' ἀπήμων εἴτε καὶ τεθυμμένος
ὦμῃ ξὺν ὀργῇ τόνδ' ἐπόρνευται στόλον,
ἄμεινόν ἐστι παντὸς οὐνεκ', ὦ κόραι,
πάγον προσίξιν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν.
190 Κρεῖσσον δὲ πύργου βοῦδες, ἄρρηκτον σάκος.
Ἄλλ' ὥς τάχιστα βᾶτε, καὶ λευκοστεφεῖς
ἱκτηρίας, ἀγάματ' αἰδοίου Διὸς,
σιμνῶς ἔχουσιν διὰ χειρῶν συνωνύμων,
αἰδοῖα καὶ γόεθνα καὶ τὰ χρεῖ' ἔπη
195 ξένους ἀμείβεσθ', ὥς ἐπήλυδας πρέπει,
τορῶς λέγουσαι τάσδ' ἀναμαάκτους φυγὰς.
Φθογῆ δ' ἐπέσθω πρῶτα μὲν τὸ μὴ θρασυῖ,
τὸ μὴ μάταιον δ' ἐκ μετώπων σωφρόνων
ἴτω πρόσωπον ὀμματος περ' ἡσύχου·
200 καὶ μὴ πρόλεσχος μὴδ' ἐφολκὸς ἐν λόγῳ
γένῃ· τὸ τῆδε κάρτ' ἐπίφθονον γένος.
Μέμνησο δ' εἶμιν χρεῖος εἴ ξένη φυγὰς.
Θρασυστομεῖν γὰρ οὐ πρέπει τοῦ ἥσσονας.

ΧΟΡΟΣ.

Πάτερ, φρονούντως πρὸς φρονοῦντας ἐννέπεις.
205 Φυλάξομεν δὲ τάσδε μεμνησθαι σέθεν
κεδνὰς ἐπειτὰς· Ζεὺς δὲ γεννήτωρ ἴδοι.

ΔΑΝΑΟΣ.

Μὴ νυν σχολάζει, μηχανῆς δ' ἔστω κράτος.

ΧΟΡΟΣ.

Θέλοιμ' ἂν ἤδη σοὶ πέλας θρόνους ἔχειν.

ΔΑΝΑΟΣ.

Ἦ Ζεῦ, κόπων οἴκτειρε μὴ πολυλότας.

ΧΟΡΟΣ.

210 Ἴδοιτο δῆτα πρεσβυμένους ἀπ' ὀμματος.
Κείνου θέλοντος εὖ τελευτήσει τάδε.

sermonibus Jupiter exsultabit, quum vocat filium, quem ipse olim genuit, precibus nostris nunc aversum vultum præbens spreverit. Sed nos bene exaudiat ex alto, invocatus. 'Ah Jovem, Ius, heu, Investigatrix ira est a diis irruens; novi conjugis calamitatem cælo superiorem; nam violento flatu irrumpet.

DANAUS.

Filiæ, providere vos oportet; cum provido venistis hoc fido sene patre itineis maritimi duce.
Atque ut quæ in terra sint, omni prudentia agere possitis, hæc mea præcepta animo reposita servetis suadeo.
Video pulverem, mutum nuncium multitudinis; moduli rotarum circum axes volutati non silent; agmenque clypeis armatum hastasque torquens conspicio cum equis rotundisque curribus.
Illico sane hujus terræ procures ad nos spectatores accedent de adventu nostro a nunciis edocti.
Sed sive clemens sive etiam effractus *populus* crudeli animo hoc agmen in nos excitavit, in omnem eventum satius est, o puellæ, [considerare.
ad hunc tumulum deorum, qui sunt certaminum præsides, Turre potior ara est, firmum scutum.
Sed quam citissime accedite, albaque lana redimita [tur,
velamenta supplicum, ornamenta Jovis, qui supplices tue-
reverenter manibus supplicibus tenentes,
verecunda, morosa et quæ necessitas requirit verba
hospitibus respondele, ut advenas decet,
perspicue his hoc exilium incruentum explicantes.
Orationem vestram ante omnia nulla irreverentia comitetur,
nec protervus de modesta fronte
vultus ex tranquillo oculo prodeat,
neque procax sis neque oratione præpostera
utaris, quod certe huic terræ odiosum genus est.
Ac sis memor ut cedas; egena hospita es in exilium expulsa :
inferiores autem non decet insolenter loqui.

CHORUS.

Pater, provide tu providis loqueris.
Servabimus vero memores hæc tua
prudentia præcepta. Jupiter autem genitor nos respiciat.

DANAUS.

Noli igitur cunctari, sed confestim rem exsequere.

CHORUS.

Jam vellem me prope te sedem habere.

DANAUS.

[te misereat,

O Jupiter, nondum oppressis nobis ærummarum nostrarum

CHORUS.

Respiciat nos profecto benevolo oculo.
Illo enim volente bonus exitus hæc sequetur.

ΔΑΝΑΟΣ.

Καὶ Ζηνὸς ὄρνιν τόνδε νῦν κυλήσχετε.

ΧΟΡΟΣ.

Καλοῦμεν αὐγὰς ἡλίου σωτηρίους,
 ἄγνόν τ' Ἀπόλλω φυγὰδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν.
 215 Εἰδὼς ἂν αἶσαν τήνδε συγγνώη βροτοῖς.

ΔΑΝΑΟΣ.

Συγγνώητο δῆτα καὶ παρασταίῃ πρόφρων.

ΧΟΡΟΣ.

Τίν' οὖν κυλήσω τῶνδε δαιμόνων ἔτι;

ΔΑΝΑΟΣ.

Ὅρῳ τρίζιναν τήνδε, σημεῖον θεοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εὖ τ' ἐπειψεν εὖ τε δεξάσθω χρόνι.

ΔΑΝΑΟΣ.

220 Ἑρμῆς δὲ ἄλλος τοῖσιν Ἑλλήνων νόμοις.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐλευθέροις νυν ἐσθλὰ κηρυκεύτω.

ΔΑΝΑΟΣ.

Πάντων δ' ἀνάκτων τῶνδε κοινοδωμάτων
 σέβεισθ'. Ἐν ἄγνῳ δ' ἐσμός ὡς πελειάδων
 ἴεσθε, κίρκων τῶν δημοπτέρων φόβῳ,
 225 ἐγθρῶν θυμίων καὶ μαινόντων γένος.
 Ὀρνίθος ὄρνις πῶς ἂν ἀγνεύει φαγών;
 πῶς δ' ἂν γαμῶν ἀκουσαν ἀκόντος πάρα
 ἄγνός γένοιτ' ἂν; οὐδὲ μὴ 'ν Ἄδου θανάων
 φύγη μάταιον αἰτίας, πράξας τάδε.
 230 Κάκει δικάζει τὰμπλακῆμαθ', ὡς λόγος,
 Ζεὺς ἄλλος ἐν καμοῦσιν ὑστάτας δίκας.
 Σκοπαῖτε, καμείθεσθε τόνδε τὸν τόπον,
 ὅπως ἂν ὑμῖν πρῆγος εὖ νικᾷ τόδε.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ποδαπὸν θυμὸν τόνδ' ἀνέλληνα στόλον,
 235 πέπλοισι βαρβάροισι καὶ πυκνώμασι
 χλίωντα προσφωνοῦμεν; οὐ γὰρ Ἀργολίς
 ἐσθλὴς γυναικῶν οὐδ' ἀφ' Ἑλλάδος τόπων.
 Ὅπως δὲ χώραν οὐδὲ κηρύκων ὑπο,
 ἀπρόξενοί τε, νόσφιν ἡγητῶν, μολεῖν
 240 ἔτλητ' ἀτρέστως, τοῦτο θαυμαστόν πάλει.
 Κλάδοι γε μὲν ἐπὶ, κατὰ νόμους ἀριχτόρων,
 κείνται παρ' ὑμῖν πρὸς θεοῖς ἀγωνίοις·
 μόνον τόδ' Ἑλλάς χθὼν συνοίσεται στόχῳ.
 Καὶ τὰλλα πολλὰ ἐπεικάζει δίκαιον ᾗν,
 245 εἰ μὴ παρόντι φθόγγος ᾗν ὁ σημανῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶρηκας ἀμφὶ κόσμον ἀψευδῇ λόγον.
 Ἐγὼ δὲ πρὸς σε πότερον ὡς ἔτην λέγω,
 ἢ τηρὸν ἱεροῦ βράδον, ἢ πόλεως ἀγόν;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Πρὸς ταῦτ' ἀμείβου καὶ λέγ' εὐθαρσῆς ἐμοί.
 250 Τοῦ γηγενοῦς γάρ εἰμ' ἐγὼ Παλαίχθονος
 ἱνὶς Πελασγός, τῆσδε γῆς ἀρχηγέτης.
 Ἐμοῦ δ' ἀνάκτος εὐλόγως ἐπώνυμον
 γένος Πελασγῶν τήνδε καρποῦται χθόνα.

DANAUS.

Et Jovis alitem hunc nunc invoke.

CHORUS.

Invocamus solis radios salutiferos,
 sanctumque Apollinem quondam exulantem ex caelo deum.
 Non ignarus hujus fortunæ mortales commiseretur.

DANAUS.

Commiseretur sane et benevolus opem ferat.

CHORUS.

Quem igitur horum coelestium præterea invocem?

DANAUS.

Video tridentem hunc, signum dei.

CHORUS.

At bene nos huc traduxit et benevole terra recipiat.

DANAUS.

Mercurius hic alius est ex Græcorum institutis.

CHORUS.

Liberatis malo bonum nuntium prædicet.

DANAUS.

Omnium horum coelestium communem aram [non
 veneramini; in sancto vero loco tanquam columbarum ag-
 consedistis metu accipitrum pariter alatorum, [quinant.
 qui quum sint consanguinei, hostes tamen sunt et genus in-
 Quomodo avis, quando ave sit pasta, casta sit?
 quomodo vero quum quis invitam ab invito uxorem duxerit,
 castus esse possit? Ne mortuus quidem apud inferos
 culpam temerarii facinoris, si id perpetrarit, effugerit.
 Etiam illic delicta judicat, ut fama est,
 alius Jupiter inter defunctos, postremas causas.
 Circumspicite igitur et accedite ad hunc locum,
 ut vobis hoc negotium bonum successum obtineat.

REX.

Cujatem hanc catervam non Græcam vestitu,
 barbaris vestibus et velamentis
 affluentem, alloquimur? Non enim Argolicus
 vestitus est neque ex ulla regione Græciæ.
 Quod autem vos in hanc terram sine præconibus
 et sine hospitibus patrocinantibus, sine ducibus, venire
 intrepidæ ausæ estis, hoc mirandum est.
 Rami quidem certe ex ritu supplicum
 apud vos in aris deorum, qui certamina tuentur, jacent.
 Hoc solum, quantum videtur, Græca terra commune habe-
 Et reliqua multa conjectura assequi liceret, [ut
 nisi præsentī vestra oratio ea explicare posset.

CHORUS.

De vestitu nostro haud falsa verba dixisti;
 ego vero num tecum ut cum uno ex populo colloquor,
 an cum ædituente sacerdote, an cum urbis præside?

REX.

Ad illa quæ dixi, responde et fidenter ea explica.
 Indigenæ enim Palæchthonis ego sum
 filius, Pelasgus, hujus terræ princeps:
 A me rege justa de causa cognominata
 gens Pelasgorum hanc terram possidet.

Καὶ πᾶσαν αἶαν, ἧς δι' Ἄλγος ἔρχεται,
 255 Στρυμών τε πρὸς δύοντος ἡλίου, κρατῶ.
 Ὅριζομαι δὲ τήνδε Περραιβίων χθόνα,
 Πίνδου τε τᾰπέκεινα, Παϊόνων πέλας,
 ὄρη τε Δωδωναῖα· συντέμνει δ' ὄρος
 ὑγρᾶς θαλάσσης· τῶνδε τᾰπὶ τάδε κρατῶ.
 260 Αὐτῆς δὲ χώρας Ἀπίας πέδον τόδε
 πάλαι κέκληται φωτὸς ἱατροῦ χάριν.
 Ἄπις γὰρ ἑλθὼν ἐκ πέρας Ναυπακτίας
 ἱατρόμαντις παῖς Ἀπόλλωνος χθόνα
 τήνδ' ἐκκαθαίρει κνωδάων βροτοφθόρων,
 265 τὰ δὲ παλαιῶν αἱμάτων μιάσμασι
 χρανθεῖς· ἀνῆκε γαῖα μηνιαῖ' ἄκη,
 δρακονθόμιλον δυσμενῇ ξυνοικίαν.
 Τούτων ἄκη τομαῖα καὶ λυτήρια
 πράξας ἀμέμπτως Ἄπις Ἀργεῖα χθονὶ
 270 μνήμην ποτ' ἀντίμισθον εὔρετ' ἐν λιταῖς.
 Ἐχουσ' ἂν ἤδη τᾰπ' ἐμοῦ ταχυήρια
 γένος τ' ἂν ἐξεύχοιο καὶ λόγοις πρόσω.
 Μακράν γε μὲν δὴ ῥῆσιν οὐ στέργει πόλις.

ΧΟΡΟΣ.

Βραχύς τορὰς θ' ὁ μῦθος Ἀργεῖαι γένος
 275 ἐξευχόμεσθε, σπέρματ' εὐτέκνου βόος·
 καὶ ταῦτ' ἀληθῆ πάντα προσφύσω λόγῳ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἀπιστα μυθεῖσθ', ὦ ξένοι, κλύειν ἐμοί,
 ὅπως τόδ' ὑμῖν ἐστὶν Ἀργεῖον γένος.
 Λιθυστικαῖς γὰρ μᾶλλον ἐμπερέστεραι
 280 γυναῖξιν ἐστε κοῦδαμῶς ἐγχωρίαις.
 Καὶ Νεῖλος ἂν θρέψει τοιοῦτον φυτὸν,
 Κύπριος χαρακτήρ τ' ἐν γυναικείοις τύποις
 εἰκῶς πέπληκται τεκτόνων πρὸς ἀρσένων·
 Ἴνδους τ' ἀκούω νομάδας ἱπποδάμοσιν
 285 εἶναι καμάρους ἀστραβιζούσαις, χθόνα
 παρ' Αἰθίοψιν ἀστυγειτονουμένας.
 Καὶ τὰς ἀνάνδρους κρεοβότους τ' Ἀμαζόνας,
 εἰ τοξοτευχεῖς ἦτε, κάρτ' ἂν ἤκασα
 ὑμᾶς. Διδάχθεις δ' ἂν τόδ' εἰδείην πλέον,
 290 ὅπως γένεθλον σπέρμα τ' Ἀργεῖον τὸ σόν.

ΧΟΡΟΣ.

Κληδοῦχον Ἦρας φασὶ δωμάτων ποτὶ
 Ἰὼ γενέσθαι τῇδ' ἐν Ἀργεῖα χθονὶ,
 ἦν, ὥς μάλιστα καὶ φάτις πολλὴ κρατεῖ
 * * * * *

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

295 Μὴ καὶ λόγος τις Ζῆνα μεχθῆναι βροτῶ;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ κρυπτά γ' Ἦρας ταῦτα παλλακισμάτων.
 * * * * *

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Πῶς οὖν τελευτᾷ βασιλείων νεύει τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

Βοῦν τὴν γυναῖκα ἔθηκεν Ἀργεῖα θεός.

Et totius terræ, quam Algos interfuit
 et Strymon ad occidentem solem, imperium teneo.
 Includo autem finibus meis Perriæborum terram
 et quæ ultra Pindum sunt prope Pæones
 montesque Dodonæos; abscindit vero ea terminus
 fluentis maris, et ultra hæc imperium meum prolatatur.
 Ipsius autem Apiae terræ solam hoc
 antiquitus in honorem medici vocatum est. [nisset,
 Apis enim quæ ex terra, quæ Naupactia ulterior est, re-
 medicus vates, Apollinis filius, terram
 hanc belluis, quæ homines devorabant, purgavit,
 quas antiquarum cædium piaculis
 inquinata terra edidit, monstra menstrua,
 draconibus repletum infestum contubernium.
 Quia horum malorum remedia secando et expiando
 summa cum laude Apis Argivæ terræ adhiberet, [est.
 memoriam precibus cultam in mercedis gratiam adeptus
 Quoniam igitur jam a me certa indicia obtinuisti,
 tu tuum genus prædices et porro dicas.
 Longam tamen orationem civitas non amat.

CHORUS.

Brevis et perspicua oratio est: Argivas nos genere esse
 gloriamur, sobolem vaccæ liberis felicitis,
 et oratione vera esse hæc omnia demonstrabo.

REX.

Auditu incredibilia mihi narratis, hospitar,
 hoc vestrum genus Argis esse oriundum.
 Libycis enim similliores
 mulieribus estis neque ullo modo indigenis.
 Et Nilus talem stirpem educet,
 Cypriusque character in muliebribus typis
 agnitu facilis a maribus fabris impressus est.
 Atque Indos audio incedentibus equino gressu
 camelis cliteillas gestantibus palari, terram
 Æthiopibus vicinam incolentes.
 Atque innuptas illas carne vescentes Amazones,
 si arcubus armatæ essetis, vos esse conjicerem.
 Sed a vobis edoctus hoc sciam amplius,
 quomodo genus tuum et ortus Argivus sit.

CHORUS.

Ædituam Junonis aiunt aliquando
 Ionem in hac terra Argiva fuisse,
 quam, ut plurima fama obtinet....
 * * * * *

REX.

Num etiam fama est Jovem cum mortali concubuisse?

CHORUS.

Et hic quidem pellicatus Junonem fugit.
 * * * * *

REX.

Quem exitum habuit hoc regum cælestium dissidium?

CHORUS.

Argiva dea mulierem in vaccam vertit.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

300 Οὐκοῦν πελάζει Ζεὺς ἐπ' εὐκραίῳ βοί;

ΧΟΡΟΣ.

Φασὶν πρέποντα βουθόρῳ ταύρῳ δέμας.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τί δῆτα πρὸς ταῦτ' ἄλοχος ἰσχυρὰ Διός;

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν πάνθ' ὀρῶντα φύλακ' ἐπέστησεν βοί.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ποῖον πανόπτην οἰοδουκόλον λέγεις;

ΧΟΡΟΣ.

305 Ἄργον, τὸν Ἑρμῆς παῖδα γῆς κατέκτανε.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τί οὖν ἐτευξεν ἄλλο δυσπότμῳ βοί;

ΧΟΡΟΣ.

Βοηλάτην μύωπα, κινητήριον,
οἷστρον καλοῦσιν αὐτὸν οἱ Νείλου πέλας.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τοιγάρ νιν ἐκ γῆς ἤλασεν μακρῷ δρόμῳ.

ΧΟΡΟΣ.

310 Καὶ ταῦτ' ὤλεξας πάντα συγκόλλως ἐμοί.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Καὶ μὴν Κάνωδον καπὶ Μέμφιν ἔκετο.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ Ζεὺς γ' ἐφάπτωρ χειρὶ φητεύει γόνον.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τί οὖν, ὁ Διὸς πόρτις εὐχεται βοός;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπαφος ἀληθῶς ῥυσίων ἐπώνυμος.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

315 * * *

ΧΟΡΟΣ.

Λιβύη μεγίστης ὄνομα γῆς καρπουμένη.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τίν' οὖν ἔτ' ἄλλον τῆσδε βλάστημον λέγεις;

ΧΟΡΟΣ.

Βῆλον δίπαιδα, πατέρα τοῦδ' ἐμοῦ πατρός.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τὸ πάνσοφον νῦν ὄνομα τοῦτό μοι φράσον.

ΧΟΡΟΣ.

320 Δαναός, ἀδελφὸς δ' ἐστὶ πεντηχοστώπαις.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Καὶ τοῦδ' ἀνοίγε τοῦνομα' εὐφώνῳ λόγῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Αἴγυπτος. Εἰδὼς δ' ἄμδν ἀρχαῖον γένος
πράσσοις ἂν ὥς Ἀργεῖον ἀνστήσης στόλον.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

325 Δοκεῖτ' ἐμοίγε τῆσδε κοινωνεῖν χθονὸς
τάρχαϊον· ἀλλὰ πῶς πατρῷα εἰρήματα
λιπεῖν ἔτλητε; τίς κατέσκηψεν τύχη;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Πελασγῶν, αἰδὼ' ἀνθρώπων κακὰ·
πόνου δ' ἰδοὺς ἂν οὐδαμοῦ ταυτὸν πτερόν.
Ἐπεὶ τίς εὐχέει τήνδ' ἀνέλπιστον φυγὴν,

REX.

Ad cornigeram vaccam igitur Jupiter accedit?

CHORUS.

Alont corpore tauro vaccas ineunti similem.

REX.

Quid igitur ad hæc Jovis præpotens conjux?

CHORUS.

Custodem omnia cernentem vaccæ addidit.

REX.

Quemnam ais bubulcum circumcirca oculatum?

CHORUS.

Argum, quem Mercurius, terræ filium, occidit.

REX.

Quid aliud igitur Juno miseræ vaccæ paravit?

CHORUS.

Asilum boves exagitantem exstimulantemque:
æstrum eum Nili accolæ vocant.

REX.

Proinde illam ex terra longis erroribus expulit.

CHORUS.

Et hæc quidem omnia dixisti, ut mecum consentires.

REX.

Et Canopum Memphimque usque pervenit.

CHORUS.

Et Jupiter manu attingens filium serit.

REX.

Quid igitur, Jovis vitulus se vaccæ filium esse gloriatur?

CHORUS.

Eraphus revera a salute nominatus.

REX.

* * *

CHORUS.

Libya, quæ maximæ terræ nomen possidet.

REX.

Quem igitur alium porro hujus filium dicis?

CHORUS.

Belum, qui duos filios habuit, patrem hujus patris mei.

REX.

Nomen illud sapientissimum mihi iudica.

CHORUS.

Danaus; frater vero quinquaginta filios habet.

REX.

Etiam hujus nomen claris verbis aperit.

CHORUS.

Ægyptus. Gnarus vero antiqui mei generis
facias sane, ut Argivum exilium nostrum restituas.

REX.

Videmini mihi certe hujus terræ participes esse
antiquitus; sed quomodo paternas ardes
relinquere ausæ estis? quæ fortuna in vos incubuit?

CHORUS.

O rex Pelasgorum, varia sunt hominum mala;
neque usquam miseræ eundem volatum videas.
Nam quis sperabat nos ita inopinato fugientes

IKETIAES.

- 320 κλέσειν ἐς Ἄργος κῆδος ἐγγινέει τὸ πρὶν,
ἔχθρην μεταπτοιοῦσαν εὐναίων γάμων;
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
Τί φῆς ἰκνεῖσθαι τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,
λευκοστεφεῖς ἔχουσα νεοδρέπτους κλάδους;
ΧΟΡΟΣ.
Ὡς μὴ γίνωμαι δμῳὸς Αἰγύπτου γένει.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
325 Πότερα κατ' ἐχθρῶν, ἢ τὸ μὴ θάμις λέγεις;
ΧΟΡΟΣ.
Τίς δ' ἂν φίλους ὠνοῖτο τοὺς κεκτημένους;
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
Σθένος μὲν οὕτω μεῖζον αὖξεται βροτοῖς.
ΧΟΡΟΣ.
Καὶ δυστυχούντων γ' εὐμαρὴς ἀπαλλαγὴ.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
Πῶς οὖν πρὸς ὑμᾶς εὐσεβὴς ἐγὼ πέλω;
ΧΟΡΟΣ.
330 Αἰτοῦσι μὴ 'κδῶς παισὶν Αἰγύπτου πάλιν.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
Βαρέα σύ γ' εἶπας, πόλεμον ἄρασθαι νέον.
ΧΟΡΟΣ.
'Ἄλλ' ἡ δίκη γε συμμαχῶν ὑπερστατεῖ.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
Εἴπερ γ' ἀπ' ἀρχῆς πραγμάτων κοινωνὸς ἦν.
ΧΟΡΟΣ.
Αἰδοῦσά πρῦμναν πόλεως ὧδ' ἰστεμμένην.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
335 Πέφρικα λεύσσων τάσδ' ἑδρας κατὰσχίους.
ΧΟΡΟΣ.
Βαρύς γε μέντοι Ζηνὸς ἱεσίου κότος.
Παλαίχθονος τέκος, κλυθὶ μου Στρ. α'.
πρόφρονι καρδίᾳ, Πελασγῶν ἀναξ.
'Ἴδε με τὰν ἱκέτιν φυγάδα περιδρομον,
340 λευκόστικτον ὡς δάμαλιν ἀμὰ πέτραις
ἡλιβάτοισιν. Ἀλκᾷ πῖσυνος μέμυκε
φράζουσα βοτῆρι μόχθους.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
'Ορῶ κλάδοισι νεοδρόποις κατὰσχιον
345 νέον θ' ὄμιλον τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν.
Εἴη δ' ἀνατον πρᾶγμα τοῦτ' ἀστοξένων.
Μηδ' ἐξ ἀέλπτων κάπρομνητῶν πόλει
νεῖκος γένηται· τῶν γὰρ οὐ δεῖται πόλις.
ΧΟΡΟΣ.
'Ἴδοιτο δῆτ' ἀνατον φυγὰν Ἀντ. α'.
350 ἱεσαία Θέμις Διὸς κλαρίου.
Σὺ δὲ παρ' ὀφιδόμου μάθε γεραίοφρων
ποτιτρόπαιον αἰδόμενος † οὐ πίνει †
ἱεροδόκα θεῶν λήμματ' ἀπ' ἀνδρὸς ἀγνοῦ.
* * * * *
ΒΑΣΙΛΕΥΣ.
355 Οὗτοι κάθησθε δωμάτων ἐφ' ἑστῆτοι
ἐμῶν. Τὸ κοινὸν δ' εἰ μαιίνεται πόλις,
ξυνῇ μελέσθω λαὸς ἐκπονεῖν ἄκῃ.
ÆSCHYLUS.

SUPPLICES.

161

- Argos appulsuras antiqua generis origine nobiscum junctas,
terra, quam incoluimus, nuptiarum odio a nobis relicta?
REX.
Quid ais te petere ab his deis, certaminum præsidibus,
quum lana circumvolutos recens decerptos ramos teneas?
CHORUS.
Ne serva Egypti filiis fiam.
REX.
Num odio hoc ais an quia nefas sit?
CHORUS.
Quis cognatos emat dominos?
REX.
Sic quidem opes mortalibus magis angentur.
CHORUS.
Et miseris quidem facilis evasio est.
REX.
Quomodo igitur misericordiam vobis præstiterim?
CHORUS.
Repetentibus Egypti filiis nos ne tradideris.
REX.
Gravem conditionem memoras, ut novum bellum suscipiam.
CHORUS.
At justitia socios tuebitur.
REX.
Si quidem ab initio eorum causæ adfuit.
CHORUS.
Tu reverere urbis puppim ita exornatam.
REX.
Expavesco quum has sedes obumbratas video.
CHORUS.
Gravis profecto ira est Jovis, supplicum tutoris.
Palæchthonis fili, audi me
benevolo animo, Pelasgorum rex.
Vide me supplicem, exulem, errabundam
tanquam juvencam albis maculis sparsam in rupibus
excelsis. Auxilio freta mugit
pastori pericula indicans.
REX.
Video ramis recentibus obumbratam [certamina tuentur.
juvenilemque multitudinem supplicem horum deorum, qui
Utinam innoxia sit causa harum urbis hospitarum!
Neque ex insperato improvisoque urbi
contentio exoriat! His enim urbs opus non habet.
CHORUS.
Respiciat sane innoxium exilium
supplicum dea, Themis, filia Jovis sortes dispensantis.
Tu vero diace a juniore senex:
supplicem si reverenter suscipias, rerum non eges;
deorum voluntas sacra a pio homine accipit.
* * * * *
REX.
Non consedistis supplices ad focum ædium
mearum. Si autem publice civitas piaculi quid admittat,
communiter etiam populus curet, ut expiationem paret.

Ἐγὼ δ' ἂν οὐ κραίνοιμ' ὑπόσχεσιν πάρος,
ἀστῶν δὲ πᾶσι τοῖσδε κοινώσας πέρι.

ΧΟΡΟΣ.

370 Σὺ τοι πόλις, σὺ δὲ τὸ δῆμιον, Στρ. β'.
πρύτανις ἄκριτος ὦν,
κρατύνεις βωμὸν ἐστίαν χθονός·
μονοψήφοισι νεύμασιν σέθεν,
μονοσκήπτροισι δ' ἐν θρόνοισι χρέος
375 πᾶν ἐπικραίνεις· ἄγος φυλάσσου.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἄγος μὲν εἴη τοῖς ἐμοῖς παλιγκότοις,
ὕμιν δ' ἀρήγειν οὐκ ἔχω βλάβης ἄτερ·
οὐδ' αὖ τόδ' εὖφρον, τάσδ' ἀτιμάσαι λιτάς.
Ἀμνηχανῶ δὲ καὶ φόβος μ' ἔχει φρένας
380 ὁρᾶσαι τε μὴ ὁρᾶται τε καὶ τύχην ἔλειν.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν ὑψόθεν σκοπὸν ἐπισκόπει, Ἀντ. β'.
φύλακα πολυπόνων
βροτῶν, οἳ τοῖς πέλας προσήμενοι
δίκας οὐ τυγχάνουσιν ἐννόμου.
385 Μένει τοι Ζηνὸς ἰκτίου κότος
δυσπαραθέλκτοις παθόντος οἴκτοις.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Εἴ τοι κρατοῦσι παῖδες Αἰγύπτου σέθεν,
νόμῳ πόλεως φάσκοντες ἐγγύτατα γένους
εἶναι, τίς ἂν τοῖσδ' ἀντιωθῆναι θέλοι;
390 Δεῖ τοι σὲ φεύγειν κατὰ νόμους τοὺς οἰκοθεν,
ὥς οὐκ ἔχουσι κῦρος οὐδὲν ἀμπερ σοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ τί ποτ' οὖν γενοίμαν ὑποχείριος Στρ. γ'.
κράτεσιν ἀρσένων. Ὑπαστρον δέ τοι
μῆχαρ ὀρίζομαι γάμου δύσφρονος
395 φυγῆς. Ξύμμαχον δ' ἐλόμενος δίκην
κρίνε σέβας τὸ πρὸς θεῶν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Οὐκ εὐκριτον τὸ κρῖμα· μὴ μ' αἰροῦ κριτήν.
Εἶπον δὲ καὶ πρὶν, οὐκ ἄνευ δῆμου τάδε
πράττειμ' ἂν, οὐδέ περ κρατῶν, μὴ καὶ ποτὲ
400 εἴπη λέως, εἴ ποῦ τι μὴ τοῖον τύχοι,
Ἐπήλυδας τιμῶν ἀπώλεσας πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀμροτέρους δμαῖμων τάδ' ἐπισκοπεῖ Ἀντ. γ'.
Ζεὺς ἐτερορρεπής, νέμων εἰκότως
ἄδικα μὲν κακοῖς, ὅσια δ' ἐννόμοις.
405 Τί τῶνδ' ἐξ ἴσου βεπομένων μεταλ-
γαῖς τὸ δίκαιον ἔρξαι;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Δεῖ τοι βαθείας φροντίδος σωτηρίου,
δίχην κολυμβητῆρος, ἐς βυθὸν μολεῖν
δεδορκὸς ὄμμα, μὴδ' ἄγαν ὠνωμένον·
410 ὅπως ἄνατα ταῦτα πρῶτα μὲν πόλει,
αὐτοῖσί θ' ἡμῖν ἐκτελευτήσῃ καλῶς,
καὶ μήτε δῆρις βυσίων ἐπάφεται
μήτ' ἐν θεῶν ἔδραισιν ᾧδ' ἰδρυμένας

Ego vero nullum promissum prius vobis perfecerim,
sed tum faciam, quum hac de re cum omnibus his civibus

CHORUS.

[consultavero.

Tu civitas, tu commune,
princeps nullius iudicio obnoxius,
aram, terræ focum, administras.
Te solus unius tuo nota,
tu solus in regio solio constitutus negotium
unumquodque exsequeris; verere piaculum.

REX.

Piaculum in inimicos meos recidat;
vobis sine damno auxilium ferre non possum,
neque vero rursus humanum est has preces spernere.
Anceps sum consilii et metus animum meum occupat,
ne faciam et ut faciam et fortunam optimam consequar.

CHORUS.

Qui ex alto nos tuetur, eum respicio,
custodem arumnosorum
mortalium, qui supplices ad propinquos confugientes
jus suum legibus constitutum non consequuntur.
Manet Jovis, supplicum tutoris, ira [citata manet].
agre placabili fletu miseri (i. e. ira Jovis fletu miseri ex-

REX.

Si tu sub manu es filiorum Egypti
ex lege civitatis affirmantium se genere proximos
esse, quis illis repugnare velit?
Necesse est sane te ex legibus domesticis causam dicere,
ut ostendas illis nullum imperium in te convenire.

CHORUS.

Nonquam fiam obnoxia
potestati virorum. Sub astra usque profecto emensum
commentum persequar, ut invisas nuptias
fugiam; sed socia assumpta iustitia
Judica, quid majestas deorum exigit.

REX.

Haud facilis causa est iudicatu; ne me cape iudicem.
Dixi vero etiam antea, non sine populo hac me
transigere, ne quum quidem imperium obtineam, ne etiam
populus dicat, si quid secus acciderit: [aliquando
« advenas dum colebas, urbem perdidisti. »

CHORUS.

Utrosque consanguineus Jupiter in hac re
in alteram (i. e. iustam) partem se inclinans respicit, dis-
tribuens, ut æquum est,] injusta malis, iusta vero piis
(i. e. ut mali causa cadant; secundum iustos autem ius datur).
Quid quum hac ex æquo pendantur, doles,
quod iustum sit, exsequi?

REX.

Oportet profecto in profunda curæ salutiferæ
recessum, urinatoris inatar, descendere
sagacem oculum neque omnino ex vino languidum,
ut hæc sine damno primum huic urbi,
deinde nobismet ipsa feliciter transigantur
et neque bellum res vindicandas repetat,
neque, si vos, postquam in deorum sedibus consedistis,

ἐκδόντες ὑμᾶς τὸν πανώλεθρον θεὸν
 415 βαρὺν ξύνοικον θησόμεσθ' ἀλάστορα,
 ὃς οὐδ' ἐν ᾿Αδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ.
 Μῶν οὐ δοκεῖ δεῖν φροντίδος σιωτῆριον;

ΧΟΡΟΣ.

Φρόντισον καὶ γενοῦ
 πανδίκως εὐσεβῆς πρόξενος,
 420 τὰν φυγάδα μὴ προδοῖς,
 τὰν ἔκαθεν ἐκβολαῖς
 εὐσθέοις ὀρμέναν·

Στρ. α'.

μηδ' ἰδῆς μ' εἰς ἐδρᾶν
 πολυθέων βυσιασθεῖσαν, ὃ
 425 πᾶν κράτος ἔχων χθονός.
 Γνωθὶ δ' ὕβριν ἀνέρων,
 καὶ φύλαξαι κότον.

Ἀντ. α'.

Μὴ τι τλῆς τὰν ἱκέτιν εἰσιδεῖν
 ἀπὸ βρετῶν βίᾳ
 430 δίκας ἀγομέναν
 ἱππηδὸν, ἀμπύκων
 πολυμήτων, πέπλων τ' ἐπιλαβὰς ἐμῶν.

Στρ. β'.

Ἴσθι γάρ, παισὶ τάδε καὶ δόμοις,
 ὁπότ' ἂν χτίσης.

Ἀντ. β'.

435 μένει Ἄρει ἔτινεν
 δημοῖαν θέμιν.

Τάδε φράσαι δίκαια Διόθεν κράτη.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Καὶ δὴ πέφρασμαι· δεῦρο δ' ἐξακέλλεται·
 — ἢ τοῖσιν ἢ τοῖς πόλεμον αἰρεσθαι μέγαν
 440 πᾶσ' ἔστ' ἀνάγκη καὶ γεγόμεσθαι σκάφος
 στρέβλαισι νηύτικαῖσιν ὥς προσηγμένον·
 Ἄνευ δὲ λύπης οὐδαμοῦ καταστροφῆ.
 Καὶ χρήμασιν μὲν ἐκ δόμων πορθουμένων,
 † ἄτην γε μάλιστ', καὶ μὲν ἐμπλῆσαι γόμου, †
 445 γένοιτ' ἂν ἄλλα κτησίου Διὸς χάριν·
 καὶ γλῶσσα τοξεύσασα μὴ τὰ καίρια,
 γένοιτο μῦθος ἀνθελακτήριος,
 ἀλγεινὰ θυμοῦ κάρτα κινητήρια.
 Ὅπως δ' ὁμαίμον αἷμα μὴ γενήσεται,
 450 δεῖ κάρτα θύειν, καὶ πεσεῖν χρηστήριον
 θεοῖσι πολλοῖς πολλὰ, πημονῆς ἄκη.
 Ἦ κάρτα νείκους τοῦδ' ἐγὼ παροίχομαι·
 θέλω δ' αἰδοῖς μάλλον ἢ σοφὸς κακῶν
 εἶναι. Γένοιτο δ' εὖ παρὰ γνώμην ἐμὴν.

ΧΟΡΟΣ.

455 Πολλῶν ἀκουσον τέρματ' αἰδοίων λόγων.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἦκουσα, καὶ λέγοις ἂν, οὐ με φεύζεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔχω στρόβους ζώνας τε, συλλαβὰς πέπλων.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τύχῃ γυναικῶν ταῦτα συμπεριπῇ πέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐκ τῶνδε τοίνυν, ἴσθι, μηχανὴ καλή.

prodiderimus, omnibus exitialem deum.
 gravem domus inquilinum, injuriæ vindicem arcessamus;
 qui mortuum ne in Orco quidem liberat.
 Nonne tibi hæc cura salutifera indigere videntur?

CHORUS.

Curam adhibe nobisque sis, ut justum est, pius et mise-
 ricors patronus. Fugitivam me ne perdas ex terra procul
 dissita expulsionem impia exactam;

neve sustineas, ut me ex his multorum deorum sedibus
 prædæ instar abreptam videas; o tu qui omnem potestatem
 terræ habes; cognosce vero insolentiam virorum et cave
 iram.

Ne sustineas, ut me supplicem videas a deorum simula-
 cris contra jus lasque equi modo abductam vittis polymitis
 vestibisque meis prehensam.

Scito enim liberis hoc et domo, utrumvis decreveris, ma-
 nere, ut Marti æquale debitum retribuunt. Hanc justam
 Jovis potestatem reputa animo.

REX.

Atqui reputatum est; huc autem res redigitur:
 aut cum his supplicibus aut cum illis earum persecutoribus
 magni belli gerendi] omnis necessitas imponitur. Etiam clavis
 fixum est navigium] velut tortis instrumentis nauticis ada-
 ctum.] Sine molestia nusquam datur exitus.

Etiam pro opibus ereptis ex ædibus devastatis
 opes postmodum, ita ut majorem calamitatem et abundantia
 magnum cumulum expleant,] aliam Jovis fortunatoris bene-
 ficio eveniant;] et lingua si forte intempestiva tulerit,
 oratio pro oratione lenimenta attulerit
 in his, quæ doloris plena animum profecto commovent.

Ut vero consanguineus sanguis ne effundatur,
 sacra certe facere me oportet et victimas cadere
 multis diis multas, calamitatis remedia.

Ac sane ab hac contentione liberatus esse velim:
 malo vero ignarus quam peritus malorum [habeat.
 esse; utinam præter opinionem meam res felicem exitum

CHORUS.

Audi multorum verecundorum verborum summam.

REX.

Audio, et modo dicas; non me fugiet.

CHORUS.

Habeo strophia zonæque vestium retinacula.

REX.

Hæc sane mulierum conditioni conveniunt.

CHORUS.

Ex his igitur, scito, pulchra vobis copia.....

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

160 Λέξον τίν' αὐδὴν τήνδε γερυθεῖς' ἔσει.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μὴ τι πιστὸν τῷδ' ὑποστήσει στόλῳ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τί σοι περαίνει μηχανὴ συζωμάτων;

ΧΟΡΟΣ.

Νέοις πίναξι βρέτεια κοσμήσαι τάδε.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Αἰνιγματῶδες τοῦπος· ἀλλ' ἀπλῶς φράσον.

ΧΟΡΟΣ.

165 Ἐκ τῶνδ' ὅπως τάχιστ' ἀπάγξασθαι θεῶν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἦκουσα μακιστῆρα καρδίας λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Ξυνῆκας· ὠμμάτωσα γὰρ σαφέστερον.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Καὶ πολλαχῇ γε δυσπάλαιστα πράγματα.

Κακῶν δὲ πλῆθος ποταμὸς ὡς ἐπέρχεται·

170 ἄτης δ' ἄβυσσον πέλαγος οὐ μάλ' εὐπορον
τόδ' ἐσβέβηκα, κοῦδαμοῦ λιμὴν κακῶν.Εἰ μὲν γὰρ ὑμῖν μὴ τόδ' ἐκπράξω χρεός,
μίσσῃ· βλεψας οὐχ ὑπερτοξεύσιμον·

εἰ δ' αὖθ' ὁμαλίοις παισὶν Αἰγύπτου σέθεν

175 σταθεῖς πρὸ τειγέων διὰ μάχης ἤξω τέλους,
πῶς οὐχὶ τὰνάλωμα γίγνεται πικρὸν,

ἄνδρας γυναικῶν οὔνεχ' αἰμάξαι πέδον;

Ὅμως δ' ἀνάγκη Ζηνὸς αἰδεῖσθαι κότον

ἱκτῆρος· ὕψιστος γὰρ ἐν βροτοῖς φόβος.

180 Σὺ μὲν, πάτερ γεραιέ τῶνδε παρθένων,
κλάδους τε τούτους αἰψ' ἐν ἀγκάλαις λαβὼν

βωμοὺς ἐπ' ἄλλους δαιμόνων ἐγχωρίων

θές, ὡς ἰδῶσι τῆσδ' ἀφίξεως τέκμαρ

πάντες πολῖται· μὴδ' ἀπορριβῇ λόγος

185 ἐμοῦ· κατ' ἀρχῆς γὰρ φιλαίτιος λεώς.

Καὶ γὰρ τάχ' ἂν τις οἶκτος εἰσιδὼν τάδε

ὑβριν μὲν ἐχθέρειν ἄρσενος στόλου,

ὑμῖν δ' ἂν εἴη δῆμος εὐμενέστερος·

τοῖς ἥσσουσιν γὰρ πᾶς τις εὐνοίας φέρει.

ΔΑΝΑΟΣ.

190 Πολλῶν τάδ' ἡμῖν ἔστιν ἡξιωμένα,

αἰδοῖον εὐρεθέντα πρόξενον λαβεῖν.

Ὅπάοντας δὲ φράστοράς τ' ἐγχωρίων

ξύμπεμφον, ὡς ἂν τῶν πολιτισσούχων θεῶν

βωμοὺς προνάους καὶ πολιτισσούχων ἔδρας

195 εὐρωμεν, ἀσφάλεια δ' ἢ δι' ἄστεως

στείχουσι· μορφῆς δ' οὐχ ὁμόστολος φύσις.

Νεῖλος γὰρ οὐχ ὁμοῖον Ἰνάχῃ γένος

τρέφει. Φύλαξαι μὴ θράσος τέκη φόβον.

Καὶ δὴ φίλον τις ἔκταν' ἀγνοίας ὑπο.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

200 Στείχουσ' ἂν, ἄνδρες· εὖ γὰρ ὁ ξένος λέγει.

Ἦγεῖσθε βωμοὺς ἀστικούς, θεῶν ἔδρας·

καὶ ξυμβόλοιςιν οὐ πολυστομεῖν χρεῶν

REX.

Loquere : quid hæc tua vox significaverit?

CHORUS.

Nisi certi quid huic extui promiseris.....

REX.

Quid tibi cingulorum copia præstat?

CHORUS.

Ut novis picturis hæc simulacra exornem.

REX.

Ænigmata loqueris; sed dic quomodo?

CHORUS.

Ut quam celerrime me ex his diis suspendam.

REX.

Audi vi verba, quæ animum meum horrore percutiunt.

CHORUS.

Intellexisti. Apertius enim illa explicavi.

REX.

Ac multis profecto de causis difficilia superatu negotia sunt;

malorum vero copia, ut torrens, irrupit

et calamitatis mare immensæ altitudinis ægre navigabile

hæc in re intravi, neque usquam portus malorum est.

Si enim vobis hoc officium non præstitero,

piaculum instare insuperabile mihi denunciasti:

sin vero rursus cum tuis consanguineis, Ægypti filiis,

ante mœnia constitutus prælii discrimen subibo,

quomodo impendium non acerbum fuerit,

si viri mulierum causa solum cruentaverint?

Tamen necesse est iram Jovis revereri, [bus.

qui supplices tuetur: summus enim hic metus est mortali-

Tu igitur, senex pater harum virginum,

Hos ramos celeriter ulnis complexus

eos ad alias deorum indigenarum aras

deporta, ut vestri adventus indicia videant

omnes cives, neque oratio mea pro vobis rejiciatur:

nam adversus procures populus criminandi avidus est.

Etenim facile quis misericordia tactus quum hæc viderit,

insolentiam masculi agminis oderit,

vobisque fuerit benevolentior populus: [stat.

Inferioribus enim unusquisque benevolentiae officia præ-

DANAUS.

Multis hæc gratis digna a nobis aestimanda sunt,

quod patronum, qui verecundus repertus sit, adepti sumas.

Sed ministros et indices ex indigenis

mecum mitte, ut deorum, qui urbem tuentur,

aras ante templa constitutas et urbicorum deorum sedes

reperiamus et securitas sit per urbem

euntibus; formæ enim habitus non est similia.

Nam Nilus non simile Inachi generi genus

alit. Cave, ne fiducia mea metum pariat.

Etiam amicum nonnemo per ignorantiam occidit.

REX.

Eatis, satellites: nam hospes bene loquitur;

Ducite eum ad aras urbanas, deorum sedes.

Nec cum obviis multa verba vobis facienda sunt,

ναύτην ἄγοντας· τόνδ' ἐρέστιον θεῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τούτω μὲν εἶπας, καὶ τεταγμένος χίτοι·
608 ἐγὼ δὲ πῶς ὄρω; ποῦ θράσος νεμεῖς ἐμοί;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Κλάδους μὲν αὐτοῦ λείπε, σημεῖον πόνου.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ δὴ σφε λείπω, χειρὶ καὶ λόγοις σέθεν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Λευρὸν κατ' ἄλσος νῦν ἐπιστρέφου τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς βέβηλον ἄλσος ἂν ῥύοιτό με;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

610 Οὗτοι πτερωτῶν ἀρπαγαῖς σ' ἐκδώσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἰ δρακόντων δυσπρόνων ἐχθίοσιν;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Εὐφημον εἴη τοῦπος εὐφημουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτοι τι θαῦμα δυσφορεῖν φέω φρενός.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἄεὶ δ' ἀνάκτων ἐστὶ δαίμ' ἐξαίσιον.

ΧΟΡΟΣ.

615 Σὺ καὶ λόγων εὐφραίνε καὶ πράσων φρενί.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἄλλ' οὔτε δαρὸν χρόνον ἐρημώσει πατήρ.

Ἐγὼ δὲ λαοὺς συγκαλῶν ἐγγωρίους

πέισω τὸ κοινόν, ὥς ἂν εὐμενὲς τιθῶ.

Καὶ σὸν διδάξω πατέρα ποῖα χρὴ λέγειν.

620 Πρὸς ταῦτα μέμνε, καὶ θεοὺς ἐγγωρίους

λιταῖς παραιτοῦ τῶν σ' ἔρω· ἔχει τυχεῖν.

Ἐγὼ δὲ ταῦτα πορσυνῶν ἐλεύσομαι·

πειθῶ δ' ἔποιτο καὶ τύχη πρακτήριος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ ἀνάκτων, μακάρων

625 μακάρτατε, καὶ τελείων

τελειότατον κράτος, ὀλβιε Ζεῦ,

παῖθου τε καὶ γενέσθω·

ἄλευσον ἀνδρῶν ὕβριν εὖ στυγέσας·

λίμνα δ' ἐμβαλε πορφυροειδεῖ

630 τὴν μελανόζυγ' ἄταν.

Τὸ πρὸς γυναικῶν ἐπιδῶν

παλαίφατον ἀμέτερον

γένος, φίλιας προγόνου γυναικός·

νέωπον εὐφρον' αἶνον,

635 γενοῦ πολυμνήστορ, ἔραπτορ Ἴους,

εἰ ἅς τοι γένος εὐχόμεθ' εἶναι

γὰρ ἀπὸ τᾶσδ' ἔνοικοι.

Παλαιὸν δ' εἰς ἔχνος μετέσταν

ματέρος ἀνθρόπους ἐπωπῆς,

640 λειμῶνα βούχilon, ἐνθεν Ἴω

οἶστρον ἐρεσσομένα

φεύγει ἀμαρτίνοος,

πολλὰ βροτῶν διαμειβομένη

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

Στρ. β'.

cum hunc nautam supplicem deorum ducatis.

CHORUS.

Huic quidem haec dixisti et jussus discedat;

Quae vero mea sors erit? ubi mihi securitatem praebabis?

REX.

Ramos illic relinque, calamitatis signa.

CHORUS.

Atque eos relinquo potestate tua et verbis freta.

REX.

Concede in hunc latum lucum.

CHORUS.

Et quomodo profanus lucus me tueatur?

REX.

Non alitum rapinis te trademus.

CHORUS.

At si hominibus inimicioribus quam infestis draconibus?

REX.

Bene ominata oratio sit bene ominatis verbis compellatae.

CHORUS.

Non mirum nos metu percussas impatientius haec ferre.

REX.

Semper vero regum reverentia immensa est.

CHORUS.

Tu vero et verbis et factis me exilara.

REX.

At non diu vos hic solas pater relinquet.

Ego vero convocato populo, qui haec loca incolit,

civibus persuadebo, ut vobis benevolos reddam.

Et tuum patrem docebo, quae eum dicere oporteat.

Proinde mane et a diis indigenis

precibus roga, quae consequi cupias.

Ego vero haec paraturus discedam.

Persuasio autem sequatur et fortuna transigendo efficax.

CHORUS.

Rex regum, beatorum beatissime, potentium potentissimum robur, fortunate Jupiter, obsequere precibus meis et fiat quod precamur. Averte virorum insolentiam justo odio eam aversatus, purpureoque mari immerge noxam pullo remigio actam (i. e. navem exsecratam, qua advecli sunt.)

Antiquum nostrum mulierum genus ex dilecta muliere progenitrice ortum respiciens renova benevolentiae laudem. Sis bene memor, contrectator Ius, per quam nos ex hac terra oriundas incolas genere esse gloriamur.

Retuli pedem in antiqua vestigia, matris florida pascua, pabulosum pratum, unde Io asilo agitata mente capta multas gentes mortalium pervagata fugit. Bisariam autem ex adverso porrectam terram discernens fretum fluctuosum nomine

φῦλα. Διχῇ δ' ἀντίπορον
 545 γαίαν ἐν αἶσιν διατέμνουσα πόρον κυματῖαν ὀρίζει·
 547 ἰάπτει δ' Ἀσίδος δι' αἶας Ἀντ. β'.
 μηλοβότου Φρυγίας διαμπαῖ·
 περὶ δὲ Τεύθραντος ἄστει Μυσῶν,
 550 Λυδία τε γύαλα·
 καὶ δι' ὀρῶν Κιλικίων
 Παμφύλων τε διορνυμένα·
 παρ ποταμούς δ' ἀνάους [πυρὸν αἶαν.
 555 καὶ βαθύπλουτον γῆονα καὶ τὰς Ἀπρονόους πολύ-
 Ἰκνεῖται δ' εἰσικνουμένη βέλει Στρ. γ'.
 βουκόλου πτερόεντος,
 Δίον πάμβοτον ἄλσος, [μένος,
 560 λειμῶνα χιονόβοσκον, ὅντ' ἐπέρχεται Τυφῶ
 ὕδωρ τὸ Νεῖλου νόσοις ἀθικτον,
 μαινομένα πόνοις ἀτίμοις, ὀδύναις τε κεντροδα-
 λήτοις † θυιάς † Ἥρας.
 565 Βροτοὶ δ' οἱ γὰρ τότε ἦσαν ἐννομοί, Ἀντ. γ'.
 γλωρῶ δείματι θυμὸν
 πάλλοντ', ὅφιν ἀθήη, [βροδς,
 βοτὸν ἐσορῶντες δυσχερὲς μιζόμενον, τὰν μὲν
 570 τὰν δ' αὖ γυναικὸς· τέρας δ' ἐθάμβουν.
 Καὶ τότε δὴ τίς ἦν ὁ θεῖλος πολὺπλαγχτον ἀθλίαν
 οἰστροδόνητον Ἰώ;
 Ζεὺς αἰῶνος κρέων ἀπαύστου Στρ. δ'.
 575 * * * * *
 βία δ' ἀπημάντω σθάνει καὶ θεαῖς ἐπιπνοῖαις
 παύεται, δακρύων δ' ἀποστάζει πένθιμον αἰδῶ.
 580 Λαβοῦσα δ' ἔρμα διὸν ἀψευδεῖ λόγῳ
 γείνατο παῖδ' ἀμειψῇ,
 δι' αἰῶνος μακροῦ πάνολβον· Ἀντ. δ'.
 ἐνθεν πᾶσα βοᾷ γῶν,
 585 φουίζοον γένος, τὸ δὴ Ζηνός ἐστιν ἀληθῶς.
 Τίς γὰρ ἂν κατέπαυσεν Ἥρας νόσους ἐπιβούλους;
 Διὸς τόδ' ἔργον· καὶ τόδ' ἂν γένος λέγων
 ἐξ Ἐπάφου, κυρήσαις.
 590 Τίν' ἂν θεῶν ἐνδίκωτέροισι Στρ. ε'.
 κεκλοίμαν εὐλόγως ἐπ' ἔργοις;
 πατήρ φυτουργός, αὐτόχειρ ἀναξ * *
 γένους παλαιόφρων μέγας
 τέκτων, τὸ πᾶν μῆχαρ οὐρίας Ζεὺς,
 595 ἐπ' ἀρχῆς δ' οὔτινος θαάζων Ἀντ. ε'.
 τὸ μείον κραισσόνων κρατύνει·
 οὔτινος ἀνωθεν ἡμένου σέβει κάτοι.
 Πάρεστι δ' ἔργον ὡς ἔπος,
 σπεῦσαι τι τῶν δούλιος φέρει φρήν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

600 Θαρσεῖτε, παῖδες, εὖ τὰ τῶν ἐγχωρίων·
 δήμου δέδοχται παντελῇ ψηφίσματα.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ χαῖρε πρόσθε, φίλτατ' ἀγγέλων ἔμοι,
 ἐνισπε δ' ἡμῖν ποῖ κεκύρωται τέλος,
 δήμου κρατοῦσα χεὶρ ὅποι πληθύνεται.

definiit (i. e. utramque terram freto a se denominato ter-
 minavit atque hoc modo alteram ab altera discrevit).

Permeat autem per Asidem terram pecorosa Phrygiae;
 peragratque Teuthrantis urbem Mysorum Lydiasque con-
 valles, et per montes Cilicium Pamphyliorumque gentes fe-
 stinat, fluviosque perennes et terram praedivitem Veneris quoque
 frugiferam tellurem;

Pervenit autem alati bubulci stimulis acta ad divinum
 fructuosum nemus, pascuum dissolutis nivibus fecunda-
 tom, quod Typhonis vis adit, aquam Nili morbis illibatam,
 aerumnis pudendis doloribusque pungentibus furibunda
 Thyias Junonis.

Mortales vero, qui tum illam terram habebant, pallido
 timore animos percelliebantur, quum speciem insolitam,
 bestiam deformem homine et bruto mixtam partim vaccae
 partim mulieris viderent; monstro autem stupebant. Et
 tum quis fuit, qui errabundam, miseram asilo actam Io re-
 creavit?

Jupiter aeternum regnans ***** Vis innoxio robore et
 divino afflatu cohibita cessat; lacrimarum autem luctuosam
 verecundiam destillat, Jovisque pignus quum verissimae
 concepisset, filium egregium peperit,

per longam vitam felicissimum, unde tota terra clamat:
 Vivifica proles: haec Jovis est verissime. Quis enim Juno-
 nis morbos insidiosos (i. e. furores) compescuisset? Jovis hoc
 opus est, et si hoc genus ex Epapho prognatum dicas, vera
 dixeris.

Quem decorum merito justioribus de causis invocem?
 Pater est, generis sator, sua ipsius potestate dominus, ge-
 neris antiquus magnus conditor, omni ratione fortunator
 Jupiter,

nec sub ullius potestatem confugiens minus potentioribus
 pollet nec inferius positus superioris potentiam reveretur.
 Paratum est cum dicto factum, ut exaequatur celerrime
 quod morigera mens serat.

DANAUS.

Bonum habete animum, filiae. Bene nobiscum apud cives
 populi scita perlata et rata facta sunt. [agitur:

CHORUS.

O salve, senex, gratissima mihi nuncians; [sit,
 sed dic nobis, in quamnam sententiam decretum factum
 cui praevalens populi manus majore numero accesserit.

ΔΑΝΑΟΣ.

605 Ἐδοξεν Ἀργείοισιν οὐ διχορρόπως,
 ἀλλ' ὥς ἂν ἡδέσσαιμι γηραιᾷ φρενί·
 πανδημίᾳ γὰρ χερσὶ δεξιωνύμοις
 ἔφριξεν αἰθῆρ τόνδε κραινόντων λόγον·
 ἡμᾶς μετοικεῖν τῆσδε γῆς ἐλευθέρους
 610 κάρρυσιάστους ἔξιν τ' ἀσυλίᾳ βροτῶν·
 καὶ μήτ' ἐνοίκων μήτ' ἐπηλύδων τινὰ
 ἔχειν· ἔάν δὲ προστιῇ τὸ καρτερόν,
 τὸν μὴ βοηθήσαντα τῶνδε γαμόρων
 ἀτιμον εἶναι ἔξιν φυγῇ δημηλάτῳ.
 615 Τοιάνδ' ἔπειθε ῥῆσιν ἀμρ' ἡμῶν λέγων
 ἄναξ Πελασγῶν, ἱεσίου Ζηνὸς κότον
 μέγαν προφυνῶν μήποτ' εἰσόπιν χρόνου
 πόλιν παχύναι, ξενικὸν ἀστικόν θ' ἄμα
 λέγων διπλοῦν μίσμα πρὸ πόλεως φανέν,
 620 σμήχανον βόσκημα πημονῆς πέλειν.
 Τοιαῦτ' ἀκούων χερσὶν Ἀργείος λεύς
 ἔκραν' ἀνευ κλητῆρος ὥς εἶναι τάδε.
 Δημηγόρους δ' ἤκουσεν εὐπειθεῖς στροφᾶς
 δῆμος Πελασγῶν· Ζεὺς δ' ἐπέκρανεν τέλος.

ΧΟΡΟΣ.

625 Ἄγε δὴ, λέξωμεν ἐπ' Ἀργείοις
 εὐχὰς ἀγαθὰς, ἀγαθῶν ποινάς.
 Ζεὺς δ' ἐφορεύοι ξένιος ξενίου
 στόματος τιμὰς ἐπ' ἀληθείᾳ,
 τέρμον' ἀμέμπτως πρὸς ἅπαντα.

630 Νῦν δτε καὶ θεοὶ Στρ. α'.
 Διογενεῖς κλύοιτ' εὐ-
 κταῖα γένει χεύουσας·
 μήποτε πυρίφατον τὴν Πελασγίαν πόλιν,
 635 τὸν ἄχορον βοᾶν κτίσαι μάχλον Ἄρη,
 τὸν ἀρότοις θερίζοντα βροτοὺς ἐν ἄλλοις·
 οὐνεκ' ὤκτισαν ἡμᾶς,
 640 ψῆφον δ' εὐφρον' ἔθεντο· [τον·
 αἰδοῦνται δ' ἱκέτας Διὸς, ποίμναν τάνδ' ἀμέγαρ-
 645 οὐδέ μετ' ἀρσένων Ἄντ. α'.
 ψῆφον ἔθεντ', ἀτιμώ-
 645 σαντες ἔριν γυναικῶν·
 εἶον ἐπιδόμενοι πράκτορά τε σκοπὸν
 δυσπολέμητον, ὃν οὔτις ἂν δόμος ἔχοι
 650 ἐπ' ὁρόφον μιαινόντα· βαρὺς δ' ἐφίξει.
 Ἄζονται γὰρ διαίμους,
 Ζηνὸς ἱκτορας ἄγνοῦ.
 655 Τοιγάρτοι καθαροῖσι βωμοῖς θεοὺς ἀρέσσονται.
 Τοιγὰρ ὑποσχίαν ἐκ στομάτων ποτάσθω φιλότιμος
 μήποτε λοιμὸς ἀνδρῶν [εὐχά, Στρ. β'.
 660 τῶνδε πόλιν κενύσαι·
 μετ' ἐπιχωρίοις † [στάσις] †
 πτώμασιν αἱματίσαι πέδον γὰρ.
 Ἥβας δ' ἄνθος ἄδραπτον
 ἔστω· μετ' Ἀφροδίτας
 665 εὐνάτωρ βροτολοιγὸς Ἄρης κέρσειεν ἄωτον.

DANAUS.

Placuit Argivis haud divisis sententiis,
 sed ita ut animo senili juvenescerem;
 nam totius populi dextris manibus sublati
 aether horruit omnibus idem decretum ratum facientibus,
 nos posse in hac terra habitare liberos
 nec cuiquam repetendos ab omnique injuria mortalium tutos,
 neque cuiquam civium neque advenarum licere [adhibuerit,
 tanquam praedam in servitutem nos abducere; si vero vim
 quicumque horum civium nobis non succurrerit,
 eum civitate privatum exilii poena a populo afficiendum esse.
 Quom talem sententiam de nobis diceret, persuadebat
 rex Pelasgorum, iram Jovis; supplicum tutoris,
 magnam denuncians ne unquam in posterum tempus
 urbs sibi firmiter conscisceret, dum peregrinum domesti-
 duplex piaculum urbi oblatum affirmabat [cumque simul
 inexplebile fomentum calamitatis fore.

Quae quum populus Argivus audiret, manibus,
 non exspectata praekonis voce, ut haec ita forent, decrevit.
 Concionales autem ad persuadendum aptas orationis con-
 versiones audivit] populus Pelasgorum; Jupiter vero exopta-

CHORUS. [tum exitum dedit.

Agite dum, bona vota de Argivis
 faciamus, beneficiorum praemia.
 Jupiter vero hospitalis honores oris hospitum
 ex vera animi sententia respiciat, [exitum perducantur.
 ut quae precemur, ex omni parte sine reprehensione ad

Nunc est quando etiam dii Jove nati audiat nos pre-
 ces pro genere fundentes: Nunquam urbem Pelasgam igne
 consumat incondito clamore dissonus protervus Mars; qui
 in aliis, quam ubi meli solet, sulcis mortales demetit, quo-
 niam nostrum miserti benevolam de nobis sententiam tu-
 lerunt. Verentur autem supplices Jovis, hunc calamito-
 sum gregem;

neque secundum mares judicium dederunt mulieribus
 causam aspernati; sed divinum vindicantemque inspecto-
 rem insuperabilem respiciebant; quem nulla domus eade
 tectum commaculantem habere velit, quum spreto sup-
 plices ulciscitur. Gravis vero insidet. Verentur enim
 consanguineas, sancti Jovis supplices. Quapropter in pu-
 ris aris deos placabunt.

Proinde ex obumbratis supplicum oribus votum evolet
 praemia exposcens, ut nunquam pestis urbem horum viro-
 rum exinaniat neque [seditio] domesticis caedibus solum
 terrae cruentet. Juventutis flos illibatus maneat, neque
 Veneris concubinus, mortalium perditor, Mars florem de-
 cerpat.

657 Καὶ γεραροῖσι πρεσβυτοδόχοι γεμόντων θυμῆλαι,
 670 ὥς πόλιν εὐνέμοιτο· [φλεγόντων θ', Ἀντ. β'.
 Ζῆνα μέγαν σεβόντων,
 τὸν ξένιον δ' ἐπέρτατον,
 δε πολὺ νόμον αἶσαν ὀρθοῖ.
 Τίχτεσθαι δ' ἐφόρους γὰρ
 673 ἄλλους εὐχόμεθ' αἰεὶ.
 Ἄρτεμιν δ' ἐκάταν γυναικῶν λόχους ἐφορεύειν.
 Μηδὲ τις ἀνδροκμῆς λοιγὸς ἐπιθῆτω, Στρ. γ'.
 680 τάνδε πόλιν θαΐζων,
 ἄχορον ἀκίθαριν, ἀκρυογόνον Ἄρη
 βοᾶν τ' ἐνδοχμον ἐξοπλίζων.
 Νούσων δ' ἐσμὲς ἀπ' ἀστῶν
 693 Ἴλοι κράτους ἀτερπῆς·
 εὐμενὲς δ' ὁ Λύκειος ἔστω πάσα νεολαία.
 Καρποτελεῖ δέ τοι Ζεὺς ἐπικραινάτω Ἀντ. γ'.
 690 φέρματι γὰρ πανώρῳ.
 Πρόνομα δὲ βοτᾶ τὼς πολύγονα τελέθαι·
 τὸ πᾶν τ' ἐκ δαιμόνων λάβοιεν.
 † Εὐρήμοις † δ' ἐπιβώντων
 695 Μοῦσαι θεαί τ' αἰοδαί·
 ἄγνων τ' ἐκ στομάτων φερέσθω φήμα φιλοφρόμιγξ.
 † Τιμᾶς κατιμᾶς φυλάσσοι † Στρ. δ'.
 τὸ δῆμιον, τὸ πτόλιν κρατύνει,
 700 προμαθεὺς εὐχοινομήτις ἀρχᾶ,
 ξέροισι τ' εὐθυμβόλους,
 πρὶν ἐξοπλίζειν Ἄρη,
 δίκας ἄτερ πημάτων διδοῖεν.
 Θεοὺς δ', οἳ γὰρ ἔχουσιν, αἰεὶ Ἀντ. δ'.
 703 τίοιεν ἐγχωρίους πατρώας
 ἀκρηγόροισι βουθύτοισι τιμαί·
 Τὸ γὰρ τεκόντων σέβας
 τρίτον τόδ' ἐν θεσμίσις
 δίκας γέγραπται μεγιστοτίμου.

ΔΑΝΑΟΣ.

710 Εὐχὰς μὲν αἰνῶ τάσδε σώφρονας, φίλαι·
 ὑμεῖς δὲ μὴ τρέσητ' ἀκούσασαι πατρὸς
 ἀπροσδοκῆτους τούσδε καὶ νέους λόγους.
 Ἰκαταδόχου γὰρ τῆσδ' ἀπὸ σκοπῆς ὄρω
 τὸ πλοῖον. Εὐσημον γὰρ οὐ με λανθάνει·
 713 στολμοὶ τε λαῖρους καὶ παραρρύσεις νεῶς,
 καὶ προῖρα πρόσθεν ὀμμασι βλέπουσ' ὁδὸν,
 οἷακος εὐθυντῆρος ὑστάτου νεῶς
 ἄγαν καλῶς κλύουσά γ' ὥς ἂν οὐ φῶλη.
 Πρέπουσι δ' ἄνδρες νῆιοι μελαγχρίμοις
 720 γυίοισι λευκῶν ἐκ πεπλομαμάτων ἰδεῖν,
 καὶ τὰλλα πλοῖα, πᾶσά θ' ἡ 'πικουρία
 εὐπρεπτος· αὐτὴ δ' ἡγεμὼν ὑπὸ χθόνα
 στεῖλασα λαῖρος παγκρότως ἐρέσσεται.
 Ἄλλ' ἡσύχως χρεὶ καὶ σεσωζρονισμένως
 723 πρὸς πρᾶγμ' ὀρώσας τῶνδε μὴ μελεῖν θεῶν.
 Ἐγὼ δ' ἀρωγὸς ξυνδίκους θ' ἔξω λαβών.

ΛΟΙΡΟΣ.

Ἴσως γὰρ ἡ κῆρυξ τις ἡ πρέσβυς μόλοι,

Et sacerdotibus aræ ministeria senum accipientes compleantur atque adolescant, ut res publica bene geratur. Jovem magnum colunt, sed hospitalem maximum, qui antiqua lege fortunam constituit. Praesides vero ut semper alii nascantur qui mortuorum locum obtineant, precamur, et ut Diana arcitenens mulierum partus tueatur.

Neque viros perimens strages hanc urbem dilanians iruat, choris alienum, citharæ expertem lacrimabilem Martem clamoresque populares armis exornans. Morborum autem examen inamabile procul a virorum robore considat : benevolusque sit Lycius Apollo universæ juventuti.

Jupiter vero fructuoso proventu cujusvis tempore maturo insuper terram beet. Ita pecudes protinus pascentes numerosos fetus edant atque unumquidque cives a diis accipiant. Bene ominantibus Musæ deæque cantatrices accipiant et ex castis oribus vox lyrae adaptata exeat.

Civitatis jura et amissiones bene observet populus, qui urbis potestatem habet, providum communis consilii imperium, peregrinisque ad paciscendum facile, antequam Martem exarment, jus sine fraude reddant.

Deos qui terram tenent indigenos lauriferis sacrificiorum honoribus patrio more colant. Hac enim erga parentes reverentia (si patrio more dii coluntur) tertium inter præcepta Justitiæ summo venerandæ præceptum scriptum est.

DANAUS.

Vota quidem ista prudentia laudo, caræ filiae. Vos autem ne pavele, quum ex patre audiveritis hæc nova et inexpectata verba. Ex hac enim specula, quæ supplicem recepit, video navigium; nam quum bene insignita sit, non me fallit : et ornamenta velorum et cilicia navis conspiciuntur et prora in antica parte oculis viam dispiciens, clavo in puppo navem dirigenti nimis bene audiens, quippe ut quæ nobis non amica sit. Apparent viri nautici nigris membris ex albis vestibis conspicui; et alia navigia totaque classis auxiliaris clare conspicitur : sed navis ceterarum dux sub terram velis compositis magno strepitu remigatur. Sed vos oportet quiete et prudenter huic negotio intentas hos deos non negligere. Ego autem auxiliatoribus patronis assumtis rursus adero.

CHORUS.

Fortasse præco aut legatus veniat,

ἀγειν θέλοντες ρυσίων ἐφάπτορες.

ΔΑΝΑΟΣ.

Ἄλλ' οὐδὲν ἔσται τῶνδε· μὴ τρέσῃτέ νιν.

ΧΟΡΟΣ.

730 Ὅμως ἔμεινον, εἰ βραδύνοιμεν βοῇ,
ἱλκῆς λαθέσθαι τῆσδε μηδαμῶς ποτέ.

ΔΑΝΑΟΣ.

Θάρσει· χρόνῳ τοι κυρίῳ τ' ἐν ἡμέρᾳ
θεοὺς ἀτίζων τις βροτῶν δώσει δίκην.

ΧΟΡΟΣ.

Πάτερ, φοβοῦμαι, νῆες ὡς ὠκύπτεροι Στρ. α'.
735 ἤκουσι, μῆκος δ' οὐδὲν ἐν μέσῳ χρόνον·
περίροδόν μ' ἔχει τάρβος ἐτητύμως
πολυδρόμου φυγᾶς ὄρελος εἰ τί μοι.
Παροίχομαι, πάτερ, δείματι.

ΔΑΝΑΟΣ.

Ἐπεὶ τελεαί ψῆφος Ἀργείων, τέχνα,
740 θάρσει· μαχοῦνται περὶ σέθεν, σάφ' οἶδ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐξωλὲς ἐστὶ μάργον Αἰγύπτου γένος Ἀντ. α'.
μάχης τ' ἀπληστον· καὶ λέγω πρὸς εἰδότα.
Δορυπαγεῖς δ' ἔχοντες κυανώπιδας
νῆας ἔπλευσαν ὧδ' ἐπιτυχεῖ κότῳ
745 πολεῖ μελαγχλίμῳ ξὺν στρατῷ.

ΔΑΝΑΟΣ.

Πολλοὺς δέ γ' εὐρήσουσιν ἐν μισημβρίᾳ
θαλπὲι βραχίον' εὖ κατερρινημένους.

ΧΟΡΟΣ.

Μόνην δὲ μὴ πρόλειπε· λίσσομαι, πάτερ. Στρ. β'.
γυνὴ μονωθεῖσ' οὐδὲν οὐκ ἔνεστ' Ἀρης.
750 † Δουλόφρονες † δὲ καὶ δολιομήτιδες
δυσάγνοις φρεσὶν, κόρακες ὥστε, βω-
μῶν ἀλέγοντες οὐδὲν.

ΔΑΝΑΟΣ.

Καλῶς γ' ἂν ἑμὶν ξυμféροι ταῦτ', ὦ τέχνα,
εἰ σοὶ τε καὶ θεοῖσιν ἐχθαιροῖατο.

ΧΟΡΟΣ.

755 Οὐ μὴ τριαίνας τάσδε καὶ θεῶν σέβῃ Ἀντ. β'.
δαίσαντες ἡμῶν χεῖρ' ἀπόσχωνται, πάτερ.
Περίφρονες δ' ἄγαν ἀνιέρῳ μένει
μεμαργωμένοι κυνοθρασεῖς θεῶν
οὐδὲν ἐπαίοντες.

ΔΑΝΑΟΣ.

760 Ἄλλ' ἐστὶ φήμη τοὺς λύκους κρείσσους κυνῶν
εἶνα· βύβλου δὲ καρπὸς οὐ κρατεῖ στάχυν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς καὶ ματαίων ἀνοσίων τε κνωδάων
ἔχοντας ὀργὰς, χρὴ φυλάσσεσθαι κράτος.

ΔΑΝΑΟΣ.

Οὗτοι ταχεῖα ναυτικοῦ στρατοῦ στολῇ,
765 οὐδ' ὄρμος, οὐδὲ πεισμάτων σωτηρία
ἐς γῆν ἐνεγκεῖν, οὐδ' ἐν ἀγκυρουχίαις
θαρσοῦσι ναῶν ποιμένες παραυτίκα,
ἄλλως τε καὶ μολόντες ἀλίμενον χθόνα.

qui vindiciarum exactores in servitutem nos abducere velint.

DANAUS.

At horum nihil fiet: illos ne expaveritis.

CHORUS.

Tamen satius est, si auxilium tardius accipiamus,
hujus praesidii (ut ipse nobis consulamus) nunquam oblivisci.

DANAUS.

Bonum habe animum. Certe tempore suoque die,
quicumque mortalium deos neglexit, poenas dabit.

CHORUS.

Pater, metuo ne naves celeriter volantes
adsint nec in medio longum temporis spatium relinquatur.
Territam me pavor tenet, an re vera
trepidæ fugæ fructus ullus mihi contingat.
Pereo, pater, timore.

DANAUS.

Postquam decretum Argivorum suffragiis ratum factum
fortiter sperate; pro te pugnabunt, certo scio. [est, filie,

CHORUS.

Perniciosum est protervum Ægypti genus
pugnæque insatiabile; et hæc scienti dico.
Compactas trabibus atras ingressi
naves ita prospero læm successu adnavigarunt
cum magno subfuscarum copiarum exercitu.

DANAUS.

Multos vero profecto reperient meridiano sole
brachia caloribus bene roboratos.

CHORUS.

Solam vero me ne hic relinque; supplex te oro, pater;
Femina præsidio destituta nulla est; non Mars inest.
Servili autem mente præditi illi sunt et dolosi
impuris animis, ut corvi,
ararum sanctitatem nihil reverentes.

DANAUS.

Id sane nostræ rei bene conducat, filie,
si et tibi et diis invisi sunt.

CHORUS.

Non bosce tridentes et deorum sanctuaria
reveriti a nobis manum abstinerint.
Nimis vero feroces sunt impia violentia
tumidi, canina impudentia protervi, deos
non audientes.

DANAUS.

At lupos canibus ferunt fortiores
esse; papyri vero fructus spicam non superat.

CHORUS.

Ut qui etiam scelestarum impiarumque belluarum [et
iracundos animi affectus habeant, eorum vim cavere oportet.

DANAUS.

Non sane celeris est navalis exercitus navigatio,
neque adest statio navibus neque orarum securitas,
ut ad terram eas religent, neque jactis ancoris
navium custodes statim confidant,
præsertim quum ad importuosum litus appulerint.

Ἐς νύκτ' ἀποστείχοντος ἡλίου, φιλεῖ
 770 ὠδῖνα τίχτειν νύξ κυβερνήτη σοφῶ.
 Οὕτω γένοιτ' ἂν οὐδ' ἂν ἔκβασις στρατοῦ
 καλῇ, πρὶν ὁρμῇ ναῦν ὁρασυνθῆναι· σὺ δὲ
 φρόνει μὲν ὥς ταρβοῦσα μὴ ἡμελεῖν θεῶν,
 πράξας ἀρωγὴν. Ἀγγελὸν δ' οὐ μέμψεται
 775 πόλις γέρονθ', ἐβῶντα δ' εὐγλώσσω φρενί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ γὰρ βοῦνι, ἐνδίκον σέβας,
 τί πεισόμεσθα, ποῖ φύγωμεν Ἀπίας
 χθονὸς κελαινὸν εἴ τι κεῖθός ἐστί που;
 780 Μῆλας γενοίμαν καπνὸς
 νέφεσσι γειτονῶν Διὸς,
 τὸ πᾶν δ' ἀφαντος.
 Ἀμπεῖσα δ' ὥσει

χόνις ἀτερθε πτερύγων ὀλοίμαν.

Ἀφυκτον δ' οὐκ ἔτ' ἂν πέλοι κέαρ.
 785 Μελαινόχρως δὲ πάλ्लεται μου καρδία.
 Πατὴρ δὲ σκοπαὶ δέ μ' εἶλον· οἴχομαι φόβῳ.

Θέλωμι δ' ἂν μορσίμου
 βρόχου τυχεῖν ἐν σαργάναις,
 πρὶν ἄνδρ' ἀπευκτὸν
 790 τῷδ' ἐγχριμψῆναι χερσίν·
 πρόπαρ θανούσας δ' Αἰδᾶς ἀνάσσοι.

Πόθεν δέ μοι γένοιτ' ἂν αἰθέρος θρόνος,
 πρὸς δὲ νέφη ὑδρηλὰ γίγνεται χυῶν,
 795 ἢ λισσὰς αἰγίλιψ ἀπρόσ-
 δεικτος οἰόφρων κρεμάς
 γυκιὰς πέτρα, βαθὺ
 πτωῖμα μαρτυροῦσά μοι,
 πρὶν δαίχτορος βία
 καρδίας γάμου κυρῆσαι.

Κυσὶν δ' ἔπειθ' ἔλωρα κάπιχωρίοις
 ὄρνισι δεῖπνον οὐκ ἀναίνομαι πέλειν·
 τὸ γὰρ θανεῖν ἔλευθεροῦ-
 ται φιλαιακτῶν κακῶν.
 805 Ἐλθέτω μόρος πρὸ κοι-
 τας γαμηλίου τυγῶν.

Τίν' ἀμφ' αὐτᾶς ἔτι πόρον
 τέμνω γάμου λυτῆρα;
 Ἰούε δ' ὁμῶς ὀρανίαν,
 810 μέλη λίτνα θεοῖσι, καὶ
 τέλεα δέ μοι πῶς, πελόμενά μοι
 λύσιμα. Μάχιμα δ' ἐπίδε, πάτερ,
 βίαια μὴ φιλεῖς ὀρῶν
 ὁμμασιν ἐνδίοις.

Σεβίζου δ' ἰκέτας σέθεν,
 γαῖόχε παγκρατὲς Ζεῦ.
 Ἰένος γὰρ Αἰγύπτιον ὕβριν
 815 δύσφορον ἀρσενογενὲς,
 μετὰ με δρόμοισι διόμενοι,
 820 φυγάδα μάταισι πολυθρόοις
 βίαια δίζηται λαβεῖν.
 Σὺν δ' ἐπίπαν ζυγὸν

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

Στρ. β'.

Ἀντ. β'.

Στρ. γ'.

Ἀντ. γ'.

Sole autem in noctem vergente solet
 nox sapienti gubernatori molestias parere.
 Ita ne exacensio quidem exercitus fiat
 tuta, priusquam navis stationi confidere possit; tu vero
 cura ne, ut metu perculsa, deos negligas,
 auxiliumque exposce. Nuncium autem me non accusabit
 civitas, senem quidem, sed facunda prudentia vegetum.

CHORUS.

O terra tumultosa, jure veneranda, quid patiemur? quor-
 sum terræ Apiae fugiamus, si qua uspiam latebra sit? Utinam
 ater fumus fierem Jovis nubibus appropinquans prorsusque
 evanescens. Tanquam pulvis sine alis evolans perirem.

Non amplius animus sine fuga esse possit. Atro vero san-
 guine suffusum cor meum timore percellitur. Patris speculæ
 me perdidit; metu intereo. Velim autem fatalem restem
 laqueis suspensa consequi, antequam huc vir invisus vim
 facturus accedat. Citius mortuæ Pluto imperet.

Unde vero mihi acria sedes contingat, ad quam nubes
 aquosæ advolantes rix fiant, aut ardua, præceps, inaccessa,
 solitaria, prærupta, vulturiis frequentata rupes, quæ mihi
 præcipitis lapsus testis sit, antequam invito animo exiliosas
 nuptias obeam!

Deinde vero non recuso, quin canibus et indigenis hujus
 terræ avibos præda fiam. Mors enim mea ærumnosis cala-
 mitatibus liberatur. Veniat obitus ante nuptialem torum
 opportunus. Quam pro me fugam nuptiarum inveniam,
 quem liberatorem?

Emitte voces lugubres ad cælum evolantes; carmina diis
 supplicantiæ, sed quæ etiam mihi rata fiant, me liberent.
 Molimina hostium adversus nos respice, pater; violenta fa-
 cinora justis oculis intoens hand amas. Verere supplices
 tuos, qui terram tenes, omnipotens Jupiter.

Genus enim Egyptianum superbia intolerabile, proles ma-
 scula, cursibus me persequens fugitivam multisona investi-
 gatione violenter capere cupit. Penes te prorsus librile sta-
 teræ est. Quid vero sine te mortalibus perficitur?

ταλάντου. Τί δ' άνευ σέθεν
θανατοῖσι τέλειόν έστιν;

825 ό, ό, ό, ά, ά, ά.

Όδε μάρπτει νάϊος, γάϊος.

Τῶν πρό μάρπτι κάμνοις, ἰδρ, δμ
αὔθι κάκκας νο

δυτον βοαν άμφαίνω.

830 Όρῶ τάδε φροίμια πρόξενα πόνων

βιαίων έμῶν. Πῆ ήι,

βαίνε φυγῆ πρός άλκάν

βλοσυρόφρονα γλιδῆ

δύσφορα ναί καν γῆ.

835 Άναξ προτάσσου.

ΚΗΡΥΞ.

Σοῦσθ' έπί βῆ-

ριν δπως ποδῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκοῦν οὐκοῦν

τιλμοί τιλμοί καί στιγμοί,

840 πολυαίμων φόνιος

άποκοπή κρατός.

ΚΗΡΥΞ.

Σοῦσθε σοῦσθ' δλόμεναι δλόμεν' έπ' άμίδα.

Εἴτε' άνά πολύρρυτον

άλμῆεντα πόρον,

845 δεσποσίῳ ξυν ὕβρει,

γομποδέτῳ τε δόρει † διολοῦ †

αἷμον † ήσω † σ' έπ' άμίδα

† ή σὺ δουπία τάπειτα †

καλεύω βίῃ μεθέσθαι

850 ἱχαρ, φρενί τ' άταν.

ΧΟΡΟΣ.

Ίὲ ἰοῦ.

ΚΗΡΥΞ.

Λεῖρ' ἔδρανα, κί' ες δόρυ,

άτίετ' άνά πόλιν εὔσεβῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Μήποτε πάλιν † ἴδοι μ' †

855 άλρεσίβοιον ὕδωρ,

ένθεν άεζόμενον

ζώφυτον αἷμα βροτοῖσι θάλλει.

Άγιος έγὼ βαθυγαῖος

βαθρείας βαθρείας,

860 γέρον.

ΚΗΡΥΞ.

Σὺ δὲ ναί ναί

βάσει τάχα

θέλος άθέλειος,

βίῃ βίῃ τε πολλῆ φροῦδα

† βάτε ναί βάθ' άλί πρην κακῇ παθεῖν †

865 δλόμεναι παλάμαις.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ.

Καί γάρ δυσπλάμυς ὀλοιο

ήι' άλίρρυτον ἄλσος,

O, o, o, a, a, a!

Hic raptor est navibus advectus, in terra me persequens.

Ante hæc, raptor, affligaris, ioph, om :

excensiones iterum, no,

calamitosas voces tollo.

Video hæc primordia ærumnarum linitia

violentarum mearum. Ee ee!

propere fugitivis puellis auxilio.

Terribiliter hostes se efferunt

intolerabiles in nave atque in terra.

Rex, tuere nos.

PRÆCO.

Facessite hinc, facessite ad

navem quam celerrime.

CHORUS.

Itaque, itaque

capillorum vulsiones, vulsiones et punctiones,

sanguinea cruenta

capitis amputatio!

PRÆCO.

Facessite hinc, facessite perituræ in perniciem ad navem.

Deinde per multituam

salsam viam,

tyrannica violentia

et in bene compacta nave peri.

Cruentam te in navem mittam,

ubi prostrata in posterum jacebis.

Jubeo violentiæ cedere

libidinem prudentiæque noxam.

CHORUS.

Hei hui!

PRÆCO.

Linque sedes, abi ad navem,

inhonoras in civitate piorum (i. e. *Ægyptiorum*).

CHORUS.

Nonquam in posterum videat me

nutricia *Nili* aqua,

unde adauctus

vitalis sanguis mortalibus efflorescit.

Sacrosancta ego antiquissimo genere orta

in aræ gradibus, gradibus,

senex.

PRÆCO.

Tu vero ad navem, ad navem

oculus ibis

volens nolens :

vi vique multa abreptas

ite ad navem, ite ad mare, antequam male afficiamini

pugnis perditæ.

CHORUS.

Ehen ehen!

Etenim misere percas

in æquoreo nemore

κατὰ Σαρπηδόνιον
870 χῶμα πολυφάμαθον ἀλαθεὶς
εὐρείαις εἰν αὖραις.

ΚΗΤΙΞ.

Ἴυξε καὶ λάκαζε καὶ κάλει θεούς.
Αἰγυπτίαν γὰρ βάριν οὐχ ὑπερβορεῖ.

875 Ἴυξε καὶ βόα πυκρότερ' ἀχέων, οἷζός σε ὄνομα' ἔχων.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶ, οἶ, οἶ, οἶ, οἶ.

Ἀντ. α'.

λύμπσις ἢ πρὸ γὰρ ὑλάσκει

περιχριμπτὰ βρυάξεις,

δε ἱρωτᾶς δ' μέγας

880 Νεῖλος ὑβρίζοντά σε ἀποτρέψει-
εν αἴστον ἕβριν.

ΚΗΡΥΞ.

Βαίνειν κελεύω βάριν εἰς ἀντίστροφον
ὅσον τάχιστα· μηδὲ τις σχολαζέτω.

Ὅλη γὰρ οὗτοι πλόκαμον οὐ δαμάζεται.

ΧΟΡΟΣ.

885 Οἶ, οἶ, πάτερ, βρότειος ἄρος ἄτχμ'· ἀαδ'· ἀαγεῖ·
ἔρχινος ὡς βάδην [Στρ. β'.

ὄναρ ὄναρ μέλαν.

Ὅτοτοτοῖ.

890 Μᾶ Γᾶ, μᾶ Γᾶ, βοᾶν
φοβερὴν ἀπότρεπε,
ὦ βᾶ Γᾶς παῖ Ζεῦ.

ΚΗΡΥΞ.

Οὗτοι φοβοῦμαι δαίμονας τοὺς ἐνθάδε·
οὐ γὰρ μ' ἔθρεψαν οὐδ' ἐγήρασαν τροφῇ.

ΧΟΡΟΣ.

895 Μαιμᾶ πέλας δίπους ὄφις,
ἐχιδνα δ' ὡς με τί ποτ'
ἐνδαχοῦσα.

Ὅτοτοτοῖ.

900 Μᾶ Γᾶ, μᾶ Γᾶ, βοᾶν
φοβερόν ἀπότρεπε,
ὦ βᾶ Γᾶς παῖ Ζεῦ.

ΚΗΡΥΞ.

Εἰ μὴ τις ἐς ναῦν εἰσιν αἰνέσας τάδε,
λακίς χιτῶνος ἔργον οὐ κατοικτιεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴω πόλεως ἀγοὶ πρόμοι, δάμναμαι. Στ. γ'.

ΚΗΡΥΞ.

905 Πολλοὺς ἀνακτας, παῖδας Αἰγύπτου, τάχα
ὄψεσθε· θαρσεῖτ', οὐκ ἐρεῖτ' ἀναρχίαν.

ΧΟΡΟΣ.

Διωλόμεσθ'· ἀελπε' ἀναξ, πάσχομεν. Ἀντ. γ'.

ΚΗΡΥΞ.

910 Ἐλξεν ἱοίχ' ὑμᾶς ἀποσπάσας κόμης,
ἐπεὶ οὐκ ἀκούεις ὀξύ τῶν ἐμῶν λόγων.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Οὗτος τί ποιεῖς; ἐκ ποίου φρονήματος
ἀνδρῶν Πελασγῶν τήνδ' ἀτιμάζεις χθόνα;
Ἄλλ' ἢ γυναικῶν ἐς πόλιν δοκεῖς μολεῖν;

ad Sarpedonium

aggerem (i. e. promontorium) arenosum dejectus
inter vastas tempestates.

PRÆCO.

Lamentare et vociferare et invoca deos;
navem Ægyptiam non effugies.

Lamentare et ede acerbiores doloribus ejulatos, quum
ipsum lamentandi nomen habeas.

CHORUS.

Eheu, cheu!

Contumelia ad littus latrat.

Abominanda effutis,

qui loqueris. Magnus

Nilus superbientem te superbia,

quæ tibi pernicioea fiat, avertat.

PRÆCO.

Ire vos jubeo ad navem littori prorâ appulsam

quam celerrime, neque ulla vestrum moram faciat.

Neque enim trahendi violentia cincinnum non superat.

CHORUS.

Hui, hui, pater, mortalium præsidium calamitate invicta
lanquam araneus circumiens [me affligit

simulacrum quum jam sim, atrum simulacrum.

Otototoi.

Terra mater, Terra mater, clamorum

terrores averte,

o rex, Terræ fili, Jupiter.

PRÆCO.

Non metuo deos qui hanc terram incolunt; [dixerunt.
non enim me puerum educarunt neque ad senectutem per-

CHORUS.

Furit propè me bipes serpens,

sed lanquam vipera me

mordens.

Otolotoi

Terra mater, Terra mater, clamorum

terrores averte,

o rex, Terræ fili, Jupiter.

PRÆCO.

Nisi in navem quædam ibit verbis meis obsecuta,
acissura vestis opus non miserabitur.

CHORUS.

Hei, urbis duces procures, subigor.

PRÆCO.

Multos dominos, Ægypti filios, illico
videbitis; mihi credite, non dicelis dominorum inopiam.

CHORUS.

Perimus; inopinata, rex, patimur.

PRÆCO.

Vos hinc crinibus tractæ abripiendæ esse videmini,
quoniam verbis meis non bene obtemperas.

REX.

Heus tu, quid agis? qua tu insolentia motus
hanc virorum Pelasgorum terram ignominia afflicis?
Num forte in mulierum urbem te venisse putas?

κάρθανος ὢν δ' Ἑλλήσιν ἐγγλέεις ἄγην·
915 καὶ πολλ' ἁμαρτῶν οὐδὲν ὠρθώσας φρενί.

ΚΗΡΥΞ.

Τί δ' ἡμπλάκηται τῶνδ' ἐμοὶ δίκης ἄτερ;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ξένος μὲν εἶναι πρῶτον οὐκ ἐπίστασαι.

ΚΗΡΥΞ.

Πῶς δ' οὐχί, τὰπολωλόθ' εὐρίσχων ἐγώ;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ποίοισιν εἰπὼν προξένους ἐγγυρίους;

ΚΗΡΥΞ.

920 Ἑρμῇ μεγίστῳ προξένῳ μαστηρίῳ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Θεοῖσιν εἰπὼν τοὺς θεοὺς οὐδὲν σέβει.

ΚΗΡΥΞ.

Τοὺς ἄμφι Νεῖλον δαίμονας σεβίζομαι.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Οἱ δ' ἐνθάδ' οὐδὲν, ὥς ἐγὼ σέθεν κλύω.

ΚΗΡΥΞ.

Ἄγοιμ' ἄν, εἰ τίς τάσδε μὴ ῥαιρήσεται.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

925 Κλαίοις ἄν, εἰ ψαύσειας, οὐ μάλ' ἐς μακράν.

ΚΗΡΥΞ.

Ἦκουσα τοῦπος οὐδαμῶς φιλόξενον.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Οὐ γὰρ ξενούμην τοὺς θεῶν συλήτορας.

ΚΗΡΥΞ.

Λέγοις ἄν ἑλθὼν παισὶν Αἰγύπτου τάδε.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἀβουκόλητον τοῦτ' ἐμῇ φρονήματι.

ΚΗΡΥΞ.

930 Ἄλλ' ὥς ἄν † εἰδὼς † ἐννέπω σαφέστερον,

καὶ γὰρ πρέπει κήρυκ' ἀπαγγέλλειν τορῶς

ἕκαστα, πῶς φῶι πρὸς τίνος τ' ἀφαιρεθεὶς

ἔκειν γυναικῶν αὐτανέψιον στόλον;

Οὗτοι δικάζει ταῦτα μαρτύρων ὑπο

935 Ἄρης· τὸ νεῖκος δ' οὐκ ἐν ἀργύρου λαβῇ

ἔλυσεν· ἀλλὰ πολλὰ γίνεται πάρος

πεσήμεν' ἀνδρῶν κάπολακτισμοὶ βίου.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Τί σοι λέγειν χρή; τοῦννομον χρόνῳ μαθὼν

† εἶση σύ τ' † αὐτὸς χοὶ ξυνέμποροι σέθεν.

940 Ταύτας δ' ἐκούσας μὲν κατ' εὐνοίαν φρενῶν

ἄγοις ἄν, εἰπερ εὐσεβὴς πίθοι λόγος.

Τοιάδε δημόπρακτος ἐκ πόλεως μέγα

ψῆφος κέκρανται, μήποτ' ἐκδοῦναι βίην

945 ὁστόλον γυναικῶν· τῶνδ' ἐφήλωται τορῶς

γόμφος διαμπὰξ, ὥς μένειν ἀραρότως.

Ταῦτ' οὐ πίναξιν ἐστὶν ἐγγεγραμμένα

οὐδ' ἐν πτυχαῖς βίβλων κατεσφραγισμένα,

σαφῇ δ' ἀκούεις ἐξ ἐλευθεροστόμου

γλώσσης. Κομίζου δ' ὥς τάχιστ' ἐξ ὁμμάτων.

ΚΗΡΥΞ.

950 † Εἶση σύ μὲν δὴ †, πόλεμον αἰρεσθαι νέον.

Barbarus quum sis, nimis Græcis illudis :

et quum multa deliquisti, nihil mente tua recte constituisti.

PRÆCO.

Quid vero in has præter justitiam delictum est?

REX.

Hospes quum sis, primum hospitem te gerere nescis.

PRÆCO.

Qui nesciam, quum quæ amissa sint hic reperiam?

REX.

Quibusnam hospitem patronis ex indigenis hæc dicis?

PRÆCO.

Mercurio, supremo patrono, rerum amissarum quæsitore.

REX.

Diis auctoribus ista te facere professus deos nihil reuereris.

PRÆCO.

Equidem numina ad Nilum veneror.

REX.

Nihili hujus terræ deos, ut ex te audio, ducis.

PRÆCO.

Ducam utique, nisi quis has mihi eripuerit.

REX.

Florabis, si has attigeris, idque illico.

PRÆCO.

Audivi verbum nequaquam hospitale.

REX.

Neque enim deorum deprædatores hospitio excipio.

PRÆCO.

Digressus illic hæc Ægypti filiis dicas.

REX.

Hæc cura minime animum meum tangit.

PRÆCO.

Sed ut edoctus manifestius possim dicere

(elenim præconem decet perspicue renunciare

singula quæque), quomodo et a quo me dicam [redire?

consanguineo puellarum agmine spoliatum *rebus infectis*

Profecto hanc rem non sub testibus judicat

Mars; neque vero hic litem argenti pensione

dirimere solet, sed multæ antea accident

cædes virorum et vitæ amissiones.

REX.

Quid tibi nomen dicere necesse sit? temporis progressu
et tu ipse illud cognoveris et comites tui. [edoctus

Has vero lubentes et cum bona earum voluntate

abducas, si quidem id venerabunda oratio iis persuaserit.

Tale enim populi suffragiis a civitate unanimo [esse

consilium captum ratumque factum est, invitas puellas non

tradendas. Atque huic sententiæ penitus est infixus

clavus, ut illabefacta mansura sit.

Hæc non tabulis æreis perscripta sunt

neque in librorum plicis consignata,

sed certa audis ex libero prolata

ore. Tu vero facesse hinc quam celerrime.

PRÆCO.

Scies tu quidem novum bellum suscipere;

Εἴη δὲ νίκη καὶ κράτη τοῖς ἄρσεσιν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Ἄλλ' ἄρσενάς τοι τῆσδε γῆς οἰκήτορας
εὕρησεν· οὐ πίνοντας ἐκ κριθῶν μέθυ.

Ἵμεῖς δὲ πᾶσαι σὺν φίλοις ὁπάσοι
955 ὁράσας λαβοῦσαι στείχεται εὐαρκῇ πόλιν
πύργων βαθεῖα μηχανῇ κεκλημένην.
Καὶ δώματ' ἐστὶ πολλὰ μὲν τὰ δῆμια,
δεδοματώμασι δ' οὐδ' ἐγὼ σμικρᾷ χερσὶ.
Εὐθυμον ἐστὶν εὐτύχους ναίειν δόμους
960 σου πολλῶν μετ' ἄλλων· εἰ δέ τις μεῖζων χάρις,
πάρεστιν οἰκεῖν καὶ μονορρύθμους δόμους.
Τούτων τὰ λῶστα καὶ τὰ θυμηδέστατα
πάρεστι, λωτίσασθε. Προστάτης δ' ἐγὼ
ἄσσοι τε πάντες, ὥνπερ ἔδε κραίνεται
965 ψῆφος. Τί τῶνδε κυριώτερος μένεις;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἀντ' ἀγαθῶν ἀγαθοῖσι βρούοις,
οἷε Πελασγῶν.

Πέμψον δὲ πρόφρων δεῦρ' ἡμέτερον
πατέρ' εὐθαρσῇ

970 Δαναὸν, πρόνοον καὶ βούλαρχον.
Τοῦ γὰρ πρότερά μῆτις, ὅπου χρὴ
δώματα ναίειν, καὶ τόπος εὐφρων.
Πᾶς τις ἐπειπεῖν φόγον ἄλλοθρόοις
εὐτυχος· εἴη δὲ τὰ λῶστα.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

975 Ξύν τ' εὐκλείᾳ καὶ ἀμηνίτῳ
βάξει λαῶν † [τῶν] † ἐν χώρῳ
τάσσεσθε, φίλαι δμῳίδες, οὕτως
ὥς ἐφ' ἐκάστη διεκλήρωσεν
Δαναὸς θεραποντίδα φερνήν.

ΔΑΝΑΟΣ.

980 Ὡ παῖδες, Ἀργείοισιν εὐχεσθαι χρεῶν,
θύειν τε λείβειν θ', ὥς θεοῖς Ὀλυμπίοις,
σπονδάς, ἐπεὶ σωτῆρες οὐ διχορρόπως,
καὶ μου τὰ μὲν πραχθέντα πρὸς τοὺς ἐκτενεῖς
φίλους πικρῶς ἔχουσεν αὐτανεψίους·

985 ἐμοῦ δ' ὁπαδοὺς τοῦσδε καὶ δορυσσόους
ἐταῖαν, ὥς ἔχοιμι τίμιον γέρας,
καὶ μῆτ' ἀέλπτος δορικανεῖ μόρῳ θανὼν
λάθοιμι, χώρα δ' ἄχθος αἰίζων πέλοι.
Τουῶνδε τυγχάνοντος εὐπρυμνῇ φρενὸς

990 χάριν σέβεσθε τιμιωτέραν ἐμοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν γράφεσθε πρὸς γεγραμμένοις
πολλοῖσιν ἄλλοις σωφρονίσμασιν πατρός,
ἀγνώθ' ὁμίλον ὥς ἐλέγχεσθαι χρόνῳ.

995 Πᾶς δ' ἐν μετοίκῳ γλῶσσαν εὐτυχον φέρει
κακὴν, τό τ' εἰπεῖν εὐπετὲς μύσαγμα πικρῶς.

Ἵμας δ' ἐπαινῶ μὴ κατασχύνειν ἐμὲ,
ὦραν ἐχούσας τήνδ' ἐπίστρεπτον βροτοῖς.

1000 Τέρειν' ὁπώρα δ' εὐφύλακτος οὐδαμῶς·
θῆρες δὲ κηραίνουσι καὶ βροτοὶ, † τί μὴν; †
καὶ κνώδαλα πτεροῦντα καὶ πεδοστιβῆ.

sit vero victoria et robur penes viros (*Aegypti Alia*).

REX.

At viros etiam hujus terræ incolæ
non ex hordeo coctum vinum bibentes invenietis.
Vos vero omnes cum vestris caris ministris
assumpto animo introite in bene munitam urbem,
turrum alte fundatis operibus circumdatam.
Et ædes ibi multæ sunt publicæ,
nec ego exigua manu domos mihi ædificavi.
Jucundum est felices habitare domos
cum multis aliis; si vero magis placet,
vobis licebit etiam solitarias ædes tenere.
Horum quæ optima sunt et jucundissima, vobis
in promptu sunt; eligite. Patronus vero ego vobis ero
omnesque cives, quibus hæc placuit
sententia. Quid est quod alios fide digniores exspectes?

CHORUS.

Tu vero pro beneficiis tuis bonis affluas,
divine Pelasgorum rex.

Mitte vero benevolus huc nostrum
patrem animosum,

Danaum, providum consiliarium.

Hujus præstantior prudentia est, ut constituat ubi
ædes sint capiendæ locusque nobis benevolus.

Unusquisque ad probra peregrinis dicenda
paratus est. Eveniant vero optima quæque.

REX.

Cum bona laude et lato
sermone civium hujus terræ
ita locum tenete, caræ ancillæ,
quænamadmodum cuique assignarit
Danaus servilem dotem.

DANAUS.

O filium, Argivis vota vos facere oportet
et sacrificare et tanquam diis Olympiis
effundere libationes, quoniam laud dubie nos servarunt.
Atque illi ex me ea, quæ circa pervicaces [audiverunt]
consanguineos nostros gesta sunt, cum magna indignatione
Comites vero mihi hosce et satellites
constituerunt, ut honorificum minus haberem
neve præter spem clam mortifero telo
occiderer, idque huic terræ æternum piaculum fieret.
Et quum hæc consecutus sim, vos decet bene directam
gratiam referre me honorificentiorum. [animi]
Et hæc ascribite ad multa, quæ memoriæ mandata sunt,
alia prudentia patris monita,
ignotum populum tempore esse probandum.
Unusquisque enim in inquilino paratam linguam habet
maledicam, cujus verba facile probis violant.
Admoneo autem vos, ne me dedecore afficiatis,
quum eam habeatis ætatem quæ homines allicit.
Tenera vero maturitas nullo modo facile custoditur:
sed feræ ei insidiantur et homines (quidni?)
et animalia volatilia et reptilia.

Καρπώματα στάζοντα κηρύσσει Κύπρις
† κάλωρα κωλύουσ' ἄν † ὥς μένειν ἐρῶ.
Καὶ παρθένων χλιδαῖσιν εὐμόρφοις ἐπι
πᾶς τις παρελθὼν δωματος θελκτήριον
1005 τῶξευμ' ἔπεμψεν, ἱμέρου νικώμενος.
Ἦρδς ταῦτα μὴ πάθωμεν ὧν πολὺς πόνος,
πολὺς δὲ πόντος οὖν ἔκληρώθη δορὶ,
μῆδ' αἰσχὸς ἡμῖν, ἡδονὴν δ' ἐχθροῖς ἐμοῖς
πράξωμεν. Οἰκησις δὲ καὶ διπλὴ πάρα,
1010 τὴν μὲν Πελασγός, τὴν δὲ καὶ πόλις διδοῖ,
οἰκεῖν λατρῶν ἄτερθεν· εὐπετὴ τάδε.
Μόνον φύλαξαι τάσδ' ἐπιστολάς πατρός,
τὸ σωφρονεῖν τιμῶσα τοῦ βίου πλέον.

ΧΟΡΟΣ.

Τὰλλ' εὐτυχοῖμεν πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων·
1015 ἐμῆς δ' ὀπώρας οὖνεκ' εὐ θάρσει, πάτερ.
Εἰ γάρ τι μὴ θεοῖς βεβούλευται νέον,
ἶχνος τὸ πρόσθεν οὐ διαστρέψω φρενός. [Στρ. α'.
Ἴτε μὲν ἀστυάνακτας μάχαρας θεοὺς γανάντες
1020 πολιούχους τε καὶ οἱ χεῦμ' Ἐρασίνου
περιναίετε παλαιόν.

Ἵποδέξασθε δ' ὀπαδοὶ
μένος· αἶνος δὲ πόλιν τήνδε Πιλασγῶν
1025 ἔχέτω, μῆδ' ἔτι Νειλου προχοὰς σέβωμεν ὕμνοις·
ποταμούς δ' οἱ διὰ χώρας θελεμὸν πῶμα χέουσιν
πολύτεχνοι, λιπαροῖς χεύμασι γαίης [Ἀντ. α'.
1030 τόδε μειλίσσοντες οὐδας.

Ἐπίδοι δ' Ἀρτεμις ἄγνὰ
στολὸν οἰκτιζομένα· μῆδ' ὑπ' ἀνάγκας
ῥάμος ἔλθοι Κυθέρειος· στυγερόν πέλει τόδ' ἄθλον·
1035 Κύπριδος δ' οὐκ ἀμελεῖ θεσμός δδ' αὐτρῶν. Στρ. β'.
δύναται γὰρ Διὸς ἀγχίστα σὺν Ἥρᾳ·
τίεται δ' αἰολόμητις θεὸς ἔργοις ἐπὶ σεμνοῖς.
Μετάκοινοι δὲ φίλα ματρὶ πάρεισιν
1140 Πόθος ἄ τ' οὐδὲν ἄπαρνον τελέθει θελκτορι πειθοῖ.
Δέδοται δ' Ἀρμονίᾳ μοῖρ' Ἀφροδίτας
ψεδυρὰ τρίβοι τ' ἐρώτων.

† Φυγάδεσσιν † δ' ἐπιπνοίας, κακά τ' ἄλγη, Ἀντ. β'.
1045 πολέμους θ' αἱματόεντας προφοβοῦμαι.

Τί ποτ' εὐπλοῖαν ἐπραξαν ταχυπόμοισι διωγμοῖς;
Ὅ τί τοι μόρσιμόν ἐστιν, τὸ γένοιτ' ἄν.
Διὸς οὐ παρβατός ἐστιν μέγала φρενὴν ἀπέρατος·
1050 μετὰ πολλῶν δὲ γάμων ἄδς τελευτά
προτέρην πῆλοι γυναικῶν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὁ μέγας Ζεὺς ἀπαλέξει
γάμον Αἰγυπτογενῇ μοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

1055 Τὸ μὲν ἄν βέλτατον εἴη.
Σὺ δὲ θελοῖς ἄν ἀδελκτον.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σὺ δὲ γ' οὐκ οἶσθα τὸ μέλλον.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί δὲ μέλλω φρένα Δίαν

Fructus succidos Venus præconio pronunciat,
tempestivos prohibens, ne desiderium expectent.
Et puellarum decoram formositatem
onusquisque præteriens oculi blandum
telum cupiditate victus emittit.
Proinde ne ea patiamur, quorum causa multus labor
magnique maris navigatio suscepta est,
neu dedecus nobis, gaudium autem hostibus
paremus. Habitatio vero duplex præsto est;
alteram Pelasgus, alteram vero etiam urbs nobis tribuit
sine muneribus incolendam. Commoda hæc sunt.
Tantummodo serva hæc patris monita,
dum honestatem vita cariorem habes.

CHORUS.

Reliqua nobis deorum Olympiorum ope bene cedant;
de mea autem maturitate bono animo sis, pater.
Nisi enim a diis novi quid consilii intervenerit,
priorem animi tramitem non derelinquam.
Agite dum, urbis præsides beatos deos carmine celebrate
et qui urbem incolitis et qui circa antiqua Erasini fluenta
habitis.

Et excipite cantum, ministrae. Laudibus hanc Pelasgorum
urbem efferamus, neque amplius Nili fluenta carminibus
veneremur;

sed fluvios, qui per hanc terram nutritium potum effun-
dunt multifluis, fecundis laticibus hoc terræ solum lætifican-
tes.

Respiciat vero casta Diana nostrum agmen miserata, ne-
que invitis nobis nuptiæ a Venere conciliatæ veniant. Hoc
certamen mihi invisum est.

Venerem lubentem hic carus non contemnit; nam
Jovi proximam potentiam cum Junone habet. Colitur versuta
dea venerandorum munerum causa.

Sociæ vero caræ matri adsunt Cupiditas et illa cui nihil
renuitur blandæ Suadellæ. Data est vero Concordiæ aors
Veneris blandiloqua consuetudinesque amorum.

Pertimesco vero instigationes contra profugas, graves-
que dolores et bella sanguinolenta. Cur tandem illi feliciter
navigationem celeris persecutione nos insecuti perfecerunt?

Quod fataliter constitutum est, id sane fiat. Inevitabilis
est magna Jovis mens infinita. Hic autem exitus nuptiarum
talís fiat, qualem multæ prisci ævi mulieres habebant (i. e.
ubi initio melior exitus fuit, v. c. Ius).

SEMICHORUS I.

Magnus Jupiter conjugium filiorum Egypti a me avertat.

SEMICHORUS II.

Hoc quidem optimum esset.
Tu vero exores inexorabilem.

SEMICHORUS I.

Tu vero, quod futurum sit, ignoras.

SEMICHORUS II.

Quomodo Jovis mentem, immensum aspectum, per-pe-

- καθορᾶν, ὅψιν ἄβυσσον;
 1000 μέτριον νῦν ἔπος εὐχου.
 ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
 Τίνα καιρόν με διδάσχεις;
 ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
 Τὰ θεῶν μηδὲν ἀγάζειν.
 ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
 Ζεὺς ἀναξ ἀποστεροί-
 η γάμον δυσάνορα
 1065 δάϊον, ὅσπερ Ἴω
 πημονᾶς ἐλύσατ' εὖ
 χειρὶ παιωνίᾳ κατασχεθῶν,
 εὐμενεῖ βίᾳ κτίσας.
 ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
 Καὶ κράτος νέμοι γυναι-
 1070 ξίν· τὸ βέλτερον κακοῦ,
 καὶ τὸ δέμοιρον αἰνῶ,
 καὶ δίκᾳ δίκας ἐπε-
 σθαι, ξὺν εὐχαῖς ἐμαῖς λυτηρίοις
 μηχαναῖς θεοῦ πάρα.

clara sibi? Modicum votum nunc facias.

SEMICHORUS I.

Quem tu modum me doces?

SEMICHORUS II.

Noli deorum res nimis investigare.

SEMICHORUS I.

Στρ.

Jupiter rex nuptias virifugas hostiles a me avertat, qui
 Ionem a calamitate liberavit, quum eam feliciter manu me-
 denti, genus nostrum amica vi condens, attingeret.

SEMICHORUS II.

Ἄντ.

Et potentiam mulieribus tribuat. Quod malo melius et
 utriusque sortis particeps sit, laudo, atque opto ut justitia
 justam rem ex deorum salutiferis institutis cum meis preci-
 bus sequatur.

ÆSCHYLI

FRAGMENTA.

LYCURGIA.

Lycurgia inter paucas trilogias vel potius tetralogias referenda est, quæ quomodo a poeta compositæ fuerint, hodie dubitari non potest. Welckerus quidem olim libro de Æschyli Prometheis tragædiis edito fabulas, quæ dictæ sunt Διονύσου τροφολί, Ἡδωνοί, Λυκούργος, Βασσαρίδες, unius trilogiæ continuatione conjunctas fuisse censuit. Postea viri doctissimi sententiam falsam esse apparuit edito ab Hermanno scholio ad Aristophanis Thesmoph. v. 135 in hunc modum scripto : Τὴν τετραλογίαν λέγει Λυκούργον, Ἡδωνοὺς, Βασσαρίδας, Νεανίσκους, Λυκούργον τὸν Σατυρικόν.

Lycurgus rex fuit Edonorum Thraciam incolentium, feroci animo vehemens, Bacchi contemptor, quem in Thraciam venientem non modo recipere et colere recusavit, sed etiam ut pœnas injuriasque ei inferret, impio animo incitatus ultro insecutus est. Deus hominis improbitatem non ferens ignominiaque accepta offensus sui numinis violatorem perdidit.

Res gestas in sexto libro Iliadis ab Homero commemoratas postea multi inter veteres scriptores exposuerunt; nemo copiosius et accuratius quam Eumelus, ut est apud Scholiastam ad Iliad. Z, 131. Quum vero Eumeli narratio interierit et Hyginus, Diodorus Siculus, alii res breviter exposuerint, Apollodorum sequendum duximus, qui postquam Bacchum cognitis in Phrygia sacris Rheæ sumptoque in illis regionibus usitato vestitu Indos adire per Thraciam instituisse narravit, hæc addidit : Λυκούργος δὲ παῖς Δρύαντος Ἡδωνῶν βασιλεὺς οἱ Στρώμονα ποταμὸν παροικοῦσι, πρῶτος ὕβριος ἐξέβαλεν αὐτόν. Καὶ Διόνυσος μὲν εἰς θάλασσαν πρὸς Θέτιν τὴν Νηρέως κατέφυγε· Βάκχαι δὲ ἐγένοντο αἰγυμάλωτοι καὶ τὸ συνεπόμενον Σατύρων πλῆθος αὐτῶν. Αὐθις δὲ αἱ Βάκχαι ἐλύθησαν ἐξαίφνης· ὁ δὲ μεμηνώς Δρύαντα τὸν παῖδα ἀμπέλου νομίζων κλῆμα κόπτειν πελάκει πλῆξας ἀπέκτεινε καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτὸν ἐσωφρόνησε. Τῆς δὲ γῆς ἀκάρπου με-

ÆSCHYLUS.

νούσης ἔχρησεν ὁ θεὸς καρποφορήσιν αὐτήν, ἂν θανατωθῇ Λυκούργος. Ἡδωνοὶ δὲ δαούσαντες εἰς τὸ Παγαῖον αὐτὸν ἀπαγαγόντες ὄρος ἔδησαν, καὶ κατὰ Διονύσου βούλησιν ὑπὸ ἵππων διαφθαρεῖς ἀπέθανεν. Antiqui libri ἀκρωτηριάσας ἐαυτὸν habent. Quod si verum est, Lycurgus, non Dryas, intelligitur, qui quum filium occidisset, pedem sibi præcidit, id quod a quibusdam scriptoribus perhibetur. Locus est apud Apollod. III, 5, 1. De morte varia scriptorum recordatio est. Homerus Lycurgum occæcatum, Sophocles saxeo antro inclusum, alii alia pœna affectum memoriæ prodiderunt. Non constat quid Æschylus de Lycurgo tradiderit; credibile tamen est hunc antiquissimos poetas secutum iis auctoribus adnumerandum fuisse, quos Diodorus Siculus III, 62 et 63 commemorat; nec potuit Lycurgum interemptum tradere, qui et in fabula Satyrica est introductus et inter deos relatus cultusque a Thracibus. Trilogiā autem poeta procul dubio victoriam celebravit, quam Bacchus haud aliter de bipennifero Lycurgo atque de Pentheo retulit. Hic enim, ut Nonnus refert (XXI, 159), ἀδάρχαιτος i. e. adversarius Bacchi, cujus cultus a Græcis in Thraciam delatus est.

Fatendum est ex iis, quæ Apollodorus memoriæ prodidit, quodam pacto posse intelligi, quemadmodum historia a poeta inter tres tragædias dispertiri potuerit. *Edoni* Bacchi adventum in Thraciam, pugnam cum ejus comitibus, Lycurgi victoriam infelicem, cladem et captivitatem Bacchi; *Bassarides*, quæ eadem Bacchæ Thraciæ sunt dictæ, solum Bacchum comitesque, insaniam Lycurgi, interitum Dryantis filii; *Neantisci* fortasse resipientis Lycurgi pœnam in monte Pangæo ejusque dedicationem ut dei, qui tamen Baccho inferior esset, Bacchique laudes; *Lycurgus* denique, fabula Satyrica, Lycurgum, deum agrestem Baccho cedentem in montesque relegatum solisque a pastoribus et agricolis cultum, continebant.

EDONI.

Edoni procul dubio chorum constituebant tragœdiæ quæ ab iis nomen accepit. Belli apparatus, impetus, pugna commissa, captivorum adventus a nunciis partim referebantur, pauca in ipsa scena spectatoribus exposita videntur. Carminis chorici egregium fragmentum Strabo X, p. 470 servavit, cuius etiam apud Athenæum XI, p. 479, B, et Scholiastam Homeri Eustathiumque ad Iliad. Ψ, 34 mentio est facta. Strabonis verba, quæ librariorum negligentia corrupta sunt, damus emendatiora :

Τῆς μὲν Κότυς τῆς ἐν Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων· εἰπὼν γὰρ,

- [1] Σεμνὰ Κότυς, ἣ 'ν τοῖς Ἠδωνοῖς,
ὄρθια δ' ὄργαν' ἔχοντες,
τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον, εὐθέως ἐπιφέρει,
[2] Ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων
τόρνου κάματος
δακτυλόδικτον πύμπλησι μέλος,
μανίας ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν·
ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτοβεῖ.

Καὶ πάλιν·

- [3] Ψαλμὸς δ' ἀλαλάζει,
ταυρόφθογγοι δ' ὑπομυκῶνται
ποθὲν ἐξ ἀφανοῦς φοβεροὶ μῦμοι,
τυπάνου δ' εἰκὼν ὥσθ' ὑπογαίου
βροντῆς φέρεται βαρυταρβῆς.

(Legebatur v. 1 K. ἐν τοῖς, v. 2 ὄρεια δ', v. 5 δακτυλόδεικτον.)

Non dubium est quin hæc cantata fuerint a choro ante adventum Bacchi; nam opus non erat hæc describi, si jam in scena essent spectata. Itaque maxime videtur vero consentaneum, si quis existimet tum esse cantatum carmen, quum Lycurgus illi impetum esset illaturus.

Initio dialogi, postquam nuncius adventum Bacchi instare retulit, adscribendus est versus, qui multum exercuit interpretes, ap. Scholia-

stam Homeri Iliad. I, 535: Videtur enim Lycurgus nuncium, quem exploratum miserat, reversum et quæ vidisset verbis exponentem, deinde ad quæsitæ respondentem ita interpellasse :

- [4] Μακροσκελὴς μὲν ἄρα μὴ γλοῦνης τις ἦν;
Γλοῦνης autem Bacchus dicitur, quia corpore fuit ampliore, et μακροσκελὴς est procerus. Hermannus ita scripsit :

ΑΓΓ. Μακροσκελὴς μὲν ... ΑΥΚ. Ἄρα μὴ γλοῦνης
τις ἦν;

vertens :

NUNCIUS.

Prælonga certe crura...

LYCURGUS.

Num locusta erat?

Hæc interpretatio comœdiæ conveniret, non tragœdiæ.

Ad descriptionem eorum, qui Bacchum comitabantur, credibile est ea pertinuisse, quæ apud Hesychium leguntur : Αἰγίζειν, διασπᾶν· παρ' ὃ καὶ αἰκίζεσθαι ἀπὸ καταιγίδων. Αἰσχύλος. Ὁ δ' αὐτὸς ἐν Ἠδωνοῖς (codex ἡδωνῆ) καὶ τὰς νευρίδας οὕτω λέγει. Eadem Suidas habet. Inde Hermannus versus ita constituit :

- [5] Νευρίδας δ' Ἠδωνίδας
ἤγιζον.

Prælio enim commisso nuncius Bassaridas, Thracias Bacchi comites Thraciisque indutas vestibus, a Lycurgi militibus vestibus spoliatas esse narrat.

Fortasse huc referri potest aliud fragmentum apud Scholiastam Apollonii Rhodii I, 473 : [6] Καὶ Αἰσχύλος τὰς Βάκχας· χαλιμάδας· (Hermannus χαλειμάδας, laxivestes, coniecit) ἔφη.

Appropinquante Baccho ad Lycurgi regiam nescio quis, ut dei potentiam declararet, versus pronunciasse videtur, quem tanquam exemplum nimiae audaciæ Longinus De sublimi cap. 15 servavit :

- [7] Ἐνθουσιᾷ δὴ δῶμα, βαχχεύει στέγη.

alicunde ex obscuro horribiles sonitus, tympanique imago tamquam subterranei tonitruī fertur horribiliter sonans.

4.

Num forte is (quem vidisti) maiialis fuit longis instructus cruribus?

5.

Pelles hinnulorum Edonides revellebant.

7.

Furore corripitur domus, bacchantur tecta.

1.

Veneranda Cotys, quæ apud Edonos est, viri altisonis instrumentis instructi.

2.

Alius manibus bombyces tenens torni laborem, digitorum pulsu excitatum carmen implet, furoris incitativam vociferationem alius æneis vasis strepit.

3.

Psalmus vociferatur, taurisonique subinugiant

Adest Bacchus sed non agnoscitur, ut est apud Ovidium Metam. III, 652. Quem quum Lycurgus videt, fortasse ea dixit, quæ suis interposuit verbis Aristophanes in Thesmoph. v. 134 :

[8] Καὶ σ' ὦ νιανίσχ' ὅστις εἴ κατ' Αἰσχύλον
ἐκ τῆς Λυκούργειας ἐρέσθαι βούλομαι·
Ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα; τίς ἡ στολή;
τίς ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος;
λαλεῖ προκωτῶ; τί δὲ λύρα κεκρυφάλῳ;
τί λήκυθος καὶ στρόφιον; ὥς οὐ ξύμφορον.
Τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;
σύ τ' αὐτὸς, ὦ παῖ; πότερον ὥς ἀνὴρ τρέφει;
καὶ ποῦ πῖος; ποῦ χλαίνα; ποῦ Λακωνικά;
ἄλλ' ὡς γυνὴ δῆτ'; εἴτα ποῦ τὰ τιτθία;

Quæ quum pleraque Welckerus ex Lycurgia Æschyli sumpta esse credidit, Hermannus Scholiastam secutus tantummodo Ποδαπὸς ὁ γύννις Æschyli esse certo affirmari posse dixit, sed se non refragaturum, si quis hunc totum versum Æschyli esse censeret,

Ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα; τίς ἡ στολή;
Eadem suaserat Bættigerus in Musei Att. vol. I, fasc. II, p. 358.

Videtur nemo certa respondisse Lycurgo, ita ut alio loco rursus in Bacchum respiciens quæreret (apud Schol. ad Aristoph. Av. 277):

[9] Τίς ποθ' ἔσθ' ὁ μουσόμαντις ἀλαλος; ἄβρὸς
ὅσον σθένει.

Videtur igitur Lycurgus jam inscius divinasse magnam Bacchi potentiam. Ceterum versum qualicunque modo correximus, quum verba sint in antiquis libris corrupta, ἀλαλος, ἄβρατις (Venet. ἀκρατοῦς) ὅν σθ. Neque vero Lycurgus a sententia abducitur, sed potius deo domum gratuitam se assignaturum dixit. Ita enim Photius: [10] « Ἀδασμον, » οὐδένα δασμὸν ἐκτίνουσα οὐδὲ μερίζουσα δασμὸν τῆς οἰκῆσις. Οὕτως Αἰσχύλος. Similiter Hesychius, qui Ἰδωνοῖς (cod. ἡδονῇ) addidit. Hermannus autem: « Minabatur, nisi fallor, inquit, Baccho vel Lycurgus vel quisquis cum eo colloquebatur στέγην ἀδασμον, non οἰκίαν, qua voce

non usi sunt Tragici, carcerem dicens domum gratuitam. Nisi illa Bacchi verba fuerunt in specu inclusum iri Lycurgum prædicentis. »

Hermannus huic tragædiæ versum adnumeravit, quem habet Orio Thebanus in Etym. p. 26, 4 :

[11] Δέσποινα νύμφη, δυσχίμων ὀρῶν ἀναξ.

Quadrant hæc certe, inquit, in Cotyn illam ab Edonis cultam. (Ex illo, ut videtur, versu Suidas: Ἀναξ, θηλυκῶς· οὕτως Αἰσχύλος.) Ad unam ex Lycurgiae fabulis pertinebat fortasse hoc, cujus meminit Eustathius p. 827, 30 : [12] Οὕτως δὲ καὶ Αἰσχύλου μάχλον φασὶν ἀμπειλὸν εἰπόντος τὴν νύμφην, ἡ κωμῳδία μάχλον εἶπε τὸν ὑπὸ κατωφερείας δίουγον. Irriguam vitem si Æschylus lascivam dixit, debuit id ex verbis, quæ adjecerat, cognosci. Hæc ita Hermannus.

Supersunt præterea ex Edonæ glossemata. Erotianus p. 190 : [13] « ἔγγυς, » παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὥς καὶ Αἰσχύλος... μέμνηται ὁ αὐτὸς τῆς λέξεως καὶ ἐν Ἰδωνοῖς. — Hesychius : [14] « Ἀσσιστα, » ἔγγιστα. Αἰσχ. Ἰδωνοῖς (codex ἡδωνῶν). — Idem : [15] « Ἀμφίδρομος »... ἄλλοι δὲ καὶ ἐξ ἑκατέρου μέρους θεώμενον ἢ προηγούμενον, ἢ ὀρμῇ δυνάμενον, ὥς Αἰσχ. Ἰδωνοῖς (cod. ἡδωνέας).

BASSARIDES.

Altera tetralogiæ tragædia, quæ Bassarides de chori nomine ex Bacchis compositi vocata est, Bacchus ejusque comites vinculis subito solutæ sunt; Lycurgus vero insania correptus Dryas autem filium, quem vitem esse putavit, bipenni (unde ipse bipennifer dictus est) obtulit; quo facto ipse a Baccho pœna affectus est, quæ qualis fuerit, incertum. Fortasse occæcatus vel antro saxeo inclusus est. A Thracibus inter deos relatus est et cultus; Baccho autem parem honorem non obtinuit.

Bassarides chorum quidem, ut nomen suadet, constituerunt: neque tamen facile quis dixerit, quomodo poeta hæc introduxerit, utrum tamquam Bacchas, ut in aliis tragædiis moris fuit, an alio modo; credibile tamen est non multum diversas

8.

Et te, o adolescens, Æschyli verbis in Lycurgia interrogare volo.

Cujas effeminatus iste? quæ patria, quæ stola? quæ confusio vitæ? quid barbito rei est cum crocota? quid lyræ cum redimiculo? quid palæstrica ampulla et strophium? quam non quamnam est speculi et gladii societas? [conveniunt! quisnam tu ipse es, adolescens? num vir es?

ubi penis? ubi læna? ubi viriles calcei? ubi vero femina? ubi igitur papillæ?

9.

Quisnam est ille præstigiator? qui quum mollis sit, [quantum valet!

11.

Regina nympa, gelidorum montium domina.

15.

1 trimque promicans.

12.

eas fuisse a Bacchis, quæ in Cithærone monte orgia celebrarunt. Ut enim Pentheus in illa tragœdia, ita Lycurgus in Bassaridibus pœnam sibi debitam consecutus est. De compositione tragœdiæ nihil, nihil de personis constat. Neque vero facile est intellectu, quæ causa fuerit, cur cum Lycurgi pœna Orphei mors, quæ in tragœdia commemorata est, conjuncta fuerit. Ad hunc enim referenda sunt, quæ Eratosthenis esse dicuntur cap. 24 : [16] Ὁς (Ὁρφεὺς) τὸν μὲν Διόνυσον οὐκ εἶμα, τὸν δὲ Ἥλιον μέγιστον τῶν θεῶν ἐνόμιζεν εἶναι, δὲ καὶ Ἀπόλλωνα προσηγόρευσεν, ἐπεχειρόμενός τε τῆς νυκτὸς κατὰ τὴν ἑωθινὴν ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Παγγαῖον προσέμενε τὰς ἀνατολάς, ἵνα ἴδῃ τὸν Ἥλιον πρῶτον. Ὅθεν δὲ Διόνυσος ὀργισθεὶς αὐτῷ ἐπέμψεν τὰς Βασσαρίδας, ὥς φησιν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς, αἵτινες αὐτὸν διέσπασαν καὶ τὰ μέλη διέρριψαν χωρὶς ἑκαστον· αἱ δὲ Μοῦσαι συναγαγοῦσαι θάψαν ἐπὶ τοῖς λεγόμενοις Λειβήθοις. Neque aliter Hyginus in Poet. Astron. II, 7 : « Sed ut Eratosthenes ait, in Pangæo sedens quum cantu delectaretur, dicitur Liber ei objecisse Bacchas, quæ corpus ejus discernerent interfecti. Musas autem collecta membra sepulturæ mandasse. »

Non patet, inquit Hermannus, qua de re scriptum fuerit, quod Scholiastes Nicandri ad Ther. 288 affert : Σημαίνει δὲ ἡ λέξις τρία· ἔστι γὰρ φολόεν τὸ μέλαν, τὸ σποδοειδές, τὸ λαμπρόν. Εὐφορίων, Ἡ Αἴτην φολόεσσαν, ἐναύλιον Ἀστεροπαίου· καὶ ἔτι· Αἰγνὸν δὲ φολόεσσαν αἰδνήμεντά τε καπνόν· Καὶ Αἰσχύλος ἐν Βασσαρίῃς·

[17] Κάρρει παλαιῇ καπιθωμῆρ φόλῳ.

Hesychius et Favorinus : [18] « Εὐλόμενον, εὐρόμενον. Αἰσχύλος Βασσαρίῃς. Codex Hesychii Βάσσαρις. »

NEANISCI.

Sequitur tertia tragœdia, quæ Neanisci dicta est. Quæ dubitari non potest, quin Bacchi et fortasse Lycurgi cum illo, ut Strabo ait, conjuncti cultum continuerit. Itaque initiatio et dedicatio Bacchi argumentum tragœdiæ fuisse videatur. Græcus vero deus a colonis e Græcia in Thraciam deductis allatus majore veneratione cultus est quam deus indigena, quem Thraces antiquitus coluerunt. Ita Lycurgus Bacchi propheta, ut ait Rhesi scriptor.

Νεανίσκοι qui fuerint, magna est controversia. Welckerus Satyros, quos ad fabulam Satyricam relegamus, Hermannus Edonorum adolescentes, quos primæ tragœdiæ reservamus, intelligendos existimavit. Quid? sunt illi, qui Bacchi festa celebrarunt, chori ex mystis compositi nec alii, quam qui Athenis fuerunt chori cyclici.

Perpauca tragœdiæ servata sunt. [19] « Ἀρείφατον λῆμα, » *Mavortius animus*, apud Hesychium, fortasse Lycurgi est, quo Bacchi victoria augeatur. Deinde [20] « ἀφοίδαντον » apud eundem, *inexpriatum*, Lycurgum dici piaculo in Bacchum commisso credibile est.

Alius versus est apud Athenæum XI, p. 503, C :

[21] Σάυρας ὑποσχίοισιν ἐν ψυχτηρίοις, cujus vix ullam interpretationem reperias, neque magis sententiam glossæ apud Photium eruas, quam sic correxit Hermannus : [22] « ὀκτώπηγος καὶ ὀκτώπους, » Αἰσχύλος Νεανίσκοις. Φιλήμων ὀκτάπουν·

Ποταμὸν διαπέπλευκεν ὀκτάπους·

ἤτοι ὁ σκορπίος ὁ ὀκτώπους ἢ ὁ μακρὸς ὀκτὼ ποδῶν.

In exitu fabulæ ea, quæ Plutarchus servavit in libro De cī Delphico p. 389, A, B, a choro cantata crediderim. Sunt autem hæc, quemadmodum viri docti disposuerunt :

[23] Μιξοδόαν πρέπει
διθύραμβον ὁμαρτεῖν
σύγκοινον Διονύσω.

(Porsonus conjecit σύγκωμον Δ.) Videtur chorus conciliationem Bacchi et Lycurgi indicare et celebrare voluisse.

LYCURGUS.

Lycurgi argumentum quale fuerit et quomodo Æschylus id exposuerit, ex fragmentis quodam pacto erui potest. Est enim vini usus, non illius quidem, quod Bacchi beneficio debetur, sed hujus, quod frumenti coctione in similitudinem vini corruptum a Thracibus inventum est. Hujus vini usum varium a poeta in scena modo satyrico ostensum esse fragmenta fabulæ docent. Huc pertinet primum illud, quod est apud Scholiastam Sophoclis ad OEd. Col. 674 :

17.

Aræ favilla et vetere paleæ fomite.

21.

Iacertos in umbrosis frigidariis,

23.

Mixtisonum decet
dithyrambum aditare
communem Dionysō.

[24] Ἄκουε δ' ἄν' οὓς ἔχων.

Est hic versiculus ex melico carmine depromptus, quo docetur, quemadmodum vinum ex frumento comparari possit. Deinde aliud fragmentum est apud Athenæum X, p. 447, B, ubi inventi vini mentio:

[25] Καὶ τῶνδ' ἔπινες βρῦτον ἰσχυαίνων χρόνῳ,
καὶ κεμνοκόμει τοῦτ' ἐν ἀνδρείᾳ στέγῃ.

Aliud deinde fragmentum incertius est quam ut inde aliquid ad cognoscendam fabulam erui possit. Est illud scriptum apud Scholiastam Aristophanis ad Eq. v. 1147: Αἰσχύλος ἐν Λυκούργῳ ἀλληγορικῶς τοὺς δεσμοὺς κημοὺς εἶρηκε διὰ τούτων,

[26] Καὶ τοῦσδε κημοὺς στόματος.

Quum Hesychius denique [27] « ἀνούτατος » ex Lycurgo memoret, Hermannus ab Æschylo hæc scripta esse conjecit:

Ἄβλητος ὢν, ἀνούτατος.

Hæc sunt quæ de Lycurgia comperta habemus. Ambigua est notatio Scholiastæ Theocriti ad Idyl. X, 18: [28] Ἀρίσταρχος γὰρ ἐν ὑπομνήματι Λυκούργου Αἰσχύλου (Αἰσχύλου aliquot codices omittunt) τὴν ἀκρίδα φησὶ ταύτην (μάντιν), εἰ προσβλέψαι τινι τῶν ζώων, ἐκείνῳ κακὸν γενέσθαι.

MYRMIDONES, NEREIDES

ET

PHRYGES.

Trilogia, quam Myrmidones, Nereides et Phryges continuisse putant, omnes fere res, quæ ad Trojam gestæ sunt, attigit. Inde a quibusdam *tragica Ilias* vocata est. Commune nomen, ut Lycurgiæ, non exstat; commune autem argumentum fuit et continuum.

Accepta ab Agamemnone ignominia Achilles, postquam Briseis ab eo abducta fuit, gravissimo dolore percussus certamini se subtraxit hostesque vehementissime in Græcos irruentes nihil curavit. Lugens mærensque sedebat in littore. Interea multo facilius Trojanis invasio et victo-

ria fuit. Magna impressione facta irruunt, Græci repelluntur, occiduntur. Non fossa, non munimenta, non vallum hostes retinet, Græci frustra se illato impetui opponunt, tantaque vis est Hectoris, ut ne invicta quidem virtus Ajacis hostes a navibus arcere possit. Jam ignis assertur, navibus injicitur, exitium instat Græcis, Achilles flecti non potest; infecta re ab illo redeunt legati, qui ut eum ad pugnandum permoverent et cum Agamemnone conciliarent, missi erant. Postremo in summo navium periculo precibus comitum suorum eo adducitur, ut Patroclum suis ornatum armis Græcis laborantibus auxilio mittat. Satis esse putat conspici arma sua, ut hostes fugiant. Patroclus armis instruitur, cum Myrmidonibus in prælium proficiscitur, pugnat, occiditur, spoliatur ab Hectore; corpus in castra a Myrmidonibus reportatur, amicus et socius ab Achille defletur, qui frustra arma poscit, ut extemplo ultionem sumat de Hectore. At arma desunt ab hostibus rapta. Itaque Thetidem matrem Achilles invocat, ut dolorem suum videat opemque ferat. Mater auxilium pollicetur, nova arma se allaturam promittit; tum hæc fabricata ab Vulcano a Nereidibus afferuntur. Quibus instructus Achilles prælium ingressus in Hectorem irrumpit, unum hunc persequitur, frustra insequenti fluminis undæ opponuntur, animi ardor nulla difficultate retinetur, prælium optat, Hectorem assequitur, cum eo congreditur, pugnat, vincit, obtruncat, interemptum circa urbis moenia ad currum religatum rapit; tum canibus devorandum objicit. At non tulit Priamus filium fortissimum prædam fieri ferarum. Audet intrare castra Græcorum ope Mercurij adjutus et adire Achillem, ut occisi Hectoris corpus redimat. Multis precibus tandem Achillem adigit, ut sibi reddat. Corpus ablatum Priamus sepelivit.

Argumentum trilogiæ, quod expositum est, in tres partes facile distribui potest. Primam tragiæ clades Græcorum, invasio Trojanorum, incendium navium, Myrmidonum et legatorum ad Achillem missorum preces, Patrocli apparatus, profectio in bellum et interitus; alteram ultio Achillis; tertiam Hectoris redemptio constituebant. In quo egregium poetæ commentum observandum est, qui dum extra scenam

24.

Aurem arrige ut audias.

25.

Ex his bibebas zythum tempore aridis,
et in virtute hoc jactitabat domus.

26.

Et hæc oris capistra.

27.

Non vulneratus eminus, non comminus.

28.

Aristarchus in commentario Lycurgi Æschylei narrat locustam quæ vates (μάντις) dicitur, si quod animal aspexerit, huic inde exilium evenire.

maxima esset trepidatio omniumque rerum tumultus, Achillem solum in perturbata re quietum ultionique indulgentem fecit. Inde sumptum est initium tragediæ, ubi Myrmidones Græcorum cladem spectantes Achillem adeunt, incuriam suorum ei exprobrant, quod dum intereat res Græcorum, ipse iræ satisfaciatur. Sed singula videamus.

MYRMIDONES.

Ac non dubium est quin ii, qui Myrmidones vocantur, chorum constituerint. Hi a bello vacantes, dum ceteri Græci pugnabant, alea animum oblectabant. De ceteris personis perpauca divinari possunt. Dubitandum non est, quin Achilles et Patroclus, fortasse etiam legati Ulixes, Ajax Telamonius, Phœnix cum Hecubæ et Eurybiade præconibus a poeta introducti fuerint. Ceterum verisimile est in plerisque Æschylum ea secutum esse, quæ ab Homero acceperit.

Initium tragediæ ita factum diximus, ut Myrmidones a ludo surgentes Achilles incuriam increpent. Quod dum faciebant, hæc pronuntiabant:

[29] Τάδε μὲν λεύσσεις, παῖδιμ' Ἀχιλλεῦ,
δορυμάντους Δαναῶν μόχθους,
οὗς [προπεπωκώς] εἴσω κλισίας
[θάσσεις].

Fragmentum servatum est ab Harpocrate voce Προπεπωκώς, et Scholiasta Aristoph. ad Ran. 1023, qui in initio Myrmidonum scriptum esse referunt. Neque tamen refragor, si quis hæc putet a legatis dicta, qui ad eum reconciliandum venerunt.

Adsunt legati, qui ut Achillem ad opem ferendam incitent, hæc dicunt, teste eodem Scholiasta, Ran. 1295:

[30] Φθιώτ' Ἀχιλλεῦ, τί ποτ' ἀνδροδάκτον
ἰχέπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν; [ἀκούων
Vel, ut Hermannus correxit,
Φθιώτ' Ἀχιλλεῦ, τί ποτ' ἀνδροδάκτον ἀκούων
ἰχ
κόπον, οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν;

29.

Hæc quidem vides, splendide Achilles,
bello afflictos Danaorum labores,
quos quum prodideris, intra tentorium
sedes.

Huc pertinere credibile est versum, quem Strabo servavit XIII, p. 616. Scribit autem ita: 'Πεὶ δ' ἐκ Τήμωνος ποταμὸς Μύσιος, ἐμβαλλὼν εἰς τὸν Κάϊκον ὑπὸ ταῖς πηγαῖς αὐτοῦ, ἀπ' οὗ δέγονται τινες εἰπεῖν Αἰσχύλον κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐν Μυρμιδόσι προλόγου,

[31] Ἰὼ Κάϊκε Μύσιαί τ' ἐπιρροσί.

(Confer Macrob. Saturnal. V, 20.) Quem versum equidem non Achilli, sed oratoribus ad illum missis tribuerim, quia, ut ait Strabo, secundum initium prologi reperiebatur. Neque vero quidquam impedimento est, nisi nomen prologi, quominus choro, si huius initium tragediæ fuit, attribueretur; certe non fuit Achilles, cuius neque prologus fuit neque ea quæ insecuta sunt, nisi illum consabulatum cum choro, cuius rei nullum exstat vestigium, esse existimes. Præterea nihil servatum est, quod ad orationem legatorum pertineat, nisi fragmenta Attii huc referas, de quibus ita Hermannus: Phœnicem, inquit, ab Agamemnone etiam apud Æschylum ad Achillem legatum venisse veri est simillimum: sed eum Antilochus, non Ajax neque Ulixes videtur esse comitatus. Antilochi ex oratione, nisi fallor, hic fuit Attii apud Nonium versus p. 120, 33:

Tua honestudo Danaos decipit diu.

De Achilles responso falsum est manifesto, quod legitur in scholio ad Aristophanis Ran. 941, ubi Achilles ad tertium usque diem nihil respondisse dicitur, id quod fecit in Phrygiis. Sed Hermannus ad Achilles orationem alium versum Attii retulit, apud Nonium p. 301, 33:

Mea facta in acie obliti,

cum quo comparanda ait, quæ Achilles in nono Iliadis v. 318 seqq. dicit. Deinde alium versum apud eundem p. 234, 8, eidem orationi attribuit, quem sic scripsit:

Classis trahere navium
videas in salum me et vela ventorum animæ
immittere,

quæ ex Homeri v. 357 et seq. ducta esse censet. Deinde porro æquius, inquit, fuisse censebat Achilles, ut ipse adeo Antilochus Agamemnonem desereret. Unde sic loquitur apud Nonium p. 137, 33:

Quodsi, ut decuit, stares mecum aut meus
te mactaret dolor,

30.

Phthiota Achilles, quid, quum viros perimentem
[audias
miserum laborem, auxilio non venis?

31.

Io Caice et Mysiæ (i. e. Mysii fluminis) alluvies.

jam diu inflammari Atridæ naves vidissent suas. Repudiante Achille gratiæ reconciliationem disceptatio orta videtur cum Antilocho. Hinc Achillem Attius apud Nonium p. 433, 1, sic dicentem fecit:

Tu pertinaciam esse, Antiloche, hanc prædicas: ego pervicaciam aio et ea me uti volo.

Nam pervicacem dici me esse et vincere perfacile patior; pertinacem nil moror.

Hæc fortis sequitur; illam indocti possident: tu addis quod vitio est; demis quod laudi datur.

Postremo monuisse videtur Achilles Antilochem, ut sibi flagitando molesti esse desinerent; ille autem respondisse hæc apud Nonium p. 109, 32:

Nolo equidem, sed tu huic, quem scis quali in fidelitate, ob fidam naturam viri [te siet ignosce.

Credo autem eum dicere Phœnicem; nam quod apud Homerum est v. 616:

Ἴσον ἐμοὶ βασιλεὺς καὶ ἡμῖν μεῖρεο τιμῆς, apud Attium vix dubitandum puto quin his verbis dixerit:

Regnum tibi permitti malim: cernam, tradam exercitum.

Interea, inquit Hermannus, rebus Græcorum in majus etiam discrimen adductis ignique navibus injecto consentaneum est nuncium aliquem venisse qui de his rebus exponeret. Eum Eurypylum fuisse quum ex Homero videtur conjici posse, tum, nisi magnopere fallor, aperit Attius, si ejus ex Myrmidonibus sunt, quæ Cicero servavit, Quæst. Tusc. II, 16, 17:

EUB. O Patrocles, ad vos adveniens auxilium et vestras manus

peto, priu'quam oppeto malam pestem datam hostili manu.

Neque sanguis ullo potis est pacto profluens consistere,

si qui sapientia magi' vestra mors devitari potest.

Namque Æsculapi liberorum saucii opplent porticus:

non potest accedi. PATROC. Certe Eurypylus hic quidem est; hominem exercitum!

Et mox:

EUB. Qui alteri exitium parat, eum scire oportet sibi paratum, pestem ut participet parem.

Deinde:

PATROC. Eloquere res Argivorum prælio ut se sustinet.

EUB. Non potis ecfari tantum dictis, quantum factis suppetit laboris..... quiesce et volnus alliga.

Denique:

Ubi fortuna Hectoris aciem nostram inclinatam.

Hæc Hermannus. Nihil proficiunt legati, qui infecta re redeunt. Ignis jam injectus est classi, ardet navis Nestoris, non Protesilai, ut apud Homerum est. (Schol. Aristoph. ad Av. 1056: [32] Διέμβολον Αἰσχύλος εἶπε τὴν τοῦ Νέστορος ναὺν ἐν τοῖς Μυρμιδόσιν. Idem ad Pac. 1177:)

[33] Ἀπὸ δ' αὖτε ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν στάζει κριθέντων φαρμάκων πολὺς πόνος.

Ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν de nave, ab ejus insigni (v. Aristoph. Ran. 933). Κριθέντων Hermannii conjectura est. Codex στάζει κηρο... θεν τῶν φ. Dindorfius στάζει.... κηρὸς λυθέντων φ.

Aucto deinde periculo Achilles tandem permovetur, ut Patroclum suis indutum armis adversus irruentes hostes mittat. Appropinquante Patroclo Trojani nonnihil remittunt de pugna, eximiaque ejus virtute fugantur, ut est apud Aristophanem Ran. v. 1040, ubi poeta prædicat ἀρετὰς Πατρόκλων, Τεύκρων θυμολεόντων. A nuncio ista relata esse credibile est. Deinde ut magis extollat virtutem Patrocli, ipsum Hectorem ait haud aliter quam leonem hosti cessisse. Id refert Scholiastes Victorianus Iliad. XVI, 380, his verbis: Ἐκτωρ δὲ αὐτὸ μόνον ἐκαυχάσατο, οὐ μὲν ἐτίλειεν ἱπποὶ δὲ βία τάφρον. [34] Αἰσχύλος δὲ Ἀχιλλέα (legendum Ἐκτορα) σὺν τῇ πανοπλίᾳ ὀπισθεν ὀρμήσαντα πηδῆσαι τὴν τάφρον μὴ δειξάντα τὰ νῶτα τοῖς ἑχθροῖς. Hector vero mox Patroclo resistens manum conserit. Cæditur Patroclus. Ad descriptionem cædis perobscurum fragmentum retulerim, quod ita scriptum est apud Hesychium: [35] Ἐγκουράδες, τὰ ἐν τῇ προσώπῳ στήματα καὶ οἱ ἐν ταῖς ὀροφαῖς γραφικοὶ πίνακες. Ἔστι γὰρ κουράς ἡ κορυφή (ὀροφή Struvius) καὶ ὁ γραπτὸς πίναξ, ἐγκουράς δὲ ὁ γεγραμμένος. Αἰσχύλος Μυρμιδόσιν. Et in glossa Κουράς: Παρὰ δὲ Αἰσχύλῳ ἐν Μυρμιδόσιν ἀμφιβάλλει ἐγκουράδι. Ἔστι δὲ ἐγκουράς ὀροφικὸς πίναξ. Quibus auditis Achilles gravissimo dolore percussus statim in prælium ruiturus ægre arma sua, quæ sunt in Hectoris potestate, desiderat. Itaque eundi cupidus exclamat:

[36] Ὅπλων ὅπλων δεῖ,

stillat, discretorum pigmentorum magnus labor

36.

Armis armis opus est.

32.

Decem rostris instructa navis Nestoris.

33.

Jam argutus equigallus

ut est apud Schol. ad Aristoph. Av. 1420. Neque enim convenit tragœdiæ, ut prodiens in vallum, ut apud Homerum est, hostes irruentes in fugam vertat. Deinde graviter deplorat occisum Patroclum gravissimoque mœrore abreptus etiam ea, quæ honestius silentio tegebantur, aperit. In ipsam rem delatus ἀταμειύτω πάθει ea pronunciat, quæ servaverunt Plutarchus Moral. p. 751, C, et Athenæus XIII, p. 602, E, qui sic scribit : Αἰσχύλος καὶ Σοφοκλῆς ἀναφανδὸν ἔφασαν· ὁ μὲν Μυρμιδόσι·

[37] Σέβας δὲ μηρῶν ἀγνὸν οὐκ ἐπιδέσω,
ὦ δυσχάριστε τῶν πυκνῶν φιλημάτων.

Cum quibus comparanda sunt, quæ Plato scripsit in Symposio p. 180, A, et Ovidius Trist. II, 409, et Athen. p. 601, A.

Ad eadem lamenta Porsonus et Hermannus pertinere putant quæ sunt apud Lucianum Amor. c. 54, quæ adscripsimus quemadmodum sunt ab Hermanno correctæ : Ἀλλ' ἦν καὶ τῆς ἐκείνων φιλίας μισίτις ἡδονή. Στένων γοῶν Ἀχιλλεὺς τὸν Πατρόκλου θάνατον ἀταμειύτω πάθει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπερράγη·

[38] Μηρῶν τε τῶν σῶν εὐσέβησ' ὁμιλεῖν
κλαίων.

Ad lamentantem consolandi causa venit Antilochus, qui Achillem virtutis admonet et a muliebribus lamentationibus dehortetur ipsis diis irascentem :

[39] Ἄνδρῶν τάδ' ἐστὶν ἐναρέτων τε καὶ σοφῶν
ἐν τοῖς κακῶσι μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς,

apud Plutarchum Moral. p. 116, F, quamquam Euripidi tribuit Stobæus Floril. CVIII, 43.

Achilles vero se negat obsequi admonitionibus velle :

[40] Καὶ μὲν φίλῳ γε καὶ δέλοκτά μοι τάδε,
apud Suidam v. Ἀδελούκτα et grammaticum Bekkeri Anecd. p. 321, 19. Utrobique legebatur

φίλῳ γάρ, ἀδελούκτ' ἐμοί, quod eleganter correxit Bekkerus.

Antilochus vero quum postremo amici dolore non minus abripitur Patroclumque deflet, Achilles mitior jam factus se non minus esse deplorandum ait (apud Aristoph. Ecclesiaz. 392 et Schol.):

[41] Ἀντίλοχ', ἀποίμωξόν με τοῦ τεθνηκότος
τὸν ζῶντα μᾶλλον· τάμ' ἀ γὰρ διοίχεται.

Sed τάμ' ἀ γὰρ διοίχεται nescio an Aristophanis verba sint, quod Scholiastes quoque significare videtur. Queritur quod spoliatus armis auxilium ferre non possit seque comparat aquilæ, quæ suis ipsius pennis interierit. Scholiastes Aristoph. in Avium v. 508 hos versus servavit :

[42] Ὡς δ' ἐστὶ μύθων τῶν Λιβυστικῶν λόγος,
πληγέντ' ἀτράκτω τοξικῷ τὸν αἰετὸν
εἰπεῖν ἰδόντα μηχανὴν περώματος·
Τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς
ἀλισχόμεθα·

Πεποίηκε γάρ, addit Scholiasta, ὁ Αἰσχύλος ἀπὸν τρωννύμενον καὶ λέγοντα ταῦτα, ἐπειδὴ εἶδε τὸ βέλος ἐπτερωμένον καὶ ἐμπεπαρμένον αὐτῷ· Καὶ ἡμεῖς οὖν, φησὶν, οὐχ ὑπ' ἄλλων πάσχομεν ταῦτα, ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν γνώμῃ. Verba, τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων.... πτεροῖς, in proverbium abierunt. V. Porson. ad Eurip. Med. 139, VIII.

Veri simile est autem, inquit Hermannus, in extrema fabula apparuisse Thetidem, quæ se arma a Vulcano fabricata allaturam promitteret.

Qui ab Scholiasta ex Myrmidonibus sumptus esse fertur versus apud Aristophanem Ranar. 1400,

Βέβλητ' Ἀχιλλεὺς δύο κύβω καὶ τέτταρα,
nisi alia superessent testimonia, ipse Aristophanes docere poterat esse Euripidis.

NEREIDES.

Quid altera tragœdia argumenti continuerit,

37.

Decus femorum purum non es reveritus,
o ingratisse frequentibus basijs acceptis.

38.

Femorum tuorum consuetudinem reveritus sum
lamentans.

39.

Virorum hoc est proborum et sapientum,
ut in malis non irati sint diis

40.

Atqui grata mihi sunt hæc et minime abominabilia.

41.

Antiloche, deplora me mortuo
vivum magis; (vita enim mea est deperdita.)

42.

Quemadmodum est Libysticarum fabularum nar-
transfixam sagitta ab arcu aquilam [ratio :
dixisse conspecto pennarum artificio :
Ita non ab aliis, sed nostris ipsorum pennis
capimur.

ipsa re indicatur. Venit Thetis cum Nereidibus arma allatura; armatur Achilles, in pugnam ruit, Hectorem interemptum circa mœnia ad currum religatum rapit, deinde vindicta expleta in tentorium redit suum. Reliqua valde dubia sunt neque quidquam constat de choro aut de personis tragoediæ quod certo affirmari possit. Ac ne id quidem certo dici potest num tragoedia, quam Æschylus Nereidum nomine inscripsit, ad hanc trilogiam pertinuerit, an Armorum iudicio, Ὀπλων κρίσει, ascribenda sit, an fortasse ad neutram referenda. Videntur tamen Nereides cum matre Achilli arma a Vulcano fabricata attulisse, et, si id fecerunt, chorum constituisse. Sequimur Hermannum, qui Achillem putat fabulam exorsum moræque impatientem vel inermem prodire voluisse, ut hostes adoriatur. Hoc indicatur versu Attii apud Nonium p. 233, 18 :

Ut nunc quum animatus iero, satis armatu' sum.

Posuit autem Attius ad similitudinem græcæ linguæ *animatum* pro *irato*. Retinet eum aliquis hæc dicens (ibid. p. 307, 9) :

Tamen haud fatiscar quin tuam implorem fidem.

Referri ad hanc deliberationem, ait Hermannus, hæc quoque possunt, ibid. p. 158, 2 :

Quod si procedit, neque te neque quemquam
arbitror,

tuæ poenitutum laudis, quam ut serves vide.

Cohærebant, inquit, fortasse cum illis hi versus, ibid. p. 485, 15 :

Et contra quantum obfueris, si victus sies,
considera, et quo revoces summam exerciti.

Tum p. 257, 5 :

Proin tu id cui fiat, non qui facias, compara.

Quo versu moneri videtur Achilles, ne nimium sua virtute confisus salutem posthabeat Græci exercitus, cogitetque se, si providus quam temere audax esse malit, quod legitur ib. p. 519, 8 ,

Probis probatum potius quam multis fore.

Sed perseverat Achilles in capto consilio, ibid. p. 2, 22 :

Mors amici subigit, quæ mi est senium multo
acerrimum.

Hæc ita Hermannus, in quibus multa sunt, quæ

poeta Romanus procul dubio suum secutus ingenium commentus est; nam facile intelligitur quantum ista a Græcæ tragoediæ indole abhorreant. Sed adveniunt Nereides arma allaturæ (apud Schol. ad Eurip. Phœn. 209),

[43] Δελφινηρόν πεδίον πόντου
διζμειψάμεναι.

Armis acceptis Achilles se comparat, ut vindictamumat de Hectore, qui cæde Patrocli elatus Achilli ipsi, cujus arma ceperat, interitum se allaturum erat gloriatus. Ita autem chorus ea de re :

[44] Ἐναροκτάντας δὲ φόρος αὐχαῖς
ἐγκοτος ὑψοῦ
τέλος ἀθανάτων ἀπολείπει,
ἥξει τ' ἐχθρούς.

Sic emendavit Hermannus hæc Hesychii: Ἐναροκτάντας, σκυλοφόρος. Ἐναροκτάντας δὲ φόρος αὐχαῖς ἐγκοτος ὑψοῦ τέλος ἀθανάτων ἀπολείπει (sic codex : Musur. ἀπολείπει), Αἰσχύλος ἐν Νηρείαις. Οἱ ὑπομνηματισταὶ παρὰ τὸ (Hom. Od. X, 412).

Οὐχ ὁσὶν φθιμένοις ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάσθαι· ἔνα ἢ ὁ νοῦς, ὁ δὲ ἐναροκτάντας θάνατόν μοι (codex μη) ἐπικαυχώμενος τὸ ἐκ τῶν θεῶν τέλος ὑψοῦ ἀπολείπει, τὰ τῶν ἀθανάτων ὑψη, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς ἥξει. Eodem respicit Eustath. p. 437, 20 : Ἐκ τοῦ ἐναίρειν καὶ κτείνειν ἐναροκτάντας ὁ θάνατος.

Conseretur pugna (ap. Schol. Pind. ad Nem. VI, 85):

[45] Κάμακος δ' εἶσιν
γλώσσημα διπλοῦν.

Alii δίκρουν legunt. Codd. κάμακος εἶσιν κάμακος γλ. διπλάσιον. Armis indutus Achilles in bellum ruit ingentique strage edita Hectorem occidit. Quam stragem quum nuncius splendidissime exponeret, usus est verbo, quod Hesychius ex hac tragoedia accepisse videtur. [46] « Ἀθήρ », inquit, ἐπιδορατὶς· μεταφορικῶς· Αἰσχ. Νηρεῖ, et grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 353, 15 : Ἀθήρ, ἀκμή τοῦ ἡκονημένου σιδήρου κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ἀθέρος, ὅς ἐστι τοῦ ἀστάχους. Λέγεται δὲ καὶ ἡ ἐπιδορατὶς ἀθήρ.

Nihil amplius Græcæ tragoediæ servatum est,

43.

Delphinis repletum campum ponti
transgressæ.

44.

Armis eripiendis interimens cædes gloriationibus
irascens ex alto

auxilium deorum derelinquet,
et ad hostes veniet.

45.

Hastæque penetrabit
duplex cuspis

sed multa Attii fragmenta Hermannus huc retulit, quæ breviter ex illius emendationibus recensēbimus. De certamine hæc apud Nonium p. 495, 21 :

Ab classe ad urbem tendunt, neque quisquam
potest

fulgentium armum armatus ardorem obtui.

Deinde sequebatur Achillis descriptio (ap. Priscian. 11, 7, 39) :

Ut si lucifera lampade exurat Jovis
abietem;

in quo Attius secutus est Homerum, qui fulgorem scuti Achillei descripsit.

Postea procures, ut secum pugnent, provocat apud Nonium p. 261, 16 :

Primores procerum provocarent nomina,
si esset quis, qui armis secum vellet cernere.

De fuga Trojanorum fortasse hæc dicta sunt :

Non perdolescit fligi socios, morte campos protegi.
De Hectoris et Achillis congressu hæc dici putat Hermannus, apud Nonium 93, 26 :

Incurio ita erat acris

et p. 101, 17 :

Martes armis duo congressos crederes.

Achilles fortasse ipse de se hæc prædicavit, ap. Nonium p. 192, 2 :

Scamandriam undam salso sanctam obtexi
sanguine
atque acervos alta in amni corpore explevi
hostico.

In mortuum Hectorem Achilles fortasse hæc dixit, ibid. p. 227, 30 :

Ubi nunc terricula tua sunt?

Reliqua vix cum ulla probabilitate constitui possunt.

PHRYGES SIVE HECTORIS REDEMPTIO.

Jam finitum est certamen, Hector occubuit cæsus manu Achillis, hostium opes fractæ sunt et deminutæ, vindicta sumpta est, dolor manet, qui fuit. Achilles non ignorat statim post interitum Hectoris mortem sibi instare, tamen sui oblitus totus est in mœrore cædemque deplorat carissimi socii, quem Hectoris virtute suaque

pervicacia amisit. Nihil solatii ex ea re accipit, quod Hectorem circa Patrocli tumultum traxit, nihil quod adeptam Briseidem recepit, nihil quod Ilii expugnationem instare sciebat. Patroclus enim interiit. Per plures dies ne vox quidem ejus audita est. Silet gravissimo luctui indulgens. Advenit Mercurius, qui ei suadet, ut tandem aliquando ab ira desistat. Adventurum enim esse Priamum, qui magnis copiis Hectorem sit redempturus; fas esse rectumque senem comiter accipi.

Tragœdiæ Phryges vocata est, quia Phryges chorum constituebant, in quo tamen incertum est Priamine illi comites fuerint an captivi in tentorio Achillis, si Priamus, ut apud Homerum est, solus venit. Posterior Hermannii sententia est, prior Welckeri eaque procul dubio verior, si quidem Aristophanes apud Athenæum I, p. 21, E, hæc dixit :

Τῶς Φρύγας οἶδα θεωρῶν,
ὅτε τῷ Πριάμῳ συλλυσόμενοι τὸν παῖδ' ἤλθον τεθνεῶτα.

Initio tragœdiæ ad tacentem Achillem Mercurius introductus esse dicitur, ut est apud scriptorem Vitæ Æschyli: [46] 'Εν δὲ δὴ τοῖς Ἑκτορος λύτροις Ἀχιλλεὺς ὁμοίως ἐγκεικλυμένος οὐ φθέγγεται πλὴν ἐν ἀρχαῖς ὀλίγα πρὸς Ἑρμῆν ἀμοιβαῖα. Eadem fere refert Scholiastes ad Aristophanis Ran. v. 941 et, qui locus valde corruptus est, Scholiastes ad Æschyli Prom. 435. Sedebat autem Achilles capite obvoluto præ dolore ob interemptum amicum. Adfuit Mercurius, ut Achillem de sævitia animi dehortaretur.

Deinde quum advenisset Priamus filium redempturus, Achilles eum nihil curavit, iræ semper indulgens neque quidquam roganti regi filiumque mortuum reposcenti respondit. Ex Priami oratione fortasse sumpta sunt, quæ Stobæus servavit Flor. CXXV, 7 :

[47] Καὶ τοὺς θανόντας εἰ θέλεις εὐεργετεῖν
εἴτ' οὖν κακουργεῖν ἀμφιδεξίως ἔχει
τῷ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι φθιτούς.
Ἡμῶν γε μέντοι νέμεσις ἐσθ' ὑπερτέρᾳ,
καὶ τοῦ θανόντος ἡ δίκη πράσσει χότον.

Dicit Priamus nullam mortuo injuriam infligi posse; vivorum esse non negligere defunctum, atque adeo se velle eum redimere et fas esse se

46.

In Redemptione Hectoris Achilles obvolutus nihil loquitur, nisi pauca quædam initio in diverbiis cum Mercurio.

47.

Et mortuos sive vis beneficio afficere

sive etiam injuria perinde est, quum neque gaudeant neque doleant defuncti. Verum apud nos verecundia pluris facienda est, et justitia vindictam mortui exigit.

impetrare, quæ optet. (V. 2 codices δ γοῦν κακ., v. 3 καὶ μήτε... βροτούς.) Deinde quo facilius Achillem in suam voluntatem perducatur, non inanem se venisse ait (apud Pollucem VII, 131):

[48] Ἀλλὰ ναυβάτην

φορτηγὸν ὅστις ῥῶπον ἐξάγει χθονός.

Quæ quum inania esse sentiat, Achillem admonet, ne nimium fidat fortunæ. Etiam illi, quamquam fortissimus sit, simile quid instare posse. Liceat id in exemplo Hectoris intueri, qui pulcherrimus fuerit (apud Athen. II, p. 51, C):

[49] Ἄνθρωπος δ' ἐκείνος ἦν πεπαίτερος μόρων.

Eustathius enim πῆπων explicat ὥριμος, i. e. cum pulchritudine maturus (p. 211, 16. Conf. Photium p. 275, 19, Polluc. VI, 46). Et quamquam ille adeo maturus vir erat tempestiva pulchritudine, tamen interiit et vita ei erepta est.

Quibus quum nihil respondisset Achilles semperque tacens sedisset ita, ut fecit antea, Priamus jam vehementius instans ferociam illius reprehendit (ap. Stobæum Flor. IV, 15):

[50] Οὐ γὰρ πρὸς τὸν τρόπον λίαν φρεῖν·
σφαλεῖς γὰρ οὐδεὶς εὖ βεβουλευσθαι δοκεῖ.

Et deinde (ibid. 19):

[51] Τὸ δ' ὥκν' τοῦτο καὶ τὸ λαίψηρόν φρενῶν
εἰς πημονὰς καθήκει πολλὰ δὲ βροτούς.

Utrumque fragmentum Hermannus primus tragœdiæ vindicavit; et aperte in codicibus turbata est illa pars Stobæani tituli.

Deinde ut misericordiam Achilles moveat, et alios multos dolore affectos et orbatam esse Andromacham interitu Hectoris (apud Schol. ad init. Eurip. Andromachæ) ait:

[62] Ἀνδραίμονος γένεθλον** Λυρνησίου,
ὅθεν περ Ἑκτωρ ἄλοχον ἤγαγεν φίλην.

Sed ne sic quidem commovetur Achillis. Post ad suam rediens senectutem, omnem vitæ curam præterisse ait, id quod est apud Hesychium

[53] Διαπεφρούρηται βίος,

οἷον ἡ εἰς τοῦ βίου φρουρὰ συντετέλεσται· ἡ διελήλυ-

θεν δὲ χρόνος. Postremo patrem Achillis commemorat sui similem et fortasse aliquando pari modo ad hostes venturum, ut occisi filii corpus redimat. Tum vero mollior factus recordatione patris Achilles tandem permovetur, ut reddat auri æquo pondere repensum Hectorem patri. Ita enim Scholiasta Venetus ad Iliad. X, 351: [54] «Ὁ δὲ Αἰσχύλος ἐπ' ἀληθείας ἀνθιστάμενον χρυσὸν παποίησε πρὸς τὸ Ἑκτορος σῶμα ἐν Φρυγίῳ. Et huc referenda glossa Hesychii: [55] «Ἀροτον· τὸν δακὸν τοῦ Ἑκτορος, ἢ τὸ ἀντίσταθμον. Αἰσχ. Φρ.

Quum Hector aufertur, ut sepeliatur et justa ei reddantur, a patre desletur tanquam qui diu fuerit [56] «ἀδίοπος» (Hesych., Suid., Bekk. An. p. 344, 8, Eustath. p. 203, 11), i. e. qui neglectus jacuerit, cui justa (ut ait Hesychius), [57] «ἀγαστὰ» i. e. ἀ ἄν τις ἀγάσαστο, οἷον ἀριστὰ, non contigerint. Deinde recordatus temporis, quo Hector inter vivos fuerit, inter alia etiam ait, quam dulces sibi fuerint illius consuetudines, [58] «ἐπιστροφὰι, i. e. διατριβαί, διαίται, ut est apud Hesychium et Favorinum. Finitur tragœdia chori carmine, in quo quum commemoratae sint [59] «τιτῆναι,» βασιλίδες, apud Hesychium, non constat utrum reginae indicentur, quæ Trojæ fuerint, an invocentur reginae apud inferos, ut animam Hectoris benevolæ recipiant.

Fortasse ad hanc tragœdiam pertinent etiam verba, quæ exstant apud Ciceronem Quæst. Tusc. I, 44, 105:

Immo enim vero corpus Priamo reddidi, Hectorem abstuli.

Non igitur, inquit Cicero, Hectora traxisti, sed corpus quod fuerat Hectoris.

In hac fabula, vel in Nereidibus, ponendus versus a Cramero editus, Epimer. Hom. in An. vol. I, p. 119:

[60] Πᾶσα γὰρ Τροία δέδουπεν Ἑκτορος τύ-
χης δίαι.

Sic Welckerus. Codex δέδορκεν. De Phrygum nomine observant Scholiastæ Homeri Iliad. B, 862 (et Eustath. p. 364, 42): [61] Οἱ νεώτεροι τὴν Τροίαν καὶ Φρυγίαν τὴν αὐτὴν λέγουσιν, δὲ δὲ Ὅμηρος οὐχ οὕτως· Αἰσχύλος δὲ συνέχειν.

48.

Sed nautam
merces vehentem, qui onus ex terra evehit.

49.

Vir ille fuit moris maturior.

50.

Non decet nimis acres mores habere;
non enim quisquam, quum lapsus est, bene sibi
consuluisse videtur.

51.

Hæc animi acrimonia et præcipitatio
in mala sæpe profecto mortales detrusit

52.

Andraemonis sobolem... Lyrnesii,
unde Hector earam suam conjugem duxit.

60.

Universa Troja concidit per fortunam Hectoris.

PROMETHEI.

Duplex virorum doctorum sententia est de tragœdiis, quas Æschylus Promethei nomine inscripsit. Welckerus, qui primus quæstionem movit, tres fabulas: Prometheum Igniferum, Vincitum et Solutum una trilogia conjunxit unaque doctas esse docuit. Hermannus nullam causam esse affirmavit, cur conjungerentur, quum etiam incertum esse diceret, exstiterintne hæ tres *tragœdiæ*. Prometheumque πυρφόρον ab πυρκαϊῇ differre negavit fabulamque Satyricam fuisse aiebat. Postea vero mutavit, ut videtur, sententiam, et quum Welckeri rationibus in hac re concederet, tamen trilogiam fuisse pernegavit multasque causas esse dixit, cur una trilogiæ continuitate hæ tragœdiæ conjungi non possent.

Æschylus igitur, id quod vix negari potest, quatuor fabulas Promethei nomine inscriptas composuit, primam Προμηθεῖα πυρφόρον, alteram δεσμώτην, tertiam λυόμενον, quartam πυρκαϊά. Postrema dubitari non potest quin ad trilogiam referri nequeat. Conjuncta enim fuit cum illa trilogia, qua Æschylus Persas docuit, id quod ex argumento hujus tragœdiæ cognoscitur. Itaque tres priores fabulæ restant, quæ videndum est an una continuitate conjungendæ sint.

Ac Welckerus quidem docuit consilium poetæ fuisse, ut omnia igne orta ostenderet, Prometheique nomine contineri primitivam humani generis sapientiam, qua monstretur artes ignis ope inter mortales esse disseminatas; Prometheum dici intelligentiam primitus generi humano insitam, quæ rebus creatis harumque legibus necessariis opponatur, animum in mundo diffusum, qui et beneficiis maximis genus humanum afficit, et contrariarum inter se virium certamini implicat. Hanc doctrinam putat tribus fabulis expositam, prima qua poeta doceret vim animi liberam, naturæ victricem; altera, animum, qui nimis exultaverat, contrariis obrutum; tertia, quomodo utrumque, quod repugnare sibi videretur, conjungeretur et compensaretur, ut quid genus humanum vere possit debeatque esse et præstare, inde intelligeretur.

Contra hæc Hermannus primum negavit πυρκαϊά differre a πυρφόρῳ. Contrariam sententiam, inquit, qui defendunt, indici fabularum Æschyli non multum tribuendum esse monent; nomina autem significationes differre volunt, ut πυρφόρος sit, qui fraude mala gentibus intulerit ignem ætheria domo subductum, πυρκαϊός autem, qui accenderit. His argumentis Hermannus non multum profici ait, neque isti indici, ut non temere

silendum sit, ita fidem temere denegandam non esse; qui autem accendat ignem, eundem etiam inferre ignem in vitam usumque hominum. Provocant Hermannii adversarii ad Scholiastam ad Æschyli Prometheum Vincit. v. 510, ubi hæc sunt: Ἐν γὰρ τῷ ἑξῆς δράματι λύεται, ὅπερ ἐμφαίνει Αἰσχύλος. Ex his verbis concluserunt veri simile videri totam trilogiam in eodem argumento esse versatam. Sed si quid est verisimile, non etiam consequitur id ita fuisse, nisi aliæ rationes accedunt. Sed aliud etiam assertur. Aiunt Æschylum fuisse philosophum, qui quum profundam illam sapientiam, quam supra exposui, in Promethei fabula explicare voluerit, non potuerit in parte argumenti consistere, sed esse necessarium, ut totum comprehenderet. « Sed poeta scenicus, inquit, non docere vult, sed placere populo, aut si docere, non docere per ænigmata abstrusæ cujusdam sapientiæ, sed per viva constantiæ, fortitudinis, animi magnitudinis exempla. Porro putarunt Jovis sævitiam, quam in Prometheum exercet, excusandam (v. 266 Prom. Vincit) et in sequenti tragœdia divinam justitiam Jove reconciliato restituendam fuisse. » Hæc vero Hermannus aliena a consilio poetæ judicat.

Præterea, si, cui rei multum tribuendum censuerunt, inter personas Promethei Vincit Tellus et Hercules memorantur in antiquioribus exemplis, illa nomina ex antiquo codice Hermannus derivata non putat; fluxisse illa existimat ex aliqua argumenti enarratione, in qua præter personas, quæ in scenam prodirent, etiam illæ fuerint nominatæ, quas poeta non introduxisset quidem, sed nominasset tamen ut cum fati Promethei conjunctas. Tantum abest igitur, Hermannus ait, ut demonstratum sit tres Prometheos una fuisse trilogia conjunctos, ut id vel maxime dubium manere videatur. Neque Prometheidem ab antiquis scriptoribus commemorari ait. Quod si casu factum sit, tamen necesse fuisse illam Prometheidem exstitisse.

Accedit, inquit, aliud. Quod Hyginus scripsit Poet. Astron. II, 15, p. 456: *Prometheum autem in monte Scythiæ nomine Caucasos ferrea catena vinxit, quem alligatum ad triginta millia annorum Æschylus tragædiarum scriptor ait*, id ad Prometheum Igniferum pertinere Scholiastes ad Vincit v. 34 monstrat: Ἐν γὰρ τῷ πυρφόρῳ τρεῖς μυριάδας ἔτη διδίδεσθαι αὐτόν. Hæc, si Ignifer pars trilogiæ fuit, aperte repugnant iis, quæ in Vincito dicit Prometheus tertia decima hominum generatione se solutum e vinculis iri, qui sunt anni circiter quadringenti. Ceterum Caucasum mentionem non urgebo, quia ex Hygini verbis non certo

colligi potest, nominatum eum montem in Ignifero Prometheo esse. Hæc Hermannus, ad quæ addi potest, Prometheus, si in Ignifero vinctus fuit, in sequenti fabula vinciri necesse non fuisse.

Sed audiamus porro Hermannum. At ne Solutum quidem, inquit, Prometheus ut una cum Vincto in scenam productum credamus, eas habemus rationes, quæ dubitatione vacuæ sint. Hæc ille. Ac si sunt quædam in Prometheo Vincto reperta, quæ aliquam tragœdiarum conjunctionem indicent, tamen non sunt ejusmodi ut ista alio modo dici non potuerint, vel etiam necessario requirantur, ut quæ ad argumenti expositionem pertineant atque a Græcis desiderentur. Liberationis Promethei mentio facienda erat, ne Io inutilis esset persona, quoniam ex hujus posteris is erat oriturus, qui Prometheum ab ærumnis liberaret; Jovis conjugium omitti non potuit, ut spectatores justum fabulæ finem esse scirent, etiamsi id a poeta non esset expositum. Et quod ait Scholiastes Vincti ad v. 510: Ἐν γὰρ τῷ ἐξῆς δράματι λύεται· ὅπερ ἐμφάνει Ἀλκυόλος, id non constat, utrum ad sequentem trilogiæ fabulam pertineat, an ad tragœdiam, quæ in codice Prometheus Vinctus excipiebat. Et potuit hoc dicere Scholiastes, si conjunctas videbat fabulas; at ex eo non consequitur trilogia conjunctas eas fuisse. Accedit, quod maxima scripturæ diversitas in codicibus illo loco reperitur aliis verba omittentibus, aliis varie scripta referentibus.

Præterea ex fragmentis colligitur tantam fuisse duarum fabularum similitudinem, ut si una doctæ fuerint tragœdiæ, tædium non movere non potuerint. Deinde tempus, cui Vinctus poeta assignavit, ab illo, quo liberatus fuit, nimium distat, ut spectatores eo minus potuerint decipi, quod tempus, quo Prometheus liberandus fuerit, inter præcipuas res pertinuerit. Verum huic argumento non adeo multum tribuerim, quia ignoramus, quo id artificio tegi potuerit.

Sed locus etiam in dubitationem vocandus est. In altera enim tragœdia Prometheus poeta ad Caucasum alligatum fingit; in Vincto autem nusquam dicitur Caucasus, quo Prometheus alligatus sit, sed etiam locum illum a Caucaso procul esse indicat v. 1 et 301 et 422 et 718. Sed jam singulas videamus tragœdias.

PROMETHEUS IGNIFER.

Prometheus ortu prior genere humano ideo-

que major hominibus, ex sententia Græcorum illis temporibus, quibus, quæ postea in vitam usumque mortalium introducta sint, oriebantur, adscribendus fuit. Ea de re antiqui Titanum fabulam commenti sunt, qua rerum origo indicatur.

Titanum genus pervicax pater quum esset exsecratus, Jupiter is est, qui Cœli exsecrationem exsequitur. Calamitate imminente Prometheus, Themidis præsagæ filius, Titanes monet, ut perniciem caveant. Hi qua erant animi contumacia non audiunt neque sapientibus illius consiliis obtemperant. Quibus quum Prometheus meliora persuadere nequeat, ad Jovem se confert, ut hunc re et consilio adjuvet. Pugna deinde commissa Titanes victi in Tartarum dejiciuntur. Neque vero contentus est Jupiter hac victoria, sed homines etiam vult perdere. Prometheus autem misericordia generis humani commotus et jam timens iram Jovis, mortales se servaturum decernit. Neque bonus successus in eo, quod aggressus est, ei defuit. At miseri sunt homines, inopes, sine viribus, sine instrumentis vitæ et industriæ, sine artibus, sine virtutibus, morbis multisque malis obnoxii. Quibus ut melior sors fortunatioque vita contingeret, Prometheus ætheria domo surreptum ferulaque inclusum ignem mortalibus divisit. Inde orta magna beneficia hominibus; at irascitur Jupiter hujus muneris causa Prometheo cupitque delere quæ ab hoc humano generi contigerunt, ipsumque auctorem ulcisci. Neque impunitum hujus facinus mansit.

Hæc videntur in Prometheo Ignifero exposita esse. Scena, ut videtur, Lemnos fuit, ubi erat mons ignivomus Mosychlos, unde, ut ait Attius, « ignis cluet immortalibus divis olim doctus » Prometheus clepisse dolo pœnasque Jovi fato expendisse supremo. « Hic Vulcani caminum fuisse veteres crediderunt hujusque ministros, Cabiros, Jovi fulmina fabricatos esse. Apud hos Prometheus usum ignis varium magnamque vim cognovit. Qui chorum constituerint, non constat. Putant tamen Cabiros fuisse. Welckerus ignis furtum in scena commissum esse putat, id quod probabile esse non videtur.

Ignis usum primus expertus est Prometheus, qui ejus ope primum finxit artificium. Ita Pandora orta est (apud Proclum ad Hesiod. v. 176, p. 46),

[62] Τοῦ πλοπλάστου σπέρματος θνητῇ γυνή. Deinde orto genere humano Prometheus docens

mortales, quomodo illi accepto igne commode uterentur, et quam in vita agenda rationem recte sequerentur, unicuique exponit consilia, quæ optima sint, quid quisque agere debeat (apud Gellium XIII, 18):

[63] Σιγῶν θ' ὅπου διῖ καὶ λέγων τὰ καίρια.
Non plura servata sunt.

PROMETHEUS VINCTUS.

Quamquam Prometheus Vinculus exstare integer videtur, tamen et sunt quædam, quæ ex illa citantur tragœdia neque hodie in ea reperiuntur, et si diligenter attendas, etiam loca quædam deprehendas, in quibus nonnihil desideratur. Id magis confirmatur similitudine versuum, qui ex Solutis citantur, ut in tanta utriusque tragœdiæ similitudine, ex Vinculo excidisse jure divinaveris. Sunt autem hi apud Galenum in Comm. prim. ad Hippocr. Epid. VI, p. 454 (385):

[64] Εὐθεῖαν ἔρπει τήνδε· καὶ πρῶτιστα μὲν
Βορεάδας ἤξεις πρὸς πνοάς, ἔν' εὐλαβοῦ
βρόμον καταιγίζοντα, μὴ σ' ἀναρπάσῃ
δυσχειμέρῳ πέμφιγι συστρέψας ἄφνω.

Deinde versus exstat apud Scholiastam Aristidis a Frommelio editum (p. 191), ubi hæc: Τὸ διελίας ἐξ Αἰάντος τοῦ μαστιγοφόρου Σοφοκλέους, τὸ δὲ σιωπῆς ἐκ Σιμωνίδου· καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεὶ δεσμώτῃ.

[65] Πολλοῖς γὰρ ἐστὶ κέρδος ἡ σιγὴ βροτοῖς.
Versus denique est apud Priscianum Attii, qui quum Prometheus Vinculus, non Solutus latine verterit, ex illo sumptus esse creditur (ap. Prisc. XI, p. 685 et Nonium p. 208):

Tum profusus flamine hiberno gelus.

Vix enim credi potest (verba sunt Hermannii) hoc Attium posuisse pro verbis parum similibus, quæ apud Æschylum sunt v. 17 aut 992.

PROMETHEUS SOLUTUS.

Prometheum poeta in scenam denuo produxit, at non illum superbiam contumaciaque plenum deorum contemptorem Jovisque imperio adversantem suaque immortalitate fretum, quem Prometheus Vinculo expressit. Illa animi elatio jam flexa est infinito tempore, quo intolerabiles æumnas toleravit, aquilam Jovis quotidie jecore suo et sanguine aluit, novosque in dies dolores suscepit Caucasio affixus. Jam vero instat tempus, quo revelationem malorum adepturus est; pristina præterit contumacia, vires fractæ sunt obstinaciæ, quietem desiderat. Appropinquat heros, qui morte pro Prometheus subeunda finem malorum ex fato affert.

Desideranti æumnarum finem Prometheus adsumunt Titanes, qui magna terrarum parte peragrata ad Caucasum perveniunt, ut cruciatum vincti et aquilæ morsibus laniati fratris videant eumque consolentur. Tragœdiæ, ut videtur, initium fecerunt, ut est apud Arrianum in Periplo Ponti Eux. p. 19: Καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεὶ λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. Λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεῖα, ὅτι

[66] Ἦκομεν
τοὺς σοὺς ἄθλους τοῦσδε, Προμηθεῦ,
δεσμοῦ τε πάθος· τόδ' ἐσοψόμενοι·

Ἰππεῖα καταλείγουσιν, ὅσῃν χώρῃν ἐπῆλθον·

Τῇ μὲν δίδυμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἡδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν.

Tum Titanes explicantes, quantos terrarum tractus peragrarint, ea videntur addidisse, quæ Strabo servavit I, p. 33: Οὕτω τὰ μεσημέρινά πάντα Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι τὰ πρὸς Ὀκεανῷ. Μαρτυρεῖ τὰ τοιαῦτα· ὃ τε γὰρ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεὶ τῷ λυομένῳ φησὶν οὕτω·

63.

Tacens, ubi opus est, et dicens quæ tempestita
[sunt.]

64.

Recta hac via incede; et primum quidem
ad Boreæ flatus pervenies, ubi cave,
ne tumultus deruens te abripiat
tempestuoso turbine subito te convertens.

65.

Multis enim mortalibus silentium lucrum affert.
66.

Venimus
has tuas æumnas, Prometheus,
vinculorumque hanc calamitatem visuri.

Et deinde:

Huc ad duplicem Europæ
et Asiæ magnum terminum, Phasin.

[67] Φοινικόπεδόν τ' ἐρυθρᾷς ἱερὸν
 γεῦμα θαλάσσης
 χαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὠκεανῷ
 λίμναν παντοτρόφον Αἰθιοπῶν,
 ἐν' ὃ παντόπτας Ἥλιος αἰεὶ
 χερῶτ' ἀθάνατον χαματόν θ' ἵππων
 θερμαῖς ὕδατος
 μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

De Æthiopibus, inquit Hermannus, nescio an plura dixerint Titanes. Exstat certe quod ad eos spectet, anapæsticum fragmentum sine fabulæ nomine apud Scholiastam Apollonii Rhod. ad IV, 1348: Στέρφος δὲ ἐστὶ τὸ δέρμα, ὅθεν καὶ τὸ στερφῶσι. Ἰβυκος δὲ στερφωτῆρα στρατὸν εἶρηκε τὸν ἔχοντα δέρματα· διὸ καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἀξιοῦσι γράφειν.

[68] Μελανοστέρφων γένος,

ἀλλ' οὐ μελανοστέρφων· οὐ γὰρ μόνον τὰ στέρνα μέλανα ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Finito chori carmine Prometheus versus respondisse videtur, qui sunt apud Ciceronem Q. Tusc. II, 10, 13: Veniat Æschylus non poeta solum, sed etiam Pythagoreus. Quomodo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excipit ob furtum Lemnium? unde igni' cluet mortalibu' clam Divisus: eum dicta' Prometheus Clepisse dolo, pœnasque Jovi Fato expendisse supremo. Has igitur pœnas pendens affixus ad Caucasum, hæc dicit:

[69] Titanum soboles, socia nostri sanguinis generata cœlo, adspicite religatum asperis vinctumque saxis; navem ut horrisono freto noctem paventes timidi adnectunt navitæ.

5 Saturnius me sic infixit Jupiter,
 Jovisque numen Mulcibri adseivit manus.
 Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
 perrupit artus: qua miser sollertia
 transverberatus castrum hoc furiarum incolo.

10 Jam tertio me quoque funesto die
 tristi advolatu, aduncis lacerans unguibus,
 Jovis satellites pastu dilaniat fero.
 Tum jecore opima facta et satiata affatim
 clangorem fundit vastum et sublime advolans

15 pinnata cauda nostrum adulat sanguinem.
 Quum vero ad esum inflatu renovatum est
 [jecur,
 tum rursum tetros avida se ad pastus refert.
 Sic hunc custodem mæsti cruciatus alo,
 qui me perenni vivom sædat miseria.
 20 Namque ut videtis, vinclis constrictus Jovis,
 arcere nequeo diram volucrem a pectore.
 Sic me ipse viduus pestes excipio anxias,
 amore mortis terminum anquirens mali.
 Sed longe a leto numine aspello Jovis.
 25 Neque hæc vetusta seclis glomerata horridis
 luctifica clades nostro infixa est corpori,
 e quo liquatæ solis ardore excidunt
 guttæ, quæ saxa assidue instillant Caucasi.

Hermannus fortasse ad v. 11 pertinere ait, quæ Hesychius servavit: [70] « Εἰσπράσματα », εἰσπτήματα· ἀπὸ τοῦ εἰσπρίναι· ἡ σπαράγματα. Αἰσχύλος Προμηθεὶ λυομένῳ.

Maximam partem tragædiæ procul dubio tenebat Hercules, qui Prometheus liberaturus erat. Qui quum orbe terrarum peragrato ad Caucasum pervenisset affixumque ibi ad rupem Prometheus conspexisset dilaniatum quotidie ab aquila Jovis, avem occidere conatus est. Quod antequam transegit, Prometheus multa ei de beneficiis suis, quæ in genus humanum contulerit, multa etiam de erroribus et laboribus, qui Herculi erant exantlandi, exposuisse videtur. Ita etiam in hac re tragædia Prometheo Vincto valde similis fuit, in qua tragædia multa sunt de suis beneficiis et de Jovis erroribus. Huc pertinere videntur duo versus, quos Plutarchus De fortuna p. 98, C, non nominato tragædiæ nomine servavit. Scripta autem sunt hæc: Οὐκ ἀπὸ τύχης οὐδ' αὐτομάτως περίσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν, ἀλλ' ὁ Προμηθεύς, τουτίστιν ὁ λογισμὸς, αἴτιος.

[71] Ἴππων ὄνων τ' ὀχεῖα καὶ ταύρων γυνᾶς
 δούς ἀντίδουλα καὶ πάνων ἐχδέκτορα,

κατ' Αἰσχύλον.

Libri ἀντίδωρα, sed ἀντίδουλα ubi iidem versus repetuntur, De sollert. anim. p. 964, F. Postremo loco editur ἀνδέκτορα, sed libri meliores ἐνδέκτορα, i. e. ἐχδέκτορα, quod confirmat Porphy. De abstin. III, 18, p. 258.

67.

Purpureo littore inclusum Rubri sacrum
 flumen maris
 æreoque fulmine percussam apud Oceanum
 paludem almam Æthiopum,
 ubi ille, qui omnia videt, Sol post quemvis cursum
 corpus immortale fessosque equos
 in tepidis aquæ

suavis profluvii quieti tradit.

68.

Genus nigripellium.

71.

Equorum asinorumque vehicula et taurorum genus
 dans ministeriorum vicarium et laborum susce-
 [ptorem.

Exposuit deinde Prometheus labores, quos Hercules toleraturus esset. Eo pertinent versus, qui exstant apud Stephanum Byz. v. Ἄλαιοι : Αἰσχύλος δὲ Γαβίους διὰ τοῦ γ ἐν λυομένῳ Προμηθεΐ.

[72] Ἐπειτα δ' ἤξεις δῆμον ἐνδίκωτατον
[θνητῶν] ἀπάντων καὶ φιλοξενώτατον,
Γαβίους· ἴν' οὔτ' ἄροτρον οὔτε γατόμος
τέμνει δίκειλλ' ἄρουραν, ἀλλ' αὐτόσπορει
γύαι φέρουσι βίοτον ἄφθονον βροτοῖς.

V. 1 codd. ἤξει. Γαβίους ex Æschylo memorant Scholiasta Homeri Iliad. N, 6, et Eustath. p. 916, 24. Fortasse hæc excepit fragmentum quod Scholiastes Apollonii Rhodii servavit ad IV, 284 : [73] Τὸν Ἴστρον φησὶν ἐκ τῶν Ὑπερβορείων κατατρέσθαι καὶ τῶν Ῥιπαίων ὄρων· οὕτω δὲ εἶπεν ἀκολουθῶν τῷ Αἰσχύλῳ ἐν λυομένῳ Προμηθεΐ λέγοντι τοῦτο. Cum quibus Hermannus etiam conjunxit, quæ apud Strabonem leguntur VII, p. 300 : Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποιητῇ φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν,

[74] Ἄλλ' ἱππάρχης βρωτῆρες εὐνομοὶ Σκύθαι.

Quum Septemtrionem versus profecturus esset Hercules, etiam illa loca Prometheus ei descripsisse et quæ ei essent evitanda pericula prædixisse videatur : id quod Galenus habet in Comment. prim. ad Hipp. Epid. VI, p. 454 (385) :

[75] Ἐξευλαβοῦ δὲ μή σε προσβάλῃ στόμα
πέμφιξ· πικρὰ γὰρ καὶ διὰ ζωῆς ἀτμοί.

Alii cum his versus eodem loco a Galeno commemoratos, quos supra inter fragmenta Vincii Promethei posuimus, conjunxerunt.

Ex his locis reversus pugna cum Liguribus Herculi erat subeunda, ut ad Hesperidas perveniret. Qua de re hæc habet Strabo IV, p. 183 (277, B) : Τὸ μέντοι δυσσπολόγητον Αἰσχύλος καταμαθὼν ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν εἰς μῦθον ἐξετόπισε· φησὶ γὰρ Προμηθεὺς παρ' αὐτῷ καθηγούμενος Ἦρα-

κλεῖ τῶν ὀδῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Καυκάσου πρὸς τὰς Ἑσπερίδας·

[76] Ἦξεις δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρκτητον στρατόν·
ἐνθ' οὐ μάχης, σάφ' οἶδα, καὶ θεοῦρος περ ὦν,
μέμψει· πέπρωται γάρ σε καὶ βέλῃ λιπεῖν
ἐνταῦθ'· ἐλέσθαι δ' οὔτιν' ἐκ γαίας λίθον
ἔξεις, ἐπεὶ πᾶς χῶρος ἐστὶ μαλθακός.
Ἰδὼν δ' ἀμνηχανοῦντά σ' ὁ Ζεὺς οἰκτερεῖ,
νεφέλην δ' ὑποσχὼν νιφάδι γογγύλων πέτρων
ὑπόσκιον θήσει χθόν'· οἷς ἔπειτα σὺ
βαλὼν διώσεις βαδίσως Αἴγυν στρατόν.

Versus 1-3 attulit etiam Dionysius Hal. Ant. Rom. I, 41, ubi εἰ οἶδα. V. 7 libri στοργύλων, quod correxit Porsonus. De eadem pugna Hyginus Poet. Astron. II, 6 hæc narrat : « Æschylus autem in fabula, quæ inscribitur Προμηθεὺς λυόμενος, Herculem ait esse non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim quo tempore Hercules a Geryone boves abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines : quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse et complures eorum sagittis confixisse? sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum et inopia armorum defessum se ingeniculasse, multis jam vulneribus acceptis. Jovem autem misertum filii curasse, ut circa eum magna lapidum copia esset : quibus se Herculem defendisse et hostes fugasse. Itaque Jovem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. » Conf. Theon. ad Arat. Phæn. 75.

Hermannus, qui ignorari ait, edoctusne sit a Prometheo Hercules, quomodo Hesperidum pomis ope Atlantis potiretur, verisimile tamen esse putat commemoratos esse fabulosos illos [77] « κυνοκεφάλους et στερνογθάλμους et μονομάτους », quos Strabo I, p. 43 et VII, p. 299 Apollodoro auctore ab Æschylo dictos referat. Verum hos ad Perseidem pertinuisse judicavimus.

72.

Deinde vero pervenies ad populum justissimum omnium mortalium et maxime hospitalem, Gabios, ubi nec aratrum nec terram discindens rastrum agrum dimovet, sed sua sponte sata arva largam victus copiam mortalibus afferunt.

73.

Ister descendit ex Hyperboreis et Rhipæis montibus.

74.

At casei equini esores, justa gens, Scythæ.

75.

Cave, ne os tuum attingat

exhalatio; acerba est neque vitales vapores.

76.

Venies ad Ligurum intrepidum exercitum, ubi pugnam, quamvis bellicosus sis, id satis novi, non culpabis; decretum enim est hic te tela [derelictura;

nullum vero lapidem de terra capere poteris, quoniam tota regio mollis est. [bitur, Cernens vero te Jupiter oppressum inopia misera-nubemque subtendens imbre rotundorum lapidum obscuram reddet terram; quibus postea pugna contendens facile superabis Ligurum exercitum.

Finita narratione aquila perinde atque Mercurius in Prometheo Vincito advenisse videtur, ut jecur Promethei denuo exederet (cf. Apollod. II, 5, 11). Quam quum adspexit Hercules, Apollinem arcitenentem invocasse videtur, ut sagittas dirigeret avemque, quam peteret, transfigeret. Hæc ita Plutarchus in Amatorio p. 757, D, E, retulit: 'Ο δὲ Ἡρακλῆς ἕτερον θεὸν παρακαλεῖ μέλων ἐπὶ τὸν ὄρνιν αἰρεσθαι τὸ τόξον, ὡς Αἰσχύλος φησὶν·

[78] Ἀγρεύς δ' Ἀπόλλων ὀρθὸν ἰθύνοι βέλος.

Aquila interempta Prometheus vinculis liberatus est. Cujus procul dubio verba sunt apud Plutarchum in Vitæ Pompeii initio, quibus Herculem allocutus est. Sunt autem hæc apud Plutarchum: Πρὸς δὲ Πομπήιον εἶπε τοῦτο παθεῖν ὁ Ῥωμαίων δῆμος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ ὁ Αἰσχύλου Προμηθεὺς πρὸς τὸν Ἡρακλέα σωθεὶς ἐπ' αὐτοῦ καὶ λέγων,

[79] Ἐχθροῦ πατρός μοι τοῦτο φίλτατον τέκνον.

Incertum esse putat Hermannus fuerintne quæ Apollodorus II, 5, 11, § 12 refert, omnia ab Æschylo commemorata: Καὶ περαιωθεὶς ἐπὶ τὴν ἡπειρὸν τὴν ἀντικρὺ κατετόξευσεν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου τὸν ἐσθίοντα τὸ τοῦ Προμηθεὺς ἥπαρ αἰτὸν, ὄντα Ἐχιδνῆς καὶ Τυφῶνος· καὶ τὸν Προμηθεῖα διέλυσε δισμὸν ἐλόμενος τὸν τῆς ἐλαίας καὶ παρέσχε τῷ Διὶ Χεῖρωνα ἀθάνατον ὄντα θνήσκειν ἀντ' αὐτοῦ θείοντα. Ita Chironem mortem oppetiit, ut Prometheus liberari posset; corona autem remansit Prometheo, quod signum esset vinculorum. Ita enim Athenæus XV, p. 674, D: [80] « Αἰσχύλος δ' ἐν τῷ λυομένῳ Προμηθεὶ σαφῶς φησὶν ὅτι ἐπὶ τυχῇ τοῦ Προμηθεὺς τὸν στέφανον περιτίθειμεν τῇ κεφαλῇ· « ἀντίποινα » τοῦ ἐκείνου δαιμονίου, καίτοι ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Σφίγγι εἶπεν·

Τῷ δὲ ξένῳ γε στέφανος, ἀρχαῖον στέφος, δισμῶν ἄριστος ἐκ Προμηθεὺς λόγου.

Multi λόγον reposuerunt, quam correctionem Schweighæuserus, Jacobsius, Hermannus reprobarunt.

Fortasse ad Herculis laudem pertinent, quæ sunt apud Eustathium p. 600, 43: [81] Σχίσματα γάρ τινα καὶ οἱ θύσανοι, ὅθεν « ἀρειθύσανοι » κατὰ Πausaniam Ἄρειος θύσανοι, οἷον ἀποσχίσματα, παρ' Αἰσχύλου ἐν Προμηθεὶ λυομένῳ. (Adde Hesych. v.

Ἀρβύσανοι.) Hercules enim dicitur sinubria Ægidis vel Martis appendix, i. e. vir fortissimus.

Denique [82] « χερσὶ », τὰ μὴ γειωρούμενα, Antiaticistæ Bekkeri p. 116, 7, fortasse loca deserta sunt, quæ Hercules peragravit.

Quomodo tragœdia finita sit, incertius est quam ut quidquam ea de re dici possit. Neque vero est incredibile aliquid esse dictum in laudem Chironis, qui satum pro Prometheo subiit. Deinde similitudinem Vinciti secutus insigni aliquo casu Chironem ad inferos haud aliter descendisse puto atque omnium rerum perturbatione Prometheum in altera tragœdia ablatum Æschylus exhibuit.

DE PERSIS.

Constat ex argumento tragœdiæ, quæ Persæ inscribitur, huic fabulæ tres alias fabulas olim adjunctas fuisse, quas in unius tetralogiæ corpus redactas Æschylus Olymp. 76, 4 docuit. Hæc tragœdiæ fuerunt *Phineus*, *Persæ*, *Glaucus Potniensis* cum *Prometheo πυρκαῖ*, fabula satyrica. De Glaucō controversia orta est inter Hermannum et Welckerum, quorum alter Potniensem, alter Marinum cum Persis conjunctum fuisse credidit. Nec dubitari potest, quin aliis quoque locis utriusque nomina confusa sint. Verum in illo argumento, quod dixi, nihil est causæ, cur confusionem nominum factam esse suspicemur, præsertim quum fragmenta sint ejusmodi, ut alterius tragœdiæ reliquiæ optime cum Persis conveniant, alterius quæ supersunt nihil habeant similitudinis. Itaque Glaucum Potniensem intelligendum esse censemus. At ne de Prometheo quidem viri docti, quos dixi, consentiunt. Hermannus enim hunc πυρκαῖα ab Ignifero diversum fuisse negavit. Sed vide Prometheos, ubi satis dictum est de hac controversia.

Gravior res est, ut inquiratur continuumne et unum tres fabulæ argumentum explicaverint, an quæque tragœdia totam aliquam rem a ceterisque diversam continuerit. Hermannus, qui olim contra Welckerum hac ipsa tetralogia usus erat, ut nullam continuitatem quatuor fabularum fuisse contra Welckerum ostenderet, postea ut videtur ab hac recessit sententia, neque hodie quisquam facile dubitarit, quin aliqua saltem

78.

Venator Apollo recta telum dirigat.

79.

Invisi patris hic mihi est carissimus filius.

ÆSCHYLUS.

80.

Corollas imponimus capiti, ut Æschylus dicit, in honorem Promethei, ob ejus vincula.

LA

ubique argumenti affinitas intercesserit. Alii aliter judicarunt. Est vero res in judicandis antiquarum tragœdiarum argumentis gravissima.

Ac Welckerus quidem pugnam Himerensem, qua Gelo Syracusanorum rex Karthaginienes superavit, a poeta celebrari dixit; Hermannus valde sese addubitare hanc Welckeri sententiam affirmavit multoque esse credibilis prorsus aliud argumentum esse a poeta expositum. Fatendum est profecto, fragmentis, quæ hodie supersunt, non confirmari Welckeri sententiam, et si Glaucus a quibusdam vates perhibetur et Phineus etiam vates dicitur, primæ tragœdiæ vaticinationem convenire, non postremæ. Sed de his rebus paullo amplius postea erit disputandum.

Totam tetralogiam *Persas* vocatam esse valde credibile est. Et commemorantur duo fragmenta ex Æschyli *Persis*, alterum ab Athenæo III, p. 86, B, τίς ἀνῆρει τὰς νῆσους ἀναριτρόφους, quod postquam varie correctum est a viris doctis, Hermannus ita ab Æschylo scriptum videbatur: [82] Αἰσχύλος δὲ ἐν Πέρσαις τὰς νῆσους « νηριτοτρόφους » εἶρηκεν, alterum in Bekkeri *Anecdotis* p. 1073 reperitur in hunc modum scriptum: [83] Φρόνιχος ἐν τῇ σοφιστικῇ παρασκευῇ παρατίθεται τὸ « ὑπόζυλος » ῥήτωρ καὶ ποιητής· εἶρηται δὲ, φησί, μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἐκ ξύλου σκευῶν, οἷς ἐπιπολῆς ἐπιτέλλεται ἄργυρος. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπιεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἐνδόν. Αἰσχύλος ἐν Πέρσαις μέμνηται κ. τ. α. Hæc fragmenta hodie non reperiuntur in illa tragœdia neque ullus locus exstat, ad quem cum aliqua veri similitudine referantur. Hermannus quidem alterum voluit insertere v. 683 hoc modo:

Τίνα πόλις πονεῖ πόνον;
ἀληθοπενθεῖ δ' οὐδ' ὑπόζυλῳ γόῳ
στένει κέκοπται καὶ χαράσσεται πέδον.

Et alterum v. 918:

Ὁφείλεν, ὦ Ζεῦ, κάμει μετ' ἀνδρῶν
τῶν οἰχομένων
περὶ πού νῆσους νηριτοτρόφους
θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

Sed vereor ut verum viderit. Verba illa facile aut in Phineo aut Glaucō suos locos habebant. Si vero illud *Persarum* nomen toti tetralogiæ inditum fuit, non dubitandum est, quin argumentum quatuor fabularum continuum fuerit et connexum.

PHINEUS.

Prima tragœdia Phineus fuit, ex qua exiguum

fragmentum servatum est solum. Itaque prorsus ignoratur, quid argumenti fabula continuerit, neque potest id ullo modo nisi conjectura indagari. Phineus igitur quum vates perhiberetur, cæcus, ab Harpyiis male affectus, quæ cibum ereptum illi antequam ad os admoveere posset sœdis ventris excrementis inquinabant, a quibus liberatus est ope filiorum Boreæ, ad eum Welckerus putat Argonautas venisse, ut ipsis Colchos proficiscentibus, quo ob accepta beneficia gratiam referret, totius itineris cursum viamque exponeret, victoriamque quo modo Colchis consecuturi essent, explicaret. Itaque ab Æschylo Phineum introductum ait, ut in ejus persona prima de barbaris reportata victoria celebraretur. Quocirca ut justum tragœdiæ ambitum expleret Æschylus, multa de *Persarum* rebus immixta esse dicit et exposita etiam oracula, quæ Darii simulacrum in *Persis* (v. 739) commemoret. Deinde negligendum non esse ait, Phineum, quamvis multa de ejus ortu perhibeantur, ex Asia semper oriundum perhiberi, *Persam* mythicum, qui tanquam alter Helenus ipsum sui populi interitum vaticinetur. Filius, inquit, est Agenoris vel Phœnicis Agenoridæ et Cassiopæ, Belides apud Euripidem et Hyginum, frater Cephæi (Cephenes apud Græcos *Persæ* dicti sunt), cujus filia Andromeda mater Persei fuit, ex quo *Persæ* orti sunt. Hæc Welckerus, in quibus multum dubii remanet et quomodo idoneum tragœdiæ argumentum fuerit et quod oracula illa, quæ dicit, Græcis sunt exhibita, non *Persis*, non Dario. Quocirca reprobanda esse Welckeri sententia videtur, aliaque sunt invenienda, quæ magis concinant cum iis, quæ ex antiquitate relata sunt. Quid igitur? Phineus deus fuisse perhibetur, ad Bosporum habitans vaticinandi peritus. At si in illos terrarum tractus Argonautæ pervenerunt Colchos proficiscentes, quidni in eadem loca pervenisse Darium adversus Scythas exercitum ducentem, quæ non minus pæne fabulosa fuit apud Græcos expeditio quam Argonautarum, credibile videatur, ut oracula, quæ in tragœdia v. 736 et v. 798 commemorat, a deo ipso comperiret? Quibus quum interitus potentiæ *Persarum* prædiceretur, satis grave argumentum fuit ad componendam tragœdiam. Oracula vero illa Xerxe regnante data non erant (*Pers.* 736 et 798 et Herodot. IX, 41-43), sed Dario obtigerunt. Videntur tamen neque Marathoniæ pugnam neque ullum malum, quod antea *Persis* acciderit, attigisse. Darius enim felix dux in tragœdia prædicatur, cujus sub imperio nulla calamitate res publica *Persarum* afflicta est. Necesse est vero aliquid aliquo loco dictum

esse a poeta de illis oraculis, quæ, nisi nota antea essent, tamquam nota in tragœdia referri non potuerunt, præsertim quum etiam Herodotus ea satis gravia duxerit, quæ fusius exponeret. Reliqua prorsus ignorantur et ne illud quidem fragmentum, quod unum servatum est, facile quis, quo referendum sit, dixerit. Scribit autem sic Athenæus X, p. 421, F: Αἰσχύλος τ' ἐν Φινει.

[84] Καὶ ψευδοδείπνα πολλὰ μαργώσης γνάθου ἔρρουσίαζον στόματος ἐν πρώτῃ χαρᾷ.

Codices ἔρρουσίας ὅσον στ. quod correxit Lobeck. Fortasse versus, quem supra posui de insulis νηριτοτρόφοις (83), ex hac tragœdia sumptus est.

GLAUCUS POTNIENSIS.

Oraculorum partem priorem eventus pugnae Salaminiae, quam Xerxes paternorum præceptorum immemor commisit, destructa Persarum classe comprobavit. Restabat altera pars eaque non minus exitialis, quam prior clades fuit. Neque negligendum est novam calamitatem ab ipso Dario in Persis indicari. Classis quidem quum esset perdita, restabat pedester exercitus Mardonio duce in Macedonia et Thracia a Xerxe relictus. Perijt autem ille anno post in Bœotia iisdemque fere locis, in quibus magna Glauci veneratio fuit et religio. Ita deus indigena hostes pessumdedit, et terra ipsa, ut ait Darius in Persis, pro Græcis pugnavit. Hoc igitur tertiæ tragœdiæ argumentum fuit, idque etiam Græca tragœdiæ expositio videtur indicare, in qua pugnam Salaminiam cum proelio Plataensi conjunctam vides.

Ex Welckeri quidem sententia tragœdia, quam Glaucum Marinum nominatam esse vult, nihil fere nisi rerum gestarum narrationem continuit, victoriam Himerensem Gelonis et Syracusanorum. Ita omnia fragmenta facile ordinari. Putat enim Glaucum deum narravisse, quomodo Anthedone, unde oriundus fuit, adnatarit, Athenas Diadas promontoriumque Cenæum prætervectus Rhegium appulerit, deinde Hitheram in alto præruptoque colle sitam pervenerit. Scenam Anthedone fuisse ait, quo deus longa peregrinatione transacta redierit. Chorum ex cetis marinis illum concomitantibus vel diis marinis inferioribus compositum fuisse putat. Cujus sententiæ ei fundus est Scholiastes ad Plat. Remp. p. 611: Τὸν Γλαῦκόν φασι Σισύρου καὶ Μερόπης εἶναι

ὕδιν, γενέσθαι δὲ θαλάττιον δαίμονα· οὗτος γὰρ περιτυχὼν τῇ ἀθανάτῳ πηγῇ καὶ κατελθὼν εἰς αὐτὴν ἀθανασίας ἔτυχε, μὴ δυνθθεὶς δὲ ταύτην τισὶν ἐπιδαίξει εἰς θάλατταν ἐρρίπη· καὶ περίεσι τοὺς αἰγιαλοὺς πάντας καὶ τὰς νήσους ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀμα τοῖς χήτεσι.

Sed si Welckeri sententia fragmentis, quæ exstant, refellitur, in eundem scopulum illisam dicas Hermannii opinionem, qui hæc scripsit: Celebratissimi, inquit, fuerunt apud veteres ludj, quos Acastus in funere Peliae iustituit. In his ludis, quos Iolci factos esse ex Pausania III, 18, 9; V, 17, 4 discimus, præter alios, quorum certamina refert Hyginus, etiam Glaucus Sisyphi filius quadrigis decertans, quæ res ei jam ante Olympiæ male cesserat, exitium invenit. Historiam a Nonno Dion. XI, 143, Palæphato c. 26, Hygino Fab. 250 et 273, Virgilio Georgic. III, 266 memorari ait. Ad Virgilii locum hæc Servius: Potniæ civitas est, de qua fuit Glaucus, qui quum sacra Veneris sperneret, illa irata equabus ejus immisit furorem, quibus utebatur ad currum, et eum morsibus dilaceraverunt. Paulo post: Hoc autem, inquit, ideo fingitur, quod eis furorem Venus immiserit, quia dilaniatus est Glaucus effrenatis nimia cupiditate equabus, quum eas cohiberet a coitu, ut essent velociores. Hæc Servius; Probus equas humana carne pastas refert, quo cupidius in hostem irruerent et perniciosius. Eadem fere, quæ Servius et Probus, etiam Philargyrius et Scholiastæ ad Eurip. Orest. 318 et Phœn. 1159 et Strabo p. 627 memoriæ prodiderunt. Sed nihil his lucramur, quia non intelligitur, quomodo fragmenta Æschyli his conciliari possint, in quibus est certaminis magni mentio et plurium mortuorum curruumque, denique felicitis itineris, de quibus nihil in illis narrationibus reperitur. Glaucus Potniensis unus fuit, neque procedit illa fabula, si quis plures mortuos ei adscribat. Apta tamen cohærent omnia, si ad pugnam Plataensem referantur. Potniæ enim civitas prope absuit ab eo loco, in quo facta est Persarum clades. Quæ fieri non potuit, nisi deorum ope, id quod Darius indicat, quum terram pro Græcis pugnare dicit. Fuit autem Glaucus non aliter adjumento Græcis quam Oedipus in tragœdia, quæ Oedipus in Colono inscribitur, insequentem tempore cos adjuturus dicitur, in quorum terra conditus sit. Neque defuit dei auxilium, quia non plures gladio interierunt ex exercitu Persarum quam fame et omnium rerum

inopia. At si quis tamen pugnam Ilierensem tenere voluerit, ei cogitandum est equos et currus, antequam in Siciliam Karthaginienses pervenirent, tempestate periisse.

Reliqua ignorantur neque ullum exstat indicium, quo ducti personæ quæ fuerint divinare possimus. Neque de choro quidquam innotuit, ad quem fortasse verba referenda sunt, quæ servavit Aristophanes et ejus Scholiastes Ran. 15:

[85] Εὐοδίαν μὲν πρῶτον ἀπὸ στόματος
χέομεν.

Codd. πρῶτα. Quum Græci felici omine, Persæ infaustis territi ostentis in pugnam ab historicis dicantur profecti, versum quem apposui, Græco choro vindicari, fortasse iis, qui Glauci religionem laudibus extollere volebant. Et si Persæ in secunda tragædia chorum constituebant, quidni Græcis tertia assignetur? Choro etiam fragmentum, quod est apud Hesychium. [86] «εὐφύμοις γόοις», δυσπύμοις, κατὰ ἀντίφρασιν, tribuerim, quo fugientium et morientium lamentatio indicetur; ut verbo [87] «ἀμψίσωπον», περίωπον, πάντοθεν ἀναπεπταμένον, apud eundem effusus exercitus, et immensa calamitas describi videtur voce [88] «ἱτῆλον», τὸ ἔμμονον καὶ οὐκ ἐξίτῆλον, sive, ut Photius p. 118, 3, ἀνιξάλειπτον.

Reliqua ad certamen pertinent, quod a nuncio existimo expositum. Ita versus, quem servavit Schol. Plat. p. 16 Ruhnk., p. 370 Bekk., quam magnum certamen fuerit, indicat:

[89] Ἀγὼν γὰρ ἄνδρας οὐ μένει λελειμμένους,
i. e. Græci erant viri fortissimi, quales eos in tali certamine esse decebat. Deinde describitur clades Persarum in schol. ad Eurip. Phœn. 1229 (1194 ed. Matth.):

[90] Ἐφ' ἄρματος γὰρ ἄρμα καὶ νεκρῷ νεκρὸς,
ἵπποι δ' ἐφ' ἵπποις ἦσαν ἐμπεφυρμένοι,

ubi ἐκπιφευγμένοι in codd. Ceterum si Aristophanes priorem versum commemorans Ran. 1403 duos currus Æschylum dixisse ait, duo

verba ἄρματος et ἄρμα intelligit, in quo incertum est, quot currus poeta intelligendos esse voluerit. Ad Mardonii cædem referam duos versus, qui ab Hermanno tragædiæ vindicati sunt (apud Schol. Ven. ad Hom. Iliad. N, 198 et Eustath. p. 927, 39), nisi rectius Penthei cædi adscribuntur:

[91] Εἰλχον δ' ἄνω λυκηδὸν ὥστε διπλοοὶ
λύκοι νεβρὸν φέρουσιν ἀμφὶ μασχάλαις·

ei deinde qui versus est apud Eustathium p. 1625, 44:

[92] Λεοντοχόρταν βούβαλιν νεαιτέραν,
nisi potius cum G. Dindorfio scribendum νεαίτερον, quum ap. Eust. legatur νεαίτερον.

Præterea ex Glauco Potniensi versus commemoratur, qui ad Pontium pertinere videtur, cui ab Hermanno vindicatus est. Sed si quid conjecturæ dandum, Mardonii equos dicas intelligi in fragmento quod est apud Eustathium p. 1157, 34: Αἰσχύλος εἰ φησι καὶ τὴν τέφρου αὐλῶνα, ἐνθα καὶ φιμοὺς λέγει αὐλωτοὺς διὰ τὸ κώδωνας, φησὶ, προσῆθαι αὐτοῖς, οἷς ἐμφύσαντες οἱ ἵπποι ὥς φωνὴν σάλπιγγος προΐεντο. Γράφει οὖν οὕτως:

[93] Ὅς εἶχε πῶλους τέσσαρας ζυγηφόρους
φιμοῖσιν αὐλωτοῖσιν ἱστομωμένους.

Conf. Hesychium v. Αὐλωτοὶ φιμοί.

PROMETHEUS ΠΥΡΚΑΕΥΣ.

Persis duobus præliis devictis Athenienses ad lætitiā festosque dies redeunt. Victoria erat celebranda cum hilaritate animi, non sine laude immortalium deorum, qui victoriam dederunt. Itaque poeta tribus tragædiis, quibus res gestas exposuit, quartam addidit, quæ erat in eum modum composita, ut cum rebus humanis deorum beneficia conjungi possent. Neque vero crediderim poetam id spectasse, ut ea laudaret, quæ ad Atheniensium opificum festa pertinerent, quæ Welckeri est sententia; quo modo enim poetæ in mentem veniget exponere, quæ ad unum genus civium Atheniensium idque satis vile referenda

85.

Felix iter (i. e. vota de felici itinere) primum
ab ore fundimus.

89.

Certamen non fert viros inferiores.

90.

Super curru currus et super mortuo mortuus,
et equi super equis permixti erant.

91.

Trahebant sursum luporum more, tamquam duo
lupi hinnulum auferunt circa axillas.

92.

Leonis cibum bubalum tenellum (s. nuper captum).

93.

Qui habebat quatuor equos jugales
camis sonantibus capistratos.

essent? sed procul dubio exponere voluit lætitiā partæ victoriæ, quam cursu cum facibus aliisque modis illi celebrarunt.

Recte autem docuit Welckerus omnium festorum apud Athenienses lætissima fuisse, quibus adolescentes facibus instructi inde ab ara Promethei in Ceramico Athenas versus cursu inter se contenderint. Itaque recte argumentum a poeta electum putat, in quo lætitiā Atheniensium optime ostenderet. Æschylum censet ita adornasse fabulam, ut eam ad vespere crespusculum agi voluerit. Id sane certum est et lætitiæ causa fabulam actam esse et Prometheus in Ceramico electum, qui λαμπροδρομίζ quasi auctor fuit lætitiæ.

Fabula quomodo composita fuerit, plane ignoratur; ne chorus quidem qualis fuerit constat, quamquam ex Satyris compositum eum fuisse credibile est. Itaque Satyrum igne primo conspecto, quem Promethens in ara accenderit, allectum putant teretemque flammam, quæ coruscans se elevabat, amplecti voluisse et admonitum esse id ne faceret. Hoc prodi versu in hunc modum apud Plutarchum (De cap. ex inim. utilit. p. 86, F), scripto : Τοῦ δὲ Σατύρου τὸ πῦρ ὡς πρῶτον ὥφθη βουλομένου φιλεῖν καὶ περιβαλεῖν, ὁ Προμηθεύς,

[94] Τράγος γένειον ἄρα πενθήσεις σύ γε·
καίσι τὸν ἀψάμενον,

nisi postrema sunt Plutarchi; neque ea habentur apud Eustathium p. 415, 7, priora ita explicantem, ὃ τράγι, πάνυ στερήσει γενείου, εἰ τὴν φλόγα φιλήσει. Deinde credibile est fabulam ita esse compositam, ut doceretur quomodo inter lætitiā λαμπροδρομία inventa et Athenis instituta sit. Faces asseruntur aut quomodo fieri possint docetur; quo referenda sunt verba Pol-
lucis X, 17 : Ἀλλὰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ πυρ-
καεῖ.

[95] Αἰνάδες δὲ, πίσσα κώμολίνου μακροὶ τόνοι.
Codd. λίνα δὲ. Accenduntur faces cursusque

instituitur. Qui vix dubitandum est quin factus sit ab adolescentibus Atheniensibus, qui facibus comprehensis Athenas versus cucurrerint. Sunt qui circa thymelen Satyros cucurrisse putent, id quod nullo modo probabile videtur; et quia Satyri non ii fuerunt, a quibus cursus institutus est, et quia Athenienses omnes vehementiores motus remove a scena solebant.

Quodsi jam ea, quæ exposui, valde ambigua sunt neque ullo modo pro certis in tanta Satyricarum fabularum obscuritate haberi possunt, audacissimus esset conatus habendus, si quis plura de eis vellet comminisci.

PHILOCTETA.

Philoctetam Æschyli, qui ne conjectura quidem cognoscitur, ad quam trilogiam pertinuerit, neque ad ullamne trilogiam omnino referendus sit, ex compositione Hermannii exhibebimus, qui quamquam non ea protulit, quæ extra omnem disputationem essent posita, tamen pleraque valde probabiliter, multa acute, omnia ingeniose explicavit.

Tragicorum primus videtur Æschylus Philoctetam scripsisse; secuti sunt Sophocles et Euripides, quorum tragedias inter ipsas comparans Dio Chrysost. Or. 52 hæc scripsit : [96] Ἴτε γὰρ τοῦ Αἰσχύλου μεγαλορροσύνη καὶ τὸ ἀρχαῖον, ἴτι δὲ καὶ τὸ αὐθαδὲς τῆς διανοίας καὶ φράσεως πρέποντα ἐφαίνετο τραγωδίᾳ καὶ τοῖς παλαιοῖς ἔθεσι τῶν ἡρώων, οὐδὲν ἔχοντα ἐπιβεβουλευμένον οὐδὲ στωμύλον οὐδὲ ταπεινόν· ἐπεῖτοι καὶ τὸν Ὀδυσσεῖα εἰσήγε δριμύνη καὶ δόλιον ὡς ἐν τοῖς τότε, πολὺ δὲ ἀπέχοντα τῆς νῦν κακοηθείας, ὥστε τῷ ὄντι ἀρχαῖον ἂν δοῖται παρὰ τοὺς νῦν ἀπλοῦς εἶναι βουλομένους καὶ μεγαλόφρονες, καὶ οὐδὲν γε ἀλλαττούσης τῆς Ἀθηνᾶς προσεδεῖθη πρὸς τὸ μὴ γνωστῆναι δοτὶς ἐστὶν ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου, καθάπερ Ὅμηρος κακείνῳ δὲ ἐπόμενος Εὐριπίδης ἐποίησεν· ὥστε τυχὸν ἂν τις ἐγκαλέσαι τῶν οὐ φιλοφύντων τὸν ἄνδρα, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐμέλησιν, ὅπως πιθανὸς ἐστὶ δ' Ὀδυσσεύς οὐ γινωσκόμενος ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου. Ἐχοι δ' ἂν ἀπολογίαν, ὡς ἡγοῦμαι, πρὸς τὸν τοιοῦτον· ὁ μὲν γὰρ χρό-

94.

Hircus mentum tuum deflebis;
(urit eum qui eum attigit).

95.

Funalia et pix et crudi lini longi funes.

96.

Videbatur Æschyli sublimitas et ingenium antiquum, præterea etiam majestas in sententiis et elocutione, decere tragediam et vetustos mores heroum, quippe quæ nihil habeant nec insidiose fictum nec lepide dictum nec bomile quicquam. Nam ille Ulixem induxit quidem acu-

tum et callidum, ut tum erant homines, sed maximo alienum ab eorum qui nunc sunt malitia et improbitate; adeo ut revera homo antiquus esse videatur cum illis comparatus qui hodie simplices et magnanimi esse volunt. Quare minime indigebat Minerva formam ipsius mutante, quo non agnosceretur a Philocteta, ut quidem Homerus et qui eum sequitur Euripides scripserunt: et nescio an eorum quibus Æschylus non probatur, hoc ei quidam sint vitio daturi, quod minime curaverit qui Ulixes credi possit a Philocteta non agnosci. Verum ad ejusmodi censors prompta est, ut arbitror, et parata poetæ defensio: nam ut concedam decennale temporis

νος τυχόν οὐκ ἦν τοιοῦτος ὥστε μὴ ἂν ἐνεργεῖν τὸν χαρακτῆρα δέκα ἑτῶν διαγεγονότων· ἡ δὲ νόσος τοῦ Φιλοκτήτου καὶ κάκωσις καὶ τὸ ἐν Ἱρημῇ βεβιωκέναι τὸν μεταξὺ χρόνον οὐκ ἀδύνατον τοῦτο ἐποίει· πολλοὶ γὰρ ἔδῃ, οἱ μὲν ὑπὸ ἀσθενείας, οἱ δὲ ὑπὸ δυστυχίας ἔπαθον αὐτό. Καὶ μὲν ὁ χορὸς αὐτῷ παραιτήσεως, ὥσπερ ὁ τοῦ Εὐριπίδου, οὐδὲν ἐδέχθη· ἄμφοι γὰρ ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὸν χορὸν· ἀλλ' ὁ μὲν Εὐριπίδης εὐθὺς ἀπολογούμενον πεποίηκε περὶ τῆς πρότερον ἀμαλείας, ὅτι δὴ τοσούτων ἑτῶν οὔτε προσέλθοι πρὸς τὸν Φιλοκτήτην οὔτε βοηθήσειεν οὐδὲν αὐτῷ· ὁ δὲ Αἰσχύλος εἰσέγχεε τὸν χορὸν αὐτῶν πάνυ τραγικώτερην καὶ ἀπλούστερον, τὸ δὲ ἕτερον πολιτικώτερον καὶ ἀκριβέστερον. Καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐζύναντο πάσας διαφεύγειν τὰς ἀλογίας ἐν ταῖς τραγωδίαις, ἴσον ἂν εἶχε λόγον μηδὲ τοῦτο παραπέμψει· νῦν δὲ πολλάκις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ παραγινόμενους ποιοῦσι τοὺς κήρυκας πλειόνων ἡμερῶν ὁδόν· ἔπειτα οὐδὲ ἐξ ἀπαντος ἦν μηδὲ προσελθεῖν αὐτῷ μηδένα Ἀθηναίων μηδὲ ἐπιμελεσθῆναι μηδὲν· δοκεῖ γὰρ μοι οὐδ' ἂν διεγένητο τὰ δέκα ἑτη δεμίαις τυγχάνων βοηθείας· ἀλλ' εἰκὸς μὲν τυγχάνειν αὐτὸν, σπανίως δὲ καὶ οὐδενὸς μεγάλου, καὶ μηδένα αἰρεῖσθαι οἰκίᾳ ὑποδέξασθαι καὶ νοσηλεύειν διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς νόσου. Αὐτὸς γοῦν ὁ Εὐριπίδης τὸν Ἑκτορα εἰσάγει ἕνα Ἀθηναίων ὥς γνώριμον τῷ Φιλοκτήτῃ προσιόντα καὶ πολλάκις συμβεβληκότα. Οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο δοκεῖ μοι δικαίως ἂν τις αἰτιάσασθαι τὸ διηγέσθαι πρὸς τὸν χορὸν ὥς ἀγνοοῦντα τὰ περὶ τὴν ἀπόλησιν τὴν τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὰ καθόλου συμβαίνοντα αὐτῷ· οἱ γὰρ δυστυχοῦντες ἄνθρωποι πολλάκις εἰώθασιν ἀμνησθῆναι τῶν συμφορῶν καὶ τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς καὶ μηδὲν δεομένοις ἀκούειν ἐνοχλοῦσιν δὲ διηγούμενοι. Καὶ μὲν ἡ ἀπάτη ἡ τοῦ Ὀδυσσεύος πρὸς τὸν Φιλοκτήτην καὶ οἱ λόγοι, δι' ὧν προσηγάγετο αὐτὸν, οὐ

μόνον εὐσχημονέστεροι, ἥρωϊ πρέποντες, ἀλλ' οὐκ Εὐρυβάτη ἢ Παταικίῳ, ἀλλ' ὥς ἐμοὶ δοκοῦσι, καὶ πιθανώτεροι· τί γὰρ δεῖ ποικίλης τέχνης καὶ ἐπιβουλῆς πρὸς ἄνδρα νοσοῦντα καὶ ταῦτα τοξότην, ὃ εἰ τις μόνον ἐγγὺς παρέσθῃ, ἀχρεῖος ἢ ἀλήθῃ αὐτοῦ ἐγεγόνει; Καὶ τὸ ἀπαγγέλλειν δὲ τὰς Ἀχαιῶν συμφοράς, καὶ τὸν Ἀγάμεμνονα τεθνηκότα καὶ τὸν Ὀδυσσεῖα ἐπ' αἰτία ὥς οἶόν τε αἰσχρίστη, καὶ καθόλου τὸ στρατεύμα διαφθαρόμενον, οὐ μόνον χρήσιμον ὥστε εὐφραίνει τὸν Φιλοκτήτην καὶ προσδέξασθαι μᾶλλον τὴν τοῦ Ὀδυσσεύος ὁμιλίαν, ἀλλ' οὐδ' ἀπίθανον τρόπον τινὰ διὰ τὸ μῆκος τῆς στρατείας καὶ διὰ τὰ συμβεβηκότα οὐ πάλαι κατὰ τὴν ὁργὴν τὴν τοῦ Ἀχιλλεύος, ὅθ' Ἑκτωρ παρὰ σμικρὸν ἦλθον ἐμπρῆσαι τὸν ναύσταθμον. Deinde addit Euripidem ita adornasse fabulam, ut non solum Ulixem venisse diceret, sed etiam cum eo Diomedem, idque fecisse ad similitudinem Homericæ carminis.

Ac fata quidem Philoctetæ multi narraverunt. Philocteta enim cum ducibus Græcorum Trojam proficiscens sagittis Herculis veneno viperæ Lernææ tinctis insanabili vulnere affectus, a Græcis, qui ejus continuas gravissimasque ejulationes diutius ferre non poterant, in Lemno insula expositus est ibique in omnium rerum inopia relictus. Nemo fuit qui ei ferret auxilium, nemo qui dolores relevaret, nemo qui virum miserri- mum consolaretur. Vitam sustentabat aucupio prætervolantes aves sagittis Herculeis transfigens, antro pro domo utebatur, pellibusque interfectarum ferarum et a frigore corpus protegebat et cubile sternebat. Verum non erat in satis virum fortissimum in insulæ solitudine contabescere, neque Troja capi poterat, nisi adessent tela, quæ

spatium non adeo immutare formam hominis, poterat tamen et moribus Philoctetæ et miseria et vita per tantum tempus in sollicitudine acta hoc efficere, ut alii quoque multi vel infortuniis similiter sunt affecti. Ceterum chorus quem fecit excusatione non egebat, ut chorus Euripidis: nam finxit quidem uterque chorus Lemniorum; sed Euripides suum facit principio se purgantem de Incuria, qua per tot annorum numerum neque accesserit ad Philoctetam neque quicquam ei tulerit auxilii; ab Æschilo chorus ita introducitur, ut tragœdiæ sit convenientior, ab altera parte simplicior, ab altera rebus aptior et verior. Quodsi quæ rationi non conveniunt omnia possent in tragœdiis evitari, jure meritoque hoc etiam notandum erat: nunc vero nuncios faciunt intra diei spatium advenientes, confecto scilicet plurium dierum itinere. Deinde fieri prorsus non poterat ut Lemniorum nullus unquam ad eum accederet nec quicquam ei curas adhiberet: nam vivere adeo mihi videtur heros non potuisse per decem annos sine ulla alicunde ope: quam probabile est ei contigiase, sed raro neque magni momenti; probabile etiam, neminem voluisse eum domi suæ recipere et ægrotum curare, ob fortem morbi. Atque adeo Euripides Lemniorum unum, Hectorem nomine, introducit tanquam familiarem Philoctetæ et sæpius subiude con-

venientem. Neque majore jure, ut arbitror, hoc aliquis objecerit Æschilo, quod Philoctetam fingit choro narrantem Achivorum ipso relicto discessum et quæcumque sit passus: nam infortunati homines sæpe recordantur malorum suorum, et per singula narrant etiam iis qui sciunt neque audire cupiunt et narratione illa enecantur. Porro fraus qua Ulixes Philoctetam circumducit, et sermones quibus eum sibi conciliat, apud Æschylum non modo honestiore specie sunt, et heroicæ decentes, non Eurybaten aut Patæcionem, sed, me judice, etiam ad persuadendum magis idonei: quid enim opus est arte varia et insidiis ad virum ægrotum, eumque sagittis potentem, cui si quis modo propius accedit, inutilis sit ejus potentia? Deinde narratio calamitatum in quas inciderint Achivi, mortis quam oppellierit Agamemno, culpæ ignominiosissimæ in qua deprehensus fuerit Ulixes, denique exercitus prorsus pessumdati, non utilis modo est ad exhilarandum Philoctetam et ita afficiendum, ut Ulixis confabulationem facilius admittat, sed aliquatenus etiam credibilis, ob diuturnitatem expeditionis, et ob illa quæ non multo ante acciderant per iram Achillis, quando Hector paulum aberat ut combureret stationem navium.

Philocteta ab Hercule moriente accepisset. Itaque tandem Græci post decennalis belli certamina, quæ fortissimum quemque absumpserant, Philoctetam ex insula arcessendum decreverunt. Ad rem difficillimam transigendam Ulixes mittitur, qui quamquam exponendi Philoctetæ auctor fuerat, tamen idoneus putabatur, quia astutia omnes Græcos superabat. Hic solus profectus est apud Æschylum; cum Neoptolemo, qui unus omnium expers fuit injuriæ, quam Philocteta accepit, apud Sophoclem; cum Diomede apud Euripidem, ut Dio, quem descripsimus, auctor est.

Præterea ex Dionis verbis colligitur chorum ex Lemniis, qui insulam inhabitabant, fuisse compositum, Ulixem nullo adjutum Minervæ artificio decem annis elapsis a Philocteta non recognosci, quem decipit dolo eoque simplicissimo, res Græcorum valde afflictas referens interemptumque Agamemnonem seque exitio tristissimum deperditum. Quæ si de fabula ex Dionis verbis facile colliguntur, tamen reliquarum personarum commemoratio ægerrime desideratur. Sed potest illa quodammodo suppleri ex fragmentis Philoctetæ Attii, qui ex Æschyleo Philocteta expressus est, non ex Euripideo, quæ Scaligeri opinio fuit. Exstat enim Attii fragmentum ex initio tragoediæ servatum, quod suspicionem facit deum aliquem, qui Ulixem et de loco certiozem faceret et ad agendum hortaretur, intervenisse. Et quem deum potius suspicemur quam Minervam? Versus autem Attii sunt apud Appuleium, qui in libro De deo Socratis ad finem hæc scripsit: « Sed ut qui te volet nobilitare, æque laudet, ut Attius Ulixem laudavit in Philocteta suo in ejus tragoediæ principio:

Inclute, parva prodite patria,
nomine celebri, claroque potens
pectore, Achivis classibu' ductor,
gravi' Dardaniis gentibus ultor,
Laertiade.

Novissime patrem memorat. Hæc Appuleius, cum quibus Hermannus fuisse conjuncta putat, quæ apud Varronem leguntur L. I. VII, p. 67 (p. 121 ed. Müll.): « Nam apud Attium in Philocteta Lemnio:

Quis tu es mortalis, qui in deserta et tesca te
apportes loca?

Ea enim loca quæ sint, designat quom dicit:

Lemnia præsto
littora rara et celsa Cabirdm

delubra tenes mysteriaque
pristina castis concepta sacris;

deinde,

Volcania templa sub ipsis
collibus, in quos delatu' locos
dicitur alto ab limine cœli,

et,

Nemus expirante vapore vides,
unde igni' cluet mortalibu' clam
divisus ».

Sunt qui hæc ex carmine παροῦσι sumpta esse credant, id quod apud Attium parum credibile videtur. Hermannus autem ex Faerni sententia cum his ea, quæ apud Ciceronem leguntur Tusc. II, 10, 13, cohæsisse putat omniaque conjuncta fuisse, in quo alii dissenserunt. Verba Ciceronis hæc sunt: « Veniat Æschylus non poeta solum, sed etiam Pythagoreus: quomodo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excipit ob furtum Lemnium,

Unde igni' cluet mortalibu' clam
divisus; eum doctu' Prometheus
clepisse dolo, pœnasque Jovi
fato expendisse supremo ».

Colloquium deinde fortasse inter Minervam et Ulixem insecutum est, atque hic ex illa sciscitatus esse videtur, ubinam esset Philocteta, ubi habitaret, ut indicat versus Attii apud Nonium v. Habere:

Ubi liabet? urbe agrone?

et fortasse ejusdem colloquii fuit, quod est apud Macrobius Sat. VI, 1:

Quem neque tueri neque affari queas.

Deinde Minerva qualis vita Philoctetæ fuisset, Ulixi exponens, videtur apud Attium ea dixisse, quæ quum et apud Ciceronem De fin. V, 55 et Censorinum De die nat. 14 servata sint, Hermannus ita concinnavit:

Vitam sagittarum aucupio propaginat.
Configit tardus celeres, stans volatiles.
Pro veste pinnis membra textis contegit.

Huc Hermannus fragmentum apud Athenæum retulit IX, p. 394, A: [97] Κἂν Φιλοκτήτῃ δὲ κατὰ γένειον κλίσιν « φαῖων » εἴρηκεν. quæ fortasse versus præcessit, in quo de arcu, quo palumbes confixerit, sermo fuerit apud Eustath. p. 1748. 57 et in Schol. Ambrosian. ad Hom. Od. Ξ, 17; ita scriptus emendatior:

[98] Κρεμαστὰ τόξα πίτυος ἐκ μελανδρύου.

(Eust. κρεμάσας τόξον, Schol. κρεμάσασα τόξον.)
Rebus cognitis Ulixes Philoctetam aggredi parat, ut est apud Nonium v. Cautim:

Contra est eundem cautim et captandum mihi.

Atque affirmat dea cautione opus esse, v. Cupienter apud Nonium:

Cui potestas si detur, tua
cupienter malis membra discerpit suis.

Philoctetam deinde credibile est in conspectum progressum dixisse versum (ab Aristophane servatum in Ranis 1430) recordatione patriæ:

[99] Σπερχιεῖ ποταμῇ, βούνομοί τ' ἐπιστροφαί.
Choro postea mala, quibus laboraret, exposuit pedisque labem narravit:

[100] Φαγέδαιναν, ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός.

Apud Aristotelem Poet. c. 37 (12, 13) calamitatem fusius describens Philocteta ea addidit, quæ Plutarchus in libro, quo jucunde vivi ex præceptis Epicuri posse negat, p. 1087, F, memoriæ prodidit:

[101] Οὐ γὰρ δράκων ἐνῆκεν ἄλλ' ἐνώκισε
δεινὴν στομωτὸν ἐκφυσιν, ποδὸς λαβίων.

Sic Valckenar. et Hermannus. Libri ἀνῆκεν...στομάτων... λαβίων. Etiam ex Attii tragœdia draco citatur apud Charisium I, p. 101. Deinde Philocteta de insula antroque loquitur:

[102] Ἐνθ' οὔτε μίμνειν ἄνεμος οὔτ' ἐκπλεῖν ἐᾷ,

ex Suida. (Versum proverbialem repetunt Plutarch. Mor. p. 476, B, Diogenian. IV, 88, Apostolius VIII, 30, p. 94.) At inculta sunt feris, sed (Macrob. Sat. VI, 5),

Caprigenûm trita ungulis;

tum de immanitate Græcorum querens ait, ut est apud Nonium v. Immane:

Phrygiam esse mitiorem immani Græcia.

Postea vitam quomodo sustentaverit, describens, ait (Varro L. L. VII, 80, et Serv. ad Virg. Æn. IX, 622):

Reciproca tendens nervo equino concita
tela.

Herculis enim arcu παλιντόνῳ quæ ad victum necessaria erant sibi comparabat. Deinde fortasse his subjungenda sunt quæ apud Ciceronem inveniuntur Ad div. VII, 33: « Ut etiam si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemiscamus, quod hæc *pinnigero*, *non armigero in corpore tela exerceantur*, ut ait Philoctetes apud Attium, abjecta gloria ». Hæc Cicero. Inter eas res, quibus pro cibis utebatur Philocteta, fortasse etiam [103] « ὀκόρνους » locustas (apud Photium p. 326, 9) commemorabat. Tristissimum autem cubile fuit quo utebatur (Cic. Tusc. II, 7, 14, De fin. II, 29, Non. v. Imbuere):

Jaceo in tecto humido
quod ejulatu, questu, gemitu, fletibus
resonando mutum flebiles voces refert,
quum e viperino morsu venæ viscerum
veneno imbutæ tetros cruciatus cient.

Ex cantico fortasse versus est desumptus, qui exstat apud Cic. Ad Att. I, 18:

Littus atque aer et solitudo mera.

Quæ quum dixisset Philocteta chorusque miseram ejus sortem questus esset, Ulixes tandem procedit in conspectum, nec agnoscitur, quis sit. Cui Philocteta hæc (ap. Varronem L. L. p. 121 ed. Müll.):

Quis tu es mortalis, qui in deserta et tesca te
apportas loca?

Quibus quum respondisset Ulixes sorditatemque corporis, qua Philocteta laborabat, miratus esset, hæc videtur Ulixi Philocteta dixisse (ap. Non. v. Tetritudo):

Quod te obsecro, adspernabilem
ne hæc tetritudo mea me inculta faxit.

Ex similitudine metri enim colligendum est hæc conjuncta fuisse cum superioribus. Eadem de

98.

Suspensus arcus ex pinu nigri roboris.

99.

Fluvie Sperchie boumque pascua.

100.

Phagedæna quæ pedis mei carnes exest.

101.

Non enim draco insiluit, sed ibi collocavit
intolerabile exedens excrementum pede comprehenso.

102.

Ubi nec manere ventus nec solvere permittit.

causa fortasse alius versus huc referendus est apud Nonium v. Contempla :

Contempla hanc sedem, in qua ego novem hie-
mes saxo stratus pertuli.

Postquam Ulixes fallendi causa Agamemnonem interemptum, sibi que arma Achillis post hujus obitum a Græcis adjudicata narravit, Philocteta exclamavit (ap. Macrobian. Sat. VI, 5) :

Eheu, Mulciber, arma ignavo invicta es fabrica-
[tus manu.

Deinde Paridis mentione facta, qui auctor fuit belli miseriæque, quæ inde exorta erat, Philocteta sortis suæ recordatione cum summo dolore ait (apud Quintilianum. V, 10, 84) :

... Pari, dispar si esses tibi, ego nunc non essem
[miser.

Hermannus *cheu* vel *hei hei* primam versus vocem fuisse putat. Prorsus vero ignoratur, quo modo Philocteta ab Ulixem commotus fuerit, ut Trojam se profecturum profiteretur. Videtur tamen Æschylus, ut solet, eam rem simplicissime adornasse, ut versus quem postremum posuimus, jam ad ea referendus sit, quibus consilium eundi patefaceret, ut vindictam de auctore miseriæ suarum sumeret. Sed quum iturus esset, doloribus ulceris videtur correptus esse nec minus ejulasse quam est apud Sophoclem. Duo fragmenta ex illo loco servata sunt. Maximus Tyrus Dissertat. XIII, 5, p. 241 ed. Reisk. : Ἡ δὲ δειλὴ ψυχὴ κατορωρυγμένη ἐν σώματι, ὡς ἐρπετὸν νοθεὺς εἰς φωλεόν, φιλεῖ τὸν φωλεόν καὶ οὐδεπώποτε θέλει ἀπαλλαγῆναι αὐτοῦ οὐδὲ ἐξερπύσαι, ἀλλὰ καιομένῳ συκαίεται καὶ σπαρattoμένῳ συσπαράττεται καὶ ἀλγοῦντι τῷ σώματι συναλγεῖ καὶ βῶντι συμβοᾷ.

[104] ὦ ποῦς, ἀφήσω σε ;

ὁ Φιλοκτήτης λέγει. Ἄνθρωπε, ἄφες καὶ μὴ βόα μηδὲ λοιδοροῦ τοῖς φίλοις, μηδὲ ἐνόχλει τὴν Ἀθηναίων γῆν. ὦ Θάνατε Παιῶν· εἰ μὲν ταῦτα λέγεις ἀλλαττόμενος κακὸν κακοῦ, οὐκ ἀποδέχομαι τῆς εὐχῆς· εἰ δὲ ἔχει τῷ ὄντι τὸν θάνατον παιῶνα εἶναι καὶ ἀλλακτὴν κακοῦ καὶ ἀπλήστου καὶ νοσηροῦ θρέμματος, ἔχει καλῶς εὐχου καὶ καλεῖ τὸν Παιῶνα. Æschyli verba esse, inquit Hermannus, Stobæo auctore constat Serm. CXX, 12, apud quem integri leguntur versus :

[105] ὦ Θάνατε Παιῶν, μή μ' ἀτιμάσῃς μολεῖν·

μόνος γὰρ εἰ σὺ τῶν ἀνηκέστων κακῶν
ἱατρὸς, ἄλγος δ' οὐδὲν ἄπτεται νεκροῦ.

(Tertio versu utitur Plutarch. Mor. p. 109, F.)
Ad ingravescens dolorem etiam illa pertinere videntur, quæ Cicero servavit in Quæst. Tusc. II, 7 :

Hei quis salsis fluctibus mandet
me ex sublimi vertice saxi?
Jamjam absumor : conficit animam
vis volneris, ulceris æstus.

Ad finem tragædiæ necesse est Philocteta cognoverit Ulixem seque ab hoc circumventum dolisque deceptum; tamen precibus commotus sit, ut Trojam proficisci non recusaret. Id vero non facile fuit effici, quum initio quidvis potius perpeti mallet et exsul ætatem agere (Cic. Quæst. Tusc. I, 28, Censorius. D. N. c. 14, Non. v. Moliri, p. 346) :

Sub axe posita ad stellas septem, ubi horrifer
Aquilonis stridor gelidas molitur nives.

Postremo permotus est, ut Trojam proficisceretur. Quo dum abducebatur, dicit (ap. Non. v. Succussare p. 16) :

Agite ac volnus ne succusset gressus, caute
[ingredimini.

In ipso fine fabulæ (Hermannus hæc verba sunt) de cursu, qui navi tenendus esset, seu chorus, seu deus forsitan quispiam videtur explicasse. Cui rei convenit versus apud Varronem L. L. VII, 19 :

Mystica ad dextram vada prætervecti.

Versus tamen valde incertus est, quum etiam ad aliam tragædiam pertinuisse possit, quamquam speciose comparentur paullo ante posita ap. Varronem § 11. Müllerus Eleusinium littus intelligere maluit quam Lemnium.

Hæc servata sunt, quæ aut certis veterum testimoniis, aut probabili aliqua de causa ad Philoctetam Æschyli referri possunt. In plerisque autem penes Hermannum fides esto.

DANAIS.

Tribus tragædiis Æschylus res Danaïdum exposuisse dicitur, *Ægyptiis*, *Supplicibus*, *Danaïdibus*. Sed omnia, quæ de fabulis a viris doctis disputata sunt, valde incerta sunt et ambigua, ac

104.

Pes, ten' relinquam ?

105.

O mors liberatrix, neme rejicias, quominus venias;

sola enim es tu insanabilium malorum

medica; nullus vero dolor ad mortuum pervenit.

ne illud quidem certo constat, conjunxerintne tres illas tragœdias Æschylus eodemque omnes tempore docuerit. Deinde quis in tanta omnium rerum ambiguitate dixerit, quo tragœdiæ ordine se exceperint? Hermanni quidem et Welckeri sententiæ prorsus in diversa abeunt sibi quæ repugnant, uti solent.

Tragœdia quæ hodie exstat, quamque Supplices Æschylus inscripsit, ejusmodi est, ut facile ex se intelligatur neque quidquam desideretur quod sit ejusmodi, ut aliam tragœdiam præcessisse prorsus necessarium sit. Quodsi quis cum Welckero dicat alia tragœdia, quam Ægyptios fuisse vult, quamque præcessisse ait, rixas Danaï cum Ægypto hujusque filiis, deinde abominationem nuptiarum, quas Danaïdes horruerint, postremo fugam explicatas esse, concedat necesse est easdem res etiam in Supplicibus exponi. Tam multa enim in initio Supplicum vario modo narrantur, ut appareat consilium poetæ fuisse ante gesta exponere, quæ, ut reliqua recte intelligi possent, ante exponenda erant. Et e contrario si quis existimet Supplicibus successisse Danaïdes nullo alius tragœdiæ interventu, dubitari non potest quin aliquid desit, quod ad componendam tragœdiam mirifice adaptatum fuit, certamen filiorum Ægypti cum Argivis et victoria Ægyptiorum. Neque vero credideris certamen et nuptias una tragœdia expositas esse a poeta.

Fabula vero, qua res Danaïdum narrantur, ipsa in tres partes facile dividitur: in fugam ex Ægypto et adventum in Græciam Argos; nuptias et cædem filiorum Ægypti; iudicium et absolutionem Hypermnestræ. Non constat quomodo Æschylus argumentum tractarit, utrum priorem fabulæ partem Argos an in Ægyptum transtulerit. Sunt tamen causæ gravissimæ, cur credibile sit poetam totam rem Argis potius quam in Ægypto agi voluisse. Primum fabula Argivorum fuit propria, deinde Supplices multa continent, quæ si alia tragœdia præcedente exposita fuissent, pro inutili repetitione habenda essent (cf. vv. 4, 173, 328 ad 332), neque arte poetæ digna tragœdia videretur. Ac nescio an rixa inter Ægyptum et Danaum tragicam dignitatem non habuerit, quæ est ejusmodi, ut fugæ causam quidem explicet, at si totam fabulam spectes, inter res secundarias illam referendam dixeris. Accedit quod illa regum contentio primo Supplicum carmine satis copiose exponitur, quo manifesto intelligitur non id fuisse poetæ consilium, ut rixam scorsum exponeret satisque grave momentum totius historiæ duceret, quod tra-

gœdia explicaret. Bellum quidem multi auctores gestum referunt. Neque Apollodorum vel Ovidium advocaverim, quorum uterque belli gesti mentionem facit. Ac potest Æschylus citari, qui præconem facit minitantem πόλεμον αἰρεῖσθαι λέον. Sed si bellum gestum fuit aut rixa solum orta, quo minus Danaïdes in manum filiorum Ægypti venirent, præco in Supplicibus dicere non potuit se repetere amissa, quippe quæ nunquam in Ægyptiadarum potestate fuerunt. Itaque illud λέον non æquiparandum est voci δούτερον, sed bellum novum inter alia multa bella, quæ aliis de causis gesta fuerunt, significat. Certe non fuit commodum tam multas res coartari in postrema trilogiæ tragœdia.

Cur fugerint Danaïdes, satis constat. Noluerunt inire nuptias illegitimas nullo connubio junctas, γάμους οὐ θηροσάμους. Danaïdes, Græcæ, conjugium non repudiant, Venerem colunt; in manus autem Ægyptiorum, barbarorum, quibus nullum est connubium, venire nolunt. Conjuges esse volunt, non servæ dominorum libidini subjectæ. Itaque Junonem præter ceteras deas colunt. Jam apparet, quo pacto factum sit ut Hypermnestra, quæ omnium una maritum non occiderit, in iudicium ut rea vocari potuerit. Migravit illa leges Græcorum. Condemnanda igitur iis fuit, quorum curæ respublica erat demandata. Attamen si violavit leges humanas, non item instituta divina, quæ potius servavit tenuitque humanis legibus violatis. Verum hæc quum ab hominibus judicari non possent, Veneris interventus fuit necessarius, quo Hypermnestra absolvi posset. Ceteræ Danaïdes in iudicium venire non potuerunt, quia patris præceptis obnoxia leges hominum observant coluerantque; at quia divina instituta neglexerunt, expiari eas oportuit a Minerva et Mercurio. Si autem absoluta fuit Hypermnestra Veneris interventu, sua sponte sequebatur, ut ceteræ Danaïdes ex divinis legibus, non ex humanis, damnandæ essent. Itaque non incredibile est Hypermnestram, postquam iudices eam condempnarunt, a Venere iudicio esse liberatam. Quæ disputavi si sunt ejusmodi, ut aliquid veri contineant, jam consequitur Supplices præcessisse Ægyptios, Danaïdesque postremam constituisse tragœdiam. Atque ipse Welckerus nuper verbo indicavit, Supplices non potuisse non primum in trilogia locum obtinere. Acta est olympiadis LXXIX anno 3.

ÆGYPTII.

Ex Ægyptiis tragœdia nihil servatum est, no-

menque ipsum esset ignotum, nisi in antiqua Vita Æschyli perscriptum esset. Jam vero multa reperiuntur in Supplicibus, quæ bellum insecutum credibile reddunt. Hoc minitatur præco Ægyptiorum, Argivique defensionem receptarum Danaidum pollicentur. Neque vero bellum gestum credam, sed pactione potius compositum, fortasse Lyncei suasu, ut est apud Schol. ad Eur. Orest. Sic etiam Hyginus Fab. 168: At Ægyptus ut rescit Danaum profugisse, mittit filios ad persequendum fratrem et eis præcepit, ut aut Danaum interficerent aut ad se non reverterentur. Qui postquam Argos venerunt, oppugnare patrum cæperunt. Danaus ut vidit se eis obstare non posse, pollicetur eis filias suas uxores, ut pugna absisterent. Impetratas sorores patrueles acceperunt uxores: quæ patris jussu viros suos interfecerunt. Hæc Hyginus. Ac pax quidem non abnuente Danao, qui dolo facilius quam vi receptos sponso perimi posse sperabat, facta esse videatur. Hæc igitur secunda tragœdia exposita esse credibile est.

DANAIDES.

Accedimus ad tertiam fabulam, quæ in multis fuisse Eumenidibus simillima videtur. Cæde a Danaidibus patrata Hypermnestra, Danaï filia, quia patris dicto audiens non fuerat neque maritum amore victa occiderat, in iudicium adducitur, idque in loco, qui etiam postea iudiciis valde nobilitatus fuit, haud aliter quam Areopagus, ubi de Oreste iudicium factum est. At major fuit disceptatio quam quæ humana prudentia dirimi posset: ut igitur Minerva docuit, quid de Oreste constituendum esset, ita in hac tragœdia Venus intervenit, ut causam Hypermnestræ defenderet.

Attingit inter alios historiam Euripides, qui quum recentiores auctores secutus sit, peropportune accidit, ut Pausanias antiquiora servaret. Scripsit autem hic de Hypermnestra II, 20, 5 et 21, 1, et explicatius 19, 6: Τὰ δὲ ξόνα Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ, τὸ μὲν Ἐπειοῦ λέγουσιν ἔργον εἶναι, τὸ δὲ Ὑπερμνήστρας ἀνάθημα. Ταύτην γὰρ τῶν θυγατέρων μόνην τὸ πρόσταγμα ὑπεριδούσαν ἐπὶ ἡγάγεν ὁ Δαναὸς εἰς δικαστήριον τοῦ τε Λυγχεῖος οὐκ ἀκίνδυνον αὐτῇ τὴν σωτηρίαν ἔχουμένος καὶ ὅτι τοῦ τολμήματος οὐ μετασχοῦσα ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῷ βουλευσάντι τὸ ὄνειδος ἤβησε. Κριθεῖσα δὲ ἐν τοῖς

Ἀργείοις ἀποφύγει τε καὶ Ἀφροδίτην ἐπὶ τῷδε ἀνέ-
θης νικηφόρον. Eandem rem Æschylus quoque in Prometheus 85a et 86a attingit, et Ovidius in Heroidib. XIV, 1:

Mittit Hypermnestra de tot modo fratribus uni;
cetera nuptarum crimine turba jacet.
Clausa domo teneor gravibusque coercita vinclis,
est mihi supplicii causa fuisse plam.
Quod manus extimuit jugulo demittere ferrum,
sum rea; laudarer si scelus ausa forem.
Esse ream præstat quam sic placuisse parenti;
non piget immunes cædis habere manus.

Chorus fortasse, ut nomen indicat tragœdiæ, ex Danaidibus fuit compositus; accusator fuit Danaus, qui filiam ab iudicibus condemnari voluit. Hic vero, si quid tribuendum Ovidio Heroid. XIV, 23, nondum rex fuit Argis; iudices Argivi fuerunt, ut Athenienses in Eumenidibus. Reliqua ignorantur omnia.

Videtur tamen statim initio in scenam prodisse Danaus, ut filiam accusaret, chorusque eum secutus esse. Hujus fortasse carmen plenum fuit atrocitatis ut in recenti sponso cæde. Ad accusationem Danaï pertinere existimo quæ leguntur apud Schol. Pind. ad Pyth. III, 27: Τὸ ὑποκουρίζεσθαι δοῖδαῖς εἶπε διὰ τὸ τοὺς ὑμνοῦντας ἐπευφημιζομένους λέγειν «σὺν κόροις τε καὶ κόραις.» Αἰσχύλος Δαναοῖσι

[106] Κάπειτα δ' εἰσι λαμπρὸν ἡλίου φάος
ἕως ἐγείρω «πρεμενεῖς τοὺς νυμφίους
νόμοισι θέντων σὺν κόροις τε καὶ κόραις.»

Narrat enim Danaus quid mane fecerit. At cæsi erant sponsi. Danaus quum omnia dixisset, quæ in rem esse putaret, et fortasse etiam Hypermnestra causam suam defendisset, pater expectatione iudicii filias circa aram stare jubet, si versus, quos Schol. ad Hom. Iliad. E, 200 citat, ex hac tragœdia petiti sunt:

[107] Ὑμεῖς δὲ βωμὸν τύνδε καὶ πυρὸς σέλας
κύκλῳ περίστητ' ἐν λόγῳ τ' ἀπείρονι
εὐξασθε.

Vult enim causam etiam ope deorum obtinere videtur tamen antea pauca iudicibus dixisse. (Verba λόγῳ ἀπείρονι Scholiasta sic explicat: Αἰσχύλος τὰς ἐν κύκλῳ ἐστῶσας ἐν ἀπείρονι σχήματι φησὶν ἵστασθαι. Περίστητ' scripsit Hermannus, quum legeretur παρίσταται, in schol. Odyss. A,

106.

Deinde vero procedit splendidum solis jubar
usque dum excito, *dicens*, Benevolos sponso
faciunt ex more cum pueris et puellis.

107.

Vos autem aram hancce et ignis splendorem
undique circumstate et in ordine sine fine (*l. e.*
bona verba facite. [*circulari*])

98, περίστατε.) Judices quum aut eo jam accusatione essent perducti, ut Hypermnestram damnarent, aut jam condemnassent, Venus intervenit, ut infelicis puellæ sortem relevaret iudicioque eam liberaret. Itaque primo explicuit, quid in iudicando sequendum esset, deinde ut divinas leges interpretaretur, ea videtur pronunciasse, quæ Athenæus servavit XIII, p. 600, A: Καὶ ὁ σεμνότερος δ' Αἰσχύλος ἐν ταῖς Δαναΐσιν αὐτὴν παράγει Ἀφροδίτην λέγουσαν·

[108] Ἐρᾷ μὲν ἄγνός οὐρανός τρῶσαι χθόνα,
ἔρως δὲ γαῖαν λαμβάνει γάμου τυχεῖν·
ὄμβρος δ' ἀπ' εὐνάεντος οὐρανοῦ πεσὼν
ἔκυσσε γαῖαν· ἡ δὲ τίκτεται βροτοῖς
μήλων τε βοσκὰς καὶ βίον Δημήτριον·
δενδρῶτις ὥρα δ' ἐκ νοτίζοντος γάμου
τέλειός ἐστι· τῶνδ' ἐγὼ παραίτιος.

Videtur aliqua altercatio orta fuisse inter Venerem et Danaum, quum illa hunc crudelitatis accusaret. Ad hanc altercationem fortasse pertinuit versus et apud alios multos citatus et apud Schol. Aristoph. Nub. 1128:

[109] Δεινοὶ πλέκειν τοὶ μηχανὰς Αἰγύπτιοι.
Quum filiam dicto sibi audientem non fuisse ideoque læsisse pietatem argueret, aut Venus aut ipsa Hypermnestra ea, quæ sunt apud Stobæum Serm. IX, 23, et Scholiastam Homeri Il. B, 114, Eustathiumque p. 188, 44, respondisse videtur:

[110] Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός·
et fortasse versum alium, qui huic statim quasi continuus apud Sextum in Fabric. Bibl. Gr. vol. XII, p. 626 subicitur, in quo illa defendit, quod promisso non steterit:

[111] Ψευδῶν δὲ καῖρον ἔσθ' ὅπου τιμᾷ θεός.
Denique fragmentum tragædiæ exstat apud Hesychium, quod quo referendum sit, non constat: [112] « Καθαίρομαι γῆρας, » ἐκδύομαι. Αἰσχύλος Δαναΐσιν (codex δαίσι). Fortasse Danaï est victoriam in iudicio jam sperantis.

IASONEA.

Nomen Iasoneæ novum est ac nuper inventum; retinui tamen, quia et rei respondet neque aliud succurrit, quod ei substitui possit.

Nullum facinus in fabulis veterum Græcorum relatum est atrocius, quam cædes fuit quam mulieres Lemniæ suis maritis intulerunt, atque adeo omnem fidem superare videbatur, ut postea ad magna et atrocia facinora significanda sæpe usurparetur in proverbiumque etiam verteret.

Mulieres Lemniæ superbia elatæ Venerem colere ac venerari recusarunt prorsusque ejus religionem neglexerunt. Non tulit dea injuriam; sed contemptum numinis sui ultura malum odorem Lemniis excitavit, ut mariti eas fugerent ancillasque Thracias asciscerent, quas uxorum loco haberent. At non impune fecerunt, quod conjuges repudiarunt. Hæ enim ut ignominiam a maritis acceptam punirent, omnes una nocte viros necaverunt præter Thoantem regem, quem filia Hypsipyle, sive Hypso, quo nomine ab aliis vocata est, ex cæde servavit.

Facinore deletis viris accidit, ut non ita multo post Argonautæ Colchos navigarent. Hi prælio primum facto navali cum Tyrrenis insulas incolentibus, deinde tempestate jactati, postremo omnibus malis exantlatis ad Lemnum insulam naufragio ejecti sunt. Quibus compertis Hypsipyle regina insulæ mittit nuncios, qui Argonautarum adventum explorarent renunciarentque quid illi consilii habere viderentur. Ac primo quidem adventu Lemniæ armis cum Argonautis configere paratæ erant, deinde sedatiores satius ducebant pacem facere fœdusque inire ea conditione, ut Argonautæ secum rem habere atque coire vellent. Consenserunt Argonautæ receptique sunt præter Herculem, qui hujusmodi mulieres aspernatus rem se habiturum cum iis negavit. Remanent igitur illi aliquantum temporis in insula; quo elapso denuo navem conscendunt inter magnam lætitiā et festa, quæ a Lemniis in illorum honorem instituuntur; postea proficiscuntur.

Argumentum, quod exposui, tribus tragædiis Æschylus explicasse dicitur, *Argo* sive *κωπευστή*,

108.

Penetrare terram purus ille æther cupit,
cupit vicissim terra conjugio frui:
ab amante cœlo desluens terram simul
fecundat imber, illa mortali parit
cereale generi germen et pastus gregum;
Maturitatem dat suam arboribus quoque
mador maritus: causa at his cunctis ego. IIGNOT.

109.

Vafri ad nectendas insidias Ægyptii.

110.

A justa fraude deus non recedit.

111.

Mendaciorum opportunitatem est ubi deus recolat.

112.

Senectam exuo.

Hypsipyle et Cabiris; sed de his magnæ dubitationes sunt, ut ne illud quidem constet, fabulæne aliquid similitudinis inter se habuerint an prorsus diverso argumento scriptæ sint. Et quod ad primam tragœdiam attinet, quæ Argo sive *κωπυστής* dicta est, ne nomen quidem certo constat multumque de eo in utramque partem a Welckero, qui *κωπυσταί* scripsit, disputatum est. Ac si hoc concedendum est tragœdiam ab antiquitate Lemnia alienam non fuisse, tamen haud facile quis dixerit, qualis fuerit, quia nihil nobis est servatum, quod indicio esse aut viam monstrare possit. *Κωπυστής* Welckerus fabulam dictam esse coniecit, quia chorum ex remigibus Argus navis compositum fuisse affirmavit. Qua in re dixit quæ valde incerta sunt, ut satis esse videatur silentio ea præterire. Idem Welckerus prima tragœdia expositum esse putavit, quo modo heroes Colchos profecturi Argo navem ædificarint, armamentis instruxerint, deinde in altum vecti prœlium navale cum Tyrrhenis commiserint. At vix defendi hæc sententia potest, neque intelligitur quomodo factum sit, ut ejusmodi argumentum poeta in scena explicuerit, in quo fere nihil invenitur, quod tragicam dignitatem habeat. Alii aliter rem explicaverunt, quorum nemo fuit, qui ejusmodi sententiam proposuerit, quæ ullam probabilitatem haberet. Itaque eorum opiniones omittendas neque hariolandum in re tam incerta censeo. Id tamen video, si cum *Hypsipyle et Cabiris* conjuncta fuit Argo, hanc tragœdiam aliquid argumenti continere debuisse, quod cum fabulis Lemni insulæ antiquis conjunctum fuerit. Neque tamen quidquam innotuit nisi gubernatorem Argus Iphyn, non Tiphyn (Schol. Paris. Apoll. Rhod. I, 105) vocatum esse. Et fuerunt, qui conjecerint Attii Argonautas ex hac tragœdia expressos esse, cujus fragmentum est apud Ciceronem de Nat. D. II, 35 : « Atqui ille, inquit, apud Attium pastor, qui navem nunquam ante vidisset, ut procul divinum et novum vehiculum Argonautarum e monte conspexit, primo admirans et perterritus, hoc modo loquitur :

Tanta moles labitur
fremebunda ex alto ingenti sonitu et spiritu.
Præ se undas volvit : vortices vi suscitatur,
ruit prolapsa : pelagus respergit, reflatur.
Ita dum interruptum credas nimbum volvier,
dum quod sublime ventis expulsum rapi
saxum aut procellis vel globosos turbines
existere ictos undis concursantibus,

nisi quas terrestres Pontus strages conciet,
aut forte Triton fuscina evertens specus
subter radices penitus undanti in freto
molem ex profundo saxeum ad cælum eruit.

Dubitatur primo quæ sit ea natura, quam cernit
ignotam : idemque juvenibus visis auditoque
nautico cantu :

Sicut incitati et alacres rostris perfremunt
Delphini :

item alia multa :

Silvani melo

consimilem ad aures cantum et auditum refert. »

Hæc apud Ciceronem. Sunt illa fortasse Æschyli;
neque vero plus dicendum esse in re tam incerta
censemus. Ex Argone vel *Κωπυσταίς*, quæ ipsi
est altera fabula, petita hæc esse putat Welckerus,
indidemque locum Scholiastæ Apollonii
statim proferendum : unde probabile esse primæ
fabulæ *Hypsipyles* nomine totam trilogiam olim
fuisse significatam.

HYPSSIPYLE.

Sunt qui *Hypsipylam* cum *Nemeis* conjunctam
fuisse putent. Hæc est Hermannii sententia, non
tamen illa posita extra omnem dubitationem. Et
si vera sunt, quæ scribit Scholiastes Apollonii
Rhodii, Lemnias ab Æschylo in tragœdia *Hypsi-
pyle* esse introductas, quæ Argonautas tem-
pestate abactos invaserint ab iisque exegerint,
ut rem se cum ipsis habituros promitterent, vix
dubitandum est, quin Hermannii sententia re-
probanda sit. Verba autem Scholiastæ hæc sunt,
ad I, 773 : [113] Αἰσχύλος δ' ἐν Ὑψιπύλῃ ἐν
ὁπλοῖς φησὶν αὐτὰς ἐπελθούσας χειμαζομένοις τοῖς
Ἀργοναύταις, μέχρις οὗ ὄρκον ἔλαβον παρ' αὐτῶν
ἀποδοῖν μὴ γένοιθαι αὐταῖς. Ex quibus præterea
colligas chorum ex his Lemniis mulieribus esse
compositum. Quo etiam ducit nomen *Λήκνιοι*
in indice Robertelliano, quod *Λήμνιοι* corrigi
possit. Fortasse huic tragœdiæ versus est vin-
dicandus, qui inter incerta fragmenta Æschyli
relatus est ex Philone Jud. p. 886, D : Ἀγαμαι
καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν οἱ σύμπαν ἀπέφηναν ἐλεύθερον
τὸ πλήρωμα, μηδένα μήτε τῆς ἰδίας ἀναγκῆς ὑπε-
ρεσίας προσέμενοι δοῦλον, ἀδελφὸν ἐλευθερίας λει-
τουργίαν ἐν τῷ τότε ἀσπασαμένων, εἰ δὲ καὶ ποιηταῖς
προσέχειν δοιοῖν. Διὰ τί οὐ μέλλομεν; παιδεύται γὰρ
οὗτοί γε τοῦ σύμπαντος βίου, καθάπερ ἰδίᾳ γονεῖς
παιδὸς καὶ οὗτοι τὰς πόλεις δημοσίᾳ σωφρονίζουσιν.
οὐ δὲ ἀργοναυαρχοῦντος Ἰάσονος ἐπέτρεπεν ἐπιβαίνειν

οἰκέταις μεμοιραμένη καὶ ψυχῆς καὶ λογισμοῦ φύσις
οὐσα φιλελεύθερος· ὅθεν καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐπ' αὐτοῖς
εἶπε·

[114] Ποῦ δ' ἐστὶν Ἀργεὺς ἱερὸν, αὐδάσον, ξύλον;

Hæc fortasse Hypsipyle, quæ, postquam Argus adventus ei est nunciatus, ipsa prodiit, ut quid rei esset exploraret. Aliter Butlerus explicuit, qui αὐδάσον scripsit, ut esset sententia: Ubi est Argus sacrum locuturum lignum? quod videlicet Argo facultate dicendi prædita fuit. Comparavit præterea quæ sunt apud Hyginum Astron. II, 37: «Homerus hunc eundem locum (Pagasas) in Thessaliæ sinibus esse demonstrat; Æschylus autem, ut nonnulli aiunt, a Minerva quandam materiam loquentem eodem esse conjunctam.»

CABIRI.

Tertiam fabulam nomen a choro, qui ex Cabiris, diis Lemniis, compositus fuisse dicitur, accepisse valde est credibile, præsertim quum et fragmenta, quæ sunt perpauca, et commemoratio fabulæ apud scriptores veteres consentiant. Verum non satis certo dici potest, utrum trægedia fuerit an fabula Satyrica. Profectio Argonautarum ex Lemno insula, quo appulerant, in illa fabula explicata est inter convivia et computationes summamque lætitiā et licentiam. Singulos heroas ab Æschylo Colchos proficiscentes nominatos esse prodit Scholiasta Pindari Pyth. IV, 303, p. 361 Bæckh.: [115] Πάντας Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Λημνιάσι τῷ δράματι καταλίγει τοὺς εἰς τὸ Ἀργεῖον ἐλθόντας σκάφος, καὶ Αἰσχύλος Καβείροις (codd. κιθάραις). Quo satis apparet heroas in choro non esse introductos. Institutis conviviis Cabiri tantum vini se bibituros minitantur, ut etiam acetum defuturum sit, ut refert Plutarchus in Symp. probl. p. 63a, F: [116] Καὶ εἰ τις ἀντιστρέφας αἰτιῶτο τοὺς Αἰσχύλου Καβείρους «ὄξους σπανίζειν δῶμα» ποιήσαντας, ὥσπερ αὐτοὶ παίζοντες ἠπεόλησαν. Huc est etiam referendum fragmentum in Bekkeri Anecdotis p. 115, 3: «Ἵδρηροὺς πίθους καὶ οἰνηροὺς.» Αἰσχύλος καβείροις. Ita codex. Versus unde hæc petita servavit Pollux VI, 23:

[117] Μηδὲ χρωσσοὺς
μήτ' οἰνηροὺς μήθ' ὕδατηροὺς

114.

Ubi est Argus sacrum lignum? dic.

117.

Neque situlas

λείπειν ἀφνεοῖσι δόμοισι.

Deinde inter gaudia et jocos aliquis cavillatur, se nolle alium, quocum colloquitur, itineris sui ducem facere (apud Athenæum IX, p. 373, D):

[118] Ὅρνιθα δ' οὐ ποιῶ σε τῆς ἐμῆς ὁδοῦ.

Ebrios postremo fuisse Argonautas idem Athenæus X, p. 428, F, refert: [119] Καὶ τὸν Αἰσχύλον ἐγὼ φαίην ἂν τοῦτο διαμαρτάνειν· πρῶτος γὰρ ἐκείνος καὶ οὐχ ὡς ἐνιοὶ φασιν Εὐριπίδης παρήγαγε τὴν τῶν μεθύνωντων ὅψιν· ἐν γὰρ τοῖς Καβείροις εἰσάγει τοὺς περὶ τὸν Ἰάσονα μεθύοντας. Quod si quis ex his rebus conjecturam facere velit, initiationem festi, quod Lemnio vino in honorem Bacchi fortasse cum Cabiris conjuncti celebrabatur, ab Argonautis, antequam proficiscerentur, factam esse conjiciat.

GLAUCUS MARINUS.

Conjuximus cum Iasonea Glaucum Marinum non aliquod antiquitatis indicium, sed similitudinem aliquam historiæ secuti, quæ est ejusmodi, ut facile fabula huc referri possit. Fuit enim Pontius ille Glaucus a Lemno insula non alienus, commodeque poeta in hac fabula Argonautarum fata longumque iter, quo variis casibus in diversas terrarum regiones ablati tantum erraverint, ut etiam in Siciliam pervenirent, explicare potuit.

Glaucus Marinus fueritne trægedia an fabula Satyrica non satis constat, quamquam Scholiasta Theocriti ad IV, 62: [120] Τοὺς Σατύρους, inquit, ἀκρατεῖς οἱ πλείονές φασιν, ὡς καὶ τοὺς Σκυλλήνοὺς καὶ Πᾶνας, ὡς Αἰσχύλος μὲν ἐν Γλαύκῳ, Σοφοκλῆς δὲ Ἀνδρομέδῃ. Hermannus fabulam Satyricam fuisse putat, Welckerus trægediam; uterque in Siciliam translata credidit, ita tamen ut Welckerus Glaucum in Græciam reversum narrare censeat, quæ in longo itinere maritimo viderit. Ac videtur Glaucus ipse introductus fuisse, si quidem fuerunt qui postea ejus similitudinem imitando expresserunt. Quæ de re videnda sunt quæ apud Velleium perscripta exstant II, 83, 2. Ruhnkenius infelicem amorem, quo Glaucus Scyllam deperisse (Ovid. Met. XIII, 904) narratur, descriptum, Hermannus illum Oresti vaticinatum esse, Welckerus cladem Himmerensem Karthaginensium in fabula exposi-

neque vinaria neque hydrias
relinquere beatis domibus.

118.

Avem auguralem ego non te faciam itineris mei.

tam et explicatam putavit. Sed alio loco plura diximus de Welckeri sententia, quæ est ejusmodi ut defendi nequeat. Ruhnkenii sententiam Hermannus improbavit, qui deinde ostendit pleraque fragmenta convenire cum Hercule, qui bubus Geryonis abactis in Siciliam appulisset thermasque complures ibi instituisset. Alia tamen cum iis, quæ de Hercule narrantur, conciliari posse negat; quare videndum ait, ne non Hercules sed Orestes sit is, cui fata canentem Glaucum poeta introduxerit. In hunc enim haud difficilior quam in Herculem fragmenta, quæ attulimus, quadrant. Scriptor de inventione bucolicorum Theocrito præmitti solitus: 'Ὁρέστη γὰρ ἐκχομίζοντι τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ξόανον ἐκ Ταύρων τῆς Σαυθίας χρησμός ἐξέπεσεν, ἐν ἐπτά ποταμοῖς ἐκ μιᾶς πηγῆς ῥέουσιν ἀπολούσασθαι· ὃ δὲ πορευθεὶς εἰς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας τὸ ἄγος ἀπενίψατο ἐν τοῖς λεγομένοις διαχώροις ποταμοῖς· ἔπειτα εἰς Τυνδαρίδα Σικελίας ἦλθεν. Quæ quamvis speciosa sint, tamen non intelligitur, cur Glaucus potissimum Orestis oracula ediderit. Quæ si ille nescio quo in loco acceperit (in Sicilia enim non accepit), ab aliis multis potuit accipere. Contra Pausanias IX, 22, 6 hæc scripsit: [121] Τούτων τε δὴ ἐστὶ τῇ Ἀνθηδόνι μνήματα καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καλούμενον Γλαύκου πῆδημα· εἶναι δὲ αὐτὸν ἀλιέα, καὶ ἐπὶ τῆς πόας ἔφαγε, δαίμονα ἐν θαλάσῃ γενέσθαι καὶ ἀνθρώποις τὰ ἐσόμενα ἐς τὸδε προλέγειν οἷ τε ἄλλοι πιστὰ ῥηγνται καὶ οἱ τὴν θάλασσαν πλέοντες πλείστα ἀνθρώπων ἐς τὴν Γλαύκου μαντικὴν κατὰ ἔτος ἕκαστον λέγουσι. Πινδάρῳ καὶ Αἰσχύλῳ πυνθανομένοις παρὰ Ἀνθηδονίων τῷ μὲν οὐκ ἐπὶ πολὺ ἦλθεν ᾗσαι τὰ ἐς Γλαῦκον, Αἰσχύλῳ δὲ καὶ ἐς ποίησιν δράματος ἐξήρχεσιν. Deinde apud Scholiastam Pindari Pyth. I, 152: Ἰμέρας ποταμὸς Σικελίας, περὶ οὗ καὶ Αἰσχύλος φησὶν ἐν Γλαύκῳ.

[122] Καλοῖσι λουτροῖς ἐκλειουμένος δέμας
εἰς ὑψίκρημον Ἰμέραν ἀφικόμην.

(Sic Heynius: codd. ἐκλειουμαι et Ἰμέραν δ' ἀφ.) Quibus quum fere concinant fragmenta, profectioes marinas descriptas esse, quum ex multis scriptoribus, Apollonio Rhodio I, 1310 seqq., Diodoro S. IV, 48, Philostrato Imag. 2, 15, appareat Glaucum Herculi inter Argonautas Colchos petenti vaticinatum esse, tum Glaucus ferrumi-

nationis inventor neque a Lemno insula neque ab Argonautis alienus fuerit, valde credibilis est, quamquam hariolationis non immunis, sententia, Glaucum aliquid de profectioe Argonautarum exposuisse, qui ad easdem oras appulisse dicuntur, quæ in fragmentis commemorantur. Accedit quod, ut videtur, postrema Iasonæ fabula Argonautarum profectio ultimo loco exposita est. Quocirca Glaucus commode eam fabulam, ut ad finem justum perduceretur, excēpit. De Glauci autem itineribus est ap. Scholiastam Platonis in Remp. p. 611: Ὦν Ἰλαῦκόν φασιν Σισύφου καὶ Μερόπης εἶναι υἱόν, γενέσθαι δὲ θαλάττιον δαίμονα· οὗτος γὰρ περιτυχὼν τῇ ἀθανάτῳ πηγῇ καὶ κατελθὼν εἰς αὐτὴν ἀθανασίας ἔτυχε, μὴ δυνηθεὶς δὲ ταύτην τισὶν ἐπιδιδῆαι, εἰς θάλασσαν ἐβρίχη· καὶ περιεῖσι τοὺς αἰγιαλοὺς πάντας καὶ τὰς νήσους ἅπας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἅμα τοῖς κήτεσι. Μαντεύεται δὲ πάντα τὰ φαῦλα. Hæc postrema procul dubio recentioris temporis opinio fuit.

Quod autem ad fabulam ipsam attinet, omnis argumenti conformatio ac dispositio ignoratur, neque quidquam de choro neque de ceteris personis dici potest. Welckerus quidem Glaucum a cetis circumdatum a poeta introductum fuisse putavit; id quod Hermannus omni jure improbavit.

Glaucus igitur e mari emergens in scena apparuit, ut ait Grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 5, 21:

[123] Ἀνθρωποειδὲς θηρίον
ὑδατι συζῶν,

ἐπὶ τοῦ Γλαύκου ἀναφανέντος ἐκ τῆς θαλάσσης. Αἰσχύλος. Deinde videtur fata sua exposuisse, quomodo immortalis deusque marinus factus sit. Quum enim piscem vidisset, qui captus gustata herba revixisset vivusque (Bekk. Anecd. p. 347, 24),

[124] Ὁ τὴν αἰζῶν ἄφθιτον πόαν φαγὼν,
in mare desiluisset, exemplum secutus est Glaucus, referens (ibid. 29),

[125] Καὶ γεύομαί πως τῆς αἰζῶν πόας.

Qualis forma exterior Glauci fuerit, versu describitur in Etymologico M. p. 250, 4:

121.

Pulchris lavacris lotus corpus
Himeram in altis sitam rupibus perveni.

123.

Homini simile anima,

in aqua vivens.

124.

Qui sempiterna immortalis herba pastus est.

125.

Et gusto sempiternam herbam.

[126] Δαῦλος δ' ὑπήνη καὶ γενειάδος πυθμὴν.

Δαῦλον γὰρ τὸ δασύ. Primis verbis utitur Eustathius p. 274, 24, ex quo accessit δ'. Pausanias X, 4, 5 : Καλεῖσθαι τὰ δασέα ὑπὸ τῶν παλαιῶν δαῦλα· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ Αἰσχύλον τοῦ Γλαύκου τοῦ Ἀνθηδονίου γένεια ὑπήντην ὀνομασθῆναι δαῦλον.

Deinde profectiones describens exponit quomodo transierit (apud Strabonem X, p. 447),

[127] Εὐβοῖδα καμπὴν ἀμφὶ Κηναίου Διὸς
ἀκτὴν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου Λίχα.

Si Lichæ sepulcrum memoratur, id est ejusmodi, ut locus, non tempus, significetur. Hujusmodi anachronismi non raro reperiuntur apud veteres scriptores; Hermanno tamen satis grave argumentum visum est, ut Orestis potius quam Herculi oracula assignanda viderentur. Accedit quod satis constat Herculem dereliquisse Argonautas. Et quis dixerit, quando Argonautæ illuc accesserint? Ex eodem loco sumptus est versus in Vita Arati servatus (Petav. Uranolog. p. 269, A, vel edit. Buhl. II, p. 430) : Εἰσι δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθῆναι Διάδες, ὧν μένηται ἐν Γλαύκῳ Ποντίῳ Αἰσχύλος.

[128] Κᾶπειτ' Ἀθήνας Διάδας παρεκπερῶν.

Deinde Himeram pervenit (loco supra citato) :

Καλοῖσι λουτροῖς ἐκλελυμένος δέμας
εἰς ὑψίκρημον ἡμέραν ἀφικόμην.

Videtur Thermas haud procul ab Himera sitas intelligere. Eodem fortasse referendus versus apud Pollucem VII, 167, qui sic scribit : Αἰσχύλος δ' ἂν εἰκοί τὰ βαλανεῖα λουτήρια λέγειν.

[129] Λοῦταί γε μὲν δὴ λουτρὸν αὐτὸ δεύτερον·
(sic codex Falckenb.; vulgo læsa mensura γε μὴν λουτήριον) et quod paullo post legitur:

Ἄλλ' ἐκ μεγίστων εὐμαρῶς λουτηρίων.

Adventum in Italiam indicat alius locus apud Strabonem, qui VI, p. 258 hæc scripsit : [130] Ὀνομάσθη δὲ Ῥήγιον, εἶθ' ὥς φησιν Αἰσχύλος διὰ τὸ συμβᾶν πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ

τῆς ἡπείρου τὴν Σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν ἄλλοι τε καὶ αὐτὸς εἶρηκεν.

Ἀφ' οὗ δὴ Ῥήγιον καλεῖσθαι.

Quibus adde Hesychium : [131] « Σιφίρου λιμὴν, » Αἰσχύλος Γλαύκῳ Ποντιῷ (Ποντίῳ Hermannus), ὁ πορθμός· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ περὶ Ῥήγιον ὤρειων. Quibus verbis nihil corruptius; verum nulla emendatio satisfacit. Denique ex hac fabula Athenæus assert, III, p. 87, A : Ἀρσενικῶς

[132] Κόγχοι, μύες κώστρεα.

TOΞOTIΔΕΣ, JACULATRICES.

Welckerus Jaculatrices, quæ tragœdia Æschyli fuit, Amazones fuisse putavit, ideoque Æthiopi, quam ex tribus tragœdiis *Penthesilea* sive *Jaculatricibus*, *Memnone* sive *Psychostasia*, et *Nereidibus* compositam fuisse docuit, non dubitavit adscribere. Proclus enim hæc habet in Excerptis Chrestomathiæ (p. 583, a, editionis Paris. Homeri) : Ἀμαζῶν Πενθεσίλεια παρὰ γίνε-ται Τρῳαί συμμαχοῦσα, Ἀρεῶς μὲν θυγάτηρ, Θρᾷσσα δὲ γένος, καὶ κτείνει αὐτὴν ἀριστεύουσαν Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ Τρῳεῖς αὐτὴν θάπτουσι καὶ Ἀχιλλεύς Θερσίτην ἀναιρεῖ λοιδορηθεὶς πρὸς αὐτοῦ καὶ ὀνειδισθεὶς τὸν ἐπὶ τῇ Πενθεσίλειᾳ λεγόμενον ἔρωτα. Καὶ ἐκ τούτου στάσις γίγνεται τοῖς Ἀχαιοῖς περὶ τοῦ Θερσίτου φόνου. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀχιλλεύς εἰς Λέσβον πλεῖ καὶ θύσας Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Ἀθηαῖ καθάρεται τοῦ φόνου ὑπὸ Ὀδυσσεύς. Μένων δὲ ὁ Ἡῶς υἱὸς ἔχων ἑταιροτότευκτον πανοπλίαν παρὰ γίνε-ται τοῖς Τρῳαί βοηθῶν. Καὶ Θέτις τῷ παιδὶ τὰ κατὰ τὸν Μένονα προλέγει, καὶ συμβολῆς γενομένης Ἀντίλοχος ὑπὸ Μένονος ἀναιρεῖται, ἔπειτα Ἀχιλλεύς τὸν Μένονα κτείνει· καὶ τούτῳ μὲν Ἡῶς παρὰ Διὸς αἰτησάμενη ἀθανασίαν δίδωσι, τρεφόμενος δὲ Ἀχιλλεύς τοὺς Τρῳεὺς καὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσπεσὼν ὑπὸ Πάριδος ἀναιρεῖται καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ περὶ τοῦ πτώματος γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης, Αἴας ἀνελόμενος ἐπὶ τὰς ναῦς κομίζει Ὀδυσσεύς ἀπομαχομένου τοῖς Τρῳαῖν. Ἐπειτα Ἀντίλοχόν τε θάπτουσι καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλεύς προτίθενται. Καὶ Θέτις ἀφικομένη σὺν Μούσαις καὶ ταῖς ἀδελφαῖς θρηνεῖ τὸν παῖδα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκ τῆς

126.

Hirsuta barba et genarum fundamen.

127.

Euboidem flexionem circa Cenæi Jovis
littus, ad ipsum sepulcrum infelicis Lichæ.

128.

Deinde Athenas Diadas præteriens.

129.

Lavatur saltem illo lavacro iterum.

Sed ex maximis facile lavacris.

130.

Rhegium Æschylus dicit appellatum esse quasi a *frangendo* (βρῆναι), quia ibi per terræ motus Sicilia a continente fuerit abrupta :

Inde vero Rhegium accepit nomen.

132.

Conchæ, mures et ostrea.

πυρρε ἡ Θέτις ἀναρπάσασα τὸν παῖδα εἰς τὴν Λευκὴν νῆσον διακομίζει. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τὸν τάφον χώσαντες ἄγωνα τιθεῖσι καὶ περὶ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων Ὀδυσσεὶ καὶ Αἴαντι στάσις ἐμπίπτει.

Ex his Welckerus trilogiam composuit, cujus primam tragœdiam Penthesileæ res gestas mortemque continuisse vult, chorum ex ejus comitibus ait compositum. In secunda Memnonem affirmat ab Achille occisum, in tertia Achillem a Paride et Apolline. At fragmenta, quæ ex prima tragœdia supersunt, cui nomen Τοξότιδες fuit, id quod exstat etiam in catalogo tragœdiarum, Welckeri sententiam minime confirmant, eamque, jam scriptis insequentibus, vidi ab auctore esse relictam. Inter quæ quum unum sit, quod perspicue res Actæonis attingat, dubitari non potest, quin Actæon is fuerit, cujus fata in Τοξότις exposita fuerint. Quæ si vera est sententia, tutius jam licet conjicere jaculatrices nymphas fuisse quæ Dianam venatum exeuntem sequebantur. Quas quia Æschylus arcubus sagittisque instructas introduxit chorumque ex iis constare voluit, tragœdiam ex chori vestitu et ornatu Jaculatrices nominavit.

Actæon Aristei et Autonœ filius fuit, Cadmi nepos, Chironis prudentia in venando eruditus. Adultus venationi omnium maxime indulgebat, neque ullus dies præterit, quo animum venando non oblectarit. Aliquando tamen labore persequendi longoque cursu fatigatus antrum quærebat, in quo fessa membra relevaret. Atque ita accidit, ut Diana, quæ item venata erat in Gargithie monte, in quo fons Parthenius fuit, in idem antrum antea jam se recepisset, et ut recrearet fessa membra, vestibus depositis, in profluente fonte nymphis circumstantibus lavaretur. Huc quum pervenisset Actæon, deam lavantem conspexit gloriatusque est, quod eam solus nudam vidisset. Qua re indignata dea Actæonem superinfusa aqua in cervum convertit canibusque rabie injecta, ut dominum sub cervi forma latentem non cognoscerent, dilacerandum objecit. Fabula ab aliis aliter narratur. Quocirca, quomodo eam Æschylus explicarit, hodie prorsus ignoratur. Sunt enim fragmenta pauciora

quam ut ex iis aliquid certi expiscari possimus. Quocirca ad conjecturas confugiendum est.

Videtur igitur Actæon ad antrum devenisse ibique nymphas conspexisse. Id fortasse indicatur verbis, quæ et Hesychius et Pollux VII, 51, servarunt: [133] «Πεζοφόροις ζώμασιν,» Αἰσχύλος Τοξότισιν, ὅσπερ πέζαν ἔχόντων τῶν χιτῶνων· τινὲς δὲ ποδήρεσι.

Deinde mirabundus Actæon instituto colloquio, quod quum viderentur virgines, non essent tales, quales virgines esse deceret, ait (apud Antigonom Caryst. Hist. mirab. c. 127, p. 174, πρὸς τὰς παρθένους ἐν ταῖς Τοξότισι):

[134] Κάτω γὰρ ἀγναῖς παρθένους γαμηλίων
λέκτρων ἀγεύστοις βλεμμάτων ῥέπει βολή·
καὶ διαλιπὼν προσέθηκεν,

Νέας γυναικὸς οὐ με μὴ λάθῃ φλέγων
ὀφθαλμὸς, ἥτις ἀνδρὸς ἡ γεγευμένη·
ἔχω δὲ τούτων θυμὸν ἱππογνώμονα.

(Priores vv. valde depravati ap. Antig. leguntur, Τοξότισιν ἄδων ταῖς ἀγν. π. γ. λ. αστεὶ μὴ βλ. ῥεπιβουλή. V. 3 verba νέας γυν. præbuit Plutarchus hoc et sequenti versu sine nomine fabulæ usus Moral. p. 81, D et p. 767, F. V. 5 cod. ἔχων δὲ... Hinc sumpsit θυμὸν ἱππ. Etymologus M. p. 209, 48; 474, 45.) At Actæon fata sequebatur sua; quæ quum a nuncio referrentur, hic conquestus esse videtur, quod interierit, qui non unquam inanis a venatione redierit. Hoc proditur duobus versibus, qui leguntur in Bekkeri Anecdotis p. 351, 4, ex Phrynicho: ... ἐπὶ Ἀκταίωνος·

[135] Οὐπω τις Ἀκταίων' ἄθροος ἡμέρα
κενὸν πόνου πλουτοῦντ' ἐπεμψεν εἰς δόμους.

Accuratius, quomodo interierit, nuncius alio versu exposuit, quem servavit Scholiasta ad Hom. Iliad. I, 593: 'Ο δὲ Αἰσχύλος ἐπὶ τοῦ διαφθεῖρειν ψιλῶς τέταρτε (verbum ἀμαθύνειν) περὶ τοῦ Ἀκταίωνος λέγων·

[136] Κύνες διημάθουνον ἄνδρα δεσπότην.

Præterea apud Pollucem, V, 47 hæc leguntur:

[137] Τὰ μὲν ἐξ τῶν Ἀκταίωνος κυνῶν ὀνόματα κατὰ τὴν Αἰσχύλου δόξαν Κόραξ, Ἄρπυια, Χάρων, Λυκίτης.

133.

Tunicæ cum institis vel ad pedes demissæ.

134.

Deorsum enim castis virginibus genitalium lectorum inexpertis luminum vergit acies.

Et paucis interjectis addit:

Novæ nuptæ non me fugiat ardens
oculus, quæ virum experta sit:

ÆSCHYLUS.

habeo harum rerum gnarum oculum.

135.

Nondum Actæontem ullus dies venationis expers inanem laboris divitem domum remisit.

136.

Canes abolerunt virum dominum.

137.

Nomina canum Actæonis apud Æschylum: Corax, Harpyia, Charon Lycitas.

Quæ incertum est an ad tragœdiam referenda sint.

Mystica Æschylum in hac tragœdia evulgasse Eustratius ad Aristot. Ethic. III, 1, p. 40, a, tradit.

ÆTHIOPIS.

Æthiopidis nomen a Welckero pluribus fabulis datum est, *Jaculatricibus*, *Memnoni* sive *Ψυχαστasia* et *Nereidibus*. In quo nonnihil erroris inesse illo loco paullo ante explicavimus, quo de Jaculatricibus egimus; neque est ullo modo credibile Nereides conjungendas esse cum *Ψυχαστasia*. Itaque duo tantummodo nomina remanent, *Memnon* et *Ψυχαστasia*.

Æthiopidis nomen ductum est a Memnone, Æthiopum rege, Auroræ et Tithoni filio, fortissimo Asiæ bellatore, qui quum adversus Europæ populos pugnandum esset, auxilio venit Trojanis omni cum fastu, ostentatione, magnificentia, reliquisque rebus conspicuus, quibus Asiæ gentes simpliciorum Græcorum cultum superabant. Itaque Asiæ Europa, Græci Persis opponuntur, idque fabulis explicare voluit poeta.

Tres viros fama, armis, virtute, bello insignes celebratosque poeta introduxisse videtur, Antilochum, Memnonem, Achillem, duos Græcos, unum barbarum. Verum tam pauca et exigua sunt fragmentorum indicia, ut vix aliquid conjectura de tragœdiarum argumentis consequi possimus. De Memnone tragœdia omnia incerta sunt, ut ne nomen quidem sit extra omnem dubitationem positum. Neque illud memoriæ proditum est præcesseritne Memnon Psychostasian, an hanc ille secutus sit. Verum ex re ipsa intelligitur Memnonis res gestas priores fuisse quam Achillis, illiusque eadem præcessisse interitum Achillis, qui Memnonem occidit. Itaque videtur Memnon, qui Antilochum interfecit, primum locum, Psychostasia, in qua Memnon gladio Achillis cecidit, secundum, et interitus Achillis tertium locum obtinuisse. Quæ si probabiliter disputari possunt, reliqua tamen incerta sunt et perobscura.

Neque dubitari potest, quin Memnon in illa fabula, quæ ab eo nomen accepit, in conspectum auditorum processerit. Si autem introductus est, omni illo ornatu indutus esse debuit, quem Ari-

stophanes in *Ranis* v. 961 descripsit. Ac primum videtur in tragœdia annunciatus esse; quo facto admiratione afficiuntur omnes, qui de ejus adventu audiunt. Novus est habitus, novus color oris, omnia peregrina et insolita nec Græcis consimilia; neque virilis fortitudo ostenditur, sed fluxa Persarum molities, ita ut non vir venire, sed mulier Æthiops videatur. Itaque quærit aliquis:

[138] Πότερα γυνή τις Αἰθίοψ φανήσεται;

nec minus peregrinam dialectum miratur, qua Memnon utitur, « Αἰθίοπα φωνήν. » Uterque locus est apud Eustathium p. 1484, 47: Αἰθίοπα γοῦν φωνήν Αἰσχύλος λέγει, καὶ Πότερα κτλ. Mox ipse procedit Memnon magna cum ostentatione. Sed antequam cum Antilocho dimicaturus est, genus suum extollens ait (in libello de Nilo, nuper adjecto Athenæi libro sec., p. 165 ed. Dindorf.):

[139] Γένος μὲν αἰνεῖν ἐκμαθὼν ἐπίσταμαι
Αἰθιοπίδος γῆς, ἐνθα Νεῖλος ἐπτάρους
γάνος κυλίνδει πνευμάτων ἐπομβρία,
ἐν δ' ἥλιος πυρῶπὸς ἐκλάμψας χθονὶ
τῆκει πετραίαν γιόνα· πᾶσα δ' εὐθαλῆς
Αἴγυπτος ἀγνοῦ νάματος πληρουμένη
φερέσειον Δῆμητρος ἀντέλλει στάχυν.

Dedimus versus ex Hermannii emendatione. Vulgo v. 2 ἐπτάρρους, Dindorfius Νεῖλος ἐνθ' ἐπτάρρους, v. 3 γαῖαν κυλ., v. 4 ἥλιος ἐν ᾗ πυρ. Mater deinde Memnonis Cissia est, non Aurora, quo magis ortus a Græcis alienus Persicus appareat. Id ex loco apud Strabonem intelligitur, qui XV, p. 728 sic scribit: [140] Λέγονται δὲ καὶ Κίσσιοι εἰ Σούσιοι· φησὶ δὲ καὶ Αἰσχύλος τὴν μητέρα Μένονος Κισσαίαν. Videtur deinde dimicatio insecuta esse. Antilochus occiditur, postquam e conspectu discesserunt. Corpore Antilochi allato Achilles fidum amicum deflet consiliumque ejus ulciscendi capit.

Observat Dübnerus, fortasse quartum alicubi histrionem in Memnone esse locutum. Pollux IV, 110: Εἰ δὲ τέταρτος ὑποκριτὴς τι παραφθέγγετο, τοῦτο παραγορήγημα ἐκαλεῖτο· καὶ πεπερᾶσθαι φασιν αὐτὸ ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου. Quod viri docti retulerunt ad Choephoros (v. Blomfield. præfat.

138.

An mulier aliqua Æthiopica apparebit?

139.

Genus laudare gnarus intelligo
terræ Æthiopicae, ubi Nilus septemfluvius.

laticem volvit ventorum pluviosis imbribus;
ibique sol igneus effulgens terræ
saxosam nivem liquefacit; omnis autem florida
Ægyptus casto latice impleta
almam Cereris spicam procreat.

Agam. p. X, XI); sed optimi codices Pollucis præbent ἐν Μέμνονι, non ἐν Ἀγ. Probabilis est etiam Wellaueri conjectura ad Memnonem referentis hæc Grammatici in Bekk. Anecd. p. 353, 11 : Αἰσχ. Ἀγχιμέμνονι.

Χαλκὸν ἀθέριστον ἀσπίδος. θ' ὑπερτενῆ.

Codex ἀθέριστον. Deinde Boissonadius addidit θ', Blomfield. scripsit ἀσπίδων.

PSYCHOSTASIA.

Altera dimicatio inter Achillem et Memnonem secunda tragœdia continebatur, quæ *Psychostasia* vocata est. Fuit autem, ut videtur, duplex certamen, alterum cæleste duarum dearum Auroræ vel Cissiae, quæ Memnonem peperit, et Thetidis. Itaque etiam scena duplex fuerit necesse est, cujus in superiore parte, quod theologi dictum est, Jupiter apparuit cum iis, qui eum sequebantur. Inter quos etiam matres fuerunt duorum bellatorum. Altera scena logium fuit, in quo ii spectati sunt, qui ad deorum majestatem adspirare non potuerunt. Rem explicavit Julius Pollux, qui IV, 130 sic scripsit: [141] Ἀπὸ δὲ τοῦ θεολογίου ὄντος ὑπὲρ τὴν σκηνὴν ἐν ὕψει ἐπιφαίνονται θεοί, ὡς ὁ Ζεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐν Ψυχαστασίᾳ. Ἡ δὲ γέρανος μηχανήματι τι ἐστὶν ἐκ μετεώρου καταφερόμενον ἐξ' ἀρπαγῇ σώματος, ᾧ κέχρηται ἡ Ἥως ἀρπάζουσα τὸ σῶμα τοῦ Μέμνονος. Conf. Pausan. V, 22, 2. Et Plutarchus Thetidem Auroramque nominat, quæ Jovem sint comitatæ. In quo mireris Plutarchum, qui Auroram nominet, quum ex Strabonis loco, quem supra attulimus, satis constet, Æschylum matrem Memnonis Cissiam vocasse. Idem tamen est etiam apud Pollucem l. c., si nostra fabula intelligitur, ut videtur intelligenda. Quocirca Cissia tantum aliud nomen habendum est.

Quis dubitet, quin si minus Memnon, qui ex prima tragœdia notus fuit spectatoribus, at Achilles tamen in scena ante auditorum oculos apparuerit? Necesse erat enim ostendi bellatorem, quem poeta laudibus in cælum efferre voluit. Quocirca initio in conspectum venisse censeas, ut quod haberet in animo consilium, indicaret, ad pugnam se armaret, proficisceretur. De choro nihil constat, nisi forte Achilles comites fuerunt ii, qui eum constituerunt. Sed hujus rei nullum testimonium ex veteribus citari potest. Reliqua Æschylus ex Homero expressit, apud quem hæc sunt (Iliad. Θ, 69):

Καὶ τότε δὴ γρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,

Τρώων ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
ἔλαε δὲ μέσσα λαβὼν, ῥέπει δ' αἰσιμον ἥμαρ Ἀχαιῶν.

Et Plutarchus De audiendis poetis p. 16, F, 18, A, hæc scribit: [142] Οἷον ἐπὶ τοῦ Διὸς εἰρηκότος Ὀμήρου (Iliad. Φ, 209),

Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο
τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἑκτορος ἱπποδάμοιο.
ἔλαε δὲ μέσσα λαβὼν, ῥέπει δ' Ἑκτορος αἰσιμον ἥμαρ.
ῥῆχτο δ' εἰς Αἴδαο, λίπεν δὲ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων,

τραγωδίαν δὲ Αἰσχύλος ἔλην τῷ μύθῳ περιέθηκεν ἐπιγράψας Ψυχαστασίαν καὶ παραστήσας ταῖς πλάστιγξι τοῦ Διὸς ἔνθεν μὲν τὴν Θέτιν, ἔνθεν δὲ τὴν Ἥω, δεομένης ὑπὲρ τῶν υἱῶν μαχομένων. Eadem fere retulit Scholiastes ad Iliad. Θ, 69. Paulo aliter Eustathius p. 699, 30 : Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι Αἰσχύλος ἐνταῦθα κῆρας οὐ τὰς εἰς θάνατον μοίρας, ἀλλὰ ψυχὰς νοήσας ἐποίησεν αὐτὸς Ψυχαστασίαν, ἐν ᾗ ὁ Ζεὺς ἰσθῆσιν ἐν ζύγῳ τὴν τοῦ Μέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ψυχὴν. Neque diversa sunt, quæ habet idem p. 1266, 37 : Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ἐκ τούτου τοῦ χωρίου πεπλάσθαι, ὡς καὶ αὐτὸ προειρηλώθη, τὴν Ψυχαστασίαν τῷ Αἰσχύλῳ, κῆρε νοήσαντι τὰς ψυχὰς, ὡς καθόλου τοῦ Διὸς ψυχὰς ἰσθῶντος. Cf. Schol. ad Hom. Iliad. Θ, 70. Diverso loco deus hominesque fuisse prodit locus Pausaniæ V, 22, 2.

Ex his igitur consequitur deas adstitisse ad solium Jovis supplicantes utramque pro suo filio, dum Achilles et Memnon extra scenam pugnabant. Hæc ita consuetudo Græcorum postulabat, ut quæ essent horridiora et immaniora, e conspectu removerentur; neque voluerunt plures personas colloqui quam tres. Mirum autem fuisset legibusque Græcæ tragœdiæ contrarium, si mutæ fuissent deæ ad Jovis solium, dum utraque ab hoc filii incolumitatem et victoriam petiit. Trutinam aut Jupiter ipse tenuit aut, ut est in antiqua pictura, Mercurius. Memnonis autem lanx una cum anima ejus interitum continebat. Ita credibile est discrimine vix per trutinam manifestato Memnonis occisi corpus allatum esse, postquam Jupiter cum Thetide ceterisque, qui cum eo erant, de scena discesserat. Sequitur igitur lamentatio Auroræ, quæ primum deflet defletumque et jam rogo impositum per aerem aufert, ut est apud Pollucem IV, 130. Quo referendum videtur fragmentum, apud Hesychium: [143] « Αὐριβάτας. Αἰσχύλος τὸ αὐρι ἐπὶ τοῦ ταχέως τίθῃσι· καὶ ὁ αὐτὸς Ψυχαστασίᾳ οὕτως φησὶ τὸ ὄνομα ταχυθήμων (sic Salmas. Codex ταχυθήμων). Idem verbum Grammaticus explicavit in Bekkeri Anecdosis p. 464, 9 : Αὐριβάτον· τὸ αὐρι τιθέασιν ἐπὶ τοῦ ταχέως καὶ τάχα, οὐκ ἀπὸ τῆς αὔρας, ἀλλὰ κατὰ τινὰ βαρβαρικὴν λέξιν· τάχα δὲ καὶ

ἀπὸ τοῦ αὐρίου. Incerta et obscura alia duo fragmenta sunt, prius apud Hesychium [144], Ἀνηχίδωτοι » (sic recte Grammat. Bekk. An. p. 402, 25; cod. Hes. ἀνηχίδωτοι), ἄνευ ἀκίδος. Αἰσχύλος Ψυχαστάς, alterum apud Aristoph. Ran. v. 928, ubi [144] » γρυπαίτους χαλκηλάτους » Welckerus ad scutum Memnonis pertinere putavit.

Sequebatur ex Hermannii sententia tertia tragœdia, cujus neque fragmentum neque nomen servatum est. Versata autem esse in obitu Achillis videtur. Fuerunt qui hoc argumentum in Nereidibus expositum putarent. Adscripsimus tamen hanc tragœdiam multis iisque bonis auctoribus illi trilogiæ, quæ Myrmidones tragœdiasque cum his conjunctas continebat.

Sunt tamen indicia quædam, quæ vix ullam relinquunt dubitationem, quia ab Æschylo etiam Achillis fata sint exposita. Ita enim tantummodo transacta sunt quæ inter se copulata unum argumentum efficiebant.

Apollo enim Achilli ob cædem Memnonis et Hectoris succensens pœnam vult exigere non ignorante Thetide matre, quæ, id ne faceret, eum in aliam mentem traducere voluit. Sed instabant fata Achilli occiso Hectore. Verum non curat ille victoria ferocior factus, quid sibi immineat. Postulat in matrimonium Polyxenam, Priami filiam. Et illa ei spondetur, sed dum fiunt sacra ad aram, Achilles in eadem ara perfidia Paridis ab Apolline adjuti sagitta transfigitur. Mater rite defletum in Leucam insulam aufert. Fortasse huc referendi sunt versus, qui apud Platonem De rep. II, p. 383, A, leguntur, nisi rectius ad Ὀπλων κρίσιν retuleris: Οὐδ' Αἰσχύλου (τοῦτο ἐπινεσόμεθα), εἴταν φῇ ἡ Θέτις τὸν Ἀπόλλω ἐν τοῖς αὐτῆς γάμοις ἔδοντα

[145] ἐνδατεῖσθαι τὰς ἐὰς εὐπαιδίας
νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακράωνας βίους,
ζύμπαντά τ' εἰπὼν θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
παιῶν' ἐπευφρήμησεν εὐθυμῶν ἐμέ·
καὶ γὰρ τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
ἡλπιζον εἶναι μαντικῇ βρύον τέχνη·
ὁ δ' αὐτὸς ὕμνων, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρὼν,
αὐτὸς τὰδ' εἰπὼν, αὐτὸς ἐστὶν ὁ χτανὼν
τὸν παιῖδα τὸν ἐμόν.

Non opus est scribere τὰς ἐμὰς εὐπαιδίας, quia

Thetis contemptim eas commemorat, quæ Apollo ei attribuerat. Vide paulo post *Armorum iudicium*.

TRAGOEDIÆ FATA AJACIS

TEUCRI COMPLEXÆ.

Achille viro inter Græcos fortissimo dolo Apollinis interempto arma remanserunt, quæ Ajax una cum corpore, antequam Ulixes accedere potuit, qui ignavia motus certamini se subtraxit, ex prælio retulerat. Ea Thetis mater accepit præmiumque illi proposuit qui post Achillem inter Græcos esset fortissimus, ut hic accepto beneficio Achillem ulcisci posset. Varia tamen memoria antiquitatis est de iudicio, quod deinde insectum est. Atque Arctinus quidem, quem Proclus in Æthiopide etiam armorum iudicium exposuisse tradidit, ab Agamemnone captivos Trojanos, quos quam justissime et verissime iudicare posse existimavit, interrogatos esse ait, a quoniam sibi quam plurima mala inflictæ esse putarent. Quibus respondentibus, Ab Ulixæ, Agamemnonem non dubitasse, quin huic adjudicanda arma essent. Alia habet Parvæ Iliadis scriptor, qui Nestorem, Græcis de armis disceptantibus suasisse tradit, ut aliquos ad mœnia Trojæ mitterent auscultatum, quid Trojani ipsi et de Ulixæ et de Ajace iudicarent. Atque id factum esse a Græcis ait. Quum igitur legati mœnia subiissent, puellas inter ipsas disceptantes audivisse, uter fortior esset, Ulixes an Ajax; inter has unam dixisse multo fortiozem esse Ajacem, qui ex prælio Achillem cum armis retulisset, id quod Ulixes facere recusavisset; deinde respondisse alteram, id recte iudicatum esse sibi non videri, quia etiam mulier onus ferret, si id ei a viro esset impositum (Schol. Aristoph. ad Eq. 1051). Alia narrat Ovidius in Metamorph. XIII. Quarum narrationum nullam Æschylus secutus est, sed ita disposuit argumentum, ut a superioribus, qui ad Homerum proxime accedebant, acceperat; id quod postea satis manifesto a nobis exponetur. Fuerunt autem tres tragœdiæ, quibus historiam consummavit, quarum prima fuit Ὀπλων κρίσις, altera *Thraces*, tertia *Salaminiæ*.

145.

Apollo : dividere se suam progeniei felicitatem, morbis intactam longævamque vitam. Et quum omnia cecinit, diis amicam sortem meam carmine extulit me (*Thetidem*) exhilarans,

et ego Phœbi divinum os veridicum fore sperabam vaticinandi arte excellens. [vivio, Ille vero ipse qui cecinit, qui ipse adfuit in con- qui ipse hæc dixit, ipse ille est qui interfecit filium meum.

ARMORUM JUDICIUM.

Congregatis Græcorum ducibus, ut de Achillis armis, cui ea tradenda essent, judicaretur, Thetis cum Nereidibus, quæ arma afferebant, in medium processisse videtur. Utrum Nereides chorum constituerint, an ex aliis compositus fuerit personis, incertum est. Si autem hæc judicabant, id quod vix est addubitandum, credibile non est chorum ex iis constitisse, quemadmodum etiam in Eumenidibus iudices a choro distinguuntur. De Nereidibus autem hæc scribit Scholiastes ad Arist. Acharn. 848, ὁ στίχος ἀπὸ δράματος Αἰσχύλου Ὁπλῶν κρίσεως ἐπιγεγραμμένου, ἐν ᾧ ἐπικαλεῖται τὰς Νηρείδας τις ἐξελεύσας κρίναι πρὸς τὴν Θέτιν λέγων·

[146] Δέσποινα πεντήκοντα Νηρήδων χορῶν.

(Sic Bentleius; vulgo legitur Νηρ. χορόν.) Ex quibus colligitur advocatas esse Nereides ab aliquo, ut judicarent. Non adfuerunt igitur initio. Quocirca ex Græcis potius chorum compositum fuisse credas. Deinde perspicue apparet etiam Thetidem inter personas tragædiæ fuisse. Absurdum autem esset, si Thetis regina chori quinquaginta Nereidum dicebatur, quarum non plus quindecim in choro aderant. Ac putant deam primam in medium processisse, ut, dum arma proponeret præmium, etiam de Apolline quereretur versibus, quos paullo ante posuimus, quemadmodum illi apud Platonem scripti sunt :

Ἐνδατεῖσθαι τὰς εἰς εὐπαιδίας
νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους,
ξύμπαντά τ' εἰπὼν θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
παῖδ' ἐπευφήμησεν εὐθυμῶν ἐμέ·
κάγω τὸ Φοῖβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
ἤλπιζον εἶναι μαντικῇ βρύον τέχνη·
ὁ δ' αὐτὸς ὑμῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρῶν,
αὐτὸς τὰδ' εἰπὼν, αὐτὸς ἐστὶν ὁ κτανὼν
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

Hermannus conjecit primum versum fuisse :

Ὁ δ' ἐνδατεῖται τὰς εἰς εὐπαιδίας.

Ἦλθ' autem Æschylus scripserit, ut indignabunda Thetis indicare videatur, quæ Apollo inaniter

jactaverit. — Sed Welckerus his nuper ea argumenta opposuit quæ rationem illam vehementer infirmant. Non potuisse fieri observat ut Thetis et Nereides judicent, quia cognatus et amicus Achillis causa cecidit, et injusta sententia diis non recte tribuitur. Potuit tamen Ajax, falsa testimonia indignatus, Thetidis os divinum testari. Quare versus novem ex Platone illi fabulæ, quæ mortem Achillis continebat et Psychostasiam sequebatur, unice conveniunt.

Causam deinde coram iudicibus dixerunt et Ulixes et Ajax. Prior fortasse Ajax, ut est apud Ovidium, peroravit, ex cujus oratione, ut videtur, duo fragmenta servata sunt, alterum apud Stobæum Floril. XI, 8 :

[147] Ἀπλᾷ γάρ ἐστι τῆς ἀληθείας ἔπη·

et alterum apud Scholiastam Soph. Ajac. 191, in quo in Ulixem invehitur ignominiam ortus ei cum adulterio matris exprobrans :

[148] Ἀλλ' Ἀντιλείας ἄσσον ἦλθε Σίσυφος,
τῆς σῆς λέγω τοι μητρὸς, ἥ σ' ἐγένετο.

Ulixes vero facile Ajacis simplicitatem et integritatem callida oratione, fraudibus, falsis laudibus et subdolis orationis artificiis superavit. Non armis affirmavit pugnandum esse, sed prudentia et arte victoriam præparandam et reportandam; inanes fuisse Ajacis vires, frustraneam animi pervicaciam, inutilem in periculis propulsandis perseverantiam, nisi ipsius consilium succurrisset, quid esset faciendum, suppeditasset, servassetque Græcos ab interitu. Ita fraudulentus veterator Græcos facile permovit, ut secundum se darent sententias, Ajacique Ulixem præferrent. Verum ignominiam acceptam ferox Ajacis animus non tulit. Morti jam se destinavit et vita plena doloris tristitiæque ei non est amplius vitalis.

[149] Τί γὰρ καλὸν ζῆν βίον, ὅς λύπας φέρει;
apud Stobæum Flor. CXXI, 23, ubi codd. βίον. Incertum est quo referendum sit fragmentum in Etymol. Gud. p. 567, 34, vehementer depravatum, probabiliter ita correctum : Χλῖδον καὶ χλῆδον, σωρόν, δῆλοι πλῆθους ἑμψαίν. Αἰσχύλος Ὁπλῶν κρίσει, [150] « κεχληδόντα » ἀντὶ τοῦ πληθύνοντα.

146.

In Armorum Judicio aliquis Nereidas advocat, ut egressæ judicent, dicens Thetidi :

Regina quinquaginta Nereidum puellarum.

147.

Simplex enim est veritatis oratio.

148.

At cum Anticlea propius congressus est Sisyphus. cum matre tua dico, quæ te genuit.

149.

Quid enim agenda ætas est quæ dolores affert?

Ex Græcis non sunt plura fragmenta servata; sed subjunxit his alia Hermannus ex Latinis poetis petita Pacuvio et Attio, quæ, quamquam uterque adeo argumentum extendit, ut etiam alias tragædias comprehenderent, hoc loco, quia non nihil bonæ frugis continent, simpliciter repetenda duximus.

Ac Pacuvius fortasse Agamemnonem fecit primo ludos funebres Achilli fieri jubentem (apud Charisium II, p. 175, 46):

Sesèque ad ludos jam inde abhinc exerceant.

Quum Ajax cognati arma peteret, Agamemno Nestorem consuluisse videtur (Non. p. 507, 25):

Dic quid faciam quod me moneris, effectum dabo.

Nestor, ut ex Trojanis captivis quæreretur, fortasse suasit (Non. p. 475, 18):

Proloqui non pœnitebunt, liberi ex ingrato loco, qui etiam hæc dixit (ib. p. 416, 1):

Qui viget, vescatur armis, ut percipiat præmium.

Deinde judicium instituendum esse probat Agamemno (ib. p. 261, 12):

Et æquum est et rectum [hoc] quod postulas: jurati cernant.

Ejusdem Agamemnonis verba sunt (ib. p. 261, 20):

Qui sese affines esse ad caussandum volunt de virtute, eis ego cernundi do potestatem omnibus.

Ex Ajacis oratione sumpta sunt verba apud Nonium p. 473, 15:

An quis est qui te esse dignum quicum certetur putet?

Callide deinde Ulixes captat judicium benevolentiam apud Festum v. Reapse:

Si non est ingratum reapse quod feci bene.

Ajace insania correpto editaque strage in armentis, nuncius hæc videtur retulisse apud Nonium p. 126, 22:

Quod inaudivi accipite et quid sit facto opus, decernite.

Et Ajax ipse fuit (ib. p. 161, 24),

Feroci ingenio, torvus, prægrandi gradu;

nec solum judicibus, sed Atridis etiam et Ulixi mortem inferre voluit (ib. p. 124, 2):

Nam canis, quando est percussa lapide, non tam illum appetit,

qui se icit, quam illunc eumpse lapidem, qui ipsa icta est, petit.

Videtur deinde, ait Hermannus, Ajax cognita insania mœrore confectus sedisse, si recte judicatum est de verborum sententia, quæ manca le-

guntur apud Festum in Reses, integranda fortasse hoc modo: Pacuvius in Armorum judicio:

Tuque te

desidere mavis residem, nos hic esse in miseriis.

Querentis injuriam sibi factam Ajacis verba sunt apud Suetonium Jul. Cæs. c. 84:

Men' servasse, ut essent qui me perderent?

Teucro dicta putat Hermannus quæ sunt apud Ciceronem in Oratore c. 46, 155:

Nilne ad te de judicio armum accidit?

Inter alia hic respondebat (ap. Festum in v. Feror.):

Quum recorder eius ferocem et torvam confidentiam.

Ajax in tentorio se interfecit apud Pacuvium, si recte suppleta sunt verba apud Festum v. Reserari:

Pandite valvas, removete seras, ut complectar.

Nisi fallor, inquit Hermannus, minister Agamemnonis Teucro dicebat (ap. Non. p. 246, 6):

Pro imperio agendum qui vetat ne quis attollat.

Atque hæc ita Pacuvius; non multo aliter Attius, qui vix dubitandum est quin Æschylum secutus sit. Apud hunc Ajax arma poscere his verbis dicitur (ap. Non. p. 416, 5):

Sed ita Achilli armis inclutis vesci studet, ut cuncta aperte levia jam præ illis putet.

Hermannus Attio versus quoque in libro Ad Herren. II, 26, 42, vindicat, ubi Ajax oraculo et jure cognationis confisus arma petiisse dicitur:

Aperte fatur dictio, si intelligas:

tali dari arma, qualis qui gessit fuit, jubet, potiri si studeamus Pergamo. [frui

Quæ mea profiteor esse: nam me æquum est fraternis arinis, mihique adjudicari, vel quod propinquus, vel quod virtute æmulus.

Ubi inter Ulixem et Ajacem contendebatur, hic (ap. Non. p. 257, 15):

Quid est cur componere ausis mihi te ac me tibi?

Ulixes contra (Macrob. Sat. VI, 5, Non. p. 485, 15, utrumque Hermannus conjunxit):

Nam tropæum ferre me a forti viro pulcrum est: si autem etiam vincar, vinci a tali nullum mi est probrum, in quo salutis spes supremas sibi habet summa exerciti.

Altercatione orta Ajax dixit (ap. Charis. p. 252, 17, si Attio recte tribuitur):

Vidi te, Ulix, saxo sternentem Hectora: vidi tegentem clipeo classem Doricam:

ego tunc pudendam trepidus hortabar fugam ;
et (apud Non. p. 521, 6) :

Inter quos sæpe et multo imbutus sanguine.

Respondebat Ulixes (ap. Non. p. 96, 23) :

Hujus me dividua cogit plus quam est par loqui.
In reliquis Attius Sophoclem secutus videtur, id
quod Hermannus demonstravit.

THRESSÆ.

Altera tragœdia de choro mulierum captiva-
rum Thressæ dicta est, id quod est apud Scholia-
stam Sophoclis ad Ajac. 134 : [151] Τὸ δὲ τῶν αἰχμη-
λῶτων κτεδμονικὸν μὲν, ὡς Αἰσχύλος ἐν Θρήσσαις, οὐ
μὲν εὐπρόσωπον· ὅρα γὰρ οἷον τὸ αἰχμηλῶτους ἐπι-
τιμᾶν τῷ Μενελάῳ. Thressæ igitur fuerunt, quæ
loco Salaminiorum, ut est apud Sophoclem,
Ajacis curam susceperunt. Ex his probabile est ab
Æschylo in hac tragœdia idem argumentum tra-
ctatum esse, quod Sophocles exposuit in Ajace
Flagellifero.

Accepta enim injuria Ajax, cui vita jam non
est amplius tolerabilis, transigendo consilio, quod
ante iniit, incumbens, mori paratus est; sed non
ante vult mortem oppetere quam de iis, qui se
ignominia affecerint, vindictam sumpserit. Quo
facto quidquid instabit, non recusat subire. Ne-
que tamen constat, quomodo Æschylus eum ul-
tioni indulgentem fecerit : idemne fecerit quod
est apud Sophoclem an aliud quid secutus sit.
Quo autem animo fuerit, quum ex insania resi-
puerit, duobus fragmentis indicatur, quæ quam-
quam non certo huc referri possunt, tamen
sunt ejusmodi, ut optime convenient tragœdiæ.
Utrumque est apud Clementem Alexandrinum
Strom. II, 15, § 63, qui sic scribit: Ἀλλ' οὐδὲ Αἴας
σωπαῖ, μέλλων δὲ ἑαυτὸν ἀποσπᾶττειν κέρχην· οὐ-
δὲν οὖν ἦν πῆμα ἐλευθέρου ψυχὴν δάκνον οὕτως ὡς
ἀνδρὸς ἀτιμία.

[152] Οὕτως πέπονθα καὶ με συμφορᾶς αἰεὶ
βαθεῖα κηλὶς ἐκ βυθῶν ἀναστρέφει
λύσσης πικροῖς κέντροισιν ἠρεθισμένον·
et quos paulo ante posuit duos versus, nisi sunt,
quod certis ex indiciis colligo, Euripidei :
[153] Οὐκ ἔστιν οὐδὲν πῆμα' ἐλευθέρου δάκνον

ψυχὴν τοσοῦτον ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία.

Perpanca deinde de obitu Ajacis servata sunt,
Id tamen est certissimum Æschylum non fecisse
Ajacem in scena ante oculos spectantium mori-
entem, id quod Sophocles fecit, sed subtraxit
id conspectui, quod cum voluptate aliqua spe-
ctari non potuit. Quo modo autem vir post
Achillem fortissimus interierit, nuncius retulit.
Hæc sunt apud Scholiastam Soph. ad Ajac. v. 815:
[154] Ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα παρὰ τοῖς παλαιοῖς σπά-
νια· εἰώθασι γὰρ πεπραγμένα δι' ἀγγέλων ἀπαγγέ-
λιν. Ἴτε οὖν τὸ αἴτιον; φθάνει Αἰσχύλος ἐν Θρήσσαις
τὴν ἀναίρεσιν Αἴαντος δι' ἀγγέλου ἀπαγγεῖλαι.

At Ajacis obitus apud Æschylum valde mira-
bilis fuit. Neque enim Ajax, ut est apud Sopho-
clem et Homerum, toto corpore vulnerari potuit,
sed alia nova vel ab ipso inventa vel ab aliis
accepta secutus Ajacem toto corpore invulne-
rabilem fuisse narrabat præterquam ea parte,
quæ leonina pelle tecta non fuit, quum Hercules
ei puero invictum robur a diis precaretur. Qui-
bus Æschylus ita usus est, ut ensem, quo ille se
transfigere voluerit, in durata cute corporis in-
flexum esse perhiberet. Fusius hæc exposuit Scho-
liastes Sophoclis ad Ajac. v. 833 : [155] Ἰπταδε-
μένου δὲ καθ' ἱστορίαν ὅτι κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα ἀτρω-
τος ἦν ὁ Αἴας, κατὰ δὲ τὴν μεσυχάλην τραπὺς, διὰ τὸ
τὸν Ἰπταδέα τῇ λεοντῇ αὐτὸν σκεπάσαντα κατὰ τοῦτο
τὸ μέρος ἀσκέπαστον ἔασαι διὰ τὸν γωρυτὸν, ὃν περι-
έκειτο. Φησὶν δὲ περὶ αὐτοῦ Αἰσχύλος ὅτι καὶ τὸ ξίφος
ἐκάμπτετο οὐδαμοῦ ἐνδιδόντος τοῦ χρωτὸς τῇ σφαγῇ·
τόξον ὡς τις ἐντείνων, πρὶν δὲ τις, φησὶ, παροῦσα δαι-
μόνων εἶδειξεν αὐτῷ κατὰ ποῖον μέρος δεῖ χρεῖσασθαι τῇ
σφαγῇ. In quibus Hermannus talia fere poetæ
verba latere videbantur :

Ἐκαμψε, τόξον ὡς τις ἐκτείνων, ξίφος,
πρὶν δὲ παροῦσα δαιμόνων τις εὐφρόνως
εἶδειξεν αὐτῷ.

Gladium autem, quo se transfixit, ab Hectore
acceperat. Neque vero credibile est illum post
mortem a Teucro aut a Græcis neglectum esse,
sed quædam de ejus luctu, alia de sepultura, non-
nulla de Teucro esse adjecta, satis certo conjece-
ris. Ad quæ referendum videtur quod apud He-
sychium legitur, [156] Ἀγὰς, ζῆλῳσιον. Ad

152.

Ajax quum in eo est ut manum sibi consciscat :

Ita dolore percussus sum et ignominie semper
profunda macula ex profundo pectore exagitat
vesaniae acerbis stimulis excitatum.

153.

Non est ullum malum quod liberi mordeat
animum viri pariter atque ignominia.

155.

Inflexus est, ut si quis arcum intendit, gladius,
priusquam dearum aliqua quæ adfuit benevole
ei ostendit.

verba Æschyli, [157] «Τὸ συγκλινεῖς ἐπ' Αἴαντι», ap. Aristoph. Ran. 1294, observat Scholiasta: Τιμαχίδας φησὶ τοῦτο ἐν ἐνίοις μὴ γράφεσθαι· Ἀπολλώνιος δὲ φησὶν ἐκ Θρησῶν αὐτὸ εἶναι.

SALAMINIÆ.

Sequitur tertia tragœdia, cui nomen fuit Salaminiiis, ut videtur a choro mulierum Salaminiarum inditum. Sed ne id quidem prorsus sine controversia est fuerintne Salaminii an mulieres, quum sit Σαλαμίνιοι in indice tragœdiarum scriptum.

Argumentum autem, quod poeta tractavit, hoc fuisse videtur. Teucer e bello in patriam redux Telamoni patri ingratum nuncium de obitu dilecti filii attulit, quo senex tantopere indoluit, ut etiam Teucro gravissime succenseret, quod fratrem ab injuria Græcorum non defendisset. Negat se filium videre posse, qui a stirpe paterna adeo degeneraverit, ut sanctissimum fratris ulciscendi officium turpi lucro incensus neglexerit. Neque permittit ille, ut in patria remaneat, sed expellitur Teucer, ut novum solum quærat, in quo sedes suas penatesque ponat luatque pœnam, quod fratris interitum non sit ultus.

Pater Teucro iratus, laudibus in cœlum Ajacis fortitudinem effereus, opprobriis illum cumulans, hunc desiderio invicto requirens, Teucris defensio vel silentium, consilium relinquendæ patriæ et profectio, partes sunt tragœdiæ gravissimæ ideoque necessariae, quas poeta procul dubio in tragœdia tractavit suoque more exornavit. Videtur tamen inter omnes tragœdiæ personas Teucer eminuisse, id quod colligitur ex iis, quæ Æschylum Aristophanes in Ranis v. 1040 dicentem facit, ubi Teucrum θυμολέοντα vocavit.

Per pauca fragmenta supersunt, ex quibus nihil colligi potest, adeoque illa obscura sunt, ut ne intelligi quidem possit quæ fuerit sententia, quam significaverint. Primo, quod est apud Hesychium [157] «ἀνέρες», «ἀνδρώδης», fortasse Ajax intelligitur, quod maxime virili fortitudine fuit; alio apud eundem [158] «ἀναρροῖδεῖ» (codex ἀναρροῖδοι), ἀναρροεῖ, Æschylo positum ἀντὶ τοῦ διαπνῖ, credas Ajacis sanguinem a terra haustum indicari, vocem [159] «ἐκλογον», quam Hesychius διήγησιν explicat, defensionem Teucris fuisse dicas, postremoque [160] «κανθύλας», τὰς ἀνοιδήσεις apud eundem, ictus in bello acceptos.

Denique integer exstat versus in Herodiani libro περὶ μονήρους λέξεως p. 36, 19 :

[161] Εἴ μοι γένοιτο φᾶρος ἴσον ἐν οὐρανῷ.

(Conf. Herodian. Περὶ δευρόνων ap. Brunck. Lex. Soph. v. Φᾶρος, ubi ἰμοὶ γέν., Draco Strat. p. 35, 11, Grammat. Hermannii p. 443.) At neque quid significetur, neque quomodo Æschylus versum scripserit, facile quis dixerit. Fortasse εἴ μοι γένοιτο φᾶρος ἴσον ἂν οὐρανῷ vel ἴσον ὄν οὐρανῷ scribendum est, hac sententia, ut Teucer velum optet, quo tam procul a patria vehatur nave, quam cœlum extendatur. Verum concedendum est ejusmodi versum Æschyleum non videri.

Quum Pacuvius et Ennius idem argumentum tractarint, horum fragmenta Hermannus adscribenda censuit. Sed quia non constat, quem Romani poetæ secuti sint, Sophoclemne an Æschylum, multoque est credibilis illos Æschyli tragœdiam latinis versibus non expressisse, Hermannii consilium deserendum putavimus.

AJAX LOCUS.

Ajax Locrus Æschyli semel tantummodo commemoratur in antiquis libris neque quidquam nobis innotuit de tragœdia nisi quod est apud Zenobium VI, 14, qui unum tragœdiæ verbum servavit. Fabula vero, si exstitit, repleta fuerit necesse est rebus maximis gravissimisque, quæ animum magno opere movere, metum et indignationem excitare, potentiæ divinæ majestatisque admirationem augere possent.

Ajax Oilei filius fuit, Locrus. Hic quum inter procos Helenæ fuisset jurejurandoque cum aliis esset obstrictus, inter Græcos Trojam proficisci coactus est, ut illatas Menelao injurias ulcisceretur. Urbe decimo anno expugnata hic, qui ubique impietate et improbitate excelluisset, Cassandra potiri voluit virginemque Apollini dicatam in templum persecutus, quum illa ad aram Minervæ confugisset, ex illo loco puellam deripere, vim et manus ei inferre, sacerdotem violare non dubitavit. Non tulit dea tantum sui numinis contemtum. Ut ab eo vindictam repetat causamque ut dicat, advocatur, a Cassandra accusatur, frustra pejerat, vix lapidationem, quæ pœna ei erat constituta, effugit, quum in ipsa ara deæ, quam improbissime offenderat, auxilium quærat. Dea hominem immortalibus mortalibusque invisum servavit quidem, at ille servatus est, non quo viveret improbitatemque deponeret, sed ut turpius interiret.

Græci enim in patriam revertentes ob unius Ajacis facinus gravi calamitate deorum voluntate afflicti sunt, classis tempestate disjerta, alii in alias terras dispersi, multi navibus in scopulos allisis mari immersi et hausti. Ajax etiam nave, quam fulmen percussit, amissa aliquamdiu nando servatus postremo eo pervenit, ut in rupem Gyrae eniteretur. Neque vero servato et jam sospiti alia mens quam antea fuit. Eadem contumacia manebat eademque impietas; iraque abreptus ne deorum quidem odio se terreri posse exclamat. Neptunus vero tandem invicta Ajacis superbia graviter offensus precibusque Minervæ adductus tridente contra illum converso disruptoque saxo, quod escenderat, hominem in mare dejectum fluctibus obruit. Navis illius ardentibus velis tempestate abrepta est. Hæc fere ita Welckerus exposuit

Fabulam Æschylus omnem tribus tragædiis exposuit. Neque vero constat, quibusnam id fecerit. Neque ego dixerim illum omnia, quæ antea sunt exposita, spectatoribus proposuisse spectanda. Certe Ajacis facinus, quo Cassandra vim inferre conatus est, deinde tempestatem a scena remotam fuisse necesse est. De re ipsa egregie Welckerus disputavit. Scelus, inquit, quod Ajax in Cassandra commisit, atrox et nefarium, perpetratumque inter expugnationis horrores, quod summum et ultimum esset violentiæ crudelissimæque victoriæ, declaravit. Non enim abhorruit ab usu belli expugnata urbe Priamum et regem et senem ad aram domesticam occidi. Quod enim fas erat et justum, id multo elapso tempore tandem apparuit, exactumque est quod fieri debebat, multisque laboribus exantlatis periculisque superatis de violatoribus justitiæ vindicta sumpta est. Verum fortuna in ipsos victores ob eorum facinora conversa est, germenque novi exitii in illo ipso loco depositum, ubi alius totam gentem, urbem, arcem sua animi impotentia et pervicacia et impietate abreptus perdidit. Cf. Æschyl. Agam. 345-347.

Quod tragædiæ fragmentum servatum est, id, utpote unum et solum, ad Sophoclis Ajacem Locrum retulerunt alii. Est apud Zenobium Prov. VI, 14 : [162] • Τί σοι δ' Ἀπόλλων κακιδάριεν • ; τὸ κακιδάριεν, οἷον ἐμυνηύσατο, ὥς φησιν Ἀίσχύλος ἐν Αἴαντι Λοκρῷ. Fortasse verbum Ajacis est, quo ex Cassandra quærit, quænam illa somnia sint, quæ Apollo ei tanquam vaticinans, lyræ sonis ediderit.

Welckerus huic tragædiæ *Iliades* adjunxit tragædiam, quæ in Bekkeri Anecdotis p. 346,9 commemoratur : Ἀδριανὰ γυναῖκες Ἀίσχύλος Ἰλιάσιν.

Ἀδριανὰ τε γυναῖκες τρόπον ἔξουσι γόων. Sed locus valde suspectus est verendumque ne nulla unquam tragædia isto nomine fuerit. Præterea putavit adjecta Ἰλίου πέρσιν compleri trilogiam. Verum etiam hæc tragædia non minus incerta est quam illa prior. Scriptum est apud Aristotelem in Art. poet. XVIII, 17 : Ὅσοι πέρσιν Ἰλίου δὴν ἐποίησαν καὶ μὴ κατὰ μέρος ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην καὶ μὴ ὥσπερ Ἀίσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν ἢ κακῶς ἀγωνίζονται. Hæc depravata esse consentiunt interpretes. Recte autem procedit sententia, ut ait Hermannus, si hoc dicit Aristoteles : Qui excidium Trojæ universum complexi sunt, uti Sophocles [hoc nomen enim illi alteri nomini Εὐριπίδης substituit] Nioben et non uti Æschylus, vel exploduntur vel ægre se sustinent. Quodsi iste Aristotelis locus nullum præbet testimonium, quod Æschylum Ἰλίου πέρσιν scripsisse doceat, aliis opus erit testibus. At nulli exstant, nisi si quis aliquem cogat testari, quod non est testatus. Id igitur fecit Welckerus. Nam quia Aristoteles Æschylō Ἰλίου πέρσιν tribuat, duos alios scriptores istam Ἰλίου πέρσιν memorare censet, Athenæum p. 86, B, et Grammaticum apud Bekkerum p. 1073. Sed hujusmodi argumentis nihil probari satis luculenter Hermannus demonstravit. Nam ne illud quidem quod ab adversario concessum suo jure urget Welckerus, Æschyli verba apud Aristophanem Ran. 1451 :

Οὐ χρὴ λέοντος σχύμον ἐν πόλει τρέφειν, ad Astyanactis cædem aperte referri, extra dubitationem poni potest. Neque vero Hermannii probabilis sententia est, qui Persis versus attribuendos ait. De qua re disputavimus susius, quum trilogiam, cujus pars Persæ sunt, exponeremus.

Alii *Proteum tragicum*, cujus mentio facta est apud veteres, ad trilogiam, cujus partem Ajax Locrus constituit, pertinere putaverunt, et quum nihil sit, quod de tragædiæ argumento certiora doceat, facile est proponere sententiam, quam nemo possit refellere. Quodsi Proteus huc referri potest, id quod est valde incertum, duo versus, qui hodie supersunt, Ajacis ex undis emergentis aliquis esse existimaverit, quum ille ingenti labore, fame, frigore exhaustus primo mitiora verba edens se dixerit

[63] Σιτουμένην δύστηνον ἀθλίαν φάβα

μέσθην τὰ πλευρὰ πρὸς πτύοις πεπληγμένην.

Hæc apud Athenæum IX, p. 394, A, ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτεί. V. 2 codices μέσθην πλευρὰ ... πεπληγμένην.

Apud Hesychium legitur : [164] « Ἀέλπτοι, » δεινοὶ καὶ ἄλπτοι. Αἰσχύλος Πρωτεί, quum alibi addat σατυρικῷ.

NIOBEA.

Tribus tragædiis Niobæ infelicem sortem ab Æschylo expositam esse putant, hæc tamen virorum doctorum dissensione, ut Welckerus *Nutrices* primam tragædiam, secundam *Niobam*, tertiam *Προπομπὴς* fuisse putet, alii ordinem fabularum immutent, Propomposque secundum, Niobam tertium locum obtinuisse censeant. Verum *Τροφὸς*, quæ dicuntur, Dionysi Nutrices fuisse Hermannus affirmavit, Welckerus tragædiam illius nominis nunquam exstitisse existimat; deinde Hermannus de Propompis dubitat, quam Welckerus certissime tragædiam fuisse judicat. Tanta virorum in controversia quis dicat, quid sit Æschyli habendum?

Niobe autem matrum facile felicissima fuit. Tantali quum esset filia, ab Jove generis sui originem repetiit, ut nupta fuit Amphioni, qui non minus cœlesti origine gloriabatur. Maximæ ei contigerunt divitiæ, nullæ majores quam septem filiorum totidemque filiarum numerus. At non tulit mortalis femina tantam felicitatem, qua justo elatior ipsos deos contemnere ausa est, inprimis Latonam, Apollinis et Dianæ matrem, quod duos tantummodo liberos pepererit, neque audiit monitorem, qui animum pro sorte mortali habendum suavit.

Forte autem incidit, ut venerabunda multitudo a Tiresia vate vel ejus filia Mantone admonita Latonæ aras erigeret, sacra faceret, deam honoribus prosequeretur. Quæ quum rescisset Niobe, pectore non retinuit iram neque tulit ignominiam, qua se putavit affectam, quod potissimum illi deæ, quam omnium maxime præ se contemneret, civitas sacra faceret. Itaque relicta domo in medium prodit sacrisque disturbatis populoque ab incensis remoto aris, honores, qui deæ parati erant, sibi tribui jubet. Frustra admonetur, ut desistat ab audaci conatu deæque ipsa supplicet. Non audit ullum, qui ad meliorem mentem suscipiendam eam hortetur, sed vehementius etiam irritata minitatur vel Jovis templum, si ille consilio suo se opposuerit, se combusturam unaque regiam Amphionis, ne-

que tectis opus esse, si templa obtinuerit. Tanta animi elatio major fuit quam quæ a diis tolerari posset, inprimis a liberis Latonæ, qui se a mortali muliere adeo contemptos videbant. Itaque matrem ulcisci statuerunt pœnamque a contumacia mortali exigere. Apollo Niobæ filios in Citharone venantes omnes sagittis percussit idemque fecit Diana, quæ filias Niobæ in regia Amphionis interemit. Infelix pater gladio vitæ finem imposuit, Niobe autem tempestate in Lydiam delata fatis cessit lapisque facta est. De numero liberorum veteres non consentiunt neque de loco, ubi filii occisi sunt: cf. Gell. XX, 7.

Welckeri est sententia a poeta argumentum, quod retulimus, illa esse tragædia expositum, quam *Τροφὸς* vocatam esse ait. Puerorum enim pædagogos intelligi ait liberosque Niobæ non introductos esse, sed choro pædagogorum indicatos totamque primam tragædiam in describenda felicitate fastuque Niobæ occupatam fuisse; deinde in altera tragædia Niobam introductam in sepulcro liberorum suorum sedentem continuoque tacentem, dum chorus multa et longa carmina recitaret, neque prius silentii finem factum esse, quam Nioba abitum suum indicaret. Chorum ex senibus Thebanis compositum fuisse vult. Tertiam tragædiam Welckerus a poeta ita ait compositam, ut Nioba sit in Lydiam delata ad patrem Tantalum, qui Jovem invocet, ut miseria finiatur. Itaque pater deumque hominumque Niobam miseratus in lapidem mutavit, cui perpetuæ lacrimæ diu noctuque emanarent. *Προπομπὴς* autem nomen fuit tragædiæ ex Welckeri sententia. Thebanos enim dicit Niobam prosecutos esse eosdemque chorum constituisse. Ceterum tragædiam maxima gravitate conspicuam egregieque ad animos auditorum movendos aptam fuisse ex antiquis grammaticis commemorat. Hermannus Niobæ tragædiæ scenam in Lydia fuisse docet, convenientissimumque putat si quis ex Lydis mulieribus chorum compositum existimet.

At omnia, quæ retuli, valde ambigua sunt et fallacia. Ne divinari quidem potest, qualis compositio fuerit trilogiæ, neque quemadmodum argumentum, quo Niobæ sors continebatur, poeta explicaverit, neque a quo initium fabulæ sit repetitum, neque quæ in scena sint exposita. Perobscurus locus est apud Aristotelem in *Arte poet.* XVIII, 17: « Ὅσοι πέρσιν Ἰλίου θλήν ἐποίησαν καὶ μὴ κατὰ μέρος ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν ἢ κακῶς ἀγωνίζονται. Hic locus varie explicatus est ab interpretibus. Hermannus, ut ante diximus, Σοφοκλῆς pro Εὐρι-

πλόης scripsit. Verum id nihil ad nos, qui verba Aristotelis, quemadmodum in codicibus scripta sunt, retulimus. Jam vero perspicua omnia sunt, si hæc dicit Aristoteles: Qui excidium Trojæ totum carminibus complexi sunt neque per partes tractarunt, quemadmodum Euripides (vel Sophocles) universam Niobæ fortunam comprehendit neque per partes divisit, id quod fecit Æschylus, aut exploduntur aut ægre rem sustinent. Quocirca ex his concluditur ab Æschylo non totam historiam Niobæ in tragœdia, quam de ejus nomine inscripsit, esse expositam.

Quod si pro vero habendum est, jam est querendum, quid fabula continuerit. In quo maxima versatur difficultas, quum ne id quidem constet, scena Thebisne fuerit an in Lydia. Nulla quidem fama est Tantalum Thebas venisse; sed facile Æschylus causam invenire potuit ut ille non minus Thebas veniret quam Nioba filia; atque hæc non facile alibi nisi Thebis sepulcro filiorum insidere potuit. Nam etsi Hyginus, et Eustathius fortasse p. 1367, 20, in Siplylo filios occisos fuisse memorat, tamen constans superioris antiquitatis memoria eos Thebas retulit. Quocirca credibilis est, scenam a poeta in istam urbem esse delatam eoque aliqua de causa venisse Tantalum, ut filiam in Lydiam reduceret.

De choro nihil relatum est; neque tamen Lydos, ut Hermannus, neque Thebanos cum Welckero existimaveris, sed Græcos Niobæ comites. In quo si quis mulieres, quæ Niobam Thebas e patria secutæ sint, intelligat, non refragabor. Jam vero perspicitur, quomodo fieri potuerit, ut, dum ipsa tacita in scena sederet gravissimo dolore oppressa, chorus multis carminibus eam consolari tentaret.

De personis nihil compertum habemus nisi Tantalum cum Nioba verba fecisse eamque abduxisse. Ex quo concluditur hunc non ab initio adfuisse. Neque plus constat de tragœdiæ compositione. Conicias initio esse felicitatem Niobæ et superbiam expositam; quod tamen minus fortasse fecisse Æschylus videtur, quia partem historiæ, non omnem fortunam Niobæ complexus est. Paulo certiora sunt, quæ scriptor Vitæ illius memoriæ prodidit: [165] Ὅστις διὰ τὸ πλεονάζειν τῷ βάρει τῶν προσώπων κοιμώδεται παρὰ Ἀριστοφάνους ἐν μὲν γὰρ τῇ Νιόβῃ ἕως τρίτης ἡμέρας ἐπικαθήμενῃ τῷ τάφῳ τῶν πίδων οὐδὲν φθέγγεται ἐγκαλυμένη. Eadem fere Aristophanes in Ranis 911 et seqq.:

Πρώτιστα μὲν γὰρ ἕνα τιν' ἂν καθίσεν ἐγκαλύψας, Ἀχιλλέα τιν' ἢ Νιόβην, τὸ πρόσωπον οὐχὶ δεικνύς, πρόσχημα τῆς τραγωδίας, γρύζοντας οὐδὲ τουτί.

Δ. μὰ τὸν Δι' οὐ δῆθ'. Εἴ. ὁ χορός γ' ἤρειδεν ὄρμα- [θούς ἂν] μαλῶν ἐφεῖς τέτταρες συνεχῶς ἄν· οἱ δ' ἐσίγων.

Δ. ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ, καί με τοῦτ' ἔτερπεν οὐχ' ἥττον ἢ νῦν οἱ λαλοῦντες. Εἴ. ἡλίθιος γὰρ ἦσθα, σάρ' ἴσθι. Δ. καμαυτῶ δοκῶ. τί δὲ ταῦτ' ἔδρασ' ὁ δαίνας; Εἴ. ὑπ' ἀλαζονείας, ἐν' ὁ θεατῆς προσδοκῶν καθοῖτο, ὁπόθ' ἢ Νιόβη φθέγγεται δὴ τὸ δρᾶμα δ' ἂν διήξει.

Et Scholiastes ad Æschyli Prom. 433: Σιωπῶσι δὲ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὰ πρόσωπα ἢ δι' αὐθαδίας, ὡς Ἀχιλλεύς ἐν τοῖς Φρυγῇ Σοφοκλέους, ἢ διὰ συμφορὰν, ὡς ἡ Νιόβη παρ' Αἰσχύλῳ. Ita etiam diu Cassandra tacet in Agamemnone. At P. Victorio offensionem fuit, quod ad tertium usque diem Niobe tacuisse dicitur; itaque ἕως τρίτου μέρους correxit. Quod merito rejectum est, quamquam quodam pacto a Welckero defensum. Sed recte intelligenda sunt verba Scholiastarum, et illius qui Vitam Æschyli conscripsit, et alius ad Aristophanem, qui per errorem de Achille in Phrygibus, ὅς μὲχρι τριῶν ἡμερῶν οὐδὲν φθέγγεται. Non enim in tertium usque diem tacuit Niobe, ut tacens per omne tempus spectata sit, sed artificio poetæ inventum est, ut spectatores eam tam diu semper tacuisse crederent. Quo referendus versus est, quem servavit Hesychius voce Ἐπώζειν, ἐπικαθῆσθαι τοῖς ὠοῖς. Αἰσχύλος ἐν Νιόβῃ μεταφορικῶς.

[166] Ἐφημένη τάφῳ

τέχνους ἐπὼζε τοῖς τεθνηκόσιν.

Quæ utrum a nuncio in initio fabulæ relata sint necne, non facile quisquam dixerit. Id tamen inde concludi posse videtur, quod antea diximus, Nioba si in tertium usque diem tacuit, id relatum esse auditoribus neque ab his nisi ex parte spectatum. Ita etiam aliquid de infortunio Niobæ fortasse ab eodem nuncio, cui illa verba adscribenda sunt, exponebatur, quod ex eo quod est apud Scholiastam Euripidis ad Phoen. 162, colligendum est: [167] Ὁμοίως καὶ Αἰσχύλος ἐν Νιόβῃ καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ... ὁμοίως ζ' αὐτὰς εἶναι λέγουσιν, εἶναι δὲ ἐπὶ καὶ

166.

Insidens in sepulcro
liberis mortuis incubabat.

167.

Septem puellas et septem pueros fuisse Niobæ Æschylus refert.

τοὺς ἄρνας. Quum vero constet chorum initio tacente Nioba multa cecinisse, huic fortasse versus, si sunt Æschyli, vindicandi sunt, qui apud Plutarchum leguntur in Consolat. ad Apoll. p. 116, maximeque illius sorti miserrimæ conveniunt :

[168] Οὐκ αἰὲν θάλλεθοντι βίῳ
βλάσταις τέκνων βριθομένα
γλυκερὸν ράος ὕρῳσα τελευ-
τήσει.

Hermannus versus ab Æschylo scriptos esse negat. Quattuor ordinibus versuum recitatis Niobe cum choro collocuta esse videtur. Quo referendi sunt versus apud Platonem (De rep. III, p. 391, E) et partim ap. Strabonem (XII, p. 580) relati:

[169] Οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,
οἱ Ζηνὸς ἐγγύς, οἷς κατ' Ἰδαῖον πάγον
Διὸς πατρῴου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,
κοῦπω σφιν ἐξίτηλον αἶμα δαιμόνων.

Ita Niobe sortem suam flens locuta est, quod Strabo testatur: Φησὶ γὰρ ἐκείνη (Niobe) μνησθή-
σθαι τῶν περὶ Τάνταλον, Οἷς ἐν Ἰδαίῳ πάγῳ Δ. π.
β. ἐστὶ. (Sic enim ap. eum legitur, ap. Plat. ὦν
κατ' Ἰδ. Ad hos versus respexit Lucianus Encom.
Demosth. c. 13: Μανία σώφρονι τῶν ψυχῶν, ὅσαι
Ζηνὸς ἐγγύς καὶ θεῶν ἀγχίσποροι, φησὶν ὁ τραγικός.)
Deinde ad illud cum choro colloquium referam
glossam apud Hesychium: [170] « Ἥμορις, » κενή,
ἐστερημένη· Αἰσχύλος Νιόβῃ. Dicit orbanus se esse
interfectis liberis. Consolans eam simulque ex-
cusans, cur audeat Niobam alloqui, ait Chorus
illud quod continetur apud Philostratum Vit.
Apoll. IV, 16, p. 154 Olear., in his verbis:
Ἀλλὰ σὺ, Ἀπολλώνιε, σοφοῖς γὰρ πρὸς σοφοὺς ἐπιτή-
δεια, τοῦ τε τάρου ἐπιμελήθητι. Morellus versum
ex Æschyli Nioba sumptum esse in argumento
capitis scripsit. Hermannus verba ista ita correxuit:

[171] Ως σοφοῖσι πρὸς σοφοὺς
ἐστὶ κηδεία.

Et conjuncta cum his fuerunt, quæ habet Strabo superioribus subjuncta :

[172] Σίπυλον Ἰδαίαν ἀνὰ
χθόνα.

Nec tamen facile quis quo referenda sint dixe-
rit. Verisimile ex iis, quæ Aristophanes retulit,
esse videatur Niobam quattuor versuum ordini-
bus a choro recitatis silentium rupisse non in-
terveniente nova persona. Id enim si factum
esset, Aristophanes versibus illis procul dubio
indicasset. Neque vero constat, quomodo deinde
poeta tragædiam continuerit, nisi Tantalum
paullo post illud colloquium introductum esse
censeas, cujus maximæ erant partes in tragædia.
Hic enim adveniens felicitatem suam exposuit ver-
sibus, quos idem Strabo l. c. servavit. Qui quum
corrupti sint multumque torserint interpretes,
sic fortasse scribendi sunt :

[173] Σπεῖρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδόν,
Βερέκυντα ἄγῳρον, ἐνθ' Ἀδρασταίης ἔδος,
ἀγελαί τε μυκηθμοῖσι καὶ βρυχήμασιν
ἔρπουσι μέλων, πᾶν δ' ἐπηχεῖται πέδον.

Hæc teste Plutarcho Tantali verba sunt, qui ea
procul dubio non suis exposuit, quibus bona
illius ignota non fuerunt, sed peregrinis, qui-
bus, ut nota essent, ista exponenda erant. Itaque
Thebis ista illum dixisse censeas. (Initium, Σπεί-
ρω ... ἄγῳρον, refert etiam Plutarchus Mor. p. 603,
A, et 778, B. V. 3 ap. Strab. est Ἰδῆς δὲ μυκ., v.
4 πᾶν δ' (δ' omittit unus cod.) ὁρεχθεῖ, duo codd.
ἐρέχθεον.) Deinde non ita multo post (μετ' ὀλί-
γον inquit Plutarchus De exilio p. 603, A) hi
versus secuti sunt :

[174] Οὐμὸς δὲ πότμος οὐρανῷ κυρῶν ἄνω
ἐράζε πίπτει καὶ με προσφωνεῖ τάδε·
γίγνωσκε τὰνθρώπεια μὴ σέβειν ἄγαν.

(Primum versum restituit Porsonus, quum legeretur Οὐμὸς δὲ ποθ' ἐμὸς οὐρ.) Deinde postquam

168.

Non semper florente vita
progenie liberorum exuberans
grata ætatis fortuna beata
occumbet.

169.

Diis proxime nati,
Jovis propinqui, quorum in Idæo vertice
Jovis patrii ara exstat in æthere,
nequedum ipsis sanguis deorum evanuit.

171.

Ut sapientibus cum sapientibus
est affinitas.

172.

Sipyllum in Idæa
terra.

173.

Sero arva duodecim dierum itinere,
Berecynthium agrum, ubi Adrastea sedes habet,
gregesque mugitibus et balatibus
incedunt ovium totusque campus personatur.

174.

Sors vero mea, quæ in cælo versabatur sublimis,
in terram decidit et me ita alloquitur : [ciendas.
Cognosce res humanas non esse nimis magni fa-

Tantalus suum infortunium memoravit, etiam filiae calamitatem describit, id quod fortasse sic fecit :

[175] Καὶ δόμους Ἀμφίονος
κατηθάλῳσε πυρφόροιςιν αἰετοῖς,

versu ab Aristophane servato Avium v. 1246, 1247, ubi v. Scholiastam. Sed facile esse ait, ut deus ad homines perdendos inducatur :

[176] Θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

Nobilitata illa sententia et ab aliis scriptoribus commemoratur (Plutarcho Mor. p. 17, B; 1065, E; Stobæo Flor. II, 7) et a Platone De rep. II, p. 380, A, ex quo loco cognoscitur eam in Nioba Æschyli positam fuisse. Postea ut quam vanus esset mæror, Tantalus ostenderet, hæc dixit :

[177] Μόνος θεῶν γὰρ Θάνατος οὐ δῶρων ἐρᾷ,
οὐδ' ἄν τι θύων οὐδ' ἐπισπένδων ἄνοις·
οὐδ' ἔστι βωμὸς, οὐδὲ παιωνίζεται·
μόνου δὲ Πειθῶ δαιμόνων ἀποστατεῖ,

apud Stobæum Flor. CXVIII, 1. Primum versum asserunt etiam Aristoph. Ran. 1392, Scholiastæ Sophoclis El. 139, Eur. Alc. 56, Suidas v. Πάγκοινος, qui cum Schol. Soph. subjicit verba, Μόνος οὐ δέχεται γλυκερᾶς μέρος ἑλπίδος, nescitur unde sumpta. Tres primos habent Scholiasta Homeri Il. I, 159 et Eustathius p. 744, 2, cujus scripturam v. 3 recepimus, quum sit ap. Stob. οὐ βωμὸς ἔστιν. V. 2 ἄνοις posuit Dobræus, Stob. habet νεοῖς, Eust. λάβοις.

Postremo obitus Niobæ insecutus est. Non opus fuit in scena repræsentari, quæ Græci in scena ostendi non tolerabant. Videtur igitur Niobe fatali necessitati obsecuta de scena discessisse eo consilio, ut mortem oppeteret. Quo fortasse versus referendus est, quem Brunckius Sophoclis Niobæ tribuit apud Diogenem Laertium VII, 28, de Zenone : Ἐτελεύτησεν οὕτως· ἐκ τῆς σχολῆς ἀπὼν προσέπτασε καὶ τὸν δάκτυλον περιέβρηξε. Παίσας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρὶ φησι τὸ τῆς Νιόβης·

[178] Ἐρχομαι· τί μ' αὖεις;
καὶ παρὰ χρῆμα ἐτελεύτησεν ἀποπνίξας ἑαυτόν. Idem

fere Lucianus in Macrobi. c. 19, nisi quod τί με βοᾷς; scripsit.

Aliam eamque permiram vocem, ait Hermannus, ex hac fabula attulit Hesych. : [179] « Κάκαλα, » τείχη· Ἀλσχύλος Νιόβης. Photius sine auctoris nomine Κάκαλον, τείχος. Denique Hephæstion p. 7 ed. Gaisf. : Ἀλσχύλος ἐν Νιόβῃ·

[180] Ἴστρος τοιαύτας παρθένους λοχαύεται,
et sine poetæ fabulæque nomine Priscianus p. 562 (47), et Eustathius p. 1665, 38, apud quem μνηστεύεται.

Nec dubito quin ad Æschyli fabulam spectet, quod Aristophanes de OEagro histrione scripsit in Vespis v. 579 :

Κἂν Οἰάγρος εἰσελθῇ φεύγων, οὐκ ἀποφεύγει πρὶν ἂν ἑμὶν
ἐκ τῆς Νιόβης εἴπῃ ῥῆσιν τὴν καλλίστην ἀπολέξας.

Scholiasta : Ὅτι τραγικὸς ὑποκριτὴς ὁ Οἰάγρος εἴρηται πρότερον· ὡς θαυμάζων δὲ αὐτὸν φησὶν ὅτι κἂν ἐκεῖνος ὁ μέγας καταδικασθῇ· ἐκ τῆς Νιόβης δέ· καὶ γὰρ ὑπεκρίθη τὴν Νιόβην ἢ Σοφοκλέους ἢ Ἀλσχύλου.

Non opus est pluribus disputare de Τροφοῖς, neque de Προπομποῖς, quarum tragœdiarum fama tam est exigua, ut quidquid profertur, valde incertum sit hariolationisque plenum. Itaque hunc locum non attingamus, de quo animosius quam fructuosius disputatum est a Welckero et Hermannno.

ΠΡΟΠΟΜΠΩΝ

hoc unum restat fragmentum apud Hesychium [181] : « Δίπολοι, » Ἀλσχύλος διπλαῖ, Προπόμποις. Paullo plura ex (Διονύσου) Τροφοῖς, quæ in fine ponemus.

TRILOGIÆ THEBANæ.

Nullius urbis historia antiquissima apud Græcos fuit fabulis nobilitatior quam Thebarum, quæ componendis tragœdiis tam egregiam præbuit rerum copiam, ut omnes tragici poetæ in illa vires exercuerint. Neque facile quidquam inveniri potest, quod magis animum moveat, vel vitæ vicissitudines, vitii et virtutis progressus effectusque, humanam debilitatem et deorum immortalium majestatem potentiamque in illustriore exemplo ostendat.

175.

Et domum Amphionis
incendit igniferis aquilis.

176.

Deus hominibus noxam procreat,
quando domum penitus affligere vult.

177.

Sola deorum Mors dona non desiderat,

neque sacrificando neque libando quidquam pro-
neque est ei ara neque pæanes canuntur, [ficias;
et ab ea sola cœlestium Suadela recedit.

178.

Venio; quid me vocas?

180.

Ister tales virgines procreat.

Et Æschylus multas scripsit tragœdias, quæ res Thebis nobilitatas fabularum memoria attingebant; quamquam non plane certo hodie constat, an omnia eo quæ relata sunt, jure sint referenda. Welckerus quidem tres trilogias constituit ex tragœdiis, quæ rerum Thebanarum historiam complexæ sunt, primamque fecit *Laium*, *Sphingem*, *OEdipum*, in quo secutus est Stanleium, qui idem olim in commentario, quo exiguum Eleusiniarum famam explicavit, conjecterat; alteram ex *Nemæa*, *Septem ad Thebas*, *Phœnissis* compositam putavit; tertiam *Eleusinius*, *Argivos*, *Epigonos* continuisse dixit. Postea vero refinxit hanc trilogiarum compositionem, Eleusinosque alterius trilogiæ postremam, Epigonos primam tertiæ fecit, tertioque hujus trilogiæ loco Phœnissas assignavit. Merito autem his compositionibus non multum fidei tribuitur, in quibus tanta ambiguitas est et dubitatio, ut ne illa quidem certa sint, ex quibus conjecturas repetimus; neque secuti sunt omnes, qui post Welckerum trilogias componere tentarunt. Hermannus proxime verum accedere eos putat, qui unius trilogiæ argumentum in OEdipi rebus constituisse, de duabus aliis unam primi belli Thebani, alteram Epigonorum res gestas complexam censent.

Res Thebis gestæ satis notæ sunt. Facile tamen est perspectu triplicem ex vaticiniis nexam seriem rerum iis contineri, quarum prima fuit illa, quæ est in rebus OEdipi ejusque satis, i. e. eade patris, adipiscendo imperio, ultimaque fortuna, quam Thēbis est expertus, occupata (sic enim data Laio oracula complebantur); altera Thebanorum certamina cum Septem adversus Thebas duce Polynice profectis horumque interitum comprehendit (hæc OEdipi vel etiam Amphiarai oraculis edita erant); tertia Epigonorum fata pariter oraculis destinata, quo illi tempore ultionem sumpturi Thebas profecti sunt, continuit. Quæ quamquam satis perspicua sunt, tamen in tragœdiis ipsis referendis maxima difficultas versatur, ut satius esse censeamus singulas quasque hic repetere nec copulare tragœdias trilogiarum nexu.

LAIUS.

Prima omnium procul dubio Laius fuit tragœdia, quæ ex nomine satis intelligitur quid continuerit. Laius, Labdaci filius, rex Thebanorum, Chrysippo, Pelopis filio, puero pulcherrimo, ad turpem libidinem abusus erat. Quo facto pater injuria filii exacerbatus et rei indignitate abreptus, Laium ob tantum facinus execratus gra-

vissimis diris devovit, preratusque est, ut si unquam filium ille ex se genuisset, ipse ab hoc filio, qui natus esset, occideretur. Ac Laius quidem Iocasta in matrimonium ducta diu fuit sine liberis; mox vero orbitatem dolens oraculum consuluit, quomodo liberos nancisci posset. Oraculum ad ea quæ quasivit non respondit, sed tantum admonuit eum, ut ne vellet ex se liberos procreare; quod si fecisset, fore ut ab his vita privaretur. Quo responso territus diu obtemperavit oraculo; postremo autem ab amicis, vino, libidine illectus filium genuit; sed ut oraculum anteverteret salvumque se posset præstare, recens natum puerum pastori dedit, qui eum ex regia ablatum in Cithæronem montem ferret, ibique feris devorandum exponeret. Ita Laius se sospitem fore speravit.

Quodsi argumentum tragœdiæ tale fere fuit, quale exposuimus, tamen ne exiguum quidem indicium hodie reperitur, quo fabule compositio cognoscatur; fragmenta etiam sunt tam pauca servata, ut ne ex his quidem quidquam conjectura assequamur. Laium quidem, inquit Hermannus, testantur index fabularum et hæc Hesychii glossa: [182] « Ἀράχου » ἀπ' εὐθείας ὁ ἀράχης Ἀίσχ. Λαίω. Videtur hanc fabulam etiam Scholiastes Venetus ad Aristophanis Vespas v. 288 nominasse: [183] Διὸ καὶ Σοφοκλῆς ἀποκτείνει χυτρίζειν ἔλεγεν ἐν Πριάμῳ καὶ Αἰσχύλος Λαίω (sic est in codice) καὶ Φερεκράτης. Putandus est autem Æschylus istud verbum de OEdipo dixisse, quem recens natum exponi jusserit Laius. Etiam quod Clemens Alexandrinus Strom. II, 15, p. 462 (ed. Lips. vol. II, p. 162) non nominato scriptore assert: Ὁ μὲν γὰρ Λαῖος ἐκείνος κατὰ τὴν τραγωδίαν φησὶν.

Λεληθε δ' οὐδὲν τῶνδ' ἐμ' ὦν σὺ νοουθετεῖς,
γνώμην δ' ἔχοντά μ' ἢ φύσις βιάζεται,

ex Æschyli Laio esse Th. Gatakerus Adv. miscell. p. 529, B, conjiciebat: et fortasse ita est, etsi vere dixit Butlerus posteriorem versum magis Euripidem aut recentiore aliquem Tragicum sapere. Ut Æschyleis usus est Sterkius in Historia Labdacidarum p. 46. Non recte vero Stanleius et Gronovius ad Æschyli Laium referendum putabant quod apud Harpocrationem in Μαλακίζομεν sic scriptum legitur: Αἰσχύλος Ἑλλαδίῳ κεκμήτι μαλακίων ποδὶ. In isto Ἑλλαδίῳ non fabulæ nomen, sed ipsius poetæ verba latere significavi in dissertatione de Heliadibus. Scribendum:

Ἑλα, δίωκ' ἀκμήτι μάχιον ποδὶ.

Hæc ita Hermannus de Laio.

SPHINX.

At puer quem pastor exponendum accepit quemque a tumore pedum, quos aculeis Laius perforarat, OEdipum appellavit, non interijt, sed alij pastori, qui Polybi, Corinthiorum regis, pecus pascebat, educandum dedit. Hic cum non solum servavit, sed Polybo regi tradidit, qui quum ipse orbus esset, OEdipum educavit filii-que loco habuit. Et jam adoleverat seque ipse filium Polybi esse putabat, quum orta inter æquales rixa ex eo, quod aliquis OEdipum Polybi filium esse negavit, de ipsius ortu dubitans oraculum adire decrevit, ut quæreret, ex quo natus esset, utrum ex Polybo an ex alio homine. Oraculum Delphicum vero, quod consuluit, non id dedit responsum, quod petierat, sed cum vetuit simpliciter in patriam redire. Verum eodem tempore, quo OEdipus oraculum adiit, Laius quoque incertus et anxius, quid de filio suo actum esset, oraculum statuit consulere, ut sciret filiusne suus viveret an mortem obiisset. Quo quum proficisceretur cum exiguo comitatu, peregrinus quidam, ut putavit, obviam ei factus est in viarum angustiis, ubi difficile fuit de via cedere. Quod quum esset facere jussus a Laio, qui curru vehebatur, neque obtemperasset imperio regis, hic cum sceptro, quod manu tenebat, percussit; at OEdipus injuria, quam perpressus erat, exacerbatus regem cum plerisque comitibus occidit. Deinde eadem, ut cæperat, via perrexit ulterius, eo semper consilio, ut caveret, ne unquam Corinthum, quam patriam suam putavit, reverteretur.

Laius autem quum non rediret Thebas, Creon, Iocastæ frater, imperium accepit. Neque vero ei contigit, ut dignitate sua populo incolumi frui posset. Terribile enim monstrum, Sphinx, dimidiato corpore virgo et læna, locis ante portam occupatis unumquemque perdidit, qui ænigma, quod illa proposuit, solvere non potuit. Fuit autem illud hujusmodi:

Ἔστι δῖπουν ἐπὶ γῆς καὶ τέτραπον, οὗ μίᾳ φωνῇ,
καὶ τρίπον· ἀλλάσσει δὲ φύην μόνον ὅσος ἐπὶ γαῖαν
ἐρπετὰ κινεῖται, ἀνά τ' αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον.
Ἀλλ' ὁπόταν πλείστοισιν ἐπειγόμενον ποσὶ βαίνει,
ἐνθα τάχος γυίοισιν ἀρχυρότατον πέλει αὐτοῦ.

Quod quum multi frustra conati essent solvere et inter hos etiam Hæmon, Creontis filius, præda Sphingis factus occubuisset, infelix pater, Creon, ei, qui ænigmatis a Sphinge propositi sententiam

cruisset, Iocastam in matrimonium se daturum dotisque loco imperium Thebarum additurum præconio edixit. Præmio adductus OEdipus, qui interfecto Laio eadem via, qua cæperat, profectus forte Thebas venit, Sphingem adiit auditoque ænigmati hæc respondit:

Κλύθι καὶ οὐκ ἐθέλουσιν, κακώτερε Μοῦσα θανόντων,
φωνῆς ἡμετέρης σὸν τέλος ἀμπλακίης.
Ἄνθρωπον κατέλεξας, ὃς ἡνίκα γαῖαν ἐφέρπει,
πρῶτον ἐξυ τιτράπους νήπιος ἐκ λαγόνων·
γρηχάλεος δὲ πέλων, τρίτατον πόδα βάκτρον ἐρείδει
αὐχένα φορτίζων γήραϊ καμπτόμενος.

Quibus auditis Sphinx in præcipitium sese deiecit. OEdipus autem rex Thebarum factus Iocastam, Laii uxorem, in matrimonium accepit.

Hæc, quæ exposui, a poeta in tragædia, quam Sphingem nominavit, explicata esse volunt. Sed sunt fragmenta tam pauca servata, ut quidvis facile satis tuto pronunciaveris. Ita neque de personis tragædiæ neque de choro quidquam nobis ab antiquis scriptoribus relatum est, neque quomodo OEdipus Thebas venerit neque qua ille ratione imperium sit assecutus, nobis ex tragædia innotuit. Magna tamen cum lætitia OEdipum post interemptam Sphingem a Thebanis exceptum esse et ex re ipsa colligi potest et ex fragmento, quod apud Athenæum servatum est XV, p. 674, D, intelligitur: Αἰσχύλος δ' ἐν τῷ λυομένῳ Προμηθεῖ σαφῶς φησὶν ὅτι ἐπὶ τιμῇ τοῦ Προμηθέως τὸν στέφανον περιτίθεμεν τῇ κεφαλῇ ἀντίποινα τοῦ ἐκείνου δεσμοῦ καὶ ἔτι (sic Hermannus) ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Σφιγγὶ εἰπόν·

[184] Τῷ δὲ ξένῳ γε στέφανος, ἀρχαῖον στέφος,
δεσμῶν ἄριστος, ἐκ Προμηθέως λόγου.

Correxerunt λόγου, quod quum esset improbatum ab Hermannno, postea ab eodem, nisi errore accidit, repositum est. Versu 1 libri στέφανον. Ceterum non absurdum esse judico, si quis terribilem Sphingis formam et motum et impetum descriptum esse in tragædia putet. Quo referendum fuerit fragmentum apud Hesychium: [185] «Κνοῦς», ὃ ἐκ τοῦ ἄζονος ἦχος. Λέγεται δὲ καὶ κνόη καὶ ὁ τῶν ποδῶν ἴσος, ὡς Αἰσχύλος Σφιγγὶ· τινὲς δὲ φασὶ κνοῦν τὸν ἦχον, κνόην δὲ μέρος τοῦ ἄζονος, ἢ χοινωλί.

Et est aliud apud Aristophanem in Rau. 1320:

[186] Σφιγγὰ δυσαμερίαν, πρῦτανιν κύναν,
ubi Scholiasta: Ταῦτα δὲ ἐκ Σφιγγὸς Αἰσχύλου.

OEDIPUS.

Interempta Sphinge et Iocasta in matrimonium ducta OEdipus omnium beatissimus rex fuit, quippe qui imperii felicitatem cum læta liberorum progenie conjunctam vidit. Duos filios ex Iocasta suscepit, totidemque filiarum ei natæ sunt, omnes patri jucundissimæ senectutis spem faciebant. Et jam adoleverant inter maximam regni felicitatem, quum subito lues orta est gravissima, quæ non minus, quam Sphinx olim, urbem afflixit. Quam quum frustra humanis opibus avertere conati nihil profecissent, OEdipus nuncios ad oraculum misit quæsitum quomodo calamitas, qua terra opprimeretur, averti posset. Hinc responsum refertur Laii interfectorem quærendum esse pœnaque afficiendum. Tum Tiresias vates consulitur, tum minister Laii, qui unus ex cæde aufugerat, postremo OEdipus cognoscitur, qui sit; quippe qui non solum a Laio vitæ originem acceperit, sed etiam patrem occiderit.

Perpauca fragmenta servata, sed illa etiam valde incerta. Scripsit enim Scholiastes Sophoclis ad OEd. R. v. 733 hæc: Περὶ Διυλίδας φησὶ τὴν σχιστὴν ὁδόν. Ὁ δὲ Αἰσχύλος περὶ Ποτνίας.

[187] Οὕτω δ' ἐπῆμεν γῆς ὁρούς, τροχέλατον σχιστῆς κελεύθου τρίδον, ἐνθα συμβολὰς τριῶν κελεύθων Ποτνιαδῶν ἡμεῖβομεν.

(Versu 1 codex οὕτως· ἐπῆμεν τῆς ὁδοῦ τρ.) Ita exposuit OEdipus, quomodo factum esset, ut senem in trivio occidisset, ignarus adhuc Laium illum fuisse. Ab aliis tamen hi versus ad Glaucum Potniensem referuntur.

Iocasta non constat qua morte apud Æschylum occubuerit; OEdipus autem oculos sibi eruit, genus suum devovit, patriamque relinquendam decrevit. Quod utrum fecerit an impeditus sit a filiis memoriæ non est proditum. Putant tamen historiæ illustrandæ inservire quæ sunt scripta apud Athenæum X, p. 465, F, et apud Schol. Sophocl. ad OEd. Col. 1375, et Schol. in Arg. ad Sept. ad Theb., qui OEdipum filios, quod patrem cæcum ἐν οἰκίσῳ incluserint, devovisse tradit. Sunt

etiam qui OEdipum Athenas venisse ibique et expiatum et initiatum esse putent. Hanc sententiam aiunt firmari fragmentis hisce, quorum prius exstat apud Schol. Soph. ad OEd. Col. 1047: Τὰ ἐν Ἐλευσίνι τέλη φησὶ, καὶ εἴη ἂν λαμπάσιν ἀκταῖς λέγων ταῖς λαμπάδευσμέναις καὶ κταλαμπομέναις ὑπὸ τῆς μυστικῆς φλογὸς καὶ τῶν ἱερῶν δάδων, περὶ ὧν Αἰσχύλος φησὶν.

[188] Λαμπραῖσιν ἀστραπαῖσι λαμπάδων σθένει. Butlerus quidem hoc fragmentum ad Eleusinios pertinere putavit. Alterum est apud eundem Scholiastam ib. v. 1049: Τέλη δὲ τὰς τελετὰς· καὶ Αἰσχύλος.

[189] Ἐφριζ', ἔρως δὲ τοῦδε μυστικοῦ τέλους. Bruonckius correxit ἔφρ. ἔρωτι τοῦδε.

Præterea Eustratius in Ethica Nichomachi Aristotelis III, 2 Æschylum in hac tragœdia mystica quædam evulgasse tradit.

THEBAIS.

Inveteravit calamitas, quam OEdipus filios execratus generi suo imprecatus est cladesque cladem excepit. Imperium urbis a patre acceptum filii initio integrum alternis habendum constituerunt. Mox Eteocles Polynicem fratrem expulit. OEdipus autem, primo domo inclusus, mox aut sua sponte aut coactus a filiis reliquit patriam, in qua non est ei honor, qui debuit, habitus, sed abiit ille iratus gravissimis diris filios devovens. Quo referuntur versus apud Scholiastam Sophocl. ad OEd. Col. 1375, ex Hermannii emendatione ita concepti:

Αἰ δ' ὁρῶν γὰρ ὁξὺ, καὶ τυφλὸς περ, ἦν, θυσίας γ' ἀπαρχὰς γέρας ἐπέμπομεν πατρί, βοὸς περισσὸν ὦμον, ἔκκριτον κρέας· ὁ δὲ γε συγκόψαντες οὐ μεμνημένοι, λήθειν δοκοῦντες, ἀντίκροτον ἰσχίον ἐπέμψαμεν βόειον, ὁ δὲ λαβὼν χερὶ ἔγνω παφίσας εἰπέ τ' ἐχθυμὸς τάδε· Τίς μοι τόδ' ἀντ' ὦμον ἔσθ' ὁ μισητὸν κρέας πέμπων; γέλων δὲ τὰμὰ ποιοῦνται κόροι

187.

Ita incedebamus ad terræ fines, rotis pulsatum divisæ viæ trivium, ubi concursus trium viarum Potniadum præteribamus.

188.

Splendidis fulgetris lampadum valet.

189.

Perhorruī, sed desiderium hujus mysticæ initiationis [me tenet.]

Semper, quamquam cæcus erat, acute videbat. Sacrificii quidem primitias dono patri mittebamus eximium humerum, electam carnem, [mus, quam saltem quum concidissemus immemores, fore ut lateret rati, turgentem coxendicem misimus bovinam, quam ille manu acceptam et contrectatam cognovit et iracundus hæc dixit: Quis est qui mihi hanc invisam carnem pro humittit? ludibrio me habent pueri mei, [mero

θύοντες, ὕβρει θ' αὖ οὐ τυφλός· οὐ τοι γινώσεται οὐτῶ λέγοντες· οἱ θεοὶ, μαρτύρομαι ἐγὼ τὰδ' ὑμᾶς καὶ κατεύχομαι κακὰ κακοῖσιν αὐτοῖς τῶνδε δις τόσα σχεθεῖν· χαλκῷ δὲ μαρμαίροντες ἀλλήλων χροῶ σφάξειαν ἀμφὶ κτήμασιν τυραννικοῖς.

Verum hæc talia, de quibus recte disputasse videtur Dindorfius in præfat. ad notas in Sophoclem p. IX-XII ed. Oxon., male ad Æschyli Thebaidem retulerunt, quum etiam alia exstent in Sept. adv. Theb. v. 784, quæ sunt ejusmodi, ut cum his conciliari nequeant. Quocirca reprobanda est Welckeri sententia, qui OEdipum ait a filiis incuria lacessitum gravissimas diras iis imprecatum patriæque expulsum, postquam diu in domo inclusus fuerit, ut est in argumento tragædiæ quæ inscribitur Septem adversus Thebas. Sed facile intelligitur ex iis, quæ Æschylus retulit, OEdipum statim, postquam patrem a se interfectum matremque in matrimonium ductam cognovit, dolore furentem et oculos sibi effodisse et filios, quos educasset, mutæ cædi devovisse. Ita apparet, cur hæc diræ in Septem adv. Theb. v. 772 παλαίφατοι ἀραὶ dicantur. OEdipus autem mortuus cogitatur in tragædia, quæ Septem adversus Thebas inscribitur.

Argumentum, quod poeta in Thebaide trilogia explicuit, tale fere fuisse videtur. Polynices ab Eteocle fratre patria pulsus Argos confugit Adrastumque permovit, ut sibi non solum filiam in matrimonium collocaret, sed etiam auxilium, quo in patriam redire posset, polliceretur. Quod quum etiam Tydeo, qui eodem auxilium quæsiturus venisset, se facturum promisisset, Nemeam edixit ut convenirent, qui expeditionis participes esse vellent. Inter septem heroas, qui cum suis copiis illuc congregabantur, etiam Amphiarus fuit; qui quum infaustum expeditionis exitum ut vates providisset, diu occultatus bello se subtrahere conatus erat, donec ab Eriphyle uxore proditus Polynicis precibus se ceteris adjungere coactus est. Mox tamen illi, qui convenerant, novis tristibus ominibus territi sunt, de quibus ita scripsit Apollodorus III, 6, 4: Παράγοντο δὲ εἰς Νιμέην, ἧς ἐβασίλευε Λυκούργος, ἐζήτουν ὕδωρ. Καὶ αὐτοῖς ἐγγήσατο τῆς ἐπὶ κρίνῃν ὁδοῦ Ὑψιπύλη νήπιον παῖδα ὄντα Ὀφελτην ἀπολιποῦσα, ἐν Ἰτρεφῇ Εὐρυδείῃς ὄντα καὶ Λυκούργου. Λίσσασθαι

νόμηναι γὰρ αἱ Αἰθιοπῆες ὅτι τὸν Θάνατον σιωπῶντα, ἐκείνον μὲν ἔκτειναν, τὴν δὲ Ὑψιπύλην ἀπημπούνησαν διὸ πραθεῖσα ἐλάτρευε πρὸς Λυκούργῳ. Δεικνυούσης δὲ τὴν κρίνῃν ὁ παῖς ἀπολειφθεὶς ὑπὸ δράκοντος διαφθείρεται. Τὸν μὲν οὖν δράκοντα ἐπιφανέντες οἱ μετὰ Ἀδράστου κτείνουσι, τὸν δὲ παῖδα θάπτουσι. Ἀμφιάρεος δὲ εἶπεν ἐκείνοις τὸ σημεῖον τὰ μέλλοντα προμαντεύεσθαι· τὸν δὲ παῖδα Ἀρχέμορον ἐκάλεσαν. Οἱ δὲ ἔθυσαν ἐπ' αὐτῷ τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα. Καὶ ἔκπῳ μὲν ἐνίκησαν Ἀδραστός, σταδίῳ δὲ Ἐτεόκλης, πυγμῇ Τυδεὺς, ἄρματι καὶ ἐίσκη Ἀμφιάρεος, ἀκοντίῳ Λαόδικος, πάλῃ Πολυνείκης, τόξῳ Παρθενοναῖος. Ex his Welckerus tragædiam composuit, quam *Nemeæ* nomine, quod in Catalogo tragædiarum invenitur et ab aliis scriptoribus commemoratum est, inscriptam fuisse ait. Putat enim Septem illos, qui Thebas proficiscebantur cum exercitu, sinistris ominibus territos, ut deos placarent et prodigia procurarent, ludos Nemeos instituisse initiationemque et profectionem Septem heroum a poeta celebrari. Prorsus diversa ab hac Welckeri sententia est Hermannii opinio, qui Nemeam eam tragædiam, quæ Septem adv. Thebas dicta est, præcessisse negat, sed pertinuisse eam potius putat ad trilogiam, in qua Hypsipyle fuerit. Deinde, « Quodsi, inquit, non est verisimile, ut Nemea præcesserit Septem adv. Thebas, alia circumspicienda est tragædia, quam partem hujus trilogiæ ponere possimus. Videor mihi aliquod de ejus argumento indicium invenisse in Septem adv. Theb. v. 576 et sqq. » Hæc dici potuisse negat, nisi uberior rei explicatio prægressa esset. Idemque indicari putat ab Homero Iliad. Δ, 376 et ab Apollodoro, cujus hæc verba sunt (III, 6, 5): Ὡς δὲ ἦλθον εἰς τὴν Κιθαιρῶνα, πέμπουσι Τυδεΐα προειρῶντα Ἐτεοκλεί τὴν βασιλείαν παρχωρεῖν Πολυνείκει καθὰ συνέθετο· μὴ προσέχοντος δὲ Ἐτεοκλέους, διάπειραν τῶν Θηβαίων Τυδεὺς ποιούμενος καθ' ἕνα προκαλούμενος, πάντων περιεγένετο. Οἱ δὲ πεντήκοντα ἄνδρας ὀπλίσαντες ἀπὸντα ἐν ἡδραῶν αὐτόν. Πάντας δὲ αὐτοὺς χωρὶς Μαιόνος ἀπέκτεινε, καίπειτα ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἦλθεν. Illa igitur in fabula etiam de somnio Eteoclis, cujus in Septem adv. Thebas mentio facta sit, expositum aliquid putat Hermannus. De nomine nihil audet certi pronunciare. Fortasse *Argivos* vel *Argivas* fuisse ait. Supra vero demonstravi in Hypsipyle falsam esse hanc sententiam.

Fragmenta *Nemeæ* sunt ejusmodi, ut ex iis omnia alia, nihil certi tamen colligatur. Sunt

quum sacrificant, et contemptui « cæcus est, non ita loquuntur. O dii, testes advoco [cognoscet] vos in hac re, et voveo, ut mala

ÆSCHYLUS.

mali illi bis tanta habeant quam hæc sunt : ære coruscantes sua corpora invicem concidant regii imperii gratia.

15

enim nulla. Ac nescitur etiam, an illa, quæ memorat Scholiasta Pindari in præfatione Nemeorum, in Nemea fuerint. Hujus verba hæc sunt (p. 424 et 425 ed. Bæckh.): [190] Ἀμφιάραος δὲ τούτοις μαντευόμενος Ἀρχέμορον αὐτὸν ἐλάλεσεν, ὅτι αὐτοῖς ἀρχὴ μόρου ἐγένετο ὁ τοῦ παιδὸς θάνατος, ἐφ' ᾧ καὶ τὸν ἀγῶνα διέθηκ' αὐτὸν τὴν Ὑψιπύλῃν παραμυθούμενοι. Ἄλλοι, ὧν ἐστὶ καὶ Αἰσχύλος, ἐπ' Ἀρχέμορον τῇ Νεμέᾳ παιδί [φασιν ἀγεσθαι τὰ Νέμεια].

De tertia tragœdia varie disputatum est a viris doctis. Hermannus memorabile ait, quod in Septem adv. Thebas præter fratres mutua cæde occisos nullius reliquorum ducum interitus meminoretur, nec bellum profligatum, sed urbs tantum repulsa prima hostium irruptione salva esse videatur. Itaque nova tragœdia opus esse censet, in qua illa explicata fuerint, idque probari fragmento in Etymol. Magno p. 341, 6: Ἐν γλῶττια, εὐκρίνεια. Καὶ ἦλυσεν τὴν Ἐλευσιν. [191] Αἰσχύλος ἐν Ἀργείοις: «Καπανεὺς μου καταλείπεται λοιποῖς ἀκέραιος ἀρούρων ἐπηλυσίων ἀπέλειπε.» Οἱ δὲ τὰ κατασκηφθέντα. Οὕτως εἰς τὸ ῥητορικόν. Εἰς δὲ τοὺς ἐτυμολόγους εἶρον, εἰς δὲ κεραυνὸς εἰσβέβηκεν, δὲ καὶ ἀνατίθεται διὰ καταιβάτη καὶ λέγεται ἀδύτα καὶ ἀβάτα. Welckerus ab Æschylo scriptum putavit:

Καπανεὺς μὲν καταλείπεται
λοιβαῖς δὲ κεραυνὸς ἀρούρων
ἐπηλυσίων ἀπέλειπε.

Quæ quibus numeris, ait Hermannus, quaque sententia esse voluerit, se expedire non posse. Ac proposuit deinde Hermannus hæc:

Ἐν Ἀργείοις
Καπανεὺς μὲν ἂν ἄλλ' ἐπέτας λοιποῖς
ἀκέραιον ἀρούραν ἐπηλυσίων
ἀπέλειπε.

Adrasti hæc verba esse vel, si idem tragœdiæ argumentum fuerit quod Euripidis Supplicum, Euadnæ putat. De argumenti quidem similitudine dubitari non posse existimat; sic enim demum justum rebus finem imponi, si sepulture traderentur, qui in bello cæsi essent. Itaque tragœdiam *Eleusinos* vocatam esse, de qua luculentus locus est apud Plutarchum in Theseo c. 29: Συνέπραξε δὲ καὶ Ἀδράστῳ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ὑπὸ Καδμείᾳ πεσόντων, οὐχ ὡς Εὐριπίδης ἐποίησεν ἐν τραγῳδίᾳ μάχῃ τῶν Θηβαίων κρατήσας, ἀλλὰ πείσας καὶ σπείσάμενος. Οὕτω γὰρ οἱ πλείστοι λέ-

γουσι. Et paullo post: Ταφαὶ δὲ τῶν μὲν πολλῶν ἐν Ἐλευθεραῖς δαίνονται, τῶν δὲ ἡγεμόνων περὶ Ἐλευσίνα, καὶ τοῦτο Θησείως Ἀδράστῳ χαρισμένου. Καταμαρτυροῦσι δὲ τῶν Εὐριπίδου Ἰκετίδων καὶ οἱ Αἰσχύλου Ἐλευσίνιοι, ἐν οἷς ταῦτα λέγων ὁ Θησεὺς πεποιήται.

Dubitari tamen potest an Eleusinii cum Septem conjungi non potuerint. Nam satis ostendit finis tragœdiæ Polynicis sepulturam expectari, non illorum, qui bello cæsi erant. Hi ab Epigonis sepulti sunt Thebis expugnatis. Itaque perspicuum est justum finem imponi antiquæ fabulæ, si illa explicentur, quæ ad Polynicem pertineant. Jure igitur Welckerus Eleusinos ab illa trilogia removit. Neque vero *Phænissas* cum Septem conjunxerim, quia incertior fama hujus tragœdiæ est, quam ut quidquam de ea dici possit. Itaque Hermannus, Quin ne certum quidem est, inquit, scripsisse Æschylum tragœdiam quæ dicta fuerit *Phænissæ*. Nam præterquam quod illud nomen non est in indice fabularum, Pollux, qui solus eam memorat, quum omnino non optimus auctor est, tum hoc in testimonio ipse suam fidem elevat. Scribit ille VII, 91: Ἄ δὲ πόδεια Κριτίας καλεῖ, εἴτε πῖλους αὐτὰ οἰκτεῖον εἴτε περιειλήματα ποδῶν, ταῦτα πέλυντρα καλεῖ ἐν Φοινίσσαις Αἰσχύλος.

[192] Πέλυντρ' ἔχουσιν εὐθέτοις ἐν ἀρβύλαις.

Codex Palatinus omittit ἐν Φοινίσσαις [=Desunt in MS. ἐν Φοινίσσαις et versus ipse Æschyli. Jungerm.] Sed etsi idem Pollux hæc confirmare videtur II, 196, ubi dicit: Καὶ ποδῆα δὲ τοὺς περὶ τοῖς ποσὶ πῖλους Κριτίας, δὲ Αἰσχύλος πέλυντρα καλεῖ. tamen X, 50 pro Æschylo Sophoclem nominat, scribens, Ἄ δὲ ὑπεῖναι δεῖ, πόδια, πῖλους, πέλυντρα. οὕτω γὰρ Σοφοκλῆς τὰ πόδια καλεῖ. Tam dubia quis non, si fabula recte nominata est, ex Phrynihi potius Phœnissis sumpta esse suspicetur, in quibus multo credibilis est versus illud positum fuisse quam in fabula Oedipi res tractante? Hæc ita Hermannus.

ARGIVI.

Duæ supersunt fabulæ, quarum argumentum quodam pacto conjunctum fuit cum illis tragœdiis, quæ in Oedipi hujusque filiorum historia versabantur, Argivi et Epigoni. Sed valde

exigua utriusque memoria est, ut vix conjectura aliquid de iis divinari possit.

Atque Argivos quidem fuerunt qui fabulam Satyricam fuisse crederent. Idque testari videtur Hesychius, apud quem hæc hodie leguntur in voce Ἑμμέλεια: Τραγικὴ δὲ ἡ ὀρχησις [193] Ἀργυροῖς δὲ Αἰσχύλος ἀντὶ τοῦ σατυρικῆς, ἥ ἐστὶ σίκιννις. Pro Ἀργυροῖς emendatum est Ἀργείοις. Ad quæ Hermannus: «Eo igitur testimonio, inquit, Bœckhius in libro, quem scripsit de Tragicis Græcis p. 30, Argivos in Satyricis fabulis numeravit, recte sane, si nihil est vitii in verbis Hesychii. Et videntur ea fortasse inde aliquid præsidii habere, quod Lucianus De saltatione c. 22, vol. II, p. 280, nomina trium saltationum scenicarum ab Satyris inventa dixit. Sed permirum tamen est, quum tot scriptores Ἑμμέλειαν tragicæ saltationis nomen testentur, nullum eorum præter Hesychium illud nomen ad σίκιννιν translatum dicere. Quare vereor, ne Hesychius sic scripserit: τραγικὴ δὲ ὀρχησις· Αἰσχύλος Ἀργείοις· ἦν δὲ καὶ σατυρικῆς, ἥ ἐστὶ σίκιννις. Certe sic idem in Σίκιννις: Ἦν δὲ καὶ Ἑμμέλεια τραγικῆς, καὶ κωμικῆς κόρδαξ. Quodsi Hesychii testimonium cadit, nihil relinquitur, quo Satyricam fabulam fuisse Argivos cognoscamus. Nam quem versus Harpocratio in Χλῆδος affert ex Ἀργείοις (cod. Vratisl. Ἀργίαις):

[194] Καὶ παλὰ κάγκυλ' ἔτα καὶ χλῆδον βαλὼν,

in quo Valesius scribendum putavit καὶ πάλ' ἀναγκύλητα, is nihil continet, quod a gravitate tragœdiæ abhorrere videatur. Qui versus si Bœckhium adduxit, ut etiam illos versus, quos Athenæus I, p. 17 sine nomine fabulæ servavit, ad Argivos referret, est id ejusmodi, ut possit verum esse, si fabula fuit Satyrica; si non fuit, non possit. Sumamus nunc tragœdiam fuisse, ut Welckero placuit. Tum vero non videbitur prima trilogiæ fuisse, propterea quod ἐν Ἀργείοις Capanei fulmine percussi mentionem factam accepimus. » Hæc ita Hermannus. Sed quo utitur argumento, id postea ipse elevavit, ut antea in Thebaide exposuimus (ad fragm. 191). Id tamen certum esse videatur ambigua esse omnia, quæ de Argivis disputentur, ut ne illud quidem extra dubitationem sit positum tragœdiane fuerit an fabula Satyrica. Ac ne nomen quidem satis testa-

tum est, quod etsi in indice tragœdiarum Ἀργείοι scriptum est, tamen apud alios scriptores aliter exaratum invenitur. Habent enim Ἀργυροῖς, Ἀργίαις, Ἀργίαις, Ἀργίαις et Ἀργίαις. Hesychius: [195] « Ἀπόσκημα », ἀπέρισμα. Αἰσχ. Ἀργίαις.

Quod legitur apud Athenæum I, p. 17, ad hanc fabulam translatum a Bœckhio, id rectius referri ad Odysseam videtur. Itaque hanc rationem secuti sumus.

EPIGONI.

Epigoni satis magno sunt documento ab Æschylo alterum bellum, quod filii interemptorum Septem heroum adversus Thebas suscepunt, tragœdiis esse explicatum. Verum fama hujus trilogiæ valde exigua est, ut hodie prorsus nesciatur, quasnam poeta tragœdias conjunxerit. Et inter illas, quæ hodie supersunt, ne nomen quidem est neque fragmentum invenitur, quod commodè illuc referri historiamque explicare possit. Epigoni satis feliciter rem gesserunt, Thebas expugnarunt, vindictam ob patres interemptos exegerunt eosque sepeliverunt. Quæ quamquam omnia duce Alcæone gesta sunt, tamen non constat, an hujus facta materiem tribus tragœdiis præbuerint.

Nec fragmenta quidquam continent indicii, quo certiora inveniri possint; immo sunt illa ejusmodi, ut nemo ea ad Epigonos referre posset, nisi nomen adscriptum esset. Omnium copiosissimum reperitur apud Scholiastam Pindari ad Isthm. VI, 10 (V, 10, p. 545 Bœckh.): Τὸν μὲν γὰρ πρῶτον (κρατῆρα) Διὸς Ὀλυμπίου ἐκίρνασαν, τὸν δὲ δεύτερον ἥρώων, τὸν δὲ τρίτον Διὸς σωτῆρος· καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἐπιγόνοις·

[196] Λοιβὰς Διὸς μὲν πρῶτον ὠραίου γάμου
Ἦρας τε·

αἶτα·

Τὴν δευτέραν γε κραῖσιν ἥρωσιν νέμω·

αἶτα·

Τρίτον Διὸς σωτῆρος εὐκταίαν λίβα.

Et habet Hesychius hæc: [197] « Τιμαλῆς, ἐντίμος, τιμὴν ἀλφάνουσα, διὰ τιμῆς ἀγομένη· ... Αἰσχύλος δὲ ἐν Ἐπιγόνοις ἐπὶ τοῦ ἐντίμου.

Imitatus est Æschylum apud Romanos Attius,

194.

Et jacula et vibratilia et purgamenta conjecit.

196.

Libamina Jovis primum ob felices nuptias
Junonisque;

deinde,

Secundum poculum heroibus attribuo;

postea:

Tertium Jovis sospitatoris precatorium laticem.

cujus versus est apud Ciceronem Tusc. Disput. II, 25, ubi hæc leguntur : « Tum Cleanthem, quum pede terram percussisset, versum ex Epigoni ferunt dixisse :

Audisne hæc, Amphiaræ, suo terram abdite?

Zenonem significabat, a quo illum degenerare dolebat. » Et Nonius voce Expectorare :

Eloquere propere ac pavorem hunc meum expectora.

Reliqua, quia Æschyli tragœdiam non illustrant, omisimus. Ad Sophoclisne an ad Æschyli Epigonos referendus sit versus,

[198] Ὀλόμενε παίδων, ποῖον εἴρηκας λόγον;

quem Andronicus histrio, Demostheni æqualis, ex Epigoni recitasse memoratur ab Athenæo XIII, p. 584, D, incertum est.

PENTHEUS.

Egregiam componendis tragœdiis materiem poetis Græcis præbuerunt res, quæ a Baccho gestæ dicebantur, ortus ejus, expeditiones in remotissimas terras susceptæ et victoriæ magna cum gloria partæ. Neque facile urbs erat in Græcia, quæ his fabulis nobilitatior fuerit quam Thebæ, ubi et natus erat Dionysus et educatus et postea devictis adversariis inter deos relatus summaque religione cultus.

Quæ de Bacchi fabulis narrabantur, iis prorsus erant opposita, quæ de Oedipi fati ferebantur. Cujus infortunio si ostendebatur, quæ sors esset hominum, qui divinis præceptis neglectis a vero rectoque nulla reverentia deorum recessissent, quique ea avertere conarentur, quæ dii delictis hominum ex æterno constituissent; Dionysi fabulis apparuit, quid divina potestas adversus homines posset, quantam vim haberet in genus humanum, quam facile subjiceret orbem terrarum adversariosque suo ipsorum impetu in deos facto perderet.

Atque Æschylus tribus tragœdiis Bacchi laudem etiam Thebis videtur celebrasse haud aliter quam Lycurgiam composuit. Trilogiam Welckerus *Pentheï* nomine inscripsit, non apte omnino, tragœdiisque his *Semele* sive *Aquatoribus*, *Pentheo* sive *Bacchis*, et *Xantriis* compositam fuisse docuit. Egregie autem Æschylus Bacchi laudem declaravit, cujus tam mirabilem fecit potentiam, ut per ipsos adversarios dei efficeretur, ut huic victoria contingeret, ipsi se suosque cognatos et amicos pessumdarent. Ita Semele a suis induce-

batur, ut perniciem sibi adduceret, quo Bacchus divina origine nasci posset, non a mortali matre; et Agave Pentheum dilaniavit haud aliter quam Lycurgus filium securi percussit.

SEMELE.

Prima tragœdia dicta est Semele, quæ Cadmi filia fuit. Quæ quum esset ex Jove gravida facta et ipsa a deo, quem erat paritura, divino furore non minus correpta esset quam illæ, quæ ejus ventrem attigerunt, valde gloriabatur fortuna, quæ ipsi contigisset adeoque sorte sua elata erat, ut Jovem precaretur, ut ad se veniret non aliter, quam cum Juvene congredi consuesset. Quæ quum admoneretur ne peteret, nihil audiebat monita; immo eo processit, ut dubitaret, an Jupiter is non fuerit, qui filium quem ventre gereret, genuisset. Verum non amplius sese retinuit Jupiter, adest cum tonitribus et fulminibus, flammis corripitur regia, Semele cum tota domo comburitur. Unus servatur Bacchus, qui inter incendium a Semele editus femori Jovis includitur, ut ad justum tempus nascendi ibi reconditus remaneret.

Fragmenta hujus tragœdiæ, quæ pauca supersunt, sunt ejusmodi, ut quomodo fabula adornata et composita fuerit, quodam pacto divinari possit. Quum enim inscripta sit Σημέλη ἡ Ὑδροφόρη, quod nomen in indice fabularum legitur et apud Scholiastam Homeri Iliad. Δ, 319 (Schützius Ὑδροφόρος scripsit, non recte), jam apparet illos, quos Ὑδροφόρους appellavit, chorum constituisse, regiaque combusta in exitu tragœdiæ aquam allatam, qua Bacchus recens natus perlueretur.

Aliud fragmentum, quod est apud Scholiastam Apollonii Rhod. ad I, 636, satis manifesto declarat etiam Semelen introductam fuisse gravidam. Sunt autem verba hæc : [199] Θυσίην ὠμοκόρου) Μαινάσιν. Ἐνθὲν καὶ τὴν Σημέλην Θυσίην καλοῦσιν, ἐπειδὴ Αἰσχύλος ἔρχον αὐτὴν παρεισέγαγεν οὔσαν καὶ ἐνθεζομένην. Ὁμοίως δὲ τὰς ἐραπτομένας τῆς γαστρὸς αὐτῆς ἐνθεζομένας. Deinde Semele Jovi supplicasse videtur, ut ad se veniret. Quo referendum duco fragmentum, quod habet Hesychius : [200] Ἀντάλα, ἐναντία, ἐλέσσις. Αἰσχύλος Σημέλη.

Tum comburitur regia et Semele, servatur puer, quem illa moritura peperit, ab Amphidromo, novo deo, quem finxit Æschylus, dum chorus adest aquam asserens, qua puer recens natus perlueatur, ut moris fuit. Ita Æschylus originem duorum fectorum, quæ Athenienses

celebrare solebant, tragœdia explicuit, Ἀμφιδρομίων καὶ ὑδροφορίων. Huc pertinet fragmentum apud Hesychium: [201] «Ἀμφιδρόμος.» Ἀισχύλος Σεμέλη ἐπλασε δαίμονα καινὸν περὶ τὰ ἀμφιδρόμια, ὥς εἰ ἔλεγε τὸν γενέθλιον. Rem Harpocration amplius explicat, qui scribit v. Ἀμφιδρόμια: Ἡμέρα τις ἦγετο ἐπὶ τοῖς νεογνοῖς παιδίοις, ἐν ᾗ τὸ βρέφος παρὰ τὴν ἐστίν ἐφερον τρέχοντες καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολυπόδας καὶ σηπίας ἐλάμβανον. Welckerus circum aram vel thymelam Amphidromum cucurrisse et deinde abiisse scripsit. Id autem verisimile esse non videtur, quia veteres tragœdias ita composuerunt, ut in scena colloquia instituerentur; quæ sine colloquio agerentur, a scena removerentur.

Duo fragmenta supersunt, quæ quid significant, incertum est. Alterum est apud Hesychium hoc modo scriptum: [202] «Ἄστειντα», τὰ οὐ δυνάμενα κατασχέσθαι. Ἀισχύλος Σεμέλη. Corrigunt ἄστειντα, quod satis aptum interpretationi. In altero apud Schol. Homeri ad Iliad. Δ, 319: Ἀισχύλος ἐν Σεμέλῃ ἢ Ὑδροφόροις [203] «Ζεὺς δὲ κατέκτα τοῦτον,» Bacchum intellexeris, qui pro mortuo ab Amphidromo e flammis relatus sit. Præterea de hedera in ruinis succrescente et vitibus eodem loco ortis nonnulla disputat Welckerus, quæ præterire satius duximus.

PENTHEUS.

Alteram tragœdiam Pentheum dictam fuisse existimant. Argumentum vero, ut videtur, et ex nomine explicari potest et ex iis, quæ Aristophanes Byzantinus in præfatione ad Euripidis Bacchas scripsit. Sunt ejus verba hæc: Διόνυσος ἀποθεωθεὶς μὴδὲ βουλομένου Πενθέως τὰ ὄργια αὐτοῦ ἀναλαμβάνειν, εἰς μανίαν ἀγαγὼν τὰς τῆς μητρὸς ἀδελφάς, Σεμέλης λέγω, ἠνάγκασεν αὐτάς τὸν Πενθέα διασπάρσασθαι. Ἡ μυθοποιία κεῖται παρ' Ἀισχύλῳ ἐν Πενθεί· τὸ ὄνομα μόνον μεταπιπείσκειται Εὐριπίδῃ. Colligitur ex his verbis pleraque, quæ apud Euripidem in Bacchis reperiuntur, ex Æschyli tragœdia, quæ Pentheus dicta fuerit, sumpta esse; sed quum duæ supersint fabulæ, quibus fata Penthei Æschylus explicavit, prior pars tantummodo ad tragœdiam referenda est, quam poeta Pentheum inscripsit.

Atque hoc fere argumentum prioris tragœdiæ fuit: Bacchus, qui quum adolevisset, patriam reliquit, maxima parte terrarum peragrata expeditionibusque in Indiam usque confectis,

postremo Thebas rediit, ut orgiis institutis in urbe, in qua natus erat, inter deos relatus etiam religione, qua decuit, coleretur. Fama adventus, quæ sparsa erat per gentes, mulieres commotæ ducibus Cadmi filiabus, quibus ne Cadmus quidem senex defuit, novo deo obviam factæ in Cithæronem montem abierunt, festa celebrare cœperunt, quæ grata deo fore putabant, summaque religione ipsum receperunt. At non probavit hoc consilium Pentheus rex Thebarum, cui Cadmus, suo ex Agave filia nepoti, imperium concesserat; religioni novæ sese opposuit, deum ipsum ut mendacem et commentitium expellere conatus est, mulieresque coercere studuit. Frustra Tiresias, qui omnium primus deum cognovit ejusque adventum prædixit, regem a sacrilego conatu detertere aggressus suasit, ut desisteret ab incepto, in quo si diutius perseveraret, procul dubio interiturus esset. Nihil audiit Pentheus vatisque admonitionibus contemptis ministros misit, qui deum vinculis constrictum ad se perducerent. Mox puer eximia pulchritudine, facie feminea, molli corpore captus adducitur, qui a Pentheo ferociter interrogatus deum se narrat in Indiam concomitatum, ibique res maximas, quas deus gessisset, vidisse et admiratum esse, totumque orbem terrarum esse refertum factis, quorum magnitudinem nemo posset consequi. Deinde regem admonuit, ut desistens ab inani dei persequendi conatu Bacchum reciperet. Quibus auditis Pentheus iratior puerum, in quo deum non agnovit, ad boves in stabula perductum vinculis religari jussit. Quod quum fecissent ministri, magna dei potentia statim corruentibus magno cum strepitu ædibus declaratur deusque splendidior prodiens cum ovantibus comitibus in Cithæronem abit.

Quodsi argumentum tragœdiæ fere tale fuit, quale exposui, reliqua tamen omnia incerta sunt neque quidquam de personis neque de choro dici potest. Unum fragmentum autem, quod servatum est, nihil continet, quo aliquid divinetur amplius. Est illud in hunc modum apud Galenum Comment. ad Hippocr. Epidem. vol. 5, p. 455 Bas.; vol. 9, p. 385 Chart.:

[204] Μὴ δ' αἵματος πέμφιγα πρὸς πέδῳ βάλης. Sunt qui hæc ipsius Bacchi verba existiment, quibus Pentheus admoneatur, ne deum persequatur.

203.

Jupiter, qui interfecit hunc.

204.

Neve sanguinis guttam in solum projicias.

XANTRIÆ.

Tertia trilogiæ fabula Xantriæ fuerunt, Carminatrices. In quo difficile est dispicere, quid Æschylo causæ fuerit, cur hoc nomen tragiæ dederit. Dubitari vero non potest, quin Xantriæ chorum constituerint. Quod si verum est, a choro dicas Pentheo perniciem illatam, non quæ est Welckeri sententia, a choro solum imitatione expressam, dum extra scenam Pentheus a matre et marterteris dilaniatus sit.

Argumentum et Euripides et Ovidius satis copiose tractarunt. Pentheus enim non sedatior liberato ex vinculis deo in Cithæronem discessit, ut mulieres, quæ deum secutæ orgia celebrarunt, reduceret novamque religionemque tolleret et destrueret. At quum vix in montem pervenisset, conspectus a matre et materteris, quæ cum aliis impetum in eum faciebant, jam intellexit rem se habere cum mulieribus insania correptis, quas non adeo facile esset continere. Jam fugam meditatur, jam de salute est sollicitus. Fugientem persequuntur, correptum hostiliter petunt, membra abrumpunt, ipsum dilaniant. Quo facto ad sedatiorem mentem redeunt et id quod gesserint abominantes deflent interemptum regem; at talibus admonitæ exemplis nova sacra obeunt, turaque dant flammis sanctasque aras colunt.

Fragmenta quamquam pauca sunt, tamen egregiam Æschyli artem produnt, qui quod nemo ante fecerat, Furorem introduxit, quo argumento maiorem gravitatem impoueret. Qua de re Suidas: Ὀκτώπουν, Κρατίνος Θράτταις, Ὀκτώπουν ἀνεγείρει· ἀντὶ τοῦ σκορπίου. Παροιμία γάρ, Σκορπίον ὀκτώπουν ἀνεγείρει. [205] Ἐν δὲ ταῖς Αἰσχύλου Ξαντρίαις ἡ Λύσσα ἐπιθειάζουσα ταῖς Βάχαις φησὶν.

Ἐκ ποδῶν δ' ἄνω
ὑπέρχεται σπαρχμὸς εἰς ἄκρον κέρα
κέντημα γλώσσης, σκορπίου βέλος λέγω.

Ex hoc fragmento discimus, furore Bacchas, non Pentheum, ut quidam existimarunt, correptas easdemque fuisse illas Xantrias, quæ Pentheum dilaniarunt. Quod confirmant etiam Philostrati verba ab Elnisleio ad nostram fabu-

lam relata, Imag. I, p. 790: Αἱ δὲ ξείνουσι τὸ θήραμα, μήτηρ ἐκείνη καὶ ἀδελφαὶ μητρὸς, αἱ μὲν ἀπορρηγνῦσαι τὰς χεῖρας, ἡ δὲ ἐπισπῶσα τὸν υἱὸν τῆς χαίτης. Deinde in hunc illæ fecerunt impetum insano concitæ motu missis thyrsis omni turba cum sacibus in unum ruente, id quod fragmento apud Polluceum est expositum (X, 117): Τὰς μάντοι λαμπάδας καὶ κάμακας εἴρηκεν ἐν Ξαντρίαις Αἰσχύλος.

[206] Κάμακες πύχης οἱ πυρίφλεκτοι.

Aliud est fragmentum apud Scholiastam Æschyli ad Eumenid. 24, ex quo discimus Pentheum esse in Cithærone discerptum. Scribit enim ille in hunc modum: [207] Νῦν φησὶν ἐν Παρνασσῷ εἶναι τὰ κατὰ Πενθεία. Ἐν δὲ ταῖς Ξαντρίαις ἐν Κιθαίρῳ. Præterea si fragmentum, quod legitur in Etymologico Magno p. 595, 36, Æschyli est, matrem credo dici ipsam se, postquam ex insania resipuit, accusasse, quod filio interitum attulerit. Sunt autem verba ita scripta: Μύστις παρὰ τὸ μύστης· τοῦτο παρὰ τὸ μῦω. Οὐ μόνον δὲ ἀπὸ βαρυτόνου γίνεται εἰς ἰ παρώνυμον, οἷον πλανήτης πλανῆτις· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὀξύτονου· οἷον ὑβριστής ὑβριστις, αἰχμητής αἰχμητις, βουλευτής βουλευτις.

[208] Τῶνδε βουλευτις πόνων,

ἐν ταῖς Ξαντρίαις. In quo tamen non dixerim hæc esse Agavæ verba, quia etiam illius esse potuerunt, quæ cum illa confabulabatur. Deinde videtur Furias nominasse, quæ eandem immissa insania effecerint (Galen. loco supra in fragm. 204 citato):

[209] Ἄς οὔτε πέμφιξ ἡλίου προσδέρχεται
οὔτ' ἀστερωπὸν ὄμμα Λητώας κόρης.

(Photius p. 409, 10: Πέμφιξ, πνοή. Αἰσχύλος ἐν Ξαντρίαις ἐπὶ τῶν ἀκτίνων.) Ceterum conferendum est fragmentum, quod in Potniensi Glauco posuimus p. 196, fragm. 91, quo sunt qui Pentheum tamquam a lupis dilaniatum describi putent. De Æschyli verbis ap. Aristophanem Ran. 1344:

[210] Νύμφαι ὄρεσσίγονοι,

narrat Scholiasta, ἐκ τῶν Ξαντριῶν Αἰσχύλου (sic codices veteres, non Εὐριπίδου), φησὶν Ἀσκληπιά-

205.

A pedibus vero sursum
subit convulsio in summum caput,
punctio linguæ, scorpii telum dico.

206.

Perticæ tædæ igni accensæ circumcirca.

208.

Horum laborum consiliatrix.

209.

Quas neque radius solis adspicit,
neque stellatus oculus Letoæ filia.

210.

Nymphæ in montibus natæ.

δης. Quæ sequuntur apud Scholiastam, non liquet an sint ex Xantriis; atque adeo de superioribus quoque vocabulis duobus non immerito dubitaveris. Conf. infra ad fr. 320.

ATHAMAS.

Welckerus trilogiam composuit Athamantem, quam ex his tribus tragædiis constare voluit, Δικτυοργούς, *Athamante* et *Isthmiastis*.

ΔΙΚΤΥΟΡΓΟΙ.

Athamas rex fuit in Bæotia ad Copaidem lacum. Hic primam uxorem duxit Nephelam, ex qua ei nati sunt Phrixus et Helle. Deinde Nephela mortua Inonem in matrimonium accepit, Semelæ sororem, quæ Learchum et Melicertam peperit. Dii vero majores ei honores destinaverunt; nymphæ enim Dodonides, quæ Bacchum ex matris incendio servatum et deinde Jovis femori inclusum usque ad maturitatem nascendi a patre suo tempore in lucem editum acceperunt, puerum ad Athamantem attulerunt, ut eum educaret. Non recusarunt Athamas et Ino exsequi, quæ Jovis voluntas esset; sed quia Junonem, quæ natum ex pellice infantem persecutura esset, timebant, muliebri veste occultatum eum tamquam puellam habere satius esse existimaverunt. Neque vero Junonem deceperunt, quæ fraudem facile aperuit iraque stimulata ultionem exigere ab iis decrevit, quæ invisum sibi puerum aluissent, præsertim quum Semele igne interiisset, neque illam ipsam punire posset. Athamanti igitur vesaniam objecit, qui subito perversis oculis regiam in silvam mutatam ferarumque plenam esse existimavit. Jam incitat comites, jam vult retia tendi, ut venaretur Inonem, quam lænam cum duobus catulis esse credidit. Venationem parat: Io comites, exclamat, his silvis tendite plagas, et incitat cunctantes, ut retia perficiant perfectaue afferant, quibus læna capiatur. Adsunt illi vel admonentes, ne insania motus impia facta persequatur, vel etiam transigentes, quod rex fieri jusserit. Atque hoc Welckerus argumentum primæ tragædiæ fuisse putat, ideoque fabulam Δικτυοργούς vocatam, quia Athamantis comites ii fuerint, qui retia fecerint. Sed quæ in veteri catalogo fabularum est Δικτυοργοί, apud ceteros omnes vocatur Δικτυουλκοί, Rete trahentes.

Fragmenta sunt ejusmodi, ut ex illis nihil colligi possit. Ælianus Hist. animalium VII, 47 hæc scribit: [211] Τῶν ὑστρίχων καὶ τῶν τοιούτων ἀγρίων τὰ ἐκγόνα «ὄβρια» καλεῖται. Καὶ μέμνηται Εὐριπίδης ἐν Πελοπιδίαι τοῦ ὀνόματος καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι (v. 143) καὶ Δικτυουλκοῖς. Et Eustath. ad Odyss. p. 1395, 47, Ἐκείθεν καὶ ὄβρια καὶ παρὰ Αἰσχύλῳ, eademque fere p. 1625, 47; sed accuratius apud Photium in Lexico: Ὀβρια καὶ ὄβρια καὶ, τὰ τῶν λεόντων καὶ λύκων σκύμνια. Αἰσχύλος Δικτυουλκοῖς. Aliud fragmentum est apud Polluc. VII, 35: Ὑφασμα δὲ ἐστὶ λεπτὸν εὐυφές, ἰσχνόν, εὐήτριον, εὐπλοκόν. Ἐδὲ εὐήτριον ἐν Δικτυουλκοῖς Αἰσχύλος εἰ καὶ μὴ ἐπὶ ἐσθῆτος, ἀλλ' οὖν εἰρηκε

[212] Δικτύου δ' εὐήτρια.

(Sic codex Falckenb. Vulgo Δικτυοργικοῖς. Similiter in codice Photii l. c. prima manus, ut videtur, δικτυουλκοῖς.) Denique ap. Hesychium: [213] «Θῶσθαι», δαίνυσθαι (codex δύνασθαι), θοινῆσθαι (cod. θωνᾶσθαι, Etymol. Paris. ap. Bast. ad Greg. Cor. p. 358, θωρᾶσθαι), εὐωχῆσθαι. Αἰσχ. Δικτυουλκοῖς.

ATHAMAS.

At non obtemperavit comitum precibus Athamas. Incepta perficit. Furore incitatus fugientem uxorem persequitur, Learchum, alterum puerum, ei ereptum in saxo elidit. Illa quo alterum filium servet et Athamantem prima cæde non satiatum fugiat, Melicertam in æneum lebetem injicit, tum inde sublatum secum aufert seque cum illo de Moluride saxo in mare præcipitavit. Dii vero et matris et filii miserti utrumque servarunt. A Nereidibus enim suscepti et incolumes servati inter deos relati sunt, materque dicta Leucothea, filius Palæmon. Hoc argumentum fuit alterius tragædiæ ex Welckeri sententia; sed sunt multa quæ vix probari possint; nemo tamen facile meliora protulerit.

Ex fragmentis unum est, quod satis perspicuum esse videtur. Legitur apud Eustathium p. 740, 7, ex Athenæi epitome II, p. 37, F: Καὶ ὅτι τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων ἦσαν, οἱ καὶ λέβητες ἐμπυριδῆτες καὶ λοιτροχόες. Αἰσχύλος.

[214] Τὸν μὲν τρίπους ἐδέξατ', οἰκιῶς λέβης, αἰεὶ φυλάσσων τὴν ὑπὲρ πυρὸς στάσιν.

Neque vero facile dici potest, utrum hæc Athamantis verba sint an Inonis. Conf. Eust. p. 1541. 29. Nomen tragædiæ est apud Athenæum VII,

p. 316, B: Τὴν δὲ αἰτιατὴν πολὺ πονοῦν φασίν, ὡς καὶ Ἀλκίνοον καὶ Οἰδίπουν· καὶ τρίπουν λέβητα Αἰσχύλον εἰρηχέναι ἐν Ἀθάμαντι ἀπὸ ἀπλοῦ τοῦ πούε.

Alterum fortasse de Inone, quam pro Iena Athamas habuit, dictum est apud Hesychium: [215] «Βρυαζούσης λεαίνας» ἐν Ἀθάμαντι ἀκμαζούσης ἢ ἐγκύμανος. Ubi nescias tamen Sophoclis an Æschyli Athamas dicatur.

Reliqua obscura sunt apud Hesychium: [216] «Ἀήτους,» μεγάλους. Αἰσχύλος Ἀθάμαντι (codex ἀθάμαντας), et [217] «Ἀπάρτι» (codex ἀπαρτιᾶ), ἀπηρτισμένως, ἀκριβῶς. Αἰσχύλος Ἀθάμαντι.

Welckerus autem Athamantem secunda tragœdia resipuisse, Inonem insania correptam fuisse, neque Inonem sed Athamantem puerum in æneum lebetem conjecisse fugiente Inone putat.

THEORI sive ISTHMIASTÆ.

Neque inter homines Inoni honorem dii dedesse voluerunt et aliis de causis et quod illa Bacchum susceperat, nutriverat, educaverat. Itaque memoria ejus servanda fuit. Atque hæc causa fuit, cur Sisyphe regi Corinthio apparet per somnum eumque ludos in suum honorem instituere juberet. Hic monitis obtemperans ludos Isthmicos fecit, qui quum diuturno silentio per latrones, ut dicebatur, premerentur, Theseus expulsis maleficis, qui regiones infestarent, solennitatem ludorum renovavit. Ideo datum est Atheniensibus ludorum præsidium, magistratusque Athenienses quotannis in Isthmum missi certamina transigenda curarunt. Hæc ludorum institutio et dedicatio quia in tertia tragœdia a poeta explicabatur, ideo nomen Theoris sive Isthmiastis datum esse Welckerus existimat.

Fragmenta pauca et obscura sunt. Hesychius: [218] «Ἀποστάς», φυγών. Αἰσχύλος Ἰσθμιασταῖς (codex ἰσθαστῖς) καὶ Ἀλκμήνῃ, fortasse ipse Athamas est; deinde apud eundem: [219] «Ἰαμβίς.» Αἰσχύλος Θεωροῖς ἢ Ἰσθμιασταῖς. Τοῖς κιθαρίζουσιν δ' αὐλὸς συνήει καὶ αἱ τοιαῦται κιθαρίσεις. Ἐλέγοντο παριαμβίδες, fortasse nœniæ intelliguntur in honorem Melicertæ cantatæ. Cf. Philostr. Her. p. 740. Ψόθος apud Photium ad Melicertam Welckerus a putredine servandum retulit. Est autem Photii locus ita conceptus p. 655, 12: Ψο: ἐπὶ τοῦ σαπροῦ καὶ μὴ συναρέσκοντος· ἐστὶ δὲ ἀποκομματικοῦ λεξιδίου· ψόθον γὰρ καλοῦσιν. Ἀριστο-

φάνης. Πλέω γράσου καὶ ψοθοῖου καὶ ῥύπου γε καὶ ψόθου· Αἰσχύλος Θεωροῖς. Quæ sic restituit Dobræus:

[220] Πλέω γράσου γε καὶ ψόθου, ὄλον καὶ ῥύπου. Αἰσχ. Θ. Diindorfius autem,

Πλέω γράσου γε καὶ κεθοῖου καὶ ῥύπου, coll. Theognosto in Bekkeri Anecd. p. 1432. Perobscurum aliud fragmentum est apud Athenæum, qui de variis saltationum generibus disputans hæc scripsit XIV, p. 629, F: Ἦν δὲ ὁ σκῶψ τῶν ἀποσκοπούντων τὸ σχῆμα ἄκραν τὴν χεῖρα ὑπὲρ τοῦ μετώπου κεκυρτωχότων· μνημονεύει Αἰσχύλος ἐν Θεωροῖς.

[221] Καὶ μὴν παλαιῶν τῶν δέ σοι σκωπευμάτων. Et Hesychius de hoc loco: «Σκωπευμάτων»· σχῆμα τῆς χειρὸς πρὸς τὸ μέτωπον τιθεμένης, ὥσπερ ἀποσκοπούντων. Photius p. 527, 6: Σκώπευμα· σχῆμα σατυρικόν, ὡς καὶ ὁ σκωπός· οὕτως Αἰσχ. Iterum Hesychius: Ὑπόσκοπον χεῖρα· Αἰσχύλος· ὥσπερ οἱ ἀποσκοποῦντες οὕτω κτελεῖ σχηματίζει τὴν χεῖρα, καθάπερ τοὺς Πᾶνας ποιοῦσι. Σχῆμα δὲ ἐστὶν ὀργηστικὸν ὁ σκοπός (sic). Varie est a viris doctis de his fragmentis disputatum, nihil certi erutum. Itaque satius putavimus ea præterire quam referre, quæ vix probabilia esse videantur.

IPHIGENIA.

An Æschylus Iphigeniæ nomine trilogiam inscripserit, dubitari potest. Welckerus tamen Ἱερίας, Θυλαμοποιοῦς et *Iphigeniam* una trilogiæ continuatione conjunxit, in quo virum doctissimum secuti sumus, quia nemo fuit qui meliora docuerit.

Argumentum Æschylus maximam partem ipse exposuit in tragœdia, quam Agamemnonis nomine inscripsit. Congregatis Anlidem Græcis Agamemno inter moras belli animum venando in vicina silva oblectans cervam occidit, quæ Dianæ sacra fuit. Qua eade indignata dea maliciam misit Græcis aliisque calamitatibus adeo afflixit exercitum, ut Græci summa omnium rerum inopia laborarent neque quisquam sciret unde auxilium posset peti. Causa autem calamitatis comperta Græci vehementer Agamemnoni irascebantur, donec Calchas vates filiam Agamemnonis, Iphigeniam, patris delicias, decus domus, quæ sæpe Græcos cantu delectarat patrisque sortem extulerat, deæ iratæ sacrifican-

dam dixit. Diu restitit pater noluitque expeditionem cum calamitate sua conjungere; postremo cessit communi Græcorum consensui suamque incolumitatem saluti reliquorum posthabendam ratus filiam domo, ut immolaretur, accersendam esse decrevit. At non facile esse videbatur persuadere Clytæmnestræ matri, ut mitteret filiam. Itaque quia astu callidissimisque artificiis opus erat, Ulixes Argos mittitur, qui Clytæmnestræ indicaret Iphigeniam filiam Achilli a patre desponsam esse mittendam, ut fortissimo viro inter Græcos nuberet. Facile mater inducebatur, ut fraudulentis Ulixis verbis fidem haberet; filiam se missuram esse promisit, eamque ipsam se comitaturam dixit. Ita Iphigenia Aulidem adducitur. Quo quum illa venisset, omnia ea apparantur, quæ speciem verarum nuptiarum haberent, thalamus exstruitur ab iis, quibus hoc demandatum erat officium, festa et gaudia expectantur. At qui thalamus credebatur, ara fuit; et pro nuptiis virgini mors instabat. Quod quum sensisset generosa puella, non pertimuit, non recusavit patris voluntati obedire atque adeo ipsa parata fuit ad obeundam sortem, quam Græci ei destinarant, ut sua sponte se ei submitteret mortique et immolationi sese ipsa ultro offerret. Ita a Græcis immolatur. At noluit Diana injurias a patre sibi illatas usque eo persequi, ut innocentem filiam pro nocente patre puniret. Itaque dea dolum invenit, quo virginem ex oculis sacrificantium sublatam in aliam terram servaret, Agamemnonemque filia privatum uxoris ultioni committeret. Troja interim cecidit, Græci in patriam reverterunt, Agamemno cæsus a Clytæmnestra satis cessit, Clytæmnestra ab Oreste occiditur; hic profugus patria inquinatus materno sanguine multis peragratis terris postremo in Tauricam insulam pervenit. Ibi quum ad aram Dianæ auxilium a persequentibus eum Furiis petiturus confugisset, ab Iphigenia deæ sacerdote inventus est primumque morti destinatus mox a sorore cognitus est et servatus.

Tres fuerunt tragædiæ, quibus hoc argumentum poeta explicavit, ut diximus, *Iphigenia*, *Thalamopœis*, *Sacerdotibus*. At prorsus ignotum est, quomodo poeta fabulas adornavit, præsertim quum tanta sit fragmentorum paucitas et obscuritas, ut ne ex his quidem quidquam certi colligatur. Ex nominibus tamen appa-

rere videtur chorum alterius tragædiæ thalamopœos, tertiæ sacerdotes Dianæ Tauricæ constituisse.

IPHIGENIA.

Duo tantum tragædiæ fragmenta supersunt eaque valde obscura. Alterum reperitur apud Scholiastam Sophoclis *Ajac.* v. 722, quem Suidas in *Κυδάζεται* exscripsit: *Κυδάζεται λαιδορείται ὑβρίζεται ὑπὸ πάντων. Ἐπίχαρμος ἐν Ἀμύκῳ.*

Ἄμυκε, μὴ κύδαζέ μοι τὸν πρεσβύτην ἀδελφόν.

Καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἰφιγενείᾳ.

[222] *Οὔτοι γυναῖξι δεῖ κυδάζεσθαι· τί γάρ;*

Apud Suidam hæc modo leguntur: *Οὔτοι γυναῖξι κυδάζεται.* Alterum fragmentum valde incertum est. Apud Aristophanem in *Ranis* v. 1270 hos versus profert Euripides:

[223] *Κύδιστ' Ἀχαιῶν Ἀτρέως πολυκρίρανε, μάνθανέ μου, παῖ·*

ad quem Scholiastes hæc annotavit: *Ἀρίσταρχος καὶ Ἀπολλώνιος, ἐπισκέψασθε πόθεν εἰσὶ. Τιμαχίδης δὲ ἐκ Τηλέφου Αἰσχύλου· Ἀσκληπιάδης δὲ ἐξ Ἰφιγενείας.*

THALAMOPOEOE.

Tragædiæ, quam Æschylus *Θαλαμοποιούς* inscripsit, perpauca verba servata sunt, quæ quamquam rei egregie apta sunt, fabulæ compositionem artemve poetæ non illustrant. Leguntur apud Pollucem hoc modo (*VII*, 122): *Καὶ Λέσβιον δὲ καὶ ἐκφατνώματα καὶ χῦμα μέρη ἔργων ἐν Αἰσχύλου Θαλαμοποιούς.*

[224] *Ἄλλ' ὁ μὲν τις Λέσβιον φατνώματι, χῦμ' ἐν τριγωνοῖς ἐμπεραινέτω ῥυθμοῖς.*

Τάχα δὲ καὶ οἱ θαλαμοποιοὶ εἶδος τέχνης. Varie hæc emendata sunt a viris doctis. Fortasse sic versus scribendi sunt:

Ἄλλ' ὁ μὲν τις Λέσβιον φατνώματι, χῦμ' ἐν τριγωνοῖς ἐμπεραινέτω ῥυθμοῖς.

In quo tamen valde obscurum est, quid ἐν τριγωνοῖς ῥυθμοῖς significet. Dindorfius verba *φατνώματι* delet, ut temere illata.

222.

Minime debet mulieribus maledici: quid enim?

223.

Inclytissime Achivorum, Atrei multis imperans

gnate, percipe a me.

224

At alius quis Lesbium laqueari
cymatium in triangulatis numeris imponito.

SACERDOTES.

Scena tragœdiæ, quæ Ἱερῆι in scripta fuit, in Taurica insula fuisse dicitur. Sed si hæc fortasse probabilis conjectura est, cetera omnia adeo sunt obscura, ut nihil de eis, nisi quis hario-lari voluerit, dici possit. Adscripsimus ea, quæ de fragmentis Stanleyus disputavit: Schol. Sophocl. in OEd. Col. v. 971: Ὡς καὶ ἐν Ἱφικλείῳ φησὶ καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἱερῆϊ.

Στέλλειν ὅπως τάχιστα· ταῦτα γὰρ πατὴρ
Ζεὺς ἐγκαθίει Λοξία.

Versum posteriorem integrum servavit Macro-bius Saturnal. V, 22: «In tertio Æneidos libro cursim legitur, neque unde translatus sit, quæritur:

Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus
prædixit. [Apollo]

In talibus locis grammatici excusantes imperi-tiam suam, inventiones has ingenio magis quam doctrinæ Maronis assignant: nec dicunt eum ab aliis mutuatum, ne nominare cogantur auctores. Sed assero doctissimum vatem etiam in hoc Æschylum, eminentissimum tragœdiarum scri-ptorem, secutum, qui in fabula, quæ Latina lingua Sacerdotes inscribitur, sic ait:

[225] Στέλλειν ὅπως τάχιστα· ταῦτα γὰρ πατὴρ
Ζεὺς ἐγκαθίει Λοξία θεσπίσματα.

Et alibi [Eum. v. 19]:

Πατὴρ προφήτης ἐστὶ Λοξίας.

Hactenus Macrobius.

Eustratius ad Aristotelis Ethica Nicom. III, 1: [226] Δοκεῖ γὰρ Αἰσχύλος λέγειν μυστικά τινα ἐν ταῖς Τροχίσι καὶ Ἱερῆϊ καὶ ἐν Σισύφῳ πετροκυλιστῇ καὶ ἐν Ἱφικλείῳ. Huc fortasse spectat, quod refert Ælianus Var. hist. V, 19, Æschylum ob quoddam drama impietatis damnatum fratris sui Aminiae gratia absolutum: Αἰσχύλος δ' τραγῳδὸς ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπὶ τινὶ δράματι. Ἐτοίμων οὖν ὄντων Ἀθη-ναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις, Ἀμεινίας δ' νεώτερος ἀδελφὸς διακαλυψάμενος τὸ ἱμάτιον εἰδείξει τὸν πῆχυν ἔρτημον τῆς χειρὸς· ἔτυχε δὲ ἀριστεύων ἐν Σαλαμῖνι ὁ Ἀμεινίας ἀποδεβλητῶς τὴν χεῖρα καὶ πρῶτος Ἀθηναίων τῶν ἀριστείων ἔτυχεν. Ἐπεὶ εἶδον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, ὑπεμνήσθησαν τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἀφῆκαν τὸν Αἰσχύλον. Idem procul dubio Clemens Alexandrinus Strom. II, p. 387, qui tamen quo evaserit modo, aliter narrat, sci-licet se excusando, quod initiatus non esset: ὥς

Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξέτιπὼν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κριθεῖς, οὕτως ἀφείθη ἐπιδείξας αὐτὸν μὴ με-μνημένον. Hactenus Stanleyus. Præterea apud He-sychium verbum est ex hac tragœdia peti-tum; at non facile dixeris, quo referendum sit: [227] «Κατωλάδα» οἱ μὲν πόλις, οἱ δὲ κώμη. Αἰσχύλος Ἱερῆϊ.

HELIADES.

Præclarum argumentum componendis tragœ-diis fabula fuit, quæ infelicem Phaethontis fortu-nam continuit. Hic Sole prognatus cœlesti animo res humanas contemnens divinam mentem legi-bus, quibus mortales nati sumus, subjicere no-luit. Jurgio inter æquales orto, quorum aliquis ei ementitam originem cœlestem exprobravit, primum apud Clymenam vel Rhodam matrem de injuria accepta questus, tum ad patrem accedere ipsamque Solis regiam escendere ausus est, ut certissima quæque ab ipso patre de ortu suo ac-ciperet. Sol pater lætus filium suscepit adeoque facilem querimoniis aurem præbuit, ut quidquid Phaethon a se petiturus esset, se illi petenti datu-rum esse polliceretur, idque per Stygis aquam, quo major dictis fides esset, juraret. Tum im-prudens adolescens temerario animo abreptus patrem rogavit, ut currum suum equosque in diem regendos sibi concederet, quibus illius loco per cælum veheretur. Infelix pater non ignarus, quæ sors filii futura esset, postquam a temerario conatu eum abducere diu frustra conatus est, tandem precibus concedens currum equosque Phaethonti permisit. Conscenso curru paterno adolescens ingenti ardore equorum, qui quanta vis aurigæ deesset, facile sensissent, mox in varias cœli partes delatus est, et quum modo terræ modo cœlo propius veheretur, et terræ et cælum ingenti incendio arserunt. Tandem pater deorum hominumque Telluris auxilium implorantis pre-ces audiens temerarium aurigam fulmine jacto perditum in terram dejecit. Quem quum sorores per totum orbem terrarum diu frustra inquisi-tum tandem reperissent sepulcro a nymphis Hesperiae conditum, ingenti dolore percussæ in populos mutatae dicuntur, e quibus continuo la-crimæ emanent, quæ in electrum duratæ origi-nem suam usque referant. Lucidæ enim quum sint et solis speciem præ se ferant, facile ignem concipiunt penitusque ita ut nihil remaneat, comburuntur.

Quod autem Æschylus tragœdia, quæ Heliades

dicta est, argumentum explicaverit, ex nomine illustratur. Nihil enim illa potest continuisse nisi querelas Heliadum; vix plura ei tribui possunt, quia non plura fabulâ Heliadum tradita sunt. Quo autem loco Heliades fratrem deflerint, veteres non satis certo retulerunt. Omnes fere ad Eridanum fluvium Phaethontem et repertum et defletum memorant; sed quis Eridanus fuerit, in controversia versatur. Welckerus Padum non fuisse putat, Rhodanum vult intelligi vel alium fluvium usque in Hispaniam. Censet enim celebratam esse ab Æschylo Rhodam, Hispaniæ oppidum, Massiliensium coloniam, eodemque nomine fuisse matrem Heliadum appellatam ait. Disputationem eam Hermannus veram esse pernegavit neque evinci locis censuit, quibus firmandæ sententiæ Welckerus sit usus, quorum alter est Plinii, qui hæc scripsit XXXVII, 11 : « Phaethontis fulmine icti sorores fletu mutatas in arbores populos, lacrimis electrum omnibus annis fundere juxta Eridanum amnem, quem Padum vocamus et electrum appellatum, quoniam sol vocitatus sit ἤλεκτρον, plurimi poetæ dixere, primique ut arbitror, Æschylus, Philoxenus, Nicander, Euripides, Satyrus. Quod esse falsum Italiæ testimonio patet. Diligentiores Electridas insulas in mari Adriatico esse dixerunt, ad quas dilaberetur Padus. Qua appellatione nullas unquam ibi fuisse certum est neque vero ullas ibi appositas esse, in quas quidquam cursu Padi de-vehi possit. Nam quod Æschylus in Iberia, hoc est in Hispania, Eridanum esse dixit eundemque appellari Rhodanum; Euripides rursus et Apollonius in Adriatico littore confluere Rhodanum et Padum, faciliorem veniam facit ignorati succini in tanta orbis ignorantia. » Hæc Plinius; idem testari ait Hermannus Appuleium in libro, quem de Orthographia scriptum Maius edidit p. 135. Alter deinde testis est Scholiastes Homeri ad Odys. p. 208, qui hæc scripsit : « Ἥλιος Ῥόδη μυχθεὶς τῇ Ἀστυπιδίᾳ παῖδας ἰσχεῖ Φαίθοντα καὶ Λαμπετήν καὶ Ἀγλήν καὶ Φαέθουσαν. Ἀνδρωθεὶς δὲ ὁ Φαέθων, ἔρετο τὴν μητέρα τίνος εἴη πατὴρ· πυθόμενος δὲ ὡς Ἥλιου, παρεγένετο ἐπὶ τὰς τοῦ πατρὸς ἀνατολάς· γνωρισθεὶς δὲ τούτῳ ἰδεῖτο τοῦ πατρὸς ἐπ' ὀλίγον αὐτῷ συγχωρῆσαι τὸ ἄρμα καὶ τοὺς ῥυτῆρας, ὅπως κατοπτεύσειε τὸν κόσμον· ὁ δὲ Ἥλιος ἀκούσας παραυτὰ μὲν ἀντέλεγεν εἰδὼς ὅτι πείσεται· σφόδρα δὲ αὐτῷ ἐγκειμένῳ συγχωρεῖ διδάξας ὅτι τὸ μεταίχμιον. Ἐπειθὰς δὲ ἐκεῖνος τοῦ ἁρματος, ἀτάκτως ἤλαυνεν, ὥστε πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς φεύγειν· καταπεσόντος δὲ αὐτοῦ μετὰ τῆς θεῆας φλογὸς ἐπὶ τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν καὶ φθαρέντος αἱ ἀδελφαὶ παραγενόμεναι κατὰ τὸν τόπον τοῦ Κελτικοῦ πελάγους ἐθρήνουν ἡμέρας ἀδιαλείπτως

καὶ νύκτας· θέναν κατελίσσας ὁ Ζεὺς ταύταις ἀνάμνησιν ἐνεποίησε τῶν κακῶν μεταμορφῶν αὐτὰς εἰς αἰγέλους, ὅσπερ εἰσὶ δένδρα. Λέγεται δὲ καὶ ἐντεῦθεν ἀπογεννᾶσθαι τὸν ἤλεκτρον τῆς ἀρχαίας οἰμωγῆς ἀποδακρύντων τοῦτον καρπὸν τῶν δένδρων. » Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ τοῖς τραγικοῖς. Ex Plinii verbis colligitur Æschylum Eridanum vocasse, qui alio nomine Rhodanus vocetur, et esse illum flumen Iberiæ. At satis constat longissime Iberiæ appellationem patuisse. Et quod ad Scholiastam Homeri attinet, Welckerus conclusit illa quæ Scholiastes tradat non esse ab Euripide sumpta; ergo sumpta esse ab Æschylo. Id vero non sequitur. Sed vanum est hoc quærere, ut vanum fuit investigare, ubi Prometheus affixus fuerit. Sufficit scire Eridanum flumen Hesperiae fuisse, i. e. ad occidentem Solem, atque in ejus ripa veteres putasse Phaethontis sorores in populos esse mutatas. Vix autem credi potest fabulam ab Æschylo in Hispaniam esse delatam, quia mulieres Adrianas, quæ Phaethontem fleverint, poeta commemorat. Deinde Padus et Rhodanus procul dubio æque fabulosi erant Æschylo. Præterea nulla causa reperiri potest, qua Æschylus inductus sit, ut Rhodam, ignotam Massiliensium coloniam, tragœdia celebraret.

Fuerunt qui chorum ex Heliadibus compositum crederent; quod si est verum, ex eo non est concludendum eas in orchestra obriguisset et arbores esse factas. Quis dixerit Niobam in scena in saxum fuisse permutatam? Alii indicia volunt in fragmentis reperisse, quibus pateat Adrianas mulieres chorum effecisse. Utrumque valde incertum est. Nam si dubitari non potest, quin Heliadibus versus quidam inter eos, qui servati sunt, attribuendi sint; non adeo certum est illud fragmentum, in quo Adrianæ mulieres commemorantur, choro ex his mulieribus composito esse vindicandum. Sunt verba hæc apud Gramm. in Bekk. Anecd. p. 346, 9 : Ἀδριαναὶ τε γυναῖκες. Αἰσχύλος Ἥλιάσιν· Ἀδριαναὶ τε γυναῖκες τρόπον ἔχουσι γόων. » Hæc Hermannus ita disposuit :

[228] Ἀδριαναὶ τε γυναῖκες
τρόπον ἔχουσι γόων.

Hæc choro mulierum Hermannus attribuit. Sed facile est perspectu id injuria esse factum, siquidem Adrianæ mulieres chori intelliguntur. Hæc si chorum constituissent, non ἔχουσι, sed ἔχουσι aut fortasse etiam ἔχομεν dixissent. Sic enim nemo aliquem consolatur, ut dicat aliquando se tristem futurum esse. Splendidissimum autem idemque corruptissimum fragmentum est, quod Athenæus XI, p. 469, F, servavit. Disputat ibi de

poculo quo Sol pernoctem ferri a poetis dictus sit, et pergit ita : Καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἡλιάσιν « Ἐνθ' ἐπὶ δυσμαῖς Ἰσού πατρός Ἡφαιστοτευχῆς δέπας ἐν τῷ διαβάλλει πολὺν οἰδματόεντα φέρει δρόμου πόρον, οὐδ' εἰς μελανίππου προφυγῶν ἱερᾶς νυκτὸς ἀμολγόν. » Hæc Hermannus ita constituit :

[229] Ἐνθ'

ἐπὶ δυσμαῖσι τεοῦ
πατρός Ἡφαιστοτευχῆς
δέπας, ἐν τῷ διαβάλλει
πολὺν οἰδματόεντ' ἀμφίδρομον
πόρον, εἰς μελανίππου
προφυγῶν ἱερᾶς νυκτὸς ἀμολγόν.

Hæc ita quidem Hermannus, ut sententia efficeretur; in quibus violentiores esse conjecturas quam veriores facile quisque videt.

Aliud est fragmentum apud eundem Athenæum X, p. 424, D, non minus obscurum : Τούτῳ ὁμοῖόν ἐστι τὸ ἀνιαιρέστερον καὶ τὸ ἐν Ἡλιάσιν Αἰσχύλου, [230] « Ἀφθονεστέρα λίβα. » (Codd. ἀφθονέστερα, epitome ἀφθονέστερον.) Hermannus hæc verba ad uberes lacrimas Heliadum, Welckerus ad succinum, Schweighæuserus denique ad Africum retulit. Welckerus poetam vult λίβα alludentem dixisse, quod hic λίβανονα λείβειν in mente habuerit. Denique Scholiasta Sophoclis OEdip. Col. 1248 : Ἀπὸ ῥιπῶν· τὰ ἀπὸ τῶν ὀρῶν ρησι τῶν προσαγορευομένων Ῥιπῶν. Τινὲς δὲ οὕτω καλοῦσι Ῥιπαῖα ὄρη. ... Μέμνηται καὶ ἐν Ἡλιάσιν Αἰσχύλος· [231] « Ῥιπαὶ μὲν δὴ πατρός. » Sic codex, ut intelligatur cursus præceps Solis. Sed editores Ῥιπαί, de montibus, uti præcipere videtur relatio Scholiastæ.

Hæc sunt quæ diserte ex Heliadibus commemorantur. Hermannus autem commode alia etiam huc referri posse putavit, quorum nonnulla aliis tragædiis adscripsimus. Sunt autem hæc, apud Schol. ad Hom. Iliad. A, 754 : Οἱ δὲ φασιν ἐκ πληροῦς σπιδέος, καὶ ἀποδιδόσσι πολλοῦ καὶ μακροῦ. Καὶ γὰρ Αἰσχύλος πολλάκις τὴν λέξιν οὕτως ἔχουσαν τίθησιν, ὅταν λέγῃ·

[232] Σπίδιον μῆκος ὁδοῦ.

Idem est fere apud Etym. Magn. p. 271, 17. « Σπίδιον πεδίον » ex Æschylo assert Eustathius p. 882, 58. Deinde in temeritatem Phaethontis putat apte dictum esse, quod est apud Stobæum Serm. IV, 15 :

Οὐ γὰρ ποδώκη τὸν τρόπον λίαν φορεῖν·
σφαλεῖς γὰρ οὐδεὶς εὖ βεβουλευσθαι δοκεῖ.

Versus Phrygibus sive Hectoris redemptioni adscripsimus. Præterea, si quæ Sol Phaethonti currum conscendenti præcepta dederit, relatum fuit in tragædia, apte ei rei convenire censet Hermannus quod est apud Grammaticum in Bekk. Anecd. p. 372, 8 :

[233] Ἄκουε τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς·

ἀντὶ τοῦ τῶν ἐμῶν ἐπιστολῶν· οὕτως Αἰσχύλος. Et quæ in fragmentis Iulii legebantur, supra nobis memorata pag. 222 extr., apud Harpocrationem v. Μαλαχίζομεν : Αἰσχύλος Ἑλλαδίων· κεκμηῖτι μαλαχίων ποδί, sic emendata : Αἰσχύλος·

[234] Ἐλα, δίωκ' ἀκμηῖτι μάλχιον ποδί.

Postremo huc Hermannus retulit locum Athenæi XI, p. 491, A : Καὶ Αἰσχύλος δὲ ἐκρηνέστερον προσπαίζων τῷ ὀνόματι κατὰ τὴν ὁμοφωνίαν·

[235] Αἰ δ' ἔπτ' Ἄτλαντος παῖδες ὠνομασμέναι
πατρός μέγιστον ἄθλον οὐρανοστεγῇ
κλαίεσκον, ἐνθα νυκτέρων φαντασμάτων
ἔχουσι μορφὰς ἄπτεροι Πηλειάδες·

ἀπτέρους γὰρ αὐτὰς εἶρηκε διὰ τὴν πρὸς τοὺς ὄρνεις ὁμωνυμίαν. Versus ideo ad Heliades retulit Hermannus, quia apud Euripidem cum Heliadibus conjunctæ sint Pleiades, Euripides autem Æschylum sæpe inicitur.

CYCNU.

Inter tragædias Æschyleas unam fuisse putant, quam Cycni nomine poeta inscripserit. Hæc ne-

229.

Ubi

ad occasum tui
patris fabricatum a Vulcano
poculum, in quod effundit
multum æstuantem circumfusum
liquorem, in atræ
noctis sacræ caliginem effugiens.

230.

Copiosiore liquorem

232.

Immensam viæ longitudinem.

233.

Audi mandata mea.

234.

Age, insta lenius firmo pede

235.

Septem Atlantis filiæ quæ dictæ sunt,
patris maximum laborem, quo cælum sustinet,
deslebant, unde nocturnorum visorum
formas habent inalatæ Peliades.

que in indice fabularum nominata est neque ullum ejus superest fragmentum. Quidquid de ea notum est, in his Aristophanis verbis (Ran. v. 972) continetur, ubi Euripides Æschylo dicit:

Ἄλλ' οὐκ ἔχομε πολάχουν

ἀπὸ τοῦ φρονεῖν ἀποσπᾶσας, οὐδ' ἐξέπληττον αὐτοὺς,
Κύνους ποιῶν καὶ Μείμονας κωδωνοφαλαροπόλους.

Scholiastes ad hæc: Κύνους· ἐτι δύο Κύνες ἔγένοντο· ὁ μὲν Ἄρεος υἱὸς ὁ ὑπ' Ἡρακλέους φανευθεὶς ὡς ἐν τῇ Ἀσπίδι Ἡσίοδος· ὁ δὲ Ποσειδῶνος ὁ ὑπ' Ἀχιλλέως, ὡς καὶ Πίνδαρος ἱστορεῖ. Hesiodi locus est in Scuto Herc. 65 seqq.; Pindari, Olymp. XI, 19. Plura Schol., Pausan. I, 27, 7, Apollod. II, 7, 7, Diod. IV, 37. Sunt qui Cycnum Phaethontis amicum, Liguriæ regem, intellexerint, quem Ovidius Metamorph. II, 367 sepulcrum Phaethontis quærentem in olorem mutatum esse tradit. At verba Scholiastæ Aristophanei, quæ descripsimus, falsam esse sententiam satis ostendunt. Veriora tamen et certiora eo minus exhiberi possunt, quod ne Scholiastes quidem, cujus testimonio unius quidquid de Cycno sciri potest, debetur, tragædiam satis nosse videtur.

SISYPHI.

Æschylus duas fabulas composuit, quas Sisyphi nomine inscripsit, alteram Sisyphum πετροχυλιστήν, alteram Sisyphum δραπέτην: harum prior tragædia fuisse videtur, altera fabula Satyrica. Quæ autem de Sisypho narrantur hæc sunt. Sisyphus Æoli filius fuit, Ephyramque, quæ postea Corinthus dicta est, condidit, ludosque Isthmiacos ad initiandum Melicertam instituit. Qui quum inter mortales astutia et calliditate rideo emineret, ut omnes his artibus superaret, juumque Asopo, cujus Jupiter filiam rapuit, raptorem indicasset, postea apud inferos pœnas temerarii et impii facinoris dedit. Varie tamen fabula narratur. Apollodorus I, 9, 3 et III, 12, 6 Jovem tradit Æginam Asopi et Metopæ filiam rapuisse. Quam quum quæreret pater, Corinthum cum venisse et ex Sisypho audivisse quis raptor esset; quum amplius persequeretur, Jovem illum fulmine percussum domum remisisse, unde etiam nunc carbones Asopi torrentibus ferri. Coniuncta cum hac narratione alia fabula est, quæ ortum fontis in arce Corinthi ab eodem facto repetiit. Alii referunt Asopum, cui Sisyphus et raptorem filiae prodidisset, et ubi abscondita

esset indicasset, et quomodo eam recipere posset, monstrasset, in Oëuonam insulam, quæ postea Ægina dicta est, insecutum esse, sperantem fore ut inopinantem Jovem consequi posset. Verum divina prudentia major fuit quam astutia humana. Jupiter enim Æginam insulam fecit seque saxum. Quibus conspectis pater deceptus frustrato itinere in patriam rediit. Sunt qui addiderint saxum a Sisypho apud inferos volvi æque magnum atque illud in quod Jupiter se converterit.

Quid poetæ propositum fuerit in scribenda tragædia, non constat inter interpretes. Stanleyus, qui duas tragædias Sisyphi nomine a poeta scriptas esse credidit, altera, qua saxum volvens exhibitus sit, transfugii eum pœnas luisse ait; alii Sisyphi laboribus inquieti animi labores a poeta monstratos esse existimant, quia homo nunquam sibi satisfaciens ea indefesso studio appetat, quæ divinum consilium humanæ conditioni denegarit; alii in insigni exemplo ostendi crediderunt a poeta, quanto esset humana prudentia divina potentia inferior, hominisque astutiam etiam vaferrimi a diis semper superari. Quod et tragædia et fabula Satyrica satis perspicue declarari putant.

SISYPHUS ΠΕΤΡΟΥΛΙΣΤΗΣ.

In tragædiam vero si diligentius inquirimus, fatendum est tam exiguam esse hodie ejus notitiam, ut plane ignoretur quomodo composita fuerit. Id tamen fortasse pro certo haberi poterit, a poeta in Sisypho esse descriptum, quomodo nihil ignoretur a diis, quod homines aggreantur, illique semper habeant quibus humana consilia continuo frustrentur. Itaque Æschylus docuit quædam, quæ pro arcanis habebantur, id quod satis clare ex ea re conjicitur, quod poeta in hac tragædia arcana quædam evulgasse dicitur. Ita Eustrat. in Aristotelis Ethic. Nicom. III, 1: Δοκεῖ γὰρ Αἰσχύλος λέγειν μυστικά τινα ἐν ταῖς Τροχότοις καὶ Ἱερείαις καὶ ἐν Σισύφῳ πετροχυλιστῇ. Hesychius ex hac tragædia assert: [236] «Θώψις,» θωπεύσεις. Αἰσχύλος Σισύφῳ πετροχυλιστῇ, si recte correctum est. Et Scholiastes Aristophanis Pac. 73: Αἰσχ. ἐν Σισύφῳ πετροχυλιστῇ.

[237] Αἰτναῖός ἐστι κύνθαρος βίχ πονῶν.

Codices πόνων, quod correxit Dindorfius.

SISYPHUS ΔΡΑΠΗΘΗΣ.

Quod poeta prius multa cum gravitate explicavit, fabula Satyrica inter facetias repetiit. Tanta enim erat Sisyphei calliditas et impietas, ut ne apud inferos quidem deos ludibrio habere desineret. Peropportune autem contigit, ut fabulæ memoria sit inter fragmenta Pherecydis servata. Argumentum hoc fere fuit. Furto indicato, quod Jupiter in filia Asopi commisit, hic, quo Sisypheum puniret, Mortem, quæ hominem ad inferos deduceret, inopinato misit. Verum Sisypheus, qua erat astutia, celeriter quid ageretur percepit, Mortemque comprehensam vinculis constrinxit. Qua sublata accidit ut nemo fato succumberet, nemo ad inferos veniret, donec Pluto ipse ad superos adscendit, mortem liberavit vinculis, Sisypheum, ut eum ob commissum delictum punire posset, secum abduxit. Sisypheus vero antequam mortem oppetiit, Meropæ uxori imperavit ut corpus suum insepultum relinqueret, neque inferias, quæ mortuis offerri solerent, sibi exhibendas curaret. Uxor imperio obtemperavit, moxque ipse Pluto deesse inferias intellexit. Quo facto Sisypheus Meropam accusavit, quod omisisset facere quod deberetur marito, rogavitque ut ad puniendam uxorem ad superos redire sibi liceret. Habere enim se in animo etiam Meropam ad inferos deducere. Facile a rege inferorum quod rogarat impetravit, præsertim quum se facturum pollicitus esset quo illius avaritia satiaretur. Sed quum ad superos revertisset, neque uxorem pœna affecit neque reditus memor fuit, sed remansit inter vivos, neque prius ad inferos pervenit quam Mercurius a Plutone missus illum vi abactum reduxit.

Quamquam nihil servatum est, quo conformatio fabulæ et dispositio cognoscatur, sunt tamen nonnulla, quæ probabiliter conjici possint. Ita chorum Satyrorum solum subito motum videre putes nescientem, quid inde proventurum sit. Murem exiturum conjicit, et adest mus, sed permagnus. Hoc proditur fragmento, quod Ælianum in Hist. Anim. XII, 5 servavit. Hic postquam tradidit Amaxitenses, quod oppidum fuit Troadis, mures adorasse, ex qua re Apollo, qui ibi maxima religione coleretur, Sminthius di-

ctus sit, hæc subjunxit : Ἐτι γὰρ καὶ τοὺς Αἰολίας καὶ τοὺς Τρώας τὸν μῦν προσαγορεύειν Σμίνθον, ὥσπερ οὖν Αἰσχύλος ἐν τῷ Σισύφῳ.

Ἄλλ' ἀρουραῖός ἐστι Σμίνθιος ὡς ὑπερφύης.

Quod corrigendum est :

[238] Ἄλλ' ἀρουραῖός τις ἐστὶ σμίνθος, ὡς ὑπερφύης.

Hic Sisypheus fuit, qui emergens e solo primum tamquam occæcatus circumspicit, tum compellatur a Satyris. Habet hæc Pollux X, 20 : Παίζων δὲ καὶ σταθμοῦχον αὐτὸν (τὸν δεσπότην οἰκίας) εἰ ἐθέλεις καλεῖν. Ὁ δὲ δεινὸς ὢν εἰς ὀνομάτων χρήσιν λαμβάνει τὸ τοῦ ῥήματος ὡς οὐκ ἂν εἴη δόκιμον, οὐδὲ σὺ μὲν αὐτὸ πάντῃ δόκιμον νομίζεις, σὺ μέντοι ὠδὲ παντιῶς ἀδόκιμον. Ὅτι δὲ ἐστὶν εὐρημῖνον, εἰ γνωρίζεις, φιλότιμος εἶναι δοῖς. Εἰρηται τοίνυν Αἰσχύλου Σισύφῳ.

Ἴδου σταθμοῦχος ἐκατηλλων φῶς ἄθρει.

Versum correxit Hemsterhusius :

[239] Σὺ δ' ὁ σταθμοῦχος εὖ κατηλλώψας ἄθρει.

Alii ponunt ἐκατηλλώψας ἄθρει. Deinde quum ex eo quæsitum esset, quæ esset mortuorum conditio, inter alia etiam illa respondet, quæ sunt in Etymol. Gudiano p. 321 : Κίχης, ἡ δύναμις, Ἀπολλόδωρος ἰχμᾶς ... καὶ Αἰσχύλος ἐν Σισύφῳ, καὶ θανόντων εἰσὶν οὐκ ἐνεστιγμάσει τὰ (hoc est οἷσιν οὐκ ἐνεστ' ἰχμασ(α) σοὶ δ' οὐκ ἐνεστὶ κίχης οὐδ' αἰμόρρυτοι φλέβες θανόντων φησὶν ἐψύχοις Quæ vehementer turbata sunt; sed hæc haud dubie Æschylea cum Dindorfio agnoscas :

[240] Σοὶ δ' οὐκ ἐνεστὶ κίχης οὐδ' αἰμόρρυτοι φλέβες.

Fortasse ad viam convexam ab inferis referendum est fragmentum apud Hesychium : [241] « Ἀμβωνίς » αἱ προσαναβάσεις τῶν ὀρύων. Αἰσχύλος Κερκύωνι καὶ Σισύφῳ.

Jam vero Sisypheus omnia discrimina se evasisse ratus primum ait :

[242] Ζαγρεῖ τε νῦν μοι καὶ πολυξένῳ χαίρειν,

ex Etymol. Gud. p. 227 (qui τινὲς δὲ τὸν Ζαγρεῖα υἱὸν Ἄδου φασὶν, ὡς Αἰσχύλος ἐν Σισύφῳ), deinde

238.

Sed campestris mus est præter modum grandis.

239.

Tu vero paterfamilias adductis apte oculorum palpebris adspice.

240.

Tibi non inest humor neque sanguine fluentes venæ.

242.

Zagreum nunc et multorum hospitum acceptorem salvere.

quo reficiatur lavacrum afferri jubet, ut est apud Pollucem X, 77 : Ἐξέστι δὲ καὶ σκάφην ὀνομάσαι κατ' Αἰσχύλον που εἰπόντα ἐν Σισύφῳ.

[243] Καὶ νίπτρα δὴ γρὴ θεοφόρων ποδῶν φέ-
Λεοντοδάμων ποῦ σκάφη χαλκήλατος; [ρειν.

Idem respicit Horatius Satir. II, 3, 20 ;

Olim nam quærere amabam,
quo vafer ille pedes lavisset Sisypus ære.

(Νίπτρα ex Æschylo Pollux memorat VII, 40.)
Convivio instituto Mercurius supervenit, ut Si-
sypum abducat lætantibus Satyris, quibus da-
pes solis conceduntur nec cum ullo alio commu-
nicandæ.

PSYCHAGOGI.

Valde obscurum est, quo sit argumento com-
posita tragœdia, quam Æschylus Psychagogos
inscripsisse perhibetur. (Phrynichus in Bekkeri
Anecdotis p. 73, 10 : Ψυχαγωγός...οἱ ἀρχαῖοι τοὺς
τὰς ψυχὰς τῶν τεθνηκότων γοητείαις τισὶν ἄγοντας.
Τῆς αὐτῆς ἐννοίας καὶ τοῦ Αἰσχύλου τὸ δράμα Ψυ-
χαγωγός[sic].) Nec tamen longe a vero discedere
videtur, si quis Ulixem intellexerit ex Circes jus-
su inferos adeuntem, ut a Tiresia comperiat,
quomodo reditum in patriam sibi parare possit.
Itaque argumentum sumptum fuerit ex Odyssea.

Qua in re si quid veri divinavimus, de perso-
nis fortasse liceat conjecturam facere. Ulixes
enim procul dubio introductus est a poeta apud
inferos, et Tiresias, quem consulturus in Orcum
ille venit. De choro dubitatio remanet, utrum
ex inferis aliqui an comites Ulixis eum compo-
suerint Aristophanes Ranis. 1266 :

[244] Ἑρμᾶν μὲν πρόγονον
τίομεν γένος οἱ περὶ λίμναν,

ad quæ Scholiastes annotavit : Ἐκ τῶν Αἰσχύλου
Ψυχαγωγῶν. Ea Welckerus a choro aliena judi-
cat; alii aliter censuerunt. Neque vero absur-
dum est putare chorum a poeta ex iis esse com-
positum, qui circa Stygem flumen vita defuncti
palarentur.

Certior est oratio Tiresiæ Ulixi mortem vatici-
nantis, quam grandævus non ex lege naturæ

obiturus sit, sed stimulis belluæ marinæ conta-
ctus, quibus senile corpus putrescat. Versus
sunt apud Scholiastam Homeri ad Odys. A, 133 :

[245] Ἑρωδίδος γὰρ ὑψόθεν ποτώμενος
ὄνθῳ σε πλῆξει νηδύος χειλώμασιν.
Ἐκ τοῦδ' ἄκανθα ποντίου βοσκήματος
σῆψει παλαιὸν δέρμα καὶ τριχορρυές.

Aliud est fragmentum apud Photium p. 543, 1,
ita scriptum : Σταθερὸν, ὄξυν, ἰσχυρὸν ἢ θερμόν....
τινὲς καὶ ἐπὶ τοῦ στασίμου, ὡς Αἰσχύλος ἐν Ψυχα-
γωγοῖς [246] « Σταθεροῦ χεύματος. » Eadem sunt
apud Suidam v. Σταθερὸν, ubi στ. χρήματος scrip-
tum, vitiose. Dicitur autem σταθερὸν χεύμα
amnis quietus, taciturnus : Styx videtur intelligi.
Et est aliud fragmentum, quo Proserpina Δαῖρα
dicitur apud Schol. ad Apollon. Rhod. II, 846 :
[247] Ὅτι δὲ τὴν Δαῖραν Περσεφόνην καλοῦσι, Τι-
μοσθένης ἐν τῷ Ἐξηγητικῷ συγκατατίθεται καὶ Αἰ-
σχύλος ἐν Ψυχαγωγοῖς ἐμφαίνει, τὴν Περσεφόνην
ἐκδεχόμενος Δαῖραν. Phavorinus : Δαῖρα ἢ αὐτὴ τῇ
Δαείρᾳ· Δαῖραν μουνογένειαν λέγει Ἀπολλώνιος τὴν
Περσεφόνην... ὅτι δὲ τὴν Δαῖραν Περσεφόνην κα-
λοῦσι, Δημοσθένης καὶ Αἰσχύλος μαρτυροῦσι. Di-
versas veterum sententias, quibus Dæræ nomen
explicabatur, Eustathius collegit p. 648, 34 sqq.
Plane ignoratur, quo referendus sit locus apud
Hesychium : [248] « Δρώπτειν », διακόπτειν ἢ δια-
σκοπεῖν· Αἰσχύλος Ψυχαγωγοῖς· et aliud apud
Pollucem fragmentum, X, 10 : Αὐτὸ γὰρ τοῦνο-
μα τῆς σκευοθήκης εὖροις ἂν ἐν τοῖς Αἰσχύλου Ψυ-
χαγωγοῖς.

[249] Καὶ σκευοθηκῶν ναυτικῶν τ' ἐρεπίων.

Welckerus fragmento ductus, quod supra re-
tulimus, quo Ulixes aculeo belluæ marinæ inter-
iturus dicitur, novam Æschyli tragœdiam com-
mentus est, quam Ὀδυσσεύς ἀκανθοπλήγῃα inscrip-
sit. Cujus quum ne ullum quidem apud veteres
sit neque testimonium neque indicium, satis
habemus eam memorasse, ne incuria neglexisse
videamur.

PALAMEDES.

Inter tragœdias Æschyli satis certis testimo-

243.

Et lavaera sane divinorum pedum afferre oportet.
Ubinam est instructus leoninis pedibus alveus
[æneus?]

244.

Mercurium proavum
communis paludicolæ.

245.

Ardea enim ex alto advolans
fimo te feriet ex ventris aperturis.
Ex hac aculeus marinæ belluæ
cutem senilem et denudatam crinibus putrefaciet

249.

Et armamentariorum et navalium fragmentorum.

nis Palamedes tragœdia commemoratur, quam Welckerus primam fuisse putabat trilogiæ ex hac fabula, Psychagogis et Ulixæ ἀκυνθόπληγῃ compositæ. Verum argumenta, quibus comprobare sententiam aggressus est, adeo sunt incerta et ambigua, ut ipse postea eam sententiam missam fecerit.

Palamedes fuit filius Nauplii et Clymenæ, propinquus Agamemnonis, inter Græcos prudentia præcellens. Qui quum inter eos, qui Helenam repetituri erant, Trojam missus infecto negotio rediisset, postea Menelaum et Agamemnonem in excitandis Græcis ad expeditionem adversus Trojanos suscipiendam adjuvit. Quo consilio quum Ithacam venisset, ut Ulixem Græcorum exercitui adjungeret, hic non ignarus fortunæ quæ se consecutura esset, si cum Græcis proficisceretur, satius habuit illis sese subtrahere domique remanere. Itaque insania correptum se simulavit, quo Palamedem falleret. Conjunxit enim iugo equum et bovem, quibus agrum aravit. At non adeo facile erat decipere Palamedem, qui illico simulatorem cognovit. Itaque Telemachum Ulixis filium ita ante jumenta in sulco posuit, ut si ille in arando perstitisset, filium inductis jumentis fuisset necaturus. Quod quum Ulixes non fecisset, apparuit susceptam esse insaniam voluntariam, quam ille callide occulere non potuisset. Itaque coactus Ulixes reliquis Græcis in societatem venire Trojam profectus est. Descripta est apud Lucianum De domo c. 30 pictura, in qua Palamedes exhibitus est stricto gladio paratusque ad Telemachum interficiendum. Ulixes autem, quid Palamedes scriisset, haud oblitus, occasionem locumque ultionis speculatus, ut pœnam a Palamede posset exigere, non ægre vidit Agamemnonem esse alienatum a Palamede, qui minus illius imperio cessit quam par erat. Itaque quum Palamedes aliquando bellum, quod parabatur, vetaret, Ulixes occasionem vindictæ aucupans Palamedem proditiōis accusavit consiliumque cum Trojanis, quibus ille ea, quæ in castris Græcorum agerentur, indicaret, iniisse arguit ostenditque aurum in tentorio Palamedis ab ipso defossum, quod pretium proditiōis ab hostibus hunc accepisse affirmavit. Græci verbis Ulixis fidem habentes Palamedem condemnarunt pœnamque morte exegerunt. Cf. Virg. Æn. X, 83, Ovid. Metamorph. XIII,

56, Hygin. Fab. 105, Schol. Euripidis. Or. 434.

Sed tragœdiæ, quam Æschylus scripsit, tam exigua est memoria et tam pauca fragmenta supersunt, ut nihil hodie neque de compositione fabulæ neque de choro neque de personis divinari possit. Id tamen pro certo videtur statui posse, cum Palamede etiam Ulixem, fortasse Agamemnonem reliquorumque ducum nonnullos introductos esse partesque egisse in tragœdia. Judicarunt fortasse iidem, quos et Virgilius et Ovidius judicasse ait, Achivi, qui tamen chorum fortasse non constituerunt, quemadmodum in Eumenidibus iudices a choro distinguuntur.

Duo tantum supersunt fragmenta, quorum unum procul dubio ex oratione Palamedis, crimen quod Ulixes ei objecit defendentis, sumptum est. Quum enim ille ea omnia, quæ Græcis usui futura invenisset, oratione exponeret, etiam hæc attulit, quæ sunt apud Athenæum p. 11, D: "Ἔστι δ' ἡ τάξις καὶ παρ' Ἀισχύλῳ τῶν ὀνομάτων· ἐν οἷς ὁ Παλαμήδης πεποιήται λέγων·

[250] Καὶ ταξιάρχας καὶ στρατάρχας καὶ ἑκατον-
ῆταξ, σῖτον δ' εἰδέναι διώρισα, [τάρχας
ἄριστα, δεῖπνα, δόρπα θ' αἰρεῖσθαι τρίτα.

Ex Athenæo sua duxit Eustathius p. 242, 22; 1358, 4; 1432, 5; 1791, 45; 1833, 4. Versum primum Valckenario melius constituit Porsonus,

Καὶ ταξιάρχας χάκατοντάρχας στρατῶ
ῆταξ,

collatis versibus Sophocleis quos servavit Achilles Tatius Isag. in Arati Phænomen. c. 1 (fr. Soph. 379). Versu 3 τριῖς Eustath. locis quatuor prioribus, subjiciens in primo, ἡ μάλιστα τρίτα κατὰ τοὺς παλαιούς· omisit Schol. Hom. II. B, 381, Od. B, 20. Ad hunc locum spectat Phrynichus in Bekkeri Anecd. p. 23, 23.

Deinde alius versus exstat, cujus significatio valde incerta est. Scribit enim hæc Scholiasta Homeri II. Δ, 319 (apud Villosion. p. 120): "Ἢ γὰρ γρήσις τοιαύτη ἦν παρὰ Ἀττικοῖς. Παρὰ γὰρ τὸ κτῶ καὶ κτῆμι κινήματα ἱκανὰ ἐξέπιπτεν· δεύτερος μὲν αὐτὸς ἀόριστος ὀρεῶν εἶναι κοινῶς ἔχτην· γινόμενος δὲ κατὰ Δωρίδα ἔχταν, ὅς ἐν γρήσει ὀρεῖται Ἀττικοῖς· Εὐριπίδης Πλεισθέει·

Ὅστις σὸν ἔχταν πατέρα, πολέμιόν γε μέν.
Ἀισχύλος δὲ Παλαμήδῃ·

250.

Et ordinum ductores et imperatores, et centuriones constitui, et definiti ut cibum nossent, [nes

jentaculum, prandium, cœnam tertiam quando sumereat.

[251] Τίνος κατέκτας ἔνεκα παῖδ' ἐμὸν βλάβης;

Butlero hæc indignantis Nauplii verba esse videbantur, quibus Ulixem vel Agamemnonem pater Palamedis accusaret. At nullum exstat testimonium, quo Nauplium Trojam venisse aut filium reum defendisse constet. Itaque multo est credibilius quod Welckerus ait, qui Ulixi verba attribuit. Putat enim hæc verba ita esse dicta ut Ulixes Palamedi, qui ab inimico se accusari profiteretur, responderet criminis loco illud inceptum objiceret, quo Palamedes aliquando Telemachum in sulco ponere ausus Ulixis fraudem et simulationem detexerit. Quamquam enim illud facinus perpetratum non fuit, tamen Ulixes opportunitate data inimico altercans objicit, quo invidia illi contrahatur. Hæc sunt, quæ cum aliqua probabilitate de Palamede dici possunt.

ODYSSEA.

Ulixis reditum in patriam Æschylus pluribus tragœdiis exposuit, quas Welckerus variis modis conjunxit, ut trilogias conficeret. Primum putavit *Juvenes*, *Ossilegos* et *Penelopam* trilogiam composuisse; postea immutata sententia *Convivas*, *Ossilegos* (vel *Ossilegos*, *Convivas*), *Penelopam* rectius consociavit. *Ossilegos* Hermannus fabulam Satyricam fuisse judicavit, id quod vel uno verbo οὐράνη, quod ex illis citetur, satis manifesto evinci ait. In quo nimium dixisse vir doctissimus videtur, ut Welckerus satis accurate et diserte ostendit. Itaque Welckerum sequimur, qui quamquam nomina mutavit, tamen argumentum, ut antea, semper retinuit.

CONVIVÆ.

Prima tragœdia dicta fuerit Σύνδειπνοι vel Ἀχαιῶν σύνδειπνοι, adolescentes Achæorum, proci, qui Penelopam in matrimonium poscebant. Idem argumentum tractatum est a Sophocle et Timæotheo in tragœdia, quæ Μνηστῆρας inscripta fuit.

Æschyli tragœdia prorsus interiit neque esset ullum vestigium reliquum, nisi servata esset ab Athenæo VIII, p. 365, B, memoria: Καὶ Πλάτων δὴ φησι, Τοῖς τὸ σύνδειπνον ποιησαμένοις, καὶ Ἀριστοφάνη Γηρυτιάδῃ.

Ἐν τοῖσι Συνδείπνοις ἐπαινῶν Αἰσχύλον, in quo versu Æschylus putatur testis citari quod

ut Plato nomen τὸ σύνδειπνον, idem in *Convivis* verbum usurpaverit. Fuerint igitur *Convivæ* proci Penelopæ, adolescentes procaces et impudici, qui neque deos neque homines reverentes, in Ulixis domo congregati, Penelopam ad maritum ex suo numero sibi deligendum compellere conabantur: nisi potius simpliciter id dicit Aristophanes, quendam inter convivæ collaudasse Æschylum.

OSSILEGI.

De Ὀστολόγοις varie judicatum est. (Photius Lex. p. 353, 15: Ἀρχὴ Αἰσχύλου Ὀστολόγοι.) Hermannus, ut diximus, fabulam Satyricam fuisse judicavit. Stanleio Argivi, qui ossa illorum Septem ad Thebas interemptorum legerint, intelligi videbantur; Petitus mendicos fuisse putavit, qui ossa ab Achæis, Penelopæ procis convivantibus, projecta roderent. Welckerus eidem sententiæ fuit addictus, quam nos quoque his auctoribus confisi secuti sumus, nisi quod pauca mutanda esse censuimus.

In plerisque credibile est Æschylum tragœdia expressisse, quæ ab Homero accepit. Hic ut Irum introduxit a procis cibum accipientem, ita Æschylus pauca varians ex Iro chorum fecerit ex mendicis compositum. In quo Petitus Ulixem quoque introductum fuisse existimavit parum probabili sententia, quia multo est credibilius Ulixem fuisse inter personas tragœdiæ et pugnas cum procis, dum chorus carminæ spectatores delectaret. Si quis tamen initio Ulixem mendicum introductum fuisse putaverit, non refragabor.

Ceterum argumentum tragœdiæ ne conjectura quidem probabiliter explicari potest. Videtur tamen verisimile esse Telemachum, qui Ulixem agnovit, introductum fuisse cum patre, fortasse etiam Penelopam, id quod Welckerus nunc negare videtur, quæ certamen procis proposuerit, ut eum sequeretur conjux, qui ceteros vicerit. Certamen oculis poeta subtraxit, non corpora interemptorum, quæ quum afferrentur, Ulixes pauca de singulis dixit contumaciam eorum increpans acceptasque referens injurias. Quo perspicue ducunt fragmenta, quæ ab antiquis scriptoribus servata sunt, ut est apud Athenæum I, p. 17, C: Αἰσχύλος οὖν ἀπρεπῶς ποῦ παράγει μεθύοντας τοὺς Ἕλληνας, ὥς καὶ τὰς ἀμίδας ἀλλήλους περικαταγνύναι· λέγει γοῦν.

[252] Ὅδ' ἐστὶν ὃς ποτ' ἀμφ' ἐμοὶ βέλος
γελωτοποιὸν, τὴν χάσμον οὐράνῃν,
ἔρριψεν οὐδ' ἤμαρτε· περὶ δ' ἐμῷ κάρᾳ
πληγεῖσ' ἐναυάγησεν ὀστρακουμένη,
χωρὶς μυρηρῶν τευχέων πνέουσ' ἐμοί.

Ita Ulixes videtur referre quid actum sit antea illo tempore, quum adesset initio inter convivantes procos, ut et quam ipse perpressus sit insolentiam et qua lascivia inter ipsos sese habere soliti fuerint, exponeret. Neque valde a vero abhorreere sententiam, quam explicavimus, locus ostendit, qui est apud Scholiastam Lycophronis v. 778: Παρ' Αἰσχύλῳ φαίνεται τις τὸν Ὀδυσσεύα τύφας ὀστράκῳ, οὐ μὲν παρ' Ὀμήρῳ. Deinde Eurymachi corpore allato ea dixit Ulixes, quæ sunt alio loco apud Athenæum, XV, p. 667, C: Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐν Ὀστολόγοις ἀγκυλητοὺς λέγει κοττάβους διὰ τούτων·

[253] Εὐρύμαχος οὖν, οὐκ ἄλλος, οὐδὲν ἥσσονας
ὑβρί' ὑβρισμοὺς, οὐκ ἐναισίους ἐμοί.
Ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ κότταβος τοῦμὸν κάρᾳ,
τοῦ δ' ἀγκυλητοῦ κοττάβου γ' αἰεὶ σκοπός·
ἑτεμῶν (?) ἠβῶσα χεὶρ ἐφίετο.

Versu 1 οὖν a Casaubono adjectum. V. 3 codices κόττ. αἰεὶ τοῦ μὲν, 4 κοττάβος ἐστὶ σκοπός. Versu 5 Stanleyus ἐκ τ' ἐμῶν, comparato loco Pollucis X, 76: Ἐξεμείν, ὅπερ οἱ πολλοὶ ἀποκοττάβειν λέγουσιν.

PENELOPE.

Tertia trilogiæ tragœdia Penelope fuit ex Welckeri sententia. In ea Ulixes Penelopæ se obtulit devictisque procis ancillas etiam, quæ cum illis rem habuerunt, pœna affecit.

Qua de tragœdia quum pleraque quæ referuntur, Welckerus nullo vetere auctore sui ingenii ope concinnarit, satius est præteriri, quæ tam incerta sunt. Ex fragmento autem quod unum superest, facile concludas nondum servatum fuisse Ulixem ex omnibus periculis, quippe cui opus fuerit dolos comminisci, ut posset adversarios vincere. Est autem illud in

252.

Hic ille est, qui aliquando in me telum
ridiculum, male olentem matulam,
impegit nec frustratus est; sed ad caput meum
illisa contracta est in tesseras dissiliens,
diversum a vasis unguentariis olens mihi.

253.

Hic Eurymachus igitur, haud alius, non leniore

hunc modum scriptum apud Etymologum Magn. p. 31, 4: Ἰστέον ὅτι τὸ ἀρχέστατον, ὡς παρὰ Αἰσχύλῳ ἐν Πηνελόπῃ, εἶον·

[254] Ἐγὼ γένος μὲν εἰμι Κρής ἀρχέστατον,
καὶ τὸ αἰδοῖσταν καὶ ἀφθονέστατον ποιητικά, εἰσι
κατ' ἔθος Ἰώνων γινόμενα. Quocirca concludas fere Penelopam tragœdiam non potuisse postremum locum trilogiæ obtinere.

ÆTNÆÆ.

Æschylus in Sicilia apud Hieronem tyrannum peregrinans et in hujus honorem et urbis, quam ille recens condiderat in Ætna monte Ætnamque vocaverat, Ætnæas tragœdiam scripsisse dicitur. Dorienses fuerunt, quos in Ætna urbe Hiero condidit iisque instituta legesque a maioribus acceptas restituit. Dorienses autem in primis Herculem coluerunt et cum hoc filium Hyllum, deinde Dymantem et Pamphylum, a quibus Doriensium gentes originem ducere ferebantur. Itaque porta hos celebrandos et cum eorum laude laudes Atheniensium conjungendas putavit. Antiquitus mos erat apud veteres, si cujus laus prædicanda fuit, illos primum prædicari, a quibus originem duxit. Hunc morem quum in laudanda urbe Æschylus sequeretur, duas alias tragœdias præcedere Ætnæas voluit, quibus Herculem hujusque posteros extolleret. Itaque in tres partes totam rem divisit, Heraclidarumque e patria fuga prima fuit tragœdia, reditus filiorum altera, tertia instauratio institutorum Doriensium. Heraclidæ enim patria pulsi Athenas se contulerunt, ubi recepti adjutique postea expeditionem adversus Eurystheum susceperunt. Alcmena tyrannum peremit. Itaque prima tragœdia Alcmena dicta est. Verum non fuit Peloponnesus Heraclidarum sedes perpetua. Iterum relinquenda erat jussu Herculis pestilentiam vaticinantis. Diuturno tempore elapso, Heraclidæ cum Dymantis et Pamphyli posteris reversi maximam partem Peloponnesi expugnant ibique sedes accipiunt perpetuas. Sed non una terra satis magna fuit, quæ tantam gentem continere potuerit. Emigrarunt Dorienses in Sici-

me injuria affecit, minime mihi prospera.
Erat enim ei cottabus caput meum,
et vibratilis cottabi semper scopus;
... juvenilis manus appetiit.

254.

Ego Cres sum antiquissima origine.

ham iusulam, ut novam ibi patriam sibi conderent. Verum paullatim oblitterata sunt vetera instituta; at non perpetuo potuerunt ea, quæ a diis originem acceperunt, evanescere. Instaurata sunt in nova urbe, quam Hiero condidit, vitæque reddita, quæ periisse videbantur. Hæc exposita sunt in tertia trilogiæ tragœdia, quæ Æt-nææ inscripta fuit. Dedicatio igitur urbis inter alia, quæ renovata sunt, non exiguam partem tragœdiæ complevit, ut videre licet ex fragmen-tis, quæ paulo post recensebimus.

ALCMENA.

Alcmenæ tragœdiæ unum tantummodo verbum servatum est apud Hesychium: [255] « Ἀπο-στάς », φύγων, Ἀισχύλος Ἰσθμιάστῃς καὶ Ἀλκμήνῃ. Stauleius dubitavit an nulla unquam tragœdia Æschyli fuerit voluitque Ἀλκμάν restituere. Al-bertius quærendum putavit an ab Hesychio scrip-tum fuerit: Καὶ Εὐριπίδης ἐν Ἀλκμήνῃ. Butlerus rectius legi posse putat ἐν Ἀμυμώνῃ.

HERACLIDÆ.

Tam pauca servata sunt fragmenta tragœdiæ, quæ Heraclidæ ab Æschylo inscripta est, ut ex iis alia omnia, non poetæ consilium quale fuerit, colligas. Si apud Hesychium hæc leguntur: [256] « Ἀμφιμήτορες », οἱ ἐκ πολλῶν μητέρων γεγο-νότες ἀδελφοί. Ἀισχύλος Ἡρακλείδῃς (Suidas: « Ἀμ-φιμήτωρ », ὁ ἑτερομήτωρ. Ἀισχύλος), et apud Pol-lucem III, 23: Οἱ μὲν ἐκ μόνου πατρὸς ἀδελφοί, διαφόρων δὲ μητέρων, ἀμφιμήτορες· οἱ δ' ἐκ δι-αφόρων πατέρων, μιᾶς δὲ μητρὸς, ἀμφιπάτορες, facile intelligitur dici ipsos Heraclidas ex multis matri-bus natos, qui in Peloponnesum cum Doribus expeditionem susceperunt. Minus perspicuus alius est versus, quem Stobæus servavit, Floril. CXXII, 2:

[257] Οὐ γὰρ τι μείζον ἄλλο τοῦδε πείσομαι.
Videtur tamen mors intelligenda esse, quæ sit in bello subeunda.

Postremum apud Hesychium est: [258] « Ἐπι-γλωσσῶ », ἐπωωνίζου διά γλώττης. Ἀισχύλος Ἡρα-κλείδῃς.

ÆTNÆÆ.

Diximus in tertia tragœdia instaurationem

institutorum Doricorum dedicationemque anti-quorum deorum, qui ex diuturna oblivione in lucem reversi novis honoribus amplificati sint, a poeta explicari. Neque crebra mentio est tra-gœdiæ apud veteres; in indice fabularum est: Αἰτναῖοι γνήσιοι· Αἰτναῖοι νόθοι, depravatis, ut Welckerus statuit, terminationibus, ut ibidem sunt Κίρκοι, Φρύγιοι, Ὑδροφόρος. Alii habent ἐν Αἰτναίς, alii ἐν Αἰτνῇ. Vitæ Æschyli scriptor: Ἐλθὼν τοίνυν εἰς Σικελίαν Ἱέρωνος τότε τὴν Αἰτνὴν κτίζοντος ἐπεδείξατο τὰς Αἰτναίας, ἐντεῦθεν οἰωνι-ζόμενος βίον ἀγαθὸν τοῖς συνοικίζουσι τὴν πόλιν. Sic codex Ask.; vulgo τὰς Αἰτνας. In ceteris locis flu-ctuatio similis; ap. Scholiastam Homeri Αἰτναίς, et in vett. editt. Stephani, cujus codex Rhedi-geranus ἐν Αἰτνᾷ, codex Joannis Lydi ἐν τῇ αἰτνῇ, Macrob. Ætna: ut non improbable videatur Welckero indicem fuisse Αἰτνῇ. Hesychii codex αἰτναίαις, λιανοίαις, αἰτναίας.

Exstat fragmentum tragœdiæ egregium, quod varie ab interpretibus explicatum est. Utcumque tamen intellexeris, id facile apparet, deos Do-riensium novo nomine dici dedicatos. Leguntur apud Macrobius Saturn. V, 19: Æschyli tra-gœdia est, quæ inscribitur Ætna. In hac quum de Palicis loqueretur, sic ait:

[259] A. Τί δ' ἔθεν αὐτοῖς ὄνομα τίθεται βροτοῖς;
B. Σεμνοῦς Παλικούς Ζεὺς ἐφίεται καλεῖν.
A. Ἡ καὶ Παλικῶν εὐλόγως μένει φάτις;
B. Πάλιν γὰρ ἴχουσ' ἐκ σκότους τόδ' ἐς φάος.

(V. 1 τίθεται Hermannus. Edit. Camerarii τί-θενται. Vulgo θήσονται.) Hesych.: Παλικοί· Ἀν-δρανῶ δύο γεννῶνται υἱοὶ Παλικοί, οἱ νῦν τῆς Συρακουσῆς εἰσὶ κρατῆρες οἱ καλούμενοι Παλικοί, οἱ καὶ κατοικήσαντες αὐτῇ. Stephanus Byz.: Πα-λική, πόλις Σικελίας. Θεόφιλος δ' ἐν ἐνδεκάτῳ Πε-ριηγήσεως Σικελίας Παλικὴν κρήνην φησὶν εἶναι. Πλησίον δὲ αὐτῆς ἱερὸν Παλικῶν, οἱ εἰσὶ ἐχίμονές τινες, οὗς Ἀισχύλος ἐν Αἰτναίαις γενεαλογεῖ Διὸς καὶ Θηλείας τῆς Ἡραίστου... Κληθῆναι δὲ αὐτοὺς Παλι-κοὺς διὰ τὸ ἀποθανόντας πάλιν εἰς ἀνθρώπους ἰκέσθαι.

Reliqua fragmenta perpauca sunt eaque in sola quorundam verborum explicatione versan-tia. Hesychius: [260] « Αἱμοί », δρυμοί. Ἀισχύλος Αἰτναίαις. Suidas: Αἱμοὺς τὰς ἐρόσους φησὶν ὁ Αἰ-σχύλος. Idem Zonaras habet p. 69. Hermannus autem: Veram, inquit, cum Hesychio scriptu-ram præbet grammaticus in Bekkeri Anecdolis

257.
Non enim aliud majus hoc malo patiar

259.
A. Quod nomen igitur iis dant mortales?

B. Venerandos Palicos Jupiter eos vocari jussit
A. Num etiam Palicorum fama merito manet?
B. Manet; iterum enim ex caligine in hanc lu-
cem redeunt.

p. 360, 30 et in Bachmanni vol. I, p. 49, 24 : Αἱμοὺς τοὺς δρυμοὺς Αἰσχύλος, ἴσως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἀφ' οὗ καὶ ἡ αἱμασιὰ κέκληται. Eustathius p. 1851, 26 : Ἀλλαχοῦ δὲ φέρεται καὶ ὅτι αἱμασιὰν Ἀττικοὶ καὶ Ἰωνεὶς τὸ τειχίον φασί. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτὸ Δωριέας οἶμαι καλεῖν. Καὶ ὅτι αἱμοὺς τοὺς δρόμους Αἰσχύλος λέγει, ἴσως, φασίν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἀφ' οὗ καὶ ἡ αἱμασιὰ κέκληται.

Porro Hesychius : [261] « Ἀναξίαν, » βασιλείαν. Αἰσχύλος Αἰτναίαις (Codex lianois). Idem Hesychius et Favorinus : [262] « Κρεῖττονας » τοὺς ἥρωας οὕτω λέγουσιν · δοχοῦσι δὲ κακότυχοί τινες εἶναι. Διὰ τοῦτο καὶ παριόντες τὰ ἥρωα σιγὴν ἔχουσι, μὴ τι βλαβῶσι. Καὶ οἱ θεοὶ δέ· Αἰσχύλος Αἰτνα.

Scholiasies Homeri ad Iliad. II, 183 : [263] Τὸν κάλαμον τῶν βελῶν τινὲς ἡλακάτην φασί, καὶ Αἰσχύλος ἐν Αἰτναίαις τοὺς ποταμοὺς « πολυηλακάτους » φασί.

Jo. Lydus De mensibus fragm., p. 274 ed. Hasii, p. 116, 6 ed. Bekk, de Saturno : [264] Καὶ βασιλεύσαι δὲ αὐτὸν ἡ ἱστορία παραδίδωσιν, ὡς ἐμπροσθεν ἀφηγησάμεν, κατὰ τε τὴν Αἰδύην καὶ Σικελίαν [οἰκίσαι τε τοὺς τό]πους καὶ [πόλιν] κτίσαι ὡς ὁ Χάραξ φασί, τῇ[ν τότε μὲν λεγ]ομένην Κρονίαν, νῦν δὲ Ἰερὰν πόλιν, ὡς [Ἰ]σίδω[ρος περὶ Ἑλλην]ικῶν θεῶν καὶ Πολέμων καὶ Αἰσχύλος ἐν τῇ Αἰτνῇ π[αρα]διδόασιν]. Uncis inclusa sunt supplementa Hasii. Hæc Hermannus : Quæ deinde a viris doctis de fabula, in primis de Palicis disputata sunt, ea prætereunda duximus, quia et incertiora sunt quam illa quæ retulimus, et nihil ad tragædiæ explicationem adjumenti asserunt.

PERSEIS.

Inter tragædias Æschyli quum Danae, Phorcidæ, Polydectes nominentur, Welckerus tres fabulas trilogia conjunxit, quam Perseïdem appellavit. Historiam exposuit Apollodorus II, 4, 1 : Ἀκρίσιος δὲ περὶ παίδων γενέσεως ἀρρένων χρηστηριζομένῳ ὁ θεὸς ἔφη γενέσθαι παῖδα ἐκ τῆς θυγατρὸς, δὲ αὐτὸν ἀποκτείνει. Δείσας οὖν Ἀκρίσιος τοῦτο, ὑπὸ γῆν θάλαμον κατασκευάσας χάλκεον, τὴν Δανάην ἐφρούρει. Ταύτην μὲν, ὡς ἔνιοί φασιν, ἐφθίρει Προῖτος· δοῖν αὐτοῖς καὶ ἡ στάσις ἐκινήθη· ὡς δὲ ἔνιοί φασι, Ζεὺς μεταμορφωθείς εἰς χρυσὸν καὶ διὰ τῆς ὀροφῆς εἰς τοὺς Δανάης εἰσρυσὶς κόλπους, συνῆλθεν. Αἰσθόμενος δὲ Ἀκρίσιος ὑστερον ἐξ αὐτῆς γεγεννημένον Περσέα, μὴ πιστεύσας ὑπὸ Διὸς ἐφθάρθαι τὴν θυγατέρα, μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς λάρνακα βελῶν ἔρρι-

ψεν εἰς θάλασσαν. Προσενεχθείσης δὲ τῆς λάρνακος Σέριφῳ, Δίχτυς ἄρας ἀνέτρεφε τοῦτον. Βασιλείων δὲ τῆς Σερίφου Πολυδέκτης, ἀδελφὸς Δίχτυος, Δανάης ἐρασθεὶς καὶ ἡνδρωμένου τοῦ Περσέως, μὴ δυνάμενος αὐτῇ συνελθεῖν, συνεχάλει τοὺς φίλους, μεθ' ὧν καὶ Περσέα, λέγων ἔρανον συνάγειν ἐπὶ τοὺς Ἴπποδαμείας τῆς Οἰνομάου γάμους· τοῦ δὲ Περσέως εἰπόντος καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τῆς Γοργόνης οὐκ ἀντρεῖν, παρὰ μὲν τῶν λοιπῶν ᾗτησεν ἵππους, παρὰ δὲ τοῦ Περσέως οὐ λαβὼν τοὺς ἵππους ἐπέταξε τῆς Γοργόνης κομίζειν τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ Ἑρμοῦ καὶ Ἀθηναῆς προκαθηγουμένων ἐπὶ τὰς Φόρκου γίνεται θυγατέρα· Ἐνυῶ, Περρηδῶ καὶ Δεινῶ. Ἦσαν δὲ αὗται Κητοῦς τε καὶ Φόρκου, Γοργόνων ἀδελφαί, γραῖαι δὲ ἐν γενετῇ· ἔν τε ὀφθαλμὸν αἱ τρεῖς καὶ ἑνα δδόντα εἶχον, καὶ ταῦτα παρὰ μέρος ἤμειβον ἀλλήλαις, ὧν κυριεύσας ὁ Περσεύς, ὡς ἀπήτουν, ἔφη δώσαιν, ἀν' ὑψηγῆσονται τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὰς Νύμφας φέρουσιν. Αὗται δὲ αἱ Νύμφαι πτηνὰ εἶχον πέδιλα καὶ τὴν κίβισιν, ἣν φασιν εἶναι πῆραν. Εἶχον δὲ καὶ τὴν κυνῆν. Ἰφηγησαμένων δὲ τῶν Φορκίδων, ἀποδοῦς τὸν τε δδόντα καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐταῖς καὶ παραγενόμενος πρὸς τὰς Νύμφας καὶ τυχῶν ὧν ἐσπούδαζε, τὴν μὲν κίβισιν περιβάλετο, τὰ δὲ πέδιλα τοῖς σφυροῖς προσήρμοσε, τὴν δὲ κυνῆν τῇ κεφαλῇ ἐπέθετο. Ταύτην ἔχων αὐτὸς μὲν οὐς ἔθελεν ἔδλεπεν, ὑπὸ ἄλλω δὲ οὐχ ἑωρᾶτο. Λαβὼν δὲ καὶ παρὰ Ἑρμοῦ ἄδραμντίνην ἀρπην, πετόμενος εἰς τὸν Ὀκεανὸν ἦκε καὶ κατέλαβε τὰς Γοργόνας κοιμωμένας. Ἦσαν δὲ αὗται Σθενῶ, Εὐρυάλη καὶ Μέδουσα. Μόνη δὲ ἦν θνητὴ Μέδουσα.... Ἐπιστάς οὖν αὐταῖς ὁ Περσεύς κοιμωμέναις, κατευθυνούσης τὴν χεῖρα Ἀθηναῆς, ἀπεστραμμένος καὶ βλέπων εἰς ἀσπίδα χαλκῆν, δι' ἧς τὴν εἰκόνα τῆς Γοργόνης ἔδλεπεν, ἐκαρπτόμηνεν αὐτήν.... Ὁ μὲν οὖν Περσεύς ἐνθόμενος εἰς τὴν κίβισιν τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, ὀπίσω πάλιν ἐχώρει. Αἱ δὲ Γοργόνες ἐκ τῆς κοίτης ἀναστᾶσαι τὸν Περσέα ἐδίωκον καὶ συνιδεῖν αὐτὸν οὐκ ἐδύναντο διὰ τὴν κυνῆν· ἀπεκρύπτετο γὰρ ὑπ' αὐτῆς. Cf. Hom. Iliad. N, 319. Ex hac Apollodori narratione Welckerus duas tragædias composuit, Danaen et Phorcidas.

DANAE.

Danaes, quam primam tragædiam fuisse ait, perexigua memoria est, ut etiam incertum sit an omnino non fuerit tragædia. Tota enim pendet de uno loco Hesychii, in quo ne id quidem constat, quid antiquitus lectum fuerit. Id etiam nobis causæ fuit, cur hoc prorsus contemnere-

263.

Fluvii arundinibus densi.

264.

Æschylus in Ætnæis et alii memorant Saturnum in Li-

bya et Sicilia locos quosdam colonis frequentasse et condidisse urbes, inter quas quæ olim dicta Cronia vel Saturnia, nunc Hiera.

mus testimonium fragmentumque, quod Hesychio debetur, cum Danaïdibus conjungeremus. Est illud autem scriptum in hunc modum: « Καθαίρομαι γῆρας » ἐκδύνομαι. Αἰσχύλος δαίσι (sic codex). Quum vero Æschylus Phorcidas tragœdiam scripserit, non est absurdum existimare aliam etiam fuisse tragœdiam, qua res cum Phorcidibus conjunctæ explicatæ fuerint. Hæc nobis causa fuit, cur Danaen ipsam non prorsus rejiciendam cum fragmento censeremus.

PHORCIDES.

Alteram trilogiæ tragœdiam Phorcidas fuisse putant. De qua apud veteres tam pauca hodie leguntur, ut quidvis satis confidenter hariolando dici possit. Ita sunt qui chorum e Phorcidibus compositum neque exiguas earum partes fuisse credant in tragœdia, ut quæ Gorgonas custodiverint tanquam προφύλακας, id quod Eratosthenis loco infra asserendo cognosci volunt. Negat tamen Welckerus Græcarum numerum, ut Eumenidum, quo chorus ad quindecim choreutas perveniret, adauctum esse neque Gorgonas, quæ eadem Phorci filiæ essent, cum illis conjunctas fuisse, id quod Hermannus putaverat de choro Eumenidum (I, p. 40). Illas enim ait primarias fuisse personas neque potuisse iis adjungi, quibus secundariæ partes convenirent. In Prometheo Phorcides ab Æschylo (794) κυκνόμορφοι vocantur, id quod *canæ* explicatum est. At minus recte ita. Sententiam tamen Welckerus adhuc obscuram esse judicat.

De choro Phorcidum si non plus cognitum est quàm de compositione et conformatione tragœdiæ, tamen certo affirmari posse videtur, a nuncio vel etiam a Mercurio esse expositum, quomodo Perseus in antrum, in quo Medusam interemit, dei alicujus ope pervenerit. Hæc enim fragmento, quod Athenæus, XI p. 402, B, et ex eo Eustathius p. 1872, 3, servavit, intelligi possunt. Athenæus hæc habet · Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι οἱ περὶ τὴν Σικελίαν κατοικοῦντες ἀσχιδωρον καλοῦσι τὸν σύαγρον. Αἰσχύλος γοῦν ἐν Φορκίσι παρειχάζων τὸν Περσεῖα τῷ ἀγρῷ τούτῳ συὶ φησιν ·

[265] Ἔδου δ' ἐς ἀντρον ἀσχιδωρος ὤς.

Et Eustathius : Ὁ δὲ σῦς, ὡς καὶ αὐτὸ ἐν ῥητορικῇ κεῖται λεξικῶ, καὶ ἀσχιδωρος λέγεται · Φησὶ γάρ · ἀσχιδωρος δὲ σύαγρος παρὰ Ἱταλιώταις.... Χρῆσις δὲ

φασὶν, ἀσχιδωρος παρ' Αἰσχύλῳ διατρέψαντι ἐν Σικελίᾳ καὶ εἰδότε. Φησὶ γάρ ·

Ἔδου δ' ἐς ἀντρον ἀσχιδωρος ὤς.

Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 457, 21 : Ἀσχιδωρος παρ' Αἰσχύλῳ δὲ ἐκ τῆς ἰδίας ἀλκῆς ἀσχετα δωρούμενος, οἷον βίαιος. Ἱταλιῶται τὸν σύαγρον ἀσχιδωρον καλοῦσιν.

Eratosthenes in Catasterismis c. 22 : [266] Περσεύς. Περὶ τούτου ἱστορεῖται ὅτι ἐν τοῖς ἀστροῖς ἐτέθη διὰ τὴν δόξαν · τῇ γὰρ Δανάῃ ὡς χρυσὸς μεγάλης δὲ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐτόν. Ὑπὸ δὲ τοῦ Πολυδέκτου ἐπέμφθη εἰς Γοργόνας, τὴν δὲ κυνὴν ἔλαβε παρ' Ἑρμοῦ καὶ τὰ πέδιλα ἐν οἷς διὰ τοῦ ἀέρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. Δοκεῖ δὲ καὶ ἀρπην παρ' Ἡφαίστου λαβεῖν ἐξ ἀδάμαντος, ὡς Αἰσχύλος ἐν Φορκίσι φησὶν, ὁ τῶν τραγωιδῶν ποιητής. Φορκίδας Γραίας εἶχαν προφύλακας αἱ Γοργόνες, etc. Hæc postrema quoque ex Æschylo esse sumpta Hygini locus in Poet. Astron. II, 12 testatur : « Sed ut ait Æschylus tragœdiarum scriptor in Phorcidis, Grææ fuerunt Gorgonum custodes.... quæ utraq̃ue uno oculo usæ existimantur. » Antiquiores editiones *Phorcis* habent. Huc referas licet etiam quos supra ex Strabone memoravimus κυνοκεφάλους et στερνοφθαλμούς.

POLYDECTES.

Tertia tragœdia Polydectes vocata est, cujus argumentum Welckerus ex Pherecyde et Apollodoro concinnavit. Perseus, ut narrat Pherecydes, cum Danae matre et Andromeda conjuge e Seripho insula Argos profectus regem non invenit, qui metu nepotis Larissam ad Pelasgos se contulerat. Ille vero avi videndi beneficiisque afficiendi cupidus insecutus est in Thessaliam Acrisioque facile persuasit, ut se Argos sequeretur. Quum iter pararent nec Acrisius amplius dubitaret, quin falsa ab oraculo renunciata essent, accidit ut, quum Perseus cum adolescentibus Larissæis disco jaciendo certaret in ludis funebribus Teutami, ut ait Apollodorus, discus jam in terram delapsus Acrisii pedem provolutus leviter vulneraret. Quod quum non sine numine factum esset, Acrisius levi illo vulnere interiit. Perseus autem Argos rediit. Paullo aliter Hyginus Fab. 63 : Ea (arca) voluntate Jovis delata est in insulam Seriphum, quam piscator quum invenisset, effracta ea, vidit mulierem

cum infante, quos ad regem Polydecten perduxit, qui eam in conjugio habuit et Perseum educavit in templo Minervæ. Quod quum Acrisius rescisset, eos apud Polydecten morari, repetitum eos profectus est. Quo quum venisset, Polydectes pro eis deprecatus est. Perseus Acrisio avo suo fidem dedit, se eum nunquam interfectorum. Qui quum tempestate retinetur, Polydectes moritur. Huic ubi funebres ludos fecerunt, Perseus disco misso, quem ventus distulit in caput Acrisii, eum interfecit. Sepulto autem eo Argos profectus est regnaque avita possedit. Hæc ita Hyginus, fortasse ex Euripidis Danae. Cf. Hygin. Fab. 273. Quum autem tragœdiæ nihil nisi nomen servatum sit, vanum est de argumento et compositione disputare.

TELEPHUS ET MYSI.

Inter tragœdias, quas Æschylus scripsit, fuerunt *Telephus* et *Mysi*, quæ duæ tragœdiæ fortasse aliquid affinitatis argumenti habebant. Itaque fuerunt qui eas conjungerent; alii utroque nomine eandem tragœdiam significari putarunt.

TELEPHUS.

Telephus Augæ filius fuit, quam Hercules clam compressit. Illa ab Aleo patre damnata Nauplioque tradita, ut mari submergeretur, in via filium peperit, qui in Parthenio, Arcadiæ monte, expositus a cerva repertus et nutritus est; postea vero a pastoribus receptus adolevit Telephusque vocatus est, quia cerva ei ubera puero præbuerat. Mater autem casu servata Caribus dono erat permissa, qui eam in Asiam abductam Teuthranti regi vendiderunt. Hic illam sibi in matrimonium collocavit. Telephus autem postquam adolevit matris videndæ cupidus, illam apud Teuthrantem regem reperit, qui eum non solum comiter recepit, sed etiam, quum mascula progenie orbis esset, unicam filiam ei uxorem dedit moriensque regnum reliquit. Quibus factis accidit, ut Græci adversus Trojam proficiscentes ad Mysiam appellerent. Quos quum Telephus neque hospitio recepisset neque per fines suos transire passus esset, bello orto ab Achille hasta vulneratus est. Quod vulnus quum curari non posset, consultus Apollo responsum dedit ab alio illum sanari non posse nisi a quo vulneratus esset. Achilles igitur precibus adductus, incertum num herba, an

hasta, an gladii ærugine, an eodem telo quo læserat, curavit. Fabula ab aliis aliter narratur. Sic autem Hyginus Fab. C: Teuthrantem regem in Mysia Idas Apharei filius regno privare voluit; quo quum Telephus Herculis filius ex responso quærens matrem cum comite Parthenopæo venisset, huic Teuthras regnum se et filiam Augen in conjugium daturum promisit, si se ab hoste tutatus esset. Telephus conditionem regis non prætermisit, cum Parthenopæo Idam uno prælio superavit; cui rex pollicitam fidem præstitit regnumque et Augen matrem inscientem in conjugium dedit. Quæ quum mortalem neminem vellet suum corpus violare, Telephum interficere voluit inscia filium suum. Itaque quum in thalamum venisset, Auge ensem sumpsit, ut Telephum interficeret. Tum deorum voluntate dicitur draco immani magnitudinis inter eos exisse, quo viso Auge ensem projecit et Telepho inceptum patefecit. Telephus re audita inscius matrem interficere voluit. Illa Herculem violatorem suum imploravit et ex eo Telephus matrem agnovit et in patriam suam reduxit. Hæc ita Hyginus; qui quæ narravit procul dubio ab Euripide accepit. Fabula CCXLIV Telephum tradit Hippothoum et Nerea aviæ suæ filios occidisse. Itaque quum interfectis avunculis exul oberraret, dignus visus est tragicis, qui tragœdiæ argumentum præberet. Qua autem ratione Æschylus conditionem vitæ ejus miserandam versibus explicaverit, ex fragmento, quod unum servatum est, intelligi non potest. Est illud autem apud Clement. Alex. Strom. VI, p. 359 sic scriptum: [267] Οὐκ ἔστιν οὖν κατὰ τὸν Αἰσχύλου Τηλεφὸν νοεῖν ἀπλὴν οἶμον εἰς Ἅδου φέρειν.

ὁδοὶ δὲ πολλὰ καὶ πάγουσ' ἀμαρτίας.

Qui versus non est Æschyli. Plato Phædon. p. 108, A: Ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὥς ὁ Αἰσχύλου Τηλεφὸς λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἀπλὴν οἶμόν φησιν εἰς Ἅδου φέρειν... Et Dionysius Halic. Artis rhetor. 6, 55, p. 40, 32 ed. Sylb.: Ἐπὶ δὲ τοῖς καθ' ἑαστον καὶ ἀπὸ τῶν ἡλικιῶν πολλὰς ἀφορμὰς παρῖζει ὁ λόγος· εἰς περὶ αὐτοῦ, εἰ μὲν τις ἄφνω τελευτήσῃ καὶ ἀλύπως, ὅτι μακαρίως αὐτῷ ἡ τελευτὴ συντελέσθῃ... καὶ ἢ ἐν ἀποδημίᾳ, ὅτι οὐδὲν διενήνογε· μία γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ οἶμος κατὰ τὸν Αἰσχύλον εἰς Ἅδου φέρουσα. Ex his factus est versus, quem Telepho tribuerunt:

Ἀπλὴ γὰρ οἶμος εἰς Αἰδοῦ φέρει.

Incertius aliud fragmentum est apud Hesychium: [268] « Ἀμφιδέξιοις χερσὶ » ταῖς τῶν τοξοτῶν, διὰ τὸ ἑκατέραν χεῖρα ἐνεργεῖν ἐν τῷ τοξεύειν. Αἰσχύλος Ἐπὶ Τηλέφῳ. Sed hoc recte animadversum ab Welckero, sanationem quæ Argis ei ab Achille contigit, in illa tragœdia comprehensam fuisse, et conspirare cum hac Cypriorum relatione, Ἐπὶ Τηλέφῳ κατὰ μαντείαν παραγενόμενον εἰς Ἄργος ἰάται Ἀχιλλεύς (fragm. Cycli p. 582 ed. Homeri Paris.), locum Scholiastæ Aristophanis Acharn. 332: [268] Τὰ δὲ μεγάλα πάθη ὑποπαίζει (Aristophanes) τῆς τραγωδίας, ἐπεὶ καὶ ὁ Τηλέφος κατὰ τὸν τραγωδοποιὸν Αἰσχύλον, ἵνα τύχῃ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν σωτηρίας, τὸν Ὀρίστην εἶχε συλλαβών.

MYSI.

Pervenimus ad Mysos, quorum ne minimum quidem fragmentum remansit, ex quo certi aliquid de argumento, quod poeta explicaverit, divinare possumus. Videtur tamen, si fabula aliquid affinitatis habuit cum Telepho, hujus expiationem continuisse, quippe qui multis terris post avunculorum cædem peragratis postremo illuc pervenit, ubi quies ab ærumnis ei concedebatur. Expiatio autem quum ex ritu Græcorum lotionibus institueretur, perpauca fragmenta, quæ hodie supersunt, facile explicari possunt. Ita mos fuit multos esse cæde inquinatos: quo referendum est indicium apud Aristotelem De poet. c. 44 (c. 25, p. 69 Herm.: [269] Ὅσπερ ἐν Ἠλέκτρῳ οἱ Πύθια ἀπαγγέλλοντες ἢ ἐν Μυσοῖς ὁ ἄρσινος [Τηλέφος] ἐκ Τεγίας εἰς τὴν Μυσίαν ἦκων. Deinde apud Photium, Harpocratium et Suidam v. Ὀργεῶνες: Ἠδὴ δὲ μεταφύροντες καὶ τοὺς ἱερέας οὕτω καλοῦσι. Ὁ γοῦν Ἀντίμαχος. καὶ οἷον ὁ Αἰσχύλος ἐν Μυσοῖς τὸν ἱερέα τοῦ Καΐκου προσαγορεύων,

[270] Ποταμοῦ Καΐκου χαῖρε πρῶτος ὀργεῶν, εὐχαῖς δὲ σώζοις δεσπότης παιωνίας.

(Apud Suidam est v. 2 σώσεις et παιονίας). Vult enim Telephus inter preces a cæde lotionibus fluminis ope sacerdotis expiari: sed ipsum fas cogit vocem premere; quare famulum ejus verba facientem vides. Præterea hæc apud Hesychium et Stephanum Byz.: [271] « Οἶος », πολέχινον Τεγίας Αἰσχύλος Μυσοῖς, non improbabili- ter eidem vindicaveris, qui unde venerit Telephus,

sacerdoti indicat. Denique consentiunt fere critici in versu,

Ἰὼ Καΐκε Μύσται τ' ἐπιρροαί,

quem Strabo ex Myrmidonibus affert, ubi cum Hermanno reliquimus, huic fabulæ vindicando. Nimirum legebatur, Strabone teste, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ προλόγου, cujus, ut aliunde novimus, alia erat conformatio in Myrmidonibus. Et egregie eidem illi famulo advenienti tribuantur. Ex incertis fabulis hæc ad nostram pertinere conjicit Welckerus: Etymol. Magn. p. 118, 22: [272] « Ἀπάργματα » λέγεται τὰ ὑπὸ τῶν τραγωδοῦν λεγόμενα μασχαλίσματα· ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ τοῦ φονευθέντος ἀκρωτηριάσματα. Ἦν γάρ τι νομικὸν τοῖς δολοφονήσασιν ἀποσιῶσαι τὸν φόνον, διὰ τοῦ δολοφονηθέντος ἀκρωτηριασμοῦ... Ὅτι δὲ καὶ ἐγένοντο τοῦ αἵματος καὶ ἀπέπτυνον, Αἰσχύλος μαρτυρεῖ. Et versum a Plutarcho servatum Moral. p. 358, E:

[273] Ἀποπτύσαι δεῖ καὶ καθήρασθαι στόμα, κατ' Αἰσχύλον, ut sacerdotis qui exponens quid necessarium sit ad expiationem, quæreret an omnia essent a Telepho rite peracta

ATALANTA.

Meleager interfecti apri Caledonii pelleni Atalantæ dedit, avunculosque, qui illam sibi vindicaverunt, ideoque illi succensuerunt, interfecit. Mater autem fratribus interfectis irata magis quam de interitu filii dolens, titiōnem, ex quo Meleagri vita pendebat, in ignem conjectum combussit. Fabulam copiose exposuit Ovidius in Metamorph. VIII, 455. Nomen tragœdiæ exstat in indice, sed nihil amplius servatum est, nisi huc referas versum apud Plutarchum in Vita Demetrii c. 35: Ἀλλ' ἡ τύχη περὶ οὐδένα τῶν βασιλέων ζοικεν οὕτω τροπὰς λαβεῖν μεγάλας καὶ ταχείας οὐδ' ἐν ἑτέροις πράγμασι τοσαυτάκις μικρὰ καὶ πάλιν μεγάλη καὶ ταπεινὴ μὲν ἐκ λαμπρᾶς, ἰσχυρὰ δ' αὖθις ἐκ φλύλης γενέσθαι. Διὸ καὶ φασιν αὐτὸν ἐν ταῖς χείροσι μεταβολαῖς πρὸς τὴν τύχην ἀναφύγεσθαι τὸ Αἰσχύλειον,

[274] Σὺ τοί μ' ἔφυσας, σύ με καταΐθαι μοι δοκεῖς.

(Repetita hæc Moral. p. 827, C, ubi scriptum

268.

Telephus Æschyleus, ut a Græcis salutem adipisceretur, Oresten correptum tenet.

270.

Fluminis Caici salve primus sacerdos,

precibus servato dominos salutiferis.

273.

Despuere oportet et purgare os.

274.

Tu vero me genuisti, tu me comburere videris.

με φασὶς et μοι omisum. Grotius conjecit, σὺ με καταφθεῖν δοκεῖς, sed καταφθεῖν utroque loco Plutarchi sine varietate est.) Fortasse Attii Meleager, cujus mentio est apud Nonium, ex Æschyli Atalanta expressus fuit.

IXION.

Tragœdiam Ixionem Æschyli et index tragœdiarum testatur et grammatici sæpius commemorarunt. Sed sunt hæc indicia ejusmodi, ut perpauca de tragœdia divinari possint.

Ixion, Antionis filius (Scholiasta Pindari Pyth. II, 39: Τὸν Ἰξίωνα οἱ μὲν Ἀντίονος γενεαλογοῦσιν, ὡς Αἰσχύλος), unus ex iis fuit, quos antiquitas remotissimis temporibus ob animi feritatem divinis legibus adversarios omnique humanitati repugnantes neque tamen a peccandi libidine alienos fuisse finxit. De quo quæ Pindarus et Pherecydes retulerunt, eadem etiam Æschylus secutus esse videtur; neque vero constat, quo id modo fecerit, quia in tanta fragmentorum paucitate quidquam certi dici non potest. Aristoteles tamen tragœdiam pathetico generi adscribendam censuit; Horatius perfidiam potissimum in Ixione eminuisse ait.

Ixion igitur quum Diam in matrimonium petens Eioneo patri maxima munera daturum sese pollicitus esset, si filiam in matrimonium sibi collocaret, postea accepta Dia promissis non stetit. Eioneus perfidia generi vehementer indignatus, equos illius rapuit, quos, dum dona promissa afferrentur, pignoris loco retineret. Ixion ita suis ipsius laqueis constrictus jam non recusavit facere, quod socer ab eo postulabat, invitavitque Eioneum, ut ad munera accipienda veniret. Venit infelix. At Ixion domi suæ fossam in solum depressam fecerat, quam prunis candentibus completam ligno et pulvere textit. Quo quum superingressus esset Eioneus, in fossam delapsus misere interiit. Hoc primum inter mortales piaculum fuit commissum in iis, qui erant summa pietate reverendi. Tum primum excitatæ sunt Furiae Noctis filiae, et ad maleficos persequendos evocatae. Ixion vero, qui hominis iram avertere adortus erat, pœnas deorum non evitavit. Insania correptus et propinqui sanguine inquinatus patriam fugit, neque quisquam neque homo neque deus in-

ventus est, qui scleratum hominem per varias terras oberrantem reciperet receptumque cæde expiaret, ignorato expiandi modo, quia nemo ante eum fuit, qui sanguinem cognatum profudisset. Postremo conscientia maleficii stimulatus in templum Jovis Urî perfugiens in ara summi dei, quem ipsum peccando violavit, auxilium quæsit. Quo conspecto Jupiter hominis calamitosi misertus precibusque adactus ipse illum piaculo solvit. Verum tanta fuit impietas Ixionis, ut maximis acceptis beneficiis ne Jovi quidem parceret. Nam quum ab hoc receptus confectis cæremoniis expiandi mensæ admotus ambrosiæque particeps factus esset, Junonis potiundæ libidine exardescens vim adhibere adversus recusantem deam conatus est. Non tulit improbitatem Juno, sed pro dea simulacrum, quod ei objecit, amplexus est posteaque, quum libidine expleta se jactaret mortalium sibi uni contigisse, ut cum regina cœli concubaret, Mercurius ab Jove missus eum ad inferos deduxit, ut igneæ rotæ impositus continuoque circumactus scelerum pœnas æternum lucret.

Quamquam argumentum, quod est expositum, Æschylus in tragœdia explicavit, ut et index fabularum et veterum scriptorum memoria satis certo declarat, tamen prorsus ignoratur, quo id modo fecerit. Perpauca fragmenta servata sunt eaque omnia tam incerta et obscura, ut ne conjectando quidem aliquid de compositione divinare possimus. Primum servatum est a Stobæo Floril. CXXI, 16:

[275] Βίου πονηροῦ θάνατος εὐχλεέστερος,

in quo Ixionis errantis mortemque optantis ærumnas describi credibile videtur. Cum versu, quem modo posui, conferendi sunt tres alii eodem loco a Stobæo commemorati et inter incerta fragmenta repositi:

[276] Ζωῆς πονηρᾶς θάνατος εὐπορώτερος,
τὸ μὴ γενέσθαι δ' ἐστὶν ἢ πεφυκέναι.
κρεῖσσον κακῶς πράσσοντα.

In postremis versibus Butlerus aliquid, quod vix Æschyleum habendum esset, inesse sensit. Paulo plus licet ex parvulo fragmento conjicere, quod est apud Hesychium, [727] « Ἰερῆτιν » (vel Ἰερῆτιν. Codex Ἰερῆτιν), καθαρμοῦ διο-

275.

Malâ vitâ mors est gloriosior,

276.

Vitâ malâ mors est præstantior;

non nasci vero satius est quam in lucem esse edimale obrutum. (tum

μένην, ἰκέτιν. Αἰσχύλος Ἰξίονι. Non est obscurum ad Ixionem illa referri non posse. Itaque non absurde fecerit, qui Diam Ixionis conjugem, Eionei filiam, Jovi pro marito supplicasse con-
jecerit.

Prorsus ignoratur, quid tertium fragmentum continuerit, quod est apud Athenæum IV, p. 182, B: Οἶδασι δὲ καὶ τοὺς διόπους· ἔτι δὲ καὶ μεσοκόπους καὶ καλουμένους ὑποτρήτους. Οἶδαμεν δὲ καὶ ἡμιόπους καλουμένους. Hæc de tibiis Athenæus, quæ aut duo habent foramina aut in medio sunt perforatæ aut aliter fabricatæ. Deinde addit: Εἰσὶ δ' οἱ αὖλοι ἑλάσσονες τῶν τελείων. Αἰσχύλος γοῦν κατὰ μεταφορὰν ἐν Ἰξίονι φησι·

[277] Ἴὸν δ' ἡμιόπον καὶ τὸν ἑλάσσονα
ταχέως ὁ μέγας καταπίνει.

(Porsonus καὶ τὸν ἑλάσσονα. Bothius eā verba delet ut glossam. ἡμιόπον αὖλον ex hoc loco me-
morat Pollux VI, 161, coll. IV, 77.) Sunt qui, quum Æschylus voce ἡμιόπον metaphoricè usus sit, ut significet, minus quod sit et inferius a majore obscurari et quasi deglutiri, noxam Ixio-
nis priorem intelligi credant, quæ a posteriore delicto prorsus obscuratur et deglutitur. Fortas-
se illi versus ipsius fuerunt Ixionis, si antiquior Athenæi scriptura verior est.

Vix dubitandum est quin tragædiæ ascribendi sint versus, quos servavit Eustathius ad Iliad. p. 1183, 18: Σημειώσαι δὲ ὅτι ἐπιτήδειος ἰδόκει πρὸς καθαρὸν ὁ σῦς, ὡς δηλοῖ Αἰσχύλος ἐν τῷ,

[278] Πρὶν ἂν παλαγμοῖς αἵματος χοιροκτόνου
αὐτός σε χράναι Ζεὺς καταστάξας χεροῖν.

Denique ex hac tragædia affert scriptor epimerismorum Homericorum p. 62 (Crameri Anecd. vol 1),

[279] Πρευμανὴς ἀλάστορος.

PERRHÆBIÆ.

Ex concubitu Ixionis cum Nube, quam Juno ei obtulit, exortum est serox Centaurorum ge-
nus; ex Dia autem natus generosus Pirithous, Thesei socius et amicus, qui rex factus est Lapi-
tharum. Qui quum Hippodamiam uxorem du-
ceret, ad celebrandas nuptias Centauri et Per-
rhæbi illis accolæ invitati omnes haud inviti
convenerunt. Inter gaudia festi diei argentea
pocula apposita (Pind. fragm. 147) ad bibendum

exhortabantur, Centaurique cum ceteris, qui
aderant, rejectis vasis, quæ lac continebant,
merum avide bibebant. At, ut ait Ovidius,

Vina dabant animos; et prima pocula pugna
missa volant fragilesque cadi curvique lebetes.

Sed non in his constitit contentio; temulenti
in mulieres Lapitharum cupidine abrepti impe-
tum faciunt; multi ipsam Hippodomiam, Adra-
sti regis filiam, adoriuntur, inter eos Eurytion,
qui illi vim intulit, centaurus; multi morte
libidinem luunt, alii pugnant, alii fugiunt; in-
gens certamen oritur. Quod quum esset pictura
in templo Phigaliensi expressum (exstat hodie
ni fallor in Museo Britannico reperta inter pa-
rietinas templi Apollinis Epicurii in Cotylio
monte [*Phigalian Saloon* n. 1 et seq.]), Welckerus
in hunc fere modum amplius descripsit. « Pugna,
inquit, oritur missis poculis, fragilibus crate-
ribus, latis mensarum orbiculis; tum faces
afferuntur, quibus ora dilanientur, palatum per-
foretur; mensarum fragmenta capiuntur, ara
pro armis est; cornua cervi de pariete derepta
tela fiunt, in quorum ramis oculi virorum ex-
cussi, quotcumque a barba non excipiuntur,
defluunt; titiones de ara sumpti comam accen-
dunt, ut intermixtus capillis sanguis igne cor-
reptus haud aliter quam ferrum aqua temperatum
strideat; limen ædificii ab introitu avulsum non
minus, quam ut currum implere possit, proxi-
ma arma sunt; deinde nova foris quæsita, moles
lapideæ, arborum rami; unus est inter pugnan-
tes, qui quercum evellere conetur, annosam
pinum Centaurus manu vibrat contextus sex
leoninis pellibus, quæ et virum et equum am-
biunt. Quæ dum geruntur Aphius solus quietus
vinoque et somno solutus humi jacet prostratus,
nihil sentiens eorum quæ geruntur, neque hastæ
consciis, qua cervices ejus ita perforantur, ut
ater sanguis in poculum vino repletum, quod
manus lassa tenet, effluat. Nec deest Theseus;
qui inter multos alios Tereum interficit Athe-
niensibus invisum hominem multorumque faci-
norum scelcratum auctorem. Postremus omnium
est Cæneus, a Neptuno e femina vir factus: hic
quum vulnerari non posset, abietibus concus-
sus, ut ait Pindarus picturæque veteres produnt,
in terram, quæ viam aperit, deprimitur. » Hæc
ita Welckerus. Victoria autem potitus est divi-

nus pugnator Pirithous, qui hostes fugam capessere coegit.

Quæ si Æschylus tanto tumultu in tragœdia expressit, non dubitandum est, quin facere ausus sit, quod nemo post eum repetiit prorsusque alienum a tragœdia Græcorum judicaveris. Non enim agi in scena voluerunt Græci, sed colloquia institui, quibus quæ aut acta essent, aut agenda instarent, magna cum arte explicari solebant. Prorsus autem ignoratur, quid poeta ex argumento, quod explicavimus, in tragœdiam, quam Perrhæborum nomine inscripsit, asciverit. Id tamen pro certo est habendum, non illos tumultus esse versibus expressos, quos Welckerus picturam secutus descripsit. Gravis est et simplex musa Æschyli.

Neque magis de personis choroque quidquam constat, nisi Pirithoum vel etiam Hippodamiam introductos fuisse credas. Cujus tamen nullum est apud veteres testimonium. Sunt qui propter fabulæ nomen ex Perrhæbis sive Perrhæbidibus potius chorum compositum putent, quum Περραιβοί, non Περραιβοί, inscriptam fuisse consentiant critici. At duo fragmenta sunt, quibus certamen describi credas apud Athenæum, alterum XI, p. 476, C: Αἰσχύλος δ' ἐν Περραιβοῖς τοὺς Περραιβοὺς παρίστησιν ἀντὶ ποτηρίων τοῖς κέρασι χρωμένους διὰ τούτων.

[280] Ἀργυρηλάτοις

κέρασι χρυσᾷ στόμια προσδεδημένοις.

Eadem fere repetiit Eustathius, p. 917, 63, qui, ut epitome, προσδεδημένοις. Res altero fragmento apud eundem Athenæum, ib. p. 499, A, fit clarior: Αἰσχύλος δὲ ἐν Περραιβοῖς.

[281] Ποῦ μοι τὰ πολλὰ δῶρα κ' ἀχροθίνια;
ποῦ χρυσότευκτα κ' ἀργυρὰ σκυρώματα;

Eadem Eustathius repetiit p. 1775, 12. Ita aliquis nova arma videtur quærere. Deinde fortasse de Aphio dicta sunt hæc apud Hesychium: ἀπαιόλη, ἀπάτη, ἀποστέρησις. Αἰσχύλος Περρῆ-βην (sic codex). Sed Eustathius p. 353, 23: Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ βηθέντος αἰόλλω καὶ ἀπαιόλη γίνεται, ἢ ἀπάτη καὶ ἀποστέρησις. Αἰσχύλος,

[282] Τέθνηκεν αἰσχροῦς χρημάτων ἀπαιόλη.

Dixerit enim poeta Aphium vel alium aliquem esse interemptum crateribus vel utensilibus

fractis, quibus interiit. Sed hæc explicatio non prorsus convenit cum verbis grammaticorum. Butlerus conjecit αἰσχροῦς.

ORITHYIA.

Orithyia Erechthei filia fuit regis Atheniensium. Quum Boreas patrem diu rogasset, ut filia sibi desponderetur neque quidquam precibus blanditiisque, ut qui agrestior immaniorque esse videretur, ab Erechtheo impetrasset, alio modo, qui magis sibi conveniret, agendum decrevit vique extorquendum, quod frustra ante precibus quæsisset. Itaque cum flatibus vehementissimis irruens quum super montes evolans virginem ad Ilissi ripas flores colligentem cumque æqualibus colludentem reperisset, trepidam puellam alis complexus per tempestatem rapuit, raptamque in Thraciam abduxit, ubi mater facta Zethum Calainque ex Borea peperit.

Fabulam multi veterum varie narraverunt, quorum nomina Heynius ad Apollodorum p. 364 collegit. Facile tamen apparet argumentum Æschylo dignissimum fuisse, in quo et sublimitas quædam rerum morumque explicari posset, neque minus quam in Prometheus tragædiis, quas poeta composuit, antiqua quædam philosophia contineretur. Quas enim remotissima antiquitas in rerum natura vires observasset ubique disseminatas propagatasque, quasque humano genere majores cognovisset ideoque ad ipsos deos retulisset deorumque liberos ex terrestribus matribus procreatos sinxisset, has vires naturæ Æschylus in tragœdia secutus haud aliter, quam ex antiquitate acceperat, versibus explicavit personasque composuit iisdem instructas moribus virtutibusque, quæ illis viribus naturalibus essent attribuendæ. Itaque si ventorum esset vehementissimus asperrimusque cogitandus, Boreas erat fingendus violentus et inhumanus; si vis ignis mollibus flatibus nihil proficit, vehementioribus quam maxime accenditur, necesse fuit Zethum et Calain, quorum alter flatum excitatum, alter flammam crepitantem significat, non rogantis Boreæ esse filios, sed rapientis uxorem; denique ex nomine satis cognoscitur, cur Orithyia Boreæ et uxor fuerit et cur eam raperit.

Quæ quum fragmentis tragœdiæ, quæ per-

280.

Argenteis
cornibus, quæ aureis oris erant instructa.

281.

Ubi mihi multa illa munera et selecta spolia?

ubi auro et argento confecti scyphi?

282.

Interiit turpis opum interitu.

pauca supersunt, poeta secutus cognoscitur, tamen non constat, quo poeta modo fabulam adornarit. Id tamen pro certo affirmari potest, Boream ipsum introductum fuisse eumque ante raptum Orithyiae, ubi ad vim faciendam frustratis precibus se parat. Quod apparet fragmento apud Longinum De sublimitate cap. 3 initio, quod lacuna interceptum est :

[283] *** καὶ μὴ χαμίνου σχῶσι μάχιστον σέλας.
Εἰ γάρ τιν' ἰστιοῦχον ὄψομαι μόνον,
μίαν παρείρας πλεκτάνην χειμάρροον
στέγην πυρώσω καὶ κατανθρακίσσομαι
νῦν δ' οὐ χέκραγά πω τὸ γεναῖον μέλος.

Addidit Longinus : Οὐ τραγικὰ ἔτι ταῦτα, ἀλλὰ παρατράγωδα, αἱ πλεκτάναι, καὶ τὸ πρὸς οὐρανὸν ἔξιμειν, καὶ τὸ τὸν Βορέαν αὐλητὴν ποιεῖν, καὶ τὰ ἄλλα ἐξῆς. Ruhnkenius hæc annotavit : Quod T. Faber de conjectura vidit, Æschyli fragmentum esse, planissime confirmat Joannes Siceliota Commentario Ms. in Hermogenem, quem Parisiis excussimus in bibliotheca Camilli Falconet V. C. (nunc in Walzii Rhett. vol. VI, p. 225) : Φαίνεται δὲ ἡ ἀτοπία τοῦ ποιητοῦ (Æschyli, cujus ante mentionem fecerat) ἐν τῷ τῆς Ὀρειθυίας δράματι, ὅπου ταῖς δυσὶ σιαγόσι φυτῶν ὁ Βορέας κυκλὶ τὴν θάλασσαν· οὐ γὰρ φέρω ἐπὶ μνήμης τὰ ἱαμβικά ἐπιλαθόμενος. Διὸ καὶ Σοφοκλῆς μιμεῖται. Λέγει δὲ περὶ τούτων Λογγίνος ἀκριβέστερον ἐν τῷ κα' τῶν Φιλολόγων. Ruhnkenius correxit Σοφοκλῆς οὐ μιμεῖται. (Confer Rhett. vol. VIII, p. 741.)

Hæc sunt quæ de Orithyia habemus comperita; reliqua interierunt.

EUROPA SIVE CARES.

In indice fabularum mentio fit tragœdiæ nomine Κἄρες ἢ Εὐρώπη inscriptæ; eademque commemorata est Stobæo Floril. I. I, 26; at ex uno fragmento et Stephani Byzantini commemoratione urbis Caricæ colligi non potest, quale aut argumentum aut compositio tragœdiæ fuerit. Putant res, quas poeta explicavit, ex Eumeli Europæa esse sumptas. Cares fortasse chorum composuerunt, id quod ex no-

mine colligas. Fragmentum, quod a Stobæo servatum est, ejusmodi est : Αἰσχ. Καρῶν·

[284] Ἀλλ' Ἄρης φιλεῖ
αἰεὶ τὰ λῶστα πάντα τᾶνθρώπων στρατοῦ.
Valckenarius probabiliter conjecit πάντ' ἀμῶν στρατοῦ, quod vertendo expressimus. In codicibus ἀνθρώπων exarari solet ἄνων. Dindorfius πάντ' ἀνατρέπων στρατοῦ, eadem sententia. Indicem plenum posuit epitomator Stephani Byzantini : Μύλασα, πόλις Καρίας... λέγεται καὶ [285] « Μύλας », ὡς Αἰσχύλος ἐν Καροῖν ἢ Εὐρώπῃ.

CRESSÆ.

In indice tragœdiarum Cressæ commemorantur, eademque eodem nomine citantur a grammaticis. Argumenti tamen nihil notum est tantaque est tragœdiæ obscuritas, ut ne conjectura quidem certi quidquam consequi possimus. Polyidi Sophocleæ et Euripideæ argumentum in Cressis tractatum fuisse conjecerunt O. Müllerus et Hæckius (in libro de Creta vol. III, p. 289). Fragmenta pauca servata sunt. Apud Athenæum duo versus leguntur, II, p. 51, D : Μόρα...τὰ τῆς βάρου·

[286] Λευκοῖς τε γὰρ μόροις καὶ μελαγχίμοις
καὶ μιλτοπρέπτοις βρίθεται ταῦτοῦ χρόνου.

At Eustathius p. 1254, 25 : Παραγωγή δὲ αὐτοῦ μείρω μερῶν μέμορκα, μέσος μέμορα, ἐξ οὗ μέμορμαι, μέμορσαι, ὅθεν ὁ μόρσιμος κατ' ἀναλογίαν τῶν διὰ τοῦ ἱμοῦ παραγῶγων, ὧν τινὰ καὶ διὰ τοῦ χιμοῦ καινότερον παράγονται· οὕτως Αἰσχύλος πέπλους μελαγχίμους φησὶν· ἕτερος δὲ τις μελάγχμα συκάμινα ἐν τῷ

Λευκοῖς τε γὰρ μόροις καὶ μελαγχίμοις·
ὅπερ ἔστι μέλας·

Καὶ μιλτοπρέπτοις (ἔχουν ἐρυθροῖς) βρίθεται ταῦτοῦ χροῖος.

Videtur tamen Eustathius errasse, qui, quod est Euripidis in Phœn. 238, Æschylo tribuit, quod est Æschyli, ab hoc abjudicat. Pollux VI, 46 : Ταῦτα δὲ (τὰ συκάμινα) καὶ « μόρα » Αἰσχύλος ὠνόμαξε, τὰ ἄγρια οὕτως ὀνομάσας τὰ ἐκ τῆς βάρου.

Reliqua fragmenta tam obscura sunt, ut ex iis nihil possit divinari. Apud Hesychium hæc : [287] « Ἐπιξενούσθαι, » μαρτύρεσθαι, πορεύεσθαι.

283.

.....

neve camini maximum fulgorem habeant.
Si enim ullam in foco scintillam solum videbo,
uno fume stramineo ventis acto subinserto
ædes incendam et in cineres convertam;
nunc vero proprium carmen nondum cano.

In Orithyia Æschylus fingit Boream duabus maxillis flando turbare salum.

284.

Sed Mars amat
semper optimos quosque exercitus metere.

286.

Candidis enim moris et nigricantibus
et rubris eodem tempore ingravescit.

Σοφοκλῆς Ἀχαιῶν συλλόγῳ καὶ Αἰσχύλος Κρήσσαις. Et alio loco : [288] « Ἀτόπαστον, ἀνείκαστον· τοπάζειν γὰρ τὸ εἰκάζειν· καὶ τὸ ὑποτοπῆσαι δὲ ἐνθὲνδε λέγεται Αἰσχύλος Κρήσσαις. Et hæc ejusdem glossa : [289] « Αὐτορέγμονος πότμου· ὃν ἐαυτῷ ἔραξε. ... Αἰσχύλος Κρήσσαις, quod Dindorfius restituit.

Codex χρῆ. Denique apud Photium in Lex. p. 430, 24 : [290] « Πισσοκωνήτι πυρί, τῷ εὐκαύτῳ, ἐπεὶ τὰ καιόμενα πίσση χρίεται. Αἰσχύλος Κρήσσαις. Et apud Hesychium : Κωνῆσαι, πισσοκοπῆσαι καὶ κύκλῳ περιεγεῖν· καὶ πισσοκώνητον μόνον λέγουσιν, ὅταν πίσση καταχρισθέντες τινὲς ὑπὸ πυρὸς ἀποθάνωσιν· Αἰσχύλος Κρήσσαις καὶ Κρατῖνος. Codex Αἰσχ. καὶ Κρ. Κρήσσαις.

AMYMONE.

Amymone, quæ fuit fabula Satyrica, subjecta fuit, ut putant, Danaïdi. Argumentum satis copiose his exposuit Hyginus Fab. 169 : « Amymone Danaï filia missa est a patre aquam petitem ad sacrum faciendum : quæ dum quærit, lassitudine obdormiit, quam Satyrus violare voluit. Illa Neptuni fidem imploravit. Quod quum Neptunus fuscinam in Satyrum misisset, illa se in petram fixit. Satyrum Neptunus fugavit. Qui quum quæreret in solitudine a puella, illa se aquatum missam esse dixit a patre. Quam Neptunus compressit. Pro quo beneficium ei tribuit jussitque ejus fuscinam de petra educere. Quæ quum eduxisset, tres silani sunt secuti, qui ex Amymones nomine Amymonius fons appellatus est. Ex qua compressione natus est Nauplius. Hic autem fons Lernæus est postea appellatus. »

Fragmentorum unum libidini Satyrorum convenit apud Hesychium : [291] « Θρώσκων κνώδαλα, ἐκθορίζων καὶ σπερματίζων, γεννῶν. Αἰσχύλος Ἀμυμώνη. Fortasse eodem referendum alterum apud Athenæum XV, p. 690, C : Αἰσχύλος δ' ἐν Ἀμυμώνη ἀντιδιστελλῶν φησί·

[292] Κάγωγε τὰς σὰς βακχάρεις τε καὶ μύρα. Tertium fragmentum Neptuno tribuerim, servatum ab Ammonio De differentia verborum v. Ἰῆμαι·

[293] Σοὶ μὲν γαμεῖσθαι μόρσιμον, γαμεῖν δ' ἐμοί.

« Vulgo γαμεῖν δὲ μή. Emendatum ex Bachmanni Anecd. vol. II, p. 375, 9. Apud Herodianum Ms. περὶ ἀκυρολογίας est ἐμοὶ δὲ γαμεῖν. » Dindorf.

CIRCE.

In indice tragiædiarum legitur Κίρκη Σατυρικοί in editione Robortelliana. Is. Casaubonus Κίρκη Σατυρικὴ correxit ex Hesychio. Circe fabula Satyrica procul dubio fuit scripta eodem argumento, quod Homerus exposuit in Odyssea. Ulixis comites quum ad Circen venissent, benigneque cibo potuque excepti postea in aulam deducti essent et in sues conversi, Ulixes a Mercurio edoctus adjutusque supervenit comitesque liberavit. Quod si argumentum fabulæ fuit, tamen prorsus ignoratur, quomodo composita illa fuerit. Videtur tamen poeta exposuisse, quo pacto fieret, ut vires libidine facile absumerentur, ut ille, qui antea robustissimos tauros domare iugoque submittere potuisset, nunc nihil valeret. Huc referendus videtur versus a Suida v. Ζυγῶσαι sine poetæ nomine servatus :

[294] Ἥρως ζυγῶσας εὐσθενιωτάτῳ θράσει ταύρους.

Hesychius enim (coll. Photio p. 55, 8) : « Ζυγῶσω, δαμάσω, κλείσω, καθέξω. Αἰσχύλος Κίρκη σατυρικῇ. Adsunt Satyri ad porcos interficiendos parati, quibus convivium sibi exstruant. Huc retulerim fragmentum apud Athenæum IX, p. 375, E :

[295] Ἐγὼ δὲ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθελούμενον τόνδ' ἐν βοθοῦντι κριθάνῳ θήσω. Τί γὰρ ὄψον γένοιτ' ἂν ἀνδρὶ τοῦδε βέλτιον ;

Etiā quod Eustathius commemorat, p. 772, 47 et seqq., fortasse huc pertinet : « Ὅτι δὲ καὶ ἐντομὲν δ' ἡλοῦνης δολοῖ, οὐ μόνον Αἰσχύλος δίδωσι χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ Αἰλιανὸς μάλιστα ἐν τοῖς περὶ προνοίας ἡλοῦνην λέγων τὸν ἀπόκοπον. At vide supra Edonos. Præterea est apud Hesychium [296] « Αὐτόφορος, αὐτοφάγος. Αἰσχύλος Κίρκη.

PRÆCONES.

Incertum est quid Præcones, græce Κήρυκες,

292.

Et ego tuas baccas et unguenta.

293.

Tibi quidem nupsisse, mihi vero uxorem duxisse fatale fuit.

294.

Heros quum validissimo robore domuerit tauros.

295.

Ego vero porcum valde opimum lactatum hunc in crepitante furno ponam. Quod enim obsonium hoc fuerit præstantius viro?

fabula Satyrica, continuerint. Ex fragmentis tamen colligitur Herculem esse facetiis ob inexpectam famem traductum, ut solebant Attici, eique fortasse additos Pœcones, genus hominum non ita dissimile. Hercules igitur apparet leonina pelle conspicuus, ut est apud Pollucem X, 186 : Φαίης δ' ἄν καὶ σισύρναν, Αἰσχύλου μὲν ἐν Κήρυξι Σατύροις λέγοντος.

Κατὰ (al. καὶ) τῆς σισύρνης τῆς λεοντείας.

Toupius ex Hesychii et Suidæ glossis Λιόνταιος δορά et Λιοντεία δορά ita versum constituit :

[297] Καὶ τῆς σισύρνης τῆς λεοντείας δοράς.

Deinde quum bibitur, vasis os sive apertura videtur compotantibus angustior esse. Pollux X, 68 : Μήποτ' οὖν βέλτιον στενόστομον αὐτὸ καλεῖν· εἴρηται δὲ τοῦνομα ἐπὶ ἀμφοτέρως ἐν σατυρικῷ δράματι Κήρυξι τοῖς Αἰσχύλου.

[298] Στενόστομον τὸ τεῦχος.

Quum convivium paratur, aliquis hæc dicit, quæ sunt sine nomine fabulæ ap. Athen. IX, p. 375, F :

[299] Θύσας δὲ χοῖρον τόνδε τῆς αὐτῆς ὕδς, ἥ πολλά μ' ἐν δόμοισιν εἰργασται κακὰ δονοῦσα καὶ τρέπουσα τύρβ' ἄνω κάτω.

Ad parandum convivium alius etiam versus pertinet, qui est apud eundem Athenæum ibidem :

[300] Λευκός; Τί δ' οὐχί; καὶ καλῶς ἠφευμένος ὁ χοῖρος. Ἐψου, μηδὲ λυπηθῆς πυρί.

Jam somnolentus vix se protrahit, fortasse ad cubile, ubi obesus cubiturus est. Pollux IX, 136 :

[301] Φαῦλον γὰρ τὸ « λογγάζειν » ἐν τοῖς Κήρυξι τοῖς Αἰσχύλου. Cf. Hesychius v. Λαγγάζει et Λογγάζει.

« Photius p. 228, 22 : « Λογγάζω », στραγγεύομαι· ὃ ἡμεῖς λαγγάσω καὶ λαγγονεύτω λέγομεν. Αἰσχύλος. Quibus quæ adduntur δὲ ἐξ ὧν τὰ ἀπόγεια δοῦσιν λογγάσια, alius glossæ fragmentum sunt, quæ de vocabulo λογγῶνες explicatum fuit. » Dindorf.

Antiatticista in Bekkeri Anecd. p. 102, 14, [302] « Κακοποιεῖν » Αἰσχύλος Κήρυξι· et p. 109, 22 : [303] « Νοσσόν » χωρὶς τοῦ « (pro νεοσσόν). Αἰσχύλος Κήρυξι. Denique Photius p. 477, 11 : [303]

« Πυρσοχόρου λέοντος », Αἰσχύλος ἐν Κήρυξι (sic) σατύροις. Hesychius : Πυρσοχόρου λέοντος, πυρσοκαφάλου, ξανθοτρίχου.

297.

Et rhenonis, leonis exuviarum.

298.

Angusti oris vas.

299.

Porcum sacrificans hunc ejusdem suis,

CERCYON.

Cercyon fabula fuit Satyrica, ut est apud Hesychium. Non facile autem reperias, quale argumentum fuerit. Videtur tamen ille Cercyon intelligi, qui quum esset ex Vulcano monstrum natus, vias antiquissimis temporibus infestasse, terras devastasse, peregrinantes cruciasse et tormentis occidisse dicitur. Hunc Theseus adultus Træzene Athenas iter faciens armis occidit.

Quæ si secutus Æschylus fabulam Satyricam scripsit, non est facile divinare, quomodo rebus in hunc modum sævis facetias intermiscere potuerit, nisi forte Satyros monstro illo territos putaveris, qui aut illam, quotiescumque huc vel illuc sese converterit, pavidī fugerint, aut Theseum choro ridiculo belligerantes in interficiendo monstro illo adjuverint.

Hesychius si scribit [304] « Ἀμβωνες », αἱ προσαναβάσεις τῶν ὀρῶν. Αἰσχύλος Κερκυόνι, clivi montium videntur intelligendi, in quibus Cercyon agebat indeque Satyros abigebat. (Indidem Erotianus p. 86 : Οἱ Ῥόδιοι ἀμβωνας καλοῦσι τὰς ὀφρυώδεις τῶν ὀρίων ἀναβάσεις. Μένεται τῆς λέξεως καὶ Αἰσχύλος.) Deinde quod est apud Harpocratiōnem : [305] « Ὀρον », σχεῦός τι γεωργικόν, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ κατὰ Διοκλέους σημαίνει. Μήποτε μέντοι τὸ ὄρον παρὰ τοῖς Αἰσχύλῳ ἐν κεραυνῶνι (leg. Κερκυόνι) καὶ παρὰ Μενάνδρῳ. .. σημαίνει ξύλον τι, ᾧ τὴν πεπατημένην σταχύλην πιζοῦσι, fortasse instrumentum intelligitur, quo Cercyon cruciavit quos interficere voluit. (Fabulæ nomen omiserunt Photius p. 349, 18, et Suidas.) Cui quam maxime convenit fragmentum apud Hesychium : [306] « Ἀπιφύχη », ἀποπνευματίσθη. Αἰσχύλος Κερκυόνι σατυρικῷ, nisi ipsum Cercyonem interfectum potius intellexeris. Quod Pollux servavit X, 175 : Εἶεν δ' ἄν καὶ ἀμφοτίδες ἐκ τῶν σχευῶν, Πλάτωνός τε εἰπόντος καὶ ἐν Κερκυόνι Αἰσχύλου.

[307] Ἀμφοτίδες τοι τοῖς ἐνωτίοις πέλεις, valde obscurum est. Hesychius : Ἀμφοτίδες, ἃς ἔχουσιν οἱ παλαιστοὶ περὶ τοῖς ὤσιν, idemque Ἀμφώτις, σχεπαστήριον ὥτός. Idem habet Eustathius p. 1324, 38, qui alibi p. 308, 44 et 1624, 30 vas agreste ita dictum fuisse refert, in quod mulgere solebant. Nec alia habet Etymologicum Magnum. Quocirca Jungermannus vertit : *amphotides in-*

quæ multis me domi malis affecit

convertens et disturbans omniā sursum deorsum.

300.

A. Albusne? B. Quidnī? et quidem bene tostus porcus. A. Elixā; sed cave ne igne aduraris.

auribus proximæ. Fortasse sunt illæ Satyris adscribendæ, qui ridiculis modis se armabant ad pugnam cum illo luctatore ineundam. Denique Hesychii glossa : [308] « Ἀτίσεις », ἀτιμάσεις, Αἰσχύλος Κερκυόνη, non dubium est quin ad colloquium referenda sit, dicas Cercyonis et Thesei post certamen, ubi Theseus victo insultans Cercyonem in posterum neglecturum leges esse negat. Cf. sculpturas Musei Britannici *Elgin Saloon* n. 155-157. Idem Hesych. : [309] « Εὐληματῆι », λήματος καὶ ἀνδρείας εὐ ἔχει. Αἰσχ. Κερκυόνη σατυρικῶν.

CALLISTO.

Argumentum fabulæ Satyricæ, quæ Callisto dicta est, apud Hyginum invenitur, Poetic. astron. II, 1, his verbis : Igitur, ut supra diximus, initium est nobis Arcos maxima. Hanc autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam ejus, qui in Arcadia regnavit, eamque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse, a qua non mediocriter esse dilectam propter utriusque consimilem naturam. Postea autem ab Jove compressam veritatem Dianæ dicere eventum, quod diutius celare non potuit. Nam jam utero ingravescente prope diem partus, in flumine corpus exercitatione defessum quum recrearet, a Diana cognita est non servasse virginitatem : cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit pœnam. Erepta enim facie virginali in ursæ speciem est conversa. In ea figura corporis Arcadæ procreavit. Hæc ita Hyginus; quibus deinde subjecit, quid alii aliter retulerint.

Quid Æschylus in fabula secutus sit, ignoratur. Si conjecturæ indulgeri potest, agrestem et rudem vitam a poeta expositam fuisse dixeris. Quo fragmentum quoque ducit unum illud, quod servatum est apud Hesychium : [310] « Πανίας βήσας », ὡς ἀπὸ (codex ἐπὶ) τοῦ Πανός. Αἰσχύλος Καλλιστοῖ. Sed scriptura dubia redditur hac glossa Photii p. 377, 17 : Πανίας αἶσα ἀπὸ τοῦ Πανός.

LEO.

Commemoratur inter fabulas Æschyli etiam fabula Satyrica, quæ erat Leo inscripta. Cujus argumentum neque verba, quæ ex ea supersunt, aperiant neque ullus est inter veteres scriptores, qui plus memoriæ tradiderit, nisi fabulam ad saltationis genus referas, de quo apud Athenæum XIV, p. 629, F ; Καὶ γὰρ οἱ δ' εἰσὶν ὀρχήσεις ἰγδὺς

καὶ μακτρισμός, ἀπόκινός τε καὶ σοβάς· ἔτι δὲ μορφασμός καὶ γλοῦξ καὶ λέων καὶ ἀλφίτων τε ἔκχυσις καὶ χρεῶν ἀποκοπή. Unum fragmentum est apud Stephanum Byzantinum : Χώρα· ἡ μερική γῆ· ἀφ' οὗ τὸ χωρίμα· ἀφ' οὗ καὶ χώρα καὶ χθών καὶ χωρική γῆ, ἀφ' οὗ καὶ χῶρος καὶ χώρα, ὅθεν τὸ χωρίτης ὡς τοῦ μέσος μεσίτης, τόπος τοπίτης. Ἡ ἀπὸ τοῦ χώρα χωρίτης, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔδρα ἑδρίτης, ἑσπερίτης. Σοφοκλῆς Αἰγῆ

Ἐκλύομεν οὐκ ἔγωγε χωρίτης γ' ὄρω·
καὶ ἐν Ἡρακλεῖ.

Στέφουσι κρήνης φύλλα χωρίτην ὄφιν·

καὶ Αἰσχύλος ἐν Λέοντι σατυρικῶν.

[311] Ὀδοιπόρων δῆλημα χωρίτης δράκων.

Præterea nihil fabulæ ad nostra tempora pervenit.

PROTEUS.

Satyrica fabula erat ad *Oresteam* pertinens, acta olympiadis octogesimæ anno secundo. Didascalizæ in Argumento Agamemnonis : Ἐδιδάχθη τὸ δράμα ἐπὶ ἀρχόντος Φιλοκλέους Ὀλυμπιάδῃ ὀγδοήκστῃ ἔτει δευτέρῳ. Πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, Εὐμένισι, Πρωτῇ σατυρικῶν. Ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀριδναεύς. Scholiastes Aristoph. Ran. 1124 : Τετραλογία φέρουσι τὴν Ὀρεστείαν αἱ διδασκαλῖαι, Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτὴν σατυρικόν. Ἀρίσταρχος καὶ Ἀπολλώνιος τριλογία λέγουσι, χωρὶς τῶν σατυρικῶν. In primo stasimo Agamemnonis Chorus senum duos principes expeditionis, Agamemnonem et Menelaum, canit ; deinde quærit ex præcone, qui excidium Ilii et reditum Agamemnonis nuntiat, an Menelaus quoque una sit reversurus. Respondet præco, per tempestatem avulsum esse ab exercitu nec nisi Solem scire ubi nunc versetur. Jam in dramate Satyrico introducitur Menelaus in insula Pharo de rebus suis consulens Proteum. Homericæ narratio nota omnibus, Odys. Δ, 349-570, satis patefacit argumentum Satyrico dramati aptissimum. Ex eo pauca verba supersunt. Scholiastes Homeri Odys. Δ, 366 : Εἰδοθῆν· ἀπὸ τῆς εἰδήσεως καὶ ἐπιστήμης τοῦ πατρὸς (Protei) τὸ ὄνομα. [312] Καὶ Αἰσχύλος δὲ ἐν Πρωτῇ « Εἰδοθῆν » αὐτὴν καλεῖ. Sed Εἰδὼ potius vocavit, teste Etymologo Gudiano p. 316, 30 (correcto ex codice Regio 2638) : Κερδῶ, ὑπακοριστικῶς, ὡς παρ' Αἰσχύλῳ ἡ « Εἰδὼ » καὶ « Ὑψὼ » ἀντὶ τοῦ Εἰδοθῆν καὶ Ὑψιπύλῃ.

Conf. grammat. in Bekkeri Anecdotis p. 857, 9. Porro Herodianus Περὶ μονήρους λέξ. p. 35, 19: Γάρως, Αἰσχ. Πρωτῇ σατυρικῇ.

[313] Καὶ τὸν ἰχθύων γάρων.

Eadem omisso fabulæ nomine apud Athenæum II, p. 67, C. Conf. Herodianum Philet. p. 437 Piers. Denique Hesychius tribus glossis: « Ἀελ-
πτοι », δεινοὶ καὶ ἀπτοι. Αἰσχ. Πρωτῇ, jam supra
n. 165 posita. [314] « Ἐπάσω, » ἐκτῆσω. Αἰσχ.
Πρωτῇ σατυρικῇ. — [315] « Ἀμάλα, » τὴν ναῦν,
ἀπὸ τοῦ ἀμᾶν τὴν ἄλα. Corrupte Etymolog. M.
p. 75, 22: Ἀμάδα τὴν ναῦν Αἰσχύλος. Ad satyri-
cum Proteum item pertinere putant duos versus
ab Athenæo relatos ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτῇ, quos
in *Ajace Locro* posuimus supra, pag. 217 seq.

BACCHI NUTRICES.

In uno tantum loco memorantur Διονύσου τρο-
φοί, in tribus simpliciter Τροφοί, quam fabulam
Niobeæ tribuit Welckerus, valde improbabili-
ter. Conf. supra pag. 221, in Προπομποῖς, p. 177,
initio Lycurgæ dicta. Fragmenta hæc sunt:
Scholiastes Aristophanis Equit. 1318: [316]
« Ὡσπερ ἡ Μήδεια λέγεται, ὡς μὲν Αἰσχύλος ἱστορεῖ,
τὰς τροφούς τοῦ Διονύσου ἀνέψῃσασα ἀνανεάσαι ποι-
ῆσαι μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν » et scriptor Argumenti
Medeæ Euripidis: Αἰσχύλος δ' ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου
Τροφοῖς ἱστορεῖ ὅτι καὶ τὰς Διονύσου τροφούς μετὰ
τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀνέψῃσασα ἐννοοῖτο (Medea).
Deinde Hesychius: [317] « Δίπρα ὄφις, » ἡ διπλῇ.
Αἰσχ. Τροφοῖς. — [318] « Πεδολίκου χελιδόνος, »
συνοίκου. Αἰσχ. Τροφοῖς. Et Photius Lex. p. 47,
10: Ἐψιοῦσα, τροφὰς διδοῦσα χόνδρου καὶ τὰ ἐψητά.
Αἰσχύλος Τροφοῖς.

[319] Βιοτὴν αὐξίμον ἐψιοῦσα.

INCERTARUM FABULARUM FRAGMENTA.

Horum multa in iis quæ supra disputavimus
ad certas fabulas sunt per conjecturam relata:
quod si nonnunquam omisimus memorare,
cognoscet lector fragmenta sedis incertæ universa

313.

Et garum piscium.

316.

Æschylus in fabula *Bacchi nutrices* inscripta narrat
Medeam etiam nutricibus Bacchi et maritis earum coctis
juventutem restituissæ.

ex tabula in fine posita, qua numeri usitati fra-
gmentorum cum nostris comparantur.

320.

Æschylus Aristophanis in carmine quo Euri-
pidem παρωδεῖ, Ran. 1344, dixerat Νύμφαι ὄρεσι-
γιόνοι, ut Euripideum. Id ipsum in Æschyli
quoque Xantriis inventum notat Asclepiades
apud Scholiastam, qui pergit: Εἶρε δὲ Ἀθήνησιν
ἐν τινι τῶν διαθέντων (codex Flor. διαθέτων, Do-
braeus correxit διασωθέντων, adjiciens αὐτογρά-
φων). « Νύμφαι ὄρεσιγιόναι (codex Venetus ὄρεσι-
γιόναι) θεαῖσιν ἀγείρω, Ἰνάχου Ἀργείου ὑπὸ ποταμοῦ
παισὶ βιοδώροις. » Quibus paullo post addit Scho-
liasta, Ἄλλως οὐδὲ παρ' Αἰσχύλου ἤρμोजε τὰ τοιαῦτα
λαμβάνεσθαι, sentiens Æschylea hic non posse in
risum verti. Corruptis verbis Æschyli Valckena-
rius lucem admovit ex loco Platonico De republ.
II, p. 381, D: Μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευ-
δέσθω μηδεὶς μηδ' ἐν τραγωδίαις μηδ' ἐν ἄλλοις ποι-
ήμασιν εἰσαγέτω Ἥραν ἡλλοιωμένην ὡς ἰέρειαν ἀγεί-
ρουσαν Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις.
Deinde Dindorfius ex his locis: Diogenis in Epi-
stola quinta, *Notices et Extraits des Mss.* vol. V,
part. II, p. 241: Οἷτινες (de Tragicis loquitur)
Ἥραν τε τὴν Διὸς παράκοιτιν ἔφασαν τὴν ἰέρειαν
μεταμορφωθείσαν τοιοῦτον βίου σχῆμα ἀναλαβεῖν,
νύμφαις κρηναῖαισιν (sic Boissonadius; codex κρη-
ναῖσιν) κυδραῖς θεαῖς ἀγείρουσαν Ἰνάχου Ἀργείας
ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις et Pausaniæ VIII, 6, 6:
Ὁ δὲ Ἰναχος ἐφ' ὅσον μὲν πρόεισι κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν
διὰ τοῦ ὄρους, τοῦτό ἐστιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσιν
ὄρος τῆς χώρας· ἀποστρέψας δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὑδωρ
διὰ τῆς Ἀργείας ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου κάτεισι, καὶ ἐπὶ
τούτῳ τὸν Ἰναχὸν ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος ποταμὸν
καλοῦσιν Ἀργεῖον. Ex his apparet in scholiasta
post Νύμφαι ὄρεσιγιόν ** lacunæ signa esse po-
nenda cum Dindorfio, qui locum ita consti-
tuit:

Νύμφαις κρηναῖαις κυδραῖσι θεαῖσιν ἀγείρω,
Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις.

321.

Stobæus Eclog. phys. I, 4, vol. I, p. 118 Hec-
ren (p. 9. Canter.): Αἰσχύλου.

Δράσαντι γάρ τοι καὶ παθεῖν ὀφείλεται.

319.

Victum alium (infanti) dans sorbendum

320.

Nymphis fontium inclytis deabus colligo,
Inachi Argivi amnis filibus vitam tribuentibus.

321.

Nam qui fecit, ei incumbit ut etiam patiat.

322.

Theophilus Ad Autolycum II, 54, p. 256 ed. Wolf. : Καὶ ὅτι μέλλει ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις γίνεσθαι καὶ τὰ κακὰ τοὺς πονηροὺς αἰφνιδίως καταλαμβάνειν, καὶ τοῦτο Αἰσχύλος ἐσήμανε λέγων,

Τό τοι κακὸν ποδῶκες ἔρχεται βροτοῖς
καὶ τὰμπλάκημα τῷ περῶντι τὴν θέμιν.

323.

Ὅρᾱς δίκην ἄναυδον οὐχ ὀρωμένην
εὐδοντι καὶ στείχοντι καὶ καθημένῳ·
ἐξῆς δ' ὀπηδεῖ δόγμιον, ἄλλοθ' ὕστερον·
οὐδ' ἐγκαλύπτει νύξ κακῶς εἰργασμένα,
ὅ τι δ' ἂν ποιῆς, νόμιζ' ὀρᾶν θεοὺς τινας.

Afferit hos versus, in quibus plura sunt minime Æschylea, Theophilus ibidem et omisso nomine poetæ et quibusdam aliter scriptis Stobæus l. c.

324.

Stobæus Eclog. phys. II, 8, 10, vol. II, p. 340: Αἰσχύλου·

Κοινὸν τύχη, γνώμη δὲ τῶν κεκτημένων.

325.

Stobæus Florileg. III, 1 :

[Ἄ δεῖ παρῶν φρόντιζε, μὴ παρῶν ἀπῆς.]

Ὁ χρησίμ' εἰδῶς, οὐχ ὁ πολλ' εἰδῶς, σοφός.

Priorem versum, qui non videtur Æschyli esse, omittit codex optimus.

326.

Stobæus IV, 16 :

Ἦ βαρὺ φόρημ' ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων.

327.

Stobæus XVIII, 13 :

322.

Malum citatis pedibus in homines irruiat
atque peccatum in eum, qui justitiam migravit.

323.

Vides justitiam mutam, non conspicuam
dormienti euntique et sedenti.
Deinceps vero sequitur oblique, interdum sero;
neque malefacta nox occulit;
quidquid vero agis, crede deos esse qui videant.

324.

Communis est fortuna; mens vero eorum, qui pos-
[sident.

325.

[Quæ fieri oportet, præsens cura, ne præsens absis.]
Qui quæ prosunt, novit, non qui multa novit, sa-
[piens est.

326.

Profecto grave onus homo est fortunatus, si stultus
[est.

Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.
328.

Stobæus XX, 13 :

Ὅργῆς ματαίαις εἰσὶν αἵτιοι λόγοι.

Ex Prometheus v. 378, 'Ὅργῆς νοσούσης εἰσὶν ἱετροὶ
λόγοι, delortus putatur.

329.

Stobæus XXVII, 2 :

Οὐκ ἀνδρὸς ὄρκοι πίστις, ἀλλ' ὄρκων ἀνὴρ.

330.

Stobæus XXIX, 21 :

Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός.

Euripidi tribuit Trincavelli editio et Apostolius
XIX, 98. Fortasse excidit Æschyli Persarum
versus 742 : Ἄλλ' ὅταν σπεύδῃ τις αὐτὸς, χῶ θεὸς
συλλαμβάνει.

331.

Stobæus XXIX, 24 :

Καλὸν δὲ καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά.

322.

Stobæus XXXIV, 5 :

Πρὸ τῶν τοιούτων χρηὶ λόγων δάκνειν στόμα.

333.

Clemens Alex. Strom. VI, p. 620 :

Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα,
καὶ τὸν κακῶς πράσσοντα καὶ τοῦτον μένειν.

Priorem versum affert Stobæus XXXIX, 14,
Sophocli tributum.

327.

Speculum oris ars est; vinum vero mentis.

328.

Commotæ mentis temerariæ causa oratio est.

329.

Non jusjurandum viri fides est, sed vir jurisju-
[randi.

330.

Solet laboranti deus auxilium ferre.

331.

Pulchrum est, etiam senem sapientiæ studere.

332.

Potius mordendum os est quam hæc dicenda.

333.

Domi ei manendum est, qui rebus secundis feliciter
[utitur;
et qui adversa fortuna conflictatur, etiam huic ma-
[nendum est.

334.

Stobæus XLV, 14 :

Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσοντες οὐκ ἀνασχετοί.

335.

Stobæus XCVIII, 49 :

Τὸ γὰρ βρότειον σπέρμ' ἐφήμερα φρονεῖ
καὶ πιστὸν οὐδὲν μᾶλλον ἢ καπνοῦ σκιά.

336.

Stobæus CXV, 10 :

Γῆρας γὰρ ἡδὴς ἐστὶν ἐνδίκωτερον.

337.

Athenæus VII, p. 303, C : Μνημονεύει δὲ τοῦ
θύννου καὶ Αἰσχύλος λέγων,

Σφύρας δέχεσθαι κάπιγαλκεύειν μύδρους
ὅς ἀστενακτὶ θυννὸς ὥς ἠνέσχετο
ἄναυδος·

καὶ ἀλλαχῶ

Τὸ σκαιὸν ὄμμα παραβαλὼν θύννου δίκην,
ὡς τοῦ θύννου τῷ σκιδῷ ὀφθαλμῷ οὐ βλέποντος.
Versum postremum afferunt Ælianus N. A. IX,
42, Plutarchus Moral. p. 979, E, Apostolius Pro-
verb. V, 38.

338.

Eusebius Præp. Evang. XIII, 3 :

Ἀλλ' οὐτε πολλὰ τραύματ' ἐν στέρνεσι λαβὼν
θνήσκει τις, εἰ μὴ τέρμα συντρέχοι βίου,
οὔτ' ἐν στέγῃ τις ἡμενος παρ' ἐστία
φεύγει τι μᾶλλον τὸν πεπρωμένον μόρον.

339.

Plutarchus Moral. p. 106, C :

334.

Mali enim, quum felices sunt, non sunt ferendi.

335.

Mortale genus in diem sapit,
nec est ullo modo certius quam fumi umbra.

336.

Senectus enim juventute est justior.

337.

Malleos capere et cudere massas ignitas [tus.
qui sine gemitu, tanquam thynnus, sustinuit mu-
Sinistrum oculum thynni more amovens.

338.

At neque si quis multa tela pectore acceperit,
moritur, nisi terminus vitæ congruit;
neque si quis in tectis foco perpetuo assederit,
eo magis fatalem sortem effugerit.

339.

Quam injuste mortem aversantur mortales,

ÆSCHYLOS.

Ὡς οὐ δικαίως θάνατον ἔχθουσιν βροτοί,
ὅσπερ μέγιστον ῥῦμα τῶν πολλῶν κακῶν.

340.

Ælian. N. A. XII, 8 : Ζῷόν ἐστιν ὁ πυραύστης,
ὁπερ οὖν χαίρει μὲν τῇ λαμπρότητι τοῦ πυρός καὶ προσ-
πέταται τοῖς λύχνους ἐν ἀκμαζούσῃ ἐτι τῇ φλογί, καὶ
δοκεῖ τι λήψεσθαι, ἐμπεσὼν δὲ ὑπὸ ῥύμης, εἴτα μέν-
τοι καταπέφλεκται. Μέννηται δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ Αἰσχύ-
λος ὁ τῆς τραγωδίας ποιητῆς λέγων,

Δέδοικα μῶρον κάρτα πυραύστου μόρον.

Attulerunt Suidas in Ἰνυραύστου, Zenobius V, 79,
Apostolius XX, 65.

341.

Aristoteles H. A. IX, 49 : Μεταβάλλει δὲ καὶ ὁ
ἔπος τὸ χροῖμα καὶ τὴν ἰδέαν, ὥσπερ ὁ Αἰσχύλος πε-
ποίηκεν ἐν τοῖσδε·

Τοῦτον δ' ἐπόπτῃν ἔποπα τῶν αὐτοῦ κακῶν
πεποικίλωκα κάποδ' ἡλώσας ἔχει
θρασὺν πετραῖον ὄρνιν ἐν παντευχίᾳ,
ὃς ἦρι μὲν φαίνοντι διαπάλλει πτερόν
κίρκου λεπάργου. Δύο γὰρ οὖν μορφὰς φανεῖ
παιδὸς τε χαυτοῦ νηδύος μιᾶς ἅπο.
Νέας δ' ὁπώρας ἠνίχ' ἂν ξανθῇ στάχυν,
στικτὴ νιν αὐθις ἀμφινωμήσει πτέρυξ.
Ἀεὶ δὲ μίσει τῶνδ' ἅπ' ἄλλον εἰς τόπον
δρυμοὺς ἐρήμους ἢ πάγους ἀποικιεῖ.

342.

Clemens Alex. Strom. IV, p. 494 :

Τῷ πονοῦντι δ' ἐκ θεῶν
ὀφείλεται τέκνωμα τοῦ πόνου κλέος.

quod multorum malorum præsidium est.

340.

Metuo certe stultam pyraustæ mortem.

341.

Hanc upupam, suorum malorum inspectatricem
variis coloribus induit et ostendit
ferocem avem, saxorum incolam, penitus arma-
quæ vere appetente quatit pennas [tam,
albi accipitris (duas enim formas monstrabit
et pulli et ipsius in uno ventre);
quando vero novi auctumni spica flavescit,
variegata penna rursus eam vestiet.
Semper vero odio ab his in alium locum
in solitaria querceta aut colles migrabit.

342.

Laboranti vero a dii
debetur progenies laboris gloria.

343.
Clemens Alex. Strom. V, p. 558 :
Ἀλλ' ἔστι κάμοι κλῆς ἐπὶ γλώσση φύλαξ.
344.
Plutarchus Moral. p. 950, E : Τὸ γὰρ ἔδωρ δὲ μὲν Αἰσχύλος εἰ καὶ τραγικῶς, ἀλλ' ἀληθῶς εἶπε « Παῦ' ἔδωρ δίκην πυρός. »
345.
Clemens Alex. Strom. V, p. 603 :
Ζεὺς ἐστὶν αἰθήρ, Ζεὺς δὲ γῆ, Ζεὺς δ' οὐρανός·
Ζεὺς τοι τὰ πάντα χῶτι τῶνδ' ὑπέρτερον.
V. 2. χωρεῖ Eusch. Præp. evang. XIII, p. 681, pro χῶτι.
346.
Aristides vol. II, p. 292 : Μὴ μὲν οὖν ἐμοιγε κατ' Αἰσχύλον μήτε παραπιστῆς μήτ' ἐγγὺς εἴη ὅστις μὴ φίλος τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μηδὲ τιμᾷ τὰ πρόποντα.
347.
Plutarchus Moral. p. 36, C :
Θάρσει· πόνου γὰρ ἄκρον οὐκ ἔχει χρόνον.
348.
Scholiasta Homeri Iliad. II, 542 :
Ὅπου γὰρ ἰσχύς συζυγοῦσι καὶ δίκη,
ποία ξυνωρὶς τῶνδε καρτεριώτερα;
349.
Scholiasta Nubium v. 1367 : Μυρρίνης γὰρ κλάδον κατέχοντες ἦδον τὰ Αἰσχύλου, ὥσπερ τὰ Ὀμήρου μετὰ δάφνης· παρὰ τὸ Αἰσχύλου, « Οὐνεκ' ἐκαὶ ἀνθεα λειμώνια. »
350.
Aristophanes Ranar. v. 704 : Τὴν πάλιν καὶ ταῦτ' ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις. Ubi Scholiasta : Δίδυμός φησι παρὰ τὸ Αἰσχύλου

- Ψυχὰς ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις.
351.
Eustathius p. 641, 59 :
Οὔτε δῆμος οὔτ' ἔτις ἀνὴρ.
352.
Eustathius p. 1923, 61 : Αἰσχύλος· « Ὡς λέγει γέρον γράμμα. »
353.
Athenæus II, p. 67, F. : Παρ' Αἰσχύλῳ,
Διαβρέχεις τάρτύματα.
354.
Athenæus III, p. 99, B : Αἰσχύλος τὸν Ἄδην « ἀγασίλαον » εἶπε.
355.
Athenæus XIV, p. 632, C :
Εἴτ' οὖν σοφιστῆς καλὰ παραπαίων χεῖλον.
356.
Athenæus XII, p. 528, C : Τοὺς δὲ Κουρήτας Φύλαρχος διὰ τῆς ἐνδεκάτης τῶν ἱστοριῶν Αἰσχύλου ἱστορεῖν διὰ τὴν τρυφήν τυχεῖν τῆς προσηγορίας·
Χλιδῶν τε πλόκαμος ὥστε παρθένους ἀβραῖς·
ὅθεν καλεῖν Κουρήτα λαὸν ἤνεσαν.
Παρθένου ἀβραῖς epitome et Eustathius p. 1292, 55.
357.
Athenæus XIII, p. 573, B : Καταλίξω δέ σοι, Ἰωνικὴν τινα ῥῆσιν ἐκταίνας κατὰ τὸν Αἰσχύλον περὶ ἑταιρῶν ...
358.
Strabo VIII, p. 341 : Καὶ Αἰσχύλος·
Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον.
Ex Strabone Eustathius p. 305, 34.

343.
At est mihi quoque clavis linguæ custos.
344.
Siste aquam instat ignis.
345.
Jupiter æther est, Jupiter terra, Jupiter cælum,
Jupiter universum et quidquid horum superius.
346.
Mihī quidem, secundum Æschylum, ne sit socius in certamine neu propestet qui non amicus sit huic viro nec colat honestatem.
347.
Bonum habet animum; doloris enim quod summum
[est, diu non durat.
348.
Ubi enim justitia et robur consociantur,
quæ bigæ sint his validiores?

349.
Quare illic (?) flores pratenses.
350.
Animas habentes in ulnis undarum
351.
Neque populus neque vir privatus.
352.
Ut dicit antiqua scriptura.
353.
Maceras condimenta.
355.
Sive sophista egregie perverso modo pulsans testu-
[dinem
356.
Delicatus cincinnus, ut mollibus puellis,
unde Curetem gentem vocari placuit.
358.
Cypri Paphique omnem sortem obtinens.

359.

Strabo VIII, p. 387 : Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαιῶν εἴτε μερίδων Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται· τὴν δὲ χώραν Ῥυπίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγυῖς καὶ Φαριεῖς· καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει πρὸς

Βοῦρᾶν θ' ἱερὰν τε καὶ Κεραυνίας Ῥύπας.

Casaubonus Ἱερὰν τε Βοῦρᾶν καὶ κ. Photius p. 492, 10 : « Ῥύπες, » τῶν Ἰλλυρίων Ἀχαιῶν. Οὕτως Αἰσχύλος.

360.

Strabo IX, p. 393 : Αἰσχύλος εἴρηκεν, Αἶγινα δ' αὐτὴ πρὸς νότον κεῖται πνεάς.

361.

Aristophanes Ranar. v. 1274 ex Æschylo :

Εὐφραμεῖτε μελισσονόμοι δόμον Ἀρτέμιδος
πέλας οἶγεν.

362

Aristophanes apud Pollucem VI, 80, ex Æschylo :

Ὄξυγλύκειάν τ' ἄρα κοκκιεῖς ῥόαν.

363.

Scholiasta Pindari Nem. X, 31 :

Ἦρα τελεία, Ζηνὸς εὐνεία δάμαρ.

364.

Pollux VII, 78 :

Σὺ δὲ σπαθητοῖς τριμιτίνοις ὑφάσμασι.

365.

Etymolog. M. p. 149 extr. :

Τοσαῦτα, κῆρυξ, ἐξ ἐμοῦ διάρτασον.

366.

Etymolog. M. p. 450, 36 : Θίς ... καὶ ἐπὶ τοῦ σωροῦ θηλυκῶς παρὰ Αἰσχύλῳ ; « Θινὸς ἐμβολὰς ἄλός. » Vel desunt quædam vel vitium latet in ἐμβολάς.

367.

Etymolog. M. p. 537, 47 : Καὶ « νιοκράτης ἀπονόας » Αἰσχύλος τὰς νειωσὶ ἐγγυθείσας.

368.

Plato De republ. VIII, p. 563, B : Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἱραῦμεν « ὅ τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα. » Hoc Æschyli dicto utuntur Plutarchus Moral. p. 793, B, Themistius p. 52, B.

369.

Plato De republ. VIII, p. 550, C.

Ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον.

370.

Etymolog. M. p. 490, 11 : Ὁ δὲ Αἰσχύλος τὰ δόλια πάντα καλεῖ κάπηλα·

Κάπηλα προσφέρων τεχνήματα.

Eadem Suidas in Κάπηλος et grammaticus in Crameri Anecdosis vol. II, p. 456.

371.

Schol. Aristoph. Equitum v. 361 : « Σχιλίδας, » βοὸς πλευρά· ἢ ἀπλῶς τὰ πλευρικά, ὡς Αἰσχύλος.

372.

Schol. Aristoph. Acharn. v. 75 : « Ὡ Κρανὰ πόλις ; » τοῦτο τέτριπται ὑπὸ τῶν παλαιῶν. Καὶ Αἰσχύλος γὰρ καὶ Σοφοκλῆς ἐχρήσαντο τῇ λέξει.

373.

Τὸ φιλῆς φιλήτος παρ' Αἰσχύλῳ memorant Scholiasta Homeri Iliad. E, 9, et Eustathius p. 515, 11.

374.

Eustathius p. 706, 50 : Αἰσχύλος φησὶν, « Ἐν διρρυμῇ πῶλοι. »

375.

Eustathius p. 1538, 50 : « Στόμις » παρ' Αἰσχύλῳ ὁ ὥσπερ στόματι ἀντερείδων χαλινοῖς (ἵππος).

376.

Pollux II, 100 : « Ἄστομον » δὲ ἵππον Αἰσχύλος εἴρηκε τὸν τραχύν.

377.

« Μυθίζειν » ex Æschylo affert Eustathius

359.

Buramque sacram et Ceraunias Rhypas.

360.

Ægina hic versus Noti flatus sita est.

361.

Favete linguis, ædituentes, ut ædem prope Dianam aperiatis.

362.

Acidum et dulce igitur malum punicum enucleabis.

363

Juno jugalis, Jovis socia tori uxor.

364.

Tu vero textilibus trimitinis telis.

365.

Tantum, præco, ex me sigillatim explica

368.

(Dicemus), quidquid nunc in buccam venerit

369.

Alium ad aliam urbem constitutum.

370.

Cauponaria artificia afferens.

372.

Cranaa urbs (Athenæ).

374.

In bijugo temone equi...

p. 440, 25; 1695, 49. Ἀντιμυθίζει est in Prometheo v. 743.

378.

Stephanus Byz.: « Αἰνέθος, » ὄρος. Αἰσχύλος.

379.

Tzetzes ad Lycophr. v. 1247: Θεοίνες δ' Διόνυσος, ὡς θεὸς οἴνου εὐρετής, ὡς καὶ Αἰσχύλος φησὶ,

Πάτερ Θεοίνε, Μαινάδων ζευκτήριε.

Ad hunc versum spectat Harpocratio in Θεοίνιον.

380.

Pollux II, 125: « Ἀπεριδάλητος » παρ' Αἰσχύλου.

381.

Pollux VI, 40: Παμπόνηρος ἐὶ δ' παρὰ τῷ Μυρτιάδῳ τῷ κωμικῷ « καταφθαῖ, » εἰ καὶ Αἰσχύλος ἐχρήσατο. V. Lobeck. ad Phrynich. p. 433.

382.

Pollux VII, 60: Ἡ δὲ μανδύη ὁμοίον τι τῷ καλουμένῳ φαινόλῃ. Τίνων δέ ἐστιν, ὡς μὴ περιερχόμεθα Κρήτας ἢ Πέρσας, Αἰσχύλος ἐρεῖ.

Λιβυρικής μίμημα μανδύης χιτῶν.

383.

Pollux VII, 177: Καὶ τὸν τὰς ἀλαδίστρους φέροντα Αἰσχύλος εἶρηκεν « ἀλαδαστροφόρον. »

384.

Pollux X, 180: Αἰσχύλον εἰπόντα « Ὅστίων στέγαστρον. » Fortasse in Ὅστολόγοις.

385.

Hesychius: « Ἐδανοῖς », βρωσίμοις. Αἰσχύλος. Ἐδανὸν est in Agam. v. 1407.

386.

Hesychius: Ἡριγένεια, ... καὶ παρ' Αἰσχύλου ἡ « λείαινα ἡριγένεια, » ἡ ἢ ἐν τῷ αἵρῳ τίχτουσα, ἡ ἢ ἐν τῷ ἔαρι.

387.

Hesychius: « Ἰτυγα, » ἐκπληκτικὰ Αἰσχύλος.

388.

Hesychius: « Κεχρηματίσθαι » (?), πεφρόχθαι. Musurus κεχρηματίσθαι. Fort. κεχρωματίσθαι.

389.

Hesychius: Σαυροβριθὲς ἔγχος, ἐκ τοῦ σαυρωτήρος βαρύ. Καὶ Αἰσχύλος « ὀπισθοβριθὲς ἔγχος » ἔφη.

390.

Etymol. M. p. 93, 49: Ἄμφις: τοῦτο οὐ συγκο-

379.

Pater Theœne (Dionyse), Marnadum jugator.

382.

Liburnicæ manduæ imitamen tunica.

384.

Ossium conditorium.

πῇ, ἀλλὰ μετασχηματισμός. Ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἀμφιάρατος « Ἄμφις, » ὡς παρὰ Αἰσχύλου.

391.

Etymol. M. p. 151, 48: Ἀσαλῆς, ὁ ἀμέριμνος. Αἰσχύλος « Ἀσαλῆς μανία. » Eadem grammaticus Bekkeri Anecd. p. 450, 28.

392.

Etymol. M. p. 161, 15: « Ἀσχαδές, » ἀκατάστατον. Αἰσχύλος.

393.

Etymol. M. p. 182 extr.: « Ἀχνη » ... Αἰσχύλος δὲ τὸν καπνόν.

394.

Etymol. M. p. 279, 17: « Τρισόζωος » παρὰ Αἰσχύλου. In Etymolog. Gud. p. 585, 14: Τρισόζωος παρ' Αἰσχύλου. Sylburgius τρισσοζώος.

395.

Etymol. M. p. 346 extr.: « Ἐξαυστήρ » σημαίνει σκευὸς τι· παρὰ τὸ αὖω, αὖσω, αὖστηρ καὶ ἔξανστήρ. Αἰσχύλος. V. Valckenar. Anim. ad Ammon. p. 33.

396.

Etymol. M. p. 674, 10: « Ἠλάστιγξ, » ἡ μάστιξ ἀπὸ τοῦ πλῆσσειν, παρ' Αἰσχύλου.

397.

Photius p. 52, 20: Αἰσχύλος, « Ζεῦγος τεθρίππων. » Conf. Etymolog. M. p. 409, 46.

398.

Plutarchus Moral. p. 625, D: Οἱ γὰρ πρεσβύτεροι πόρρω τὰ γράμματα τῶν ὁμμάτων ἀπάγοντες ἀναγινώσκουσιν, ἐγγύθεν δ' οὐ δύνανται. Καὶ τοῦτο παραδηλοῖν ὁ Αἰσχύλος φησὶν,

Σὺ δὲ

ἄπωθεν εἶδες αὐτόν· οὐ γὰρ ἐγγύθεν

ὄρᾳς, γέρον δὲ γραμματεὺς γενοῦ σαφής.

399.

Plutarchus Moral. p. 434, A: Καὶ μετὰλλων ἴσμεν ἐξαμυρώσεις γεγονέναι καίνες, ὡς τῶν περὶ τὴν Ἀττικὴν ἀργυρείων καὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκίτιδος, ἐξ ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρήλατα τῶν ξιφῶν, ὡς Αἰσχύλος εἶρηκε,

Λαβὼν γὰρ αὐτόθηκτον Εὐβοικὸν ξίφος.

Sic codices Parisini. Legebatur αὐτόθηκτον.

398.

Tu vero

eminus eum vidisti, non enim prope vides; senex vero esto certus lector.

399.

Capiens Euboicum sua ipsius natura acutum [gladium.

400.

Plutarchus Moral. p. 454, E : Καθάπερ οὖν τὴν φλόγα θριξί λαγώαις ἀναπτομένην καὶ θρυαλλίσι καὶ συρφετῷ βραδίον ἐστὶν ἐπισχεῖν, εἰάν δ' ἐπιλάθῃται τῶν στερεῶν καὶ βάθος ἔχόντων, ταχὺ διέρθειρε καὶ συν-εἴλεν

Υψηλὸν ἢ βάσασα τεκτόνων πόνον,
ὥς φησιν Αἰσχύλος. Scribendum videtur ἡδύσασα cum Heathio.

401.

Plutarchus Moral. p. 1057, F : Ἰέγονεν ἐκ βύσσου καὶ ὠχροῦ καὶ κατ' Αἰσχύλον

Ἐξ ὀσφυαλγοῦς κώδυνοσπάδος λυγροῦ
γέροντος
εὐπρεπῆς, θεοειδῆς, καλλίμορφος.

402.

Suidas : « Ἀπορώλιοι, » ξένοι (ξένιοι grammaticus Bekkeri p. 439, 12), οἱ φυλὴν μὴ νέμοντες. Οὕτως Αἰσχύλος. Ἡ ἀπαίδευτοι· φωλεοὶ γὰρ τὰ παιδευτήρια, ὥς φασιν οἱ Ἴωνες. Hesychius : « Ἀποφύλιοι, » ξένοι οἱ μὴ ἔχοντες φυλὴν. Αἰσχύλος (excidit nomen fabulæ) σατυρικῶ.

403.

Plutarchus Moral. p. 293, A : Τί τὸ « φυξίμηλον ; » τῶν μικρῶν ἐστὶ καὶ χαμαιζέλων φυτῶν, ὧν ἐπιόντα τοὺς βλαστοὺς τὰ βοσκήματα κολούει καὶ ἀδικαί καὶ λυμαίνεται τὴν αὐξήσιν. Ὅταν γοῦν ἀναδραμόντα μέγεθος λάβῃ, καὶ διαφύγῃ τὸ βλάπτεισθαι ὑπὸ τῶν ἐπιγενομένων, φυξίμηλα καλεῖται. Τὸ δὲ μαρτύριον Αἰσχύλος.

404.

Hesychius : « Ἄνω ποταμῶν » παροιμία ἐπὶ τῶν β' ἐναντία γινομένων. Κέχρηται καὶ Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης.

405.

Pollux VII, 61 : Καὶ χλαῖναν ἐκ περσέων, ἢ « χειμάμναν » Αἰσχύλος κέκληκεν. Conf. Hesychium h. v.

406.

Schol. Soph. Electr. v. 283 : Ἐπικουρίζεται γὰρ τοῖς ἑακρύοις ἢ συμφορᾷ. Αἰσχύλος.

Οἱ τε στεναγμοὶ τῶν πόνων ἐρείσματα.

Schol. Homeri Iliad. Ψ, 10 : Αἰσχύλος.

400.

Altum adulta (flamma) laborem fabrorum (perdit).

401.

Ex tristi, femorum torminibus cruciato et dolori-
[bus convulso sene.

406.

Lamentationesque ærumnarum columina.

Lamentationes ærumnarum medicamina.

407.

Regina Hecate

Οἱ τοι στεναγμοὶ τῶν πόνων ἰάματα.

407.

Schol. Theocriti II, 36 : Ἰδρύνοντο δὲ αὐτὴν (τὴν Ἑκάτην) καὶ πρὸ τῶν θυρῶν, ὥς φησιν Αἰσχύλος.

Δέσποιν' Ἑκάτη

τῶν βασιλείων πρόδρομος μελάθρων.

Unus codex πρόδρομος. Aristides vol. I, p. 17 : Ἄλλ' « ὅ τῶν βασιλείων πρόδρομος μελάθρων », Αἰσχύλῳ χορὸς ἦσε, « τῶν τε οὐρανίων καὶ τῶν (τῶν omittunt codices) πατρώων καὶ τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεγίστων ἀ νύκτωρ μοι προῦφαινες. »

408.

Schol. Pind. Pyth. II, 18 : Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, ὥς τῶν ἀγώνων προστάτης, ὥς καὶ Αἰσχύλος « Ἐναγώνιε Μαΐας καὶ Διὸς Ἑρμῆ. »

409.

Ammonius p. 69 : Θεωρὸς καὶ θεατὴς διαφέρει. Θεωρὸς μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ εἰς θεοὺς πεμπόμενος, θεατὴς δὲ ὁ ἀγώνων καὶ θεάτρων. ... καὶ Αἰσχύλος.

Βοᾶς τοιοῦδε πράγματος θεωρὸς ὢν.

410.

Aristophanes Ranar. v. 886, 887 :

Δήμητερ ἢ θρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα,
εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων.

Ubi Scholiasta : Παρόσον Ἐλευσίνιος τὸν δῆμον ὁ Αἰσχύλος ἦν· ἢ ὅτι ἐν ταῖς Ἐλευσινίοις ἐτελεῖτο τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου. Ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ ἔπος Αἰσχύλου.

411.

Macrobius Saturnal. I, 18 : Euripides in Lycimnio Apollinem Liberumque unum eundemque deum esse significans scribit ... Ad eandem sententiam Æschylus « Ὁ χισσεὺς Ἀπόλλων, ὁ Καβαῖος ὁ μάντις. » Σαβζιὸς Barnesius ad Eurip. Bacchar. v. 408. Conf. Lobeck. Aglaoph. p. 80.

412.

Photius Lex. p. 188, 24 : « Κυντιρώτατα καὶ κυντατώτατα » λέγουσιν. Εὐβούλος ... Φερεκράτης ... καὶ Αἰσχύλος.

413.

Photius p. 206, 18 : « Λαμπουρίς », ἢ ἀλώπηξ παρ' Αἰσχύλου. Æschyli nomen omittit Hesychius.

procursatrix ædium regiarum,

Chorus Æschylo cecinit, « et celestium et patriarum et maximarum in nostra terra, quas mihi noctu ostendisti. »

408.

Certaminum præses Maïæ et Jovis (fili) Mercuri.

409.

Vociferaris talis rei spectator.

410.

Ceres quæ animum meum aluisti,
da, ut dignus sim tuis mysteriis.

414.

Photius p. 246, 23 : « Μαραθώνιον ποίημα »· Αἰσχύλος· εὐδοκίμησε γὰρ ἐν τῷ Μαραθῶνι σὺν τῷ ἀδελφῷ Κυναιγεῖρω.

415.

Photius p. 286, 8 : « Ναῦς τε Δίρκης », βρευσι-
κῆς. Αἰσχύλος.

416.

Photius p. 331, 2 : « Ομάμαιτα », τὰ οὐρήματα.
Αἰσχύλος. Hesychius : Ὀμήματα, οὐρήματα.

417.

Photius p. 353, 17 : Ὀστράκων, τῶν τοῦ ὠοῦ.
Αἰσχύλος. Hesychius : Ὀστράκων·

Ἀπτῆνα, τυτθὸν, ἄρτι γυμνὸν ὀστράκων·
ἀντὶ τοῦ ὠοῦν. Τινὲς δὲ κελύφων.

418.

Photius p. 361, 11 : « Οὐραυζέτω », πρὸς τὸν
οὐρανὸν δικνεῖσθω. Αἰσχύλος. Idem : Οὐραυζέτω,
πρὸς τὸν οὐρανὸν δικνεῖτο.

419.

Photius p. 427, 9 : « Παρρασμένος », παρεσκευα-
σμένος εἰς τὸ φρασθῆναι, προσεκτικὴν ἔχων διάνοιαν.
Αἰσχύλος. Æschyli nomen omisit Hesychius.

420.

Photius p. 447, 14 : « Πρέψαι », τὸ ἐμοιῶσαι.
Αἰσχύλος.

421.

Photius p. 497, 14 : « Σόλα », φροντίς· οὕτως Αἰ-
σχύλος. Similis formæ vox est μάνα, de qua Pho-
tius p. 246, 4.

422.

Eustathius p. 995, 1 : Τρωτὸς ὄλον ἦν ὁ Αἴας τὸ
σῶμα καὶ οὐ μόνον τὰ περὶ μασχάλην κατὰ Αἰσχύλον
καὶ ἄλλους.

423.

Schol. Aristoph. Avium v. 1679 : Καὶ Αἰσχύ-
λος τὸ βαρβαρίζειν « χελιδονίζειν » φησὶ. Conf. Agam.
v. 1050 : Χελιδόνος εἴκην ἀγνώτα φωνὴν βάρβαρον
κακτημένην.

424.

Pausanias VIII, 37, 6 : Δήμητρος δὲ Ἀρτεμιν
θυγατέρα εἶναι, καὶ οὐ Ἀητοῦς, ὅντα Αἰγυπτίων τὸν
λόγον, Αἰσχύλος ἐδίδαξεν Εὐφορίωνος τοὺς Ἕλληνας.

425.

Hesychius : « Ἀλαιός », ὁ παλαιός, ἄφρων. Αἰ-
σχύλος. Immo ἀλαός.

417.

Sine pennis, parvum, modo qui exuit (ovi) puta-
[mina.

422.

Secundum Æschylum circa axillam modo vulnerabilis
erat Ajax.

426.

Athenæus, VIII, p. 362, F : Τὰς δὲ τοιαύτας
εὐωχίας Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης « εἰλαπίνας » ἀπὸ
τοῦ λειλαπάχθαι.

427.

Etymolog. Gudianum p. 378, 38 : Μανὸν ἔλεγον
τὸ ἀραιὸν, ὡς καὶ Αἰσχύλος « Ἐν μανοστήμοις πέ-
πλοις », τοῦτ' ἐστὶν ἀραιοῖς. Eadem ex aliis codici-
bus ediderunt Salmasius ad Tertullianum De
pallio p. 41, Ruhnkenius ad Timæum p. 177,
Blochius ad Etymolog. M. II, p. 957. Μανοστήμοις
ex hoc loco Hesychius. Id prima syllaba correpta
dixisse poeta videtur. Quo non refutatur Phry-
nichi (in Bekkeri Anecdosis p. 51) præceptum de
prosodia adjectivi μάνος. DINDORF.

428.

Hesychius : « Ἀσχεύοις », ψιλοῖς, ἀπαρασκευά-
τοις. Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι. Fortasse in perdita Choe-
phorum parte lectum fuit. Ita γονίας, quod in
Choephor. v. 1067 legitur, ex Agamemnone affert
Hesychius, in qua fabula non legitur. DINI.
Conf. supra dicta ad Memnonem in fine.

429.

Etymolog. Gudian. p. 85, 44 : « Ἀστιμαγής » ...
παρὰ τὸ στέμειν, δὲ σημαίνει τὸ κινεῖν συνεχῶς, οὗ
μέμνηται Αἰσχύλος. Ita hæc emendanda ex codi-
cibus Parisinis apud Bastium ad Gregor. p. 828.

430.

Phrynichus Bekkeri Anecd. p. 6, 13 : « Ἀτεγ-
κτος παρηγορήμασιν »· Αἰσχύλος· δοτικῇ ἀντὶ γενικῆς
Ἀττικῇ ἐχρήσατο ἦθει.

431.

Phrynichus Bekkeri p. 6, 16 : « Ἀπαίρειν », τὸ
μεῖν πλείστον οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ πλεῖ τιθέασιν, πλὴν καὶ
ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας, ὡς Αἰσχύλος καὶ Ἀριστοφάνης.

432.

Phrynichus Bekkeri p. 20, 13 : « Ἀναγκόδα-
κρυς », ὁ πρὸς ἀνάγκην δακρύων καὶ μὴ ἐκ πάθους
τινὸς ἢ συμφορᾶς. Αἰσχύλος.

433.

Phrynichus Bekkeri p. 23, 12 : Ἀχταίνωσαι ...
Αἰσχύλος, « Οὐκέτ' ἀχταίνω » φησὶ, βαρυτόνως, ὅσον
οὐκέτι ὀρθοῦν δύναμαι ἐμαυτὴν. Ad Eumenid. v.
36, ὡς μήτε σωχεῖν μήτε μ' ἀχταίνειν βᾶσιν, retulit
Ruhnkenius ad Timæum p. 21, qui aliorum
grammaticorum de hoc verbo locos indicat.

434.

Phrynichus Bekkeri p. 48, 21 : Αἰσχύλος·
Μὴ κακοῖς ἰὼ κακά.

424.

Dianam Cereris, non Latonæ, filiam esse secundum
Ægyptiorum sententiam, Græcos docuit Æschylus.

434.

Ne mala malis medicare.

435.

Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 337, 8 : Αἰσχύλος εἰρήσει καὶ « φρήν ἀγέλαστος ».

436.

Grammaticus Bekkeri p. 347, 32 : « Ἀεὶλα, » τὰ πολύσχια χωρία, κατὰ στέρησιν τῆς Ἑλλης. Οὕτως Αἰσχύλος.

437.

Grammaticus Bekkeri p. 349, 6 : Ἀηδόνειος θρῆνος· Αἰσχύλος·

Θρηνεῖ δὲ γόον τὸν ἀηδόνηον.

Codex ἀηδόνηον.

438.

Grammaticus Bekkeri p. 363, 17 : « Αἰῶ » τῶν αἰῶνα κατὰ ἀποκοπὴν Αἰσχύλος εἶπεν.

439.

Grammaticus Bekkeri p. 368, 29 : « Ἀκνίσωτος οἶκος, » δ' ἀνευ πυρὸς καὶ κνίσσης. Οὕτως Αἰσχύλος.

440.

Grammaticus Bekkeri p. 382, 30 : Αἰσχύλος « μέγαν ἀλάστορον » εἶπεν.

441.

Grammaticus Bekkeri p. 383, 31 : « Ἀλχάθω καὶ ἀλχάθειν » (immo ἀλκαθεῖν), Σοφοκλῆς καὶ Αἰσχύλος. Σημαίνει δὲ τὸ βοηθεῖν.

442.

Grammaticus Bekkeri p. 421, 5 : « Ἀπῆλλητοι, » ἀνταγωνισταί. Οὕτως Αἰσχύλος.

443.

Grammaticus Bekkeri p. 450, 4 : « Ἀρχῆθεν » οὐκ ἔστι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πλὴν παρ' Αἰσχύλῳ.

444.

Grammaticus Bekkeri p. 450, 30 : « Ἄσαι, » βλάψαι. Οὕτως Αἰσχύλος.

445.

Grammaticus Bekkeri p. 467, 9 : « Αὐτόκρανον λόγον, » τὸν ἐξ ἑαυτοῦ τὸ τέλος ἐπιφέροντα. Οὕτως Αἰσχύλος.

446.

Chæroboscus Bekkeri Anecd. p. 1196 : Τοῦ βοῦς ἡ γενικὴ οὐ μόνον βοὸς, ἀλλὰ καὶ τοῦ « βοῦ » παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἰνᾷ καὶ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ.

447.

Chæroboscus Bekkeri p. 1391 : « Κρταίπιλος » δ' ἰσχυρὸν πῆλιον ἔχων παρὰ Αἰσχύλῳ.

448.

Chæroboscus Bekkeri p. 1408 : Παλάμυς Παλάμυος· τὸ γὰρ « Παλάμυδος » διὰ τοῦ δος κλιθεὶς παρ' Αἰσχύλῳ ἡμάρτηται. Ἔστι δὲ ὄνομα κύριον βασιλέως.

449.

Scholiasta Aristophanis Lysistr. v. 1259 : Πολλὸς δ' ἀμφὶ τὰς γένους ἀφρὸς ἦνσει] πρὸς τοὺς παρὰ τῷ Ἀρχιλόχῳ· πολλὸς δὲ ἀφρὸς ἦν περὶ τὸ στόμα. Καὶ Σοφοκλῆς (Electr. v. 719). Αἰσχύλος δὲ « Ἀφρὸς βορῆς ἐρρηχότα στόμα. » Porsonus :

Ἀφρὸς βρότειος ἐρρύη κατὰ στόμα.

450.

Æschyli de Saturno locus quidam memoratur in scholio lacero codicis Vaticani ad Rhenum v. 36.

ΕΛΛΕΓΕΙΑ.

451.

Plutarchus Moral. p. 334, D : Ἦσκει διὰ τῶν ὅπλων δεῖνός εἶναι καὶ κατὰ τὸν Αἰσχύλον

Βριθὺς ὀπλιτοπάλας, δαίιος ἀντιπάλους.

Utitur hoc loco Plutarchus modo addito modo omisso nomine poetæ Moral. p. 317, E; 640, A. Vitar. p. 887, B.

452.

Theophrastus Histor. Pl. IX, 15, p. 313 ed. Schneider. : Καὶ γὰρ Αἰσχύλος ἐν ταῖς Ἑλεγεῖαις ὡς πολυφάρμακον λέγει τὴν Τυρρηνίαν·

Τυρρηνὸν γενεάν, φαρμακοποιὸν ἔθνος.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

453.

Anthol. Palat. VII, 255.

Κυανέη καὶ τοῦσδε μενέγχεας ὤλεσεν ἄνδρας

Μοῖρα, πολύρρηνον πατρίδα βυομένους·

ζῶν δὲ φθιμένων πάλεται κλέος, οἳ ποτε γυίοις

τλήμονες Ὀσσαίαν ἀμφιέσαντο κόνιν.

437.

Flet modum lusciniæ.

449.

Spuma mortalis peros fluxit.

451.

Gravis miles cataphractus, terribilis adversariis.

452.

Tyrrhenum genus, gentem unguentariam.

453.

Hos quoque nigra viros mors abstulit armipotentes, dum certant pecoris divite pro patria, fortiaque invelant Ossæo pulvere membra:

sed laus post etiam funera viva manet. HGN.

OMISSA.

454.

In *Eleusiniis* excidit hoc fragmentum. Hesychius : « Ἀοξήσω » (codex ἀοξήσω), διακονήσω, ὑπουργήσω. Αἰσχύλος Ἐλευσινίαις (sic).

455.

Myrmidonum fragmentis adde hanc glossam Hesychii : Ἀγρέμονα, τὸν κάμακα, ἀπὸ τοῦ αἶρειν καὶ λαμβάνειν, ἤγουν ἀγρεύειν. Ἡ λαμπάδα, ἡ δόρυ. Αἰσχύλος δὲ ἐν Μυρμιδόσιν « ἀγρέμονα » τὸν ἐπιμήνιον.

456.

Sisyphi fragmentis adde « διόπων » ex hac glossa Erotiani p. 118 : Διόπων, τῷ τῆς νηὸς ἐπιμελητῇ, παρὰ τὸ διοπτεῖν. Ἀττικὴ δὲ ἡ λέξις, κειμένη...

παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Σισύφῳ. Confer fr. 56, ex hac glossa Hesychii petitum : Ἀδίοπον, ἀναρχον, ἀφύλακτον . . . Δίοποι οἱ τῆς νεῶς φύλακες.

457.

Hypsipylæ fragmentis adde Hesychii glossam, « Ἀποκορσυσσάμεναι », ἀποκειρασσάμεναι : κόρσας γὰρ τὰς τρίχας. Αἰσχύλος Ὑψιπύλῃ.

458.

Tragœdiis quæ *res Thebanas* tractant adde verba Scholiastæ Eurip. Phœn. 942 : Οἱ περιελθόντες τῶν σπαρτῶν (ἐν τῇ πρὸς Κάδμον μάχῃ), ὡς Αἰσχύλος φησὶν, ἦσαν Χθόνιος, Οὐδαῖος, Πέλωρος (aliquot codices Ἀγήνωρ), Ὑπερήνωρ καὶ Ἐχίων.

INDEX

FABULARUM DEPERDITARUM.

- | | | |
|-----------------------------------|-------------------------|-------------------------------|
| Ἀθάμας, pag. 231. | Ἰζίων, pag. 248. | Πηνελόπη, pag. 242. |
| Αἴας Λοκρός, 216. | Ἰφιδάμαν, 233. | Πολυδάκτης, 245. |
| Αἰγύπτιοι, 202. | Κάβειροι, 206. | Προμηθεὺς λυόμενος, 190. |
| Αἰτναῖοι (s. Αἶτνη), 243. | Καλλιστώ, 254. | Προμηθεὺς πυρκαεὺς, 196. |
| Ἀλκμήνη, 243. | Κερκυραῖοι, 253. | Προμηθεὺς πυρφόρος, 189. |
| Ἀμυμώνη, 252. | Κήρυκες, 252. | Προπομποί, 221. |
| Ἀργεῖοι, 226. | Κίρκη, 252. | Πρωτεύς, 254. |
| Ἀργώ ἢ Κωπεισταί, 204. | Κρήσσαι, 251. | Σαλαμίνιοι, 216. |
| Ἀταλάντη, 247. | Λαῖος, 222 et 264. | Σαμῆλη ἢ Ὑδροφόροι, 228. |
| Βασσάριδες, 179. | Λέων, 254. | Σίσυφος δραπέτης, 238 et 264. |
| Γλαῦκος Πόντιος, 206. | Λυκοῦργος, 180. | Σίσυφος πετροκυλιστής, 237. |
| Γλαῦκος Ποτνιεύς, 195. | Μέμνων, 210. | Σύνδειπνοι, 241. |
| Δανάη, 244. | Μυρμιδόνες, 182 et 264. | Σφίγξ, 223. |
| Δαναΐδες, 203. | Μυσοί, 247. | Τήλεφος, 246. |
| Δικτυουλοί (s. Δικτυουργοί), 231. | Νεάνισχοι, 180. | Τοξότιδες, 208. |
| Διονύσου τροφοί, 255. | Νεμέα, 225. | Τροφοί, 255. |
| Ἐλευσίνιοι, 226 et 264. | Νηρηίδες, 184. | Ὑψιπύλη, 205 et 264. |
| Ἐπίγονοι, 227. | Νιόβη, 218. | Φιλοκτήτης, 197. |
| Εὐρώπη ἢ Κᾶρες, 251. | Ξάντριοι, 230. | Φινεύς, 194. |
| Ἰδωνοί, 178. | Οἰδίπους, 224. | Φοίνισσαι, 226. |
| Ἰλιάδες, 234. | Ὀπλων κρίσις, 213. | Φορκίδες, 245. |
| Ἰπρακλεῖδαι, 243. | Ὀστολόγοι, 241. | Φρύγες ἢ Ἑκτορος λύτρα, 186. |
| Θαλαμοποιοί, 233. | Πελαμῆδης, 239. | Ψυχαγωγοί, 239. |
| Θεωροί ἢ Ἰσθμιασταί, 232. | Πενθεύς, 229. | Ψυχοστασία, 211. |
| Θρήσσαι, 215. | Περραιβοί, 249. | Ὠρεΐθια, 250. |
| Ἰέρειαι, 234. | | |

WELCKERI CONSPECTUS..

(Ex Musci Rhenani Supplemento II, 1 (1839), p. 29 sqq., quod prodiit superioribus jam ab Ahrensis scriptis et Parisios transmissis. Ego suis locis inserui quæ cum Ahrensii sententia conciliari poterant. F. D.)

CYCLUS EPICUS.

TROICA.

ΚΥΠΡΙΑ.	Θαλαμοποιοί.	Ίριγένεια.	Ίέρειαι.
	Τήλεφος.	Κύννος?	Παλαμήδης.
ΙΑΙΑΣ.	Μυρμιδόνες.	Νηρηίδες?	Φρύγες ή Έκτορος λύτρα.
ΑΙΘΙΟΠΙΣ.	Μέμνων.	Ψυχροστασία.	Νηρηίδες?
	Όπλων κρίσις.	Θρήσσαι.	Σαλαμίνιαι.
ΙΑΙΑΣ ΜΙΚΡΑ.	Λήμνιοι—Φιλοκτήτης.	(έν Τροία).	Πέρσις? — Φρύγισαι?
ΝΟΣΤΟΙ.	Όρεστιάς:	Χοηφόροι.	Ευμενίδες
	Άγαμέμνων.		
		Πρωτεύς σαρ.	
ΟΔΥΣΣΕΙΑ.	Πηλεύς?	Φθιωτίδες?	
ΤΗΛΕΓΟΝΕΙΑ.	Όστολόγοι.	Σύνδειπνοι.	Πηνελόπη.
		Ψυχαγωγοί.	Όδυσσεύς άκανθοπλήξ?

THEBANA.

ΟΛΥΠΙΟΔΕΙΑ.	Αάιος.	Σφίγξ.	Οιδίπους.
ΘΗΒΑΙΣ.	Νεμέα	Έπτά επί Θήβας.	Έλευσίνιοι.
ΕΠΙΓΟΝΟΙ.	Έπίγονοι.	Άργεΐοι.	Φοίνισσαι.

ΔΑΝΑΙΣ.	Ίατίδες.	Αιγύπτιοι.	Δαναΐδες.
TITANOMAXIA.	Προμηθεύς πυρφόρος.	Πρ. δεσμών της.	Πρ. λυόμενος.

PENTHEUS.	Σαρμάνη ή Έγρο-φύρα.	Βάχχαι — Πενθεύς.	Σάντριαι.
ΑΥΚΟΥΡΓΕΙΑ.	Ίδωνοί.	Βασσακρίδες.	Νεπηίοισι.
NIOBE.	Λυκοῦργος σαρ.		
	Τροφοί.	Νιόβη.	Προπομποί.
	Τοξότιδες.		
	Ώρειθνα.		
	Ίλιάδες.		

ATHAMAS.	Δικτυουργοί.	Άθάμας.	Θεωροί ή Ίσθμιασταί.
HYPsipYLE.	Έψιπύλη.	Άργώ ή Κω-πενυσταί.	Κάβειροι.
PERSEIS.	Δανάη.	Φορκίδες.	Πολυδάκτης.

Άλκμήνη.	Ήρακλείδαι.
Γλαύκος Ηοτνεύς.	
Περραιβίδες.	Ίξίων.
Σίσυρος πετροκυλιστής.	
Άταλάντη.	
Μυτοί.	
Κρήσσαι.	
Κάρες ή Εύρώπη.	

HISTORICA.

ΠΕΡΣΑΙ.	Φινεύς.	Πέρσαι.	Γλαύκος πόντιος.
		Προμηθεύς πυρκαεύς σαρ. (Οί. 77, 1.)	
	Αίτναϊαι—Αίτνα.	Οί. 78. Αίτναϊαι νόθαι.	

ÆSCHYLI FRAGMENTORUM

NUMERI NOSTRI CUM VULGARIBUS COMPARATI.

COMP. DIBD.	NUJUS EDIT.	COMP. DIBD.	NUJUS EDIT.	COMP. DIBD.	NUJUS EDIT.	COMP. DIBD.	NUJUS EDIT.	COMP. DIBD.	NUJUS EDIT.
1 —	214	57 —	13	112 —	234	168 —	250	224 —	134
2 —	216	58 —	10	113 —	183	169 —	204	225 —	135
3 —	217	59 —	post 4.	114 —	311	170 —	280	226 —	133
4 —	215	60 —	15	115 —	p. 177 a.	171 —	281	227 —	457
5 —	259	61 —	14	116 —	25	172 —	282	228 —	113
6 —	263	62 —	4	117 —	26	173 —	254	229 —	105
7 —	262	63 —	228	118 —	24	174 —	63	230 —	102
8 —	260	64 —	229	119 —	27	175 —	95	231 —	100
9 —	261	65 —	230	120 —	7	176 —	94	232 —	97
10 —	264	66 —	231	121 —	28	177 —	66	233 —	99
11 —	293	67 —	257	122 —	29	178 —	67	234 —	101
12 —	292	68 —	256	123 —	42	179 —	69	235 —	98
13 —	291	69 —	258	124 —	40	180 —	71	236 —	103
14 —	194	70 —	224	125 —	30	181 —	64	237 —	84
15 —	191	71 —	221	126 —	p. 184 fin.	182 —	76	238 —	192
16 —	195	72 —	219	127 —	41	183 —	73	239 —	458
17 —	193	73 —	218	128 —	37, 38	184 —	72	240 —	265
18 —	18	74 —	220	129 —	32	185 —	70	241 —	266
19 —	17	75 —	156	130 —	33	186 —	81	242 —	48
20 —	121	76 —	151	131 —	455	187 —	79	243 —	67
21 —	123	77 —	157	132 —	35	188 —	77	244 —	49
22 —	132	78 —	154, 155	133 —	36	189 —	74	245 —	56
23 —	128	79 —	225	134 —	31	190 —	80	246 —	55
24 —	127	80 —	227	135 —	270	191 —	78	247 —	53
25 —	122	81 —	226	136 —	271	192 —	82	248 —	58
26 —	120	82 —	275	137 —	269	193 —	181	249 —	57
27 —	126	83 —	277	138 —	21	194 —	163	250 —	52
28 —	124	84 —	p. 248 a.	139 —	19	195 —	313	251 —	64
29 —	90	85 —	277	140 —	20	196 —	312	252 —	59
30 —	91	86 —	222	141 —	22	197 —	164	253 —	p. 186 b.
31 —	85	87 —	220	142 —	43	198 —	315	254 —	61
32 —	87	88 —	118	143 —	45	199 —	314	255 —	245
33 —	86	89 —	115	144 —	44	200 —	161	256 —	244
34 —	88	90 —	119	145 —	46	201 —	159	257 —	248
35 —	131	91 —	117	146 —	169-174	202 —	160	258 —	249
36 —	89	92 —	310	147 —	177	203 —	158	259 —	246
37 —	106	93 —	304	148 —	175	204 —	157	260 —	247
38 —	108	94 —	307	149 —	166	205 —	200	261 —	142
39 —	112	95 —	306	150 —	180	206 —	202	262 —	144
40 —	211	96 —	308	151 —	176	207 —	201	263 —	143
41 —	213	97 —	309	152 —	179	208 —	203	264 —	140
42 —	212	98 —	305	153 —	170	209 —	199	265 —	283
43 —	316	99 —	301	154 —	167	210 —	243	266 —	145
44 —	317	100 —	298	155 —	205	211 —	239	267 —	321
45 —	318	101 —	297	156 —	206	212 —	238	268 —	322
46 —	319	102 —	302	157 —	207	213 —	456	269 —	323
47 —	454	103 —	303	158 —	209	214 —	241	270 —	324
48 —	pag. 226	104 —	303	159 —	210, 320	215 —	242	271 —	325
49 —	196	105 —	296	160 —	187	216 —	240	272 —	326
50 —	197	106 —	294	161 —	148	217 —	236	273 —	110, 111
51 —	198	107 —	286	162 —	147	218 —	237	274 —	327
52 —	284	108 —	288	163 —	149	219 —	184	275 —	328
53 —	285	109 —	287	164 —	146	220 —	186	276 —	329
54 —	1-3	109b —	289	165 —	253	221 —	185	277 —	330
55 —	8	110 —	290	166 —	252	222 —	267	278 —	331
56 —	9	111 —	182	167 —	251	223 —	268	279 —	332

NUMERI FRAGMENTORUM COMPARATI.

CORP. DIBD.	NUMUS EDIT.	CORP. DIBD.	NUMUS EDIT.	CORP. DIBD.	NUMUS EDIT.	CORP. DIBD.	NUMUS EDIT.	CORP. DIBD.	NUMUS EDIT.
280	— 333	310	— 356	340	— 380	370	— 272	400	— 426
281	— 334	311	— 357	341	— 381	371	— 406	401	— 427
282	— 335	312	— 114	342	— 382	372	— 188	402	— 428
283	— 336	313	— 130	343	— 383	373	— 189	403	— 162
284	— 337	314	— 358	344	— 384	374	— 407	404	— 429
285	— 234	315	— 359	345	— 385	375	— 408	405	— 430
286	— 338	316	— 360	346	— 386	376	— 6	406	— 431
287	— 339	317	— 220, 361	347	— 387	377	— 68	407	— 432
288	— 274	318	— 362	348	— 388	378	— 12	408	— 433
289	— 340	319	— 363	349	— 389	379	— 82	409	— 434
290	— 139	320	— 364	350	— 390	380	— 409	410	— 435
291	— 341	321	— 128	351	— 391	381	— 23	411	— 436
292	— 342	322	— 365	352	— 392	382	— 410	412	— 437
293	— 343	323	— 232	353	— 393	383	— 411	413	— 438
294	— 344	324	— 366	354	— 394	384	— 276	414	— 439
295	— 345	325	— 367	355	— 395	385	— 412	415	— 233
296	— 346	326	— 368	356	— 396	386	— 413	416	— 440
297	— 347	327	— 369	357	— 397	387	— 414	417	— 441
298	— 348	328	— 370	358	— 39	388	— 415	418	— 442
299	— 109	329	— 278	359	— 398	389	— 416	419	— 443
300	— 349	330	— 93	360	— 399	390	— 417	420	— 444
301	— 350	331	— 371	361	— 400	391	— 418	421	— 445
302	— 351	332	— 372	362	— 62	392	— 419	422	— 446
303	— 137, 138	333	— 373	363	— 401	393	— 420	423	— 447
304	— 93	334	— 374	364	— 402	394	— 421	424	— 448
305	— 352	335	— 375	365	— 273	395	— 107	425	— 449
306	— 353	336	— 376	366	— 403	396	— 422	426	— 450
307	— 354	337	— 377	367	— 404	397	— 423	427	— 451
308	— 355	338	— 378	368	— 11	398	— 424	428	— 452
309	— 295, 299, 300	339	— 379	369	— 405	399	— 425		

INDEX

NOMINUM ET RERUM.

Ag. Agamemno. *Ch.* Choephore. *Eum.* Eumenides. *P.* Persæ. *Pr.* Prometheus. *S.* Supplices. *Th.* Septem adversus Thebas.

A

Abil. *Vide* Gabil.

Achæi, s. Achivi, *Ag.* 109, 269, 320, 508, 649, *Ch.* 1071, *Eum.* 399. *Vide* Argivi.

Achaia (Phthiotis), Ἀχαιὶς γῆ, *P.* 488.

Achaicus, *Ag.* 183, 189, 624, *Th.* 324. Ἀχαιεύς, *adject.*, *Th.* 28.

Achelois, *adj. fem. quasi* Acheloica, Acheloo, i. e. fluvio in universum, *adjacens*, *P.* 839.

Acheron, *Th.* 836. Ἀχερούσιος ὄχθος, *Ag.* 1160.

Achilles, Ἀχιλλεύς, *fr.* 29; Φθιώτης, *fr.* 30. Mærens, obvolutus, diu tacens, *fr.* 46. Achillis anima ponderatur in Psychostasia, *fr.* 142.

Achivi. *Vide* Achæi.

Actæon, felix venator, *fr.* 135; a canibus suis laceratus, *fr.* 136. Canum ejus nomina, *fr.* 137.

Actor, frater Hyperbil, Parthenopæo ad Borrhæam portam Thebarum opponitur, ἀντὶς ἑκτομπος, etc. *Th.* 554-561.

Adeus (Egyptius, ut videtur) dux, cadit in pugna Salaminia, *P.* 312.

Adrastea, *Pr.* 936. Ejus sedes in Berecynlio agro Tantali, *fr.* 173.

Adrastus, *Th.* 50; male consultus a Tydeo, *Th.* 575.

Adrianæ mulieres, *fr.* 228.

Ægeum mare, *Ag.* 649.

Ægeus, *Eum.* 683.

Ægina, insula, *fr.* 360.

Ægiplanctus mons (Megaridis), *Ag.* 303.

Ægisthus intelligendus in versibus Agamemnonis 1223-1225. A Clytæmnestra paterfamilias agnitus, *Ag.* 1435 sqq. In occiso Agamemnone se ea ultum esse exponit quæ Thyestes pater ab Atreo expertus erat immania, 1500-1504, 1577 sqq. Ipse, adhuc in fasciis infans, tertius Thyestæ filius cum patre ejectus erat ab Atreo, 1605 sq. Regni habenas cum severitate capturus, paullum mitigatur a Clytæmnestra, 1617-1673. Eum arcessit Clytæmnestra, Orestis mortem auditurum, *Ch.* 734 sqq. Advenit, 838-854, et intrat aedes; occiditur, 869, 877, 893. Mæchus mæchorum pœnam sustinuit, 989 sq. Erat animo muliebri, *ib.* 304 sq. In eadem fabula memoratur 111, 482, 570, 656.

Ægyptus, triquetra Nilotica terra, lûs posteris habitanda, *Pr.* 813-815. Sub Epapho lûs erit, 831 sq. Vocatur Διον Ὀάσις, etc., ubi Jupiter Io tetigit, *S.* 559-561. Est εὐδαλὴς per Nilum, *fr.* 139. Ægyptus intelligenda in verbis δια γῶν σὺν γόργος Συρίξ, *S.* 5, 6, et ἀεπὶ γῆ, *ibid.* 75. Ἐλαιοδάται *P.* 39 sunt Ægyptii.

Ægyptus, Danaï frater, Beli filius, παντηχοστόπις, *S.* 318-322. Filiis ejus Danaïdes coactæ ut nubarent, *S.* 9-11. Ejus filii, ἑσπὸς Αἰγυπτογενής, 31, memorantur 334, 340,

387, 474, 741, 817, 874, 905, 928. Eorum adventus Argos nunciatur, 713 sqq.; nigri vestibibus albis induti, 719 sq. Eorum præco vi abducere in naves studet Danaïdas, 836-910. Rex Argivorum, qui Danaïdas toeri populi consensu susceperat, præconem infecta re dimittit, bellum minitantem, 911-951. Ἐσπὸς Αἰγυπτογενής, 1054.

Ænethus, mons, *fr.* 378.

Æsculapius intelligendus *Ag.* 1022-1024, ab Jove fulmine percussus, quod mortuos ab inferis reducebat.

Æthiopes, *S.* 286. Æthiopum lacus ad Oceanum, χαλκοκίρανος λίμνη παντοτρόφος Αἰθιοπίων, ubi Sol post cursum diurnum lavatur et quiescit, *fr.* 67.

Æthiops mulier (de Memnone) *fr.* 138. Æthiops loquela, *ibid.* Æthiopis terra, *fr.* 139. Inde oritur Nilus, *ibid.*

Æthiops fluvius, ad fontes Solis, ubi habitat populus niger, *Pr.* 808 sq.

Ætna, mons: sub ejus radicibus Typhos jacet, in verticibus officinam habet Vulcanus, *Pr.* 365 sq. Ætnæus cantharus, *fr.* 237.

Agamemno et Menelaus, Atrei filii, expeditionem decennalem suscipiunt in Trojanos, *Ag.* 40-67. Omen quod Agamemnoni contigerit Trojam proficiscenti, publice faustum, privatim infelix, filiae mactationem et conjugis insidias portendens, 109-159. Filiam inivitus immolavit, ut classis Aulide solvere posset, 184-249, *coll.* 1415-1418. Ejus reditus nunciatur post captam Trojam, 522 sqq. Inivitis senibus Argivis expeditionem susceperat, 799-804. Redit, 810-854; nimias quibus ab uxore cumulat laudes et purpuram pedibus substratam reprehendit, 913 sqq.; sed tandem ipsi ab uxore persuadetur ut per purpuras domum ingrediatur, 944 sqq. Casandram captivam, exercitus donum, Clytæmnestræ commendat, 950-955. Hinc senum Chorus mala ominatur, 976 sqq. Casandra ejus eadem vaticinatur per ambages, 1100-1129, et clarissime 1246 sqq. Eadem vaticinatur ultionem filii, 1280-1284, 1318 sq. Agamemno intus occiditur a Clytæmnestra, 1343 sqq., in reti, tribus ictibus, 1380-1392, 1491-1496, 1515-1520 et *Ch.* 980-1017, 1070-1072. Orestes cincinnos ponit in ejus tumulo, *Ch.* 4 sqq. Inferiæ et preces Electræ in ejus tumulo, 124 sqq., et pæan Chori, 152-162. Pietas ejus in Jovem celebratur, 255 sq. Nania Electræ, 332-339, 363-371; Orestis, 315-321, 345-353; virginum, 354-361. Indigne sepultus, 429-449. Ab ejus umbra precantur Ilectra et Orestes, ut ultionem adjuvet, 479-509. A Choro eadem invocatur, 722-729. Ultio venit Agamemnonis domui, 937 sqq. Eandem dolosam patris describit et exsecratur Orestes, 950-1017, 1070-1072. Ejus gesta et eades, *Eum.* 456-461, 631-637, ubi vocatur παντοόσιμος, *in fr.* 223 πολυκόσιμος. Agamemno ab Ulixæ mortuus ūngitur in Philocteta, *fr.* 96.

- Agamemnonius, *Ag.* 1499, *Ch.* 861.
 Aghatana (*Ecbatana*), *P.* 961.
 Agenor. *Vide* Pelorus.
 Aidoneus, ἀΐδων, *P.* 650.
 Αἰσχύνη. *Vide* Verecundia.
 Ajax circum axillam modo vulnerabilis, *fr.* 422; quæ de causa fuerit invulnerabilis, *fr.* 155. Dea ipsi monstravit locum letalem, *ibid.* Ajacis mors extra scenam, *fr.* 154. *Adde* Salamis.
 Alcmena, mater Herculis, *Ag.* 1040.
 Alexander (*Paris*): ei Hospitalis Jupiter Atridas immittit ob Helenam hospiti insidiosè abreptam, *Ag.* 60-71, 362-366, 391 *seqq.* Quo rapto suam ipse patriam perdidit, 532-538. Αἰνέειντος, 712. *Vide* Paris.
 Algos, fluvius regni Pelasgici, *S.* 254.
 Alpius, Batanochi filius, oculus regis Persarum, dux maximarum copiarum, *P.* 980-982.
 Althæa *intelligenda*, Thetis filia, Θέτις, Meleagri mater, fatalem filii titionem comburens, *Ch.* 605-612.
 Amazones, Colchidem incolentes, *Pr.* 415 *seqq.*; στρυγίνοες, meridiem Caucas, olim Themiscyram circa Thermodontem flumen habitaturæ, 723-728. Amazones in bello contra Theseum Areopagum contra urbem muniverunt, et Marti ibi sacrificabant, *Eum.* 683-689. Ἀμαζόνες, κρηότοιοι (sive κρηόβοιοι), τοξοτεχνίς, *S.* 287 *seq.* Amazon arcum gerens, *Eum.* 628.
 Amestris, dux Persarum, cecidit in pugna Salaminia, *P.* 320.
 Amistres, dux Persarum, *P.* 21.
 Amphiarus, vates, *Th.* 379, Eclei filius, 609, Οἰκλειδής, 382. Homoloidi portæ Thebarum oppositus, *describitur* 568-596. Tydeo feritatem objicit, 571-573; et Polynici patriæ oppugnationem exprobrat, 576-586. Ab hoste laudibus effertur, 609-611. Mortem ut obiret antequam portas aggrediretur, oraculo provisum erat, 616-618. *Ab Æschylo etiam* Amphias dictus, *fr.* 390.
 Amphidromus, dæmon ab Æschylo fictus, de festo Ἀμφιδρομίων, *fr.* 201.
 Amphion, Διογενής: ejus sepulchrum Thebis prope Borrhæam portam, *Th.* 528; ejus domus perditæ, *fr.* 175.
 Amphias. *Vide* Amphiarus.
 Amphistreuus, dux Persarum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 320.
 Ancharus, dux in exercitu Xerxis, ἄγκυρος, *P.* 995.
 Andramon Lyrnesius, pater Andromachæ, *fr.* 52.
 Andrus, Teno vicina, a Dario subacta, *P.* 886.
 Anticlea, mater Ulixis ex Sisyphe, *fr.* 148.
 Antigona et Ismena, Œdipi filie, adveniunt fratres deploraturæ, *Th.* 861 *seqq.* Earum lessus, 961-1004. Audita procerum sententia, Antigona se sepulturam Polynctem statim profitetur, 1023-1041, nec a præcone se ab eo incepto deterreretur patitur, 1042-1053.
 Antiloehus, *fr.* 41.
 Antion. *Vide* Ixion.
 Apia terra, vocata ab Apide, qui Argivam terram a monstribus purgaverat, *S.* 260-270. Apia βούνη, terra Argiva, *S.* 117, 126. *Memoratur etiam* *Ag.* 256, *S.* 777.
 Apis, Apollinis filius, ἰατρομαντῆς, Argivam terram a monstribus liberaverat: unde Apia terra dicta et ipse pro deo cultus, *S.* 262-270.
 Apollo: vaticinandi vim ei tribuit Jupiter facitque suum προφήτην, *Eum.* 17-19. Unde scriptissime μάντις dictus, *Ag.* 1202, *Eum.* 169, 595, 615, *fr.* 162, 411, etc. μάντις ἀφειδής, *Ch.* 559, *fr.* 145, ὁ μάντις simpliciter *Ag.* 1275. Nilul vaticinatur nisi quod præcipit Jupiter, *Eum.* 616-620, 713. Ei Phœbe, Telluris filia, oraculum Delphicum dedit donum natalitium; unde Phœbus dictus, *Eum.* 7 *sq.* (Φοῖβ' Ἀπόλλων, *ib.* 744.) Ab insula Delo Delphos transit, *ib.* 9-16. Quid ceciderit in nuptiis Thetidis, *fr.* 145. Auctor cordis Achillis, *ibid.* Inimicus Argivis Trojam obsidentibus, *Ag.* 509-513. Amabat Casandram; quæ quum amantem fefellisset, postea frustra vaticinabatur, credente nemine, *Ag.* 1202-1213. Apollo, ἀγχιεύς, invocatur a Casandra, quam bis perdidit, 1073-1083, 1269. Orestem jussit ulcisci patrem, horrenda interminans non obsequenti, *Ch.* 269-297. Ejus oraculis ad facinus incitatus Orestes, *Ch.* 939 *seqq.*, 1030 *seqq.*, ubi πυθόμεντις. Se Orestem explaturum promittit, *ib.* 1059 *seq.* *Intelligendus* *ib.* 683 *seq.* Μυρσούθεντις, ἰατρομαντῆς, τερασκόπος, καθάρσιος, *Eum.* 61-63, confirmat Delphis Orestem, quem Furie persequuntur, et Athenas ire, Mercurio tutante, jubet Palladis sacrum simulacrum in arce amplexurum, 64-93. Furias increpat et detestatur, 179-197; cum iis disceptat, Orestem vindicans, 198-234. Instigator Oresti ad eandem, 465-467, et auctor, 593 *seqq.*, Athenas advenit, supplicis sui judicio ut testis et auctor facinoris adfuturus, 576-581. Orestis causam dicit, 614-673. Cum Furiis contendit terræ Atticæ gravia minantibus, 713 *seqq.* Religiose calculos numerare jubet judices, 748-751. Apollo, ἀγχιεύς, quondam exulans curio, *S.* 214. Parcas vino decepit, (ne abriperent Admetum,) *Eum.* 723-728. Ἀναξ, *Ch.* 559, etc. Alienus ab lamentantibus, *Ag.* 1075, 1078 *seq.* Ei Charontis cymba ἀνέλιος inaccessa, *Th.* 859. Apollo Lycius, *Ag.* 1257. Ἀναξ Λύκειος; invocatur a virginibus, ut fiat revera λύκειος (*Hesychius*: Λύκειος, γολέρος), *Th.* 145. *Simpliciter dictus* Λύκειος *S.* 686. Apollo Parnasius, *Ch.* 953. Ἐδδομυγίτας ἀναξ, quia in septima porta Thebarum rem suo nutu composuit, fortasse ejus quoque respectu habito, quod septima mensis dies ipsi sacra, *Th.* 800. Apollo Ἀγχιεύς, *fr.* 78. Apollo χισσέως, ὁ καθάριος (?), ὁ μάντις, *fr.* 411. — Pater Apidis, *S.* 263. — *Memoratur* *Th.* 159, 745, *Ag.* 55. *Adde* Phœbus, Sol, Loxias.
 Ἀρά. *Vide* Dira.
 Arabia, *Pr.* 420.
 Arabus Magus, dux Persarum, in Salaminia pugna cecidit, *P.* 318.
 Arachnæus mons, prope Argos, *Ag.* 309.
 Arcas, *Th.* 547, 553.
 Archemorus, Nemææ filius, in cujus memoriam Nemæi ludii instituti, *fr.* 190.
 Arcteus, Agyptius, cecidit in pugna Salaminia, *P.* 311 *sq.*
 Arcteus. *Vide* Melragathes.
 Areopagus, πάρος Ἄρειος, Amazonum propugnaculum contra Athenas: in quo colle quum sacrificarent Marti [Ἄρει], Martii collis nomen invenit, *Eum.* 685-690: ubi sanctum judicium de cordibus instituit Minerva, cives id perpetuo revereri jubens, *ib.* et *seqq.*
 Argestes, dux Persarum in pugna Salaminia, *P.* 308.
 Argi, *Pr.* 854, 869, *Th.* 548, 573, *Ag.* 21, 810, *Ch.* 676, 680, *Eum.* 654, *S.* 330. Inde genus Danai, quod supplex eo revertitur, *S.* 16-23. Ibi tumulus ἀγωνίων θεῶν, *S.* 189. In loco θεῶν ἀγωνίων dii et statuæ plurimæ, κοινωδωρία, 222, 463, 465. *Adde* Argivi in *fr.*
 Argivi recipiunt Danaidas, *S.* 605 *seqq.*, et satellites dant Danao, 985 *seqq.*, deinde habitationem immunem ipsi et filiabus, 1010 *sq.* Argivi, Thebas oppugnantes sub septem ducibus, *Th.* 59 etc., et armis cingentes, 120 *seqq.* Eorum στόλος χιλιονκῆτας adversus Trojam, *Ag.* 45. Quas molestias sint perpassi in longa obsidione Trojæ, 551-572. Naufragium magnum classis eorum Troja solventis, quo divisa est, 649-673. — *Memorantur* *Th.*

679, *Ag.* 197, 267, 1393, 1633, 1665, *Ch.* 1040, *S.* 739, 980, *fr.* 191. *Conf.* Achari. — *Adject.* Argivus, *Ag.* 503, 506, *Eum.* 290, 455, 757, *S.* 274, 278, 290, 292. Argivus fluvius Inachus, *fr.* 320. Argiva terra, *S.* 269, ἀλίμενος 768, ἀσώδης 32. Cur Apia dicta, *ib.* 260 *sqq.* Argiva urbs, *Ch.* 1046. Argo : Argūs sacrum lignum, *fr.* 114. A Minerva = materia loquens ei conjuncta, *ibid.* Argūs gubernator, *pag.* 205 a. Argolica, Ἀργολίς, *S.* 236. Argonautae : iis in mari jactatis armatae obviam eunt Lemniae et congressum paciscuntur, *fr.* 113. *Memorantur fr.* 115. Ebrii inducuntur ab Aeschilo, *fr.* 119. Argos. *Vide* Argi. Argus, γρηγνής, μυριωνόος βούτας, Iōs custos, *Pr.* 568, 677 *sqq.* Terrae filius, πανόπτης ολοβουνόλος, a Mercurio occisus, *S.* 303-305. Arimaspi describuntur *Pr.* 804 *sqq.* Ariomardus, Thebarum Egyptiarum satrapa, dux Persarum in exercitu Xerxis, *P.* 38, in pugna Salaminia cecidit, « Sardibus luctum afferens », 321, ἀγαθός, 967. Arius (Ἀριος) plactus, *Martius, de caeso, Ch.* 423. Arsaces, dux equitatus in exercitu Persarum, *P.* 996. Arsames, μέγας, Memphidis satrapa, dux Persarum in exercitu Xerxis, *P.* 35 *sq.*, in pugna Salaminia, 308. Artames, Bactrius, dux Persarum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 318. Artaphernes (Ἀρταφέρνης), nobili ortu, Merdin occidit, *P.* 726 *sq.*, non septimus rex, ut in versu insititio 778 dictum. Artaphernes (Ἀρταφέρνης), dux Persarum, *P.* 21. Artembares, ἱπποδάμης, dux Persarum, *P.* 29, equitum dux, 302, 971. Asia, *Pr.* 411, *P.* 57 *etc.*, *fr.* 66. Ἰῆ Ἀσιάς, *P.* 249, Ἀσίς 270, Ἀσιγίς χθών 61, Ἀσίς γῆ 584, 929, Ἀσίς αἶα, *S.* 547, Ἀσίς γῆ μυλοτρόφος *P.* 763, Ἀσιάς ἱππεύς *Pr.* 735. Πελύωνδρος, *P.* 73; ἰσχυρός Ἀσιατογενής de exercitu Xerxis, 12. Asia minor, πρῶν ἄλιος, *P.* 879. Asopus, fluvius, φλὸν πίσιμα Βοιωτῶν χθονί, *P.* 805 *sq.* Asopi campus, *Ag.* 297. Astacus, pater Melanippi, *Th.* 407. Astaspes, dux Persarum, *P.* 22. Astyages. *Vide* Medus. Atalanta intelligenda *Th.* 532. Athamantis (Ἀθαμαντίς, Athamantis filia) Helle, *P.* 70. Ἀτῆ. *Vide* Noxa. Athenae, urbs Palladis, *P.* 347, Κραναὶ πόλις, *fr.* 372, δειναὶ *P.* 474, ὠγύγιοι *P.* 974. Athenae intelligendae *Eum.* 916 *sqq.*, ubi earum laudes. Earum argentifodinae, *P.* 238. *Memorantur P.* 231, 285, 286, 716, 824. Athenae Diades in Euboea, *fr.* 128. Athenienses, Ἀθῆναι στρατός, *Eum.* 683. Iis suorum auxilium in omne tempus promittit Orestes, *ib.* 762 *sqq.* Atheniensium arma, *P.* 240; eorum libertas, 242. Athos : Ἀθῶν αἶπος Ζηνός, Jovī sacrum, *Ag.* 283. Atlas, Titan, Oceani frater, columnas hesperias portat, *Pr.* 347 *sqq.*, 425-435. Caelum sustinens : ejus filiae septem Pleiades, *fr.* 235. Atossa, Darii uxor, mater Xerxis, *P.* 150-158. Sollicita, 161 *sqq.*, somnium mali ominis narrat, 176-214. A Choro quardam exquirat, 230 *sqq.* Cladis nuntium audit, et queritur, 249 *sqq.* Abit deos adoratura, 521-531. Redit Dariom inferiis evocatura, 588 *sqq.* Ei mala Persarum narrat, 713 *sqq.* Darii suasu abit vestes regias Xerxi allatura, *P.* 845-851. Atreus, Agamemnonis pater, expulit fratrem Thyesten;

redeuntem excipit epulis ex filiorum carne paratis, iterumque expellit, *Ag.* 1583-1606. Dictus χαλεπός θοινά-τρρ, *Ag.* 1502. *Memoratur ib.* 60, 784, *Ch.* 745. Atridae. Atridarum domus antiqua placula in vaticiniis pandit Casandra, *Ag.* 1090 *sqq.*, 1186 *sqq.*, 1213 *sqq.* *Memorantur Ag.* 3, 44, 123, 202, 310, 400, 450, *Ch.* 321, 407. Attica, ἀτταὶ Παλλάδος : eo appulit Apollo ab insula Delo Delphos pergens, *Eum.* 10. Atticus, *adj.*, *Eum.* 681. Aulis : παλιρρόθους ἐν Αὐλίδος τόποις, *Ag.* 191. Aurora rapit corpus Memnonis, *fr.* 141. Pro filio pugnante precatur coram Jove, *fr.* 142. Axios, fluvius in Macedonia, *P.* 493.

B.

Babylon, πολύχρυσος, quas copias praesulerit Xerxi, *P.* 52 *sqq.* Bacchae, *Eum.* 25, *fr.* 205. *Adde* Bassarides. Bacchus, *fr.* 23. Πάτερ θεόινι, Μαινάδων ζευκτήρις, *fr.* 379. Βρόμιος, Delphis constitutus, ex quo cum Bacchis vicit Pentheum, *Eum.* 24-26. Orpheum tradidit Bacchis discerpendum, *fr.* 16. Bacchi nutrices et maritos earum coquendo Medea juventuti restituit, *fr.* 316. Bactrii, *P.* 306, prorsus deleti in expeditione Graeca, 732. *Adj.* Bactrius, 318. Bassarides discerpunt Orpheum, *fr.* 16. Batanochus, Persa, *P.* 982. Bellona Έννώ, *Th.* 45. Belus, ex stirpe Epaphi, δῖπαις, pater Danai et Egypti, *S.* 318-322. Berecynthus ager (Tantali), *fr.* 173. Bia. *Vide* Robur. Beroi et eorum regio, *P.* 482, 806. Bolbe (palus in Macedonia), *P.* 494. Boreas duabus maxillis flando conturbat mare, *fr.* 283. Βορέας πνοή, *fr.* 61. Borraha porta, Βόρραις πύλαι, Thebarum, *Th.* 527. Bosporus, ab Iōs transitu vocatus, *Pr.* 732 *sq.* Πόρος θεοῦ dictus, *P.* 746. *Memoratur ib.* 723, intelligendus *S.* 544 *sq.* Bromius, *Eum.* 24. *Vide* Bacchus. Bura, ἱερά, *fr.* 359. Byblos : a Byblinis montibus scaturit Nilus, *Pr.* 811 *sq.*

C.

Cabarus (?) Apollo, *fr.* 411. *Conjiciunt* Sabarus. Cadmei, i. e. Thebani, *Th.* 9, 39, 47, 531, 543, 679, 1015, 1022, 1075, *etc.* Κάδμων πολῖται, i. Urba Cadmea, *ib.* 1005. Cadmus, *Th.* 1, 74, *etc.* Ejus pugna cum Sparti, *fr.* 458, Κάδμων ἱπώνυμος πόλις, de Cadmea, arce Thebarum, *Th.* 135. Κάδμογενής στρατός (Thebanorum), 303. Cadmi urbs, 120. Cadmi πύργος, 823. Caicus fluvius, *fr.* 31. Caici fluminis primus sacerdos, *fr.* 270. Calchas, vates, κιδνός στρατόμαντις : ejus vaticinium ex augurio Agamemnoni oblato, *Ag.* 122-157. Ob Dianae iram Agamemnonis filiam immolendam esse edidit, 199 *sqq.*, 249. Cambyses intelligendus *P.* 773. Canopus, Κάνωδος, urbs Egypti extrema, in ipso Nili ostio, *Pr.* 846 *sq.* *Memoratur S.* 311. Capaneus, ad Electrae portam Thebarum aggrediendarum constitutus describitur *Th.* 423-435. *Memoratur fr.* 191. Casandra, captiva ab exercitu ut eximia praeda Agame-

- mnoni concessa, ab ipso reduce Clytæmnestræ commendatur, *Ag.* 950-955. Intro vocatur a Clytæmnestra, lenem servitutem sperare jubente, 1035 *sqq.*; sed muta in curru sedet usquedum abierit Clytæmnestra; tum gemitus et vaticinia divino afflatu exorditur, 1072-1173; eadem deinde clarius effert, 1178 *sqq.*, 1214 *sqq.* Apollinem, a quo amabatur, fefellerat: hinc nec populares, quibus omnia mala prædixerat, nec alii fidem ei habebant, 1202-1213. Rumpit vittas et alia insignia vatis, 1264 *sqq.* Orestis reditum et ultionem paternæ cordis suamque prædicit, 1280-1284, 1316 *sqq.* Abit mactanda, 1330. *De ea* 1440-1447.
- Caucasus, montium altissimus, cacuminibus ἀστρογέτοισι, *Pr.* 719, 721. *Conf.* 422, *fr.* 69, 75.
- Cedadatas, dux in exercitu Persarum, *P.* 998.
- Cenæus Jupiter in littore Euboræ, *fr.* 127.
- Cenchrea, *Pr.* 676, εὐκροτον Κερχελίας βίος.
- Ceres. Invocatur; ejus mysteria, *fr.* 410. Memoratur *fr.* 139. Δημήτριος βίος, *fr.* 108. Ejus filia Diana, secundum Ægyptios, *fr.* 424.
- Chalcis, *Ag.* 190.
- Chalybs, Χάλυβος, Σκυθῶν ἀποικος, ὠμόβερων σίδαρος, *Th.* 729 *sq.* Chalybes, σκληροτέκτονες, immiles advenis, *Pr.* 714 *sqq.*
- Charon, canis Actæonis, *fr.* 137.
- Charontis cymba intelligenda *Th.* 856-860.
- Chius, Dario subjecta, *P.* 884.
- Chryseis, Trojæ amata Agamemnoni, *Ag.* 1439.
- Chryseus (gentile), *P.* 314.
- Chthonius, Spartorum unus, pugnae superstes, *fr.* 458.
- Cilices, *P.* 327.
- Cilicia antra incolnit Typhon, *Pr.* 351. Cilicil (Κίλικες) montes, *S.* 551.
- Cimmerius isthmus, ἐπ' αὐταῖς στενοπόροις λίμναις πύλαις, *Pr.* 729 *sq.*
- Cissia, mater Memnonis, *fr.* 140.
- Cisala (in Persis): Κίσιον ἔρκος, *P.* 17; πόλις, 120. Cissia præfica, *Ch.* 423 *seq.*
- Cisthene, ubi Gorgonei campi, *Pr.* 793.
- Cithæron, *Ag.* 298. Ibi Pentheus discerptus, *fr.* 207.
- Clytæmnestra, Tyndarei filia, regina Argorum, uxor Agamemnonis, percepto Trojæ excidio omnibus diis sacrificat, *Ag.* 83-103. Ejus κέαρ ἀνδρόβουλον, 11. Trojam captam nunciat senibus Argivis (Choro), 264 *sqq.*, quem nuncium per ignes dispositos ipso excidii die acceperat, 278-320; deinde audit ex præcone exercitus, 489 *sqq.*: cui simulata in maritum benevolentia respondet, 600-612. Reducem Agamemnonem ficta et nimia affectus sui testificatione excipit et purpura viam sterni jubet, 855-913: quam calcare Agamemnon quum religioni duceret, agre illi tandem persuadet, 931 *sqq.*; et facienti multis plaudit, ambigue tandem sua consilia significans, 938-974. Casandram intro vocat, 1035 *sqq.*; non impetrato ablit, 1068. Fam exsecratur Casandra, 1227-1240, 1258 *sq.*; et eadem ejus per filium redeuntem prædicit, 1280-1284, 1318 *sq.* Occidit Agamemnonem, 1343 *sqq.*; quod pluribus refertur *Ch.* 980-1006, 1028 *sq.*, *Eum.* 459-464, 631-637. Et prodit glorians de facinore, quod ut justam vindicare studet, *Ag.* 1372-1576, senum choro interim lugente, indignante, eventuras cardes animis præsagiente. Paullum mitigat Ægisthi insolentiam, 1654 *sqq.* In Choephoris inferias mittit Agamemnoni, 45 *sq.*, 89 *sq.* Ægisthum maritum habet, 133 *sq.* In liberos impia, 190 *sq.* Sine fletu Agamemnonem extulerat, 429-433. In somnis draconem videbatur peperisse et mammis admovisse: quare inferias misit, 523-539. Tranquille excipit nuncium de morte Orestis, 707-718. Accessit Ægisthum, 734 *sqq.*
- Quo occiso, advocatur a servo, 882 *sqq.*, apprehenditur ab Oreste exeunte, 892 *sqq.*: qui precibus ejus non auditis eam in regiam abigit occidendam, 930. Clytæmnestræ spectrum in Delphico templo Furias dormientes excitat, *Eum.* 94-139. Κιλευνέων, 459.
- Cnidus, Dario subjecta, *P.* 891.
- Cocytus, *Ag.* 1160, *Th.* 690.
- Cælus, Οὐρανός, intelligendus *Ag.* 168-170. Cæli et Terræ filii Titanes, *Pr.* 205.
- Colchis, *Pr.* 415.
- Corax, canis Actæonis, *fr.* 137.
- Corycia (Κωρυκίς) rupes, καὶ ἄλγ, etc. *Eum.* 22 *sq.*
- Cotys, dea in Edonis, στυνή, *fr.* 1. *Conf.* ad *fr.* 11.
- Cranæa urbs (Athenæ), *fr.* 372.
- Craueus, *Eum.* 1010.
- Crene. Vide Κρηναίων.
- Creon, *Th.* 474.
- Cres (Cretensis), *fr.* 254.
- Creticus, *Ch.* 651.
- Cronia, antiquum nomen Hieræ in Sicilia a Saturno conditæ, *fr.* 264.
- Cupido, Πόθος, Veneris filius et comes, *S.* 1040.
- Curetes unde dicti, *fr.* 356.
- Cyaxares intelligendus videtur, *P.* 766.
- Cytherea littora, Κυθηραί ἀχταί, prope Salaminem, *P.* 570.
- Cygnus. Cycnum in scena exhibuit Æschylus, *p.* 237, α.
- Cynocephali (Canicipites), *fr.* 77.
- Cypris, προμάτωρ γένους (Thebanorum, ob Cadmi uxorem Harmoniam, Veneris ex Marte filiam), *Th.* 140 *sq.*
- Cyprus, *fr.* 358. In his verbis intelligenda, Ἀρροδίτῃς πολύπυρος αἶα, βαθύπλουτος, *S.* 555. Cypriæ urbes Dario subjectæ, *P.* 891. Cyprius, *S.* 282.
- Cyrus, tertius rex Persarum; ejus gesta, *P.* 768-772. Ejus filius successor, 773.
- Cythæreus, Κυθήρειος, *S.* 1034

D.

- Dadaces, chiliarchus Persarum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 304 *sq.*
- Dæra, i. e. Proserpina, *fr.* 247.
- Danaï, *Ag.* 66, 149, 1466, *fr.* 29.
- Danaides, evitatis nuptiis cum patruelibus Ægypti filiis, Argos appellant supplices, sortem suam lamentantur et deos invocant, præsertim Jovem, progenitorem suum ex Io, qui Epaphi stirpi reditum in patriam terram promiserat, *S.* 1-175. Timent ne se persequantur Ægypti filii, 30-41. A patre docentur quid sit faciendum, 176-233. Argivorum regi Argivas se esse dicunt, 274-276, alia omnia ex habitu ipsarum conjicienti, 277-290. Genus suum et infastas nuptias narrant regi, 291-331, et petunt ut se tueatur, 334-437. Permovent tandem se suspensuras minatæ, 455 *sqq.* Supplicia deponunt, 508 *sq.* Jovem invocant, suum progenitorem, 524-599. Quum concessum iis est a populo Argivo ut ea in terra tuto habitent, bene precantur populo, 625-709. Nunciato Ægypti filiorum adventu, timent, patre confirmare eas studente, 710-775. Metu et desperatione plenæ, precantur, 776-824. Præco filiorum Ægypti adveniens vi eas in naves abripere tentat, 830-910. In ipso periculi discrimine rex advenit, præconem infecta re dimittit, et ipsas in urbe, si velint, apud se ut habitent invitat, 911-965. Danaum patrem habitationes ipsis constituere optant, 966-974, consentiente rege, 975-979. Patris monitis, se obsecuturas pollicentur, 1014 *sqq.* Deos Argivorum celebrant, et vota faciunt de nuptiis justioribus ineundis, 1019-1074.

Danaus, Beli filius, Aegypti frater, S. 318-322, quartum genus ab Epapho, cum quinquaginta filiabus Argos veniet, et quae ibi sint futura, *Pr.* 853-869. Ex Aegypto Argos fugere constituit cum filiabus, post nuptias cum Aegypti filiis, S. 12-16. Argis, audito motu ex propinquo, ad filias accedit, monens quomodo supplices agere debeant, 176-203. Ab Argivorum rege jussus ut supplicia in aliis aris ponat, deductores ab eo petit, 490-499, et cum iis abit. Redit, nuncians Argivum populum decrevisse ut reciperentur supplices et totae habitarent Argis, 600-624. Aegypti filiorum adventum nunciat filiabus, easque confirmare studet, 710-775, ubi abit auxilia petiturus. Filiae liberatae ipsum optant habitationes sibi constituere, 967-979. Redit, ab Argivis optime exceptus et satellitibus per ipsos munitus, ne terra ipsorum piaculo afficeretur, 980-990. Vitae honeste agenda monita dat filiabus, narrans simul a civibus esse habitationem immunem ipsis oblatam, 991-1013.

Darius, rex Persarum, pater Xerxis, *P.* 6, 145, 198, etc., cujus superest uxor Atossa, 156, 160 sqq., 221, etc. Ejus divitiae, 163 sq. Σουσιγενής θεός, 644. Ejus laudes, 554-557, 641-680. Ejus felicitas in vita, 709-711. Atossa eum inferiis et carminibus evocat, 619 sqq. Darii umbra e sepulcro prodit, 681 sqq., mala quae facta sint ab uxore exquirat, 703-738; Xerxis juvenilem imprudentiam vituperat, 740 sqq., res antiquas simul imperii memorans et quomodo regnum sit adeptus, 762 sqq. Populo suo consulit ne Graeciam bello unquam aggrediantur, 789 sqq. Reliquiarum exercitus, qui Graeciam intrans templa spoliata incenderit, perniciem ad Plataeas narrat, 800-820; a superbia dehortatus, Xerxem sordidatum ut regie vestiant et consolentur suadet, 821-842. Laudes ejus, victoriae, et regni amplitudo, 852-904. Δαρειαν, 664, 671.

Dauliensis, Δαυλιεύς, *Ch.* 674.

Delius: Δηλίας λίμνη καὶ χοῦράς, *Eum.* 9.

Delphi: eorum agrum cultum reddunt et recipiendo Apollini aptum Vulcani filii, *Eum.* 13 sq. Delphi intelligendi μέγας μυχὸς χθονός **, *Ch.* 954, et in his, μεσόμαλον ἱδρυμα Λοξίου πέδον, πυρός τε φέγγος ἀφθιτον κεκλημένον, *Ch.* 1036 sq. Umbilicus, ὀμφαλός, *Eum.* 40.

Delphicum oraculum: recensentur deae quae ante Apollinem hoc oraculum tenuerint; narratur adventus Apollinis, et memorantur reliqui dii qui ibi adorantur, *Eum.* 1-29. Delphicum oraculum intelligendum *Ch.* 807, μέγα στόμιον.

Delphus, rex agri Delphici, *Eum.* 16.

Deus dictus Persarum rex, *P.* 157.

Diades. Vide Athenae.

Duexis, dux equitatus in exercitu Persarum, *P.* 996.

Diana, Ἀρτογένεια κόρη, cum arcu, *Th.* 147-150, 154. Diana ἑκίτη, partuum praeses, S. 676; προσπαιτήρια, *Th.* 449 sq.; ἄγνῃ, S. 1031. Diana, ἄγνῃ, καλῇ, Agamemnonis domo inimica cognoscitur ex aquila gravidam leporem devorante: nam tenellos ferarum pullos fovet, *Ag.* 135-145. Ob ejus iram Agamemnonis filia immolatur, 201, 215 sq. Dianae aedes, et sacerdotes μελισσονόμοι, *fr.* 361. Luna dicitur Ἀρτώα κόρη, *fr.* 209. Secundum Aegyptios Diana Cereris filia est, non Latonae, *fr.* 424.

Dii ἀγώνιοι, S. 189, 242, 332, 355, *Ag.* 513; ἀστυάνακτες, πολιοῦχοι, S. 1019, 1020, *Th.* 312, 822; πολιασσοῦχοι, S. 493, *Th.* 69, 109, 185, *Ag.* 338; ἀστυνόμοι, ἑπατοί, χθόνιοι, οὐράνιοι, ἀγοραῖοι, *Ag.* 88-90; πολιασσοῦχοι (hic Urbicolae), κεδιονόμοι, ἀγορᾶς ἐπίσκοποι, *Th.* 271, 272. *Ibid.* 253 πολῖται dicti. Eorum συντάξις, *ib.* 251. Γενέται, S. 78; θαρόβιοι, *Th.* 524; Διογενεῖς, *Th.* 301, S. 631; ἐγχώριοι, S. 482, 520, 705, *Ag.* 810, 1645; εὐεῖροι, *Th.* 96; παναλκείς, τέλειοι, τέλειαι, πυργοῦλακες, *Th.*

ÆSCHYLUS.

166-168. Θεοὶ ἀοιδόι, S. 695. Olympii, *Ch.* 784; σύμ-
φωνοι, *ib.* 802. Ἰπτατοί, χθόνιοι, θαρύτιμοι, S. 25, 26.
Dii juniores, νεώτεροι, quibus se Furiae opponunt, *Eum.*
162; *ibid.* 778, 808, 802. Deorum simulacra amplecti,
Th. 185, 211 sq. Dii urbem expugnatam relinquunt,
Th. 218, 304 seqq. Dii inferi, S. 154-158, *P.* 628, 640.
Eorum rex, *P.* 629.

Δίκην. Vide Justitia.

Dira (Ἀρά), *Th.* 70. Dirae, Ἀραί dictae Furiae apud inferos, *Eum.* 417.

Dirce, fons; ei votum fit, *Th.* 273. Ejus aqua εὐτραφέστατον πωμάτων ubicunque omnium, *Th.* 307-311. Dirce νάρξ, *fr.* 415.

Dolamas, dux Persarum, *P.* 959.

Dodona, *Pr.* 658, αἰπύνωτος, ubi oraculum et sedes The-
sproti Jovis, et quercus fatidicae, *Pr.* 830 sqq. Dodonæi
montes, sub Pelasgo, S. 258.

Doricus, pro Græcus, *P.* 183.

Doris, Ἀωρὶς αἰξ, *Helladis regio*, *P.* 486. Ἀωρὶς, Dorica,
pro Græca, *P.* 817.

E.

Ecbatana, *P.* 16, 535.

Echion, unus Spartorum, pugnae superstes, *fr.* 458.

Edoni, *fr.* 1 (et 5). Edonica regio, Ἠδωνίς αἰα, *P.* 495.

Eido dixit Æschylus pro Ekleothea, *fr.* 312.

Electra, Agamemnonis filia, cum virginibus accedit ad
tumulum patris, inferias oblatura, *Ch.* 16 sqq., missu
matris. Consulit virgines qua ratione offerri oporteat
inferias ab interfetrice missas, 84-123. Offert, ultio-
nem suis precibus expetens, 124-151. Cinnamon Ores-
tis invenit et agnoscit, 168-204, et vestigia, 205-211.
Prodit Orestes, qui cognoscendum se Electrae praebet
per vestem ab ipsa pictam, 212-234. Lætat Electra et
vindictam sperat, 235-245. Nænam dicit patri, 332-
339, 363-371. Luctus ejus in funere patris, 423-428.
Precatur patris umbram ut vindictam adjuvet, 479
sqq. Fractam domus spem se plorare fingit, audita
morte Orestis, 691-699.

Electrae porta, Ἠλεκτρὰ πύλαι, Thebarum, *Th.* 423
Ἐνωῶ. Vide Bellona.

Epaphus, Jovis et Iōs filius cur ita dictus, *Pr.* 849-852;
Aegypto imperabit, *ibid.* Ad originationem nominis
respicitur S. 18 sq., 46-48, 312, 535; βυβλίων ἐπώνυ-
μος, 314; Διὸς πόρτις, 42, 313. Intelligendus *ib.* 170-
172, et memoratur 589.

Erasinus, fluvius, S. 1020.

Erechtheus: prope ejus aedem Eumenidum sedes erit,
Eum. 855 sq.

Erinyes. Vide Furiae.

Ἐρις Jovis, de fulmine, *Th.* 429. Dea Ἐρις παραίνει μῦθον
ὕστατη θεῶν, *Th.* 1051.

Eteocles cives Thebanos adhortatur ut urbem omni modo
custodiant; fore ut noctu oppugnetur, *Th.* 1-38. Au-
dito Septem duces jam appropinquare, vota facit, 69-
77. In virgines, deorum simulacra amplexas et preces
enixe fundentes, acerbè invehitur, ut ignaviae civibus
auctores, et ne lamententur studioso admonet, 182-264.
Præscripto virginibus quali modo precari oporteat,
discedit septem viros probatissimos septem Argivorum
ducibus oppositorum, 265-286. Ab nuncio audit descri-
ptionem Septem ducum, quorum cuique opponit suo-
rum aliquem, parem melioremve esse demonstrans,
375-625. Oedipi diras jam exitum habituras sentit, et
Polynici, cujus insigne in clypeo Justitiam cavillatur,
obviam iturus ipse arma postulat, 653-676: a quo pro-
posito averti non potest blandis Thebanarum virginum
admonitionibus, 677-719. Cecidit in pugna singulari

cum Polynice, 805, 811, 815 *sqq.* Lessus Chori de fratribus mortuis, 822-860, 870-960; et sororum, 981-1004. Eteocles malorum auctor, 998 *seqq.* (*coll.* 1059). Proceres Thebanorum eum ut patriæ servatorem honeste sepeliri jubent, 1005-1011. Thebanæ virgines ejus funus comitaturæ sunt, 1073 *sqq.*
 Eteocles, ad Neitam portam Thebas aggressurus, *describitur* Th. 458-469.
 Zobra : Εὐβοίης καμπὴ ad littus Jovis Cenari, *fr.* 127.
 Euboicus gladius ἀνδροειχτός, *fr.* 399.
 Enmenides. *Vide* Furiae.
 Euripus, *Ag.* 292.
 Europa, *Pr.* 734, *P.* 799, *fr.* 66.
 Eurymachus (proculus Penelopæ) qua lascivia (in Ulixem) usus fuerit, *fr.* 253.

F.

Fluvius Ὠρεϊστής ὃν ψευδώνυμος, trajectu difficilis, de Caucasii verticibus profluens [*Araxen intelligit scholiastes*], *Pr.* 717 *sqq.*
 Fortuna, Τύχη σωτήρ, *Ag.* 664.
 Furia, Th. 574, *Ag.* 1119, 1433, Ch. 402 *sq.* 577, *etc.* καμψίπους, Th. 791; ὑπερόποιος, *Ag.* 59; μελαινα, μεγασθενής, Th. 977, 989; μελανχιγίς, 699 *sq.*; κλυτή βυσσόφρων, Ch. 651. Ἐρινός μεγασθενής πατρός [Οἰδίπῳ], Th. 70. Furia dirarum Οἰδίπῳ ὠλεσίκοιτος, *etc.* Th. 720-726, 886. Δυσκέλαδος ὕμνος Ἐρινός, *ib.* 867; θρήνος Ἐρινός, *Ag.* 991. Νυμφόκλυτος Ἐρινός, de Helena. *Ag.* 749. Furia, *Ag.* 1580, Ch. 283; μνήμονες, *Pr.* 516; μέγαντοι καὶ φθερίγενεες κῆρες Ἐρινός, Th. 1054 *sq.*; φαιόχλωες, *etc.*, Ch. 1048-1058; κελαιναί, puniunt fortunatos præter justitiam, *Ag.* 462-465; μετὰ τὸς ἔγκοτοι κύνας, Ch. 924, 1054, 1057 *sq.*; πατρός, 925. Παῖδαν Ἐρινών, de malo nuntio, *Ag.* 645.— *In Enmenidibus* Furiarum cœtus, Orestem persecutus, dormiens in Delphico sacrario, *describitur* a Pythia, 46-59; ab Apolline, 67-73. Sacrificia quæ ipsis offerri solent, 106-109. Expergefactæ a spectro Clytæmnestræ, indignantur Mercurii ope evasisse Orestem, 140-177. Ab Apolline increpantur, 179-197, ubi vide multa de iis. Disceplant cum Apolline ipsis humaniore, et abeunt Orestem ultra persecuturæ, 198-231. Eum terra marique insectæ deprehendunt in sede Minervæ, minantes, 244-275. Ei iterum minantur, et hymnum suum constringentem [δέσμιον] canunt, 299-396. Noctis filia, 321 *sq.*, 416; Ἀπαι dictæ apud inferos, 417. Eas in suo templo esse Minerva adveniens miratur, 406-414. Minervæ, sapienti deæ, sponte judicium committunt, 415-435, muneribus suis expositis, 416-423. (Μαινάδες βροτοόσκοποι dictæ 500.) Sanctissima quæque et salutem hominum in hoc certamine cerni canunt, 490-565. Nolunt Apollinem litæ adesse, 574 *sq.* Accusant Orestem matricidii, Clytæmnestram non persecutæ quæ cognatum sanguinem non profuderit, 585-608. Cum Apolline de jure disceptant, 622-675, παντομοσὴ κνώδαλα, στύγη θεῶν ab Apolline dictæ 644. Jurisjurandi memores esse jubent iudices, 679 *sq.* Se graves Atticæ inhæsuras minantur, nisi jus ipsis fiat, contra eas contendente Apolline, 711-733. Victæ indignantur et terribilia minantur Atticæ, 778-792, 808-822. Victas non esse ostendit Minerva, sedesque ipsis honorificas et cultum in sua urbe promittit, 794-807, 824-836. Adhuc indignantibus, 837-846, 870-880, suadere pergit Minerva, pluribus futurum ipsarum cultum describens, 848-869, 881-915. Consentiant, 894 *sqq.*, bene precantur Urbī, 915-926, et quæ præstituræ ei sint significant, 938-948, 956-967, 976-987. Urbis commoda ex earum cultu et earum potestas, 927-937, 949-955. Salvere jubent cives et gratulantur

iis de Jovis et Minervæ tutela, 996-1002, 1013-1020. Minerva iis novas sedes monstrari jubet, 1090 *sqq.* Pompæ et lampadophoriæ in earum honorem, 1021 *sqq.*

G.

Gabii, ab aliis Abii dicti, *describuntur* *fr.* 72.
 Geryon, τριώματος, *Ag.* 870. Ejus boves abigit Hercules, *post* *fr.* 76.
 Gilissa, nutrix Orestis, Ch. 732. *Conf.* in Orestes.
 Glaucus, vates Anthedonius, *fr.* 121, 126; ἀνδροποιεὺς θερίον ὄναι συζῶν, *fr.* 123. Ejus forma, *fr.* 126. Gustat herbam ἀειζῶον, 124, 125.
 Gorgonei campi Cistheneæ, *Pr.* 793.
 Gorgones, Phorcidiū sorores, *describuntur* *Pr.* 798—800. *Memorantur* Ch. 1048, *Eum.* 48; inde Γόργειοι τύποι, *ib.* 49.
 Gorgopis palus (circa Isthmum Corinthiacum), *Ag.* 302.
 Graecæ, Gorgonum custodes, *fr.* 266.
 Graeci, Ἕλληνες, *Eum.* 31, 756, 928, S. 914. Numerus navium eorum in pugna Salaminia, *P.* 338-340. Hujus pugnae narratio, 355 *sqq.* Graeci quomodo ipsa terræ suæ natura a Persistuti, *P.* 792-794. Graecos ebrios introduxit Æschylus, *fr.* 252.— *Adj.* Græca terra, *Ag.* 429. Græcæ urbes in Ionia, sub Dario, *P.* 897 *sq.* Græca deos precandi ratio, Th. 269.
 Græcia, Ἑλλάς, Th. 72, S. 237, 43. Exercitus a Xerxe in Græciam ductus, *P.* 1 *sqq.* Ἀνέλλην, S. 234.
 Grypes, δέξστομοι Ζηνὸς ἀκραγίς κύνας, *Pr.* 803 *sq.*

H.

Halys, fluvius, *P.* 864.
 Harmonia, cui data sors Veneris blandiloqua, S. 1041 *sq.*
 Harpyiæ *intelligendæ* *Eum.* 50 *sq.*
 Harpyia, canis Actæonis, *fr.* 137.
 Hecate, δέσποινα, πρόδρομος μελῶδων, nocturna, *fr.* 407.
 Hector : ejus uxor Andramonis Lymesii filia, *fr.* 52. Ejus obitu Troja cecidit, 60. Ejus occisi corpus auri pondere æquo rependitur, *fr.* 54, 55.
 Helena. Helenæ nuptiæ cum Paride, Græcis Trojanisque perniciosæ, a Choro canuntur *Ag.* 681-781, ἱερὸν γαμος, ἀμφινεικίς, ἑλένας, ἑλάνδρας, ἑλέπολις. Multos sub Troja perdidit, 1455-1457, 1464-1468. *Intelligenda* *ib.* 404-415, 449.
 Helle : Ἀθαμαντίδος Ἑλλάς πορθαῖς, Hellespontus, *P.* 69, 70, 722, 729.
 Hellespontus, ἱερὸς, a Xerxe vinctus, *P.* 745 *sqq.*, 722. *Intelligendus* *ib.* 130 *seq.* Urbes circa eum, ἀμφὶ Ἑλλάς πόρον πλατύν, Dario subjectæ, *ib.* 875.
 Hercules, decimum tertium genus ab Io, *Pr.* 774, nonum ab Hypermnestra, Prometheus liberabit, 871-873. Ejus iter a Caucasio ad Hesperides et pugnam cum Liguribus exponit Prometheus, *fr.* 76. Herculis servitus, *Ag.* 1040 *sq.* Ejus leonina invulnerabilem reddiderat Ajacem, *fr.* 155. *De eadem* *fr.* 297.
 Hermaeum promontorium Lemni, *Ag.* 283.
 Heroes, *Ag.* 516. Iis altera libatio offerebatur, *fr.* 196.
 Hesiona, Oceani filia, Prometheo nupta, *Pr.* 560.
 Hesperides, *fr.* 76.
 Hiera, urbs Siciliae, a Saturno condita, olim Cronia dicta, *fr.* 264.
 Himeræ, Ὠλίμπιος, *fr.* 121.
 Hippomedon ingens, ad portam Oncae Minervæ Thebas oppugnaturus, *describitur* Th. 486-500.
 Homolois porta, Ὁμολοίης πύλη, Thebarum, Th. 570.
 Hyperbius, Oenopis filius, in porta Oncae Minervæ Hippomedonti oppositus, *describitur* Th. 504-520.

Hyperborea felicitas, *Ch.* 373.

Hyperborei : apud eos Ister oritur, *fr.* 73.

Hyperenor, unus Spartorum, pugnae superstes, *fr.* 458.

Hypermnestra intelligitur *Pr.* 865-869. Ex ea erunt reges Argivi, *ibid.*

Hypso dicta ab *Aeschylō* Hypsipyle, *fr.* 312.

Hystarchmas, dux Persarum, *P.* 972.

I.

Iason cum Argonautis, *fr.* 119.

Icaria, Ἰκάρου ἴδος, a Dario subjecta, *P.* 890.

Icarus, *P.* 890.

Ida, mons, *Ag.* 281, 283. Idæos, *Ag.* 311, 564, *fr.* 169.

Idæa terra, in qua Sipylus, *fr.* 172.

Ilias terra, *Ag.* 454.

Ilium captum, *Ag.* 29 sq., 406, 410, 589, *Ch.* 345, *Eum.* 457. Vide Troja.

Imæus, τοξοδάμας, dux Persarum, *P.* 31.

Inachus, pater Iōs, *Pr.* 590, 663, 705; Oceani filius, 636. Fluvius Argivus dictus ab *Aeschylō*, *fr.* 320. Ejus nymphæ, *ibid.* Memoratur fluvius *Ch.* 7, *S.* 497.

Indi nomades cum camelis, *Aethiopiis* vicini, *S.* 284—286.

Inferiæ, quibus rebus constant, *P.* 610-618.

Insulae maris *Ægæi* a Dario subjectæ, *P.* 879-895.

Io, asilo agitata in Scythiam ad rupem Promethei venit, *Pr.* 561 sqq. Βούκερως παρθένος, 588; οίστροδόντης, 589. Inachi filia, Jovi amata, quam persequitur Juno, 590 sqq. Res suas narrat ipsa, usque ad illum in Scythiam adventum, 642-681. Errorum reliqua vaticinatur Promethens, 703-734, 790-815. Ab Iōs transitu Bosphorus nomen accepit, 732 sq.; ab eadem mare Ionium, 839 sqq. Dodonæ conjux Jovis dicta, ab Adriatico mari ad Ionium venerat, 829-841. Canopi sanata Epaphum ex Jove pariet, 846 sqq., ubi progenies insecuta usque ad Herculem subjungitur. His auditis asilus eam abigit, 877-886. De eadem *S.* 162 sq., 175, 531-536. Edicta [χρῆζουχος] Junonis; ejus res narrantur et posteris recensentur *ib.* 271-323, loco lacunoso. Ejus fuga, errores, partus, 538-539. Ab Jove sanata, 1065-1068. Ἰφας Θυιάς, 564; πολύπλαγκτος, οίστροδόντης, 571 sq. Intelligenda *ib.* 42-52, ubi dicitur vacca, mater Epaphi, 17 sq., οίστροδόντος βοῦς, *et* 275.

Iocasta intelligenda *Th.* 927 sqq.

Iones, Ἴάονες, a Persis vocati *Græci*, *P.* 178, 563, 1010. Ἰᾶνες 949, 950, 1025.

Ionia : τὰς εὐκτεάνους κατὰ κλῆρον Ἰάονιον πολυάνδρους Ἑλλάνων (πόλεις), *P.* 897 sq. Ionia tota a Cyro subjecta, 771.

Ionius. Ionii modi, Ἰάονιοι νόμοι, *S.* 69. Ionium mare, Ἰόνιος πόντιος μυχός, ab Iōs itinere dictus, *Pr.* 839 sqq.

Iphigenia, ab Agamemnone immolata, *Ag.* 1525-1529, 1555 sqq. *et* alibi. Vide Agamemno. Intelligenda *Ch.* 242.

Iphys, Argus gubernator, non Tiphys dictus, *pag.* 205, a.

Ismena. Vide Antigona.

Ismenus, fluvius; ei votum fit, *Th.* 273. Ἰόμος Ἰσμηνός, 378.

Ister fluvius descendit ex Hyperboreis et Rhipeis montibus, *fr.* 73. Istri filia, *fr.* 180.

Itys. Ityn plorat lusciniæ, *Ag.* 1142-1145.

Ixion, Antionis filius, *pag.* 248 a. Supplex ob primam caedem Jovi, a quo expiatur, *Eum.* 718. *Conf.* 441.

J.

Juno, *S.* 291, 296, 1036; πότνια, *Th.* 152, Ζηνός εὐναία δάμαρ, *fr.* 363; τέλεια (matrimoniorum præsēs), *ibid.*, *Eum.* 214. Ei cum Jove primæ libationes oblatæ, *fr.* 196. Argiva dea simpliciter vocatur *S.* 298. Inimica Iōs, quam persequitur, *Pr.* 592, 601 sq., 704, 900, intelligenda *S.* 164, 175, ubi de ejus zelotypia in Io, quæ Junonis Θυιάς vocatur *S.* 564. Juno, ut sacerdos ἀγείρουσα ἑλισσὺς Inachi nymphis, *fr.* 320.

Jupiter, Κρόνος παῖς, *Pr.* 577; θεῶν Ὀλυμπίων πατήρ, *Ch.* 783 sq., *Eum.* 618; πατήρ παντελής, *Th.* 117; αἰώνος κρείων, *S.* 574; τέλειος, ἑριστος, *Eum.* 28; Τέλεια, τὰς ἑμὰς εὐχὰς τέλει, *Ag.* 973; παναίτιος, παντογένης, *ib.* 1486; παγκρατής, *Th.* 256, *Eum.* 918; γαῖόχορος, παγκρατής, *S.* 816; παντόπας, *S.* 139, *Eum.* 1045; βασιλεύς, *P.* 532, *Ag.* 355; αὐτόχειρ ἀναξ *etc.* *S.* 592-597. Ab Jove regnum, *Ag.* 43; ὁφείδεν σκοπὸς *etc.* *ib.* 381 sq.; Olympius, *Eum.* 664. Jupiter æther, terra, cælum, universam, *fr.* 345. Ὀλβιος *etc.* *S.* 524-526. Frugum dator, *S.* 689 sq., *Ag.* 1015; fruges maturans, *ib.* 970. Διὸς νότος de rore, *ib.* 1391. Σωτήρ, οἰκοφύλαξ ὁσίων, *S.* 27 sq.; νεμέτωρ, *Th.* 485; δικηγέρος, *Ag.* 525 sq., 582; ἑτεροεργής, νέμων εὐκότως ἀδικα μὲν κακοῖς, δόξα δ' ἐννόμοις, *S.* 403 sq.; mittit noxam, *Ch.* 382 sq.; εὐθύνος βάρυς, vindex superbiæ, *P.* 827 sq. Ejus filia Justitia, *Ch.* 949, *Th.* 662. Jovis voluntas (ἱμερος), potentia et justitia, *S.* 85—110. Ejus magna voluntas inevitabilis, *S.* 1049; ejus mens ὁψις ἀέυσσος, *ib.* 1059. Dedit Minervæ sapientiam, *Eum.* 850. Vaticinandi vim tribuit Apollini, suo inde προφήτῃ, *Eum.* 17-19, *fr.* 225; oraculorum vaticinia implet, *P.* 740. Ζεὺς ἀλεττήριος, *Th.* 8; ἱέσιος, *S.* 346, 616, 624, 385 (ἱεῖον), 478 (ἱετήρ), 646-654; αἰδοῖος (supplicum præsēs), *ib.* 192. Hicetii Jovis contemti gravis vindicta, *S.* 413-416. Valde reveretur Mercurii munus quo is supplices deducit, *Eum.* 92 sq. Ζεὺς ἔνιος, *S.* 623, 672, *Ag.* 61 sq., 747; ἀρίτωρ, *S.* 1; ἀγοραίος, *Eum.* 973; κτήσιος, *S.* 445; κλέριος *S.* 360. Jupiter πατὴρ ἐοικὼς eorum qui sunt filii et nepotes deorum; ejus ara in vertice Idæ, *fr.* 169. Ei sacer Athos, *Ag.* 285. Jupiter Thesprotus, Dodonæ, *Pr.* 831. Adde supra Cænæus. Ἰκπτος; χώρας [Ἀργείας] *Ag.* 509. Athenas incolit, *Eum.* 918. Jovi et Junoni primæ libationes offeruntur, *fr.* 196; ἀμυθαλής, *Ch.* 394. Jovi σωτήρι tertio libatio offertur, *fr.* 196. Invocatio Jovis, *Ag.* 160-178. — Jupiter patrem vinxit, *Eum.* 641; Typhonem fulminis jactu dejecit, *Th.* 510-520. Mortalium genus perdere et novum procreare volebat, impeditus a Prometheo, *Pr.* 231 sqq.; qui vaticinatur Jovem in periculum regni venturum nisi ab ipso servetur, *ib.* 169 sqq., 756-770, 907 sqq., Parcæ et necessitati subjectus, 517 sqq. Jupiter, novus dominus, quomodo se gesserit, *ib.* 149 sqq., 228 sqq. Prometheus rupi jussit affligi, 12 *etc.* Amat Io, quod narrat ipsa *ib.* 645 sqq. Tauri forma indutus cum ea coit, *S.* 301, et Epaphum generat, *Pr.* 848 sqq. Hinc Danaïdibus γεννήτωρ, *S.* 206, ἐμαίμων 402. Expiat caedem Ixionis, *Eum.* 718, *fr.* 278. Herculi lapides cælo demittit in Ligurum regione ἀλίδω, *fr.* 76. Jovis et Thaliæ filii Palici, *fr.* 259. Jovis satellites aquila, *fr.* 69, Ζηνός ὄρνις, *S.* 212. Per aquillas auguria mittit, *Ch.* 258 sq. Jovis canes Crypes, *Pr.* 803 Memoratur præterea *S.* 1052 (μέγας), *Th.* 89, *P.* 762, *Ag.* 56, 1563, *Ch.* 245, 644, *Eum.* 214, 229, 365, *fr.* 203 *etc.* Intelligendus *Eum.* 759 sq. — Alius Jupiter apud inferos judicat, *S.* 230 sq.; Ζῆνα τῶν κατηκτόων, τὸν πολυξενώτατον, *ib.* 157 sq. — Forma Ζηνός Ζηνί Ζῆνα *S.* 295, 385, 478, 585, 616, *Eum.* 621, 820, *fr.* 363, *etc.*

Josjurandum : ritus ejus quod jurant Septem duces per Martem, Bellonam, Terrorem, *Th.* 43 *sqq.*
 Justitia, Δίκη, Διὸς παῖς, *Th.* 662, *Ch.* 949. Memoratur *Th.* 646, 667, 671, *S.* 342, 709 (μνηστήριος), *Ch.* 244, 461, 641, 646, et *præcip.* 946 *sqq.* Δίκης βωμὸς μέγας, *Ag.* 384, *Eum.* 539.

K.

Katabasus (Æthiopia), *Pr.* 811.
 Κεχρηία. Vide Cenchrea.
 Κράτος. Vide Robur.
 Κρηναῖον γένος, *sec. scholiastam dictum a Bæotia loco Crene*, *P.* 483.

L.

Laius, oraculo quod de liberis procreandis acceperat, neglecto, mala gentis produxit, *Th.* 745 *sqq.* Adde 691, 802, 842.
 Læsthenes, prudens et fortis, Amphiarao in Homoloide porta Thebarum opponitur, *Th.* 620-624.
 Letona, *Eum.* 324. Diana vocatur Letoa filia, *fr.* 209.
 Latonigena, Λατογένεια, Diana, *Th.* 148.
 Leda, mater Clytemnestræ, *Ag.* 914.
 Lemniæ armatæ obviam eunt Argonautis; qua conditione cum his sint pactæ, *fr.* 113. Ab earum facinore dictum Lemnium facinus atrocissimum, celebratissimum [*viri ab uxoribus occisi*], *Ch.* 631, 634.
 Lemnii, chorus fabulæ Philoctetæ, *fr.* 96.
 Lemnus, *Ag.* 284. Dario subjecta, *P.* 890.
 Lerna, *Pr.* 652, 667.
 Lesbium φάρμακον sive potius κύμα, cymatium Lesbium, *fr.* 224.
 Lesbos, Dario subjecta, *P.* 884.
 Libethra : ibi Orpheus sepultus, *fr.* 16.
 Libya; maxima terra, *S.* 316.
 Libysticus, *S.* 279, *Eum.* 292. Libystica fabula, *fr.* 42.
 Lichas : ejus ἄδελφον tumulus in littore Eubææ, *fr.* 127.
 Ligures et Herculis cum his pugna describuntur, *fr.* 76. Eorum regio mollis et sine lapidibus, *ibid.*
 Lilius, dux Persarum in pugna Salaminia, *P.* 308, ἐνέτωρ, 969.
 Loxias : ejus oracula vera, *Th.* 618 *sq.* Memoratur *Pr.* 669, *Ag.* 1074, 1208, 1211, *Ch.* 269, 558, 900, 953, 1030, 1036, *Eum.* 19, 36, 61, *fr.* 225.
 Luna, *Th.* 389 *sq.*
 Lycitas, canis Actæonis, *fr.* 137.
 Lycii (pro Trojanis militantes), *Ch.* 346.
 Lycius Λύκαιος (Apollo), *S.* 686, *Ag.* 1287, etc. Vide Apollo.
 Lydi, ἑσπερίωνες, *P.* 41; a Cyro subjecti, *ib.* 770.
 Lydia, *S.* 550.
 Lynceus (gentile), *P.* 324.
 Lynceus, *fr.* 52.
 Λύσσα, Furor, dea ab Æschylo ficta, Bacchas concilians in eadem Penthei, *fr.* 205.
 Lylimnas, dux in exercitu Persarum, *P.* 998.

M.

Macedones, *P.* 492.
 Macistus, mons (Eubææ), *Ag.* 289.
 Manades, *fr.* 379.
 Mæoticæ fauces (πέλωρ), *Pr.* 731. Mæotis palus, *ib.* 419.
 Magnesia : Magnetica terra, *P.* 492.
 Magus, unus ex gente Magorum prope Mediam *sec. Steph. Byz.*, *P.* 518.
 Maia, Mercurii mater, *fr.* 408, *Ch.* 813.

Maraphis, sextus rex Persarum, in versu iustitio *P.* 778, genuinis Æschyli refragantibus.
 Marathon, *P.* 475. Marathonium carmen, *fr.* 414.
 Mardi, in exercitu Xerxis, *P.* 994.
 Mardon et Tharybis, duces accolarum Tmolii in exercitu Xerxis, *P.* 49-51.
 Mare Rubrum, φοινικώπειον ἰσθμὸς βεῦμα λεγὸν θαλάσσης, *fr.* 67.
 Mariandyni, *Paphlagonibus conterminus populus*, Μαριανδυνὸς ὀρηνητῆρ, *P.* 937.
 Mars, cominus et eminus pugnans, *Ch.* 160-162; mortalium corde pascitur, *Th.* 244. Ἀφροδίτα ἐνέτωρ, βροτολοιγός, *S.* 665; ἄχοςος, ἀκίθαρις, ἑκφυρογόνος, 687; πυρίφατος, ἄχοςος, μάχλος, 634 *sq.*; ἑταρλκή, *P.* 951; τεξόδαμνος, *P.* 85; χρυσοπήληξ, *Th.* 106; λαοδάμας, *ib.* 344; πικρὸς χρημάτων κακὸς δατητής, *ib.* 945; χρυσαιμίδος σωμάτων ταλάντοῦχος ἐν μάχῃ, *Ag.* 436 *sq.* Ejus duplex flagellum, *ib.* 642. Non sub testibus, non mercede judicat, *S.* 934 *sqq.* Mars, φροῦριον θεῶν, Athenas incolit, *Eum.* 918 *sq.* Ei sacrificant Amazones in Areopago; unde nomen huic colli, *ib.* 689. Thelias παλαίχθων, *Th.* 105. Memoratur *Th.* 45, 116, 135, 412, 416, 469, 497, 910; *S.* 435, 702, 749; *Ch.* 461, *Eum.* 355, *fr.* 284.
 Martius. Vide Arius.
 Masistres, dux Persarum, *P.* 30, 971.
 Matallus Chryseus, μυριόναρχος, ἱππὸν μαλαίνης ἑταμίων (Persarum), barba rutila, occidit in pugna Salaminia, *P.* 314 *sqq.*
 Medea nutrices Bacchi et maritos earum coquendo juvenuti restituit, *fr.* 316.
 Medi, ἱ. e. Persæ, *P.* 236.
 Medicus, Persicus, *P.* 791.
 Medus [Asiages?], rector primus Persarum, *P.* 765.
 Megabazes, dux Persarum, *P.* 22.
 Megareus, Creontis filius, ex Spartorum genere, Eteocle portam Neitam aggredienti opponitur, *Th.* 473 - 479.
 Melanippus, Astaci filius, ex pura Spartorum progenie, modestissimus, in Prælide porta Thebarum immodesto Tydeo opponitur, *Th.* 407-416.
 Meleager intelligendus a matre perditus, *Ch.* 605-612.
 Melius sinus, *P.* 486.
 Memnon, Cissie filius, *fr.* 140. Ejus corpus ab Aurora rapitur, *fr.* 141. Memnonis anima ponderatur in Psychostasia, *fr.* 142.
 Memphis (dux Persarum?), *P.* 970.
 Memphis, *S.* 311; ἱερὰ, *P.* 36.
 Menelaus intelligendus *Ag.* 412-428, ubi pingitur ejus dolor ob Helenam ablatam. A Græca classe in reditu per tempestatem ablatas, locertum quo, *Ag.* 617-680.
 Mercurius, Maia et Jovis filius, ἐνχρώνιος, *fr.* 408. Mercurius, παῖς ὁ Μαιᾶς ἐπιφορώτατος, *Ch.* 813; omnia condit et recondit, 815-818, κρυπταῖος. *S.* 920 μαστήριος, *Eum.* 149 ἐπίκλοπος. Præter Apollinis, πομπαῖος, *Eum.* 89-92. Κῆρυξ *S.* 220 *sq.*, *Ch.* 165. Præconum deus, *Ag.* 514 *sq.* Ab Jove ad Prometheus missus, cui non persuadet mandata, *Pr.* 941-1079. (Ejus) soporifica modulatio, qua Argum aggressus est, *Pr.* 574 *sq.* Punit Scyllæ impietatem, *Ch.* 622. Cum Achille colloquitur occiso Hectore, *fr.* 46. Mercurius χθόνιος, *Ch.* 1, 124, χθόνιος καὶ νύχτιος, 727 *sq.* Inter inferos deos invocatur *P.* 629. Mercurius πρόγονος, *fr.* 244. Pro sorte ponitur *Th.* 508.
 Merdis, quintus rex Persarum, dedecus imperii, ab Artapherne dolo occisus, *P.* 774-777.
 Messapius, mons (Bæotia), *Ag.* 293.

Metragathes et Arcleus, Lydiae et aliarum regionum Asiae minoris satrapae, *P.* 41—44.

Minerva, sine matre ex Jove genita, *Eum.* 661—666, Ἀθηνᾶ, *ib.* 299, 614, χώρας Ἀνασσα, 288. In *Eumenidibus* Orestem iudicatura, 224. Ei se commendat Orestes, 235. Ejus signum, 258. Troja advenit, ubi terram occupabat ab Achivis ducibus sibi dedicatam, et Furias in templo suo versari miratur, 397—414; quo modo trajecerit spatium illud, 403—405. Furiarum iudicium de Oresto ei committunt, 415—435. Orestem loqui jubet, 438—442. Quo audito civium optimos iudices eligere et jurejurando obstringere decernit, ut institutum in omne tempus mansurum servent [tribunal Areopagiticum], 470—489. Populum cogi jubet, 566 *sqq.*; et accusatorem, Furias, dicere priores, 582—584. Sententiam ferre jubet iudices, 674 *sqq.* Solemniter instituit Areopagi iudicium et usque sanctum haberi a civibus jubet, 681—710. Suum calculum Oresti dat; sine matre, patris reverens, 734—740, et reum vincere dicit calculus paribus, 741. Solutum pronunciat, pari numero exeunte, 752 *sq.* Furias mitigare studet pollicendo sedes ipsis et cultum in sua urbe, 794—807, 824—836, simul eas terrens, ut quae sola deorum claves noverit quibus conditum sit fulmen Jovis, 826—829. Honores illarum pluribus exponit, 848—869, 881—901, et quae eas facere velit, 903—915. Urbis commota ex Eumenidum cultu eventura narrat, 927—937, 949—955, 988—995. Novas sedes monstrat Furiis, et mala Urbis sub terra condere eas jubet, 1003—1013. Pompas et habitum eas ducentium in cultu Eumenidum praecipit, 1021—1031. Quo habitu sit ad Tritonem, natalitium ipsius flumen, aut in Philegraea planitie, *Eum.* 292—296. « Materiam loquentem conjunxit » Argoni navi, *post fr.* 114. Minerva innupta intelligenda *S.* 144 *sq.*, 149. Adde Pallas, Onca.

Minos, rex Cretae, bellum gerit cum Niso, *Ch.* 619.

Μοῖρα. Vide Parca.

Molossa arva, *Pr.* 829.

Monommati [Coclitae], *fr.* 77.

Mors, muneribus, honoribus, precibus nullis accessaa, *fr.* 177. Θάνατος Παιάν, *fr.* 103.

Musae, *S.* 695. Orphei a Bacchis discerpti ossa collecta Libethris condunt, *fr.* 16.

Myconus, Dario subjecta, *P.* 885.

Mygabatias, Persa, *P.* 983.

Mylas [?], i. e. Mylasa, Cariae urbs, *fr.* 285.

Mysi, *S.* 549; ἀκοντισταί, in exercitu Xerxis, *P.* 52.

Mysia, *fr.* 269.

Mysius, *adj.* *P.* 322. Τὸ Μύσιον, Mysius cantus (*lugubris*), *P.* 1054.

Mysius fluvius: Μύσιαι ἐπιρροαί, *fr.* 31.

N.

Naupactia (terra), *S.* 262.

Naxus, Dario subjecta, *P.* 885.

Neitae portae, Νήϊται πόλεις, Thebarum, *Th.* 460.

Nemes, mater Archemori, *fr.* 190.

Nemet ludii qua causa instituti, *fr.* 190.

Neptunus, Ἰππὸς ποντομέδων ἄναξ, cum ἰχθυόδω μαχανῇ (tridente), *Th.* 130—132; γαιάροχος, fontes summittit, *ib.* 310. Ejus tridens, *Pr.* 925, *S.* 218.

Neptonus Delphis, *Eum.* 27. Memoratur *P.* 750.

Nereides evocantur ad iudicandum de armis Achillis, *fr.* 146. Sunt quinquaginta, earum δέσποινα Thetis, *ibid.*

Nestor: ejus navis δεινύβολος, *fr.* 32.

Nilus, flumen σεπτόν, εὐποτόν, a Byblinis montibus oritur, *Pr.* 811 *sq.* Ἐκτάροκ, ejus ortus, *fr.* 139. In ejus

ostio Canopus, *Pr.* 847; κλατύροπος 852, πολυδρέμων *P.* 33 *sq.*, μέγας *S.* 880. De ejus aqua *S.* 855—857, quae νόσοις ἀθικτός, *ib.* 561. Nili προστόμια λεπτοτάματα, *S.* 4, 5. Ναυλοβιρῆς παρεια (Danaidum), *S.* 70. In eadem fabula memoratur 281, 308, 497, 922, 1025. Regio Nili fontibus adjacens, *P.* 311. Nilotica terra, vide Egyptus.

Niobe ab Aeschilo per tres dies sepulcro liberorum tacens insedisse fingitur, *fr.* 165, 166. Mater septem filiorum et septem filiarum, *fr.* 167.

Nisus, Scyllae pater: ei cum Minoe bellanti fatalem crinem aureum abscidit filia, *Ch.* 614—622.

Nox, Furiarum mater, *Eum.* 321 *sq.*, 416 (αλανί), 745, 792, 845, 879, 1034.

Noxa, Ἀνη, *Ag.* 1433; ὑπερόποινος, *Ch.* 383. Ἄτας τροπαίων, *Th.* 956. Noxae ager mortem fert, *ib.* 601.

Nymphae, κρηναίαι, κυδάλαι θεαί, Inachi filiae βιόδαοροι, *fr.* 320. Nymphae ἑρασσίγονοι, *fr.* 210. Nymphae Coryciae, *Eum.* 22.

O.

Oceanides [Oceani filiae] advolant consolatorae Prometheum rupi affixum, *Pr.* 115 *sqq.*, omnia cum eo passurae, 1063—1070. Hymenaeum cecinerant in nuptiis Promethei et Hesiones, *ib.* 557—560.

Oceanus, terram perpetuo fluxu circumiens, *Pr.* 138 *sq.* Habitat in flumine cognomine et saxeis antris natis, *ib.* 300 *sq.* Ejus fluxus ἀσέλαστος, 531. Ejus frater Atlas, 347, filia Hesiona, 559. Ave vectus mente pradita quadrupede (*ib.* 395), opitulatum advenit Prometheo cognato, 284 *sqq.* Ad Oceanum situs lacus Aethiopum, *fr.* 67.

Oebares, dux Persarum, μέγας, *P.* 984.

Oeclides. Vide Amphiarasus.

Oecleus, Amphiarai pater, *Th.* 609.

Oedipus, πατροκτόνος, et incestum ejus, *Th.* 751—757. Post Sphingem sublatam insolito modo ab omnibus honoratus, cognito connubio incesto luminibus se privavit et ob nutrimenta liberos devovit, 772—790. Ejus dirae in filios, *ib.* 654 *sq.*, 677, 695, 709, 711, 720 *sqq.*, 785—791; ἀπὸ μάχυνα καὶ τελεία, 832 *sq.*, 842 *sq.*, 886 *sq.*, 895 *sq.*, 946. Memoratur in eadem fabula 203, 372, 801, 807, 886, 976, 988, 1055.

Oemus, urbs Tegeatici agri, *fr.* 271.

Oenops, pater Hyperbii, *Th.* 504.

Ogygius, *Eum.* 1036.

Olympii dii, *Eum.* 73, 618; *S.* 161, 931, 1014; *Ch.* 784.

Olympus, *Pr.* 150.

Onca, μάχαιρ' Ἀνασσα, *Th.* 164. Onca Minerva, Thetis ἀγχίπολις, 501. Thebarum porta Oncae Minervae, 487.

Orcus, Ἄδης, ἀγχοῖδας, *fr.* 354; νεκρῶν σωτήρ, *Ag.* 1387; μέγας εὐθύνος βροτῶν, etc., *Eum.* 273—275. Ἄδην δίκτυον, *Ag.* 1115. Ἄδης παιάν' ἰχθύον ἐπιμαλπειν, *Th.* 868 *sq.* Orci mater, *Ag.* 1235. Orci portae, *ib.* 1291.

Orestes, Agamemnonis et Clytaemnestrae filius: (infans) a Telepho supplice correptus, *fr.* 268. Eum se fingit Clytaemnestra civilium turbarum metu Strophio hospiti tradidisse, *Ag.* 877—886. Orestem ultorem venturum Egistho praedicat Chorus, 1646—48, 1667. Adest cum Pylade ad tumulum patris, cinclinum nutrimentum Inacho, lugubrem patri deponens, *Ch.* 4 *sqq.* Secedit quum Electram et virgines advenientes conspexit, 20 *sq.* Adhuc exul esse putatur, 115. Ut redeat ultor, in patris tumulo precatur Electra, 130 *sqq.*; cinclinum depositum invenit et agnoscit, 168 *sqq.* Prodit et se cognoscendum praebet Electrae, 212—234. Ab Jove precibus petit salutem domus, 246—263. Ab Apolline per oracu-

- lum ultor fieri iussus, horrenda minitante nisi obtemperet, 269-297; sed sponte etiam rei indignitate motus, 298-305. Ejus naenia in patrem, 315-321, 345-353. Preces pro ultione patris, 394 *sqq.*, 455 *sqq.*, ad umbram patris, 489 *sqq.* Audito quibus somniis permota Clytæmnestra inferias miserit, bona auguratur, 514-551. Consilia capit quomodo regiam ingrediatur, 554-581. Advenit tanquam Dauliensis hospes, a Strophio prætereunte sibi mandatum narrans ut mortem Orestis parentibus nunciet, 652-690. Ejus nutrix, Gilissa, Clytæmnestræ missu Agisthum accessit, et nutritionem suam irritam deflet, 731-782. Occidit Agisthum intus, 809, Regia exit, 892, et matrem, quæ interea advenerat, non exauditis ejus precibus, intro agit occidendam, 894-930, *τλημων*, 933. Soli ostendit rete sanguine maculatum in quo pater occisus, et detestatur facinus matris, 972-1017. Furorem jam sentit appropinquare: adhuc clara mente juste se fecisse affirmat, supplex Delphos perrecturus, 1021-1043. Jam videt Furias, 1048-1050, 1054, 1057 *sq.* Ab iis, ipsi soli conspicuis, abigitur, 1061 *sq.* In Delphico sacrario ad umbilicum conspicitur a Pythia, supplex cum ramis, Furiis circa eum dormientibus, *Eum.* 40-47. Apollo eum confirmat et Athenas proficisci jubet Mercurio deducente, ad amplexandum antiquum signum Minervæ, 64-93. Hinc e mediis Furiis evadit. Athenis in Minervæ (Poliadis) templum advenit, in vagatione ab hospitibus expiatus, 235-243. Eum insequuntur Furiæ; Minervæ signum amplectitur, 258 *sq.* Animo per lustrationes jam mitigato illis respondet et Minervam precatur ut veniat se liberatura, 276-298. Minerva advenit, ipso signum ejus amplectente, 409, 439 *sq.* A Minerva loqui jussus narrat se lustratum advenire, qui sit et quare matrem occiderit, 443-469. Lite inita, facinora sua Furiis accusantibus confitetur: an jure matrem occiderit, Apollini explicandum relinquit, 588-613. Ipsum et posteros ejus in æternum Athenis socios esse vult Apollo, 667-673. El suum calculum adjicit Minerva, ut vel paribus vincat, 735, 741. Solutus pari numero, lætatur, gratias agit Minervæ, Apollini, Jovi, et Argivorum auxilium in omne tempus promittit Atheniensibus, cum devotione suorum ei contra agant, 754-777. Orestis reditum et ultionem paternæ cordis valicinator Casandra, *Ag.* 1280-1284. *Θέος*, *Ch.* 867.
- Orpheus cantu omnia ad se traxit, *Ag.* 1629 *sq.* Solem sive Apollinem præ Baccho veneratus, a Bacchis jubente Baccho discerptus est; ejus ossa collecta Musæ Libethris condiderunt, *fr.* 16.
- Ossa (mons), *fr.* 453.
- P.**
- Pæan, *ἱός*, *Ag.* 146. Pæan vocatur Mors, *fr.* 105. *Παιών*, *Ag.* 1248.
- Parones, trans Pindum, *S.* 257.
- Palæchthon, *παραχθής*, pater Pelasgi, *S.* 250 *sq.*, 347.
- Palamedes quæ invenerit, *fr.* 250.
- Palamys, rex, *fr.* 448.
- Palici, Jovis et Thalæ, Vulcani filii, filii, *σπυγὸς* unde sint dicti, *fr.* 259.
- Pallas, *Διογενὲς φιλόμαχον τέκνον*, *Th.* 129 *sq.* Palladis urbs et antiquum signum, *Eum.* 79 *sq.* Pallas, tutela Athenarum, *P.* 347. *Memoratur Eum.* 10, 629, 667, 745, 772, 916, 1001, 1016, 1045. Pallas *Ἰπποκλῆα* Delphis (ante templum Delphicum posita), *Eum.* 21. *Vide* Minerva.
- Pamphyli, *S.* 552.
- Pan, *φιδόχορος*, in insula Psyllarea, *P.* 449. *Memoratur Ag.* 56, *fr.* 318. Panes, *fr.* 120.
- Pandora quæ sit, *fr.* 62.
- Pangæus mons, *P.* 494, *fr.* 16.
- Paphus, Dario subjecta, *P.* 891. *Memoratur fr.* 338.
- Parca, *Μοῖρα*, *Eum.* 1046, *βαρυδότις*, *μογερὰ*, *Th.* 975, 987; *κυανή*, *fr.* 453; *διανταία*, *Eum.* 334; *ἐαλόμενης*, quam insidiosè agere soleat, *P.* 93-102.
- Parca, *Μοῖραι*, *Pr.* 895, *τρίμορφοι*, *ib.* 516; *παλαιά*, *ἀρχαῖα*: eas vino decepit Apollo (ne Admetum abriperent), *Eum.* 723-727; *ματράκασιγνήται* (Furiarum), *ὀρθόνομοι*, etc., *ibid.* 961-967; *παλαιγενεῖς*, 172; *μεγάλα*, *Ch.* 306.
- Paris, *Ag.* 399, 532, 712, 1156. *Vide* Alexander.
- Parnasia (*Παρνησίς*) lingua, *Ch.* 563. Parnasius, *ib.* 953.
- Parnasus, *Eum.* 11.
- Paros, Dario subjecta, *P.* 885.
- Parthenopæus, Arcas, Atalantæ filius, Borrharam portam Thebarum invasurus, *describitur Th.* 527-549.
- Parthus, dux Persarum, *P.* 984.
- Pegastagon, Ægyptiorum dux in exercitu Xerxis, *P.* 35. *Πεστώ*. *Vide* Suada.
- Pelagon, dux Persarum, *P.* 958.
- Pelasgi, a Pelasgo rege nominati, *S.* 251-253. Regnum Pelasgicum quantum, *ib.* 254-261. *Memorantur S.* 327, 348, 616, 624, 912, 967, 1024.
- Pelasgia, *Pr.* 860. Pelasgia urbs, *S.* 633.
- Pelasgus, rex Argivorum, Terræ filius, *S.* 892, 901, ad Danaidas supplices accedit, mirans præsidio nullo cinctarum audaciam, *S.* 234-245. Narrat quis sit et quale regnum suum, 249-271. Res Danaidum exquirat et audit, 272-340; sed bellum cum Ægypti filiis metuit, 341-345, 354-358. Cum civibus consultare vult, 365-369. Varie ambigit, 376-454. Tandem Danaidibus minatis se suspensuras ex deorum simulacris, Danaum petit ut ad aras magis in populi conspectu positas supplicia deponat, 468-489. Dat Danao satellites, 500-503; Danaidas, positus supplicis, in lucum concedere jubet, et verbis animum addit, 506-523, et populo persuasurus discedit. Argivis persuasit ut reciperent supplices et tuerentur, 615-624. In ipso discrimine Danaidum advenit, Ægypti filiorum præconi denunciat se et urbem tueri supplices: illo bellum minante, Danaidas invitat ut in urbe apud se habitent, 911-979, 1010.
- Πλειάδες*. *Vide* Pleiades.
- Pelopidæ, *Ag.* 1600, *Ch.* 503.
- Pelops: *Ἡλόπος τόποι*, Peloponnesus, *Eum.* 703.
- Pelorus (alii Agenor), unus Spartorum, pugnae superstes, *fr.* 458.
- Pentheus, a Baccho perditus, *Eum.* 26.
- Perrhæbi, sub Pelasgo, *S.* 256.
- Persæ. Persarum senes optimates, domi relictæ, nuncio nullo ex Græcia adveniente, animo malorum præsago ingentem exercitum Xerxis recensent, *P.* 1-64, et transitum Hellespontii ducisque splendorem describunt, 65-92; sed fortunæ invidiam, quæ jam olim Persis bellum induxit, metuentes de patriæ salute anguntur, 93-149; Atossam advenientem salutant, 150 *sqq.*; consolantur, 215 *sqq.* Sed clades nunciatur, 249 *sqq.* Fuga Persarum post pugnam Salaminiam, 480 *sqq.* Senom querelæ de clade, 532-597; canticum, quo evocant Darium e sepulcro, 623-680. Persarum res antiquæ et reges, 762-786.
- Persæ Græciam invadentes templa spoliabant et incendebant; quare ad Plataeas eos tum cum maxime deleri dicit Darius, 800-820. Post discessum ejus senes Persæ laudes ejus canunt, magnificas victorias, et imperii amplitudinem, 852-904. Cum Xerxe lamentantur, 918 *ad fin.* Persæ *ἀερόβηται*, 1072.

Perseus harpen adamantinam a Vulcano accepit, *fr.* 266. *Memoratur Ch.* 831.
 Persides (uxores Persarum), *P.* 135; βαρύζωνοι, 155. *Memorantur ib.* 288, 541 *sqq.*
 Περσίδες γλῶσσα, *P.* 406.
 Pharandaces, dux Persarum, *P.* 31, 957.
 Pharnuchus, dux Persarum, cecidit in pugna Salaminia, *P.* 313, 966.
 Phasis fluvius, Europam et Asiam distinguens terminus, *fr.* 66.
 Pheres (Admeti pater), *Eum.* 723.
 Phersesueus (Ægyptius, *ut videtur*), dux copiarum Persicarum, cecidit in pugna Salaminia, *P.* 312.
 Philocteta Æschyli, *fr.* 96.
 Phineus pictus cum *Harpyiis* dapes ipsi auferentibus, *Eum.* 50 *sq.*
 Phlegraa planities, *Eum.* 290.
 Φόβος. *Vide* Terror.
 Phocenses, *P.* 485, *Ch.* 674, 679.
 Phocica (Φωκία) lingua, *Ch.* 564.
 Phoebe, Telluris filia, Titanis, cui Themis oraculum Delphicum concessit; quod ipsa Apollini dedit ut natalitium donum, unde hic Phœbus appellatus, *Eum.* 4-8.
 Phœbus, *Eum.* 283. Ejus ara, *P.* 206. Phœbo invisa quæ peritura sunt, *Th.* 691. *Vide* Apollo.
 Phœnicia (Φοινίκη) navis, *P.* 410.
 Phorcides, *describuntur Pr.* 793-797.
 Phryges, Cyro subjecti, *P.* 770.
 Phrygia μυλοδότος, *S.* 548. Phrygia Æschylo est Troja, *ut Phryges sunt Trojani, fr.* 61.
 Phthiotes, *fr.* 30.
 Pindus, mons, *S.* 257.
 Plataeæ, ubi Persarum clades, *P.* 817 *sqq.*
 Pleiades, *Ag.* 826, septem filias Atlantidis, ἀπτεροι Πλειάδες ab Æschylo dictæ, *fr.* 235.
 Plisthenes, *Ag.* 1602.
 Plisthenidae, *Ag.* 1569.
 Plistus (pater *Corycitarum nympharum*); ejus πηγάδι Delphis, *Eum.* 27.
 Pluto, *S.* 791. Circa χρυσόρυτον νῆμα Πλούτωνος πόρον habitant Arimaspi, *Pr.* 805 *sq.* Pluto intelligendus *S.* 157 *sq.* 231. *Vide* Jupiter in fine, et Aidoneus. Πολύξενος dictus sine substantivo, *fr.* 242. *Ibid.*, ejus filius Zagreus.
 Pœna, Πονή, βαρύδικος, *Ch.* 936; δολιόρρων, 947.
 Polynices, Eleoclis frater, ob patriæ oppugnationem exprobratur ab Amphiarao, *Th.* 576-586. *Ad originem nominis*, πολὺν νείκος, *respicitur v.* 578, et 658, 829 *sq.* Septimam portam Thebarum obsidet, diras et vota edens, 631-649. Cecidit in pugna singulari cum fratre, 805, 811, 815 *sqq.* Lessus Chori de fratribus Polynice et Eleocle interemtis, 822-860, 870-960; lessus sororum, 961-1004. Corpus Polynicis insepultum projici Thebanorum proceribus placuit, 1013-1022. Sed sepelire eum statuit Antigona, 1023 *sqq.*; cui se adjungit virginum Thebanarum chorus, 1066 *sqq.*
 Πολύξενος vocatur Pluto, *fr.* 242.
 Polyphontes, Thebanus bellicosus, ad Electræ portas Thebarum Capaneo oppositus, *Th.* 447-450.
 Pontus. Ponti ostium a Dario subjectum, *P.* 876.
 Potnia : Potniades viæ tres, *fr.* 187.
 Priamidae, *Ag.* 537, 746, *Ch.* 935.
 Priamus, *Ag.* 40, 126, 267, 710, 813, 935, 1336.
 Prætis porta, Πρωσιτίας πύλαι, Thebarum, *Th.* 377. Πρωσιτου πύλαι, 395.
 Prætus, *Th.* 395.
 Prometheus suas res narrat, quomodo a Titanibus spre-
 tus, Jovem adjuverit, deinde mortales, quos perdere

Jupiter volebat, 197-241. Alia ejus in homines merita, 248-254. Artes et humaniorem cultum omnem hominibus tradidit, quod narrat 447-506. Κοινὸν ὠφέλιμα θνητοῖς, 613. Rupis Scythiæ affligitur, 1 *sqq.* *Conf.* *fr.* 69. Ejus querelæ et minæ, *Pr.* 88-192. Oceanum, qui suum apud Jovem auxilium offert, remittit, 284-396. Io ad ipsum pervenit, 561 *sqq.* Cui reliquos errores Prometheus vaticinatur, 703-740, 790-815; et narratis quæ Dodonæ ipsi ante acciderant, futuram ejus progeniem recenset usque ad Herculem, 827-873, qui ipsum sit liberaturus. Jovis summum discrimen ex nuptiis cum Thetide ineundis memorat, quod ipse solus ab illo possit avertere, 756-770, 908-940. Jovi hæc per Mercurium ab ipso exquirenti non cedit, neque minis illius, 941-1079, et per summum fulminem, ventorum, terræ pontique fragorem in profundum depri-
 mitur, 1080-1093, post longum tempus inde proditorus et ab aquila laniandus, usquedum deus aliis laboribus ipsius succedat, 1020-1029. Prometheus Herculi exponit iter a Caucasio ad Hesperidas, *fr.* 76. In ejus honorem coronæ geruntur, ἀντίποινα τοῦ ἐκείνου δαίμονος, *fr.* 80 et 184.
 Pronæa. *Vide* Pallas.
 Propontis, μυρία, a Dario subjecta, *P.* 875.
 Proserpina, Περσέφασσα, *Ch.* 490. Dæra dicta ab Æschylo, *fr.* 247.
 Psammis, dux Persarum, *P.* 959.
 Psyllarea, parva insula proxime Salaminem, *intelligenda P.* 447-449.
 Pylades, cum Oreste accedit ad tumulum Agamemnonis, *Ch.* 20. *Conf.* 562. Orestem confirmat coram matre, 899-902.
 Pythia, Πυθιάς, Delphica vaticinatura preces fundit diis in oraculo constitutis, *Eum.* 1-33. Sacrum ingressa refugit, Oreste et Furiis conspectis, 34-63.
 Pythica oracula, *Ag.* 1255, μεσόμπαλα, *Th.* 747.
 Pythius : Πύθιος ἀναξ (Apollo), *Ag.* 509.
 Pytho [Delphi], *Pr.* 658.

R.

Rhea. Rheæ sinus magnus, mare Adriaticum, *Pr.* 837.
 Rhegium unde dictum, *fr.* 130. Ibi Ζεφύρου (?) λιμήν, *fr.* 131.
 Rhipæ [montes Rhipæi], *fr.* 231.
 Rhipæi montes Istrum emittunt, *fr.* 73.
 Rhodus, Dario subjecta, *P.* 891.
 Rhypes, urbs Oleniorum Achivorum, καράνισι, *fr.* 359.
 Robur et Vis, Κράτος καὶ Βία, Jovis jussu Vulcanum co-
 gunt ut Prometheus rupi affigat, *Pr.* 1-87. Robur, *Ch.* 244.
 Rubrum mare. *Vide* Mare.

S.

Sabæus. *Vide* Cabæus.
 Salamis, θαλασσοπληκτος, *P.* 307, νῆσος Αἰαντος, 307, 368, 596, πελειοδόρμων, quippe in Veneris tutela, 309; γῆ σκληρά, 319. *Conf.* 273, 284. Dario olim subjecta, τὰς νῦν ματρόπολεις αἰτία στυγαγμάτων, 896 *sq.* Pugnae ad Salaminem commissæ narratio, *ib.* 355 *sqq.* *Adj.* *fem.* Σαλαμινιάς, 964.
 Salmidæus : τραχὺς κόντου Σαλμυδῆσια γνάθος, *Pr.* 726.
 Samus, Δαμόφυτος, Dario subjecta, *P.* 884.
 Saries, *P.* 321, πολύχρυτοι, 45.
 Saronicum fretum, *Ag.* 306 *sq.*
 Sarpedonius agger, Σαρπηδόνιον χώμα, *S.* 869.
 Saturnus : eum cælo ejicere decorum aliqui volebant, *Pr.*

201. Saturnum senem patrem Jupiter vixit, *Eum.* 641. Saturni regno excidentis imprecatio in Jovem, *Pr.* 910—912. In Tartarum dejectus, *ib.* 219 *sqq.* Saturnus condidit in Sicilia Hieram urbem, olim ab ipso *Croniam* dictam, *fr.* 261. *Memoratur fr.* 430, *intelligendus Ag.* 171 *sq.* Saturni filius, *Pr.* 185.

Satyri, *fr.* 120.

Scamander, *Ag.* 511, 1157, *Ch.* 366, *Eum.* 398.

Scylla, *κυνόρριον*, Minois corrupta donis, Niso patri fatalem crinem aureum abscidit: punit eam Mercurius, *Ch.* 613—622. *Memoratur Ag.* 1233 *sq.*

Scythia, *Ch.* 160. Scythae, *Eum.* 703. Scythae νομάδες, qui domos plaustis vehunt, sagittis utuntur, *Pr.* 709 *sqq.* Εὐνομοί, ἱππάρχης βρωτῆρες, *fr.* 74. Scythae circa Mæotidem paludem, *Pr.* 418 *sq.* Scythae, apud quos chalybs, *Th.* 729.

Scythia, *Pr.* 2; mater ferri, *ib.* 301.

Scythicum ferrum, *Th.* 817. *Hinc ὁ πόντος ξίφος dictus gladius, ibid.* 942.

Semele gravida et furore correpta, *fr.* 199.

Septem duces adversus Thebas, *Th.* 43 *sqq.* *Vide* Adrastus, Amphiarus, Capaneus, Eteoclus, Hippomedon, Polynices, Tydeus. Portas septem Thebarum aggressuri, *ib.* 124—126.

Sesamas, Persa, *P.* 983.

Seualces, dux Persarum, ἀναξ, *P.* 968.

Sicilia, καλλίκαρπος, olim Aetnae ignibus cremanda, *Pr.* 369.

Sidonius: Sidonium velum, *S.* 121, 133.

Sileni, *fr.* 120.

Silenia, regio littoris Salaminii, *P.* 303.

Simois, *Ag.* 696.

Sipylos in Idæa terra, *fr.* 172.

Sirius, ἑλκός κίων, *Ag.* 967.

Sisames, Mysius, dux Persarum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 322.

Sisyphus, pater Ulyssis, *fr.* 148.

Sol, ἀναξ, *P.* 232; τρέφων χθονὸς φύσιν, *Ag.* 623; πατήρ, omnia videns, *Ch.* 985 *sq.*; ὁ παντοπίας, cum equis quiescit et lavatur ad lacum Æthiopum, *fr.* 67. Solis fontes, *Pr.* 808 *sq.* Ejus poculum τραιστοπυλός, in quo ab occasu ad ortum redit, *fr.* 229. Solem, quem Apollinem dicebat, maxime venerabatur Orpheus, *fr.* 16. Sol *memoratur S.* 213, *Ag.* 1323.

Soli, Dario subjecta, *P.* 895.

Sors, Αἶσα, φασγανουργός, *Ch.* 648.

Sosthanes, ἱππὼν ἡγέτης, dux Persarum, *P.* 32.

Sparti, ex dentibus draconis a Cadmo satis orti, *Th.* 412, 474. Quinam eorum superslites fuerint pugnae adversus Cadmum, *fr.* 458.

Sperchius, fluvijs, *P.* 487, *fr.* 99.

Spes inductæ hominibus a Prometheo, *Pr.* 250.

Sphinx, πόλειος δνιδος, ὠμόσπιτος, *Th.* 539, 541; δυσμερής, πρίτνης κίων, *fr.* 186. *Intelligenda Th.* 776 *sq.*, ubi dicitur ἀναπαζάνοντα κῆρ ab Œdipo sublata.

Sternophthalmi (oculos in pectore habentes), *fr.* 77.

Strophilus, Phocensis, Agamemnonis δορυφόρος, cui Orestes puer mandatur, *Ag.* 880—885, et apud quem est educatus, *Ch.* 679.

Strymon, fluvijs regni Pelasgici ad occidentem solem, *S.* 255; ἀγνός, *P.* 497. *Memoratur Ag.* 192. Strymonium mare, cui adjacentes urbes subegit Darius, *P.* 869.

Stygius, *P.* 669.

Suada, Ἥρα, *Eum.* 970 *sq.*, *fr.* 177; δακτύριον, *S.* 1040.

Susa, *P.* 16, 535, 730, 761. *Confer* Susis.

Susas, dux Persarum, *P.* 958.

Susis, *P.* 557; μέγ' ἄστυ Σουσιδος, Susa, 119. Σουσιγενής θεός [Darius], 644.

Susiscanes, Egyptiorum dux in exercitu Xerxis, *P.* 34; Ἀγέστωνα λιπών, 960 *sq.*

Syennesis, dux Cilicum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 326—328.

Syria, *S.* 6. Syria aromata, *Ag.* 1312. Syrio curru vehitur Xerxes, *P.* 84.

T.

Tantalidae, *Ag.* 1469.

Tantalus: ejus latifundia prædicantur, *fr.* 173

Tartarus, *Pr.* 154, 1029, 1051, *Eum.* 72; μεταβαθής, *Pr.* 219.

Tegea, *fr.* 269, 271.

Telephus, ut a Græcia servetur, Orestem corripit, *fr.* 268; mutus ex Tegea in Mysiam venit, ut expietur, *fr.* 269

Tellus, Γῆ, *Th.* 69. Γαῖα, πρωτόμαντις, Delphis adoratur, *Eum.* 2. Mater Themidis, *ibid.* Ejus filia Phoebe, *ib.* 6. *Vide* Terra.

Tenagon, Bactrius, dux Persarum in pugna Salaminia, *P.* 306.

Tenus, insula, Τήνη συνάπτοντο Ἄνδρος, *P.* 885.

Tereus: Terei [Τηρεῖα] conjux luctuosa, κερκήλατος ἀρδών, filii necem usque recolens, *S.* 60—67.

Terra, *Ch.* 127 *sq.* Terra mater, *S.* 890, 899. Rex Pelasgus Γῆς παῖς, 892, 901. Mater Titanum, *Pr.* 205.

Terra, πολλῶν ὀνομάτων μορφή μία, vaticinatur, *Pr.* 210 *sq.* Inter inferos deos invocatur *P.* 629, 640. *Confer* Tellus. Terræ umbilicus, *Eum.* 166. *Vide* Delphi.

Terror, φόβος, φιλαίματος, *Th.* 45.

Tethys, Oceani uxor, πολύτακτος, *Pr.* 137. Ejus liberi fontes summittunt, *Th.* 310 *sq.*

Tencria [Trojana] terra, *Ag.* 114.

Teuthras, *S.* 549.

Thalia, filia Vulcani, mater Palicorum ex Jove, *fr.* 259.

Tharybis, Lyrnaeus, dux 250 navium Persicarum, in pugna Salaminia cecidit, *P.* 323—325.

Tharybis. *Vide* Mardon.

Thebae, Κάδμου πόλις, *Th.* 74; Marti amatae, 108. Earum septem portæ, *Th.* 125, 165.

Thebes (Ægyptiaca), ὠκύγις, *P.* 38.

Themis, Titanis, vates, ὀρθόβουλος, *Pr.* 18, futura vaticinata erat Prometheo filio, 209 *sqq.*, 873 *sqq.*, 1091. Jovem adjuvat contra Titanes, *ib.* 217. Themis, Telluris filia, post matrem tenebat oraculum Delphicum, *Eum.* 2—4. Θέμις ἱερεῖα, *S.* 360.

Themiscyra, Amazonibus habitanda, *Pr.* 724.

Themistocles. (Ejus) astus in pugna Salaminia, *P.* 355—363.

Theonius, Bacchi cognomen, *fr.* 379.

Thermolon, *Pr.* 725.

Theseus, *Eum.* 402. Contra eum duxerunt Amazones, *ib.* 786. Θησεύς γῶν, *Athenæ*, *ib.* 1026.

Thesprotus Jupiter, Dodonæ, *Pr.* 831.

Thessali, *P.* 489.

Thestias. *Vide* Althæa.

Thetidis nuptiae cum Jove *intelligendæ Pr.* 762—768, 908 *sqq.* Δέσποινα Nereidum, *fr.* 146. Pro filio adversus Memnonem pugnante precatur coram Jove, *fr.* 142.

Thetis de Apolline queritur, qui filium ejus Achillem occiderit, *fr.* 145.

Thracia, *P.* 509; πεδιότης, ὀσχυρός, 566. Θρήκια ἱππῶν, *ibid.* 870, quibus vicinas urbes subiecit Darius. Thracii venti, *Ag.* 654, 1419.

Thyestes, Agisthi pater, de regno contendens cum Atreo fratre, fugit; supplici redeunti a fratre apponuntur carnes filiorum, *Ag.* 1583—1599; post execrationes expellitur, Agisthum tertium filium, in fasciis auferens,

- 1600—1606. Cornu Thyestæ, *Ch.* 1068 sq., intelligenda *Ag.* 1213—1222.
 Thyias (Baccha), *Th.* 498, 836, *S.* 564.
 Tiresias : (ejus) augurandi modus describitur *Th.* 25—28.
 Titanes, Cœli et Terræ filii, *Pr.* 205; superbissimi, 207 sq.; μελανόστειροι, *fr.* 68. Memorantur *fr.* 69.
 Titanis, *Eum.* 6.
 Timolus, *Ιερός*, *P.* 49.
 Tolmus, dux in exercitu Persarum, αλχυμς ἀκόραστος, *P.* 999.
 Triton, γενέθλιος πόρος Minervæ, *Eum.* 293.
 Troja, Ἡριάμου πόλις γειραιά, *Ag.* 70. Ei Helena perniciem iniecit, *id.* 669 sqq. Cecidit Hectoris obitu, *fr.* 60, a tutoribus diis relicta, *Ag.* 1286 sqq.; capta, *id.* 267 sqq.; 320 sqq.; 357 sqq.; 525 sqq.; 573 sqq.; 812 sqq. Nunc πόλις ἄπολις, *Eum.* 457. Memoratur *Ag.* 9, 131, 316, 591, *Ch.* 303. *Conf.* *Ilium.*
 Trojana regio, a ducibus Græcis post victoriam Minervæ dedicata, ab hac dea occupatur, Thesæi posteris donum, *Eum.* 398—402. Trojani, *Ag.* 67. Τρωία (terra), *Ch.* 363.
 Troicus, *Ag.* 334.
 Tydeus, ad portam Proetidem Thebarum constitutus, describitur *Th.* 377—394, Objurgatur ab Amphiarao, 571—575.
 Tyndareus, *Ag.* 83.
 Typhos vel Typhon terrigena, Cilicia antra incolens, centiceps, in Jovem exoritur, a quo sub Ætnam depressus, unde olim ignem eructabit, *Pr.* 351—372. Ab Jove fulmine victus, *Th.* 517, χθόνιος δαίμων, 522 seq., ignivomus, 493 sq., 511. Typhos, in Ægypto, *S.* 560.
 Tyrius. Tyria navis, *P.* 963.
 Tyrrheni, ἰθὺς φαρμακοποιόν, *fr.* 453. Tyrrhenica [Τυρσηνική] tuba, *Eum.* 567.

U.

- Udaeus, Spartorum unus, pugnae superstes, *fr.* 458.
 Ulixes, solus Argivorum ducum Agamemnoni fidus, *Ag.* 841—844. Qualis in Philocteta Æschyli, *fr.* 96. Eum stimulus belluæ marinae peritorum esse vaticinator (Tiresias), *fr.* 245. Dicitur Sisyphi filius ex Anticlea, *fr.* 148

Upupæ [ἐποπος] descriptio, *fr.* 341.

V.

Venus, Κύπρις, *Eum.* 215, *S.* 1035 : cum Junone Jovi proximam potestatem habet, *S.* 1036; αἰολόμητις θεός, 1037; cum Marte concumbens, 664. Veneris verba, *fr.* 108. Memoratur *S.* 555, 1001 sq., 1041, *Ag.* 419. Adde Cypris.

Verecundiæ [Αίσχύνης] thronum colere, *Th.* 409.

Vis. Vide Robur.

Vulcanus Prometheum rupi affigit invitus, *Pr.* 3—81. Ejus officina in summo Ætna, *id.* 366. Perseo harpen adamantinam dat, *fr.* 266. Ἡρακλειστὸν καὶ poculum Solis, *fr.* 229. Memoratur *Ag.* 281. Vulcani filii, κλεισθοποιὶ Apollini Delphos, quam terram cultam reddiderunt prius seram, *Eum.* 13 sq. Ejus filia Thalia, *fr.* 259.

X.

Xanthus, Mardorum dux in exercitu Xerxis, μυριόνταρχος, *P.* 994 sq.

Xerxes, rex Persarum, Darii filius, quantum exercitum in Græciam duxerit, *P.* 5 sqq., ἡσίας ἀρχὼν, 73, θούριος, 718, 754. Navium, quas duxit adversus Græciam, numerus, 341—343. Ejus in expeditionem abeuntis splendor, 73—85. De eo 144—146. Init pugnam ad Salaminem, 355 sqq.; quam in alto colle positus spectat, 465—467; partem copiarum salvam in Psylltream mittit, 450 sqq. Quibus obtruncatis vestes lacerat et fugit, 468 sqq. Ægre ex Græcia effugit per Thraciam, 564—567. Solus ad pontem duarum continentium venit, 734, 736, laceris præ dolore vestibus domi adventurus, *P.* 834—836. Advenit ejulans, 909 sqq.

Ξιφίου (?) λιμὴν, prope Rhegium, *fr.* 131.

Y.

Υδριστής. Vide Flavius.

Z.

Zagreus, Plutonis filius apud Æschylum, *fr.* 242.

Zephyrus, γίγας, *Ag.* 692.

EXCERPTA

XX

ANNOTATIONIBUS G. DINDORFII

OXON. 1841.

Postquam Æschylus noster typis descriptus comitem sibi Sophoclem ultra biennium expectaverat, evenit ut ipso tempore emittendi afferrentur nobis *Annotationes G. Dindorfii*. Quas magnam expectatione cupide arripuimus, ut insigniora inventa cum nostris quoque lectoribus communicaremus. Omisimus quæ ad metra constituenda spectant, quoniam ejusmodi observata aut integra reddenda sunt aut non attingenda.

PROMETHEUS. Versus 347-372 *Prometheo* continuandos esse vidit Elmsleius. — 378 fort. ὀργῆς ζεούσης εἶναι λατοὶ λόγοι· ad νοσοῦσης aberrare potuisse librarium propter vicinum λατοί. — 426 ἀδαμαντοδέτοις ex Paris. 2785. — 430 γὰρ οὐράνιον τε πόλον νώτοις ὀχῶν στενάζει. — 550 seq. ἀλὰν γένος ἐμπεποδισμένον; οὐποτε θνατῶν | τὰν Διὸς ἀρμονίαν ἀνδρῶν παρεξίασι βουλαί. — 642 λέγουσ' αἰσχύνομαι ex codd. aliquot. — 692 sq. πῆματα, λύματα, δαίματ' ἐμὰν | ἀμφάκει κέντρῳ ψύχειν (vel ψύζειν) ψυχάν. — 835 ab interpolatore esse videtur. — 902 et 903 ἀρεβος et ἔρωσ delenda, 904 legendum ἀπολέμιστος.

SEPTEM ADVERSUS THEBAS. V. 79 καθεῖται. — 83 sq. εἰς (vel εἴς) δ' ἐμὰς φρένας εἶος· ὅπλων κτύπος ποτιχρίμπεται, | διὰ πέδον βοὰ ποτᾶται, βρέμει δ' ... — 89 βοᾷ ὑπὲρ τάφρων λευκοπρεπῆς λεῶς ὄρνυται ἐπὶ πόλιν. — 109 πολίσχοι vel πολιόχοι cum lacuna in fine versus. — 110 πάντες ὧδ'. — 114 γὰρ delendum cum Ritschelio. — 148 τόξον εὐτυχάζου (quod habet Hesychius) L. Dindorfius. — 157 ἐπάξει. — 161 post Διόθεν nonnulla exciderunt. — 170 ἑτεροβάχμονι Hermannus. — 206 ἱππικῶν πηδάλιον δία | στόμια πυριγενετῆν χαλινῶν Lachmannus. — 254 αὐτὴ σὺ δουλοῖς καὶ σὲ καὶ πᾶσαν πόλιν Wunderlichius. — 273 ὑδασί τ' Ἰσμηνοῦ λέγω L. Dindorfius. — 274-278 εὖ ξυντυχόντων καὶ πόλειωσ σεσωσμένης, | λάφυρα δάων δουρίπηχθ' ἀγνοῖς δόμοις | στέψω πρὸ ναῶν, παλαιῶν ἐσθήματα. | Τοιαῦτ' ἐπεύχου μὴ φιλοστόνως θεοῖς. — 294 πάντρομος. — 315 νόσον, προ καὶ τάν. — 318 sq. καὶ πόλειωσ ῥύτορες ἔλθετ' εὐεδροί τε

στάθητ'. — 333 ἀρτιτρόφοις Schneiderus. — 358 κυρήσας ex glossemate irrepsit. — 515-520 ab interpolatore adjecti sunt. — Ante v. 550 quædam exciderunt, et sequentium 551, 552 ordo invertendus est. — 605 ἢ ξὺν πολίταις. — 613 a grammatico quodam confictus videtur. — [705 corrige Νῦν.] 776 τὰν ἀρπαξάνδραν Hermannus — 826 πόλειωσ ἀσινεῖ σωτῆρι τύχα. — 952 πόνοισι γενεάν. — 984 sq. ΑΚ. δύστανος ἁ κηδεμονία. 12. λυγρὰ διπάλτων πημάτων. — 1056 πρέμνοθεν.

PERSE. V. 121 ᾄσεται Burneius. — 152-154 sublati lacunæ supplementis a grammatico aliquo illatis scribendi videntur : βασίλεια δ' ἐμὰ ** | ** καὶ προσφθόγοις | πάντας μύθοισι προσαυδᾶν. — 450 δτ' ἐκ νεῶν Elmsleius. — 616 θαλλούσης ἴσον. — 732 δῆμος οὐ δὴ τις γέρων, *flos populi*. — 860 ἐπεύθυεν Bothius.

AGAMEMNO. V. 122 δύο λήμασι πιστοῦς Lobekius. — 170 οὐδὲ λέγεται πρὶν ὧν Ahrensius. — 216 delenda verba περιόργως ἐπιθυμαῖν, glossa ad ὀργᾶ ascripta, et septem syllabarum lacuna indicanda. — 251 verba interpolata. — 336 ὡς δὲ δαίμονες Hermannus. — 345 fort. θεοῖς δ' ἐναμπλάκτης. — 660 ναυτικοῖς τ' ἱερειείοις Stanleyus. — 723 δ' ἦστ' ἐν ἀγκάλαις. — 1024 versus inepte interpolatus. — 1163 ἀνθρώπων corruptum ex ἀν κλύων. — 1235 ἀσπονδόν τ' Ἄρη Lobekius. — 1391 διοσδότῳ γάνει Porsonus. — 1566 γένος πρὸς ἀτὰ Blomfieldus. — 1590 ἀστοξένια δὲ Hermannus. — 1595 seq. καθήμενος | ἀσπμ'· ὁ δ' αὐτῶν.

CHOROPHOROS. V. 65 ἀκρατος Schützius. — 94 ἔσθλ' ἀντιδοῦναι Elmsleius. — 129 χέρνιβας φθιτοῖς

Hermannus. — 172 πλὴν ἐνδὲς Dobræus. — 418 τί δ' ἂν φάντες τύχοιμεν; Bothius. — 439-443, 444-455 Electræ tribuit Ahrensus. — 574 ἀρεῖ (i. e. ἀρεῖ ὀφθαλμοῦς καὶ καταβαλεῖ) Bambergerus. — 665 ἐν λίσχαισιν Emperius. Schol. ἐν ταῖς πρὸς γυναῖκας διμυλῖαις.

EUMENIDES. V. 96 ὦν μὲν Tyrwhittus. — 105 φρενῶν Hermannus pro βροτῶν, ex scholiasta. — Post v. 188 aliquid excidisse videtur. — V. 286 delet Hermannus aliunde insertum. — 359 deletis verbis ὅφ' αἵματος νέον quattuor syllabarum lacuna indicanda. — 475 versus spurius. — 483 ὀρχίους αἰρουμένη Pearsonus. — 550 ἐκὼν δ' ἀνάγκας ἄτερ Wieselerus. — 651 ex duobus versibus conflatus : finis prioris, alterius initium periit. — 716 νέμων Hermannus. — 727 σύ τοι παλαιὰν διανομήν καταφθ. ex codice. — 767-774 versus non Æschylei. — 845, 879 δαναιῶν L. Dindorfius.

— 944 εὐθενοῦντα γὰρ Dobræus. — 1013 αὐθις, ἔπος διπλοῖζω. — Post v. 1027 plura excidisse vidit Hermannus, ad eaque respicere Harpocratonem v. Εὐμενίδης. — 1034 ὑπ' εὐφρονι πομπῇ L. Dindorfius.

SUPPLICES. V. 9 αὐτογενεῖ φυξανορίᾳ Bambergerus. — 95 δ' ἐλπίδων Hermannus. — 111 θρηομένα δ' ἐγὼ Engerus. — 156 τὸν γαῖον Wellauerus. — 193 χερῶν εὐωνύμων Pearsonus, ex scholiasta. — 227 ἄκοντος πατρὸς Burgesius. — 350 λυκοδίωκτον ὡς Hermannus, 351 ἡλιθάτοις, ἔν' ἀλκῇ Valckenarius. — 444, 448 versus ab his locis alieni. — 597 explendæ lacunæ causa ex glossematis confictus. — 674 δὲ φόρους γὰρ Ahrensus. — 694 sq. εὐφραμον δ' ἐπὶ βωμοῖς μοῦσαν θείατ' ἄοιδοί. Codex εὐφρήμους δ' ἐπὶ β. Ahrensus μοῦσαν θείην. — 790 τῷδε χρημφοτῇν χροί.

Parisiis, nonis Aprilibus, MDCCCXLII.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ.

SOPHOCLES TRAGOEDIÆ

SEPTEM

ET PERDITARUM FRAGMENTA,

EX NOVA RECENSIONE GUILIELMI DINDORFII.

TRANSLATIONEM LATINAM BRUNCKII REFORMAVIT

L. BENLOEW,

FRAGMENTA POST WELCKERUM DISPOSUIT ET EXPLICUIT

E. A. I. AHRENS.

ACCEDUNT INDICES NOVI.

PRÆFATIO.

Firminus Didot, vir eruditissimus, quum scriptores quos Collectione sua complectitur, edere studeat quam emendatissimos, a **GUILIELMO DINDORFIO** Sophoclem petiit ipsius et reliquorum criticorum curis ultimis expolitissimum. Cui vir de scenicis poetis Græcorum meritissimus annuit ita, ut hunc poetam non solum ea quam in Annotatione Oxonii edita proposuerat ratione restitutum mitteret, sed multa iterum ac sæpius examinaret et per biennium, quo typographicum opus lente procedebat, plurimas emendationes novas subinde nobiscum communicaret. Qua mora effectum est ut Sophoclem confidenter tradamus hominibus doctis, qui sciunt quid sit artem criticam exercere non arbitrio levi, sed via ac ratione.

Translatio Brunckiana, ceteroqui digna viro tam docto et ingenioso, causæ multæ erant cur passim refingeretur. Nam Brunckius ubi signum extulit, secuti sunt Hermannii, Elmsleii, Lobeckii, Boissonadii, Dindorfii, Wunderi, alii, qui crisin et interpretationem poetæ mirum in modum promoverent; inventus est liber manuscriptus Laurentianus, qui plura quam ceteri omnes genuinæ orationis Sophocleæ conservavit. Hæc igitur in translatione latina neglexisse quum fas non esset, docto juveni **L. BENLOEW**, qui de Ajace libellum peculiarem scripsit, datum est munus, ut ex commentariis editorum et ipsius studiis illa omnia Brunckii corrigeret aut refingeret, quæ non viderentur recte posita esse.

Sed præcipuum est nostræ editioni, ut fragmenta perditorum dramatum in ea plenius et majore cum cura collecta et expolita legantur quam in præcedentium ulla. Præstitit hoc etiam **Guilielmi Dindorfii** sollers diligentia, qui olim edita fragmenta correxit et nova quæ emerserunt adjecit multa. Ea autem jam nunc

publici juris faceremus, nisi WELCKERI quæstionibus doctissimis frui vellemus lectores nostros. In his examinandis, disponendis, augendis quum etiamnum versetur egregius vir E. A. I. AHRENS, et dudum ab nobis expetatur editio Sophoclis, emittimus quæ finiri potuerunt, brevi, ut speramus, tempore adjecturi novum indicem et fragmenta correcta, aucta, in eumque modum explicata, qualem fere in Æschyleis tenuimus, non versuum particulas et emortua verba, sed ipsam mentem poetæ, quantum potest, in his reliquiis ostendentes. Scripsimus Parisiis, mense Martio, MDCCCXLI.

ΑΙΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΘΗΝΑ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ΑΙΑΣ.

ΧΟΡΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΙΩΝ ΝΑΥΤΩΝ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΚΩΦΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΥΡΥΣΑΚΗΣ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ΣΤΡΑΤΟΚΗΡΥΞ.

ΑΘΗΝΑ.

Ἀεὶ μὲν, ὦ παῖ Λαρτίου, δέδορξά σε
πειρᾶν τιν' ἐχθρῶν ἀρπάσαι θηριώμενον·

καὶ νῦν ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικαῖς ὄρω
Αἴαντος, ἐνθα τάξιν ἐσχάτην ἔχει,

5 πάλαι κυνηγετοῦντα καὶ μετρούμενον
ἔχνη τὰ χεῖνου νεοχάραχθ', ὅπως ἴδης
εἴτ' ἐνδὸν εἴτ' οὐκ ἐνδόν. Εὐ δέ σ' ἐκφέρει
κυνὸς Λαρκίνης ὡς τις εὐρινὸς βᾶσις.

Ἐνδὸν γὰρ ἀνὴρ ἄρτι τυγχάνει, κάρα
10 στάζων ἰδρῶτι καὶ χέρας ξιφοκτόνους.

Καὶ σ' οὐδὲν εἴσω τῆσδε παπταίνειν πύλης
εἴτ' ἔργον ἴσθιν, ἐνέπειν δ' ὅτου χάριν
σπουδὴν ἔθου τήνδ', ὥς παρ' εἰδυίας μάθης.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὦ φθέγμ' Ἀθάνας φιλότατης ἐμοὶ θεῶν,
15 ὥς εὐμαθὲς σου, καὶν ἀποπτος ᾗς ὁμῶς,
φώνημ' ἀκούω καὶ ξυναρπάζω φρενὶ
χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.

Καὶ νῦν ἐπέγνων εὐ μ' ἐπ' ἀνδρὶ δυσμενεῖ
βάσιν κυκλοῦντ', Αἴαντι-στῶ σακεσφόρῳ.

Κεῖνον γὰρ, οὐδέν' ἄλλον, ἵχνεύω πάλαι.
Νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πρῆγος ἄσχοπον
ἔχει περᾶν, εἴπερ εἰργασται τάδε·

ἴσμεν γὰρ οὐδὲν τρανές, ἀλλ' ἀλώμεθα·
κάγῳ ὁελοντῆς τῶδ' ὑπεζύγην πόνω.

25 Ἐφθαρμένους γὰρ ἀρτίως εὐρίσχομεν
λίβας ἀπάσας καὶ κατηναρισμένους
ἐκ χειρὸς αὐτοῖς ποιμνίων ἐπιστάταις.

Τήνδ' οὖν ἐκαίνω πᾶς τις αἰτίαν νέμει.
Καὶ μοί τις ὁπτήρ αὐτὸν εἰσιδὼν μόνον

30 πρῶντα πεδίᾳ σὺν νεορράντῳ ἵζει
φράζει τε κἀδῆλωσεν· εὐθέως δ' ἐγὼ
κατ' ἵχνος ἄσσω, καὶ τὰ μὲν σημαίνομαι,
sophocles.

AJAX.

PERSONÆ FABULÆ.

MINERVA.

ULYSSES.

AJAX:

CHORUS SALAMINIORUM SOCIORUM.

TECMESSA.

NUNTICS.

TEUCER.

MENELAUS.

AGAMEMNON.

MUTÆ PERSONÆ.

EURYSACES.

PÆDAGOGUS.

PRÆCO EXERCITUS.

MINERVA.

Semper te quidem, o fili Laertæ, satagere video, ut
molimen aliquod hostium præripias :

At nunc ad Ajacis nautica castra, ubi stationem extre-
mam tenet, jam pridem te conspicio venantem et melieno-
tem recentia illius vestigia, ut dispicias intusne sit, an foras.

Opportune vero te educit tanquam Lacarnæ canis sagax
vestigatio.

Intus enim jam vir hic es, caput stillans sudore et ma-
nus ensicidas :

adeoque nihil te per hanc portam amplius introspicere
opus est : ede modo qua gratia laborem hunc susceperis,
ut a sciente quidquid hujus est discas.

ULYSSES.

O vox Minervæ, dearum mihi carissimæ, quam facilem
agnitu, tametsi conspectum refugias, loquelam tuam auri-
bus percipio et corripio mente, ut æreæ clangorem Tyrrhe-
nicæ tubæ !

Et nunc probe sensisti ob inimicum virum me circumire :
Ajacem dico scutiferum.

Quippe ipsum, nec quemquam alium, vestigo dodum. Hac
enim nocte inexpectatum nobis facinus patravit, si modo
facti ille auctor est. Namque nihil scimus liquido, sed
vagamur incerti : quare ego sponte explorandi suscepi labo-
rem.

Pecus enim omne prædando collectum modo invenimus
cominus absumptum et contrucidatum, una cum ipsius
gregis custodibus.

Atqui in illum culpam omnes conferunt : retulitque
mihi et indicavit unus e speculatoribus se illum vidisse
per campum magnis ambulanti passibus solum, cum
gladio recenti cæde tincto. Persequor illico legens ve-
stigia, et quedam signis indubiis noto, quibusdam vero

τὰ δ' ἐκπέπληγμαι, κοῦκ ἔχω μαθεῖν ὅπου.
Καιρὸν δ' ἐφήλεις· πάντα γὰρ τὰ τ' οὖν πάρος
36 τὰ τ' εἰσέπειτα σὴ κυβερνῶμαι χειρὶ.

ΑΘΗΝΑ.

Ἔγνων, Ὀδυσσεῦ, καὶ πάλαι φύλαξ ἔβην
τῇ σὴ πρόθυμος εἰς ὁδὸν κυναγία.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦ καὶ, φίλη δέσποινα, πρὸς καιρὸν πονῶ;

ΑΘΗΝΑ.

Ὡς ἔστιν ἀνδρὸς τοῦδε τάργα ταῦτά σοι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

40 Καὶ πρὸς τί δυσλόγιστον ὦδ' ἤξεν χεῖρα;

ΑΘΗΝΑ.

Χόλῳ βαρυθεὶς τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δῆτα ποίμναις τήνδ' ἐπεμπίπτει βάσιν;

ΑΘΗΝΑ.

Δοκῶν ἐν ὑμῖν χεῖρα χραίνεσθαι φόνῳ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦ καὶ τὸ βούλευμ' ὥς ἐπ' Ἀργείοις τόδ' ἦν;

ΑΘΗΝΑ.

45 Κἂν ἐξέπραξτ', εἰ κατημέλησ' ἐγώ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ποίαισι τόλμαις ταῖσδε καὶ φρενῶν θράσει;

ΑΘΗΝΑ.

Νύκτωρ ἐφ' ὑμᾶς ὁλοῖος ὀρμάται μόνος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦ καὶ παρέστη κατὰ τέρμ' ἀφίκετο;

ΑΘΗΝΑ.

Καὶ δὴ πλὴν δισσαῖς ἦν στρατηγίσιν πύλαις.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

50 Καὶ πῶς ἐπίσχε χεῖρα μαιμῶσαν φόνου;

ΑΘΗΝΑ.

Ἐγὼ σφ' ἀπείργω, δυσφόρους ἐπ' ὄμμασι
γνώμας βαλοῦσα, τῆς ἀνηκέστου χαρᾶς,
καὶ πρὸς τε ποίμνας ἐκτρέπω σύμμιχτά τε
λείας ἀδάστα βουκόλων φρουρήματα·
ἐνθ' ἐσπεσὼν ἔχειρε πολύκερων φόνον
κύκλῳ βαλίζον· κἀδόκει μὲν ἑσθ' ὅτε
δισσαὺς Ἀτρεΐδας αὐτόχειρ κτείνειν ἔχων,
ὅτ' ἄλλοτ' ἄλλον ἐμπέτκων στρατηλατῶν.

Ἐγὼ δὲ φοιτῶντ' ἀνδρα μανιάσιν νόσοις

60 ὠτρυνον, εἰσέβαλλον εἰς ἔρκη κακά.

Κάπειτ' ἐπειδὴ τοῦδ' ἐλώφῃσιν πόνου,
τοὺς ζῶντας αὖ δεσμοῖσι συνόδησας βοῶν
ποίμνας τε πάσας ἐς δόμους κομίζεται,
ὥς ἀνδρας, οὐχ ὥς εὐκερων ἄγραν ἔχων.

65 Καὶ νῦν κατ' οἴκους συνδέτους αἰχίζεταί.

Δείξω δὲ καὶ σοὶ τήνδε περιφανῆ νόσον,
ὥς πᾶσιν Ἀργείοισιν εἰσιδὼν θροῆς.

Θαρσῶν δὲ μένε μὴδὲ συμφορὰν δέχου
τὸν ἀνδρ'. Ἐγὼ γὰρ ὁμμάτων ἀποστρόφους

70 αὐγὰς ἀπείρξω σὴν πρόσσφιν εἰσιδεῖν.

perturbor, nec unde certior fiam habeo. Itaque tempori
ades : nam ut omnia priora, ita et futura te duce geram.

MINERVA.

Novi hanc, Ulysse, et jampridem in viam prodii custos
tui, tuoque favens venatui.

ULYSSES.

An vero, cara domina, opportune coeptus est mihi hic
labor?

MINERVA.

Quippini? quum sint illius hominis ista facinora.

ULYSSES.

Quanam vero gratia insanum ad modum sic grassatus est?

MINERVA.

Ira percitus ob Achillis arma sibi adempta.

ULYSSES.

Cur igitur in pecora hunc fecit impetum?

MINERVA.

Ratus se vestra manum corde tingere.

ULYSSES.

Moliebaturne ergo hanc Argivis stragem?

MINERVA.

Quin perfocisset, si neglexissem ego.

ULYSSES.

Qua audacia, vel qua fretus fiducia?

MINERVA.

Noctu in vos furtim egressus est solus.

ULYSSES.

An et propius accessit, sinemque contigit viæ?

MINERVA.

Commodum geminorum ducum tentoriis jam institerat.

ULYSSES.

Qui vero inhibuit manum avidam cordis?

MINERVA.

Repressi eum ego ab immedicabili gaudio, objectis ob ocu-
los falsis imaginibus, et ad greges promiscuos averti, prædam
abactorum pecorum, nondum partitos, publicis custoditos
a pastoribus, quo ille facto impetu cornigerum boum lile
edidit stragem, passim obtruncans, modo geminos se pu-
tans manu sua occidere Atridas, modo alium, alio irruens,
ducem.

Ego vero grassantem furialibus morbis hominem insti-
gans, in casses impulsi malas.

Tandem ubi hoc a labore conquievit, superstites colliga-
vit vinculis boves, ceterasque pecudes, abduxitque omnes
domum, ratus viris se, non autem cornigero poliri pecu :
et nunc domi vinctos flagris cardit.

Ostendam vero et tibi manifestum hunc morbum, ut,
ubi videris, omnibus Argivis enarres.

Fidenter hic consiste, nec deputa malo tibi hunc virum
fore; illius enim aversam in partem torquebo lumina, ne
vultum tuum intueatur.

ΑΙΑΣ.

Οὗτος, σὲ τὸν τὰς αἰχμαλώτιδας χεῖρας
δεσμοῖς ἀπειθύνοντα προσμαλεῖν καλῶ·
Αἶαντα φωνῶ· στείχε δωμάτων πάρος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δρῆς, Ἀθάνα; μηδαμῶς σφ' ἔξω κάλει.

ΑΘΗΝΑ.

75 Οὐ σίγ' ἀνάξει μηδὲ δειλὴν ἀρεῖς;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μὴ πρὸς θεῶν· ἀλλ' ἔνδον ἀρκεῖται μένων.

ΑΘΗΝΑ.

Τί μὴ γένηται; πρόσθεν οὐκ ἀνὴρ δὲ ἦν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐχθρὸς γε τῷδε τάνδρ' καὶ τανῦν ἔτι.

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκουν γέλως ἡδίστος εἰς ἐχθροὺς γελᾶν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

80 Ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ τοῦτον ἐν δόμοις μένειν.

ΑΘΗΝΑ.

Μεμηνότ' ἀνδρα περιφρῶς ὀκνεῖς ἰδεῖν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Φρονοῦντα γάρ νιν οὐκ ἂν ἐξέστην ὀκνῶ.

ΑΘΗΝΑ.

Ἀλλ' οὐδὲ νῦν σε μὴ παρόντ' ἰδὴ πέλας.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦώς, εἴπερ ὀφθαλμοῖς γε τοῖς αὐτοῖς δρῆ;

ΑΘΗΝΑ.

85 Ἐγὼ σκοτώσω βλέφαρα καὶ δεδορκότα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Γένοιτο μέντ' ἂν θεοῦ τεχνωμένου.

ΑΘΗΝΑ.

Σίγα νυν ἱστῶς καὶ μὲν' ὥς κυρεῖς ἔχουν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μένοιμ' ἂν· ἤθελον δ' ἂν ἐκτὸς ὦν τυχεῖν.

ΑΘΗΝΑ.

Ἦ οὗτος, Αἴαν, δευτέρῳ σε προσκαλῶ.

90 Τί βαιὸν οὕτως ἐντρέπει τῆς συμμάχου;

ΑΙΑΣ.

Ἦ γὰρ Ἀθάνα, χαῖρε Διογενὲς τέκνον,
ὥς εὖ παρέστης· καὶ σε παγχρύσοις ἐγὼ
στέψω λαφύροις τῆσδε τῆς ἀγρᾶς χάριν.

ΑΘΗΝΑ.

Καλῶς Πιεξας. Ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράσον,

95 Ἰθαφας ἐγγὼς εὖ πρὸς Ἀργείων στρατῷ;

ΑΙΑΣ.

Κόμπος πάρεστι κοῦκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή.

ΑΘΗΝΑ.

Ἦ καὶ πρὸς Ἀτρεΐδαισιν ἤχησας χεῖρας;

ΑΙΑΣ.

Ἦ σὺ οὐ ποτ' Αἴανθ' ὅδ' ἀτιμάσους' ἔτι

ΑΘΗΝΑ.

Τεθνήσιν ἀνδρες, ὥς τὸ σὸν ξυνῆκ' ἐγὼ.

ΑΙΑΣ.

100 Θανόντες ἤδη τὰμ' ἀραιρείσθων ὄπλα.

AJAX.

3

Heus tu, qui captivas manus vinculis coerces, te accedere jubeo : Ajacem appello, progredere huc foras.

ULYSSES.

Quid agis, Minerva? Nequaquam eum foras evoces.

MINERVA.

Non tacebis neve timiditatem concipies?

ULYSSES.

Ne, per deos obtestor. Maneat intus potius.

MINERVA.

Quidni progrediator? nonne et antea hic homo erat?

ULYSSES.

Infensus quidem mihi, et nunc etiam amplius.

MINERVA.

Nonne irridere inimicum risus est dulcissimus?

ULYSSES.

Mihi quidem satis est illum intus manere.

MINERVA.

Furentem manifeste hominem adspicere vereris?

ULYSSES.

Sanum quidem illum intueri non refugerem.

MINERVA.

At nunc te, ne prope adstantem quidem, videbit.

ULYSSES.

Quidum, si modo lisdem cernit oculis?

MINERVA.

Oculis etiam videntibus caliginem obfundam.

ULYSSES.

Fiant quidem omnia, deo machinante.

MINERVA.

Tacitus nunc adsta, et mane quo es in loco.

ULYSSES.

Manebo : mallem tamen procul abesse.

MINERVA.

Heus tu, Ajax, iterum te huc voco. Cur tam parvi facis auxiliatricem tuam?

AJAX.

O salve Minerva, salve Jove genita proles! Quam opportune ades! Quippe aureis mactabo te spoliis, hujus prædæ gratia.

MINERVA.

Pulchre dixti : sed hoc mihi narra; tinxistin' ensen probe in Argivorum exercitu?

AJAX.

Gloriari fas mihi est, nec factum negem.

MINERVA.

An etiam Atridis armatam intulisti manum?

AJAX.

Ita ut Ajacem non amplius illi afficiant contumelia.

MINERVA.

Perierunt, ut verba tua intelligo.

AJAX.

Mortui jam mea eripiant arma.

ΑΙΑΣ.

ΑΘΗΝΑ.

Εἶεν, τί γὰρ δὴ παῖς ὁ τοῦ Λαερτίου,
 ποῦ σοι τύχης ἔσται; ἢ πέφυγέ σε;

ΑΙΑΣ.

Ἦ τοῦπίτριπτον κίναδος ἐξήρου μ' ὄπου;

ΑΘΗΝΑ.

Ἐγώ. Ὀδυσσῆ τὸν σὸν ἐνστάτην λέγω.

ΑΙΑΣ.

105 Ἦδιστος, ὦ δέσποινα, δεισμώντης ἔσω
 θακί· θαναῖν γὰρ αὐτὸν οὐ τί πω θέλω.

ΑΘΗΝΑ.

Ποῖν ἂν τί δράσης ἢ τί κερδάνης πλέον;

ΑΙΑΣ.

Πρὶν ἂν δεθεῖς πρὸς κίον' ἑρκείου στέγης

ΑΘΗΝΑ.

τί δῆτα τὸν δύστηνον ἐργάσει κακόν;

ΑΙΑΣ.

110 μάστιγι πρῶτον νῶτα φοινηχθεὶς θάνη.

ΑΘΗΝΑ.

Μὴ δῆτα τὸν δύστηνον ὧδέ γ' αἰκίσῃ.

ΑΙΑΣ.

Χαίρειν, Ἀθάνᾳ, τᾶλλ' ἐγὼ σ' ἐφίεμαι·
 κείνος δὲ τίσει τήνδε κοῦκ ἄλλην δίκην.

ΑΘΗΝΑ.

Σὺ δ' οὖν, ἐπειδὴ τέρψις ἦδε σοι τὸ δρᾶν,
 115 χρῶ χειρὶ, φείδου μηδὲν ὧν περ ἐννοεῖς.

ΑΙΑΣ.

Χωρῶ πρὸς ἔργον· τοῦτό σοι δ' ἐφίεμαι,
 τοιάνδ' αἰεὶ μοι ζῦμμαχον παρεστάναι.

ΑΘΗΝΑ.

Ὅρᾳς, Ὀδυσσεῦ, τὴν θεῶν ἰσχὺν δοῖ;
 τούτου τίς ἂν σοι τάνδρ' ἢ προνούστερος,
 120 ἢ δρᾶν ἀμείνων τῆρέθῃ τὰ καίρια;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶδ'· ἐποικτείρω δὲ νιν
 δύστηνον ἔμπας, καί περ ὄντα δυσμενῇ,
 ἰθύνει· ἄτῃ συγκατέζευκται κακῇ,
 οὐδὲν τὸ τούτου μᾶλλον ἢ τοῦμὲν σκοπῶν.

125 Ὅρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
 εἶδωλ'· ὅσοι περ ζῶμεν ἢ κούρην σκιάν.

ΑΘΗΝΑ.

Τοιαῦτα τοίνυν εἰσρωῶν ὑπέρχοπον
 μηδὲν ποτ' εἶπες αὐτὸς ἐς θεοὺς ἔπος,
 μηδ' ὄγκον ἄρῃ μηδέν', εἰ τινὸς πλέον
 130 ἢ χειρὶ βρίθεις ἢ μακροῦ πλούτου βάθει.
 Ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
 ἅπαντα τάνθρώπεια· τοὺς δὲ σύφρονας
 θεοὶ φιλοῦσι καὶ στυγοῦσι τοὺς κακοὺς.

ΧΟΡΟΣ.

Τελαμῶνιε παῖ, τῆς ἀμφιρύτου
 135 Σαλαμῖνος ἔχων βάθρον ἀγχιάλου,
 σὲ μὲν εὖ πράσσοντ' ἐπιχαίρω·
 σὲ δ' ὅταν πληγὴ Διὸς ἢ ζαμενῆς
 λόγος ἐκ Δαναῶν κακόθρους ἐπιβῇ,
 μέγαν ὄγκον ἔχῃ καὶ περόβηται

ΑΙΑΣ.

MINERVA.

Esto. Quid vero Laertae filius? quamnam ei sorte obligit?
 num effugit te?

AJAX.

Vulpem illam sceleratam rogas, ubi sit?

MINERVA.

Equidem: Ulyssem dico, tuum adversarium.

AJAX.

Intus sedet vinctus, jucundissimum mihi spectaculum.
 Quippe mori eum nondum volo.

MINERVA.

Priusquam quid egeris, aut quid ultra lucri feceris?

AJAX.

Priusquam alligatus ad columnam vestibuli

MINERVA.

Quidnam, quae so, misello infliges mali?

AJAX.

Flagris primum terga cruentatus mortem oppetat.

MINERVA.

Ne, amabo, miserum sic flagris caedas.

AJAX.

De ceteris rebus te gaudere jubeo (*i. e. omnia quae vis fieri cupio*), Minerva: hanc vero ille, non aliam penam dabit.

MINERVA.

Tu igitur, quandoquidem sic facere tibi volupe est, utere
 manu, omitte nihil eorum, quae meditaris.

AJAX.

Pergo ad opus: ceterum hoc tibi mando, ut talis mihi
 semper adsis adiutrix.

MINERVA.

Vides, Ulysse, vim deorum, quanta sit? Quis tibi unquam
 hoc viro prudentior repertus est, vel melior quod facto
 opus est exsequi?

ULYSSES.

Neminem equidem novi: miseret me vero ejus, infelicis
 utique, tametsi mihi infensus est, quia tam gravi conflictatur
 noxa, nihilo magis illius quam meam vicem respicientem.

Nos enim, quicumque vivimus, nihil aliud esse comperio,
 quam simulacra et levem umbram.

MINERVA.

Hae igitur quum videas, cave ne quid unquam superbe in
 deos dicas, neu fastu intumescas, si quo plus vel manu polles,
 vel opum affluentia.

Quippe dies deprimitque et attollit denuo humana omnia:
 modestos vero dii amant et detestantur malos.

CHORUS.

O nate Telamonis, qui tenes circumfluae Salaminis sedem
 pusillae (*propriè: quoquo versus mari proximae*); quando
 tibi res prospere cedit, gaudeo: sed si plaga Jovis aut
 maledicus rumor ab iniquis Danaïs te incessat, tum in-

- 140 πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.
 Ὡς καὶ τῆς νῦν φθιμένης νυχτὸς
 μεγάλοι θόρυβοι κατέχουσ' ἡμᾶς
 ἐπὶ δυσκλείᾳ,
 σὲ τὸν ἱππομανῆ λειμῶν' ἐπιθάντ'
 145 ὀλέσαι Δαναῶν βοτὰ καὶ λείαν,
 ἥπερ δορυπτοῖς ἔτ' ἦν λοιπῇ,
 κτείνοντ' αἰθῶνι σιδήρεϊ.
 Τοιούσδε λόγους ψιθύρους πλάσσων
 εἰς ὧτα φέρει πᾶσιν Ὀδυσσεύς,
 150 καὶ σφόδρα πείθει. Περὶ γὰρ σοῦ νῦν
 εὐπιστα λέγει, καὶ πᾶς δ' κλύων
 τοῦ λέξαντος χαίρει μᾶλλον
 τοῖς σοῖς ἄχαισιν καθυβρίζων.
 Τῶν γὰρ μεγάλων ψυχῶν εἰς
 155 οὐκ ἂν ἀμάρτοις· κατὰ δ' ἂν τις ἑμοῦ
 τοιαῦτα λέγων οὐκ ἂν πείθοι.
 Πρὸς γὰρ τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει.
 Καίτοι σμικροὶ μεγάλων χωρὶς
 σφαλερὸν πύργου βῦμα πάλονται·
 160 μετὰ γὰρ μεγάλων βαιὸς ἀριστ' ἂν
 καὶ μέγας ὀρθοῖθ' ὑπὸ μικροτέρων.
 Ἄλλ' οὐ δυνατὸν τοὺς ἀνοήτους
 τούτων γνώμας προδιδάσκειν.
 Ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν θορυβεῖ
 165 χῆμεῖς οὐδὲν σθένεσμεν πρὸς ταῦτ'
 ἀπλῆξασθαι σοῦ χωρὶς, ἀναξ.
 Ἄλλ' ὅτε γὰρ ἐλὼ τὸ σὸν ὄμμα' ἀπέδραν,
 παταγοῦσιν ἅτι πτηνῶν ἀγέλαι·
 μέγαν αἰγυπιὸν δ' ὑποδείσαντες
 170 τάχ' ἂν ἐξαίρνης, εἰ σὺ φανείης,
 σιγῇ πτήξειαν ἄφωνοι.
 Ἥ βρά σι Ταυροπόλα Διὸς Ἀρτεμις,
 ὦ μέγαλα φάτις, ὦ
 μήτερ αἰσχύνας ἑμᾶς,
 175 ὄρμασε πανδάμους ἐπὶ βοῦς ἀγέλαας,
 ἥ πού τινος νίκας ἀκάρπωτον χάριν,
 ἥ ῥα κλυτῶν ἐνάρων
 ψευθεῖς, ἀδώροις εἴτ' ἐλαφάβολαις;
 ἥ χαλκοθώραξ ἥ τιν' Ἐνυάλιος
 180 μομφὰν ἔχων ξυνοῦ δορὸς ἐννυχίοις
 μηχαναῖς ἐτίσατο λῶδαν;
 183 Οὐ ποτε γὰρ φρενόθεν γ' ἐπ' ἀριστερά,
 παῖ Τελαμῶνος, ἔβας
 185 τόσσον ἐν ποίμναις πίτνων·
 ἥκοι γὰρ ἂν θεὸς νόσος· ἀλλ' ἀπερύχοι
 καὶ Ζεὺς κακὰν καὶ Φοῖβος Ἀργείων φάτιν.
 Εἰ δ' ὑποβαλλόμενοι
 κλέπτουσι μύθους οἱ μεγάλοι βασιλῆς,
 190 ἥ τᾶς ἀσώτου Σισυφιδᾶν γενεᾶς,
 μὴ μὴ μ', ἀναξ, εἴθ' οἷδ' ἐφάλοισ κλισίαις
 193 ὄμμα' ἔχων κακὰν φάτιν ἄρη.
 Ἄλλ' ἀνα ἐξ ἐδράνων, ὅπου μακρῶνι
 195 στηρίζει ποτὲ τᾶδ' ἀγωνίῳ σχολῇ

genti percellor metu, et trepido pavidæ instar columbæ?

Ut nunc etiam magni tumultus nos invadunt ob sinistram famam, te scilicet præterita nocte pratum quod perforunt equi, ingressum, percussisse Græcorum pecudes, et quidquid reliquum erat prædæ abacti pecoris, corusco cadentem ferro.

Tales clam rumores confingens, omnibus ad aurem insusurrat Ulysses, persuadetque admodum;

quæ enim secus de te dicit, ea jam facile nanciscuntur fidem, et quicumque audit, ipso dicente gaudet magis, tuis insultans ærumnis.

Namque convicia in magno qui jaculatur viros, haud facile aberrat; in me autem si quis talia dicat, haud persuadeat.

Quippe virtute et gloria claros petit invidia.

Attamen humiles sine præstantibus arcem lubrico tuentur præsidio;

potentum enim adjutas ope tenuis optimo rem gerat; rursusque vir potens a tenuibus erigatur.

Sed nolunt stolidi nostras sententias ante doceri.

Ab hujusmodi hominibus tumultus nunc in te excitatur: nos vero sine te, o Rex, contra haud quimus obmitti.

Namque e conspectu tuo ubi aufugerunt, perstrepunt, ut greges avium;

sed si prodires, magnum vultorem expavescentes, subito contraherentur metu, et silentio delitescerent muti.

Στρ.

Utique te tauris vecta filia Jovis Diana (o nefanda fama, mater probri mei!) incitavit in publicos boum greges, in victoriæ alicujus haud fructuosam sane gratiam, sive spoliis inclytis fraudata, sive ob venationem munere vacuam,

vel æream Mars indutus lorica id tibi succensens, quod socii in bello laboris præmium haud tulerit, nocturnis machinis ultus est contumeliam?

Ἀντ.

Non enim tua sponte, Telamoniade, eo stultitiæ deflexisti, ut in greges irrueres.

Quidni ingruerit morbus divinitus? sed arceat Jupiter et Apollo malam Argivorum famam.

Sin confictas furtim subdunt fabulas magni reges, aut certus quidam e nequissimo Sisyphidarum genere, ne, obsecro te, ne, rex, amplius ita in maritimis tentoriis doliteas, malis flagrans rumoribus.

Ἐπ.

At surge e sedibus, ubi nimis longa hæres defixus hac anxia mora, cælo tenus incendens noxam;

ἄταν οὐρανίαν γλέγων. Ἐχθρῶν δ' ὄβρις
ἀτάρβητος ἔρμῃται
ἐν εὐανέμοις βάσσαις,
ἀπάντων καχαζόντων
γλώσσαις βαρυαλήτως·
200 ἔμοι δ' ἄχος ἔστακεν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ναὸς ἀρωγοὶ τῆς Αἴαντος,
γενεᾶς χθονίων ἀπ' Ἐρεχθιδῶν,
ἔχομεν στοναχὰς οἱ κηδόμενοι
τοῦ Τελαμῶνος τηλόθεν οἴκου.
205 Νῦν γὰρ ὁ δεινὸς μέγας ὠμοκρατὴς
Αἴας θολερῶ
κεῖται χειμῶνι νοστήσας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἐνέλλαχται τῆς ἡμετέρας
νῦξ ἤδε βάρος;
210 Πῶς τοῦ Φρυγίοιο Τελεΰταντος,
λέγ', ἐπεὶ σε λέχος δουριάλωτον
στέρεξας ἀνέχει θούριος Αἴας·
ὥστ' οὐκ ἂν αἰδοίς ὑπείποις.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Πῶς δῆτα λέγω λόγον ἄρρητον;
215 Θανάτῳ γὰρ ἴσον πάθος ἐκπεύσει.
Μανίᾳ γὰρ ἄλοὺς ἡμῖν ὁ κλεινὸς
νύκτερος Αἴας ἀπελωθήθη.
Τοιαῦτ' ἂν ἴδοις σκηπῆς ἐνδόν
χειροδείκτα σφάγι' αἰμοβαρῆ,
220 κείνου χρηστήρια τάνδρός.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶαν ἐδηλωσας ἀνδρὸς αἰθονος ἀγγελίαν ἄτλατον
οὐδὲ φευκτάν, Στρ.
225 τῶν μεγάλων Δαναῶν ὑπο κληζομέναν,
τάν δ' μέγας μῦθος αἰεῖ.
Οἶμοι φοβοῦμαι τὸ προσέρπον. Περὶφαντος ἀνὴρ
230 θανέεται, παραπλήκτω χερὶ συγκατακτὰς
κελαινοῖς ξίφεσιν βοτὰ καὶ βοτῆρας ἱππονώμας.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

ὦμοι· κεῖθεν καῖθεν ἄρ' ἡμῖν
235 δεσμῶντιν ἄγων ἤλυθε ποίμναν·
ὦν τὴν μὲν ἔσω σφαζ' ἐπὶ γαίας,
τὰ δὲ πλευροχοπῶν δίχ' ἀνερρήγνυ.
Δύο δ' ἀργίποδας κριοὺς ἀνελών
τοῦ μὲν κεφαλὴν καὶ γλῶσσαν ἄκραν
240 ῥίπτει θερίσας, τὸν δ' ὀρθὸν ἄνω
κίονι δῆσας
μέγαν ἱπποδέτην ῥυτῆρα λαβὼν
παλεῖ λιγυρᾷ μάστιγι διπλῇ,
κακὰ δεινάζων ῥήμαθ', & δαίμων
κοῦδεις ἀνδρῶν ἐδίδαξεν.

ΧΟΡΟΣ.

245 ὦρα τιν' ἤδη χάρα καλύμμασι κρυφάμενον πο-
δοῖν κλοπᾶν ἀρέσθαι Ἄντ.

interea vero inimicorum petulantia nullo cohibita metu
temere grassatur ventosis in saltibus, dum omnes multo
cum cachinno convicia in te effundunt acerbissima; ego vero
dolore configor.

TECMESSA.

Navales Ajacis socii, indigenis Erechthidis sati, est ut
gemamus, quicumque longinquam curamus Telamonis do-
mum.

Namque formidabilis ille, ille ingens, praestansque robore
Ajax turbida nunc jacet pressus tempestate.

CHORUS.

Quamnam pro tranquillo statu nox haec invexit gravis in-
fortunii vicem?

Dic, filia Phrygii Teleutantis. Quandoquidem captivam
diligens te, lecti sociam colit Ajax, hujus rei gnara, verbis
suggerere nobis possis.

TECMESSA.

Qui tandem memorem facinus infandum? morte enim
haud minus grave malum audies.

Quippe hac nocte furore actus inclytus Ajax noster pu-
dendi flagitii turpem subiit notam;
quemadmodum videas intra tentoria occisas pecudes
cruentas, hujus laniendam viri.

CHORUS.

Qualem de servidi animi viro affers mihi nuntium, rem
intolerandam, nec tamen evitabilem, quam primores Danaï
differunt rumoribus, augentque porro vulgi sermones!

Hei mihi! metuo impendens malum: palam est, viro
moriendum esse, qui furiosa manu contrucidavit enesque
cruento pecudes, pastoresque equitantes.

TECMESSA.

Hei mihi! inde igitur, inde nobis constrictas vinculis venit
agens pecudes, quarum alias intus humi stratas jugulavit,
alias divisit medias, costis dissectis.

Candidis autem duobus arreptis arietibus, hujus caput et
extremam linguam praecidit, abjicitque procul; illum vero
rectum sursum columnae alligat grandi loro equestri, ver-
beratque sonora duplici scutica, dictis incessens malis, quae
daemon illum, haud sane natus homo ullas, edocuit.

CHORUS.

Jam tempus est ergo, ut quisque obvoluto capite clam

ἢ οὐδὲν εἰρεσίας ζυγὸν ἐξόμενον

ποντοπόρῳ ναὶ μεθεῖναι.

Τόσας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς δειρατεῖς Ἀτρεΐδαι

καὶ ἡμῶν· περὶ δὲ λυθολευστὸν Ἄρη [ἴσχει·

255 ξυναλγεῖν μετὰ τοῦδε τυπεῖς, τὸν αἴσ' ἀπλάτος

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

267 Οὐκ ἔτι. Λαμπρὰς γὰρ ἄτερ σταροπᾶς

ἄξας δὲ νῶτος ὥς λήγει.

Καὶ νῦν φρόνιμος νέον ἄλγος ἔχει.

269 Τὸ γὰρ ἐσλεύσσειν οἰκεῖα πάθη,

μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος,

μεγάλας δόδυνας ὑποτείνει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἰ πέπαυται, χάρε' ἂν εὐτυχεῖν δοκῶ.

Φρούδου γὰρ ἤδη τοῦ κακοῦ μείων λόγος.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

268 Πότερα δ' ἂν, εἰ νέμοι τις αἵρεσιν, λάβοις,

φίλους ἀνιῶν αὐτὸς ἡδονὰς ἔχειν,

ἢ κοινὸς ἐν κοινοῖσι λυπεῖσθαι ξυνῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Τό τοι διπλάζον, ὦ γύναι, μείζον κακόν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἡμεῖς ἄρ' οὐ νοσοῦντες ἀτώμεσθα νῦν.

ΧΟΡΟΣ.

270 Πῶς τοῦτ' ὀλέξας; οὐ χέτοιδ' ὅπως λέγεις.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἀνὴρ ἐκεῖνος, ἡνίχ' ἦν ἐν τῇ νόσῳ,

αὐτὸς μὲν ἦδεθ' οἷσιν εἴχετ' ἐν κακοῖς,

ἡμᾶς δὲ τοὺς φρονοῦντας ἡνία ξυνῶν·

νῦν δ' ὥς ὀλέξας κἀνέπνευσε τῆς νόσου,

275 κείνός τε λύπη πᾶς ἐλήλαται κακῇ

ἡμεῖς θ' ἐμοῖς οὐδὲν ἥσσαν ἢ πάρος.

Ἄρ' ἔστι ταῦτα οἷς τόσ' ἐξ ἀπλῶν κακά;

ΧΟΡΟΣ.

Ξύμνημι δὴ σοι καὶ δέδοικα μὴ 'κ θεοῦ

πληγὴ τις ἦκη. Πῶς γὰρ, εἰ πεπαυμένος

280 μηδὲν τι μᾶλλον ἢ νοσῶν εὐφραίνεται;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ὡς ὧδ' ἐχόντων τῶνδ' ἐπίστασθαί σε γρή.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς γάρ ποτ' ἀρχὴ τοῦ κακοῦ προσέπτατο;

δήλωσον ἡμῖν τοῖς ξυναλγοῦσιν τύχας.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἄπαν μαθήσει τοῦργον, ὥς κοινῶν ὦν.

285 Κείνος γὰρ ἄκρας νυκτὸς, ἡνίχ' ἔσπεροι

λαμπτήρες οὐκέτ' ἔθον, ἀμνηχες λαβῶν

ἱμαίετ' ἐγχοῦς ἐξόδους ἔρπειν κενάς.

Κάγῳ πιπλήσω καὶ λέγω, τί χρεῖμα δρᾶς,

Αἴας; τί τήνδ' ἀκλῆτος οὐθ' ὑπ' ἀγγέλων

290 κληθεὶς ἀφορμὰς πείραν οὔτε τοῦ κλέων

σάλπιγγος; ἀλλὰ νῦν γε πᾶς εὐδαι στρατός.

Ὁ δ' εἶπε πρὸς με βαί', αἰεὶ δ' ὑμνοῦμενα·

Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει.

Κάγῳ μαθοῦσ' ὀλέξ', ὁ δ' ἐσσύθη μόνος.

295 Καὶ τὰς ἐκεῖ μὲν οὐκ ἔγω λέγειν πάθος·

ἔσω δ' ἐσῆλθε συνδέτους ἄγων ὁμοῦ

pedibus fugam arripiat, aut celeri insidens transtro ponti-
vage navi remigationem solvat (i. e. liberum faciat remo-
rum usum.)

Tales jactant in nos minas gemini duces Atridae: metuo
ne lapidibus impetitus misere mortem oppetam, luamque
cum eo supplicia, quem fati vis inexpugnabilis urget.

TECMESSA.

Non urget amplius. Furor enim desit, ut solet Noti ce-
ler impetus, qui sine corusco fulgure coortus est.

At nunc mentis suae compos novo dolore angitur.

Quippe contemplari propria mala, quorum participem
habeat neminem, graves subdit dolores.

CHORUS.

At si conquiescit, prospere omnino mecum agi putem.
Minor enim submoti jam mali cura est.

TECMESSA.

Utrum vero, data tibi optione, eligas, contristansne ami-
cos ut ipse laetus agas, an communibus afflicteris malis?

CHORUS.

Nimirum gravius est, o mulier, geminum malum.

TECMESSA.

Itaque nos etsi morbo caremus, premimur tamen infor-
tunio.

CHORUS.

Quid hoc dicti est? non enim quid velis intelligo.

TECMESSA.

Vir ille quamdiu fuit in morbo, ipse quidem laetabatur
quibus tenebatur malis, et nos qui sani conversabamur
affliciebat tristitia;

nunc autem ut recepit se ac respiravit a malo, et ipse mor-
rore totus agitur gravi, nosque una nihilo minus quam
antea angimur.

Nonne sunt haec dupla bis tanto ex simplicis mala?

CHORUS.

Equidem tibi assentior, et vereor ne divinitus plaga huic
viro insidita fuerit. Quikni enim? si quidem defunctus
morbo nihilo magis laetatur, quam quum aegrotaret.

TECMESSA.

Haec ita se habere, certo scias.

CHORUS.

Quibusnam initiis malum hocce ingruit? rem nobis signi-
fica condolentibus.

TECMESSA.

Omnia ut quaeque acta sunt disces, quum ipse in partem
venias infortunii. Is enim multa nocte, quum vespertinae
amplius non arderent lucernae, ancipitem arripuit gla-
dium, temereque egredi velle videbatur.

Tum ego increpo his verbis: Quam rem agis, Ajax?
quodnam hoc moliris iter, nec vocatus, nec ab ullo arces-
situs nuntio, nec tubae excitus sono? quin et nunc univer-
sos dormit exercitus.

At ille brevi dicto me represcit semper decantato: MULIER,
MULIERI DECUS EST SILENTIUM.

Quo audito destitit; ille vero prorupit solus, nec quid
interibi patraverit rescivit.

Post vero rediit colligatos agens in tentoria simul tauros,

ταύρους, κύνας βοτῆρας, εὐκερούν τ' ἄγραν.
 Καὶ τοὺς μὲν τῦχένιζε, τοὺς δ' ἄνω τρέπων
 ἔσφαζε κάρραγιζε, τοὺς ἐλ' δεσμίοις
 300 ἔχλινε' ὥστε φῶτας ἐν ποίμναις πίτνων.
 Τέλος δ' ὑπέβηκε διὰ θυρῶν σκιᾷ τινὶ
 λόγους ἀνέσπα τοὺς μὲν Ἀτρεϊδῶν κάτα,
 τοὺς δ' ἄμπ' Ὀδυσσεῖ, συντιθείς γέλων πολὺν,
 ὅσῃν κατ' αὐτῶν ἔβριν ἐκτίσαιτ' ἰών.
 305 κἀπειτ' ἐπάβας αὐθις ἐς δόμους πάλιν
 ἐμῶν μολίς πως ξὺν χρόνῳ καθίσταται,
 καὶ πλήρες ἄτης ὥς διοπτρεύει στέγος,
 παίσας κἀρα 'θύβεν· ἐν δ' ἐρειπίοις
 νεκρῶν ἐρειφθεὶς ἔζετ' ἀρνείου φόνου,
 310 κόμην ἀπρὶξ ὄνυξι συλλαβὼν χερσὶ.
 Καὶ τὸν μὲν ἦστο πλείστον ἀγχογγος χρόνον·
 ἔπειτ' ἐμοὶ τὰ δειν' ἐπηκείλησ' ἔπη,
 εἰ μὴ φανοίην πᾶν τὸ συντυχὸν πάθος,
 κἀνήρετ' ἐν τῷ πράγματι κυροῖ ποτέ.
 315 Κἀγὼ, φίλοι, δείσασα τοῦ ξειργασμένου
 ἔλεξα πᾶν ὅσον περ ἐξηπιστάμην.
 Ὁ δ' εὐθὺς ἐξώμωξεν οἰμωγὰς λυγρὰς,
 ἃς οὐ ποτ' αὐτοῦ πρόσθεν εἰσέχουστ' ἐγώ.
 Πρὸς γὰρ κακοῦ τε καὶ βαρυφύχου γόους
 320 τοιούσδ' αἰ ποτ' ἀνδρὸς ἐξηγεῖτ' ἔχειν·
 ἀλλ' ἀφόρητος ὀξέων κυκυμάτων
 ὑπεστέναζε ταῦρος ὥς βρυχώμενος.
 Νῦν δ' ἐν τοιαῦτ' αἰμεινὸς κακῇ τύχῃ
 ἄσιτος ἀνὴρ, ἄποτος, ἐν μέσοις βοτοῖς
 225 σιδηροκμήσιν ἥσυχος θακεῖ πεσών.
 Καὶ ὅτλος ἐστὶν ὥς τι ὀρασεῖων κακόν.
 Τοιαῦτα γὰρ πως καὶ λέγει κωδύρεται.
 Ἄλλ', ὦ φίλοι, τούτων γὰρ οὐνεκ' ἐστάλην
 ἀρήξαιτ' εἰσελθόντες, εἰ δύνασθ' αἶ.
 330 Φίλων γὰρ οἱ τοιοῦδε νικῶνται λόγοις.

ΧΟΡΟΣ.

Τέκμησσα δεινὰ παῖ Τελεύταντος λέγεις
 ἡμῖν, τὸν ἄνδρα διαπεφοιδάσθαι κακοῖς.

ΑΙΑΣ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Τάχ', ὡς εἶποι, μᾶλλον· ἢ οὐκ ἐχούσατε
 335 Αἴαντος ὅταν τήνδε θωύσσει βοήν;

ΑΙΑΣ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνὴρ εἶκεν ἢ νοσεῖν, ἢ τοῖς πάλα·
 νοσήμασι ξυνοῦσι λυπεῖσθαι παρών

ΑΙΑΣ.

Ἰὼ παῖ παῖ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

340 ὦ μοι τάλαιν· Εὐρύσακες, ἀμφὶ σοὶ βοᾷ.
 Τί ποτε μενοινᾷ; ποῦ ποτ' εἶ; τάλαιν' ἐγώ.

canes pastoricos, cornigeramque pradam; et hos quidem capite truncavit, illos vero resupinatos jugulavit et dissecuit; alios autem vinculis constrictos flagris cecidit, in pecudes, tanquam in viros, sæviens.

Tandem foras erupit, et cum umbra nescio qua confabulatus est truci voce, nunc de Alridis, nunc de Ulysse irrisionem multam jactans, quantis illos ultus esset contumeliis.

Deinde postquam in tentorium irrupit, ægre tandem et longo tempore ad sese redit, utque mentis errore perpetrata caede plenam videt domum, caput pulsat, exclamat, recubatque prostratus in media strage occisi gregis, comam sibi acindens unguibus.

Et sic quidem diu tacitus resedit; postea malum maximum minitatus est mihi nisi rem ederem, ut accidisset, omnem; interrogavitque quemnam demum in casum incidisset.

Atque ego perterrita rem, quantum quidem noram, o amici, narraui omnem ordine.

Tum ille statim lugubri ejulatu lamentatus est, cujusmodi nunquam ex eo audivi.

Semper enim dicere solebat hominis ignavi esse et depressi animi, tales ciere stetus; sed, si quo premeretur dolore, vociferationi et lamentis parcens, subingemiscebat, tauri mugientis more.

Nunc vero tristi obrutus hoc infortunio, cibo abstinens et potu, media inter pecora ferro concisa prolapsus residet immotus, et manifeste aliquid inceptat mali.

Tales nimirum voces et questus edit.

At, o amici, qua gratia huc prodii, ingredimini, opemque, si quam valetis, ferite. Solent enim viri, qualis licce est, amicorum sermonibus flecti.

CHORUS.

Horrenda nobis narras, Tecmessa, filia Teleutantis, malis nempe virum illum in furorem concitatum.

AJAX.

Hei mihi!

TECMESSA.

Max, ut videtur, increbrescet furor. Nonne audistis Ajacem, quali jam vociferatur clamore?

AJAX.

Hei mihi!

CHORUS.

Adhuc, ut apparet, cum morbo conflictatur hic vir, aut contristatur præteriti mali recordatione.

AJAX.

Heu fili, fili!

TECMESSA.

O me miseram! Eurysaces, te inclamat. Quid mente agitat? Ubinam es? o miseram me!

ΑΙΑΣ.

ΑΙΑΣ.

Τεῦκρον καλῶ. Ποῦ Τεῦκρος; ἢ τὸν εἰσαεῖ
λεηλατήσει χρόνον; ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνθρωπος φρονεῖν ἔοικεν. Ἄλλ' ἀνοίγεται.
345 Τάχ' ἂν τιν' αἰδῶ κατ' ἐμοὶ βλέψας λάβοι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἴδοῦ, διοίγω· προσβλέπειν δ' ἔξεστί σοι
τὰ τοῦδε πράγη, καὐτὸς ὡς ἔχων κυρεῖ.

ΑΙΑΣ.

348 Ἴω φίλοι ναυδάται, μόνοι ἐμῶν φίλων Στρ. α'.
350 μόνοι ἔτ' ἐμμένοντες ὀρθῶ νόμῳ,
ἴδεσθ' ἐμ' ὅσον ἄρτι κῦμα φοινίας ὑπὸ ζάλης
ἀμφιδρομον κυκλεῖται.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμ' ὡς ἔοικας ὀρθὰ μαρτυρεῖν ἄγαν.
355 Δηλοῖ δὲ τοῦργον ὡς ἀφροντίστως ἔχει.

ΑΙΑΣ.

Ἴω γένος ναῖας ἀρωγὸν τέχνας, Ἀντ. α'.
ἄλιον δὲ ἐπέβας ἐλίσσων πλάταν,
360 σέ τοι σέ τοι μόνον δέδορκα ποιμένων ἐπαρκέσοντ'
ἀλλά με συνδαΐζον.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφημα φώνει. Μὴ κακὸν κακῶ διδοὺς
ἄκος πλέον τὸ πῆμα τῆς ἀτης τίθει.

ΑΙΑΣ.

Ὅρξας τὸν θρασὺν, τὸν εὐκάρδιον, Στρ. β'.
365 τὸν ἐν θαλοῖς ἀτραστον μάχαις,
ἐν ἀφόβοις με θηροῖ δεινὸν χέρας;
οἴμοι γέλωτος, οἶον ὑβρίσθην ἄρα.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Μὴ, δέσποτ' Αἴας, λίσσομαι σ', αὐδὰ τάδε.

ΑΙΑΣ.

Οὐκ ἐκτός; οὐκ ἀφορρον ἐκνεμῇ πόδα;
370 Αἰαῖ αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς πρὸς θεῶν ὑπεῖκα καὶ φρόνησον εὔ.

ΑΙΑΣ.

Ὡς δύσμορος, δὲ χερὶ μὲν μεθῆκα τοὺς ἀλάστορας,
375 ἐν δ' ἐλίσσῃ βουσί καὶ κλυτοῖς πεσὼν αἰπολίοις
ἐρεμνὸν αἶμα ἔδουσα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δῆτ' ἂν ἀλγοίης ἐπ' ἐξαιρεσμένους;
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχειν.

ΑΙΑΣ.

Ἴω πάντ' ὄρω, ἀπάντων τ' αἰὲ Ἀντ. β'.
380 κακῶν ὄργανον, τέκνον Ἀαρτίου,
κακοπινέστατόν τ' ἄλχημα στρατοῦ,
ἧ που πολλὸν γέλωθ' ὑφ' ἡδονῆς ἄγεις.

ΧΟΡΟΣ.

Ξὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ κωδύρεται.

ΑΙΑΣ.

Ἴδοιν ἴδοιν νιν, καίπερ ὧδ' ἀτώμενος.
Ἴω μοί μοι.

AJAX.

9

AJAX.

Teucrum voco. Ubi est Teucer? an ille perpetuo prædas
aget? Ego vero interius pereo.

CHORUS.

Vir sui compos jam videtur esse. Ergo aperite ostium:
fortasse, si me adspiciat, pudore aliquo afficietur.

TECMESSA.

(Fit ἐκκύκλημα, et spectanda exhibetur interior tentorii pars.)

Ecce aperio; intueri tibi licet illius facinora, atque ut
ipse se habet.

AJAX.

O cari navales socii, soli mei amici, solique fœdus integra
servantes fide, adspicite quali cruentæ procelle fluctu cir-
cumdatus sum.

CHORUS.

Hei mihi! Quam videris vera testari nimis! Res ipsa in-
dicat, quam insanus sit.

AJAX.

O gens auxiliatrix mihi, artis periti nauticæ, qui con-
scensa nave marinum agitastis remum, vos, vos inquam,
solos video ex his qui mei olim curam habuerunt, opitulari
mihi paratos; age occidite me.

CHORUS.

Bona verba, queso. Ne, malum malo resarciens, cala-
mitatis damnum majus accumula.

AJAX.

Videtisne illum audacem, fortem illum, inque bellicis
olim intrepidum præliis, nunc inter placidas bestias manu
strenuum? Hei mihi! quantos risus præbebo! quantum in
probrum incidi!

TECMESSA.

Ne, here Ajax, talia dicas, obsecro.

AJAX.

Non tu foras? non tu retro vertis pedem? Eheu, eheu!

CHORUS.

Per deos oro, obsequere, et ad sanam mentem redi.

AJAX.

O ego infelix, qui manu tantum non correptos amisi
scleratos illos, inque camuras boves, clamorosque balan-
tum greges irruens, atrum sanguinem profudi!

CHORUS.

Quid vero te excrucias ob res confectas? non enim fieri
potest, ut hæc aliter se habeant.

AJAX.

O ad omnia perspicax, omnisque semper instrumentum
mali, fili Laertæ, squalidissime erro exercitas, miram ni
præ gaudio effuse rideas.

CHORUS.

Ut dat dens, quisque ridet et plorat.

AJAX.

Utinam videam videam eum coram præsentem, quamvis
ita afflictus! Hei mihi!

ΧΟΡΟΣ.

Μηδὲν μέγ' εἶπες. Οὐχ ἔρξῃς ἔν' εἶ κακοῦ;

ΑΙΑΣ.

[τατον, Ἄ. γ']

Ὡ Ζεῦ, προγόνων προπάτωρ, πῶς ἂν τὸν αἰμυλώ-
300 ἔχθρὸν ὄλημα, τοὺς τε δισσάρχας ὀλέσας βασιλῆς,
τέλος θάνοιμι καὐτός.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ὅταν κατεύχῃ ταῦθ', ὁμοῦ χάμοι θανεῖν
εὖχου· τί γὰρ δεῖ ζῆν με σοῦ τεθνηκότος;

ΑΙΑΣ.

304 Ἰὼ σκότος, ἐμὸν φάος, Στρ. δ'.
ἔρεος ὧ φαινότατον, ὡς ἐμοί,
ἔλεσθ' ἔλεσθ' ἐμ' οἰκήτορα,
ἔλεσθ' ἐμ'· οὔτε γὰρ θεῶν γένος οὔθ' ἀμερίων
400 ἔτ' ἄξιός βλέπειν τιν' εἰς ὄντησιν ἀνθρώπων.
Ἄλλὰ μ' ἃ Διὸς
ἀλκίμα θεὸς
ὀλέθρ' αἰκίζει.
Ποῖ τις οὖν φύγῃ;
ποῖ μολὼν μενῶ;
405 εἰ τὰ μὲν φθίνει, ῥῶλοι, τίσις δ'
δοῦ πῖλει, μύραις δ' ἄγρας προσκαίμεθα,
πᾶς δὲ στρατὸς δίπαλτος ἂν με
χειρὶ φονεύοι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

410 Ὡ δυστάλαινα, τυχάδ' ἄνδρα χρήσιμον
φωνεῖν, ἃ πρόσθεν οὗτος οὐκ ἔτλη ποτ' ἂν.

ΑΙΑΣ.

Ἰὼ πόροι ἀλλήροθοι Ἄντ. δ'.
πάραλά τ' ἄντρα καὶ νέμος ἐπάκτιον,
πολὺν πολὺν με ἑαρόν τε δὴ
415 κατείχετ' ἀμφὶ Τροίαν χρόνον· ἀλλ' οὐκ ἔτι μ', οὐκ
ἔτ' ἀμπνοὰς ἔχοντα. Τοῦτό τις φρονῶν ἴστω.
Ὡ Σκαμάνδροι
γείτονες ῥοσὶ,
420 εὐφρονες Ἀργείοις,
οὐκ ἔτ' ἄνδρα μὴ
τόνδ' ἰδῆτ', ἔπος
ἐξερέω μέγ', ὅσον οὔτινα
425 Τροία στρατοῦ δέρχθη χθονὸς μολόντ' ἀπὸ
Ἑλλανίδος· τανῦν δ' ἀτιμος
ᾧδε πρόκειμαι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτοι σ' ἀπείργειν, οὐδ' ὅπως εἴω λέγειν
ἔγω, κακοῖς τοιοῖσδε συμπεπτωκότα.

ΑΙΑΣ.

430 Αἰαῖ· τίς ἂν ποτ' ὤνθ' ὧδ' ἐπώνυμον
τοῦμὸν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς;
νῦν γὰρ πάρεστι καὶ εἰς αἰάζειν ἐμοί
καὶ τρίς· τοιούτοις γὰρ κακοῖς ἐντυγχάνω·
ὅτου πατὴρ μὲν τῆσδ' ἀπ' Ἰδαίας χθονὸς
435 τὰ πρῶτα καλλιστεῖ ἀριστεύσας στρατοῦ
πρὸς οἶκον ἦλθε πᾶσαν εὐχλειαν φέρων.
ἐγὼ δ' ὁ κείνου παῖς, τὸν αὐτὸν ἐς τόπον

CHORUS.

No quid elate dixeris. An te fugit, quo es in malo?

AJAX.

O Jupiter, majorum meorum progenitor, utinam perempto
loquacissimo illo invisio circulatore geminisque neci datis
regibus, ipse demum mortem oppetam!

TECMESSA.

Quando ista imprecaris, simul et mihi mortem opta. Quid
enim me vivere oportet, te mortuo?

AJAX.

O caligo, mea lux, o tenebrae Orci, meo quidem animo,
lucidissimae, suscipite, suscipite me incolam, suscipite me.
Neque enim deorum, neque mortalium genus intueri dignus
sum, inutilium jam perinde mihi.

Quippe me Jovis praepotens filia ad necem usque ex-
cruciat.

Quo igitur confugiam? quo consistam loco? siquidem haec
perierunt, amici, vindicta autem e vestigio sequitur, stul-
taeque me applicui venationi: fieri vero haud potest, quia
duas hastas contorquens universus exercitus me interficiat.

TECMESSA.

Heu me miseram! Taliane virum consultum loqui, quae
nunquam sustinuisset antehac?

AJAX.

O freta fluctibus resonantia antraque maritima, et litto-
ralia pascua, longo, longo tempore, diuque me detinuistis
ad Trojam; at enim non amplius vitales carpentem auras
tenebitis: hoc quicumque sapit scito.

O Scamandri vicina fluenta, benevola Argivis, haud am-
plius virum hunc videbitis, qualem, superbum quid dicam,
neminem Troja in exercitu vidit terra profectum Hellenica:
nunc vero inhonoratus adeo abjectus jaceo.

CHORUS.

Nec qui colubeam, nec qui te talia dicere sinam reperio,
tam gravibus implicatum malis.

AJAX.

Al, al! Quis unquam putasset fore, ut tam concinne
malis meis conveniret nomen meum? Nunc enim adest, cur
bis inlalem et ter Ai Ai: tantis nimirum versor in malis.
Cujus pater ex hac ipsa Idaea terra, rebus eximie gestis
summa nactus praemia, domum rediit, maximam reportans
gloriam. Ego vero illius filius, qui eandem ad Trojam veni

- Τροίας ἐπελθὼν οὐκ ἐλάσσονι σθένει,
οὐδ' ἔργα μείω χειρὸς ἀρκέσας ἐμῆς,
440 ἄτιμος Ἀργείοισιν ὥδ' ἀπολλύμαι.
Καίτοι τοσοῦτόν γ' ἐξεπίστασθαι δοκῶ,
εἰ ζῶν Ἀχιλλεὺς τῶν δπλων τῶν ὦν πέρι
κρίνειν ἐμελλε κράτος ἀριστείας τινί,
οὐκ ἂν τις αὐτ' ἐμαρψεν ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ.
445 Νῦν δ' αὐτ' Ἀτρεΐδαι φοντὶ παντουργῷ φρένας
ἐπραξαν, ἀνδρὸς τοῦδ' ἀπώσαντες κράτη.
Κεῖ μὴ τόδ' ὄμμα καὶ φρένες διάστροφοι
γνώμης ἀπῆξαν τῆς ἐμῆς, οὐκ ἂν ποτε
δαίτην κατ' ἄλλου φωτὸς ὥδ' ἐψήρισαν.
450 Νῦν δ' ἡ Διὸς γοργῶπις ἀδάμκτος θεὰ
ἤδη μ' ἐπ' αὐτοῖς χεῖρ' ἐπεντύνοντ' ἐμῇ,
ἔσφηλεν ἐμβυαλοῦσα λυσσώδη νόσον,
ὥστ' ἐν τοιοῖσδε χεῖρας αἰμάζει βοτοῖς·
κεῖνοι δ' ἐπαγγελῶσιν ἐκπεφυγότες,
455 ἐμοῦ μὲν οὐχ ἐκόντος· εἰ δέ τις θεῶν
βλάπτοι, φύγοι τᾶν χῶ κακὸς τὸν κρείσσονα.
Καὶ νῦν τί γρῆ δρᾶν; ὅστις ἐμπανῶς θεοῖς
ἐχθαίρομαι, μισεῖ δέ μ' Ἑλλήνων στρατὸς,
ἔλθει δὲ Τροία πᾶσα καὶ πεδία τάδε.
460 Πότερ' ἀπὸς οἴκους, ναυλόχους λιπὼν ἰδὼς
μόνους τ' Ἀτρεΐδας, πέλαιος Αἰγαίου περῶ;
καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω φανεῖς
Τελαμώνι; πῶς με τλήσεται ποτ' εἰσιδεῖν
γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ,
465 ὦν αὐτὸς ἔσχε στέφανον εὐκλείας μέγαν;
οὐκ ἔστι τούργον τέλητόν. Ἀλλὰ ὅτ' ἴδων
πρὸς ἔρυμα Τρώων, συμπεσὼν μόνος μόνους
καὶ δρῶν τι γρηστον, εἴτα λοίσθιον θάνω;
ἀλλ' ὥδέ γ' Ἀτρεΐδας ἂν εὐφράναιμ' ἰδὼν.
470 Οὐκ ἔστι ταῦτα. Πειρὰ τις ζητητέα
τοιαῦδ' ἀπ' ἧς γέροντι δηλώσω πατρὶ
μή τοι φύσιν γ' ἀσπλαγχνος ἐκ κείνου γεγώς.
Αἰσχροὺ γὰρ ἄνδρα τῷ μακροῦ γρηῃζειν βίου,
κακοῖσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλάσσεται.
475 Τί γὰρ παρ' ἡμᾶρ ἡμέρα τέρπειν ἔχει
προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν;
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτῶν
ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.
Ἄλλ' ἢ καλῶς ζῆν, ἢ καλῶς τεθνηχέναι
480 τὸν εὐγενῆ γρηῃ. Πάντ' ἀκέρως λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδεὶς ἔρεῖ ποθ' ὥς ἐπόβλητον λόγον,
Αἴας, Εἰλεας, ἀλλὰ τῆς σαυτοῦ φρενός.
Παῦσαι γέ μέντοι καὶ ὁδὸς ἀνδράσιν φίλοις
γνώμης κρατῆσαι τάσδε φροντίδας μεθεῖς.

ΤΕΚΜΗΣΙΑ.

- 485 ὦ δέσποτ' Αἴας, τῆς ἀναγκαίας τύχης
οὐκ ἔστιν οὐδὲν μείζον ἀνθρώποις κακόν.
Ἐγὼ δ' ἐλευθέρου μὲν ἐξέρην πατρός,
εἴπερ τινὸς σθένοντος ἐν πλούτῳ Φρυγῶν·
νῦν δ' εἰμὶ δούλη. Θεοῖς γὰρ ὥδ' ἰδοξέ που

haud minore robore, neque minoribus rebus manu gestis,
inhonoratus Argivis ita pereō.

Atqui hoc saltem pro certo scire videor: si vivus Achilles
de suis ipse armis iudicium tulisset, palmarium virtutis
addicturus alicui, nemo ea prae me adeptus fuisset.

Nunc vero contra machinati sunt Atridae, ut versipelli ac sce-
lerato homini traderentur, posthabitis praeclaris meis factis.

At nisi hi oculi atque transversus animus ab eo quod
erat mihi decretum aberrassent, haud amplius illi talem
sententiam contra quemquam essent laturi.

Sed enim terrificā et indomita Jovis filia dextram jam
illis me intentantem in errorem induxit, immisso furiali
morbo, quo actus pecudum harum caede cruentavi manus.
Illi vero nunc me irident, elapsi, me quidem invito. Sed
si praepeccat deus aliquis, praestantiorē etiam ignavus
effugiat.

Nunc igitur quid oportet me facere, qui manifeste diis
invisus sum, quem odit Graecorum exercitus, cui infensa
est Troja universa, atque hi ipsi campi!

Domumne repetens, deserta nautica hac sede, solisque
Atridis, Aegeum trajiciam mare? At quo vultu patre me
sistem coram Telamone? Quomodo sustinebit adaspectum
meum inglorii revertentis, virtutisque carentis praemiis,
quorum ille insignis decus adeptus est? Non est hoc seren-
dum.

Sed quid si in Troiam munimenta facto impetu, solus
cum solis congressus, viro dignum quoddam edam facinus,
tandemque moriar? At sic Atridis rem bonam et gratam
fecerim.

Non placet hoc; nihil est. Tentanda est via ejusmodi,
per quam seni ostendam patri, me haud ignavum ex illo sa-
tum.

Turpe est enim viro longam expetere vitam, si cui malo-
rum nulla contingit remissio.

Quid enim ad diem dies juvare potest additus, mortem-
que priusastinans? (i. e. quid potest dies cum die alternans oble-
ctationis afferre, quum nihil nisi de moriendi necessitate aut addat
aliquid aut differat?) Haud ego emerem vilissimo pretio ho-
minem, qui inani spe sovetur.

Sed aut honeste vivere, aut honeste mori generosum decet.
Haec est mea sententia.

CHORUS.

Nemo unquam dicet, Ajax, aliena te et subditiicia hac
locutum esse, sed mentis tuae senae: impetum tamen istum
reptime, amicisque facilem te flecti praebere, curis his omis-
sis.

TECMESSA.

O here Ajax, servitute non est aliud gravius hominibus
malum. Patre equidem nata sum libero, opibusque, si quis
alius, inter Phrygas pollente; nunc vero serva sum: sic
enim diis visum est scilicet, tuaeque maxime dextrae.

490 καὶ σὴ μάλιστα χεῖρι. Τοιγαροῦν, ἐπεὶ
τὸ σὸν λέχος ξυνῆλθον, εὖ φρονῶ τὰ σά,
καὶ σ' ἀντιάζω πρὸς τ' ἐρεστίου Διὸς
εὐνῆς τε τῆς σῆς, ἣ συνηλλάχθης ἐμοί,
μή μ' ἀξιώσης βάζειν ἀλγεινὴν λαθεῖν
495 τῶν σῶν ὑπ' ἐχθρῶν, χεῖριαν ἐφείς τινι.
Ἴδ' ἂν γὰρ θάνης σὺ καὶ τελευτήσας ἀφῆς,
ταύτη νόμιζε κάμει τῇ τόθ' ἡμέρᾳ
βίᾳ ξυναρπασθεῖσαν Ἀργείων ὑπο
ξύν παιδὶ τῷ σῷ δουλίαν ἔξειν τροφῇ.
500 Καὶ τις πικρὸν πρόσθεγμα δεσποτῶν ἐρεῖ
λόγοις ἰάπτων, Ἴδετε τὴν θυμυνέτιν
Αἴαντος, δὲ μέγιστον ἴσχυσε στρατοῦ,
οἷας λατρεῖας ἀνθ' ὅσου ζήλου τρέφει.
Τοιαῦτ' ἐρεῖ τις. Κάμει μὲν δαίμων ἔλα,
505 σοὶ δ' αἰσχρὰ τὰπη ταῦτα καὶ τῷ σῷ γένει.
Ἄλλ' αἰδεσθαι μὲν πατέρα τὸν σὸν ἐν λυγρῷ
γῆρα προλείπων, αἰδεσθαι δὲ μητέρα
πολλῶν ἐτῶν κληροῦχον, ἣ σε πολλάκις
θεοὶς ἀρᾶται ζῶντα πρὸς δόμους μολεῖν.
510 οἴκτειρε δ', ὦναξ, παῖδα τὸν σὸν, εἰ νέας
τροφῆς στερηθεὶς σοῦ διοίσεται μόνος
ὑπ' ὀρφανιστῶν μὴ φίλων, ὅσον κακὸν
λείνω τε κάμοι τοῦθ', ὅταν θάνης, νειμείς.
Ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔτ' ἐστὶν εἰς ὃ τι βλέπω
515 πλὴν σοῦ. Σὺ γὰρ μοι πατρίδ' ἤστωτας δόρει,
καὶ μητέρ' ἄλλῃ μοῖρα τὸν φύσαντά τε
καθεῖλεν Ἄδου θανασίμους οἰκήτορας.
Τίς δῆτ' ἐμοὶ γένοιτ' ἂν ἀντὶ σοῦ πατρίς;
τίς πλοῦτος; ἐν σοὶ πᾶσ' ἔγωγε σῶζομαι.
520 Ἄλλ' ἴσχε κάμου μνηστῖν. Ἄνδρ' τοι χρεὼν
μνήμην προσεῖναι, τερπνὸν εἰ τί που πάθοι.
Χάρις χάριν γὰρ ἐστὶν ἡ τίκτους δαί.
ὅτου δ' ἀπορρεῖ μνηστῖς εὖ πεπονθότος,
οὐκ ἂν γένοιτ' ἐθ' οὗτος εὐγενὴς ἀνὴρ.

ΧΟΡΟΣ.

525 Αἴας, ἔχειν σ' ἂν οἴκτον ὡς καὶ ὧ φρενὶ
θέλοιμ' ἂν· αἰνότης γὰρ ἂν τὰ τῆσδ' ἔπη.

ΑΙΑΣ.

Καὶ κάρτ' ἐπαίνου τεύξεται πρὸς γοῦν ἐμοῦ,
ἐὰν μόνον τὸ ταχθὲν εὖ τολμᾷ τελεῖν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἄλλ', ὦ φίλ' Αἴας, πάντ' ἔγωγε πείσομαι.

ΑΙΑΣ.

530 Κόμιζέ νύν μοι παῖδα τὸν ἐμὸν, ὡς ἴδω.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Καὶ μὴν φόβοισι γ' αὐτὸν ἐξελυσάμην.

ΑΙΑΣ.

Ἐν τοῖσδε τοῖς κακοῖσιν, ἣ τί μοι λέγεις;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Μὴ σοὶ γέ που δύστηνος ἀντήσας θάνοι.

ΑΙΑΣ.

Πρέπον γέ τ' ἂν ᾤν δαίμονος τοῦμοῦ τόδε.

Proinde ex quo in tuum cubile conveni, tuis rebus stodem,
teque per Jovem Familiarem obtestor, perque torum tuum,
quo conjunctus es mihi, ne me sinas tristem fabulam fieri,
inimicorumque tuorum ludibrium, cujusvis alius arbitrio
permissam.

Quo enim moriaris die tuaque morte me destituas, ne
dubita, quin eo ipso vi correpta ab Argivia cum filio tuo du-
ram in servitutem detrudar: et forsitan insultans herus aliquis
acerbo me dicto perstringet: Conspicite Ajacis conjugem, quo
nemo in omni exercitu viribus fuit præstantior, quibus nunc
urgetur servitiis pro illa quam habuit prius invidenda sorte.

Talia dicet aliquis: et me quidem excruciat fero neces-
sitas; tibi vero, tuoque generi hæc dicta dedecori erunt.

Sed reverere patrem tuum, quem tristi confectum deseris
senio; reverere matrem multos jam annos sortitam, quæ
multiplicibus votis deos precatur, ut salvus domum redeas.
Miserere etiam, o rex, filii tui, qui si puerili educatione de-
stitutus, te orbatus, ab iniquis tutoribus vexabitur, quan-
tum miseriarum illique et mihi, si morieris, relinques!

Nam mihi quidem nihil est, quo respiciam, præter te.
Quippe patriam tu mihi delevisti bello, matremque aliud
exitium patremque corripuit, Orci mortuales incolas.

Quenam mihi, quæso, pro te patria fiat, quæ opes? in
te mea omnis est salus.

Ergo memoriam mei retine: utique virum decet memo-
rem esse, sicunde grati quid perceperit: gratia enim gra-
tiam semper parit. Cuicumque vero effluit beneficii me-
moriam, is haud amplius generosi viri habeatur loco.

CHORUS.

Vellem te, Ajax, itidem ut ego, misericordia affici: lau-
dares enim hujus dicta.

AJAX.

Atqui magnam laudem a me consequetur, si modo id quod
jussero audebit exsequi.

TECMESSA.

At, o care Ajax, in omni re tibi parebo.

AJAX.

Affer mihi ergo filium, ut eum videam.

TECMESSA.

At vero metu perculsa eum ablegavi.

AJAX.

Istiusne mee calamitatis? aut quem alium metum ais?

TECMESSA.

Ne periret miser, sicubi forte tibi occurreret.

AJAX.

Nempe haud alienum hoc erat a furore meo.

535 Ἄλλ' οὖν ἐγὼ φύλαξα τοῦτό γ' ἀρκέσαι.

ΑΙΑΣ.

Ἐπύνας' ἔργον καὶ πρόνοιαν ἦν ἔθου.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Τί δῆτ' ἂν ὥς ἐκ τῶνδ' ἂν ὠφελοῖμί σε;

ΑΙΑΣ.

Δός μοι προσειπεῖν αὐτὸν ἐμφανῇ τ' ἰδεῖν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Καὶ μὴν πέλας γε προσπόλοις φυλάσσεται.

ΑΙΑΣ.

540 Τί δῆτα μέλλει μὴ οὐ παρουσίαν ἔχειν;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

ὦ παῖ, πατὴρ καλεῖ σε. Δεῦρο προσπόλων
ἄγ' αὐτὸν ὅσπερ χερσὶν εὐθύνων κυρεῖς.

ΑΙΑΣ.

Ἐρποντι φωνεῖς, ἢ λειψιμένῳ λόγου;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Καὶ δὴ κομίζει προσπόλων δὲ ἐγγύθεν.

ΑΙΑΣ.

545 Αἶρ' αὐτὸν, αἶρε δεῦρο. Ταρβήσει γὰρ οὐ
νεοσφαγῇ που τόνδε προσλεύσσω φόνον,
εἴπερ δικαίως ἔστ' ἐμὸς τὰ πατρώθεν.
Ἄλλ' αὐτίκ' ὁμοῖς αὐτὸν ἐν νόμοις πατρὸς
δεῖ πωλοδαμνεῖν κάξομοιοῦσθαι φύσιν.

550 ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχίστερος,
τὰ δ' ἄλλ' ὁμοῖος· καὶ γένοι' ἂν οὐ καχός.

Καίτοι σε καὶ νῦν τοῦτό γε ζηλοῦν ἔχω,
δοῦναι οὐδὲν τῶνδ' ἐπισηθάνει κακῶν.

Ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἡδιστος βίος,

555 ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθης.

Ὅταν δ' ἔκη πρὸς τοῦτο, δεῖ σ' ὅπως πατρὸς
δειξείας ἐν ἐχθροῖς ὅς ἐξ οἴου τράφης.

Τέως δὲ κούφοις πνεύμασιν βόσκει, νέαν
ψυχὴν ἀτάλλων, μητρὶ τῇδε χαρμονήν.

560 Οὗτοι σ' Ἀχαιῶν, οἶδα, μή τις ὑβρίσῃ
στρυγναῖσι λώβαις, οὐδὲ χωρὶς ὄντ' ἐμοῦ.

Τοῖον πωλῶν φύλακα Τεῦκρον ἀμφὶ σοὶ
λείψω τροφῆς ἀοκνον ἔμπα, καὶ τανῦν
τηλιόπδ' οἴχνηϊ, δυσμενῶν θήραν ἔχων.

565 Ἄλλ', ἄνδρες ἀπιστῆρες, ἐνάλιος λεώς,
ὕμιν τε κοινὴν τήνδ' ἐπισκήπτω χάριν,
καί νῦν τ' ἐμὴν ἀγγελίαν ἐντολήν, ὅπως
τὸν παῖδα τόνδε πρὸς δόμους ἐμοὺς ἄγων
Τελαμῶνι δείξει μητρὶ τ', Ἐρίβοιαν λέγω,

570 ὥς σφιν γένηται γηροδοσχὸς εἰσαεῖ.

Καὶ τὰμὰ τεύχη μήτ' ἀγώναρχοί τινες
θήσουσ' Ἀχαιοῖς μὲθ' ὃ λυμεῶν ἐμὸς.

Ἄλλ' αὐτό μοι σὺ, παῖ, λαβὼν ἐπιόνυμον,

575 Εὐρύσακες, ἴσχε διὰ πολυρράφου στρέφων
πόρπακος ἐπτάβοιον ἄρρηκτον σάκος·

τὰ δ' ἄλλα τεύχη καὶ ἐμὸν τεθήσεται.

Post ista sequebatur: Τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ κατ' ἀνώδυνον κακόν.
Post ista sequebatur: Μέχρις οὐ μυχοὺς κίχῃσι τοῦ κάτω θεοῦ.

Itaque praecevi, letum ab eo ut propulsarem.

AJAX.

Laudo factum, quamque adhibuisti providentiam.

TECMESSA.

Quid inde tibi porro emolumenti afferam?

AJAX.

Fac ut eum alloquar, coramque videam.

TECMESSA.

Atqui prope a ministris custoditur.

AJAX.

Quenam igitur tenet eum mora, ne praesto adiat?

TECMESSA.

O nate, pater te vocat: huc famulorum adduc ipsum,
quisquis manibus nunc eum regis.

AJAX.

(Obedientine et) venienti dicis an dicti nescio?

TECMESSA.

Immo e propinquo famulus eum huc adducit.

AJAX.

Affer hunc, affer huc; non enim conspecta recenti hac
carde expavescet, si quidem vero me patre satius est: sed
statim illum ad crudos patris mores oportet tenerum fingi,
et similem fieri ingenio.

O nate, utinam fias fortunatior patre, cetera vero similis!
ita fies minime malus.

Quamquam et nunc ob hoc te beatum praedicare fas est,
quod nihil horum sentis malorum.

Quippe nihil sapere vita est jucundissima, donec gau-
dere ac dolere quis discat.

Quum autem eo aetatis veneris, tum cogites oportet, qui
inimicis ostendas, qualis ex quali patre educus sis.

Interim vero levibus aoris vescitor, vitam fovens novel-
lam, hujusce tuae matris oblectamentum.

Nemo, sat scio, Achivum odiosis te laedet contumeliis,
ne absente quidem me:

adeo paratum et praesto custodem tibi relinquam, Teu-
crum, nutrimenti tui sedulum curatorem; tametsi nunc
longinquus abest, hostili ex agro praedam agens.

At vos, viri bellatores, nautica turba, jubeo, si communi
me gratia demereri vultis, illi nuntiare mea mandata; ut
puerum huncce ad domum meam deductum Telamoni
ostendat, matrique meae, Eriboeam dico, qui ipsis sit usque
senectae praesidium.

Atque mea arma nec ulli proponant Achivis certaminum
praesides, nec perda meus; sed ipsum septemplici bovis
tergore compactum, infractum clypeum, a quo nomen ha-
bes, cape, nate Eurysaces, et tibi habe, per multiples
versans lorum: cetera vero arma una mecum sepeliuntur.

Insipientia enim malum est doloribus maxime vacuum.
Donec subeant Orcli penetralia.

Ἄλλ' ὡς τάχος τὸν παῖδα τὸνδ' ἤδη ἔχου,
καὶ δῶμα πάκτου, μηδ' ἐπισκῆνους γόους
580 δάκρυα. Κάρτα τοι φιλοκτιστον γυνή.
Πύκαζε θῆσσον. Οὐ πρὸς ἱατροῦ σοφοῦ
θρηνεῖν ἐπιδάς πρὸς τομῶντι πῆματι.

ΧΟΡΟΣ.

Δέδοικ' ἀκούων τήνδε τὴν προθυμίαν.
Οὐ γάρ μ' ἀρέσκει γλῶσσά σου τεθηγμένη.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

585 Ὡ δέσποτ' Αἴας, τί ποτε δρασεῖς φρενί;

ΑΙΑΣ.

Μὴ χρῖνε, μὴ ἔταζε. Σωφρονεῖν καλόν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Οἴμ' ὡς αἰθυμῶ καὶ σε πρὸς τοῦ σοῦ τέκνου
καὶ θεῶν ἱκνοῦμαι μὴ προδοῦς ἡμᾶς γένῃ.

ΑΙΑΣ.

Ἄγαν γε λυπεῖς. Οὐ χάτοισθ' ἐγὼ θεοῖς
590 ὡς οὐδὲν ἀρκεῖν εἴμ' ὀφειλότης ἐτι;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Εὐφρημα φώνει.

ΑΙΑΣ.

Τοῖς ἀκούουσιν λίγῃ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Σὺ δ' οὐχὶ πείσει;

ΑΙΑΣ.

Πόλλ' ἄγαν ἤδη θροεῖς.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ταρβῶ γάρ, ὦναξ.

ΑΙΑΣ.

Οὐ ξυνέρξεθ' ὡς τάχος;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Πρὸς θεῶν, μαλάσσου.

ΑΙΑΣ.

Μῶρά μοι δοκεῖς φρονεῖν,

595 εἰ τοῦμόν ἦθος ἄρτι παιδεύειν νοεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ κλεινὰ Σαλαμίς, σὺ μὲν που

ναῖσις ἀλίπλακτος, εὐδαίμων,

πᾶσιν περίφρυτος αἰεί

600 ἐγὼ δ' ὁ τλάμων παλαιὸς ἀπ' οὗ χρόνος

Ἰδαία μίμνω λειμώνι' ἀποινα, μηνῶν

ἀνήμερος αἰὲν εὐνώμα

605 χρόνῳ τρυχόμενος,

κακὰν ἐλπιδ' ἔχων

ἔτι μέ ποτ' ἀνύσειν

τὸν ἀπότροπον αἰδέηλον Ἄδαν.

Καί μοι δυσθεράπευτος Αἴας

610 ξύνεστιν ἐφεδρὸς, ὥμοι μοι,

θεῖα μανία ξύνκυλος

ὅν ἐξεπέμψω πρὶν δὲ ποτε θουρίῳ

κρατοῦντ' ἐν Ἄρει· νῦν δ' αὖ φρενὸς οἰοδῶτας

615 φίλοις μέγα πένθος κέρηται.

Τὰ πρὶν δ' ἔργα χειρῶν

μαγίστας ἀρετᾶς

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

Jam vero, mulier, puerum hunc ocius accipe, domusque
fores obsere, neque ad haec tentoria incende luctus. Valde
sane promptum est flere femina.

Ocius inquam januam operi : non est sapientis medici
carmina canere ferrum poscenti malo.

CHORUS.

Male metuo, audiens quanto flagres studio : quippe haud
mihi placet asperata tua lingua.

TECMESSA.

O here Ajax, quidnam moliris animo?

AJAX.

Ne quaesito, ne scrutare : decus est tibi modestia.

TECMESSA.

Hei mihi ! quam animum despondeo ! Perque deos te ob-
testor, perque tuum gnatum, ne nos proditum eas.

AJAX.

Nimis quidem molesta es. An descis me omni erga deos
officio solutum esse?

TECMESSA.

Bene ominata loquere.

AJAX.

Audientibus narra.

TECMESSA.

Morem ergo non geres?

AJAX.

Nimis multa jam garris.

TECMESSA.

Metuo enim, o rex.

AJAX.

Quin concluditis illam ocius?

TECMESSA.

Per deos, animum molli.

AJAX.

Nec parum mihi videris sapere, si meos mores jam tan-
dem erudire cogites.

[Ajax quum ob reliquorum praesentiam se mori non posse intelli-
geret, et tamen uti noluit; in tentorium nec ipse recessit, nec Tec-
messam recedere coegit, sed dum chorus enlamilates suas luget, ipse
taciturnus adest, aliam moriendi viam meditans.]

CHORUS.

O inclyta Salamis, mari circumfusa, tu nunc quidem in-
coleris felix, cunctis spectabilis semper : ego vero miser
jam dudum opperior Idaea praetensia praemia (Trojae eversionem
direptionemque), mensibus in aeternam volventibus, le-
gitimo temporis progressu attritus, malam adhuc spem fo-
vens, fore ut demum nigrem ad detestandum tenebrosum
Orcum.

Ad haec mala hoc etiam accedit, tanquam tertiarius adest
insanabilis Ajax, heu mihi ! divinitus immisso correptus
furore; quem emisisti olim Martiis victorem praeliis : nunc
contra mentis suae devius, amicia ingens exstitit luctus :

620 ἄφιλα παρ' ἀφίλοις
ἔπεισ' ἔπασσε μελέοις Ἀτρείδαϊς.
622 Ἴη που παλαιᾷ μὲν ἔντροφος ἡμέρα, Στρ. β'.
625 λευκῷ δὲ γήρᾳ μάτηρ νιν ὅταν νοσοῦντα
φρενομόρως ἀκούσῃ,
αἰλινον αἰλινον
οὐδ' οἰκτρᾶς γόνυ δρνιθος ἀηδοῦς
630 ἥσει δῦσμορος, ἀλλ' ὀδυτόνους μὲν ἠδᾶς
θρηνήσῃ, χερόπλακτοι δ'
ἐν στέρνοισι πεσοῦνται
δοῦποι καὶ πολιᾶς ἀμυγμα χαίτας. [Ἀντ. β'.
635 Κρείσσων παρ' Ἀδᾶ κεύθων ὁ νοσῶν μάταν,
ὃς ἐκ πατρίδας ἥκων γενεᾶς ἄριστος
πολυπόνων Ἀχαιῶν,
οὐκ ἔτι συντρόφοις
640 ὄργαις ἐμπεδος, ἀλλ' ἐκτὸς βριλεῖ.
ὦ τλαῖμον πάτερ, ὅαν σε μένει πυθέσθαι
παιδὸς δῦσφορον ἄταν,
ἂν οὕτω τις ἐθρεψεν
645 αἰὼν Αἰακιδᾶν ἀτερθε τοῦδε.

ΑΙΑΣ.

Ἀπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος
φύει τ' ἀδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται·
κοῦκ ἔστ' ἀελπτον οὐδὲν, ἀλλ' ἀλίσκεται
χῶ δεινὸς ὄρκος καὶ περισκελεῖς φρένες.
650 Κἀγὼ γάρ, ὃς τὰ δειν' ἐκαρτέρουν τότε,
βαρῇ σίδηρος ὡς ἐθελύνθην στόμα
πρὸς τῆσδε τῆς γυναικὸς οἰκτεῖρω δέ νιν
χήραν παρ' ἐχθροῖς παιδᾶ τ' ὄρφανὸν λιπεῖν.
Ἀλλ' εἴμι πρὸς τε λουτρὰ καὶ παρακτίους
655 λειμῶνας, ὡς ἂν λύμαθ' ἀγνίσας ἐμὰ
μῆνιν βαρεῖαν ἐξαλύξωμαι θεᾶς
μολῶν τε χῶρον ἐνθ' ἂν ἀστιδῇ χίχῳ
κρύψω τόδ' ἔγχος τοῦμὸν, ἐχθιστον βελῶν,
γαίης ὀρύξας ἐνθα μὴ τις ὄψεται·
660 ἀλλ' αὐτὸ νῦν Ἀδῆς τε σωζόντων κάτω.
Ἐγὼ γάρ εἴ οὐ χειρὶ τοῦτ' ἐδεξάμην
παρ' Ἑκτορος δῶρημα δυσμενεστάτου,
οὕτω τι κεδνὸν ἔσχον Ἀργείων πάρα.
Ἀλλ' ἔστ' ἀληθὲς ἡ βροτῶν παροιμία,
665 ἐχθρῶν δῶρα φῶρα κοῦκ ὀνήσιμα.
Τοιγὰρ τὸ λοιπὸν εἰσόμμεσθα μὲν θεοῖς
εἶκειν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν.
Ἀρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον. Τί μὴ;
καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερώτατα
670 τιμαῖς ὑπέκειν· τοῦτο μὲν νηροστιβεῖς
χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει·
ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος
τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρα φλέγειν·
δεινῶν τ' ἀήμα πνευμάτων ἐχοίμισε
675 στένοντα πόντον· ἐν δ' ὁ παγκρατὴς ὕπνος
λύει πεδῆσας, οὐδ' αἰεὶ λαβῶν ἔχει.
Ἡμεῖς δὲ πῶς οὐ γνωσόμεσθα σωφρονεῖν;
ἐγὼ δ', ἐπίσταμαι γὰρ ἀρτίως ὅτι

priora autem maximæ virtutis facinora fortī manu edita apud ingratos ingrata cecidere stultos Atridas.

Nimirum quando illum mater longæva, cano confecta senio, audiet mente captum agrotare, nec ælinon, ælinon (*sonum dulce querulum*), nec miserabilis lusciniæ luctuosum carmen occinet infelix, sed in clamorosos erumpet ejulatus : tunsum manibus sonabit pectus, canaque lacera-buntur comæ.

Quippe melius Orco conditur immedicabili morbo temere afflictus (*i. e. delirans*), qui paterni generis nobilitate præstans fortibus Achivis, non amplius inhaeret consuetis moribus, sed versatur extra.

O miser genitor, qualis te manet audienda natī intolerabilis calamitas, cujusmodi nulla hucusque tulit ætas Æacidis, præterquam huic uni viro!

AJAX.

Omnia longum infinitamque tempus promit in lucem occulta, palamque facta occultit : nec est quidquam, quod fieri haud posse putes : sed vincitur etiam jurisjurandi religio, et mentis obstinatae rigor.

Namque ego, qui dudum vehementer obdurueram, ut ferrum aqua tinctum, nunc hebeo, emollitus ab hac muliere. Miseret enim me ejus, quod et ipsam viduam inter hostes, et filium orphanum relinquo.

Sed eo ad lavacra et litoralia prata, ut purificatus a piaculo, gravem iram deæ effugiam. Progressus autem in desertum et inaccessum locum, abstrudam gladium hunc, telorum inimicissimum mihi, in humum defossum, ubi nemo eum visurus est : sed illum Nox Orcusque sub terra servant.

Quippe ex quo illum dono accepi ab Hectore, viro infensissimo, nihil inde ab Argivis adeptus sum boni.

Nempe verum illud verbum est, quod vulgo dici solet : HOSTIUM DONA NON DONA, NEC UTILIA.

Quare in posterum sciemus quidem diis cedere, ac discamus Atridas venerari. Imperatores sunt : itaque mos illis gerendus. Quippini? namque cedunt honori quæ maxima etiam sunt et præpotentia. Continuo nivosa hiemes frugiferæ æstati cedunt loco : concedit et noctis tenebræ orbis, ut candidis vecta bigis Aurora fulgeat : pontum que gementem furentibus ventis levis aura sopire solet : quorum in numero omnium domitor Somnus solvit quos devinxerat, nec semper constrictos tenet.

Quidni ergo nos etiam discamus modestiores esse? Equidem nunc demum didici, inimicum ita a nobis odio esse

ὅ τ' ἐχθρὸς ἡμῖν ἐς τοσόνδ' ἐχθαρτέος,
 680 ὥς καὶ φιλήσων αὖθις, ἴς τε τὸν φίλον
 τοσαῦθ' ὑπουργῶν ὠφελεῖν βουλήσομαι,
 ὥς αἶν οὐ μενοῦντα. Τοῖς πολλοῖσι γὰρ
 βροτῶν ἀπιστός ἐσθ' ἐταιρείας λιμήν.
 Ἄλλ' ἄμφι μὲν τούτοισιν εὖ σχήσει σὺ δὲ
 685 ἔσω θεοῖς ἐλθοῦσα διὰ τέλους, γύναι,
 εὖχου τελεῖσθαι τοῦμὸν ὦν ἐρᾷ κέαρ.
 Ὑμεῖς θ' ἐταῖροι ταῦτά τῃδὲ μοι τάδε
 τιμᾶτε, Τεύκρῳ τ', ἦν μόλῃ, σιμῆνατε
 μέλειν μὲν ἡμῶν, εὐνοεῖν δ' ὑμῖν ἅμα.
 690 Ἐγὼ γὰρ εἴμ' ἐκεῖσ' ὅποι πορευτέον·
 ὑμεῖς δ' ἄ φράζω δρᾶτε, καὶ τάχ' ἂν μ' ἴσως
 πύθοισθε, καὶ νῦν δυστυχῶ, σειωσμένον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐφριξ' ἔρωτι, περιχαρὴς δ' ἀνεπτάμαν. Στρ.
 Ἰὼ ἰὼ Πάν Πάν,
 695 ὦ Πάν Πάν ἀλίπλαγκτε, Κυλλανίας χιονοκτύπου
 πετραίας ἀπὸ δειράδος φάνηθ', ὦ
 θεῶν χοροποῖ ἀναξ, ὅπως μοι
 700 Νύσια Κνώσι δρχήματ' αὐτοδαῆ ξυνὼν λάψῃς.
 Νῦν γὰρ ἐμοὶ μέλει χορεῦσαι.
 Ἰκαρίων δ' ὑπὲρ πελαγέων μολῶν ἀναξ Ἀπόλλων
 ὁ Δάλιος, εὐγνωστός,
 705 ἐμοὶ ξυνεῖη διὰ παντὸς εὖφρων. Ἀντ.
 Ἐλυσεν αἰνὸν ἄγος ἀπ' ὀμμάτων Ἄρης.
 Ἰὼ ἰὼ. Νῦν αὖ,
 νῦν, ὦ Ζεῦ, πάρα λευκὸν εὐάμερον πελάσαι φάος
 710 θαῖν ὠκυάλων νεῶν, ὅτ' Αἴας
 λαθίπονος πάλιν, θεῶν δ' αὖ
 πάνθυτα θέσμι' ἐξήνυσ' εὐνομίᾳ σέβων μεγίστα.
 Πάνθ' ὁ μέγας χρόνος μαραίνει,
 715 κοῦδὲν ἀναύδατον φατίσαιμ' ἂν, εὐτέ γ' ἐξ ἀέλπτων
 Αἴας μετανεγνώσθη
 θυμῶν Ἀτρεΐδαις μεγάλων τε νεικέων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄνδρες φίλοι, τὸ πρῶτον ἀγγεῖλαι θέλω,
 720 Τεῦκρος πάρεστιν ἄρτι Μυσίων ἀπὸ
 κρημνῶν· μέσον δὲ προσμολῶν στρατήγιον
 κυδάζεται τοῖς πᾶσιν Ἀργείοις ὄμοῦ.
 Στείχοντα γὰρ πρόσωθεν αὐτὸν ἐν κύκλῳ
 μαθόντες ἀμρέστησαν, εἴτ' ὀνειδέσιν
 725 ἤρασσον ἐνθὲν κᾶνθεν οὔτις ἐσθ' ὅς οὔ,
 τὸν τοῦ μανέντος κἀπιβουλευτοῦ στρατοῦ
 ξύναιμον ἀποκαλοῦντες, ὥς οὐκ ἀρκέσοι
 τὸ μὴ οὐ πέτροισι πᾶς καταξανθεὶς θανεῖν.
 Ὅσ' ἐς τοσοῦτον ἤλθον ὥστε καὶ χεροῖν
 730 κολαῶν ἐρυστά διεπεριχώθη ξίρῃ.
 Λήγει δ' ἔρις δραμοῦσα τοῦ προσωτάτω
 ἀνδρῶν γερόντων ἐν ξυναλλαγῇ λόγου.
 Ἄλλ' ἡμῖν Αἴας ποῦ 'στιν, ὥς φράσω τάδε;
 τοῖς κυρίοις γὰρ πάντα χρὴ δηλοῦν λόγον.

prosequendum, ut qui amare rursus nos possit : vicissimque
 amicum ita amabo et officiis juvabo, ut qui aliquando pos-
 sit fieri inimicus.

Plerisque enim hominibus infidus est amicitiae portus.

Sed de his jam satis : tu vero, mulier, intro abi, deos-
 que sedulo comprecare, ut rata faciant ea quae cupio :

vosque, socii, eundem mihi honorem habete, et Teucro,
 ubi venerit, significate nos ut curet, parique vobiscum
 prosequatur studio.

Ego enim illuc proficiscar, quo eundum est mihi : vos
 vero, quae dico, facite, et forsitan brevi, etsi nunc miser
 sum, liberatum me audietis.

CHORUS.

Exhorui cupidine, summoque exsulto gaudio : io, io,
 Pan, Pan, o Pan, Pan pontivage, Cyllenes nivalis saxoso de
 jugo nobis appare, o qui deorum ducis choreas, solo in-
 genio saltare doctus, ut mecum Nysia et Cnosia tripudia
 capessas (*proprie* : jactes).

Nunc enim mihi saltare curae est. Trajectoque Icario mari
 rex Apollo Delius conspicuus mihi adsit semper propitius.

Solvit enim gravem dolorem ab oculis sedatus Martius
 furor.

Nunc rursus, nunc, o Jupiter, affulget lux candida,
 qua fas est ad citas fluctivagas naves auspicato accedere,
 quandoquidem Ajax malorum oblitus, justa operatus est
 diis, venerandos ritus summa pietate colens.

Omnia longum tempus absomit, nec quidquam fieri posse
 negem, siquidem ex desperata ira magnisque jurgiis cum
 Atridis in gratiam rediit Ajax.

NUNTIUS.

Hoc primum, amici, vobis nuntiare volo : Teucer jam
 recens adest ab altis Mysiae jugis : media autem ingresum
 castra conviciis lacessit tota simul Argivum multitudo.

Advenientem enim e longinquo ubi resciverunt, undique
 circumsteterunt : tum maledictis proscindebant hinc inde,
 nec linguae temperabat quisquam ; ipsum lymphisti et in-
 sidiantis exercitui fratrem appellantes, nihilque affirmantes
 ei fore praesidii, quin saxis totus laceratus moriatur ; ita ut
 eo usque venerint, ut jam manibus e vaginis educerentur
 gladii.

Conquievit tamen contentio ad summum progressa, se-
 num composita sermonibus.

Verum ubi nobis est Ajax, ut hac ipsi narrem ? nam ei,
 qui summam habet, negotii quodcunque est indicare oportet

ΑΙΑΣ.

ΧΟΡΟΣ.

733 Οὐκ ἔνδον, ἀλλὰ φροῦδος ἀρτίως, νέας
βουλὰς νέοισιν ἐγκαταζεύξας τρόποις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῦ Ιού·

βραχδεῖαν ἡμᾶς ἄρ' ὁ τήνδε τὴν δδὸν
πέμπων ἐπεμψεν, ἢ φάνην ἐγὼ βραχύς.

ΧΟΡΟΣ.

740 Τί δ' ἐστὶ χρείας τῆσδ' ὑπεσπανισμένον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τὸν ἀνδρ' ἀπηύδα Τεῦκρος ἔνδοθεν στέγης
μὴ ζῶ παρήκειν, πρὶν παρὼν αὐτὸς τύχαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' οἴχεται τοι, πρὸς τὸ κέρδιστον τραπείς
γνώμης, θεοῖσιν ὥς καταλλυχθῇ χόλου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

745 Ταῦτ' ἐστὶ τάπη μωρίας πολλῆς πλέα,
εἴπερ τι Κάλχας εὖ φρονῶν μαντεύεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῖον; τί δ' εἰδὼς τοῦδε πράγματος πέρι;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοσοῦτον οἶδα καὶ παρὼν ἐτύγχανον.

Ἐκ γὰρ ξυνίδρου καὶ τυρηνικοῦ κύκλου

750 Κάλχας μεταστάς οἶος Ἀτρεϊδῶν δίχα,
ἐς χεῖρα Τεῦκρου δεξιὰν φιλορρόνως
θεὸς εἶπε κἀπέσκηψε παντοῖα τέχνη
εἶρξαι κατ' ἡμᾶρ τοῦμρανὲς τὸ νῦν τόδε
Αἴανθ' ὑπὸ σκηναῖσι μηδ' ἀφέντ' ἔαν,

755 εἰ ζῶντ' ἐκείνον εἰσιδεῖν θέλοι ποτέ.

Ἐλθ' γὰρ αὐτὸν τῇδε θημέρᾳ μόνῃ
δίας Ἀθήνας μῆνις, ὥς ἐφη λέγων.

Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα
πίπτειν βαρεῖαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις

760 ἔφασχ' ὁ μάντις, ὅστις ἀνθρώπου φύσιν
βλαστῶν ἐπειτα μὴ κατ' ἀνθρώπον φρονεῖ.

Κεῖνος δ' ἀπ' οἴκων εὐθὺς ἐξορμώμενος
ἀνους καλῶς λέγοντος ἠύρεθη πατρός.

Ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐννέπει, Τέκνον, δόρει

765 βούλου κρατεῖν μὲν, σὺν θεῷ δ' αἰεὶ κρατεῖν.

Ὁ δ' ὑψικόμπως κἀφρόνως ἡμεῖψατο,
Πάτερ, θεοῖς μὲν κἂν ὁ μηδὲν ὦν ὁμοῦ
κράτος κατακτήσαιτ'· ἐγὼ δὲ καὶ δίχα
κεῖνον πέποιθα τοῦτ' ἐπισπάσειν κλέος.

770 Τοσόνδ' ἐκόμπει μῦθον. Ἔλτα δεῦτερον
δίας Ἀθήνας, ἡνίκ' ὀτρύνουσά νιν
γυῖδ' ἐπ' ἐχθροῖς χεῖρα φοινίαν τρέπειν,
τότ' ἀντιφωνεῖ δεινὸν ἀρρητόν τ' ἔπος·

Ἀνασσα, τοῖς ἄλλοισιν Ἀργείων πέλας

775 ἴστω, καθ' ἡμᾶς δ' οὐποτ' ἐκρήξει μάχη.

Τοιῷσδ' ἐτοι λόγοισιν ἀστεργῇ θεᾷς
ἐκτῆσαιτ' ὀργήν, οὐ κατ' ἀνθρώπον φρονῶν.

Ἄλλ' εἴπερ ἐστὶ τῇδε θημέρᾳ, τάχ' ἂν
γενοίμεθ' αὐτοῦ σὺν θεῷ σωτήριοι.

780 Τοσαῦθ' ὁ μάντις εἶρ' ὁ δ' εὐθὺς ἐξ ἔδρας

SOPHOCLES.

AJAX.

17

CHORUS.

Non est intus. Sed modo abiit, nova consilia novi: ut
adjunxit moribus.

NUNTIUS.

Heut! heu! Nempé qui misit me hanc viam, tarde me
misit, aut ipse tardius veni.

CHORUS.

Quid hujus negotii justo parcus (i. e. tardius) factum est?

NUNTIUS.

Virum hunc vetat Teucer, ne extra tentorium prodeat,
priusquam ipse præsens adsit.

CHORUS.

At vero abiit, optimum secutus consilium, ut deorum
iram expiaret.

NUNTIUS.

Sunt ista prorsus plena stultitiæ verba, si quid sapienti
mente Calchas vaticinatur.

CHORUS.

Quid ergo ait? nunquid de Ajacis egressu habet comperti?

NUNTIUS.

Tantum novi, atque ipse præsens adfui. Namque e
corona concilantium regum Calchas socedens seorsum ab
Atridis, in manum Teuceri familiariter immissa dextra,
dixit et mandavit, omnibus ut modis cohiberet per huncce,
qui nunc lucet, diem Ajacem intra tentorium, neque pate-
retur elabi, si sospitem illum porro ac superstitem videre
vellet.

Agitabit enim hac sola die cum divæ Minervæ ira, ut ille
dixit.

Namque præggrandia inutilisque molis corpora in graves
calamitates a diis præcipitari solere vates dicebat, si quis
naturam hominis sortitus, non tamen, hominem uti decet,
sapit.

Ille vero statim quum domo proficisceretur, dementiæ
manifestus fuit, pulchre monenti non auscultans patri.

Ille enim his verbis illum affatus est: *Fili, armis qui-
dem stude vincere, sed vincere semper cum deo.*

Cui ille arroganter et stolide respondit: *Pater, cum diis
homo etiam nihili victoriam consequi possit: ego
vero vel absque illorum ope confido me istam adeptu-
rum esse gloriam.*

Tam superbos ille jaclabat sermones. Deinde iterum
divæ Minervæ ipsum incitantē, jubentique in hostes infe-
stam vertere manum, atrox et infandum retulit dictum:
*Regina, ceteris Argivis præsto adsis: quantum in me
est, nunquam hostis perrumpet aciem nostram.*

Hisce sermonibus implacabilem deæ in se concitavit
iram, animos supra humanam sortem gerens.

At hanc tamen si superest diem, tum forte possimus cum,
deo juvante, sospitare.

Sic quidem locutus est vates: Teucer me vero illico ex

πέμπει με σοὶ φέροντα τάσδ' ἐπιστολάς
Τεῦκρος φυλάσσειν. Εἰ δ' ἀπιστερήμεθα,
οὐκ ἔστιν ἀνὴρ καῖνος, εἰ Κάλχας σοφός.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ δαίτα Τέκμησσα, δύσμορον γένος,
755 ὅρα μολοῦσα τόνδ' ὅποι' ἔπη θροεῖ.
Ξυρεῖ γὰρ ἐν χρωῖ τοῦτο μὴ χαίρειν τινά.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Τί μ' αὖ τάλαινον, ἀρτίως πεπαυμένην
κακῶν ἀτρύτων, ἐξ ἑδρας ἀνίστατε;

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦδ' εἰσάκουε τάνδρ' ὅς, ὥς ἔχει φέρων
760 Αἴαντος ἡμῖν πρᾶξιν ἣν ἤλγισ' ἐγώ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Οἴχοι, τί φῆς, ὠνθρωπε; μῶν δλώλαμεν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ οἶδα τὴν σὴν πρᾶξιν, Αἴαντος δ' ὅτι,
θυραῖος εἶπερ ἔστιν, οὐ θυρωρὶ πέρι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Καὶ μὲν θυραῖος, ὥστε μ' ὠδίνειν τί φῆς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

765 Ἐκεῖνον εἰργεῖν Τεῦκρος ἐξεφέταται
σκηνῆς ὑπαυλὸν μὴδ' ἀφιέναι μόνον.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ποῦ δ' ἔστι Τεῦκρος, καπὶ τῷ λέγει τάδε;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πάρεστ' ἐκεῖνος ἀρτί· τήνδε δ' ἐξόδον
δολιχρὴν Αἴαντος ἐπιτίθει φέρειν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

800 Οἴμοι τάλαινα, τοῦ ποτ' ἀνθρώπων μαθών;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῦ Θεστορείου μάντιος, καθ' ἡμέραν
τὴν νῦν, ὅτ' αὐτῷ θάνατον ἢ βίον φέρει.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Οἱ γὰρ φίλοι, πρόσθετ' ἀναγκαίης τύχης,
καὶ σπεύσαθ', οἱ μὲν Τεῦκρον ἐν τάχει μολεῖν,
805 οἱ δ' ἐσπέρους ἀγκῶνας, οἱ δ' ἀντηλίους
ζητεῖτ' ἰόντες τάνδρ' ἐξόδον κακῆν.

Ἐγνοῦσα γὰρ δὴ φωτὸς ἡπατημένη
καὶ τῆς παλαιᾶς χάριτος ἐκβεβημένη.

Οἴμοι, τί δράσω, τέκνον· οὐχ ἰδρυτέον.

810 Ἀλλ' εἴμι καγὼ καῖσ' ὅποιπερ ἂν σθένει.
Χωρῶμεν, ἐχονῶμεν, οὐχ ἑδρας ἀκμή.

ΧΟΡΟΣ.

Χωρεῖν ἔτοιμος, καὶ λόγῳ δεῖξαι μόνον.
Τάχος γὰρ ἔργου καὶ ποδῶν ἅμ' ἐφέται.

ΑΙΑΣ.

815 Ὁ μὲν σφαγεὺς ἔστηκεν ἢ τομώτατος
γένοιτ' ἂν, εἰ τῷ καὶ λογίζεσθαι σχολή,
δῶρον μὲν ἀνδρὸς Ἑκτορος ξένων ἐμοὶ
μάλιστα μισθθέντος, ἐχθίστου θ' ὄρν·
πέπτης δ' ἐν γῇ πολεμίστῃ Τροιάδι,

Post eum sequebatur: σώζειν θιλοτάς ἀνδρά γ' ὅς σπεύδει θανεῖν.

consessu militi, mandata haec tibi allaturum, quam observes.
Ea si frustra pertulimus, non amplius superest vir ille,
aut nihil sapit Calchas.

CHORUS.

O misera Tecmessa, infelix genus, prodi foras, et vide
illum quales afferat sermones. Ad vivum enim resecat,
gaudiumque omne exspectat animo.

TECMESSA.

Quid me miseram, vixdum ab inexhaustis malis quie-
scentem, e sede excitationis denuo?

CHORUS.

Ex viri hujus ore percipe, ut nobis affert de Ajacis sorte
nuntium illatabilem.

TECMESSA.

Hei mihi! quid narras, mi homo? numquam perimus?

NUNTIUS.

De te quid fiat nescio: verum de Ajace, si foras egressus
est, metuo male.

TECMESSA.

Atqui egressus est: quare angor animo, exspectans quid
dicturus sis.

NUNTIUS.

Illum vos intra tentoria cuhibere Teucer jubet, nec solum
egredi sinere.

TECMESSA.

Ubi vero est Teucer? et cur ista dicit?

NUNTIUS.

Modo ille advenit: hunc vero Ajacis egressum metuit ne
exitialis sit.

TECMESSA.

Hei mihi misere! mortalium ex quo hoc audivit?

NUNTIUS.

Ex Thestoreo vale, hoc ipso die, quo (fatum) fert ei aut
mortem aut vitam.

TECMESSA.

Hei mihi! amici, opem ferre in urgenti hac necessitate;
partimque festinate Teucerum ocus huc arcessere: alii
vero ad occidentalia nuntium juga, alii ad orientalia euntes,
quaerite quorsum sit vir inauspicato egressus.

Sentio enim me a viro deceptam, et veteri apud ipsum gra-
tia excidisse.

Hei mihi! quid agam, fili? desidendi locus non est: sed
pergam et ego illuc quam queo citissime. Eamus, acce-
leremus, cessare non licet.

CHORUS.

Paratus sum ire; neque verbis id ostendam modo:
consequetur enim pedum etiam operisque celeritas.

AJAX.

(Mutatur scena, actioque ab Ajacis tentorio ad maris littus tra-
ducitur.)

Stat quidem erectus occisor ensis ad eum modum, quo
maxime penetrare queat, si cui et hoc considerare varat,
donum Hectoris, hospitum mihi maxime exosi et invi-
sissimi: impactus est vero in hostili Troico solo, ferrum

Si cupimus virum servare, qui properat mori.

820 σιδήροδρῶτι θηγάνῃ νεκρονῆς·
 ἔπηξα δ' αὐτὸν εὖ περιστείλας ἐγὼ,
 εὐνούστατον τῷδ' ἀνδρὶ διὰ τάχους θανεῖν.
 Οὕτω μὲν εὐσκευοῦμεν· ἐκ δὲ τῶνδ' ἐμοὶ
 σὺ πρῶτος, ὦ Ζεῦ, καὶ γὰρ εἰκὸς, ἄρκεισον.
 825 Αἰτήσομαι δέ σ' οὐ μακρὸν γέρας λαχεῖν.
 Πέμψον τιν' ἡμῖν ἄγγελον, κακὴν φάτιν
 Τεύκρῳ φέροντα, πρῶτος ὥς με βαστάσῃ
 πεπτῶτα τῷδε περὶ νεορράντῳ ἕξει,
 καὶ μὴ πρὸς ἐχθρῶν του κατοπτευθεὶς πάρος
 830 βιβῶν κυσὶν πρόβλητος οἰωνοῖς θ' ἔλωρ.
 Τόσαυτά σ', ὦ Ζεῦ, προστρέπω, καλῶ θ' ἄμα
 πομπᾶν Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμᾶσαι,
 ξὺν ἀσφαδάστῳ καὶ ταχεῖ πηδῆματι
 πλευρὰν διαρρήξαντα τῷδε φασγάνῳ.
 835 Καλῶ δ' ἀρωγούς τὰς αἰεὶ τε παρθένους
 αἰεὶ θ' ὀρώσας πάντα τὰν βροτοῖς πάθη,
 σιμνᾶς Ἑρινὺς ταχύποδας, μαθεῖν ἐμὲ
 πρὸς τῶν Ἀτρεΐδων ὥς διόλλυμαι τάλας.
 843 Ἴτ', ὦ ταχεῖσι ποίνιμοί τ' Ἑρινῦες,
 γυῖσθε, μὴ φείδεσθε πανδῆμου στρατοῦ.
 845 Σὺ δ', ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διερρηλατῶν
 Ἥλιε, πατρώαν τὴν ἐμὴν ὅταν χθόνα
 ἰδῇς, ἐπισχὼν χρυσόνωντον ἡνίαν
 ἄγγελον ἄτας τὰς ἐμὰς μόρον τ' ἐμὸν
 γέροντι πατρὶ τῇ τε δυστήνῳ τροφῷ.
 850 Ἥ που τάλαίνα, τήνδ' ὅταν κλύῃ φάτιν,
 ᾗσει μέγαν κωκυτὸν ἐν πάσῃ πόλει.
 Ἀλλ' οὐδὲν ἔργον ταῦτα θρηνεῖσθαι μάλιστα·
 ἀλλ' ἀρκτέον τὸ πρᾶγμα σὺν τάχει τινί.
 ὦ Θάνατε Θάνατε, νῦν μ' ἐπίσκεψαι μολίων·
 855 καίτοι σὲ μὲν χάκεϊ προσαυδήσω ξυνῶν.
 Σὲ δ', ὦ φαινής ἡμέρας τὸ νῦν σέλας,
 καὶ τὸν διερρεῦτὴν Ἥλιον προσεννέπω,
 πανύστατον δὴ κοῦποι' αὐθις ὑστερον.
 ὦ φέγγος, ὦ γῆς ἱρὸν οἰκείας πέδον
 860 Σαλαμῖνος, ὦ πατρίων ἐστίας βᾶθρον,
 κλειναὶ τ' Ἀθῆναι, καὶ τὸ σύντροπον γένος,
 κρῆναι τε ποταμοὶ θ' οἴη, καὶ τὰ Τρωϊκὰ
 πεδία προσαυδοῦ, χαίρετ', ὦ τροφῆς ἐμοί·
 τοῦθ' ὑμῖν Αἴας τοῦπος ὑστάτον θροεῖ·
 865 τὰ δ' ἄλλ' ἐν Ἄδου τοῖς κάτω μυθήσομαι.

HMIKHORION.

Πόνος πόνῳ πόνον φέρει.

Πᾶ πᾶ

πᾶ γὰρ οὐκ ἴδαν ἐγώ;

κούδεὶς ἐπίσταται με συμμαθεῖν τόπος.

870

Ἰδοῦ,
 δοῦπον αὖ κλύω τινά.

Post 820 sequebantur: Καὶ σφᾶς κακοὺς κάκιστα καὶ πανωλέθρους
 ξυναρπάσειαν, ὥσπερ εἰσορῶσ' ἐμὲ
 αὐτοσφαγῇ πίπτοντα, τῶς αὐτοσφαγεῖ;
 πρὸς τῶν φιλόστων ἐχθρῶν ὀλοίατο.

absumente cote recens exaculus : ipsa autem eum defixi
 expeditum probe, benevolentissimum mihi, ut protinus
 moriar.

Ita quidem bene instructi sumus. Post illa vero tu pri-
 mus me, Jupiter, sic enim decet, juva : munus vero abs
 te petam haud ita magnum : mitte mea gratia nuntium
 quempiam, Teucro qui tristem famam ferat, ut ille quam-
 primum me et ante omnes tollat collapsum in hunc cruen-
 tum gladium, et ne ab inimico aliquo conspectus prius,
 projiciar canibus alitibusque præda.

Tantum te, Jupiter, rogo : simulque invoco Mercurium
 Inferum, animarum deductorem, ut me leniter sopiat,
 facile celerique defunctum caso, ubi hoc gladio latus per-
 rupero.

Quin advoco in auxilium semper virgines semperque
 intuentes mortalium facta, venerandas celeripedes Erin-
 nyas, ut cognoscant, quemadmodum ab Atridis pereco
 miser :

Ite, o veloces ultricesque Erinnyes, gustate exercitum
 omnem, ne parcite.

Tuque, o per altum cælum qui currum agis, Sol, quum
 terram meam paternam videbis, inhibens parumper su-
 perne auro distinctas habenas, nuntia calamitates fatumque
 meum grandævo patri, miseraeque matri.

Nimirum infelix illa, ubi hanc audierit famam, ingentem
 per totam urbem edet ejulatum. Sed nihil attinet hæc
 frustra deplorare : quin potius rem celeriter aggredi oportet.

O Mors, Mors, nunc ades et me respice ; quamquam te
 quidem etiam illic una conversans assabor.

Te autem, o splendidæ diei præsens jubar, et Solem
 aurigam nunc alloquor, postremum sane et nunquam post-
 hac amplius.

O lumen, o patriæ terræ Salaminis sacrum solum, o
 larium paternorum sedes, inclytæque Athenæ, et educatum
 una genus, fontesque, fluminaque hæc, et Trojani campi,
 vos appello : valete, nutricii mei : hæc vobis Ajax edit
 ultima verba : cetera apud Orcum inferis narrabo.

SEMICHORUS.

Labor labori additus laborem cumulat. Quo enim, quo
 non penetravi ego? nec tamen ullus est locus, qui me con-
 docefacere queat.

Eccæ vero, ecce! strepitum enim quemdam audio.

Atque illos ultimum in exilium corripiant malos male;
 utque me vident manu mea cadere, sic illi a carissima prolo
 domestica corde interimantur.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἡμῶν γε ναὶς κοινόπλουν δμῶλιν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί οὖν ἐή;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πᾶν ἐστίβηται πλευρὸν ἔσπερον νεῶν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

878 Ἐχεις οὖν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πόνου γε πληθὺς, κοῦδέν εἰς ὄψιν πλέον.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἄλλ' οὐδὲ μὲν δὴ τὴν ἄρ' ἡλίου βολῶν
κέλευθον ἀνὴρ οὐδαμοῦ δηλοῖ φανείς.

ΧΟΡΟΣ.

879 Τίς ἂν δῆτά μοι, τίς ἂν φιλοπόνων
ἀλιαδᾶν ἔγων ἀύπνους ἄγρας,
ἢ τίς Ὀλυμπιάδων θεῶν, ἢ ρυτῶν
885 Βοσπορίων ποταμῶν, τὸν ὠμόθυμον
εἰ ποθὶ πλαζόμενον λεύσσω
ἀπύοι; σκέτλια γὰρ
ἐμὲ γε τὸν μακρῶν ἀλάταν πόνων
οὐρίῳ μὴ πελάσαι δρόμῳ,
890 ἀλλ' ἀμνηνὸν ἀνδρᾶ μὴ λεύσσειν ὄπου.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνος βοή πάραυλος ἐξέβη νάπους;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἰὼ τλάμων.

ΧΟΡΟΣ.

Τὴν δουρίληπτον δύσμορον νύμφην ὄρῳ
896 Τέκμησσαν, οἴκτῳ τῷδε συγκεκραμένην.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

ὦχικ', ὀλωλα, διαπεπόρθημαι, φίλοι.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἐστίν;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Αἶας δδ' ἡμῖν ἀρτίως νεοσφαγῆς
κεῖται, κρυφαῖα φασγάνῳ περιπτυχῆς.

ΧΟΡΟΣ.

900 ὦμοι ἐμῶν νόστων·
ὦμοι, κατέπιφνες, ἀναξ,
τόνδε συνναύταν, ὦ τάλας·
ὦ ταλαῖφρον γύναι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ὡς ὧδε τοῦδ' ἔχοντος αἰάζειν πάρα.

ΧΟΡΟΣ.

906 Τίνος ποτ' ἄρ' ἔρξε χειρὶ δύσμορος;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ· ὄτλον. Ἐν γάρ οἱ χθονὶ
πηκτὸν τόδ' ἔγχος περιπετὲς κατηγορεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

910 ὦμοι ἐμᾶς ἄτας, οἷος ἄρ' αἰμάχθης, ἀραρκτος φέ-

SEMICHORUS.

Nostrum quidem, navalium sociorum.

SEMICHORUS.

Quid est igitur?

SEMICHORUS.

Totum perlustravi nauticorum castrorum occidentale la-

tus.

SEMICHORUS.

Habesne igitur?

SEMICHORUS.

Laboris quidem copiam, et nihil amplius, quod viderim.

SEMICHORUS.

Scilicet ne apud orientale quidem latus pergenti vir hic
usquam conspiciendum se obtulit.

CHORUS.

Quis igitur mihi, quisnam ex laboriosis piscatoribus,
capturae intentus, soporis expertus, aut quae dearum vel
Olympiadum, vel labentes in Bosporum fluvios incolentium,
dicat, sicubi forte ferum Ajacem videat errantem?

Grave est enim vagantem multo cum labore haud prospe-
rum peregrisse cursum, sed hominem imbecillum et viribus
fractum, ubi est non cernere.

TECMESSA.

Hei mihi, hei mihi!

CHORUS.

Cujus vox haec proximo o nemore exit?

TECMESSA.

Heu me infelicem!

CHORUS.

Captivam Tecmessam, infortunatam puellam video, in
bos effusam questus.

TECMESSA.

Peril, occidi, actum est, amici: nihil superest mihi.

CHORUS.

Quid id est?

TECMESSA.

Ajax hiece nobis jacet recenti confectus vulnere, occulto
indutus gladio.

CHORUS.

Eheu! de reditu actum est mihi.

Eheu! occidisti, rex, me tuum socium.

O miser ego! o aegrummota mulier!

TECMESSA.

Nunc, ut res se habet, lugere decret.

CHORUS.

Sed cujus miser facinus patravit manu?

TECMESSA.

Sua ipse: liquet. Arguit eum
infixus, in quem procubuit.

CHORUS.

Eheu meam calamitatem! quod ita cruentatus es, nul-

ἐγὼ δ' ὅ πάντα κωπός, ὃ πάντ' αἰδῶς, κατημέλησα.
κεῖται ὁ δυστράπελος, δυσώνυμος Αἴας; [Πᾶ πᾶ

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

915 Οὔτοι θεατός· ἀλλὰ νιν περιπτυγεῖ
φάρει καλύψω τῷδε παμπήδην, ἐπεὶ
οὔδεις ἄν, ὅστις καὶ φίλος, τλαίῃ βλέπειν
φυσῶντ' ἄνω πρὸς βίνας, ἔκ τε φοινίκας
πληγῆς μελανθὲν αἶμα' ἀπ' οἰκείας σφαγῆς.
920 Οἴμοι, τί δράσω; τίς σε βαστάσει φίλων;
ποῦ Τεῦχος; ὡς ἀχμαῖ' ἄν, εἰ βαίῃ, μῶλοι,
πεπτῶτ' ἀδελφὸν τόνδε συγκαθαρμόσαι.
Ὡ δῦσμορ' Αἴας, οἷος ὅν οἷος ἔχεις,
ὡς καὶ παρ' ἐχθροῖς ἄξιος θρήνων τυχεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

925 Ἐμελλες, τάλας, ἔμελλες χρόνῳ
στερεόφρονι ἄρ' ὧδ' ἐξανύσειν κακὰν
μοῖρ' ἄν ἀπειρεσίῳ πόνῳ. Τοῖά μοι
930 πάννυχ' ἀφ' ἑσθλῶν ἀνέστηναι
ὠμόφρονι ἐχθροδότη' Ἀτρεΐδαις
οὐλίῳ σὺν πάθει.
Μέγας ἄρ' ἦν ἐκεῖνος ἄρχων χρόνος
935 πημάτων, ἦμος ἀριστόχειρ
**** ὅπλων ἔκειτ' ἀγῶν πέρι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Χωρεῖ πρὸς ἤπαρ, οἶδα, γενναῖα θυγ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

940 Οὐδέν σ' ἀπιστῶ καὶ δις αἰμῶνιαι, γύναι,
τοιοῦδ' ἀποβλαφθεῖσαν ἀρτίως φίλου.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Σοὶ μὲν δοκεῖν ταῦτ' ἐστ', ἐμοὶ δ' ἄγαν φρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ξυναυδῶ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Οἴμοι, τέκνον, πρὸς οἷα δουλείας ζυγὰ
945 χωροῦμεν, οἷοι νῶν ἐρεστέῃ σκοποί.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁμοι, ἀναλγήτων
δισσῶν ἐθρόησας ἀναυδον·
ἔργον Ἀτρεΐδῃ τῷδ' ἄχει.
Ἄλλ' ἀπείργοι θεός.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

950 Οὐκ ἂν τάδ' ἔσθ' ἡ τῆδε, μὴ θεῶν μέτα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγαν ὑπερβριδὲς ἄχθος ἤνυσαν.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Τοιόνδε μέντοι Ζηνὸς ἢ δεινῇ θεῷ
Παλλὰς φυτεύει πτῆμα' Ὀδυσσεύς χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

955 Ἢ β' αὖτε κλεινώπην θυμὸν ἐρυδίζει πολύτλας ἀνὴρ,

lis septus amicis : ego vero nimis quam stolidus, nimis
quam iners neglexi. Ubi, ubi jacet intractabilis ille, ille
infausti nominis Ajax?

TECMESSA.

Spectare non sino : sed illum circumjecta hac veste tegam
undique. Quippe nemo, etiam amicus qui sit, (*i. e. ne amicus
quidem*) intueri sustineat naribus efflantem atrum san-
guinem, et ex cruento vulnere quod sibi inflixit ipse.

Hei mihi! quid faciam? quis te tollet amicorum? ubi
Teucer est? Quam adveniret, si nunc quidem adveniret,
tempori, ut lapsum hunc suum fratrem simul componeret!

O infelix Ajax, quantus vir quam misere te habes, ut ho-
stibus etiam lacrimas excutere possis!

CHORUS.

Destinabas ergo infelix propositique pertinax, defungi
olim fato improbo indesinentium calamitatum.

Tales mihi pernox et perdus immiti pectore tollebas ge-
nitus, infesta fundens in Atridas verba diro cum affectu.

Magnum sane illud initium fuit tempus malorum, quando
de (Achillis) armis certamen virtutis fuit propositum.

TECMESSA.

Vix mihi miseræ!

CHORUS.

Ad jecur penetrat, sat novi, acer dolor.

TECMESSA.

Vix mihi miseræ!

CHORUS.

Nil mirum, te mulier, ejulatum vel iterare, quam tali
amico orbaverit recens casus.

TECMESSA.

Tu hæc opinaris quidem; ego vero nimis sentio.

CHORUS.

Fateor.

TECMESSA.

Hei mihi! nate, quod servitotis jugum subibimus? quales
nobis immineant præsides (*i. e. heri*)?

CHORUS.

Eheu! nefandum sane factum memorasti geminorum
Atridarum immiseri cordium, in hoc luctu; sed prohibeat
deus!

TECMESSA.

Hæc non ita evenissent, nisi cum diis esset.

CHORUS.

At sane onus nimis grave concinnarunt dii.

TECMESSA.

Utique noxam hanc machinata est sæva Jovis nata, dea
Pallas, Ulyssis gratia.

CHORUS.

Nimirum dolosa mente nobis illudit laborum patiens Ulys-

γελᾷ δὲ τοῖσδε μαινομένοις ἄχεσιν πολλὸν γέλωτα,
980 ξύν τε διπλοῖ βασιλῆς κλύοντες Ἀτρεΐδαι. [φεῦ φεῦ,

ΤΕΚΜΗΣΣΑ.

Οἱ δ' οὖν γελώντων κάπιχαιρόντων κακοῖς
τοῖς τοῦδ'. Ἴσως τοι, καὶ βλέποντα μὴ πόθουν,
θανόντ' ἂν οἰμώξειαν ἐν χρεῖα δορός.

Οἱ γὰρ κακοὶ γνῶμαισι τάχαθ' ἄν χερσὶν
985 ἔχοντες οὐκ ἴσται, πρὶν τις ἐκθάλη.

Ἴμοι πικρὸς τέθνηκεν ἢ χεῖνοις γλυχὺς,
αὐτῷ δὲ τερπνός. Ὡς γὰρ ἡράσθη τυχεῖν
ἐκτῆσθ' αὐτῷ, θάνατον, ὅνπερ ἤθελεν.

Τί δ' ἔτα τοῦδ' ἐπεγγελῶεν ἂν κάτα;
990 θεοῖς τέθνηκεν οὗτος, οὐ χεῖνοισιν, οὐ.

Πρὸς ταῦτ' Ὀδυσσεὺς ἐν κενοῖς ὑβρίζετω.
Αἴας γὰρ αὐτοῖς οὐκέτ' ἐστίν· ἀλλ' ἴμοι
λιπὼν ἀνίας καὶ γόους διοίχεται.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

995 Σίγησον· αὐδὴν γὰρ δοκῶ Τεύκρου κλύειν
βρῶντος ἄτης τῆσδ' ἐπίσκοπον μέλος.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὦ φίλτατ' αἴας, ὦ ξύναιμον ὅμ' ἴμοι,
ἄρ' ἔμπολῃκας, ὥσπερ ἢ φάτις κρατεῖ;

ΧΟΡΟΣ.

Ὀλωλεν ἀνὴρ, Τεῦκρε, τοῦτ' ἐπίστασο.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

998 ὦ μοι βρεῖας ἄρα τῆς ἐμῆς τύχης.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ὦδ' ἐχόντων

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὦ τάλας ἐγὼ, τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

πάρα στενάζειν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὦ περισπερχὲς πάθος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγαν γε, Τεῦκρε.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Φεῦ τάλας. Τί γὰρ τέκνον
τὸ τοῦδε ποῦ μοι γῆς κυρεῖ τῆς Τρωάδος;

ΧΟΡΟΣ.

999 Μόνος παρὰ σκηναῖσιν. †

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Οὐχ ἔσον τάχος
δῆτ' αὐτὸν ἄξειε δεῦρο, μὴ τις ὡς κενῆς
σκύμνον λεαίνης δυσμενῶν ἀναρπάσῃ;
ἴθ', ἐγκόνηι, σύγκαμνε. Τοῖς θανοῦσί τοι
φιλοῦσι πάντες κειμένοις ἐπεγγελᾶν.

ΧΟΡΟΣ.

999 Καὶ μὲν ἔτι ζῶν, Τεῦκρε, τοῦδ' ἐσσι μέλειν
ἐπ' ἔθ' ἀνὴρ κείνος, ὥσπερ οὖν μέλει.

ses, et multis cachinnis ridet dolores hos, quos peperit
Ajacis furor, heu, heu! simulque, ista quum audiunt, ge-
mini reges Atridae.

TECMESSA.

Rideant illi sane et gaudeant hujus viri malis. Fortasse,
etsi vivum desiderarunt minus, mortuum lugebunt in belli
discrimine.

Nam stulti bonum tenentes manibus, non ante id ani-
madvertunt, quam amiserint.

Mihi acerbus perierit sive illis jucundus, sibi ipsi tamen
lubens: quæ enim optavit assequi, adeptus est sibi; mor-
tem nempe quam voluit.

Quid, quæso, habent hi, quod illum irrideant? diis occi-
dit auctoribus, minime illis, minime.

Proinde Ulysses inanes jaciatur contumelias. Illis enim
non amplius est Ajax; sed mihi relictis doloribusque et lu-
cibus, periit.

TEUCER.

Vae misero mihi!

CHORUS.

Tace: nam vocem Teuceri mihi videor audire, edentis cla-
morem qui hanc calamitatem attingit.

TEUCER.

(*Ille Tecmessam abisse patet ex v. 998. ubi cum filio in scenam
rediisse memoratur.*)

O carissime Ajax, o dulce fraternum caput, itane, ut
fama fert, tecum actum est?

CHORUS.

Periit vir ille; Teucer, hoc certo scito.

TEUCER.

Hei mihi! o gravem igitur meam fortunam!

CHORUS.

Hæc quum ita sint —

TEUCER.

O miser ego, miser!

CHORUS.

Iugendi adest copia.

TEUCER.

O gravem asperamque calamitatem!

CHORUS.

Nimium quidem, Teucer.

TEUCER.

Heu miser! Quid filius autem hujus? quonam Troicæ
terræ versatur in loco?

CHORUS.

Apud tentoria solus.

TEUCER.

Non eum confestim huc adduces, ne quis inimicorum,
tanquam orbæ catulum lævæ, eum abripiat?

Age festina, adjuva. Quippe jacentibus solent omnes
mortuis illudere.

CHORUS.

Et quidem quum viveret ille, ut tibi curæ esset filius,
mandabat, quemadmodum et curæ est.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὦ τῶν ἀπάντων δὴ θεσμάτων ἔμοι
 ἄλγιστον ὦν προσεῖδον ὀφθαλμοῖς ἐγὼ,
 ἐδός θ' ὁδῶν πασῶν ἀνιάσασα δὴ
 995 μάλιστα τοῦμὲν σπλάγγων, ἣν δὴ νῦν ἔβην,
 ὧ φίλτατ' Αἴας, τὸν σὸν ὡς ἐπρησθόμην
 μόρον ἐώκων κἀξίχνοσχοπούμενος.
 Ὅξεϊα γάρ σου βάξις ὡς θεοῦ τινὸς
 διήλθ' Ἀχαιοὺς πάντας ὡς οἶχει θανῶν.
 1000 Ἀγὼ κλύων δειλῆαιος ἐκποδὼν μὲν ὦν
 ὑπεστέναζον, νῦν δ' ὀρῶν ἀπολλύμαι.
 Οἴμοι
 ἴθ' ἐκάλυψον, ὡς ἴδω τὸ πᾶν κακόν.
 ὦ δυσθῆλατον δῖμα καὶ τόλμης πικρᾶς,
 1005 δτας ἀνίας μοι κατασπείρας φθίνεις.
 Ποῖ γὰρ μολεῖν μοι δυνατόν, ἐς ποίους βροτοὺς,
 τοῖς σοῖς ἀρήξεντ' ἐν πόνοισι μηδαιμοῦ;
 ἢ ποῦ με Τελαμῶν, σὸς πατήρ ἐμός θ' ἄμα,
 δέξαιτ' ἂν εὐπρόσωπος Ἰλιῶς τ' ἴσως
 1010 χωροῦντ' ἀνευ σοῦ. Πῶς γὰρ οὐχ; ὅτῃ πάρα
 μηδ' εὐτυχοῦντι μηδὲν ἥδιον γελᾶν.
 Οὗτος τί κρύψει; ποῖον οὐκ ἐρεῖ κακόν,
 τὸν ἐκ δορὸς γεγῶτα πολεμίου νόθον,
 τὸν δειλῆα προδόντα καὶ κακηνδρία
 1015 σέ, φίλτατ' Αἴας, ἡ δόλοισιν, ὡς τὰ σά
 κράτη θανόντος καὶ δόμους νέμοιμι σοῦς;
 Τοιαῦτ' ἀνὴρ δύσσοργος, ἐν γῆρα βαρὺς,
 ἱρεῖ, πρὸς οὐδὲν εἰς ἔριν θυμούμενος.
 Τέλος δ' ἀπωσθὲς γῆς ἀπορριπθῆσομαι,
 1020 δοῦλος λόγοισιν ἀντ' ἐλευθέρου φανείς.
 Τοιαῦτα μὲν κατ' οἶκον ἐν Τροίᾳ δέ μοι
 πολλοὶ μὲν ἐχθροὶ, παῦρα δ' ὠφελήσιμα.
 Καὶ ταῦτα πάντα σοῦ θανόντος ἡρόμην.
 Οἴμοι, τί δράσω; πῶς σ' ἀποσπάσω πικροῦ
 1025 τοῦδ' αἰόλου κνώδοντος, ὦ τάλας, ὅτ' οὐ
 φονέως ἄρ' ἐξέπνευσας; εἶδες ὡς χρόνῳ
 ἱμελλέ σ' Ἐκτωρ καὶ θανῶν ἀπορθεῖν;
 Σκέψασθε, πρὸς θεῶν, τὴν τύχην εὐοῖν βροτοῖν.
 Ἐκτωρ μὲν, ᾧ δὴ τοῦδ' ἐδωρήθη πάρα,
 1030 ζωστήρι προσθεὶς ἱππικῶν ἐξ ἀντύγων
 ἐκνάπτειτ' αἰέν, ἐς τ' ἀπέψυξεν βίον·
 οὗτος δ' ἐκείνου τήνδε δωρεάν ἔχων
 πρὸς τοῦδ' ὀλωλε θανάσιμῳ πεσέματι.
 Ἄρ' οὐκ Ἐρινὸς τοῦτ' ἐχάλκευσε ξίφος
 1035 κἀκείνῳ Ἄδης, δημιουργὸς ἄγριος;
 Ἐγὼ μὲν ἂν καὶ ταῦτα καὶ τὰ πάντ' εἰ
 φάσχοιμ' ἂν ἀνθρώποισι μηχανᾶν θεοῦς·
 ὅτῳ δὲ μὴ τὰδ' ἐστὶν ἐν γνώμῃ φίλα,
 κτείνος τ' ἐκείνῃ στεργέτω, κἀγὼ τὰδε.

ΧΟΡΟΣ.

1040 Μὴ τεῖνε μακρὰν, ἀλλ' ὅπως κρύψεις τάφῳ
 φράζου τὸν ἄνδρα, χῶ τι μυθήσαι τάχα.
 Βλέπω γὰρ ἐχθρὸν φῶτα, καὶ τάχ' ἂν κακοῖς
 γελῶν ἂ δὴ κακοῦργος ἐξίκοιτ' ἀντίρ.

TEUCER.

O omnium, quæ unquam oculis viderim, acerbissimum
 spectaculum! o præter omnia quæ antea confeci, ex meum
 lardens iter, quo huc modo veni, te, o carissime Ajax, ut
 primum fatalem tuum casum audiui, persequens et investi-
 gans!

Celer enim de te fama, tanquam ferente deo aliquo, per-
 vaserat Achivos omnes, te nempe periisse: quod ego miser
 ut audiui, ut ingemui, etsi aberam procul; nunc vero in-
 tuens dispereo.

Hei mihi! age relege mihi, ut quantum malum est, id
 totum conspicer.

O visu horrenda species, et audacia nimis acerba, quot
 morte tua tristes observisti animo meo curas!

Quo enim, quovis ad homines adire potero, in rebus
 tuis afflictis qui te non juverim? Scilicet Telamon pater
 tuus meusque benigno me atque placido vultu excipiet
 venientem sine te.

Quippini? qui de felici quidem allato nuntio soleat lætius
 arridere.

Ille quid reticebit? cui parcat convicio, nothum me ex
 captiva matre susceptum increpans, qui formidine et igna-
 via te prodiderim, carissime Ajax, vel dolo malo, ut tuas
 emortui opes ac domum possiderem?

Talia dicet vir iræ impotens, senio morosus, levissimam
 quamque ob causam ad iurgia irritabilis;

tandemque extorris patria ejiciat domo, pro libero ser-
 vus vulgo notatus.

Atque hæc quidem domi: hic vero ad Trojam inimici
 quidem sunt mihi multi, pauca autem quæ juvent. Et
 hæc omnia infortunia te moriente nactus sum.

Hei mihi! incertum quid agam. Qui te avellam a fero
 hoc acuto mucrone, quo occisore, miser, animam efflasti?
 Noverasne fore ut Hector, tametsi mortuus, te olim per-
 deret?

Videte, obsecro, duorum hominum fortunam.

Hector enim eodem, quo eum hic donaverat, balteo con-
 strictus ad equestrem currum, usque laceratus est, donec
 exhalavit animam: hic contra munus Hectoris hunc ense
 habens, illi ipsi incubuit, letalique periit vulnere.

Annon Erionys hunc ense fabricata est, atque illum
 balteum Orcus, immanis (i. e. rerum inmanium) opi-
 flex? Itaque et hæc et alia omnia dixerim equidem homini-
 bus semper struere deos: si cui vero minus ista probatur
 sententia, is in iis, quæ ipsi sunt placita, acquiescat, et ego
 in meis hisce.

CHORUS.

Ne sermonem longius extende; sed qui hunc virum con-
 das sepulcro, quibusque verbis mox respondeas provide.
 Virum enim conspicio inimicum; forsitanque venerit, ut
 qui improbus sit, nostris ut rideat malis.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Τίς ὃ ἐστὶν ὄντιν' ἄνδρα προσλεύσσεις στρατοῦ;

ΧΟΡΟΣ.

1045 Μενέλαος, ᾧ δὴ τόνδε πλοῦν ἐστελαμεν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ὅρῳ μαθεῖν γὰρ ἐγγὺς ὢν οὐ δυσπετής.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὗτος, σὲ φωνῶ τόνδε τὸν νεκρὸν χειρῶν
μὴ συγκομίζειν, ἀλλ' ἔῃν ὅπως ἔχει.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Τίνος χάριν τοσόνδ' ἀνάλωσας λόγον;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

1050 Δοκοῦντ' ἐμοί, δοκοῦντα ὃ δὲ κραίνει στρατοῦ.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Οὐκ οὐν ἂν εἰποῖς ἦντιν' αἰτίαν προθείς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὅθούνεκ' αὐτὸν ὀπίσαντες οἰκοθεν
ἀγειν Ἀχαιοῖς ξύμμαχόν τε καὶ φίλον,
ἐξηύρομεν ζητοῦντες ἐχθίῳ Φρυγῶν
1055 ὅστις στρατῷ ξύμπαντι βουλεύσας φόνον
νύκτωρ ἐπιστράτευσεν, ὥς ἔλοι δόρει
καὶ μὴ θεῶν τις τήνδε πείραν ἐσθίσειν,
ἡμεῖς μὲν ἂν τήνδ', ἣν δὲ εἴληχεν τύχην,
θανόντες ἂν προῦκείμεθ' αἰσχίστῳ μόρῳ,
1060 οὗτος δ' ἂν ἔζη. Νῦν δ' ἐνέλλαξεν θεὸς
τὴν τοῦδ' ὕβριν πρὸς μῆλα καὶ ποιμένας πεσεῖν.
Ὡν οὐνεκ' αὐτὸν οὔτις ἔστ' ἀνὴρ σθένων
τοσοῦτον ὥστε σῶμα τυμβεύσαι τάφῳ,
ἔλλ' ἀμφὶ γλυρὰν ψάμαθον ἐκβεβλημένος
1065 ὄρνισι φορεθὲ παραλίῳς γενήσεται.
Πρὸς ταῦτα μηδὲν δεινὸν ἐξάρης μένος.
Εἰ γὰρ βλέποντες μὴ ὀυνήθημεν κρατεῖν,
πάντως θανόντος γ' ἄρξομεν, κἂν μὴ θέλης,
χειρὶν παρευθύνοντες. Οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου
1070 λόγων ἀκοῦσαι ζῶν ποτ' ἐθέλησ' ἐμῶν.
Καίτοι κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς ἄνδρα ἐημότην
μηδὲν δικαιοῦν τῶν ἐφραστώτων κλύειν.
Οὐ γὰρ ποτ' οὔτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς
φέρουσιν ἂν, ἐνθα μὴ καθιστήκη δῖος,
1075 οὔτ' ἂν στρατός γε σωφρόνως ἀρχοῖτ' ἔτι
μηδὲν φόβου πρόβλημα μηδ' αἰδοῦς ἔχων.
Ἄλλ' ἄνδρα γρη, κἂν σῶμα γεννήσῃ μέγα,
δοκεῖν πεσεῖν ἂν κἂν ἀπὸ σμικροῦ κακοῦ.
Δῖος γὰρ ᾧ πρόσσεισιν αἰσχύνῃ ὅ' ὁμοῦ,
1080 σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ' ἐπίστασο·
ὅπου δ' ὑβρίζειν ἔρῃν ὃ δ' βούλεται παρῇ,
ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὶ
ἐξ οὐρίων ἐραμοῦσαν ἐς βυθὸν πεσεῖν.
Ἄλλ' ἐστάτω μοι καὶ δῖος τι καίριον,
1085 καὶ μὴ δοκῶμεν ἐρῶντες ἂν ἡδόμεθα
οὐκ ἀντιτίσειν αὐτοῖς ἂν λυπώμεθα.
Ἔρπει παραλλὰξ ταῦτα. Πρὸς θεὸν οὗτος ἦν
αἰθῶν ὑβριστής· νῦν δ' ἐγὼ μέγ' αὖ φρονῶ.

TEUCER.

Quis vero est ille vir de exercitu, quem vides?

CHORUS.

Menelaus, cujus gratia hoc navigavimus.

TEUCER.

Video : quippe jam propinquus agnita facilis est.

MENELAUS.

Heus tu, tibi dico : hoc cadaver manibus ne componas ;
sed sinas ita ut est.

TEUCER.

Nam cur tam superba verba jactitas?

MENELAUS.

Sic decretum mihi, decretum et ei qui exercitui imperat.

TEUCER.

Annou et quo prætectu hoc jubeas dices?

MENELAUS.

Quia quem opinabamur e patria adduxisse socium et ami-
cum Achivis, illum experti deprehendimus nobis infensio-
rem, quam Phrygas ipsos : qui exercitui universo machina-
tus necem, noctu impressionem fecit, ut ferro nos occideret :
et nisi deus quis hoc molimen restinxisset, nos hac ipsa,
quam ille sortitus est fortunam, cæsi jaceremus foedissima
morte ; ipse vero viveret.

Nunc autem, mutata vice, deus in pecua et greges hujus
furorem avertit.

Quapropter nemo est adeo potens, ut humo condat illius
cadaver ; sed in flavae arenae litore projectus, a vibus marinis
fiel pabulum.

Proinde ne superbos nimis tolle spiritus.

Nam si viventem compescere non posuimus, utique mor-
tuo impertum inlibebimus, etiam si nolis, vi coercentes.
Nullibi enim dictis parere vivus unquam voluit meis.

Quamquam illud animi est improbi, quum homo priva-
tus nihil se magistratibus obedire arquam censet.

Haud enim unquam in civitate leges pulchre servantur,
soluta metu ; neque exercitus jussa ducum modeste capes-
sat omni metus et pudoris obice amoto.

Sed cogitare oportet virum, se, quamvis præstet magna
mole corporis, parvo tamen a malo posse præcipitem dari.

Quippe cui timor adest, pudorque simul, hunc sospitari
scito : at sicubi omnis injuriæ prævalet licentia, hanc crede
civitatem olim aliquando cursu e secundo pessum ruituram
tamen.

Constet itaque mihi justus timoris modus ; neque pute-
mus, si, quæ juvent, fecerimus, nos non vicissim, quæ
doleant, passuros esse.

Mutuis ista vicibus alternant. Erat hic vir antea servi-
dus, injurius : nunc ego vicissim superbio.

Καί σοι προφωνῶ τόνδε μὴ θάπτειν, ὅπως
1090 μὴ τόνδε θάπτων αὐτὸς ἐς ταφὰς πέσῃς.

ΧΟΡΟΣ.

Μενέλαε, μὴ γνώμης ὑποστήσας σοφὰς
εἴτ' αὐτὸς ἐν θανοῦσιν ὑβριστὴς γένη.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Οὐκ ἂν ποτ', ἄνδρες, ἄνδρα θυμιάσαιμ' ἔτι,
ὅς μὴδὲν ὦν γοναῖσιν εἴθ' ἀμαρτάνει,
1095 ὅθ' οἱ δοκοῦντες εὐγενεῖς πεφυκέναι
τοιζῷθ' ἀμαρτάνουσιν ἐν λόγοις ἔπη.

Ἄγ' εἰπ' ἀπ' ἀρχῆς αὐθις, ἥ σὺ φῆς ἀγειν
τὸν ἄνδρ' Ἀχαιοῖς δεῦρο σύμμαχον λαβών;
οὐκ αὐτὸς ἐξέπλευσεν, ὥς αὐτοῦ κρατῶν;

1100 ποῦ σὺ στρατηγεῖς τοῦδε; ποῦ δὲ σοὶ λεῶν
ἔξεστ' ἀνάσσειν ὦν δὲ ἤγαγ' οἴκοθεν;
Σπάρτης ἀνάσσειν ἤλθες, οὐχ ἡμῶν κρατῶν.
Οὐδ' ἔσθ' ὅπου σοὶ τόνδε κοσμηῆσαι πλέον
ἀρχῆς ἔκειτο θεσμός ἢ καὶ τῷδε σέ.

1105 Ὑπαρχος ἄλλων δεῦρ' ἐπλευσας, οὐχ ὄλων
στρατηγός, ὥστ' Αἰάντος ἡγεῖσθαι ποτε.
Ἄλλ' ὥνπερ ἀρχεῖς ἀρχε, καὶ τὰ σέμν' ἔπη
κόλαζ' ἐκείνους τόνδε δ', εἴτε μὴ σὺ φῆς
εἴθ' ἄτερος στρατηγός, ἐς ταφὰς ἐγὼ

1110 θήσω δικαίως, οὐ τὸ σὸν δαίσας στόμα.

Οὐ γάρ τι τῆς σῆς οὐνεκ' ἐστρατεύσατο
γυναικός, ὥσπερ οἱ πόνου πολλοῦ πλέω,
ἀλλ' οὐνεκ' ὄρκων οἷσιν ἦν ἐνώμοτος,
σοῦ δ' οὐδέν· οὐ γὰρ ἤξιον τοὺς μηδένας.

1115 Πρὸς ταῦτα πλείους δεῦρο κήρυκας λαβών
καὶ τὸν στρατηγὸν ἦκε. Τοῦ δὲ σοῦ ψόφου
οὐκ ἂν στραφεῖην, ὥς ἂν ᾗς οἷός περ εἴ.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδ' αὖ τοιαύτην γλῶσσαν ἐν κακοῖς φιλεῖ.
Τὰ σκληρὰ γάρ τοι, καὶν ὑπέρδικ' ἦ, δάκνει.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

1120 Ὁ τοξότης ἔοικεν οὐ σμικρὸν φρονεῖν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Οὐ γὰρ βάναισον τὴν τέχνην ἐκτῆσάμην.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Μέγ' ἂν τι κομπάσεις, ἀσπίδ' εἰ λάβοις.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Καὶν ψιλὸς ἀρκέσαιμι σοὶ γ' ὥπλισμένῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἢ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὥς δεινὸν τρέφει.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

1125 Ἐὖν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔστιν φρονεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Δίκαια γὰρ τόνδ' εὐτυχεῖν κτείναντά με;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Κτείναντα; δεινὸν γ' εἶπας, εἰ καὶ ζῆς θανών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Θεὸς γὰρ ἐκώζει με, τῷδε δ' οἴχομαι.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Μὴ νυν ἀτίμα θεοὺς θεοῖς σεσωσμένος.

Ac prædico tibi, hunc ne condas sepulcro, ne illum sepelire
dum stodes, ipse in sepulcrum cadas.

CHORUS.

Menelae, ne post edita sapienter tot effata, ipse in mor-
tuos injurius fias.

TEUCER.

Haud equidem amplius, o viri, demirabor peccare homi-
nem ortu ignobilem, quum qui videntur generosa stirpe
prognati, tam stultis sermonibus graviter peccant adeo.

Age repete ab initio. Num tu ais hunc virum Achivis so-
cium huc adduxisse? non ipse sua sponte enavigavit, ut
sui juris?

Ubinam tu imperator ejus fuisti? ubinam tibi licuit copi-
is præesse, quas ille patria eduxit?

Spartæ rex venisti, neutiquam in nos imperium obtinens:
neque usquam tibi fuit hunc regendi jus positum magis
quam illi regendi te.

Subditus aliis huc appulisti, non omnium dux, ut Ajaci
quoque præesses unquam.

Sed quibus imperas, impera, et eos severis hujusmodi
dictis increpa: hunc vero, sive tu vetes, sive dux ille alter,
rite et ut fas est condam ego sepulcro, minas haud veritus
tuas.

Neutiquam enim tuæ conjugis ergo militavit, ut qui omnia
bella ac pericula capessunt, sed jurisjurandi ergo, quo erat
obstrictus, tua vero gratia nequaquam. Nihili enim pende-
bat, si quis esset nullius pretii homo.

Proinde pluribus etiam adductis tecum præconibus, ipso-
que imperatore, huc veni: tuam vero vaniloquentiam
nihil moror, dum sis is qui es.

CHORUS.

Nec rursus probo, si quis in afflictis rebus tales fundit
sermones: dura enim, quamlibet ea justa sint, mordent.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Sagittarius hic non humilia videtur sentire.

ΤΕΥΚΕΡ.

Nempe haud sordidam hanc artem exerceo.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Altos sumeres spiritus, si tibi scutum liceret ferre.

ΤΕΥΚΕΡ.

Nudus etiam suffecerim armato tibi.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Lingua tua animos quam magnos alit.

ΤΕΥΚΕΡ.

Cum justitia enim tollere animos licet.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Justumne ergo censes, bene cum hoc agi, qui me occidit?

ΤΕΥΚΕΡ.

Qui occidit! Pol mirum narras, si quidem vivis mortuus.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Deus enim me servavit: quantum in isto erat, perii.

ΤΕΥΚΕΡ.

Ne igitur violes deos, a diis servatus.

MENEAAOS.

1130 Ἐγὼ γὰρ ἂν ψέξαιμι δαιμόνων νόμους;

TEUKROS.

Εἰ τοὺς θανόντας οὐκ ἔξς θάπτειν παρών.

MENEAAOS.

Τοὺς γ' αὐτὸς αὐτοῦ πολεμίους. Οὐ γὰρ καλόν.

TEUKROS.

Ἴη σοὶ γὰρ Αἴας πολέμιος προὔστη ποτέ;

MENEAAOS.

Μισοῦντ' ἐμίσει καὶ σὺ τοῦτ' ἐπίστασο.

TEUKROS.

1135 Κλέπτης γὰρ αὐτοῦ ψηφοποιὸς ἠδρέθη.

MENEAAOS.

Ἐν τοῖς δικασταῖς, κοῦκ ἐμοὶ, τόδ' ἐσφάλη.

TEUKROS.

Πόλλ' ἂν κακῶς λάθρα σὺ κλέψεις κακά.

MENEAAOS.

Τοῦτ' εἰς ἀνίαν τοῦπος ἐρχεται τινί.

TEUKROS.

Οὐ μᾶλλον, ὥς ἔοικεν, ἢ λυπήτομεν.

MENEAAOS.

1140 Ἐν σοὶ φράσω· τόνδ' ἐστὶν οὐχὶ θαπτόν.

TEUKROS.

Σὺ δ' ἀντακούσει τοῦτον ὥς τεθάρηται.

MENEAAOS.

Ἴδῃ ποτ' εἶδον ἄνδρ' ἐγὼ γλώσση θρασὺν
νύκτας ἐγορμήσαντα χειμῶνος τὸ πλεῖν,
ᾧ φθέγμα' ἂν οὐκ ἂν ἤγρες, ἤνικ' ἐν κακῷ1145 χειμῶνος εἶχετ', ἀλλ' ὅρ' εἴματος κρυφαῖς
πατεῖν παρείχε τῷ θέλοντι ναυτιλῶν.Οὕτω δὲ καὶ σὲ καὶ τὸ σὸν λάθρον στόμα
σμιχροῦ νέρους τάχ' ἂν τις ἐκπνεύσας μέγας
χειμῶν κατασθέσειε τὴν πολλὴν βοήν.

TEUKROS.

1150 Ἐγὼ δὲ γ' ἄνδρ' ὅπωπα μωρίας πλέων,
δς ἐν κακοῖς ὑβρίζει τοῖσι τῶν πέλας·κᾶτ' αὐτὸν εἰσιδὼν τις ἐμπερὴς ἐμοὶ
ὀργήν θ' ὁμοῖος εἶπε τοιοῦτον λόγον,
Ἄνθρωπε, μὴ δρᾷ τοὺς τεθνηκότας κακῶς

1155 εἰ γὰρ ποιήσεις, ἴσθι πημανούμενος.

Τοιαῦτ' ἀνολέον ἄνδρ' ἐνουθέτει παρών.

Ὅρῳ δὲ τοί νιν, κᾶστιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ,
οὐδεὶς ποτ' ἄλλος ἢ σὺ. Μῶν ἤνιξάμην;

MENEAAOS.

1160 Ἄπειμι καὶ γὰρ αἰσχρὸν, εἰ πύθοιτό τις
λόγοις κολάζειν ᾧ βιάζεσθαι πάρα.

TEUKROS.

Ἀφερπέ νυν. Κάμοι γὰρ αἰσχιστον κλύειν
ἀνδρὸς ματαίου φλαῦρ' ἐπη μυθουμένου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔσται μεγάλης ἱριδὸς τις ἀγών.

Ἄλλ' ὥς δύνασαι, Τεῦκρε, ταχύνας

1165 σπεῦσον κοίλῃν κάπετόν τιν' ἰδεῖν

MENELAUS.

Egone temnam deorum leges?

TEUCER.

Ita, si hic ades ut mortuos tumulare non sinas.

MENELAUS.

Hostes nimirum ipse meos non sino. Haud enim decet.

TEUCER.

En ergo unquam tibi Ajax hostis obstitit?

MENELAUS.

Osorem oderat : teque adeo hoc non latuit.

TEUCER.

Quippe cujus doloso fraudatum se sensit suffragio.

MENELAUS.

Judicem, non id culpa factum est mea.

TEUCER.

Multa male tu furtim conficere possis mala.

MENELAUS.

Hæc dicta alicui cedunt dolori.

TEUCER.

Non tanto, ut videtur, quantum a me senties.

MENELAUS.

Unum tibi edicam : hic vir non tumultabitur.

TEUCER.

Tu vicissim audies : hic tumultabitur.

MENELAUS.

Jam equidem antea hominem vidi lingua audacem, qui
imminente hieme nautas excitabat ut navigarent, cujus ne
vocem quidem audisses, quum tempestate undique obrue-
retur; sed pallio involutus calcandum ultro se dabat qui-
buslibet navitis.

Ita quidem et te cum petulantis oris tui odioso clamore
parva e nubecula ingens erumpens tempestas facile restin-
xerit.

TEUCER.

Ego vero hominem vidi stultitia pleonum, qui aliorum
insultabat malis.

Dein ipsum lotuitus quidam similis mei, moresque refe-
rens meos, increpuit hisce vocibus : *Mi homo, in mortuos
ne sis injurius; si enim eis male feceris, malo ipse, scito,
mactaberis.*

Sic stolidum illum monebat alter qui oderat.

Atqui illum video, estque, ni fallor, nemo alius quam
tu. Num obscure locutus sum?

MENELAUS.

Abeo : nam probrosum auditu fuerit, si quis verbis rixe-
tur, qui vi coercere possit.

TEUCER.

Apage te ergo : nam et mihi probrum maximum est,
audire hominem nugacem inania effluentem verba.

CHORUS.

Magna contentione committetur certamen quoddam
Verum quantum potes, Teucer, properans, cavam fossam

τῷδ', ἐνθα βροτοῖς τὸν αἰμνῆστον
τάφον εὐρώεντα καθέξει.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Καὶ μὲν ἐς αὐτὸν χαιρὸν οἶδε πλησίον
πάρεισιν ἀνδρὸς τοῦδε παῖς τε καὶ γυνή,
1170 τάφον περιστελοῦντε δυστήνου νεκροῦ.
Ἄ παῖ πρόσθε δεῦρο, καὶ σταθεὶς πέλας
ἱκέτης ἔραψαι πατρός, ὃς σ' ἐγένετο.
Θάκει δὲ προστρόπαιος ἐν χερσὶν ἔχων
κόμας ἐμὰς καὶ τῆσδε καὶ σαυτοῦ τρίτου,
1175 ἱκτήριον θησαυρόν. Εἰ δέ τις στρατοῦ
βία σ' ἀποσπάσει τοῦδε τοῦ νεκροῦ,
κακὸς κακῶς ἄθραπτος ἐκπέσοι χθονὸς,
γένους ἀπαντος βρίζαν ἐξημημένος,
αὐτῷς ὅπωςπερ τόνδ' ἐγὼ τέμνω πλόκον.
1180 Ἐχ' αὐτὸν, ὦ παῖ, καὶ φύλασσε, μηδέ σε
κινήσάτω τις, ἀλλὰ προσπεισὼν ἔχου.
Ἵμεῖς τε μὴ γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν πέλας
παρέσταντ', ἀλλ' ἀρήγετ', ἐς τ' ἐγὼ μὲν
τάφου μεληθεὶς τῷδε, καὶ μηδεὶς ἔξ.

ΧΟΡΟΣ. [ἀριθμὸς Σ. α'.

1185 Τίς ἄρα νέατος ἐς πότι λήξει πολυπλάγκτων ἐτέων
τὴν ἀπαυστον αἰὲν ἐμοὶ δορυσσοτήτων
μόχθων ἅταν ἐπάγων
1190 ἀν' εὐρώῃ Τροίαν,
δυστανον ὀνειδὸς Ἑλλάνων; [νον Ἄδαν Ἀ. α'.
1192 Ὅρατε πρότερον αἰθέρα δύναι μέγαν ἢ τὸν πολύκοι-
1195 κεῖνος ἀνὴρ, ὃς στυγερῶν ἔδειξεν ὀπλων
Ἑλλάσι κοινὸν Ἄρη.
Ἰὼ πόνοι πρόπονοι.
Κεῖνος γὰρ ἔπερσεν ἀνθρώπους.
Ἐκεῖνος οὔτε στεφάνων
1200 οὔτε βαθειῶν κυλίκων
νεῖμεν ἐμοὶ τέρψιν ὁμιλεῖν,
οὔτε γλυκὺν αὐλῶν ὄτονον
δύσμορος οὔτ' ἐννυχίαν
τέρψιν ἱκύνει.
1205 Ἐρώτων δ' ἐρώτων ἀπέπαυσεν, ὦμοι.
Κεῖμαι δ' ἀμέριμνος οὕτως,
αἰὲ πικιναῖς δρόσοις
τεγγόμενος κόμας,
1210 λυγρᾶς μνήματα Τροίας.
Καὶ πρὶν μὲν ἐξ ἐννυχίου
δείματος ἦν μοι προβολὰ
καὶ βιλέων θούριος Αἴας,
νῦν δ' οὗτος ἀνείττει στυγερῶ
1215 δαίμονι. Τίς μοι, τίς ἐτ' οὖν
τέρψις ἐπέσται;
Γενοίμαν ἴν' ὕλαιν ἐπεστι πόντου
πρόβλημα' ἀλίχλυστον, ἄκραν
1220 ὑπὸ πλάκα Σουνίου,
τὰς ἱερὰς ὅπως
προσείπομεν Ἀθήνας.

huic prospicere festina, ubi putri conditus humo, mortali-
bus semper memorabile sepulcrum obtineat.

TEUCER.

Atqui ipso in tempore praesto adsunt isti, hujus viri filius
et uxor, funus infelicis mortui concelebraturi.

O puer, huc accede, et adstans prope, suppliciter tange
patrem, qui te genuit : adside illum obtuens, tenensque
in manibus comas meas, et hujus et tuas tertii, supplicem
thesaurum.

Si quis vero ex exercitu vi te abstraxerit ab hoc funere,
ipse insepultus patria excidat malus male, et generis to-
tius ipsi demelatur radix eodem quo hunc ego praesecco ca-
pillum modo.

Tene illam, puer, et serva; neque te amoveat quis, sed
accidens patri inhaere.

Vosque de mulieres facti pro viris prope assistite, sed
opitulamini, donec ego rediero, sepulcrum huic postquam
curavero, etiamsi id nemo sinat.

CHORUS.

Ergo quis ultimus quando mobilium desinet annorum
numerus infinitas perpetim mihi bellicorum laborum mise-
rias inducens, Trojam ad istam, late patentem, Achivum
infelix dedecus?

O utinam prius immensi aetheris evanuisset in auras,
communemque omnibus subisset Orcum vir ille, qui tri-
stium monstravit Graecis motuum armorum usum!

Heu! labores laboribus praecedentes!

Ille enim hominum pessum dedit genus.

Ille neque corollarum, neque capacium calicum dedit mihi
voluptate frui, neque dulci tibiaram sono, infelix, nec inter
voluptates ducere noctes.

Amores amores sustolit. Eheu!

Jaceo autem ita neglectus, crebris roribus semper ma-
dens comas, infaustae monumenta Trojae.

Antea quidem adversus nocturnos terrores et infesta tela
munimentum erat mihi strenuus Ajax : nunc vero hic tradi-
tus est in viso daemoni.

Quae mihi, quanam posthac voluptas erit?

Utinam essem, ubi silvorum imminet ponto promontorium
undisonum summo sub aequore Sunii, sacras ut alloquere-
mur Athenas!

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἰδὼν ἔσπευσα τὸν στρατηλάτην
Ἀγαμέμνον' ἡμῖν δεῦρο τόνδ' ὀρμώμενον·
1223 ὁῖός δέ μοῦστί σκιδὼν ἐκλύσων στόμα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σὲ δὲ τὰ δεινὰ ῥήματ' ἀγγέλλουσί μοι
τλῆναι καθ' ἡμῶν ὧδ' ἀνοιμωκτὶ χανεῖν;
σε τοὶ τὸν ἐκ τῆς αἰχμαλώτιδος λέγω,
ἣ που τραφεῖς ἀν' μητρὸς εὐγενοῦς ἀπο
1230 ὑψήλ' ἐκόμπεις κατὰ ἄκρων ὠδοιπόροις,
ὅτ' οὐδὲν ὦν τοῦ μηδὲν ἀντίστης ὑπερ,
κοῦτε στρατηγούς οὔτε ναυάρχους μολεῖν
ἡμᾶς Ἀχαιῶν οὔτε σοῦ διωμόσω·
ἀλλ' αὐτὸς ἄρχων, ὥς σὺ φῆς, Αἴας ἔπλει.
1235 Ταῦτ' οὐκ ἀκούειν μεγάλα πρὸς δούλων κακά;
ποίου κέκραγες ἀνδρὸς ὧδ' ὑπέρβρονα;
ποῖ βάντος ἢ ποῦ στάντος οὔπερ οὐκ ἐγώ;
οὐκ ἄρ' Ἀχαιοῖς ἄνδρες εἰσὶ πλὴν ὅδε;
Πικροὺς ζοιγμεν τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων
1240 ἀγῶνας Ἀργείοισι κηρύξαι τότε,
εἰ πανταχοῦ φανούμεθ' ἐκ Τεύκρου κακοί,
κοῦκ ἀρχέσει πόθ' ὑμῖν οὐδ' ἡσημένοισι
εἶχειν ἂ τοῖς πολλοῖσιν ἤρεσκεν κριταῖς,
ἀλλ' αἰὲν ἡμᾶς ἢ κακοῖς βλαψίτε που
1245 ἢ σὺν δόλῳ κεντήσῃ οἱ λελειμμένοι.
Ἐκ τῶνδε μέντοι τῶν τρόπων οὐκ ἂν ποτε
κατάστασις γένοιτ' ἂν οὐδενὸς νόμου,
εἰ τοὺς δίκῃ νικῶντας ἐξωθήσομεν
καὶ τοὺς ὀπίσθεν ἐς τὸ πρόσθεν ἄξομεν.
1250 Ἀλλ' εἰρκτεόν τὰδ' ἐστίν. Οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς
οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλίστατοι,
ἀλλ' οἱ φρονόουντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.
Μέγας δὲ πλευρὰ βοῦς ὑπὸ σμικρᾷς ὄμοις
μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται.
1255 Καὶ σοὶ προσέρπον τοῦτ' ἐγὼ τὸ φάρμακον
ἔρω τάχ', εἰ μὴ νοῦν κατακτήσει τινα·
ὅς ἀνδρὸς οὐκέτ' ὄντος, ἀλλ' ἤδη σκιδᾷ,
Θαρσύν ὑβρίζεις κάζελευθεροστομεῖς.
Οὐ σωφρονήσεις; οὐ μαθὼν δὲ εἴ φύσιν
1260 ἄλλον τιν' ἄξεις ἀνδρὰ δεῦρ' ἐλευθέρων,
ὅστις πρὸς ἡμᾶς ἀντὶ σοῦ λέξει τὰ σά;
σοῦ γὰρ λέγοντος οὐκέτ' ἂν μάθοιμ' ἐγώ·
τὴν βάρβαρον γὰρ γλῶσσαν οὐκ ἐπαῖω.

ΧΟΡΟΣ.

Εἴθ' ὑμῖν ἀμφοῖν νοῦς γένοιτο σωφρονεῖν.
1265 Τούτου γὰρ οὐδὲν σφῶν ἔχω λῶον φράσαι.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Φεῦ· τοῦ θανόντος ὥς ταχεῖά τις βροτοῖς
χάρις διαρρεῖ καὶ προδοῦσ' ἀλίσχεται,
εἰ σοῦ γ' ὅδ' ἀνὴρ οὐδ' ἐπὶ σμικρῶν λόγων,
Αἴας, ἔτ' ἴσχει μνηστίν, οὗ σὺ πολλάκις
1270 τὴν σὴν προτείνων προὔκαμες ψυχὴν ὀρέει·
ἀλλ' οἴχεται δὴ πάντα ταῦτ' ἐρριμμέναι.
Ὡ πολλὰ λέξας ἄρτι κἀνόνητ' ἔπη,

TEUCER.

Enimvero properavi, conspiciens ducem Agamemnonem
ad nos huc cito tendentem gradu: statim ipsa fronte indi-
cat, se sinistris in me verbis os esse soluturum.

AGAMEMNON.

Tene ista atrocis dicta renuntiant mihi audere contra nos
impune adeo profundere? te quidem dico ex captiva natum,
profecto a generosa matre nutritus magnifice te jactares,
summisque digitulis incederes, quandoquidem homo nihili
pro eo qui nihil est adeo depugnasti: et neque exercitus,
neque navium duces venisse nos Achivorum, neque lui,
dejerasti; sed sui ipso juris, ut ais, Ajax enavigavit.

Nonne hæc a servis audire ingens est malum? De quali
autem viro adeo superba vociferatus es? ubi incessit ille,
vel ubi stetit, ubi non et ego? Nulline ergo Achivis sunt
viri, præter hunc?

Inauspicato sane, ut videmur, de Achilleis armis certa-
men tum proposuimus Argivis, si nullibi non declarabimur
a Teucro improbi, nec unquam libuerit vobis, ne victis
quidem, cedere, plurimorum judicium sententiæ acquiescen-
tibus; sed semper nos vel conviciis impetitis, vel latentibus
pungetis dolis, quia cecidistis causa.

His profecto moribus nulla unquam lex constare poterit,
si, qui judicio superiores fuerunt, cedere cogentur, et qui
victi sunt, potiore habebuntur loco.

Sed prohibenda hæc sunt. Non enim vasta mole cor-
poris latisque humeris qui sunt viri, ii sunt tutissimi; sed
qui recta sapiunt, hi vincunt ubique.

Nam et magnus latera hos ab exiguo tamen flagello
rectam in viam propellitur: tibi que adventare hoc reme-
dium video protinus, nisi ad sanam redieris mentem: qui
hominis causa haud amplius viventis, jamque evanidae
umbrae, fidenter conviciaris, et libero blateras ore.

Non modestius compones ferocem animum? non, quon-
noris qualibus sis natalibus, alium quempiam huc adluces
ingenuum virum, qui pro te verba faciat? te enim dicente,
haud ego dicta percipere queam, ut qui barbaram linguam
non intelligam.

CHORUS.

Utinam utrique vestrum mens foret modestior! Nihil
enim, quod e re amborum dicam, habeo melius.

TEUCER.

Hec! quam cito mortui cujuscavis apud superstites effluit
gratia, et prodita deprehenditur! siquidem vir hic ne exili
quidem verbo tui, Ajax, memoriam revocat, pro quo tu
saepo tuam objiciens animam belli subiisti laborem. Sed
abierunt jam cuncta hæc abjecta.

O qui inutilia multa modo prolocutus es, nihilne amplius

- οὐ μνημονεύεις οὐκέτ' οὐδέν, τινίκα
 ἐρχέων ποτ' ὑμᾶς οὗτος ἐγκεκλημένους,
 1275 ἤδη τὸ μηδὲν ὄντας, ἐν τροπῇ δορὸς
 ἐρρύσατ' ἐλθὼν μοῦνος, ἀμφὶ μὲν νεῶν
 ἀκροισιν ἤδη ναυτικοῖς ἐδωλλοῖς
 πυρὸς φλέγοντος, ἐς δὲ ναυτικὰ σκάφη
 πηδῶντος ἄρδην Ἑκτορος τάφρυν ὑπερ;
 1280 Τίς ταῦτ' ἀπεῖρξεν; οὐχ ὅδ' ἦν ὁ δρῶν τάδε,
 ὃν οὐδαμοῦ φῆς οὐδὲ συμβῆναι ποδὶ;
 Ἄρ' ὑμῖν οὗτος ταῦτ' ἰδρασεν ἐνδίκῃ;
 χῶτ' αὐθις αὐτὸς Ἑκτορος μόνος μόνου,
 λαχὼν τε καὶ κλέυστος, ἦλθ' ἐναντίος,
 1285 οὐ δραπέτην τὸν κλῆρον ἐς μέσον καθεῖς,
 ὑγρᾶς ἀρούρας βῶλον, ἀλλ' ὅς ἐυλόφου
 κυνῆς ἐμελλε πρῶτος ἄλμα κουριεῖν;
 Ὅδ' ἦν ὁ πράσων ταῦτα, σὺν δ' ἐγὼ παρὼν,
 ὁ δοῦλος, οὐκ τῆς βαρβάρου μητρὸς γεγώς.
 1290 Δύστηνε, ποῖ βλέπων ποτ' αὐτὰ καὶ θροεῖς;
 οὐκ οἶσθα σοῦ πατρὸς μὲν ὅς προὔρῃ πατὴρ
 ἀρχαῖον ὄντα Ἥλοπα βάρβαρον Φρύγα;
 Ἀτρέα δ', ὅς αὖ σ' ἔσπειρε δυσσεβέστατον,
 προθέντ' ἀδελφῷ δεῖπνον οἰκείων τέκνων;
 1295 αὐτὸς δὲ μητρὸς ἐξέφυς Κρήσσης, ἐφ' ἣ
 λαβὼν ἐπακτὸν ἄνδρ' ὁ φιλύσας πατὴρ
 ἐρῆκεν ἔλλοις ἰχθύσιν διαφθοράν.
 Τοιοῦτος ὢν τοιῷδ' ὀνειδίζεις σποράν;
 ὅς ἐκ πατρὸς μὲν εἰμι Τελαμῶνος γεγώς,
 1300 ὅστις στρατοῦ τὰ πρῶτ' ἀριστεύσας ἐμὴν
 ἰσχει ξύνευον μητέρ', ἣ φύσει μὲν ἦν
 βασίλεια, Λαομέδοντος· ἐκκριτον δὲ νιν
 δώριμ' ἐκείνῳ ἔδωκεν Ἀλκμήνης γόνος.
 Ἄρ' ὥδ' ἀριστος ἐξ ἀριστεῶν δυοῖν
 1305 βλαστῶν ἂν αἰσχύνοιμι τοὺς πρὸς αἵματος,
 οὓς νῦν σὺ τοιοῖσδ' ἐν πόνοισι κειμένους
 ὠθεῖς ἀθάπτους, οὐδ' ἐπαισχύνει λέγων;
 Εὖ νυν τόδ' ἴσθι, τοῦτον εἰ βαλεῖτέ που,
 βαλεῖτε χημᾶς τρεῖς ὁμοῦ συγχειμένους.
 1310 Ἐπεὶ καλὸν μοι τοῦδ' ὑπερπονουμένῳ
 θανεῖν προδήλως μᾶλλον ἢ τῆς σῆς ὑπὲρ
 γυναικὸς, ἣ τοῦ σοῦ ξυναίματος λέγω;
 Πρὸς ταῦθ' ἔρα μὴ τοῦμὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν.
 Ὡς εἰ με πημανεῖς τι, βουλῆσει ποτὶ
 1315 καὶ δειλὸς εἶναι μᾶλλον ἢ 'ν ἐμοὶ θρασύς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Ὀδυσσεῦ, καιρὸν ἴσθ' ἐληλυθὺς
 εἰ μὴ ξυνάψων, ἀλλὰ συλλύσων πάρεϊ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δ' ἴσθιν, ἄνδρες; τηλόθεν γὰρ ἡσθόμην
 βοῇν Ἀτρεϊδῶν τῷδ' ἐπ' ἀλκίμῳ νεκρῷ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

- 1320 Οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους,
 ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπ' ἄνδρὸς ἀρτίως;

omnino meministi, ut intra vallum vos olim conclusos, jam penitus perditos, in communi omnium fuga, vir hic adventu suo solus, liberavit quum jam flammis circumcirca arderent summi nautici fori, Hectorque superatis fossis in navium alveos insiliret ferrox?

Quis hac propulsavit? non hic est, qui ista fecit, quem nusquam dicis hosti contulisse pedem? Anne vera ista sunt hujus viri facinora? Neque adeo rursus, ut solus ipse soli Hectori, sortitus et injussus, conseruit pugnam, non fugace immissa inter alias sorte, udæ telluris gleba, sed quæ cristata e casside prima facili saltu exitura erat?

Hic est, qui ista fecit, unaque ego interfui, ego ille servus, ille matre cretus barbara.

Miser, quo tandem respiciens et hæc audes fari?

Num ignoras, qui patris tui prosator fuit, antiquum illum Pelopa, barbarum Phrygem? Num porro Atrea, qui te sacerrimum genuit fratri proprios apposuisse epulandos liberos? Tu autem ipse matre natus es Cressa, quam suus pater cum stupratore deprehensam in mare projici jussit, mulis piscibus pabulum.

Talis vero quom sis, tali natales exprobras qualis ego sum? qui patre quidem sum Telamone natus, cui propter egregiam præ ceteris virtutem hic habitus honos, ut socium tori matrem meam abduceret, regia prognatam stirpe, Laomedontis filiam: ipsamque illi munus eximium dedit Alcmenæ proles.

Siccine ergo optimus, duobus optimis satus, dedecori futurus videar cognatis meis, quos tu nunc tantis depressos malis projicis insepultos? nec te pudet id profiteri?

At hoc jam scito: si quo hunc abjicietis, abjicietis et nos tres una jacentes.

Quippe honestius est mihi pro illo decertanti præclaram mortem oppetere, quam pro tua vel dicamne fratris tui uxore?

Proinde vide, non quod mea, sed quod intersit tua: namque si me quidpiam læseris, optabis aliquando te vel timidum fuisse potius, quam erga me ferocem.

CHORUS.

O rex Ulysse, tempori te venisse scias, si non commisurus hos, sed litem dirempturus ades.

ULYSSES.

Quid rei est, viri? procul enim audiui vocem Atridarum super hoc viri fortis corpore contendentium.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Nonne enim, Ulysse, turpiissima verba audimus isto ab homine jamdudum?

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ποῖους; ἐγὼ γὰρ ἀνδρὶ συγγνώμην ἔχω
κλύοντι φλαῦρα συμβαλεῖν ἔπη κακά.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἦκουσεν αἰσχροῖ· δρῶν γὰρ ἦν τοιαῦτά με.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1325 Τί γάρ σ' ἔδρασαν, ὥστε καὶ βλάβην ἔχειν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐ φησ' ἐάσειν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς
ἀμοιβόν, ἀλλὰ πρὸς βίαν θάψει ἑμοῦ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐξεστίν οὖν αἰπὸντι τάληθ' ἑφίλω
σοὶ μηδὲν ἦσσαν ἢ πάρος ἐνηρετμεῖν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1330 Εἰπ'· ἡ γὰρ εἶην οὐκ ἂν εὖ φρονῶν, ἐπεὶ
φίλον σ' ἐγὼ μέγιστον Ἀργείων νέμω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀκούε νυν. Τὸν ἀνδρα τόνδε πρὸς θεῶν
μὴ τλῆς ἀθᾶπτον ὦδ' ἀναλγήτως βαλεῖν
μηδ' ἡ βίη σε μηδαμῶς νικησάτω

1335 τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν.

Κάμοι γὰρ ἦν ποθ' οὗτος ἐχθιστος στρατοῦ,
ἐξ οὗ κ' ἀράτῃσσι τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων·
ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας οὐτ' ἐγὼ τοιόνδ' ἑμοῖ
οὐκ ἂν ἀτιμάσαιμ' ἂν, ὥστε μὴ λέγειν

1340 ἐν' ἀνδρ' ἰδεῖν ἀριστον Ἀργείων, ὅσοι

Τροίαν ἀρικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.

Ὡς οὐκ ἂν ἐνδίκως γ' ἀτιμάζοιτό σοι.

Οὐ γάρ τι τοῦτον, ἀλλὰ τοὺς θεῶν νόμους
φθείροις ἂν. Ἄνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνοι,

1345 βλάπτειν τὸν ἐσθλόν, οὐδ' ἔάν μισῶν κυρῆς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σὺ ταῦτ', Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπερμαχεῖς ἑμοί;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐγώ γ' ἐμίσουν δ', ἥνίκ' ἦν μισεῖν καλόν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐ γὰρ θανόντι καὶ προσεμῆναί σε χρή;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μὴ χαῖρ', Ἀτρεΐδῃ, κέρδεσιν τοῖς μὴ καλοῖς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1350 Τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ βᾶδιον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄλλ' εὖ λέγουσι τοῖς φίλοις τιμὰς νέμειν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἀνδρα χρή τῶν ἐν τέλει.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Παῦσαι κρατεῖς τοι τῶν φίλων νικώμενος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Μέμνησ' ὁποῖα φωτὶ τὴν χάριν δίδως.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1355 Ὅδ' ἐχθρὸς ἀνὴρ, ἀλλὰ γενναῖός ποτ' ἦν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί ποτε ποιήσεις; ἐχθρὸν ὦδ' αἰδεῖ νέκυν;

ULYSSES.

Qualia? equidem viro ignosco qui maledictis provocatus,
maledicta regerit.

AGAMEMNON.

Turpia quidem audiit, qualia erant ipsius in me facta.

ULYSSES.

Quid ergo tibi fecit, quod tibi damno sit?

AGAMEMNON.

Negat se hoc cadaver insepultum relicturum: quin se-
pulturum se ait ingratius meis.

ULYSSES.

Licetne igitur vera dicenti amico, tua, non minus quam
ante, manere in concordia?

AGAMEMNON.

Dic: nam si velarem, mentis non essem sanæ, siquidem
amicum te maximum ex Argivis ducō.

ULYSSES.

Audi igitur. Virum hunc, per deos te obtestor, ne su-
stineas insepultum adeo inclementer abjicere: neque violen-
tia te ullo modo vincat usque adeo odisse, ut fas susque
deque habeas.

Nam erat mihi quoque olim inimicissimus ille ex omni
exercitu, ex quo mihi addicta fuerunt Achillis arma; at illum
tamen, etsi eo in me animo fuit, non ita dehonestaverim, ut
non fatear unum me vidisse hunc virum Argivorum fortis-
simum, quotquot ad Trojam venimus, excepto Achille.

Proinde injurius sis, si eum suo prives honore: minime
enim hunc, sed deorum leges violaveris.

Hominem autem a probo nefas est post mortem ladi, ne-
tum quidem si antea oderis.

AGAMEMNON.

Tunc ad hunc modum, Ulyse, hujus gratia mihi resistis?

ULYSSES.

Sane equidem: oderam vero, quum odiasse decebat.

AGAMEMNON.

Non itaque et mortuo insultare te par est?

ULYSSES.

Ne gaudeas, Atrida, impio lucro.

AGAMEMNON.

Pietatem ubique colere, haud facile est regi.

ULYSSES.

At facile bene monentibus amicis obsequi.

AGAMEMNON.

Regibus parere oportet probum virum.

ULYSSES.

Desine: victus ab amicis, victor es tamen.

AGAMEMNON.

Memento in quem virom hanc confers gratiam.

ULYSSES.

Inimicus quidem hic vir, at præstabat virtute olim.

AGAMEMNON.

Quid fiet tibi? mortuum inimicum adeo revereris?

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Νικῆ γὰρ ἀρετὴ με τῆς ἐχθρας πολύ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τοιοῖδε μέντοι φῶτις ἐμπληκτοὶ βροτῶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴη χάριτα πολλοὶ νῦν φίλοι καὶ οὖτις πικροί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1300 Τοιούσδ' ἐπαινεῖς δὴτ' αὐτῶν φίλους;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σκληρὰν ἐπαινεῖν οὐ φίλῳ ψυχῇ ἐγώ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἰμᾶς σὺ δειλοὺς τῆδε θημέρᾳ φανεῖς.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄνδρας μὲν οὖν Ἑλλήσι πᾶσιν ἐνδοίκους.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἄνωγας οὖν με τὸν νεκρὸν θάπτειν ἔβην;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1305 Ἐγώ γε. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνθάδ' ἔξομαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἴη πάνθ' ὅμοια πᾶς ἀνὴρ αὐτῷ πονεῖ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τῷ γὰρ με μᾶλλον εἰκὸς ἢ ῥυτῷ πονεῖν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σὸν ἄρα τοῦργον, οὐκ ἐμὸν κελεύσεται.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὡς ἂν ποιήσῃς, πανταχῇ χρηστός γ' ἔσει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1370 Ἄλλ' εὖ γε μέντοι τοῦτ' ἐπίστασ', ὥς ἐγὼ
σοὶ μὲν νέμοιμ' ἂν τῇδε καὶ μεῖζω χάριν·
οὗτος δὲ κακῇ κείνῳ ὦν ἔμοιγ' ὁμῶς
ἐχθιστος ἔσται. Σοὶ δὲ δρᾶν ἔξεσθ' ἅ χρεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅστις σ', Ὀδυσσεῦ, μὴ λήγει γνῶμη σοφὸν

1375 φῦναι, τοιοῦτον ὄντα, μῶρός ἐστ' ἀνὴρ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καὶ νῦν γε Τεύκρῳ τὰπὸ τοῦδ' ἀγγέλλομαι
δσον τότ' ἐχθρὸς ἦ, τοσόνδ' εἶναι φίλος.Καὶ τὸν θανόντα τόνδε συνθάπτειν θέλω,
καὶ συμπονεῖν καὶ μηδὲν ἐλλείπειν δσον

1380 χρὴ τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν πονεῖν βροτούς.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ἄριστ' Ὀδυσσεῦ, πάντ' ἔχω σ' ἐπαινέσαι
λόγοισι· καὶ μ' ἐψευσας ἐλπίδος πολύ.Τούτῳ γὰρ ὦν ἐχθιστος Ἀργείων ἀνὴρ
μόνος παρίσθης χερσίν, οὐδ' ἔτλης παρῶν

1385 θανόντι τῷδε ζῶν ἐφυδρίσαι μέγα,

ὥς ὁ στρατηγὸς οὐπιβρόντητος μολῶν,

αὐτὸς τε γὰρ ξύναιμος ἐθελήσατ' ἑν

λωβητὸν αὐτὸν ἐκβαλεῖν ταφῆς ἄτερ.

Τοιγάρ σφ' Ὀλύμπου τοῦδ' ὁ πρεσβεύων πατὴρ

1390 μνημῶν τ' Ἐρινὺς καὶ τελεσφόρος Δίκη

κακοὺς κακῶς φθείρειαν, ὥσπερ ἤθελον

τὸν ἀνδρα λώβῃς ἐκβαλεῖν ἀναξίως.

Σὲ δ', ὦ γεραιῷ σπέρμα Λαέρτου πατρὸς,

ULYSSES.

Virtus nempe apud me plus quam odium valet.

AGAMEMNON.

Hac qui sunt mente, moliles sunt homines.

ULYSSES.

Atqui multi sunt nunc amici, qui postmodo odia inter se
exercebunt.

AGAMEMNON.

Talesne, quæso, tu probas si parantur amici?

ULYSSES.

Præfractum animum equidem probare non soleo.

AGAMEMNON.

Tu quidem facies, ut ignavi hodie videamur.

ULYSSES.

Immo ut Achivis omnibus justî videamini.

AGAMEMNON.

Suades ergo, ut hoc cadaver sepeliri sinam?

ULYSSES.

Equidem. Nam et ipse olim eodem redactus fuero.

AGAMEMNON.

Ut quisque sibi quæ congruunt facit!

ULYSSES.

Cui enim me magis convenit, quam mihi studere?

AGAMEMNON.

Tuum igitur hoc factum, non meum vocabitur.

ULYSSES.

Quidquid feceris, bonus habebis ubique.

AGAMEMNON.

At tamen hoc certo scias, me vel majore in re tibi grati-
ficari velle: at hic mortuus et vivus pariter mihi omnium
erit maxime invisus.

Porro tibi facere licet quod cupis.

CHORUS.

Si quis te, Ulysse, hac mente præditum, haud sapientem
prædicat, næ ille stultus est homo.

ULYSSES.

At vero nunc Teucro id in posterum denuntio, me quam
antea inimicus fuerim, tam nunc amicum esse: et mortui
hujus funus una curare volo, omnemque conferre operam,
nec quidquam omittere, quod fortissimis viris homines præ-
stare addeceat.

TEUCER.

Optime Ulysse, omnibus te modis laudare possum, ut
qui longe meam sefelleris opinionem.

Qui enim huic eras Achivorum inimicissimus, tu solus
ei opem tulisti, nec mortuo huic vivus illudere susti-
nuisti, ut imperator ille lymphatus, ipseque et suus frater,
eum voluerunt omni affectum contumelia insepultum ab-
jicere.

Quare illos Olympi hujus rector Jupiter, memorque Erin-
nys, et pœnarum exactrix Justitia malos male perdant,
sicut voluerunt hunc virum contumellis objicere indigne.

Te vero, o longævi proles Laertæ patris, vereor equidem

τάφου μὲν ὀκνῶ τοῦδ' ἐπιψύειν ἔαν,
 1395 μὴ τῷ θανόντι τοῦτο δυσχερές ποιῶ·
 τὰ δ' ἄλλα καὶ ζύμπρασσε, καὶ τινα στρατοῦ
 θέλεις κομίζειν, οὐδὲν ἄλγος ἔχομεν.
 Ἐγὼ δὲ τὰλλα πάντα πορσυνῶ· σὺ δὲ
 ἀνὴρ καὶ ἡμᾶς ἐσθλὸς ὢν ἐπίστασο.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1400 Ἄλλ' ἤθελον μὲν· εἰ δὲ μὴ ᾧ στί σοι φίλον
 πράσσειν τάδ' ἡμᾶς, εἴμ', ἐπαινέσας τὸ σόν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ἄλεις· ἤδη γὰρ πολὺς ἐκτίτῃται
 χρόνος· Ἄλλ' οἱ μὲν κοίλῃν κάπετον
 χερσὶ ταχύνετε, τοὶ δ' ὑψίστατον
 1405 τρίποδ' ἀμφίπυρον λουτρῶν ὁσίων
 θέσθ' ἐπίκαιρον·
 μία δ' ἐκ χλυσίας ἀνδρῶν ὀλῃ
 τὸν ὑπασπίδιον κόσμον φερέτω.
 Παῖ, σὺ δὲ πατρός γ', ὅσον ἰσχύεις,
 1410 φιλότῃτι θιγὼν πλευρὰς σὺν ἐμοὶ
 τάσδ' ἐπικούφιζ'· ἔτι γὰρ θερμαὶ
 σύριγγες ἄνω φυσῶσι μέλαν
 μένος· Ἄλλ' ἄγε πᾶς, φίλος ὅστις ἀνὴρ
 φησὶ παρῆναι, σούεθω, βάτω,
 1415 τῷδ' ἀνδρὶ πονῶν τῷ πάντ' ἀγαθῷ
 κοῦδενὶ πῶ λῶνι θνητῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ πολλὰ βροτοῖς ἔστιν ἰδοῦσιν
 γινῶναι· πρὶν ἰδεῖν δ' οὐδεὶς μάντις
 τῶν μελλόντων ὅ τι πράξει.

Post 1416 sequebatur : Αἰάντος, ὅτ' ἦν, τότε φωνῶ.

sinere, ut hoc funus contingas, ne, hoc si faciam, mortuo
 ingratum sit :

cetera vero nos adjuva; et si quem de exercitu alium fu-
 nus curare voles, non grave nobis erit.

Ego vero reliqua omnia administrabo : tu autem te viri in
 nos boni officio functum esse scito.

ULYSSES.

Volui equidem : at si tibi minus gratum est me una cu-
 rare, abeo, approbata tua sententia.

TEUCER.

Satis est : jam enim multum elapsam est temporis.

At vos, alii cavam fossam properate manibus; alii vero
 altum tripodem igni imponite, plus aptum lavacris :

at una e tentorio militum turma armorum ornatam
 afferat.

Tu vero, puer, amanter patrem, quantum potes, appre-
 hende, unaque mecum latera haec allera. Adhuc enim ca-
 lida vulneris ora sursum efflant atrum cruorem.

Verum age, quisquis se amicum ait adesse, properato,
 ito, huic viro operam dans in omnibus bono, nullique un-
 quam mortalium meliori.

CHORUS.

Sane multa homines experientia docet! priusquam vero
 eventum videas, nullus vates tibi quo res sit processura
 dixerit.

Ajace, quamdiu vixit, hoc dico.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΧΟΡΟΣ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὁ τοῦ στρατηγήσαντος ἐν Τροίᾳ ποτὲ
Ἀγαμέμνονος παῖ, νῦν ἐκείν' ἐξαστί σοι
παρόντι λεύσσειν, ὣν πρόθυμος ἦσθ' ἀεί.
Τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος οὐπόθεις τόδε,
5 τῆς οἰστροπλῆγος Ὀλσος Ἰνάχου κόρης·
αὕτη δ', Ὀρέστα, τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ
ἄγορὰ Λύκειος· οὐδ' ἀριστερᾶς δ' ἔζε
Ἥρας δ' κλεινὸς ναός· οἳ δ' ἰκάνομεν,
φάσκειν Μυκῆνας τὰς πολυχρύσους ὄραν,
10 πολύφθορόν τε δῶμα Πηλοπιδῶν τόδε,
θῆεν σε πατὴρ ἐκ φόνων ἐγὼ ποτε
πρὸς σῆς ὀμάλμου καὶ κασιγνήτης λαβὼν
ἤνεγκά κα' ἐξέσωσα κα' ἐξέθρεψά μιν
τοσένδ' ἐς ἤβης, πατρὶ τιμωρὸν φόνου.
15 Νῦν οὖν, Ὀρέστα καὶ σὺ φίλτατε ξένων
Πυλάδῃ, τί γρὴ ὄρν' ἐντάττει βουλευτέον·
ὡς ἤμιν ἤδη λαμπρὸν ἡλίου σέλας
ἔωπα κινεῖ φθέγματ' ὀρνίθων σαφῇ
μέλαινα τ' ἀστρων ἐκλείοιπεν εὐφρόνη.
20 Πρὶν οὖν τιν' ἀνδρῶν ἐξοδοποιεῖν στέγης,
ξυνάπτετον λόγοισιν· ὡς ἐνταῦθ' ἴνα
οὐκ ἔστ' ἔτ' ὀκνεῖν καίριος, ἀλλ' ἔργων ἀκμή.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὁ φίλτατ' ἀνδρῶν προσπόλων, ὥς μοι σαφῇ
σημεῖα φαίνεις ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγώς.
25 Ὡς περ γὰρ ἵππος εὐγενής, κἂν ἢ γέρων,
ἐν τοῖσι δεινοῖς θυμὸν οὐκ ἀπώλεσεν,
ἀλλ' ὄρθον οὐδ' ἴστησιν, ὡσαύτως δὲ σὺ
ἡμᾶς τ' ὀτρύνεις καὐτὸς ἐν πρώτοις ἔπει.
Τοιγὰρ τὰ μὲν δόξαντα ἐηλώσω· σὺ δὲ
30 ὀξεῖαν ἀκοὴν τοῖς ἡμῶς λόγοις διδούς,
εἰ μὴ τι καιροῦ τυγχάνω, μεθάριμσον.
Ἐγὼ γὰρ ἤνελ' ἰκόμεν τὸ Πυθικὸν
μαντεῖον, ὡς μάθοιμ' ὅτῳ τρόπῳ πατὴρ
οἴκας ἀροίμην τῶν φονευσάντων πάρα,
35 γρὴ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος ὦν πύσει τάχα·
ἀσχευὸν αὐτὸν ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ
ὀδλοῖσι κλέψαι χεῖρὸς ἐνδίκους σφαγᾶς.

ELECTRA.

PERSONÆ FABULÆ.

PÆDAGOGUS.

ORESTES.

ELECTRA.

CHORUS VIRGINUM ARGIVARUM.

CHRYSOTHEMIS.

CLYTEMNESTRA.

ÆGISTHUS.

PÆDAGOGUS.

O ductoris exercitus olim ad Trojam Agamemnonis fili,
nunc coram intueri tibi licet illa, quorum fuisti semper
cupidus.

Hoc enim vetus illud Argos est, quod desiderare sole-
bas, lucus cestro percitæ Inachi puellæ : porro, mi Oresta,
hoc Lyceum forum est lupicidas dei ; ad lævam inclytum
hoc est Junonis templum :

Quo vero pervenimus, crede te Mycenæ opulentas cer-
nere, exitialemque Pelopidarum domum, unde te olim e
paterna cæde ereptum, traditumque mihi a germana tua
sorore abstuli, et servavi, et educavi huc usque ætatis, pa-
ternæ necis ultorem.

Nunc igitur, Oresta, tuque hospitum carissime, Pylade,
quid facto opus sit oculus deliberandum.

Namque jam nobis lucidum solis jubar matutinos excitat
alitur cantus claros, nigraque occidit astrorum nox.

Priusquam igitur hominum quisquam foras egrediatur,
conferte consilia : nam in eo rea est, ubi segnitiae nihil est
amplius loci, sed properato opus est.

ORESTES.

O famulorum carissime, quam certa mihi indicia exhibea
benevoli in nos animi !

Quemadmodum enim generosus equus, etiam jam conse-
nuit, in periculo tamen non deficit animo, sed aures arrigit,
sic et tu nosque incitas, et ipse inter primos sequeris.

Proinde quæ decrevi tibi exponam : tu vero acutis auribus
dicta mea hauriens, si quid a re aberro, corrige.

Ego enim postquam Delphicum adii oraculum, ut discer-
rem quonam modo pernas sumerem patris ab occisoribus,
hoc mihi responsum edidit Apollo, quod jam audies : ipsum
me, nec armorum, nec exercitus instructum apparatus,
clam ex insidiis justam inferre manu necem.

Ὅτ' οὖν τοιόνδε χρησμὸν εἰσηκούσαμεν,
 σὺ μὲν μολῶν, ὅταν σε καιρὸς εἰσάγῃ,
 40 δόμων ἴσω τῶνδ', ἴσθι πᾶν τὸ δρώμενον,
 ὅπως ἂν εἰδῶς ἡμῖν ἀγγελίης σαφῇ.
 Οὐ γάρ σε μὴ γήρᾳ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ
 γνῶσ' οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἠνθισμένον.
 Λόγῳ δὲ χρῶ τοιῷδ', ὅτι ξένος μὲν εἶ
 45 Φωκεὺς, παρ' ἀνδρὸς Φανοτέως ἤκων· δὲ γὰρ
 μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένον.
 Ἄγγελλε δ' ὄρκον προστιθεὶς δούνεκα
 τέθνηκ' Ὀρέστης ἐξ ἀναγκαίας τύχης,
 ἀθλοῖσι Πυθικοῖσιν ἐκ τροχλάτων
 50 δίζηρον κυλισθεὶς ὧδ' ὁ μῦθος ἱστάται.
 Ἡμεῖς δὲ πατρὸς τύμβον, ὡς ἐζίετο,
 λοιθαῖς τὸ πρῶτον καὶ κατατόμοις χλιδαῖς
 στέψαντες, εἴτ' ἀφορρὸν ἤξομεν πάλιν,
 τύπωμα γαλκώπλευρον ἡμένοι χαροῖν,
 55 δὲ καὶ σὺ θάμνοις οἴσθᾳ μοι κεχυμένον,
 ὅπως λόγῳ κλέπτοντες ἤδεϊαν φάτιν·
 φέρωμεν αὐτοῖς τοῦμὸν ὡς ἔρρει δέμας
 φλογιστὸν ἤδη καὶ κατηνθρακωμένον.
 Τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανόν
 60 ἔργοισι σωθῶ καὶ ἐνέγκωμαι κλέος;
 δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν.
 Ἦδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
 λόγῳ μάτην θνήσκοντας· εἴθ', ὅταν δόμους
 ἔλωσιν αὐθις, ἐκτετίμηνται πλέον.
 65 Ὡς καὶ ἐπαυχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἀπο
 δεδορότ' ἐχθροῖς ἄστρον ὡς λάμψειν ἐτι.
 Ἄλλ', ὦ πατρώα γῆ θεοὶ τ' ἐγγύριοι,
 δεῖξασθέ μ' εὐτυχούντα ταῖσδε ταῖς ὁδοῖς,
 σὺ τ', ὦ πατρῶον δῶμα· σοῦ γὰρ ἔρχομαι
 70 δίκη καθαρτῆς πρὸς θεῶν ὠρμημένος·
 καὶ μὴ μ' ἄτιμον τῆσδ' ἀποστείλατε γῆς,
 ἀλλ' ἀργέπλουτον καὶ καταστάτην δόμων.
 Εἴρηκα μὲν νῦν ταῦτα· σοὶ δ' ἤδη, γέρον,
 τὸ σὸν μελέσθω βάντι φρουρῆσαι χρέος.
 75 Νῶ δ' ἔξιμεν· καιρὸς γάρ, ὅσπερ ἀνδράσιν
 μέγιστος ἔργου παντός ἐστ' ἐπιστάτης.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Καὶ μὴν θυρῶν ἔδοξα προσπόλων τινὸς
 ὑποστενούσης ἔνδον αἰσθέσθαι, τέκνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

80 Ἄρ' ἐστὶν ἡ δύστηνος Ἥλέκτρα; θέλεις
 μείνωμεν αὐτοῦ κἀνακούσωμεν γόων;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

85 Ἦμιστ'. Μηδὲν πρόσθεν ἢ τὰ Λοξίου
 πειρώμεθ' ἔρδειν καπὸ τῶνδ' ἀρχηγετῆν,
 πατρὸς χέροντες λουτρά· ταῦτα γὰρ φέρει
 90 νίκη τ' ἐφ' ἡμῖν καὶ κράτος τῶν δρωμένων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φάος ἄγνων

Quoniam igitur tale oraculum audivimus, tu quidem, ubi te inducet temporis opportunitas, has aedes ingressus, fac resciscas quidquid intus agitur, ut cognitis omnibus, certa nobis renunties. Neutiquam enim te, qui senectia ac longo tempore (interjecto) sic incanuisti, agnoverint nec suspectum habebunt.

Sermone autem tali ulere, *hospitem te quidem Phocensem esse, missum a viro quopiam, cui nomen Phanoteo est*; namque is summus est illis amicus: nuntia vero, jurejurando fidem dictis adstruens, *cessisse satis Oresten violenta morte, rapido curru delapsum Pythico in certamine*. Hac summa esto orationis tuae.

Nos vero quum primum patri, uti jussit Apollo, intulerimus libamina, et tonsas vertice comas tumulo imposuerimus, huc revertemur, manibus ferentes aream urnam, quam scis opinor et ipse in virgultis nobis ablitam, ut fallaci sermone deceptis latum afferamus nuntium, *perisse meum corpus, crematum jam et in cineres redactum*.

Quid enim hoc mihi doleat, quando verbis mortuus re ipsa vivam, gloriamque reportabo? censeo enim dictum nullum esse male ominatum, quod lucrum afferat.

Quippe jam sapius vidi etiam sapientes, mortuos falso dictos, qui quum domum rediere, magis honorati fuerunt.

Ita me etiam confido ex hac fama (*facta narratione*) viventem, ut sidus, obfursurum posthac inimicis meis.

At o patria terra, diique indigetes, excipite me fausto omine reducem [*proprie, hac expeditione felicem*]; tuque o paterna domus: venio enim a diis impulsus, ut repetenda scelerum poenis te expiem: neu me inhonoratum dimittite ex hac terra; sed effucite, ut avitas opes possidens stator siam domus.

Et hac quidem hactenus. Tibi vero jam, senex, curae sit eunti tuum ut exsequaris munus. Nos autem exhibimus: occasio enim adest, quae hominum caeptis omnibus summa est adiutrix.

ELECTRA.

Hei mihi!

PÆDAGOGUS.

Et quidem visus sum famularum aliquam suspirantem intra aedes audire, o fili.

ORESTES.

Num misera est Electra? vis hic maneamus, et lamenta auscullemus?

PÆDAGOGUS.

Minime. Rebus aliis omnibus posthabitis, Apollinis jussa conemur exsequi: hisce praeverti decet, patrique inferias facere: ista enim victoriam nobis conferent, caeplo- rumque felicem exitum.

ELECTRA.

O lux pura, terramque ambiens spatii aequalibus aer.

καὶ γῆς ἰσόμοιρ' ἀήρ, ὥς μοι
πολλὰς μὲν θρήνων ᾤδ'ας,
πολλὰς δ' ἀντήρεις ἤσθου
90 στέρνων πλαγὰς αἰμασσομένων,
δπόταν δνοφερὰ νύξ ὑπολειφθῇ.
Τὰ δὲ παννυχίδων ἤδη στυγεραὶ
ξυνίσασ' εἶναι μογερῶν οἴκων,
ἅσα τὸν δύστηνον ἐμὸν θρηνῶ
105 πατέρ', ἐν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν
φοίνιος Ἀρης οὐκ ἐξένισαν,
μήτηρ δ' ἡμὴ γὰρ κοινολεχὴς
Αἰγισθος δ' οὐκ ὄρν' ὑλοτόμοι
σχίζουσι κάρη φονίῳ πελέκει.
100 Κούδεις τούτων οἶκος ἀπ' ἄλλης
ἢ 'μοῦ φέρεται, σοῦ, πάτερ, οὕτως
αἰκῶς οἰκτρῶς τε θανόντος.
Ἄλλ' οὐ μὲν δὴ
λῆξω θρήνων στυγερῶν τε γόων,
105 ἔς τ' ἂν παμπεγγεῖς ἀστρων
ρίπας, λεύσσω δὲ τόδ' ἡμᾶρ,
μὴ οὐ τεχνολέτειρ' ὅς τις ἀτρώων
ἐπὶ κωκυτῶ τῶνδε πατρώων
πρὸ θυρῶν ἤχῳ πᾶσι προφωνεῖν.
110 Ὡ δῶμ' Αἰδού καὶ Περσεφόνης,
ὦ χθόνι' Ἑρμῇ καὶ πότνι' Ἀρὰ,
σεμναὶ τε θεῶν παῖδες Ἑρινύες,
115 ἔλθετ', ἀρήξατε, τίσασθε πατρὸς
φόνον ἡμετέρου,
καὶ μοι τὸν ἐμὸν πέμψτε' ἀδελφόν.
Μούνη γὰρ ἄγειν οὐκ ἔτι σωκῶ
120 λύπης ἀντίρροπον ἄχθος.
ΧΟΡΟΣ.
Ὡ παῖ, παῖ δυστηνότητας
Στρ. α'.
Ἥλεκτρα ματρὸς, τίν' αἰὲ
τάκεις ὡδ' ἀκόρεστον οἰμωγὴν
τὸν πάλαι ἐκ δολαρᾶς ἀθείωτατα
125 ματρὸς ἀλόντ' ἀπάταις Ἀγαμέμνονα
κακῇ τε χειρὶ πρόδοτον; ὅς δ' τάδε πορῶν
ἔλθ' εἰ μοι θέμις τάδ' αὐδᾶν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὡ γενέθλα γενναίων,
130 ἤκατ' ἐμῶν καμάτων παραμύθιον.
Οἶδά τε καὶ ξυνίημι τάδ', οὐ τί με
φυγγάνει, οὐδ' ἐθέλω προλιπεῖν τόδε,
μὴ οὐ τὸν ἐμὸν στοναχεῖν πατέρ' ἄθλιον.
Ἄλλ' ὦ παντοίας φιλότῃτος ἀμειδόμεναι χάριν,
135 ἔᾱτέ μ' ὡδ' ἀλύειν,
αἰαῖ, ἰκνοῦμαι.
ΧΟΡΟΣ.
Ἄλλ' οὗτοι τόν γ' ἐξ Αἶδα
Ἄντ. α'.
παγκοίνου λίμνας πατέρ' ἀν-

Post 122 sequentibus : αἱ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾷτε.
τοὺς εὐνάς ὑποκλεπτομένους.

quam multos sensisti meos lamentorum lessus, crebroque
adversi pectoris planctus cruentos, quam nos tenebrosa
recessit!

At quid longis adeo noctibus agam, novit jam invisus
torus arumnosae domus, quantopere miserum meum lu-
geam patrem, quem in barbara terra non Mars cruento
excepit hospitio; sed mater mea, thalamique consors Aegi-
sthus, ut quercum solent lignarii, ita illius diffidere caput
cruenta securi.

Neque aliam, praeter me, horum miseret, te, o pater,
tam fuxa, tamque miserabili nece extincto.

At vero nunquam desinam lugere, acerbosque fletus
edere, dum micantia videbo siderum lumina, hancque
videbo lucem; sed, ut lusciniæ pullis orbata, ante fores ha-
rum paternarum ædium ejulans acutos omnibus sonos
profundam.

O domus Ditis, et Proserpinæ, o inferne Mercuri, et
verenda Imprecatio, vosque o severæ deorum filias Erin-
nyes, adeste, opem ferite, ulciscimur patris cardem nostri,
et mihi meum mittite fratrem: sola enim amplius sufferre
non valeo minoris ingravescens [proprie, alteri lanci
impositum] onus.

CHORUS.

Heu filia, filia improbissimæ Electra matris, quid sem-
per fundis querelas insatiabili illius luctu, qui olim dolosæ
matris artibus infandum in modum captus est scelerataque
proditus manu Agamemnon? Utinam pereat, qui ista para-
vit, si mihi hæc optare fas est!

ELECTRA.

Generosæ stirpis soboles, venistis labores meos leniturae.
Novi quidem et intelligo ista, nec eorum quidquam me fu-
git: haud tamen desinam miserum patrem meum lugere.

Sed, o benevolentiae omnigenam quam rependitis gratiam,
sinile me sic consternatam vagari, eheu, eheu, obsecro.

CHORUS.

At tamen nec lamentis nec precibus patrem tuum excita-

quam Injusta nece peremptos respicilis,
furtivis stupris alienos violantes thalamos.

στάσεις οὔτε γόοισιν οὔτ' ἀνταί.
140 Ἄλλ' ἀπὸ τῶν μετρίων ἐπ' ἀμήχανον
ἀλγος αἰεὶ στενάχουσιν διόλλυσαι,
ἐν οἷς ἀνάλυσίς ἐστιν οὐδεμία κακῶν.

Τί μοι τῶν δυσφόρων ἐφίει;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

145 Νήπιος δὲ τῶν οἰκτρῶν
οἰχομένων γονέων ἐπιλάθεται.
Ἄλλ' ἐμέ γ' ἂ σπονόεσσ' ἄραρεν φρένας,
ἂ Ἴτυν, αἰὲν Ἴτυν ὀλοφύρεται,
ὄρνις ἀτυχομένα, Διὸς ἄγγελος.
150 Ἴω παντλάμων Νιόβη, σὺ δ' ἔγωγε νέμω θεὸν,
ἄτ' ἐν τάφῳ πετραίῳ
αἰεὶ δακρύεις.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτοι σοὶ μούνα, τέκνον,
ἄλγος ἐφάνη βροτῶν,
155 πρὸς δ' τι σὺ τῶν ἐνδόν εἴ περισθῇ,
οἷς ὁμόθεν εἴ καὶ γονεὺς ξύναιμος,
οἷα Χρυσόθεμις ζῶει καὶ Ἰφιδάνασσα,
κρυπτοῦ τ' ἀγέων ἐν ἥβῃ
160 ὀλβίος, δὴν ἂ κλεινὰ
γὰρ ποτὲ Μυκηναίων
δέξεται εὐπατρίδαν, Διὸς εὐφρονι
βήματι μολόντα τάνδε γὰρ Ὀρέσταν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

165 Ὅν γ' ἐγὼ ἀκάματα προσμένουσ', ἄτακτος,
τάλαιν', ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ,
δάκρυσι μυδαλέα, τὸν ἀνήνυτον
οἶτον ἔχουσα κακῶν· ὁ δὲ λάθεται
ὦν τ' ἐπαθ' ὦν τ' ἐδάη. Τί γάρ οὐκ ἐμοὶ
170 ἔρχεται ἀγγαλίς ἀπατώμενον;
αἰεὶ μὲν γὰρ ποθεῖ,
ποθῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει μοι, θάρσει, τέκνον.
Ἔτι μέγας οὐρανῷ
175 Ζεὺς, δὲ ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατύνει·
ᾧ τὸν ὑπεραλγῇ χόλον νέμουςα
μήθ' οἷς ἐχθαίρεις ὑπεράχθεο μήτ' ἐπιλάθου.
Χρόνος γὰρ εὐμαρὴς θεός.
180 Οὔτε γὰρ ὁ τὰν Κρίσαν
βούνομον ἔχων ἀκτὰν
παῖς Ἀγαμέμνονιδας ἀπερίτροπος
οὐδ' ὁ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

185 Ἄλλ' ἐμέ μὲν ὁ πολὺς ἀπολέλοιπεν ἤδη
βίος ἀνελπιστός, οὐδ' εἴτ' ἀρκῶ·
ἅτις ἀνευ τοκέων κατὰτάχομαι,
ἅς φίλος οὔτις ἀνὴρ ὑπερίσταται,
ἄλλ' ἀπερεῖ τις ἐποικὸς ἀναξία
190 οἰκονομῷ θαλάμους πατρὸς, ὧδα μὲν
δεικεῖ σὺν στολῇ,
κεναῖς δ' ἀμφοίσταμαι τραπέζαις.

bis ex Orci communi palade : sed a mediocribus doloribus
ad insanum dolorem semperque gemens is te perditum, quum
tamen hac in re progrediens malorum tuorum nulla sit so-
lutio.

Cur mihi tam luctuosa concupiscis?

ELECTRA.

Non mentis est sana, qui miserabili morte extinctorum
parentum obliviscitur.

Sed animum meum conciliat avis gembuoda, Jovis nun-
tia, quæ Ityn, semper Ityn loget.

O omnibus modis miserrima Niobe, te, te equidem pro
dea colo, quæ saxeo in sepulcro heu, heu lacrimas.

CHORUS.

Atqui, o filia, haud tibi mortalium soli accidit calamitas,
quam non æquo toleras animo, ut illi intus tui consangui-
nei ortu eodem prognati, nec ita te geris, ut Chrysothemis
et Iphianassa, clanculumque inter mala ille juventutem
agens, felix futurus, quem aliquando inclytæ Mycenæ ex-
cipient paterno clarum genere, propitio Jovis ducto in hanc
urbem reversum Oresten.

ELECTRA.

Quem ego scilicet indesinenter expectans, sine libris
infelix, innopta, perpetim obambulo, lacrimis madens,
has inextinguas ærumnās ferens : ille vero immemor est ac-
ceptique a me beneficii, mandatorumque quæ ei misi.

Quid enim mihi mittitur nunciorum, quod non fallatur?
Namque semper quidem cupit : cupiens vero non dignatur
unquam venire.

CHORUS.

Confide mihi, confide, filia. Est adhuc magnus in cœlo
Jupiter, qui inspicit et moderatur omnia : cui acerbiorum
committens iram, neque iniuriis nimium succenseas, ne-
que tamen non memineris. Tempus enim facilis est deus.

Nam nec qui nunc pascuis abundantem Crisæam habitat
oram filius Agamemnonis nunquam reflectet pedem, neque
deus ipse qui apud Acherontem imperat (i. e. nec Pluto
pœnas non exigit ab percussoribus).

ELECTRA.

Sed mihi jam magna peracta pars vitæ spes irritas foventi,
neque amplius obfirmare queo, quæ parentibus orbata con-
tabesco, quam nullius amicus tuetur ; sed tanquam inqui-
lina quæpiam nullius pretii, vitam dego patris in thalamis,
sic quidem sordida amicta veste, vacuis autem adsisto
mensis.

ΧΟΡΟΣ.

193 Οἰκτρά μιν νόστοις αὐδᾶ,
οἰκτρά δ' ἐν κοίταις πατρώαις
δε οἱ παγγάλκων ἀνταῖα
γενύων ὠρμάθη πλῆγᾶ.
Δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρος δ' κτείνας,
δαινᾶν δαινῶς προρυτεύσαντες
μορφάν, εἴτ' οὖν θεὸς εἴτε βροτῶν
200 ἦν ὁ ταῦτα πράττων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡ παῖν κείνα πλέον ἄμέρᾳ
ἐλθοῦσ' ἐχθίστα δὴ μοι
ὦ νῦξ, ὦ δείπνων ἀρρήτων
ἐκπαγλ' ἄχθη.
205 τοὺς ἐμὸς ἴδε πατὴρ
θανάτους αἰεὶς διδύμαιν χειροῖν,
αἶ τὸν ἐμὸν εἶλον βίον πρόδοτον, αἶ μ' ἀπώλεσαν
οἷς θεὸς ὁ μέγας Ὀλύμπιος
210 ποίνιμα πάθεια παθεῖν πόροι,
μηδέ ποτ' ἀγλαίας ἀπονείατο
τοιᾶδ' ἀνύσαντες ἔργα.

ΧΟΡΟΣ.

Φράζου μὴ πόρῳ φωνεῖν.
Οὐ γνῶμαν ἰσχεῖς εἰς οἶων
215 τὰ παρόντ' οἰκείας εἰς ἄτας
ἐμπίπτεις οὕτως αἰκῶς;
πολὺ γάρ τι κακῶν ὑπερεκτῆσω,
σὲ δυσθύμῃ τίκτους' αἶ
ψυχῇ πολέμους· τὰ δὲ τοῖς δυνατοῖς
220 οὐκ ἔριστ' ἀπλάθειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δεινοῖς ἡναγχάσθην, δεινοῖς
ἔσοιδ', οὐ λάθει μ' ὄργᾶ.
Ἄλλ' ἐν γὰρ δεινοῖς οὐ σχήσω
ταύτας ἄτας,
225 ὄργᾳ με βίος ἔχη.
Τί νι γὰρ ποτ' ἂν, ὦ φίλῃ γενέθλα,
πρόσφορον ἀκούσαιμ' ἱπὸς, τί νι φρονεῖν καίρι;
ἀνετέ μ' ἀνετε παράγοροι.
230 Τάδε γὰρ ἄλυστα κεκλήσεται
οὐδέ ποτ' ἐκ καμάτων ἀποπαύσομαι
ἀνάριθμος ὥδε θρήνων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' οὖν εὐνοίᾳ γ' αὐδοῖ,
μάτηρ ὥσεί τις πιστᾶ,
235 μὴ τίκτειν σ' ἄταν ἄταις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ τί μέτρον κακότητος ἔφυ; φέρε,
πῶς ἐπὶ τοῖς φθιμένοις ἀμελεῖν καλόν;
ἐν τίνι τοῦτ' ἐβλάσθ' ἀνθρώπων;
Μήτ' εἴην ἐντιμος τούτοις
240 μήτ', εἰ τῷ πρόσκειμαι χρηστῷ,
ζυνναίσιμ' εὐκηλός, γονέων
ἐκτίμους ἰσχεύσας πτέρυγας
ὀξυτόνων γόων.

Στρ. γ'.

CHORUS.

Luctuosa sane fuit illa vox, In reditu edita: luctuosa etiam
illa patris in lecto conviviali edita, quando in eum aeræ re-
curis adversus incussus est ictus.

Dolus fuit, qui docuit; amor, qui occidit, horribilem hor-
rificè procreantes sceleris formam; sive deus, sive morta-
lium quis erat, qui illud patravit.

ELECTRA.

O omnium, quas vidi, longe acerbissima mihi accidens
dies! O nox, o cœnæ nefandæ horrenda calamitas, qua pater
meus oppressus fuit, scæde necatus a geminis manibus,
quæ vitam quoque meam proditam eripuerit, quæ me fun-
ditus perdidit;

quibus Jupiter magnus Olympius pares calamitates im-
mittat; neque unquam illis bene sit, qui talia perpetravit
facinora!

CHORUS.

Cogites ne plura loquaris.
Non cogitas, ex quali statu quales in ærumnas sponte tua
incidis indigne?

Magno enim cumulo tute mala tua auges, anxio tuo animo
semper gignens rixas.

Atqui cum potentioribus rixandum non est lacessendo.

ELECTRA.

Ex me compulit malorum atrocitas: scio, nec me mens
latet impetus animi.

At enim in atrocibus (i. e. in *Ægisthi et Clytemnestræ*
atrocitate) non compescam hæc mala, quamdiu vivam.

A quo enim unquam, cara progenies, audire possim di-
ctum aliquod conveniens mihi? a quo opportuna cogitante?
Mittite, mittite me consolari.

Illic enim luctus nunquam solvetur, nec unquam præ do-
lore cessabo sletus innumeros fundere.

CHORUS.

Atqui benevolentia adducta ista dico, ut fida mater tibi
consulens, ne malum malis accumules.

ELECTRA.

At quis modus erat sceleris? cedo, qui honestum fuerit
mortuorum curam abjicere? ubinam homo est eo ingenio
natus?

Neque sim apud tales honorata, neque, si quid mihi boni
est, secunda fruor, immemor dum sim debiti parentibus ho-
noris, impetum cohibens acutorum gemituum.

Ἄντ. γ'.

Ἐπιωδ.

214 Εἰ γὰρ ὁ μὲν θανὼν γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὦν
καίσεται τάλας,
οἱ δὲ μὴ πάλιν
ζώσουσ' ἀντιφόνους δίκας,
ἔρροι τ' ἂν αἰδῶς
219 ἀπάντων τ' εὐσέβεια θνατῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴγῶ μὲν, ὦ παῖ, καὶ τὸ σὸν σπεύδουσ' ἅμα
καὶ τοῦμόν αὐτῆς ἤλθον· εἰ δὲ μὴ καλῶς
λέγω, σὺ νίκα. Σοὶ γὰρ ἐφόμεσθ' ἅμα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αἰσχύνομαι μὲν, ὦ γυναῖκες, εἰ δοκῶ
225 πολλοῖσι θρήνοις δυσφορεῖν ὑμῖν ἄγαν.
Ἄλλ' ἡ βία γὰρ ταῦτ' ἀναγκάζει με δρᾶν,
σύγγνωτα. Πῶς γὰρ ἔτις εὐγενὴς γυνή,
πατρὸς ὀρώσα πέματ', οὐ δρώη τάδ' ἂν,
ἀγῶ κατ' ἥμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην δαί
230 θάλλοντα μᾶλλον ἢ καταρθίνονθ' ὀρώ;
ἢ πρῶτα μὲν τὰ μητρὸς, ἢ μ' ἐγείνατο,
ἐχθίστα συμβέβηκεν· εἴτα δώμασιν
ἐν τοῖς ἑμαυτῆς τοῖς φονεῦσι τοῦ πατρὸς
ζύνειμι, καὶ τῶνδ' ἄρχομαι καὶ τῶνδ' ἐμοί
235 λαβεῖν θ' ὁμοίως καὶ τὸ τηρεῖσθαι πέλαι.
Ἐπειτα ποίας ἡμέρας δοκεῖς μ' ἄγειν,
ὅταν θρόνοις Αἰγισθον ἐνθακοῦντ' ἴδω
τοῖσιν πατρώοις, εἰσίδω δ' ἐσθήματα
φοροῦντ' ἐκείνῳ ταῦτά, καὶ παριστῆναι
240 σπένδοντα λουβὰς ἐνθ' ἐκείνον ὤλεσεν,
ἴδω δὲ τούτων τὴν τελευταίαν ὕβριν,
τὸν αὐτοέντην ἡμῖν ἐν κοίτῃ πατρὸς
ζὺν τῇ ταλαίνῃ μητρὶ, μητέρ' εἰ χρεὼν
ταύτην προσαυδᾶν τῷδε συγκαοιμωμένην·
245 ἢ δ' ὥδε τλήμων ὥστε τῷ μιάστορι
ζύνεστ', Ἐρινὺν οὐτὶν' ἐκροδομένην·
ἀλλ' ὥσπερ ἐγγελωσα τοῖς ποιουμένοις,
εὐρύς' ἐκείνην ἡμέραν, ἐν ᾗ τότε
πατέρα τὸν ἅμῃν ἐκ δόλου κατέκτανεν,
250 ταύτῃ χοροὺς ἴσταισι καὶ μηλοσπραγεῖ
θεοῖσιν ἔμμεν' ἰρὰ τοῖς σωτηρίοις.
Ἐγὼ δ' ὀρώσ' ἡ εὐσμορος κατὰ στέγας
κλαίω, τέττηκα, κάπικωκύω πατρὸς
τὴν δυστάλαιναν δαῖτ' ἐπωνομασμένην
255 αὐτὴ πρὸς αὐτήν· οὐδὲ γὰρ κλαῦσαι πάρα
τοσόνδ' ἔσον μοι θυμὸς ἡδονὴν φέρει.
Αὐτὴ γὰρ ἡ λόγοισι γενναία γυνή
ζωνοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίζει κακὰ,
ὣς εὐσθειον μίσσημα, σοὶ μόνῃ πατὴρ
260 τίθησκεν; ἄλλος δ' οὐτὶς ἐν πένθει βροτῶν;
κακῶς ὅλοιο, μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὶ
τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.
Ἰὰδ' ἐξυβρίζει· πλὴν ὅταν κλύῃ τινὸς
ἤξοντ' Ὀρέστην· τηνικαῦτα δ' ἐμμανὴς
265 βροτῶν περαστῶσ', Οὐ σὺ μοι τῶνδ' αἰτία;

Nam ille si mortuus jacet terra insensilis, nec aliud
quidquam; hi vero si non dabunt penas caedem cado luen-
tes, peribit pudor, et omnis simul apud mortales pietas.

CHORUS.

Ego equidem, o filia, tua gratia, meaue simul ipsius
huc veni: si quid minus recte suadeo, tu vince; tibi omni
obsequemur.

ELECTRA.

Pudet me quidem, o mulieres, quod ob assiduos fletus
videar vobis nimium Impotenti esse animo: verum igno-
scite; eo enim me adigit necessitas.

Nam qui generosa mulier non itidem loquat, paterna cer-
nens infortunia? quæ ego interdum et noctu semper magis
pullulare quam marcescere video.

Cui primum a matre quæ me genuit omnia inimicissima
contigere: deinde mea ipsius in domo cum patris occisori-
bus conversor, horumque sub Imperio sum, et horum ex
arbitrio pendet, accipiamne aliquid an carcam ego.

Porro quales me dies agere putas, quando paterno in solio
Ægisthum sedere video, quando et video lisdem quibus ille
indutum vestibis, stantemque ad focum diis fundere liba-
mina, quorum in conspectu illum trucidavit? denique quando
horum video extremam contumeliam; occisorem nobis in
lecto patris cum perdita matre, matrem si fas est eam ap-
pellare, quæ cum isto cubet.

Illius vero adeo resana confidentia est, ut cum piaculari
consuescat viro, deorum vindictam nullam reformidans:

Verum tanquam gaudens patrato scelere, invento (*per
temporis computationem*) die quo olim patrem meum ex
insidiis interfecit, hoc ipso choros celebrat, immolatque
hostias menstruas diis servatoribus.

At ego hæc misera conspicans in tectis ploro, contabesco
et mecum lacrima lugeo infelices illas epulas, patris dictas
nomine. Neque enim palam lamentari licet quantum volupe
est animo.

Namque hæc verbo tenuis generosa mater, alto clamore
talibus me increpat probris: *O diis mihi que invisæ, so-
line tibi mortuus est pater? nullusne alius mortalium
in luctu est? Male percas, neque te inferi dei ab his fle-
tibus liberent unquam.*

His me conviciis incessit. At si quando aliquem audit
dicere venturum Oresten, tum furore percita inclamat
adstans: *Non tu mihi horum causa es? nonne tuum hoc*

οὐ σὺν τόδ' ἐστὶ τούργον, ἥ τις ἐκ χειρῶν
κλέψας· Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθου;
ἀλλ' ἴσθι τοι τί σκευά γ' ἀξίαν δίκην.

Τοιαῦθ' ἔλαχτει, σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας
200 ὁ κλεινὸς αὐτῇ ταῦτ' ἀνιψίος παρῶν,
ὁ πάντ' ἀναλκις οὗτος, ἡ πᾶσα βλάβη,
ὁ σὺν γυναιξὶ τὰς μάχας ποιούμενος.
Ἐγὼ δ' Ὀρέστην τῶνδε προσμένουσ' αἰὲ
παυστῆρ' ἐπ' ἔξειν ἢ ταλαῖν' ἀπολλυμαι.
205 Μῆλων γὰρ αἰὲ ἔρ' ἂν τι τὰς οὐσας τέ μου
καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διεφθόρεν.
Ἐν οὖν τοιούτοις οὔτε σωφρονεῖν, φίλαι,
οὔτ' εὐσεβεῖν πάρεστιν· ἀλλ' ἐν τοι καχοῖς
πολλή 'στ' ἀνάγκη κάπιτηδεύειν κακῶ.

ΧΟΡΟΣ.

210 Φέρ' αἰπέ, πότερον ὄντος Αἰγίσθου πέλας
λέγεις τὰδ' ἡμῖν, ἢ βεβῶτος ἐκ δόμων;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἡ χάρτα. Μὴ δόκει μ' ἂν, εἴπερ ἦν πέλας,
θυραῖον οἰχνεῖν· νῦν δ' ἀγροῖσι τυγχάνει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡ δ' ἂν ἐγὼ θαρσοῦσα μᾶλλον ἐς λόγους
215 τοὺς σοὺς ἰκαίμην, εἴπερ ὥδε ταῦτ' ἔχει;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡς νῦν ἀπόντος ἱστόρει τί σοι φίλον.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ δὴ σ' ἐρωτῶ, τοῦ κασιγνήτου τί φῆς,
ἥξοντος, ἢ μέλλοντος; εἰδέναι θέλω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φησὶν γὰρ φάσκων δ' οὐδὲν ὦν λέγει ποιεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

220 Φιδεῖ γὰρ ὀκνεῖν πρᾶγμ' ἀνὴρ πράσσων μέγα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ μὴν ἔγωγ' ἐσωσ' ἰκαίνοιν οὐκ ὀκνῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει· πέφυκεν ἐσθλὸς, ὥστ' ἀρκεῖν φίλοις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πέποιθ', ἐπεὶ τὰν οὐ μακρὰν ἔζων ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ νῦν ἔτ' εἴπῃς μηδέν· ὡς δόμων ὄρῳ
225 τὴν σὴν δμαιομένην, ἐκ πατρὸς ταύτοῦ φύσιν,
Χρυσόθειν, ἐκ τε μητρὸς, ἐντάριχ' ἡγεῖται
φέρουσαν, οἷα τοῖς κάτω νομίζεται.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Τίν' αὖ σὺ τήνδε πρὸς θυρῶνος ἐξόδους
ἐλθοῦσα φωνεῖς, ὦ κασιγνήτη, φάτιν,
230 καὶ δ' ἐν χρόνῳ μακρῷ διδάχθῃναι θέλεις
θυμῷ ματαῖῳ μὴ χαρίζεσθαι κενά;
Καί τοι τοσούτον γ' οἶδα κάματον, ὅτι
ἀλγῶ πρὸς τοῖς παροῦσιν· ὥστ' ἂν, εἰ σθένος
λάβοιμι, δηλώσαιμ' ἂν οἷ' αὐτοῖς φρονῶ.
235 Νῦν δ' ἐν κακοῖς μοι πλεῖν ὑφειμένη δοκεῖ,
καὶ μὴ δοκεῖν μὲν ἔρ' ἂν τι, πρᾶττειν δὲ μή.
Τοιαῦτα δ' ἄλλα καὶ σὲ βούλομαι ποιεῖν.

*est factum, quæ manibus ex meis subductum Orestem
alendum alio clam emisisti? sed scito te dignas horum
daturam penas.*

Talia latrat, illamque simul ad ea instigat prope adstans
inclutus sponsus, ille prorsus imbellis, mera illa noxa,
qui mulieribus juvantibus suas pugnas conserit.

Ego vero Orestis adventum semper expectans, his malis
finem qui statuat, misera interim pereō: dum enim ille sem-
per molitur aliquid, nihil tamen promovens, præsentes quo
mihī et futuras (i. e. ad unam omnes) spes corrumpit omnes.

Talibus ergo in ærumnis neque modeste agere, amica, ne-
que pietatem colere facile est; at profecto qui in malis ver-
satur semper, necesse est prorsus ut malis animum applicet.

CHORUS.

Age dic, dum tu ita nobiscum loqueris, estne Ægisthus
domi, an foras abiit?

ELECTRA.

Abiit sane: ne credas, si domi esset, licuisset mihī foras
prodire. Nunc vero ruri est.

CHORUS.

Confidentius ergo tecum miscuimus sermones, siquidem
ita factum est?

ELECTRA.

Ille abest: proinde, si quid vis (*comperire*), sciscitare.

CHORUS.

Et primum quidem te rogo, de fratre quid censes? ven-
turusne est, an cunctatur adhuc? hoc scire cupio.

ELECTRA.

Dicit quidem; sed dictis facta non suppetunt.

CHORUS.

Solet enim cunctari qui rem arduam molitur.

ELECTRA.

Atqui ego ipsum nequaquam cunctata serravi.

CHORUS.

Bono es animo: generosa est indole, adeoque amicis operam
feret.

ELECTRA.

Ita fore confido: non enim diu viverem.

CHORUS.

Ne quid amplius dixeris: nam video ex ædibus tuam so-
rorem patre eodem prognatam et matre eadem, Chrysothe-
min, inferias ferentem, quales inferis dari solent.

CHRYSOTHEMIS.

Quem tu rursus ante vestibuli fores progressa, o soror,
cies clamorem? nec te longum tempus docere potest, ut ne
iræ vesanæ frustra indulgeas? Sane conscia sum ipsa mihī,
quam doleam præsenti rerum nostrarum statu; adeo ut,
si vires suppeterent mihī, ostenderem quo sim erga illos
animo.

Nunc vero malis circumventa, subductis velis navigare
consultum censeo; nec putaro me magnum quid agere,
quum ne lædam quidem.

Sed et te vellem idem quoque facere; tametsi iustum non

Καίτοι τὸ μὲν δίκαιον, οὐχ ἢ γὰρ λέγω,
ἀλλ' ἢ σὺ κρίνεις. Εἰ δ' ἐλευθέραν με δεῖ
310 ζῆν, τῶν κρατούντων ἐστὶ πάντ' ἀκουστέα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δεινὸν γέ σ' οὔσαν πατρὸς οὗ σὺ παῖς ἔφυς,
κείνου λελῆσθαι, τῆς δὲ τιχτούσης μέλειν.
Ἄπαντα γάρ σοι τὰ μὲν νοθευτήματα
κείνης διδάκτα, κοῦδέν ἐκ στυγῆς λέγεις.
113 Ἐπειθ' ἔλοῦ γέ θάτερ', ἢ φρονεῖν κακῶς,
ἢ τῶν φίλων φρονοῦσα μὴ μνήμην ἔχειν·
ἥ τις λέγεις μὲν ἀρτίως ὧς, εἰ λάβοις
σθένος, τὸ τούτων μῖσος ἐκδειξείας ἄν·
ἐμοῦ δὲ πατρὶ πάντα τιμωρουμένης
220 οὔτε ξυνέρδεις τήν τε ἐρῶσαν ἐκτρέπεις.
Οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει;
ἐπεὶ εἶδαξον, ἢ μάθ' ἐξ ἐμοῦ, τί μοι
κέρδος γένοιτ' ἂν τῶνδε ληξάσῃ γόων.
Οὐ ζῶ; κακῶς μὲν, οἶδ'· ἐπαρκούντως δέ μοι.
333 Λυπῶ δὲ τούτους, ὥστε τῶν τεθνηκότι
τιμὰς προσάπτειν, εἰ τις ἐστ' ἐκεῖ χάρις.
Σὺ δ' ἤμιν ἢ μισοῦσα μισεῖς μὲν λόγῳ,
ἔργῳ δὲ τοῖς φανεῦσι τοῦ πατρὸς ξύνει.
Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἂν ποτ', οὐδ' εἰ μοι τὰ σά
380 μέλλοι τις οἴσειν ὄωρ', ἐφ' οἷσι νῦν χλιδᾶς,
τούτοις ὑπεικάθοιμι· σοὶ δὲ πλουσία
τράπεζα κείσθω καὶ περιρρείτω βίος.
Ἐμοὶ γὰρ ἔστω τοῦμὲ μὴ λυπεῖν μόνον
βόσκημα· τῆς σῆς δ' οὐκ ἐρῶ τιμῆς τυχεῖν.
393 Οὐδ' ἂν σὺ, σῶρρων γ' οὔσα. Νῦν δ' ἐξὸν πατρὸς
πάντων ἀρίστου παῖδα κεκληῆσθαι, καλοῦ
τῆς μητρός. Οὕτω γὰρ φανεῖ πλείστοις κακῇ,
θανόντα πατέρα καὶ φίλους προδοῦσα σούς.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδὲν πρὸς ὀργὴν πρὸς θεῶν· ὧς τοῖς λόγοις
370 ἐνεσθιν ἀμφοῖν κέρδος, εἰ σὺ μὲν μάθοις
τοῖς τῆσδε χρῆσθαι, τοῖς δὲ σοῖς αὕτη πάλιν.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἐγὼ μὲν, ὦ γυναῖκες, ἡθὰς εἰμὶ πως
τῶν τῆσδε μύθων· οὐδ' ἂν ἐμνήσθην ποτὶ,
εἰ μὴ κακὸν μέγιστον εἰς αὐτὴν ἰὼν
315 ἔχουσ', ὃ τὰύτην τῶν μακρῶν σγῆσει γόων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φέρ' εἰπέ δὴ τὸ δεινόν. Εἰ γὰρ τῶνδ' ἐμοὶ
μεῖζόν τι λέξεις, οὐκ ἂν ἀντείποιμ' ἔτι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἀλλ' ἐξερῶ τοι πᾶν ὅσον κάτοιδ' ἐγώ.
Μέλλουσι γάρ σ', εἰ τῶνδ' ἐμὴ λήξεις γόων,
380 ἐνταῦθα πέμψειν ἐνθα μὴ ποθ' ἡλίου
φίγγας προσόψει, ζῶσα δ' ἐν κατηρεφῇ
στέγγι χθονὸς τῆσδ' ἐκτὸς ἐμνήσεις κακά.
Πρὸς ταῦτα φράζου κάμ' ἐμὴ ποθ' ὕστερον
παθοῦσα μέμψῃ. Νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

385 Ἦ ταῦτα δὴ με καὶ βεβούλευνται ποιεῖν;

est te ita agere ut ego suadeo, sed ut ipsa rectum esse ju-
dicas; tamen si liberam me vis vivere, dominantibus omnino
parendum est.

ELECTRA.

Atqui indignum est te eo progeneratam patre, cujus filia es,
illius esse oblitam, matris autem curam habere. Omnia
enim tua ista dicta, quibus me communes, tibi ab illa sug-
gesta sunt, nec quidquam ex te ipsa dicis.

Itaque, elige horum alterum, vel ut desipere credaris,
vel recte sapiens amicos descrere: quæ modo aiebas, te, si
suppeterent vires, tuum erga illos odium ostensuram esse;
mihî vero, quum omnia experiar ut patrem ulciscar, nec te
sociam addis, et ne quid ineptem dehortaris.

Nonne hæc ad alia mala, timiditatem etiam argunt?
alloquin doce me, vel ipsa discre ex me, quidnam lucri fa-
ciatiora sim, si horum luctuum desinam.

Nonne vivo? male quidem, haud nescio; ita tamen, ut
sufficiat mihî. At illis molesta sum, ita ut exinde mortuo
patri honorem tribuam, si qua apud Inferos gratia est. Tu
vero, quæ odiasse ais, verbis quidem odisti; re autem ipsa
cum patris occisoribus facis.

At ego nunquam, ne si quidem mihî quis præmia tua illa
afferret, quibus nunc delectaris, his me subderem: tibi
vero lauta apponatur mensa, victosque abunde affluat.

Enimvero hoc mihî, hoc tantum esto pabulum, mihî non
dolorem creare; tuos autem honores nequaquam consequi
cupio. Nec cuperes etiam tu, si sana esses mente.

Nunc autem quum tibi liceat patris omnium optimi filia
dici, matris filia dicitor; ita enim quamplurimis videberis
mala, quæ mortuum patrem et amicos prodia tuos.

CHORUS.

Ne quid iracundius, per deos obsecro: nam dictis utrius-
que fructus inest, si tu quidem discas istius uti recte,
et hæc rursus tuis.

CHRYSOthemis.

Dudum equidem, o mulieres, assuecra sum istiusmodi
hujus dictis: nec meminissem unquam, nisi maximum
malum ei imminere audissem, quod eam perpetuis his
reprimeret a luctibus.

ELECTRA.

Age ergo, expedi quid sit hoc tam grave malum: nam
si mihî majus quid hisce dixeris, haud amplius obloquar.

CHRYSOthemis.

Atqui quodcunque hujus rei novi, id omne enarrabo
tibi. Decreverunt enim te, nisi horum lamentorum desi-
nas, eo ablegare, ubi nunquam amplius solis jubar adspi-
cies; viva autem in tenebroso specu procul ab hac urbe
convicia fundes. Quamobrem adverte animum; neu un-
quam posthac malo accepto culpam in me conferas: nunc
enim tempori sanum consilium capere potes.

ELECTRA.

Istane, quaeso, serio destinant in me facere?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Μάλιστα· όταν περ οἶκαδ' Αἰγισθος μόλῃ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' ἐξίκοιτο τοῦδέ γ' οὐνεκ' ἐν τάχει.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Τίν', ὦ τάλαινα, τόνδ' ἐπηράσω λόγον;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐλθεῖν ἐκεῖνον, εἰ τι τῶνδε δρᾶν νοεῖ.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

390 Ὅπως πάθῃς τί χρεῖμα; ποῦ ποτ' εἰ φρενῶν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὅπως ἄρ' ὑμῶν ὥς προσώτατ' ἐκφύγω.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Βίου δὲ τοῦ παρόντος οὐ μνείαν ἔχεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καλὸς γὰρ οὐμὸς βίοςτος ὥστε θαυμάσαι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἄλλ' ἦν ἂν, εἰ σύ γ' εὖ φρονεῖν ἠπίστασο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

395 Μὴ μ' ἐκδίδασκε τοῖς φίλοις εἶναι κακῇν.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἄλλ' οὐ διδάσκω· τοῖς κρατοῦσι δ' εἰκαθεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σὺ ταῦτα θύπευ'· οὐκ ἐμοὺς τρόπους λέγεις.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Καλὸν γε μέντοι μὴ ἔξ ἀδουλίας πεσεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πεσοῦμεθ', εἰ γρῆ, πατρὶ τιμωρούμενοι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

400 Πατὴρ δὲ τούτων, οἶδα, συγγνώμην ἔχει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ταῦτ' ἐστὶ τάπη πρὸς κακῶν ἐπαινέσαι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Σὺ δ' οὐχὶ πείσεις καὶ συναινέσεις ἐμοί;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐ δῆτα. Μὴ πω νοῦ τοσόνδ' εἶην κινή.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Χωρήσομαι τάρ' ὅππῃρ ἱστάλην ὁδοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

405 Ποῖ δ' ἐμπορεύει; τῷ φέρεις τάδ' ἐμπυρξ;

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεύσσει χοάς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πῶς εἶπας; ἢ τῷ δυσμενεστάτῳ βροτῶν;

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ὅν ἔκταν' αὐτῇ. Τοῦτο γὰρ λῆξαι θέλεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐκ τοῦ φίλων πεισθεῖσα; τῷ τοῦτ' ἤρεσεν;

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

410 Ἐκ δειμάτος του νυκτέρου, δοκεῖν ἐμοί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ θεοὶ πατρῶοι, συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἐχθίς τι θάρσος τοῦδε τοῦ τάρχουνος πέρι;

ELECTRA.

41

CHRYSOTHEMIS.

Maxime, simul atque Aegisthus domum redierit.

ELECTRA.

Utinam hac quidem gratia redeat oculus.

CHRYSOTHEMIS.

Quid tibi, o misera, ultro imprecaris?

ELECTRA.

Illum venire, si quid horum facere cogitat.

CHRYSOTHEMIS.

Ecquid mali ut patiaris? Satin' sana es?

ELECTRA.

Ut a vobis aufugiam quam longissime.

CHRYSOTHEMIS.

Vitæ autem præsentis non tibi sobit cogitatio?

ELECTRA.

Pulchra scilicet vita mea est adeo, ut sit admiranda.

CHRYSOTHEMIS.

At pulchra esset, si tu recte sapere nosseas.

ELECTRA.

Ne me doceas amicis esse peritidam.

CHRYSOTHEMIS.

Ego vero id non doceo; sed dominantibus ut morem geras.

ELECTRA.

Tu hujusmodi dictis assentire: meum laud narras ingenium.

CHRYSOTHEMIS.

Aliqui pulchrum est tamen, non cadere præ lemeritate.

ELECTRA.

Cademus, si oportet, patrem vindicantes.

CHRYSOTHEMIS.

At horum, sat scio, pater ipse nobis dat veniam.

ELECTRA.

Ignavorum est hujusmodi dicta probare.

CHRYSOTHEMIS.

Tu vero non auscultabis neque consenties mihi?

ELECTRA.

Minime sane: ne sim adeo mente carens.

CHRYSOTHEMIS.

Pergam igitur eo quo iter institui.

ELECTRA.

Quorsum autem vadis? cui fers ista sacra?

CHRYSOTHEMIS.

Mater me mittit, ut patris ad tumulum inferias feram.

ELECTRA.

Quid ais? an mortalium invisissimo?

CHRYSOTHEMIS.

Quem ipsa occidit. Hoc enim vis dicere.

ELECTRA.

Quonam ab amico persuasa? cui hoc placuit?

CHRYSOTHEMIS.

Ex pavore quodam nocturno, ut mihi videtur.

ELECTRA.

O dii patrii, adeste, quaeso, nunc certe.

CHRYSOTHEMIS.

Numquid fiduciam tibi affert hic pavor?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἰ μοι λόγοις τὴν ὄψιν, εἰποιμ' ἂν τότε.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἄλλ' οὐ κάτοιδα πλὴν ἐπὶ σμικρὸν φράσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

415 Ἀγ' ἀλλὰ τοῦτο. Πολλὰ τοι σμικροὶ λόγοι
ἔσφηλαν ἤδη καὶ κατώρθωσαν βροτούς.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Λόγος τις αὐτὴν ἔστιν εἰσιδαῖν πατρός

τοῦ σὺ τε κάμου δευτέραν δαίλειαν

ἐλθόντος ἐς φῶς· εἴτα τόνδ' ἐξέστιον

420 πῆρ' αὖ λαβόντα σκῆπτρον οὐρόρει ποτὲ

αὐτός, τανῦν δ' Ἀγριοθός· ἐκ δὲ τοῦδ' ἄνω

βλαστεῖν βρύοντα θαλλόν, ᾧ κατάσχιον

πᾶσαν γενέσθαι τὴν Μυκηναίων χθόνα.

Τοιαῦτά του παρόντος, ἤνιχ' Ἠλίω

425 δαίχνουσι τοῦναρ, ἔκλυον ἐξηγουμένου.

Ἠλίω δὲ τούτων οὐ κάτοιδα, πλὴν ὅτι

πέμπει μ' ἐκεῖνη τοῦδε τοῦ φόβου χάριν.

Πρὸς νυν θεῶν σε λίσσομαι τῶν ἐγγενῶν

ἐμοὶ πιθέσθαι μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν.

430 Εἰ γάρ μ' ἀπώσῃ, σὺν κακῷ μέτει πάλιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ὦν ἔχεις χερσὶν

τύμβω προσάψης μηδέν· οὐ γάρ σοι θέμις

οὐδ' ὄσιον ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι

κτερίσματ' οὐδὲ λουτρὰ προσφέρειν πατρί·

435 ἀλλ' ἢ πνοαῖσιν ἢ βαθυσκαρεῖ κόνει

κρύψον νιν, ἐνθα μὴ ποτ' εἰς εὐνὴν πατρός

τούτων πρόσσειι μηδέν· ἀλλ' ὅταν θάνῃ,

κειμηλί' αὐτῇ ταῦτα σωζέσθω κάτω.

Ἀρχὴν δ' ἂν, εἰ μὴ τλημονεστάτῃ γυνὴ

440 παῶν ἔθλασται, τάσδε δυσμενεῖς χοῆς

οὐκ ἂν ποθ' ὄν γ' ἔκτεινε, τῷδ' ἐπίστερε.

Σκέψαι γάρ εἰ σοι προσβύλως αὐτῇ δοκεῖ

γέρα τάδ' οὖν τάροισι δέξασθαι νέκυς

ὑφ' ἧς θανὼν ἄτιμος, ὥστε δυσμενῆς,

445 ἐμασχάλοισι καπὶ λουτροῖσιν κάρᾳ

κηλίδας ἐξέμαξεν. Ἄρα μὴ δοκεῖς

λυτήρι' αὐτῇ ταῦτα τοῦ φόβου φέρειν;

οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν μέθες· σὺ δὲ

τεμοῦσα κρατὸς βοστρύχων ἄκρας φόβας

450 κάμου ταλαίνης, σμικρὰ μὲν τάδ', ἀλλ' ὅμως

ἄγω, δὸς αὐτῇ, τήνδ' ἀλιπαρῇ τρίχα

καὶ ζῶμα τοῦμόν οὐ χλιδαῖς ἡσυχμένον.

Αἰτοῦ δὲ προσπίτνουσα γῆθεν εὐμενῇ

ἡμῖν ἀρωγὸν αὐτὸν εἰς ἐχθροὺς μολεῖν,

455 καὶ παῖδ' Ὀρέστην ἐξ ὑπερτέρης χειρὸς

ἐχθροῖσιν αὐτοῦ ζῶντ' ἐπεμύηναι ποδῖ,

ὅπως τὸ λοιπὸν αὐτὸν ἀρνεωτέραις

χειρὶ στέρωμεν ἢ τανῦν ἐωρούμεθα.

Οἴμαι μὲν οὖν, οἴμαι τι κακίαν μέλον

460 πέμψαι τάδ' αὐτῇ δυσπρόσοπτ' ὀνειράτα·

ὅμως δ', ἀδελφῇ, σοὶ θ' ὑπούργησον τάδε

ELECTRA.

Si mihi insomnium narvaveris, tum tibi illud dicam.

CHRYSOTHEMIS.

Sed paulum est quod hac de re dicere possim.

ELECTRA.

Istud die saltem : sane dicta paucula saepe jam prostraverunt, vel crexerunt homines.

CHRYSOTHEMIS.

Narrant illam vidisse patrem tuum ac meum rursus in auras emersum : deinde illum in domo versantem cepisse sceptrum, quod gestabat olim ipse, nunc autem gerit. Exiit illudque in terram defixisse, atque ex eo in altum succrevisse germinantem ramum, quo obumbrata fuerit tota Mycenarum terra.

Hæc sic exponi audiavi a quodam, qui præsens adfuit, quum illa Soli somnium narraret. Plura vero his non novi, nisi quod eo me illa misit ob conceptum ex hoc insomnio timorem.

Per ego te patrios deos obsecro igitur, ut mihi auscultes, neque per imprudentiam pessum eas. Nam si me nunc repelles, postea malo coacta me revocabis.

ELECTRA.

At, o cara, horum quidem, quæ portas manibus, tumulo admoveris nihil. Non enim tibi fas nec pium, a muliere adeo inimica inferias offerre patri, aut libamina fundere :

sed vel projice ventis, vel alte effossa in terra conde, unde nunquam ad tumulum patris horum accedat quidquam : at donec moriatur, thesaurus ei iste sub terra adservetur.

Omnino enim, nisi hæc audacissima mulier omnium nata foret, nunquam invisos hosce inferiarum honores illius, quem ipsa occidit, tumulo destinasset.

Enimvero perpende, an tibi ipse videatur tumulo conditus mortuus munera hæc libenter accepturus ab ipsa, a qua indignis modis occisus, extremis membris, ut hostis, truncatus est, quæque purificationis vice maculas absternit illius capite. Num censes his quæ fers eadem illi expiari posse? Nequaquam fieri potest.

Proinde hæc quidem omitte ; tu vero præclde capitis extremos cincinnos tui, meique miseræ, illique da, parva hæc quidem, qualia tamen habeo, squalidas has comas, et cingulum meum nulla expolitum arte.

Pronis autem supplex genibus ora, ut propitius ex inferis veniat, opem nobis contra hostes laturus ; atque filius Orestes victrici manu hostes adortus, vivus ipse jacentes conculcet pede ; quo ipsius tumulum posthac diutioribus quam nunc manibus ornemus donis.

Puto equidem, puto aliquid jam ipsum agitare animo, adeoque illi immisisse horrenda hæc visa insomnia. Verrum, soror, hisce subservi, quæ tibi et mihi cedunt

ἔμοί τ' ἀρωγὰ, τῷ τε φιλότατῳ βροτῶν
πάντων, ἐν Ἄδου κειμένῳ κοινῷ πατρί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡρὸς εὐσέβειαν ἡ κόρη λέγει· σὺ δὲ,
100 εἰ σωφρονήσεις, ὦ φίλη, ὀράσεις τάδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Δράσω. Τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον
δυοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὸ δρᾶν.
Πειρωμένη δὲ τῶνδε τῶν ἔργων ἔμοι
σιγὴ παρ' ὑμῶν πρὸς θεῶν ἔστω, φίλαι·
120 ὥς εἰ τάδ' ἡ τεκοῦσα πεύσεται, πικρὰν
δοκῶ με πείραν τήνδε τολμήσειν ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μὴ γὰρ παράφρων μάντις ἔρυν καὶ γνώμης Στρ.
λειπομένα σοφῆς,

75 εἴσιν ἃ πρόμαντις

Δίχα, δίχαια φερομένα χεροῖν κράτη·
μέτεισιν, ὦ τέκνον, οὐ μακροῦ χρόνου.

Ὑπεστί μοι θράσος,

140 ἀδυπνόων κλύουσιν

ἀρτίως ὄνειράτων.

Οὐ γὰρ ποτ' ἀμναστῆι γ' ὁ φύσας Ἑλλάνων ἀναξ,
160 οὐδ' ἃ παλαιὰ χαλκόπλακτος ἀμράκης γένυς,
ἃ νιν κατέπεφνεν αἰσχίσταις ἐν αἰχίαις.

180 Ἦξει καὶ πολύπους καὶ πολύχειρ ἃ δεινοῖς Ἄντ.

190 κρυπτομένα λόχοις

χαλκόπους Ἑρινύς.

Ἄλεκτρ' ἀνυμρα γὰρ ἐπέδα μισιφρόνων
γάμων ἀμυλλήμαθ' οἷσιν οὐ θέμις.

205 Πρὸ τῶνδ' εἰ τοί μ' ἔχει,

μήποτε μήποθ' ἡμῖν

ἀμφερὲς πελᾶν τέρας

τοῖς ὀρώσι καὶ συνδρῶσιν. Ἦ τοι μαντεῖαι βροτῶν

200 οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὄνειροις οὐδ' ἐν θεσπράτοις,

εἰ μὴ τόδε φάσμα νυκτὸς εὖ κατασχέσει.

204 Ὡ Πέλοπος ἃ πρόσθεν

205 πολύπονος ἱππεΐα,

ὥς ἔμολες αἰανὴ

τάδε γὰρ.

Εὐτε γὰρ ὁ ποντισθεὶς

Μυρτίλος ἐκοιμάθη,

210 παγγρύσων ἐκ εἰρῶν

δυστάνοις αἰχίαις

πρόρριζος ἐκριφθεὶς,

οὐ τί πω

ἔλιπεν ἐκ τοῦδ' οἴκου

215 πολύπονος αἰχία.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀνείμνη μὲν, ὥς ἔοικας, αὖ στρέφει.

Οὐ γὰρ πάρεστ' Αἰγισθος, ὅς σ' ἐπεῖχ' αἰεὶ

μή τοι θυραῖαν γ' οὖσαν αἰσχύνειν φίλους·

νῦν δ' ὥς ἀπεστ' ἐκείνος, οὐδὲν ἐντρέπει

220 ἔμοῦ γε· καί τοι πολλὰ πρὸς πολλοὺς με δὴ

ἔξεϊπας ὥς θρασεῖα καὶ πέρη δίχης

vindictæ, ut et mortalium omnium carissimo, qui apud
infernus est, communi patri.

CHORUS.

Pie virgo loquitur : proinde, si sapis, o cara, illi obtem-
perabis.

CHRYSOTHEMIS.

Faciam, ut jubet : nam de re justa haud consentaneum
est unum cum duobus contendere, sed maturare factum.

Hæc autem quum aggredior, per deos quaeso, amicæ,
silentium mihi præstate; namque si hæc mater mea resc-
verit, haud sine magno meo malo credo istuc inceptum me
ausuram esse.

CHORUS.

Nisi ego vales sum stulta, atque sana destituta mente,
veniet Justitia sui prænuntia, justum afferens manibus ro-
bur : pœnas repetet, o filia, intra breve tempus.

Modo subit mihi fiducia, postquam audiui gratum de in-
somnia nuntium.

Haud enim immemor est genitor tuus, Græcorum rex,
neque vetus illa ferro cusa anceps bipennis, quæ illum occi-
dit fœdissimis cum contumeliis.

Multipes veniet et multimanus horrendis abdita latebris
aripes Erinnyes.

Scelestarum enim et cæde pollutarum nuptiarum ambi-
tio eos incessit, quos (conjugi) nefas erat.

Idcirco confido istud quod nobis obtigit portentum nullo,
nullo pacto caris vacuum fore sceleris auctoribus et sociis.

Profecto mortalibus divinatio nulla est in diris insomniis
nec in oraculis, nisi hoc nocturnum spectrum bene nobis
cesserit.

O laboriosa aurigatio quondam Pelopis, quam luctuosa
exististi huic terræ!

Ex quo enim in mare præceps datus Myrtilus interiit, au-
reis e curribus diram per contumeliam magno impetu eje-
ctus, nondum destitit ab hac domo ærumnosa calamitas.

CLYTEMNESTRA.

Soluta, ut videris, evagaris rursus : non enim adest Ægi-
sthus, qui te cohibere solet, ne foras prodiens infames co-
gnatos tuos : nunc vero, quia ille abest, nihil revereris me.

Et sane multa ad multos dixisti de me, ut petulans sim,
et præter fas et æquum imperem, te tuosque contumeliis

ἀρχῶ, καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά.
 Ἐγὼ δ' ὕβριν μὲν οὐκ ἔχω· κακῶς δέ σε
 λέγω κακῶς κλύουσα πρὸς σέθεν θαμὰ.
 835 Πατὴρ γάρ, οὐδὲν ἄλλο σοὶ πρόσχημ' αἶν,
 ὡς ἐξ ἐμοῦ τέθνηκεν. Ἐξ ἐμοῦ· καλῶς
 ἔξοιδα· τῶνδ' ἀρνησις οὐκ ἔνεστί μοι.
 Ἦ γὰρ Δίκη νιν εἶλεν, οὐκ ἐγὼ μόνη,
 ἥ χρεὶν σ' ἀρήγειν, εἰ φρονεῖς· ἐπύγχανες·
 840 ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σὸς, ἐν θρηνεῖς αἶν,
 τὴν σὴν θυγατρὸν μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη
 οὔσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον χαμῶν ἐμοὶ
 λύπης, ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἡ τίκτους' ἐγώ.
 Ἐἶεν, εἰδαζὼν δὴ με τοῦ χάριν τίνων
 855 ἔθυσεν αὐτήν. Πότερον Ἀργείων ἐρεῖς;
 ἀλλ' οὐ μετὴν αὐτοῖσι τὴν γ' ἐμὴν κτανεῖν.
 Ἄλλ' ἀντ' ἀδελφοῦ δῆτα Μενελάου κτανόντων
 τὰμ' οὐκ ἐμελλε τῶνδ' ἐμοὶ δώσειν εἰρήνην;
 πότερον ἐκείνῳ παῖδες οὐκ ἦσαν διπλοῖ,
 860 οὐς τῆσδε μᾶλλον εἰκὸς ἦν θνήσκειν, πατρός
 καὶ μητρὸς ὄντας, ἧς δ' κλοῦς ὅδ' ἦν χάριν,
 ἡ τῶν ἐμῶν ἄδης τιν' ἡμερον τέκνων
 ἡ τῶν ἐκείνης ἔσχε δαίσασθαι πλέον;
 ἡ τῶν πανώλει πατρὶ τῶν μὲν ἐξ ἐμοῦ
 865 παίδων πόθος παρείτο, Μενελάου δ' ἐνῆν;
 οὐ ταῦτ' ἀδούλου καὶ κακοῦ γνώμην πατρός;
 δοκῶ μὲν, εἰ καὶ σῆς εἰρήνην γνώμης λέγω.
 Φαίη δ' ἂν ἡ θανοῦσά γ', εἰ φωνὴν λάβοι.
 Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ εἰμὶ τοῖς πεπραγμένοις
 870 δόσθιμος· εἰ δέ σοι δοκῶ φρονεῖν κακῶς
 γνώμην δικαίαν σχοῦσα, τοὺς πῆλας ψέγε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐρεῖς μὲν οὐχὶ νῦν γέ μ' ὥς ἀρεξτά τι
 λυπηρὸν εἶτα σοῦ τὰδ' ἐξήχουσ' ὕπο·
 ἀλλ' ἦν ἐρῆς μοι, τοῦ τεθνηκότος θ' ὕπερ
 885 λέξιμ' ἂν ὀρθῶς τῆς κασιγνήτης θ' ὁμοῦ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ μὴν ἐρήμ'· εἰ δέ μ' ὦδ' αἶν λόγους
 ἐξήρχες, οὐκ ἂν ἦσθα λυπηρὰ κλύειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ δὴ λέγω σοι. Πατέρα φῆς κτείνειν. Τίς ἂν
 τούτου λόγος γένοιτ' ἂν αἰσχίων ἔτι,
 890 εἴτ' οὖν δικαίως εἶτε μή; Λέξω δέ σοι
 ὡς οὐ εἰρήνη γ' ἔκτεινας, ἀλλὰ σ' ἔσπασε
 πειθῶ κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς, ᾧ τανῦν ζύνει.
 Ἐροῦ δὲ τὴν κυναγὸν Ἀρτεμιν τίνος
 ποινὰς τὰ πολλὰ πνεύματ' ἔσχ' ἐν Αὐλίδι·
 895 ἡ γὰρ φράσω· κείνης γὰρ οὐ θέμις μαθεῖν.
 Πατὴρ ποθ' οὐμὸς, ὡς ἐγὼ κλύω, θεῶς
 παίζων κατ' αἰσος ἐξέκίνησεν ποδοῖν
 στιχτὸν κεράστην Ἰλαρον, οὗ κατὰ σφαγὰς
 ἐκκομπάσας ἔπος τι τυγχάνει βαλόν.
 900 Καὶ τοῦδε μηνίσασα Λητώα κόρη
 κατὰ γ' Ἀχαιοὺς, ὡς πατὴρ ἀντίσταθμον
 τοῦ θηρὸς ἐκθύσειε τὴν αὐτοῦ κόρην.

usque incessens. Atqui haud equidem proclivi sum ad con-
 tumeliam ingenio : male autem tibi dico, male audiens abs
 te sapius :

scilicet patrem tuum, nullus enim tibi alius est iurgiorum
 praetextus, a me occisum fuisse. A me quidem; pulchre id
 scio; nec cur negem ulla causa est.

Namque illum Justitia sustulit, haud ego sola, cui dece-
 bat te opitulari, si sana mente fuisses : quandoquidem pater
 ille tuus, quem lugere non desinis, germanam tuam sororem
 solus Graecorum ausus est immolare diis, tametsi parem ille
 non sustinuit laborem gignendo, sicut ego parturiendo.

Sed esto : tu vero me doce cujus gratia illam mactavit.
 Argivorumne dices? At nullum erat illis jus meam occi-
 dendī.

Sed propter fratrem, credo, Menelaum occisis meis,
 nonne debuit ob haec mihi poenas dare?

non ipsi Menelao liberi erant gemini, quos potius quam
 meam mori consentaneum erat, patre et matre genitos,
 quorum causa suscepta erat illa expeditio?

Orceumne major incesserat cupido meos, quam illius,
 liberos devorandi? an perditissimo patri extinctus erat
 amor erga liberos ex me susceptos, et vigeat erga liberos
 Menelai?

Non haec inconsulti ac malevoli sunt patris? sic censeo
 quidem, etiamsi aliter tu sentis.

Idem quoque diceret mortua filia, si posset loqui.

Quocirca me sane eorum quae feci haud piget : tu vero,
 si minus recte sapere tibi videor, ut fas et aequum est, me
 reprehende.

ELECTRA.

Nunc quidem haud dices, te amaris dictis a me provoca-
 tam ista mihi regessisse : sed si veniam concedes mihi, et
 pro mortuo simulque pro sorore, ut par est, tibi respon-
 debo.

CLYTEMNESTRA.

Ago, permitto : verum si me semper simili verborum
 exordio affata fuisses, nequiquam fuisses auditu molesta.

ELECTRA.

Ergo tibi dico. Patrem ais te occidisse : quo quid tur-
 pius dici unquam potest, seu jure id feceris, sive injuria?
 Dicam vero tibi, nullo te jure occidisse; sed eo te induxit
 suasus improbi viri, quicum nunc habitas.

Interroga autem venatricem Dianam, quem ut puniret
 multos illos ventos (qui flare ibi solent) detinuerit in Au-
 lide : vel tibi dicam ego; ex illa enim sciscitari non fas est.

Pater meus olim, ut ego accepi, quum in Dianae luo lu-
 deret, excitatum cervum distinctum maculis, cornibusque
 insignem, cursu assecutus est, cujus in caede se effrensus
 superbum nescio quid emisit verbum :

et inde irata Latonia virgo detinuit Achivos, ut pater
 mulctas loco pro fera suam ipsius mactaret filiam.

Ὡδ' ἦν τὰ καίνης οὐματ'· οὐ γὰρ ἦν λύσις
ἄλλη στρατῷ πρὸς οἶκον οὐδ' εἰς Ἴλιον.

575 Ἄνθ' ὧν βιασθεὶς πολλὰ κἀντιβὰς μόλις
ἔθυσεν αὐτήν, οὐχὶ Μενέλειω χάριν.

Εἰ δ' οὖν, ἐρῶ γὰρ καὶ τὸ σὸν, καίνον θελῶν
ἐπωφελῆσαι ταῦτ' ἔδρα, τούτου θανεῖν
χρῆν αὐτὸν οὐνεκ' ἐκ σέθεν; ποῖον νόμον;

580 Ὅρα τιθεῖσα τόνδε τὸν νόμον βροτοῖς
μὴ πῆμα σαυτῇ καὶ μετάγνοιαν τιθῆς.

Εἰ γὰρ κτενοῦμεν ἄλλον ἀντ' ἄλλου, σύ τοι
πρώτη θάνοις ἂν, εἰ δίκης γε τυγχάνοις.

Ἄλλ' εἰσόρα μὴ σκῆψιν οὐκ οὔσαν τιθῆς.

585 Εἰ γὰρ θέλεις, δίδαξον ἀνθ' ὅτου τανῦν
αἰσχίστα πάντων ἔργα δρῶσα τυγχάνεις,

ἥ τις ξυνεύδεις τῷ παλαμναίῳ, μεθ' οὗ
πατέρη τὸν ἄμὸν πρόσθεν ἐξαπώλεσας,

καὶ παιδοποιεῖς τοὺς δὲ πρόσθεν εὐσεβεῖς

590 καὶ εὐσεβῶν βλαστόντας ἐκβαλοῦσ' ἔχεις.

Πῶς ταῦτ' ἐπαινέσαιμ' ἂν; ἢ καὶ τοῦτ' ἔρεῖς,

ὥς τῆς θυγατρὸς ἀντίποινα λαμβάνεις;

αἰσχροῦς, ἴαν περ καὶ λέγῃς. Οὐ γὰρ καλὸν

ἐχθροῖς γαμείσθαι τῆς θυγατρὸς οὐνεκα.

595 Ἄλλ' οὐ γὰρ οὐδὲ νοθετεῖν ἔξεστί σε,

ἢ πᾶσαν ἔης γλῶσσαν ὥς τὴν μητέρα

καχοστομοῦμεν. Καί σ' ἐγὼ γε δεσπότην

ἢ μητέρ' οὐκ ὀλέσσω εἰς ἡμᾶς νέμω,

ἢ ζῶ βίον μοχθηρόν, ἐκ τε σοῦ κακοῖς

600 πολλοῖς αἰὲ ξυνοῦσα τοῦ τε συννόμου.

Ὅ δ' ἄλλος ἔξω, χεῖρα σὴν μόλις φυγὼν,

τλήμων Ὀρέστης δυστυχῇ τρίβει βίον·

ὃν πολλὰ δὴ μέ σοι τρέφειν μιάστορα

ἐπητιάσω· καὶ τόδ', εἰπερ ἔσθηνον,

605 ἔδρων ἂν, εὖ τοῦτ' ἴσθι. Τοῦδέ γ' οὐνεκα

κέρυσσέ μ' εἰς ἅπαντας, εἴτε χρὴ κακὴν

εἴτε στόμαργον εἴτ' ἀναιδείας πλέαν.

Εἰ γὰρ πέφυκα τῶνδε τῶν ἔργων ἰδρίς,

σχεδόν τι τὴν σὴν οὐ καταισχύνω φύσιν.

ΧΟΡΟΣ.

610 Ὅρῳ μένος πνέουσιν· εἰ δὲ σὺν δίκῃ
ξύνεστι, τοῦδε φροντίδ' οὐκ ἔτ' εἰσορῶ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πόδας δέ μοι δεῖ πρὸς γε τήνδε φροντίδος,

ἥ τις τοιαῦτα τὴν τεκοῦσαν ὕβρισεν,

καὶ ταῦτα τηλικούτος; ἄρά σοι δοκεῖ

615 χωρεῖν ἂν ἐς πᾶν ἔργον αἰσχύντης ἄτερ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἴ νυν ἐπίστω τῶνδ' ἐμ' αἰσχύνην ἔχειν,

καὶ μὴ δοκῶ σοι· μανθάνω δ' ἐθούνεκα

ἔξωρα πράτσω κοῦκ ἐμοὶ προσεικότα.

Ἄλλ' ἢ γὰρ ἐκ σοῦ δυσμένεια καὶ τὰ σὰ

620 ἔργ' ἐξανγκνάζει με ταῦτα δρᾶν βίη.

Αἰσχροῖς γὰρ αἰσχροὶ πράγματ' ἐκδιδάσκειται.

Sic illa mactata est : non enim alio pacto expediri poterat
exercitus vel domum, vel ad Ilium.

Quapropter per vim coactus multam, et reluctatus, agre
tandem illam immolavit, non ut Menelai iniret gratiam.

Si vero, dicam enim etiam quod e re tua sit, fratris ju-
vanti studio hoc fecit, ideone interfici eum oportuit a te?
Qua lege?

Vide, si legem hanc statuas hominibus, ne tibi ipsi da-
mnum arcessas et poenitentiam.

Si enim alium pro alio trucidabimus, tu ipsa prima mo-
rieris, si quidem merita consequaris præmia.

Sed vide ne falsam causam prætexas.

Doce me enim, nisi grave est, quæ nunc gratia quæ factu
sunt longe turpissima facias; quippe quæ viro abominando
consuescis, cujus ope patrem meum olim enecasti, et pro-
creandis liberis das operam; priores vero legitimos, et ex
legitimis natos ejicis.

Qui talia approbare possim? An etiam hoc dices, te istoc
pacto filiae mortem ulcisci? turpe sane id, etiamsi dixeris.

Non enim honestum est inimicis nubere, filiae causa.

Sed ne reprehendere quidem te mihi licet, quæ tota lin-
gua clamas matrem me conviciis exagitare.

Atqui dominam te ego haud minus quam matrem in nos
agere censeo, quæ vitam dego ærominosam perpetuis in
malis, quibus me vexas, tuque contubernalisque tous.

At ille alius, qui vix manum tuam effugit, miser Orestes,
infelicem terit vitam, quem sæpe me tibi educare occisorem
criminata es : et hoc quidem si potuissem, fecissem sane,
id certo scias.

Quocirca prædica me apud omnes improbam esse, vel
maledicam, vel, si mavis, plenam impudentiæ :

si enim his vitiis sum obnoxia, haud multum ab indole
tua degener, non ero tibi dedecori.

CHORUS.

Spirantem iras video; at an jure se tuis dederit, hoc non
amplius curari video.

CLYTEMNESTRA.

Quidnam vero ego res istius corem, quæ contumeliosis
adeo verbis parentem incessit, idque jam eo protecta æta-
tis? An tibi non videtur omni projecto pudore quodvis au-
sura facinus?

ELECTRA.

Et nunc quidem, ne nescias, horum me pudet, etsi tibi
secus videtur; intelligoque quam ætati meæ incongrua sint,
quamque me parum deceant, quæ facio :

sed tuum erga me odium, tuaque facta eo me adigunt in-
gratiis meis : turpibus enim turpia docentur.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦ θρέμμι' ἀναιδές, ἥ σ' ἐγὼ καὶ τὰμ' ἔπη
καὶ τάργα τὰμὰ πόλλ' ἄγαν λέγειν ποιῶ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σὺ τοι λέγεις νιν, οὐκ ἐγώ. Σὺ γὰρ ποιεῖς
626 τοῦργον· τὰ δ' ἔργα τοὺς λόγους εὕρισκεται.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄλλ' οὐ μὰ τὴν δέσποιναν Ἄρτεμιν θράσους
τοῦδ' οὐκ ἀλύξεις, εὖτ' ἂν Αἰγισθος μόλῃ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὅρᾳς; πρὸς ὀργὴν ἐκφέρει, μεθεῖσά μοι
λέγειν ἂν χρήζοιμ'· οὐδ' ἐπίστασαι κλύειν.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

630 Οὐκ οὐν ἐάσεις οὐδ' ὑπ' εὐρήμου βοῆς
ὄυσαί μ', ἐπειδὴ σοὶ γ' ἐρῆκα πᾶν λέγειν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐὼ, καλέω, οὕε· μὴδ' ἐπαιτιῶ
τοῦμὸν στόμ', ὥς οὐκ ἂν πέρα λέξαιμ' ἔτι.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐπαίρει δὴ σὺ θύμαθ' ἡ παροῦσά μοι
635 πάγκαρπ', ἀνακτι τῷδ' ὅποις λυτηρίους
εὐγὰς ἀνάσχω δειμάτων ἂν νῦν ἔχω.
Κλύεις ἂν ἤδη, Φοῖβε προστεκτήριε,
κεκρυμμένην μου βάζιν. Οὐ γὰρ ἐν φίλοις
δ μῦθος, οὐδὲ πᾶν ἀναπτύξαι πρέπει

640 πρὸς φῶς παρούσης τῆσδε πληθείας ἔμοι,
μὴ σὺν φθόνῳ τε καὶ πολυγλώσσῳ βοῇ
σπεῖρη ματαίαν βάζιν ἐς πᾶσαν πόλιν.
Ἄλλ' ὣδ' ἄκουε· τῆδε γὰρ κἀγὼ φράσω.

Ἄ γὰρ προσεῖδον νυκτὶ τῆδε φάσματα
645 δισσῶν ὀνείρων, ταῦτά μοι, Λύκει' ἀναξ,
εἰ μὲν πέφηνεν ἰσθλὰ, δὸς τελεσφόρα,
εἰ δ' ἐχθρὰ, τοῖς ἐχθροῖσιν ἐμπαλιν μέλες
καὶ μὴ με πλούτου τοῦ παρόντος εἰ τινες
δόλοισι βουλευούσιν ἐκβαλεῖν, ἐφῆς,

650 ἄλλ' ὣδέ μ' αἰεὶ ζῶσαν ἀβλαβεῖ βίῳ
δόμους Ἀτρεΐδῶν σκήπτρά τ' ἀμφέπειν τάδε,
φίλοισί τε ξυνοῦσαν οἷς ξύνειμι νῦν
εὐήμεροῦσαν καὶ τέκνων ὄσων ἔμοι
δύσνοια μὴ πρόσσεστιν ἢ λύπη πικρά.

655 Ταῦτ', ὦ Λύκει' Ἀπόλλον, Πλωὺς κλύων
δὸς πᾶσιν ἡμῖν ὥσπερ ἐξαπτούμεθα.

Τὰ δ' ἄλλα πάντα καὶ σιωπῶσης ἔμοῦ
ἐπαξιῶ σε δαίμον' ὄντ' ἐξειδέναι.

Τοὺς ἐκ Διὸς γὰρ εἰκὸς ἔστι πάνθ' ὄρᾳν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

660 Ξέναι γυναῖκες, πῶς ἂν εἰδείην σαφῶς
εἰ τοῦ τυράννου δώματ' Αἰγίσθου τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

Τὰδ' ἔστιν, ὦ ξέν'. Αὐτὸς ἤχασας καλῶς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἴη καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ
καίνου; πρέπει γὰρ ὥς τύραννος εἰσορᾶν.

CLYTÆMNESTRA.

O bestia impudens, profecto ego et mea dicta, et facta
mea nimis multam loquendi ansam præbent.

ELECTRA.

Tu ipsa dicis ea, non ego: quippe tu patras facta; facta
autem inveniunt sibi verba.

CLYTÆMNESTRA.

Ita me sospitet Diana, ut pœnam hujus audaciæ non effu-
gies, simul atque Ægisthus domum redierit.

ELECTRA.

Viden'? nunc ira incenderis, postquam mihi permisisti
dicere quæ vellem; nec potis es audire.

CLYTÆMNESTRA.

Non ergo male ominatis parcens clamoribus sines me
tranquille diis sacra facere, quoniam semel tibi permisi
omnia loqui?

ELECTRA.

Sino, jubeo, sacrificia, neque posthac os meum incusa;
nilhil enim ultra loquar.

CLYTÆMNESTRA.

Affer jam tu, quæ ades famula, omnigenum fructuum
libamina, hæc vota huic deo fundam discutiendis terrori-
bus, quibus nunc agitor.

Audi jam, Apollo Tutelaris, ambiguam meam precem:
non enim inter amicos sermo est, neque omnia palam re-
velare convenit, prope hac adstante mihi; ne odio concitata
petulanti cum clamore per totam urbem inanes spargat ru-
tores:

sed sic accipe, nam et hac ratione (i. e. *ambigue*) dicam.

Nempe hac nocte oblata ancipitis insomnii spectra, hæc
mihi, Lycee Rex, si fausta quidem visa sunt, fac rata;
sin adversa, inimicis ea trans mitte retro: et ne, si qui stru-
unt insidias, ut me præsentibus opibus evertant, id fieri
sinas:

sed sic me semper incolumem colentem vitam, Atridarum
domum sceptraque hæc regere concede, prosperaque fortuna
utentem amicorum frui consuetudine, quibuscum nunc
convorsor, liberorumque, qui mihi non volunt male, nec
odio molesti sunt.

Hæc, o Lycee Apollo, propitius audiens, da nobis omni-
bus, quemadmodum exposcimus.

Cetera vero omnia, etiam me facente, existimo te, qui
vivus sis, pulchre nosse.

Jove enim prognatos consentaneum est omnia videre.

PÆDAGOGUS.

Mulieres hospites, qui certo sciam, an hæc sit regis
Ægisthi domus?

CHORUS.

Hæc est, o hospes; ipse conjecisti probe.

PÆDAGOGUS.

An etiam recte conjicio hanc esse illius uxorem? Nam re-
ginae similis est adspectu.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΧΟΡΟΣ.

663 Μάλιστα πάντων. Ἦδε σοι κείνη πύρξ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὡ χαῖρ', ἀνασσα. Σοὶ φέρων ἤκω λόγους
ἡδεῖς φίλου παρ' ἀνδρὸς Αἰγίσθω θ' ὁμοῦ.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐδεξάμην τὸ ῥηθέν· εἰδέναι δέ σου
πρώτιστα χρήζω τίς σ' ἀπέστειλεν βροτῶν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

670 Φανοτεύς δ' Φωκεύς, πρῶγμα πορσύνων μέγα.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τὸ ποῖον, ὦ ξέν'; εἰπέ. Παρὰ φίλου γάρ ὦν
ἀνδρὸς, σάφ' οἶδα, προσφιλεῖς λέξεις λόγους.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τέθνηκ' Ὀρέστης. Ἐν βραχεὶ ξυνοίεις λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἱ γὰρ τάλαιν', ὀλωλα τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

675 Τί φῆς, τί φῆς, ὦ ξένη; μὴ ταύτης κλύε.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ πάλαι λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδὲν εἰμ' ἔτι.

ΚΑΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Σὺ μὲν τὰ σαύτης πρᾶσσ', ἐμοὶ δὲ σὺ, ξένη,
τάληθές εἰπέ, τῇ τρόπῳ διόλλυται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

680 Κἀπεμπόμην πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πᾶν φράσω.

Κεῖνος γάρ ἐλθὼν ἐς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος
πρόσχημ' ἀγῶνος Δελφικῶν ἄθλων χάριν,
ὅτ' ἦσθετ' ἀνδρὸς ὀρθίων κηρυγμάτων
δρόμον προκηρύξαντος, οὗ πρώτη κρίσις,
685 εἰσῆλθε λαμπρὸς, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας
δρόμου δ' ἰώσας τάφεισι τὰ τέρματ'
νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας
χρῆπῳ μὲν ἐν πολλοῖσι παῦρά σοι λέγω,
οὐκ οἶδα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἔργα καὶ κράτη.

690 Ἐν δ' ἰσθ' ὅσων γὰρ εἰσεκέρυξαν βραβῆς
τούτων ἐνεγκῶν πάντα τὰ πινίκια
ὠλεῖσθ' Ἄργεῖος μὲν ἀγκαλούμενος,
ὄνομα δ' Ὀρέστης, τοῦ τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος

695 Ἀγαμέμνονος στρατεύμ' ἀγείραντός ποτε.
Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦθ' ὅταν δέ τις θεῶν
βλάβη, δύναται ἂν οὐδ' ἂν ἰσχυρὸν φυγεῖν.
Κεῖνος γὰρ ἄλλης ἡμέρας, 60' ἱππικῶν
ἦν ἐλίου τέλλοντος ὠκύπους ἀγὼν,

700 εἰσῆλθε πολλῶν ἀρματηλατῶν μέτα.
Εἷς ἦν Ἀχαιοῖς, εἷς ἀπὸ Σπάρτης, δύο
Αἰθῶες ζυγωτῶν ἀρμάτων ἐπιστάται·
κἀκεῖνος ἐν τούτοις Θεσσαλὸς ἔχων
ἵππους, δ' πέμπτος ἔκτος ἐξ Αἰτωλίας

705 ξανθαῖσι πύλοις ἑβδόμος Μάγνης ἀνὴρ·

Γοῦτ' 690 seqnebatur: δρόμων διαύλων πάνταθ' ἂν νομίζεται.

ELECTRA.

47

CHORUS.

Maxime : hæc ipsa tibi adest.

PÆDAGOGUS.

Salve, o regina : tibi et Ægistho ferens advenio jucundum
nuntium a viro amico.

CLYTÆMNESTRA.

Accipio omen : discere autem a te primum cupio, quis te
miserit hominum.

PÆDAGOGUS.

Phanoteus Phocensis, rem magni momenti significans.

CLYTÆMNESTRA.

Quidnam, hospes? dic : missus enim ab amico, amica,
sat scio, dicturus es verba.

PÆDAGOGUS.

Mortuus est Orestes : rem in pauca confero.

ELECTRA.

Heu me miseram ! perii hodie.

CLYTÆMNESTRA.

Quid ais, quid ais, hospes? ne hanc audi.

PÆDAGOGUS.

Periisse Oresten dico nunc, ut et prius.

ELECTRA.

Occidi misera penitus : jam nulla sum.

CLYTÆMNESTRA.

Tu rem tuam age : tu vero, hospes, verum dic mihi :
quo periit modo ?

PÆDAGOGUS.

Atqui hac gratia missus sum, remque tibi omnem enar-
rabo. Quum enim ille venisset ad nobilissimam Græciæ
pompa, ut Delphicis ludis certaret, simul atque audivit
clara præconis voce cursum indicî, quo primum contendî
solet, ingressus est splendidus, omnibusque qui aderant
admirandus : quum vero metam carceribus cursu junxisset
(i. e. stadio percurso ibi, ubi cæptus erat, cursum fi-
nisset), egressus est, summum victoriæ decus auferens :
atque ut multa paucis complectar, non novi tanti talisque
virî nec facta, nec robur.

Unum autem scito : quorumcumque enim certaminum a
ludorum arbitris indicta fuere, horum omnia reportavit
victoriæ præmia, beatus ab omnibus prædicatus, Argivus
quidem proclamatus, nomine autem Orestes, Agamemno-
nis filius, illius qui inclytum olim Græciæ congregavit exer-
citus.

Et hæc quidem ita sunt : si vero deus quis præpediat,
ne præstans quidem robore effugere possit.

Ille enim postero die, quum oriente sole committendum
esset velox equestre certamen, ingressus est cum multis au-
rigis.

Unus erat Achivus, unus e Sparta, duo Libyes docti qua-
drifuges curtus regere ;

quintus ipse Thessalos ducens equos, sextus ex Ætolia
cum flavis equis, septimus vir Magnesius.

Cursuum, diaulorum, quinquertiorum, quæ celebrantur.

- ὃ δ' ὀγδοὺς λεύκιππος, Αἰνιάν γένος
 ἑνατὸς Ἀθηναίων τῶν θεοδμήτων ἀπο·
 Βουιωτὸς ἄλλος, δέκατον ἐκπληρῶν ὄχον.
 Στάντες δ' ὅθ' αὐτοὺς οἱ τεταγμένοι βραβῆς
 710 κλήρους ἐπῆλαν καὶ κατέστησαν δίφρους,
 γαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγγος ἤξαν· οἱ δ' ἄμα
 ἵπποις ὁμοκλήσαντες ἡνίας χεροῖν
 ἔσεισαν· ἐν δὲ πᾶς ἐμεστώθη δρόμος
 κτύπου κροτητῶν ἁρμάτων· κόνις δ' ἄνω
 715 φορεῖτο· ὁμοῦ δὲ πάντες ἀμμεμιγμένοι
 φείδοντο κέντρων οὐδὲν, ὡς ὑπερβάλοι
 χνόας τις αὐτῶν καὶ φρυάγμαθ' ἱππικά.
 Ὅμοῦ γὰρ ἄμφι νῶτα καὶ τροχῶν βάσεις
 ἤφριζον, εἰσέβαλλον ἱππικαὶ πνοαί.
 720 Καῖνος δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων
 ἔχριμπε· αἰεὶ σύριγγά, δεξιὸν τ' ἀνείς
 σειραῖον ἵππον εἶργε τὸν προσκείμενον.
 Καὶ πρὶν μὲν ὀρθοὶ πάντες ἕστασαν δίφροι·
 ἔπειτα δ' Αἰνιδνὸς ἀνδρὸς ἄστομοι
 725 πῶλοι βίᾳ φέρουσιν, ἐκ δ' ὑποστροφῆς
 τελοῦντες ἔκτον ἐβδόμῳ τ' ἤδη δρόμον
 μέτωπα συμπαίουσιν Βαρκαίοις ὄχοις·
 κάντεῦθεν ἄλλος ἄλλον ἐξ ἑνὸς κακοῦ
 ἔθραυε, κἀνέπιπτε, πᾶν δ' ἐπίμπλατο
 730 ναυαγίων Κρισαῖον ἱππικῶν πέδον.
 Γνοὺς δ' οὗξ Ἀθηναίων δεινὸς ἡνιοστρόφος
 ἔξω παρασπᾶ κἀνακωχεύει παρεῖς
 κλύδων· ἐριππον ἐν μέσῳ κυκώμενον.
 Ἥλαυνε δ' ἐσχατὸς μὲν, ὑστέρας ἔχων
 735 πῶλους Ὀρέστης, τῷ τέλει πίστιν φέρων·
 ὅπως δ' ὀρᾷ μόνον νιν ἐλλειμμένον,
 ὀξὺν δὲ ὤτων κέλαδον ἐνσεῖσας θοαῖς
 πῶλοις διώκει, κἀξισώσαντε ζυγὰ
 ἤλαυνέτην, τότε ἄλλος, ἄλλοθ' ἄτερος
 740 κάρα προβάλλων ἱππικῶν δχημάτων.
 Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας ἀσφαλεῖς δρόμους
 ὠρθεῖτο· ὃ τλήμων ὀρθὸς ἐξ ὀρθῶν δίφρων·
 ἔπειτα λύων ἡνίκα ἀριστερὰν
 κἀμπτοντος ἵππου λανθάνει στήλην ἄκραν
 745 παίσας· ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χνόας,
 καὶ ἀντύγων ὠλισθεῖ· σὺν δ' ἐλίσσεται
 τμητοῖς ἱμάσι· τοῦ δὲ πίπτοντος πέδῳ
 πῶλοι διεσπάρησαν ἐς μέσον δρόμον.
 Στρατὸς δ' ὅπως ὀρᾷ νιν ἐκπεπτωκότα
 750 δίφρων, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν,
 οἷ' ἔργα δράσας οἷα λαγχάνει κακὰ,
 φορούμενος πρὸς οὐδας, ἄλλοτ' εὐρυνῶ
 σκέλη προφαίνων, ἐς τέ νιν διφρηλάται,
 μόλις κατασχεθόντες ἱππικὸν δρόμον,
 755 θύσαν αἱματηρὸν, ὥστε μηδένα
 γνῶναι φίλων ἰδόντ' ἂν ἄθλιον δέμας.
 Καὶ νιν πυρρὰ κέαντες εὐθὺς ἐν βραχεὶ
 γαλκῇ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ
 φέρουσιν ἄνδρες Φωκίων τεταγμένοι,

Octavus albis cum equis, Aenian genere; nonus ab Athenis divinitus conditis; denique Ixeotius, decimum occupans currum (i. e. numerum decem currum suo curru implens).

Stantes autem, ubi unicuique delecti ludorum praesides ductis sortibus locum assignaverant, quoque collocarant ordine, simul ac tuba signum dedit, eruperunt, increpitantes equos, habenasque quassantes manibus; simulque totum completum erat stadium strepitu crepitantium currum, pulvis in altum glomerabatur; una omnes inter se conunxisti, stimulis haud parcebant, ut alter alterius rotas frementesque equos praeverteret:

namque conferti equi alii aliorum aurigarum in terga rotarumque orbitas spumam fervidosque fundebant flatus.

Ille autem sub ultimam metam jam currum agens, propius propiusque admovebat modiolum rotæ, funalique ad dextram equo habenas laxans, sinistram (item funalem) cohibebat.

Et hac quidem tenus recti omnes steterunt currus: deinceps vero Aenianis viri contumaces durique oris equi currum vi auferunt, et ex adverso, quom sextus jam septimusque ex iterato conficitur cursus, frontes impingunt Barcaeis quadrigis: atque inde uno ex malo altius alium confringit et superincidit: totus vero repletus est currulibus naufragis Crisæus campus.

Quod ubi conspexit Atheniensis callidus auriga, extra orbitam deflectit, et frena luhibet, sinistrique prætervehi equestrem procellam in medio aestuantem.

Interea Orestes postremus omnium ultimo loco equos agebat, in fine certam spem victoriæ ponens: qui simul ac vidit Atheniensem illum solum relictum, velocium equorum auribus iocutiens acutum flagelli sonum, insequitur: et æqualis jugis ambo ferebantur, modo hic, modo ille equorum capitibus anteveriens alterius quadrigam.

Et reliquos quidem omnes cursus tuto exegerat impiger Orestes stans recto in curru: deinde remittens habenas flectentis sinistrorsum equi, imprudens in metam extremam impingit, fractoque rotæ modio, e curru volvitur, implicaturque loris: illo autem in terram prolapsa, dissipati sunt equi medium per stadium.

Certus ut vidit illum excussum curru, deploravit claris lamentis adolescentis vicem, quibus rebus gestis, quæ sortiretur mala, raptatus modo per solum, modo caelum versus crura protendens, donec ipsum aurigæ, vix tandem cohibito equorum cursu, solverunt cruore sordatum adeo, amicorum ut nemo miserabile videns corpus unquam agnosceret.

Et ipsum rogo impositum cremarunt illico, parvaque in urna maximum miseri cineris corpus Phocenses delecti viri huc afferunt,

760 ὅπως πατρίδας τύμβον ἐκλάχῃ χθονός.
Τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἐστίν, ὥς μὲν ἐν λόγῳ
ἀλγεῖνά, τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἶδομεν,
μέγιστα πάντων ὧν ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ· τὸ πᾶν δὴ δεσπότῃσι τοῖς πάλαι
765 πρόρριζον, ὥς ἔοικεν, ἐρθαρται γένος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὦ Ζεῦ, τί ταῦτα, πότερον εὐτυχῇ λέγω,
ἢ δεινὰ μὲν, κέρδη δέ; λυπηρῶς δ' ἔχει,
εἰ τοῖς ἐμαυτῆς τὸν βίον σώζω κακοῖς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τί δ' ὦδ' ἀθυμεῖς, ὦ γύναι, τῷ νῦν λόγῳ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

770 Δεινὸν τὸ τίχτειν ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς
πάσχοντι μῖσος ὧν τέκῃ προσγίγνεται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Μάτην ἄρ' ἡμεῖς, ὥς ἔοικεν, ἔχομεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτοι μάτην γε. Πῶς γὰρ ἂν μάτην λέγοις;
εἰ μοι θανόντος πίστ' ἔχων τεκμήρια
775 προσῆλθες, ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς,
μαστῶν ἀποστάς καὶ τροφῆς ἐμῆς, φυγὰς
ἀπεξενῶτο· καί μ', ἐπεὶ τῆσδε χθονός
ἐξῆλθεν, οὐκ ἔτ' εἶδεν· ἐγκαλῶν δέ μοι
φόνους πατρώους δαίν' ἐπηπεῖλαι τελεῖν·
780 ὥστ' οὔτε νυκτὸς ὕπνον οὔτ' ἐξ ἡμέρας
ἐμὲ στεγάζειν ἔδυν'· ἀλλ' ὁ προστατῶν
χρόνος διτῆγέ μ' αἰέν ὥς θανουμένην.
Νῦν δ' — ἡμέρα γὰρ τῇδ' ἀπὸ πλάγῃ φόβου
πρὸς τῇσδ' ἐκείνου θ'· ἥδε γὰρ μίζων βλάβῃ
785 ξυνοικῶς ἦν μοι, τοῦμόν ἐκπίνουσ' αἰεὶ
ψυχῆς ἀκρατον αἶμα — νῦν δ' ἐκὼν πού
τῶν τῇσδ' ἀπειλῶν οὔνεχ' ἡμερεύσομεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἶμοι τάλαίνα· νῦν γὰρ οἰμῶξαι πάρα,
Ὀρέστα, τὴν σὴν ξυμφορὰν, ὅθ' ὦδ' ἔχων
790 πρὸς τῇσδ' ὑβρίζει μητρός. Ἄρ' ἔχει καλῶς;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτοι σύ· κείνος δ' ὥς ἔχει καλῶς ἔχει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄκουε, Νέμεσι τοῦ θανόντος ἀρετίως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἦκουσεν ὧν δεῖ καπεχύρωσεν καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὑβρίζει· νῦν γὰρ εὐτυχούσα τυγχάνεις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

795 Οὐκ οὐν Ὀρέστης καὶ σὺ παύσετον τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Παπαύμεθ' ἡμεῖς, οὐχ ὅπως σε παύσομεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πολλῶν ἂν ἤκοις, ὦ ξέν', ἄξιος τυχεῖν,
εἰ τήνδ' ἐπαυσας τῆς πολυγλώσσου βοῆς.

SOPHOCLES.

ut patria in terra tumuletur. Ista sunt tibi quæ dicenda habui, verbis quidem tristia, spectantibus vero, quique spectavimus, gravissima omnium quæ unquam ego vidi mala.

CHORUS.

Heu heu! totum ergo priscorum dominorum radicitus, ut videtur, interiiit genus.

CLYTEMNESTRA.

O Jupiter! qui ista accipiam? feliciane dicam, an atrociana quidem, lucrosa tamen? triste vero est me vitam conservare meis ipsius malis.

PÆDAGOGUS.

Quid ita, mulier, audito hoc casu, angeris animo?

CLYTEMNESTRA.

Peperisse, magnam vim habet: mater enim ne injuria quidem affecta prolem suam odisse potest.

PÆDAGOGUS.

Frustra igitur, ut videtur, huc venimus.

CLYTEMNESTRA.

Minime quidem frustra? quomodo enim frustra dixeris? siquidem ades certa mihi afferens de illius morte indicia, qui ex me prognatos, ab uberibus meis et educatione mea se segregans, exsul peregrinam vitam egit: neque me, postquam ex hac terra abiit, unquam vidit; accusansque me paternæ cordis, atrociana interminabatur, ita ut nec noctu nec interdiu dulcem somnum caperem; sed instans tempus introspeciebam semper ut moritura.

Nunc vero (hac enim die liberata sum periculo, nihil ut timeam posthac ab ista illoque: nam ista acerbior erat pestis, una mecum habitans, meum exhauriens semper animæ merum sanguinem), nunc tranquillam, saltem quod ad istius attinet minas, vitam transigemus.

ELECTRA.

Hei mihi miseræ! nunc enim est, cur deplem, Orestes, tuam vicem, quando hac qua es conditione, contumeliis ab hac matre afficeris. Nonne egregie mecum agitur?

CLYTEMNESTRA.

Hand sane tecum; sed cum illo, ut habet, bene actum est.

ELECTRA.

Audi, ultrix Nemesis illius qui modo interiiit.

CLYTEMNESTRA.

Audiit quæ oportuit, eorumque vota rata fecit pulchre.

ELECTRA.

Insulta; nunc enim felix es.

CLYTEMNESTRA.

Non ergo Orestes et tu hæc (*felicitem hanc*) delebitis.

ELECTRA.

Nos ipsi deleti sumus, nedum te possimus delere.

CLYTEMNESTRA.

Multa dignus sis, hospes, ferre præmia, si hujus petulantis clamores compescuiasses.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὐκ οὖν ἀποστείχοιμ' ἄν, εἰ τὰδ' εὖ κυρεῖ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

800 Ὅχι στ'· ἐπεὶ περ οὐτ' ἐμοῦ κατὰ ζῆ' ἄν
πράξειας οὔτε τοῦ πορεύσαντος ξένου.
Ἄλλ' εἰσιθ' εἰσω· τήνδ' ὁ' ἐκτοθεν βοᾷν
ἔα τὰ θ' αὐτῆς καὶ τὰ τῶν φίλων κακὰ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄρ' ὑμῖν ὡς ἀλγοῦσα κωδυνωμένη
805 δεινῶς δακρῦσαι καπικωκῦσαι δοκεῖ
τὸν υἱὸν ἢ εὐστῆνος ὧδ' ὀλωλότα;
ἀλλ' ἐγγειῶσα φροῦδος. ὦ τάλαιν' ἐγώ·
Ὅρεστα φίλαθ', ὥς μ' ἀπώλεσας θανών.
Ἀποσπάσας γὰρ τῆς ἐμῆς οἴχει φρενὸς
810 αἶ μοι μόναι παρῆσαν ἐλπίδων ἔτι,
σὲ πατρός ῥ' εἶν ζῶντα τιμωρόν ποτε
καί μοι ταλαίνης. Νῦν δὲ ποῖ με γρὴ μολεῖν;
μόνη γάρ εἰμι, σοῦ τ' ἀπεστερημένη
καὶ πατρός. Ἦδ' εἰ με δουλεύειν πάλιν
815 ἐν τοῖσιν ἐχθίστοισιν ἀνθρώποις ἐμοὶ
φονεῦσι πατρός. Ἄρά μοι καλῶς ἔχει;
ἀλλ' οὐ τι μὲν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου
ξύνοικος ἔσομαι, ἀλλὰ τῇδε πρὸς πύλῃ
παρεῖσ' ἐμυτῇ ἀφίλος αὐανῶ βίον.
820 Πρὸς ταῦτα καίνετω τις, εἰ βαρύνεται,
τῶν ἐνδον ὄντων· ὡς χάρις μὲν, ἢ κτάνη,
λύπη δ', ἐάν ζῶ τοῦ βίου δ' οὐδεὶς πόθος.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῦ ποτὶ κεραυνοὶ Διὸς, ἢ ποῦ φαέθων
825 Ἄλιος, εἰ ταῦτ' ἐφορῶντες
κρύπτουσιν ἔκηλοι;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔ, αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ παῖ, τί δακρύεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

830 Μηδὲν μέγ' αὖτις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀπολεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἰ τῶν φανερώς οἰχομένων
εἰς Αἴδαν ἐλπίδ' ὑποί-
835 σεις, κατ' ἐμοῦ ταχομένας
μᾶλλον ἐπιμβάσει.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶδα γὰρ ἀναχτ' Ἀμφιάρεων χρυσοδάτοι;
ἔρχεσι χρυφθέντα γυναικῶν
καὶ νῦν ὑπὸ γαίης

ΗΛΕΚΤΡΑ.

840 Ἔ, ἰὼ.

ELECTRA.

PÆDAGOGUS.

Non igitur abibo, siquidem hæc recte habent.

CLYTÆMNESTRA.

Minime certo: neque enim hoc me dignum esset, neque
illo qui te misit hospite: sed ingredi, istam vero foris
clamare sine suasque ipsius et amicorum miseras.

ELECTRA.

Num vobis ut dolens et mæsta graviter lacrimare et la-
mentari impia videtur filium miserabili extinctum leto? sed
irridens intro se abripuit.

O me miseram! Oresta carissime, ut me tua perdidisti
morte!

Avulsisti enim ex animo meo quicquid mihi reliquum
erat spei, fore ut vivus venires aliquando ultor patris mei-
que miserae.

Nunc vero quo me convertam? sola enim sum, teque orba
et patre.

Jam rursus oportet me servire inter hos inimicissimos ho-
minum, patris mei occisores.

Nonne optime me habeo? Equidem vero nequaquam cum
illis posthac his in aedibus habitabo; sed hic ante ostium
projecta, amicis destituta, contabescam.

Quod si cui eorum qui intus sunt agre erit, occidat licet:
gratum enim erit mihi, si interficiat; dolor autem, si vivam:
quippe nulla mihi vitæ cupido est.

CHORUS.

Ubi tandem sunt Jovis fulmina, aut ubi lucidus Sol, si
hæc intuentes tranquillè se condunt?

ELECTRA.

He he, heu heu!

CHORUS.

Filia, quid lacrimas?

ELECTRA.

Heu!

CHORUS.

Ne altum nimis lamente-
ris.

ELECTRA.

Enecas.

CHORUS.

Quidam?

ELECTRA.

Si de iis qui manifeste ad Orcum abierunt spem suggeres,
in me dolore jam tabidam magis insullabis.

CHORUS.

Novi enim regem Amphiaræum auro nexis mulierum re-
libus obrutum; qui nunc tamen sub terra —

ELECTRA.

He, he, heu!

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΧΟΡΟΣ.

πάμφυγος ἀνάσσει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ δῆτ' ὀλοὸν γάρ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐδάμη;

ΧΟΡΟΣ.

845 Ναί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἶδ' οἶδ' ἐφάνη γὰρ μελέτωρ
ἀμρὶ τὸν ἐν πίνθει· ἐμοὶ δ'
οὔτις ἔτ' ἐσθ'· δε γὰρ ἔτ' ἦν,
φροῦδος ἀναρπασθείς.

ΧΟΡΟΣ.

Δειλάα δειλάων κυρεῖς.

Στρ. β'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

850 Κἀγὼ τοῦδ' ἴστωρ, ὑπερίστωρ,
πανσῦρτω παμμήνορ δεινῶν
στυγνῶν τ' ἀγέων αἰῶνι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶδομεν ἃ θρηναῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μή μέ νυν μηκέτι

855 παραγάγης, ἐν' οὐ

ΧΟΡΟΣ.

Τί φῆς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πάραισιν ἐλπίδων ἔτι κοινοτόκων
εὐπατρίδων τ' ἀρωγαί.

ΧΟΡΟΣ.

860 Πᾶσι θνατοῖς ἔρμ μόνος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ καὶ χαλαργοῖς ἐν ἀμύλλαις
οὕτως, ὥς κείνῳ δυστάνῳ,
τμητοῖς ὀλοκοῖς ἐγκῦρσαι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄσκοπο; ἃ λώδα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

865 Πῶς γὰρ οὐκ; εἰ ξένος
ἄτερ ἐμῶν χειρῶν

ΧΟΡΟΣ.

Παπαί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κέκευθεν, οὔτε τοῦ τάφου ἀντιάσας

870 οὔτε γόων παρ' ἡμῶν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἵφ' ἡδονῆς τοι, φιλότατη, διώκομαι·
τὸ κόσμιον μεθεῖσα σὺν τάχει μολεῖν.
Φέρω γὰρ ἡδονάς τε κἀνάπαυλιν ὧν
πάραιθεν εἴχες καὶ κπτέστινες κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

875 Πόθεν δ' ἂν εὔροις τῶν ἐμῶν σὺ πρῆματων

ELECTRA.

51

CHORUS.

in omnes umbras imperium habet.

ELECTRA.

Heu!

CHORUS.

Luctuosa sane ista sunt. Perditissima enim mulier —

ELECTRA.

Scelerisne poenas dedit?

CHORUS.

Planissime.

ELECTRA.

Scio, scio: exortus est enim aliquis, cui curæ fuit offensus: mihi vero nemo superest amplius: quem enim habebam vindicem, is evanuit fato abreptus.

CHORUS.

Omnium es infelicissima.

ELECTRA.

Et ego hoc talis superque cognovi, vita omni tempore nihil nisi gravia et tristitia asserente.

CHORUS.

Vidimus, quæ conquerere.

ELECTRA.

Ne me ergo, ne me amplius soleris, ubi nulla —

CHORUS.

Quid ais?

ELECTRA.

spes superest auxilii a nobili germano.

CHORUS.

Homnibus omnibus fato destinatum est mori.

ELECTRA.

An etiam in celeripedum equorum certaminibus, ut misero illi contigit, implicari loris?

CHORUS.

Immensa calamitas.

ELECTRA.

Quippini? si peregrina in terra sine meis manibus —

CHORUS.

Papæ!

ELECTRA.

conditus est urna, neque sepulcri, neque lamentorum a nobis honorem sortitus.

CHRYSOTHEMIS.

Præ gaudio quidem, o carissima, propero, omisso decoro, ut citius veniam:

lata enim assero, requiemque malorum, quibus gravabar et ingemiscebas antea.

ELECTRA.

Unde autem invenias tu meorum malorum levamen, qui-

ἄρῃξιν, οἷς ἴσιν οὐκ ἐνιστ' ἰδεῖν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Πάρεστ' Ὀρέστης ἡμῖν, ἴσθι τοῦτ' ἐμοῦ
κλύουσ', ἐναργῶς, ὥσπερ εἰσορᾷς ἐμέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' ἢ μέμνηας, ὦ τάλαινα, κατὰ τοῖς
880 σαυτῆς κακοῖσι κατὰ τοῖς ἐμοῖς γελέας;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Μὰ τὴν πατρώαν ἐστίνην, ἀλλ' οὐχ ὕβρει
λέγω τάδ', ἀλλ' ἐκείνον ὡς παρόντα νῦν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι τάλαινα· καὶ τίνας βροτῶν λόγον
τόνδ' εἰσακούσας' ὧδε πιστεύεις ἄγαν;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

890 Ἐγὼ μὲν ἐξ ἐμοῦ τε κοῦκ ἄλλου σαφῆ
σημεῖ' ἰδοῦσα τῷδε πιστεύω λόγῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τίν', ὦ τάλαινα, ἰδοῦσα πίστιν; ἐς τί μοι
βλέψασα θάλλπει τῷδ' ἀνηκέστῳ πυρὶ;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Πρὸς νυν θεῶν ἄκουσον, ὡς μαθοῦσά μου
900 τὸ λοιπὸν ἢ φρονοῦσαν ἢ μῶρην λέγῃς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σὺ δ' οὖν λέγ', εἴ σοι τῷ λόγῳ τις ἔδονή.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Καὶ δὴ λέγω σοι πᾶν ὅσον κατειδόμεν.
Ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατὴρ ἀρχαῖον τάφον,
ὄρω κολώνης ἐξ ἄκρας νεορρύτους
910 πηγᾶς γάλακτος καὶ περιστεφῆ κύκλῳ
πάντων ὅσ' ἐστὶν ἀνθέων θήκη πατρός.
Ἰδοῦσα δ' ἔσχον θαῦμα, καὶ περισκοπῶ
μή πού τις ἡμῖν ἐγγὺς ἐγγρίμπτη βροτῶν.
Ὡς δ' ἐν γαλήνῃ πάντ' ἰδερκόμην τόπον,
920 τύμβου προσεῖρπον ἄσπον· ἐσχάτης δ' ὄρω
πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον·
κευθὺς τάλαινα ὡς εἶδον, ἐμπαίει τί μοι
ψυχῇ σύνηθες ὄμμα, φιλτάτου βροτῶν
πάντων Ὀρέστου τοῦθ' ὄρᾳν τεκμήριον·
930 καὶ χερσὶ βαστάσας δυσφημῶ μὲν οὐ,
χαρᾶ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.
Καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότε' ἐξεπίσταμαι
μή του τόδ' ἀγλαῖσμα πλὴν κείνου μολεῖν.
Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν γ' ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;
940 καὶ γὰρ μὲν οὐκ ἴδρασά, τοῦτ' ἐπίσταμαι,
οὐδ' αὖ σύ. Πῶς γάρ; ἢ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῇσδ' ἀποστῆναι στέγῃς.
Ἄλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὐθ' ὁ νοῦς φιλεῖ
τοιαῦτα πράσσειν οὔτε ὄρωσ' ἐλάνθαν' ἄν·
950 ἀλλ' ἐστ' Ὀρέστου ταῦτα τάπιτύμβια.
Ἄλλ' ὦ φίλη, θάρσυνε. Τοῖς αὐτοῖσί τοι
οὐχ αὐτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.
Νῦν δ' ἦν τὰ πρόσθεν στυγνός· ἡ δὲ νῦν ἴσως
πολλῶν ὑπάρξει κῦρος ἡμέρᾳ καλῶν.

bus modellam nullam videre licet?

CHRYSOTHEMIS.

Adest nobis Orestes, certum hoc acias te ex me audire,
ita manifestus, ut me nunc intueris.

ELECTRA.

Anno insanis, o misera, et tuis ipsius malis, meisque ir-
rides?

CHRYSOTHEMIS.

Patrios penates adjuro, hand sane illudens ista dico, sed
intellige illum adesse.

ELECTRA.

Hei mihi miseræ! Et quonam ex homine nuntium hunc
audiisti, cujus fide tam facile credis?

CHRYSOTHEMIS.

Equidem ex me ipsa, non ex alio, certa signa quum vi-
derim, huic rei habeo fidem.

ELECTRA.

Quodnam, misera, conspicata argumentum? quidnam,
quæso, intuita incaluisti tam flagranti atque insanabili lac-
titia?

CHRYSOTHEMIS.

Per deos ergo audi, ut, re cognita, deinde vel sapere
me, vel desipere dicam.

ELECTRA.

Fare ergo, siquidem id tibi volupe est.

CHRYSOTHEMIS.

Atque ædèpol tibi omnia dicam quæcunque vidi.

Nam simul ac veni patris ad vetus bustum, conspicor
tumulo ex summo recens fusos lactis latices, et ornatum
undique sepulcrum patris omni florum genere.

Quod quum video, admirans circumspicio, ne quis æ
mihi homo obviam offerat.

Ubi vero in tranquillo omnem vidi locum, tumulum ac-
cessi propius, et summo e busto conspicor recens desectas
comas; simulque ut adspexi misera, perculit animum illico
familiaris facies, tanquam si hominum omnium carissimi
Orestæ hoc viderem indicium: et manibus contrectans, vo-
cem quidem compressi, lacrimis autem præ gaudio rigavi
ora.

Nuncque ut prius perinde mihi compertum est a nemine
hæc munera quam ab illo oblata esse: cui enim hoc præter-
quam mihi et tibi convenit? atqui non tuli ego has inferias;
satis hoc certo acio; neque adeo tu: qui enim potuisses?
cui quidem vel diis supplicatum exire ex hac domo non
licet impune.

Sed neque matri talia facere in mentem venire solent,
nec, si fecisset, hoc nos fogeret. Verum sunt Orestæ hæc
procul dubio dona funeralia.

Jam, o cara, confide: non sane eadem semper iidem
fortuna utuntur:

nobis quidem antea adversa erat: sed forte hæc dies mul-
torum erit bonorum auspiciam.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

920 Φεῦ, τῆς ἀνοίας ὅς σ' ἐποικτεῖρω πάλαι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Τί δ' ἔστιν; οὐ πρὸς ἡδονὴν λέγω τάδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνῶμης φέρει.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Πῶς δ' οὐκ ἐγὼ κάτοιδ' ἃ γ' εἶδον ἐμφανῶς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τέθνηκεν, ὦ τάλαινα· τάχεινός σε
925 σωτήρι' ἔρρει· μηδὲν ἐς κεινόν γ' ὄρα.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Οἶμοι τάλαινα· τοῦ τάδ' ἔχουσας βροτῶν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τοῦ πλησίον παρόντος, ἤνυχ' ὥλλυτο.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Καὶ ποῦ ἔστιν οὗτος; θαῦμά τοί μ' ὑπέρχεται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κατ' οἶκον, ἥδ' οὐδὲ μητρὶ δυσχερὲς.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

930 Οἶμοι τάλαινα· τοῦ γὰρ ἀνθρώπων ποτ' ἦν
τὰ πολλὰ πατρὸς πρὸς τάφον κτερίσματα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἶμαι μάλιστα· ἔγωγε τοῦ τεθνηκότος
μνημεῖ' Ὀρέστου ταῦτα προσθεῖναι τινά.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἦ δυστυχὲς ἐγὼ οἰ σὺν χαρᾷ λόγους
935 τοιοῦσδ' ἔχουσ' ἐσπεύδον, οὐκ εἰδού' ἄρα
ἦν ἤμεν ἄτης· ἀλλὰ νῦν, ὅθ' ἰκόμην,
τά τ' ὄντα πρόσθεν ἄλλα θ' εὐρίσκω κακά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὕτως ἔχει σοι ταῦτ'· ἐὰν δέ μοι πίθη,
τῆς νῦν παρούσης πημονῆς λύσεις βάρος.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

940 Ἦ τοὺς θανόντας ἐξαναστήσω ποτέ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἔσθ' ὃ γ' εἶπον· οὐ γὰρ ὧδ' ἄρρων ἔρυν.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Τί γὰρ κελεύεις ὦν ἐγὼ φερέγγυος;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τλῆναί σε ἐρῶσαν ἂν ἐγὼ παραινέσω.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἄλλ' εἰ τις ὠφέλειά γ', οὐκ ἀπώσομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

945 Ὅρα, πόνου τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ὅρῳ. Ξυνόίσω πᾶν ὅσον περ ἂν σθένω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄκουε δὴ νυν ἥ βεβούλευμαι τελεῖν.

Παρουσίαν μὲν οἶσθα καὶ σύ που φίλων
ὥς οὕτις ἡμῖν ἔστιν, ἀλλ' Ἄδης λαβῶν
950 ἀπεστέργηκε καὶ μόνον λαλεῖμμεθον.

Ἐγὼ δ' ἔως μὲν τὸν κασίγνητον βίω
θάλλοντ' ἔτ' εἰσέχουσιν, εἴχον ἑλπίδας

ELECTRA.

53

ELECTRA.

Heu! quamdiu jam tuæ me miseret dementia.

CHRYSOTHEMIS.

Quid est? an quæ dico non grata sunt tibi?

ELECTRA.

Nescis quo terrarum, nec quo sententiæ abripiaris.

CHRYSOTHEMIS.

Qui vero nesciam, quæ vidi egomet clare?

ELECTRA.

Mortuus est, o misera; et ab illo tibi sperata salus periit:
ne amplius ad illum respicias.

CHRYSOTHEMIS.

Hei mihi miseræ! ex quo hæc audisti mortalium?

ELECTRA.

A quodam qui aderat, quam periret ille.

CHRYSOTHEMIS.

Ubinam is est? Profecto subit hæc mirari.

ELECTRA.

Intus, jucundus matri ac minime molestus.

CHRYSOTHEMIS.

Hei mihi miseræ! cujusnam ergo hominum erant multæ
illæ ad patris tumulum inferiæ?

ELECTRA.

Opinor equidem maxime ab aliquo apposita fuisse ista
mortui Orestæ monimenta.

CHRYSOTHEMIS.

O me infelicem, quæ gaudio concita talem huc fereus
nuntium properabam, ignara scilicet, qua essemus in cala-
mitate! nunc vero, ubi veni, prioresque aliasque insuper
reperio miserias.

ELECTRA.

Ita hæc se tibi habent. Si vero mihi auscultabis, præ-
sentis mali onere nos levabis.

CHRYSOTHEMIS.

Num, quæso, mortuos resuscitabo?

ELECTRA.

Non istuc est quod dixi: haud enim demens sum adeo.

CHRYSOTHEMIS.

Quid igitur jubes, quod ego præstare valeam

ELECTRA.

Ut quod monebo audeas exsequi.

CHRYSOTHEMIS.

Atqui, siquidem ex usu erit, non detrectabo.

ELECTRA.

Vide; sine labore nihil prospere cedit.

CHRYSOTHEMIS.

Valeo; conferam quidquid potero.

ELECTRA.

Nunc igitur audi, quo pacto rem conficere decreverim.
Tu quidem ipsa acis amicorum auxilium ut nobis nullum
sit; sed Orcus eos abripiens nos orbavit, solæque relictæ
sumus.

Ego quidem quam diu fratrem in vivis esse audibam flo-
rentem astate, spem habebam, venturum eum aliquando

φόνου ποτ' αὐτὸν πράκτορ' ἵζεσθαι πατρός·
 νῦν δ' ἡνίκ' οὐκ ἔτ' ἔστιν, ἐς σὲ δὴ βλέπω,
 955 ὅπως τὸν αὐτόχειρα πατρώου φόνου
 ζῶν τῇδ' ἀδελφῇ μὴ κατοκνήσεις κτανεῖν
 Αἴγισθον. Οὐδὲν γάρ σε δεῖ κρύπτειν μ' ἔτι.
 Ποῖ γὰρ μενεῖς βῆθυμος ἐς τίν' ἐλπίδων
 βλέψας ἔτ' ὀρθήν; ἥ πάρεστι μὲν στένειν
 900 πλούτου πατρώου κτήσιν ἑσπερημένη,
 πάρεστι δ' ἀλγεῖν ἐς τοσόνδε τοῦ χρόνου
 ἄλεκτρα γηράσκουσιν ἀνυμέναιά τε.
 Καὶ τῶνδε μέντοι μηκέτ' ἐλπίσης ὅπως
 τεύξει ποτ'· οὐ γὰρ ὦδ' ἀβουλός ἐστ' ἀνὴρ
 905 Αἴγισθος ὥστε σὸν ποτ' ἢ καμὸν γένος
 βλαστεῖν ἴδσαι, πημονὴν αὐτῷ σαφῇ.
 Ἄλλ' ἢν ἐπίσπῃ τοῖς ἐμοῖς βουλευμασιν,
 πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρός κάτω
 θανόντος εἴσαι τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα·
 910 ἔπειτα δ' ὥσπερ ἐξέφυς, ἐλευθέρᾳ
 καλεῖ τὸ λοιπὸν, καὶ γάμων ἐπαξίῳ
 τεύξει. Φιλεῖ γὰρ πρὸς τὰ χρηστὰ πᾶς ὄρᾳν.
 Λόγων γε μὴν εὐκλειαν οὐχ ὀρθῆς ὁσσην
 σαυτῇ τε καὶ μοι προσβαλεῖς πεισθεῖσά μοι;
 915 τίς γάρ ποτ' ἀστῶν ἢ ξένων ἡμᾶς ἰδὼν
 τοιοῦτ' ἐπαίνους οὐχὶ δεξιόσεται;
 Ἴδεσθε τῶδε τὸν κασιγνήτῳ, φίλοι,
 ὦ τὸν πατρῷον οἶκον ἐξεσωσάτην,
 ὦ τοῖσιν ἐχθροῖς εὖ βεβηκόσιν ποτὲ
 920 ψυχῆς ἀφαιδήσαντε προὔστητην φόνου·
 τούτῳ φιλεῖν χρῆ, τῶδε χρῆ πάντας εἰσεῖν
 τῶδ' ἐν θ' ἑορταῖς ἐν τε πανδήμῳ πόλει
 τιμᾶν ἅπαντας οὐνεκ' ἀνδρείας χρεῶν.
 Ἰοιαῦτά τοι νῦν πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν,
 925 ζῶσαιν θανούσαιν θ' ὥστε μὴ ἄλκιπῃν κλέος·
 Ἄλλ', ὦ φίλη, πείσθητι, συμπόνει πατρὶ,
 σύγκαμν' ἀδελφῷ, παῦσον ἐκ κακῶν ἐμὲ,
 παῦσον δὲ σαυτὴν, τοῦτο γινώσκουσ', ὅτι
 ζῆν αἰσχρὸν αἰσχροῖς τοῖς καλῶς πεφυκόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

930 Ἐν τοῖς τοιοῦτοῖς ἐστὶν ἡ προμηθία
 καὶ τῷ λέγοντι καὶ κλύοντι σύμμυχος.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Καὶ πρὶν γε φωνεῖν, ὦ γυναῖκες, εἰ φρενῶν
 ἐτύγχαν' αὐτῇ μὴ κακῶν, ἐσώζετ' ἂν
 τὴν εὐλόθειαν, ὥσπερ οὐχὶ σώζεται.
 935 Ποῖ γάρ ποτ' ἐμβλέψασα τοιοῦτον θράσος
 αὐτῇ θ' ὀπλίζει καμ' ὑπηρετεῖν καλεῖς;
 οὐκ εἰσορᾷς; γυνὴ μὲν οὐδ' ἀνὴρ ἔφυς,
 σθένεις δ' ἔλασσον τῶν ἐναντίων χερσὶ.
 Δαίμων δὲ τοῖς μὲν εὐτυχῆς καθ' ἡμέραν,
 940 ἡμῖν δ' ἀπορρεῖ καπὶ μηδὲν ἔρχεται.
 Τίς οὖν τοιοῦτον ἀνδρᾶ βουλευόμεν ὤλειν
 ἄλυπος ἄτης ἐξαπαλλυχθήσεται;
 Ὅρα κακῶς πράσσοντε μὴ μείζω κακὰ
 κτησύμεθ'· εἴ τις τούτῳ ἀκούσεται λόγους.

paternæ cardis ultorem : nunc vero, quando non est amplius, ad te respicio, ut qui propria manu patri necem intulit, hunc ne dubites occidere socia hac tua sorore : nihil enim exinde me tibi reticere fas est.

Quousque enim conquiesces, quam spem respectans adhuc firmam? cui adest quidem copia lugendi, paternis opibus dejectæ, adest morendi copia, quippe quæ tamdiu condescas expers nuptiarum.

Neu sane speres te cuiquam nupturam aliquando : haud enim adeo vir inops est consilii Ægisthus, ut luculento cum suo damno tuam unquam vel meam succrescere sinat sobolem.

Verum si consiliis meis obsecuta fueris, primum quidem pietatis laudem a mortuo patre, simulque a fratre reportabis : deinde autem, ut libera nata es, ita libera in posterum dicæris, et nuptias te dignas nanciscere : solet enim unusquisque ad honesta respicere.

Famæ vero non vides quantam celebritatem tibi que et mihi conciliatura sis, si parueris mihi?

Quis enim vel civis vel hospes conspicatus olim nos non prosequetur talibus laudibus?

Videte has duas sorores, amici, quæ paternam domum conservarunt, quæ vitæ haud parcentes suæ, inimicis olim summis opibus pollentibus eisdem administrarunt : has amare decet, has decet omnes venerari. has in deorum festis inque citium contentibus honorare omnes decet, propter virilem virtutem.

Talia de nobis quilibet homo dicet, ut dum vivamus, postque mortem etiam, nostra nunquam deficiat gloria.

At, o cara, obtempera, patri fer auxilium, adjuva fratrem, libera ex malis me, libera te ipsam quoque, hoc expendens, quam TURPE GENEROSIS VIVERE TURPITER.

CHORUS.

In talibus rebus prudentia et dicenti et audienti utilis est.

CHRYSOTHEMIS.

Immo antequam locuta esset, o mulieres, si mens illi non læva fuisset, prudentiæ rationem habuisset, quam ab illa prorsus abjici videtis.

Quo enim, quæso, respiciens et ipsa ad tam audax facinus accingere, et me subsidio advocas?

Nonne vides? mulier quidem, non vir, es : adversariis autem longe es inferior viribus;

quorum quidem fortuna in dies felicior, nostra autem minor lit, et ad nihil redit.

Quis igitur talem virum opprimere sine maximo suo malo aggredietur?

Vide, ne male jam affectæ, majora nanciscamur mala, si quis istos sermones audiet.

1005 Λύει γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν οὐδ' ἐπιοφελεῖ
βάζειν καλὴν λαβόντα δυσκλεῖς θανεῖν.
Οὐ γὰρ θανεῖν ἔχθιστον, ἀλλ' ὅταν θανεῖν
χρήζων τις εἴτα μηδὲ τοῦτ' ἔχη λαβεῖν.
Ἄλλ' ἀντιάζω, πρὶν πανωλέθρους τὸ πᾶν
1010 ἡμᾶς τ' ὀλέσθαι κάξερημῶσαι γένος,
κατάσχεις ὀργήν. Καὶ τὰ μὲν λειλεγμένα
ἄρρητ' ἐγὼ σοι κάτελῃ φυλάζομαι,
αὐτὴ δὲ νοῦν σῆς ἀλλὰ τῇ χρόνῳ ποτὲ,
σθένουσα μηδὲν τοῖς κρατοῦσιν εἰκαθεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

1015 Πείθου. Προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἐρῶ
κέρδος λαβεῖν ἄμεινον οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀπροσδόκητον οὐδὲν εἰρηκας· καλῶς
ἦδη σ' ἀπορρέψουσιν ἀπηγγελλόμεν.
Ἄλλ' αὐτόχειρὶ μοι μόνη τε δραστήον
1020 τοῦργον τόδ'· οὐ γὰρ δὴ κενόν γ' ἀρήσομεν

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Φεῦ·

εἴθ' ὥφελες τοιάδε τὴν γνώμην πατρὸς
θνήσκοντος εἶναι· πᾶν γὰρ ἂν κατειργάσω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' ἦν φύσιν γε, τὸν δὲ νοῦν ἥσων τότε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἄσκει τοιαύτη νοῦν δι' αἰῶνος μένειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1025 Ὡς οὐχὶ συνδράσσουσα νουθετεῖς τάδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Εἰκὸς γὰρ ἐγχειροῦντα καὶ πράσσειν κακῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ζηλῶ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στυγῶ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἀνέξομαι κλύουσα χῶταν εὖ λέγης.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' οὐ ποτ' ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθης τόδε.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

1030 Μακρὸς τὸ χρεῖναι ταῦτα γὰρ λοιπὸς χρόνος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀπελθε. Σοὶ γὰρ ὠφελῆσις οὐκ ἐνι.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἔνεστιν· ἀλλὰ σοὶ μάθῃσις οὐ πάρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐλθοῦσα μητρὶ ταῦτα πάντ' ἐξεῖπε σῇ.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἔχθος ἐχθαίρω σ' ἐγὼ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1035 Ἄλλ' οὖν ἐπίστω γ' οἷ μ' ἀτιμίας ἄγεις.

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ἀτιμίας μὲν οὐ, προμηθείας δὲ σου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τῷ σῷ δικαίῳ δῆτ' ἐπισπένθαι με δεῖ;

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

Ὅταν γὰρ εὖ φρονῇς, τόθ' ἐγγίσει σὺ νοῦν.

Nihil enim nobis profuerit, nec ulli erit adjumento, gloriosam adeptas famam indignis modis periisse.

Haud enim mori tristissimum est, at quum mori quis capiens, ne hoc quidem valeat assequi.

Quare et supplex oro, priusquam nos funditus pereamus, vasteturque genus omne nostrum, iram cohibe : et quae dixisti, pro indictis et irritis habebo, secretaque servabo.

Tu vero saltem nunc sero sapere incipe, et disce, nullis ipsa praedita viribus, potentioribus cedere.

CHORUS.

Obtempera : nihil hominibus utilius contingere potest prudentia et mente sana.

ELECTRA.

Inexpectatum nihil dixisti : pulchre enim noram, te consilia mea repudiaturam esse ;

sed mea solius manu peragendum est hoc opus : nequaquam enim id irritum dimittemus.

CHRYSOTHEMIS.

Vah ! utinam tali fuisses animo tunc quum pater interficeretur ! rem enim omnem confecisses.

ELECTRA.

Eram quidem natura talis, sed animo tunc imbecilliore.

CHRYSOTHEMIS.

Da operam ut eundem semper serves animum.

ELECTRA.

Ut quae non adjutura sis, ista me mones.

CHRYSOTHEMIS.

Mali enim incepti par est consimilem esse exitum.

ELECTRA.

Laudo tuam prudentiam, sed timiditatem odi.

CHRYSOTHEMIS.

Oportebit me audire te etiam laudantem mores meos.

ELECTRA.

Sed ex me quidem id nunquam consequeris.

CHRYSOTHEMIS.

Sat longum restat tempus, quod haec dijudicet.

ELECTRA.

Abi : in te enim nihil est auxilii.

CHRYSOTHEMIS.

Inest : tibi vero deest docilis animus.

ELECTRA.

I, matri haec omnia enarra tuae.

CHRYSOTHEMIS.

Nec rursus tanto in te incensa sum odio.

ELECTRA.

Imo tanto (odio) scias, quanta me aspergis infamia.

CHRYSOTHEMIS.

Non quidem infamia, sed providentia ut tibi ipsi caveas.

ELECTRA.

Ergone, quod tibi justum videtur, me sequi oportet?

CHRYSOTHEMIS.

Quippe quam recte sapies, tum tu nobis praebis.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ δεινὸν εὖ λέγουσαν ἐξαμαρτάνειν.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

1040 Εἴρηκας ὀρθῶς ἢ σὺ πρόσκεισαι κακῷ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ' ; οὐ δοκῶ σοι ταῦτα σὺν δίκῃ λέγειν ;

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἄλλ' ἔστιν ἐνθα χῆ δίκη βλάβην φέρει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τούτοις ἐγὼ ζῆν τοῖς νόμοις οὐ βούλομαι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Ἄλλ' εἰ ποιήσεις ταῦτ', ἐπαινέσεις ἐμέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1045 Καὶ μὴν ποιήσω γ' οὐδὲν ἐκπλαγεῖσά σε.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Καὶ τοῦτ' ἀληθές, οὐδὲ βουλεύσει πάλιν ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Βουλῆς γὰρ οὐδὲν ἔστιν ἐχθιον κακῆς.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

Φρονεῖν ἔοικας οὐδὲν ὧν ἐγὼ λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πάλαι δέδοκται ταῦτα κοῦ νεωστὶ μοι.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

1050 Ἄπειμι τοίνυν. Οὔτε γὰρ σὺ τὰμ' ἔπη
τολμᾷς ἐπαινεῖν οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς τρόπους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' εἰσιθ'. Οὐ σοι μὴ μεθέφομαι ποτε,
οὐδ' ἦν σφόδρ' ἱμείρουσα τυγχάνης· ἐπεὶ
πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηρᾶσθαι κενά.

ΧΡΥΣΟΘΗΜΙΣ.

1055 Ἄλλ' εἰ σεαυτῇ τυγχάνεις δοχοῦσά τι
φρονεῖν, φρόνει τοιαῦθ'· ὅταν γὰρ ἐν κακοῖς
ἤδη βεβήκης, τὰμ' ἐπαινέσεις ἔπη.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοὺς ἄνωθεν φρονιμοκτάτους οἰωνοὺς Στρ. α'.
1060 ἔσορῶμενοι τροφᾶς κηδομένους ἀφ' ὧν τε βλάστω-
σιν ἀρ' ὧν τ' ὀνασιν εὐρωσι, τὰδ' οὐκ ἐπ' Ἰσας τιλοῦ-

Ἄλλ' οὐ τὰν Διὸς ἀστραπὴν [μεν ;

καὶ τὰν οὐρανίην Θέμιν,

1065 ὁπρὸν οὐκ ἀπόνητοι.

Ὡς χθονία βροτοῖσι φάμα, κατὰ μοι βόασον οἰκτρὰν
ὅπα τοῖς ἐνερῷ Ἀτρεΐδαις, ἀχόρευτα φέρουσ' ὀνειδῆ·1070 ὅτι σφὲν ἤδη τὰ μὲν ἐκ δόμων νοσεῖ, Ἀντ. α'.
τὰ δὲ πρὸς τέκνων διπλῇ φύλοπις οὐκ ἔτ' ἐξισοῦται
φιλοτασίῳ διαίτῃ. Πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει

1075 Ἥλεκτρα, τὸν αἰὲ πότμον

δειλαία στενάχουσ', ὅπως

ἢ πάνδ' ὀρτος ἀηδῶν, [ἐτοίμα,

οὔτε τι ταῦθ' ὀνειδῶν προμηθεὺς τό τε μὴ βλέπειν

1080 διδύμαν ἐλοῦσ' Ἑρινύν. Τίς ἂν εὐπατρις ὦδε βλά-

Οὐδὲς τῶν ἀγαθῶν γὰρ Στρ. β'. [στοι ;

ζῶν κακῶς εὐκλείαν αἰσχύναι θέλει

1085 κώνυμος, ὦ παῖ παῖ,

ὥς καὶ σὺ πάγκλαυτον αἰῶνα κοινὸν εἴλου,

ELECTRA.

Mirum est profecto bene dicentem perverse agere.

CHRYSOTHEMIS.

Quo tu laboras morbo, plane elocuta es.

ELECTRA.

Quid ergo? an hæc ego tibi parum recte dicere videor?

CHRYSOTHEMIS.

At enim quæ recta sunt nonnunquam nocent.

ELECTRA.

Has ego juxta leges nolo vivere.

CHRYSOTHEMIS.

Sed si ita ages, postmodo laudabis me.

ELECTRA.

Equidem agam, terricula tua nihil moror.

CHRYSOTHEMIS.

Etiamne hoc certum, neque consilium mutabis?

ELECTRA.

Consilio enim nihil est odiosius malo.

CHRYSOTHEMIS.

Curare videris nihil eorum quæ loquor.

ELECTRA.

Olim decreta sunt hæc mihi, non nuper.

CHRYSOTHEMIS.

Abibo igitur: neque enim tu mea dicta sustines probare,
neque ego tuos mores.

ELECTRA.

Quin abi domum. Non ego tibi, ne impensius quidem
cupienti, comes futura sum unquam. Nam magna demen-
tia est, venari id quod nusquam sit.

CHRYSOTHEMIS.

At si tibi ipsi sapere videris, talia licet sapias: verum
ubi in mala jam incideris, mea probabis dicta.

CHORUS.

Cur, obsecro, quom superne involantes aves cordatissi-
mas videamus earum victui prospicere, a quibus progeneræ
sunt et educatæ, non idem et nos agemus?At non, per Jovis fulmina, et per celeste nomen Justi-
tiæ, non diu ab illis (i. e. *itis*, qui parentum soluti non
prospiciunt) malum aberit.O terram subiens mortalium fama, miserabilem vocem
increpa defunctis Atridis, illætabilia nuntians opprobria: ut
jam illis res domesticæ afflictæ sint, utque diversis abreptæ
studiis filias dissideant, nec amplius componantur amico
convictu:proclita vero ac sola Electra calamitates infinitas dolens
perpetuo jactatur in luctu, ut flebilis lusciniæ, nullam vitæ
curam habens, quin et mori parata, dummodo geminas
opprimat furias. Quænam usquam tam egregia patro sit
orta (i. e. *tam egregiam filiam se exhibeat*)?Rebus in adversis nemo generosus nobilitatem suam de-
decorare sustinet, nec committere ut fama nominis inter-
eat: ita tu quoque, o filia, illætabile commune fatum præ-

τὸ μὴ καλὸν καθοπλίσασα δύο φέρειν ἐν ἐνὶ λόγῳ,
σοφά τ' ἀρίστα τε παῖς κεκλησθαι.

1093 Ζώης μοι καθύπερθεν Ἄντ. β'.
χειρὶ καὶ πλούτῳ τεῶν ἐχθρῶν ὅσον
νῦν ὑπόχειρ ναίεις·

ἐπεὶ σ' ἐπηύρηκα μοῖρ' αὖ μὲν οὐκ ἐν ἰσθλῇ
1095 βαλῶσαν· ἀ δὲ μέγιστ' ἐβλάστε νόμιμα, τῶνδε φε-
1097 ἀρίστα τῇ Ζηνὸς εὐσεβείᾳ. [ρομέναν

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄρ', ὦ γυναῖκες, ὁρᾷ τ' εἰσηκούσαμεν
ὁρθῶς θ' ὁδοιποροῦμεν ἐνθα χρῆζομεν;

ΧΟΡΟΣ.

1100 Τί δ' ἐξερευνᾷς καὶ τί βουλευθεὶς πάρεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἰγισθὸν ἐνθ' ὥκηκεν ἱστορῶ πάλαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εὖ θ' ἰκάνεις γὰρ φράσας ἀζήμιος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίς οὖν ἂν ἐμῶν τοῖς ἔσω φράσειεν ἂν
ἐμῶν ποθεινὴν κοινόπουν παρουσίαν;

ΧΟΡΟΣ.

1105 Ἦδ', εἰ τὸν ἀγγιστόν γε κηρύσσειν χρεῖον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦθ', ὦ γύναι, δῆλωσον εἰσελθοῦσ' ὅτι
Φωκῆς ματεύουσ' ἄνδρες Αἰγισθὸν τινες.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι τάλαιν', οὐ δὴ ποθ' ἔς ἡκούσαμεν
φήμης φέροντες ἐμφανῇ τεκμήρια;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1110 Οὐκ οἶδα τὴν σὴν κληδόν'· ἀλλὰ μοι γέρων
ἱφαῖτ' Ὀρέστου Στρόφιος ἀγγεῖλαι πέρι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ ξέν'; ὥς μ' ὑπέρχεται φόδος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φέροντες αὐτοῦ σμικρὰ λείβαν' ἐν βραχεῖ
τεύχει θανόντος, ὥς ὁρᾷς, κομίζομεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1115 Οἱ γὰρ τάλαινα, τοῦτ' ἰκαίμην ἤδη σαφές·
πρόχειρον ἄχθος, ὥς ἔοικε, δέρκομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἴπερ τι κλαίεις τῶν Ὀρεστέων κακῶν,
τόδ' ἄγγος ἴσθι σῶμα τοῦκείνου στέγον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ ξεῖνε, δός νυν πρὸς θεῶν, εἴπερ τόδε
1120 κέκευθεν αὐτὸν τεῦχος, ἐς χειρὸς λαβεῖν,
ὅπως ἐμαυτὴν καὶ γένος τὸ πᾶν ἑμοῦ
ἔν τῇδε κλαύσω κάποδύρωμαι σποδοῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Δού' ἥ τις ἐστὶ προσφέροντας. Οὐ γὰρ ὥς
ἐν δυσμενείᾳ γ' οὐδ' ἐπαίτεται τόδε,

1125 ἀλλ' ἢ φίλων τις, ἢ πρὸς αἵματος φύσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ φιλάτου μνημεῖον ἀνθρώπων ἐμοὶ
ψυχῆς Ὀρέστου λοιπὸν, ὥς σ' ἀπ' ἐλπίδων

tallisti scelus armans, ut duplicem laudem eodem consilio
consequaris, sapiensque dici, simulque optima filia.

Utinam vivas mihi, superesque manu et opibus inimicos
tantum, quantum nunc ab illis opprimeris! nam te non in
præclara quidem sorte versantem video, sed sanctissima-
rum, quæ apud homines vigent, legum te quod optimum
est, consecutam tua erga Jovem pietate.

ORESTES.

Num, o mulieres, recte accepimus, rectaque eo, quo
volumus, ingredimur via?

CHORUS.

Quid quæris, aut quid cupiens huc venisti?

ORESTES.

Ægisthum, ubi habitat, quæro dudum.

CHORUS.

Atqui recte venis, quique monstravit, culpa caret.

ORESTES.

Quæ igitur vestrum intro renuntiabit nostram, qui huc
una advenimus, exoptatam præsentiam?

CHORUS.

Ista, si quidem proximam genere nuntium hunc ferre
debet.

ORESTES.

I, mulier, dic ingressa, Phocenses quosdam viros quærere
Ægisthum.

ELECTRA.

Hei mihi miserae! nam, quaeso, illius, quam audivimus,
famæ certa afferentes indicia?

ORESTES.

Nescio quam prædicas famam: sed senex me Strophius
quædam de Oreste nuntiare jussit.

ELECTRA.

Quid est vero, hospes? ut me incessit timor?

ORESTES.

Mortui illius exiguas reliquias in parvo, ut vides, vasculo
asserimus.

ELECTRA.

Heu me miseram! Illud ipsum jam certum; manifestum,
ut videtur, onus cerno.

ORESTES.

Si quid Orestæ commoveris casu, hoc vasculo scito corpus
ipsius conditum esse.

ELECTRA.

Da mihi ergo, per deos obsecro, o hospes, in manus vas-
culum hoc sumere, siquidem eo ille reconditus est, ut me
ipsam, totumque una genus, cum hoc lamente et desileam
cinere.

ORESTES.

Quaecunque sit tandem, huic date afferentes: non enim
hoc inimico animo expetit; sed ut ex amicis aliqua vel san-
guine conjunctis.

ELECTRA.

O carissimi hominum mihi monumentum, animæ Orestæ
quod superest unicum, quam longe dissimili spe te recipio,

- οὐχ ὥνπερ ἐξέπεμπον εἰσεδεξάμην.
 Νῦν μὲν γὰρ οὐδὲν ὄντα βαστάζω χεροῖν,
 1130 δόμων δέ σ', ὦ παῖ, λαμπρὸν ἐξέπεμψ' ἐγώ.
 Ὡς ὠφελον πάροιθεν ἐκλιπεῖν βίον,
 πρὶν ἐς ξένην σε γαῖαν ἐκπέμψαι χεροῖν
 κλέψασα ταῖνδε κάνασώσασθαι φόνου,
 ὅπως θανὼν ἔκτισο τῇ τόβ' ἡμέρᾳ,
 1135 τύμβου πατρώου κοινὸν εἰληχὼς μέρος.
 Νῦν δ' ἐκτὸς οἴκων κἀπὶ γῆς ἄλλης φυγὰς
 κακῶς ἀπώλου, σῆς κασιγνήτης δίχα·
 κοῦτ' ἐν φίλαισι χερσὶν ἢ τάλαιν' ἐγὼ
 λουτροῖς σ' ἐκόσμησ' οὔτε παμφλέκτου πυρὸς
 1140 ἀνειλόμην, ὥς εἰκὸς, ἄθλιον βάρος.
 Ἄλλ' ἐν ξέναισι χερσὶ κηδευθεὶς τάλας
 σμικρὸς προσήκεις ὄγκος ἐν σμικρῷ κύτει.
 Οἴμοι τάλαινα τῆς ἐμῆς πάλαι τροφῆς
 ἀνωφελήτου, τὴν ἐγὼ θάμ' ἀμφὶ σοὶ
 1145 πόνῳ γλυκεῖ παρέσχον. Οὔτε γάρ ποτε
 μητρὸς σύ γ' ἦσθα μᾶλλον ἢ χάμου φίλος
 οὔθ' οἱ κατ' οἶκον ἦσαν, ἀλλ' ἐγὼ τροφός·
 ἐγὼ δ' ἀδελφὴ σοὶ προσηυδῶμην αἰεὶ.
 Νῦν δ' ἐκλέλοιπε ταῦτ' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
 1150 θανόντι σὺν σοί. Πάντα γὰρ συναρπάσας
 θύελλ' ὅπως βέβηκας. Οἴχεται πατήρ·
 τέθνηκ' ἐγὼ σοι· φροῦδος αὐτὸς εἴ θανῶν·
 γελῶσι δ' ἐχθροὶ· μαίνεται δ' ἐρ' ἡδονῆς
 μήτηρ ἀμήτωρ, ἥς ἐμοὶ σὺ πολλάκις
 1155 γῆμας λάθρα προὔπειπες ὡς φανούμενος
 τιμωρὸς αὐτός. Ἀλλὰ ταῦθ' ὁ δυστυχεὶς
 δαίμων δ' σὸς τε χάμος ἐξαφείλετο,
 ὅς σ' ὥδέ μοι προὔπειψεν ἀντὶ φιλάτης
 μορφῆς σποδὸν τε καὶ σκιάν ἀνωφελῇ.
 1160 Οἴμοι μοι.
 ὦ εἴμας οἰκτρὸν. Φεῦ φεῦ.
 ὦ δεινοτάτας, οἴμοι μοι,
 πεμψθεὶς κελεύθους, φθιταθ', ὥς μ' ἀπώλεσας·
 ἀπώλεσας ὅττ', ὦ κασιγνήτον χάρα.
 1165 Τοιγὰρ σὺ δέξαι μ' ἐς τὸ σὸν τότε στέγος,
 τὴν μηδὲν ἐς τὸ μηδὲν, ὥς σὺν σοὶ κάτω
 ναίω τὸ λοιπόν. Καὶ γὰρ ἤνιχ' ἦσθ' ἄνω,
 ξὺν σοὶ μετεῖχον τῶν ἰσων· καὶ νῦν ποθῶ
 τοῦ σοῦ θανοῦσα μάπολείπεσθαι τάφου.
 1170 Τοὺς γὰρ θανόντας οὐχ ὁρῶ λυπούμενους.
 ΧΟΡΟΣ.
 Θνητοῦ πέφυκας πατὴρ, Ἥλέκτρα, φρόνει
 θνητὸς δ' Ὀρέστης· ὥστε μὴ λίαν στένε.
 Ἠᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.
 ΟΡΕΣΤΗΣ.
 Φεῦ φεῦ· τί λέξω; ποῖ λόγου ἀμυχανῶν
 1175 ἴθω; κρατεῖν γὰρ οὐκ ἔτι γλώσσης σθένω.
 ΗΛΕΚΤΡΑ.
 Τί δ' ἴσχεις ἄλγος πρὸς τί τοῦτ' εἰπὼν κυρεῖς;
 ΟΡΕΣΤΗΣ.
 Ἥ σὸν τὸ κλεινὸν εἶδος Ἥλέκτρας τόδε;

atque emiseram! Nunc enim te evanidum gesto manibus;
 domo te vero, o fili, splendidum emisi.

O utinam mihi prius defecisset vita, quam te in peregrinam terram emitterem, manibusque subductum hisce servarem a corde, ut illa ipsa die peremptus jacuisses, communis cum patre tumuli partem sortitus!

Nunc vero domo extorris, exsul alieno in solo male perlisti, tua procul sorore; neque ego te infelix meis manibus lavi, neque ex igne edaci, ut decuit, abstuli miserabile onus:

sed peregrinis funderatus manibus infelix, parvum advenis pondus in parvo vasculo.

O misera ego! o inutilia quondam mea alimenta, quae ego saepius tibi dulci labore praebui!

neque enim unquam matri fuisti carior quam mihi, nec quisquam alius erat ex familia, sed ego nutrix tua eram; tu me sororem compellabas semper.

Jam vero defecerunt haec una die simul cum tua morte. Omnia enim moriens simul abripuisti, velut procella.

Periit pater: ego tibi sum mortua: tu ipse nullus es: rident autem inimici, insanitque praegaudio mater impia, cujus tu mihi, per missos clam nuntios, saepe significasti ultorem te venturum.

Sed haec prorsus evertit infelix fortuna tuaque et mea, quae te huc deduxit, pro carissima forma, cineremque et umbram inutilem.

Hei mihi! o corpus miserandum, eheu!

O infaustum iter, hei mihi! quo ablegatus es, carissime! ut me perdidisti! perdidisti, inquam, o germanum caput.

Quocirca me recipe sub hoc tuum tectum, me quae nulla sum, ad id quod nihil est, ut tecum apud inferos habitum posthac.

Etenim quando apud superos eras, tecum fruebar pari sorte, et nunc quoque mortua tui tumuli particeps fieri cupio.

Mortuos enim dolore conflictari non video.

CHORUS.

Mortali patre nata es, Electra; hoc cogita; mortalis etiam Orestes erat: quare nimios luctus compesce: omnibus enim nobis idem necesse est pati.

ORESTES.

Heu, heu! quid dicam? in quamnam verborum inopiam incidi? linguae enim amplius temperare non possum.

ELECTRA.

Quis te sollicitat dolor quo motus hoc dicis?

ORESTES.

Num tuam inclyta est illa Electrae species?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τόδ' ἐστ' ἐκείνο, καὶ μάλ' ἀθλίως ἔχον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἴμοι ταλαίνης ἄρα τῆσδε συμφορᾶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1180 Τί δὴ ποτ', ὦ ξέν', ἀμρ' ἐμοὶ στένεις τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὡ σῶμα' ἀτίμως καὶ θύως ἐρθαυμένον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὔτοι ποτ' ἄλλην ἢ 'μὲ δυσφημαίς, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ τῆς ἀνύμφου δυσμόρου τε σῆς τροφῆς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί μοί ποτ', ὦ ξέν', ὥδ' ἐπισκοπῶν στένεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1185 Ὡς οὐκ ἄρ' ἤδη τῶν ἐμῶν οὐδὲν κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐν τῇ διέγνως τοῦτο τῶν εἰρημένων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅρῶν σε πολλοῖς ἐμπρέπουσαν ἀλγεῖσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ μὴν ὁρᾷς γε παῦρα τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τῶνδ' ἔτ' ἐχθίῳ βλέπειν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1190 Ὅθούνεκ' εἰμὶ τοῖς φονεῦσι σύντροφος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τοῖς τοῦ; πόθεν τοῦτ' ἐξισήμηνας κακόν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τοῖς πατρός. Εἴτα τοῖσδε δουλεύω βίᾳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίς γάρ σ' ἀνάγκη τῆδε προτρέπει βροτῶν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μήτηρ καλεῖται μητρί δ' οὐδὲν ἐξισοῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1195 Τί ἐρῶσα; πότερα χερσίν, ἢ λύμη βίου;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ χερσὶ καὶ λύμαισι καὶ πᾶσιν κακοῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐδ' ἀπαρξέων ὥδ' ὁ κυλύσων πάρα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐ δῆθ'. Ὅς ἦν γάρ μοι σὺ προὔθηκας σποδόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὡ δύσποτμ', ὡς ὁρῶν σ' ἐποικτεῖρω πάλαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1200 Μόνος βροτῶν νυν ἴσθ' ἐποικτεῖρας ποτέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μόνος γὰρ ἤκω τοῖσι σοῖς ἀλγῶν κακοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὁδ' ἡ ποθ' ἐμῶν συγγενῆς ἔχεις ποθέν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ φράσαιμ' ἂν, εἰ τὸ τῶνδ' εὖνουν πάρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' ἐστὶν εὖνουν, ὥστε πρὸς πιστάς ἐρεῖς.

ELECTRA.

59

ELECTRA.

Illa ipsa est, et misere admodum habens.

ORESTES.

Heu infelicem oppido hanc calamitatem!

ELECTRA.

Cur, quæso, hospes, mea causa ita ingemiscis?

ORESTES.

O corpus indigne atque impie deformatum!

ELECTRA.

Non aliam sane dudum quam me deploras, hospes.

ORESTES.

Heu tuam innuptam et calamitosam vitam!

ELECTRA.

Quidnam, amabo, hospes, ita me intuens gemis?

ORESTES.

Quam nihil meorum adeo noveram malorum!

ELECTRA.

Quibus ex dictis nostris comperisti ea?

ORESTES.

Videns te multis insignem doloribus.

ELECTRA.

Atqui pauca sane vides meorum malorum.

ORESTES.

Et quomodo aliquis acerbiora hisce videre possit?

ELECTRA.

Quia cogor cohabitare interfectoribus.

ORESTES.

Cujusnam? unde ortum est quod significasti malum?

ELECTRA.

Patris interfectoribus. Deinde his servio ingratis meis.

ORESTES.

Quis te hac (*serviendi*) necessitate cogit mortalium?

ELECTRA.

Mater vocatur, nihil autem materni habet.

ORESTES.

Quid agendo? manusne violentas inferendo, an foedo victu?

ELECTRA.

Et vi, et fame, et omni malorum genere.

ORESTES.

Neque qui opem ferat, nec qui prohibeat, adest?

ELECTRA.

Nemo sane. Qui enim mihi unicus erat, hujus tu protulisti cinerem.

ORESTES.

O te infelicem! ut te intuens dudum miseror!

ELECTRA.

Solum te mortalium esse scito, quem unquam mei miserum sit.

ORESTES.

Solus enim advenio tuis dolens malis.

ELECTRA.

An nobis cognatus alicunde venis, obsecro?

ORESTES.

Dicam, si has benevolentes adesse sciam.

ELECTRA.

At sunt benevolæ: proinde coram fidelibus dixeris.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1205 Μέθεες τόδ' ἄγγος νῦν, ὅπως τὸ πᾶν μάθης.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μὴ δῆτα πρὸς θεῶν τοῦτό μ' ἐργάσῃ, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πιθοῦ λέγοντι κοῦχ ἁμαρτήσῃ ποτέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μὴ πρὸς γενείου μὴ ἔλῃ τὰ φίλατα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ φημ' εἰσέναι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡ τάλαιν' ἐγὼ σέθεν,

1210 Ὅρεστα, τῆς σῆς εἰ στερήσομαι ταφῆς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εὐφημα φώνει. Πρὸς δίκης χάρ οὐ στένεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πῶς τὸν θανόντ' ἀδελφὸν οὐ δίκη στένω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ σοι προσήκει τήνδε προσφωνεῖν φάτιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὕτως ἄτιμός εἰμι τοῦ τεθνηκότος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1215 Ἄτιμος οὐδενὸς σύ· τοῦτο δ' οὐχὶ σόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἴπερ γ' Ὅρεστου σῶμα βαστάζω τόδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄλλ' οὐκ Ὅρεστου, πλὴν λόγῳ γ' ἡσκημένον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ποῦ δ' ἐστ' ἐκείνου τοῦ τάλαιπώρου τάφος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἔστι. Τοῦ γὰρ ζῶντος οὐκ ἔστιν τάφος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1220 Πῶς εἶπας, ὦ παῖ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ψεῦδος οὐδὲν ὦν λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἴη ζῇ γὰρ ἀνὴρ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἴπερ ἐμψυχός γ' ἐγώ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἴη γὰρ σὺ κείνος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τήνδε προσελέψασά μου

σφραγίδα πατρος ἐκμαθ' εἰ σαφῇ λέγω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡ φίλατον φῶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φίλατον, συμμαρτυρῶ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1225 Ὡ φλόγιμ', ἀφίκου;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μηκέτ' ἀλλοθεν πύθη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐχω σε χερσίν;

ORESTES.

Amulo ergo hoc vasculum, ut omnia cognoscas.

ELECTRA.

Ne, quaeso, per deos, hoc mihi facias, hospes.

ORESTES.

Dictis meis obtempera, nec fallêris unquam.

ELECTRA.

Ne, per mentum tuum, ne auferas carissima.

ORESTES.

Non te hoc retinere sinam.

ELECTRA.

O me miseram ob te, Oresta, si hoc sepulcro privabor tuo!

ORESTES.

Bona verba, quaeso! immerito enim lamentaris.

ELECTRA.

Egon' immerito lamentor, ob mortuum fratrem?

ORESTES.

Non te decet ista verba loqui.

ELECTRA.

Itane a mortuo contemtuî habeor?

ORESTES.

Nemini tu es contemtuî: sed hoc quod tenes, nihil ad te pertinet.

ELECTRA.

Quidni? siquidem Orestis hoc porto corpus.

ORESTES.

At enim Orestis hoc non est, nisi verbis subornatum.

ELECTRA.

Ubinam vero est infelicis illius sepulcrum?

ORESTES.

Nusquam. Viventis enim sepulcrum nullum est.

ELECTRA.

Quid ais, adolescens?

ORESTES.

Nihil equidem falsi dico.

ELECTRA.

Num ergo vivit ille?

ORESTES.

Siquidem mihi anima inest.

ELECTRA.

Num ergo tu ille es?

ORESTES.

Hoc intuita patris mei sigillum, pernosce an vera dicam.

ELECTRA.

O carissima lux.

ORESTES.

Carissima, et ipse testor.

ELECTRA.

O vox, advenisti?

ORESTES.

Ne aliunde amplius sciscitare (i. e. ipse tibi dico).

ELECTRA.

Tenecone te manibus?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὡς τὰ λοιπ' ἔχουσ' αἰετ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡ φιλιταται γυναῖκες, ὦ πολίτιδες,
δρᾷτ' Ὀρέστην τόνδε, μηχαναῖσι μὲν
θανόντα, νῦν δὲ μηχαναῖς σισωσμένον.

ΧΟΡΟΣ.

1130 Ὀρῶμεν, ὦ παῖ, κάπ' συμφοραῖσί μοι
γεγηθὸς ἔρπει δάκρυον ὀμμάτων ἀπο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰὼ γοναί,
γοναί σωμάτων ἐμοὶ φιλάτων
ἐμὸλετ' ἀρτίως,
1135 ἐρηύρετ', ἤλθετ', εἶδεθ' οὐς ἐχρήζετε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πάρεσμεν· ἀλλὰ σίγ' ἔχουσα πρόσμενε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ' ἔστιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σιγᾶν ἀμεινον, μή τις ἐνδοθεν κλύη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' οὐ τὴν Ἄρτεμιν
τὴν αἰὲν ἀδομήταν,
1140 τόδε μὲν οὐ ποτ' ἀξιώσω τρέσαι
περισσὸν ἄχθος ἐνδον γυναικῶν ὃν αἰε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅρα γε μὲν δὴ καὶ γυναιξὶν ὡς Ἄρης
ἐνεστιν· εὖ δ' ἐξοίσθα πειραθεῖσά που.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1145 Ὅτοτοτοτοῖ τοτοῖ,
ἀνέφαλον ἐπέβαλες οὐ ποτε καταλύσιμον,
οὐδὲ ποτε λησόμενον ἀμέτερον
1150 οἷον ἔφυ κακόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐξοῖδα καὶ ταῦτ'· ἀλλ' ὅταν παρουσία
φράζῃ, τότε ἔργων τῶνδε μεμνησθαι χρεῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὁ πᾶς ἐμοὶ
ὁ πᾶς ἂν πρέποι παρὼν ἐννέπειν
1155 τάδε δίκῃ χρόνος.
Μόλις γὰρ ἔσχον νῦν ἐλευθέρων στόμα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εὐμφημι καὶ γὰρ. Τοιγαροῦν σώζου τόδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δρῶσα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ μὴ ᾽στι καιρὸς μὴ μακρὰν βούλου λέγειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1160 Τίς οὖν ἂν ἀξίαν
γε σοῦ πεφηνότος
μεταβαλοῖτ' ἂν ὧδε σιγὰν λόγων;
ἐπεὶ σε νῦν ἀφράστως ἀέλπτως τ' ἐσιῶδον

ELECTRA.

61

ORESTES.

Sicut in posterum teneas semper!

ELECTRA.

O carissimæ mulieres, o cives optimæ, videte Orestem hunc, mortuum quidem modo vaftris commentis, nunc vero eadem arte sospitem.

CHORUS.

Videmus, o filia, et præ gaudio tam felici eventus lacrimæ nobis ex oculis erumpunt.

ELECTRA.

Io soboles, soboles corporis mihi carissimi, venisti tandem, reperisti, adspexisti quos maxime cupiebas.

ORESTES.

Adsumus; sed tacita opperire.

ELECTRA.

Quid vero est?

ORESTES.

Tacere melius erit, ne quis intus exaudiat.

ELECTRA.

At enim, ita me juvet casta semper Diana, nunquam metuendum existimabo inutile illud domi usque desidens mulierum pondus.

ORESTES.

Videsis tamen, ut mulieribus etiam martius insit animus; pulchre hoc nosti experta olim.

ELECTRA.

At tate! mentionem laud obscuram injicis mali, quale nobis exortum est, nunquam solubilis, nec unquam delectabilis.

ORESTES.

Novi hæc quoque: sed quum res præsens monuerit, tum harum rerum meminisse oportebit.

ELECTRA.

Quodvis mihi, quodvis nunc idoneum fuerit tempus ista merito conqueri:

vix enim nunc tandem mihi concessum est libere loqui.

ORESTES.

Assentior tibi, quare facito ut hoc conserves.

ELECTRA.

Quid agendo?

ORESTES.

Ubi non opportunum est, noli prolixè dicere.

ELECTRA.

Quis autem, te mihi in conspectum dato, æquum patet silentio sermonem commutare, quando te nunc ex improvviso et præter spem intueor?

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τότ' εἶδες, ὅτε θεοὶ μ' ἐπώτρυναν μολεῖν
* * *

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1265 Ἐρρασας ὑπερτέραν
τᾶς πάρος ἐτι χάριτος, εἰ σε θεὸς ἐπόρισεν
ἀμέτερα πρὸς μέλαθρα, δαιμόνιον
1270 αὐτὸ τίθημι' ἰγὺ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὰ μὲν σ' ὀκνῶ χαίρουσαν εἰργασθῆν, τὰ δὲ
εἰδοῖκα λίαν ἡδονῇ νικωμένην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰὼ χρόνῳ μακρῷ φιλόταταν
δδὼν ἐπαξιώσας ὧδέ μοι φανῆναι,
1275 μὴ τί με, πολύπονον ὧδ' ἰδῶν

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί μὴ ποιήσω;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μὴ μ' ἀποστερήσης
τῶν σῶν προσώπων ἀδονὰν μεθέσθαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ κάρτα κἂν ἄλλοισι θυμοίμην ἰδῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ξυναινεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1280 Τί μὴν οὔ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλοι, ἔχλυον ἂν ἐγὼ οὐδ' ἂν ἤλπισ' αὐδάν.
* * * ἔσχον ὄργαν

ἀνκυδὼν οὐδὲ σὺν βοᾷ κλύουσα
1285 τάλαινα. Νῦν δ' ἔχω σε προὑφάνης δὲ
φιλόταταν ἔχων πρόσοφιν,
ἥς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐν κακοῖς λαθοίμαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὰ μὲν περισσεύοντα τῶν λόγων ἄφες,
καὶ μήτε μήτηρ ὥς κακὴ εἰδασκέ με
1290 μήθ' ὥς πατρώων κτῆσιν Αἰγισθοῦς δόμων
ἀντλεῖ, τὰ δ' ἐκχεῖ, τὰ δὲ διασπείρει μάτην.
Χρόνου γὰρ ἂν σοι καιρὸν ἐξείργοι λόγος.
Ἄ δ' ἀρμόσει μοι τῷ παρόντι νῦν χρόνῳ
σήμαιν', ὅπου φανέντες ἢ κεκρυμμένοι
1295 γελῶντας ἐχθροὺς παύσομεν τῇ νῦν δόῳ.
Οὕτως δ' ὅπως μήτηρ σε μὴ πηγνώσεται
φαιδρῷ προσώπῳ νῦν ἐπελθόντοιν δόμους
ἀλλ' ὥς ἐπ' ἄτῃ τῇ μάτην λελεγμένη
στέναξ'. ὅταν γὰρ εὐτυχῆσωμεν, τότε
1300 χαίρειν παρέσται καὶ γελᾶν ἐλευθέρως. X

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ', ὦ κασίγνηθ', ὧδ' ὅπως καὶ σοὶ φίλον
καὶ τοῦμὸν ἔσται τῇδ'· ἐπεὶ τὰς ἡδονὰς
πρὸς σοῦ λαβοῦσα κοῦκ ἐμάς ἐκτησάμην.
Κοῦδ' ἂν σε λυπήσασα βουλοίμην βραχὺ
1305 αὐτὴ μέγ' εὐρεῖν κέρδος. Οὐ γὰρ ἂν καλῶς
ὑπηρετοίην τῷ παρόντι δαίμονι.

ORESTES.

Tum vidisti, quom me dii impulerunt venire * * *

ELECTRA.

Quod nunc commemoras, majore me multo perfundit lre-
titia, siquidem deus fecit ut nostram venires ad domum.
Equidem divinum hoc esse censeo.

ORESTES.

Nolim quidem lætitiā tuam cohibere; tamen valde timeo
ne nimium exsultationi indulgeas.

ELECTRA.

O qui longo post tempore, gratissimo confecto itinere,
sic dignatus es te mihi in conspectum dare, ne me ita ma-
lis obrutam videns —

ORESTES.

Quid ego non faciam?

ELECTRA.

ne me prohibeas adspectus tui voluptate perfrui.

ORESTES.

Immo valde irascerer, si qui te alii prohibere vellent.

ELECTRA.

Approbas ergo?

ORESTES.

Quippini?

ELECTRA.

O amicæ, audi vi quam ego nunquam sperassem vocem:
quam indignata sum, ubi mutam et soni expertem audiri
misera.

Nunc vero teneo te; apparuisti gratissimum habens adspe-
ctum, cujus ego, ne si maximis verser in malis, obliviscar
unquam.

ORESTES.

Supervacuos nunc mitte sermones, et neque me doce
mater quam improba sit, nec ut paternis opibus exhaustiat
domum Agisthus, easque profundat ac temere dissipet:
temporis enim opportunitatem excluderet inutilis sermo.

Quæ vero mihi apta erunt in præsens tempus, ea expone,
nempe ubinam locorum aut apparentes, aut latentes, irri-
dentes inimicos adventu hoc nostro opprimamus.

Cave autem, ne, nobis ingressis domum, hilari vultu
matri te prodas gavisam: sed tanquam ob casum, qui falso
nuntiatus est, ingemisce.

Quum enim res nobis feliciter processerit, tunc gaudere
licebit et ridere libere.

ELECTRA.

At, o frater, utcumque tibi complacitum erit, ita morem
tibi geram: namque hac voluptate fruor a te accepta, non
propria mihi:

neque tibi ausim cum maximo meo emolumento vel
tantillum molesta esse; non enim recte sic subservirem præ-
senti, qui favet, deo.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' οἶσθα μὲν τάνθενδε, πῶς γὰρ οὐ; κλύων
 δθούνεκ' Αἰγισθος μὲν οὐ κατὰ στέγας,
 μήτηρ δ' ἐν οἴκοις ἦν σὺ μὴ δείσῃς ποθ' ὥς
 1310 γέλωτι τοῦ μὲν παιδὸς ὄψεται κάρη.
 Μίσος τε γὰρ παλαιὸν ἐντέτηκέ μοι,
 κάπει σ' ἐσεῖδον, οὐ ποτ' ἐκλήξω χαρᾶ
 δακρυρροοῦσα. Πῶς γὰρ ἂν λήξαιμ' ἐγὼ,
 ἥ τις μιᾶ σε τῇδ' ὁδοῖ θανόντα τε
 1315 καὶ ζῶντ' ἐσεῖδον; εἰργασαί δέ μ' ἀσκοπα-
 ῶσθ' εἰ πατήρ μοι ζῶν ἔκοιτο, μηκέτ' ἂν
 τέρας νομίζειν αὐτὸ, πιστεύειν δ' ὄρῃν.
 Ὅτ' οὖν τοιαύτην ἡμῖν ἐξήκεις δόδον,
 ἄρχ' αὐτὸς ὥς σοι θυμός. Ὡς ἐγὼ μόνη
 1320 οὐκ ἂν δυοῖν ἤμαρτον· ἡ γὰρ ἂν καλῶς
 ἔσωσ' ἑμαυτήν, ἡ καλῶς ἀπωλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγᾶν ἐπήνεσ' ὥς ἐπ' ἐξόδῳ κλύω
 τῶν ἐνδοθεν χωροῦντος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἰσὶτ', ὦ ξένοι,
 ἄλλως τε καὶ φέροντες οἳ ἂν οὔτε τις
 1325 δόμων ἀπώσαιτ' οὔτ' ἂν ἡσθεῖν λαβῶν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὡς πλείστα μῦθοι καὶ φρενῶν τητῶμενοι,
 πότῃ παρ' οὐδέν τοῦ βίου κήδεσθ' ἔτι,
 ἡ νοῦς ἐνεστὶν οὔτις ὑμῖν ἐγγενής,
 δὲτ' οὐ παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν κακοῖς
 1330 τοῖσιν μεγίστοις ὄντες οὐ γινώσκετε;
 ἀλλ' εἰ σταθμοῖσι τοῖσδε μὴ χύρουν ἐγὼ
 πάλαι φυλάσσω, ἦν ἂν ὑμῖν ἐν δόμοις
 τὰ δριόμεν' ὑμῶν πρόσθεν ἢ τὰ σώματα
 νῦν δ' εὐλάβειαν τῶνδε προὔθειμην ἐγὼ.
 1335 Καὶ νῦν ἀπαλαχθέντε τῶν μακρῶν λόγων
 καὶ τῆς ἀπλήστου τῆσδε σὺν χαρᾷ βοῆς
 εἴσω παρῆλθεθ', ὥς τὸ μὲν μέλλειν κακὸν
 ἐν τοῖς τοιούτοις ἔστ', ἀπηλλάχθαι δ' ἀκμή.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πῶς οὖν ἔχει τάντεῦθεν εἰσιόντι μοι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

1340 Καλῶς. Ὑπάρχει γὰρ σε μὴ γινῶναι τινα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἥγγειλας, ὥς ἔοικεν, ὥς τεθνηκότα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Εἷς τῶν ἐν Ἀἰδοῦ μάνθαν' ἐνθάδ' ὦν ἀνὴρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Χαίρουσιν οὖν τοῦτοισιν; ἢ τίνες λόγοι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τελουμένων εἰποιμ' ἂν· ὥς δὲ νῦν ἔχει,
 1345 καλῶς τὰ κείνων πάντα, καὶ τὰ μὴ καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τίς οὗτός ἐστι, ἀδελφε; πρὸς θεῶν φράσον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐχὶ ξυνίης;

ELECTRA.

63

Tu vero nosti quæ hic fiunt : quidni enim? quum audieris
 Ægisthum domo abesse, intus vero adesse matrem, quam
 tu neutiquam vereare, ne risu hilarem videat vultum meum :

odium enim vetus penitus mihi infixum inhaeret; et post-
 quam te adspexi, nunquam desinam præ gaudio lacrimas
 effundere.

Qui enim temperare a lacrimis mihi queam, quæ te uno
 hoc tuo adventu mortuumque et vivum adspexi? fecisti
 autem mihi ne speranda quidem; ita ut, si pater mihi vivus
 redeat, neutiquam id in prodigii loco habitura sim, sed cre-
 ditura protinus me ipsum videre.

Quando igitur ad hunc modum nobis advenisti, ipse rem
 auspicare, ut tibi animus est : nam ego sola si fuisssem, non
 utrobique proposito excidissem; aut enim præclare me libe-
 rassem, aut præclare occubuissem.

CHORUS.

Tacere jubeo; nam quempiam e domo exire audio.

ELECTRA.

Ite intro, hospites; præsertim quum ea afferatis, quæ
 neque domo quis repellat, neque cum voluptate admittat.

PÆDAGOGUS.

O nimium stolidi atque vecordes, an de salute nihil am-
 plius solliciti estis, aut ratio inest vobis nulla ingenita, qui
 vos, non propinquos malorum esse, sed malis in ipsis, hisque
 gravissimis, versari non animadvertitis?

sed nisi dudum ego fores hasce servarem, prius intus fa-
 cinora, quæ molimini, quam corpora apparerent.

Sed nunc hæc ego providi : quare jam omissis longiori-
 bus sermonibus, istisque immodicis lætis clamoribus, ite
 intro : nam cunctari in tali negotio malum est : urget autem
 occasio rei quam citissime gerendæ.

ORESTES.

Quomodo ergo ingresso mihi comparatum erit quod im-
 minet negotium?

PÆDAGOGUS.

Pulchre : commodam enim contingit, ut te nemo noscat.

ORESTES.

Nuntiasti videlicet me esse mortuum.

PÆDAGOGUS.

Scito te illic jam unum esse de Orci incolis.

ORESTES.

Gaudetne igitur hoc nuntio, aut quid aiunt?

PÆDAGOGUS.

Rebus confectis narrabo : ut autem nunc est, bene se
 habent omnia quod ad illos, etiam illa quæ non bene.

ELECTRA.

Quis hic est, frater? Dic mihi, per deos obsecro.

ORESTES.

Non cognoscis?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐδέ γ' ἐς θυμὸν φέρω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ οἶσθ' ὅτι μ' ἔδωκας ἐς χέρας ποτέ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ποίω; τί φωνεῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὗ τὸ Φωκίῶν πέδον

1350 ὑπεξεπέμφθην σὴ προμηθεΐα χερσίν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ κεῖνος οὗτος δν ποτ' ἐκ πολλῶν ἐγὼ
μόνον προσήυρον πιστὸν ἐν πατρὸς φόνῳ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἵδ' ἐστὶ· Μή μ' ἐλεγχε πλείοσιν λόγοις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1353 Ὡ φιλτατον φῶς, ὦ μόνος σωτὴρ δόμων
Ἀγαμέμνονος, πῶς ἔλθεις; ἦ σὺ κεῖνος εἶ,
ὃς τόνδε καμ' ἔσωσας ἐκ πολλῶν πόνων;1360 Ὡ φιλάται μὲν χεῖρες, ἥδιστον δ' ἔχων
ποδῶν ὑπηρέτημα, πῶς οὕτω πάλαι
ξυνών μ' ἔλθεις οὐδ' ἐφαινες, ἀλλὰ με
λόγοις ἀπώλλυς, ἐργ' ἔχων ἥδιστ' ἐμοί;
Χαῖρ', ὦ πάτερ· πατέρα γὰρ εἰσορᾶν δοκῶ·
χαῖρ'· ἴσθι δ' ὡς μάλιστα σ' ἀνθρώπων ἐγὼ
ἤχθηρα κάφθησ' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

1365 Ἄρχειν δοκεῖ μοι. Τοὺς γὰρ ἐν μέσῳ λόγους
πολλὰ κυκλοῦνται νύκτις ἡμέραι τ' ἴσαι,
αἱ ταῦτά σοι δείξουσιν, Ἥλέκτρα, σαφῆ.
Σφῶν δ' ἐννέπω γε τοῖν παρεστώτοιν ὅτι
νῦν καὶρὸς ἔρδειν· νῦν Κλυταιμνήστρα μόνη·
νῦν οὐτις ἀνδρῶν ἐνδον· εἰ δ' ἐφίξειτον,
1370 φροντίζεθ' ὡς τούτοις τε καὶ σοφωτέροις
ἄλλοις τούτων πλείοσιν μαχούμενοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1375 Οὐκ ἂν μακρῶν ἔθ' ἡμῖν οὐδὲν ἂν λόγων,
Πυλάδῃ, τόδ' εἴη τοῦργον, ἀλλ' ὅσον τάχος
χωρεῖν ἔσω, πατρῶα προσκύσανθ' ἔδη
θεῶν, ὅσοι περ πρόπυλα ναίουσιν τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1380 Ἄναξ Ἀπολλων, ὤλωσ αὐτοῖν κλύε,
ἐμοῦ τε πρὸς τούτοιςιν, ἦ σε πολλὰ δὴ
ἀπ' ὧν ἔχοιμι λιπαρεῖ προὔστην χερσί.
Νῦν δ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἐξ οἷων ἔχω
αἰτῶ, προπίττω, λίσσομαι, γένου πρόφρων
ἡμῖν ἀρωγὸς τῶνδε τῶν βουλευμάτων,
καὶ δείξον ἀνθρώποις τάπειτίμια
τῆς δυσσεβείας ὅα δωροῦνται θεοί.

ΧΟΡΟΣ.

1385 Ἴδεθ' ὅπῃ προνέμεται
τὸ δυσέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης.
Βεβᾶσιν ἄρτι δωμάτων ὑπόστεγοι
μετάδρομοι κακῶν πανουργημάτων
ἄφικτοι κύνες·

Στρ. α'.

ELECTRA.

ELECTRA.

Ne in mentem quidem venit.

ORESTES.

Ignoras cui me in manus tradidisti olim?

ELECTRA.

Cui? quid narras?

ORESTES.

Cujus manibus Phocensem in terram clam delatus sum
tua providentia.

ELECTRA.

An hic ille est, quem olim ex multis ego solum inveni
fidum, pater quum daretur neci?

ORESTES.

Hic est; ne me pluribus verbis roga.

ELECTRA.

O lux jucundissima, o unice servator domus Agamemno-
niae, quomodo huc venisti? an tu ille es, qui hunc et me
servasti a multis malis?O carissimar manus, tuque gratissimum habens pedum
ministerium, quare jampridem, quum adesses, me fallebas;
nec te indicabas, sed verbis m. enecabas facta habens dul-
cissima mihi?Salve, o pater! patrem enim videre videor: salve. Scias
vero te unum omnium hominum maxime mihi odio et amori
fuisse una hac die.

PÆDAGOGUS.

Satis esse censeo; multæ enim voluntor noctes diesque
totidem, quibus tibi, Electra, omnia declarare licebit quæ
interea (i. e. ex discessu meo ad reditum meum) gesta
sunt.Vobis autem (Orestæ Pyladique) adstantibus edico nunc
tempus esse rem aggrediendi; nunc Clytæmnestra sola, nunc
nemo virorum intus: si vero differetis, cogitate et cum his,
et prudentioribus aliis, iisque pluribus, vos dimicatu-
ros.

ORESTES.

Non hic longo sermone amplius, Pylade, opus est, sed
quam ocissime ire intro, salutatis prius deorum patriorum
simulacris, quotquot in hoc vestibulo sedes tenent.

ELECTRA.

O rex Apollo, propitius illos audi, meque simul cum
his, quæ sæpe tibi cum donis, ut sors mea forebat, suppli-
ces tetendi manus.Nunc autem, o Lycee Apollo, cum verbis, quæ sola ha-
beo, supplex ad te venio, peto, precor, adsis nobis bene-
volus hujus crepti adjutor, et ostende mortalibus præmia
impietati qualia tribuant dii.

CHORUS.

Videte quo grassatur sanguinem spirans ineluctabilem
Mars!Subeunt jam tecta domus ultiores immanium scelerum,
inevitabiles canes:

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1290 ὥστ' οὐ μακρὰν ἔτ' ἀμμένει
τοῦμδε φρενῶν δνειρον αἰωρούμενον.

Παράγεται γὰρ ἐνέρων
δολιόπους ἀρωγὸς εἰσω στέγας,
ἀρχαιοπλοῦτα πατρὸς εἰς ἰδῶλια,
νεοκόνητον αἷμα χειροῖν ἔχων·

1306 ὁ Μαίας δὲ παῖς
Ἑρμῆς σφ' ἄγει δόλον σκότῳ
κρύψας πρὸς αὐτὸ τέρμα, κοῦκ ἔτ' ἀμμένει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡ φιλάται γυναῖκες, ἄνδρες αὐτίκα Στρ. β'.
τελοῦσι τοῦργον· ἀλλὰ σίγα πρόσμενε.

ΧΟΡΟΣ.

1400 Πῶς δὴ; τί νῦν πράσσουσιν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἡ μὲν ἐς τάφον
λέβητα κοσμεῖ, τὸν δ' ἐφέστατον πέλας.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ δ' ἐκτὸς ἦξας πρὸς τί;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φρουρήσουσ' ὅπως
Αἰγισθος ἡμᾶς μὴ λάθῃ μολῶν ἔσω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Αἰαί. Ἰὼ στέγει

1405 φίλων ἔρημοι, τῶν δ' ἀπαλλόντων πλείαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Βοᾷ τις ἐνδον. Οὐκ ἀκούετ', ὦ φίλαι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἦκουσ' ἀνήκουστα δύστανος, ὥστε φρίξαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἱμοὶ τάλαιν'· Αἰγισθε, ποῦ ποτ' ὦν κυρεῖς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1410 Ἰδοῦ μάλ' αὖ θροεῖ τις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὡ τέκνον τέκνον,
οἴκτειρε τὴν ταχοῦσαν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄλλ' οὐκ ἐκ σίθεν
ῥακτεῖρεθ' οὗτος οὐδ' ὁ γεννήσας πάτηρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ πόλις, ὦ γενεὰ τάλαινα, νῦν σε
μοῖρα καθήμερία φθίνει φθίνει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

1415 Ὄμοι πέπληγμαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Παῖσον, εἰ σθένεις, διπλῆν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὄμοι μάλ' αὖθις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἰ γὰρ Αἰγισθῶ θ' ὁμοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Τελοῦσ' ἀρχαί· ζῶσιν οἱ γὰρ ὑπαὶ καίμενοι.

1420 Παλίσφυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαίρουσι τῶν
κτανόντων οἱ κάλοι θανόντες.

ΕΠΙΟΔΟΣ.

ELECTRA.

65

quare non amplius longa erit mora, qua quod nūti animus vaticinatus est, eventus comprobabit.

Namque furtivo pede penetrat domum, antiquarum opum paternas in sedes, manium vindex, recens acutum gladium manibus tenens :

Maiae vero filius Mercurius illum deducit ad ipsum finem, fraudem tenebris obtegens, nec amplius moratur.

ELECTRA.

O carissimae mulieres, viri acutum opus exsequuntur : age silentio opperiminor.

CHORUS.

Quomodo, obsecro? quid nunc agunt?

ELECTRA.

Ille quidem in funebrem cornam urnam (qua Orestis cineres pulabantur esse) instruit : isti vero prope adstant.

CHORUS.

At tu quid existi foras?

ELECTRA.

Observatura ne imprudentibus nobis Aegisthus ingredia-
tur domum.

CLYTÆMNESTRA.

Heu, heu! o lecta amicis deserta, plenaque intersectori-
bus!

ELECTRA.

Clamat intus aliquis : nonne audistis, amicae?

CHORUS.

Non audienda infelix audiui, et tota horreo.

CLYTÆMNESTRA.

Hei mihi miserae! Aegisthe, ubi tandem es?

ELECTRA.

Ecce iterum clamat quispiam.

CLYTÆMNESTRA.

O nate, nate, miserere patri.

ELECTRA.

At tu neque hujus olim miserta es, nec, qui genuit, pa-
tris.

CHORUS.

O civitas, o genus miserum, perire, perire te fatum est
hodierna luce.

CLYTÆMNESTRA.

Hei mihi! percussa sum.

ELECTRA.

Iterum, si potes, feri.

CLYTÆMNESTRA.

Hei mihi, rursum!

ELECTRA.

Utinam et Aegistho simul!

CHORUS.

Perficiantur imprecationes : vivunt ii quos humus tegit :
reciprocorum enim occisorum sanguinem subducunt dudum
peremti.

Καὶ μὴν πάρεισιν οἶδε· φοινία δὲ χεὶρ ἄντ. β'.
στάζει θυγλῆς Ἄρεος, οὐδ' ἔγω λέγειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὅρεσται, πῶς κυρεῖτε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὰν δόμοισι μὲν
1125 καλῶς, Ἀπολλῶν εἰ καλῶς ἐθέσπισεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τέθνηκεν ἡ τάλαινα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μηκέτ' ἐκφοβοῦ
μητρῶν ὥς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

* * * *

* * * * *

ΟΡΕΣΤΗΣ.

* * * * *

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθε, λεύσσω γὰρ Αἰγισθὸν ἐκ προδῆλου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

* * * * *

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1130 ὦ παῖδες, οὐκ ἄφορρον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰσορᾶτε ποῦ

τὸν ἀνδρ';

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐφ' ἡμῖν οὗτος ἐκ προαπτίου
χωρεῖ γεγνηθὼς * * * *

ΧΟΡΟΣ.

Βᾶτε κατ' ἀντιθύρων ὅσον τάχιστα,
νῦν, τὰ πρὶν εὖ θέμενοι, τὰδ' ὥς πάλιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1135 Θάρσει· τελοῦμεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἴη νοεῖς ἔπειγέ νυν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ δὴ βέβηκα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τάνθαδ' ἂν μέλοιτ' ἔμοι.

ΧΟΡΟΣ.

Δι' ὧτος ἂν παῦρά γ' ὥς ἡπίως ἐννέπειν
1140 πρὸς ἀνδρὰ τόνδε συμφέροι, λαθραῖον ὥς
δρούση πρὸς δίκας ἀγῶνα.

Αἰγισθοῦς.

Τίς οἶδεν ὑμῶν ποῦ ποῦ οἱ Φωκῆς ξένοι,
οὐς φασ' Ὅρεστην ἡμῖν ἀγγεῖλαι βίον
λελοιπόδ' ἱππικοῖσιν ἐν ναυαγίοις;

1145 Σέ τοι, σὲ κρίνω, ναὶ σέ, τὴν ἐν τῷ πάρος
χρόνῳ θρασείαν· ὥς μάλιστα σοὶ μέλειν
οἶμαι, μάλιστα δ' ἂν κατειδυῖαν φράσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐξοῖδα. Πῶς γὰρ οὐχί; συμφορᾶς γὰρ ἂν
ἔωθεν εἶην τῶν ἐμῶν τῆς φυλάτης.

Sed prodeunt jam illi, caesa Marti victima, cruore resper-
si manus, nec quod dicam, habeo.

ELECTRA.

Oresta, quomodo vestrae res se habent?

ORESTES.

Intus quidem recte, si recte Apollo vaticinatus est.

ELECTRA.

Occubuitne misera?

ORESTES.

Non est ut metuas amplius, ne te materna convicia con-
tumelia afficiant.

ELECTRA.

* * * *

* * * * *

ORESTES.

* * * * *

CHORUS.

Silete: video enim Aegisthum perspicue.

ORESTES.

* * * * *

ELECTRA.

O juvenes, non retro ibitis?

ORESTES.

Ubi virum conspicitis?

ELECTRA.

Eccum, ex suburbio latus ad nos confert gradum.

CHORUS.

Oculus corripite vos in vestibulum; nunc, ut prioritas
prosperare, sic his quoque perfungimur.

ORESTES.

Confide: perfungemur.

ELECTRA.

Illuc nunc, quo cogitas, propera.

ORESTES.

Ecce vado.

ELECTRA.

Quae hic agenda sunt, curae erunt mihi.

CHORUS.

Hic viro pauca et quasi leniora verba in aures instillare
expediat, ut imprudens ruat in occultum ultionis certamen.

ÆGISTHUS.

Quis vestrum novit, ubinam sint Phocenses hospites,
quos ferunt nobis nuntiasse, Orestem vita decessisse eque-
stribus in naufragiis?

Te sane, te percontor, te inquam, semper antea contu-
macem: nam id tibi maxime curae esse opinor, teque ut
gnaram maxime posse dicere.

ELECTRA.

Novi. Qui enim nesciam? sortis enim expertus essem meo-
rum conjunctissimae.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1150 Πῶ οἷτ' ἂν εἴεν οἱ ξένοι; δίδασκέ με.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐνδον. Φίλης γὰρ προξένου κατήνυσαν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἴη καὶ θανόντ' ἡγγεῖλαν ὡς ἐτητύμοις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ, ἀλλὰ κατέδειξαν, οὐ λόγῳ μόνον.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Πάρεστ' ἄρ' ἡμῖν ὥστε κάμφανῃ μαθεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

1155 Πάρεστι δῆτα καὶ μάλ' ἀζηλος θέα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἴη πολλὰ χαίρειν μ' εἶπας οὐκ εἰσθότως.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Χαίροις ἂν, εἰ σοι χαρτὰ τυγχάνοι τάδε.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Σιγῇν ἄνωγα κάναδεικνύναι πύλας

πᾶσιν Μυκηναίοισιν Ἀργείοις θ' ὄρῃν,

1160 ὅς εἰ τις αὐτῶν ἐλπίσιν κεναῖς πάρος

εἴηρετ' ἀνδρὸς τοῦδε, νῦν ὄρων νεκρὸν

στόμια δέχεται τάμᾳ, μηδὲ πρὸς βίαν

ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχὼν φύσῃ φρένας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ δὴ τελεῖται τὰπ' ἐμοῦ. Τῷ γὰρ χρόνῳ

1165 νῦν ἔσχον, ὥστε συμῖναι τοῖς κρείσσοσιν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ὦ Ζεῦ, δέδορκα φάσμα' ἀντιφθόνου μὲν οὐ

πεπτοικός· εἰ δ' ἔπεισι Νέμεσις, οὐ λέγω.

Χαλᾶτε πᾶν κάλυμ' ἀπ' ὀρθαλμῶν, ὅπως

τὸ συγγενὲς τοι κάπ' ἐμοῦ θρήνων τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1170 Αὐτὸς σὺ βάσταξ'. Οὐκ ἐμὸν τόδ', ἀλλὰ σὸν,

τὸ ταῦθ' ὄρῃν τε καὶ προστηγορεῖν φίλως.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἄλλ' εἴ παραινεῖς, κάπιπείσομαι· σὺ δὲ,

εἰ που κατ' οἶκόν μοι Κλυταιμνήστρα, κάλει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἴτη πέλας σοῦ. Μηκέτ' ἄλλοσι σκόπει.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1175 Οἴμοι, τί λεύσω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίνα φοβεῖ; τίνα' ἀγνοεῖς;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Τίνων ποτ' ἀνδρῶν ἐν μέσοις ἀρκυστάτοις

πέπτοιγ' ὁ τλήμων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ γὰρ αἰσθάνει πάλαι

ζῶντας θανούσιν οὐνεκ' ἀνταυδᾶς ἴσα;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Οἴμοι, ξυνῆκα τοῦπος. Οὐ γὰρ ἐσθ' ὅπως

1180 δὲ οὐκ Ὀρέστης ἐσθ' ὁ προσφωνῶν ἐμέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ μάντις ὢν ἀριστος ἐσπάλου πάλαι.

ELECTRA.

67

ÆGISTHUS.

Ubinam ergo sunt hospites? doce me.

ELECTRA.

Intus: amicam enim apud hospitem diversantur (vel: amicam hospitem interemunt).

ÆGISTHUS.

Quid? satin' certo mortuum illum nuntiarunt?

ELECTRA.

Immo re ipsa palam fecerunt, non verbis modo.

ÆGISTHUS.

Licet ergo nobis manifestis ex signis rem cognoscero.

ELECTRA.

Licet profecto, spectaculumque intueri perquam miserebile.

ÆGISTHUS.

Magnum sane, præter morem tuum, mihi narras gaudium.

ELECTRA.

Gaude, si tibi læta hæc accidunt.

ÆGISTHUS.

Silere jubeo, et pandi fores, ut conspiciat Mycenensium Argivorumque omnis multitudo, quo, si quis eorum antea elatus fuisset inani spe reditus illius viri, nunc mortuum eum intuens, frena accipiat mea, atque ultro ad sana consilia redeat, non vi coactus, meque castigatorem expertus.

ELECTRA.

Jamjam perficitur, quod a me quidem potest: tandem enim sapere didici, et me potentioribus accommodare.

ÆGISTHUS.

O Jupiter! rem video non sine (deorum) invidia patratam; sin nefas, indictum volo.

Velamentum omne removeto ab oculis, ut lamentis etiam meis cognatio debitum consequatur honorem.

ORESTES.

Tu ipse auferto; non meum hoc, sed tuum officium est, hasce reliquias intueri, et compellare familiariter.

ÆGISTHUS.

Recte quidem mones, tibi que morem gefam: tu vero voca mihi Clytemnestram, sicubi domi est.

ORESTES.

Ecce ipsa prope te est: de jam aliorum specta.

ÆGISTHUS.

Vae mihi! quid video?

ORESTES.

Quem times? quem non agnoscis?

ÆGISTHUS.

Quorumnam hominum in medios casses miser incidi?

ORESTES.

Non enim sentis, ut dudum vivos quasi mortuos alloqueris?

ÆGISTHUS.

Hei mihi! dictum intellexi. Non enim fieri potest, ut luc non sit Orestes, qui me alloquitur.

ORESTES.

Atque etsi optimus es vates, dudum tamen fallebaris.

Σ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ὅλωλα δὴ δεῖλαιος. Ἀλλὰ μοι πάρες
κἄν σμικρὸν εἰπεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μὴ πέρα λέγειν ἔα
πρὸς θεῶν, ἀδελφε, μηδὲ μηχύνειν λόγους.
1485 Τί γὰρ βροτῶν ἂν σὺν κακοῖς μεμιγμένων
θνήσκειν ὁ μέλλων τοῦ χρόνου κέρδος φέροι;
Ἀλλ' ὥς τάχιστα κτεῖνε καὶ κτανῶν πρόθεος
ταφρῦσιν, ὧν τόνδ' εἰκός ἐστι τυγχάνειν,
ἀποπτον ἡμῶν. Ὡς ἐμοὶ τόδ' ἂν κακῶν
1490 μόνον γένοιτο τῶν πάλαι λυτῆριον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Χωροῖς ἂν εἴσω σὺν τάχει. Λόγων γὰρ οὐ
νῦν ἔστιν ἄγων, ἀλλὰ σῆς ψυχῆς πέρι.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Τί δ' ἐς δόμους ἄγεις με; πῶς, τόδ' εἰ καλὸν
τοῦργον, σκότου δεῖ, κοῦ πρόχειρος εἴ κτανεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1495 Μὴ τάσσε· χώρει δ' ἐνθαπερ κατέκτανες
πατέρα τὸν ἄμυν, ὥς ἂν ἐν ταύτῃ θάνης.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἢ πᾶσ' ἀνάγκη τήνδε τὴν στέγην ἰδεῖν
τά τ' ὄντα καὶ μέλλοντα Πελοπιδῶν κακὰ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὰ γοῦν σ'· ἐγὼ σοι μάντις εἰμὶ τῶνδ' ἄκρος.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1500 Ἀλλ' οὐ πατρίαν τὴν τέχνην ἐκόμπασας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πολλ' ἀντιφωνεῖς, ἡ δ' ὁδὸς βραδύνεται.
Ἀλλ' ἔρφ'.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ὑψηλοῦ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σοὶ βαδιστίον πάρος.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἢ μὴ φύγω σε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μὴ μὲν οὖν καθ' ἡδονὴν
θάνης· φυλάξαι δεῖ με τοῦτό σοι πικρὸν.
1505 Χρῆν δ' εὐθύς εἶναι τήνδε τοῖς πᾶσιν δίκην,
ὅστις πέρα πράσσειν γε τῶν νόμων θέλει,
κτείνειν. Τὸ γὰρ πανοῦργον οὐκ ἂν ᾔην πολύ.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ σπέρμ' Ἀτρείως, ὥς πολλὰ παθὼν
δι' ἐλευθερίας μόλις ἐξῆλθες
1510 τῇ νῦν ὁρμῇ τελευθῆν.

ÆGISTHUS.

Perii profecto miser : sed mihi permitte pauca saltem
fari.

ELECTRA.

Ne, per deos quæso, frater, sinas eum ulterius loqui,
nec longos producere sermones.

Quid enim, quum malis conflictentur mortales, homo
nililominus moriturus, brevi mora lucri ferat? sed quam
celerrime eum interfice, interfectumque propone pollincto-
ribus, quos dignus est nancisci, longe a nostro conspectu.

Namque unicum hoc mihi veterum malorum fuerit reme-
dium.

ORESTES.

I intro propere : haud enim nunc sermonum certamen
est, sed de tuo capite.

ÆGISTHUS.

Nam cur intro me ducis? si factu pulchrum est quod agis,
quid tenebris opus? quin statim interficis?

ORESTES.

Noli præcipere; sed eo vade, ubi patrem meum occidisti,
ut in eodem loco moriaris.

ÆGISTHUS.

Ecquid omnino necesse est hanc domum aspicere præsen-
tiæque et futura Pelopidarum infortunia?

ORESTES.

Tua certe; ego vales tibi sum hac in re verissimus.

ÆGISTHUS.

Atqui haud paternam hanc artem jactitas.

ORESTES.

Multum obstrepis, nec interea promotes gradum; perge
igitur.

ÆGISTHUS.

I præ.

ORESTES.

Te præire oportet.

ÆGISTHUS.

Num times ne te fugiam?

ORESTES.

Immo ne pro lubitu tuo moriaris; curare me decet, ut
ne hac acerbitate mors tua careat.

Par autem erat præsentem esse penam omnibus, qui
plus posse velient se quam leges, mortem scilicet : ita non
cresceret improbitas.

CHORUS.

O genus Atræi, quam multas post calamitates in liberta-
tem pervenisti vix hoc tandem evento!

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
ΙΕΡΕΥΣ.
ΚΡΕΩΝ.
ΧΟΡΟΣ γερόντων Θηβαίων.
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ Λαίω.
ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,
τίνας ποῦ ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
6 ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων·
ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ὧδ' ἠήλυθα,
δὲ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
Ἄλλ' ὦ γεραιά, φράζ', ἐπεὶ κρέπων ἔφυς
10 πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε,
δεύσαντες, ἢ στέρξαντες; ὥς θελοντος ἂν
ἑμοῦ προσκρεῖν πᾶν· δυσάλητος γὰρ ἂν
εἶην τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ.

Ἄλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
15 ὄρῃς μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γῆρα βαρεῖς
ἱερῆς, ἐγὼ μὲν Ζηνὸς, οἱ δ' ἐπ' ἡθέων
λεχτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
20 ἀγοραῖσι θακτεῖ, πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς
ναοῖς, ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντεῖα σποδῶ.
Πόλις γὰρ, ὥσπερ καὶ τὸς εἰσορᾷς, ἄγαν
ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρη
βυθῶν ἔτ' οὐχ οἷα τε φοινίκου σάλου,
25 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονὸς,
φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρρὸρος θεὸς
σκήψας ἱλαύνει, λοιμὸς ἐχθιστος, πόλιν,
ὅφ' οὐ κενοῦται δῶμα Καδμείων· μέλας δ'
30 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.
Θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
οὐδ' οἶδα παῖδες ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι,
ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου

OEDIPUS REX.

PERSONÆ COLLOQUII.

OEDIPUS.
SACERDOS.
CREON.
CHORUS SENUM THEBANorum.
TIRESIAS.
IOCASTA.
NUNTICUS.
FAMULUS LAII.
INTERNUNTICUS.

OEDIPUS.

O fili, veteris Cadmi nova progenies, curram hic mihi
scessum lristis, supplicum velamentis instructi?

Urbs vero tota thure incenso plena est simulque parantibus
ac gemitu resonat.

Quam ego quum censerem non ex alio nuntiante mihi co-
gnoscenda esse, carissimi, ipso huc prodii, ille omnium
sermone celebratus Oedipus.

Age vero eloquere tu, senex, quippe quem par est pro-
lusce fari, quæ causa est, quo animo adestis? numquid
metuentes, an in malo præsente auxilium desiderantes?
maximo enim opere vobis opitulari volo: namque inmi-
sericors utique essem, nisi me commoveret tam lugubris
supplicatio.

SACERDOS.

At o patriæ mee rector Oedipe, vides quidem nos, qua-
les assidemus aris tuis (i. e. aris pro foribus tuarum
ardium positis): isti quidem nondum valentes procul
volare (infantes); illi vero senio graves sacerdotes, Jovis
quidem ego; denique hæc quæ præest juvenibus lecta ma-
nus: reliqua autem multitudo supplices gerens ramos in
foro considet, Palladisque ad gemina delubra, et Ismenium
(Apollinis) fatidicum locum.

Namque, ut ipse vides, ingenti fluctu quassatur civitas,
nec potest amplius mersum æstu sanguineo extollere caput,
quum terræ fruges folliculis inclusa adhuc pereant, tabe-
scent boum armenta, non subnascantur fetus mulierum.

Quin dira ingruens face Pestis, dearum infestissima,
exagitat urbem, a qua vastatur Cadmi domus: suspiriis et
lamentis ditescit ater Orcus.

Jam vero tinas consedimus ad fores, ego puerique isti,
haud utique eum te esse censes, qui diis æquiparetur,
sed, si quos vita ferat ancipites casus, aut iratum invehat

κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς·
 35 ὅς γ' ἐξέλυσας δαυτοῦ Καδμείων μολῶν
 σκληρᾶς αἰδοῦ δασμὸν δὲν παρὲχόμεν,
 καὶ ταῦθ' ἐπ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδώς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδοαχθεῖς· ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.

40 Νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα,
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι
 ἀλκήν τιν' εὔρειν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ᾽ ἔγωγε
 ὡς τοῖσιν ἐμπαίροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς

45 ζώσας ὁρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων.

Ἴθ', ὦ βροτῶν ἀριστ', ἀνὸρ ὅπως πόλιν.

Ἴθ', εὐλαβήθηθ'· ὡς σὲ νῦν μὲν ἤδε γῆ
 σωτήρᾳ κλήζει τῆς πάρος προθυμίας·

ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

50 στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὑστερον·

ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνὸρ ὅπως πόλιν.

Ὅρνιθι γάρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχῃ

παρέσχεες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.

Ὡς εἴπερ ἀρξῆς τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,

55 ἐν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν·

ὡς οὐδὲν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς

ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἀγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμεῖροντες. Εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι

60 νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγὼ

οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.

Τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται

μόνον καθ' αὐτὸν, καὶ οὐδὲν ἄλλον· ἡ δ' ἐμὴ

ψυχὴ πόλιν τε καὶ μετὰ σ' ὁμοῦ στένει.

65 Ὡστ' οὐχ ὑπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε,

ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,

πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.

Ἦν δ' εὖ σκοπῶν τῆρισκον ἴασι μόνην,

ταύτην ἐπραξα. Παῖδα γὰρ Μεναικίῳ

70 Κρέοντι, ἐμαυτοῦ γαμβρὸν, ἐς τὰ Πυθικὰ

ἐπεμψα Φοῖβου δώμαθ', ὡς πύθοιθ' ὅ τι

δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ῥυσαίμην πόλιν.

Καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ

λυπεῖ τί πράσσει. Τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα

75 ἀπεισι πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου.

Ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς

μὴ δρῶν ἂν εἴην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.

ΙΕΡΕΥΣ.

Ἄλλ' ἐς καλὸν σύ τ' εἴπας οἶδε τ' ἀρτίως

Κρέοντα προστείχοντα σημαίνουσί μοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

80 ὦναξ Ἀπολλόν, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τοι

σωτήρι βάλῃ λαμπρὸς ὥσπερ δόματι.

ΙΕΡΕΥΣ.

Ἄλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· σὺ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστερῆς ὥδ' εἴρπε παγκάρκου δάφνης.

noxiū, primum in his consilio virum : qui adventu tuo
 in Cadmeam urbem, eam a tributo vindicasti, quod pende-
 bamus inimiti vati, tametsi nihil huius rei a nobis compe-
 rerat, nec fueras edoctus : sed sola numinis adjutus ope
 diceris crederisque nostram crexisse vitam.

Nunc ergo, fortissimum omnium iudicio Œdipi caput,
 rogamus te hinc omnes ad te supplices conversi, opem
 ut aliquam invenias nobis, sive dei alicujus edoctus ora-
 culo, sive hominis cuiuspiam monitu. Usu enim peritis
 video consiliorum eventus successu florere maxime.

Ago, vir optime, in pristinum statum restitue urbem;
 ago prospice : quandoquidem te nunc hac civitas servato-
 rem suum nuncupat ob priora merita ; utinam imperii tui
 nunquam sic recordemur, ut erecti a te, rursumque pes-
 sumdati.

Itaque restauratam urbem in tuto colloca, et qui fausto
 prius omine rem nobis restituisti, sis nunc similis tui.

Nam si dominaberis huic urbi, sicut dominaris, plenam
 viris, quam vacuam, regere pulchrius est. Quippe nihil
 est neque arx neque navis, si vasta sit, nec a viris habi-
 tetur.

ŒDIPUS.

O miserales filii, nota, non ignota mihi, precatum ad-
 venistis. Prorsus enim scio morbo laborare vos omnes,
 quumque dolore conficiamini, non tamen quisquam est
 vestrum, cui ista æque ac mihi doleant.

Vestrum enim unusquisque suo tantum attingitur dolore,
 alieni doloris expertus : at meus animus et urbis, et meam,
 et vestram vicem gemit.

Proinde haud somno sopitum me excitastis : sed scilicet
 multum me jam flevisse, multasque vias iniisse, diductis
 quoquoersum cogitationibus.

Quam vero mecum sedulo considerando unicam reperi
 medicinam, eam adhibui. Quippe Menæcei filium Creon-
 tem, affinem meum, ad Pythia misi Apollinis delubra
 sciscitantem, quoniam vel facto vel dicto urbem hanc liberare
 possim.

Jamque computantem quotus hic dies est ex quo abiit,
 subito sollicitudo, quid rerum agat. Supra enim quam
 æquum est, justo diutius abest. (i. e. hoc rerum statu
 quam justo diutius abesse iniquum est.)

At quando venerit, tum ego improbus sum, si exsequar
 omnia quæ præceperit deus.

SACERDOS.

Et opportune tu quidem dicis : namque hi jam Creontem
 advenire mihi significant.

ŒDIPUS.

O rex Apollo, utinam ille felici quadam sorte veniat, ut
 hilari vultu adest.

SACERDOS.

At, ut conjicere licet, letus est. Alioqui non ita caput
 multa cinctus veniret perfœcunda lauro.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τάχ' εἰσόμεσθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 95 Ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενουκίως,
 τίς ἡμῖν ἤκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ.

Ἐσθλὴν. Λέγω γὰρ καὶ τὰ εὐσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 99 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῇ γε νῦν λόγῳ.

ΚΡΕΩΝ.

Εἰ τῶνδε χρήσεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοιμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔς πάντας αὖδα. Τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.

ΚΡΕΩΝ.

93 Λέγοιμ' ἂν οἷ' ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 Ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἀναξ
 μῖασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῇδ', ἐλαύνειν μηδ' ἀνήκιστον τρέχειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῖω καθαρμῷ; τίς δ' τρόπος τῆς συμφορᾶς;

ΚΡΕΩΝ.

100 Ἀνδρηλατοῦντας, ἢ φόνῳ φόνον πάλιν
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῖου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;

ΚΡΕΩΝ.

Ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαῖός περ' ἡγεμὼν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

105 Ἐξοῖδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.

ΚΡΕΩΝ.

Τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οἱ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἵχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

ΚΡΕΩΝ.

110 Ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ. Τὸ δὲ ζητούμενον
 ἄλωτόν· ἐκφεύγει δὲ τᾶμελούμενον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πότερα δ' ἐν οἰκοῖς, ἢ ἔν ἀγροῖς δ' Ἀαῖος,
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῇδε συμπίπτει φόνῳ;

ΚΡΕΩΝ.

Θιωρὸς, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 115 πρὸς οἶκον οὐκ ἔθ' ἔκειθ', ὡς ἀπεστάλη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ἔδοῦ
 κατεῖδ', οἷου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' ἄν;

ΚΡΕΩΝ.

Θνήσκουσι γὰρ, πλὴν εἰς τις, δε φόδῳ φυγῶν
 ὧν εἶδε πλὴν ἐν οὐδὲν εἶχ' εἰδὼς φράσαι.

OEDIPUS.

Statim sciemus : prope enim satis adest ut audiat.
 O rex, mi affinis, nate Menœcei, quod nobis affert respon-
 sum dei?

CREON.

Bonum. - Nam etiam quæ difficilia sunt, si modo recta
 via perducantur ad exitum, omnia dico prospera fore.

OEDIPUS.

Quid hoc sermonis est? neque enim fiduciam, neque
 rursus metum hisce ex dictis capio.

CREON.

Si istis vis adstantibus audire, paratus sum loqui; sin
 minus, ire intro.

OEDIPUS.

Coram omnibus eloquere. Quo enim super his conficior
 dolore, major est, quam meæmet ipsius vitæ (cura).

CREON.

Dicam quæ audiui ex deo. Dilucido jubet nos rex Apollo,
 piaculum, quod scilicet intra hanc urbem nutritur, exter-
 minare, neque alere, quum sit inexpiabile.

OEDIPUS.

Quali expiatione exterminemus? quodnam calamitatis
 genus est?

CREON.

Extra fines abigentes, vel necem rursus necē vindicantes :
 hæc enim cædes exagitat urbem.

OEDIPUS.

Nam quis homo est, cujus cædem significat?

CREON.

Fuit nobis, o rex, urbis hujus olim dominator Laius,
 antequam tu ad regni clavum accederes.

OEDIPUS.

Audire memini : nam ipsum vidi nunquam.

CREON.

Hujus extincti jam mandat aperte Apollo, ut quis aucto-
 res cædis puniat.

OEDIPUS.

Ubi gentium illi sunt? ubi deprehendetur vestigium ali-
 quod veteris sceleris, quo nulla ducat conjectura?

CREON.

Ille ipsa in urbe dixit. Quod quæritur autem, id invenire
 est : at effugit, quod negligitur.

OEDIPUS.

Sed dic mihi, utrum in urbe, an ruri, an vero peregrina
 in regione Laius interfectus fuerit.

CREON.

Profectus, ad consulendum oraculum, ut aiebat, domum
 amplius non rediit, ex quo abiit semel.

OEDIPUS.

Nec nuntius quispiam, nec comes itineris conspexit, unde
 aliquis rem, uti gesta est, possit exquirere?

CREON.

Periere omnes præter unum, qui metu aufugit, quæque
 vidit, eorum nihil nisi unum referre potuit.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

120 Τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἂν ἐξεύροι μαθεῖν,
ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.

ΚΡΕΩΝ.

Ληστὰς ἔπραξε συντυχόντας οὐ μὲν
ζώμῃ χτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
125 ἐπράσσειτ' ἐνθ' ἐνδ', ἐς τόδ' ἂν τόλμης ἔβη;

ΚΡΕΩΝ.

Δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαίου δ' ὀλωλότος
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγένετο.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδὼν τυραννίδος
οὕτω πεσούσης εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;

ΚΡΕΩΝ.

130 ἼΙ ποικιλοδὸς Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶ σκοπεῖν
μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῇ προσήγετο.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ
Ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
πρὸ τοῦ θανόντος τήνδ' Ἰοισθ' ἐπιστροφῇ·

135 ὥστ' ἐνδίκως ὤψεσθε καὶ μὲν σύμμαχον,
γῇ τῇδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
Ἵπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ, τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.

Ἵστίς γὰρ ἦν ἐκείνῳ ὁ χτανὼν τάχ' ἂν
140 καὶ μὲν ἂν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι.

Κεῖν' ὑποσπαρῶν οὖν ἐμαυτὸν ὠφελῶ.

Ἄλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες, ὑμεῖς μὲν βάρβρων
ἵστασθε, τοὺσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
145 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσαντος. ἼΙ γὰρ εὐτυχεῖς
σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ', ἢ πεπτωχότες.

ΙΕΡΕΥΣ.

Ὡ παῖδες, ἱστούμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
καὶ δεῦρ' ἔβημεν ὧν δὲ ἐξαγγέλλεται.
Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
150 σωτήρ θ' ἱκοῖτο καὶ νόσου παυστήριος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ Διὸς ἀδυσπέρις φάτι, τίς ποτε τῆς πολυχρύσου
Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας Στρ. α'.
Θήβας; ἐκτέταμαι φοβεράν φρένα, δείματι πάλλων,
ἱέμε Δάμει Παιάν,
155 ἀμφοῖ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἢ νέον,
ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν ἐξανύσεις χρέος.
Ἐλπεί μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβροτε φάμα.
160 Πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διὸς, ἄμβροτ'
γαῖόχον τ' ἀδελφεάν [Ἀθάνα, Ἄντ. α'.
Ἄρτεμιν, ἢ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα θάσσει,
καὶ Φοῖβον ἐκατόβολον, ἰὼ
τρισσὸι ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι,
165 εἴ ποτε καὶ προτέρως ἄτας ὑπερρηνυμένας πόλει
ἠνύσατ' ἰκτοπίαν γλόγγα πῆματος, ἐλθετε καὶ νῦν.

OEDIPUS.

Quidnam id est? Ex uno enim ratio inveniatur multa in-
vestigandi, si partum initium spei capiamus.

CREON.

Latrones ait occurrisset, quorum non unus, sed multi si-
mul eum interfecissent.

OEDIPUS.

Sed latro, nisi quid hinc pecunia transactum esset, qui
eo processisset audacia?

CREON.

Sic erat suspicio: sed Laio extincto nullus in malis vin-
dex exortus est.

OEDIPUS.

Quid vero mali obstitit, quominus, rege sic interempto,
fieret inquisitio?

CREON.

Perplexa vates Sphinx, quæ ante pedes erant, omissis
incertis, dispicere nos adegit.

OEDIPUS.

At ab initio hæc ego repetita proferam in lucem. Digne
enim Apollo, digne etiam tu pro mortuo rege curam hanc
suscepistis.

Quocirca me quoque adiutorem justum videbitis, urbis
huius, deque simul vindicem.

Non enim remotiorum amicorum gratia, sed necapte
causa hoc amovebo scelus.

Quicumque enim illum occidit, forsitan is eadem au-
dacia in me grassetur.

Illi ergo dum opitulator, mihi ipsi prosum.

At quam celerrime vos quidem, pueri, e sedibus surgite,
sublati his supplicibus ramis: Cadmi vero populum huc
in concionem vocet alius. Quippe omnia ego experiar: deo
enim auspice aut felices erimus, aut pessum ibimus.

SACERDOS.

Surgamus, o pueri: horum etenim causa huc venimus,
quæ hic edicit. Qui vero has sortes misit Apollo, simul
servator nobis adsit, morbumque depellat.

CHORUS.

O Jovis dulcisona dictio, qualis tandem opulentis a Del-
phis nobiles adiisti Thebas?

Distrahor animo trepido, metu palpitans, medice Delie
Pæan! circa te veritus, quid mihi vel jam, vel volventibus
rursus anni tempestatibus, confecturus sis rei.

Dic mihi, aureæ Spei progenies, Fama immortalis.

Primam te, filia Jovis, immortalis Minerva, invocanti
cum terræ tultrice sorore Diana, quæ in fori ambitu glorioso
insidet throno, et procul jaculante Plæbo, cheu!

tres vos adeste mihi, malorum depulsores, quandoqui-
dem impendentis prius urbi calamitatis exterminastis do-
xium incendium, nunc quoque suppetias venite.

167 ὦ πόποι, ἀνάριθμα γὰρ φέρω Στρ. β'.
 170 πῆματα· νοσέει δέ μοι πρόπας στόλος, οὐδ' ἐν φρον-
 ῶ τις ἀλέγεται. Οὔτε γὰρ ἔκγονα [τίδος ἔγχος
 κλυτὰς χθονὸς αὖξεται οὔτε τόκοισιν
 174 ἱγίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλῃ προσίδοις ἅπερ εὐπτερον ὄρνιν
 κρεῖσσον ἀμαιμαχέτου πυρὸς ὀρμενον
 ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ὦν πόλις ἀνάριθμος ὀλλυται· Ἀντ. β'.
 180 νηλεὰ δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ θαναταφόρα κεῖται
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ μητέρες [ἀνοίκτως
 ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 185 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν.
 Παιὴν δὲ λάμπει στονόεσσά τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὑπερ, ὦ χρυσέα θυγάτερ Διὸς,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν· [Στρ. γ'.
 190 Ἄρεά τε τὸν μαλερὸν, ὃς νῦν ἀχάλκος ἀσπίδων
 φλέγει με περιδότης ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δρόμημα νωτίσαι πάτρας
 195 ἀπυρρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γὰρ εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἡμᾶρ ἐργεται·
 200 τὸν, ὦ τᾶν πυρφόρων
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ὦ Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῷ. [Ἀντ. γ'.
 203 Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 205 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδοτεῖσθαι
 ἀρωγὰ προσταχθέντα, τὰς τε πυρφόρους
 Ἀρτέμιδος αἰγλάς, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει·
 τὸν χρυσομίτραν τε κιχλήσχω,
 210 τᾷσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 οἰνώπα Βάκχον εὖιον,
 Μαινάδων ὁμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι * * *

215 πεύκα πῖ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰτεῖς δ' ὁ αἰτεῖς, τὰμ' ἐὰν θέλῃς ἐπὶ
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάθοις ἂν κἀνακούρυσιν κακῶν·
 ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 220 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος. Οὐ γὰρ ἂν μακρὰν
 ἴχνησον αὐτὸ, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 Νῦν δ', ἕστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστοὺς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις ποῦ ὑμῶν Λαῖον τὸν Λαβδάκου
 225 κάτοιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο,
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί·
 καὶ μὲν φοβεῖται, τοῦπίκλῃμ' ὑπεξελών
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ, πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργὲς οὐδὲν, γῆς δ' ἀπεισιν ἀβλαβής.

Eheu! Eheu! Namque mala innumera fero: agrotat mihi
 universus populus, nec suppetit consilii vis, quo quis me-
 deri queat:

neque enim maturescunt inclytæ terræ fruges; nec par-
 turientes mulieres lacrimosos dolores perferunt; alium super
 alium videas, præpetis instar alitis, ocus igne indomito,
 ruentem ad litus occidentalis dei (*Plutonis*).

Quorum innumeris funeribus civitas exhauritur: jacet
 in solo letifera turba indefleta: nuptæ, canaque matres,
 ad altarium dei gradus aliæ alibi prostratæ, supplicii ululatu
 gemitibusque finem tristium malorum petunt.

Fervent iterati parænes, flebilisque simul gemituum sonus.
 Pro his (*in harum commodum mulierum*), o Jovis aurea
 filia, mitte gratum nobis auxilium:

Martemque pestiferum, qui nunc sine ferreis armis urit
 me maximo clamore irruens, retrogrado cursu fugere cogo
 patria mea extorrem, sive in immensum thalamum Amphi-
 trites, sive ad litus inhospitale Thracii salii (i. e. *Pontii*
Euxini).

Omnino enim si quid reliqui nox fecit, id insequens absum-
 mit dies.

Martem illum, loquam, o coruscorum fulgurum potens
 Jupiter pater, tuo confice fulmine.

Utinam, o Rex Lycee, tela tua invicta ab aureo arcu
 distribueres, ad opem ferendam, et igneas Dianæ faces,
 quibuscum Lycios montes percurrit!

aureaque decorum mitra invoco, proprium huic urbi deum,
 purpureum Bacchum Evium, Maenadum comitem, ut ve-
 niat ardens lucida *** cum tarda contra insanem hunc inter
 deos deum.

ŒDIPUS.

Audio quod rogas: uti rogas autem, si velis dictis meis
 auscultare, et huic morbo succurrere, remedium conse-
 quaris et levamen malorum.

Eloquar vero, ignarus quidem hujus famæ, alienusque
 ab re gesta. Neque enim investigando multum id promove-
 rem, nisi aliquid indicii haberem.

Nunc autem vobis Cadmeis civibus, quos inter ego rece-
 ptus sum novissimus, omnibus hæc edico.

Quicumque vestrum novit quonam ab homine Laius La-
 bdaci filius interfectus fuerit, hunc jubeo, ut rem omnem in-
 dicet mihi: et si metuit (*vestrum quis omnia mihi in-*
dicare), accusationem sui ipsius subterfugiat et — patietur
 enim nihil aliud acerbi — hac ex terra abeat salvus.

- 230 Εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἐξ ἄλλης χθονός,
τὸν αὐτόχειρα μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
κέρδος τελευτῶ γῶν χη χάρις προσκείσεται.
Εἰ δ' αὖ σιωπήσῃς, καὶ τις ἢ φίλου
δείσας ἀπώσσει τούπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
235 ἀκ τῶνδε δράσω, ταῦτα γρὴ κλύειν ἔμοῦ.
Τὸν ἀνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστὶ, γῆς
τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,
μήτ' ἐσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινά,
μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
240 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιθας νέμειν·
ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
τοῦδ' ἤμιν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
μαντεῖον ἐξέφηεν ἀρτίως ἔμοι.
Ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
245 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω.
Κατεύχομαι δὲ τὸν διδραχόντ', εἴτε τις
εἰς ὧν λελήθεν εἴτε πλειόνων μετὰ,
κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρέψαι βίον.
Ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
250 ἐν τοῖς ἔμοις γένοιτ' ἔμοῦ συνειδότης,
παθεῖν ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
Ἕμιν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ, τοῦ θεοῦ τε, τῆσδ' ἐγὼ
γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
255 Οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρῆγμα μὴ θεήλατον,
ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκός ἦν οὕτως εἶναι,
ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλείης ὀλωλότης,
ἀλλ' ἐξερευνᾶν νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
ἔχων μὲν ἀρχάς, ὅς ἐκεῖνος εἶχε πρὶν,
260 ἔχων δὲ λείτρα καὶ γυναιχ' ὁμόσπορον,
κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
μὴ δυστύχησεν, ἦν ἄν ἐκπεφυκότα·
νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρατ' ἐνέλαθ' ἡ τύχη·
265 ἄνθ' ὧν ἐγὼ τὰδ', ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς,
ὑπερμαχοῦμαι κατὰ πάντα ἀφίξομαι,
ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν,
τῷ Λαβδακίῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος·
καὶ ταῦτα τοῖς μὴ ἐρῶσιν εὐχομαι θεοῖς
270 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά
μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
τῷ νῦν φθερεῖσθαι κατὰ τοῦδ' ἐχθρόν·
ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις Καδμείοις, ὅσοις
τάδ' ἐστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δάκτ,
275 χοῖ πάντες εὐ ξυνεῖεν εἰσαεῖ θεοί.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὧδ', ἀναξ, ἐρῶ.
Οὐτ' ἐκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔγω
δείξαι. Τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

280 Δίκαί' ἔλεξας. Ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς
ἄν μὴ θλώσιν οὐδ' ἄν εἰς δύναιτ' ἀνὴρ.

Si vero quis alium peregrina ex regione novit auctorem
cædis, ne sileat: mercedem enim persolvam ei, accedatque
insuper gratia.

Sin autem tacebitis, et aliquis vel amico metuens, vel
sibi ipsi, rejecerit hæc mea dicta, quid deinde facturus sim
percipilote.

Hominem hunc, quisquis ille sit, edico ne quis terræ
hujus incola, cujus teneo imperium solumque, excipiat
hospitio, neque alloquatur, neque in deum supplicationibus
vel sacrificiis participem admittat, nec lustrali aspergat
aqua:

arceant vero a laribus omnes, ut qui piaculum sit no-
bis, uti Pythicæ sortes dei modo declararunt mihi.

Hoc igitur pacto ego et deo, et perempto viro optulor.
Exsecror autem latentem cædis auctorem, sive is unus,
sive pluribus adjutus facinus commiserit, ut communis ex-
pers juris malus male absumat vitam.

Quin imprecor etiam, si in ipsius mei scientiæ ædibus
conversetur, ut patiar eadem, quæ his modo imprecatus
sum.

Vobis autem omnia ista ut exsequamini præcipio, mei
ipsius gratia, tum dei, regionisque hujus, sic inopia fru-
gum et deorum auxilii afflictæ.

Neque enim vos, etsi non ab oraculo res esset imperata,
sic inexpliatum linquere decebat scelus, fortissimo viro,
eodemque rege interempto; sed penitus inquirere oportebat.
Nunc vero quoniam ipse regnum obtineo, quod obti-
nuit ille antea, et ejus ipsius conjugem habeo consortem
procreandæ soboli, et communes cum eo liberos, si felici
fuisset auctus prole, suscepissem; verum insiluerat in illius
caput (mala) fortuna:

ego pro illo tanquam pro meo patre propugnabo, et
omnia experiar, ut deprehendam peremptorem filii Labda-
ci, Polydorique, et qui ante fuit Cadmi, vetustique Age-
noris.

Qui autem his meis mandatis non paruerint, iis precor
deos, ut neque segetem e terra nec liberos ex uxoribus pro-
gigni sinant; sed eadem, qua nunc afflictamur, intereant
lue, vel alia etiam acerbior.

Vobis autem ceteris Cadmi posteris, quicumque ista ap-
probatis, precor ut sit adiutrix Justitia, et omnes semper
læti adsint dei.

CHORUS.

Ut me execratione hac obligasti (i. e. loqui coegisti), sic,
rex, loquar: neque enim ipse peremi, nec qui peremerit in-
dicare possum:

sed quæstionem hanc explicare debebat qui eam propo-
suit Apollo, quis tandem ille sit, qui scelus commisit.

ŒDIPUS.

Justa quidem dicis: sed non ullus hominum deos cogere
possit, ut quæ nolint faciant.

ΧΟΡΟΣ.

Τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅμοι δοκεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Εἰ καὶ τρίτ' ἐστὶ, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνακτ' ἄνακτι ταῦθ' ὁρῶντ' ἐπίσταμαι
 200 μάλιστα Φοῖβω Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ὦναξ, ἐμάθοι σαφέστατα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην.
 Ἐπειμύα γὰρ Κρέοντος εἰπόντος διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρὼν θαυμάζεται.

ΧΟΡΟΣ.

200 Καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωρὰ καὶ παλαί' ἐπη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὁδοιπόρων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦκουσα κἀγὼ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρεξ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἴ τι μὲν δὴ δειματός τρέφει μέρος,
 205 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μνεῖ τοιάσδ' ἀράς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ μή' ὅστι δρῶντι τάρχος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' οὐξ ἐλέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ὧδ' ἄγουσιν, ὃ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

200 Ὡ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδαχτά τε
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῇ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως
 οἷα νόσω σύνεστιν· ἧς σε προστάτην
 σωτῆρά τ', ὦναξ, μῶνον ἐξευρίσχομεν.

205 Φοῖβος γὰρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγελῶν,
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν, ἐκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς χτανόντας Λαῖον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν, ἢ γῆς φυγάδας ἐκπεμφαίμεθα.

210 Σὺ δ' οὖν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ,
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μῖασμα τοῦ τεθνηκότος.

Ἐν σοὶ γὰρ ἴσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν ἀπ' ὧν
 215 ἔχοι τε καὶ δύναιτο κάλλιστος πόνων.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὥς δεινὸν ἐνθα μὴ τέλη
 λυπεῖ φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δ' ἔστιν; ὥς ἄθυμος εἰσελθλυθας.

CHORUS.

Secunda ab his dicam, quæ usui esse mihi videntur.

ŒDIPUS.

Vel tertia, si qua habes, ne omitte dicere.

CHORUS.

Regem Tiresiam scio eadem, quæ Rex Apollo, videre : a quo si quis exquirat, o rex, rem explorare possit certissime.

ŒDIPUS.

Sed ne hoc quidem segniter egi : nisi enim Creontis monito viros, qui eum arcessant, duos; eumque nondum adesse jampridem miror.

CHORUS.

Enimvero cetera quæ vulgo feruntur, surdi sunt et antiqui rumores.

ŒDIPUS.

Quenam illa sunt? quodlibet enim dictum perpendo.

CHORUS.

Occisus esse dictus fuit a quibusdam viatoribus.

ŒDIPUS.

Audiui et ego : sed qui adfuerit, quum occideretur, eum nemo vidit.

CHORUS.

Sed si quid timoris alit' animo, quam tuas tam diras audierit imprecationes, eas non sustinebit.

ŒDIPUS.

Qui scelus patrare non timet, eum verbum non terret.

CHORUS.

Sed adest is qui eum arguet : hi enim divinum vatem jam huc adducunt, cui veritas ingenita est mortalium soli.

ŒDIPUS.

O qui omnia perspicis animo, fanda et nefanda, caelestiaque et terrestria, Tiresia, etiamsi non vides, sentis tamen, quali conflictator morbo civitas, cujus te patronum et sospitorem, o rex, unicum invenimus.

Apollo enim, si forte id non jam audiisti ab hisce nuntiis qui te huc deduxerunt, per legatos quos consultum miseramus, responsum nobis remisit, liberationem unam fore huius morbi, si peremptores Laii compertos neci dederimus, aut abegerimus in exilium.

Tu ergo ne quid invideas, sive augurii oraculum, sive quam aliam divinationis tenes rationem; libera te ipsum et civitatem, libera me etiam, exsolve piaculum omne, interfecti regis contractum nece.

Ex te enim pendet nostra salus : est vero labor haud ullus homini præclarior, quam prodesse aliis quantum queat habeatque.

TIRESIAS.

Heu, heu! sapere quam grave est, ubi sapere non expedit! Atqui hoc probe mihi cognitum, modo non recordatus sum; neullquam enim huc venissem.

ŒDIPUS.

Quid rei est? ut tristis advenisti!

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

320 Ἄφες μ' ἐς οἶκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ
καὶ γὰρ ζωίσω τοῦμὸν, ἣν ἐμοὶ πίθη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐτ' ἐννομ' εἶπας οὔτε προσφίλης πόλει
τῇδ', ἥ σ' εἴθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὅρῳ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἴον
325 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μὴδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ πρὸς θεῶν φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
πάντες σε προσκυνοῦμεν οἷδ' ἱκτῆριοι.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ'. Ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε
τάμ', ὡς ἂν εἶπω μὴ τὰ σ', ἐκτῆναι κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

330 Τί φῆς; ξυνειδώς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ. Τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ, ὦ κακῶν χάριστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
335 φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτὲ,
ἄλλ' ὧδ' ἀτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὅργην ἐμέμφω τὴν ἐμήν· τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσάν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
340 κλύων, & νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἥξει γὰρ αὐτὰ, καὶ ἐγὼ σιγῇ στέγω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκοῦν ἃ γ' ἥξει καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι. Πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς ἥτις ἀγρυπνάτη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

345 Καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδὲν, ὡς ὀργῆς ἔχω,
ἀπερ ξυνήμ'. Ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμψυτεῦσαι τοῦργον, εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἐγὼ εἶναι μόνου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

350 Ἀληθεῖς; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι
ᾧπερ προεῖπας ἐμμένειν, κατ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμὲ,
ὡς ὄντι γῆς τῇσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
355 τὸ ῥῆμα; καὶ που τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Πέφυγα· τάληθές γὰρ ἰσχυρὸν τρέφω.

TIRESIAS.

Dimitte me domum : facillime enim tuumque tu, et ego
perferam meum, si mihi parueris.

ŒDIPUS.

Nec justum est quod dicis, nec amicum huic urbi, quæ
te aluit, si quod tibi hac de re compertum est relices.

TIRESIAS.

Intelligo enim ne te quidem quod e re sit loqui; quod ne
mihi quoque accidat, cavebo.

CHORUS.

Ne, per deos obsecro, rei gnarus quom sis, te abripias,
quandoquidem nos omnes quotquot adsumus te supplices
veneramur.

TIRESIAS.

Omnes enim desipitis : ego vero neotiquam mea, ne di-
cam tua, patefaciam mala.

ŒDIPUS.

Quid ais? sciens non proferes? cogitas nos prodere, ci-
vitatemque funditus perdere?

TIRESIAS.

Ego neque me ipsum, neque te dolore afficiam. Quid
hæc frustra sciscitaris? non enim ex me audies.

ŒDIPUS.

Non, o malorum pessime, (etenim vel saxo iram movere
tu queas,) aliquando dicis? sed ita pervicax et intractabilis
videberis?

TIRESIAS.

Iram, ad quam ego provocem, vituperas; ignoras vero il-
lam, quæ tecum habitans alios provocat, et me culpas tamen.

ŒDIPUS.

Quis enim ad iram non concitetur, talia dicta audiens,
quæ dicendo tu civitatem hanc contemnis?

TIRESIAS.

Palam enim sponte sua fient, licet ego tegam silentio.

ŒDIPUS.

Ergo quæ manifesta futura sunt, et te mihi par est dicere.

TIRESIAS.

Nihil amplius dicam : proinde, si lubet, prorumpere ad
iram vel sævissimam.

ŒDIPUS.

Atqui nihil sane omittam, ut sum ira incensus, eorum quæ
sentio. Scito enim te videri mihi adiutorem fuisse hujus sce-
leris, patratoremque, nisi quod propria manu non occidisti :
nisi autem oculis captus esses, et facinus hoc tuum solius
esse dicerem.

TIRESIAS.

Itane vero? at ego te jubeo edicto illo stare, quod modo
promulgasti, et ab hac ipsa die neminem horum affari, ne-
que me, ut qui impius sis pollutor hujus urbis.

ŒDIPUS.

Siccine impudenter emisisti hoc verbum, et forte speras
te inde impune evasurum?

TIRESIAS.

Evasi : vim enim veritatis in me habeo.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πρὸς τοῦ διδασχθεῖς; οὐ γὰρ ἐκ γὰρ τῆς τέχνης.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Πρὸς σοῦ. Σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προὔτρεψα λέγειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῖον λόγον; λέγ' αὖθις, ὥς μᾶλλον μάθω.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

300 Οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν; ἢ ἄπειρα λέγειν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν· ἀλλ' αὖθις φράσον.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Φονέα σε φημι τάνδρ' οὐ ζητεῖς κυρεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οὐ τι χαίρων δὲς γὰρ πημονὰς ἔρεῖς.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Εἰπω τι ὅτ' ἐτα κάλλ', ἴν' ὀργίζῃ πλέον;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

305 Ὅσον γὰρ χρήσεις ὥς μάτην εἰρήσεται.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Λεληθέναι σε φημι σὺν τοῖς φιλότοις
αἰσχισθ' ὁμιλοῦντ', οὐδ' ὄρ' ἴν' εἴ κακοῦ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἴη καὶ γεγηθὼς ταῦτ' εἰ λέξιν δοκεῖς;

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Εἴπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

310 Ἄλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί. Σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἐστ', ἐπεὶ
τυφλὸς τὰ τ' ὥτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὀφθαλμοὺς εἴ.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Σὺ δ' ἀθλίως γὰρ ταῦτ' ὀνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς δὲ οὐχὶ τῶνδ' ὀνειδιεῖ τάχα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

315 Μιᾶς τρέφει πρὸς νυκτὸς, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρεται, βλάψαι ποτ' ἂν.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Οὐ γὰρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ὃν τὰδ' ἐκπράξει μέλει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κρέοντος, ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Κρέων δὲ σοὶ πῆμ' οὐδὲν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

320 Ὡς πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης
ὑπερφέρουσα τῇ πολυζήλῳ βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῇσδε γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἣν ἐμοὶ πόλις
δωρητὸν, οὐκ αἰτητὸν, εἰσεχέρισεν,
325 ταύτης Κρέων ὁ πιστὸς, οὐκ ἀρχῆς φίλος,
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἱμείρεται,
ὅφεις μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.330 Ἐπεὶ, φέρ' εἰπὲ, ποῦ σὺ μάντις εἰ σαφής;
πῶς οὐχ, ὅθ' ἢ βαρυγῶδες ἐνθάδ' ἦν κύων,

ŒDIPUS.

A quo edoctus? non enim ex arte tua habes.

TIRESIAS.

A te: tu enim me nolentem impulisti dicere.

ŒDIPUS.

Quidnam? dic rursus, ut melius intelligam.

TIRESIAS.

Non intellexisti antea? aut tentas me, ut revera dicam?

ŒDIPUS.

Non ita, ut cognitum dicere queam. Quin dic iterum.

TIRESIAS.

Cujus viri occisorem quaeris, eum te esse aio.

ŒDIPUS.

At non impune bis convicia dixeris.

TIRESIAS.

Vin' ergo et alia dicam, ut irascere magis?

ŒDIPUS.

Quantum quidem vis: nam frustra dicetur.

TIRESIAS.

Ioscium te aio cum carissimis turpissime consuescere,
nec cernere quibus es in malis.

ŒDIPUS.

An impune hæc te semper dicturum putas?

TIRESIAS.

Siquidem est aliquod veritatis robur.

ŒDIPUS.

Est sane, nisi tibi: tibi autem nullum est, quoniam caecus
et auribus, et mente, oculisque es.

TIRESIAS.

Tu miser quidem es, hæc mihi exprobrans, quæ tibi
nemo non horum mox exprobrabit.

ŒDIPUS.

Continua in nocte versaris, ita ut nec me, nec alium qui
lucem videat, lardere possis.

TIRESIAS.

Non enim per me fatale tibi est cadere, siquidem sufficit
Apollo, cui hæc conficere cura est.

ŒDIPUS.

Tuane, an Creontis hæc sunt commenta?

TIRESIAS.

Creon tibi nulla mali causa; sed ipse tu tibi.

ŒDIPUS.

O divitiæ, et regnum, atque artem superans per vitam
multis studiis insignem (l. e. *ars, quæ æmulatorum multo-
rum arte præstantior est*), quantum vobis invidiæ subest,
siquidem propter hoc imperium, quod mihi civitas ultro
traditum, non expetitur detulit in manus, Creon ille fidus,
ille ab initio amicus, clam mihi struit insidias, et ejicere
me studet, subornato hoc præstigiatorē, fraudum consu-
tore, versuto circulatorē, qui ad lucrum solummodo cer-
nit, ad artem vero caecus est! Nam dic age, ubinam tu
certus es vates? Cur non, quando hic erat perplexi car-

τῷδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
ἀνδρὸς διαιπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει·
395 ἦν οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προῦφάνης ἔχων
οὐτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθὼν·
ὅν δ' ἡ σὺ πειρᾷς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
400 παραστατήσιν τοῖς Κρεονταίοις πάλας.
Κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ γὰρ συνθεῖς τάδε
ἀγῆλατῆσιν· εἰ δὲ μὴ ᾔδοις γέρων
εἶναι, παθὼν ἔγνωσ' ἂν οἶά περ φρονεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
405 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ.
Δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
μαντεῖ' ἀριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γούν
ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ.
410 Οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία·
ᾧστ' οὐ Κρέοντος προστατοῦ γεγράφομαι.
Λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυρλόν μ' ὠνειδίσας·
σὺ καὶ δέδορκας, κοῦ βλέπεις ἴν' εἴ κακοῦ,
οὐδ' ἐνθα ναίεις, οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
415 Ἄρ' οἶσθ' ἀφ' ὧν εἴ; καὶ λελήθας ἐχθρὸς ὦν
τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κἀπὶ γῆς ἄνω,
καὶ σ' ἀμφιπλήξῃ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
Ἐλᾷ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους ἀρά,
βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
420 Βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμὴν,
ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, δν δόμοις
ἀνορμον εἰσέπλευσας, εὐπλοίας τυχών;
ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνει κακῶν,
425 ἃ σ' ἐξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις.
Πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στοῦα
προπηλάκιζε. Σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἥ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
430 οὐκ εἰς ὀλεθρον; οὐχὶ θάσσον; οὐ πάλιν
ἀφ' ὁρρος οἰων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Οὐδ' ἐκόμεν ἐγωγ' ἂν, εἰ σὺ μὴ ᾔχαις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐ γάρ τι σ' ἤδη μῶρα φωνήσонт', ἐπεὶ
σχολῇ σ' ἂν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστευλάμην.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

435 Ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφουμεν, ὥς μὲν σοὶ δοκεῖ,
μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἐμφρονες.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποίοισι; μείνον. Τίς δέ μ' ἐκρύβει βροτῶν;

minis inventrix canis, dixisti aliquid, quod clves hos exsol-
veret? Atqui illud arnigma non cujusvis hominis erat inter-
pretari, sed divinatione opus erat, quam neque ab augu-
rio, nec a deorum aliquo notam habere deprehensus es :
at ille ego adveniens, stolidus scilicet Oedipus, illam com-
pescai, mentis vi assecutus, non ab alitibus edoctus :

quem videlicet tu conaris ejicere, sperans Creontis solio
to astiturum proxime.

At tuo cum maximo malo videris mihi, tuque et qui haec
conūxit, piacula ex urbe pulsurus : et nisi te senectia deli-
rare crederem, qualia habes sensa, talia te passurum esse
cognosceres.

CHORUS.

Quantum quidem conjicimus, et bujus verba, tuaque,
Oedipe, iracundiae calore elata videntur. His autem non
est opus, sed considerare, quomodo dei oraculum optime
expediamus.

TIRESIAS.

Etsi regnum obtines, æquum tamen mihi jus dictis tuis
paria referre : hoc enim ego etiam polleo. Namque tibi
nequaquam subditus vivo, sed Apollini; quocirca nec
(in tabulis publicis) tanquam Creontis patroni cliens re-
censebor, Dico autem, quoniam mihi caecitatem expro-
basti, tu et cernis oculis, nec vides quibus es in malis,
nec ubi habitas, nec quibuscum conversaris domi.

Nostin' ex quibus natus es? Immo latet te hostem esse te
tuorum, quique apud Inferos sunt, quique in terra superne :
et te utrinque impetentes maternæ paternæque horribili
gressu accedentes diræ exigent aliquando ex hac urbe, nunc
quidem recte videntem, tum vero caecum.

Quis non erit ejulatus tui portus, quis non Cithæron brevi
resonus, quum conscius factus fueris hymenæi, cujus in
importunam stationem domi tuæ appollisti, secunda naviga-
tione usus? aliorumque malorum non vides agmen, quæ te
tibi (i. e. qui liberorum frater apparebis et tibi ipsi ma-
ritus simul ac filius ejusdem matris) liberisque tuis
æquabunt. Proinde et Creontem et meum os conviviciis
proscinde : mortalium enim nemo est qui fedioribus exem-
plis, quam tu, peribit unquam.

OEDIPUS.

Harceine, quæso, ex isto audire quispiam sustineat? non
in malam crucem abis? non ocius? non retro hisce ab ædi-
bus conversum te abripis?

TIRESIAS.

Ego ne venissem quidem, nisi tu vocasses.

OEDIPUS.

Non enim te stulte locuturum noveram : alioqui nunquam
te domum meam arcessivissem.

TIRESIAS.

Nos quidem ita sumus comparati, tibi quidem ut videtur,
stulti; parentibus vero, qui te genuerunt, sapientes.

OEDIPUS.

Quibus? mane : quis me, sodes, genuit mortalium?

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ χάσαρῃ λέγεις.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

410 Οὐκ οὖν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφες;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τοιαῦτ' ὀνειδίζ', οἷς ἐμ' εὐρήσεις μέγαν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Αὕτη γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλυσεν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἄπειμι τοίνυν καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

415 Κομιζέτω δ' ἦθ' ὥς παρὼν σὺ γ' ἐμποδὼν
ὄχλεις, συθείς τ' ἂν οὐκ ἂν ἀλγύναις πλέον.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Εἰπὼν ἄπειμ' ὦν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
δείσας πρόσωπον. Οὐ γὰρ ἐσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.

Λέγω δέ σοι τὸν ἄνδρα τοῦτον, ἐν πάλαί

420 ζητεῖς ἀπειλῶν, κἀνακηρύσσων φόνον

τὸν Λαίειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

ξένος λόγῳ μέτοικος, εἴτα δ' ἐγγενὲς

φανήσεται Θεβαῖος οὐδ' ἡσθήσεται

τῇ συμφορᾷ. Τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδωρότος

425 καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι
σκήπτρῳ προδείκνυς γαῖαν ἐμπορεύσεται.

Φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν

ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατὴρ, καὶ ἥς ἐφυ

γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς

430 ὁμύσπορος τε καὶ φονεὺς. Καὶ ταῦτ' ἰὼν

εἴσω λογιζοῦ κἂν λάβης ἐψευσμένον,

φάσκειν ἐμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

433 Τίς ἐντὶν' ἃ θεσπιέπεια Δελφίς εἶπε πέτρα Στρ. α'.

435 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίσαι χερσίν;

ὦρα νιν ἀελλάδων

ἵππων σθεναρώτερον

φυγᾷ πόδα νωμᾶν.

Ἐνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρούσκει

440 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας

δεινὰ δ' αἶμ' ἔπονται

Κῆρες ἀναπλάκητοι.

443 Ἐλαμψε γὰρ τοῦ νιφέντος ἄρτίως φανεῖσα Ἀντ. α'.

445 φάμα Παρνασοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ' ἰγνεύειν.

Φοιτᾷ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν

ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ

πέτρας ἅτε ταῦρος,

μέλειος μελέω ποδὶ χηρεύων,

450 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων

μαντεῖα τὰ δ' αἰὶ

ζῶντα περιποτᾶται.

[Στρ. β'.

453 Δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰωνοθέτας,

TIRESIAS.

[perdet.

Hæc dies te gignet (*genitorem indicabit*), eademque te

ŒDIPUS.

Ut omnia perplexa nimis et obscura loqueris!

TIRESIAS.

Non vero tu talia optimus es invenire?

ŒDIPUS.

Talia exprobres mihi licet, quibus, *te diligentius in-*
dagata, me magnum invenies.

TIRESIAS.

Atqui ea ipsa te perdidit prosperitas.

ŒDIPUS.

Sed si hanc civitatem sospitavi, nihil moror.

TIRESIAS.

Abibo igitur : tuque, puer, abduc me.

ŒDIPUS.

Abducat sane : nam præsens turbas, et es impedimento :
procul autem amotus, non eris molestus amplius.

TIRESIAS.

Abibo, postquam ea dixero, quorum gratia huc veni,
vultum tuum nequaquam veritus : non enim unquam me
pessumdabis.Dico autem tibi : vir ille, quem dudum quæris, mini-
tans et edicta proclamans de corde Laii, is præsens adest,
verbo quidem peregrinus et advena, deinde vero indigena
Thebanus apparebit; nec lætabitur hoc casu.Cæcus enim ex vidente, et egenus ex divite factus, in
peregrinam terram, baculo viam prætentans, proficisce-
tur.Palam autem fiet suorum ipsius liberorum fratrem simul et
patrem eum esse, mulierisque, ex qua natus est, filium et
maritum, patris vero participem lecti et occisorem : atque
hæc, domum ingressus, exquire, et si me falsum depre-
hendes, tunc dicas nihil me divinando sapere.

CHORUS.

Quis ille est, quem fatidica edixit Delphica rupes ma-
xime infandum facinus sanguineis perpetrasse manibus?Tempus est, ut pernicibus equis citatior fugam capes-
sat :armatus enim in illum incurrit igne et fulguribus Jovis
filius :

terribilesque una sequuntur inevitabiles Diræ.

Illustris enim nuper emissæ est nivoso e Parnaso dictio,
latitantem ut quisque virum investiget :namque agrestibus abdit se silvis, antraque subit et ru-
pes, ut taurus, et miser misero pede solitarius vagatur,
edita ex umbilico terræ (*Delphis*) oracula ut *ab se* remo-
veat :

Illa vero semper vigentia circumvolant.

Horrenda quidem, horrenda conturbat peritus augur, nec

485 οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ'· ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ·
πέτομαι δ' ἐλπίσιν οὔτ' ἐνθάδ' ὄρωιν οὔτ' ὀπίσω.

Τί γάρ ἢ Λαβδακίδαις [ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω
490 ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔχειτ' οὔτε πάροιθέν ποτ'
ἔμαθον πρὸς δτου δὴ βασάνω

495 ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδιπόδα Λαβδακίδαις
ἐπικούρος ἀδελφῶν θανάτων. [βροτῶν Ἄντ. β'.

498 Ἄλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ξυνετοὶ καὶ τὰ
500 εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γῶ φέρεται,
κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμειψιεν ἀνὴρ. [φομένων ἂν καταπαίην.

505 Ἄλλ' οὔ ποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἰδοίμ' ὄρθον ἔπος, μεμ-
Φανερά πτερόεσσ' ἦλθε κόρα

510 ποτὲ, καὶ σοφὸς ὤφθη, βασάνω θ' ἡδύπολις· τῷ
φρενὸς οὔ ποτ' ὀρλήσει κακίαν. [ἀπ' ἐμᾶς

ΚΡΕΩΝ.

Ἄνδρες πολῖται, δαίμ' ἔπη πεπυσμένος
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπουν
515 πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακράωνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάζιν. Οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
520 ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει,
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κακλήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἦλθε μὲν δὴ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

ΚΡΕΩΝ.

525 Τοῦ πρὸς δ' ἐφάνθη ταῖς ἐμῇς γνώμῃς ὅτι
πεισθεὶς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἡὐδαῖτο μὲν τὰδ'· οἶδα δ' οὐ γνώμῃ τίνι.

ΚΡΕΩΝ.

Ἐξ ὀμμάτων δ' ὄρθων τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
κατηγορεῖτο τοῦ πικρήματα τοῦτό μου;

ΧΟΡΟΣ.

530 Οὐκ οἶδ'· ἃ γὰρ ὀρῶσ' οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ.
Αὐτὸς δ' ἔδ' ἡδὴ ὀμμάτων ἔξω περᾶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὗτος σὺ, πῶς δεῦρ' ἦλθες; ἢ τοσόνδ' ἔχεις
τόλμης πρόσωπον ὥστε τὰς ἐμὰς στάγας
ἔκου, φονεὺς ὧν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
535 ληστής τ' ἐναργής τῆς ἐμῆς τυραννίδος;
Φέρ' εἰπὲ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
ἰδὼν τιν' ἐν μοι ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
ἢ τοῦργον ὥς οὐ γνωριοίμ' σου τόδε
δῶλῳ προσέρπον κοῦκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
540 ἄρ' οὐχὶ μωρὸν ἔστι τοῦ γχείρημά σου,
ἀνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
θηρᾶν, δὲ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;

affirmantia nec negantia fidem; quid autem dicam incertas
hæreo, dubiaque spe pendeo, nihil congruum videns nec
in presentibus nec in præteritis factis.

Haud enim unquam nec antea nec nunc audiui simulta-
tem intercessisse Labdacidis cum filio Polybi, qua explorata
laudem quam apud omnes habet Oedipus oppugnem, et
Labdacidis vindex existam cordis ignotæ.

Atqui prudentes sunt Jupiter et Apollo, mortaliumque
facta norunt: sed inter homines valem plus, quam me,
intelligere, iudicio non constat cerlo: est vero ut virum
vir antevertat sapientia:

Verum equidem nunquam, priusquam videro dictum
eventu comprobatum, damnantibus regem adstipuler. Ma-
nifesta progressa est olim alata virgo, sapientisque in illa
visus est, et discriminis eventu civitati gratus: qua-
propter iudicio meo nunquam censebitur pravus.

CREON.

O cives, ut audiui res atrocissimas de me prædicare re-
gem Oedipum, huc me contuli, intolerabili pressus dolore.

Si enim in hac præsentē calamitate putet sibi a me vel
dictis vel factis damnum aliquod illatum fuisse, non mihi
vitæ longioris esse possit cupido, tali notato crimine.

Non enim ad leve malum injuria hujus sermonis tendit,
sed ad maximum, si malus quidem in civitate, malus etiam
a te ceterisque amicis perhibebor.

CHORUS.

At prodit, opinor, hoc convicium ira forsitan expressum
potius, quam mentis ex sententia.

CREON.

Undenam vero apparuit, meis consiliis obsecutum valem
falsa locutum fuisse?

CHORUS.

Sic quidem dictum fuit; at nescio quo argumento.

CREON.

Oculisne rectis, rectaque mente hoc me insinulavit cri-
mine?

CHORUS.

Nescio; quæ enim faciunt principes, ea non inspicio: sed
eccum, ipse jam egreditur foras.

OEDIPUS.

Heus tu, quid hoc venisti? tantane es audacia atque im-
pudentia, ut meas ad ædea veneris, qui palam me peri-
mis, regni que mei manifestus es prædo?

Age dic, per deos obtestor, perspectane in me timiditate
aut dementia, ista molitus es? an forte sperasti me mo-
limen hoc tuum cum dolo adrepens non persensurum aut,
si sensissem, non esse ulturum?

Annon insanus est isle tuus conatus, sine populi con-
sensu amicorumque ope regnum aucupari, quod populi fa-
vore opibusque solet obtineri?

ΚΡΕΩΝ.

Οἷσθ' ὥς ποιήσον; ἀντὶ τῶν εἰρημίων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρίν' αὐτὸς μαθών.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

545 Λέγειν σὺ δεινός· μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός
 σοῦ. Δυσμενῇ γὰρ καὶ βαρύν σ' ἤρην' ἐμοί.

ΚΡΕΩΝ.

Τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἀκουσον ὡς ἐρῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράξ', ὅπως οὐκ εἴ κακός.

ΚΡΕΩΝ.

Εἴ τοι νομίζεις κτήμα τὴν αὐθαδίαν
 550 εἶναι τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῇ κακῶς
 ὀρῶν οὐχ ὑβρίζειν τὴν οἰκὴν, οὐκ εὖ φρονεῖς.

ΚΡΕΩΝ.

Εὐμνημαί σοι ταῦτ' ἐνδοκ' εἰρησθαι· τὸ δὲ
 πάθημ' ὁποῖον φῆς παθεῖν δίδασκέ με.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

555 Ἐπειθεῖς, ἢ οὐκ ἐπειθεῖς, ὡς χρειή μ' ἐπὶ
 τὸν σεμνόμεντιν ἄνδρα πέμψασθαι τινα;

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ νῦν ἐθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πόσον τιν' ἤδη ὄνθ' ὁ Λαῖος χρόνον

ΚΡΕΩΝ.

Δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

560 ἄφαντος ἔρρει θανάσιμῳ χεῖρώματι;

ΚΡΕΩΝ.

Μακροὶ καλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τότ' οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;

ΚΡΕΩΝ.

Σοφός γ' ὁμοίως καὶ ἴσου τιμώμενος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότ' ἐν χρόνῳ;

ΚΡΕΩΝ.

565 Οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἱστῶτος οὐδαμοῦ πέλας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;

ΚΡΕΩΝ.

Παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἤκούσαμεν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἤυδα τάδε;

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ οἶδ'· ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ σιγᾶν φιλῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

570 Τοσόνδε γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὖ φρονῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.

ΣΟΦΗΚΛΗΣ.

CREON.

Fac, scin' quomodo? pro hisce tuis dictis paria vicissim
 audi; quamque rem cognoveris, ipse judicato.

OEDIPUS.

Tu quidem disertus es: at ego malus tibi auditor. Nam te
 iofensum mihi gravemque deprehendi.

CREON.

Hoc ipsum ergo a me primum audi, uti comparatum
 esse dicam.

OEDIPUS.

Hoc ipsum ne mihi dicas, te malum non esse.

CREON.

Si quidem putas boni quid esse pervicaciam absque sana
 mente, non recte sapis.

OEDIPUS.

Tu vero si putas injuriæ quam affini feceris non daturum
 te penas, non recte sapis.

CREON.

Justum est quod dicis; fateor: sed quamnam sit ea inju-
 ria, qua te læsum fuisse ais, doce me.

OEDIPUS.

Persuasistin' mihi, an non, oportere me nuntium ali-
 quem ad vatem illum venerandum, mittere?

CREON.

Et nunc quidem in eadem sum sententia.

OEDIPUS.

Quantum jam temporis, quæso, ex quo Laius —

CREON.

Quid eum fecisse dices? haud enim in mentem mihi ve-
 nit, quo tendat sermo tuus.

OEDIPUS.

e medio sublatus est exiliâli ictu?

CREON.

Longa et antiqua numerari possint tempora.

OEDIPUS.

Tunc temporis vatesne ille hanc profitebatur artem?

CREON.

Æque sapiens, et honore habitus pari.

OEDIPUS.

Numquid mei meminit tunc temporis?

CREON.

Numquam saltem me usquam presente.

OEDIPUS.

At nullam inquisitionem de mortuo habuistis?

CREON.

Habuimus, et quidni? neque quidquam comperimus.

OEDIPUS.

Cur ergo tunc ille sapiens non eadem hæc dixit, quæ
 nunc dicit de me?

CREON.

Nescio: de iis enim quæ non intelligo soleo tacere.

OEDIPUS.

Saltem tantum nosti, dicesque, si prudens es satis.

CREON.

Quid illud est? si enim sciam, non negabo.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

‘Οθούνεκ’, εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
οὐκ ἂν ποτ’ εἶπε Λαίου διαφθοράς.

ΚΡΕΩΝ.

Εἰ μὲν λέγει τὰδ’, αὐτὸς οἶσθ’· ἐγὼ δὲ σου
175 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ’ ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

‘Εκμάνθαν’· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δῆτ’; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμης ἔχεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

‘Αρνησις οὐκ ἐνεστὶν ὧν ἀνιστορεῖς.

ΚΡΕΩΝ.

‘Αρχεῖς δ’ ἐκείνη ταῦτά γῆς ἴσον νέμων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

180 ‘Αν ᾗ θέλουσιν πάντ’ ἐμοῦ κομίζεται.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

‘Ενταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνει φίλος.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ, εἰ διδοίης γ’ ὡς ἐγὼ σαυτῷ λόγον.
Σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν’ ἂν δοκεῖς
185 ἀρχεῖν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ
ἀτρεσπον εὐδοντ’, εἰ τὰ γ’ αὐθ’ εἴτ’ ἐστι κράτη.
‘Εγὼ μὲν οὖν οὐτ’ αὐτὸς ἱμείρων ἔρυν
τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
οὐτ’ ἄλλος ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.

190 Νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ’ ἀνευ φόβου φέρω·
εἰ δ’ αὐτὸς ἤρπον, πολλὰ καὶ ἀκίων ἔδρων.

Πῶς δῆτ’ ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν
ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφω;
οὐπω τοσοῦτον ἡπατημένος κυρῶ

195 ὥστ’ ἄλλα χρήζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά.

Νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
νῦν οἱ σέθεν χρήζοντες αἰκάλλουσί με·
τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοῖς ἔπικντ’ ἐνταῦθ’ ἐνι.

Πῶς δῆτ’ ἐγὼ κεῖν’ ἂν λάβοιμ’ ἀρεῖς τὰδε;

200 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν.

‘Αλλ’ οὐτ’ ἐραστὴς τῆσδε τῆς γνώμης ἔρυν
οὐτ’ ἂν μετ’ ἄλλου δρῶντας ἂν τλαίην ποτέ.

Καὶ τῶνδ’ ἐλεγχον τοῦτο μὲν Πυθιδ’ ἰὼν
πεύθου τὰ χρησθέντ’, εἰ σαφῶς ἤγγειλά σοι·

205 τοῦτ’ ἄλλ’, εἰάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης
κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ’ ἀπλῇ κτάνης
ψήφῳ, διπλῇ δὲ, τῇ τ’ ἐμῇ καὶ σῇ, λαβών.

Γνώμη δ’ ἀδελγὴ μὴ με χωρὶς αἰτιῶ.

Οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην

210 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς.

Φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
καὶ τὸν παρ’ αὐτῷ βίοντον, δὲ πλείστον φιλεῖ.

‘Αλλ’ ἐν χρόνῳ γινώσκει τὰδ’ ἀσφαλῶς· ἐπεὶ
χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος·

215 κακὸν δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ γινώσκει μίτ’.

OEDIPUS.

Valem, nisi tecum congressus fuisset, non esse de mea
interfectione Laii locutum.

CREON.

An hoc ille dicat, ipse tu nosti; ego autem te percontari
cupio itidem ut tu me modo.

OEDIPUS.

Percontare; non enim unquam Laii occisor arguar.

CREON.

Ago ergo, ane meam sororem conjugem habes?

OEDIPUS.

Non est ut istud quod quæris negem.

CREON.

Et regnas pariter cum es, parem regni portionem obtinens?

OEDIPUS.

Quæ voluerit, a me consequitur omnia.

CREON.

Noune vobis duobus tertius ego æqualis?

OEDIPUS.

Hic porro tandem malus appares amicus.

CREON.

Haud sane dices, si tu, ut ego, apud te rationem subdu-
cere velis. Considera hoc primum, an quemquam putes
regnare malle cum terroribus, quam sine metu dormire (i.
e. *tranquillum esse*), si potentiam obtineat eandem.

Ego sane neque ipse cupio rex esse magis, quam quæ
regis sunt facere, nec alius, quisquis modestus esse novit.

Nam nunc quidem a te omnia absque metu consequor;
at si ipse rex essem, multa etiam invitus facerem.

Qui mihi ergo regnum dulcius esse possit quam princi-
patus securus et potentia? nondum adeo stultus sum, ut
alia quam utilitati conjuncta expetam bona.

Nunc omnibus oblector, nunc me quisque amplectitur:
nunc qui abs te aliquid cupiant, adulantur mihi: ut enim
cujusvis voti compotes fiant, in manu mea est.

Quonam, obsecro, modo illa (i. e. *regnum*) captarem,
omissis his commodis?

Mens recta sapiens prava consilia nunquam agitaverit.

Sed nec me eorum quæ tu dicis ulla incessit cupido, nec,
si quis operam suam conferret, id unquam sustinerem ag-
gredi.

Atque quod horum documentum est, primo Delphos pro-
fectus exquire an tibi oraculum accurate renuntiaverim;
tum si me cum haruspice consilii quid communicasse de-
prehenderis, occidas me non simplice, sed genuino, meo
tuoque damnatum calculo.

At in causa obscura ne me acorsum (*mea non audita
defensione*) incuses. Non enim justum est neque malis
temere censere bonos, neque bonos malos.

Sed enim fidelem amicum ejicere, haud minus grave esse
dico, quam si quis suam projiciat vitam, quam maxime
diligat.

At cum tempore scies hæc certo: nam tempus solum,
qui vir bonus sit, ostendit; malum vero vel una die co-
gnoveris.

ΧΟΡΟΣ.

Καλῶς ἔλαξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
ἄναξ. Φρονεῖν γάρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῇ, ταχὺν δεῖ καὶ βουλευεῖν πάλιν.
620 Εἰ δ' ἑσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.

ΚΡΕΩΝ.

Τί ὅητα χρήζεις; ἢ με γῆς ἔξω βαλεῖν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἥκιστα. Θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.

ΚΡΕΩΝ.

Ὅταν προδείξης οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

625 Ὡς οὐχ ὑπεῖξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις;

ΚΡΕΩΝ.

Οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τὸ γοῦν ἐμόν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄλλ' ἐξ Ἰσου δεῖ καμόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' ἔφυς κακός.

ΚΡΕΩΝ.

Εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀρκτίον γ' ὁμως.

ΚΡΕΩΝ.

Οὗτοι κακῶς γ' ἄρχοντες.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ πόλις πόλις.

ΚΡΕΩΝ.

630 Κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Πάυσασθ', ἄνακτες· καιρίαν δ' ὑμῖν ὁρῶ
τῇνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστὸς νεῖκος εὖ θέσθαι χρειών.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί τὴν ἀβουλον, ὦ τιλαίπωροι, στάσιν
635 γλώσσης ἐπήρασθ' οὐδ' ἐπαισχύνεσθε γῆς
οὕτω νοσοῦσης ἰδία κινοῦντες κακὰ;
οὐκ εἴ σύ τ' οἴκουσ' οὐκ εἴ σὺ τε, Κρέων, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;

ΚΡΕΩΝ.

Ὅμαιμα, δεινά μ' Οἰδίπους ὁ σὸς πόσις
640 δρᾶσαι δίκαιοι, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν,
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος, ἢ κτείνειν λαθῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ξύμφημι· δρῶντα γάρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς
εἰληρα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.

ΚΡΕΩΝ.

Μή νυν θναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἰ σέ τι
645 δέδραχ', ὀλοίμην, ἔνν' ἐπαιτιᾷ με δρᾶν.

CHORUS.

Recte hæc dicta esse fateberis, o rex, si caves ne labaris : nam tuti non sunt qui subita ineunt consilia.

ŒDIPUS.

Ubi quis celer est ad insidias clam struendas, et me rursum celeriter consilium capere oportet.

Si enim quietus manebo, ille sua confecerit, mea autem erunt frustranea.

CRÆON.

Quid igitur vis? an me ex urbe pellere?

ŒDIPUS.

Minime. Mori, non exulare te volo.

CRÆON.

Fiet : sed postquam ostenderis qualis sit illa tua invidia.

ŒDIPUS.

Ut non cessurus nihl neque obtemperaturus loqueris?

CRÆON.

Video enim te non bene sapere.

ŒDIPUS.

Sapio certa in rem meam.

CRÆON.

At æqualiter in meam sapere debes.

ŒDIPUS.

At malus es.

CRÆON.

Quid, si rem non intelligas?

ŒDIPUS.

Nihilo tamen minus imperium accipere debes.

CRÆON.

Minime vero te male imperante.

ŒDIPUS.

O civitas, civitas!

CRÆON.

Sed particeps ego etiam sum hujus civitatis, non tua solius est.

CHORUS.

Desinite, reges : eccam enim opportune vobis video foras egredientem Iocasten, cujus opera rixam hanc componi oportet.

IOCASTA.

Quid inconsultum hoc, o miseri, verborum jurgium suscitastis, nec erubescitis, urbe sic laborante, privata movere mala? non tu abis domum, tuque, Creon, tuas ad aedes? non cavebitis ne ex offensa, quæ nihili est, magnam quandam conflictis?

CRÆON.

Soror, atrocis mihi Œdipus tuus maritus facere parat, e duobus malis alterum eligens, ut aut ex urbe pellat, aut prehensum occidat.

ŒDIPUS.

Fateor : namque eum, uxor, deprehendi male malis artibus damnum mihi inferentem.

CRÆON.

Ne jam gaudio fruor ullo, sed diris devotus peream, si tibi quid feci ex his, quæ me fecisse criminaris.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὡς πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεὶς θεῶν,
εἰπεῖτα κάμῃ, τοῦσδε ὅ' οἱ πάρεισί σοι.

ΧΟΡΟΣ.

649 Πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. Στρ. [α'.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν καταί- [δεσαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

653 Οἶσθ' οὖν ἃ γρήξεις;

ΧΟΡΟΣ.

Οἶδα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Φράζε δὴ τί φῆς. X

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν ἐναγῇ φίλον μήποτ' ἐν αἰτίᾳ
σὺν ἀφανεῖ λόγῳ σ' ἀτιμον βαλεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Εὖ νυν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
ζητῶν ὀλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΧΟΡΟΣ.

660 Οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον Στρ. β'.

Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος ἄριλος δ' τι πύματον
ὀλοῖμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.

665 Ἀλλὰ μοι δυσμόρῳ γὰρ * * *
τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

669 Ὅ δ' οὖν ἴτω, καὶ γρή με παντελῶς θανεῖν,
ὅτο ἢ γῆς ἀτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ.

Τὸ γὰρ σὺν, οὐ τὸ τοῦδ', ἐποικτεῖρω στόμα
ἐλαινόν· οὗτος δ' ἐνθ' ἂν ἢ στυγῆσεται.

ΚΡΕΩΝ.

Στυγνὸς μὲν εἶκον δῆλος εἶ, βαρὺς δ', ὅταν
θυμοῦ περάσῃς. Αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
676 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἀλγίσται φέρειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐχ οὖν μ' ἐάσεις κακτὸς εἶ;

ΚΡΕΩΝ.

Πορεύσομαι,
σοῦ μὲν τυχὼν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

ΧΟΡΟΣ.

678 Γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

680 Μαθοῦσά γ' ἦτις ἡ τύχη.

ΧΟΡΟΣ.

Δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε, δάπτει δὲ καὶ τὸ μὴ [᾽νδίκον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;

685, γὰρ * *] γὰρ φθίνουσα librl.

IOCASTA.

O per deos, crede ista, Oedipe, maxime quidem iusju-
randum, cujus testes deos advocat, reveritus, tam vero me
quoque, et hosce qui adsunt tibi.

CHORUS.

Obtempera volens prudensque, o rex, obsecro.

OEDIPUS.

Qua in re, quaeso, vis me tibi morem gerere?

CHORUS.

Hunc neque olim dementem, nunc autem juramenti san-
ctitate munitum, reverere.

OEDIPUS.

Scin' vero quid petis?

CHORUS.

Scio.

OEDIPUS.

Declara mihi ergo quod cogitas.

CHORUS.

Ut amicum, qui se iurjurandi religione obstrinxit, in-
certi criminis reum ne peragas, causa haud cognita.

OEDIPUS.

Hoc jam scito, te, quum hoc cupis, nihil minus cupere
mihi quam mortem aut exilium.

CHORUS.

Minime sane; deorum omnium principem deum Solem
testor: sed diis hominibusque invisus, pessimis exemplis
peream, si quidquam hujus cogito.

At mihi infelici patria (i. e. *patriae calamitas*) * * ani-
mum excruciat, si prioribus malis ista accedant a vobis orta.

OEDIPUS.

Abeat igitur ille, etiamsi me funditus perire oportet, aut
contemptum omnibus vi ex hac urbe ejici. Tua enim, non
illius, miserabili oratione commoveor. At ille, ubicunque
fuerit, odio habebitur.

CREON.

Immitis, etiam quum cedis, manifesto es; quum ira de-
ferbuerit, gravis. Talia vero ingenia sibi ipsis merito sunt
sane molestissima.

OEDIPUS.

Quin igitur me dimittis, ac foras abis?

CREON.

Abibo, eum te expertus, qui me non noris, hisce vero
in eadem qua antea dignatione habitus.

CHORUS.

Mulier, quid cessas hunc intro abducere domum?

IOCASTA.

Postquam cognovero quid istud sit jurgii.

CHORUS.

Coorta est incerta suspicio de sermonibus: mordet autem
animum vel falsa criminatio.

IOCASTA.

Ipsisne ab ambobus?

ΧΟΡΟΣ.

Ναίχι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ τίς ἔν λόγος;

ΧΟΡΟΣ.

686 Ἄλις ἔμοιγ', Ὀλις, γὰρ προπονουμένας,
φαίνεται ἐνθ' Ἀλξεν, αὐτοῦ μένειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἵρξεν ἔν' ἥκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνὴρ,
τοῦμὲν παριεὶς καὶ καταμδύνων κέαρ;

ΧΟΡΟΣ.

689 Ὀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον, Ἄντ. β'.
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα
πεφάνθαι μ' ἄν, εἰ σε νοσφίζομαι,
ὅς τ' ἐμὲν γὰρ φθιναν ἐν πόνοις
693 ἀλύουσιν κατ' ὀρθὸν οὐρίσας,
τανῦν τ' εὐπομπος, εἰ δύναιο.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἰπρὸς θεῶν εἰδαζὼν καίμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆτιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

700 Ἐρῶν σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Φονέα με φησὶ Λαίου καθιστάναι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Αὐτὸς ξυνειδώς, ἢ μαθὼν ἄλλου πάρα;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

705 Μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον ἐσπέμψας, ἐπεὶ
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Σὺ νυν ἀρεῖς σεαυτὸν ὦν λέγεις πέρι,
ἔμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.

710 Φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα.

Χρησμός γάρ ἤλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
ὥς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε καὶ χείνου πάρα.

715 Καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ
λησταὶ φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐ δίσχον ἡμέραι
τρεις, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν,
ἐρριψεν ἄλλων χερσὶν ἄβατον εἰς ὄρος.

720 Κάνταῦθ' Ἀπόλλων οὐτ' ἐχεῖνον ἤνυσεν
φονέα γενέσθαι πατρός οὔτε Λαΐον,
τὸ δεινὸν οὐφοβεῖτο πρὸς παιδὸς παθεῖν.
Τοιαῦτα φῆμαι μαντικὰ δῶρισαν,
ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν. Ὡν γὰρ ἂν θεὸς
725 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ.

CHORUS.

Scilicet.

IOCASTA.

Et quis erat sermo?

CHORUS.

Satis mihi quidem, satis, in hac civitatis calamitate
videtur, ubi desiit contentio, ibi subsistere.

ŒDIPUS.

Viden' quo progrediare, tametsi vir es bonus consilii
quum cor meum frangis et hebetas?

CHORUS.

O rex, dixi quidem non semel tantum, scito me insipien-
tem, ad omneque prudens consilium inlabilem merito ha-
bitum iri, si me abs te segregem, qui caram meam patriam,
e calamitatis fluctibus emergere non valentem, prospero
cursu direxisti: atque nunc quoque, si possis, fauste (di-
rigas).

IOCASTA.

Per deos dic mihi quoque, o rex, cujus rei gratia tantam
iram conceperis.

ŒDIPUS.

Dicam (nam te pluris, quam hos facio) Creontis illa,
qualia in me machinatus est.

IOCASTA.

Dic, si vere contentionem, cujus causam in Creontem
confers, exponere vis.

ŒDIPUS.

Occisorem me esse dicit Laii.

IOCASTA.

An ut qui id ipse compererit, an ut qui audierit ex alio?

ŒDIPUS.

Immo vatem scelestum immittens, nam, quod ad se
ipsum attinet, suam linguam penitus liberat (i. e. omnem a
se amovet culpam).

IOCASTA.

At tu, omissa omni de istis, quam dicere instituisti, cura,
monitis meis, quaeso, animum adverte, et disce nihil rerum
humanarum ex divinandi arte pendere.

Cujus rei tibi breviter argumenta exponam.

Laii enim oraculum editum fuit olim, haud dicam Apol-
line ab ipso, sed ab ejus famulis, illi in falsis esse, ut a
filio qui ex me illoque natus foret occideretur.

Atque illum quidem peregrini latrones, ut fama est,
interfecerunt olim in trivio: puer autem ut natus est, vix
tres intercesserunt dies, atque illum pater, articulis pedum
ligatis, projiciendum curavit aliorum manibus in avio
monte.

Et ibi Apollo effectum non dedit, nec ut ille occisor fieret
patri, nec ut Laius acerba, quae a filio metuebat, pateretur.

Talia tamen praefinierant fatidicae dictiones, quae
rationem nullam habeas: quarum enim rex per vim sub-
rit deus, eas ipse facile manifestaver'

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
ψυχῆς πλάνημα κάνακλίνῃσις φρενῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑποστραφεῖς λέγεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔδοξ' ἀκούσαι σου τόδ', ὡς ὁ Λαῖος
730 κατασφαγίῃ πρὸς τριπλαῖς ἀμαξίτοισι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἡὺδ' αὖτο γὰρ ταῦτ' οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος οὗ τόδ' ἦν πάθος;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Φωκίς μὲν ἡ γῆ κληίζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
ἔς ταῦτ' Ἀελφῶν κατὰ Δαυλίας ἄγει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

735 Καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὕτω λυθῶς;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Σχεδὸν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
ἀρχὴν ἐφαίνου τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί δ' ἐστί σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

740 Μήπω μ' ἐρώτα. Τὸν δὲ Λαῖον φύσιν
τίν' εἶχε φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤθεος ἔχων.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Μέγας, χνοάζων ἀρτι λευκανθὲς κάρα,
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστᾶται πολύ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οἱμοὶ τάλας· ἔοικ' ἐμπαυτὸν εἰς ἀράς
745 δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ', ἀναξ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Δεινῶς ἀθυμῶ μὴ βλέπων ὁ μέντις ἦ.
Δείξεις δὲ μάλλον, ἦν ἐν ἐξείπῃς ἐτι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἀν δ' ἔρῃ μαθοῦσ' ἐρῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

750 Πότερον ἐχώρει βαιὸς, ἢ πολλοὺς ἔχων
ἀνδρας λοχίτας οἳ ἀνὴρ ἀρχηγέτης;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λαῖον μία.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῇ. Τίς ἦν ποτὲ
755 ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὅμιλιν, γύναι;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὅστις τις, ὅσπερ ἔκαστ' ἐκωθεῖς μόνος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅστις γὰρ ἐγγίχῃται παντὶν παρών;

ŒDIPUS REX.

ŒDIPUS.

Quam mihi, o mulier, istis auditis, fluctua, animus, pe-
ctusque concutitur!

IOCASTA.

Quanam rursus cura sollicitatus hoc dicis?

ŒDIPUS.

Videbar abs te hoc audire, Laium occisum fuisse in tri-
vio.

IOCASTA.

Scilicet ita ferebatur, necdum hæc fama desit.

ŒDIPUS.

Et ubi est locus, in quo casus ille accidit?

IOCASTA.

Phocis quidem vocatur terra: scissa autem via in unum
a Delphis et a Daulia coit.

ŒDIPUS.

Quam diu vero est, ex quo ista facta sunt?

IOCASTA.

Paulo fere ante quam tu hujus urbis regnum adeptus es,
civitati hæc renuntiata sunt.

ŒDIPUS.

O Jupiter, quid me facere decrevist?

IOCASTA.

Quid tibi est hoc, Œdipe, terriculamentum?

ŒDIPUS.

Nondum me percontare: verum dic mihi, qua forma fuit
Laius? qua tunc erat ætate?

IOCASTA.

Procero fuit corpore, tumque caput ei prima canitie si-
gnabatur: forma autem tibi non admodum dissimilis erat.

ŒDIPUS.

Væ mihi misero! me ipsum, ut videtur, atrocibus exe-
crationibus obiecto modo insciens.

IOCASTA.

Quid ais, obsecro? timeo sane te intuens, o rex.

ŒDIPUS.

Nimis male formido, ne oculatus ille sit vates. Monstra-
bis autem clarius, si unum adhuc dixeris.

IOCASTA.

Paveo equidem; tamen quæ rogabis, si sciam, dicam.

ŒDIPUS.

Faciebatne cum paucis comitibus iter, an magna satelli-
tum manu, ut vir princeps solet?

IOCASTA.

Quinque erant simul omnes, et inter hos præco: rheda
autem una Laium vehebat.

ŒDIPUS.

Heu, heu! hæc jam perspicua sunt. Sed quis fuit, quæso,
conjux, qui vobis hæc facta retulit?

IOCASTA.

Unus e famulis, qui solus evasit incolumis.

ŒDIPUS.

Adestne nunc forte domi?

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κεῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
 σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίον τ' ὀλωλότα,
 760 ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θυγῶν
 ἀγρούς σφ'ε πέμψαι καπὶ ποιμνίων νομάς,
 ὡς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
 Κάπερ μ' ἐγὼ νιν. Ἄξιος γὰρ οἱ ἀνὴρ
 δοῦλος φέρειν ἦν τῇσδε καὶ μείζω χάριν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

765 Πῶς ἂν μοι οἱ δῆθ' εἴμιν ἐν τάχει πάλιν;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πάρεστιν. Ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐρίεσαι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Δίδου' ἐμαυτὸν, ὃ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
 εἰρημέν' ἢ μοι δι' αὖ νιν εἰσιδεῖν θέλω.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἄλλ' ἔξεται μὲν ἀξία δέ που μαθεῖν
 770 καὶ γὰρ τὰ γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ', ἀνὰ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
 ἐμοῦ βεβῶτος. Τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι
 λέξαιμ' ἂν ἢ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦδ' ἰών;
 Ἐμοὶ πατήρ μὲν Πολύβος ἦν Κορινθίος,
 775 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρὶς. Ἠγόμεν δ' ἀνὴρ
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχῃ
 τοιαῦδ' ἐπίσση, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
 σπουδῆς γὰρ μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
 Ἀνὴρ γὰρ ἐν δαίμοσι μ' ὑπερπλησθεὶς μέθῃ
 780 καλεῖ παρ' ὄνιρ, πλαστός ὡς εἶην πατρί.
 Καὶ γὰρ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν εὐρίαν
 μόλις κατέσχον· θάτέρῃ δ' ἰὼν πύλας
 μητρὸς πατρός τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
 τοῦναιδος ἦγον τῷ μεθῆντι τὸν λόγον.
 785 Καὶ γὰρ τὰ μὲν κείνοιν ἑτερπόμην, ὅμως δ'
 ἐκνέμει μ' αἶψα τοῦθ'· ὑφείρει γὰρ πολὺ.
 Λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρός πορεύομαι
 Πυθώδε. Καὶ μ' ὁ Φοῖβος ὢν μὲν ἰχόμην
 αἰτιμον ἐξέπεμψεν, ἀλλὰ δ' αἴθλια
 790 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προὔρηνεν, λέγων
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖα με μεχθῆναι, γένος δ'
 ἀτλητὸν ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρν,·
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 Καὶ γὰρ πακούσας ταῦτα τὴν Κορινθίαν
 795 ἀστροῖς τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα
 ἐρευγον, ἐνθα μή ποτ' ὀφείμην κακῶν
 χρησμῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 Στείλων δ' ἰκνοῦμαι τοῦσδε τοὺς χώρους ἐν οἷς
 800 καὶ σοὶ, γύναι, τάληθες ἐξερῶ. Τριπλῆς
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῇσδ' ὁδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθά μοι κῆρυξ τε καπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπῆνγες ἐμβεβώς, ὅλον σὺ φῆς,
 ξυνηντίαζον καὶ δόου μ' ὅθ' ἐγεμῶν
 805 αὐτὸς θ' ὁ πρίσθους πρὸς βίαν ἤλαυνέτην.

ΙΟΚΑΣΤΑ.

Minime vero : nam ex quo inde rediit, et regno te vidit
 potiri, Laïumque mortuum, impense me obsecravit, mea
 prehensa manu, ut rus se mitterem ad pascendos greges, quo
 urbis hujus a conspectu esset quam remotissimus.

Adeoque illum ablegavi : dignus enim erat ille servus qui
 vel majus hoc auferret beneficium.

ŒDIPUS.

Quid fieri possit, ut nobis quam celerrime se rursus exhibeat?

ΙΟΚΑΣΤΑ.

Res in promptu est : sed qua gratia hoc expetis?

ŒDIPUS.

Metoo, mulier, ne jam multa nimis dicta sint mihi, ob
 quæ eum cernere velim.

ΙΟΚΑΣΤΑ.

Sed veniet ille quidem : latere vero digna ego quoque
 videor esse ut discam quæ animo tuo molesta sunt, o rex.

ŒDIPUS.

Nec hoc tibi denegabo, quum eo usque spei (i. e. ex-
 spectationis) progressus sim. Cui enim potiori indicarem
 quam tibi, quandoquidem in tali discrimine versor?

Nihil pater quidem erat Polybus Corinthius, mater autem
 Merope Dorica ; habebatque inter Corinthios cives vir maxi-
 mus, antequam casus mihi talis accidit, dignus quidem
 admiratione, non tamen tanta, quantam mihi injecit, solli-
 citudine.

Namque in convivio vir quidam plus potus nothum me
 subdititiumque patri vocat inter pocula.

Idque ego agre ferens, ea ipsa die vix me continui : postri-
 die vero matrem patremque conveni, remque ex his quæ-
 sivi : at illi audito hoc probro indignatione exarserunt contra
 eum qui dictum emiserat.

Et ego quidem eorum sermone delectabar ; tamen urebat
 me semper hoc dictum ; alta enim mente infixum hærebam.

Proinde clam patre et matre proficiscor Delphos : et me
 quidem Apollo dimisit sine ullo responso ad ea quorum
 gratia (consultum eum) veneram, alia autem misera et
 atrociora et luctuosa aperte prædixit, fore ut matri concu-
 berem, sobolemque intolerabilem hominibus producerem
 in lucem, patremque, qui me genuisset, occiderem.

Et ego, his auditis, a Corinthia terra, ex astris usque
 conjecturam faciens, quam longe recessissem, fugiebam,
 donec eo pervenirem ubi nunquam tristium meorum
 dedecora oraculorum rata facta viderem.

Iter autem faciens, pervenio ad illos ipsos locos, in qui-
 bus regem hunc periisse dicia.

Ac tibi, uxor, verum eloquar.

Quum iter pergerem prope illud trifidum, ibi obviam
 mihi simul venire præcoque et vir, qualem tu ais, equis
 juncta rheda vectus :

et e via me rectorque rhedæ et ipse senex per vim sub-
 movere voluerunt.

Κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχὶλάτην,
παίω δι' ὀργῆς καὶ μ' ὁ πρέσβυς ὡς ὀρᾷ,
ὄχους παρασείχοντα τηρήσας μέσον
κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.

810 Οὐ μὲν ἴσῃν γ' ἔτισεν, ἀλλὰ συντόμως
σκήπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὑπτιος
μέσης ἀπῆνης εὐθὺς ἐκκυλίνδεται·
κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
814 τοῦτῳ προσήκει Λαίου τι συγγενές,
816 τίς ἐχθροδαίμων μάλλον ἂν γένοιτ' ἀνὴρ;
ὅν μὴ ξένων ἔξεστι μηδ' ἀστῶν τινὶ
δόμοις δέχεσθαι, μηδὲ προσφωνεῖν τινά,
ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων. Καὶ τάδ' οὐτις ἄλλος ἦν
820 ἢ γῶν π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀρκῆς ὁ προστιθείς.
Λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
χραίνω, δι' ὧν περ ὤλειτ'. Ἄρ' ἔφυν κακός;
ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος; εἰ με χρὴ φυγεῖν,
καὶ μοι φυγόντι μὴ ᾔσῃ τοὺς ἐμοὺς ἰδεῖν,
825 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος ἢ γάμοις με δεῖ
μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν
[Πόλυβον, δὲ ἐξέφυσε καὶ ἐξέθρεψέ με.]
Ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
κρίνειν ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον;
830 Μὴ δῆτα μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἄγνων σέβας,
ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
κηλὶδ' ἐμαυτῷ συμφορᾶς ἀφιγμένην.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ· ἔως δ' ἂν οὖν
835 πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' Ὀλπίδα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ μὲν τοσοῦτόν γ' ἐστὶ μοι τῆς Ὀλπίδος,
τὸν ἀνδρᾶ τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πεφασμένου δὲ τίς ποθ' ἢ προθυμία;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐγὼ διδάξω σ' ἣν γὰρ εὐρεθῇ λέγων
840 σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφυγόην πάθος.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ληστὰς ἐφασκες αὐτὸν ἀνδρᾶς ἐννέπειν
ὡς νῦν κατακτείνειαν. Εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
845 οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
Εἰ δ' ἀνδρ' ἐν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν.
850 Πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη, τάδε.
Εἰ δ' οὖν τι κἀκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,

Post 814 sequeretur τίς τοῦδ' γ' ἀνδρὸς νῦν ἐτ' ἀθλιώτατος;

Tunc ego aurigam, qui me trudebat, percutio iratus : at
senex, ubi me videt prope vehiculum incedentem, *illud*
ipsum temporis momentum observans, medium caput do-
plici stimulo mihi ferit.

Non quidem par tulit pari relatum ; sed confestim scipione
percussus ab hac (*mea*) manu, supinus media ex rheda sta-
tim devolvitur : perimo quoque universos simul.

Si autem ignoto illi viro aliquid cum Laio commune est,
quisnam *me* esse possit magis invisus diis? cui non conces-
sum est, ut quisquam aut hospes aut civis domi eum exci-
piat, neu alloquatur, sed ab aedibus pellat.

Atque alius nemo fuit, quam ego, qui mihimet diras has
imprecatus sum.

Torum autem mortui meis ipsius manibus contamio,
per quas perit. Nonne sceleratus sum? nonne totus impu-
ratus? quandoquidem exulare me oportet, mihique ex-
ulanti nec meos fas est videre, nec in patriam pedem ferre;
aut matri meæ connubio jungi me oportet, et patrem occi-
dere [Polybum, qui me genuit et educavit.]

Nonne, qui ab immiti dæmone hæc mihi destinata judi-
cet, is recte sentiat?

Ne, quaeso, ne, o decorum sancta numina, videam hunc
diem; sed prius ex mortalibus evanescam, quam con-
tigisse mihi videam talem calamitatis labem.

CHORUS.

Hæc quidem nobis, o rex, timorem incutiunt : sed donec
rem ex præsentis cognoveris, ne desperes.

ŒDIPUS.

Id reliquum sane est adhuc mihi spei, pastorem illum
ut expectem solum.

IOCASTA.

Ubi vero aderit, quænam tua est confidentia?

ŒDIPUS.

Hoc te docebo : si enim comperietur dicere eadem quæ
tu, tunc ego crimen omne effugero.

IOCASTA.

Quid vero ex me audisti, in quo momenti sit tantum?

ŒDIPUS.

Illum dicebas retulisse, Laium a latronibus occisum
fuisse. Quodsi nunc quoque eundem illum dicet numerum,
non ego occidi : non enim potest fieri ut unus pro multis
(*illis, a quibus tu interfectum esse Laium dixisti*) ha-
beat. Sed si virum unum solum dicet, tunc manifestum
erit facinus illud ad me vergere.

IOCASTA.

At scito rem ab illo sic nuntiatam fuisse, nec fas est ei
quod semel dixit mutare. Civitas enim hæc audit, non
ego sola.

Porro a priori si quid deflectat sermone, non tamen Laii

Quis hoc viro (i. e. me) nunc jam miserior?

οὔτοι ποτ', ὦναξ, σὸν γε Λαῖου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὃν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.

855 Καίτοι νιν οὐ καῖνός γ' ὁ δύστηνός ποτε
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο.
Ὡστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῇδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὐνεκ' οὔτε τῇδ' ἂν ὕστερον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καλῶς νομίζεις. Ἄλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
860 πέμψον τινὰ στιλοῦντα μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πέμψω ταχύνασ'· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
Οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὦν οὐ σοὶ φίλον.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μοι ξυνεῖη φέροντι Στρ. α'.
μοῖρα τὰν εὖσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
865 ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται
ὑπὲρ ποδῆς, οὐρανίαν
δεῖ αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
πατὴρ μόνος, οὐδὲ νιν
θανατὰ φύσις ἀνέρων
870 ἔτικτεν, οὐδὲ μὴν ποτε λάθρα κατακοιμάσει·
μέγας ἐν τούτοις θεὸς, οὐδὲ γηράσκει.
875 Ὑβρις φυτεύει τύραννον· Ἀντ. α'.
ὑβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν,
878 ἀ μὴ πίκαιρα μηδὲ συμφέροντα,
ἀκρότατον εἰσαναβᾷ·
** ἀπότομον ὥρουσεν εἰς ἀνάγκαν,
ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
χρήται. Τὸ καλῶς δ' ἔχον
880 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι.
Θεὸν οὐ λήξω ποτὲ προστάταν ἰσχων.
883 Εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν ἢ λόγῳ πορεύεται,
885 Δίκαε ἀρόβητος, οὐδὲ [Στρ. β'.
δαιμόνων ἔδη σέβων,
κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
δυσπότημου χάριν χλιδαῖς,
εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
890 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται,
ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
Τίς ἐτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ θυμοῦ βέλη
εὐξεται ψυχᾷς ἀμύνειν;
895 εἰ γὰρ αἱ τοιαῖδε πράξεις τίμιαι,
τί δεῖ με χορεύειν; [Ἀντ. β'.
οὐκ ἐτι τὸν ἀθικτὸν εἶμι γὰρ ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων,
οὐδ' ἐς τὸν Ἀδαισι ναόν,
900 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν,
εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
Ἄλλ', ὦ κρατύνων, εἰπερ ὀρθ' ἀκούεις,
Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
905 σὲ τὰν τε σὴν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
Φθίνοντα γὰρ *** Λαῖου
θέσφατ' ἐξαίρουσιν ἤδη,

caedem certam eamque tuam congruamque oraculo contigisse ostenderet, siquidem eum Apollo declaravit grati mei manu perituro omnino.

Atqui eum misellus ille nequiquam occidit, sed ipse interiiit prior.

Quocirca vaticiniorum gratia neque huc neque rursus illuc respexerim.

OEDIPUS.

Recte putas : attamen mitte aliquem, qui rure arcessat operarium, et ne hoc omiseris.

IOCASTA.

Mittam ocus : sed eamus intro : nihil enim faciam, nisi quod tibi gratum fuerit.

CHORUS.

Utinam mihi sanctam integritatem dictorum factorumque adhibenti fortuna (*ut id faciam*) adsit, de quibus propositae sunt leges sublimes, caelesti in aethere genitae, quarum Olympus pater est solus, neque eas mortale genus hominum peperit, neque sane unquam oblivio consopiet (*i. e. delebit*).

Magnus in his inest deus, neque senio marcescit.

Insolentia gignit tyrannum, insolentia, ubi dementer multarum intempestivarum ac noxiarum rerum successu se exsaliavit, summum maxime abruptum fastigium usque evecta * * * * praecipitem se dat in exitium, ubi firmo non consistit pede (*i. e. unde frustra conatur aufugere*).

Quod autem urbi salutare futurum est certamen (*i. e. Lati cordis investigatio*), hoc ne irritum fieri sinat, deum oro.

Deo non desinam unquam praeside uti.

Si quis autem factis dictisque insolenter se gerit, ultricem Justitiam non veritus, nec divum sedes (*i. e. delubra*) venerans, malum eum satum corripiat ob infaustas delicias, si justis non studebit lucris, nec ab impiis abstinerebit factis, nec a non laeendis manus cohibebit demens.

Quis tandem amplius vir his in rebus (*si spernantur divina*) irae tela se ab animo suo arcere gloriabitur?

Namque si haec impia facta honorem inveniunt, quid me juvat sacris interesse choris?

Non amplius ibo ad notum terrae umbilicum venerandi gratia, nec ad delubrum quod est Abis, nec Olympiam, nisi haec oracula omnibus adeo perspicue, *ut etiam digito (eventum) monstres*, mortalibus probabuntur.

Sed o qui imperas, si rite vocaris omnium rector, Jupiter, ne haec lateant te tuumque immortale semper regnum.

Evanescentia enim * * * Lati oracula jam evertunt : nus-

κούδαμου τιμαῖς Ἀπολλῶν ἐμφανής·
910 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Χώρας ἀνακτες, δοῖα μοι παρεστάθη
ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χερσὶν
στέφη λαβούσῃ κἀπιθυμιάματα.
Ἵψου γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
915 λύπαισι παντοίαισιν οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ
ἐννοῦς τὰ καὶνὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
ἀλλ' ἐστὶ τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
Ὅτ' οὖν παρξινούσ' οὐδὲν ἐς πλέον ποιῶ,
πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλῶν, ἀγχιστος γὰρ εἴ,
920 ἰκέτις ἀφίγμαι τοῖσδε σὺν κατάργμασιν,
ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῇ πόρης·
ὥς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
κεῖνον βλέποντες ὥς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ' ὅπου
925 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου;
μάλιστα δ' αὐτὸν εἴπατ', εἰ κάτισθ' ὅπου.

ΧΟΡΟΣ.

Στέγαι μὲν αἶδε· καὐτὸς ἐνδόν, ὦ ξένε·
γυνὴ δὲ μήτηρ ἤδε τῶν κείνου τέκνων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
930 γένοιτ', ἐκαίνου γ' οὔσα παντελὲς δάμαρ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Αὐτως δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'· ἀξιος γὰρ εἶ
τῆς εὐπειρίας οὐνεκ'. Ἀλλὰ φράζ' ὅπου
χρηζῶν ἀφίξαι χῶ τι σημῆναι θέλων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῷ, γύναι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

935 Τὰ ποῖα ταῦτα; πρὸς τίνος δ' ἀφίγμένος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐκ τῆς Κορίνθου. Τὸ δ' ἔπος οὐξερῶ τάχ' ἂν
ἤδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἂν, ἀσχαλλοῖς δ' ἴσως.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί δ' ἐστὶ, ποῖαν δύναιμι εἶδ' ἔχει διπλῆν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι γθονὸς
940 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὥς κηῶντ' ἐκεῖ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πολυβὸς ἐγκρατὴς ἐτι;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πῶς εἶπας; ἢ τέθνηκε Πολυβὸς, ὦ γέρον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Εἰ μὴ λέγω τἀληθές, ἀξίῳ θανεῖν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

945 ὦ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὥς τάχος
μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
ἦν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων

piam Apollo splendet honoribus; pessum eunt res divine.

IOCASTA.

O urbis hujus principes, in mentem mihi venit deorum
adire templa, sumptis in manus hinc velamentis et thure.

Nimis enim multifariis curis animum habet suspensum
Œdipus, nec ut cordatum virum decet, nova ex veteribus
colligit (i. e. nova oracula non judicat ex veteribus quæ
falsa fuisse deprehensa); sed cuivis se dat, si modo ter-
rores nuntiet.

Quando igitur admonendo nihil promoveo, ad te, o Ly-
cee Apollo, qui proximus ardibus nostris accolis supplex
venio hinc cum muneribus, ut nobis prosperam aliquam
solutionem des mali: nam torpemus jam omnes, perculsum
illum cernentes, qui navis (i. e. civitatis) gubernator sit.

NUNTIUS.

Num a vobis, hospites, discere queam, ubi regis sit
(Œdipi domus? Quin magis ipse ubi sit dicite, si scitis.

CHORUS.

Hæ sunt quidem illius ædes, et ipse intus, o hospes:
mulier autem hæcce mater liberorum ejus.

NUNTIUS.

Utinam et ipsa beata sit, et cum beatis usque versetur,
illius quum sit uxor summa dignitate fruens.

IOCASTA.

Idem tibi contingat, hospes! dignus enim es ob bona
hæc verba: sed dic qua gratia venisti et quid nuntiaturus.

NUNTIUS.

Bona domique et marito tuo, mulier.

IOCASTA.

Quænam illa sunt? et a quo missus nobis advenis?

NUNTIUS.

E Corintho: quod autem dicturus sum, gratum tibi fore
opinor: quidni enim? tamen et forsitan dolebis.

IOCASTA.

Quid rei est? quamnam ita duplicem vim obtinet?

NUNTIUS.

Regem creabant eum (Œdipum) terræ Isthmiae incolæ,
ut illic ferebatur.

IOCASTA.

Quid vero? annon senex Polybus regno potitur adhuc?

NUNTIUS.

Non sane, quandoquidem illum mors in sepulcro condi-
dit.

IOCASTA.

Quid narras, senex? an mortuus est Polybus?

NUNTIUS.

Si vera non dico, mori non recuso.

IOCASTA.

Famula, quid cessas introire, et hæc quam celerrime
hero dicere? O deorum oracula, ubi estis? hunc virum ne

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ.

τὸν ἄνδρ' ἔφρευε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν δὲ
πρὸς τῆς τύχης ὀλωλεν οὐδὲ τοῦδ' ὑπο.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

950 ὦ φίλτατον γυναῖκός Ἰοκάστης χάρα,
τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἄκουε τὰνδρὸς τοῦδε, καὶ σκόπει κλύων
τὰ σέμν' ἵν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὗτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

955 Ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν
ὡς οὐκ ἔτ' ὄντα Πολυβόν, ἀλλ' ὀλωλότα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ στήνῃς γενοῦ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
εἰ ἴσθ' ἐκείνον θανάσιμον βεβηκότα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

960 Πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυλλαγῇ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ροπή.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Νόσοις δ' ἐλθόντων, ὡς ἴσκειν, ἐφθίτο.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

965 Φεῦ φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
τὴν ὑπόμαντιν ἐστίαν, ἢ τοὺς ἄνω
κλάζοντας ὄρνις, ὧν ὑψηλῶν ἐγὼ
κτανεῖν ἐμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; δὲ θανῶν
κεῖθι κἀτωθεν γῆς ἐγὼ δ' ὅδ' ἐνθάδε
ἀψαυστος ἔγχους, εἰ τι μὴ τῷμῳ πόθῳ
970 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανῶν εἴη ἔμῳ.
Τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
κεῖται παρ' Ἀδῇ Πολυβός ἄξι' οὐδενός.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προὔλεγον πάλαι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἡῦδας ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόρησιν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

975 Μὴ νῦν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλης.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέκτρον οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος ὅτ' τὰ τῆς τύχης
κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφής;
εἰκῇ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναίτο τις.

980 Σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα.

Πολλοὶ γὰρ ἤδη κἀν ὀνείρασιν βροτῶν
μητρὶ ξυνηυάσθησαν. Ἀλλὰ ταῦθ' ὅτῳ
παρ' οὐδέν ἐστι, βῆστα τὸν βίον φέρει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἄν ἐξείρητό σοι,

OEDIPUS REX.

91

occideret metuens olim Oedipus e patria profugit : et nunc
ille fato suo interit, minime ab Oedipo.

OEDIPUS.

O carissimum conjugis Iocastæ caput, quid me foras
huc evocasti?

IOCASTA.

Audi hunc virum, et quum audieris, considera vene-
randa quo evaserint dei oracula.

OEDIPUS.

At hic quis est tandem et quid affert mihi?

IOCASTA.

Venit e Corintho, patrem tuum nuntiaturus non amplius
vivere Polybum, sed mortuum esse.

OEDIPUS.

Quid dicis, hospes? tu ipse mihi rem significato.

NUNTIVS.

Si hoc primum oportet me diserte dicere, pro certo
scias, eum vita decessisse.

OEDIPUS.

Dolone, an morbi interventu?

NUNTIVS.

Senilia corpora leve momentum sternere leto solet.

OEDIPUS.

Morbo, ut videtur, absumptus est miser.

NUNTIVS.

Ita sane, et longo, quod vivendo emensus est, tempore.

OEDIPUS.

Vah, vah! quid ergo, uxor, respiciat aliquis fatidicas
Delphis aras, aut in aere clangentes alites, quibus auctori-
bus ego perempturus eram patrem meum? Ille vero ex-
stinctus conditus est sub terra : at ego qui hic sum ense
in eum non strinxī, nisi forte mei desiderio contabuit,
adeoque sic a me occisus dici possit.

Ergo jacet apud inferos Polybus, auferens secum ita ut
irrita facta sint oracula.

IOCASTA.

An non ego ista tibi prædixi pridem?

OEDIPUS.

Dicebas quidem; at ego metu transversus agebar.

IOCASTA.

Ne ergo quicquam horum posthac in animum inducas.

OEDIPUS.

Qui vero thalamum matris vereri desistam?

IOCASTA.

Quid metuat homo, quum res humanas omnes verset
Fortuna, nullius autem rei providentia certa sit? opti-
mum est temere vivere, ut quisque possit.

Tu vero ne metuas illos cum matre congressus : multi
enim jam in somniis homines sibi visi sunt cum matre cor-
pus miscere. Sed ista qui nihili esse ducit, facillime vitam
agit.

OEDIPUS.

Recte hæc omnia tibi dicta forent, nisi viveret adhuc

985 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ
ζῇ, πᾶσ' ἀνάγκῃ, καὶ καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμοὶ οἱ πατρὸς τάφοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μέγας, ξυνήμ'· ἀλλὰ τῆς ζωῆς φόβος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πόδας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὑπερ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

990 Μερόπης, γεραιῆ, Πολυβὸς ἥς ὦκει μέτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τί δ' ἴστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Θεήλατον μάντευμα δεινὸν, ὦ ξένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἴη ῥητόν; ἢ οὐχὶ θεμιτόν ἄλλον εἰδέναι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μάλιστα γ'· εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
995 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τῆμαυτοῦ, τό τε

πατρῶιον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.

Ἵν οὖνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
μακρὰν ἀπωκεῖτ'· εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὁμῶς
τὰ τῶν τεκόντων ὁμμαθ' ἥδιστον βλέπειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1000 Ἴη γὰρ τὰδ' ὀκνῶν κείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τί δὲ, γ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἀναξ,
ἐπεὶ περ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελευσάμην;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1005 Καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμεν, ὅπως
σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμ' ἐγώ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οὐποτ' εἴμι τοῖς φυτεύσασιν γ' ὁμοῦ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἦ παῖ, καλῶς εἰ δῆλος οὐκ εἰδὼς τί ὄρεξ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς, ὦ γεραιῆ; πρὸς θεῶν δίδασκέ με.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1010 Εἰ τῶνδε φεύγεις οὖνεχ' εἰς οἴκους μολεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ταρβῶν γε μή μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφής.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἴη μὴ μίasma τῶν φυτευσάντων λάβῃς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τούτ' αὐτὸ, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄρ' οἶσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1015 Πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυγ;

mater mea : at quando superest, quamvis recte loquaris, fieri non potest quin timeam.

IOCASTA.

Atqui magnum solatium est sepulcrum patris.

ŒDIPUS.

Magnum, intelligo : attamen dum vivit illa, est cur me-
tuam.

NUNTIUS.

Ac qualem etiam ob mulierem solliciti estis?

ŒDIPUS.

Ob Meropen, o senex, quæ cum Polybo nupta fuit.

NUNTIUS.

Quid est autem in illa, quod vos metu afficiat?

ŒDIPUS.

Divinum oraculum, o hospes, idque horribile.

NUNTIUS.

Potestne dici, an nefas est alium quenquam scire?

ŒDIPUS.

Maxime : dixit enim Apollo olim me cum mea ipsius ma-
tre concubiturum, et sanguinem paternum manibus meis
hausturum.

Quapropter jam olim a Corintho procul habitare corpi :
feliciter sane ; sed tamen parentum conspectu frui suavissi-
mum est.

NUNTIUS.

Numnam istorum ob metum illinc abiisti exul?

ŒDIPUS.

Tum etiam ut patris ne fierem occisor, senex.

NUNTIUS.

Quidni ergo te, o rex, ab hoc timore liberavero, siqui-
dem benevolo erga te adveni animo?

ŒDIPUS.

Sane condignam tibi referrem gratiam.

NUNTIUS.

Atqui hanc maximo ob causam veni, ut, ubi tu domum
reversus fuisses, beneficii aliquid consequerer.

ŒDIPUS.

At nunquam parentes meos conveniam.

NUNTIUS.

O fili, pulchre apparet, te nescire quod agas.

ŒDIPUS.

Quomodo, o senex? per deos doce me.

NUNTIUS.

Si horum gratia a domo refugis.

ŒDIPUS.

Metuo utique ne mihi Apollo evadat veridicus.

NUNTIUS.

Num ne quid placuli a parentibus contrahas?

ŒDIPUS.

Hoc ipsum, senex, hoc me semper territat.

NUNTIUS.

Nostin', amabo, tibi jure nullam esse timoris causam?

ŒDIPUS.

Quidni vero, siquidem his parentibus natus sum?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐορῶναι ἦν σοι Πολύβος οὐδὲν ἐν γένει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πολύβος ἐξέρυσέ με;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρως, ἀλλ' ἴσον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ πῶς δ' φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1020 Ἀλλ' οὐ σ' εἰναιτ' οὐτ' ἐκείνος οὐτ' ἐγώ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Δωρὸν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβών.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κᾶθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἴσταρξεν μέγα;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδέα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1025 Σὺ δ' ἐμπολήσας, ἡ τυχὼν μ' αὐτῷ δίδως;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Εὐρὼν ναπαῖαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡδοίπορις δὲ πρὸς τί τούδε τοὺς τόπους;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐνταῦθ' ὄρεσις ποιμνίσις ἐπεστάτουν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποιμὴν γὰρ ἦσθα κατὰ θητεία πλάνης;

ΑΓΓΕΛΟΥΣ.

1030 Σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότε ἐν χρόνῳ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐνέπεις κακόν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀχμάς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1035 Δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνελόμεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης δε εἶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρός, ἡ πατρός, φράσον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ οἶδ'· ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λόγον φρονεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχών;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1040 Οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς οὗτος; ἡ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τῶν Λαίου δήπου τις ὠνομάζετο.

OEDIPUS REX.

93

NUNTIUS.

Quia genere tibi nullo modo conjunctus fuit Polybus.

OEDIPUS.

Quid narras? annon Polybus me genuit?

NUNTIUS.

Tantumdem ut ego, et nullo magis.

OEDIPUS.

Et quomodo is, qui genuit, par erit ei, qui nemo est?
(*L. e. At quomodo genuisse et non genuisse idem sit?*)

NUNTIUS.

At neque te genuit ille, neque ego.

OEDIPUS.

Quare igitur filium me nominabat suum?

NUNTIUS.

Quia te olim a manibus meis dono acceperat: hoc scias.

OEDIPUS.

Et adeo vehementer dilexit acceptum ab aliena manu?

NUNTIUS.

Scilicet eo permotus quod dudum carebat liberis.

OEDIPUS.

Tu vero emptum me aliunde, an casu quodam inventum ei dedisti?

NUNTIUS.

Inventum nemorosis Cithæronis in recessibus.

OEDIPUS.

Quanam vero gratia locos illos adibas?

NUNTIUS.

Ibi montanis gregibus præfectus eram.

OEDIPUS.

Pastor itaque eras mercenarius, erraticam vitam degens?

NUNTIUS.

Sed tuus, filii, servator illo tempore.

OEDIPUS.

Quid mihi in illa calamitate acciderat mali, quum me sustulisti?

NUNTIUS.

Id articuli pedum tuorum indicare possint.

OEDIPUS.

Hei mihi! quid hoc vetus commemoras malum?

NUNTIUS.

Solvi te pedes spiculo trajectos habentem.

OEDIPUS.

Monumenta sane illa nactus sum, quibus minime est quod glorier.

NUNTIUS.

Ita ut ab hoc casu nomen sortitus sis, quod habes.

OEDIPUS.

O per deos, patriæ an matris jussu sic male habitus sum? dic mihi.

NUNTIUS.

Nescio: qui te dedit mihi, melius hoc noverit.

OEDIPUS.

An ergo ab alio me accepisti, nec ipso invenisti?

NUNTIUS.

Non; sed pastor alius te tradidit mihi.

OEDIPUS.

Quis ille? potin' es mihi hoc declarare?

NUNTIUS.

Quidam ex familia Laii dicebatur esse.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μάλιστα. Τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτῆρ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1043 Ἦ καὶ ἐτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστῶτων πύλας,
δοῖς κάτοιδε τὸν βοτῆρ', δν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

1050 σημήναθ', ὥς ὁ καιρὸς ἐρύτθῃται τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
δν κἀμάτεες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τὰδ' οὐχ ἥκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1055 Γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ἐντὶν' ἀρτίως
μολεῖν ἐπιέμεσθα τόν θ' οὗτος λέγει;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τίς δ' ἐντὶν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς, τὰ δὲ
βηθέντα βούλου μηδὲ μεμνησθαι μάτην.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ' ὅπως ἐγὼ λαβὼν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

1060 Μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου
κῆδει, ματεύσῃς τοῦθ'· ἄλλῃ νοσοῦσ' ἐγώ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Θάρσει. Σὺ μὲν γὰρ οὐδ' ἔαν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανεῖ κακῇ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὅμως πιθεῖ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾷ τάδε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1065 Οὐκ ἂν πιθεύμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ μὴν φρονούσά γ' εὖ τὰ λῶστά σοι λέγω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὡ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνολῆς δς εἴ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1070 Ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταῦτην δ' εἴτε πλουσίῳ χαίρειν γένη.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε· τοῦτο γάρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον.

ΧΟΡΟΣ.

1075 Ἴ τί ποτε βέβηκεν, Οἰδίπους, ἐπ' ἀγρίας
ἄγρια λύπης ἡ γυνή; δέδοικ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακὰ.

ŒDIPUS.

An ejus, qui hujus urbis rex olim fuit?

NUNTIUS.

Maxime : hujus viri ille erat pastor.

ŒDIPUS.

An vivit ille adhuc, ut videre eum queam?

NUNTIUS.

Id vosmet hujus urbis incolæ optime sciveritis.

ŒDIPUS.

Vestrumne aliquis est, qui hic prope adestis, qui pastorem
illum noverit, quem hic dicit, seu ruri eum, seu hic in urbe
conspicatus?

Indicate ; nam tempus est hæc investigata esse.

CHORUS.

Arbitror equidem neminem alium esse, quam rusticum
illum, quem tu modo cupiebas videre : verum hoc omnium
optime Iocasta dixerit.

ŒDIPUS.

Uxor, cogitasne illum quem modo venire jussimus, quem-
que hic dicit?

IOCASTA.

Quis est autem quem dixit? ne sis sollicitus, temereque
dicta ne meminisse velis.

ŒDIPUS.

Nequaquam fiet, ut, quum ego ceperim indicia talia,
manifestum non reddam genus meum.

IOCASTA.

Ne, per deos, si qua tibi vitæ tuæ cura est, hoc exqui-
ras. Satis sit me afflictam esse.

ŒDIPUS.

Bono animo es : tu enim, etsi a tertia inde usque ma-
tre apparuero tripliciter servus, nihilo deterior eris.

IOCASTA.

Tamen obtempera mihi, obsecro : ne hoc facias.

ŒDIPUS.

Non obtemperabo, quin ista exquiram certo.

IOCASTA.

Atqui benevolo erga te animo, quæ optima sunt, tibi
dico.

ŒDIPUS.

Sed optima illa dudum mihi molesta sunt.

IOCASTA.

O infauste, utinam nunquam resciscas, qui sis!

ŒDIPUS.

Ociusne mihi aliquis pastorem huc adducet? hanc autem
sinite opulento gaudere genere.

IOCASTA.

Heu, heu, miser! hoc enim unum est, quo te nunc com-
pellare possim, nec quidquam aliud a me posthac audies

CHORUS.

Quid, Œdipe, sic uxor abiit, acri concita dolore? melius
ne ex hoc silentio eruptura sint mala.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅποῖα χρήζει βῆγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγὼ,
καὶ σμικρὸν ἐστὶ, σπέρμα' ἰδεῖν βουλῆσομαι.
Αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
1080 Ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων
τῆς εὐδιδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
Τῆς γὰρ πέφυκα μητρός· οἱ δὲ συγγενεῖς
μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
Τοιόσδε δ' ἐκρὺς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
1085 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ χυμαθεῖν τοῦμόν γένος.

ΧΟΡΟΣ.

Εἴπερ ἐγὼ μάντις εἰμι Στρ.
καὶ κατὰ γνώμαν ἰδρύς,
οὐ τὸν Ὀλυμπον, ἀπείρων,
ὦ Κιθαιρῶν, οὐκ ἔτι τὰν ἑτέραν
1090 πανσέληνον, μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὖξιν, [ἱμοῖς τυράννοισ.
1095 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν, ὡς ἐπλήρᾳ φέροντα τοῖς
Ἰλίου Φοῖβε, σοὶ δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.
1098 Τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε Ἀντ.
τῶν μακραίωνων ἄρα,
1100 Πανὸς ὀρεσσιβάταο
προσπελασθεῖς, ἢ σέ γε τις θυγάτηρ
Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσπων, [δέξαι' ἐκ τοῦ
1105 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναίων ἐπ' ἄκρων ὀρέων εὐρημα
Νυμφῶν Ἑλικωνίδων, αἷς πλεῖστα συμπαίζει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1110 Εἰ γρή τι κάμῃ, μὴ ξυναλλάξαντά πω,
πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ
δνπερ πάλαι ζητοῦμεν. Ἐν τε γὰρ μακρῷ
γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρ' ὅσμετρος,
ἄλλως τε τοὺς ἀγοντας ὥσπερ οἰκέτας
1115 ἔγνωκ' ἐμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμῃ σύ μου
προὔχοις τάχ' ἂν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγνοῦκα γὰρ, σάφ' ἴσθι, Λαίου γὰρ ἦν
εἴπερ τις ἄλλος πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνὴρ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
1120 ἢ τόνδε φράζεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῦτον, δνπερ εἰσορᾷς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὗτος σὺ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
δο' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαίου ποτ' ἦσθα σὺ;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἦ δοῦλος οὐκ ὠνητὸς, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

1125 Ποίμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου ξυνεικόμην.

ŒDIPUS.

Quidquid volet, erumpat; at ego natales meos, etiamsi
obscuri sint, cognoscere volam.

Illam, quippe quæ, ut mulier, spiritus altos gerit, pudet
forte ignobilis generis mei.

Ego vero me Fortunæ filium esse ratus, quæ mihi pro-
spera est, infamiae non subibo notam.

Hac enim matre natus sum; sed qui mecum fuerunt men-
ses (i. e. vitæ meæ cursus et perpetuitas) parvis me ma-
gnisque distinxerunt rebus. Tali autem quum sim origine,
jam nunquam alius evadam quam qualis fui; nec est cur
natales meos non investigem.

CHORUS.

Si quidem vates sum ego et ex animi sententia (i. e. quan-
tum cupio) intelligens, non te, Citharron, Olympum testor,
non te latebit, per alterum etiam plenilunium, ut te vene-
rabimur tanquam popularem et altorem et parentem Œdipi,
choreisque celebrabere nostris, quippe qui grata regibus
meis afferas.

Ista tibi, malorum depulsor Apollo, sint placita!

Quæ te, fili, quæ te genuit immortalium filia cum Pane
montivago congressa, aut cum Apolline?

Gaudet enim hic nemorosis (i. e. ad feras pascendas
aptis) jugis omnibus.

An te Cyllenes rex *Mercurius*, an *Bacchus*, summos qui
colit montes, accepit inventum ab aliqua Nympharum Heli-
coniadum, quibuscum ludere solet?

ŒDIPUS.

Si me par est, o senes, conjecturam facere de homine,
cui nihil unquam mecum fuit commercii, quem quaerimus
dudum, pastorem videre mihi videor. Congruit enim se-
nilis ætas, huic ut viro æqualis sit: maxime vero eos, a
quibus adducitur, ut famulos meos agnosco.

Sed tu certius me haud dubie hoc noveris, qui pastorem
illum antea videris.

CHORUS.

Novi enim, probe scias. Nam fuit Laio, si quis alius,
fidus, ut in pastoris conditione.

ŒDIPUS.

Te primum rogo, Corinthie hospes, num hunc dicis?

NUNTIUS.

Hunc ipsum, quem intueris.

ŒDIPUS.

Heus tu senex, adspice me contra oculis, et responde
mihi ad ea quæ te rogabo. Tunc eras olim Laii?

FAMULUS.

Servus eram, non emptus, sed domi educatus (*verna*).

ŒDIPUS.

Quodnam procurans opus, aut quo vitæ genere usus?

FAMULUS.

Greges pascendo maximam vitæ partem transegi.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Χώροις μάλιστα πρὸς τίσι ξύναυλος ὢν;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῆδέ που μαθών;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
1130 Τόνδ' δε πάρεστιν· ἡ ξυναλλάξας τί πω;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ὑπο.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Κοῦδέν γε θαῦμα, δέσποτ'. Ἄλλ' ἐγὼ σαφῶς
ἄγνωντ' ἀναμνήσω νιν. Εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
κάτοιδεν, ἥμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
1135 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ
ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῃ τρεῖς ὅλους
ἐξ ἧρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
χειμῶνα δ' ἤδη τάμα τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
ἤλαυνον οὗτός τ' ἐς τὰ Λαΐου σταθμά.
1140 Λέγω τι τούτων, ἡ οὐ λέγω πεπραγμένον;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Φέρ' εἰπὲ νῦν, τότε' οἶσθα παῖδά μοι τινα
δοῦς, ὥς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψάμεν ἐγώ;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Τί δ' ἐστὶ πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
1145 Ὅδ' ἐστίν, ὧ τᾶν, κεῖνος δε τότε' ἦν νέος.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
δαῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Τί δ', ὧ φέριστε δεσποτῶν, ἁμαρτάνω;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
1150 Οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὗτος ἱστορεῖ.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Λέγει γὰρ εἰδώς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Μὴ δῆτα πρὸς θεῶν τὸν γέροντά μ' αἰκίσῃ.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
1155 Δύστηνος, ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ' ὃν οὗτος ἱστορεῖ;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Ἐδωκ'· ὁλέσθαι δ' ὠφελον τῇδ' ἡμέρᾳ.

ŒDIPUS.
In quibusnam degebas maxime locis?
FAMULUS.
Erat modo Citharron, modo vicina regio.
ŒDIPUS.
Meministin' ergo hunc virum illic cognovisse?
FAMULUS.
Quid rei agentem? ecquem mihi narras virum?
ŒDIPUS.
Huncce, qui adest. Aut aliquid cum eo habuisse com-
mercii?
FAMULUS.
Non ita, ut subito possim memoriter dicere.
NUNTIUS.
Neque hoc mirum est, here. Sed quæ excidere, jam ei
clare in memoriam reducam.
Nam satis scio illum meminisse, quando in Citharronis
locis, ipse duo, ego unum gregem habens conversatus sum
hoc cum viro tria integra semestria spatia, vere usque ad
sidus Arcturi;
hieme autem, mea ego in stabula pecus coegi, ille autem
jam in Laii.
Ecquid eorum quæ dico sic factum est, an non?
FAMULUS.
Vera dicis, etsi a longo tempore.
NUNTIUS.
Age, dic jam: meministine, te puerum mihi tunc quen-
dam dedisse, quem educarem ut peculiarem mihi?
FAMULUS.
At quid est quamobrem tu istuc inquires?
NUNTIUS.
Hic ipse ille est, amice, qui tunc erat puer.
FAMULUS.
Non in malam rem ibis? Quia tacebis?
ŒDIPUS.
Ah, virum hunc ne castiga, senex: tua enim magis, quam
illius, dicta castigatore egent.
FAMULUS.
Quid vero, optime here, peccavi?
ŒDIPUS.
Non dicens de puero, quem ille inquit.
FAMULUS.
Nescit enim quod dicit, et frustra laborat.
ŒDIPUS.
Tu bona cum gratia non dices, sed cum malo tuo dices.
FAMULUS.
Ne, per deos obsecro, senem me verberato.
ŒDIPUS.
Non aliquis ocius retortas tergo manus hujus ligabit?
FAMULUS.
Infelix ego! quare? quid nosse vis?
ŒDIPUS.
Puerumne huic dedisti, de quo ille inquit?
FAMULUS.
Dedi. Utinam vero pertissem illa ipsa die!

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' ἐς τούτ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Πολλῷ γε μᾶλλον, ἢν φράσω, διόλλυμαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1160 Ἄνθρω δὲ, ὡς εἴκεν, ἐς τριβᾶς ἔλξ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοῖν πάλαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πόθεν λαβών; οἰκεῖον, ἢ ἔξ ἄλλου τινός;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίνος πολιτῶν τῶνδε χάκ ποίας στέγης;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

1165 Μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποθ', ἱστόρει πλέον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅλωλας, εἰ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τῶν Λαίου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ δοῦλος, ἢ κείνου τις ἐγγενὴς γεγώς;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1170 Κἀγὼγ' ἀκούειν. Ἄλλ' ὅμως ἀκουστέον.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'. ἢ δ' ἔσω

κάλλιστ' ἂν εἶποι σὴ γυνὴ τάδ' ὡς ἔχει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ γὰρ δίδωσιν ἥδε σοι;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Μάλιστ', ἀναξ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡς πρὸς τί χρείας;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὡς ἀναλώσαιμὲ νιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1175 Τεκῶσα τλήμων,

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποίω;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Κατοικτίσας, ὧ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα

δοκῶν ἀποίσεις, αὐτὸς ἐνθεν ἦν· ὁ δὲ

1180 χάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἴ

ἂν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτος γεγώς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τοῦ τοῦ· τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφεῖ.

SOPHOCLES.

OEDIPUS REX.

97

OEDIPUS.

At eo res tibi redibit, nisi verum dixeris.

FAMULUS.

Multo etiam magis, si dixerō, peribo.

OEDIPUS.

Vir hic, ut videtur, moras quærit.

FAMULUS.

Haud sane ego : nam dudum dixi me dedisse.

OEDIPUS.

Unde acceptum? tuumne, an alius alicujus?

FAMULUS.

Haud equidem meum dedi : sed a quodam acceperam.

OEDIPUS.

Quonam ab cive hujus urbis, et a qua domo?

FAMULUS.

Ne, per deos, ne, here, plura sciscitare.

OEDIPUS.

Periisti, si hæc iterum te rogabo.

FAMULUS.

Ergo quidam erat ex familia Laii.

OEDIPUS.

Num servus, aut quis erat ex illius genere?

FAMULUS.

Væ mihi! jam eo res rediit, ut horrendum malum mihi dicendum sit.

OEDIPUS.

Et mihi audiendum : attamen audire certum est.

FAMULUS.

Illius quidem profecto filius dicebatur esse : quæ vero domi est tua uxor optime dixerit, ut se hæc habeant.

OEDIPUS.

An ergo ipsa tibi puerum tradidit?

FAMULUS.

Scilicet, o rex.

OEDIPUS.

Qua gratia?

FAMULUS.

Ut eum interficerem.

OEDIPUS.

Ipsane, quæ pepererat, misera?

FAMULUS.

Tristium quidem oraculorum metu.

OEDIPUS.

Quorumnam?

FAMULUS.

Daturum eum neci suos parentes prædictum fuerat.

OEDIPUS.

Cur igitur huic seni puerum tu dedisti?

FAMULUS.

Miseritus, here; et quia illum credidi in aliam regionem, unde ipse erat, ablaturum puerum : at ille mala ad maxima servavit. Si enim is es, quem hic dicit, scito te infelicem esse.

OEDIPUS.

Hei, hei! omnia jam evaserunt manifesta.

Ὡς φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀπ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 1188 οὐ χρῆν ὁμιλῶν, οὗς τέ μ' οὐκ ἴδει κτανών.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς γενεαὶ βροτῶν, Στρ. α'.
 ὡς ἑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 Τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 1190 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δοξάντ' ἀποκλίνει;
 τὸν σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὦ
 1195 τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν
 οὐδὲν μαχαρίζω.
 1196 ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
 τοξεύσας ἐκράτησε τοῦ
 πάντ' εὐδαιμόνος Ὀλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὴν γαμφώνυχχα παρθένον
 1200 χρησμοδόν· θανάτων δ' ἐμᾶ
 χώρᾳ πύργος ἀνέστα·
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλεῖ
 ἐμὸς, καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν ἐν
 Θήβαισιν ἀνάσσειν.
 1204 Τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς αἵταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ξύνοικος ἀλλαγᾷ βίου;
 Ὡς κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 1208 ὦν μέγας λιμὴν
 αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ
 θαλαμηπόλῳ πεσεῖν, [τάλας,
 1210 πῶς ποτε πῶς ποθ' αἱ πατρῶαί σ' Ὀλοκας φέρειν,
 σίγ' ἐδυνάθησαν ἐς τοσόνδε;
 1213 Ἐφηῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὀρώων χρόνος, Ἀντ. β'.
 δικάζει τ' ἀγχιμον γάμον πάλαι
 1216 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 Ἰὼ Λαϊτῆλον τέκνον,
 εἶθε σ', εἶθε σε
 μήποτ' εἰδόμεν.
 Δύρομαι γὰρ ὡς
 περίαλλ' ἱαχέων [σέθεν
 1220 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ
 1222 καὶ κατεκρέμηνται τοῦμόν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰὲ τιμώμενοι,
 οἳ ἔργ' ἀκούσεσθ', οἳ δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'
 1225 ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἐτι
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 Οἶμαι γὰρ οὐτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νύβαι καθαρμοῦ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει· τὰ δ' αὐτίκ' ἐς τὸ φῶς φανεῖ κακὰ

O lux, ultimum te nunc videam! qui aperte natus sum e
 quibus non oportuit, cumque quibus non oportet, consuesco,
 et quos non oportuit interfeci.

CHORUS.

Heu, genera mortalium, quam vos, quamdiu vivitis, eo-
 dem in loco, quo nihil, numero!

Quis enim, quis homo plus felicitatis obtinet, quam tan-
 tum, ut videatur sibi beatus esse, quumque visus est, in-
 clinetur (i. e. ad deteriores sortem vergat)?

Tuum igitur exemplum habens, tuam fortunam, tuam,
 inquam, o infelix Œdipe, mortale nihil beatum prædico;

qui eximie sagittatus beatissima felicitate politus est; o
 Jupiter! perempta curvis unguibus (rapace) virgine, per-
 plexi carminis vate;

contra civium vero cædes propugnaculum patriæ meæ
 constitit,

unde et rex meus vocaris, et maximos honores adeptus
 es, magnis in Thebis imperium obtinens.

Nunc autem, si audimus, quis te miserior? quis in ara-
 mnis, quis immani in noxa magis demersus vitæ vicissitu-
 dine?

O inclytum Œdipi caput! cui idem magnus portus suffecit,
 quo filius et parens maritus jaceret.

Quomodo, quo tandem modo paterni te sulci ferro si-
 lentio potuere tam diu?

Invitum te deprehendit omnia cernens tempus: damnat
 inauspicatas pridem nuptias genitoris simul et genti.

O Laii progenies, utinam te, utinam te vidissem nun-
 quam!

Te enim vehementer deploro magna voce ejulans.

Ut vera tamen dicam, recepique spiritum per te, et per
 te sopivi meos oculos.

INTERNUNTIVS.

O hujus urbis dignitate principes, qualia facinora audietis,
 qualia et videbitis, quantumque haurietis luctum, siquidem
 ut populares decet, adhuc vobis curæ est Labdacidarum
 domus.

Credo enim neque Istrum, nec Phasin abluere atque ex-
 piare posse flagitia quæ hæc domus tegit; alia autem mox
 in lucem proferentur, sponte, nec ullo cogente, admissa.

1230 ἔχοντα κοῦκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν
μάλιστα λυποῦσ' αἰ φανῶσ' αὐθαίρεται.

ΧΟΡΟΣ.

Λεῖπει μὲν οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδεμεν τὸ μὴ οὐ
βαρύστον εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
1235 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης χάρα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. Τῶν δὲ πρᾶχθέντων τὰ μὲν
ἀλγιστ' ἀπεισιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα.

Ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,

1240 πύσει τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.

Ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
θυρῶνος, ἔστ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδέξιοις ἀχμαῖς·
πύλας δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρρήξασ' ἔσω

1245 καλεῖ τὸν ἤδη Λαῖον πάλα νεκρὸν,
μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ' ὅρ' ὧν
θάνοι μὲν αὐτὸς, τὴν δὲ τίκτουςαν λίποι
τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστηνον παιδοουργίαν.

Γόστῳ δ' εὐνᾷ, ἐνθα δύστηνος διπλοῦς

1250 ἔξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
Χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκ ἔτ' οἶδ' ἀπόλλυται.

Βῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὅρ' οὐ
οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσσομεν.

1255 Φοιτᾷ γὰρ, ἡμᾶς ἔγχος ἑξαιτῶν πορεῖν,
γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρῶν δ' ὅπου
κίχοι διπλῆν ἀρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
Λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἱ παρῆμεν ἐγγύθεν.

1260 Δεινὸν δ' αἴσας, ὥς ὑψηλοῦ τινός,
πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ'· ἐκ δὲ πυθμένων
ἐκλινε κοῖλα κλῆθρα, κάμππτει στέγη.
Οὐ δὲ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκα ἐσεῖδομεν,
πλεκταῖς ἐώρας ἐμπεπλεγμένην. Ὁ δὲ

1265 ὅπως ὄρεξ' ἔνιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας,
χαλῆ κρεμαστὴν ἀρτάνην. Ἐπεὶ δὲ γῆ
ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρεξ'.

Ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χρυσηλάτους
περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,

1270 ἄρας ἐπαισεν ἀρῶρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,
αὐδῶν τοιαῦθ', ὁθύνει· οὐκ ὀφείντο νιν
οὐθ' οἱ ἐπασχεν οὐθ' ὅποι' ἔδρα κακὰ,
ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
ὀφείλει, οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωστοῖατο.

1275 Τοιαῦτ' ἐφρυμῶν πολλάκις τε κοῦκ ἀπαξ
ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα. Φοίνιζι δ' ὁμοῦ
γλῆναι γένει' ἐτεγγον, οὐδ' ἀνίσσαν
φόνου μυδῶσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας

1279 ὁμοῦ χάλαζά θ' αἵματοῦσ' ἐτέγγετο.

Malorum vero ea maxime dolent, quae ultro arcessita esse
apparet.

CHORUS.

Deest quidem nihil, quin acerbissima sint, quae prius re-
scivimus: ad illa vero quid ultra nuntias?

INTERNUNTIVS.

Ut paucissimis et ego dicam et vos intelligatis, interijt
divum Iocastes caput.

CHORUS.

O multipliciter miseram! quanam illi causa mortis fuit?

INTERNUNTIVS.

Sibimet ipsa. E factis autem quod maxime dolet, abest:
non enim rem dator cernere.

Tamen, quantum ego memoria teneo, audies illius misce-
rae casus.

Ut enim furore percita intra vestibulum se abripuit,
recta contendit ad geniales thalamos, comas lacerans utra-
que manu: portas autem, ubi intravit, vi et impetu ab in-
terna parte occludens, invocavit Laium jam pridem inor-
tuum, antiquorum congressuum memoriam repetens, unde
is ortus, a quo periisset ipse, se matrem relinquens suo-
pte filio infandis nuptiis parituram liberos.

Deploravitque lectum, ubi duplex infandum genus ex
marito maritum, liberosque ex liberis peperisset.

Quo vero deinde modo perierit, nescio. Clamore enim
magno irrupit Œdipus, ob quem non licuit illius inspectare
casum: sed in ipsum huc illuc cursitantem oculos intendi-
mus.

Impetu enim fertur, nos rogans ut gladium sibi daremus,
et ubi conjugem non-conjugem, maternumque inveniret ge-
minum arum suique et liberorum.

Furenti autem indicavit deorum aliquis; nullus enim
hominum eorum qui prope aderamus.

Tum ille horribiliter exclamans, recta, tamquam si viam
quis prae monstraret, in geminas fores invectus est; sumi-
tusque evellit cava claustra, atque in cubiculum irruit, ubi
denuo conspeximus suspensam mulierem, tortilibus sus-
pendiis implicitam.

Ille vero ubi eam videt, horrendum infremens miser,
suspensam restim expedit.

Sed postquam misera humi prostrata jacuit, visu horri-
bilia consecuta sunt.

Namque avulsis ab illius stola aureis fibulis quibus sub-
nexa erat, oculorum orbos elevatos sibi confodit, talia di-
cens: *illos neuliquam visuros nec quae passus esset,*
nec quae patrasset mala, sed tenebris mersos in poste-
rum, quos non oporteat, visuros (i. e. non visuros),
quosque cuperet ipse, non agnituros (dicit liberos suos).

Talia dum imprecatur, pluries nec semel elevatas ferit
palpebras:

simulque cruentae populae genas rigabant: nec emitte-
bant tibi liquentes guttas, sed simul ater imber grandaeque
cruentus effluebat

1282 Ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν παροῦθε μὲν
ὄλβος δικαίως νῦν δὲ τῇδε θήμερα
στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
1285 ὅς' ἐστὶ πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἐστ' ἀπὸν.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν δ' ἐσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Βοᾷ διοίγειν κληθρα καὶ δηλοῦν τινὰ
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
1290 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν, οὐδ' ἔτι
μενῶν δόμοις ἀραιός, ὡς ἔχραστο.
Ῥώμης γε μέντοι καὶ προσηγητοῦ τινὸς
διῆται· τὸ γὰρ νόσημα μείζον ἢ φέρειν.
Δεῖξει δὲ καὶ σοί. Κληθρα γὰρ πυλῶν τάδε
1295 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόφει τάχα
τοιοῦτον οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων ὅς' ἐγὼ
προσέκυρσ' ἤδη.
Τίς σ', ὦ τλήμων, προσέβη μανία;
1300 τίς δ' ἐπηδήσας μείζονα δαίμων
τῶν μακίστων
πρὸς σὴ δυσδαίμονι μοίρᾳ;
Ἄλλ' οὐδ' εἰσδεῖν δύναμαί σ', ἐθέλων
πόλλ' ἀνερέσθαι, πολλὰ πυθέσθαι,
1305 πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ.

Φεῦ φεῦ δύστανος ἐγὼ,
ποῖ γὰρ φέρομαι τλάμων;
1310 πᾶ μοι φθογγὰ φορέδην;
Ἰὼ δαῖμον, ἦν' ἐξήλλου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐς δεινὸν, οὐδ' ἀκουστὸν, οὐδ' ἐπόψιμον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἰὼ σκότου Στρ. α'.
νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
1315 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν.

Οἴμοι,

οἴμοι μάλ' αὖθις, οἷον εἰσέδου μ' ἄμα
κέντρων τε τῶνδ' οἰστρημα καὶ μνήμη κακῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν
1320 διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακὰ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἰὼ φίλος,

Ἀντ. α'.

Antiqua autem felicitas olim quidem vero nomine felicitas
appellabatur; at nunc hac ipsa die gemitus, noxa, mors,
dedecus, malorum quotquot sunt omnium nomina, nullum
hinc abest.

CHORUS.

Nunc autem miser ille qua in pausa mali est?

INTERNUNTIUS.

Clamat ut claustra relaxentur, atque ostendat aliquis
omnibus Cadmeæ civibus illum patris occisorem, illum ma-
tris — impia loquens, nec a me referenda: quippe qui delibe-
rato semet sit ex hac terra ejecturus, nec amplius mansu-
rus domi, quibus ipse se devovit, diris obnoxius.

Auxilio utique et ductore aliquo indiget: nam vis doloris
major est, quam quæ tolerari possit.

Ostendet autem et tibi: hæc enim januæ panduntur
claustra: moxque spectaculum videbís ejusmodi, quod vel
hosti misericordiam moveat.

CHORUS.

O atrox adspectu hominibus miseria! o atrocissima
omnium, in quas unquam incidi!

Quis te, o miser, invasit furor?

quis dens majore quam maximo (i. e. immensi) impetu
in te insiluit præter malam fortunam sorte tibi destinatam?

Verum ne intueri quidem te possum, multa licet cupiam
sciscitari, multa audire, multaque videre:

talem mihi horrorem incutis.

ŒDIPUS.

Hei, hei, hei, hei! heu, heu miser ego! quo terrarum fe-
ror infelix?

quo vox mihi avolat? o deus, quonam evasisti!

CHORUS.

In horrendam calamitatem, auditu et visu intolerabilem.

ŒDIPUS.

Hei caliginis meæ abominanda nubes, infanda ingruens,
insuperabilis, et immedicabilis!

Hei mihi, hei mihi iterum, quam acres præsentium dolo-
rum pungunt me simul aculei, et præteritorum malorum
memoria!

CHORUS.

Nec sane mirum est, tot tantisque in malis duplici te luctu
affici et duplicia gestare mala.

ŒDIPUS.

Io amice!

Foot 1320 sequébantur: τάδε ἐκ δυοῖν ἑρριωγεν, οὐ μόνου, κακὰ,
ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμειγῇ κακὰ.

Atque ita a duobus, non ab uno tantum, exorta sunt mala,
sed viri et uxoris commixta calamitas.

σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἐτι μόνιμος; ἐτι γὰρ
ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων.

Φεῦ φεῦ.

1325 Οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γινώσκω σαφῶς,
καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὁμῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ δεινὰ δράσας, πῶς ἐτλης τοιαῦτα σὰς
ὄψεις μαρῆναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀπόλλων τὰδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι, Στρ. β'.
1330 ὁ κακὰ κακὰ τελῶν ἐμὰ τὰδ' ἐμὰ πάθει.

Ἐπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις, ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.

Τί γὰρ ἔδει μ' ὄρν,

1335 ὅτῳ γ' ὄρωντι μηδὲν ἦν ἰδεῖν γλυκύ;

ΧΟΡΟΣ.

Ἦν ταῦθ' ὅπως περ καὶ σὺ φῆς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δῆτ' ἐμοὶ βλέπτον, ἢ Στρ. γ'.
στερκτὸν, ἢ προσήγορον

ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονῆς, φίλοι;

1340 Ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με,

ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν ὀλεθρον μέγαν,

1345 τὸν καταρατότατον, ἐτι δὲ καὶ θεοῖς

ἐχθρότατον βροτῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Διόλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
ὥς ἠθέλησα μηδέ σ' ἂν γνῶναι ποτι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅλοιθ' ὅστις ἦν δε ἀγρίας πέδας Ἀντ. β'.
1350 νομάδ' ἐπιποδίας ἑλαβέ μ' ἀπὸ τε φόνου

ἔρυτο κἀνέσωσεν, οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

Τότε γὰρ ἂν θανὼν

1355 οὐκ ἦν φίλοισιν οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.

ΧΟΡΟΣ.

Θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ οὐκ πατρός γ' ἂν φονεὺς Ἀντ. γ'.
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος

βροτοῖς ἐκλήθην ὦν ἔρυν ἀπο.

1360 Νῦν δ' ἄθεος μὲν εἰμ', ἀνοσίων δὲ παῖς,

ὁμογενὴς δ' ἀφ' ὧν αὐτὸς ἔρυν τάλας.

1365 Εἰ δέ τι πρᾶσβύτερον ἐτι κακοῦ κακὸν,

τοῦτ' Ὀσυχ' Οἰδίπους.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς.

Κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὦν ἢ ζῶν τυφλός.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡς μὲν τὰδ' οὐχ' ὥδ' ἔστ' ἀριστ' εἰργασμένα,

1370 μὴ μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἐτι.

Ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων

πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄδου μολῶν,

οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ', οἷν ἐμοὶ δυοῖν

ἔργ' ἔστι κρείσσων' ἀγχόνης εἰργασμένα.

1375 Ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄφρις ἦν ἐπίμερος,

Tu quidem constanti adhuc fide mihi famularis; sustinere enim adhuc me cæcum curare.

Heu, heu!

quippe me non lates; sed clare agnosco, quamvis tenebris obvolutus, tuam vocem tamen.

CHORUS.

O dira molitus, quomodo sustinueristi tuos sic oculos corrumpere? quis te impulit deorum?

ŒDIPUS.

Apollo, amici, Apollo is fuit, qui mala, mala confecit mea, hæc mea mala.

Ferit me nemo vim inferens; at ipse ego (*ferii*).

Quid enim attinebat me videre, cui quidem videnti nihil erat visu suave?

CHORUS.

Ita erat (*ut nihil te attineret videre*), quomodo quidem etiam tu dicis (*i. e. in eadem sum ego opinione*).

ŒDIPUS.

Quid tandem, quaeso, amici, superest mihi, quod aut videre, aut amare, aut cujus affatus accipere cum voluptate possim?

Abducite me ex his locis quam celerrime, abducite, amici, pestem maximam, diris caput devotissimum, mortaliumque insuper omnium invisissimum diis.

CHORUS.

Infelix ob istum animum et calamitatem pariter (*i. e. æque eo, quod cognovisti mala tua, atque malis ipsis miser*), utinam ne te cognovissem unquam.

ŒDIPUS.

Pereat, quicumque is fuit, qui me, quem dolor ex sæva compede depascebat, sustulit, et a morte me liberatum servavit, nulla cum mea gratia!

Nam si tum periissem, non eram amicis et mihi tanti doloris causa.

CHORUS.

Id factum et ego vellem.

ŒDIPUS.

Tunc neque patris peremptor huc venissem, nec sponsus dicerer illorum a quibus natus sum (*i. e. matris*).

Nunc vero impius sum, impurorum filius, consuevi cum iis a quibus ipse sum genitus miser.

Denique si quid usquam gravius est malo malum, id sortitus est Œdipus.

CHORUS.

Nescio quomodo tua laudem consilia: præstantius enim foret tibi non omnino esse, quam cæcum vivere.

ŒDIPUS.

Ista quidem non optima ratione sic confecta esse, ne mihi demonstrare contende, neque consule amplius.

Nescio enim, si videns inferos adissem, quibus oculis patrem coram intueri sustinuissem, quibus rursum miseram matrem, quos in duos atrociora admisi scelera, quam quas suspensio lui possint.

At[que] futurus fuit mihi liberorum exoptatus adspe-

- βλαστοῦς' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί.
 Οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτέ·
 οὐδ' ἄστὺ γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
 ἀγάλας' ἰρὰ, τῶν δ' παντλήμων ἐγὼ
 1380 κάλλιστ' ἀνὴρ εἰς ἐν γὰρ ταῖς Θηβαίαις τραφεῖς
 ἀπιστέρησ' ἐμυτὸν, αὐτὸς ἐννέπων
 ὠθεῖν ἅπαντας, τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν
 φκνέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαίου.
 Τοιόνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 1395 ὀρθοῖς ἐμελλὸν ὀμμασιν τούτους ὄρᾱν;
 ἥμιστά γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὠτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μαποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
 ἐν ᾧ τὴν τυφλὸς τε καὶ κλύων μηδέν. Τὸ γὰρ
 1400 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκτεῖν γλυκύ.
 Ἰὼ Κιθαιρῶν, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὥς ἔδειξα μήποτε
 ἐμυτὸν ἀνθρώποισιν ἐνθὲν ἢ γεγώς;
 ὦ Πολυβέ καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτριζ
 1405 λόγῳ παλαιᾷ δώμαθ', οἷον ἄρ' ἀνὰ με
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε.
 Νῦν γὰρ κακὸς τ' ὢν καὶ κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κείλευθοι καὶ κεκρυμμένη νύκτι
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 1410 αἱ τοῦμὸν αἵμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἀπο
 ἐπίετε πατρός, ἄρ' ἀνὰ μου μέμνησθ' ὅτι,
 οἳ ἔργα δράσας ὑμῖν, εἴτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποι' ἐπράσσειν αὐθις; ὦ γάμοι γάμοι,
 ἐρῦσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 1415 ἀνεῖτε ταυτὸν σπέρμα, καὶ πεδεῖξατε
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἵμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, γυνώσκα
 αἰσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 Ἄλλ' οὐ γὰρ αὐθιγὰν ἔσθ' ἢ μηδὲ ὄρᾱν καλὸν,
 1420 ὅπως τάχιστα πρὸς θεῶν ἔξω μέ που
 καλύψατ', ἢ φονεύσατ', ἢ θαλάσσιον
 ἐκρέψατ', ἐνθα μήποτ' εἰσὸψεσθ' ἔτι.
 Ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου βιγεῖν.
 Πήρασθε, μὴ δαίσητε. Τὰ μὲν γὰρ κακὰ
 1425 οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ὦν ἐπιτεῖς ἐς δέον πάρεσθ' ὅδε
 Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν· ἐπεὶ
 χώρος λείλειπται μῶνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- Οἶμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
 1430 τίς μοι φανεῖται πίστις ἐνδοίκος; τὰ γὰρ
 πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφηύρημαι κακός.

ΚΡΕΩΝ.

- Οὐχ ὥς γελαστής, Οἰδίπου, ἐλήλυθα,
 οὐδ' ὥς ὀνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 Ἄλλ' εἰ τὰ θυγῶν μὴ κατὰσχύνεσθ' ἔτι
 1435 γένεσθα, τὴν γοῦν πάντα βόσχουσαν φλόγα
 αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγος

et us, quocunque tandem modo progeniti sunt.

Haud sane oculis meis unquam. Nec urbs, nec moenia, nec deorum sacra delubra (sc. exoptata adspectu erant), quibus miserrimus ego, unus omnium, qui Thebis versantur, pulcherrime natus (i. e. nobilissimo loco), me ipse privavi, ipse prædicans ab omnibus expellendum esse impium illum, qui a diis et Laii genere impurus esset (i. e. quem impurum esse deorum oracula et Laii nex arguerent).

Quam ego tantam scelerum labem quum ipso in me palam revelassem, rectiane oculis hosce intuiturus eram? minime sane: sed et auditus fontes sonique per aures meas si possent obstrui, non temperassem mihi, quominus obtinere miserum meum corpus, ut cæcus simul et surdus essem:

quippe sensu carere dulce est in malis.

Io Cithæron, quare me recepisti? cur non acceptum statim me peremisti, ut nunquam hominibus palam fecissem unde natus essem?

O Polybe et Corinthe, et paterna, quæ dicta es, antiqua domus, qualem me pulchritudinis speciem, malorum obductam ulceri, enutriistis!

Nunc enim et ipse malus, et ex malis natus deprehendor.

O trivium, et abilita convallis, saltusque, et angustiae in trium viarum compito, quæ paternum meum sanguinem meis ipsius a manibus bibistis, ecquid mei meministis adhuc, quale facinus apud vos patrarem, qualiaque deinde, postquam huc veni, commiserim rursus?

O nuptiae, nuptiae, genuistis nos, et postquam genuistis, remisistis idem semen, et in lucem edidistis patres, fratres, liberos, sanguinem cognatum, sponsas, uxores, matresque, et quotquot inter homines turpissima censentur flagitia.

Sed, quandoquidem loqui haud fas est, quæ factu turpia sunt, per deos obsecro, quam celerrime me alicubi extra urbem occultate, vel occidite, vel in mare abjicite, ubi non amplius me videatis.

Ite, miserum virum ne dedignemini manu contingere. Obtemperate, ne formidetis: mea enim mala nullus valet præter me ferre mortalium (ac proinde mea mala cum aliis communicari non possunt).

CHORUS.

At eorum ad ea quæ petis commodum advenit Creon, penes quem est et facere et consulere, siquidem solus relictus est tui loco hujus urbis custos.

ŒDIPUS.

Hei mihi! quonam sermone cum compellabo? quæ mihi apud eum merito fides esse possit, qui prius in eum omnimodis repertus sum injurius?

CREON.

Non ut derisor, Œdipe, veni, neque ut quidquam tibi exprobre priorum tuarum injuriarum.

Sed si mortalium non amplius reveremini genus, saltem supremi Solis omnium altricem flammam vereamini, ne

ἀχάλυπτον οὕτοι δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
μήτ' ὁμβρος ἱρὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
Ἄλλ' ὥς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσχομίζετε.

1430 Τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλιστα δρᾶν
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακὰ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἀνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γὰρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω.

ΚΡΕΩΝ.

1435 Καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐξέφον με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.

ΚΡΕΩΝ.

Ἐδρασ' ἂν εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἂν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν τί πρακτέον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1440 Ἄλλ' ἢ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις,
τὸν πετροφόντην, τὸν ἀτεδῆ μ' ἀπολλύναι.

ΚΡΕΩΝ.

Οὕτως Διέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἔσταμεν
χρείας ἀμεινον ἐκμαθεῖν τί δραστέον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὕπερ;

ΚΡΕΩΝ.

1445 Καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ σοί γ' ἐπισχάπτω τε καὶ προτρέφομαι,
τῆς μὲν κατ' οἶκους αὐτὸς ἐν θέλεις τάφον
θεοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τιλαῖς ὕπερ.
Ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε

1450 πατρῶιον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν.

Ἄλλ' ἔα με ναλεῖν δρεσιν, ἐνθα κλήζεται
οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ἐν μήτηρ τέ μοι
πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντι κύριον τάφον,
ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.

1455 Καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον
μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
θνήσκων ἐσώθην, μὴ πῖ τῷ ζεινῶ κακῶ.

Ἄλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ' ὅποιπερ εἶσ', ἴτω.

Παῖδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέον,

1460 προθῆ μέρμιναν· ἀνδρες εἰσὶν, ὥστε μὴ
σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ὦσι, τοῦ βίου·
ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοις ἐμαῖν,
αἷν οὐ ποθ' ἡμῇ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
τράπεζ' ἀνευ τοῦδ' ἀνδρὸς, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ

1465 ψεύσομαι, πάντων τῶνδ' αἰὲ μετεγέτην·
αἷν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χειροῖν
ψαῦσαι μ' ἔασον, ἀποκλαύσασθαι κακὰ.

Ἴθ' ὦναξ,

Ἴθ' ὦ γονῇ γενναῖε. Χερσὶ τᾶν θυγῶν

1470 δοχοῖμ' ἔχειν σπας, ὥσπερ ἤνικ' ἔβλεπον.

Τί φημί;

tale piaculum sic apertum exhibeatis, quod neque terra,
nec coelestis imber, neque lux ipsa admittet.

Sed quam celerrime hunc Intro abducite.

Cognatos enim cognatorum mala maxime videre solos-
que audire, fas et æquum postulant.

ŒDIPUS.

Per deos, quandoquidem spem meam sefellisti, qui vir
optimus veneris ad me virum pessimum, obtempera mihi :
e re enim tua, non e mea, loquar.

CREON.

Et cuius rei usum ex me tam enixe flagitas?

ŒDIPUS.

Ejice me ex hac terra quam ociasime, ut sinis ubi mor-
taliū nemo me possit alloqui.

CREON.

Fecissem utique, ne nescias, nisi prius a deo exquirere
vellem, quid facto opus sit.

ŒDIPUS.

At illius omnis patet dictio, nemine oportere parricidam
me impiumque perimere.

CREON.

Sic quidem ista dicta sunt : attamen, ut præsens est re-
rum status, melius est exquirere quid sit faciendum.

ŒDIPUS.

Itane ergo de infelici homine deum consulētis?

CREON.

Etenim nunc etiam in dei te fidem permittere possis.

ŒDIPUS.

Tibi vero mando, teque adhortor, ut ei quæ intus jacet,
quæ vis, funera instituas : hoc enim tuis officium præstabis
recte (i. e. in laudem tuam).

Me vero non est ut postulet paterna hæc urbs viventem
incolam habere :

sed sine me habitare in montibus, ubi meus dicitur Ci-
tharron ille, quem mater mihi et pater viventi proprium
sepulcrum constituerunt, ut per illos, qui me perdere vo-
lebant, rerera peream.

Quamquam satis certe scio, me neque morbum, neque
aliud quid perdere posse : non enim essem, quum in eo eram
ut perirem, servatus, nisi in atrox aliquod malum.

Sed meum fatum quo ire cœpit, eat.

Liberorum autem meorum, marium quidem ne mihi,
Creon, curam suscipe : viri sunt; proinde, ubicunque fu-
turi sunt, victus penuria non laborabunt : at infeliciū
miserandarumque mearum filiarum curam suscipe, qui-
bus nunquam seorsum a me mensa apposita fuit; sed
quodcumque ego attingebam cibi, ejus et illæ partem acci-
piebant semper : has tibi curæ esse volo : maximeque te
rogo, ut mihi permittas manibus meis eas contingere at-
que coram deplorare infortunia.

Age, o rex, age, o generosa stirpe (i. e. non ex incesto)
edite; manibus si contingam, ita tenere eas mihi videbor,
ut tum quum visu fruebar.

Ecquid dico?

οὐ δὴ κλύω που πρὸς θεῶν τοῖν μοι φίλοι
δακρυρροούντοιν, καί μ' ἐποιχτείρας Κρέων
1475 ἔπεμψε μοι τὰ φίλατ' ἐχγόνοι ἐμοῖν;
Λέγω τι;

ΚΡΕΩΝ.

Λέγεις. Ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
γνὸς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἥ σ' εἶχεν πάλαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' εὐτυχοῖς, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
1490 ὦ τέχνα, ποῦ ποτ' ἔστε; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε
ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
ἥ τ' τοῦ φυτουργοῦ πατὴρ ἐμῶν ὧδ' ὄρᾳν
τὰ πρόσθε λαμπρὰ προὔξενησαν ὁμμάτα·
δε ὑμῖν, ὦ τέκν', οὐθ' ὄρῶν οὐθ' ἱστορῶν
1495 πατὴρ ἐφάνθη ἐνθεν αὐτὸς ἡρόθην.
Καὶ σφῶ δακρύω· προσβλέπειν γάρ οὐ σθένω·
νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
Ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὁμιλίαι;
1500 ποίας δ' ἐορτὰς, ἐνθεν οὐ κεκλαυμέναι
πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
Ἄλλ' ἡνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀχμάς,
τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέχνα,
τοιαῦτ' ὀνειδῆ λαμβάνων, ἃ τοῖς ἐμοῖς
1505 γονεῦσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα;
Τί γὰρ κακῶν ἄπεστι; τὸν πατέρα πατὴρ
ὑμῶν ἔπερνε· τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἰσῶν
ἐκτῆσαθ' ὑμᾶς, ὥν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
1510 Τοιαῦτ' ὀνειδιέσθε. Κᾶτα τίς γαμεῖ;
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
χέρους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
ταύταιν λείλειψαι, νῦν γὰρ, ὦ φυτεύσαμεν,
1505 δλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε περιδῆς
πτωχὰς ἀνάνδρους ἐχγενεῖς ἀλωμένας,
μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς.
Ἄλλ' οἰκτιρόν σφας, ὧδε τηλικάσθ' ὄρῶν
πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
1510 Ξόννευσον, ὦ γενναῖε, σῇ ψαύσας χερσί.
Σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
πολλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχέσθ' ἐμοί,
οὐ καιρὸς ἐξ ἔτην, τοῦ βίου δὲ λήρονος
ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.

ΚΡΕΩΝ.

1515 Ἄλλος ἔν' ἐξήκει δακρύων. Ἄλλ' ἴθι στέγης ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πειστέον, καὶ μηδὲν ἡδύ.

ΚΡΕΩΝ.

Πάντα γὰρ καιρῷ καλᾷ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡσθ' ἐρ' οἷς οὖν εἶμι;

ΚΡΕΩΝ.

Λέξεις, καὶ τότεῖσομαι κλύων.

anne audio, per deos, carissimas filias fletus fundentes,
meique miseritus Creon dulcissima mihi misit sobolis mere
pignora?

Verumne dico?

CREON.

Dicis profecto: ipse enim ego hæc tibi præbeo, postquam
cognovi, quanta hac (*filiarum videndarum*) delectatione
ducaris dudum.

ŒDIPUS.

At tibi prospera omnia eveniant, et te studium ob hoc
deus melius custodiat quam me!

O filiae, ubinam estis? huc adeste, venite ad hasce meas
fraternas manus, quæ genitoris vestri nitentibus prius oculis
eum, quem nunc habent, adspectum concinnarunt: qui
vobis, o gnatae, nec videns, nec cognoscens (*sc. quis et
unde essem*), genitor exstiti unde ipse satus fueram.

Enimvero vos deploro; intueri enim non possum, *cul-
tuque meum prodere dolerem*, cogitans quam acerba fu-
tura sit vita, quæ vobis per homines degenda superest.

Quos enim civium adibitis cortus, quæ festa, unde non
vice spectaculi vosmet ipsas descentes domum reversuræ
sitis?

At ubi jam ad nubilem veneritis ætatem, quis ille erit,
quis audebit, o gnatae, tot et tanta suscipere dedecora, quæ
parentibus meis vobisque simul exitialia inharrescent?

Quid enim malorum abest? patrem pater vester peremit
suum; corpus miscuit cum matre unde ipse satus erat, et
ex hisdem suscepit vos, unde ipse natus est.

Hæc audietis probra.

Ac proinde vos quis ducet domum? nemo futurus est, o
gnatae; sed videlicet incultas vos innuptasque perire ne-
cesse erit.

At, o fili Menæcei, quandoquidem solus tu illis relictus
es pater, (nos etenim, qui genuimus, ambo perimus,) ne
eas patiari ut mendicam conjugii quoque et gentis (*in qua cen-
seantur*) expertem subolem huc illuc errare; nec eas meis
malis exaquet.

At miserere earum, quas tantillas vides, omnique desti-
tutas præsidio, præterquam quod ad te attinet.

Annue, o generose, daque fidem manu tua me contrectans.

Vos autem, o filiae, si jam mente valeretis, multis com-
monerem: nunc vero hoc mihi iam votum faciatis, ut, ubi
expedit, vitam, vos autem vitæ meliorem sortem nanci-
scamini, quam qui vos genuit pater.

CREON.

Satis, quo lacrimarum progressus es. Quin intra domum.

ŒDIPUS.

Parendum est, etsi jucundum non est *quod jubes*.

CREON.

Omnia enim tempestiva pulchra sunt.

ŒDIPUS.

Scin' ergo qua conditione ibo?

CREON.

Dices, tuncque sciam, quum audiero.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἀποικόν.

ΚΡΕΩΝ.

Τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀλλὰ θεοῖς γ' ἐχθιστος ἦκω.

ΚΡΕΩΝ.

Τοιγαροῦν τεύξει τάχα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1520 Φῆς τάδ' οὔν;

ΚΡΕΩΝ.

Ἄ μὴ φρονῶ γὰρ οὐ φιλῶ λέγειν μάτην.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀπαγέ νύν μ' ἐντεύθεν ἤδη.

ΚΡΕΩΝ.

Στείχε νυν, τέκνων δ' ἀφού.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.

ΚΡΕΩΝ

Πάντα μὴ βούλου κρατεῖν.

Καὶ γὰρ ἀκράτησας οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.

ΧΟΡΟΣ.

1525 Ὡ πατρες Θήβης ἐνοικοι, λεύσσετ', Οἰδίπους ὄδε,
 δς τὰ κλεῖν' αἰνίγματ' ἤδη καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ,
 ὅστις οὐ ζήλῳ πολιτῶν καὶ τύχαις ἐπιβλέπων,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλάλυθεν.

1530 Ὡστε ὀνητὸν ὄντ' ἐκαίνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν.

ŒDIPUS.

Ut terræ hujus sinibus procul me exterminas.

CREON.

Quod a me petis, in deo situm est.

ŒDIPUS.

At deis, si quis alius, invisissimus veni.

CREON.

Proinde consequeris id prompte.

ŒDIPUS.

Verumne dicis?

CREON.

Quippini? quod enim non sentio, haud soleo loqui temere.

ŒDIPUS.

Jam ergo me hinc abduc.

CREON.

Vade igitur et dimitte puellas.

ŒDIPUS.

Ne quæso illas a me divelle.

CREON.

Ne obtinere cuncta postules : nam quæ obtinuisti antehac, non tibi in commodum vitæ cesserunt.

CHORUS.

O patrias Thebarum incolæ, adspicite; hic Œdipus qui
 fama celebrata solvit ænigmata : eminentissimusque vir
 fuit, qui studiis civium ac fortunis non invidebat, in quan-
 tam procellam diræ calamitatis incidit.

Quare observans donec supremum illum diem videris
 neminem qui mortalis natus sit beatum prædices, prius-
 quam vitæ terminum transierit, nihil triste passus.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
ΞΕΝΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΑΤΤΙΚΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
ΙΣΜΗΝΗ.
ΘΗΣΕΥΣ.
ΚΡΕΩΝ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τέκνον τυρλοῦ γέροντος Ἀντιγόνη, τίνας
χώρους ἀφίγμεθ', ἢ τίνων ἀνδρῶν πόλιν;
τίς τὸν πλανήτην Οἰδίπουν καθ' ἡμέραν
τὴν νῦν σπανιστοῖς δίδεται δωρήμασι,
5 σμικρὸν μὲν ἐξαιτοῦντα, τοῦ σμικροῦ δ' ἔτι
μείον φέροντα, καὶ τόδ' ἐξαρχοῦν ἐμοί;
Στέργειν γάρ αἱ πάθαι με χῶ χρόνος ξυνών
μακρὸς διδάσκει καὶ τὸ γενναῖον τρίτον.
Ἄλλ', ὦ τέκνον, θάκῃσιν εἴ τινα βλέπεις
10 ἢ πρὸς βεβήλοις ἢ πρὸς ἄλσεσιν θεῶν,
στῆσόν με καξίδρυσον, ὥς πυθώμεθα
δοῦ ποτ' ἰσμέν. Μανθάνειν γάρ ἤχομεν
ξένοι πρὸς ἀστῶν, γὰρ ἀκούσῃμεν τελεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πάτερ ταλαίπωρ' Οἰδίπου, πύργοι μὲν, οἱ
15 πόλιν στέγουσιν, ὥς ἀπ' ὀμμάτων, πρόσσω
χωρὸς δ' ὅδ' ἱρὸς, ὥς σάφ' εἰκάσαι, βρύων
δάφνης, εἰλαίης, ἀμπέλου· πυκνόπτεροι δ'
εἴπω κατ' αὐτὸν εὐστομοῦσ' ἀηδόνες
οὗ κῶλα κάμψον τοῦδ' ἐπ' ἀξέστου πέτρου·
20 μακρὰν γάρ ὥς γέροντι προὔσταλῃς ὁδόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κάθιζέ νῦν με καὶ φύλαττε τὸν τυρλόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Χρόνου μὲν οὐνεκ' οὐ μαθεῖν με δεῖ τόδε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐχεις διδάξει δὴ μ' ὅποι καθέσταμεν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τὰς γοῦν Ἀθήνας οἶδα, τὸν δὲ χωρὸν οὐ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

25 Πᾶς γάρ τις ἤδεα τοῦτό γ' ἡμῖν ἐμπόρων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄλλ' ὅστις δὲ τόπος ἢ μάθω μολοῦσά ποι;

ŒDIPUS IN COLONO.

DRAMATIS PERSONÆ.

ŒDIPUS.
ANTIGONE.
HOSPEs.
CHORUS ATTICORUM SENUM.
ISMENE.
THESEUS.
CREON.
POLYNICES.
NUNTIVS.

ŒDIPUS.

Cæci senis filia Antigone, quænam ad loca, quorumve hominum ad urbem pervenimus?

Quis erroneum Œdipum hodie exiguis excipiet donis, modicum petentem, et modico etiam minus accipientem, idque tamen sufficiens mihi?

Namque me ærummæ, et longa artas, qua sum, tertioque loco generosa animi indoles hæc boni docent consulere.

Sed, o filia, si quam exedram vides vel in profano vel sacro in luco, siste me et colloca, ut percontemur quo tandem in loco simus.

Ita enim venimus ut, quippe qui hospites simus, e civibus cognoscamus, quæque edocti simus faciamus.

ANTIGONE.

O calamitose pater Œdipe, turres quæ cingunt oppidum, quantum oculis conjicere licet, procul sunt: locus autem hic sacer est, ut manifestis ex indiciis colligo, quippe qui lauro, olea et vitibus crebris consitus est; intus vero frequentes lusciniæ dulces ore fundunt sonos.

Huc conside in hoc rudi saxo; longiorem enim quam pro sena confecisti viam.

ŒDIPUS.

Jam colloca me et custodi cæcum.

ANTIGONE.

(Multi) temporis gratia hæc me moneri non oportebat.

ŒDIPUS.

Potesne, quæso, certum me facere, quo delati constiterimus?

ANTIGONE.

Athenas quidem novi; sed locum hunc ignoro.

ŒDIPUS.

Illud enim nobis dixit rogatus quivis viator.

ANTIGONE.

Sed quis hic locus sit, visne ut progressa exquiram?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ναί, τέκνον, εἴπερ ἐστὶ γ' ἐξοικήσιμος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄλλ' ἐστὶ μὴν οἰκητός. Οἶομαι δὲ δεῖν
οὐδέν· πέλας γὰρ ἄνδρα τόνδε νῦν ὁρῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

30 Ἦ δεῦρο προστείχοντα καὶ ἑορμώμενον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Καὶ δὴ μὲν οὖν παρόντα· χῶ τι σοι λέγειν
εὐκαιρόν ἐστιν, ἔννεπ', ὥς ἀνὴρ ὄδε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ ξεῖν', ἀκούων τῆσδε τῆς ὑπὲρ τ' ἐμοῦ
αὐτῆς θ' ὁρώσης, οὐνεχ' ἡμῖν αἴσιος
35 σκοπὸς προσήκεις ὧν ἀδηλοῦμεν φράσαι,

ΞΕΝΟΣ.

Πρὶν νῦν τὰ πλεόν' ἱστορεῖν, ἐκ τῆσδ' ἔδρας
ἔξειθ', ἔχεις γὰρ χῶρον οὐχ ἄγνόν πατεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς δ' ἐσθ' ὁ χῶρος; τοῦ θεῶν νομίζεται;

ΞΕΝΟΣ.

Ἄθικτος οὐδ' οἰκητός. Αἱ γὰρ ἑμποδοὶ
40 θεαὶ σφ' ἔχουσι, Γῆς τε καὶ Σκότου κόραι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίνων τὸ σεμνὸν ὄνομα' ἂν εὐξείμην κλύων;

ΞΕΝΟΣ.

Τὰς πάνθ' ὁρώσας Εὐμενίδας δ' γ' ἐνθάδ' ἂν
εἴποι λεώς νιν· ἄλλα δ' ἀλλαχού κηλά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' ὦλεω μὲν τὸν ἱκέτην δεξιόχαιτον·
45 ὥς οὐχ ἔδρας γῆς τῆσδ' ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι.

ΞΕΝΟΣ.

Τί δ' ἐστὶ τοῦτο;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ξυμπορεῖς ζύνθημα' ἐμῆς.

ΞΕΝΟΣ.

Ἄλλ' οὐδ' ἐμοὶ τοι τοῦξενιστάναι πόλεως
οἶχ' ἐστὶ θάρσος, πρὶν γ' ἂν ἐνδείξω τί ὁρῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πρὸς νυν θεῶν, ὦ ξεῖνε, μή μ' ἀτιμάσης,
50 τοιόνδ' ἀλήτην, ὧν σε προστρέπω φράσαι.

ΞΕΝΟΣ.

Σήμαινε, κοῦκ ἀτιμος ἐκ γ' ἐμοῦ φανεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς ἐσθ' ὁ χῶρος δῆτ' ἐν ᾧ βεβήκαμεν;

ΞΕΝΟΣ.

Ὅσ' οἶδα καὶ γὰρ πάντ' ἐπιστήσει κλύων.

Χῶρος μὲν ἱρὸς πᾶς ἐδ' ἐστ'· ἔχει δὲ νιν
55 σεμνὸς Ποσειδῶν ἐν δ' ὁ πυρρόρος θεὸς
Τιτάν Προμηθεύς· δν δ' ἐπιστείβεις τόπον,
χθονὸς καλεῖται τῆσδε γαλκόπους ὁδὸς,
ἔρεισμά· Ἀθηῶν· οἱ δὲ πλησίον γυαί
τόνδ' ἱππότην Κολωνὸν εὐχονται σφίσιν
60 ἀρχηγὸν εἶναι, καὶ φέρουσι τοῦνομα
τὸ τοῦδε κοινὸν πάντες ὠνομασμένοι.

ŒDIPUS.

Admodum, filia; idque maxime, num sit habitabilis.

ANTIGONE.

Atqui habitatus est. Sed *abire* me non opus esse arbitror:
eccum enim virum prope nos video.

ŒDIPUS.

Accedentemne huc et festinantem?

ANTIGONE.

Quin jam presentem. Itaque quidquid e re tua videbitur
proloquere; nam vir adest *quem dixi*.

ŒDIPUS.

O hospes, postquam ex hac audiui, quæ pro me et pro
se videt, te opportunum advenire speculatorem, qui ea no-
bis expedias, de quibus incerti sumus —

HOSPES.

Priusquam plura scisciteris, ex ista sede abi: nam tenes
locum, quem calcare nefas est.

ŒDIPUS.

Quis vero locus est? cui deorum sacer est?

HOSPES.

Quem neque tangere, nec habitare fas est. Terribiles
enim eum tenent deæ, Terræ et Erebi filiae.

ŒDIPUS.

Quasnam, audito venerando nomine, invocaverim?

HOSPES.

Omnia cernentes Eumenidas eas appellare solet hic po-
pulus: sed alia alibi placent.

ŒDIPUS.

Utinam ergo propitiæ me supplicem accipiant! nam ex
hujus loci sede non excessero unquam.

HOSPES.

Quid hoc rei est?

ŒDIPUS.

Fati mei constituta lex.

HOSPES.

Haud sane ego privatum te *ex hoc loco* abigere ausim:
antequam re ad cives delata quid facto opus sit rogaverim.

ŒDIPUS.

At per deus te obsecro, hospes, ne me talem mendicantem
ita despiciatui habeas, *ut nolis mihi* declarare, quæ te enixò
rogo.

HOSPES.

Significa *quid velis*; non enim a me contemptus eris.

ŒDIPUS.

Quis hic tandem locus est, obsecro, in quo constitimus?

HOSPES.

Quæ quidem ego scio, ex me audies omnia.

Locus hic quidem totus sacer est; tenet autem eum ve-
rendus Neptunus, et ignifer deus Titan Prometheus;quodque nunc calcas solum, id terræ hujus appellatur
æreum limen, Athenarum firmamentum:at vicina arva equestrem Colonom præsidem suum glori-
antur esse, atque ex eo communi nomine omnes appellati
sunt.

βάθρον τόδ' ἀσκέπαρνον. Ἀλλά μοι, θεαί,
βίου κατ' ὁμῶς τὰς Ἀπόλλωνος δότε
πέρχσιν ἤδη καὶ καταστροφὴν τινα,
εἰ μὴ δοκῶ τι μειόνως ἔχειν, αἰ
105 μόχθοις λατρεύων τοῖς ὑπερτάτοις βροτῶν.
Ἴτ', ὦ γλυκεῖαι παῖδες ἀρχαίου Σκότου,
Ἴτ', ὦ μεγίστης Παλλάδος καλούμεναι
πασῶν Ἀθῆναι τιμιωτάτη πόλις,
οἰκτεῖρατ' ἀνδρὸς Οἰδίπου τόδ' ἀθλίον
110 εἶδωλον· οὐ γάρ δὴ τό γ' ἀρχαῖον δέμας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Σίγα. Πορεύονται γὰρ οἶδε δὴ τινος
χρόνῳ παλαιοί, σῆς ἔδρας ἐπίσκοποι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Σιγήσομαι τε καὶ σύ μ' ἐξ ὁδοῦ πόδα
κρύψον κατ' ἄλσος, τῶνδ' ἕως ἂν ἐκμάθῃ
115 τίνας λόγους ἐροῦσιν. Ἐν γὰρ τῷ μαθεῖν
ἔνεστιν ὑψιτάτης τῶν ποιουμένων.

ΧΟΡΟΣ.

117 Ὅρα. Τίς ἄρ' ἦν; ποῦ ναίει; Στρ. α'.
ποῦ κυρεῖ ἐκτόπιος συθεὶς ὁ πάντων
120 ὁ πάντων ἀχορέστατος;
προσπεύθου, λεῦσσε νιν,
προσδέρκου πανταχῇ.
Πλανάτας πλανάτας τις ὁ πρέσβυς, οὐδ'
125 ἔγχωρος προσέβα γὰρ οὐκ
ἂν ποτ' ἀστιβὲς ἄλσος ἐς
τᾶνδ' ἀμαιμακετᾶν κορᾶν,
ἃς τρέμομεν λέγειν,
130 καὶ παραμειδόμεσθ' ἀδέρκτως,
ἀφώνως, ἀλόγως τὸ τᾶς
εὐφρήμου στόμα φροντίδος
ἴεντες, τὰ δὲ νῦν τιν' ἤκειν
λόγος οὐδὲν ἄζον',
135 ὃν ἐγὼ λεύσσω περὶ πᾶν οὕτω
δύναμαι τέμενος
γνῶναι ποῦ μοί ποτε ναίει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅδ' ἐκεῖνος ἐγὼ φωνῇ γὰρ ὁρῶ
τὸ φατιζόμενον.

ΧΟΡΟΣ.

140 Ἰὼ ἰὼ,
δεινὸς μὲν ὁρᾶν, δεινὸς δὲ κλύειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μή μ', ἱκετεύω, προσέζητ' ἀνομον.

ΧΟΡΟΣ.

Ζεῦ ἀλειψήτορ, τίς ποθ' ὁ πρέσβυς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐ πάνυ μοίρας εὐδαιμονίσαι
145 πρώτης, ὡς τῆσδ' ἔφοροι χώρας.
Δηλῶ δ' οὐ γὰρ ἂν ὧδ' ἀλλοτρίοις
δύμασιν εἶρπον
καπὶ μικροῖς μέγας ὥρμουν.

Quare mihi demum, o deæ, juxta Apollinis responsa concedite exitum vitæ et commutationem quandam; nisi forte vilior vobis esse videor, qui perpetuis conflictor acuminis, iisque maximis quas humana sors ferat.

Agite, o dulces filiæ antiqui Erebi, agite, o quæ maxima a Pallade nomen habetis, Athenæ omnium nobilissima civitas;

misereat vos hujus miserrimæ umbræ Œdipi: non enim hoc meum pristinum corpus est.

ANTIGONE.

Sile. Ecce enim huc veniunt ætate quidam profecti viri, inspecturi ubi sedcas.

ŒDIPUS.

Silebo: tu vero me duc ex via et absconde in loco, donec audiero quosnam hi conferent sermones. Nam in explorando inest cautio eorum quæ agantur.

CHORUS.

Dispice: quisnam erat? ubi moratur? quonam erasit ex hoc loco erumpens, ille omnium omnium impudentissimus?

Anquire, cerne eum, inspice ubique.

Profecto vagus vagus quis est ille senex, exterus.

Alioquin inaccessum lucum laud subiisset hunc indomitarum virginum,

quas nomine compellare veremur,
quæque præterimus aversis oculis, compressa voce,
tacite nobiscum bene ominata cogitantes,

nunc vero aliquis advena non vereri fertur, quem ego circumspiciens per omne nemus nondum possum videre, ubi tandem delitescat.

ŒDIPUS.

Ille ego adsum: nam, ut aiunt, voce video.

CHORUS.

Vah, vah! gravis adspectu, gravis et auditu.

ŒDIPUS.

Ne me, obsecro, pro legum contemptore habeatis.

CHORUS.

Jupiter propulsator! quisnam hic est senex?

ŒDIPUS.

Non quem quis ob primam sortem beatum prædicet, o terræ hujus præsides:

et hoc re ipsa ostendo. Alioqui non sic alienis oculis venissem nec qui insignis vir sum parvi muneris causa hoc in portu constitissem.

Τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ξέν', οὐ λόγοις
τιμώμεν', ἀλλὰ τῇ ξυνουσίᾳ πλέον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ γάρ τινες ναίουσι τοῦσδε τοὺς τόπους,

ΞΕΝΟΣ.

65 Καὶ χάρτα, τοῦδε τοῦ θεοῦ γ' ἐπώνυμοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄρχει τις αὐτῶν, ἢ πῶς τῶ πλήθει λόγος;

ΞΕΝΟΣ.

Ἐκ τοῦ κατ' ἄστου βασιλέως τάδ' ἄρχεται.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὗτος δὲ τίς λόγῳ τε καὶ σθένει κρατεῖ;

ΞΕΝΟΣ.

Θησεύς καλεῖται, τοῦ πρὶν Αἰγέως τόκος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

70 Ἄρ' ἂν τις αὐτῷ πομπὴς ἐξ ὑμῶν μόλοι;

ΞΕΝΟΣ.

Ὡς πρὸς τί λέξων ἢ καταρτύσων μολεῖν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡς ἂν προταρχῶν σμικρὰ κερδάνῃ μέγα.

ΞΕΝΟΣ.

Καὶ τίς πρὸς ἀνδρὸς μὴ βλέποντος ἄρχεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅτ' ἂν λέγοιμεν πάνθ' ὁρῶντα λέξομεν.

ΞΕΝΟΣ.

75 Οἷσθ', ὦ ξέν', ὡς νῦν μὴ σφαλῆς; ἐπεὶ περ αἱ
γενναῖος, ὡς ἰδόντι, πλὴν τοῦ δαίμονος,
αὐτοῦ μὲν, οὐπερ ἀφάνης, ἔως ἐγὼ
τοῖς ἐνθάδ' αὐτοῦ μὴ κατ' ἄστου δημόταις
λέξω τάδ' ἔλθων. Οἶδε γὰρ κρινοῦσι δὴ
80 εἰ χρὴ σε μέμνειν, ἢ πορεύεσθαι πάλιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ τέκνον, ἢ βέβηκεν ἡμῖν ὁ ξένος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Βέβηκεν, ὥπτε πᾶν ἐν ἡσυχίᾳ, πάτερ,
ἔξιςτι φωνεῖν, ὡς ἐμοῦ μόντης πέλας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ πότνια δεινώπες, εὔτε νῦν ἔδρας
85 πρῶτων ἐφ' ὑμῶν τῆσδε γῆς ἔκαμψ' ἐγὼ,
Φοῖβῳ τε χάμοι μὴ γένεσθ' ἀγνώμονες,
δε μοι, τὰ πόλλ' ἐκεῖν' ὅτ' ἐξέγρη κακὰ,
ταύτην ἔλεξε παῦλαν ἐν χρόνῳ μακρῷ,
ἐλθόντι χώραν τερμίζαν, ὅπου θεῶν
90 σεμνῶν ἔδραν λάβοιμι καὶ ξενόστασιν,
ἐνταῦθα κάμψειν τὸν ταλαίπωρον βίον,
κέρδη μὲν οἰκήσοντα τοῖς δεδεγμένοις,
ἀτην δὲ τοῖς πέμψασιν, οἳ μ' ἀπήλασαν
σημεῖα δ' ἤξειν τῶνδ' μοι περηγγύα,
95 ἢ σεισμὸν, ἢ βροντὴν τιν', ἢ Διὸς σέλας.
Ἐγνώκα μὲν νῦν ὡς με τήνδε τὴν ὁδὸν
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ πιστὸν ἐξ ὑμῶν πτερὸν
ἐξήγαγ' ἐς τόδ' ἄλσος. Οὐ γὰρ ἂν ποτε
πρωταίσιν ὑμῖν ἀντέκυρ' ὁδοιπορῶν,
100 νήρων ἀοίνοις, καπὶ σεμνὸν ἔζομαι.

Hæc ita sunt, ut dico, hospes, non fama magis quam ipso
usu celebrata.

ŒDIPUS.

Numnam hisce in locis habitant homines aliqui?

HOSPES.

Sane, et quidem ab hoc deo nomen habentes.

ŒDIPUS.

Regnumne quispiam eorum tenet, an penes multitudinem
imperium est?

HOSPES.

Hæc loca a rege, qui urbi præest, gubernantur.

ŒDIPUS.

Is vero quisnam est, qui jure et viribus dominatur?

HOSPES.

Theseus vocatur, Ægei, qui ante eum regnavit, filius.

ŒDIPUS.

An ergo aliquis ex vobis nuntius ad eum eat (*adductu-
rus eum*)?

HOSPES.

Cujus rei causa dicturus aliquid aut effecturus ut huc
se conferat?

ŒDIPUS.

Ut parvo pro beneficio magnum lucrum auferat.

HOSPES.

Et quid opis ab homine cæco afferri possit?

ŒDIPUS.

Quæ dicturi sumus, *non cæca, sed* omnia clara et per-
spicua dicemus.

HOSPES.

Scin', hospes, quomodo facias ut ab errore tibi caveas?
si quidem es, ut videris, generosus, præter calamitatem
tuam, istic mane, ubi apparuisti, donec ego popularibus
hujus pagi, non urbis incolis, hæc nuntiarn.

Illi enim certe tibi statuant utrum oporteat te manere, an
retro pedem vertere.

ŒDIPUS.

O filia, anne abiit jam hospes?

ANTIGONE.

Abiit. Proinde omnia tibi, pater, liberum est in otio pro-
loqui: nam ego sola adsom.

ŒDIPUS.

O venerandæ, terribiles adspectu deæ, quandoquidem
vestra est prima hujus terræ sedes ad quam divertî, ne
Apollini et mihi sitis iniquæ.

Is enim, quum multas illas mihi prænuntiaret calamitates,
hanc prædixit post longum tempus requiem malorum fore,
ubi, quum venissem in fatalem mihi regionem, apud vene-
randas deas sede et hospitio exciperer, ibi me finitum esse
perennosam vitam, cum lucro quidem eorum qui me reci-
perent, cum damno vero eorum qui me ejecissent.

Hæc promisit significatum iri mihi vel terræ motu, vel
tonitru, vel Jovis fulgure.

Enimvero haud dubie intelligo, me ad hunc lucum prospero
a vobis augurio hoc itinere adductum fuisse,

alioquin haud unquam iter *sic temere* faciens, in vos
primas incidissem, sobrius in sobrias, atque in hac veneranda
rudi sede consedissem.

ΧΟΡΟΣ.

- 149 Ἦ εἰ, ἀλκῶν ὁμμάτων Ἀντιστρ. α'.
 ἄρα καὶ ἦσθα φυτάλμιος δυσαίων;
 150 μακρῶν γ', ὅς' ἐπεικάσαι
 Ἄλλ' οὐ μὲν ἐν γ' ἐμοὶ
 προσθήσεις τάςδ' ἄρας.
 155 Περᾶς γὰρ περᾶς· ἄλλ' ἵνα τῷδ' ἐν ἀ-
 φθέγκτῳ μὴ προπέσης νάπει
 ποιᾶντι, κάθυδρος οὐ
 κρατὴρ μελιγλίων ποτῶν
 160 βρύματι συντρέχει,
 τῶν, ξένη πάμμορ', εὖ φύλαξαι·
 μετάσταθ', ἀπόδαθι. Πολ-
 λὰ κλειυθὸς ἐρατύει·
 165 κλύεις, ὦ πολύμοχθ' ἄλκιρα;
 λόγον εἰ τιν' οἴσεις
 πρὸς ἑμὴν λέσχην, ἀδάτων ἀποβᾶς,
 ἵνα πᾶσι νόμος,
 φώνει πρόσθεν δ' ἀπερύκου.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- 170 Θύγατερ, ποῖ τις φροντίδος ἔλθῃ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ πάτερ, ἀστοῖς ἴσα γρὴ μελετᾶν,
 εἰχοντας ἃ δεῖ κακύνοντας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πρόσθιγέ νῦν μου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ψαύω καὶ δῆ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- ὦ ξεῖνοι, μὴ δῆτ' ἀδίκηθῶ
 175 σοὶ πιστεύσας μεταναστᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ τοι μήποτε σ' ἐκ τῶνδ' ἐδράνων,
 ὦ γέρον, ἄκοντά τις ἄξει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔτ' οὖν;

Στρ. β'.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπὶ θαινέ πόρῳ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- 180 Ἔτι;

ΧΟΡΟΣ.

Προβίβαζε, κούρα,
 πρόσω· σὺ γὰρ αἴεις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἐπεὶ μὲν, ἔπει' ὧδ' ἀπαυρῶ
 κώλῳ, πάτερ, ἃ σ' ἄγω.

ΧΟΡΟΣ.

- Τόλμα ξεῖνος ἐπὶ ξένης,
 185 ὦ τλάμων, ὅ τι καὶ πόλις
 τέτροπεν ἄφιλον ἀποστρυγεῖν
 καὶ τὸ φίλον σέβεσθαι.

Στρ. γ'.

CHORUS.

Hei, heil! carus oculis! an ita fuisti a tenero infausto
 fato? certe inde ab longo tempore, ut conjicere est.

Sed haud sane, quantum per me licebit, his noxam ad-
 des, ob quam diris devovearis.

Transis enim, transis.

Sed ne irruas in taciturnum hunc herbidum lucum, ubi
 crater aquae liquati mellis latice miscetur, id infelix ho-
 spes, diligenter cave: retrocede, abi.

Vix obstat longinquitas.

Audisne, o arumnose mendice?

Si quae habes, quae ad sermonem meum dicas, e sacro
 loco egredere, et, ubi fas est omnibus, loquere;

prius vero tempera me affari.

OEDIPUS.

O gnata, quo me convertam?

ANTIGONE.

O pater, paria atque cives facere nos decet, cedentes, ut
 oportet, et obediētes.

OEDIPUS.

Apprehendo igitur me.

ANTIGONE.

Apprehendo autem.

OEDIPUS.

O hospites, ne, quaeso, injuria afficiar, quoniam hinc ab-
 cedens tibi obtemperavero.

CHORUS.

Haud sane te quisquam, o senex, ex isto, quo consi-
 stimus, loco invitum abducat.

OEDIPUS.

Uteriusne igitur adhuc progrediar?

CHORUS.

Procede longius.

OEDIPUS.

Adhucne?

CHORUS.

Promove, puella, ulterius; tu enim (quo patrem debeat
 ducere) intelligis.

ANTIGONE.

Sequere hac, sequere, ut potes, carco pede, pater, quo te
 duco.

CHORUS.

Peregrinus peregrina in terra sustine, o miser, quod civi-
 tas odiosum ducit, itidem odisse, atque colere quod ipsa
 colit.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄγε νυν σύ με, παῖ,
 ἵν' ἂν εὐσεβίας ἐπιβαίνοντες
 190 τὸ μὲν εἵπομεν, τὸ δ' ἀκούσσιμεν,
 καὶ μὴ χρεῖα πολυμῶμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτοῦ· μηκέτι τοῦδ' ἀντιπέτρου
 βήματος ἔξω πόδα κλίνης.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὕτως;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλως, ὥς ἀκούεις.

Ἀντιστρ. β'.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

105 Ἴη στῶ;

ΧΟΡΟΣ.

Λέχριός γ' ἐπ' ἄκρου
 λάου βραχὺς δακλάσας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πάτερ, ἐμὸν τόδ' ἐν ἀσυχάλῃ
 βάσει βάσιν ἄρμοσαι,

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἰὼ μοί μοι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

200 γέραν ἐς χεῖρα σῶμα σὸν
 προκλίνας φίλιν ἐμάν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦμοι δύσπρονος ἄτας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντιστρ. γ'.

ὦ τλάμων, ὅτε νῦν χαλᾷς,
 αὐδάσον, τίς ἔρως βροτῶν;
 205 τίς δ' πολύπονός ἄγει; τίν' ἂν
 σοῦ πατρίδ' ἐκφυθοίμην;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ ξένοι,
 ἀπόπολις ἀλλὰ μὴ,

ΧΟΡΟΣ.

Τί τόδ' ἀπεννέπεις, γέρον;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

210 μὴ μὴ μὴ μ' ἀνέρη τίς εἰμι,
 μηδ' ἐξετάσῃς πέρα ματεύων.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τόδ';

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰνὰ φύσις.

ΧΟΡΟΣ.

Αὔδα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τέκνον, ὦμοι, τί γεγώνω;

ΧΟΡΟΣ.

215 Τίνος εἴ σπέρματος, ὦ ξένη, φώνει, πατρόθεν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦμοι ἐγὼ, τί πάθω, τέκνον ἐμόν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Λέγ', ἐπεὶ περ ἐπ' ἔσχατα βαίνεις.

ŒDIPUS.

Duc me ergo, filia, ut pie nos gerentes dicamus vicissim
 et audiamus, et necessitati ne reluctemur.

CHORUS.

Istic *consiste*, neu ultra hoc saxum limen amplius pedem
 promove.

ŒDIPUS.

Siccine?

CHORUS.

Satis est, inquam.

ŒDIPUS.

An stabo?

CHORUS.

Humilis extremo in saxo obliquus (*a latere saxum illud
 Œdipo est*) subside.

ANTIGONE.

Pater, hoc meum *officium* est. Placide gressum ex
 gressu accommoda,

ŒDIPUS.

Væ, væ mihi!

ANTIGONE.

senili tuo corpore in amicam meam manum inclinans te.

ŒDIPUS.

Heu infelicem calamitatem!

CHORUS.

O miser, quandoquidem mihi nunc obtemperas, dic, quis
 te genuit mortalium, quis tam ærumnosus duceris? quam-
 nam tuam patriam esse audiam?

ŒDIPUS.

O hospites, extorris sum. Sed ne —

CHORUS.

Quid est quod renuis, senex?

ŒDIPUS.

ne, quæso, me interrogas qui sim, nec ultra perge me per-
 contari.

CHORUS.

Quid hoc rei est?

ŒDIPUS.

Horrendus ortus.

CHORUS.

Narra, quæso.

ŒDIPUS.

Hei mihi! filia, quid dicam?

CHORUS.

Quo generatus sis semine a patris latere, dic, hospes.

ŒDIPUS.

Hei mihi, quid agam, filia mea?

ANTIGONE.

Dic, siquidem in extremis versaris.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' ἐρῶ. Οὐ γὰρ ἔχω κατακρυφάν.

ΧΟΡΟΣ.

Μακρὰ μέλλετον, ἀλλὰ τάχυνε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

220 Λαίου ἴσῃ τιν' εἴ;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσοῦν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τό τε Λαβδακιδῶν γένος;

ΧΟΡΟΣ.

ὦ Ζεῦ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀθλίον Οἰδιπόδαν;

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ γὰρ δὲ εἶ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Δείος ἴσχετε μηδὲν δὲ αὐτοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

ὦν ὦν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Δύσμορος.

ΧΟΡΟΣ.

ὦν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

225 Θύγατερ, τί ποτ' αὐτίκα κύρσει;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐξω πόρῳ βαίνετε χώρας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄ δ' ἐπέσχειο ποῖ καταθήσεις;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδενὶ μοιριδίᾳ τίσις ἐρχεται
 230 ὦν προπάθῃ τὸ τίειν· ἀπάντα δ' ἀπά-
 ταις ἐτέραις ἐτέρα παραβαλλομέ-
 ναι πόνον, οὐ χάριν, ἀντιδίδωσιν ἐ-
 χεῖν. Σὺ δὲ τῶνδ' ἐδράνων πάλιν ἱκτοπος
 αὐθις ἀφορμος ἐμᾶς χθονὸς ἱκτορε,
 235 μὴ τι πέρα χρέος
 ἐμᾶ πόλει προσάφης.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ ξένοι

αἰδόφρονες, ἀλλ' ἐπεὶ

πατέρα γεραὸν τόνδ' ἐμὸν

οὐκ ἀνέτλατ' ἔργων

240 ἀκόντων αἰόντες αὐδάν,

[ραῦ', α]

ἀλλ' ἐμὲ τὰν μελέαν, ἱκετεύομεν, ὦ ξένοι, οἰκτεί-

πατρός ὑπὲρ τοῦμοῦ μόνου ἄντομαι,

ἄντομαι οὐκ ἀλαοῖς προσορωμένα

245 δμῶα σὸν δμῶασι, ὥς τις ἀρ' αἵματος

ὑμετέρου προφανείσα, τὸν ἀθλίον

αἰδοῦς κῦρσαι. Ἐν ὑμῖν ὡς θεῶ [τον χάριν.

καίμεθα τλάμονες. Ἄλλ' ἴτε, νεύσατε τὰν ἀδόκη-

250 Πρὸς σ' ὃ τι σοι φίλον ἐκ σέθεν ἄντομαι,

ἢ τέκνον, ἢ λέχος, ἢ χρέος, ἢ θεός.

Οὐ γὰρ ἴδοις ἂν ἀθρῶν βροτὸν, * *

OEDIPUS.

Atqui dicam. Haud enim celare possum.

CHORUS.

Diu cunctamini : age, properate.

OEDIPUS.

Nostisne Laii quamdam progeniem?

CHORUS.

Vah, vah!

OEDIPUS.

Genusque Labdacidarum?

CHORUS.

Pro Jupiter!

OEDIPUS.

Infelicem Oedipum?

CHORUS.

Tunc ergo ille es?

OEDIPUS.

Ne quem dictis ex meis metum concipite.

CHORUS.

Vah, vah!

OEDIPUS.

Infelix ego!

CHORUS.

Vah, vah!

OEDIPUS.

O filia, quid actutum accidet?

CHORUS.

Excedite procul foris ex hac terra.

OEDIPUS.

Sed quæ prius promissisti, quorsum persolves?

CHORUS.

Nemo fato punitur ob injuriam prius acceptam, si eam
 rependit : fraus alia pro fraudibus aliis retributa auctori
 dolorem, non gratiam, refert.

Tu vero sedes has linquens, quam ocissime te ex terra
 mea abripe, ne quod ultra civitati meæ negotium facessas.

ANTIGONE.

O hospites, qui clementiæ laude floretis, at me, quan-
 doquidem senem cæcum hunc meum patrem non susti-
 nuistis audire, facta memorantem haud sponte admissa,

at me, obsecro, infelicem miseramini, quæ pro solo meo
 patre supplico non cæcis oculos tuos intuens oculis, ut ali-
 qua vestro e sanguine prognata, ut miser clementiam conse-
 quatur.

In vobis, haud secus atque in deo, spes nostræ resi-
 dent. Sed agite, annuite insperatum beneficium.

Per ego te, si quid tibi ex te *genitum* carum est, obte-
 stor, seu proles est, seu uxor, sive necessitudo, sive Deus
 (*Lar*). Non enim, quantumvis circumspicendo, videas ho-
 minem,

δοτις ἄν, εἰ θεὸς
ἄγοι, φυγεῖν δύναίτο.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἴσθι, τέκνον Οἰδίπου, σέ τ' ἐξ ἴσου
255 οἰκτείρομεν καὶ τόνδε συμφορᾶς χάριν·
τὰ δ' ἐκ θεῶν τρέμοντες οὐ σθένειμεν ἄν
φωνεῖν πέρα τῶν πρὸς σέ νῦν εἰρημένων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δῆτα δόξης, ἢ τί κληδόνας καλῆς
μάτην βεούσης ὠφέλημα γίγνεται,
260 εἰ τὰς γ' Ἀθήνας φασὶ θεοσεβεστάτας
εἶναι, μόνας δὲ τὸν κακούμενον ξένον
σώζειν οἷας τε καὶ μόνας ἀρκεῖν ἔχειν;
καί μοιγε ποῦ ταῦτ' ἐστίν, οἵτινες βάρυν
ἐκ τῶνδ' ἐμ' ἐξάραντες εἴτ' ἐλαύνετε,
265 ὄνομα μόνον δείσαντες; οὐ γὰρ δὴ τό γε
σῶμα· οὐδὲ τάργα τᾶμ'· ἐπεὶ τὰ γ' ἔργα μου
πεπονθότ' ἐστὶ μᾶλλον ἢ δεδρακότα,
εἰ σοὶ τὰ μητρὸς καὶ πατρὸς χρεῖη λέγειν,
ὧν οὐνεχ' ἐκφοβεῖ με. Τοῦτ' ἐγὼ καλῶς
270 ἔχοιδα. Καίτοι πῶς ἐγὼ κακὸς φύσιν,
δοτις παθὼν μὲν ἀντιδῶρων, ὥστ' εἰ φρονῶν
ἔπρασσον, οὐδ' ἄν ὧδ' ἐγιγνόμην κακός;
νῦν δ' οὐδὲν εἰδὼς ἰκόμην ἴν' ἰκόμην,
ὅτ' ὧν δ' ἐπασχον, εἰδότες ἀπωλλύμην.
275 Ἀνθ' ὧν ἰκνοῦμαι πρὸς θεῶν ἑμᾶς, ξένοι,
ὥσπερ με κἀνεστήσαθ', ὧδε σώσατε·
καὶ μὴ θεοὺς τιμῶντες εἴτα τοὺς θεοὺς
μοίραις ποιείσθε μηδαμῶς· ἡγεῖσθε δὲ
βλέπειν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸν εὐσεβῆ βροτῶν,
280 βλέπειν δὲ πρὸς τοὺς δυσσεβεῖς· φυγὴν δὲ τοῦ
μήπω γενέσθαι φωτὸς ἀνοσίου. Τὰ δ' οὖν
ξυνεῖς σὺ μὴ κάλυπτε τὰς εὐδαίμονας
ἔργοις Ἀθήνας ἀνοσίους ὑπηρετῶν.
Ἄλλ' ὥσπερ ἔλαβες τὸν ἱκέτην ἐχέγγυον,
285 βύου με κακρῦλασσε· μηδέ μου κάρα
τὸ δυσπρόσοπτον εἰσορῶν ἀτιμάσης.
Ἦκω γὰρ ἱρὸς εὐσεβῆς τε καὶ φέρων
ὄνησιν ἀστοῖς τοῖσδ'· ὅταν δ' ὁ κύριος
παρῇ τις, ὑμῶν δοτις ἐστὶν ἡγεμῶν,
290 τότε εἰσακούωιν πάντ' ἐπιστήσει· τὰ δὲ
μεταξὺ τούτου μηδαμῶς γίγνου κακός.

ΧΟΡΟΣ.

Ταρθεῖν μὲν, ὦ γεραίε, τάνθυμήματα
πολλή· σὲ δ' ἀνάγκη τὰ πόσ' οὐ λόγοισι γὰρ
οὐκ ὠνόμασται βραχέσι. Τοὺς δὲ τῆσδε γῆς
295 ἀνακτὰς ἀρκεῖ ταῦτά μοι διαιδέειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ ποῦ 'σθ' ὁ κραίων τῆσδε τῆς χώρας, ξένοι;

ΧΟΡΟΣ.

Πατρῶν ἀστὺ γῆς ἔχει· σκοπὸς δέ νιν,
ὅς καμὲ δεῦρ' ἐπεμπευ, οἴγεται στελῶν.

SOPHOCLES.

qui, si deus trahat, possit effugere.

CHORUS.

At scito, filia Œdipi, vestrae calamitatis causæ, tui pariter huiusque nos miseret :

sed deorum iram timentes ultra ea, quæ tibi modo diximus, dicere non liceat.

ŒDIPUS.

Quid, quæso, existimatio, quidve fama egregia temere manans juvat, siquidem Athenas aiunt esse religiosissimas, unamque omnium civitatum hospitem malis afflictum servare, unamque opem ferre posse,

mihî vero ubinam ista sunt, qui, postquam me ex ista sede submovistis, me expellit, solius ob metum nominis? non enim me ipsum, neque facta mea metuitis.

Nam quod ad facta attinet, sunt illa potius hominis injuriam passi, quam inferentis, si quidem fas mihî esset tibi exponere de matre et patre, quorum causa me abhorres. Id ego pulchre scio (*me eorum causa a te abhorreret*).

Quomodo enim malus ingenio dicar, qui injuriam ante passus, faciebam vicissim? adeo ut si sciens fecissem, ne sic quidem scelestus essem.

At nunc imprudens eo, quo delatus sum, sum delatus : a quibus vero passus sum ante, illi scientes me perdebant.

Quapropter implorans per deos obtestor vos, hospites, ut (*his conditionibus quibus*) me priore excitastis sede, ita servate; et ne, deorum cultui studentes, eosdem sic nihîl faciatis : sed credite eos respicere, quis inter mortales pius est, respicere quoque impios, scelestumque hominem nunquam effugium invenisse.

His ergo intellectis felicitum Athenarum splendorem ne obscura, factis impiis subservians :

Sed ut me supplicem fide tua fretum accepisti, libera me et conserva : neque, meum caput ad aspectu sedum intuens, contumelia me afficias.

Venio enim sacer piusque, et commoda civibus hisce ferens : quum autem aderit ille quisquis est, penes quem potestas est, qui princeps vester est, tum audita ex me omnia pernosces; at interea ne, quæso, in me sis injurius.

CHORUS.

Valde necesse est, o senex, ut mihî religionem incutiant argumenta tua : haud levis enim momenti verbis enuntiata sunt (*re ad deorum religionem revocata*). Sed hujus terræ reges hæc pernosse satis habeo.

ŒDIPUS.

At ubi est regionis hujus rex, hospites?

CHORUS.

Paternam urbem habitat. At qui me huc evocavit speculator, eum etiam arcessiturus abiit.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ καὶ δοκιῇτε τοῦ τυφλοῦ τιν' ἐντροπὴν
300 ἢ φροντίδ' ἔχειν, αὐτὸν ὥστ' ἔλθειν πέλας;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ κάρθ', ὅταν περ τοῦνομ' αἰσθῆται τὸ σόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς δ' ἐσθ' ὁ κείνῃ τοῦτο τοῦπος ἀγγαλῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Μακρὰ κέλευθος πολλὰ δ' ἐμπόρων ἔπη
φιλεῖ πλανᾶσθαι, τῶν ἐκείνος αἰών,
305 θάρσει, παρέσται. Πολὺ γάρ, ὦ γέρον, τὸ σὸν
ὄνομα διέχει πάντας, ὥστε καὶ βραχὺς
ἔρπει, κλύων σου δεῦρ' ἀτρίζεται ταχύς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀλλ' εὐτυχὴς ἴκοιτο τῇ θ' αὐτοῦ πόλει
ἔμοί τε. Τίς γὰρ ἐσθλὸς οὐχ αὐτῷ φίλος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

310 ὦ Ζεῦ, τί λέξω; ποῖ φρενῶν ἔλθω, πάτερ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δ' ἐστι, τέκνον Ἀντιγόνη;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰναῖχ' ὄρω
στείχουσαν ἡμῶν ἄσσαν, Αἰτναίας ἐπὶ
πύλου βεβῶσαν· κρατὶ δ' ἑλαιοστερῆς
κυνῇ πρόσωπα Θεσσαλὶς νιν ἀμπέχει.

315 Τί φῶ;

Ἄρ' ἐστίν; Ἄρ' οὐκ ἐστίν; ἢ γνώμη πλανᾷ;
καὶ φημὶ καπόφθαι κοῦκ ἔχω τί φῶ.

Γαλαῖνα.

Οὐκ ἐστίν ἄλλη. Φαιδρὰ γούν ἀπ' ὀμμάτων
320 σαίνει με προστείχουσα· σημαίνει δ' ὅτι
μόνης τόδ' ἐστὶ δῆλον Ἰσμήνης κάρα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς εἶπας, ὦ παῖ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Παῖδα σὴν, ἐμὴν δ' ὄραν
δμαιμον· αὐτῇ δ' αὐτίκ' ἔξεστιν μαθεῖν.

ΙΣΜΗΝΗ.

ὦ δις δὲ πατὴρ καὶ κασιγνήτης ἐμοί
325 ἥδιστα προσφωνήμαθ', ὡς ὑμεῖς μολὶς
εὐροῦσα λύπη δεύτερον μολὶς βλέπω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ τέκνον, ἥκις;

ΙΣΜΗΝΗ.

ὦ πάτερ δύσμοιρ' ὄραν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

330 Τέκνον, πέφηνας;

ΙΣΜΗΝΗ.

Οὐκ ἄνευ μόχθου γέ μοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

330 Πρόσφαισον, ὦ παῖ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Θιγγάνω δυοῖν ἐμοῦ.

OEDIPUS.

Equam putatis caeci hominis illum curam aut respectum
habitatum, ut huc se conferat ipse?

CHORUS.

Admodum, ubi tuum nomen audierit.

OEDIPUS.

Quis vero est, qui hanc rem ei nuntiabit?

ANTIGONE.

Longa via est : multa autem viatorum (*ultra citroque
commearantium*) dicta solent dispergi, quibus ille auditis,
mihī crede, aderit.

Multa enim, o senex, tui nominis fama ubique dimana-
vit, ut, licet tardus viam ingressus fuerit, tuo audito no-
mine celeriter huc adventurus sit.

OEDIPUS.

Sed fortunatus veniat suarumque ipsius urbi, et mihī! Quis
enim bonus non est sibi ipsi amicos?

ANTIGONE.

O Jupiter! quid dicam? quid cogitem, pater?

OEDIPUS.

Quid rei est, cara Antigone?

ANTIGONE.

Mulierem video prope ad nos venientem, Aethaeo equo
vectam;

capiti impositus est galerus Thessalicus sic faciem ei cin-
gens ut a sole defendat.

Quid dicam? An ea est? an non est? an sententia fallit?
aio, et uero, nec quid affirmem habeo.

Perii! non alia est : permulcet me blandus accedentis
oculorum nutus; manifestum enim hoc esse Ismenae, non
alius, caput evincit.

OEDIPUS.

Quid dixti, nata?

ANTIGONE.

Filiam tuam, meamque me videre sororem. Sed loquen-
tem eam actutum agnoscere licet.

ISMENE.

O gemina patris et sororis dulcissima mihī alloquia
(*nomina*), quam aegre vos repertos nunc prae dolore aegre
iterum adspicio!

OEDIPUS.

Venistine, o filia?

ISMENE.

O pater miserabilis adspectu!

OEDIPUS.

Adesne tandem, filia?

ISMENE.

Non quidem sine meo labore.

OEDIPUS.

Amplectere me, filia.

ISMENE.

Amplector simul duos.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

328 Ὡ σπέρμ' δμαιομον.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ὡ δυσάθλιοι τροφαί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

331 Ἥ τῆσδε κάμου;

ΙΣΜΗΝΗ.

Δυσμόρου τ' ἐμοῦ τρίτης.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τέκνον, τί δ' ἤλθες;

ΙΣΜΗΝΗ.

Σῆ, πάτερ, προμηθία.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πότερα πόθοισι;

ΙΣΜΗΝΗ.

Καὶ λόγοις γ' αὐτάγγελος,
ἔν ᾧ περ ἔχον οἰκετῶν πιστῷ μόνῳ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

335 Οἱ δ' αὐθόμαιμοι ποῖ νεανίζει πονεῖν;

ΙΣΜΗΝΗ.

Εἶσ' οὐπὲρ εἰσι. Δεινὰ δ' ἐν κείνοις τανῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ πάντ' ἐκείνω τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
φύσιν κατεικασθέντε καὶ βίου τροφάς.

Ἐκαὶ γὰρ οἱ μὲν ἄρσενες κατὰ στέγας

340 θακοῦσιν ἱστουργοῦντες, αἱ δὲ σύννομοι

τᾷ βίου τροφείᾳ παρσύνουσ' αἶψ.

Σφῶν δ', ὦ τέκν', οὓς μὲν εἰδὼς ἦν πονεῖν τάδε,

κατ' οἶκον οἰκουροῦσιν ὥστε παρθένοι,

σφῶ δ' ἀντ' ἐκείνων τὰ μὰ δυστήνου κακὰ

345 ὑπερπονεῖτον. Ἢ μὲν ἐξ ὅτου νέας

τροφῆς ἐλπίξε καὶ κατέσχευεν δέμας,

αἶψ μεθ' ἡμῶν δῦσμορος πλανωμένη

γερονταγωγεῖ, πολλὰ μὲν κατ' ἀγρίαν

ὕλην ἄσιτος νηλίπους τ' ἀλωμένη,

350 πολλοῖσι δ' ὁμύροις ἡλίου τε καύμασιν

μοχθοῦσα τλήμων, δευτέρ' ἡγεῖται τὰ τῆς

οἴκοι διαίτης, εἰ πατήρ τροφὴν ἔχοι.

Σὺ δ', ὦ τέκνον, πρόσθεν μὲν ἐξίκου πατρὶ

μιντεῖ ἄγουσα πάντα, Καδμείων λάθρα,

355 ἀ τοῦδ' ἐχρήσθη σώματος· φύλαξ δέ μου

πιστὴ κατέστης, γῆς δ' ἐξηλαυνόμην·

νῦν δ' αὖ τίν' ἤκεις μῦθον, Ἰσμήνη, πατρὶ

φέρουσα; τίς σ' ἐξῆρεν οἰκοθεὸν στόλος;

ἤκεις γὰρ οὐ κενή γε, τοῦτ' ἐγὼ σαφῶς

360 ἔξοδα, μὴ οὐχὶ δεῖμα' ἐμοὶ φέρουσά τι.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἐγὼ τὰ μὲν παθήμαθ' ἄπαθον, πάτερ,

ζητοῦσα τὴν σὴν ποῦ κατοικοῖς τροφὴν,

παρεῖσ' εἶδον. Δὲς γὰρ οὐχὶ βούλομαι

πονοῦσά τ' ἀλγεῖν καὶ λέγουσ' αὐθις πάλιν.

365 Ἄ δ' ἀμρὶ τοῖν σοῖν δυσμόροις παῖδοις κακὰ

· νῦν ἔστι, ταῦτα σηματοῦσ' ἐλήλυθα.

Πρὶν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἦν ἔρως Κρέοντί τε

OEDIPUS.

O sata mecum ex eodem sanguine!

ISMENE.

O miserrima vivendi ratio.

OEDIPUS.

Meine et hujus?

ISMENE.

Tertiaeque mei infelicis.

OEDIPUS.

Cur autem venisti, filia?

ISMENE.

Propter providam tui curam, o pater.

OEDIPUS.

Meine desiderio?

ISMENE.

Et ut nuntium ipsa tibi asserrem veni cum unico quem habui hoc ex famulis fideli.

OEDIPUS.

Quo iverunt ad labores perferendos fratres germani? (ubi sunt, qui labores hos perferre debebant?)

ISMENE.

Sunt ubi sunt. Gravia sunt inter illos exorta dissidia.

OEDIPUS.

O prorsus illi ad Aegyptiorum instituta ingenio conformati et vivendi modo!

Ibi enim viri intus sedent telam texentes: consortes vero foris quæ ad victum pertinent procurant identidem.

Ex vobis utrisque autem (fratribus et sororibus), o filiae, quos par erat hanc mei curam suscipere, hi domi desident, ut inuptæ puellæ: vos vero illorum vicio propter me infelicem acrumnas perpetimini.

Et hæc quidem ex quo pueritiam egressa est, firmitasque accessit corpori, semper mecum infelix oberrans, senem me ducit, sæpe quidem per asperas silvas jejuna nudipesque vagans, sæpe etiam imbres solisque ardores perpessa infelix, posthabetque commoda quibus domi frui poterat, dummodo pater victum habeat.

Tu vero, o filia, antes quidem advenisti, clam Thebanis patri renuntians quæcumque de me edita fuerant oracula; custos vero mei fidelis exstitisti, quo tempore patria e terra expulsus sum.

Nunc vero quem rursus nuntium, Ismene, patri affers? quæ te excivit domo expeditio?

utique enim haud vacua venisti, satis hoc scio, quin mihi pavorem nunties aliquem.

ISMENE.

Ego quodcumque laboris pertuli, pater, dum investigarem quonam in loco versareris victumque haberes, missum faciam: nolo enim male his affici, acrumnas ferendo, easque rursus memorando.

Sed quæ infelices inter tuos filios exorta sunt mala, ea nuntiatum veni.

Prius enim in una consenserant voluntate, Creonti solium

θρόνους ἔξθαι μηδὲ χραίνεσθαι πόλιν,
 λόγῳ σκοποῦσι τὴν πάλαι γένους φθορὰν,
 270 οἷα κατέσχε τὸν σὸν ἄθλιον δόμον·
 νῦν δ' ἐκ θεῶν του καὶ ἀλιτρίας φρενὸς
 εἰσῆλθε τοῖν τρισαθλίῳν ἔρις κακῇ,
 ἀρχῆς λαβέσθαι καὶ κράτους τυραννικοῦ.
 Χοὶ μὲν νεάζων καὶ χρόνῳ μείων γεγώς
 275 τὸν πρόσθε γεννηθέντα Πολυνείκη θρόνων
 ἀποστερίσκει, ἀξελήλακεν πάτρας.
 Ὁ δ', ὡς καθ' ἡμᾶς ἔσθ' ὁ πληθύων λόγος,
 τὸ κοῖλον Ἄργος βᾶς φυγᾶς, προσλαμβάνει
 κῆδός τε καὶ κρινὸν καὶ ξυνασπιστάς φίλους,
 280 ὡς αὐτίκ' Ἄργος ἢ τὸ Καδμείων πέδον
 τιμῇ καθέξον, ἢ πρὸς οὐρανὸν βιδῶν.
 Ταῦτ' οὐκ ἀριθμός ἐστιν, ὦ πάτερ, λόγων,
 ἀλλ' ἔργα δεινὰ· τοὺς δὲ σοὺς ὅποι θεοὶ
 πόνους κατοικτιῶσιν οὐκ ἔχω μαθεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

285 Ἦδῃ γὰρ ἔσχες ἐλπίδ' ὡς ἐμοῦ θεοὺς
 ὥραν τιν' ἔξιν, ὥστε σωθῆναί ποτε;

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἐγωγε τοῖς νῦν γ', ὦ πάτερ, μαντεύμασιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποίοισι τούτοις; τί δὲ τεθέσπισται, τέκνον;

ΙΣΜΗΝΗ.

Σὲ τοῖς ἐκεῖ ζητητὸν ἀνθρώποις ποτὲ
 290 θανόντ' ἔσεσθαι ζῶντά τ', εὐσολας χάριν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς δ' ἂν τι τοιοῦδ' ἀνδρὸς εἴ πράξειεν ἂν;

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἐν σοὶ τὰ κείνων φασὶ γίγνεσθαι κράτη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅτ' οὐκ ἔτ' εἰμὶ, τηνικαῦτ' ἀρ' εἰμ' ἀνὴρ;

ΙΣΜΗΝΗ.

Νῦν γὰρ θεοὶ σ' ὀρθοῦσι, πρόσθε δ' ὤλλυσαν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

295 Γέροντα δ' ὀρθοῦν φλαῦρον δὲ νέος πέση.

ΙΣΜΗΝΗ.

Καὶ μὴν Κρέοντά γ' ἴσθι σοι τούτων χάριν
 ἥζοντα βαιοῦ καὶ μύριον χρόνου.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅπως τί δράσῃ, θύγατερ; ἐρμηνεύέ μοι.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ὡς σ' ἄγχι γῆς στήσωσι Καδμείας, ὅπως
 400 κρατῶσι μὲν σου, γῆς δὲ μὴ ἑμβαίνης ὄρων

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ δ' ὠφέλησις τίς θύρασι κειμένου;

ΙΣΜΗΝΗ.

Κείνοις δ' τύμβος δυστυχῶν δ' σὸς βαρύς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κάνει θεοῦ τις τοῦτό γ' ἂν γνώμῃ μάθαι.

ΙΣΜΗΝΗ.

Τούτου χάριν τοίνυν σε προσθέσθαι πέλαι
 405 χύρας θέλουσι μηδ' ἴν' ἂν σαυτοῦ κρατῆς.

concedere, nec inquinare urbem, secum reputantes veterem generis labem, qualis tuam occupaverit calamitosam domum.

Nunc autem a descio quo deo immissa, ac scelesto ex animo orta, miserrimos incessit mala contentio, principatu regioque potiundi imperio.

Atque adolescens quidem ille ac minor natu priorem aetate Polynicem throno submotum patria eiecit.

Ille vero, ut vulgo apud nos fertur, cavum Argos profectus exsul, affinitatem comparat novam, sociamque amicorum sibi adjungit manum: Argis extemplo aut Cadmeorum terram gloriose occupaturus, aut eos (Cadmeos) in coelum elaturus (Argis aut victuris Cadmeos, aut clade accepta hostes gloria cumulaturus).

Haec non sunt, o pater, inania verba, sed dira facinora: tuorum vero laborum ubi (in quam te deducentes regionem) dii miserituri sint, non habeo qui intelligam.

OEDIPUS.

Anne ergo unquam opinata es, deos mei curam aliquam ita habituros, ut salutem consequar aliquando?

ISMENE.

Admodum, pater, editis nuper oraculis.

OEDIPUS.

Quaenam illa sunt? quid futurum significant, filia?

ISMENE.

Fore aliquando, ut salutis suae causa te illinc homines mortuum atque ac vivum expellant.

OEDIPUS.

Quis vero ab tali homine (qualis hic ego sum) aliqua re juvari possit?

ISMENE.

In te situm esse illorum dicunt imperium.

OEDIPUS.

Quando amplius non sum, tumne vir insignis fio?

ISMENE.

Nunc enim dii te erigunt; prius autem perdiderunt.

OEDIPUS.

Senem vero erigere frivolum est, qui juvenis concidit.

ISMENE.

Atqui scito Creontem idcirco tibi brevi nec multo tempore affuturum.

OEDIPUS.

Quid moliturus, o filia? rem mihi declara.

ISMENE.

Prope terram Cadmeam te collocaturi sunt, ut habeant te quidem in sua potestate, tu vero ne fines terrae intrare possis.

OEDIPUS.

At quae foris jacentis utilitas erit?

ISMENE.

Tumulus tuus misere habitus (justis non celebratus honoribus) illis erit gravis.

OEDIPUS.

Vel sine dei monitu hoc quisvis per se facile intelligat.

ISMENE.

Ob hanc igitur causam te, prope terrae suae fines nec ubi tui juris sis, collocare volunt.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἼΗ καὶ κατασχιῶσι Θεβαΐα χόνει;

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἄλλ' οὐκ ἐξ τοῦ μυλον αἵμά σ', ὦ πάτερ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ ἄρ' ἐμοῦ γε μὴ κρατήσωσιν ποτέ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἔσται πότε ἄρα τοῦτο Καδμείοις βάρος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

410 Ποίας φανείσης, ὦ τέκνον, ξυναλλαγῆς;

ΙΣΜΗΝΗ.

Τῆς σῆς ὑπ' ὀργῆς, σοῖς δταν στῶσιν τάφοις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄ δ' ἐννέπαις, κλύουσα τοῦ λέγεις, τέκνον;

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἀνδρῶν θεωρῶν Δελφικῆς ἀφ' ἐστίας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Καὶ ταῦτ' ἐρ' ἔμιν Φοῖβος εἰρηκῶς κυρεῖ;

ΙΣΜΗΝΗ.

415 Ὡς φασιν οἱ μολόντες ἐς Θήβης πέδον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Παίδων τις οὖν ἤκουσε τῶν ἐμῶν τάδε;

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἀμφω γ' ὁμοίως, κάξεπίστασθον καλῶς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κἄθ' οἱ χάριστοι τῶνδ' ἀκούσαντες πάρος
τοῦμοῦ πόθου προὔθεντο τὴν τυραννίδα;

ΙΣΜΗΝΗ.

420 Ἀλγῶ κλύουσα ταῦτ' ἐγὼ, φέρω δ' ὁμοῖως. X

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οἱ θεοὶ σφι μήτε τὴν παπρωμένην
ἔριν κατασβέσειαν, ἐν δ' ἐμοὶ τέλος
αὐτοῖν γένοιτο τῆσδε τῆς μάχης πέρι,
ἧς νῦν ἔχονται κάπαναίρονται ὄρου·425 ὥς οὔτ' ἂν ὅς νῦν σχῆπτρα καὶ θρόνους ἔχει
μείνειεν, οὔτ' ἂν οὐξελθλυθὼς πάλιν
ἔλθοι ποτ' αὖθις· οἱ γε τὸν φύσαντ' ἐμὲ
οὕτως ἀτίμως πατρίδος ἐξωθούμενονοὐκ ἔσχον οὐδ' ἔμυναν· ἀλλ' ἀνάστατος
αὐτοῖν ἐπέμψθη κἄξεκρηρύχθη φυγᾶς.430 Εἰποις ἂν ὥς θέλοντι τοῦτ' ἐμοὶ τότε
πόλις τὸ δῶρον εἰκότως κατήνεσεν.
Οὐ δῆτ', ἐπεὶ τοι τὴν μὲν αὐτίχ' ἔμέραν,
ὁπηνίκα ἔξει θυμὸς, ἥδιστον δέ μοι435 τὸ κατθανεῖν ἦν καὶ τὸ λευσθῆναι πέτροις,
οὐδεὶς ἔρωτος τοῦδ' ἐφαίνεται ὑπελῶν·
χρόνω δ', ὅτ' ἤδη πᾶς ὁ μόχθος ἦν πέπων,
κάμάνθανον τὸν θυμὸν ἐκδραμόντα μοι

μείζω κολαστὴν τῶν πρὶν ἔμαρτημένων,

440 τὸ τῆνίκα ἤδη τοῦτο μὲν πόλις βία
ἤλαυνέ μ' ἐκ γῆς χρόνιον, οἱ δ' ἐπωφελεῖν,
οἱ τοῦ πατρὸς, τῷ πατρὶ δυνάμενοι, τὸ δρᾶν
οὐκ ἠθέλησαν, ἀλλ' ἐπους σμικροῦ χάριν

φυγᾶς σφιν ἔξω πτωχὸς ἡλώμην ἐγώ.

ŒDIPUS.

An etiam humo Thebana me conlegent?

ISMENE.

Sed hoc cognatus sanguis profusus non sinit, pater.

ŒDIPUS.

Ergo me nunquam in sua potestate habebunt.

ISMENE.

Ergo hoc erit aliquando Cadmeis grave.

ŒDIPUS.

Quonam eveniente, o filia, casu?

ISMENE.

Tua ex ira, quando tumulo insistent tuo.

ŒDIPUS.

Quæ dicis autem, a quo audita renuntias, filia?

ISMENE.

A legatis consultoribus qui redierant ab ara Delphica.

ŒDIPUS.

Et hæc de me eventura esse Apollo confirmavit?

ISMENE.

Sic aiunt qui Delphis in Thebanam planitiem reversi sunt.

ŒDIPUS.

Alteruterne hæc audivit meorum filiorum?

ISMENE.

Uterque pariter, et norunt probe.

ŒDIPUS.

Hæc, his auditis, scelestissimi illi regni cupidinem mei desiderio præponunt?

ISMENE.

Doleo equidem hæc audiens, nuntio tamen.

ŒDIPUS.

At illis dii neque fatalis hujus contentionis faces extinguant, et penes me sit istius pugnae exitus, quam nunc conserere parant, invicem in se arma inferentes,

quo neque qui sceptrum soliumque nunc tenet maneat, *his potiat amplius*, nec qui in exilium pulsus est, revertatur denique;qui quidem parentem me suum, quam sic ignominiose patria ejiceret, nec impediverunt *hoc quin fieret*, nec tutati sunt; sed *his permittentibus* expulsus fui, atque exrenuntiat.

At forte dicas hanc mihi cupienti gratiam tum fuisse a civibus, ut par erat, concessam.

Haud sane *se ita res habet*. Nam statim primo die, ubi fervebat mihi omnino animus, mori vero dulcissimum erat mihi et lapidibus obrui, nemo comparuit, qui istam mihi expleret cupiditatem:

aliquanto autem post, quum jam omnis dolor mollitus esset, sentiremque iram mihi in penam excessisse majorem peccatis, tunc denique me civitas quidem longo post tempore eiecit;

illi vero qui opem ferre, patri *pulchra* soboles, patri poterant, id præstare renuerunt: sed, verbuli gratia (*quod eos in meam rem dicere pigebat*), extorris illis et mendicus vagor.

- 415 Ἐκ ταῖνδε δ', οὔσαιν παρθένοι, ὅσον φύσις
 δίδωσιν αὐταῖν, καὶ τροφὰς ἔχω βίου
 καὶ γῆς ἄδειαν καὶ γένους ἐπάρχεσιν·
 τῷ δ' ἀντὶ τοῦ φύσαντος εἰλέσθην θρόνους
 καὶ σκῆπτρα κραίνειν καὶ τυραννεύειν χθονός.
 420 Ἄλλ' οὐ τι μὴ λάχῃσι τοῦδε συμμάχου,
 οὐδέ σφιν ἀρχῆς τῆσδε Καδμείας ποτὶ
 ὄντισι ἔξει. Τοῦτ' ἐγὼ δα, τῆσδέ τε
 μαντεῖ' ἀκούων, συννοῶν τε τάξ' ἐμοῦ
 παλαίφαθ' ἀμοὶ Φοῖβος ἔνυσέν ποτε.
 425 Πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα πεμπόντων ἐμοῦ
 μαστῆρα, καὶ τις ἄλλος ἐν πόλει σθένει.
 Ἐὰν γὰρ ὑμεῖς, ὦ ξένοι, θέληθ' ἐμοῦ
 προστάτῃσι ταῖς σεμναῖσι δημούχοις θεαῖς
 ἀλκὴν ποιῆσθαι, τῆσδε τῇ πόλει μέγαν
 430 σωτῆρ' ἀρεῖσθε, τοῖς δ' ἐμοῖς ἐχθροῖς πόνους.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπάξιός μὲν, Οἰδίπους, κατοικτίσαι,
 αὐτὸς τε παῖδες θ' αἰδ'· ἐπεὶ δὲ τῆσδε γῆς
 σωτῆρα σαυτὸν τῷδ' ἐπεμβάλλεις λόγῳ,
 παραινέσαι σοι βούλομαι τὰ σύμφορα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- 435 Ὡς φησὶ, ὥς νῦν πᾶν τελοῦντι προξένει.

ΧΟΡΟΣ.

Θοῦ νῦν καθαρμὸν τῶνδε δαιμόνων, ἐφ' ἃς
 τὸ πρῶτον ἔκου καὶ κατέστηρας πέδον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τρόποισι ποίοις; ὦ ξένοι, διδάσχετε.

ΧΟΡΟΣ.

- Πρῶτον μὲν ἱρὰς ἐξ ἀειρύτου χοῆς
 440 κρήνης ἐνεγκοῦ, δι' ἐσίων χειρῶν θιγόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅταν ἐκ τοῦτο χεῖρ' ἀκήρατον λάβω;

ΧΟΡΟΣ.

Κρατῆρές εἰσιν, ἀνδρὸς εὐχειρος τέχνη,
 ὧν κρᾶτ' ἔρεφον καὶ λαβὰς ἀμφιστόμους.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Θαλλοῖσιν, ἢ κρόκαισιν, ἢ πολερὶ τρόπῳ;

ΧΟΡΟΣ.

- 445 Οἶος νεαλοῦς νεοπόκῳ μαλλῶ βαλόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἔϊεν· τὸ δ' ἐνθεν ποῖ τελευτήσαι με χρή;

ΧΟΡΟΣ.

Χοῆς χέασθαι στάντα πρὸς πρώτην ἑω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἦ τοῖσδε κρωσσοῖς οἷς λέγεις χέω τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

Τρισσὰς γε πηγὰς· τὸν τελευταῖον δ' ὄλον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- 450 Τοῦ τόνδε πλήσας ὁδῷ; εἶδασκε καὶ τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ὑδατος, μελίσσης· μηδὲ προσφέρειν μέθυ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅταν ἐκ τούτων γῇ μελάμφυλλος τύχη;

At ex hisce quæ virgines sunt, quantum iis per naturam licet, et victum paratum habeo, et securam sedem, et dulcia liberorum ministeria.

Illi autem, patra postposito, maluerunt thronos et sceptrâ regere, imperioque potiri urbis. Sed hunc nunc quam auxiliatorem habebunt, nec unquam Cadmei hujus regni letus iis proveniet fructus. Hoc ego novi, hujusque oracula audiens, simulque reputans mecum mea illa *fascinora*, quæ pridem prædicta effecta mihi Phœbus dedit.

Proinde etiam Creontem mittant qui me arcessat, vel si quis alius in urbe pollet viribus :

si enim vos, o hospites, simul cum tutricibus his venerandis, quæ coluntur a populo, deabus, auxiliari velitis, huic quidem urbi magnum hospitatore comparabilis, meis autem inimicis mala.

CHORUS.

Profecto dignus es, Œdipe, tuque, et virgines hæc, misericordia. Quoniam vero hac oratione te servatorem huic urbi polliceris, quæ in rem tuam sint, de iis admonitum te volo.

OEDIPUS.

O carissime, interpres mihi sis omnia facere parato.

CHORUS.

Fac igitur piaculare sacrum deabus hisce, ad quas primum venisti, et quarum calcasti solum.

OEDIPUS.

Quibus modis, o hospites? docete me.

CHORUS.

Primum quidem sacra perenni ex fonte affer libamina, puris manibus tangens.

OEDIPUS.

Quid vero, quando purum hunc laticem hausero?

CHORUS.

Crateres sunt, artificis periti opus, quorum capita (*oras*) geminasque ansas cingito.

OEDIPUS.

Ramisne an filis laneis? aut quonam modo?

CHORUS.

Ovis juvenulae lana recens detonsa involvens.

OEDIPUS.

Esto : quod vero reliquum, quemnam ad finem me adducere convenit?

CHORUS.

Libationes fundere ad primos solis ortus conversum.

OEDIPUS.

An hisce fundam, quas modo dicebas, hydriis?

CHORUS.

Ternos quidem *liba* latices : novissimum vero cratera totum effunde.

OEDIPUS.

Quanam re hunc impletum statuum (*antequam libem*)? hoc quoque me doce.

CHORUS.

Aqua mulsa : temetum ne addito.

OEDIPUS.

At ubi hoc regio arborum densitate obscurata (*nemus*) habebit, quid tum?

ΧΟΡΟΣ.

Τρὶς ἐννέ' αὐτῇ κλῶνας ἐξ ἀμφοῖν χεροῖν
τιθεῖς ἐλαίας, τάσδ' ἐπιεύχεσθαι λιτάς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

485 Τούτων ἀκοῦσαι βούλομαι· μέγιστα γάρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς σφας καλοῦμεν Εὐμενίδας, ἐξ εὐμενῶν
στέρνων δέχεσθαι τὸν ἱκέτην σωτήριον,
αἰτοῦ σύ τ' αὐτὸς, καὶ τις ἄλλος ἀντὶ σοῦ,
ἄπυστα φωνῶν μηδὲ μηχανῶν βοήν.

490 Ἐπειτ' ἀφέρπειν ἄστροφορ. Καὶ ταῦτά σοι
δράσαντι θαρσῶν ἂν παρασταίην ἐγώ·
ἄλλως δὲ δειμαίνοιμ' ἂν, ὦ ξέν', ἀμφὶ σοί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ παῖδε, κλύετον τῶνδε προσχώρων ξένων;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰκούσαμεν τε χῶ τι δεῖ πρόστασσε δρᾶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

495 Ἐμοὶ μὲν οὐχ ὁδωτά. Λαίπομαι γὰρ ἐν
τῷ μὴ δύνασθαι μηδ' δρᾶν, δυοῖν κακοῖν.
Σφῶν δ' ἀτέρα μολεῦσα πραξάτω τάδε.
Ἀρκεῖν γὰρ οἶμαι κἀντὶ μυρίων μίαν
ψυχὴν τάδ' ἐκτίνουσεν, ἣν εὖνους παρῆ.
500 Ἀλλ' ἐν τάχει τι πράσσειτον· μόνον δέ με
μὴ λείπετ'· οὐ γὰρ ἂν σθένοι τοῦμὸν δέμας
ἐρημον ἔρπειν οὐδ' ὑψηγητοῦ γ' ἀνευ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἀλλ' εἴμ' ἐγὼ τελοῦσα· τὸν τόπον δ' ἵνα
χρῆ' σται μ' ἐφευρεῖν, τοῦτο βούλομαι μαθεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

505 Τοῦκαίθεν ἄλσους, ὦ ξένη, τοῦδ' ἦν δέ του
σπάνιν τιν' ἴσῃς, ἔστ' ἐποικὸς δε φράσει.

ΙΣΜΗΝΗ.

Χωροῖμ' ἂν ἐς τόδ'· Ἀντιγόνη, σὺ δ' ἐνθάδε
φύλασσε πατέρα τόνδε. Τοῖς τεκοῦσι γὰρ
οὐδ' εἰ πονεῖ τις, δεῖ πόνου μνήμην ἔχειν.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. α'.

510 Δεινὸν μὲν τὸ πάλαι κείμενον ἤδη κακὸν, ὦ ξεῖν',
ὕμῳ δ' ἔραμμι πυθέσθαι [ἐπιγεῖραιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί τοῦτο;

ΧΟΡΟΣ.

τᾶς δειλαίας ἀπόρου φανείσας
ἀλγηδόνας, ἧ ξυνέστας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

515 Μὴ πρὸς ξενίας ἀνοίξης
τῆς σῆς, πέπον, ἔργ' ἀναιδῆ.

ΧΟΡΟΣ.

Τό τοι πολὺ καὶ μηδ' ἀμὰ λῆγόν
χρήζω, ξέν', ὀρθὸν ἄκουσ' ἀκοῦσαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Στέρξον ἱκετεύω.

CHORUS.

Ter novem positis ab utraque manu ramis oleæ, his sup-
plica precibus.

ŒDIPUS.

Hæc audire gestio; maxima enim sunt.

CHORUS.

Ut eas vocamus Eumenidas (i. e. *benevolas*), benevolo
ut animo supplicem accipiant sospitentque, tu quidem ipse
pete, aut si quis alius vice tua submissa loquens, non
elata voce;

deinde abi, neu respice. Et hæc si feceris, audacter tibi
adstitero: alias metuerem, o hospes, tibi.

ŒDIPUS.

Auditise, o filie, hosce hospites hujus loci incolas?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Audivimus quidem: proinde quod factu opus est impera.

ŒDIPUS.

Obire equidem hæc non possum; invalidus enim sum
virium infirmitate ac cæcitate, duplo malo. Vestram autem
altera illuc se conferens ista administret.

Animam enim vel unam, æque ac mille, piacula hæc
perficere posse arbitror, si benevola adsit.

Quare agile, ocius incipite; modo me solum ne linquite:
haud enim possit desertum ingredi corpus meum nec sine
duce.

ΙΣΜΗΝΗ.

At ego *sacra* hæc peractura ibo; locum vero, ubi inve-
niam necesse erit, noscere volo.

CHORUS.

In ulteriori hujus luci parte, hospes: si qua autem re in-
digebis, est qui dicet incola.

ΙΣΜΗΝΗ.

Illuc ergo pergam: tu vero, Antigona, patrem hunc hic
serva. Pro parentibus enim si quis laborem suscipit, ne men-
tionem quidem injicere debet laboris.

CHORUS.

Grave quidem est sopitum jam diu malum, o hospes,
excitare; tamen audire cupio —

ŒDIPUS.

Quidnam?

CHORUS.

miserandum inexplicabilem istum dolorem, quo laboras.

ŒDIPUS.

Ne, per hospitalitatem tuam quæso, optime, retegas in-
famia facinora.

CHORUS.

Iate diffusam et neutiquam desinentem cupio, hospes,
famam recte cognoscere.

ŒDIPUS.

Hei mihi!

CHORUS.

Morem gare mihi, obsecro.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Φεῦ φεῦ.
 ΧΟΡΟΣ.
 520 Πείθου· καὶ γὰρ ὅσον σὺ προσγρήξεις.
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ. Ἀντιστρ. α'.
 Ἥνεγκον καχότατ', ὦ ξένοι, ἥνεγκον ἐκὼν μὲν,
 τούτων δ' αὐθαίρετον οὐδέν. [θεὸς ἴδτω,
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἄλλ' ἐς τί;
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 525 Καχὰ μ' εὐνᾷ πόλις οὐδὲν ἴδριν
 γάμων ἐνέδησεν ἄτα.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἥ ματρόθεν, ὡς ἀκούω,
 δυσώνυμα λέκτρ' ἐπλήσω;
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 ὦ μοι, θάνατος μὲν τάδ' ἀκούειν.
 530 ὦ ξεῖν' αὐταὶ δὲ οὐ' εἰς ἐμοῦ μὲν
 ΧΟΡΟΣ.
 Πῶς φής;
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 παῖδε, δύο δ' ἄτα
 ΧΟΡΟΣ.
 ὦ Ζεῦ.
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 ματρός κοινᾶς ἀπέβλαστον ὠδίνος.
 ΧΟΡΟΣ.
 Αὐταὶ γὰρ ἀπόγονοι τεαί;
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 535 Κοιναὶ γε πατρός ἀδελφεαί.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἰώ.
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Ἰὼ δῆτα μυρίων γ' ἱπιστροφαὶ κακῶν.
 ΧΟΡΟΣ.
 Ἐπαθες
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Ἐπαθον ἅλαστ' ἔχειν.
 ΧΟΡΟΣ.
 ἔρεξας
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Οὐκ ἔρεξα.
 ΧΟΡΟΣ.
 Τί γάρ;
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Ἐδεξάμην
 540 δῶρον, δ μή ποτ' ἐγὼ ταλακάρδιος
 ἐπωφάλησα πόλεος ἐξελέσθαι.
 ΧΟΡΟΣ.
 Δύστανε, τί γάρ; ἴθου φόνον
 ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
 Ἱ τοῦτο; τί δ' ἐθέλεις μαθεῖν;
 ΧΟΡΟΣ.
 πατρός;

Στρ. β'.

Ἀντιστρ. β'.

OEDIPUS.
 Heu, heu!
 CHORUS.
 Obtempera : etenim ego, quantum tu vis, *facilem me*
præbeo.
 OEDIPUS.
 Sustinui pessima, hospites, sustinui volens quidem
 neque invitus, deum testor, nihil horum *scelerum.*
 CHORUS.
 Sed quonam respectu (*te invitum hæc commisisse ais*)?
 OEDIPUS.
 Nefario in toro civitas me inscium nuptiarum irretivit
 noxa.
 CHORUS.
 Nonne matris, ut audio, nefandum torum tuum reddi-
 disti *concubitu*?
 OEDIPUS.
 Hei mihi! Mors quidem est hæc audire, o hospes : hæc
 autem dux ex me —
 CHORUS.
 Quis ais?
 OEDIPUS.
 filiarum, duarum autem noxæ —
 CHORUS.
 Pro Jupiter!
 OEDIPUS.
 communis matris editæ sunt partu.
 CHORUS.
 Hæcce enim filiarum tuarum?
 OEDIPUS.
 Communes quidem patris sorores sui.
 CHORUS.
 Eheu!
 OEDIPUS.
 Heu sane infinitorum reciprocationes malorum.
 CHORUS.
 Passus es —
 OEDIPUS.
 Passus sum quæ non obliviscar.
 CHORUS.
 fecisti —
 OEDIPUS.
 Non feci.
 CHORUS.
 Quid ita?
 OEDIPUS.
 Donum accepi, quod ut in me nunquam conferret ci-
 vitas, promeritus sum miserrimus.
 CHORUS.
 Miser, profecto? patrastine eadem —
 OEDIPUS.
 Quidnam id est? quid sciscitaris?
 CHORUS.
 patris?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Παπαί, δευτέραν ἔπαισας ἐπὶ νόσῳ νόσον.

ΧΟΡΟΣ.

615 Ἐχανίς

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐχανον. Ἐχει δέ μοι

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοῦτο;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

πρὸς δίκας τι.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γάρ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐγὼ φράσω.

Καὶ γὰρ ἀλοῦς ἐφόνευσα καὶ ὤλεσα·
νόμῳ δὲ καθαρὸς, αἰδῶς ἐς τόδ' ἤλθον.

ΧΟΡΟΣ.

620 Καὶ μὴν ἀναξ δὲ ἡμῖν Αἰγέως γόνος
Θησεὺς κατ' ὁμφὴν σὴν ἐφ' ἀστάλῃ πάρα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Παλλῶν ἀκούων ἐν τε τῷ πάρος χρόνῳ
τὰς αἱματηρὰς ὁμμάτων διαφθορὰς
ἔγνωκά σ', ὦ παῖ Λαίῳ, τανῦν θ' ὁδοῖς
ἐν ταῖσδ' ἀκούων μᾶλλον ἐξεπίσταμαι.625 Σκευή τε γάρ σε καὶ τὸ δύστηνον κάρα
δηλοῦτον ἡμῖν ὄνθ' ὅς εἴ, καὶ σ' οἰκτίσας
θέλω 'περίσθαι, δύσμορ' Οἰδίπου, τίνα
πόλειως ἐπέστης προστροπὴν ἐμοῦ τ' ἔχων,
αὐτός τε χῆ σὴ δύσμορος παραστάτις.630 Δίδασκει. Δεινὴν γάρ τιν' ἂν πράξιν τύχοις
λέξας ὁποίας ἐξαρισταίμην ἐγώ·
ὅς οἶδα καὐτὸς ὡς ἐπαιδεύθην ξένος,
ὥσπερ σὺ, χῶς τις πλείστ' ἀνὴρ ἐπὶ ξένῃς
ἤθλησα κινδυνεύματ' ἐν τῷμῳ κάρῃ,
635 ὥστε ξένον γ' ἂν οὐδέν' ὄνθ', ὥσπερ σὺ νῦν,
ὑπεκτραποίμην μὴ οὐ συνεχώλῃεν ἐπεὶ
ἔξοιδ' ἀνὴρ ὢν χῶτι τῆς ἐς αὐρίον
οὐδέν' πλέον μοι σοῦ μέτεστιν ἡμέρας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

640 Θησεῦ, τὸ σὸν γεναῖον ἐν σμικρῷ λόγῳ
παρῆκεν, ὥστε βραχεία μοι δεῖσθαι φράσαι.
Σὺ γάρ μ' ὅς εἰμι, κάρ' ὅτου πατὴρ γηγώς
καὶ γῆς ὁποίας ἤλθον, εἰρηκῶς κυρεῖς·
ὥστ' ἐστὶ μοι τὸ λοιπὸν οὐδέν' ἄλλο πλὴν
εἰπεῖν ἃ χρήζω, χῶ λόγος διοίχεται.

ΘΗΣΕΥΣ.

645 Τοῦτ' αὐτὸ νῦν δίδασχ', ὅπως ἂν ἐκμάθω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Δώσωιν ἱκάνω τοῦμὸν ἄθλιον δέμας
σοὶ δῶρον, οὐ σπουδαῖον εἰς ὄψιν· τὰ δὲ
κέρδη παρ' αὐτοῦ κρείσσον' ἢ μορφὴ καλή.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ποῖον δὲ κέρδος ἀξιοῖς ἔχειν φέρων;

OEDIPUS.

Papae! vulnus super vulnus infligis alterum.

CHORUS.

Interfecisti —

OEDIPUS.

Interfeci. Habet vero res mihi —

CHORUS.

Quid, quaeso?

OEDIPUS.

aliquid ventor a facti iustitia.

CHORUS.

Quidum?

OEDIPUS.

Declarabo tibi. Etenim aperte occidi et perdidī : sed lege purus, imprudens (quia patrem ignorabam) hanc noxam subii.

CHORUS.

Atqui ecce cum nobis rex adest Aegē filius Theseus, secundum vocem tuam (invitatus a te), quorum perficiendorum causa arcessitus est.

THESEUS.

Quum ex multorum sermone mihi superiore tempore innotuerint cruentae istae oculorum clades, cognovi te, o fili Laii, jamque per has vias audiens, etiam magis agnosco.

Habitus enim tuus, tuaque miseranda facies, arguunt nobis qui sis : tuique miseritus percontari volo, infelix Oedipe, quidnam a civitate et a me supplici prece petitum venisti, tuque ipse, et haec tua infelix comes.

Expone quid velis : negotium enim admodum difficile dixeris, quod detrectem :

qui et ipse meminero, me hospitem, ut tu nunc es, educatum fuisse ; plurimaeque atque maxima extra patriam obii meo capite pericula ;

ideo neminem, hospes qui sit, ut tu nunc es, aversabor, quin operam ad (ejus) salutem conferam.

Scio enim hominem me esse, nihiloque certiore mihi esse, quam tibi, crastinae lucis usuram.

OEDIPUS.

Theseu, tua humanitas brevi sermone permisit ut pauca mihi opus sit dicere.

Tu enim ipse dixisti, qui sim, et quo patre genitus, quaque ex terra venerim :

ita ut nihil mihi supersit dicendum, quam quid velim, et sic oratio tota finita erit.

THESEUS.

Id ipsum jam expone, ut liquido sciam.

OEDIPUS.

Dono tibi daturus venio meum miserum corpus, adspectu non aestimandum : at potior est ex eo utilitas, quam formae species pulchra est.

THESEUS.

Quid vero lucri te asserre praedicas?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

580 Χρόνῳ μάθοις ἂν, οὐχὶ τῷ παρόντι που.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ποίῳ γὰρ ἢ σὴ προσφορὰ δηλώσεται;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅταν θάνῳ ἔγῳ καὶ σὺ μου ταρεὺς γένη.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τὰ λοιπὰ αἰτεῖ τοῦ βίου, τὰ δ' ἐν μέσῳ
ἢ λῆστιν ἴσχεις ἢ οἶ' οὐδενὸς ποιεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

585 Ἐνταῦθα γὰρ μοι κείνα συγκομίζεται.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλ' ἐν βραχεῖ δὴ τήνδε μ' ἐξαίτεϊ χάριν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅρα γε μὴν· οὐ σμικρὸς, οὐκ, ἀγὼν ὄδε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πότερα τὰ τῶν σῶν ἐκγόνων, ἢ μοῦ λέγεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κεῖνοι κομίζουσιν κίῃσ' ἀναγκάσουσί με.

ΘΗΣΕΥΣ.

590 Ἄλλ' εἰ θέλοντά γ', οὐδὲ σὺ φεύγειν καλόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' οὐδ', ὅτ' αὐτὸς ἤθελον, παρίεσαν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὡ μῶρε, θυμὸς δ' ἐν κακοῖς οὐ ξύμφορον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅταν μάθῃς μου, νουθέτει, τανῶν δ' ἔκ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δίδασκ'. ἀνευ γνώμης γὰρ οὐ με χρὴ λέγειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

595 Πέπονθα, Θησεῦ, δεινὰ πρὸς κακοῖς κακά.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἴη τὴν παλαιὰν ξυμπορὰν γένους ἔρεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐ δῆτ'· ἐπεὶ πᾶς τοῦτό γ' Ἑλλήνων θροεῖ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί γὰρ τὸ μείζον ἢ κατ' ἀνθρώπον νοσεῖς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὕτως ἔχει μοι. Ἰῆς ἐμῆς ἀπηλάθην

600 πρὸς τῶν ἐμυτοῦ σπερμάτων· ἔστιν δέ μοι
πάλιν κατελθεῖν μήποθ', ὥς πατροκτόνῳ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πῶς δῆτά σ' ἂν πεμφαίῃθ', ὥστ' οἰκεῖν εἰς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τὸ θεῖον αὐτοὺς ἐξαναγκάσει στόμα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ποῖον πάθος δέσαντας ἐκ χρηστηρίων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

605 Ὅτι σφ' ἀνάγκη τῇδε πληγῇναι χθονί.

ΘΗΣΕΥΣ.

Καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τὰ μὲν κακείνων πικρά;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ φάτατ' Ἀίγιός παῖ, μόνους οὐ γίγνεται
θεοῖσι γῆρας οὐδὲ κατθανεῖν ποτέ,

ŒDIPUS.

Tempore suo id rescies, sed forte non præsentì.

THESEUS.

Quando ergo palam fiet commodum ex te oriundum?

ŒDIPUS.

Quum ego mortuus fuero, et tu me sepeliveris.

THESEUS.

Postrema vitæ postulas; quæ vero media sunt, vel
oblivione præteris, vel nihili facis.

ŒDIPUS.

Quippe media illa eodem mihi conferantur.

THESEUS.

At sane in re levi positam a me petis hanc gratiam.

ŒDIPUS.

Vide tamen: non parvum, non utique, certamen hoc
erit.

THESEUS.

Utrum filiorum tuorum an ineam dicis certamen (*utrum
hoc certamen cum meo an cum filiorum tuorum peri-
culo factum iri putas*)?

ŒDIPUS.

Illi me reduci illuc jubebunt.

THESEUS.

At si violentem (*i. e. benigne te seducant*), ne tibi quidem
exsolare honestum est.

ŒDIPUS.

At ne tum quidem illi patriam habitare, quando ipse
postulabam, permiserunt mihi.

THESEUS.

O demens, ira in malis nihil conducit.

ŒDIPUS.

Ubi me audieris, tunc admone: nunc vero desine.

THESEUS.

Doce: non enim, re non cognita, me decet loqui.

ŒDIPUS.

Sustinui, Theseu, atrocìa super malis mala.

THESEUS.

Num veterem illam generis labem induis?

ŒDIPUS.

Minime; quandoquidem ista unusquisque Græcorum
cantat.

THESEUS.

Quonam ergo graviori, quam pro humana sorte, laboras
malo?

ŒDIPUS.

Sic res habet mihi. Patria mea expulsus sum a meis
ipsius filiis; nec unquam mihi concessum redire, utpote
parricidæ.

THESEUS.

Quo te igitur pacto arcessant ita ut seorsum habites (*ut ta-
men Thebanorum fines non ingrediare*)?

ŒDIPUS.

Eo adiget illos divinum oraculum.

THESEUS.

Qualem secundum oracula metuentes calamitatem?

ŒDIPUS.

Nempe in fatis esse, ut ab hujus terræ cadantur incolis.

THESEUS.

At qui mihi illisque acerba accidunt?

ŒDIPUS.

O carissima Ægei proles, diis solis datur non senescere.

τα δ' ἄλλα συγγεῖ πάνθ' ὁ παγκρατὴς χρόνος
 610 φθίνει μὲν ἰσχὺς γῆς, φθίνει δὲ σώματος,
 θνήσκει δὲ πίστις, βλαστάνει δ' ἀπιστία,
 καὶ πνεῦμα ταυτὸν οὐ ποτ' οὐτ' ἐν ἀνδράσιν
 φίλοις βέβηκεν οὔτε πρὸς πόλιν πόλει.

Τοῖς μὲν γὰρ ἤδη, τοῖς δ' ἐν ὑστέροι χρόνοι
 615 τὰ τερπνὰ πικρὰ γίγνεται καθύπερ φίλα.

Καὶ ταῖσι Θήβαις εἰ τανῦν εὐημερεῖ
 καλῶς τὰ πρὸς σέ, μυρίας δ' μυρίας
 χρόνος τεκνοῦται νύκτας ἡμέρας τ' ἰών,
 ἐν αἷς τὰ νῦν ξύμφωντα δεξιόματα

620 δόρει διασκιδῶσιν ἐκ σμικροῦ λόγου·
 ἴν' οὐμὸς εὐδων καὶ κεχυμμένος νέκυς
 ψυχρὸς ποτ' αὐτῶν θερμὸν αἷμα πέταται,
 εἰ Ζεὺς ἔτι Ζεὺς, γὰρ Διὸς Φοῖβος σαφές.

Ἄλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔδδ' ἀκλίνητ' ἔπη,
 625 ἔα μ' ἐν οἷσιν ἡρξάμην, τὸ σὸν μόνον
 πιστὸν φυλάσσω· κοῦ ποτ' Οἰδίπου ἐρεῖς
 ἀχρεῖον οἰκητῆρα δέξασθαι τόπων
 τῶν ἐνθάδ', εἴπερ μὴ θεοὶ ψεύσουσί με.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ, πάλαι καὶ ταῦτα καὶ τοιαῦτ' ἔπη
 630 γῇ τῇδ' ὅδ' ἀνὴρ ὡς τελῶν ἐφαίνετο.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τίς δῆτ' ἂν ἀνδρὸς εὐμένειαν ἐκβάλῃ
 τοιούτῳ, ὅττι πρῶτον μὲν ἡ δορύζενος
 κοινὴ παρ' ἡμῖν αἰὲν ἔστιν ἑστία;
 ἔπειτα δ' ἱκέτης δαιμόνων ἀφιγμένος
 635 γῇ τῇδε κάμοι δασμὸν οὐ σμικρὸν τίθει.
 ἀγῶ σεβισθεὶς οὐ ποτ' ἐκβαλῶ χάριν
 τῇν τοῦδε, γῶρξ δ' ἱμπολιν κατοικίῳ.
 Εἰ δ' ἐνθάδ' ἔδδ' τῷ ξένῳ μέμνεις, σέ νιν
 τάξω φυλάσσειν· εἰ δ' ἐμοῦ στελεχέιν μέττα
 640 τόδ' ἔδδ', τούτων, Οἰδίου, δίδωμί σοι
 κρίναντι χρῆσθαι. Τῇδε γὰρ ξυνοίσομαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ Ζεῦ, διδοίης τοῖσι τοιούτοισιν εὔ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δῆτα χρήσεις; ἡ δόμους στελεχέιν ἐμούς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Εἰ μοι θέμις γ' ἔν. Ἄλλ' ὁ γῶρός ἐσθ' ὅδε,

ΘΗΣΕΥΣ.

645 Ἐν ᾧ τί πράξεις; οὐ γὰρ ἀντιστήσομαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἐν ᾧ κρατήσω τῶν ἐμ' ἐκβεβληχότων.

ΘΗΣΕΥΣ.

Μέγ' ἂν λέγοις δώρημα τῆς συνουσίας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Εἰ σοί γ' ἀπὲρ φῆς ἐμμενεῖ τελοῦντί μοι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Θάρσει τὸ τοῦδ' γ' ἀνδρός· οὐ σε μὴ προδῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

650 Οὔτοι σ' ὑφ' ὅρκου γ' ὡς κακὸν πιστώσομαι.

nec mori unquam : cetera autem omnia miscet cunctorum
 domitor Tempus.

Absumitur enim vigor terræ, absumitur et corporis, per-
 itque fides, succrescitque perfidia : nec eadem semper ad-
 spirat aura nec inter amicos, nec civitati erga civitatem.

Illis enim nunc quidem, illis autem interjecto tempore,
 jucunda sunt amara, rursusque amica.

Ac Thebarum si nunc res in tranquillo sunt beneque
 erga te constitutæ, infinitum tamen procedens tempus noctes
 diesque gignit infinitas, quibus fœdera nunc concordia leti
 prætextu armis disjicient :

ubi leto sopitum humoque conditum meum corpus fri-
 gidum bibit olim calidum eorum sanguinem; si Jupiter
 adhuc Jupiter est et Jovis filius Apollo verax.

Verum, haud enim jucundum est tacendas res effari, sine
 me in iis consistere a quibus orsus sum; fidem modo tuam
 serves :

nec unquam dices Œdipum inutilem loci hujus incolam
 te accepisse, nisi dii facient ut mendax videar.

CHORUS.

O rex, jam dudum hic vir hæc et talia commoda huic
 terræ præstiturum se prædicat.

THESEUS.

Quis, quæso, talis viri benevolentiam repudiet, cui
 primum quidem hospitalis apud nos ara semper communis
 est,

deinde supplex dearum ingressus, terræque huic et mihi
 tributum haud exiguum pendit?

Quorum ego religione motus, nunquam ejus repudiabo
 gratiam; sed in hæc terram inquilinum recipiam.

Sive hic suave est hospiti manere, tibi eum tuendum
 committam; sive suave est mecum ire, hoc quoque per
 me licebit; horum tibi optionem do, Œdipe; hoc enim
 modo tibi obsecundo.

ŒDIPUS.

O Jupiter, talibus viris dignam rependas gratiam!

THESEUS.

Quid ergo vis? domumque meam abire?

ŒDIPUS.

Si mihi fas esset; at hic est locus —

THESEUS.

In quo quid es facturus? non enim obsistam.

ŒDIPUS.

In quo eos superabo, qui me ejecerunt.

THESEUS.

Uberem prædicaveris fructum tuæ apud nos mansionis.

ŒDIPUS.

Si quidem promissis tuis stabis, dum hæc præstitero.

THESEUS.

Mea quidem causa confide : nunquam te prodam.

ŒDIPUS.

Haud equidem te juramento, ut malum hominem, alli-
 gabo.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐχουν πέρα γ' ἂν οὐδέν ἢ λόγῳ φέροις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πῶς οὖν ποιήσεις;

ΘΗΣΕΥΣ.

Τοῦ μάλιστα ὄκνος σ' ἔχει;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἥξουσιν ἄνδρες

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλὰ τοῖσδ' ἔσται μέλον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅρα με λείπων

ΘΗΣΕΥΣ.

Μὴ δίδασχ' ἂ χρή με δρᾶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

655 Ὅκνοῦντ' ἀνάγκη.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τοῦμόν οὐκ ὀκνεῖ χέαρ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ οἶσθ' ἀπειλὰς

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἷδ' ἐγὼ σε μή τινα
 ἐνθὲνδ' ἀπάξοντ' ἄνδρα πρὸς βίαν ἐμοῦ.
 Πολλὰ δ' ἀπειλαὶ πολλὰ δὴ μάτην ἔπη
 θυμῷ κατηπειλήσαν, ἀλλ' ὁ νοῦς ὅταν
 660 αὐτοῦ γένηται, φροῦδα τὰπειλήματα.
 Κεῖνοις δ' ἴσως καὶ δεῖν' ἐπερρώσθη λέγειν
 τῆς σῆς ἀγωγῆς, οἷδ' ἐγὼ, φανήσεται
 μακρὸν τὸ δεῦρο πέλαιγος οὐδὲ πλώσιμον.
 Θαρσεῖν μὲν οὖν ἔγωγε χάνει τῆς ἐμῆς
 665 γνῶμης ἐπαινῶ, Φοῖβος εἰ προὔπειπέ σε·
 ὁμιος δὲ κάμοῦ μὴ παρόντος οἷδ' ὅτι
 τοῦμόν φυλάξει σ' ὄνομα μὴ πάσχειν κακῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐίππου, ξένη, τᾷσδε χώρας
 ἔου τὰ κράτιστα γᾶς ἔπαυλα,
 670 τὸν ἀργῆτα Κολωνὸν ἐνθ'
 ἂ λίγεια μινύρεται
 θαμίζουσα μάλιστα ἀηδῶν
 γλωρᾷς ὑπὸ βάσσαις,
 τὸν οἰνῶπα νέμουσα χισσὸν
 675 καὶ τὰν ἄβαντον θεοῦ
 φυλλάδα μυριόκαρπον ἀνήλιον
 ἀνήμερόν τε πάντων
 χειμώνων· ἐν' ὃ βακχιώτας
 αἰεὶ Διόνυσος ἐμβατεύει
 680 θεαῖς ἀμφιπολῶν τιθήναις.
 Θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄχνας
 ὁ καλλίστροφος κατ' ἧμαρ αἰεὶ
 νάρκισσος, μέγαλαιν θεαῖν
 ἀρχαῖον στεφάνωμ', ὃ τε
 685 χρυσαυγῆς κρόκος· οὐδ' αὔπνοι
 κρῆναι μινύθουσιν
 Κηφισοῦ νομάδες ρεέθρων,

Στρ. α'.

Ἀντιστρ. α'.

THESEUS.

Haud enim sic plus, quam nudo promisso ferrea.

OEDIPUS.

Quomodo igitur facies?

THESEUS.

Cuiusdem te rei maxime tenet metus?

OEDIPUS.

Venient viri illi —

THESEUS.

At istis curæ hoc erit.

OEDIPUS.

Vide, si me relinquis (ne me abducant!).

THESEUS.

Ne me quid facto opus sit doce.

OEDIPUS.

Timenti ita necesse est.

THESEUS.

At meum cor non timet.

OEDIPUS.

Ignoras minas —

THESEUS.

Scio equidem te neminem hominem hinc abductorum in-
 gratis meis.

Multæ jam minæ multa inania per iram minatæ sunt; sed
 quando mens ad se redit, evanidæ abeunt minaciæ.

Illis profecto si eo crevit fiducia, ut gravia de te abdu-
 cendo minarentur, longum videbitur, sat scio, nec navigabile
 quod huc venientibus emeliendum erit pelagus.

Bouo igitur te esse animo, vel absque mea sententia
 (etiamsi auxilium tibi non opus esse putarem) jubeo, si
 te huc deduxit Apollo: attamen etiam me absente, scio
 nomen meum tibi præsidio fore adversus mala.

CHORUS.

In optimum, hospes, equis gaudentis hujus regionis, quod
 habitatur, solum venisti, candidum Colonus, ubi viridan-
 tibus in vallibus maxime frequens querulos fundit modos
 canora lusciniæ,

nigricantem incolens hederam, sacramque dei frondosam
 silvam, multiplici pullulantem fructu, solis inaccessam ra-
 diis, tutamque ab omnibus hiemis ventis,

ubi bacchans semper Dionysus inambulat, dearum nu-
 tritricum comitante cætu.

At cœlesti rore viret in dies semper pulchris conspicuus
 corymbis narcissus, priscum magnarum dearum (Cereris
 et Proserpinæ) coronamentum, luteusque crocus;

nec perennes agrum pererrantes deficiunt fontes Cephisi
 fluentorum,

ἀλλ' αἰὲν ἐπ' ἧματι
 ὠκυτόκος πεδίων ἐπινίσσεται
 690 ἀκηράτω ξὺν ὁμβρῷ
 στερνούχου χθονός· οὐδὲ Μουσᾶν
 χοροὶ νιν ἀπεστύγησαν, οὐδ' ἄ
 χρυσάνιος Ἀφροδίτα.
 694 Ἔστιν δ' οἷον ἐγὼ γὰρ Ἀσίας οὐκ ἐπακούω, Στρ. β'.
 οὐδ' ἐν τᾷ μεγάλῃ Δωρίδι νάσω Πέλοπος πρόποσι
 φύτευμ' ἀχείρητον αὐτόποιον, [βλαστὸν
 ἐγγέων φόβημα δαίων,
 700 δ' τᾷδε θάλλει μέγιστα χώρα,
 γλαυκᾶς παιδοτρόφου φύλλον θαλάσσης
 τὸ μὲν τις οὐθ' ἄβος οὔτε γήρα [κύκλος
 σημαίνων ἀλιώσαι χειρὶ πέρας· δ' γὰρ αἰὲν ὄρων
 706 λεύσσει νιν Μορίου Διὸς
 χά γλαυκῶπας Ἀθήνα. [Ἀντιστρ. β'.
 707 Ἄλλον δ' αἶνον ἔχω ματροπόλει τᾷδε κράτιστον,
 δῶρον τοῦ μεγάλου δαίμονος, εἰπεῖν, χθονὸς αὐχνημα
 711 εὐίπκον, εὐπῶλον, εὐθάλασσον. [μέγιστον,
 Ὡ παῖ Κρόνου, σὺ γάρ νιν ἐς
 τόδ' εἴσας αὐχνημ', ἀναξ Ποσειδᾶν,
 ἵπποισιν τὸν ἀκεστῆρα χαλινὸν
 715 πρῶταισι ταῖσδε κτίσας ἀγυιαῖς.
 Ἄ δ' εὐήρετμος ἔκπαγλ' ἄλῃα χειρὶ παραπτομένα
 θρώσκει, τῶν ἑκατομποδῶν [πλάτα
 Νηρήδων ἀκόλουθος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

720 Ὡ πλεῖστ' ἐπαίνους εὐλογοῦμενον πέδον,
 νῦν σοι τὰ λαμπρὰ ταῦτα δεῖ φαίνειν ἔπη.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ, καινόν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄσπον ἔρχεται

Κρέων δδ' ἡμῖν οὐκ ἀνευ πομπῶν, πάτερ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

725 Ὡ φίλτατοι γέροντες, ἐξ ὑμῶν ἔμοι
 φαίνοιτ' ἂν ἤδη τέρμα τῆς σωτηρίας.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει, παρέσται. Καὶ γὰρ εἰ γέρων κυρῷ,
 τὸ τῆσδε χώρας οὐ γεγήρακε σθένας.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄνδρες χθονὸς τῆσδ' εὐγενεῖς οἰκήτορες,
 ὄρω τιν' ὑμᾶς ὁμμάτων εἰληφότες
 730 φόβον νεωρῇ τῆς ἐμῆς ἐπεισόδου,
 δν μήτ' ὀκνεῖτε μήτ' ἀφῆτ' ἔπος κακόν.
 Ἦκω γὰρ οὐχ ὥς ὄρᾶν τι βουλευθεῖς, ἐπεὶ
 γέρων μὲν εἰμι, πρὸς πόλιν δ' ἐπίσταμαι
 σθένουσιν ἥκων, εἰ τιν' Ἑλλάδος, μέγα
 735 ἀλλ' ἄνδρα τόνδε τηλικόσδ' ἀπεστάλην
 πείσων ἔπεσθαι πρὸς τὸ Καδμεῖων πέδον,
 οὐκ ἐξ ἐνὸς στελλαντος, ἀλλ' ἀνδρῶν ὑπο
 πάντων κελευσθεῖς, οὐνεχ' ἦκέ μοι γένοι.

Post 735 sequebatur: τὰ τοῦδε πενθεῖν πῆματ' εἰς πλεῖστον πόλεως.

sed continuus ille quotidie labitur per arva alnas nutricia
 terræ imbre limpido secundans agros :

neque Musarum chori regionem hanc perosi sunt, neque
 etiam aureas habenas tractans Venus.

Est autem hic quale ego nec in Asia terra, nec in magna
 Dorica Pelopis insula unquam audiui crescere, humana non
 satum manu, germen, sponte sua enatum, hostilibus armis
 terrorem injiciens, quod hac in terra maxime efflorescit,
 glaucæ, liberum nutricis, [quum puer natus erat, olive
 ramum in portæ limine figebant Athenienses] folium
 oleæ :

quod quidem neque juvenis neque senex imperator excin-
 det manu vastans :

semper enim oculus Morii Jovis illud tuetur, et caecis
 oculis Minerva.

Sed et aliud decus huic metropoli habeo quod memorem,
 egregium munus prævalidi dei, maximam patriæ gloriam
 equorum, equuleorum, navium.

Tu enim eam, o Saturnia proles, rex Neptune, in ea
 gloria collocasti correctores equorum frenos primis his in
 vicis fabricatus.

Navis vero remis bene instructa mirifice vi manuum præ-
 tertolans in mari saltat, centipedum (innumerarum) Ne-
 reidarum comes.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

O maximis laudibus celebrata terra, nunc te inclytam
 illam famam re comprobare decet.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Quid novi est, o filia?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Eccum propius ad nos accedit Creon hicce, non sine sa-
 tellitibus, pater.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

O carissimi senes, ex vobis mihi nunc certa appareat
 salutis meta.

ΧΟΡΟΣ.

Confide, aderit : quamvis enim senex sim, tamen hujus
 terræ non consenuit robur.

ΚΡΕΩΝ.

Viri generosi hujus terræ incolæ, video, vos aliquem qui
 oculis proditur recentem metum concepisse meum ob
 adventum : verum ne me timete, maledicisque parcite vo-
 cibus.

Venio enim, non ut vi quidquam facturus; quandoqui-
 dem senex sum, scio autem ad urbem me venire præpo-
 tentem, si qua alia Græciæ :

sed tantæ quum sim ætatis, profectus sum viro huic
 persuasurus ad Cadmeorum terram me sequi, non unius
 missu, sed ab universis civibus jussus, quia mihi propter
 cognationem conveniebat.

hujus calamitates omnium civium maxime plangere.

710 Ἄλλ', ὦ ταλαίπωρ' Οἰδίπου, κλύων ἔμοῦ
 ἐοῦ πρὸς οἴκους. Πᾶς σε Καδμείων λέων
 καλεῖ δικαίως· ἐκ δὲ τῶν μάλιστα ἐγὼ,
 δοῦπερ, εἰ μὴ κλειστόν ἀνθρώπων ἔφυγν
 χάριστος, ἀλγῶ τοῖσι σοῖς κακοῖς, γέρον,
 715 ὄρωιν σε τὸν δύστηνον, ὄντα μὲν ξένον,
 αἰεὶ δ' ἀλήτην κατὰ προσπόλου μιᾶς
 βιοστερῇ χωροῦντα, τὴν ἐγὼ τάλας
 οὐκ ἂν ποτ' ἐς τοσοῦτον αἰκίας πεσεῖν
 ἔδοξ', ὅσον πέπτωκεν ἥδε δυσμορος,
 720 αἰεὶ σε κηδεύουσα καὶ τὸ σὸν χάρα
 πτωχῶ διαίτη, τηλικούτος, οὐ γάμων
 ἐμπειρος, ἀλλὰ τοῦπιόντος ἀρπάσαι.
 Ἄρ' ἄθλιον τοῦναιδος, ὦ τάλας ἐγὼ,
 ὠνείδισ' ἐς σὲ κάμει καὶ τὸ πᾶν γένος;
 725 ἄλλ' οὐ γὰρ ἔστι τάμρανῃ κρύπτειν, σύ νυν
 πρὸς θεῶν πατρώων, Οἰδίπους, πεισθεὶς ἔμοι
 κρύφον, θελήσας ἄστει καὶ δόμους μολεῖν
 τοὺς σοὺς πατρώους, τήνδε τὴν πόλιν φίλως
 εἰπών· ἐπαξία γάρ. Ἢ δ' οἴκοι πλέον
 730 δίκην σέβουσ' ἂν, οὔτα σὴ πάλαι τροφός.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ πάντα τολμῶν κατὰ παντὸς ἂν φέρων
 λόγου δικαίου μηχάνημα ποικίλον,
 τί ταῦτα πειρᾷ κάμει δεύτερον θέλεις
 Δεῖν, ἐν οἷς μάλιστα ἂν ἀλγοῖην ἀλούς;
 735 πρόσθεν τε γὰρ με τοῖσιν οἰκείοις κακοῖς
 νοσοῦνθ', ὅτ' ἦ μοι τέρψις ἐκπεσεῖν χθονός,
 οὐκ ἤθελες θέλοντι προσθίσθαι χάριν,
 ἀλλ' ἤνικ' ἤδη μεστὸς ἦν θυμούμενος,
 καὶ τοὺν δόμοισιν ἦν διαιτᾶσθαι γλυκὺ,
 740 τότε' ἐξεώθεις κατ' ἐβόλλες, οὐδέ σοι
 τὸ συγγενὲς τοῦτ' οὐδαμῶς τότε' ἦν φίλον
 νῦν τ' αὖθις ἤνικ' εἰσπορᾷς πόλιν τέ μοι
 ξυνοῦσαν εὖνουν τήνδε καὶ γένος τὸ πᾶν,
 πειρᾷ μετασπᾶν, σκληρὰ μαλθακῶς λέγων.
 745 Καίτοι τίς αὐτὴ τέρψις ἄχοντας φιλεῖν,
 ὥσπερ τις εἰ σοι λιπαροῦντι μὲν τυχεῖν
 μηδὲν διδοῖη μηδ' ἐπαρκέσαι θεοὶ,
 πλήρη δ' ἔχοντι θυμὸν ὦν χρήζοις, τότε
 δοῖτοίθ', ὅτ' οὐδὲν ἢ χάρις χάριν φέροι·
 750 ἄρ' ἂν ματαίου τῆσδ' ἂν ἡδονῆς τύχοις;
 Τοιαῦτα μέντοι καὶ σὺ προσφέρεις ἔμοι,
 λόγῳ μὲν ἐσθλῷ, τοῖσι δ' ἔργοισιν κακῷ.
 Φράσω δὲ καὶ τοῖσδ', ὥς σε δηλώσω κακόν.
 Ἦκεις ἔμ' ἄγων, οὐχ ἔν' ἐς δόμους ἄγης,
 755 ἀλλ' ὥς πάρυλον οἰκίστης, πόλις δέ σοι
 κακῶν ἀνατος τῆσδ' ἀπαλλοχθῇ χθονός·
 οὐκ ἔστι σοι ταῦτ', ἀλλὰ σοι τὰδ' ἔστι, ἐκεῖ
 χώρας ἀλάστῳ οὐμὸς ἐνναίων αἰεὶ·
 ἔστιν δὲ παῖσιν τοῖς ἔμοισιν τῆς ἑμῆς
 760 χθονὸς λαγεῖν τοσοῦτον, ἐνθανεῖν μόνον.
 Ἄρ' οὐκ ἄμεινον ἢ σὺ τὰν Θήβαις φρονῶ;
 πολλῶ γ', ὅσῳπερ καὶ σαφεστέρων κλύω

At, o ærumnose Œdipe, auscultans mihi, redi domum :
 universus teq̃ populus Thebanus, ut fas est, vocat, et, ut qui
 maxime, ego,

quo magis, nisi longe omnium sim hominum pessimus,
 doleo tuas ob ærumnas, o senex; calamitosum te videns,
 hospitem, erronem semper, victuque egentem, unica do-
 ctum a ministra;

quam, o miser ego! nunquam opinatus eram eo conta-
 meliarum deventuram esse, quo nunc devenit, dum te tuum-
 que caput semper curat mendicato cibo, tam grandis, nu-
 ptiarum expers, sed cujuslibet raptui exposita.

Nonne miserandum probrum, o me infelicem! quod in
 te conjeci, meque, et totum genus?

Verum, haud enim licet, quæ manifesta sunt, celare,
 age, per ego te deos patrios obtestor, Œdipe, mihi ea tu
 absconde, sponte tua urbem domumque tuam paternam
 repelens; et huic urbi amanter valedicito:

promerita est enim; at patria merito plus colatur, quæ te
 aluit olim.

ŒDIPUS.

O ad omnia audax, et o quavis re callide aliquam justitiæ
 speciem petere sciens, quid hisce me tentas, denique ca-
 pere me vis, quibus maxime dolerem captus?

Ante etenim mihi malis domesticis laboranti, quum vo-
 lupte esset mihi in exilium ejici, noluisse volenti conferre
 hanc gratiam:

at ubi ira exsaturatus quievi, vitamque domi agere dulce
 fuit mihi, tum expulisti et ejecisti; neque tibi tam sanguinis
 ista conjunctio ullo modo cordi fuit.

Nunc etiam rursus, quando vides urbemque hanc bene-
 vole me amplecti, et gentem totam, conaris me avellere,
 aspera dicens mollior.

Quamquam quamquam hæc voluptas est invitos amare? ut
 si qui tibi enixe flagitanti quod cupias consequi, nihil con-
 cedat, nec opem ferre velit; expletum autem animum ha-
 bent, quorum eguisses, tunc donet, quam gratia nullam
 parit gratiam; nonne inani hoc poterere gaudio?

Atqui talia tu mihi offers, verbis quidem bona, sed ipsa
 re mala. Declarabo autem et hisce, ut te improbum arguam.

Venisti abductum me, non ut domum reducas, sed ut
 ad confinia me loces, quo urbs tibi sit immunis a cladibus,
 quæ ab hac terra impendent.

Hæc autem non tibi evenient, sed id, quod genius meus
 injuriarum ultor illic terræ semper habitabit. Filiis au-
 tem meis terræ meæ tantum sortiri licet, quantum satis
 sit immortalis. An non melius quam tu res Thebarum
 nosse videor? multo quidem, quando certiores auctores

Φοίβου τε καὶ τοῦ Ζηνός, ὃς κείνου πατήρ.
Τὸ σὸν δ' ἀφίχται δεῦρ' ὑπόβλητον στόμα,
795 πολλὴν ἔχον στόμῳσιν· ἐν δὲ τῷ λέγειν
κάκ' ἂν λάβοις τὰ πλείον' ἢ σωτήρια.
Ἄλλ' οἶδα γάρ σε ταῦτα μὴ πείθων, ἴθι·
ἡμᾶς δ' ἔα ζῆν ἐνθάδ'. Οὐ γὰρ ἂν κακῶς
οὐδ' ἰδὲ ἔχοντες ζῶμεν, εἰτερποιέμεθα.

ΚΡΕΩΝ.

800 Πότερα νομίζεις δυστυχεῖν ἔμ' ἐς τὰ σά
ἢ σ' ἐς τὰ σαυτοῦ μᾶλλον ἐν τῷ νῦν λόγῳ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐμοὶ μὲν ἐσθ' ἡδίστον, εἰ σὺ μήτ' ἐμὲ
πείθειν οἶός τ' εἴ μήτε τούσδε τοὺς πέλας.

ΚΡΕΩΝ.

805 ὦ δῡσμορ', οὐδὲ τῷ χρόνῳ φύσας φανεῖ
φρένας ποτ', ἀλλὰ λῦμα τῷ γήρῃ τρέφει;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Γλώσση σὺ δεινός· ἄνδρα δ' οὐδέν' οἶδ' ἐγὼ
δίκαιον ὅστις ἐξ ἄπαντος εὖ λέγει.

ΚΡΕΩΝ.

Υ Χωρὶς τότ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Χ Ὡς δὴ σὺ βραχέα, ταῦτα δ' ἐν καιρῷ λέγεις.

ΚΡΕΩΝ.

Υ 810 Οὐ δῆθ', στίγ' γε νοῦς ἴσος καὶ σοὶ πύρα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Α Ἄπειθ', ἐρῶ γὰρ καὶ πρὸ τῶνδε, μηδέ με
φύλασσε' ἐφορμῶν ἐνθα γρὴν ναλεῖν ἐμέ.

ΚΡΕΩΝ.

Μαρτύρομαι τούσδ', οὐχὶ σ', ὃς γινώσκει φίλους
οἳ' ἀνταμείβει ῥήματ', ἣν σ' ἔλω ποτέ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

815 Τίς δ' ἂν με τῶνδε συμμάχων ἔλοι βίῃ;

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ μὴν σὺ χάνεις τοῦδε λυπηθεὶς ἔσει.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῖω σὺν ἔργῳ τοῦτ' ἀπειλήσας ἔχεις;

ΚΡΕΩΝ.

Παῖδοιν δυοῖν σοὶ τὴν μὲν ἀρτίως ἐγὼ
ξυαρπάσας ἔπεμψα, τὴν δ' ἄξω τάχα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

820 ὦμοι.

ΚΡΕΩΝ.

Τάχ' ἔξεις μᾶλλον οἰμώζειν τάδε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τὴν παῖδ' ἔχεις μου;

ΚΡΕΩΝ.

Τήνδε τ' οὐ μακροῦ χρόνου.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἰὼ ξένοι, τί δράσετ'; ἢ προδώσετε,
κοῦκ ἐξελεῖτε τὸν ἀσεβῆ τῆσδε χθονός;

ΧΟΡΟΣ.

Χαίρει, ξέν', ἔγω θᾶσσον· οὔτε γὰρ τὰ νῦν
825 δίκαια πράσσεις οὐθ' ἂ πρόσθεν εἰργασαι.

habeo, Apollinemque, et ipsum Jovem, qui illius pater est.

Tu vero huc venisti, subdole confecta dicturus multo-
cum acumine; sed dicendo *quæ consequare*, majorem par-
tem mala, quam salutaria capies. Verum, quandoquidem
certo scio me tibi hæc non persuadere, abi, nosque sine hic
vivere. Non enim male, ne sic quidem, vivemus, si ita
vivere nos juvat.

ΚΡΕΩΝ.

Num putas ex hoc tuo consilio majus mihi, quam tibi
ipsei, damnum imminere?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Mihi quidem jucundissimum est, si tu neque mihi per-
suadere potes, nec hiæce qui adsunt.

ΚΡΕΩΝ.

O miser, ne longo quidem tempore *effectum videbimus*
ut sapias tandem, sed opprobrium vivis senectuti.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Lingua tu acer es: at probum neminem cognovi virum,
qui ex omni causa probabiliter velit dicere.

ΚΡΕΩΝ.

Aliud est multa loqui; aliud, opportuna.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Quam tu brevia, brevia illa autem apte dicis!

ΚΡΕΩΝ.

Haud sane, si cui eadem est mens, quæ tibi.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Abi, dicam enim horum etiam nomine, neu me observa-
velut ex statione, *domicilio* imminens ubi habitare me
oportet.

ΚΡΕΩΝ.

Antestor hos, non te, qui cognosces qualia verba respon-
deas amicis, si te unquam cepero.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Et quis me invitis his adjutoribus capiat?

ΚΡΕΩΝ.

Certe tu etiam sine hoc (*etiamsi non capiaris*) dolebis.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Qualia te moliri hæc minime indicant?

ΚΡΕΩΝ.

Filiarum duarum alteram quidem modo abreptam able-
gavi, alteram autem mox abducam.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Hei mihi!

ΚΡΕΩΝ.

At mox habebis, quod plures magis.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Filiam meam habes?

ΚΡΕΩΝ.

Et hanc habebo haud longum post tempus.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

O hospites, quid facturi estis? an me productis, nec abi-
getis scelestam hunc ex hac terra?

ΧΟΡΟΣ.

Faceas, hospes, hinc oculus: nos enim in præsencia quæ
facis justa sunt, nec quæ fecisti antea.

ΚΡΕΩΝ.

Ὑμῖν ἂν εἴη τήνδε καιρὸς ἐξάγειν·
ἀκουσαν, εἰ θελούσα μὴ πορεύσεται.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οἴμοι τάλαινα, ποῖ φύγω; ποῖαν λάβω
θεῶν ἀρηξὶν ἢ βροτῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Τί δρᾷς, ξένη;

ΚΡΕΩΝ.

830 Οὐχ ἀφομαι τοῦδ' ἀνδρὸς, ἀλλὰ τῆς ἐμῆς.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ γῆς ἀνακτες.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ ξέν', οὐ δίκαια δρᾷς.

ΚΡΕΩΝ.

Δίκαια.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δίκαια;

ΚΡΕΩΝ.

Τοὺς ἐμοὺς ἄγω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ πόλις.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δρᾷς, ὦ ξέν'; οὐκ ἀρήσεις; τάχ' ἐς
835 βάσανον εἴ χειρῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Εἴργου.

ΧΟΡΟΣ.

Σοῦ μὲν οὐ τάδε γε μωμένου.

ΚΡΕΩΝ.

Πόλις μαχεῖ γάρ, εἴ τι πημανεῖς ἐμέ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οὐκ ἡγόρευον ταῦτ' ἐγώ;

ΧΟΡΟΣ.

Μέθες χαροῦν

τὴν παῖδα θάσσον.

ΚΡΕΩΝ.

Μὴ 'πίτασς' ἀ μὴ κρατεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

840 Χαλᾶν λέγω σοι.

ΚΡΕΩΝ.

Σοὶ δ' ἐγὼγ' ὁδοιπορεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Προβᾶθ' ὧδε, βᾶτε βᾶτ', ἐντοποι.

Πόλις ἐναίρεται, πόλις ἐμὰ, σθένει.

Προβᾶθ' ὧδέ μοι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἀφάλομαι δύστηνος, ὦ ξένοι ξένοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

845 Ποῦ, τέκνον, εἴ μοι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πρὸς βίαν πορεύομαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅριζον, ὦ παῖ, χεῖρας.

CREON.

(Ad satellites :) Vos hanc abducere opportunum fuerit
invitam, si sponte non ibit.

ANTIGONE.

Hel mihi miseræ, quo fugiam? quod auxilium deorum
impetrabo aut hominum?

CHORUS.

Quid agis, hospes?

CREON.

Non attingam hunc virum, sed istam, quæ mea est (so-
roris filiam).

ŒDIPUS.

O terræ hujus principes!

CHORUS.

O hospes, injuste facis.

CREON.

Juste.

CHORUS.

Qui juste?

CREON.

Meos abduco.

ŒDIPUS.

O civitas?

CHORUS.

Quid agis, hospes? non amittes?
mox in manuum discrimen incurres.

CREON.

Abstine manum.

CHORUS.

Non equidem a te, si istæc moliris.

CREON.

Civitati enim vim inferes, si quid me lædes.

ŒDIPUS.

Nonne tibi hæc prædixeram?

CHORUS.

Dimitte manibus puellam ocus.

CREON.

Ne impera, quæ non penes te sunt.

CHORUS.

Dimittere te jubeo (Antigonam).

CREON.

Et ego te abire.

CHORUS.

Progredimini huc, adeste, adeste, incolæ;
evertitur civitas per vim mea.

Progredimini huc, civitas mihi.

ANTIGONE.

Abstrahor infelix, o hospites, hospites.

ŒDIPUS.

Ubinam es mihi, filia?

ANTIGONE.

Vi coacta abeo.

ŒDIPUS.

Manus, o nata, mihi porrige.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄλλ' οὐδὲν σθένος.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ ἄξιόν' ὑμεῖς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ τάλας ἐγὼ, τάλας.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ οὐν ποτ' ἐκ τούτων γε μὴ σκήπτροιν ἔτι
δοιοπορήσεις· ἀλλ' ἐπεὶ νικᾷν θέλεις
860 πατρίδα τε τὴν σὴν καὶ φίλους, ἔφ' ὧν ἐγὼ
ταχθεὶς τάδ' ἐρῶ, καὶ τέρπνους ὦν θυμῳ,
νίκα. Χρόνῳ γάρ, οἷδ' ἐγὼ, γινώσκει τάδε,
δοῦνέκ' αὐτὸς αὐτὸν οὔτε νῦν καλὰ
δρᾶς οὔτε πρόσθεν εἰργάσω βίᾳ φίλων,
865 ὁρῇ χάριν δοῦς, ἥ σ' αἰὲ λυμαίνεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπίσχεσ' αὐτοῦ, ξείνε.

ΚΡΕΩΝ.

Μὴ ψεύειν λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτοι σ' ἀφήσω, τῶνδ' ἔστερτημένος.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ μείζον ἄρ' ῥύσιον πόλει τάχα
θῆσεις; ἐφάφομαι γὰρ οὐ ταύταιν μόναιν.

ΧΟΡΟΣ.

860 Ἄλλ' ἐς τί τρέψαι;

ΚΡΕΩΝ.

Τόνδ' ἀπάξομαι λαβών.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινὸν λέγεις.

ΚΡΕΩΝ.

Ὡς τοῦτο νῦν πεπράξεται,
ἢν μὴ μ' ὁ κραίνων τῆσδε γῆς ἀπειργάθῃ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ φθέγμ' ἀναιδὲς, ἥ σὺ γὰρ ψεύσεις ἐμοῦ;

ΚΡΕΩΝ.

Αὐδῶ σιωπᾶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μὴ γὰρ αἶδε δαίμονες
865 θεῖόν μ' ἄφρωνον τῆσδε τῆς ἀρᾶς ἔτι,
ὅς μ', ὦ κάκιστε, ψυλὸν θυμὸν ἀποσπάσας
πρὸς θυμῶσιν τοῖς πρόσθεν ἐξοίχει βίᾳ.
Τοιγὰρ σέ τ' αὐτὸν καὶ γένος τὸ σὸν θεῶν
ὁ πάντα λεύσσω· Ἥλιος δόλῃ βίον
870 τοιοῦτον οἷον καμὲ γηράναι ποτέ.

ΚΡΕΩΝ.

Ὅρᾳτε ταῦτα, τῆσδε γῆς ἐγχώριοι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅρῶσι καμὲ καὶ σέ, καὶ φρονοῦσ' ὅτι
ἐργοῖς πεπονθὼς ῥήμασιν σ' ἀμύνομαι.

ΚΡΕΩΝ.

Οὗτοι καθέξω θυμὸν, ἀλλ' ἄξω βίᾳ
875 καὶ μόνος εἰμι τόνδε καὶ χρόνῳ βραδύς.

SOPHOCLES.

ANTIGONE.

At non valeo.

CREON.

(Ad satellites :) Non istam abducetis?

ŒDIPUS.

O miser ego, miser!

CREON.

Non amplius puto posthac hisce scipionibus *nixus* ambu-
labis.

Sed quoniam vincere vis patriamque tuam, et amicos, a
quibus ego jussus, tametsi rex sum, hæc facio, age vince.

Olim enim, sat scio, intelliges, te et nunc in te male con-
sulere, et antea itidem male consuluisse, invitis amicis, iræ
indulgentem, quæ tibi semper exitialis est.

CHORUS.

Subsiste hic, hospes.

CREON.

Edico ne quis attingat.

CHORUS.

Haud sane te abire sinam, virginibus illis privatus.

CREON.

Ergo statim majus aliquid civitati meæ trades pignus
(mox tibi vindicandum)? non enim his solis injiciam
manus.

CHORUS.

Sed quo te vertes?

CREON.

Hunc correptum abducam.

CHORUS.

Horrendum narras.

CREON.

At tamen mox paractum erit, nisi me rex terræ hujus
prohibeat.

ŒDIPUS.

O linguam impudentem! numquam tu me tanges?

CREON.

Jubeo te tacere.

ŒDIPUS.

Enimvero ne me hæc deæ obmutescere velint prius
quam te his adhuc onerem diris, qui mihi, o scelatissime,
oculis jam pridem capto miserum (quo regebam) oculum vi
abripis:

quare et te ipsum et genus tuum deorum cuncta cernens
Sol det vitam talem, qualem ego, exigere in senectute.

CREON.

Videtisne hæc, terræ hujus incolæ?

ŒDIPUS.

Vident et me et te; atque intelligunt factis me læsum
verbis te ulcisci.

CREON.

Haud sane continebo iram; sed vi abducam hunc, licet
solus sim et ætate tardus.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἰὼ τάλας.

Ἀντιστρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσον λῆμ' ἔχων ἀφίκου, ξέν', εἰ
τάδε δοκεῖς τελεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Δοκῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Τάνδ' ἄρ' οὐκ ἔτι νεμῶ πόλιν.

ΚΡΕΩΝ.

380 Τοῖς τοι δικαίοις χῶ βραχὺς νικᾷ μέγαν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἀκούεθ' οἷα φθέγγεται;

ΧΟΡΟΣ.

Τά γ' οὐ τελεῖ.

* * * *

ΚΡΕΩΝ.

Ζεὺς ταῦτ' ἂν εἰδείη, σὺ δ' οὔ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄρ' οὐχ ἔβρις τάδ' ;

ΚΡΕΩΝ.

Ὑβρις, ἀλλ' ἀνεκτέα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ πᾶς λεῶς, ἰὼ γᾶς πρόμοι,
385 μόλετε σὺν τάχει, μόλετ' ἐπεὶ πέραν
περῶσ' οἶδε δῆ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τίς ποθ' ἦ βοή; τί τοῦργον; ἀεὶ τίνος φόβου ποτὶ
βουθυτοῦντά μ' ἀμφὶ βωμὸν ἔσχετ' ἐναλίῳ θεῷ
τοῦδ' ἐπιστάτῃ Κολωνοῦ; λῆξάθ', ὥς εἰδῶ τὸ πᾶν
390 οὐ χάριν δεῦρ' ἤξα θάσσον ἢ καθ' ἡδονὴν ποδός.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ φιλὰτ', ἔγνωιν γὰρ τὸ προσφώνημά σου,
πέπονθα δεινὰ τοῦδ' ἐπ' ἀνδρὸς ἀρτίως.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τὰ ποῖα ταῦτα, τίς δ' ὁ πημήνας; λέγε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Κρέων δδ', ὃν δέδορκας, οἴχεται τέκνων
395 ἀκοσπάσας μου τὴν μόνην ξυνωρίδα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πῶς εἶπας;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Οἷά περ πέπονθ' ἀχέχοας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐκουν τις ὥς τάχιστα προσπόλων μολὼν
πρὸς τοῦσδε βωμοὺς πάντ' ἀναγκάσει λεῶν
ἀνιππον ἱππότην τε θυμάτων ἀπο
400 σπεύδειν ἀπο ρυτῆρος, ἐνθα δίστομοι
μάλιστα συμβάλλουσιν ἐμπόρων ὁδοί,
ὥς μὴ παρέλθωσ' αἱ κόραι, γέλως δ' ἐγὼ
ξένω γένωμαι τῷδε, χειρωθεὶς βία.
Ἴθ', ὥς ἀνωγα, σὺν τάχει. Τοῦτον δ' ἐγὼ,
405 εἰ μὲν δι' ὀργῆς ἤκον, ἥς δδ' ἀξιος,
ἀτρωτον οὐ μεθῆν' ἂν ἐξ ἐμῆς χειρός

OEDIPUS.

O me miserum!

CHORUS.

Quanta huc audacia venisti, hospes, si putas te hanc ef-
fecturum!

CREON.

Puto.

CHORUS.

Hanc igitur non amplius censebo civitatem esse.

CREON.

Justa in causa tenuis etiam magnum vincit.

OEDIPUS.

Auditis quæ loquitur?

CHORUS.

Quæ vero non perficiet.

* * * *

CREON.

Jupiter hoc sciverit, non tu.

CHORUS.

Nonne hæc contumelia est?

CREON.

Contumelia; sed ferenda.

CHORUS.

O populus omnis, o terræ principes, adeste propere,
adeste; namque ultra *fas* jam hi transeunt.

THESEUS.

Quis hic clamor est? quid rei? quemnam ob metum sa-
crificantem me ad aram marino deo inhibetis, hujus Coloni
præsidi? dicite, ut rem omnem sciam, qua gratia huc cele-
rius prorupi, quam pedibus gratum erat.

OEDIPUS.

O carissime, agnovi enim vocem tuam, passus sum
atrocia ab hoc viro modo.

THESEUS.

Quænam illa? quis tibi fecit injuriam? effare.

OEDIPUS.

Hicce, quem cernis, Creon hoc unum liberorum quod
mihi restabat par rapuit modo.

THESEUS.

Quid ais?

OEDIPUS.

Quæ passus sum audivisti.

THESEUS.

Quin ergo e ministris quispiam abibit quam citissime aras
ad illas, omnem coacturus populam, peditem, equitemque,
ut, sacris relictis, effusis habenis properent eum in locum,
ubi duplex commeantibus via in unam maxime coit, ne
transeant puellæ, nec ego deridiculus siam huicce hospiti,
vi superatus!

Abi, ut jussi, ocius. Hunc autem ego, si iræ indulgerem,
qua dignus es, incolumem e manu mea non dimissem:

νῦν δ' οὐσπερ αὐτὸς τοὺς νόμους εἰσῆλθ' ἔχων,
τούτοις κοὐκ ἄλλοισιν ἁρμοσθήσεται.

Οὐ γάρ ποτ' ἔξει τῆσδε τῆς χώρας, πρὶν ἂν
910 κείνας ἐναργεῖς δεῦρ' μοι στήσης ἄγων·
ἐπεὶ δέδρακας οὐτ' ἐμοῦ καταξίως
οὐθ' ὦν πέφυκας αὐτὸς οὔτε σῆς χθονὸς,
ὅστις δίκαι' ἀσκοῦσαν εἰσελθὼν πόλιν
κάνει νόμου κραίνουσιν οὐδέν, εἴτ' ἀφεί-
915 τὰ τῆσδε τῆς γῆς κύρι' ὧδ' ἐπεσπεύων
ἄγεις θ' ἂν χρήσεις καὶ παρίστασαι βίαν.
Καί μοι πόλιν κένανδρον ἢ δοῦλην τινὰ
ἔδοξας εἶναι, καὶ μ' ἴσον τῷ μηδενί.

Καίτοι σε Θῆβαι γ' οὐκ ἐπαίδευσαν κακόν·
920 οὐ γὰρ φιλοῦσιν ἄνδρας ἐκδίκους τρέφειν,
οὐδ' ἂν σ' ἐπαινέσειαν, εἰ πυθόλατο
συλῶντα τάμ' καὶ τὰ τῶν θεῶν, βίαν
ἄγοντα φαιτῶν ἀθλίων ἱκτήρια.

Οὐκ οὐν ἔγωγ' ἂν σῆς ἐπειμβαίνων χθονὸς,
925 οὐδ' εἰ τὰ πάντων εἶχον ἐνδικώτατα,
ἀνευ γε τοῦ κραίνοντος, ὅστις ἦν, χθονὸς,
οὐθ' εἴλωκον οὐτ' ἂν ἦγον, ἀλλ' ἠπιστάμην
ξένον παρ' ἀστοῖς ὡς διαιτᾶσθαι χρεῖων.

Σὺ δ' ἀξίαν οὐκ οὔσαν αἰσχύνεις πόλιν
930 τὴν αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σ' ὁ πληθύων χρόνος
γέρονθ' ὁμοῦ τίθησι καὶ τοῦ νοῦ κενόν.
Εἶπον μὲν οὖν καὶ πρόσθεν, ἐννέπω δὲ νῦν,
τὰς παῖδας ὡς τάχιστα δεῦρ' ἄγειν τινὰ,
εἰ μὴ μέτοιχος τῆσδε τῆς χώρας θέλεις
935 εἶναι βίαν τε κοῦχ' ἐκὼν καὶ ταῦτά σοι
τῷ νῦν θ' ὁμοίως κατὰ τῆς γλώσσης λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρῃς ἴν' ἤκεις, ὦ ξέν'; ὡς ἀπ' ὧν μὲν εἰ
φαίνει δίκαιος, δρῶν δ' ἐφρευρίσκει κακά.

ΚΡΕΩΝ.

Ἐγὼ οὐτ' ἄνανδρον τῆσδε τὴν πόλιν λέγων,
940 ὦ τέκνον Αἰγέως, οὐτ' ἄβουλον, ὡς σὺ φῆς,
τούργον τόδ' ἐξέπραξα, γιγνώσκων δ' ὅτι
οὐδεὶς ποτ' αὐτοὺς τῶν ἐμῶν ἂν ἐμπέσοι
ζῆλος ξυναίμων, ὥστ' ἐμοῦ τρέφειν βίαν.
Ἦδη δ' ὀλούνει' ἄνδρα καὶ πατροκτόνον
945 κἄναγνον οὐ δεξοίαν, οὐδ' ὅτι γάμοι
ξυνόντες ἠυρέθησαν ἀνόσιοι τέκνων.
Τοιοῦτον αὐτοῖς Ἄρεος εὐβουλον πάγον
ἐγὼ ξυνήδη χθόνιον δνθ', ὅς οὐκ ἐπ'
τοιοῦσδ' ἀλήτας τῇδ' ὁμοῦ ναίειν πόλει·
950 ὃ πίστιν ἰσχυρὴν τήνδ' ἐχειρούμην ἄγαν.
Καὶ ταῦτ' ἂν οὐκ ἐπρασσον, εἰ μὴ μοι πικρὰς
αὐτῷ τ' ἀρὰς ἤρᾶτο καὶ τῷ μῶ γενεῇ·
ἀνθ' ὧν πεπονθὼς ἠξίου τὰδ' ἀντιδρᾶν.
Θυμοῦ γὰρ οὐδὲν γῆρας ἐστὶν ἄλλο πλὴν
955 θανεῖν· θανόντων δ' οὐδὲν ἄλγος ἄπτεται.
Πρὸς ταῦτα πράξεις οἷον ἂν θέλῃς· ἐπεὶ
ἐρημία με, καὶ δίκαι' ὅμως λέγω,

nunc autem quas ipse leges huc intulit, iisdem, non aliis
tenebitur.

Non enim unquam hac ex terra abibis, nisi prius illas
hunc in locum restitueris palam mihi;

quoniam nec me, nec iis quibus prognatus es, nec patria
tua dignum facinus aggressus es; quippe qui jura colentem
ingressus civitatem, nihilque sine lege effectum reddentem,
tamen neglecta publica legum auctoritate sic violenter ir-
ruens abducis quaecunque vis, tibi que per vim subijcta.

Et mihi urbem esse putasti vacuum viris, aut domino
servientem alicui, et me hominem esse nihili.

Quanquam te Thebæ non docuerunt esse malum; non
enim solent injustos viros educare:

nec te approbarent, si rescirent te meaque et divina spo-
liare, vi abducentem miseros supplices.

Naud equidem sane, tuam ingressus terram, ne si causam
quidem haberem omnium justissimam, abstraherem ab-
ducere me, absque regis, quisquis ille esset, arbitrio;
sed scireni quo se modo hospes inter cives gerere oporteat.

Tu vero tuam ipsius patriam, non meritam, dedecoras;
et te multa dies senem simul reddit, et mente vacuum.

Dixi quidem jam ante, nuncque iterum dico, puellas ut
quis huc reducat quam celerrime, nisi inquilinus hujus loci
esse per vim atque ingratias tuis velis. Atque hæc tibi ex
mente pariter et lingua dico.

CHORUS.

Vides quo deveneris, hospes? Nam a gente, justus ap-
pares; mala autem patrasse deprehenderis.

CREON.

Equidem neque viris vacuum, neque consilii expertem
hanc civitatem dicens, ut tu rere, o nate Aegæ, ista molitus
sum; sed persuasus nullo tanto eos (Athenienses) accendi
erga consanguineos meos studio, ut vel meis ingratias eos
alere velint.

Noram præterea homicidam parricidam et scelere pollutum
ab iis receptum non iri, nec qui nuptias intiasse filius cum
matre nefarias compertus sit.

Talem illis Arcopagum indigenam esse noram, pruden-
tia insignem, qui non sinit hujusmodi errores in hac urbe
conversari.

Quorum fiducia hanc prædam capturus eram: nec sic
tamen fecissem, nisi mihi ipsi, generique meo diras acerbæ
imprecatus esset: quapropter injuria laecessitus, hanc æquom
censui rependere vicem.

Iræ enim nulla præter mortem senectus est; mortuos
vero nullus attingit dolor.

Proinde quodcunque libuerit facies, quandoquidem me

σμικρὸν τίθησι· πρὸς δὲ τὰς πράξεις ὅμως,
καὶ τηλικότδ' ὦν, ἀντιδρᾶν πειράσομαι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- 900 Ὡ λῆμ' ἀναιδὲς, τοῦ καθυβρίζειν δοκεῖς,
πότερον ἐμοῦ γέροντος, ἢ σαυτοῦ, τόδε;
δοτις φόνους μοι καὶ γάμους καὶ συμφορὰς
τοῦ σοῦ διῆκας στόματος, ἃς ἐγὼ τάλας
ἤνεγκον ἄκων. Θεοῖς γὰρ ᾗν οὕτω φίλον,
903 τάχ' ἂν τι μνηύουσιν ἐς γένος πάλαι.
Ἐπεὶ καθ' αὐτόν γ' οὐκ ἂν ἐξεύροις ἐμοὶ
ἁμαρτίας ὄνειδος οὐδὲν ἀνθ' ὅτου
τάδ' εἰς ἐμαυτὸν τοὺς ἐμούς θ' ἡμάρτανον.
Ἐπεὶ δίδαξον, εἴ τι θέσφατον πατρὶ
970 χρησιμοῖσιν ἱκνεῖθ' ὥστε πρὸς παίδων θανεῖν,
πῶς ἂν δικαίως τοῦτ' ὀνειδίζοις ἐμοὶ,
ὃς οὔτε βλάστας πω γενεθλίους πατρὸς,
οὐ μητρὸς εἶχον, ἀλλ' ἀγέννητος τότε ᾗ;
Εἰ δ' αὖ φανείς δύστηνος, ὥς ἐγὼ φάνην,
976 ἐς χειρὰς ἤλθον πατρὶ καὶ κατέχευνον,
μηδὲν ξυνίεις ὦν ἔδρουν εἰς οὓς τ' ἔδρων,
πῶς ἂν τό γ' ἄκων πρᾶγμα ἂν εἰκότως ψέγοις;
Μητρὸς δὲ, τλήμιον, οὐκ ἐπιισχύνει γάμους
οὔσης ἑμαίμου σῆς μ' ἀναγκάζων λέγειν,
980 οἷους ἐρῶ τάχ'; οὐ γὰρ οὖν σιγήσομαι,
σοῦ γ' ἐς τόδ' ἐξελθόντος ἀνόσιον στόμα.
Ἐτίκτε γάρ μ' ἔτικτεν, ὦμοι μοι κακῶν,
οὐκ εἰδότες οὐκ εἰδυῖα καὶ τεκοῦσά με
αὐτῆς ὄνειδος παίδας ἐξέρυσέ μοι.
986 Ἀλλ' ἐν γὰρ οὖν ἔξοιδα, σὲ μὲν ἐκόντ' ἐμὲ
κείνην τε ταῦτα δυστομεῖν· ἐγὼ δέ νιν
ἄκων ἐγχευα, φθέγγομαί τ' ἄκων τάδε.
Ἀλλ' οὐ γὰρ οὕτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακὸς
γάμοισιν οὐθ' οὐδ' αἰὲν ἐμφέρεις σύ μοι
990 φόνους πατρώους ἐξονειδίζων πικρῶς.
Ἐν γάρ μ' ἀμειψαί μοῦνον ὦν σ' ἀνιστορῶ.
Εἴ τίς σε τὸν δίκαιον αὐτίκ' ἐνθάδε
κτεῖνοι παραστάς, πότερα πυθάνοι' ἂν, εἰ
πάτηρ σ' ὁ καίνων, ἢ τίνοι' ἂν εὐθέως;
993 δοκῶ μὲν, εἴπερ ζῆν φιλεῖς, τὸν αἴτιον
τίνοι' ἂν, οὐδὲ τοῦνδ' αὖτε περιβλέποις.
Τοιαῦτα μέντοι καὐτὸς εἰσέβην κακὰ,
θεῶν ἀγόντων· οἷς ἐγὼ οὐδὲ τὴν πατρὸς
ψυχὴν ἂν οἶμαι ζῶσαν ἀντειπεῖν ἐμοί.
1000 Σὺ δ', εἴ γὰρ οὐ δίκαιος, ἀλλ' ἅπαν καλὸν
λέγειν νομίζων, ῥητὸν ἄρρητόν τ' ἔπος,
τοιαῦτ' ὀνειδίζεις με τῶνδ' ἐναντίον.
Καὶ σοὶ τὸ Θεσέως ὄνομα ὠπεῦσαι καλὸν,
καὶ τὰς Ἀθήνας, ὥς κατώκηνται καλῶς·
1006 καθ' ᾧδ' ἐπαινῶν πολλὰ τοῦδ' ἐκλανθάνει,
δοθύνει' εἴ τις γῆ θεοὺς ἐπίσταται
τιμαῖς σεβίζειν, ἥδε τοῦθ' ὑπερφέρει,
ἅψ' ἥς σὺ κλέψας τὸν ἱκέτην γέροντ' ἐμὲ
αὐτόν τ' ἐχειροῦ τὰς κόρας τ' οἶχει λαβών.
1010 Ἀνθ' ὧν ἐγὼ νῦν τάσδε τὰς θεὰς ἐμοὶ

solitudo, tametsi iusta dico, tenuem reddit. Sed facta, etiam
sum talis (*coptis destitutus*), conabor referre vicissim.

ŒDIPUS.

O impudenter audax! utrum proscindere putas, mene
senem, an te ipsum hisce conviciis? qui mihi oedes et
nuptias, calamitatesque tuo exprobras ore, quas ego miser
tuli invitus:

Diis enim ita visum erat, iratis forte dudum generi nostro
aliquam ob causam.

Nam quod ad me ipsum attinet, nullam mihi indagaveris
vitii labem, cujus gratia hæc in me meosque admiserim.

Nam doce me, sodes, si quo oraculi responso prædictum
fuit patri, peremptum illum iri a filio, quo jure mihi hoc
exprobres, qui nec a patre tunc satus, nec a matre conce-
ptus, necdum generalus eram?

Si vero infelicem me fuisse quum constet, sicut constat,
cum patre conserui manus, eumque occidi, nec quæ patra-
rem nec in quem, sciens; qui mihi invite admissum facinus
juste vertas crimini?

Ecquid vero non te pudet, perditæ, matris meæ, quæ
tua fuerit soror, de nuptiis cogere me loqui? quæ quales
fuerint, mox dicam: rem enim silentio non premam, quum
tu ad impium hunc sermonem provectus sis.

Peperit enim me, peperit (heu quantum est mali!) igna-
rum ignara: materque eadem mea deinde liberos, soimet-
ipsius probrum, peperit mihi.

Verum unum saltem hoc mihi constat, te quidem ultro
meque et illam his urgere conviciis: ego autem eam invitus
dixi, invitusque hæc loquor.

Sed ne his quidem in nuptiis malus perhibebor, neque
iis, quas mihi perpetuo ingeris acerbæ exprobrans, cadibus
paternis.

Unum enim mihi responde solum quod te interrogo.

Si quis te, justum istum, subito hic invadens perimere
vellet, quæreresne utrum pater is esset, qui te vellet occi-
dere, an vero statim ulciscereris? sane existimo, si quidem
vitam amas, improbum ulciscereris, neque quid justum
considerares.

Talia profecto et ipse incidi in mala, deis ducentibus;
quibus ne patris quidem animam, si viveret, contraria di-
cturam esse opinor.

At tu, haud enim probus es, sed omnia dictu honesta
putans, fanda infandaque, talia mihi coram his exprobras.

Ac tibi Thesei nomen adulari decorum videtur, Atheas-
que, quam bene sint legibus temperatæ.

Attamen, quum sic multa laudas, hoc te fugit, urbem
hanc, si qua alia deos novit honoribus colere, ejus rei
palinam tenere;

unde tu supplicem me senemque furto conaris ipsum ab-
ducere captivum, raptisque filiabus meis an fugere.

Quorum ego nunc gratia hasce deas invocans rogo, et

καλῶν ἰκνοῦμαι καὶ κατασκήπτω λιταῖς
 εἰθεῖν ἀρωγὰς συμμάχους θ', ἵν' ἐκμάθῃς
 οἷον ὑπ' ἀνδρῶν ἤδε φρουρεῖται πόλις.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ ξεῖνος, ὦναξ, χρηστός· αἱ δὲ συμφοραὶ
 1015 αὐτοῦ πανώλεις, ἄξιται δ' ἀμυναθεῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλος λόγων ὥς οἱ μὲν ἐξηρασμένοι
 σπεύδουσιν, ἡμεῖς δ' οἱ παθόντες ἔσταμεν.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δῃτ' ἀμαυρῶ φωτὶ προστάσεις ποιεῖν;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὅδοῦ κατάρχειν τῆς ἐκεί, πομπὸν δέ με
 1020 χωρεῖν, ἵν', εἰ μὲν ἐν τόποισι τοῖσδ' ἔχῃς
 τὰς παῖδας ἡμῶν, αὐτὸς ἐκδεῖξῃς ἡμοί·
 εἰ δ' ἐγκρατεῖς ψεύγουσιν, οὐδὲν δεῖ πονεῖν.

Ἄλλοι γὰρ οἱ σπεύδοντες, οὓς οὐ μὴ ποτε
 χώρᾳς φυγόντες τῆσδ' ἐπιύξωνται θεοῖς.

1025 Ἄλλ' ἐξυφρηγῶ· γυνῶν δ' ὥς ἔχων ἔχει
 καὶ σ' εἴλα θηρῶνθ' ἢ τύχῃ· τὰ γὰρ δόλῳ
 τῷ μὴ δίκαιῳ κτήματ' οὐχὶ σώζεται.

Κοῦκ ἄλλον ἔχεις ἐς τόδ' ὥς ἐξοιδά σε
 οὐ ψαλὸν οὐδ' ἄσκειον ἐς τοσύνδ' ὕβριν
 1030 ἔχοντα τόλμης τῆς παρεστώσης τανῦν,
 ἀλλ' ἔσθ' ὅτι σὺ πιστὸς ὢν ἔδρας τάδε.

Ἄ δεῖ μ' ἀθρῆσαι, μηδὲ τήνδε τὴν πόλιν
 ἐνὸς ποιῆσαι φωτὸς ἀσθενεστέραν.

Νοεῖς τι τούτων, ἢ μάτην τανῦν τέ σοι
 1035 δοκεῖ λαλέχθαι χόρτε κατ' ἐμνηχανῶ;

ΚΡΕΩΝ.

Οὐδὲν σὺ μεμπτὸν ἐνθάδ' ὢν ἔρεις ἡμοί·
 οἴκοι δὲ ἡμεῖς εἰσόμεσθ' ἃ χρὴ ποιῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Χωρῶν ἀπελπεῖ νῦν σὺ δ' ἡμῖν, Οἰδίπους,
 ἐκηλὸς αὐτοῦ μέμνη, πιστωθεὶς ὅτι,
 1040 ἦν μὴ θάνῃ γὰρ πρόσθεν, οὐχὶ παύτομαι
 πρὶν ἂν σε τῶν σῶν κύριον στήσω τέκνων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὅναίσι, Θεσεῦ, τοῦ τε γενναίου χάριν
 καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐνδίκου προμηθείας.

ΧΟΡΟΣ.

Εἴτην δτι δαίμων
 1045 ἀνδρῶν τάχ' ἐπιστροφαὶ
 τὸν γαλχοδόαν Ἄρη
 μέλυνουσιν, ἢ πρὸς Πυθίαις,
 ἢ λαμπάσιν ἀκταῖς,
 1050 οὐ πότνιαι σιμνὰ τιθηνοῦνται τέλη
 θνατοῖσιν, ὢν καὶ χρυσέα
 κλῆς ἐπὶ γλώσσᾳ βέβακε προσπόλων Εὐμολπιδᾶν
 ἐνθ' οἶμαι τὸν ἐγρεμάχων
 1055 Θεσεία καὶ τὰς εἰστολούς
 ἀδμητάς ἀδελφάς
 αὐτῶν καὶ τάχ' ἐμμίξειν βοᾷ
 τοῖσδ' ἀνὰ χώρους·

Στρ. α'.

precibus supplico, ut adsint mihi auxiliatrices et sociæ,
 quo discas qualibus a viris hæc custoditur urbs.

CHORUS.

Bonus est hic hospes, o rex; sed exitiosæ ei sunt cala-
 mitates eaque vindice dignæ.

THESEUS.

Verborum satis est: nam illi quidem raptores properant:
 nos vero, qui injuria affecti sumus, hic stamus.

CREON.

Quid, quaeso, tenui homini, ut faciat, imperas?

THESEUS.

Ut illuc viam præmonstres comesque ipse eam ut, sicub
 in his locis virgines nostras detines, ipse mihi eas exhi-
 beas: si vero aufugerunt raptores, non est quod laboremus:

alii enim eos persequuntur, quos quod effugerint et ex
 his finibus evaserint non metuendum est ne diis gratias
 agant.

Sed hinc præi: scito vero te teneri dum tenes, capien-
 doque captum esse a fortuna:

dolo enim malo acquisita stabilia non manent.

Nec habebis ad id alium (quo adiutore has puellas
 in potestate tua retineas): quippe te nec viris nec armis
 destitutum ad eum audaciæ, qualis tibi nunc subest, fastum
 evectum esse probe intelligo; sed præsidium est aliquod,
 cui tu fideus hæc patrast.

Hoc vero dispicere me oportet, nec committere, ut hæc
 civitas uni succumbat viro.

Numquid hæc intelligis? an frustra tibi dicta putas, quæ-
 que nunc audis, et quæ audisti, quum ista machinabaris?

CREON.

Nihil hic mihi dices, quod refellam: domi vero et nos
 sciemus quid facto opus sit.

THESEUS.

Procede modo, et minare quantumvis. Tu vero nobis,
 Œdipe, quietus hic mane, et confide, me, nisi prius mo-
 riar, non desitutum, priusquam tuarum te compotem filia-
 rum fecero.

ŒDIPUS.

Bene sit tibi, Theseu, quum ob animum generosum, tum
 ob hanc nostri providam eamque justam curam.

CHORUS.

Utinam illic adessem, ubi infestorum virorum acies
 (agmina in se invicem obversa) mox ferristrepum Martem
 miscebunt, vel ad Apollinea loca, vel ad illa lampadibus
 fulgentia littora (Eleusinia),

ubi venerandæ deæ (Ceres et Proserpina) verenda initia
 curant mortalibus, quorum linguam coerces aurea anlistitum
 Eumolpidarum clavis:

ibi prælia cientem Theseum geminasque innuptas sorores
 mox puto pugna idonea (copiis ad vindicandas puellas
 sufficientibus) esse congressuros his in regionibus:

- ἥ που τὸν ἐρέσπερον Ἀντιστρ. α'.
 1060 πέτρας νιφάδος πελώσ'
 Οἰάτιδος ἐκ νομοῦ,
 πύλοισιν, ἢ ῥιμφορμάτοις
 φεύγοντες ἀμίλλαις.
 1065 Ἀλιώσεται· δεινὸς δ' προσχώρων Ἄρης,
 δεινὰ δὲ Θησιδᾶν ἀχμά.
 Πᾶς γὰρ ἀστράπτει χαλινὸς, πᾶσα δ' ὀρμαίνεται κατὰ
 ἀμπυκτῆρια * * *
 1070 ἀμβασίς, οἱ τὰν ἱππείαν
 τιμῶσιν Ἀθάναν
 καὶ τὸν πόντιον γειάοχον
 Ῥέας φθονὸν υἱόν.
 Ἐρδουσιν ἢ μέλλουσ'; Στρ. β'.
 1075 ὥς προμνᾶται τί μοι
 γνώμα, τάχ' ἐνδύσειν
 τᾶν δεινὰ τλασάν, δεινὰ δ' εὐρουσάν πρὸς αὐθαίμων
 Τελεῖ τελεῖ Ζεὺς τι κατ' ἄμαρ· [πάθη.
 1080 μάντις εἴμ' ἐσθλῶν ἀγώνων.
 Εἴθ' ἀελλαία ταχύρρωστος πελειὰς
 αἰθερίας νεφέλας κύρσαιμι τῶνδ' ἀγώνων
 ἐωρήσασα τοῦμὸν ὄμμα.
 1085 Ἰὼ πάνταρχε θεῶν, Ἀντ. β'.
 παντόπτα Ζεῦ, πόροις
 γὰς τᾶσδε δαμούχοις
 σθένει ἵπνικέω τὸν εὐαγρον τελειῶσαι λόχον,
 1090 σεμνά τε παῖς Παλλὰς Ἀθάναν.
 Καὶ τὸν ἀγρευτὴν Ἀπόλλων
 καὶ κασιγνήταν πυκνοστήτων ὀπαδὸν
 ὠκυπόδων ἰλάων στέργω διπλᾶς ἀρωγὰς
 1095 μολεῖν γὰρ τᾶδε καὶ πολίταις.
 Ὡς ξέν' ἀλγῆτα, τῷ σκοπῇ μὲν οὐκ ἔρεῖς
 ὥς ψευδόμναις. Ἰὰς κόρας γὰρ εἰσορῶ
 τάσδ' ἄσπον αὐθις ὧδε προσπολουμένας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῦ ποῦ; τί φῆς; πῶς εἶπας;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ πάτερ πάτερ,

- 1100 τίς ἂν θεῶν σοι τόνδ' ἄριστον ἀνδρ' ἰδεῖν
 δοίη, τὸν ἡμᾶς δεῦρο προσπέμφαντά σοι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ τέκνον, ἢ πάρεστον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αἶδε γὰρ χεῖρες

Θησιῶς ἔσωσαν φιλάτων τ' ὀπαόνων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

- Προσέλθετ', ὦ παῖ, πατρί, καὶ τὸ μηδαμᾶ
 1105 ἐλπισθὲν ἤξειν σῶμα βαστάσαι δότε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αἰτεῖς δ' τεύξει· σὺν πόθῳ γὰρ ἡ χάρις.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῦ δῆτα, ποῦ ὅσπον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αἶδ' ὁμοῦ πελάζομεν.

aut fortasse ad occidentem petram divosae partem Œæ ex
 pascuis accedentequis aut curribus raptim fugientibus (*cur-*
su velocibus) contendentes.

Capietur Creon. Terribilis accolarum Mars, terribile
 quoque Theseidarum robur.

Cunctis enim ex frenis fulgor emicat; omnis vero ruit
 in frontalia (*incumbens* l. e. *detraclis frenis*) * * * equi-
 tatus, quicumque equestrem colunt Minervam, marinumque
 terræ quassatorem Rheæ carum filium.

Remne gerunt, an cunctantur?

Quam præsagit mihi animus mox remissura esse mala
 virgineum acerba passarum acerbaque expertarum a consan-
 guineis!

Conficiet, conficiet aliquid hodie Jupiter.

Vates sum felcium præliorum.

Utinam, rapida celerivola cœu columba, ex ætheria nube
 has pugnas assequar (*contempler*) oculis meis sublime
 latis!

O deorum rex summe, qui omnia cernis Jupiter, des
 hujus terræ rectoribus, ut triumphali robore expeditionem
 hanc conficiant positis feliciter *Creonti* insidiis; tuque,
 veneranda virgo, Pallas Minerva.

Nec non venatorem Apollinem, sororemque maculosos
 sectantem celeripedes cervos amanter rogo, geminam openi
 ferentes ut adsint huic urbi et civibus.

O vage hospes, speculatorem me haud dices falso augu-
 rari: eccas enim puellas video prope huc famulorum co-
 mitatu rursum adductas.

ŒDIPUS.

Ubi, ubi? quid ais? quid dixti?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

O pater, pater, quis deorum (l. e. *utinam aliquis deo-*
rum) tibi optimum hunc virum videndum daret, qui nos
 huc remisit tibi?

ŒDIPUS.

O filia, anne adestis?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Quippe manus hæc nos Thesei servarunt, fidorumque co-
 mitum.

ŒDIPUS.

Accedite, o filia, ad patrem, et mihi vestra, quæ neuti-
 quam reditura speraveram, corpora date contrahenda.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Rogas, quæ consequeris; *juncta* enim cum desiderio gra-
 tia est.

ŒDIPUS.

Ubi, quæso, ubi estis?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

En una amabæ accedimus.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ φάτατ' ἔρνη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τῷ τεχόντι πᾶν φάον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ σκῆπτρα φωτός.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δυσμόρου γε δύσμορζ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1110 Ἐγὼ τὰ φάτατ', οὐδ' ἔτ' ἂν πανάθλιος
θανῶν ἂν εἶην σφῶν παρεστῶσαιν ἐμοί.
Ἐρείσατ', ὦ παῖ, πλευρὸν ἀμφιδέξιον
ἐμφύντε τῷ φύσαντι, κἀναπαύσατον
τοῦ πρόσθ' ἐρήμου τοῦδε δυστήνου πλάνου.

1115 Καί μοι τὰ πραχθέντ' εἴπαθ' ὥς βράχιστ', ἐπεὶ
ταῖς τηλικαῖσδε σμικρὸς ἐξαρκεῖ λόγος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄδ' ἴσθ' ὃ σώσας τοῦδε γρῆ κλύειν, πάτερ,
καὶ σοὶ τε τοῦργον τοῦτ' ἐμοὶ τ' ἔσται βραχύ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ ξεῖνε, μὴ θαύμαζε, πρὸς τὸ λιπαρὲς
1120 τέχν' εἰ φανέντ' ἀέλπτα μηχανῶν λόγον.
Ἐπίσταμαι γὰρ τήνδε τὴν ἐς τάσδε μοι
τέρψιν παρ' ἄλλου μηδενοῦ πεφασμένην.
Σὺ γὰρ νιν ἐξέσωσας, οὐκ ἄλλος βροτῶν.
Καὶ σοὶ θεοὶ πόροισιν ὥς ἐγὼ θέλω,
1125 αὐτῷ τε καὶ γῇ τῇδ' ἐπεὶ τό γ' εὐσεβὲς
μόνοις παρ' ὑμῖν ἦδρον ἀνθρώπων ἐγὼ
καὶ τοῦπεικῆς καὶ τὸ μὴ ψευδοστομεῖν.
Ἠλδὼς δ' ἀμύνω τοῖσδε τοῖς λόγοις τάδε.
Ἐγὼ γὰρ ἄγω διὰ σὲ κοῦκ ἄλλον βροτῶν.

1130 Καί μοι χέρ', ὦναξ, δεξιὴν ὄρεξον, ὥς
ψάύσω φιλήσω τ', εἰ θέμις, τὸ σὸν κάρχα.
Καίτοι τί φωνῶ; πῶς σ' ἂν ἄθλιος γεγώς
διγαῖν θελήσαιμ' ἀνδρὸς, ὃς τίς οὐκ ἐνὶ
κτλὲς κακῶν ξύνοικος; οὐκ ἔγωγε σε,
1135 οὐδ' οὖν ἴασω. Τοῖς γὰρ ἐμπείροις βροτῶν
μόνοις οἷόν τε συνταλαιπωρεῖν τάδε.
Σὺ δ' αὐτόθεν μοι χαῖρε καὶ τὰ λοιπά μου
μέλου δικαίως, ὥσπερ ἐς τόδ' ἡμέρας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐτ' εἰ τι μῆχος τῶν λόγων ἔθου πλέον,
1140 τέκνοισι τερφθεὶς τοῖσδε, θαυμάσας ἔγωγε,
οὐδ' εἰ πρὸ τοῦμοῦ προὔλαβες τὰ τῶνδ' ἔπη.
Βάρος γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ἐκ τούτων ἔχει.
Οὐ γὰρ λόγοισι τὸν βίον σπουδάζομεν
λαμπρὸν ποιῆσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δρωμένοις.
1145 Δείκνυμι δ'. Ὡς γὰρ ὦμος' οὐκ ἐψευσάμην
οὐδὲν σε, πρέσβυ. Τάσδε γὰρ πάρειμ' ἄγων
ζώσας, ἀκραιφνεῖς τῶν κατηπειλημένων.
Χῶπῳ μὲν ἄγων ἤρεθῃ τί δεῖ μάτην
κομπεῖν, ἃ γ' εἴσει καὶ τὸς ἐκ ταύταιν ξυνών;
1150 λόγος δ' ὃς ἐμπέπτωκεν ἀρτίως ἐμοὶ
στείχοντι δεῦρο, συμνηλοῦ γνώμην, ἐπεὶ

OEDIPUS.

O carissima germina!

ANTIGONE.

Genitori omne quod genuit carum.

OEDIPUS.

O fulcra viri!

ANTIGONE.

Infelicitis sane infelicia!

OEDIPUS.

Quae mihi sunt carissima teneo; neque adhuc omnium
ero miserrimus, si moriar, vobis adsistentibus mihi.

Applicamini mihi, o filia, utrumque ad latus, inhæ-
rentes genitori, sinemque imponite solitariae et miseræ huic
præteritæ vagationi:

et mihi quae gesta sunt narrate paucissimis, nam id
ætatis puellis brevis sermo sufficit.

ANTIGONE.

Hic est qui servavit: hunc audire oportet, pater; et sic
tibi mihiq; brevis erit hæc oratio.

OEDIPUS.

O hospes, ne mirere quod liberis meis insperato redditus
effuso animo produco sermonem.

Hoc enim ex illis gaudium a nemine alio ortum mihi esse
scio; tu enim eas servasti nec quisquam alius mortalium.

Proinde tibi dii dent sicut ego cupio, bona, ipsique et
huic civitati; quandoquidem apud vos hominum solos
pietatem inveni, et æquitatem, verbaque fallere nescia.

Hæc autem expertus hisce sermonibus rependo: habeo
enim, quæ habeo, per te, nec quenquam alium mortalium.
Et mihi manum, o rex, porrige dextram, ut tangam, exo-
sculerque, si fas, tuum caput.

Quaquam quid dico? quomodo, qui sim impurus ego,
attingere postulem virum, quippe cui (mihi) quæ non inhaeret
flagitii macula?

Non equidem te attingam, neque ut attingas me permit-
tam quidem.

Soli enim mortalium, quos usus edocuit, harum æru-
mnarum partem capere valent. Tu vero istinc mihi salve,
et in posterum mei curam gerito iuste, sicut usque ad hanc
diem.

THESEUS.

Neque si longiori usus es sermone, gavisus hisco fuis
siliabus, demiror, neque si meo harum prætulisti sermonem;
nihil enim horum nos moleste habet.

Non enim sermonibus studemus vitam illustrare magis
quam factis.

Idque re ipsa ostendo. Quæ enim iuratus sum, in his
nihil te fefelli, senex.

Quippe has tibi adduco viventes a periculisque inten-
tatis incolumes.

At hoc certamen, quomodo ad felicem eventum perductum
sit, quorsum attinet jactabundum me narrare, quæ quidem
etiam ipse ex his, quibuscum versaris, rescies? Sed qui
mihi rumor huc venienti modo ad aures accidit, ad eum
animum adjicias,

σμικρὸς μὲν εἶπαι, ἄξιος δὲ θαυμάσαι.
Πρῶτος δ' ἀτίθειν οὐδὲν ἄνθρωπον χρεών.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί δ' ἔστι, τέκνον Αἰγέως; δίδασκέ με,
1155 ὥς μὴ εἰδὼτ' αὐτὸν μηδὲν Ἵν σὺ πυνθάνει.

ΘΗΣΕΥΣ.

Φασὶν τιν' ἡμῖν ἄνδρα, σοὶ μὲν ἔμπολιν
οὐκ ὄντα, συγγενῇ δὲ, προσπεισάντα πως
βωμῷ καθῆσθαι τῷ Ποσειδῶνος, παρ' ᾧ
θύων ἔκυρον, ἥνυχ' ὠρμώμενη ἐγώ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1160 Ποδαπὸν; τί προσχρῆζοντα τῷ θακῆματι;

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἔν. Σοῦ γὰρ, ὥς λέγουσί μοι
βρυχύν τιν' αἰτεῖ μῦθον οὐκ ὄγκου πλέων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ποῖόν τιν'; οὐ γὰρ ἤδ' ἔδρα σμικροῦ λόγου.

ΘΗΣΕΥΣ.

Σοὶ φασὶν αὐτὸν ἐς λόγους ἔλθεῖν μολόντ'
1165 αἰτεῖν ἀπελθεῖν τ' ἀσφαλῶς τῆς δεῦρ' ὁδοῦ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς δ' ἔστ' ἂν εἴη τήνδ' ὁ προσθακῶν ἔδραν;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὅρα κατ' Ἄργος εἴ τις ὑμῖν ἐγγενὴς
ἔσθ', ὅστις ἂν σου τοῦτο προσχρῆζοι τυχεῖν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὡ φίλτατε, σχές οὐπερ εἴ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δ' ἔστι σοι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1170 Μή μου δεηθῆς.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πράγματος ποίου; λέγε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐξοῖδ' ἀκούων τῶνδ' ἐς ἔσθ' ὁ προστάτης.

ΘΗΣΕΥΣ.

Καὶ τίς ποτ' ἔστιν, ὅν γ' ἐγὼ ψέξαιμι τι;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Παῖς οὐμὸς, ὦναξ, στυγνὸς, οὗ λόγων ἐγὼ
ἀλγιστ' ἂν ἀνδρῶν ἐξανασχόμεν κλύων.

ΘΗΣΕΥΣ.

1175 Τί δ'; οὐκ ἀκούειν ἔστι, καὶ μὴ ὀρεῖν ἃ μὴ
χρῆζεις; τί σοι τοῦτ' ἔστι λυπηρὸν κλύειν;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐχθιστον, ὦναξ, φθέγμα τοῦθ' ἔχει πατρί
καὶ μὴ μ' ἀνάγκη προσβάλλης τάδ' εἰκαθεῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλ' εἰ τὸ θάκημ' ἐξαναγκάζει, σκόπει
1180 μὴ σοι πρόνοι' ἢ τοῦ θεοῦ φυλακτέα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πάτερ, πιθοῦ μοι, καὶ νέα παραινέσω.
Τὸν ἀνδρ' Ἰάσον τόνδε τῇ θ' αὐτοῦ φρενὶ
χάριν παρασχεῖν τῷ θεῷ θ' ἃ βούλεται·
καὶ νῦν ἔπεικε τὸν κασίγνητον μολεῖν.

siquidem, parvus licet dictu, dignus tamen admiratione est.
Rem vero nullam negligere hominem decet.

ŒDIPUS.

Quid rei est, fili Aegē? doce me, ut qui sciam eorum
nihil, quæ tu audivisti.

THESEUS.

Aiunt viram quendam, haud quidem ejusdem tecum
consortem civitatis, cognatum vero, supplicem nobis ad
aram Neptuni, ad quam sacra faciebam, nescio qua de causa
consedisso, dum aberam ego.

ŒDIPUS.

Cujatem esse aiunt, quidve petentem hac supplicatione?

THESEUS.

Haud scio, nisi unum: a te enim, ut narrant mihi, exi-
guam expetit rem nec plenam negotii.

ŒDIPUS.

Quodnam? haud enim parvi hac sessio (est facienda).

THESEUS.

Illum postulare aiunt, ut sibi liceat ad colloquendum
te convenire, tum tuto hinc, qua venerat via, abire.

ŒDIPUS.

Quisnam esse possit, qui sic supplex sedet?

THESEUS.

Vide, num Argis quis vobis cognatus sit, qui hoc a te
velit consequi.

ŒDIPUS.

O carissime, siste ubi es orationis.

THESEUS.

Quid vero est tibi?

ŒDIPUS.

Ne me obsecra.

THESEUS.

Quanam super re? dicas.

ŒDIPUS.

Sat scio, ab his (Aliabus meis) certior factus quis hic
sit supplex.

THESEUS.

Et quis tandem est, quem quidem ego reprehendere vi-
dear debere?

ŒDIPUS.

Filius meus, o rex, odium, cujus ego sermones omnium
maximo cum dolore sustineam audiens hominum.

THESEUS.

Quid vero? non tibi audire licet, quæque nolis, non fa-
cere? quid hoc, audire, tibi molestum est?

ŒDIPUS.

Invisima, o rex, vox illa patri accidit, et ne mihi neces-
sitate imponas hæc tibi concedendi.

THESEUS.

Sed id si flagitat supplicatio (supplex ad aram sedentis
habitus), vide an non dei religio tibi servanda sit.

ANTIGONE.

Pater, obtempera mihi, tametsi adolescentula te moneo.
Virum hunc sine suo ipsius animo obsequi, et deo, sicut
cupit; et nobis concede, ut frater veniat.

1185 Οὐ γάρ σε, θάρσει, πρὸς βίαν παρασπάσει
γνώμης, ἀ μὴ σοι συμφέροντα λήξεται.
Λόγων δ' ἀκοῦσαι τίς βλάβη; τὰ τοι κακῶς
ἡῦρημέν' ἔργα τῷ λόγῳ μὴνύεται.

Ἐφυσας αὐτόν· ὥστε μὴδὲ δρῶντά σε
1190 τὰ τῶν κακίστων δυσσεύεσται· ὦ πάτερ,
θεῖμις σέ γ' εἶναι κείνον ἀντιδρᾶν κακῶς.
Ἄλλ' ἔασον. Εἰσὶ γὰρ τέροις γοναὶ κακαὶ
καὶ θυμὸς ὀξύς, ἀλλὰ νοουθετούμενοι
φίλων ἐπὶ δαίς ἐξεπᾶδονται φύσιν.

1195 Σὺ δ' εἰς ἐκεῖνα, μὴ τὰ νῦν, ἀποσκόπει
πατρῴα καὶ μητρῴα πῆμαθ' ἀπαθες,
κἂν κείνα λεύσσης, οἷδ' ἐγὼ, γινώσκει κακοῦ
θυμοῦ τελευτὴν ὡς κακὴ προσγίγνεται.

Ἐχεις γὰρ οὐχὶ βαιὰ τάνθυμήματα,
1200 τῶν σὺν ἀδέρκτων ὁμμάτων τητώμενος.
Ἄλλ' ἡμῖν εἰκε. Αἰπαρεῖν γὰρ οὐ καλὸν
δίκαια προσγρῆζουσιν, οὐδ' αὐτόν μὲν εὖ
πάσχειν, παθόντα δ' οὐκ ἐπίστασθαι τί νειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τέκνον, βαρεῖαν ἔδονην νικᾷτέ με
1205 λέγοντες· ἔστω δ' οὖν ὅπως ὑμῖν φίλον.
Μόνον, ξέν', εἴπερ κείνος ὧδ' ἐλεύσεται,
μηδαὶς κρατεῖτω τῆς ἐμῆς ψυχῆς ποτέ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἀπαῖ τὰ τοιαῦτ', οὐχὶ εἰς γρῆζω κλύειν,
ὦ πρέσβυ. Κομπεῖν δ' οὐχὶ βούλομαι· σὺ δ' ὦν
1210 σὺς ἴσθ', εἴαν περ καμέ τις σώζῃ θεῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄσπερ τοῦ πλέονος μέρους
χρῆζει τοῦ μετρίου παρὶς
ζῶειν, σκαιόσυναν φυλάσσω
ἐν ἐμοὶ κατάδηλος ἔσται.
1215 Ἐπεὶ πολλὰ μὲν αἱ μακρὰ
ἡμέραι κατέθεντο δὴ
λύπας ἐγγυτέρω, τὰ τέρ-
ποντα δ' οὐκ ἂν ἴδοις ὅπου,
ὅταν τις ἐς πλεόν πέσῃ
1220 τοῦ θέλοντος· ὁ δ' ἐπίκουρος ἱσπετέλεστος,
Ἄϊδος ὅτε Μοῖρ' ἀνυμέναιος
ἄλυρος ἄχορος ἀναπέφηνε,
θάνατος ἐς τελευτάν.
1225 Μὴ φῦναι τὸν ἅπαντα νι-
κᾷ λόγον· τὸ δ', ἐπεὶ φανῇ,
βῆναι κείθεν ὅθεν περ ἦκει
πολὺ δεύτερον ὡς τάχιστα.
Ὡς εὔτ' ἂν τὸ νέον περῇ
1230 κούφας ἀπροσύνας φέρον,
τίς πλάγχθη πολύμογθος ἔ-
ξω, τίς οὐ χαμάτων ἐνι;
φόνοι, στάσεις, ἔρις, μάχαι,
1235 καὶ φθόνος· τό τε κατάμεμπτον ἐπιλέλογχε
πύματον ἀκρατὲς ἀπροτόμιον
γῆρας ἀφίλον, ἴνα πρόπαντα

Στρ.

Ἀντιστρ.

Non enim te, confide, invitum a sententia absterrebunt,
quas tibi non commoda dicentur.

Verba autem audiisse, quid nocuerit? sano consilia malo
cum dolo inventa verbis produntur.

Genuisti illum: quare, ne si pessimorum impiissima qui-
dem contra te facit, o pater, tibi fas est mala rependere:

Sed missum fac eum. Sunt et aliis mali liberi, et ira
acris; sed amicorum blandis alloquiis moniti, mulcentur
animum.

Tu vero nunc mala illa, non praesentia, respectes a patre
matreque tibi exorta, quae passus es; quae si contempleris
cognosces, sat scio, quam malus sit malae irae exitus.

Ilabes enim huius rei haud leve argumentum, orbatus
tuis, qui jam non vident, oculis.

Verum nobis cede: non enim diu decet obsecrare, qui
justa petunt, neque ipsum te par est beneficium accepisse,
acceptum vero nescire rependere.

OEDIPUS.

Nata, grave gaudium a me expugnatis dicendo: sit igitur,
ut vobis placet.

Tantum, hospes, si quidem ille huc venerit, ne quis me
invitum cogat.

THESEUS.

Hæc semel, non bis audire volo, o senex. Nec libet glo-
riari; tu tamen salvum te scito, dum me deus quis servet.

CHORUS.

Qui majorem partem expetit, negligens vivere modicam
expetens, ille sinistri esse ingenii, me iudice, censebitur:

Quandoquidem multa jam longior vita propius dolorem
reponit (*senectus plus habet dolorum quam volu-
ptatum*), læta vero ubi sint vix videas, si quis in id, quod
in cupiendo nimium est, incidit (*si quis modum in cu-
piendo excedit*); sed communis omnibus adiutrix (*vita
malis medelam afferens*), quum Orco Parca sine hymenæis,
sine lyra, sine choreis appareat, mors est, ultima rerum.

Natum non esse, sortes vincit *alias* omnes: longe autem
proxima est, ubi quis in lucem editus fuerit, eodem redire,
unde venit, quam ocissimo.

Nam quum juvenas adest stultas levitates afferens,
quæ ærumnosa ab illa (*juventute*) aliena est, quæ non inest
(*illi*) molestia?

cædes, seditiones, lites, pugnae, et invidia: tandem su-
pervenit, odiosa, viribus defecta, morosa senectus. amicis
orba,

κακά κακῶν ξυνοικεῖ.
 Ἐν ᾧ τλάμων δδ', οὐκ ἐγὼ μόνος, Ἐπιθός.
 1210 πάντοθεν βόρειος ὥς τις
 ἀκτὰ κυματοπλῆξ χαιμερία κλονεῖται,
 ὥς καὶ τόνδε κατὰ κράτος
 δεῖναι κυματοπλῆξ
 ἄται κλονέουσιν αἰὲ ξυνοῦσαι,
 1215 αἱ μὲν ἀπ' αἰθέρος δυσμῶν,
 αἱ δ' ἀνατέλλοντες,
 αἱ δ' ἀνὰ μέσσαν ἀκτίν',
 αἱ δὲ νυχθὺν ἀπὸ ῥιπῶν.

ANTIGONE.

Καὶ μὴν δδ' ἐμὴν, ὥς ἔοικεν, ὁ ξένος
 1220 ἀνδρῶν γε μούνος, ὦ πάτερ, δι' ὀφθαλμοῦ
 ἀστακτὴ λείβων δάκρυον ὧδ' ὁδοιπορεῖ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τίς οὗτος;

ANTIGONE.

Ὅν περ καὶ πάλαι κατείχομεν
 γνώμη, πάρεστι δὲ ὕπο Πολυνείκης δόξα.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Οἵ μοι, τί δράσω; πότερά τ' αὐτοῦ κακά
 1225 πρόσθεν δακρύσω, παῖδες, ἢ τὰ τοῦδ' ὄρων
 πατρὸς γέροντος; ὅν ξένης ἐπὶ χθονὸς
 ξὺν σφῶν ἐφηύρηκ' ἐνθάδ' ἐκβεβλημένον
 ἐσθλῆτι σὺν τοιαύτῃ, τῆς δ' δυσφιλῆς
 γέρον γέροντι συγκατώκτερον πίνος
 1230 πλευρὰν μαραινῶν, κρατὶ δ' ὀφθαλμοῦ στερεῖ
 κόμη δι' αὐρὰς ἀκτενίστος ἄσσεται·
 ἀδελφὰ δ', ὥς ἔοικα, τούτοιςιν φορεῖ
 τὰ τῆς ταλαίνης νηδύος θρεπτήρια·
 ἀγὼ πανώλης ὅψ' ἄγαν ἐκμανθάνω.
 1235 καὶ μαρτυρῶ κάκιστος ἀνθρώπων τροφαῖς
 ταῖς σαῖσιν ἤκειν· τὰ μὲν μὴ ἔξ ἄλλων πύθη.
 Ἄλλ' ἐστὶ γὰρ καὶ Ζηνὶ σύνθακος θρόνον
 Αἰδῶς ἐπ' ἔργοις πᾶσι, καὶ πρὸς σοὶ, πάτερ,
 παρασταθήτω. Ἰὼν γὰρ ἐμαρτημένον
 1240 ἄκη μὲν ἐστὶ, προσφορά δ' οὐκ ἔστ' ἔτι.

Τί σιγᾷ;

Φωνήσων, ὦ πάτερ, τί μὴ μ' ἀποστραφῇς.

Οὐδ' ἀνταμείβει μ' οὐδέν; ἀλλ' ἀτιμάσας
 πέμψεις ἀναυδός, οὐδ' ἂ μὴν νείεις φράσας;

1245 Ὡσπερματ' ἀνδρὸς τοῦδ', ἐμαὶ δ' ὀφθαλμοῖς,
 πειράσας· ἀλλ' ὑμεῖς γε κινήσει πατρός
 τὸ δυσπρόσοιστον κατ' ἐπὶ στήθεσσι στόμα,
 ὥς μὴ μ' ἀτιμόν, τοῦ θεοῦ γε προστάτην,
 οὕτως ἀφῇ με μηδὲν ἀντιπῶν ἔπος.

ANTIGONE.

1250 Λέγ', ὦ ταλαίπωρ', αὐτὸς ὦν χρεὶς πάρεστι.
 Τὰ πολλὰ γὰρ τοι ῥήματα ἢ τέρψαντά τι,
 ἢ δυσχεράναντά, ἢ κατοικτίσαντά πως,
 παρέσχε φωνὴν τοῖς ἀφρονήτοις τινά.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἄλλ' ἐξερω· καλῶς γὰρ ἐξηγεῖ σύ μοι·
 1255 πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν ποιούμενος

ubi omnia mala malorum cohabitant.

In qua infelix hic, non ego solus, boreale velut litus
 undique fluctibus hiemeque quatitur,

sic et hunc diræ, quæ semper cum eo cohabitant,
 calamitates, undarum instar irruentes de vertice quatunt,

hæc quidem a solis occasu, illæ vero ab ortu, aliæ a me-
 ridiano solis radio, aliæ a nocturnis auris.

ANTIGONE.

Atqui eccum nobis, ut videtur, o pater, gradum huc
 confert hospes ille incomitatus, non stillatim oculis fundens
 lacrimas.

ŒDIPUS.

Quis is est?

ANTIGONE.

Quem et olim cogitabamus, ipse hic Polynices adest.

POLYNICES.

Hei mihi! quid faciam? an mea ipsius mala prius dessem,
 o puellæ, an quæ hujus video patris senis?

quem peregrina in terra vobiscum inveni hic ejectum, cum
 veste tali, cujus inamabilis inveteratus squalor senili in-
 luaret corpori latus macerans;

et in capite oculis orbo impexa coma ventis diffunditur:

hisque, ut videtur, consimilia habet miseri ventris ali-
 menta.

Quæ quidem sero nimis cognosco perditissimus ego; et
 testor me pessimum hominum huc venire, propter eum,
 qui tibi nunc est, victum. Mea ex aliis ne resciscas (e me
 audies).

Sed Jovis etiam assidet solio clementia omnibus in factis;
 ac tibi quoque, pater, assistat.

Illis enim, quæ peccavimus, remedium quidem est; ac-
 cessio vero esse nequit.

Quid taces?

Loquere aliquid, o pater; ne me averseris.

Nihilne mihi respondes? sed contemptum ita dimittes,
 nihil locutus, ne declarata quidem iræ tuæ causa?

O viri hujus progenies, meæque sorores, si vos saltem
 conamini movere patris morosum os et intractabile, ut ne
 spreto me, dei scilicet supplicem, ita dimittat non verbum
 profatus.

ANTIGONE.

Dic, o miser, ipse cujus rei desiderio veneris. Multus enim
 sermo vel oblectationem aliquam, vel offensionem ferens,
 aut ad misericordiam movens, vel obstinate silentibus vo-
 tem aliquam suggerit.

POLYNICES.

Ergo eloquar; probe enim tu me commones; primum
 quidem ipsum hunc deum adiutorem mihi adsciscam,

- ἀρωγὸν, ἐνθεν μ' ὦδ' ἀνέστησεν μολεῖν
 ὃ τῆσδε τῆς γῆς κοῖρανος, διδοὺς ἐμοὶ
 λῆξαι τ' ἀκοῦσαί τ' ἀσφαλεῖ ξὺν ἐξόδῳ.
 Καὶ ταῦτ' ἀφ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, βουλήτομαι
 1290 καὶ ταῖνδ' ἀδελφαῖν καὶ πατρὸς κυρεῖν ἐμοί.
 Ἄ δ' ἤλθον ἤδη σοὶ θέλω λῆξαι, πάτερ.
 Γῆς ἐκ πατρώας ἐξελέγλαμαι φυγὰς,
 τοῖς σοῖς πανάρχαις οὐνεκ' ἐνθακαῖν θρόνοις
 γονῇ πεφυκώς ἡξίουں γεραιτέρῳ·
 1295 ἀνθ' ὧν μ' Ἐπειοκλῆς, ὧν φύσει νεώτερος,
 γῆς ἐξέωσεν, οὔτε νικήσας λόγῳ
 οὔτ' εἰς Διέγchon χειρὸς οὐδ' ἔργου μολών,
 πόλιν δὲ πείσας. Ὡν ἐγὼ μάλιστα μὲν
 τὴν σὴν Ἐρινὺν αἰτίαν εἶναι λέγω·
 1300 ἔπειτα χάπὸ μάντιων ταύτῃ κλύων.
 Ἐπαὶ γὰρ ἤλθον Ἄργος ἐς τὸ Δωρικόν,
 λαβὼν Ἀδραστὸν πενθερόν, ξυνομότας
 ἔστησ' ἐμαυτῷ γῆς ὅσοι περ Ἀπίας
 πρῶτοι καλοῦνται καὶ τεύμηνται δόρει,
 1305 ὅπως τὸν ἐπτάλογγον ἐς Θήβας στόλον
 ξὺν τοῖσδ' ἀγείρας ἢ θάνοιμι πανδίκως,
 ἢ τοὺς τάδ' ἐκπράξαντας ἐκβάλοιμι γῆς.
 Εἰεν. Τί δῆτα νῦν ἀφιγμένος κυρῶ;
 σοὶ προστροπαίους, ὦ πάτερ, λιτὰς ἔχων,
 1310 αὐτὸς τ' ἐμαυτοῦ ξυμμάχων τε τῶν ἐμῶν,
 οἳ νῦν ξὺν ἐπτά τάξεσι ξὺν ἐπτά τε
 λόγχαις τὸ Θήβης πεδῖον ἀμφιστάσι πᾶν·
 οἷος δоруσσοῦς Ἀμφιάρεως, τὰ πρῶτα μὲν
 δόρει κρατύνων, πρῶτα δ' οἰωνῶν ὕδοις·
 1315 ὁ δεύτερος δ' Αἰτωλὸς Οἰνέως τόκος
 Τυδεύς· τρίτος δ' Ἐτίοχος, Ἀργεῖος γεγώς·
 τέταρτον Ἴππομέδοντ' ἀπέστειλεν πατὴρ
 Ταλαός· ὁ πέμπτος δ' εὐχεταὶ κατασκαρῇ
 Καπανεὺς τὸ Θήβης ἄστρ' ὀρώσειν πυρί·
 1320 ἕκτος δὲ Παρθενόπαιος Ἀρκὰς ὄρνυται,
 ἐπώνυμος τῆς πρόσθεν ἀδμήτης χρόνῳ
 μητρὸς λοχευθεῖς, πιστὸς Ἀταλάντης γόνος·
 ἐγὼ δὲ σὸς, καὶ μὴ σὸς, ἀλλὰ τοῦ κακοῦ
 πότμου φυτευθεῖς, σὸς γε τοὶ καλούμενος,
 1325 ἄγω τὸν Ἄργους ἀφοδὸν ἐς Θήβας στρατόν.
 Οἳ σ' ἀντὶ παίδων τῶνδε καὶ ψυχῆς, πάτερ,
 ἱκετεύομεν ξύμπαντες ἐξαιτούμενοι
 μῆνιν βαρεῖαν εἰκαθεῖν ὀρμωμένῳ
 τῷδ' ἀνδρὶ τοῦμοῦ πρὸς κασιγνήτου τίτιν,
 1330 ὃς μ' ἐξέωσε χάπεσύνλησεν πάτρας.
 Εἰ γάρ τι πιστόν ἐστιν ἐκ χρηστηρίων,
 οἷς ἂν σὺ προσθῇ, τοῖσδ' ἔρασκ' εἶναι κράτος.
 Πρὸς νῦν σε κρηνῶν, πρὸς θεῶν ὁμογνίων,
 αἰτῶ πιθέσθαι καὶ παρειαθεῖν, ἐπεὶ
 1335 πτωχοὶ μὲν ἡμεῖς καὶ ξένοι, ξένος δὲ σύ·
 ἄλλους δὲ θωπεύοντες οἰχοῦμεν σύ τε
 χάγῳ, τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐξείληχότες.
 Ὅ δ' ἐν δόμοις τύραννος, ὦ τάλας ἐγὼ,
 κοινῇ καθ' ἡμῶν ἐγγελοῦν ἀβρύνεται·

cujus ex ara me huc venire excitavit hujus terræ rex, a quo
 data mihi venia dicendique et audiendi tuto cum com-
 meatu :

hæcque ut a vobis, hospites, mihi contingant, et ab hisce
 sororibus, patreque, impense cupio.

Cujus autem gratia venerim, jam tibi volo dicere, pater.

Patrio e solo expulsus som in exilium, quia regio in tuo
 throno sedere volui pro meo jure, ut qui natus sim major.

Quapropter me natus minor Eteocles ex urbe pepulit, non
 ut qui rationum momentis vicerit, nec qui se manu factive
 meliorem arguerit, sed persuasis civibus. Quorum equidem
 causam in Erinoyν maximo conféro tuam, quum idem
 etiam a vatibus acceperim.

Postquam enim veni Argos ad Doricum (*Peloponnesios*),
 Adrastum adeptus socerum, conjuratos socios adjunxi mihi,
 terræ quicunque Apiae principes cluent, florentque bellica
 laude, ut, septemgeroīno exercitu contra Thebas cum his
 coacto, vel recte et ordine moriar, vel horum auctores
malorum e terra ejiciam. Sed hactenus ista.

Cur tandem huc me contuli? *Dicam*. Tibi supplices, o
 pater, preces admoturus, mei ipsius causa, sociorumque
 meorum; qui septem numero totidem nunc agminibus ur-
 bem Thebanam totam *obsidione* cingunt :

qualis bellicosus Amphiaræus, armis qui primas obtinet,
 primasque augurandi arte :

secundus Atolus est (Enei filius Tydeus : tertius Eteo-
 cles Argivo cretus patre :

quartum Hippomedonta misit pater Talaus : quintus Ca-
 panæus gloriatur suffossam Thebarum urbem igne se vasta-
 turum, *ita ut ne ruinæ quidem supersint* ;

sextus Parthenopæus Arcas concitus fertur, nomen refe-
 rens matris diu quondam virginis, a qua est editus, fidus
 mihi Atalantæ filius.

ego vero tuus quum sim, ac, ni tuus, gravi fato generatus,
 attamen tuus vocatus, duco intrepidum Argivorum contra
 Thebas exercitum :

qui te per hasce tuas filias et tuam vitam, pater, obte-
 stamur supplicii petentes prece, ut iram gravem mihi remit-
 tas, ad fratris ultionem tendenti, qui me expolit patriaque
 spoliavit.

Si qua enim fides est oraculis, utris tu accesseris, ho-
 rum victoriam fore prædixit deus.

Per nunc te fontes perque deos gentilitios rogo, obsecra-
 ris, et cedas : quandoquidem mendici sumus et hospites,
 inque hospes etiam ;

alijs autem blandientes vitam degimus tuque et ego,
 eandem fortunam sortiti. At is domi regno potitus, o miser
 ego, utrumque nostrum pariter irridens, superbit : *

1340 ὅν, εἰ σὺ τῇμῃ συμπαράσῃσει φρενὶ,
βραχεὶ σὺν ὀγκῷ καὶ χρόνῳ διασκεδῶ.
Ἦστ' ἐν δόμοισι τοῖσι σοῖς στήσω σ' ἄγων,
στήσω δ' ἐμυτὸν, κείνον ἐκβαλὼν βίᾳ.
Καὶ ταῦτα σοῦ μὲν ξυνθέλοντος ἔστι μοι
1345 κομπεῖν, ἀνευ σοῦ δ' οὐδὲ σωθῆναι σθένω.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν ἄνδρα, τοῦ πέμψαντος οὐνεκ', Οἰδίπους,
εἰπὼν ὅποια ξύμφορ' ἐκπεμψαὶ πάλιν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄλλ' εἰ μὲν, ἄνδρες, τῆσδε δημοῦχος γρονὸς
μὴ τύγχαν' αὐτὸν δεῦρο προσπέμψας ἐμοὶ
1350 ἦσσεύς, δικαίων ὥστ' ἐμοῦ κλύειν λόγους,
οὐτὰν ποτ' ὁμῆς τῆς ἐμῆς ἐπήσθετο·
νῦν δ' ἀξιώθεις εἶσι κἀκούσας γ' ἐμοῦ
τοιαῦθ' ἃ τὸν τοῦδ' οὐ ποτ' εὐφρανεῖ βίον.
Ὅς γ', ὦ κάκιστε, σκῆπτρα καὶ θρόνους ἔχων,
1355 ἃ νῦν ὁ σὸς ξύναιμος ἐν Θήβαις ἔχει,
τὸν αὐτὸς αὐτοῦ πατέρα τόνδ' ἀπῆλασας
κἀθηκας ἀπολιν καὶ στολὰς ταύτας φορεῖν,
ἃς νῦν δακρύεις εἰσορῶν, ὅτ' ἐν πόνῳ
ταῦτ' ὡς βεβηκὼς τυγχάνεις κακῶν ἐμοί.
1360 Οὐ κλαυστὰ δ' ἐστίν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οἰστέα
τάδ', ὥσπερ ἂν ζῶ, σοῦ φονέως μεμνημένον.
Σὺ γάρ με μόχθῳ τῷδ' ἐθηκας ἐντροπον,
σύ μ' ἐξέωσας· ἐκ σέθεν δ' ἀλώμενος
ἄλλους ἐπαίτω τὸν καθ' ἡμέραν βίον.

1365 Εἰ δ' ἐξέρυσα τάσδε μὴ ἔμυτῷ τροφούς
τάς παῖδας, ἧ τὰν οὐκ ἂν ἦ, τὸ σὸν μέρος·
νῦν δ' αἶδε μ' ἐκσώζουσιν, αἶδ' ἐμαὶ τροφοί,
αἶδ' ἄνδρες, οὐ γυναῖκες, ἐς τὸ συμπονεῖν·
ὑμεῖς δ' ἀπ' ἄλλου κοῦκ ἐμοῦ περύκατον.

1370 Τοιγάρ σ' ὁ δαίμων εἰσορᾷ μὲν οὐ τί πω
ὥς αὐτίκ', εἴπερ οἶδε κινεῖνται λόγοι
πρὸς ἄστν Θήβης. Οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως πόλιν
καίνην ἐρείψεις, ἀλλὰ πρόσθεν αἵματι
πεσεῖ μινθεῖς χῶ ξύναιμος ἐξ ἔσου.

1375 Τοιᾶσδ' ἀρὰς σφῶν πρόσθε τ' ἐξανῆκ' ἐγὼ
νῦν τ' ἀγκυλοῦμαι ξυμμάχους ἔλθεῖν ἐμοί,
ἴν' ἀξιώτον τοὺς φυτεύσαντας σέβειν,
καὶ μὴ ἔα τιμάζην, εἰ τυφλοῦ πατρὸς
τοιῷδ' ἐρύτην. Αἶδε γὰρ τάδ' οὐκ ἔδρων.

1380 Τοιγάρ τὸ σὸν θάκημα καὶ τοὺς σοὺς θρόνους
κρατοῦσιν, εἴπερ ἐστὶν ἡ παλαίφατος
Δίκη ξύνεδρος Ζηνὸς ἀρχαίοις νόμοις.
Σὺ δ' ἔρρ' ἀπόπτυστός τε κἀπάτωρ ἐμοῦ,
κακῶν κάκιστε, τάσδε συλλαβὼν ἀρὰς,

1385 ἃς σοι καλοῦμαι, μήτε γῆς ἐμφυλίου
δόρει κρατῆσαι μήτε νοστήσαι ποτε
τὸ κοῖλον Ἄργος, ἀλλὰ συγγενεῖ χερὶ
θανεῖν κτανεῖν θ' ὑπ' οὐπερ ἐξελέλασαι.

Τοιαῦτ' ἀρῶμαι, καὶ καλῶ τὸ Ταρτάρου
1390 στυγρὸν πατρῶον ἔρεβος, ὥς σ' ἀποικίσῃ,

quem, si tu ad meam mentem accedes, facili negotio
brevique tempore dissipabo :

sicque in domum tuam te restituam, restituamque me
ipsum, illo per vim ejecto.

Et hæc, si tua voluntas accesserit, gloriari mihi licet ; at
sine te ne sospitari quidem valeo.

CHORUS.

Huic viro, illius qui misit causa, Oedipe, quodcumque tibi
expedire videbitur responde, eumque hinc rursus dimitte.

OEDIPUS.

At, viri, nisi terræ hujus rex illum huc mihi addaxisset
dignum existimans, qui mea verba acciperet, haud sane
vocem ille unquam meam audiret : nunc vero dignatus, abi-
bit auditis ex me talibus, quæ nunquam ejus vitæ lætitiā
afferent.

Qui, o scelestissime, sceptrā et solium quum tenebas,
quæ nunc tuus frater Thebis tenet, tuum ipse patrem huic
expulisti, patriæque extorrem fecisti, et eo redequisti, ut
his indueretur vestibis, quas nunc intuens lacrimas,
quando forte in iisdem quam ego malorum miseriis ver-
saris.

Hæc vero quæ ploras ploranda non sunt, sed mihi
quidem ferenda, quomodocumque vivam, parricidæ tui me-
moriā servanti ; tu enim auctor es ut ærumna in hæc ego
nutriar ;

tu me expulisti ; tua quoque opera vagus ab aliis mendico
quotidianum victum.

Quodsi hæc non genuissem altrices mihi filias, haud
sane superessem amplius quantum in te erat : nunc autem
hæc me servant, meæ sunt hæc altrices ; hæc viri sunt, non
feminae, adjuvandis meis ærumnis : vos vero ex alio,
non ex me, sati estis.

Quapropter te deus intuetur nondum ut statim (*deus
jamjam te ulturus est*), siquidem hæc moventur agmina
contra Thebarum urbem.

Non est enim ut oppidum illud evertas ; sed prius san-
guine conciles sedatus, simulque frater tuus. Hæc ergo
vobis diras et antea imprecatus sum, nuncque eas rursus
invoco, ut auxilio adsint mihi, quo justum esse intelligatis,
parentes revereri, neve eos afficiatis contumelia, si cæci
patris tales nati estis filii (*si cæcus est pater et vos tales
estis filii*, i. e. qui nec revereamini parentes et cæcos ab-
jiciatis).

Hoc enim istæ non fecerunt. Itaque tuam sedem itasque
thronos *diræ illæ* occupabunt, siquidem olim oracu-
lis prodita dea Justitia Jovis adhuc assidet solio, antiquas
servans leges.

Tu vero in malam rem abi, despectus abdicatusque patri,
scelestorum scelestissime, hæc tecum auferens diras, quas
tibi imprecor, ut neque terra patriā bello potiaris, nec redeas
unquam cavum ad Argos ; sed cognata manu cadas, cardas-
que cum a quo ejectus es.

Hæc imprecatus invoco invisam Tartari caliginem pater-
nam (*quæ patrem meum Latium tegit*), ut te hinc ab-

καλῶ δὲ τάσδε δαίμονας, καλῶ δ' Ἄρη
τὸν σφῶν τὸ δεινὸν μῖσος ἐμβεβληκότα.

Καὶ ταῦτ' ἀκούσας στείχε, κἄξ' ἄγγαλλ' ἰὼν
καὶ πᾶσι Καδμείοισι τοῖς στυγροῦ ὅ' ἅμα
1396 πιστοῖσι συμμάχοισιν, οὔνεκ' Οἰδίπου
τοιαῦτ' ἐνείμα πᾶσι τοῖς αὐτοῦ γέρα.

ΧΟΡΟΣ.

Πολύνεικες, οὔτε ταῖς παρελθούσαις ὁδοῖς
ξυνήδομαί σοι, νῦν τ' ἴθ' ὡς τάχος πάλιν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Οἴμοι κελεύθου τῆς τ' ἐμῆς δυσπραξίας,
1400 οἴμοι δ' ἐταίρων· οἷον ἄρ' ὁδοῦ τέλος
Ἄργους ἀρωμύθημεν, ὡς τάλας ἐγὼ,
τοιοῦτον οἷον οὐδὲ φωνῆσαι τινι
ἔξεσθ' ἐταίρων, οὐδ' ἀποστρέψαι πάλιν,
ἀλλ' ὄντ' ἀναυδὸν τῇδε συγκυρῶσαι τύχῃ.
1406 Ὡ τοῦδ' ὁμαιμοὶ παῖδες, ἀλλ' ἡμεῖς, ἔπει
τὰ σκληρὰ πατρὸς κλύετε τοῦδ' ἀρωμένου,
μὴ τοί με πρὸς θεῶν σφῶ γ', ἐὰν αἱ τοῦδ' ἀρχαὶ
πατρὸς τελευτῶνται, καὶ τις ἡμῶν ἐς δόμους
νόστος γένηται, μὴ μ' ἀτιμάσῃτε γε,
1410 ἀλλ' ἐν τάφοισι θέσθε καὶ κτερίσμασιν.
Καὶ σφῶν δ' νῦν ἔπαινος, ὃν κομίζετον
τοῦδ' ἀνδρὸς οἷς πονεῖτον, οὐκ ἔλασσονα
ἔτ' ἄλλον οἶσσι τῆς ἐμῆς ὑπουργίας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πολύνεικες, ἱκετεύω σε πεισθῆναι τί μοι.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

1415 Ὡ φιλάτῃ τὸ ποῖον Ἀντιγόνη; λέγε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Στρέψαι στρατεύμ' ἐς Ἄργος ὡς τάχιστα γε,
καὶ μὴ σέ τ' αὐτὸν καὶ πόλιν διεργάσῃ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἄλλ' οὐχ οἷόν τε. Πῶς γὰρ αὖθις αὖ πάλιν
στρατεύμ' ἀγοίμι ταυτὸν εἰσάπαξ τρέσας;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

1420 Τί δ' αὖθις, ὦ παῖ, δεῖ σε θυμοῦσθαι; τί σοι
πάτραν κατασκάψαντι κέρδος ἔρχεται;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Αἰσχρὸν τὸ φεύγειν καὶ τὸ πρεσβεύοντ' ἐμὲ
οὕτω γελᾶσθαι τοῦ κασιγνήτου πάρα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὅρξας τὰ τοῦδ' οὖν ὡς ἐς ὀρθὸν ἐκφέρει
1425 μαντεύμαθ', ὃς σφῶν θάνατον ἔξ ἀμφοῖν θραεῖ;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Χρήζει γάρ· ἡμῶν δ' οὐχὶ συγχωρητέα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οἴμοι τάλαινα· τίς δὲ τολμήσει κλύων
τὰ τοῦδ' ἔπεσθαι τάνδρως, ὃν ἐθέσπισεν;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Οὐκ ἀγγελοῦμεν φλαῦρ'· ἔπει στρατηλάτου
1430 χρηστοῦ τὰ κρίσσω μηδὲ τάνδεα λέγειν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὕτως ἄρ', ὦ παῖ, ταῦτά σοι δεδογμένα;

trahat; has quoque deas invoco (*Furias*), simulque Mar-
tem, vobis qui atrox illud odium iniecit.

Atque his auditis abi, atque hinc digressus renuntia
Cadmeisque cunctis, et tuis simul fidelibus sociis, tales
Œdipum filiis suis tribuisse munera.

CHORUS.

Polynices, lugeo tecum ob susceptum hoc iter; at nunc
rursus abi, quam potes celerrime.

POLYNICES.

Hei mihi ob iter *susceptum*, irritumque *incepti* exi-
tum! heu socios meos! huncine ergo nacturi finem ab
Argis movimus, o me calamitosum! talem quidem, qualem
neque renuntiare cuiquam liceat sociorum, nec retro vertere
pedem; sed. *tacitum oportet me in hunc casum incur-*
rere.

Sed vos, o germanæ hujus viri filiae, quandoquidem patrem
hunc aspera imprecantem audivistis, ne me tamen, per deos
obsecro, si quando imprecationes istæ ratæ fiant, vobisque
contingat aliqua domum redire, ne me inhonoratum patia-
mini, sed sepultura afficite, iustaque mihi præstate.

Sicque vobis ad istam laudem, quam ab hoc viro ob eam,
quam navatis, operam reportatis, alia non minor accedet
ob officium mihi præstitum.

ANTIGONE.

Polynices, obsecro te, obsequere aliquid mihi.

POLYNICES.

Quidnam? dic, o carissima Antigone.

ANTIGONE.

Quamprimum ad Argos converte retro exercitum, ne
te ipsum civitatemque perditum eas.

POLYNICES.

Sed fieri hoc nequit. Qui enim rursus easdem cogere pos-
sim copias, si semel fugerim?

ANTIGONE.

Quid vero necesse est, o fili, iræ iterum te indulgere?
quid te juvabit patriam everlisse?

POLYNICES.

Fugere turpe est, meque priorem ætate ita irrideri a fra-
tre.

ANTIGONE.

Viden', ut hujus oracula jam ad eventum ruunt, qui vobis
necem mutuam prænuntiat?

POLYNICES.

Vult enimvero; at nobis non cedendum est loco.

ANTIGONE.

Hei mihi miseræ! Quis vero audebit te sequi, quum
audiverit qualia vir hicce ediderit oracula?

POLYNICES.

Adversa non renuntiabimus: boni enim ducis est læta,
nec vero, quæ secus sunt, proferre.

ANTIGONE.

Siccine ergo, o fili, hæc tibi decreta sunt?

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Καὶ μή μ' ἐπίσχης γ'· ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἤδ' ὁδὸς
ἔσται μέλουσα δύσποτμός τε καὶ κακὴ
πρὸς τοῦδε πατρὸς τῶν τε τοῦδ' Ἑρινύων.
1438 Σφῶν δ' εὖ διδοίη Ζεὺς, τὰδ' εἰ τελεῖτέ μοι
θανόντ', ἐπεὶ οὐ μοι ζῶντί γ' αὖθις ἔξατον.
Μέθεσθε δ' ἤδη, χαίρετόν τ'. Οὐ γάρ μ' ἔτι
βλέποντ' ἐσφάσεθ' αὖθις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ τάλαιν' ἐγώ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Μή τοί μ' ὀδύρου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Καὶ τίς ἂν σ' ὀρμώμενον
1440 ἐς προὔπτων Ἄδην οὐ καταστένοι, χάσι;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Εἰ χρή, θανοῦμαι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Μή σύ γ', ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Μὴ πεῖθ' ἀ μὴ δεῖ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δυστάλαινά τάρ' ἐγώ,
εἰ σου στερηθῶ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ταῦτα δ' ἐν τῷ δαίμονι
καὶ τῇδε φῦναι χάτερα. Σφῶ δ' οὖν ἐγώ
1445 θεοῖς ἀρῶμαι μή ποτ' ἀντήσῃ κακῶν.
Ἀνάξια γὰρ πᾶσιν ἔστε δυστυχεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Νέα τάδε νεόθεν ἤλθε μοι Στρ. α'.
νέα βαρύποτμα κακὰ παρ' ἀλαοῦ ξένου,
1450 εἰ τι μοῖρα μὴ κιγγάνει.
Μάτην γὰρ οὐδὲν ἀξίωμα δαιμόνων ἔγω φράσαι.
Ὅρᾳ ὅρᾳ πάντ' αἰὶ χρόνος, ἔφεις μὲν ἔτερα,
1455 τὰ δὲ παρ' ἡμᾶρ αὖθις αὖξων ἄνω.
Ἐκτυπεν αἰθήρ, ὦ Ζεῦ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ τέχνα τέχνα, πῶς ἂν, εἰ τις ἐντοπος,
τὸν πάντ' ἀριστον δεῦρο Θησέα πόροι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πάτερ, τί δ' ἐστὶ τάξιόν μ' ἐφ' ᾧ καλεῖς;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1460 Διὸς πτερωτὸς ἦδε μ' αὐτίκ' ἄξεται
βροντῇ πρὸς Ἄδην. Ἀλλὰ πέμψαθ' ὥς τάχος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴδε μάλα μέγας ἐρείπεται Ἀντιστρ. α'.
κτύπος ἄφατος δῶε διόβολος· ἐς δ' ἄκραν
1465 δεῖμ' ὑπῆλθε κρατὸς φόβαν.
Ἐπτηξα θυμόν. Ὅρα νῖα γὰρ ἀστραπὴ φλέγει πάλιν.
Τί μὲν ἀφήσει τέλος; δίδω δ'· οὐ γὰρ ἄλιον
1470 ἀφορμᾷ ποτ' οὐδ' ἄνευ ξυμπορᾶς.
ὦ μέγας αἰθήρ, ὦ Ζεῦ.

POLYNICES.

Ne me retineas : namque curæ mihi erit hoc iter conficere, quamvis infaustum et perniciosum, propter hunc patrem, ejusque Erinnyas.

Vos autem, heet Jupiter, si mihi mortuo hæc amoris documenta conseceritis; viro enim non rursus poteritis.

Remittite jam, et valete; non enim vivum amplius videbitis me posthac.

ANTIGONE.

O me miseram!

POLYNICES.

Ne, quæso, me luge.

ANTIGONE.

Et quis ruentem te in manifestum letum non loget, frater?

POLYNICES.

Moriar, si fatale est.

ANTIGONE.

Ne tu hoc vellis, sed mihi obsequere.

POLYNICES.

Ne suadeas, quæ non decet.

ANTIGONE.

Ergo miserrima ego, si te privabor.

POLYNICES.

Hæc penes dei numen sunt, utrum hoc modo futura sint an alio. At deos precor, ne vos malum ullum habeatis unquam : indignæ enim estis omnibus hominibus (omnino) quovis infortunio.

CHORUS.

Nova hæc jam recens advenerunt mihi nova et gravia mala a carco hospite, nisi aliquid fatale accidit (nisi Oedipus moriatur et sic nullis nos, quæ instant, incommodis liberet) :

nullum enim divinum decretum habeo, quod frustra editum dicere queam; videt, videt omnia semper tempus, immittens alia, alia in proximum diem (vel uno die interjecto) in melius erigens.

Insonuit æther, o Jupiter!

OEDIPUS.

O natæ, natæ, ultiam, si quis hic adest incola, hæc mihi optimum Thesea arceat!

ANTIGONE.

Pater, quid tibi consilii est, quod illum advocas?

OEDIPUS.

Jovis hoc alatum fulmen ad Orcum me ducet illico. Verum agile, mittite quam primum.

CHORUS.

En, sane quam magnus ruit fragor ingens hic jactus Jove; extremam ad verticis subiit horror comam;

expavesco animo : rursus enim celeste fulgur flagrat. Finem vero quem dabit? timeo; haud enim unquam emicat temere, nec absque novo quopiam casu.

O magnus æther! o Jupiter!

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ παῖδες, ἤκει τῷδ' ἐπ' ἀνδρὶ θέσφατος
βίου τελευτῇ, κοῦκ ἔτ' ἔστ' ἀποστροφῇ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πῶς οἶσθα; τῷ δὲ τοῦτο συμβαλὼν ἔχεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1475 Καλῶς κάτοιδ'. Ἀλλ' ὥς τάχιστα μοι μολὼν
ἀνακτα χώρας τῆσδ' εἰς πορεύσασθαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐα ἔα, ἰδοὺ μάλ' αὖθις ἀμφίσταται Στρ. β'.
διαπρύσιος ὁτοῖος.

1480 Ἰλαος, ὦ δαίμων, Ἰλαος, εἴ τι γὰρ
ματρί τυχάνεις ἀρεγγίς φέρων.
Ἐναισίῳ δὲ συντύχοιμι, μηδ' ἄλαστον ἀνδρ' ἰδὼν,
ἀκερδῇ χάριν μετάσχοιμί πως.

1485 Ζεῦ ἀνα, σοὶ φωνῶ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄρ' ἐγγὺς ἀνὴρ; ἄρ' ἔτ' ἐμφύχου, τέχνα,
κιχῆσεται μου καὶ κατορθοῦντος φρένα;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τί δ' ἂν θέλοις τὸ πιστὸν ἐμῶναι φρενί;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἄνθ' ὧν ἐπασχον εὔ, τελεσφόρον χάριν
1490 δοῦναί σφιν, ἥνπερ τυγχάνων ἐπισχόμην.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ παῖ, βᾶθι βᾶθ', * * * * * Ἀντιστρ. β'.
εἴτ' ἄκρον ἐπὶ γυάλον
ἐναλίην Ποσειδανίῳ θεῷ

1495 βούθυτον ἐστὶαν ἀγίζων, ἰκοῦ.

Ὁ γὰρ ξένος σε καὶ πόλισμα καὶ φίλους ἐπαξιοῖ
δικαίαν χάριν παρασχεῖν παθῶν.

Σπεῦσον, δῖος, ἀναξ.

ΘΗΣΕΥΣ.

1500 Τίς αὖ παρ' ὁμῶν κοινὸς ἠχεῖται κτύπος,
σαφὲς μὲν αὐτῶν, ἐμφανὲς δὲ τοῦ ξένου;
μή τις Διὸς κεραυνὸς, ἢ τις ὁμβρία
χάλαξ' ἐπιρράξασα; πάντα γὰρ θεοῦ
τοιαῦτα χειμάζοντος εἰκάσαι πάρα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

1505 Ἄναξ, ποθοῦντι προὔφανης, καὶ σοὶ θεῶν
τύχην τις ἐσθλὴν τῆσδ' ἴσθηκε τῆς ὁδοῦ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δ' ἐστίν, ὦ παῖ Λαίου, νέορτον αὖ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ῥοπή βίου μοι. Καὶ σ' ἄπερ ξυνήνεσα
θέλω πόλιν τε τήνδε μὴ ψεύσας θανεῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

1510 Ἐν τῷ δὲ κεῖσθαι τοῦ μόρου τεκμηρίῳ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αὐτοὶ θεοὶ κήρυκες ἀγγέλλουσί μοι,
ψεύδοντες οὐδὲν σῆμα τῶν προκειμένων.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πῶς εἶπας, ὦ γεραίη, ἐτλοῦσθαι τάδε;

OEDIPUS.

O natae, adest huic viro (mihī) fatalis vitae exitus, nec
amplius est effugium.

ANTIGONE.

Qui scis? qua ex re istud conjicis?

OEDIPUS.

Pulchre novi: sed quam celestissime profectus aliquis regem
hujus terrae mihi adducat.

CHORUS.

Heu, heu! ecce iterum circumtonat usquequaque peno-
trans fragor.

Propitius esto, deus, propitius mihī, si quid atrum huic
meae altrici terrae affers.

Utinam cum pio converser; nec, si scelestum virum vi-
derim, ingrati gratiam lucrer!

Jupiter rex, te invoco.

OEDIPUS.

An prope adest vir? num adhuc spirantem, filiae, inve-
niet me et compotem mentis?

ANTIGONE.

De cujusnam rei fide ejus animo persuaderi (cujus
rei et fidem facere) vis?

OEDIPUS.

Accepto pro beneficio plenam (dudumque animo con-
ceptam) ei gratiam rependere volo, quam, quum quæ pe-
tieram consequer, promiseram.

OEDIPUS.

Io, io fili, veni, veni, (sive alibi es,) sive in summa
campi parte marino deo Neptuno aram taurina victima sa-
crans, ades.

Hospes enim tibi, civitatiq̄ue et amicis meritam cupit
gratiam rependere pro acceptis beneficiis.

Propera, citato cursu veni, o rex.

THESEUS.

Quis iterum a vobis communis resonat clamor, clarus
quidem vestrum, manifestos et hospitis? namquid Jovis
fulmen, aut quæ hunc clamorem excitavit inter nimbos
irrupens grando est? Deo enim tempestatem ciente ta-
lem, nulla non conjicere licet.

OEDIPUS.

O rex, desideranti appares, et tibi deorum aliquis secun-
davit hoc iter.

THESEUS.

Quid vero, o nate Laii, rursus exortum novi?

OEDIPUS.

Vita mihī ad exitum inclinat; nec defraudata iis, quam
pollicitus sum, civitate mori volo.

THESEUS.

Quo autem niteris mortis tuæ documento?

OEDIPUS.

Ipsi mihī dii præcones denuntiant, signorum quæ edunt
nullo fallentes.

THESEUS.

Quomodo ais, o senex, hoc tibi aperiri?

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἱ πολλὰ βρονταὶ διατελεῖς, τὰ πολλὰ τε
1515 στράψαντα χεῖρὸς τῆς ἀνικῆτου βέλη.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πείθεις με· πολλὰ γάρ σε θεσπίζονθ' ὄρω
καὶ ψευδόφρημα. Χωὶ τι χρὴ ποιεῖν λέγε.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐγὼ διδάξω, τέκνον Αἰγέως, ἃ σοι
γῆρως ἄλυπα τῇδε καίσεται πόλει.
1520 Χωῖρον μὲν αὐτὸς αὐτίκ' ἐξηγήσομαι,
ἄθικτος ἡγητῆρος, οὗ με χρὴ θανεῖν.
Τούτου δὲ φράζε μή ποτ' ἀνθρώπων τινί,
μήθ' οὗ κέκευθε μήτ' ἐν οἷς κεῖται τόποις·
ὥς σοι πρὸ πολλῶν ἀσπίδων ἀλκὴν ὅδε

1525 δορός τ' ἐπαχτοῦ γειτόνων αἰεὶ τιθῇ.
Ἄ δ' ἐξάριστα μηδὲ κινεῖται λόγῳ,
αὐτὸς μαθήσει, κεῖσ' ὅταν μολῇς μόνος·
ὥς οὐτ' ἂν ἀσπῶν τῶνδ' ἂν ἐξείποιμ' ἐγὼ
οὐτ' ἂν τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς, στέργων ὁμῶς.

1530 Ἄλλ' αὐτὸς αἰεὶ σῶζε, χῶταν ἐς τέλος
τοῦ ζῆν ἀφικνῇ, τῷ προφερτάτῳ μόνῳ
σήμεν'· ὃ δ' αἰεὶ τῷπιόντι δεικνύτω.

Χούτως ἀδῶν τήνδ' ἐνοικήσεις πόλιν
σπαρτῶν ἀπ' ἀνδρῶν· αἱ δὲ μυρία πόλεις,
1535 κἂν εὖ τις οἰκῇ, βραδίως καθύβρισαν.

Θεοὶ γὰρ εὖ μὲν, ὅψ' ὃ εἰσπορῶσ', ὅταν
τὰ θεῖ' ἀφείλῃς τις ἐς τὸ μαίνεσθαι τραπῇ·
ὃ μὴ σὺ, τέκνον Αἰγέως, βούλου παθεῖν.
Τὰ μὲν τοιαῦτ' οὖν εἰδὼτ' ἐκδιδάσσομεν.

1540 Χωῖρον δ', ἐπείγει γάρ με τοῦκ θεοῦ παρὼν,
στελχόμεν ἤδη, μηδ' ἐγὼ ἐντροπώμεθα.

Ὡ παῖδες, ὧδ' ἐπισθ'· Ἐγὼ γὰρ ἡγεμῶν
σφῶν αὖ πέφασμαι καὶνός, ὥσπερ σφῶν πατρί.
Χωρεῖτε, καὶ μὴ ψεύετ', ἀλλ' ἐξέτε με
1545 αὐτὸν τὸν ἱρὸν τύμβον ἐξευρεῖν, ἵνα
μοῖρ' ἀνδρῶν τῶνδε τῇδε χρυσθῇναι χθονί.
Τῇδ', ὧδε, τῇδε βῆτε. Τῇδε γὰρ μ' ἄγει
Ἑρμῆς ὁ πομπὸς ἢ τε νερτέρ' αἰεὶ.

Ὡ φῶς ἀφεγγές, πρόσθε πού ποτ' ἦσθ' ἐμὸν,
1550 νῦν δ' ἐσχατὸν σου τοῦμὸν ἀπτεται δέμας.

Ἦδη γὰρ ἔρπω τὸν τελευταῖον βίον
κρύψων παρ' Ἀθην. Ἀλλὰ, φίλτατε ξένων,
αὐτὸς τε χώρ' ὅθ' ἦδε πρόσπολοι τε σοὶ
εὐδαίμονες γένοισθε, κἀπ' εὐπραξία
1555 μέμνησθέ μου θανόντος εὐτυχεῖς αἰεὶ.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ θέμις ἔστί μοι τὰν ἀφάνῃ θεῶν
καὶ σὲ λιταῖς σεβίζειν,
ἐννυχίων ἀναξ,

1560 Αἰδωνεῦ Αἰδωνεῦ, λίσσωμαι,
ἐπιπόνῳ μήτ' ἐπὶ βαρυαχεῖ
ξένον ἐξανύσαι
μόρῳ τὰν παγχευθῇ χάτω
νεκρῶν πλάκα καὶ Στύγιον δόμον.

ŒDIPUS COLONEUS.

ŒDIPUS.

Continuata identidem tonitrua; crebraque me compungent
invictæ manus fulgorantia tela.

THESEUS.

Fidem mihi facis: nam multa te vaticinari intelligo, ea-
que non falsa. Proinde quod facto opus sit declara.

ŒDIPUS.

Ego docebo, o nate Ægei, quæ rata huic urbi nullo con-
senescent arvo.

Ad locum enim ipse mox præibo, nemine manu ducente,
ubi me oportet mori. Eum autem (*sepulture locum, i.e.*
meum corpus) indica mortalium nemini unquam nec ubi
latet, nec in qua situs est regione; ut is tibi multorum vice
clypeorum, externorumque subsidio arcessitorum militum,
contra vicinos sit semper præsidio.

Quæ vero piaculum est nec licet dicere, tu discas, ubi so-
lus illuc veneris. Nam neque civium horum ulli dixero, ne-
que filiabus meis, etsi cas diligo.

Sed tu solus ea memoria serva, quæque ad finem vitæ
perveneris, nobilissimo soli (*regni hæredi*) aperi; ille vero
ei semper qui deinceps regnaturus est (*quisque successor*
suo) indicet.

Et sic urbem hanc habitabis viris draconis dentibus
satis (*Thebanis*) inexpugnabilem. Quippe civitates pleræ-
que, etiamsi quis eas bene regat, facile rapiuntur in con-
tumeliam.

Dii enim beno quidem, at tarde intuentur, quum quis
spreta numinis religione ad furorem vertitur; quod, o nate
Ægei, noli unquam admittere.

Sed hæc nos scientem edocemus. Locum vero, urget
enim me præsens a deo impetus, adeamus jam, hæc amplius
cunclemur.

O filix, hæc sequimini: ego enim dux vobis vicissim
sio novus, ut ipsæ patri.

Ingedimini, et ne me attingite (*ducendi causa*), sed si-
nite solum me invenire sacrum tumulum, ubi fatale est me
hac terra condī.

Ea, — huc — ea pergite: ea enim me ducit Mercurius
animarum deductor, et inferna dea.

O lux obscura (*cujus splendore careo*), antea quidem
mea eras, at nunc ultimum te contingit corpus meum. Jam
enim ab eo supremum vitæ diem conditurus apud Orcum.

At, o carissime hospitum, ipseque et hæc terra, tuoque
parentes imperio, fortunati sitis, et in rebus prosperis estote
memores mei mortui felicitate fruente perpetua.

CHORUS.

Si fas est mihi in tenebris latentem deam, et te precibus
venerari, rex Manium, Aidoneu, Aidoneu, precabor,

ut nec laboriosa, nec mæsta morte confectus hospes,
subeat infera mortuorum arva, quibus conduntur omnes,
Stygiamque domum.

Στρ.

1565 Πολλῶν γὰρ ἂν καὶ μάταν
πυμάτων ἰκνουμένων,
πάλιν σφε δαίμων δίκαιος αὔξει.

1568 Ὡ γρόνιαι θεαί, σῶμά τ' ἀνικαίου Ἀντιστρ.
θηρὸς, ἐν ἐν πύλαισι

1570 φασὶ πολυξέστοις
εὐνάσθαι κλυζᾶσθαι τ' ἐξ ἀντρων
ἀδάματον φύλακα παρ' Αἰδῶ
λόγος αἰὲν ἔχει·

ὄν, ὦ Γᾶς παῖ καὶ Ταρτάρου,
1575 κατεύχομαι ἐν καθαρῷ βῆναι
ὀρμωμένῃ νερτέρᾳ
τῷ ξένῳ νεκρῶν πλάκῃς.
Σέ τοι κικλήσκω τὸν αἰένυπνον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄνδρες πολῖται, ξυντομωτάτοις μὲν ἂν
1580 τύχοιμι λέξας Οἰδίπουν ὀλωλότα·
ἀ δ' ἦν τὰ πραχθέντ' οὐδ' ὁ μῦθος ἐν βραχεῖ
φράσαι πάρεστιν οὔτε τάργ' ὅς ἦν ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅλωλε γὰρ εὐστηνος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡς λειοπότα
καῖνον τὸν αἰὲ βίον ἐξέπιστατο.

ΧΟΡΟΣ.

1585 Πῶς; ἄρα θεῖα χάπῳ τάλας τύχη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῦτ' ἐστὶν ἤδη καποθυμάσαι πρέπον.
Ὡς μὲν γὰρ ἐνθὲνδ' εἶρπε, καὶ σύ που παρὼν
ἔρσιθ', ὑψηγῆτῆρος οὐδενὸς φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς ἡμῖν πᾶσιν ἐξηγούμενος·

1590 ἐπεὶ δ' ἀρίχτο τὸν καταρράκτην ὁδὸν
χαλκοῖς βᾶθοισι γῆθεν ἐρριζωμένον,
ἔστη κελεύθων ἐν πολυσχίστων μιᾷ,
κοίλου πέλας κρατῆρος, οὗ τὰ Θησέως
Περὶθου τε κεῖται πίστ' αἰὲ ξυνθήματα·

1595 ἀρ' οὐ μέσος στάς τοῦ τε Θορικίου πέτρου
κοίλης τ' ἀγέρδου καπὸ λαίνου τάφου,
καθέζετ' εἴτ' Ὀυσε δυσπινεῖς στολάς.
Κάκειτ' αὖσας παῖδας ἡνώγει βυτῶν
ὕδατων ἐνεγκεῖν λουτρὰ καὶ χοάς ποθεν·

1600 τὸ δ' εὐγλόου Δῆμητρος εἰς ἐπόψιον
πάγον μολούσα τάσδ' ἐπιστολάς πατρὶ
ταχεῖ πόρευσαν ξὺν χρόνῳ, λουτροῖς τέ νιν
ἐσθῆτί τ' ἐξήσκησαν ἥ νομίζεται.

Ἐπεὶ δὲ παντὸς εἶχε ὀρῶντος ἡδονὴν
1605 κοῦκ ἦν ἔτ' ἀργὸν οὐδὲν ὦν ἐρίετο,
κτύπησε μὲν Ζεὺς γρόνιος, αἱ δὲ παρθένοι
ρίγησαν, ὡς ἤκουσαν ἐς εἰ γούνατα
πατὴρ πεσοῦσα κλαῖον, οὐδ' ἀνέσαν
στέρνων ἀραγμοὺς οὐδὲ παμμήκεις γόους.

1610 Ὁ δ' ὡς ἀκούει φθόγγον ἐξαίφνης πικρὸν,
πτύξας ἐπ' αὐταῖς χεῖρας εἶπεν, Ὡ τέκνα,
οὐκ ἔστ' ἔθ' ὑμῖν τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ πατήρ.

SOI NOCTES.

Multis temere (*nulla tua culpa*) contractis malis urgen-
tibus, rursus eum justum dei numen sua augebit ope.

O infernae deae, invictaeque belluae corpus, quam ad
postes multum politos excubare ac gannire ex antro famia
obtinet semper, indomitam apud Orcum custodem,

quam, o Terrae Tartarique progenies (*Mors*), precor de
via cedere hospiti properanti ad infernas Manium oras,
te, inquam, appello, quae aeternum sopis.

NUNTIVS.

O cives, quam brevissimis verbis dixero, occidisse
Œdipum: quae vero acciderunt, nec orationis facultas bre-
viter dicendi adest, nec tanta *quanta* ibi erant facta. *bre-
vitate* narrandi ferunt.

—ŒDIPUS.

Nempe periit infelix ille?

NUNTIVS.

Vita, quam infinitam degit, decessisse scias.

ŒDIPUS.

Quomodo? num divina ope, faciliue casu?

NUNTIVS.

Hoc quidem jam etiam admiratione dignum est. Quo
enim modo hinc abierit, et tu, qui aderas, nosti, nemine
amicorum ductore, sed ipse nos omnes ducens.

Ubi vero pervenit abruptae ad voraginis limen, arceis
gradibus ima ab terra substructum constitit in una ex viis
varie discissis (*diversis*), prope cavum cratera, ubi Thesci
Pirithoique manent fidorum semper foderum monumenta:

cujus loci, Thoricidaeque petrae, cataeque silvestris piri,
et lapidei tumuli in medio consedit: deinde exiit squalidas
vestes:

tum advocatis filiabus, jussit alicunde sibi afferrent vivae
aquae lavacra et libamina:

illae autem frugiferae Cereris in conspicuum collem pro-
fectae, patris ea mandata celeriter exaequuntur, ipsamque
lavacris de more (*mortuorum*) et veste exornant.

Quum autem omni peracto latus esset officio, nec erat
quidquam infectum eorum quae mandaverat, intonuit quidem
Jupiter inferus, metuque diriguerunt virginēs, ut audierunt,
tum patris ad genua prolapsae, lacrimas fudere, neque in-
termiserunt planctus, gemitosque alta voce editos.

Ille vero, ut sonum repente audiit acerbum, amplexus
eas lacertis, dixit:

O filiae, non amplius est vobis hac die pater;

Ὀλωλε γὰρ δὴ πάντα τὰμὰ, κοῦκ ἔτι
 τὴν δυσπρόνητον ἔχει' ἀμρ' ἔμοι' τροφήν·
 1015 σκληρὰν μὲν, οἶδα, παῖδες· ἀλλ' ἐν γὰρ μόνον
 τὰ πάντα λύει ταῦτ' ἔπος μοχθήματα.
 Τὸ γὰρ φιλεῖν οὐκ ἔστιν ἐξ ὅτου πλέον
 ἢ τοῦδε τ' ἀνδρὸς ἔσχει, οὐ τητῶμεναι
 τὸ λοιπὸν ἤδη τὸν βίον διάξετον.
 1020 Ἰοιαῦτ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἀμφικείμενοι
 λυγρὴν ἔκλαιον πάντες. Ὡς δὲ πρὸς τέλος
 γούων ἀφίκοντ' οὐδ' ἔτ' ὠρώρει βοή,
 τὴν μὲν σιωπῇ· φθέγμα δ' ἐξαίφνης τινὸς
 βωῦξεν αὐτὸν, ὥστε πάντας ὁρῆας
 1025 στῆσαι φόβῳ δαίσαντας ἐξαίφνης τρίχας.
 Καλεῖ γὰρ αὐτὸν πολλὰ πολλαχῇ θεός·
 Ὡς οὗτος οὗτος, Οἰδίπους, τί μέλλομεν
 χωρεῖν; πάλαι δὲ τὰπὸ σοῦ βραδύνεται.
 Ὁ δ' ὡς ἐπήσθητ' ἐκ θεοῦ καλούμενος,
 1030 αὐδᾷ μολεῖν οἱ γῆς ἀνακτα Θεσεία.
 Καπεῖ προσῆλθεν, εἶπεν, Ὡς φίλον κάρα,
 ὅς μοι χερὸς σῆς πίστιν ἀρχαίαν τέχνους
 ὑμεῖς τε, παῖδες, τῶνδε καὶ καταίνεσον
 μήποτε προδύσειν τάσδ' ἐκὼν, τελεῖν δ' ὅσ' ἂν
 1035 μέλλης φρονῶν εὖ συμπερόντ' αὐταῖς ἀεί.
 Ὁ δ', ὡς ἀνὴρ γενναῖος, οὐκ οἴκτου μέτα
 κατήνεσεν τὰδ' ὀρκίος δρᾶσιν ξένῳ.
 Ὅπως δὲ ταῦτ' ἔδρασιν, εὐθὺς Οἰδίπους
 βαύσας ἀμαυραῖς χερσὶν ὧν παίδων λέγει,
 1040 Ὡ παῖδε, τλάσα γρὴ τὸ γενναῖον φρενὶ
 χωρεῖν τόπων ἐκ τῶνδε, μηδ' ἄ μὴ θέμις
 λεύσσειν δικαιοῦν, μηδὲ φωνούντων κλύειν.
 Ἀλλ' ἔρπειθ' ὡς τάχιστα· πλὴν ὁ κύριος
 Θεσεὺς παρέστω μανθάνων τὰ δρώμενα.
 1045 Ἰοσαῦτα φωνήσαντος εἰσηκούσαμεν
 ζύμπαντες ἀστακτὶ δὲ σὺν ταῖς παρθένους
 στένοντες ὠμαρτοῦμεν. Ὡς δ' ἀπήλθομεν,
 χρόνῳ βραχεῖ στραφέντες, ἐξυπνίδομεν
 τὸν ἄνδρα, τὸν μὲν οὐδαμοῦ παρόντ' ἔτι,
 1050 ἀνακτα δ' αὐτὸν ὁμαχίων ἐπίσχιον
 χεῖρ' ἀντέχοντα κρατὸς, ὡς δεινοῦ τινὸς
 φόβου φανέντος οὐδ' ἀνασχετοῦ βλέπειν.
 Ἴπειτα μέντοι βαιὼν, οὐδὲ σὺν χρόνῳ,
 ὀρῶμεν αὐτὸν γῆν τε προσκυνοῦνθ' ἅμα
 1055 καὶ τὸν θεῶν Ὀλυμπον ἐν ταύτῳ λόγῳ.
 Μόρῳ δ' ὁποῖω κείνος ὦλετ' οὐδ' ἂν εἰς
 ὀνητῶν φράσει, πλὴν τὸ Θεσείως κάρα.
 Οὐ γὰρ τις αὐτὸν οὔτε πυρφόρος θεοῦ
 κεραινὸς ἐξέπρξεν οὔτε ποντία
 1060 θύελλα κινηθεῖσα τῷ τότ' ἐν χρόνῳ,
 ἀλλ' ἢ τις ἐκ θεῶν πομπὸς, ἢ τὸ νερτέρων
 εὖνουν διαστὰν γῆς ἀλάμπειτον βᾶθρον.
 Ἀνὴρ γὰρ οὐ στεναιχτὸς οὐδὲ σὺν νόσοις
 ἀλγεινὸς ἐξεπέμπετ', ἀλλ' εἰ τις βροτῶν
 1065 οὐχυμαστός. Εἰ δὲ μὴ δοκῶ φρονῶν λέγειν,
 οὐκ ἂν παρείμην οἷσι μὴ δοκῶ φρονεῖν.

periere enim omnia mea, nec amplius laboriosam ha-
bebitis mei alendi curam: duram quidem, noti, filiae:
sed enim una haec res mollit quidquid id est molestiae:

nam nemo est, qui vos majore, quam ego, prosecutus
sit amore, quo jam orbatae in posterum vitam exigetis.

Hunc ad modum se invicem amplexi fiebant omnes cre-
bris singultibus.

Ubi autem ejulari desierunt, nec ulla amplius edebatur
vox, erat quidem silentium, quom subito exaudita vox
quaedam illum vocavit, cujus metu percussis cunctis su-
bito arrectae steterunt comae: multum enim multisque
modis vocabat eum deus:

Heus, heus, Oedipe, quid cunctamur ire? jam pri-
dem tu in mora es.

Ille vero simulac sensit se a deo vocari, jubet ad se
venire terrae regem Thesea; qui ubi accessit, dixit:

O carum caput, da mei causa dextrae tuae antiquam
fidem (i. e. jam dudum spectatam) filiabus meis, vos-
que vicissim, o natae, huic date: atque fidem tuam
obstringe, te nunquam eas sponte proditurum, sed
effecturum semper quaecunque mente benevola ex usu
carum fore cognosces.

Ille vero absque lamentis, ut vir generosus, juramento
promisit hospiti se illa praestitutum.

Quae quum is fecisset, protinus Oedipus obscuris (in-
certis) manibus amplexus filias suas, ait:

O natae, id quod generosum est animo subeuntes,
oportet vos hisce ex locis abire, neque, quae nefas, po-
stulare ut videatis, neque colloquentes nos ut audiat:
at abite quam celerrime: adsit tantum Theseus, ad
quem haec solum pertinent, ut, quae gerantur, noscat.

Talia loquentem exaudivimus simul omnes: multisque
cum lacrimis, gementesque una cum puellis abcessimus:
digressique quum paulo post respeximus, vidimus eum qui-
dem virum nullibi amplius adesse, ipsam autem regia
obtentia capiti manu oculos obumbrantem, tanquam ter-
ribili aliqua objecta specie, cujus visum sustinere non pos-
set.

Denique haud longo post tempore videmus eum terram
simul adorantem, eademque prece deorū patrem Olym-
pum.

At quo fato ille obierit, ne unus quidem mortalium
dixerit, praeter Thesei caput.

Neque enim illum Jovis igniferum fulmen confecit, neque
marina quarpian procella, tunc temporis coorta; sed aut
ductoraliquis adibus missus, aut hiantia amica inferorum ter-
rae spatia tenebrosa.

Haud enim vir ille gemitundus, nec morbi cum doloribus
demissus est Orco, sed, si quis mortalium, dignus admi-
ratione.

Hac si videar minus sana mente dicere, quibus videor
insanire, eos ad meas partes trahere (his persuadere) non
studebo.

ΧΟΡΟΣ.

Πού δ' αἶ τε παῖδες χοῖ προπέμφαντες φίλων;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αἶδ' οὐχ' ἐκὰς. Γόνων γὰρ οὐκ ἀσήμενοις
φθόγγοι σφ'ε σημαίνουσι δεῦρ' ὁρμωμένους.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

1670 Αἰαῖ, ἔστιν ἔστι νῶν δὴ Στρ. α'.
οὐ τὸ μὲν, ἄλλο δὲ μὴ, πατρὸς ἔμψυτον
ἄλαστον αἷμα δυσμόροις στενάζειν,
ᾧ τινι τὸν πολλὸν
ἄλλοτε μὲν πόνον ἔμπεδον εἶχομεν,
1675 ἐν πυμάτῳ δ' ἀλόγιστα παροίσομεν
ἰδόντες καὶ παθούσας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἔστιν μὲν εἰκάσαι, φίλοι.

ΧΟΡΟΣ.

Βίβησαν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὡς μάλιστα' ἂν εἰ πόθῳ λάβοις.

1680 Τί γάρ, ὅτῳ μὲν' Ἄρης
μήτε πόντος ἀντέκυσεν,
ἄσκοποι δὲ πλάκες ἔμαρψαν
ἐν ἀφανεί τινι μόρῳ φερόμενον.
Ταλαίνα· νῶν δ' ὀλεθρία
νύξ ἐπ' ὁμμασιν βέβακε.
1685 Πῶς γὰρ ἢ τιν' ἀπίαν γὰν
ἢ πόντιον κλύδων' ἀλώμεναι βίου
δύσοιστον ἔχομεν τροφάν;

ΙΣΜΗΝΗ.

Οὐ κάτοιδα. Κατὰ με φόνιος

1690 Αἶδας ἔλοι πατρί
ταλαίναν· ὥς ἔμοιγ' ὁ μέλλων βίος οὐ βιωτός.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ διδύμα τέκνων ἀρίστα,
τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς

1695 μηδὲν ἄγαν φλέγεςθον οὐ τοι κατάμεμπτ' ἔβητον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

1697 Πόθος καὶ κακῶν ἄρ' ἦν τις. Ἀντ. α'.
καὶ γὰρ δ' μηδὲ μὰ δὴ τὸ φίλον, φίλον
δ' ὅποτε γε καὶ τὸν ἐν χερσὶν κατεῖχον.

1700 ὦ πάτερ, ὦ φίλος,
ὦ τὸν αἰετὰ κατὰ γᾶς σκότον εἰμένους
οὐδὲ γὰρ ὦν ἀρρήτος ἔμοι ποτε
καὶ τᾷδε μὴ κυρήσης.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπραξεν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἐπραξεν οἷον ἤθελεν.

ΧΟΡΟΣ.

1705 Τὸ ποῖον;

CHORUS.

Ubi vero sunt puellæ, quique eas deduxerunt amici?

NUNTIUS.

Illæ non longe absunt: clari enim lamentorum soni huc
eas accedentes indicant.

ANTIGONE.

Væ Væ! Licet, licet nobis jam non in hoc quidem, in
alio autem non (*sed in rebus omnibus*) patris insitum in-
fandum sanguinem miseris gemere, ejus gratia multum il-
lum laborem alio quidem tempore perpetuo perferebamus;
ad extremum denique his, quæ vidimus, expertique sumus,
ultra *pristina mala* abripiemur *ad inexputabilia usque*.

CHORUS.

Quidnam id est?

ANTIGONE.

Conjectura quidem id assequi licet, amici.

CHORUS.

Obiitne?

ANTIGONE.

Obiit quo modo maxime *mortem accipias*, si exopta-
tam accipias.

Quid enim? utpote in quem nec Mars, nec pontus irruit;
sed quæ oculos fugiunt, inferorum loca eum ablatum ab-
sorpserunt incomperto leti genere.

Me miseram! nobis autem exitialis nox oculis oboritur.

Qui enim longinqua aliqua in ora, aut marino æalo vagan-
tes, vitam perpeasu gravem (*illætabilem*) vivemus?

ISMENE.

Nescio. Utinam me sanguinolentus Orcus una cum pa-
tre abripiat! mihi enim, quæ instat, vita non est vitalis.

CHORUS.

O geminæ filiarum optimæ, quod fors dei fausta fert,
ne nimis defleatis lucta: non enim ea, quam vituperetis,
fortuna usæ estis (*amisso patre, qui naturæ lege jam vita
decedere debebat*).

ANTIGONE.

Ergo etiam malorum aliquod erat desiderium! Nam
etiam quod minime id erat quod gratum esset, gratum
est, quandoquidem etiam illum manibus fovebam (*virum
cæcum et malis oppressum sedulo curabam*).

O pater, o care pater, o qui æternas sub terra tenebras
induisti, non erit ut unquam mihi istique (*Ismenæ*) non
amatus sis.

CHORUS.

Perfecit igitur —

ANTIGONE.

Perfecit quod voluit.

CHORUS.

Quale id est?

ANTIGONE.

Ἦς ἐχρηζα γὰρ ἐπὶ ξένας
 ἔθανε· κοίταν δ' ἔχει
 νέρθεν εὐσχίαστον αἶν,
 οὐδὲ πένθος ἔλιπ' ἀκλαυτον.
 Ἀνὰ γὰρ ὄμμα σε τόδ', ὦ πάτερ, ἔμδον
 1710 στένει δακρῦον, οὐδ' ἔχει
 πῶς με χρῆ τὸ σὸν τάλαιναν
 ἀφανίσαι τοσόνδ' ἄχος. *
 * * * * Ἀλλ'
 ἔρημος ἔθανες ὧδέ μοι.

ISMENE.

1715 ὦ τάλαινα, τίς ἄρα με πότμος
 * * * *

ἐπαμμένει σέ τ', ὦ φίλα, τὰ πατρὸς ὧδ' ἔρήμα;
 ΧΟΡΟΣ.

1720 Ἀλλ' ἐπεὶ ὀλβίως γ' ἔλυσεν
 τὸ τέλος, ὦ φίλα, βίου,
 λήγετε τοῦδ' ἄχους· κακῶν γὰρ δυσάλωτος οὐδεὶς.

ANTIGONE.

1724 Πάλιν, φίλα, συθῶμεν.

Στρ. β'.

ISMENE.

Ὡς τί βέβομεν;

ANTIGONE.

Ἰμερος ἔχει με

ISMENE.

Τίς;

ANTIGONE.

τὴν χθόνιον ἐστὶν ἰδεῖν

ISMENE.

Τίνος;

ANTIGONE.

πατρὸς, τάλαινα· ἐγώ.

ISMENE.

Θέμις δὲ πῶς τάδ' ἐστί; μῶν
 1730 οὐχ ὄρε;

ANTIGONE.

Τί τόδ' ἐπέπληξας;

ISMENE.

Καὶ τόδ', ὡς

ANTIGONE.

Τί τόδε μάλ' αὖθις;

ISMENE.

ἄταφος ἔπιτνε δίχα τι παντός.

ANTIGONE.

Ἄγε με, καὶ τότε ἐπενάριξον.

ISMENE.

Αἰαί, δυστάλαινα, ποῖ δῆτ'
 1735 αὖθις ὧδ' ἔρημος ἄπορος
 αἰῶνα τλάμων' ἔξω;

ΧΟΡΟΣ.

Φίλοι, τρίσητε μηδέν.

ANTIGONE.

Ἀλλὰ ποῖ φύγω;

ANTIGONE.

Qua cupiit, hospita in terra mortuus est, opertumque
 perenni umbra sub humo cubile habet; nec luctum reliquit
 indefletum (*nullum*).

Namque te, o pater, hic meus oculus lacrimis plorat
 stillantibus; neque habeo misera, quo queam tam acerbum
 tui desiderium abolere. * * *

Verum ita mihi desertus mortuus es.

ISMENE.

O misera! quæ me fortuna jam * * * manet, teque, o
 cara, sic patre orbatas?

CHORUS.

Sed quandoquidem ultimum saltem vitæ diem feliciter
 composuit, desinite sic lugere, o caræ; miseriarum enim
 nemo immunis est.

ANTIGONE.

Retro abscedamus, soror.

ISMENE.

Quidnam facturæ?

ANTIGONE.

Desiderium me cepit —

ISMENE.

Quodnam?

ANTIGONE.

inferam aram (*sepulcrum*) videndi —

ISMENE.

Cujus?

ANTIGONE.

patris. Hec me miseram!

ISMENE.

Qui vero fas sit eo accedere? nonne vides (*non fas
 esse*)?

ANTIGONE.

Quid hoc increpas?

ISMENE.

Et illud, quod —

ANTIGONE.

Quid hoc mihi rursus *increpas*?

ISMENE.

insepultus et seorsum a quovis alio e medio sublatus est

ANTIGONE.

Duc me, tumque illi me victimam adde insuper.

ISMENE.

Hei mihi miserrimæ! ubinam, quæso, rursus sic deserta
 consilii que inops, vitam ærumnosam exigam?

CHORUS.

Cæcæ puellæ, ne quid metuatis.

ANTIGONE.

At quo fugiam?

Ἀντ. β'.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πάρος ἀπέφυγε

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τί;

ΧΟΡΟΣ.

1740 τὰ σφῶν τὸ μὴ πίτνειν κακῶς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Φρονῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ᾽ ἔθ' ὑπερνοεῖς;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὅπως μολοῦμαι ἔς δόμους
οὐκ ἔχω.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδέ γε μάτευσ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Μόγος ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πάρος ἐπέιχε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

1745 Τότε μὲν ἄπορα, τότε δ' ὑπερθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγ' ἄρα πέλαγος ἐλάχεται τι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αἰαῖ, ποῖ μὴλωμεν, ὦ Ζεῦ;

ἐλπίδων γὰρ ἐς τί με

1750 δαίμων τανῦν γ' ἐλαύνει;

ΘΗΣΕΥΣ.

Παύετε θρῆνον, παῖδες. Ἐν οἷς γὰρ
χάρις ἢ χθονία ζύν' ἀπόκειται
πενθεῖν οὐ χρή· νέμεσις γάρ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ τέκνον Αἰγέως, προσπίτνομέν σοι.

ΘΗΣΕΥΣ.

1755 Τίνος, ὦ παῖδες, γρίας ἀνύσαι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τύμβον θέλομεν προσιδεῖν αὐταῖ
πατρὸς ἡμετέρου.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλ' οὐ θεμιτόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πῶς εἶπας, ἀναξ, κοῖραν' Ἀθηνῶν;

ΘΗΣΕΥΣ.

1760 ὦ παῖδες, ἀπεῖπεν ἐμοὶ κείνος
μήτε πελάζειν ἐς τούσδε τόπους
μήτ' ἐπιφωνεῖν μηδένα θνητῶν
θήκην ἱερὰν, ἣν κείνος ἔχει.

Καὶ ταῦτά μ' ἔφη πράσσοντα καλῶς

1765 γώραν ἔξιν αἰὲν ἄλυπον.

Ταῦτ' οὖν ἔχλυεν δαίμων ἡμῶν

χρὶ πάντ' αἰῶν Διὸς ὄρκος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄλλ' εἰ τὰδ' ἔχει κατὰ νοῦν κείνῳ,

ταῦτ' ἂν ἀπαρκοῖ· Θήβας δ' ἡμεῖς

CHORUS.

Etiam jam antea effugit —

ANTIGONE.

Quid?

CHORUS.

res vestra quin male cadat.

ANTIGONE.

Cogito —

CHORUS.

Quid insuper (*ultra quam fas sit*) meditaris?

ANTIGONE.

Quomodo domum redeamus, non habeo.

CHORUS.

Ne quære quidem.

ANTIGONE.

Malis teneor.

CHORUS.

Etiam antea urgebant.

ANTIGONE.

Nunc inextricabilia, nunc etiam amplius.

CHORUS.

Vastum sane aliquod mare *malorum* sortiti estis.

ANTIGONE.

Heu, heu! quo ibimus, o Jupiter? ad quid enim spei nos
deus nunc impellit?

THESEUS.

Pareite lugere, puellæ: nam in quibus rebus publica ci-
vilitati gratia communiter sita est, non est lugendum: haud
enim fas est.

ANTIGONE.

O nate Aegæ, ad tua accidimus genus.

THESEUS.

Cujus rei desiderium, o puellæ, vobis ut expleam?

ANTIGONE.

Tumulum patris nostri ipsæ contueri cupimus.

THESEUS.

At fas non est.

ANTIGONE.

Quid ais, o rex, Athenarum dominator?

THESEUS.

O puellæ, interdixit mihi ille, ne quis hos adeat locus
neve compellet quisquam mortalium *sacrum* quo ille te-
netur.Quæ si observarem, dixit me terram hanc prospere semper
habiturum incolumem.Horum itaque nobis conscius est deus, et, quod omnia
exandit, Jusjurandum Jovis.

ANTIGONE.

At hæc si illi placent, iis nos acquiescere par est.

1770 τὰς ὠγυγίους πέμψον, εἴαν πως
διακωλύσωμεν ἴοντα φόνον
τοῖσιν δμαίμοις.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δράσω καὶ τὰδε καὶ πάνθ' ὅπόσ' ἂν
μέλλω πράσσειν πρόσφορά θ' ὑμῖν
1775 καὶ τῷ κατὰ γῆς, δε νέον ἔρρει,
πρὸς χάριν, οὐ δεῖ μ' ἀποκᾶμνειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἀποπαύετε μηδ' ἐπὶ πλείω
θρῆνον ἐγείρετε.
1780 Πάντως γὰρ ἔχει τὰδε κῦρος.

Nos autem Thebas deduc Ogygias (*antiquissimas*), si
qua forte fratribus imminentem necem prohibere possimus.

THESEUS.

Faciam et haec, et quaecunque alia vobis utilia, eique
grata facere possim, qui nuper occubeit, in iis defatigari
me non decet.

CHORUS.

Sed jam quiescite, neu ultra sietam lugubrem susci-
tate.
Hac enim omnino sunt rata.

ANTIGONH.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ANTIGONH.
ISMENH.
CHOROS.
CREON.
ΦΥΛΑΣ.
ΛΙΜΩΝ.
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΥΡΥΔΙΚΗ.
ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

ANTIGONH.

Ὡ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα,
ἄρ' οἶσθ' ὅτι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν
ὑποῖον οὐχὶ νῦν ἐτι ζῶσιν τελεῖ;
οὐδὲν γὰρ οὐτ' ἀλγεινὸν οὐτ' ἄτης ἄτερ
5 οὐτ' αἰσχρὸν οὐτ' ἀτιμὸν εἶσθ', ὅποιον οὐ
τῶν σῶν τε καμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
Καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
ἔχεις τι κείσῃκουσας; ἢ σε λανθάνει
10 πρὸς τοὺς φίλους στείλοντα τῶν ἐχθρῶν κακά;

ISMENH.

Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὐθ' ἡδὺς οὐτ' ἀλγεινὸς ἔκατ' ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μὲν θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χερσί·
15 ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὐτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὐτ' ἀτωμένη.

ANTIGONH.

Ἦδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὐνεκ' ἐξέπειμπον, ὥς μόνη κλύοις.

ISMENH.

20 Τί δ' ἔστι; δηλοῖς γὰρ τι καλχαίνουσ' ἔπος.

ANTIGONH.

Οὐ γὰρ τάφου νῦν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει;
Ἐπειὶ καλῶς μὲν, ὥς λέγουσι, σὺν δόλῳ
25 ἐκρυψε, τοῖς ἐνερθεῖν ἐντιμον νεκροῖς,
τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
ἀστοῖσιν φασιν ἐκκεκρηῦχθαι τὸ μὴ
τάφῳ καλύψαι μὴδὲ κωκυθαί τινα,
ἔαν δ' ἀκλαυτον, ἀταφον, οἰωνοῖς γλυκύν
30 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς.
Τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντά σοι
κάμοι, λέγω γὰρ καμῆ, κηρύξαντ' ἔχειν,
καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
σαφῇ προκηρύσσοντα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἄγειν
35 καὶ 33 ἀκολουθεῖται χρησθεῖς; Δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονός.

ANTIGONE.

DRAMATIS PERSONÆ.

ANTIGONE.
ISMENE.
CHORUS.
CREON.
CUSTOS.
HÆMON.
TIRESIAS.
NUNTIUS.
EURYDICE.
INTERNUNTIUS.

ANTIGONE.

O commune germanum Ismenes caput, nullum Joveni
malorum, quæ ab Oedipo oriuntur nihil viventibus nobis
non perficere? nihil enim nec acerbum, nec absque noxa
vel turpe vel ignominiosum est (*nec ulla immerita est*
vel turpitudine vel ignominia), quod inter tua mala mea-
que non viderim.

Et nunc quid illud est rursus, quod ab urbis rectore
aiunt universis civibus nuper propositum fuisse edictum?
tenesne, et inaudisti *quidpiam*? an te lateat grassari in ami-
cos mala, quæ hostis ab hoste perpeti solet (*insepultum*
feris obijci)?

ISMENE.

Ad me quidem, Antigona, haud ullus perlatus est de
amicis sermo, nec latus, nec tristis, ex quo fratribus
ambæ sumus orbatæ duobus, una die peremptis duplici
(*mutua*) manu:

postquam vero Argivorum exercitus hac ipsa nocte abiit,
nihil novi ulterius, nec felicior me faciam esse, neque
infelicior.

ANTIGONE.

Pulchre id noram (*nihil te audivisse*): quocirca te
foras prodire jussi, ut sola audires.

ISMENE.

Quid est? æstuas enim manifeste, aliquid volvens animo.

ANTIGONE.

Nonne enim nobis Creon, decreto fratrum alteri sepul-
turæ honore, alterum eo privat indignis modis?

Eteoclem quidem, ut aiunt, jure condidit humo, inferis ho-
noratum Manibus: misere autem mortui Polynicis cadaver
civibus fertur edixisse ne quis sepulcro contegat, neque
adeo lamentetur; sinant vero inaccessum, insepultum, aliti-
bus gratum thesaurum conspicatis ad vescendum ut volupe
est.

Talia dicunt bonum Creonta tibi mihiq; nam me
quoque dico, edixisse: et huc venire, ut hæc ipsa, si qui
forte ignorent, clare pronuntiet, hancque rem non depu-
us justo et lege, humo.

35 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' δεῖ ἂν τούτων τι δρᾷ,
φόνον προκείσθαι δημόλευστον ἐν πόλει.
Οὕτως ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
εἴτ' εὐγενὴς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῇ.

ISMENE.

Τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
40 λύουσ' ἂν ἢ ῥάπτουσα προσθείμην πλέον;

ANTIGONE.

Εἰ συμπονήσεις· καὶ ξυνεργάσει σκόπει.

ISMENE.

Ποῖόν τι κινδύνευμα; ποῦ γνώμης ποτ' εἶ;

ANTIGONE.

Εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῇδε κουριεῖς χερσί.

ISMENE.

Ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει;

ANTIGONE.

55 Τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σὸν, ἦν σὺ μὴ θελῃς,
ἀδελφόν. Οὐ γὰρ δὴ προδοῦς' ἀλώσομαι.

ISMENE.

Ὡς σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηχότος;

ANTIGONE.

Ἄλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἰργεῖν μέτα.

ISMENE.

Οἷμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατὴρ
60 ὡς νῦν ἀπεχθὲς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο
πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων, διπλᾶς
ὄφεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερσί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωεῖσθαι βίον·

65 τρίτον δ' ἀδελφῶν δύο μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπύρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοισιν χερσίν.
Νῦν δ' αὖ μόνον δὴ νῦν λειμυμένα σκόπει
δωρὶ κάκιστ' ὁλούμεθ', εἰ νόμου βίῃ

70 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.
Ἄλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναιχ' ἔτι
ἔφουμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχουμένα·
ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κραισσόνων,
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κατὰ τῶνδ' ἀλγίονα.

75 Ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ γῆτονδ'
ἐύγενειαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι. Τὸ γὰρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

ANTIGONE.

Οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θεοῖς ἔτι
76 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἡδέως δρώτης μέτα.
Ἄλλ' ἴσθ' ὅποια σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
θάψω. Καλὸν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν.

Φίλῃ μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
δοῖα πανουργήσας· ἐπεὶ πλείων χρόνος
78 δὲν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.

Ἐκεῖ γὰρ αἰὲν κείσομαι· σοὶ δ', εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἐντιμὰ ἀτιμάσας' ἔχει.

tare rem esse nihili : sed quicumque horum quid fecerit ,
decretum esse ut is a populo lapidibus obruatur. Ita tibi
haec se habent : et mox ostendes an generosa sis , an vero
ex bonis ignava.

ISMENE.

Quid, o misera, si res in eo est loco, ego vel solvendo
vel adstringendo (*faciendo vel non faciendo*) emolu-
menti capiam?

ANTIGONE.

An operam sis collatura, *neque* adiutura, vide.

ISMENE.

Quonam in molimine? sanane mente es?

ANTIGONE.

An cadaver mea cum manu (*mecum*) sustolles.

ISMENE.

Num illud ergo sepelire cogitas, quod civibus interdictum
est?

ANTIGONE.

Meum scilicet, et, si tu *tuum* nolueris, tuum *sepelire*
volo fratrem : nunquam enim proditionis me alligabo.

ISMENE.

O male audax! num Creonte prohibente?

ANTIGONE.

At nullum ei jus est, ut a meis me arceat.

ISMENE.

Hei mihi! tecum reputes, soror, pater ut nobis perit
odiosus infamisque, qui postquam ipse sua deprehendit
flagitia, propria sibi manu duos oculos effodit : tum illius
mater eademque uxor, geminum titulum sustinens, nexis
laqueis sibi vitam ademit : tertium vero fratres duo una
die, semel occidentes miseri, necem sibi invicem intulere
mutuis manibus.

Nunc tandem nos duae solae relictæ, considera quanto
pejoribus exemplis periturae simus, si, invita lege, edictum
regis vel imperia transgrediamur.

Sed et hoc cogitare oportet, feminas nos esse, haud vi-
ris certare pares, tum, quoniam subditæ sumus potentio-
ribus, etiam in his rebus obtemperare, aliisque adhuc
acerbioribus.

Proinde ego manes inferos *Polynicis* ut veniam dent,
precata, quia vi huc compellor, summam rerum obtinenti-
bus morem geram : nam majora viribus aggredi, dementia
est.

ANTIGONE.

Neque te jusserim, neque adeo, si etiamnum velis ope-
ram conferre, lubens te utar adiutrice : sed ea sis, quæ
esse velis : illum autem ego sepeliam; quod si fecero,
decorum mihi erit mori :

cara cum caro jacebo, pio patrato facinore. Nempe lon-
gius est tempus, quo me inferis placere oportet, quam his
qui hic (*in terra*) versantur :

Illic enim semper jacebo : tu vero, si ita videtur, quæ
apud deos sanctissima habentur, aspernare.

ANTIGONH.

ISMENH.

Ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιῶμαι, τὸ δὲ
βίη πολιτῶν εἶναι ἐρυν ἀμήχανος.

ANTIGONH.

Σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσουσ' ἀδελφεῷ φιλότατ' πορεύσομαι.

ISMENH.

Οἴμοι, ταλαίνης ὥς ὑπερδέδοικά σου.

ANTIGONH.

Μή μου προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.

ISMENH.

Ἄλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
τοῦργον, κρυφῇ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὖτως ἐγώ.

ANTIGONH.

Οἴμοι· καταύδα. Πολλὸν ἐχθίων ἔσει
σιγῶς, εἴην μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.

ISMENH.

Θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.

ANTIGONH.

Ἄλλ' οἷδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλιστα ἀδεῖν με χρή.

ISMENH.

Εἰ καὶ δυνήσει γ'· ἀλλ' ἀμυγχανῶν ἐρᾷς.

ANTIGONH.

Οὐκοῦν, δταν δὴ μὴ σθένω, παπαύσομαι.

ISMENH.

Ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρόπει τὰμήχανα.

ANTIGONH.

Εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρεῖ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκαίσει δίκη.

Ἄλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν
παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο. Πείσομαι γὰρ οὐ
τοσοῦτον οὐδὲν ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.

ISMENH.

Ἄλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στείχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
ἄνους μὲν ἔρχει, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀκτὶς δαλίοιο, κάλλιστον ἐπταπύλου φανέν Στρ. α'.

Θήξα τῶν προτέρων φάος,
ἐφάνθης ποτ', ὦ χρυσέας ἀμέρας βλέφαρον,

Διρχαίων ὑπὲρ ρεῖθρων μολοῦσα,
τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν ἐκ φῶτα βάντα πανσαγίχ,
φυγάδα πρόδρομον ὀξυτέρῳ κινήσασα χαλινῷ,

ἔς ἐφ' ἀμετέρα γὰρ Πολυνείκους
ἀρθεῖς νεικείων ἐξ ἀμυγλόγων
ὀξεία κλάζων

αἰετὸς ἐς γᾶν ὑπερέπτα,
λευκᾷς χιόνας πτέρυγι στεγανὸς

πολλῶν μεθ' ὀπλων
ξύν θ' ἱπποκόμοις κορύθεσσι. [χύκλῳ Ἄντ. α'.

Στάς δ' ὑπὲρ μελάρων φονώσασιν ἀμφιγανῶν
λόγχαις ἐπταπύλον στόμα

ἔξα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων αἱμάτων γένυσιν
πλησθῆναι τε καὶ στεφάνωμα πύργων
πενκάενθ' Ἰφαιστον εἰλεῖν. Τοῖος ἀμυγλὸν ἔτάθη

ANTIGONE.

153

ISMENE.

Non aspernanda habeo : sed invilis civibus quidpiam
facere nullo pacto valeo.

ANTIGONE.

Tu quidem ista prætexas ; ego vero jam ibo , carissimo
fratri tumultum ut excitem.

ISMENE.

Hei mihi , quam male tibi metuo miseræ !

ANTIGONE.

Ne mea causa metuas : res laas in tuto colloca.

ISMENE.

Hoc saltem inceptum nemini indicaveris ; sed clam omnes
habe , itidemque ego habebō.

ANTIGONE.

Hei mihi ! palam eloquitor. Multo invisior eris tacens ,
nisi omnibus hoc pradicaveris.

ISMENE.

Calidum in rebus horrorem incutientibus cor habes.

ANTIGONE.

At placeo , sat novi , quibus maxime me placere decet.

ISMENE.

Si tu quidem possis (eo pervenire , ut placeas) ; sed ma-
jora viribus affectas.

ANTIGONE.

Proinde cessabo , quum nihil potero amplius.

ISMENE.

At , quæ vires excedunt , statim ab initio (omnino) se-
ctari non decet.

ANTIGONE.

Si hæc loqueris , mihi quidem odio eris , infensumque
tibi merito mortuum habebis.

Sed sine me meamque temeritatem acerba illa pati : nam
sane nihil tam durum patiar , quin decore moriar.

ISMENE.

At si tibi videtur , ito : hoc autem scias , stultam te qui-
dem abire (ad rem perficiendam) , sed amicis vere ami-
cam.

CHORUS.

O jubar solis , omnium quæ septiportis Thebis prius af-
fulserunt , pulcherrima lux , apparuisti tandem , o aureæ
dici oculus.

Dircæa transcendens fluenta ; quod in fugam compulsam
acutiori freno cursum contendere coegisti insignem candido
clypeo virum (exercitum) ab Argis egressum cum omni
bellico apparatu ,

qui contra nostram urbem Polynicis ambiguis exortus
(excllatus) jurgis acutum clangens velut aquila in hanc ter-
ram desuper involavit , nivea tectus ala (clypeo) , multis
cum armis , comantibusque galeis.

Imminens vero tectis Thebarum , caetem cupienti-
bus inhians undique cum hastis circa septem porta-
rum ora abiit , priusquam nostro sanguine satiaret
malas , et turrium propugnacula piceus Vulcanus cor-
riperet :

tantus a tergo exortus est strepitus Martis , hostili dra-

- 125 πᾶταγος Ἄρεος ἀντιπάλῳ δυσχείρωμα δράκοντι.
 Ζεὺς γὰρ μεγάλῃς γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἰσιδῶν
 πολλῷ βεύματι προσνισσομένους
- 130 χρυσοῦ καναχῆς ὑπερόπτας
 παλτῶ βίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἀκρωγ' ἤδη
 ἰκτὴν ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι.
 ἀντιτύπη δ' ἐπὶ γὰρ πέσε τανταλωθεὶς Στρ. β'.
 πυρφόρος ὃς τότε ραινομένα ξὺν ὀρμῇ
 βακχεύων ἐπέπνει βίπταις ἐχθίστων ἀνέμων.
 Εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν, [Ἄρης
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων μέγας
 140 δεξιόσειρος.
 Ἐπτά λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπτά πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγχαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὃ πατὴρ ἐνὸς
 145 μητρός τε μιᾶς φύντε καὶ αὐτοῖν
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχοντες
 κοινῷ θανάτῳ μέρος ἄμω.
 Ἀλλὰ γὰρ ἀμαγαλύνυμος ἦλθε Νίκα Ἄντιστρ. β'.
 τᾷ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβῃ,
 150 ἔκ μὲν δὴ πολέμων τῶν νῦν θέσθε ληισμοσύναν,
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς [χθων
 παννυχίοις πάντας ἐπέλωμεν, ὃ Θήβας δ' ἐλελ(-
 Βάκχιος ἄρχοι.
 155 Ἄλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας,
 Κρέων ὁ Μενονικέως, νιοχμοῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ τινὰ δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 160 τήνδε γερόντων προὔθετο λίσχην,
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας.
 ΚΡΕΩΝ.
 Ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλιος ἀσφαλῶς θεοὶ
 πολλῷ σάλῳ σείσαντες ὤρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων εἶχα
 165 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαίου
 σέβοντας εἰδὼς εὐθρόνων αἰεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἦνίκα Ὀιδίπους ὤρθου πόλιν,
 κάπῃ διώλειτ', ἀμπερ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 170 Ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
 καθ' ἡμέραν ὤλοντο παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 μένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
 175 Ἀμύχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῇς φανῇ.
 Ἔμοι γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 180 ἀλλ' ἐκ φόβου τοῦ γλώσσαν ἐγκλήσας ἔχει,
 χάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.

coni (Polynici, qui idem ac Thebani insigne habebat) insuperabilis.

Jupiter enim superbæ linguæ jactantiam impense odit, et eos intus multo cum impetu irruentes, auri sirepentis contemtor, vibrato dejicit fulmine parantem (Capaneum) jam summis in metis (maenibus) victoriæ lætum clamorem tollere:

quassatus in terram a qua percussus est cecidit ignifer, qui tunc insano furore debacchans, infestissimorum venturum flatu anhelabat (flammam minitabatur impetu ventorum infestissimorum suscitatum, quæ urbem perderet).

Direxit autem aliorum hæc, alia vero mala aliis inferebat, cunctos deturbans magnus Mavors impetuosus propitiusque socius.

Nam septem duces ad septem portas locati pares contra pares, fugatori Jovi dona (ex quibus tropæa construerentur) reliquerunt ærea arma, præter miseros illos, qui patre uno matreque una nati, in se utrinque duas hastas vi dirigentes, communis mortis ambo perceperunt partem.

At cum præclaro nomine gaudens Victoria venerit, mutuum ridens equestribus Thebis, jam his ex præliis capite oblivionem, deorumque templa omnia adeamus pervigilibus choreis: ducat autem Bacchus qui Thebas concutit.

Ecce vero urbis rex Creon Menœcei filius, ob recentes casus deorum inrectos numine accedit, aliquod consilium advolvens (patefacturus), quandoquidem conventum hunc seniorum indixit, quos communi præconio arcessivit.

CREON.

Viri, civitatem hanc, quam multis quassarunt fluctibus, jam in tuto dii crexerunt de novo:

vos autem per nuntios jussi seorsum ab omnibus convenire, quia vos novi cum Laii imperium sedulo semper coluisse, tum regnante in urbe a se servata (Edipo, illoque extincto, erga eorum gnatos, in eadem amplius fide constanti animo permansisse.

Quando igitur illi gemino fato una die perire, mutuis ictibus perempti mutuum cordis nefario scelere, ego jam imperium omne et solium obtineo, ut qui defunctis cognatus sum proximus.

Fieri autem non potest, ut cujusvis hominis noris animum et mentem et consilia, antequam in administratione rei publicæ et legum exercitatum se exhibuerit.

Quicumque enim civitatem universam regens, non optimis adhæret consiliis, sed formidine aliqua linguam comprimit, is pessimus esse et nunc et olim mihi videtur:

καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πατρὸς
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 Ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀεὶ,
 135 οὔτ' ἂν σιωπήσαιοι τὴν αἴτην ὀρώων
 σταίχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας.
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θεῖμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
 ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα καὶ ταύτης ἐπὶ
 190 πλείοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιοῦμεθα.
 Τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν,
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παῖδων τῶν ἀπ' Οἰδίου περὶ
 Ἐτεοκλέα μὲν, δε πόλεως ὑπερμάχων
 195 ὀλώλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δόρει,
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐραγνίσαι
 ἀ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς,
 τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω,
 δε γῆν πατρίαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 200 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ
 πρῆσαι κατάκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινῷ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῇδ' ἐκκεκρήρυκται τάφῳ
 μήτε κτερίζειν μήτε κωλύσαι τινα,
 205 ἔαν δ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθῇντ' ἰδεῖν.
 Τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα· κούποτ' ἔχ' ἡμεῖς
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδοίκων·
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆσδε τῇ πόλει, θανόντων
 210 καὶ ζῶν ὁμοίως ἐξ ἡμεῖς τιμῆσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, καὶ Μενουκίως Κρέον,
 τὸν τῆσδε δύσνον καὶ τὸν εὖμενῆ πόλει.
 Νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ που παρεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χυπόσοι ζῶμεν περὶ.

ΚΡΕΩΝ.

215 Πῶς ἂν σκοποὶ νῦν εἴτε τῶν εἰρημένων;

ΧΟΡΟΣ.

Νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βραστάζειν πρόθεος.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄλλ' εἰς' ἐτοιμοὶ τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἐτι;

ΚΡΕΩΝ.

Τὸ μὴ πικρῶν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

220 Οὐκ ἐστὶν οὕτω μῶρος δε θανεῖν ἐρᾷ.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ μὴν ὁ μισθός γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ.

Ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὑπο
 δύσπνοους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα,
 225 πολλὰς γὰρ ἐσχον φροντίδων ἐπιστάσεις
 ὁδοῖς κυκλίων ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν.

et quicumque patria sua potiolem judicat amicum, illum
 nullo in loco pono.

Ego enim, testor Jovem omnia semper cernentem, silere
 nolim, damnum si videam ingruere civibus loco salutis,
 nec unquam, si quis patriae hostis sit, ejus viri amicitiam
 amplectar: quippe compertum est mihi, hanc patriam
 esse, quae servat cives; quam si rectam (navis instar)
 teneamus, amicos (quos nemo est, quin quaerat) compara-
 mus nobis.

Talibus ergo placitis obsecutus hanc augebo urbem,
 nuncque horum affinia civibus edicere jussi circa Œdipi fi-
 lios.

Eteoclem quidem, qui pro hac urbe pugnando, re fortis-
 sime gesta, perit, ut condant sepulcro, omnibusque con-
 decorent inferiis, quae strenuorum virorum Manibus demit-
 tuntur;

illius autem fratrem, Polynicem dico, qui ab exsilio re-
 dux, urbem patriam et deos patrios flammis abolere voluit,
 voluitque sanguinem haurire cognatum, hosque cives in
 servitutem abducere, hunc interdictum est ne quis tumulto
 mandet, neque defleat, sed sinant insepultum, et corpore
 ab alitibus canibusque laniato turpatum.

Hæc mea est sententia; nec a me unquam honorem con-
 sequentur improbi, qui justis competit (non eodem quo
 justis, loco habebuntur improbi): sed quicumque benevo-
 lus huic urbi est, mortuus et vivus pariter a me honorabi-
 tur.

CHORUS.

Hæc tibi placent, Menœcei gnate Creon, circa civitatis
 hujus hostem, et circa amicum: lege vero uti qualibet pe-
 nes te est in mortuos et in viventes, quotquot sumus.

CREON.

Quomodo igitur attendatis ut odictum observetur?

CHORUS.

Juniori alicui hoc munus manda.

CREON.

Sed jam constituti sunt cadaveris custodes.

CHORUS.

Quid igitur aliud præter hoc jubeas?

CREON.

Ne permittatis, si qui minus obtemperent.

CHORUS.

Nemo est amens adeo, ut mori cupiat.

CREON.

Est sane proposita hæc merces: sed homines sæpe quia
 sperabant lucrum (lucris spes) perdidit.

CUSTOS.

Haud equidem, o rex, dixero, anhelantem me esse
 quod citato gressu celeriterque venerim: multas enim ex-
 pertus sum in deliberando moras, in via subinde me ipsuci
 circumagens ut referrem pedem.

Ψυχὴ γὰρ ἡῦδα πολλά μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς οἱ μολῶν δώσεις δίκην;
 τλῆμον, μενεῖς αὖ; καὶ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 230 ἄλλου παρ' ἀνδρός; πῶς σὺ ἐπ' οὐκ ἀλγυνεῖ;
 Τοιαῦθ' ἐλίσσων ἦνυτον σχολῇ ταχύς·
 χούτως δόδες βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 Τέλος γὰρ μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί, καὶ τὸ μηδὲν ἐξερεῖ, φράσω δ' ὁμῶς.
 235 Τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι πεφარγμένος,
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἐστὶν ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν;

ΦΥΛΑΞ.

Φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ. Τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' εἶδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δῶν.
 240 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι.

ΚΡΕΩΝ.

Εὖ γὰρ στοχάζει κάποφάργνυσαι κύκλῳ
 τὸ πρᾶγμα. Δηλοῖς δ' ὥς τι σημανῶν νέον.

ΦΥΛΑΞ.

Τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ οὐν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;

ΦΥΛΑΞ.

245 Καὶ ἐγὼ λέγω σοι. Τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως
 θάψας βέβηκε κατὰ χρωτὶ δεξιάν
 κόριν παλύνας κάρπισταύσας ἂ χρεή.

ΚΡΕΩΝ.

Τί φῆς; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε;

ΦΥΛΑΞ.

Οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος ἄρρῳξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσπετος οὐργάτης τις ἦν.

Ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερές παρῆν.

255 Ὁ μὲν γὰρ ἤρ' ἀνίστατο, τυμβήρης μὲν οὐ,
 λεπτή δ' ἄγος φεύγοντος ὡς ἐπὶν κόνις.

Σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ῥεφαίνετο.

Λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,

260 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἂν ἐγίγνετο
 πληγὴ τελευτῶς, οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν.

Εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξ εἰργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφρευγε πᾶς τὸ μή.

Ἥμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χερσίν,

265 καὶ πῦρ διέρπειν, καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν
 τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τοι ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μήτ' εἰργασμένῳ.

Τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὅς πάντας ἐς πέδον κᾶρα

270 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἴχομεν
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔτ' ὅπως δρωῖντες καλῶς
 πράξιμεν. Ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον

Multa enim secum confabulabatur animus :

*Miser, cur tendis eo ubi pœnas dabis, simul ac re-
 neris? at enim resistes miser? et hoc ex quoquam alio
 resciverit Creon? qui sodes, malum effugies?*

Talia volutans animo iter confeci cum tarditate celer, sic-
 que longa sit brevis via.

Postremo vicit, ut huc irem ad te; et quamvis rem ni-
 hili sim prolaturus, eloquar tamen; hac enim spe venio
 munitus, nihil me aliud passurum esse, nisi quod fatale
 sit.

ΚΡΕΩΝ.

Quidnam est, cur animo ita es anxio?

ΚΥΣΤΟΣ.

Primum tibi declarare volo quæ ad me attinent : neque
 enim ipse facti auctor sum, nec adeo qui fecerit vidi : proin-
 de indignus sum qui in malum quodpiam incidam.

ΚΡΕΩΝ.

Caute sane rem circumspicis, et munis undique : videris
 autem aliquid indicaturus grave.

ΚΥΣΤΟΣ.

Periculosa enim metum afferunt plurimum.

ΚΡΕΩΝ.

Nonne dices tandem, perfunctusque abibis?

ΚΥΣΤΟΣ.

Atqui tibi dico : mortuum aliquis modo sepelivit, abūtque,
 postquam cadaveri aridum injecit pulverem, inferiasque
 pro more fecit.

ΚΡΕΩΝ.

Quid ais? Quis homo ausus est hæc facere?

ΚΥΣΤΟΣ.

Nescio : ibi enim neque securi quid erat casum, neque
 ligone effossum ; dura sed tellus et aspera, infracta, nec
 plaustrum sulcata rotis, sed facti auctor aliquis obscurus erat
(quem nullo signo argueres).

Ubi vero nobis rem ostendit primus diurnus speculator,
 omnibus triste miraculum visum est.

Ille enim non conspiciebatur ; nec tamen tumulo conditus
 erat : sed tenuis superinjectus erat pulvis, ut ab aliquo
 placulum fugiente : signa vero neque feræ, neque canis
 cujusquam apparebant, qui venisset et cadaver lacretasset.

Tum acerba dicta inter nos jactari coeperunt, custode
 custodem arguente ; et res tandem ad verbera venisset :
 nemo enim erat qui coherceret.

Quippe unusquisque *altis* erat facinoris auctor, nec
 tamen quisquam manifestus erat : sed quisvis a se crimen
 amoliebatur. Parati quoque eramus candens ferrum ma-
 nibus tollere, perque flammam transire, et deos adjurare,
 nos neque fecisse, neque cuiquam esse conscios qui facinus
 vel meditatus fuerit, vel patravisset.

Denique quum scrutando nihil proficeremus, fari inquit
 unus nostrum qui fecit, ut meta ad solum omnes capita
 demiserimus :

nec enim poteramus contradicere, nec *altis* quid excogi-
 tare, quo facto res prospero nobis cederet : sermo autem

σεὶ τοῦργον εἴη τεῦτο κοῦχλ' κρυπτεόν.
Καὶ τὰυτ' ἐνίκα, κάμ' ἐτὸν δυσδαίμονα
275 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάχαθ' ὅν λαβεῖν.
Πάρεμι δ' ἄκων οὐχ' ἐκούσιν, οἶδ' ὅτι.
Στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ, ἐμοὶ τοι μὴ τι καὶ θεήλατον
τοῦργον τόδ' ἢ ζύννοια βουλεύει πάλαι.

ΚΡΕΩΝ.

280 Παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κάμ' μεστῶσαι λέγων,
μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα.
Λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτὰ, δαίμονας λέγων
πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι.
Πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
285 ἐκρυπτον αὐτὸν, ὅστις ἀμφικίονας
ναοὺς πυρώσων ἦλθε κάναθ' ἡμάτα
καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν;
ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσπορᾷς θεοὺς;
οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
290 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ,
κρυφῇ χάρα σείοντες· οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ
λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
Ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
295 Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος
κακὸν νόμισμα· ἔβλαστε. Τοῦτο καὶ πόλεις
παρθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων·
τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
χρηστὰς πρὸς αἰσχυρὰ πράγματα· ἴστασθαι βροτῶν
300 πανουργίας δ' ἰδοῖεν ἀνθρώποις ἔχειν
καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
Ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἦνυσαν τάδε,
χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
Ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
305 εἴ τοῦτ' ἐπίστασ', ὅρκιος δὲ σοι λέγω,
εἴ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμοὺς,
οὐχ' ὑμῖν Ἄδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε ἐπ' ἐπὶ ὕβριν,
310 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἐνθεν οἰστέον
τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε, καὶ μάθ' ὅτι
οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
Ἐκ τῶν γὰρ αἰσχυρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
ἀτωμένους ἰδοὺς ἂν ἢ σεωσμένους.

ΦΥΛΑΞ.

315 Εἰπεῖν τι δώσεις; ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω;

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ ὀλοθ' καὶ νῦν ὡς ἀνιάρως λέγεις;

ΦΥΛΑΞ.

Ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ πρὶ τῇ ψυχῇ δάκνει;

ΚΡΕΩΝ.

Τί δὲ βυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου;

ΦΥΛΑΞ.

Ὅ δ' ὦν σ' ἀνιᾷ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.

hic erat : rem tibi esse renuntiandam neque celandam.

Atque hæc vicit sententia, ac me infelicem sors damnavit,
hoc commodum qui auferam.

Adsum autem invitus apud invitos, scio.

Diligit enim nemo malæ rei nuntium.

CHORUS.

Dudum sane, o rex, mente mecum reputo, anne divini-
tus hæc res contigerit.

CREON.

Desine, priusquam tua loquela etiam in iram me conci-
tes, ne insipiens simul et senex deprehendaris.

Dicis enim non toleranda, quomodo deos dicis huius mortui
curam gerere.

An insigni dignati honore sepultura eum affecerunt, ut
bene meritum? illum qui fulta columnis templa cum
donariis crematurus venit, terramque eorum et cultum dis-
jecturus?

Num deos vides honore malos prosequi?

Non est. Sed et hæc ægre ferentes cives, dudum obmur-
murabant mihi, clam capita quassantes; neque sub jugo
cervicem, ut decet, habebant, ut imperio meo acquiescerent.

Ab illis hos (excubitores) probe scio mercede inductos
hæc perpetrasse.

Nullum enim hominibus damnosius argento ortum est
institutum; hoc et urbes devastat, hoc viros submovet do-
mibus, hoc edocet, et bonas pervertit mentes hominum,
ut ad turpia facta se applicent,

dolosque monstravit hominibus parare, et quovis impio
facinore callere.

At qui mercede accepta hæc perpetrarunt, hoc adepti
sunt, ut aliquando daturi sint penas.

Verum si quid apud me valet Jovis reverentia, pro certo
hoc scias, juratos autem tibi dico, nisi ipsam auctorem
huius sepulture inventum produxeritis in conspectum
meum, non sola morte defungemini (etiam aliis pœnis af-
ficiemini), antequam vivi pendentes hanc indicaveritis in-
juriam (eum, qui eam fecerit), ut edocti lucrum unde
pelendum, in posterum inde rapiatis, et discatis, non qua-
libet ex re quæstum esse parandum.

Namque ex turpibus lucris plures malo mactatos videas,
quam servatos.

CUSTOS.

Loquine mihi quidquam permittes, an conversus sic hinc
abibo?

CREON.

Nescisne vel nunc quam moleste loquaris?

CUSTOS.

Anribusne an animo morderis?

CREON.

Quid vero exploras meus ubi situs sit dolor?

CUSTOS.

Facinoris auctor animum tibi contristat, aures ego.

ΚΡΕΩΝ.

320 Οἴμ' ὥς ἀλχημα ἔτλην ἐκπεφυκὸς εἶ.

ΦΥΛΑΞ.

Οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτί.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρῳ γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.

ΦΥΛΑΞ.

Φεῦ·

ἢ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῇ δοκεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Κόμψευε νῦν τὴν δοξάν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
325 φανεῖτέ μοι τοὺς δρωῶντας, ἔξερεῖθ' ὅτι
τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.

ΦΥΛΑΞ.

Ἄλλ' εὐραθείη μὲν μάλιστα· ἐὰν δέ τοι
ληφθῇ τε καὶ μὴ, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄφει σὺ δεῦρ' ἔλθόντα με.

330 Καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἑμῆς
σωθεῖς ὁραῖω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

[Στρ. α'.

Πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει.

331 Τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερὶν νότῳ

332 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν

περῶν ὑπ' οἰδμασιν, θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται, [λεῦον.

333 Ὀλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος, ἱππέω γένει πο-

334 κουφονόων τε φύλον ὀρνίθων ἀμφιβάλων ἄγει, Ἄ. α'.

335 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη, πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν

336 σπείρεισι δικτυοκλώστοις,

περιφραδῆς ἀνὴρ· κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου

337 θηρὸς ὀρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ' [ταῦρον.

ἱππον ἀέζεται ἀμφοροπὸν ζυγὸν οὐρεῖόν τ' ἀκμήτα

338 Καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους

ὄργας ἐδιδάξατο καὶ δυσάλυν [Στρ. β'.

πάγων ὑπαίθρεια καὶ δύσομβρα φεύγειν βέλη·

339 παντοπόρος ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται

τὸ μέλλον· Ἄδ' αὖ μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·

νόστων δ' ἀμηχάνων φυγὰς συμπεφρασται. [Ἀντ. β'.

340 Σοφόν τι τὸ μηχανόεν τέχνης ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων

ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει,

νόμους παρὰ τῶν χθονὸς θεῶν τ' ἐνόρκον εἶκον.

341 Ὑψίπολις ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν

ἔνεστι, τόλμας χάριν. Μήτ' ἑμοὶ παρέστιος

342 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν δὲ τὰδ' ἔρδει.

Ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόω

τόδε, πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω

τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην.

Ω δούστηνος

343 καὶ δούστηνου πατὴρ Οἰδιπόδα,

τί ποτ'; οὐδ' ἐγὼ που σέ γ' ἀπιστοῦσεν

τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις

καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες;

CREON.

Vah! quam manifeste veterator natus es!

CUSTOS.

Certe non qui hoc perpetraverim facinus.

CREON.

Utique argenti cupidinae vitam projecisti.

CUSTOS.

Vah! malum est profecto, si quis apud se constituit
falsa constituere.

CREON.

De suspitione argutare quantumvis: sed nisi hæc qui se-
cerint monstrabitur, *experti* fatebiturini malis ex locris
damna gigni.

CUSTOS.

Maxime sane velim inveniat: attamen deprehensus
fuerit necne, hoc enim fortuna dijudicabit, non est ut videas
tu me huc reversum.

Etenim nunc præter spem opinionemque meam servatus,
multas debeo diis gratias.

CHORUS.

Multa quidem sunt mirabilia; nihil vero homine mirabi-
lius est. Hoc enim (*adeo mirandum humanum genus*) et
canum ultra pontum nimboso nolo fertur, circumfremen-
tes inter fluctus, supremamque deam, Tellurem immorta-
lem, indefessam, fatigat circumactis aratris per singulos
annos, equino genere versans.

Leviū etiam genus avium *cassibus* circumventum ab-
ducit sævarumque bestiarum sæcla, pontique marinam
sobolem retibus fune contextis homo præditus solertia:
edomatque artibus agrestem belloam montivagam, juba-
tumque equum et montanum indefessum laurum jugum
subire cogit cervicibus impositum.

Quin linguæ facultatem, mentemque volubilem et civiles
mores didicit, tum etiam pruinarum cubantibus graviam
imbriumque *ingentium* subdialia tela fugere.

Ad omnia ingeniosus, consilii inops ad nihil, quod est
futurum, accedit: solius Orci effugium non adducet (*inre-
niet*): difficilium tamen morborum remedia excogitavit.

Callens, ultra quam sperari possit, certas quasdam artis
machinas, modo pravum, modo bonum sectatur, leges
evertens patriæ, deorumque sacrum fas.

Excelsus in civitate, civitate dignus est ejici, cui tur-
pitudine adhæret, audaciæ gratia: nec idem mecum tectum
subeat, nec mecum idem sentiat, qui se ad hunc modum
gerit.

De incredibili hoc ambigo portento, qui contendam, non
esse Antigoneam hanc, quam esse sciam.

O misera, et misero patre CEdipode nata, quidnam istud
est?

Anne te isti adducunt regis imperio iurimorigeram, et
in amentem deprehensam auso?

ΦΥΛΑΣ.

Ἦδ' ἐστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ξειργασμένη·
395 τήνδ' εἶλομεν θάπτουσιν. Ἀλλὰ ποῦ Κρέων;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅδ' ἐκ δόμων ἄφορρος ἐς δέον περᾶ.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἐστι; ποῖα ζύμμετρος προὔβην τύχη;

ΦΥΛΑΣ.

Ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἐστ' ἀπώμοτον.

Ψεύδει γάρ ἢ πίνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
399 σχολῇ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγώ,
ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε.

Ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
ἵσκειν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἔδονῃ,

ἦ καὶ, δι' ὄρκων καίπερ ὦν ἀπώμοτος,
405 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθυρέθη τάφον
κοσμοῦσα. Κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
ἀλλ' ἐστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.

Καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβὼν,
καὶ κρίνε καὶ ἐλεγχ'. ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
410 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβὼν;

ΦΥΛΑΣ.

Αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε. Πάντ' ἐπίστασαι.

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς;

ΦΥΛΑΣ.

Ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσιν δν σὺ τὸν νεκρὸν
405 ἀπείπας. Ἄρ' ἐνθάδε καὶ σαρῇ λέγω;

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ πῶς δρᾶται κἀπληπτος ἡρέθη;

ΦΥΛΑΣ.

Τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα. Ὅπως γὰρ ἤκομεν,
πρὸς σοῦ τὰ δειν' ἐκείν' ἐπηπειλημένοι,
πᾶσαν κόριν σήραντες ἢ κατεῖχε τὸν
410 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὖ,
καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπὴνέμοι,
δομήν ἀπ' αὐτοῦ μὴ βάλοι περφυγότες,
ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
κακοῖσιν, εἰ τις τοῦδ' ἀπειδέσσοι πόνου.

415 Χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἐστ' ἐν αἰθέρι
μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
καὶ καῦμα ἔθαλπε· καὶ τότε ἐξαίφνης χθονὸς
τυρῶς αἰίρας σκηπτὸν, οὐράνιον ἄχος,
πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην

420 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστῶθη μέγας
αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.

Καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
ἢ παῖς δρᾶται, κἀνακωχέει πικρᾶς
ὄρνιθος ὅζυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
425 εὐνῆς νεοσσῶν ὄρνανθον βλέψῃ λέχος·
οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρε' νέκυν,
γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀρὰς κακᾶς
ἡρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.

CUSTOS.

Hæc est illa, quæ facinus patravit : hæc deprehendimus
sepelientem. Sed ubi est Creon?

CHORUS.

Eccum opportune rursus progreditur foras.

CREON.

Quid est? quæ res accidit, cui opportunus esset accessus
meus?

CUSTOS.

Rex, mortalibus nihil est abjurandum : nam *quæsi ha-*
buerunt opinionem sequens cogitatio mendacii convincit :
quoniam vix credidissem naquam me huc rediturum, ob
minas tuas illas, quibus antea conturbatus sum.

Verum quod præter spem et expectationem *accidit*
gaudium magnitudine ad aliam voluptatem nullam contendere
potest : proinde venio, licet sacramento abjuraverim, puel-
lam hanc adducens, quæ deprehensa est sepulturam ap-
parans.

Sors hic jacta non fuit : sed meum est, non alius, hoc
quod Mercurii ope feci lucrum.

Et nunc, rex, hanc ipse prehensam interroga, ut lubet,
et redargue : ego vero absolutus, merito his liber ero
malis.

CREON.

Quomodo autem hanc comprehensam adducis, et unde?

CUSTOS.

Hæc virum sepelivit : omnia nosti.

CREON.

An et intelligis, et vere dicis, quæ dicis?

CUSTOS.

Quippe quum eam sepelientem viderim cadaver illud,
quod tu *sepeliri* vetueras. Salin' aperta et manifesta dico?

CREON.

Et quomodo conspecta est atque in facinore deprehensa?

CUSTOS.

Sic acta res est. Postquam enim advenimus, tuis illis mi-
nis atrocibus perterriti, primum humum omnem, quæ con-
legebat corpus, everrimus, putreque corpus nudavimus acite,
tum summis in tumulis consedimus aversi vento fugientes
odorem ejus ne nos feriret, alio alium excitante minitendo
malo, si quis istum neglecturus esset laborem.

Tantisper in eo res fuit, donec æthere in medio constitit
lucidus solis orbis, æstusque flagravit : atque tum dere-
pente turbo a terra rapiens procellam cum fulgure, cælum
contristans, implet campum, omni dejecta coma campestris
silvæ :

glomerato pulvere magnus æther repletus est.

Nos vero clausis oculis divinitus missum tolerabamus
malum : quo post longum tempus tandem sedato, puella hæc
conspicitur, acuta voce lamenta fundens, tristis in modum
aviculæ, quum vacuum nidi cubile pullis orbatum videt :

sic et illa, nudum ut cernit cadaver, lamentis ejulavit,
dirasque facti auctoribus pœnas imprecata est.

Καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνην,
 430 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκίας ἄρδην πρόχου
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 Χημεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρούμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην
 καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἡλέγχομεν
 435 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο,
 ἅμ' ἡδέως ἔμοιγε καλγεινῶς ἅμα.
 Τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγένει
 ἡδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν. Ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 440 ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

ΚΡΕΩΝ.

Σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον χάρι,
 φῆς, ἥ καταρνεῖ μὴ δεδραχέναι τάδε;

ANTIGONH.

Καὶ φημι δρᾶσαι κοῦκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μὴ.

ΚΡΕΩΝ.

Σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν ἢ θάλεις
 445 ἔξω βαρεῖας αἰτίας ἐλεύθερον·
 σὺ δ' εἰπέ μοι μὴ μῆκος, ἀλλὰ σύντομα,
 ἥδης τὰ κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;

ANTIGONH.

Ἴδῃ, τί δ' οὐκ ἐμελλον; ἐμφανῇ γὰρ ἦν.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;

ANTIGONH.

450 Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε
 οὐδ' ἡ ἑνώϊκος τῶν κάτω θεῶν Δίκη,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὥδμην τὰ σά
 κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κἀσφαλῇ θεῶν
 455 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.
 Οὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθίς, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῇ ταῦτα, κοῦδεῖς οἶδεν ἐξ ὅτου φάνη.
 Τούτων ἐγὼ οὐκ ἐμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσας, ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 460 δῶσειν. Θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὐ;
 καὶ μὴ σὺ προῦκέρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω.
 Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὥς ἐγὼ κακοῖς
 ζῇ, πῶς δὲ οὐχὶ καθ' αὐτὸν κέρδος φέρει;
 465 οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν
 παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχομένην νέκυν,
 κείνοισι ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 Σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρᾳ δρωῖσα τυγχάνειν,
 470 σχιδόν τι μῶρῳ μωρίην ὀφλισκάνω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγροὶ τὸ γέννημ' ὤμων ἐξ ὤμου πατρὸς
 τῆς παιδός· εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

ΚΡΕΩΝ.

Ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγχεατέστατον

Post 471 sequeretur cū τοῦσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισαν νόμους.

Statimque manibus aridum affert pulverem, et malleo ducto ex aereo gutto alte sublato, triplici fuso libamine, mortuum honorat.

Nos vero conspicati irruimus eamque comprehendimus illico, nullo perculsam metu : atque et priorum et horum recentiorum facinorum eam arguimus, illa vero nihil omnino negavit. Quod mihi quidem et gratum et triste simul auditu fuit.

Ipsam enim e malis evasisse, gratissimum : sed in malum amicos ducere, id triste est. Verum omnia ista prae mea salute minoris pendenda sunt.

CREON.

Heus tu, quæ in terram demittis caput, te rogo : fate risne an denegas hæc fecisse?

ANTIGONE.

Et fateor, nec me fecisse nego.

CREON.

Tu quidem aufer te hinc, ut lubet, gravi hoc absolutum crimine : tu vero dic mihi non multis verbis sed breviter, norasne edicta, ne quis hæc faceret?

ANTIGONE.

Noram. Qui vero ignorassem? manifesta enim erant.

CREON.

Et vel sic ausa es hasce transgredi leges?

ANTIGONE.

Non enim eas mihi Juppiter edixerat, nec quæ diis inferis assidet Justitia. Neque tantum valere credidi tua edicta, ut non scriptas firmasque deum leges, mortalis quum sis, queas transcurrere (*violare*).

Non enim heri quidem fixæ illæ sunt aut nudiustertius, sed vigent ab omni ævo, nec novit quisquam ex quanto tempore prodierunt.

Harum non erat meum hominis ullius decreta metuentem apud deos penas dare (*Harum legum violatarum ut penas diis penderem, nullius hominis metu adduci potui*). Morituram enim me sciebam : quiippeni? etiam si tu non prius indixisses : quodsi ante tempus moriar, id esse in lucro deputo.

Quicumque enim in multis, ut ego, miseriis vitam degit morte qui non ille lucrum ferat?

sic sane mihi fatum hoc nancisci nihil dolet. At si germani mortui insepultum sustinuissem cadaver, id mihi doleret : hisce autem (*quæ feci*) non doleo.

Tibi vero si videor stulte fecisse, propemodum dixerim, a stulto stultitiæ arguor.

CHORUS.

Durum ingenium ex duro patre ortum apparet puellæ; malis enim nescit cedere.

CREON.

At scito tamen præfractos animos plerumque concidere, firmissimumque ferrum igne coctum, sicque rigidum qui has leges in hominibus constituerunt.

478 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῇ
 θραυσθέντα καὶ βραγέντα πλείστ' ἂν εἰσίδοις.
 Σμικρῷ χαλινῷ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας. Οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
 480 Αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο,
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἤδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπυχεῖν καὶ δεδρακυῖεν γελᾶν.
 Ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 485 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῇδε καίσεται κράτη.
 Ἄλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὁμαιμονεστέρα
 τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκέου κυρεῖ,
 αὕτη τε γῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 490 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευσai τάρου.
 Καί νιν καλεῖτ'· ἐσὼ γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 Φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἡρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων.
 495 Μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις
 ἀλούς ἐπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ.
 ANTIGONH.
 Θέλεις τι μείζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλὼν;
 KREON.
 Ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 ANTIGONH.
 Τί δῆτα μέλλεις; ὥς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 500 ἀρεστόν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθεῖη ποτὲ,
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τὰμ' ἀφανθάνοντ' ἔφυ.
 Καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάρῳ
 τιθεῖσα; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 505 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγλήθῃ φόβος.
 Ἄλλ' ἢ τυραννὶς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ,
 καῖεστιν αὐτῇ ἑρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KREON.
 Σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄρῃς.
 ANTIGONH.
 Ὅρῳσι χούτοι· σοὶ δ' ὑπὶλλουσι στόμα.
 KREON.
 510 Σὺ δ' οὐκ ἐπαιδεῖ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς;
 ANTIGONH.
 Οὐδέν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς δημοσπλάγγχους σέβειν.
 KREON.
 Οὐκ οὐν ὁμαίμος γὰρ καταντίον θανῶν;
 ANTIGONH.
 Ὅμαιμος ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
 KREON.
 Πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῇ τιμᾶς χάριν;
 ANTIGONH.
 515 Οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς.
 KREON.
 Εἰ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
 SOPHOCLES.

factum, facillime comminui et frangi videas.

At parvo freno seroces equos coerreri scio.
 Nam non licet elato esse animo, quisquis aliis subditus est.

Hæc autem tunc quidem contumeliose agere novit, quum
 sancitas leges transgredi ausa est: nunc vero, postquam fa-
 cinus patravit, altera hæc est contumelia, quod his factis
 gloriatur et rideat.

Profecto haud amplius vir ego sim, sed ipsa vir, si hæc
 ei impune cesserit tanti facti audacia.

Sed sive ex sorore prognata sit, sive mihi sit tota familia
 mea conjunctior, ipsaque et soror non effugient scdissimam
 mortem; nam et illam haud minus quam hanc ut hujus
 sepulcrum auctorem accenso.

Et illam evocate: eam enim vidi modo intus rabientem,
 nec compotem mentis.

Quippe animus eorum qui nihil recto in tenebris machi-
 nantur, solet prius (*quam facta appareant*) deprehendi
 eorum celator).

Verum odi, si quis in scelere deprehensus, tamen con-
 cinnis comere illud dictis parat.

ANTIGONE.

Vin' amplius aliquid, quam me captam occidere?

CREON.

Nil sane amplius: hoc nactus, omnia nactus sum.

ANTIGONE.

Quid ergo moraris? ut mihi tuis ex sermonibus nihil pla-
 cet, neque opto ut placitum sit unquam: sic meorum
 nihil tibi probatur.

Atqui undenam celebriorem gloriam consequi possem,
 quam quod germanum humo condidi? his quoque omnibus,
 qui *adsunt* idem placere diceretur, si non linguam præ-
 cluderet meus.

At cum alia ob multa felix est tyrannis, tam quia licet ei
 facere dicereque quæ lubet.

CREON.

Sola tu hos inter Cadmeos hoc vides.

ANTIGONE.

Vident et isti: sed torquent os secundum te (*tuam ut
 gratiam ineant, os comprimunt*).

CREON.

Te autem non pudet alia ab his sentire?

ANTIGONE.

Minime: haud enim turpe est germanos colere.

CREON.

[occubuit?

Nonne etiam frater ille erat, qui contraria inferens arma

ANTIGONE.

Ex una frater matre et ex eodem patre

CREON.

Cur, quaeso, illi impium honorem tribuis? (*cur impia es
 in Eteoclem? quippe qui magis honorandus sit quam
 frater Polyneices.*)

ANTIGONE.

Hoc ne ille quidem testabitur, qui mortuus est..

CREON.

Maxime vero, si illum pari honore cum impio (*Poly-
 nicæ*) dignaris.

ANTIGONE.

Οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.

ΚΡΕΩΝ.

Πορθῶν δὲ τήνδε γῆν ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.

ANTIGONE.

Ὅμως δ' γ' Ἄδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος.

ANTIGONE.

Τίς οἶδεν εἰ κάτωθεν εὐαγῇ τάδε;

ΚΡΕΩΝ.

Οὔτοι ποθ' οὐχθρὸς, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.

ANTIGONE.

Οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔχυν.

ΚΡΕΩΝ.

Κάτω νυν ἔλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλοι
καίνοις ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,
φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰδομένη·
νεφέλη δ' ὀφρύων ὑπερ αἰματόεν
ρέθος αἰσχύνει,

ἐν τέγγουσ' εὐώπα παρειάν.

ΚΡΕΩΝ.

Σὺ δ', ἥ κατ' οἴκους ὥς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δὴ μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φῆσεις μετασχεῖν, ἢ ἔομεῖ τὸ μὴ εἰδέναι;

ΙΣΜΗΝΗ.

Δεδράκα τοῦργον, εἰπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ συμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.

ANTIGONE.

Ἄλλ' οὐκ ἰάσει τοῦτό γ' ἡ δίκη σ', εἰπεῖ
οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.

ΙΣΜΗΝΗ.

Ἄλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.

ANTIGONE.

Ἦν τοῦργον Ἄδης χολὴ κάτω ξυνίστορες
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.

ΙΣΜΗΝΗ.

Μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσει.

ANTIGONE.

Μή μοι θάνῃς σὺ κοινά, μηδ' ἄ μὴ ἴγιες
ποιοῦ σειρυτῆς. Ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγὼ.

ΙΣΜΗΝΗ.

Καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψυμένη φίλος;

ANTIGONE.

Κρέοντ' ἐρύττα. Τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.

ΙΣΜΗΝΗ.

Τί ταῦτ' ἀνίξας μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;

ANTIGONE.

Haudquaquam enim servus (*Eleocli*), sed frater perit.

CREON.

Vastans autem patriam, alter pro patria quum stetisset
fortiter.

ANTIGONE.

Tamen ipse Orcus æquas leges postulat.

CREON.

At non est par bonus malo ad consequendum (*At bonum
cum malo paria sortiri non consentaneum*).

ANTIGONE.

Quis autem novit, an illinc hæc probentur (*an ab in-
feris approbatio nobis veniat*)?

CREON.

Haud unquam inimicus, ne mortuus quidem, est ami-
cus.

ANTIGONE.

At non ad mutuum odium, sed ad mutuum amorem nata
sum.

CREON.

Ergo, si amare tuum est, ad inferos profecta, illos ama:
me autem vivo, non regnabit lenina.

CHORUS.

Sed ecce pro foribus lachryma, lacrimas fundens pietatem
in sororem arguentes;

nubes ex supercilio rubore vultum dehonestat venustas
genas irrigando

CREON.

Heus tu, quæ clam domum immissa, ceu vipera, latens
me exsugebas; atque adeo inscius geminas pascere furias,
regniue mei pestes; age, dic mihi tandem, ecquid fateberis
hujus humationis sociam te quoque esse, an rem ignorare
jurabis?

ISMENE.

Patravi facinus, modo hæc consentiat; factique et crimi-
nis particeps sum.

ANTIGONE.

At id non concedet justitia, quia neque voluisti (*res
particeps esse*), neque te ego in societatem adscivi.

ISMENE.

At in malis tuis non pudet me consortem fieri calami-
talis.

ANTIGONE.

Quorum sit hoc opus, Orcus et inferi consocii sunt: at
ego verbis amantem non amo.

ISMENE.

Ne, quaeso, soror, ne dedignare me et mori tecum et
justis peragendis lustrasse fratrem.

ANTIGONE.

Ne tu mecum una mortem obeas; neu, quæ non attigisti,
tibi vindices: satis erit me mori.

ISMENE.

Et quamnam mihi a te destitutæ jucunda esse possit vita?

ANTIGONE.

Creontem roga: illius enim tu curam geris (*ejus edicta
observans*).

ISMENE.

Cur sic me excrucias, nulla cum utilitate tua?

ANTIGONH.

ANTIGONH.

Ἀλγοῦσα μὲν δὴ καὶ γέλωτ' ἐν σοι γελῶ.

ISMENH.

Τί δῃτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἐτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ;

ANTIGONH.

Σῶσον σεαυτήν. Οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.

ISMENH.

Οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;

ANTIGONH.

Σὺ μὲν γὰρ εἶλου ζῆν, ἐγὼ δὲ καθθανεῖν.

ISMENH.

Ἄλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἰμοῖς λόγοις.

ANTIGONH.

Καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ ὀδύου φρονεῖν.

ISMENH.

Καὶ μὴν ἴση νῦν ἐστὶν ἡ ἔαμπερτία.

ANTIGONH.

Θάρσει. Σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
ὥς τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν.

KREON.

Τῷ παῖδε φημί τῷδε τὴν μὲν ἀρτίως
ἀνουν περᾶνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.

ISMENH.

Ἄλλ' οὐ γὰρ, ὦναξ, οὐδ' δεῖ ἂν βλάβη μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.

KREON.

Σοὶ γοῦν, δεῖ εἶλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά.

ISMENH.

Τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βυόσιμον;

KREON.

Ἄλλ' ἤδε μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἐστ' ἐτι.

ISMENH.

Ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέχνου;

KREON.

Ἀρώσιμοι γὰρ εἰσι χᾶτέρων γυῖα.

ISMENH.

Οὐχ ὥς γ' ἐκείνῳ τῇδ' ἐτ' ἦν ἡρμοσμένα.

KREON.

Κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.

ANTIGONH.

Ὡ φάταθ' Αἴμον, ὥς σ' ἀτιμάζει πατήρ.

KREON.

Ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.

CHOROS.

Ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον;

KREON.

Ἄδης δ' παύσων τοῦσδε τοὺς γάμους ἔφυ.

CHOROS.

Δεδογμέν', ὥς εἶποι, τῇδε καθθανεῖν.

KREON.

Καὶ σοὶ γε χάμοι. Μὴ τριβὰς ἐτ', ἀλλὰ νιν
χομίζετ' εἶσω, δμῶες· εὐ δὲ τάσδε χρὴ
γυναῖκας εἶλαι μὴδ' ἀναιμένας εἶν·

ANTIGONE.

163

ANTIGONE.

Nimirum quia doleo etiam mihi ridenda sis.

ISMENE.

Qua tandem in re nunc certe juvare te possim?

ANTIGONE.

Serva te ipsam : effugium tibi non invideo.

ISMENE.

Hei mihi miseræ! itane etiam tuæ mortis exsors ero?

ANTIGONE.

Tu enim optasti vivere; ego autem mori.

ISMENE.

Sed non ita ut mei sermones (*mea consilia*) indicti fuerint.

ANTIGONE.

Tu quidem illis, his autem ego dictis sapere mihi videbar

ISMENE.

Atqui par est nostrum utriusque delictum.

ANTIGONE.

Bono animo es. Tu quidem vivis : at mea jam pridem
decessit anima, ut jam mortuos adjuvet.

KREON.

Has puellas aio, alteram quidem mente modo excludisse,
alteram vero amentem natam esse.

ISMENE.

Non enim, o rex, quæ fuit olim, manet mens afflictis, sed
movetur statu.

KREON.

Tibi certe *mota est*, quando cum malis mala patrare
præoptasti.

ISMENE.

Quid enim mihi soli sine hac vivere volupe sit?

KREON.

Parce hac dicere, non est enim amplius.

ISMENE.

Ergone sponsam necabis tui ipsius filii?

KREON.

Sunt etiam aliis arabilia arva.

ISMENE.

At non ut huic et illi complacitum erat.

KREON.

Malas ego conjuges filiis meis odi.

ANTIGONE.

O carissime Haemon, ut te despiciatui habet pater!

KREON.

Nimis molesta es tu cum nuptiis tuis.

CHOROS.

Ecquid igitur ista tuum privabis filium?

KREON.

Orcus nuptias has finiturus erat.

CHOROS.

Decretum est, ut videtur, mortem ut hac oppetat.

KREON.

Ut mihi tibiue videtur. Absit omnis mora, atque illas
durite intro, famuli : mulieres istas autem strenue custo-
dire nec libere vagari sinere convenit :

580 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοὶ θρασεῖς, ὅταν πέλας
ἤδῃ τὸν Ἄδην εἰσπορῶσι τοῦ βίου. X

ΧΟΡΟΣ.

Εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἀγευστος αἰὼν. Στρ. α'.
Οἷς γὰρ ἂν σεισθῇ θεόθεν δόμος, ἄτας
585 οὐδὲν ἑλλείπει, γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον
δμοιον ὥστε ποντίαις
οἶδμα δυσπνόοις ὅταν
Θρήσσαισιν ἔρεβος ὑψαλον ἐπιδράμῃ πνοαῖς,
590 κυλίνδει βυσσόθεν κελαϊνὰν
θῖνα καὶ δυσάνεμον,
στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀχταί.

593 Ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδῶν οἰκῶν ὀρώματι Ἀντ. α'.
596 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ',
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν.

Νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
600 βίβας ὃ τέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις,
κατ' αἶ νιν φοινίξ θεῶν τῶν
νεριτέρων ἀμὰ κοπίς,
λόγου τ' ἀνοία καὶ φρενῶν Ἑρινύς.
Τεῖν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀνδρῶν Στρ. β'.

605 ὑπερβασία κατάσχη,
τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὃ παντογύρως
οὐτ' ἀκοποι θεῶν νιν
μῆνες, ἀγήρῳ δὲ χρόνῳ δυνάστης κατέχεις Ὀλύμ-
610 μαρμαπρόεσαν αἴγλαν. [που
Τό τ' ἐπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
νόμος δὲ ****

ὕνατῶν βιότῳ πάμπολις ****
615 Ἄ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλπίς Ἀντιστρ. β'.
πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δ' ἀπάτα κουρονόων ἐρώτων
εἰδότες οὐδὲν ἔρπει,
620 πρὶν πυρὶ θερμῇ πόδα τις προσαύσῃ.
Σοφίᾳ γὰρ ἐκ τοῦ
κλεινὸν ἔπος πέφανται,
τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
τῷδ' ἔμμεν ὅτῳ φρένας
θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν

625 πράσσει δ' ὀλιγοστὸν χρόνον ἐκτὸς ἄτας.
Ὅδε μὲν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
νέατον γέννημα· ἄρ' ἀχνύμενος τάλιδος ἤκει
μόρον Ἀντιγόνης,

630 ἀπάτας λιγέων ὑπεραλγῶν;

ΚΡΕΩΝ.

Τάχ' εἰσόμειθα μάντευσιν ὑπέρτερον.
Ὡ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
τῆς μελλονύμου πατρὶ λυσσαίνων πάρει;
ἢ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῇ δρωῦντες φίλοι;

ΑΙΜΩΝ.

635 Πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων
χρηστὰς ἀπορροῖς, αἷς ἔγωγ' ἐρέφομαι.

refugiunt enim vel audaces, quum Orcum vitæ jam proximum intuentur.

CHORUS.

Felices quibus malorum immune labitur ævum.

Quibus enim divinitus quassatur domus, iis nihil calamitatis reliquum fit, ad omnem posteritatem proserpentis: haud secus ac, quum fluctus marinis vehementibus Thraciis flabris submarinam caliginem percurrit, ex fundo nigrum proturbat limum et turbulentum; plangoribus autem resonant percussa fluctu litora.

Veteres Labdacidarum domus calamitates video defunctorum calamitatibus additas (*præmi sceleris pœnas iterum iterumque renovari*); nec liberat malis familiam familia (*nec parentum ætas vim mali exhaustire valet, ut eo progenies liberetur*), sed hanc quoque subvertit decorum quispiam, nec ulla est ab ærumnis requies.

Modo enim Œdipi in domo quæ ex extrema radice affusa erat lux, demetit illam inferorum deum cruenta falx, consiliiq; amentia, et animi furor.

Vim tuam, Jupiter, quis hominum fastus cohibere possit? quam neque somnus, qui ad senium ducit omnia, superat unquam, nec indefessi deum menses.

Seni ex pers æternis regis imperiis fulgentis Olympi splendorem.

Hæc lex valebit et dehinc et posthac, et olim * * * nullius hominis ævum noxa carere.

Spes enim vaga multis mortaliū fructum soli præbet; multorum autem deludit leves cupidines: nihil scienti obrepit (*spes fallaciter ad mala perpetranda impellens*), priusquam igni ardenti pedem adusserit (*priusquam in summum discrimen adductus sit*).

Celebre dictum fertur a nescio quo sapienter prolatum: *Malum aliquando videri bonum illi esse, cujus mentem deus impellit ad noxam.*

Isque perexiguo tempore extra calamitatem versatur.

At ecce Hæmon, liberorum tuorum novissimum germe; ecquid Antigonæ puellæ casum dolens venit, tori frustratione vexatus?

CREON.

Statim sciemus, quovis augure certius. O nate, nunc, audita quæ in sponsam tuam decreta est statque sententia, patri infensus ades? an vero, quocunque modo egerimus, sumus tibi cari?

HÆMON.

Pater, tuus sum; itaque rectis præditus consiliis me regis, quibus equidem obsecratur:

Ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξίως ἔσται γάμος
μείζων φέρεσθαι, σοῦ καλῶς ἔχουμένου.

ΚΡΕΩΝ.

Οὕτω γὰρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
640 γνῶμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἑστάναι.

Τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
ὥς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς,
καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί.

645 Ὅστις δ' ἀνωφέλητα φητεύει τέχνα,
τί τόνδ' ἂν εἰποῖς ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων;
Μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τὰς φρένας γ' ὑφ' ἡδονῆς
γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλης, εἰδὼς ὅτι

650 ψυχρὸν παραχάλισμα τοῦτο γίγνεται,
γυνὴ κακὴ ξύνευρος ἐν δόμοις. Τί γὰρ
γένοιτ' ἂν ἑλκος μείζον ἢ φίλος κακός;
Ἀλλὰ πτύσας ὥσπερ τε δυσμενῇ μέθεος
τὴν παῖδ' ἐν Ἄδου τήνδε νυμφεύειν τινί.

655 Ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ
πόλειως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνῃν,
ψευδῇ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
ἀλλὰ κτενῶ. Πρὸς ταῦτ' ἐρυμανεῖτω Δία
ξύναιμον. Εἰ γὰρ δὴ τὰ γ' ἐγγενῇ φύσει
660 ἄκοσμος θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.

Ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοιςιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
χρηστὸς, φανεῖται καὶ πόλει δίκαιος οἶν.

Ὅστις δ' ὑπερβᾶς ἢ νόμους βιάζεται,
ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,

665 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν.
Ἀλλ' ὅν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία·
καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θάλειν,

670 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον
μένειν δίκαιον κάγαθόν παραστάτην.

Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·

χῦτη πόλεις ὀλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν· ἥδε σὺν μάχῃ δορός

675 τροπὰς καταρρήγνυσιν τῶν δ' ὀρθομένων
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.

Οὕτως ἀμυντέ ἔστι τοῖς κοσμουμένοις,
κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα.

Κρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρας ἐκπείσειν
680 κούκ ἂν γυναικῶν ἡσσονες καλοῖμεθ' ἂν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκαῖς πέρι.

Αἴμων.

Πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
πάντων δ' ἔστι κτημάτων ὑπέρτατον.

685 Ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε,
οὗτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπιστάμην λέγειν
γίνοιτο μέντ' ἂν χιτῆρ' ὡς καλῶς ἔχον.

mihī enim nullam merito connubium potius erit quod
consequar, quam si tu recte me gubernes.

CREON.

Scilicet hoc animo te esse par est, cedant ut omnia patris
voluntati.

Propterea enim cupiunt homines liberos suscipere, si-
bique inorem gerentes educere domi, ut et inimicum ulci-
scentur malis illatis, amicosque eodem, quo pater, prose-
quantur honore.

Qui vero cunque liberos genuit inutiles, quid illum dicas
aliud, quam sibi molestias genuisse, multumque inimici-
simum?

Ne nunc ergo, gnate, voluptate victus, mulieris causa
sanam mentem abjicias, probe sciens, frigere amplexum
pravæ mulieris, quam quis domi consortem tori habeat.

Qui enim major sit dolor quam malus amicus?

Sed tanquam malevolam despuens, puellam illam sine
apud Orcum alicui nubere.

Ego enim, postquam illam manifesto deprehendi unam ex
omni civitate imperitis meis refragantem, mendacem certe
me non præstabo civibus: sed interficiam.

Proinde Jovem imploret cognationis præsidem. Quodsi
iis, qui mihi genere conjuncti sunt, immorigeris utar, profecto
etiam extrariis. Quicumque enim in rebus domesticis gnarus
est, is et in administranda civitate justum se exhibe-
bit.

Quicumque vero cum insolentia vel leges violat, vel im-
perare magistratibus cogitat, non est ut is laudem a me
consequatur.

Sed quem civitas summæ rerum præfecerit, ei parere
oportet, et in parvis, et in justis, et si quæ his contraria
sunt: qui autem sic animatus sit, hunc ego virum nullus
dubitum, quin et recte gubernet ac bene gubernari velit,
et belli in procella quo loco sit collocatus, mansurus sit,
justum se præbens fortemque sociorum adiutorem.

Licentia enim majus haud aliud est malum: hæc civi-
tates perdit, domosque desertas reddit: hæc in præliis
ruptis ordinibus fugas efficit. at modestorum plurimis saluti
est obedientia.

Sic defendendæ ordo et disciplina, nec profecto ullo modo
mulierculæ cedendum est.

Satius est enim, si ejici necesse est, a viro ejici: nec fa-
cile mulieribus inferiores esse dicemur.

CHORUS.

Nobis quidem, nisi ob senium decipimur, dicere sapien-
ter ea, de quibus dicis, videris.

HÆMON.

Pater, dii hominibus ingenerant rationem, inter omnes
quotquot sunt, opes præstantissimam.

Ego autem, qua tu hæc non recte dicas, nec dicere pos-
sim neve, ut dicam, satis sim intelligens.

Est tamen ut alius etiam dicta bene se habeant.

Σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν ὅσα
λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει.
600 Τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ
λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρπει κλύων·
ἔμοι δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιώτατῃ
605 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει·
ἥ τις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
πειπῶντ' ἀθᾶπτον μὴθ' ὑπ' ὤμηστων κυνῶν
εἶας' ὀλέσθαι μὴθ' ὑπ' οἰωνῶν τινός·
οὐχ ἥδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν;
700 τοιάδ' ἱερμνὴ σίγ' ἐπέρχεται φάτις.
Ἔμοι δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον.
Τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέχνους
ἄγαλμα μεῖζον, ἢ τί πρὸς παίδων πατρί;
705 Μὴ νυν ἐν ἥθους μοῦνον ἐν σαυτῷ φέροι,
ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν.
Ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
ἢ γλῶσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
οὗτοι διαπυθθέντες ὠφθησαν κενοί.
710 Ἄλλ' ἀνδρα, καὶ τις ἢ σοφὸς, τὸ μανθάνειν
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ὅρᾳς παρὰ ρεῖθροισι χειμάρροισι ὅσα
δένδρῳιν ὑπεῖκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται·
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπριμν' ἀπόλλυται.
715 Αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῇ πόδα
τείνας ὑπεῖκει μηδὲν, ὑπτίοις κάτω
στρέφας τὸ λοιπὸν σέλματιν ναυτίλλεται.
Ἄλλ' εἶχε θυμοῦ καὶ μετὰστασιν δίδου.
Γνώμη γὰρ εἴ τις καπ' ἔμοῦ νεωτέρου
720 πρόσεστι, φῆμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
φῦναι τὸν ἀνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτῃ ῥέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
725 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἰρηται δειπλῇ.

ΚΡΕΩΝ.

Οἱ τηλικόδε καὶ διδασκόμεσθα δὴ
φρονεῖν πρὸς ἀνδρὸς τηλικούδε τὴν φύσιν;

ΑΙΜΩΝ.

Μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον γρὴ μάλλον ἢ τὰργα σκοπεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

730 Ἔργον γάρ ἐστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν.

ΑΙΜΩΝ.

Οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς καχοὺς.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐχ ἥδε γὰρ τοιᾷδ' ἐπιληπται νόσῳ;

ΑΙΜΩΝ.

Οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ἐμόπτολις λεώς.

Enimvero is sum natura, qui omnia tibi prospiciam, si
quæ in te vel dicit quis, vel facit, aut si quæ habet, quæ in
te reprehendat.

Tuus enim vultus plebeio cuique timorem incutit, ea ne
dicat coram quæ lubens non audias : at mihi hæc audire
licet clam prolata :

*Quantopere hujus puellæ vicem civitas doleat : ut
ob facta maximis digna laudibus, pessime pereat mu-*
lierum omnium immeritissima :

quæ suum ipsius fratrem in prælio cæsum, inse-
pultum haud passa sit a crudivoris canibus alitibusque
persumdari : nonne hæc digna quæ aureum præmium
sortiatur ?

Talis obscurus clam manat rumor.

Mihi vero, pater, nulla res magis cordi est, quam, ut læta
utaris fortuna.

Quod enim liberis majus sit gloriæ decus, quam *florens*
pater? vel patri a liberis (i. e. *quam eos florere*)?

Ne nunc ergo unicum hunc mente habitum indue, ut
quod tu dicis, aliudque præterea nihil, rectum esse putes.

Quicumque enim vel ipse solus sapere videtur sibi, vel
lingua aut ingenio uti quali nemo alius; tales si expleres,
sæpius inanes reperti sunt.

Sed virum, etiam si quis sit sapiens, discere multa haud
indecorum est, et non nimis contra tendere.

Vides hibernis imbribus tumida ad fluentia quotquot ce-
dunt arbores, ut servant ramos; at stirpibus intereant,
quæcunque obstituntur :

similiter etiam navis qui adducto firmiter pede nihil cedit,
supinis, eversa *rate*, in posterum navigat transtris.

Verum crede voluntate ejusque mutationem præbe (*cede*
atque voluntatem tuam muta).

Judicium enim si quod et mihi juniori inest, dico equi-
dem longe optimum esse, si suapte indole vir cujuscunque
rei scientia abundet : sin minus (haud enim ita solet eve-
nire), et a bene consulentibus præclarum est discere.

CHORUS.

Rex, si quid opportunum dicit, æquum est te edoceri
sinere; teque vicissim ab illo : recte enim dictum est utrius-
que.

CREON.

Nos ergo istuc ætatis sapere docebimur a tantulæ ætatis
homine?

HÆMON.

Nihil quidem *docere* quod non justum sit : etsi vero
juvenis sum, non ætatem magis decet, quam opera spe-
clare.

CREON.

Opus enim hoc *tuum* est, legibus non parentes in honore
habere.

HÆMON.

Haud sane tibi auctor sim, ut malos colas.

CREON.

At hæcce nonne tali correpta est morbo?

HÆMON.

Utique hoc negat universus Thebanus populus.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ΚΡΕΩΝ.

Πόλις γὰρ ἡμῖν ἀμὲν χρὴ τάσσειν ἱρεῖ;

ΑΙΜΩΝ.

735 Ὅρῃς τόδ' ὥς εἰρηκας ὥς ἄγαν νέος;

ΚΡΕΩΝ.

Ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός;

ΑΙΜΩΝ.

Πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ' ἥτις ἀνδρός ἔσθ' ἐνός.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐ τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται;

ΑΙΜΩΝ.

Καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.

ΚΡΕΩΝ.

740 Ὅδ', ὥς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ.

ΑΙΜΩΝ.

Εἴπερ γυνὴ σὺ· σοῦ γὰρ οὖν προκῆδομαι.

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί.

ΑΙΜΩΝ.

Οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὀρῶ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμάς ἄρχας σέβων;

ΑΙΜΩΝ.

745 Οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ μιὰρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.

ΑΙΜΩΝ.

Οὐκ ἂν ἔλοις ἥσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.

ΚΡΕΩΝ.

Ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.

ΑΙΜΩΝ.

Καὶ σοῦ γε κάμου, καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.

ΚΡΕΩΝ.

750 Ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὥς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς.

ΑΙΜΩΝ.

Ἦδ' οὖν θανεῖται, καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινά.

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ καὶ παπειλῶν ὥδ' ἐπιέρχει θρασύς;

ΑΙΜΩΝ.

Τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν;

ΚΡΕΩΝ.

Κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.

ΑΙΜΩΝ.

755 Εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.

ΑΙΜΩΝ.

Βούλει λέγειν τι, καὶ λέγων μηδὲν κλύειν;

ΚΡΕΩΝ.

Ἀληθεῖς; ἀλλ' οὐ τόνδ' Ὀλυμπον, ἔσθ' ὅτι,
χαίρων ἐπὶ φόγοισι δειννάσεις ἐμέ.

760 Ἄγετε τὸ μῖσος, ὥς κατ' ὀφθαλμοῖς αὐτίκα
παρόντι θνήσκη πλησίον τῷ νυμφίῳ.

ANTIGONE.

167

CREON.

Scilicet, quæ imperare debeat, civitas mihi prescribet?

HÆMON.

Viden' ut nimis juvenilis iste tuus est sermo?

CREON.

Nimirum altus imperio, non meo, terra hæc subjicitur?

HÆMON.

Quippe non est civitas, quæ unius est viri.

CREON.

Nonne imperantis censetur esse civitas?

HÆMON.

Pulchre scilicet tu in deserta terra solus regnaveris.

CREON.

Hic, ut videtur, pro muliere propugnat.

HÆMON.

Si tu quidem mulier es : tibi enim prospicio.

CREON.

O omnium pessime, qui cum patre litigas.

HÆMON.

Non enim justis modis te peccantem video.

CREON.

Scilicet pecco, regni jura colens mei?

HÆMON.

Haud sane colis, dum diis debitos honores conculcas.

CREON.

O scelestum ingenium et a femina devictum!

HÆMON.

At nunquam me a turpibus devictum argues.

CREON.

Tamen omnis tuus hic sermo illi patrocinator.

HÆMON.

Tibique etiam, et mihi, et diis inferis.

CREON.

Hanc non erit unquam, ut vivam amplius ducas.

HÆMON.

Ergo morietur, et mortua aliquem perdet.

CREON.

Adeone audax es, ut etiam minis me insequare?

HÆMON.

Quænam hæc sunt autem minæ, contra futes dicere sententias? (*non minitor, sed refuto, quæ tu in me inania dixisti.*)

CREON.

Magno tuo cum malo me castigabis, ipse mentis inops quum sis.

HÆMON.

Nisi pater esses, dicerem te desipere.

CREON.

Mulieris tu mancipium, ne me garriendo eneca.

HÆMON.

Vin' dicere aliquid, et quum dicis, nihil vicissim audire?

CREON.

Itane vero? at haud impune, Olympum istum attestor, probe scias, reprehendendi causa mihi illudes.

Adducite huc illud odium, ut ob oculos illico præsentem moriatur proxima sponse.

ΛΙΜΩΝ.

Οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτὲ,
οὐθ' ἥδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
τοῦμόν προσόφει κρατ' ἐν ὀρθαλμοῖς ὄρων,
766 ὥς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνῃ ξυνών.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνῆρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
νοῦς δ' ἐστὶ τριλοῦτος ἀλγῆσας βρύς.

ΚΡΕΩΝ.

Δράτω, φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἀνδρ' ἰών·
τὰ δ' οὖν κόρα τάδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.

ΧΟΡΟΣ.

770 Ἄμρω γὰρ αὐτὰ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς;

ΚΡΕΩΝ.

Οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.

ΧΟΡΟΣ.

Μόρῳ δὲ ποῖω καὶ σφε βουλεύει κτανεῖν;

ΚΡΕΩΝ.

Ἄγων ἔρχομαι ἐνθ' ἂν ἡ βροτῶν στίβος
κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυγι,
775 φορβῆς τοσοῦτον ὥς ἄγος μόνον προθεῖς,
ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκρύψῃ πόλις.

Κάκει τὸν Ἄδην, δν μόνον σέβει θεῶν,
αἰτουμένη που τεύχεται τὸ μὴ θανεῖν,
ἣ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τριχαῦθ' ὅτι
780 πόνος περισσός ἐστι τὴν Ἄδου σέβειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔρωκ ἀνίκατε μάχην,

Στρ. α'.

Ἔρωκ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
ὃς ἐν μαλακταῖς παρειαῖς
νεάνιδος ἐννυχεύεις,

785 φοιτᾷς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς
καὶ σ' οὐτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς.

790 οὐθ' ἀμερίων ἐπ' ἀνθρώπων, ὃ δ' ἔχων μέμνην.

791 Σὺ καὶ δίκαιων ἀδίκους Ἀντιστρ. α'.

φρένας παρασπᾷς ἐπὶ λῶδα·
σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
ξύνχιμον ἔχεις ταρτίχας

795 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἡμερος εὐλέκτρον
νύμφας, τῶν μεγάλων οὐχὶ πάρεδρος
θεσμῶν. Ἀμαγος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς Ἀφροδίτα.

801 Νῦν δ' ἤδη γὰρ καὶ τὸς θεσμῶν
ἔξω φέρομαι τάδ' ὄρων, ἰσχεῖν δ'
οὐκ ἔτι πηγὰς δύνάμαι δακρύων,
τὸν παγχοίταν δθ' ἐρῶ θάλαμον
805 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὁρᾷτ' ἐμ', ὦ γὰρ πατρίδας πολῖται,
τὴν νεάταν ὁδὸν

Στρ. β'.

στεύγουσαν, νεάτον δὲ φέγγος
λεύσσοσαν ἀελίου,

810 κοῦποτ' αὐθις ἀλλά μ' ὃ παγχοίτας Ἄδης ζῶσαν ἀγει
τὴν Ἀχέροντος
ἄκταν, οὐθ' ὕμναλον

HÆMON.

Haud sane me prope adstante, ne tu hoc unquam in ani-
mum inducas, hæc coram peribit; neque tu unquam caput
meum oculis tuis *obversari* videbis, ut tibi porro inter
amicos insanire liceat, qui *te ferre* velint.

CHORUS.

Hic vir abiit, o rex, ira concitatus: atqui a tali ingenio
dolore ardenti grave quid metuendum est.

CREON.

Age abeat, faciat, cogitet supra humanam sortem: hæc
tamen puellas non liberabit morte.

CHORUS.

Ergone utramque etiam morte multare destinas?

CREON.

Haud quidem illam quæ *cadaver* non attingit: recte
enim niones.

CHORUS.

Tum autem quali eam supplicio statuis occidere?

CREON.

Abductam eo, ubi deserta ab hominibus semita est, saxeo
in specu vivam recondam, tantillo cibi, quantum piaculo
sit satis, apposito, ut necis illatæ crimen prorsus effugiat
civitas:

ibique Orcum, quem solum colit deorum, rogando
foris impetrabit, ut ne mortem obeat; aut tunc tandem
aliquando discet, supervacaneum esse laborem, inferos co-
lere.

CHORUS.

Amor invictæ pugna, qui res ac fortunas invadis, qui puel-
læ mollibus excubas (*quiescis, habitas*) in genis, trans-
maria autem ferris et in casis agrestibus *tersaris*:

nec te immortalium quisquam fugere potis est, nec brevis
ævi hominum. Quisquis vero *te* concipit, in furorem agitur.

Tu vel justorum mentes devias abripis ad noxam:

tu etiam inter consanguineos viros litem hanc concitasti:

vincit autem manifesto *effulgens* ex formosæ sponsæ
oculis desiderabilis suavitas, quæ non assidet sane (*consen-
tit cum*) supremis legibus (*quia et regis et patris impe-
ria detrectat*). Insuperabilis enim illudit dea Venus.

Quin et jam ipse ultra licitoni feror hæc cernens, nec
amplius lacrimarum fontes cohibere valeo, quum Antigoneam
hanc video ad Orci thalamum omnes consopientem prope-
rare.

ANTIGONE.

Adspicite me, o patriæ urbis cives, ultimam ingredientem
viam, ultimumque jubar intuentem solis, mihi nunquam
posthac videndum:

sed me omnia consopiens Orcus vivam deducit ad Ache-
rontis oram, nuptiarum expertem,

ANTIGONH.

Ἰγκληρον, οὐτ' ἐπινύμφειός πώ μέ τις ὕμνος
818 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἐπαινον ἔχουσ'
ἐς τὸδ' ἀπέρχει κεῦθος νεχύων,
οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
820 οὔτε ξιφείων ἐπίχειρα λαχοῦσ',
ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα, μόνη δὴ
θνατῶν, Αἶδαν καταδέσει.

ANTIGONH.

Ἦκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι Ἀντιστρ. β'.
τὴν Φρυγίαν ξέναν
825 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄκρῳ,
τὴν κισσὸς ὡς ἀτενῆς
πετραία βλάστα δάμασεν, καὶ νινδμοῖοι ταχομένην,
ὡς φάτις ἀνδρῶν,
830 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει,
τέγγει δ' ὅπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις δειράδας ἧ με
833 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
835 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς.
Καί τοι φθιμένῳ τοῖς ἰσοθέοις
ἐγκληρα λαχεῖν μέγ' ἀκοῦσαι.

ANTIGONH.

838 Οἶμοι γελῶμαι. Τί με, πρὸς θεῶν πατρώων, Στρ. γ'.
840 οὐκ ὀλλυμένην ὑβρίζεις,
ἀλλ' ἐπέραντον;
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτήμονες ἄνδρες
ὦ Διρκαῖαι κρήναι Θήβας τ'
845 εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας
ξυμάρτυρας ὕμ' ἐπικτῶμαι,
οἷα φίλων ἀχλαυτος, οἷοις νόμοις
πρὸς ἔρμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου ποταίνιου.
ὦ δύστανος,
μέτοικος, οὐ ζῶσιν, οὐ θανοῦσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
ὑψηλὸν ἐς Δίκας βᾶθρον
855 προσέπεσαι, ὦ τέκνον, πάλιν.
Πατρώων δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

ANTIGONH.

Ἐφαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας, Ἀντ. γ'.
πατρός τριπόλυτον οἶτον,
τοῦ τε πρόπαντος
860 ἀμετέρου πότμου
κλεινῆς Λαβδακίδαισιν.
ὦ ματρῶναι λέκτρων ἄται
κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
865 ἐμῷ πατρὶ δυσμόρου ματρός,
οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίρρων ἔρην.
πρὸς οὐς ἀρᾶτος, ἄγαμος, ἀδ' ἐγὼ μέτοικος ἔρχο-
[μαι.
Post v. 860 sequeretur; οὐτ' ἐν βροτοῖς οὐτ' ἐν νεκροῖσιν.

ANTIGONE.

169

nec me nuptialis hymnus celebravit unquam : sed Ache-
ronti nubam.

CHORUS.

Ergo celebris et laudem nacta, in has abibis mortuorum
latebras, nec tabidis absumpta morbis, nec belli præmium
quum alicui sorte eveneris (*belli jure in servitutem abs-*
tracta), sed libera, viva, sola utique mortalium, ad
Orcum descendes.

ANTIGONE.

Sane audiui Phrygiam hospitem (*quæ Thebis oriun-*
da erat) quandam Tantali filiam miserrimam periisse an-
mo in Sipyle, quam, velut firmiter adhærens hedera, saxea
perdomuit germinatio :

nec ipsam tabescentem imbres, ut fama vulgi est, nec
nix unquam deserit, sed semper lacrimantibus oculis
humectat cervices : cui me fatum simillimam consopit.

CHORUS.

At illa dea erat et divino satu genita : nos vero homines
et mortali sanguine creti.

Atqui magnum est mortuo, dici sortem nactum esse se-
midiis similem.

ANTIGONE.

Hei mihi ! derideor. Quid me, per patrios deos, nondum
mortuam, sed luce fruentem adhuc, contumelia afflicis ?

O urbs, o urbis opulenti cives :

io Dircai fontes, Thebesque currum agitatricis nemus,
iamen vos simul testes advoco, quemadmodum ab amicis
indefleta, tali (*tam nefaria*) lego ad aggerem in tumuli
modum exstructum vado inauditi sepulcri.

Heu me miseram ! *** habitaturam nec inter vivos, nec
inter mortuos.

CHORUS.

Progressa ad extremum audaciæ in altum Justitiæ solium
usque, cecidisti resupina (*quanto majora pro fratre ausa*
es, tanto fædiora nunc pateris). Paternam vero aliquam
noxam luis.

ANTIGONE.

Acerbissimas mihi sollicitudines attigisti, patris ter revo-
lutum (*decantatum*) fatum, universæque nostræ inclyto-
rum Labdacidarum cladis.

O materna nuptiarum noxa et miseræ matris concubitus
cum eo, quem ipsa pepererat, patre meo, quibus ego
tandem infelix edita fui; ad quos diris devota, innupta ego
sic habitatum concedo.

neque inter mortales neque inter mortuos.

Ἰὼ δυσπότημων
870 κασίγνητε γάμων κυρήσας,
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.

ΧΟΡΟΣ.

Σάβειν μὲν εὐσέβειά τις,
κράτος δ' ὅττω κράτος μέλει
παραβατὸν οὐδαμῇ πέλει,
875 σέ δ' αὐτόγνωτος ὦλισ' ὄργά.

ANTIGONH.

Ἀχλαυτος ἄριλος ἀνυμέναιος ἔρχομαι
τὰν πυμάταν δδόν. Οὐκ ἔτι μοι τόδε
λαμπάδος ἱρὸν ὄμμα
880 θέμις ὄρᾶν ταλαίνα·
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φθίων στενάζει.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄρ' ἴστ', ἀοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν,
ὡς οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη λέγειν·
885 Οὐκ ἄξιθ' ὡς τάχιστα, καὶ κατηρερεῖ
τύμβω περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἔρημον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζωῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρην·
890 μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται.

ANTIGONH.

Ὡς τύμβος, ὡς νυμφεῖον, ὡς κατασκαφῆς
οἴκησις αἰφρουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὧν ἀριθμὸν ἐν νεκροῖς
πλειῆστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
895 ὧν λοισθία ἔγω καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ
κάτειμι, πρίν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.
Ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
μητέρα, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
900 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ
ἔλουσιν κάχόσμησα κάπιτυμβίους
χοῶς ἰδωκα· νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
Καίτοι σ' ἐγὼ τίμησα τοῖς φρονούσιν εὔ.
905 Οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν εἰ τέκνων μήτηρ ἔφυν,
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανῶν ἐτήκετο,
βίᾳ πολιτῶν τόνδ' ἂν ἠρόμην πόνον.
Τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ᾔην,
910 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτὸς, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον,
μητρός δ' ἐν Ἄδου καὶ πατρός κεκευθότιον
οὐκ ἔστ' ἀδελφός ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ.
Τοιῷδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἰδοῦς ἁμαρτάνειν
915 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὡς κασίγνητον κάρα.
Καὶ νῦν ἄγει με διὰ χειρῶν οὔτω λαβὼν,
ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
ἀλλ' ὥδ' ἔρημος πρὸς φθίων ἢ δύσμορος
920 ζωῶς ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς·

O infanssi frater potite conjugii, mortuus ipse vivam me
adhuc occidisti.

CHORUS.

Colere mortuos aliqua pietas est: sed nequaquam jussa
transgredi licet ejus penes quem est imperium.

Te vero perdidit perricax ingenium.

ANTIGONE.

Indefleta, amicis orba, inuupta, extremum hoc ingredior
iter. Haud amplius mihi sacrum hunc facis (solis) oculam
fas intueri miseræ; nec amicorum quisquam est qui meam
illacrimabilem vicem lugeat.

CHORUS.

Scitisne, querelas et luctus si morituri prodesse sentirent,
neminem fore qui iis desinat?

Non abducetis hanc quam citissime? et postquam eam,
ut jussi, incluseritis, solam desertamque relinquitte oblecto
sepulcro, sive ibi mori illa cupiat, sive sub tali tecto
sepulta ævum ducere.

Nos enim innones sumos piaculi, puellæ hujus causa:
sed colibitare cum superis prohibebitur.

ANTIGONE.

O sepulcrum, o genialis thalamus, o defossa habitatio,
perpetuo custodita, quo tendo *perventura* ad meos, quo-
rum fato defunctorum maximum numerum inter mortuos
recepit Proserpina;

quorum ego novissima, multoque sane pessimo *exilio*
demittor ante justam vitæ meæ spatii exactionem.

Sed illuc profecta, hanc maxime spem foveo, gratam
me venturam patri, gratamque tibi, mater, et tibi gratam,
o germanum caput;

quamloquidem mortuos vos ego manibus meis lavi et
ornavi, inferiasque ad sepulcrum tuli: nunc autem, Polyni-
ces, quia cadaver tuum sepulchrali cultu curavi, hanc fero
mercedem.

Atqui te ego, judicio eorum qui sapiunt, honoravi.

Haud enim unquam, si peperissem liberos, nec, si mihi
conjux mortuus putresceret, contra civitatis legem hunc
suscepissem laborem.

Ac quamam ex lege hæc dico?

Nempe mortuo marito, alius esset *cui nuberem*; filiumque
si amissem, *alius esset* ex alio viro; at patre et matre in
Orco conditis, non est qui mihi frater possit unquam nasci.

At tamen quum ex hac lege, ceteris omnibus postha-
bitis, honore te affecerim, o germanum caput, Creonti
peccasse visa sum, et atrocissima admisisse.

Et nunc vi correptam ita me abducit tori jugalis, byme-
næi festorum carminum expertem, nec conjugii partem
sortitam nec prolis alimoniam. Sed ab amicis deserta, mi-
sera sic viva deducor in mortuorum specum.

ποῖαν παρελθοῦσα δαιμόνων δίκην;
τί χρή με τὴν εὐστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
βλέπειν; τί ν' αὐδᾶν ξυμμάχων; ἐπεὶ γε δὴ
τὴν εὐσεβείαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.

925 Ἄλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ,
παθόντες ἂν ξυγγοῖμεν ἡμαρτηχότες·
εἰ δ' οἷδ' ἁμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ
πάθοιεν ἢ καὶ δρωῖσιν ἐκδίκως ἐμέ.

ΧΟΡΟΣ.

930 Ἐτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
ψυχῆς βίβαι τήνδε γ' ἔχουσιν.

ΚΡΕΩΝ.

Τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
χλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.

ANTIGONH.

Οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
τούπος ἀφίχται.

ΧΟΡΟΣ.

935 Θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι
μὴ οὐ τάδε ταύτῃ κατακυροῦσθαι.

ANTIGONH.

Ἦ γῆς Θήβης ἄστὺ πατρῶν
καὶ θεοὶ προγενεῖς,
ἄγομαι δὴ κοῦκ ἔτι μέλλω.

940 Λεύσσετε, Θήβης οἱ κρηενίδοι,
οἷα πρὸς οἷων ἀνδρῶν πάσχω,
τὴν εὐσεβίαν σείδισσα.

ΧΟΡΟΣ.

945 Ἐτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς Στρ. α'.
ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς·
κρυπτομένα δ' ἐν τυμῆθρῃ θαλάμῳ κατεζεύχθη.

Καίτοι καὶ γενεᾷ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
950 καὶ Ζητὸς ταμειεύεσκε γονάς χρυσορύτους.
Ἄλλ' ἅ μοιριδία τις δύναισι δεινά·
οὔτ' ἐν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης, οὐ πύργος, οὐχ ἀλί-
κελαιναὶ νᾶες ἐκρύβοιεν. [τυποί

955 Ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, Ἀντ. α'.

Ἰδωνῶν βασιλεὺς, κερτομίλοις ὄργαις,
ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρχτος ἐν δεσμῷ.

Οὕτω τὰς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
960 ἀνθρῶν τε μέγος. Κεῖνος ἐπέγνω μανίας
ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίλοις γλώσσαις.

Ἠύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους γυναῖκας εὐτόν τε πῦρ,
965 φιλάβλους τ' ἐρέθιζε Μούσας.

Παρά δὲ Κυανίων πελαγέων διδύμας ἄλδος Στρ. β'.
ἄκται Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος

970 Σαλμυδησὸς, ἐν' ἀγχίπολις Ἄρης
διστοῖσι Φινειδαῖς
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος

ἀραχθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἄλαδν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις

975 ἥτερθ' ἐγγέων ὑπ' αἵματηραῖς
χεῖρεσσι καὶ κερκίδων ἀμυαῖσιν.

980 ἔτι ν. 980 sequitur, τὴν βασιλίδι μόνην λοιπὴν,

At quænam, obsecro, transgressa deorum jura? Quid
amplius mihi miseræ prodest deos circumspicere? quem
auxilio vocare? siquidem jam impietatis crimen pie agendo
nacta sum.

Verum si hæc quidem diis probantur, punitam me merito
esse confitebor; sin hi peccant, ne etiam plura mala pa-
tiantur precor, quam mihi injuste inferunt.

CHORUS.

*Puellæ hujus animus eorumdem adhuc ventorum quo-
rum antea flatibus agitur.*

CREON.

Quapropter plorabunt qui illam abducere cunctantur adeo
(quod Antigoneam conqueri passi sunt).

ANTIGONE.

Hei mihi! mortem proxime hæc vox accedit.

CHORUS.

Neutiquam te confidere jubeo fore. ut irrita fiant hæc de-
creta.

ANTIGONE.

O terræ Thebææ urbs paterna, diique aviti (*antiquis-
simi, Mars et Venus*), abducor ergo, nec moror amplius.

Videte, Thebarum Principes, qualia qualibus a viris pa-
tior, pietatem quia colui!

CHORUS.

Sustinuit etiam Danae cæleste lumen mutare tenebris
in arce tabulato conclavi: abscondita autem in sepulchrali
thalamo, vinculis constricta fuit.

Atqui, o nata, nata, genere erat nobilis, gremioque fo-
vebat auriflua Jovis semina.

At ineluctabilis est sati vis;

quam nec opes neque Mars, non turris, non undisonæ
nigræ naves effugiant.

Nervo vinculus est etiam impotens iræ filius Dryantis rex
Edonum, quem Bacchus ob procerax ingenium saxoso con-
clusit in carcere:

adeo a furore destillat terribilis vegetaque vis pœnæ!

Ille cognovit deum, quum cum pro insania sua acerbis
dictis laderet:

enimvero cohibere voluit furentes feminas, Bacchicam-
que extinguere ignem, et tibiæ amantes laceravit
Musas.

Juxta Cyanea æquora gemini maris littora sunt Bos-
poria et Thracius inhospitalis Salmydesus, ubi vicinas ur-
bes colens Mars geminis Phineidis execrabile vulnus vidit
inflictum fera a noverca, oculorum effossis, qui Furiarum
exposebant vindictam, orbibus sine hasta crucatarum ma-
nuum et radii textorii cuspidis ope.

regiam, quæ sola superest, filiam,

977 Κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλαιοι μέλειαν πάθαν Ἄντ. β'.
980 κλαῖον, ματρός ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν·

ἃ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνοιο
αὐδᾶσ' Ἐρεχθίδα·

τηλεπόροις δ' ἐν ἀντροῖς
τράφη θυελλασίν ἐν πατρώαις
985 Βορέας ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου
θεῶν παῖς· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὦ παῖ.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Θήτης ἀναχτες, ἔχομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε, τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
990 αὕτη κέλευθος ἐκ προσηγυτοῦ πέλει.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ γεραιὲ Τειρεσία, νέον;

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἐγὼ διδάξω· καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ οὐν πάρος γε σὴς ἀπεστάτουν φρενός.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Τοιγὰρ εἰ ὀρθῆς τήνδε ναυκληρεῖς πόλιν.

ΚΡΕΩΝ.

995 Ἐγὼ πεπονθὼς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἔστιν; ὥς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.

ΤΙΡΕΣΙΑΣ.

Γνώσει, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.

Ἐς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
1000 ἔζων, ἐν' ἣν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,
ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ
κλάζοντας οἰστρῶ καὶ βεβαρβαρωμένῳ·
καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
ἔγνων· πτερῶν γὰρ βοῖθδος οὐκ ἄσχημος ἦν.

1005 Εὐθύς δὲ δέισας ἐμπύρων ἐγευόμην
βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
κάτυρε κἀνέπτυσ', καὶ μετάρσιοι

1010 γολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς
μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
Τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα
φθίνοντ' ἀσήμεν ὀργίων μυντεύματα.
Ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἡγεμὼν, ἄλλοις δ' ἐγώ.

1015 Καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις.
Βωμοὶ γὰρ ὑμῖν ἐσχάραι τε παντελεῖς
πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.

Κἄτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἐτι
1020 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,
οὐδ' ὄρνις εὐσήμες ἀπορροιβεῖ βοῆς,
ἀνδροφθόρου βεβρωῖτες αἵματος λίπος.
Ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον. Ἀνθρώποισι γὰρ

suam deplorabant sortem ex infausto matris connubio nati.

Genus illa tamen priscæ Erechthidæ præ se ferebat;

remotisque in antris nutrita fuerat procellas inter pa-
ternas, Boreæ filia, equos cursu prævertens super glaciem
firmiter concretam (*ut sustineat insistentes*), deorum
progenies:

haud tamen secius hanc quoque longævæ Parcae invade-
bant, o nata.

TIRESIAS.

Thebani populi procures, venimus communi via duo,
unius oculis videntes; cæcis enim hæc est itineris *faciendi*
ratio, ducis opera (*ut a quopiam ducantur*).

CREON.

Quidnam est, o senex Tiresia, novi?

TIRESIAS.

Equidem docebo; tu vero vati obsequere.

CREON.

Haud quidem antea a monitis tuis discessi.

TIRESIAS.

Idcirco feliciter hanc urbem gubernas.

CREON.

Est cur me *in multis* a te adjutum fuisse tester.

TIRESIAS.

Cogita te nunc rursus in novacula casus (*in ancipiti*
periculo) versari.

CREON.

Quidnam est? nam mihi horrorem incutiunt tua dicta.

TIRESIAS.

Scies, ubi artis meæ audieris indicia.

Nam quum sederem veteri in auguraculo, ubi erat milia
omnigenorum alitum receptaculum (*templum*), ignotum
audio sonum avium infausto et esserato cum stridore clan-
gentium;

easque comperi unguibus invicem se ad occidionem usque
lacerare; alarum *enim* strepitus non obscurus erat (*non le-
nis, sed turbidus et vehemens*).

Quare perterritus, statim ignispicii periculum faciebam
incensis in aris.

At ex victimis Vulcanus non promicuit; sed liquefactus
femorum adeps in cinere absumebatur, et fumabat et ex-
spuebat, sublatumque sel dissipabatur, revolutaque ei
adipis tegumento femorum ossa *nudata* jacuerunt.

Talem a puero isto comperi, obscurorum (*indeque in-
faustorum*) sacrorum evanidam divinationem.

Mihi enim dux ille est, ut aliis ego.

Et hisce *malis* propter tua consilia laborat urbs. Aræ enim
et foci omnes pleni sunt nobis alitum caniumque cibo ex mi-
seri Œdipi filii cadavere.

Proinde preces nostras inter sacra fusas jam aversantur
dil ac femorum flammam: nec ulla ales auspicatos strepit
sonos, humani cadaveris pinguem depastæ sanguinem.

Hæc igitur, fili, expende: etenim omnibus hominibus

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστὶ τοῦτο ἁμαρτάνειν·
1025 ἐπεὶ δ' ἁμάρτη, κείνος οὐκ ἔτ' ἔστ' ἀνὴρ
ἄβουλος οὐδ' ἀνόλβος, ὅστις ἐς κῆκλόν
πεσὼν ἀκείται μὴδ' ἀκίνητος πέλει.
Αὐθαδέϊα τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
Ἄλλ' εἶχε τῷ θανόντι μὴδ' ὀλιωλότα
1030 κέντει. Τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν;
Εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
ἥδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος λόγῳ.

ΚΡΕΩΝ.

ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κοῦδὲ μαντικῆς
1035 ἀπρακτος ὑμῖν εἰμι; τῶν δ' ὑπαὶ γένους
ἐξημπολήμαι καὶ κτερότισμαι πάλαι.
Κερδαίνεται, ἐμπολάτε τὸν πρὸς Σάρδεων
ἡλεκτρον, εἰ βούλεισθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
χρυσόν· τάφῳ δ' ἐκείνων οὐχὶ κρύψετε,
1040 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἵετοὶ βορὰν
φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
οὐδ' ὥς μίσημα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
θάπτειν παρήσω κείνον. Εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
θεοὺς μαινίζειν οὕτως ἀνθρώπων σθένει.
1045 Πίπτουσι δ', ὧ γεραιῇ Τειρεσίᾳ, βροτῶν
χοῖ πολλὰ δεινὸν πτώματ' αἰσχρ', ὅταν λόγους
αἰσχροὺς καλῶς λέγωσι τοῦ κέρδους χάριν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Φεῦ·

ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται,

ΚΡΕΩΝ.

Τί χρῆμα; ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

1050 ὅσω κράτιστον κτημάτων εὐδουλίᾳ;

ΚΡΕΩΝ.

Ὅσῳ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφες.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Καὶ μὴν λέγεις, ψευδῇ με θεσπίζειν λέγων.

ΚΡΕΩΝ.

1055 Τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλόργυρον γένος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκερδῆαν φιλεῖ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄρ' οἶσθα ταγούδ' ὄντας ἀν' λέγης λέγων;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Οἶδ'. Ἐξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.

ΚΡΕΩΝ.

Σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδὲ κεῖν φιλῶν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

1060 Ὅρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι.

ΚΡΕΩΝ.

Κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.

commune est peccare : quum vero quis peccaverit, ille non
amplius consilii inops miserque perhibetur, qui ubi in malum
incidit, medelam adhibet, nec immobilis perstat.

Nam perversitas inscitiae arguitur.

Quin cede mortuo, neque peremptum punge.

Quae fortitudo est iterum enecare mortuum?

Hac tibi benevolus bene consulo : a bene monente insti-
tut suavissimum est, quum utilia monet.

CREON.

O senex, omnes, tanquam sagittarii in scopum, tela in
hunc virum (me) mittitis : ne a vaticiniis quidem vobis in-
tentatus sum, a consanguineis vero venditus sum et tradi-
tus dudum.

Lucramini, comparate vobis Sardium electrum, si vul-
tis, et aurum Indicum : at illum sepulcro non condetis; nec
si Jovis aquila discerptum eum in escam auferre velint sub
Jovis thronum : ne sic quidem ullo hujus piaculi terrore mo-
tus, sepeliri eum permisero.

Probe enim novi mortali nemini tantas esse vires, ut
deos possit polluere.

Cadunt autem, o senex Tiresia, homines vel maxime cal-
lidj fardo lapsu, quum verba turpia bello faciunt lucri gratia.

TIRESIAS.

Hem! Equis novit, equis cogitat homo —

CREON.

Quidnam? qualem hanc communem sententiam crepas?

TIRESIAS.

quanto opibus omnibus praestet prudentia?

CREON.

Quanto quidem, ut opinor, desipere maxima noxa est.

TIRESIAS.

Hujus tu quidem plenus es morbi.

CREON.

Vati (ei qui vates est) maledicta regerere nolo.

TIRESIAS.

Atqui id ipsum facis, falsa me vaticinari dicens.

CREON.

Vatum enim omne genus est pecuniae avidum.

TIRESIAS.

Ei tyrannorum genus turpia lucra amat.

CREON:

[cere?

Scin' vero, quidquid dicas, te contra imperantem me di-

TIRESIAS.

[nes.

Scio equidem; mea enim opera hanc urbem salvam te-

CREON.

Peritus es vates, sed malis deditus artibus.

TIRESIAS.

Adiges me ut immola pectore arcana eloquar.

CREON.

More, modo ne lucri gratia dicas.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.

ΚΡΕΩΝ.

Ὡς μὴ ἔμπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἄλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
1165 τροχοὺς ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελευτῶν,
ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἓνα
νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὴν ἀντιδοὺς ἔσει,
ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλὼν κάτω,
ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατώκισας,
1170 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὐτῶν θεῶν
ἀμοιβρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
Ὡν οὔτε σὺ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
Τούτων σε λωδητῆρες ὑπεροφθόροι
1175 λοχῶσιν Ἄδου καὶ θεῶν Ἑρινύες,
ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
Καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ καττρυγισμένος
λέγω. Φανεῖ γὰρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ,
1179 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
1194 Τοιαῦτά σου, λυπεῖς γὰρ, ὥστε τοξότης
ἀφῆκα θυμῷ καρδίᾳς τοξεύματα
βέβαια, τῶν σὺ θάλλπος οὐχ ὑπεκδραμεῖ.
Ὡ παῖ, σὺ δ' ἤμας ἀπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
τὸν θυμὸν οὗτος ἔς νεωτέρους ἀφῇ,
καὶ γυνὴ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέρην
1199 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἣ νῦν φέρει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνθρω, ἀναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας.
Ἐπιστάμεσθα δ', ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
τῆνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεύδος ἐς πόλιν λακκῆν.

ΚΡΕΩΝ.

1195 Ἐγνώκα καὐτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας.
Τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν· ἀντιστάντα δὲ
ἄτῃ πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενονικέως Κρέων.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

1100 Ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης
ἄνεις· κτίσον δὲ τῇ προκειμένῳ τάφον.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσον γ', ἀναξ, τάχιστα. Συντέμνουσι γὰρ
θεῶν ποδώκαις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.

Post v. 1099 sequebantur: ἐχθραὶ δὲ πᾶσι συνταράσσονται πόλεις
δῶν σπαράγματ' ἢ κύνες κατήγισαν
ἢ θῆρες, ἢ τις πτηνὸς οἰωνὸς φέρων
ἀνόσιον ὁσμὴν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.

TIRESIAS.

Ita sane me jam puto loqui, quod ad te attinet (l. e. ut
nihil tu inde capias lucri).

CREON.

At scito te non mercaturum esse animum meum.

TIRESIAS.

At tu vicissim probe hoc scito, tibi non multas absolutum
iri celeres currus solaris circumactiones, quum tuis ipse ex
visceribus quempiam mortuum pro mortuis vicissim dede-
ris, ad Orcum demissum, pro ea (*Antigona*), quam vivam
tenes adhuc, cujusque animam (*quam viventem*) ignomi-
niose sepulcro condidisti, et quod detines hic inferorum ex-
pers deorum, insepultum justisque privatum cadaver:

horum tamen nulla tibi est potestas nec superis diis, sed
violenter ista facis (*invitis diis superis, qui non in di-
tione sua retinere volunt Polynicis corpus*).

Quapropter ultrices, scelestosque semper assequentes
insidiantur tibi Orci et deorum Erinnyes (*superorum et
inferorum deorum vindices*), ut iisdem in his comprehen-
daris malis.

Et hæc vide an corruptus pecunia dicam. Monstrabunt
enim (non longi temporis erit mora) virorum, mulierum
tuis in aedibus lamenta.

Ista, molestus es enim, tanquam jaculator, ira contra te
motus certa tela animi tui vulnera emisit, quorum tu ar-
dorem haud effugies.

Tu vero, puer, nos abduc domum, ut hic animi impetum
in juniores emittat, et discat alere linguam modestiorem,
mentemque animi meliorem ea quam nunc gestat.

CHORUS.

Hic vir, o rex, abiit dira vaticinatus.

Scimus autem, ex quo nigri crines mei in hancce cani-
tiem abibant, nunquam illum civitati falsi quid cecinisse.

CREON.

Novi et ipse, et perturbor animo. Cedere enim (*præ me
egisse fateri*) grave est; reluctanti vero periculum est, ne
iram meam magno malo percellam simul cum illo meo in-
commodo.

CHORUS.

Bono consilio opus est, fili Menœcei Creon.

CREON.

Quid igitur facere oportet? fare; ego autem parebo.

CHORUS.

Abi, ac puellam quidem defosso e specu dimitte: illique,
qui projectus jacet, sepulturam appara.

CREON.

Et ista probas, hisque consiliis me utile censes obsequi?

CHORUS.

Immo, rex, quam citissime. Celeripedes enim deorum
pœnæ eos, qui male agunt, brevissimo viæ compendio as-
sequuntur.

Infensæ vero omnes en conturbantur
urbes, e quibuscunque civium laniata
cadavera devorant vel canes, vel feræ;
aut præpes aliquis ales sceleratum
odorem ferens in publicum urbis focum.

ΚΡΕΩΝ.

1108 Οἷμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι
τὸ δρᾶν· ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.

ΧΟΡΟΣ.

Δρᾷ νυν τάδ' ἰθὺν μὴδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.

ΚΡΕΩΝ.

Ἔδ' ὥς ἔχω στείχοιμ' ἄν· ἴτ' ἴτ' ὁπάονες
οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
1110 δρᾶσθ' ἰλόντες εἰς ἐκόντιον τόπον.
* * *

Ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῇδ' ἐπιστράφη,
αὐτός τ' ἔδησα, καὶ παρὼν ἐκλύσομαι.
Δέδοικα γὰρ μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
ἄριστον ἢ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

1115 Πολυώνυμε, Καδμείας νόμφας ἀγαλμα Στρ. α'.
καὶ Διὸς βαρυδρεμέτα
γένος, κλυτὰν δὲ ἀμφέπεις Ἰταλίαν, μάδεις δὲ

1120 παγκοίνους Ἐλευσινίας
Δηοῦς ἐν κόλποις, Βαχχεῦ, Βαχχεῦ
δ' ματρόπολιν Θήβαν
ναιετῶν παρ' ὑγρῶν

Ἰσμηνοῦ βεῖθρων, ἀγρίου τ'
1125 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος·
σὲ δ' ὑπὲρ διλόφοιο πέτρας στέροψ' ὀπωπε Ἄντ. α'.
λιγνὸς, ἐνθα Κωρύκισι
νόμφαι στίχοῦσι Βαχχίδες, Κασταλίας τε νῆμα·

1130 καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
κισσῆρεις ὄχθαι χλωρὰ τ' ἀχτὰ
πολυστάφυλος πέμπει
ἀδρότων ἐπέων

1135 εὐαζόντων Θηβαίας
ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς·
τὰν ἐκπαγλὰ τιμᾶς
ὑπὲρ πασῶν πόλεων
ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·

1140 καὶ νῦν, ὥς βιαίας
ἔχεται πάνδημος ἀμὰ πόλις ἐπὶ νόσου,
μολεῖν καθαροῖσι ποδὶ Παρνησίαν

1145 ὑπὲρ κλιτῶν, ἢ στονόεντα περὶ θρόνον.

Ἰὼ πῦρ πνέοντων

χοράγ' ἀστρων, νυχίων
φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
παῖ Ζηνὸς γένεθλον,

1150 προφάνηθ' ὦ Ναξίαις σαῖς ἅμα περιπόλοις
Θυλαῖσιν, αἳ σε μαινόμεναι πάννυχοι
χορεύουσι, τὸν ταμίαν Ἰαχχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1155 Κάδμου πάροιχοι καὶ δόμων Ἀμφίονος,
οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμεν ποτέ.
Τύχη γὰρ ὀρθοὶ καὶ τύχη καταρρέπει
τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί.
1160 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστῶτων βροτοῖς.

ΚΡΕΩΝ.

Hei mihi! Vix quidem a pristina deficio, deficio tamen sententia, hoc ut faciam. Necessitati frustra obluctandum non est.

CHORUS.

Abi ergo ut ipse hæc facias, neve aliis committe.

ΚΡΕΩΝ.

Sic protinus ibo : Ite, ite agendum ministri, quique adestis, quique abestis, quotquot estis, secures manibus capientes properate celsum ad locum (ubi Polynicis cadaver jacet). * * *

Ego autem, quandoquidem sententiam eo converti, ut ipse ligavi, ita et ipse præsens exsolvam (quod peccavi corrigam). Metuo enim, ut statas leges optimum sit servantem vivere.

CHORUS.

Multis inclyte nominibus, Cadmeæ deliciæ puellæ, et Jovis altitonantis proles, celebrem qui colis Italiam, dominarique Cereris Eleusiniæ in sinu communi, o Bacche, Baccharum metropolin Thebas habitans ad Iameni liquida fluentia, ferique ad segetem draconis :

te super bicipitem collem Parnasi coruscans vapor conspicit; ubi Coryciæ Nymphæ ambulant Bacchides, Castaliæque liquor Asit,

ac te Nysiorum montium hederâ densa juga, viridisque ora vitibus consilia prosequuntur sancto evoc clamore sublato, Thebana invisentem compita :

quam tu præ omnibus orbibus mirifice collis una cum matre tua fulmine tacta.

Nunc quoque, quando universa mea civitas fero capta tenetur morbo, adveni salutifero pede, Parnasium superans jugum, aut resonans maris fretum.

O ignem spirantium præsulcor astrorum, nocturnarum vociferationum præses, Jove creta proles, appareas una cum Naxiis Thyiadibus, comitibus tuis, quæ te furentes pernoctibus lustrant choreis, dominum Iacchum.

NUNTIVS.

Cadmi Amphionisque ædium incolæ, non est ut quæcumque stet vitæ conditionem vel laudem unquam vel incusem.

Fortuna enim erigit, et Fortuna deprimit felicem et infelicem semper : nec nullus certus augur est de futuro eorum, quæ nunc sunt, mortalibus.

Κρέων γάρ ἦν ζηλωτὸς, ὥς ἐμοί, ποτὶ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα,
 λαβῶν τε χώρας παντελῇ μοναρχίαν
 ἡῤῥονα, θαλλῶν εὐγενεῖ τέκνων σπορᾷ.
 1165 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα. Τὰς γὰρ ἡδονὰς
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθῃμ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
 Πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα,
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῇ
 1170 τοῦτον τὸ χαίρειν, τὰλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς
 οὐκ ἂν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' αὖ τὸδ' ἄχθος βασιλέων ἔχεις φέρων;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τεθνήσκειν· οἱ δὲ ζῶντες αἵτιοι θανεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ τίς φονεύει; τίς δ' ὁ κείμενος; λέγε.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

1175 Αἴμων ὀλωλεν· αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα πατρώας, ἢ πρὸς οἰκείας χερσές;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ μάντι, τοῦπος ὥς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡς ᾧδ' ἐχόντων τὰλλα βουλευεῖν πάρα.

ΧΟΡΟΣ.

1180 Καὶ μὴν ὄρω τάλαιναν Εὐρυδίχην ὁμοῦ
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωματίων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχῃ πάρα.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ.

Ὡ πάντες ἄστοι, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἐξοδὸν στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 1185 ὅπως ἱκοίμην εὐγμάτων προσήγορος.
 Καὶ τυγχάνω τε κληθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὧτων· ὑπὲρ δὲ κλίνομαι
 δέισσα πρὸς δμῳαῖσι κάποπλήσσομαι.
 1190 Ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος αὐθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὗς' ἀκούσομαι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐγὼ, φίλῃ δέσποινα, καὶ παρὼν ἐρῶ,
 κοῦδέν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος.
 Τί γάρ σε μαλθάσσοιμ' ἂν ὦν ἐς ὕστερον
 1195 ψεύτται φανούμεθ'; ὀρθὸν ἀλήθει' αἶψι.
 Ἐγὼ δὲ σῶ προαχὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρκτον σῶμα Πολυνείκου· ἔτι
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεόν
 1200 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν,
 λούσαντες ἄγνόν λουτρὸν, ἐν νεοσπᾶσιν
 θαλλοῖς δ' ἡ λείλειπτο συγκατ' ἔθροισιν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας γρονθοῦ

Quippe Creon, me iudice, invidia dignus erat modo, qui
 terram hanc quidem Cadmeam ab hostibus liberaverat,
 imperioque urbis potitus summo prospere eam regerat,
 florens generosa liberorum prole : at nunc dilapsa sunt
 omnia. Voluptates enim si quis vir perdiderit, haud equi-
 dem puto illum vivere, sed animatum esse cadaver.

Opibus enim polleas quantumvis domi, et viras regio
 fastu; tamen si absit his gaudium, cetera ego fumi umbra
 haud emerim de viro, si cum voluptate comparentur.

CHORUS.

Quam novam hanc regum calamitatem nuntiatorus ve-
 nis?

NUNTIUS.

Mortui sunt : viventes autem fuere causa mortis.

CHORUS.

Et quis peremit? quis vero *peremptus* jacet? ede.

NUNTIUS.

Haemon interiit; suorum sed manu cruentatur.

CHORUS.

Patrisne dicis, an sua ipsius manu?

NUNTIUS.

Sua ipsius manu patri iratus ob sponsae necem.

CHORUS.

O vates, quam recte ergo vocem tuam ratam fecisti
 (*praedicti fidem exsolvistis*)!

NUNTIUS.

Quum sic se res habeant, de ceteris consulere expedit.

CHORUS.

Atqui video miseram Eurydicen prope, uxorem Creon-
 tis : domo egressa, vel audito filii casu vel forte adest.

EURYDICE.

O vos omnes, *quicumque adestis*, cives, quae narra-
 tur audiui, quum in eo essem ut egrederer, Palladem deam
 aditura piis alloquiis.

Et claustra quidem portae retracto pessulo laxabam,
 quum aures mihi ferit rumor domestici mali : metu percussa
 revolvor supina inter famularum manus, et linquor animo.

Verum quis fuerit iste sermo, rursum dicite : malorum
 enim nequaquam inexperta audiam.

NUNTIUS.

Equidem tibi, cara hera, dicam ut qui ipse interfuerim,
 nec quidquam praetermittam veri.

Quid enim te deleniam verbis quae postea falso dixisse
 deprehendar? recta semper res est veritas.

Tuum ego conjugem apparitor sequebar in summum
 campi locum, ubi miserationis expertus jacebat adhuc cani-
 bus laceratum Polynicis cadaver :

et illud, precati Triviam Deam, Plutonemque, ut iram
 benevoli coliberent (*ut ne irati, sed benevoli nobis ex-
 sent*), lavimus piis lavacris, congestisque ramis recenter
 decerptis superstites reliquias combussimus : aggestoque

χώσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 1205 νυμφεῖον Ἄδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν.
 Φωνῆς δ' ἀπώθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολύν-
 τῳ δ' ἀθλίας ἀσσημα περιβάλλει βοῆς
 1210 ἔρποντι μᾶλλον ἄσπον, οἰμώξας δ' ἔπος
 ἴησι δυσθρήνητον, ὦ τάλας ἐγὼ,
 ἄρ' εἰμὶ μάντις; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν;
 παιδὸς με σάνει φθόγγος. Ἀλλὰ, πρόσπολοι,
 1215 ἴτ' ἄσπον ὤκαίς, καὶ παραστάντες τάφῳ
 ἀθρήσαθ', ἄρμυδν γάματος λιθοσπαδῇ
 εὐντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνήμ', ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 Ἰὰ δ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελεύσμασιν
 1220 ἡθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμδεύματι
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνης καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῇ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορᾷ
 1225 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος.
 Ὁ δ' ὥς ὅρᾳ σπε, στυγνὸν οἰμώξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωχύσας καλεῖ,
 ὦ τλῆμον, ὅσον ἔργον εἰργασαι· τίνα
 νοῦν ἔσχεις; ἐν τῷ ξυμπορᾷ διεφθάρης;
 1230 ἐξελθε, τέκνον, ἱεσίόσ σε λίσσομαι.
 Τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κοῦδὲν ἀντειπὼν ἕξους
 ἔλαει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρυμμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλαχ'· εἴθ' ὁ δύσμορος
 1235 αὐτῷ χολωθείς, ὥσπερ εἶχ', ἐπενταθείς
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὕγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμψρων παρθένῳ προσπτύσσετ'·
 καὶ φουσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει πνοήν
 λευκῇ παρειᾷ φοινίλου σταλάγματος.
 - 1240 Καίται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ. τὰ νυμφικὰ
 τέλη λαχὼν δειλῆιος εἰν Ἄδου δόμοις,
 δειξας ἐν ἀνθρώποισι τὴν ἀβουλίαν
 ὅσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοῦτ' ἂν εἰκάσαις; ἡ γυνὴ πάλιν
 1245 φρούδῃ, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Καὐτὸς τεθάμβηχ'· ἔλπίσιν δὲ βόσχομαι,
 ἄχῃ τέκνου κλύουσιν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 ὀμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκείον στένειν.
 1250 Ἰνώμης γὰρ οὐκ ἀπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγῇ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλή βοή.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄλλ' εἰσόμεσθα, μή τι καὶ κατάσχετον

excelso busto natali de humo, dehinc repetimus puellæ la-
 pidibus constratum cavum, nuptialem Orci thalamum.

Sonum vero procul clarorum ejulatum ex inferiis ca-
 rente thalamo sublatum audit aliquis, heroque Creonti
 nuntiat currens :

huic autem, quo proprius accedit, magis circumfunditur
 dubius gemebundi clamoris sonus, suspiransque, luctuo-
 sam hanc vocem edit :

*O miser ego, an vero præsagit animus? iterne nunc
 facio omnium, quæ antehac, infaustissimum? Leniter
 tangit me vox filii.*

*At vos, famuli, accedite propius citi, et adstantes
 tumulto dispicite, per erulsam busti saxeam compagem
 ubi ad ipsum vos penetrarit ostium, num Harmonis vox
 sit quam audio, an a diis fallar.*

Hæc, ut jusserrat exanimatus herus, explorabamus; inti-
 moque in tumulto puellam quidem videmus collo pensilem,
 resti textilis sindonis implicitam :

illum vero juxta jacentem mediamque amplexum virgi-
 nem, sponsæ descentem Orco demissæ interitum, patrisque
 facta, et miserabiles nuptias.

At hic, ubi enim videt, graviter suspirans, intro pergit
 ad eum, multoque cum ejulatu eum vocat :

*O miser, inquit, quale facinus commisisti! quænam
 erat tibi mens? quonam exemplo te perditum ibas?
 egredere, nate, supplex te rogo.*

Illum vero trucibus oculis intuens puer, et vultu abo-
 minans, nihilque respondens, ensem stringit bipennem,
 patre autem fuga elabente aberravit ictu : tum ille infelix,
 sibimet iratus, eo, quo erat, animo in ensem proten-
 tus, per medias costas mucronem adigit, et languescenti-
 bus lacertis, mentis adhuc compos, virgineam complectitur :
 et anhelans pallida gena crebrum emittit halitum purpurei
 sanguinis.

Jacet sic mortuus juxta sponsam mortuam, connubialia
 sacra adeptus miser in Orci domo, exemplo suo docens
 homines, quanto temeritas maximum cuique sit malum.

CHORUS.

Quidnam hoc esso conjicias? Mulier rursus e conspectu
 erasit, priusquam locuta est boni vel mali quidquam.

NUNTIUS.

Stupeo et ipse; attamen spe mulceor, illam, audita filii
 necesse, non ea fore mente, ut per urbem questus cieat, sed
 interiore in domo famulis communicaturam domesticum
 casum quem plorent : consilii enim non ita expertus est, ut
 quidquam peccet.

CHORUS.

Nescio : at mihi nimis altum silentium multusque temere
 sublatum clamor non sine gravi malo homini adjuncta esse
 videntur.

NUNTIUS.

Sed mox domum ingressi comperiemus, num quid etiam

κρυφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
1233 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
Καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἐστὶ που σιγῆς βῆρος.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν εὖδ' ἀναξ αὐτὸς ἐρῆχει
μνήμ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίζν
1290 ἄτην, ἀλλ' αὐτὸς ἁμαρτῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἁμαρτήματα Στρ. α'.
στερεὰ θανατόεντ'.
ὦ κτανόντας τε καὶ

θανόντας βλέποντες ἐμυυλίους.

1281 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβὰ βουλευμάτων.

Ἰὼ παῖ, νέος νέω ξὺν μόρῳ,

αἰαὶ αἰαὶ,

ἔθανες, ἀπελύθης.

ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις.

ΧΟΡΟΣ.

1270 Οἴμ' ὡς ἱοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴμοι,

ἔχω μαθὼν δειλαιὸς· ἐν δ' ἐμῷ κάρᾳ

θεὸς τότε ἄρα τότε μέγα βῆρος μ' ἔχων

ἐπαισεν, ἐν δ' ἱσείσιν ἀγρίαις ὁδοῖς,

1275 οἴμοι λακπάτητον ἀντρέπων χαράν.

Φεῦ φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

1278 ὦ δέσποθ', ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,

τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις

1280 ἱοικας ἔχειν καὶ τάχ' ὀψεσθαι κακὰ.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἔστιν αὖ;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,

δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡΕΩΝ.

1284 Ἰὼ ἰὼ δυσκάρτος Ἄδου λιμὴν,

1285 τί μ' ἄρα τί μ' ὀλέκεις;

ὦ κακάγγελτά μοι

προπέμψας ἄχην, τίνα θροεῖς λόγον;

Αἰαὶ, ὀλωλότ' ἀνδρ' ἐπεχειργάσω.

Τί φῆς, τίνα λέγεις νέον μοι νέον,

1290 αἰαὶ αἰαὶ,

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ

γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρᾳν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴμοι,

1295 κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας.

Τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει;

ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρτίως τέκνον,

τάλας, τὸν δ' ἐναντα προσδύλωμι νεκρόν.

repressum clam legat animo irato : quippe bene dicis ; etenim grave est nimium silentium.

CHORUS.

Atqui eccum advenit rex ipse, monumentum insigne manibus gestans, haud ab alio, si fas est dicere, inflictam calamitatem, sed sua culpa.

CREON.

O mentium amentium peccata rigida, mortifera!

O qui cognatos cernitis occisores et occisos!

Heu infausla consilia mea! heu! nate, juvenis immaturo fato, heu, heu! vita exsolutus es, mea, non tua dementia.

CHORUS.

Vah, quam sero videris justitiam agnovisse!

CREON.

Hei mihi! agnosco miser. Tunc scilicet, tunc, inquam, deus graviter mihi irascens in caput meum irruit (*mentem concussit*) et ad saeva me instigavit consilia, hei mihi! impresso pede subvertens gaudia.

Heu! heu! o labores hominum infelices!

NUNTIUS.

O here, quam et habens et nactus mala, altera prae manibus harce ferens, venisse videris, quaeque intus sunt nunc conspecturus.

CREON.

Quid rursum?

NUNTIUS.

Occidit uxor tua, quae plane se matrem probavit hujus mortui (*quum filio nollet superstes esse*), infelix, inflicto recens vulnere.

CREON.

O inexpiabilis Orcl portus, cur me, obsecro, cur me perdis?

O luctuosae calamitatis nuntie, quoniam edis sermonem?

Hei, hei! perditum vltum iterum consecisti.

Quid, inquis? quam mihi novam narras, novam, hei! ad istam *Haemonis* calamitatem accedere cruentam uxoris necem?

CHORUS.

Intueri licet: non enim amplius in penetranti est.

CREON.

Hei mihi! alterum hoc jam cerno malum miser.

Quis tandem, quis me manet adhuc casus?

habeo quidem in manibus natum modo *mortuum* miser, mortuamque ex adverso intueor.

1300 Φεῦ φεῦ μάτερ ἄθλεια, φεῦ τέκνον.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἦ δ' ὀξύθυκτος ἦδε βουμία πέριξ
λύει καλαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λῆχος,
αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς

1305 πράξεις ἐρυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ.

ΚΡΕΩΝ.

Αἰεὶ αἰεὶ,
ἀνέπτειν φόβῳ. Τί μ' οὐκ ἀνταίαν
ἐπαισέν τις ἀμφιθήκῃ ξίφει;

Στρ. β'.

1310 δειλαὸς ἐγὼ, αἰεὶ,
δειλαία δὲ συγχείραμαι δῦα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κακείνων ἔχων
πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπισκήπτου μόρων.

ΚΡΕΩΝ.

Ποίῳ δὲ καπελύσας ἐν φοναίς τρόπῳ;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ.

1315 Παίσας' ὅτ' ἦπαρ αὐτόχειρ αὐτῇν, ὅπως
παιδὸς τόδ' ἔσθαι' ὀξυκώκυτον πάθος.

ΚΡΕΩΝ.

ὦμοι μοι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.

Στρ. γ'.

Ἐγὼ γάρ σ' ἐγὼ ἔκτανον, ὦ μέλεος,
1320 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον. Ἴὼ πρόσπολοι,
ἄγετέ μ' ὅτι τάχος, ἄγετέ μ' ἐκποδῶν,
1325 τὸν οὐκ ὄντα μάλλον ἢ μηδέν.

ΧΟΡΟΣ.

Κέρδη παραινείς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς
βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.

ΚΡΕΩΝ.

Ἴτω ἴτω,

Ἀντιστρ. β'.

1329 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
ἐμοὶ τερμῆαν ἄγων ἀμέραν
ὑπατος, ἴτω ἴτω,

1333 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.

ΧΟΡΟΣ.

Μέλλοντα ταῦτα. Τῶν προκειμένων τι χρὴ
1335 πράσσειν. Μέλει γὰρ τῶνδ' ὅτοις χρὴ μέλειν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄλλ' ὦν ἐρῶ μὴν, ταῦτα συγκατενυξάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Μή νυν προσεύχου μηδέν ὡς πεπρωμένης
οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῇ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,

Ἀντ. γ'.

1340 δες, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἔκων χιτέχων,
σέ τ' αὖ τάνδ'. ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔγω
δπα πρὸς πότερον ἰδῶ· πάντα γὰρ
1345 λέγρια τὰν χειρῶν, τὰ δ' ἐπὶ χερσὶ μοι
πότμος δυσκόμιστος εἰσέηλατο.

Heu, heu, misera mater! heu nate!

NUNTIVS.

Hæc graviter vulnera aram amplexa caliginosas remittit
palpebras (*moribunda claudit*), postquam deslevit Mega-
rei quidem prius defuncti inclytam sortem, deinde et hujus,
postremo autem tibi mala imprecata est, natorum homicidæ.

CREON.

Heu, heu! metu suspensus est animus.

Cur non mihi adversum aliquis infligit vulnus aucipiti
gladio?

Miser ego, heu, heu! miserisque sum immixtus casibus.

NUNTIVS.

Nempe hujus et illius mortis culpam habere (*Megarei et
Hæmonis*) ab hac defuncta adseverabare.

CREON.

Quo autem leti genere vita soluta est?

NUNTIVS.

Adacto sub jecur sua ipsius manu ense, simulatque illius
auduit nati lacrimabile fatum.

CREON.

Hei mihi! haud unquam in quemvis alium hominum
hæc quæ a me perfecta est (*eorum quæ a me commissa
sunt*) culpa transferetur: ipse enim te occidi miser, ipse
ego, verum dico.

Io famuli, abducite me quam celerrime, abducite me
procul, qui plane non sum magis quam nullus.

CHORVS.

Bene mones, si quid in malis est boni. Optimum est enim,
præsens malum quamprimum missum facere. (*Scilicet de
domus introitu intelligit Chorus Creontis verba.*)

CREON.

Age, age, veniat cædium per me factarum suprema exo-
platissima mihi ultimam diem adducens, age veniat, ut
nunquam diem alium videam.

CHORVS.

Futura hæc sunt: quæ præsens res postulat, procurare
debet: illorum enim curam gerent ii, quibus convenit ea
esse curæ

CREON.

At quæ cupio, hæc etiam expetivi precibus

CHORVS.

At nunc noli quidquam optare: nam fatalis calamitatis
nullum est mortalibus effugium.

CREON.

Abducatis procul hominem miserum, qui et te, o fili,
imprudens occidi, et te hanc rursus.

Heu me miserum! nec habeo, quo pacto ad alterutrum
me convertam. Omnia enim mihi inclinata jacent, quæ in
manibus habeo (*præsentia*); sic enim in caput impegit in-
tolerabile fatum.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλῷ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει· χρὴ δ' ἐς τὰ θεῶν
 1350 μηδὲν ἀσιπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτίσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

CHORUS.

Sapere longe prima felicitatis pars est. Oportet autem
 juris divini nullo modo irreverentem esse.

At grandia dicta superbis quum graves plagas repende-
 rint, sero tandem sapere docent (i. e. *At superbi, quum*
gravibus plagis afflicti, magnorum dictorum penas
luerunt, sapere senes docentur).

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.
ΣΚΟΠΟΣ ὡς ΕΜΠΟΡΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀκτὴ μὲν ἦδε τῆς περιρρύτου χθονὸς
Λήμνου, βροτοῖς ἀσιπτος οὐδ' οἰκουμένη,
ἐνθ' ὧ κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφεῖς
Ἀχιλλέως παῖ Νεοπτόλεμε, τὸν Μηλιά
5 Ποιάντος υἱὸν ἐξέθηκ' ἐγὼ ποτε,
ταχθεὶς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασσόντων ὑπο,
νόσῳ καταστάζοντα διαβόρῳ πόδα·
ὅτ' οὔτε λοιδορῆς ἡμῖν οὔτε θυμάτων
παρῆν ἐκῆλκας προσθιγαῖν, ἀλλ' ἀγρίαις
10 κατεῖχ' ἀεὶ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις,
βοῶν, στεναζών. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
λέγειν; ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων,
μὴ καὶ μάθῃ μ' ἤκοντα κάκχέω τὸ πᾶν
σόφισμα τῷ νῦν αὐτίχ' αἰρήσειν δοκῶ.
15 Ἀλλ' ἔργον ἤδη σὸν τὰ λοιπὰ ὑπηρετεῖν,
σκοπεῖν θ' ὅπου 'στ' ἐνταῦθα δίστομος πέτρα
τοιαύτ', ἐν ᾧ φύγει μὲν ἡλίου διπλῇ
πάρεστιν ἐνθάκῃσις, ἐν θέρει δ' ὑπνον
δεῖ δμφιτρῆτος αὐλίου πέμπει πνοή.
20 Βαῖδον δ' ἐνερθεν ἐξ ἀριστερᾶς τάχ' ἀν
ἰδοῖς ποτὸν κρηναῖον, εἴπερ ἐστὶ σῶν.
'Α μοι προσελθὼν σίγα σήμαιν' εἴτ' ἔχει
χωρὸν πρὸς αὐτὸν τόνδ' ἐτ', εἴτ' ἄλλῃ κυρεῖ
ὥς τὰπίλοιπα τῶν λόγων σὺ μὲν κλύης,
25 ἐγὼ δὲ φράζω, κοινὰ δ' ἐξ ἀμφοῖν ἴη.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦργον οὐ μακρὰν λέγεις.
Δοκῶ γὰρ οἷον εἶπας ἀντρον εἰσορᾶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν; οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τόδ' ἐξύπερθε, καὶ στίθου γ' οὐδεὶς χτύπος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

30 Ὅρα καθ' ὑπνον μὴ καταυλισθεὶς κυρῇ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὅρῳ κενὴν οἶκῳσιν ἀνθρώπων εἴχα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐδ' ἐνδον οἰκοποιός ἐστὶ τις τροφή;

PHILOCTETES.

DRAMATIS PERSONÆ.

ULYSSES.
NEOPTOLEMUS.
CHORUS.
PHILOCTETES.
SPECULATOR MERCATORIS HABITU.
HERCULES.

ULYSSES.

Litus quidem hoc est circumflue terræ Lemni, nullius
pede tritum, nedum habitatum, ubi, o patre Achivorum
fortissimo crete, Achillis fili Neoptoleme, Meliensem Pœan-
tis natum iussus a regibus exposui ego olim, tabum stillan-
tem pedem exedens :

quum nec libamina nec suffimenta tangere quietis nobis
liceret, sed tota castra diro omni impleret querelis, cla-
mans semper gemensque.

Sed hæc quid juvat dicere? Quippe longis sermonibus
laud opportunum tempus, ne adeo venisse me hic sentiat,
dolumque totum irritum reddam, quo me illum mori captu-
rum arbitror.

Tuum vero est jam cetera subministrare et *quædā*
ubinam hic sit gemino sic patens ostio petra, ut *lucano* *utra-*
que sedes solem excipiat (*speluncam perviam dicit po-*
tentem et orienti et occidenti soli), æstate vero apertum
utrinque antrum permeans aura somnos cieat :

At paulum infra ad lævam videre possis fontis lympham,
si perennat adhuc.

Silentio illuc accedens significa mihi, utrum ista (*antrum*
et fons) ad hunc locum sint adhuc, an alibi, ut consiliorum
meorum quod superest me dicente percipias, communique
amborum opera procedant.

NEOPTOLEMUS.

Rex Ulyase, rem narras, quæ in promptu est : videor
enim specum, qualem dixisti, videre.

ULYSSES.

Superne, an inferne? non enim discerno.

NEOPTOLEMUS.

Illam superne : nec ullus auditur incedentis strepitus.

ULYSSES.

Vide num humi dormiendi causa domum subiit.

NEOPTOLEMUS.

Vacuam habitationem video, absque hominibus.

ULYSSES.

Neque intus apparatus est qui aliquam domus *bene in-*
structæ similitudinem referat?

NEOPTOLEMUS.

Στιπτή γε φυλλὰς ὥς ἐναυλίζοντί τω.

ULYSSES.

Τὰ δ' ἄλλ' ἔρημα, κοῦδέν ἐσθ' ὑπόστεγον;

NEOPTOLEMUS.

35 Αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα, φλαυρουργοῦ τινὸς
τεχνήματ' ἀνδρὸς, καὶ πυρεῖ' ὁμοῦ τάδε.

ULYSSES.

Κείνου τὸ θησαύρισμα σημαίνεις τόδε.

NEOPTOLEMUS.

Ἰοῦ ἰοῦ καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θαλπεται
βράχη, βαρεῖς του νοσηλείας πλέξ.

ULYSSES.

40 Ἄνθρωποι καὶ τοῦσδε τοὺς τόπους σαφῶς,
χῆστ' οὐχ ἐκός που. Πῶς γὰρ ἂν νοσῶν ἄνθρωπος
κῶλον παλαιῶ κηρὶ προσβαίη μακράν;
ἀλλ' ἢ πῇ φορβῆς νόστον ἐξελέλυθεν,
ἢ φύλλον εἰ τι νώδυνον κάτοιδ' ἐπ' αὐτῷ.

45 Τὸν οὖν παρόντα πέμψον ἐς κατασκοπὴν,
μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσῶν ὥς μάλλον ἂν
ἐλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργεῖους λαβεῖν.

NEOPTOLEMUS.

Ἀλλ' ἔρχεται τε καὶ φυλάσσεται στίβος.
Σὺ δ' εἰ τι χρήσεις, φράζε δευτέρῳ λόγῳ.

ULYSSES.

50 Ἀχιλλέως παῖ, δεῖ σ' ἐρ' οἷς ἐλέλυθας
γενναῖον εἶναι, μὴ μόνον τῷ σώματι,
ἀλλ' ἦν τι κινὸν, ὧν πρὶν οὐκ ἀκήκοας,
κλύης, ὑπουργεῖν, ὥς ὑπρέτης πάρει.

NEOPTOLEMUS.

Τί δὲτ' ἀνωγας;

ULYSSES.

Τὴν Φιλοκτήτου σε δεῖ

55 ψυχὴν ὅπως λόγοισιν ἐκκλέβεις λέγων,
Ὅταν σ' ἐρωτᾷ τίς τι καὶ πόθεν πάρει,
λέγειν, Ἀχιλλέως παῖς τόδ' οὐχὶ κλεπτέον
πλεῖς δ' ὡς πρὸς οἶκον, ἐκλιπὼν τὸ ναυτικὸν
στράτευμα Ἀχαιῶν, ἔχθος ἐχθήρας μέγα,
60 οἷ σ' ἐν λιταῖς στελλαντες ἐξ οἴκων μολεῖν,
μόνην ἔχοντες τήνδ' ἄλωσιν Ἰλίου,
οὐκ ἤξιώσαν τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων
ἐλθόντι δοῦναι κυρίως αἰτουμένῳ,
ἀλλ' αὐτ' Ὀδυσσεὶ παρέδοσαν λέγων ὅσ' ἂν

65 θελῇς καθ' ἡμῶν ἔσχατ' ἐσχάτων κακὰ.
Τούτων γὰρ οὐδὲν ἀλγυνεῖ μ'· εἰ δ' ἐργάζεται
μὴ ταῦτα, λύπην πᾶσιν Ἀργείοις βλάπτει.
Εἰ γὰρ τὰ τοῦδε τόξα μὴ ληρθῇσιν,
οὐκ ἔστι πέρσαι σοι τὸ Δαρδάνου πέδον.

70 Ὡς δ' ἔστ' ἐμοὶ μὲν οὐχί, σοὶ δ' οὐκ ἔστι
πρὸς τόνδε πιστὴ καὶ βέβαιος, ἔκμαθε.
Σὺ μὲν πέπλευκας οὐτ' ἐνορκος οὐδενὶ
οὐτ' ἐξ ἀνάγκης οὔτε τοῦ πρώτου στόλου,
ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔστ' ἀρνήσιμον.

75 Ὡςτ' εἰ με τόξων ἔγκρατης αἰσθήσεται,
Ὀλωλα καὶ σὲ προσδιπαρήρω ξυνών.

NEOPTOLEMUS.

Stratum foliorum calcatum ut cuiusdam ibi locubanti.

ULYSSES.

Celerane sunt vacua, nec quidquam ultra sub lecto est?

NEOPTOLEMUS.

Poculum est e ligno rudi factum, pravi sane artificis artes,
unaque hæc igniaria.

ULYSSES.

Illius hæc suppellex est, quam significas

NEOPTOLEMUS.

Eheu, ehheu! Præterea hinc siccantur laceri pauci fœda
quadam sanie pleni.

ULYSSES.

Plane in hisce locis vir habitat, atque alicubi haud procul
abest. Qui enim veteri *fatali* morbo pedem æger ad lo-
cum remotum accesserit longius? sed vel in consuetam
viam exiit, qua victum quæreret, vel herbam, si quam no-
vit alicubi, qua sedet dolores.

Hunc itaque *pedissequum* qui adest, mitte speculatum,
ne forte in me imprudentem incidat. Quippe unum me ma-
lit apprehendere, quam universos Achivos.

NEOPTOLEMUS.

En ille vadit, et semita custodietur: tu vero, si quid vis
præterea, altero aperi sermone.

ULYSSES.

Achillis nato, oportet te in his, quorum gratia huc veni-
sti, strenuum esse non solum corpore, sed si quid novum
nec ante auditum tibi audias, ministrare in eo, ut qui ad-
jutor *mihî datus* sis.

NEOPTOLEMUS.

Quid ergo jubes?

ULYSSES.

Fallas oportet Philoctetæ animum verbis quæ ficta ad eum
facies.

Quando te rogabit, Quis es, et unde ades, dicas filium
esse te Achillis: hoc enim non celandum est: navigas autem
quasi domum, deserto navali Achivorum exercitu, quos
impense oderis, qui postquam te cum precibus arcessivis-
sent domo, solam habentes hanc Ilii expugnandi rationem,
venienti tamen haud dignati sint tibi Achillis arma dare,
quæ jure tuo peteres,

Ulyssi vero tradiderint ea; hæc dicas proferens contra
nos quotquot voles extrema omnium probra:

horum enim nihil me lædet; ista vero ni feceris, Achivis
omnibus ærutonnas infliges.

Nisi enim hujus arcus et sagittæ capientur, non poteris
unquam expugnare Dardani urbem.

Disce autem, cur mihi quidem non liceat, tibi vero li-
ceat sidenter et tuto cum hoc viro conversari.

Tu quidem navigasti, nemini juramento obstrictos, ne-
que ex necessitate, nec primæ expeditionis socius: horum
autem nihil est infutandum mihi.

Quare, si potens arcus (*arcum tenens*) me adesse sen-
serit, periū, teque eo, quod tecum sim, perdam.

Ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο δεῖ σοφισθῆναι, κλοπεὺς
δπως γενήσῃ τῶν ἀνικήτων ὅπλων.

Ἐξοῖδα, παῖ, φύσει σε μὴ πεφυκότα
80 τοιαῦτα φωνεῖν μηδὲ τεχνᾶσθαι κακῶ·
ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν,
τόλμα· δίκαιοι δ' αὖθις ἐκφρανούμεσσι.
Νῦν δ' εἰς ἀναιδὲς ἡμέρας μέρος βραχὺ
ὅς μοι σεαυτὸν, κᾶτα τὸν λοιπὸν χρόνον
85 κέκλησο πάντων εὐσεδέστατος βροτῶν.

NEOPTOLEMUS.

Ἐγὼ μὲν οὐς ἂν τῶν λόγων ἀλγῶ κλύων,
Λαερτιάδῃ παῖ, τοῦσδε καὶ πράσσειν στυγῶ.
Ἔρυν γὰρ οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῶς,
οὔτ' αὐτὸς οὐθ', ὥς φασιν, οὐκρύσας ἐμέ.
90 Ἄλλ' εἰμ' ἔτοιμος πρὸς βίαν τὸν ἀνδρ' ἄγειν
καὶ μὴ δόλοισιν, οὐ γὰρ ἐξ ἐνὸς ποδὸς
ἡμᾶς τοσούσδε πρὸς βίαν χειρώσεται.
Πεμρθεῖς γε μέντοι σοὶ ξυνεργάτης ὄκνῶ
προδότης καλεῖσθαι· βούλομαι δ', ἀναξ, καλῶς
95 ὁρῶν ἐξαμαρτεῖν μᾶλλον ἢ νικᾶν κακῶς.

OLYSSSES.

Ἐσθλοῦ πατρὸς παῖ, καὐτὸς ὢν νέος ποτὲ
γλῶσσαν μὲν ἄργον, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν·
νῦν δ' εἰς ἐλεγχὸν ἐξῶν ὁρῶ βροτοῖς
τὴν γλῶσσαν, οὐχὶ τάργα, πάντῃ ἡγουμένην.

NEOPTOLEMUS.

100 Τί οὖν μ' ἀνωγας ἄλλο πλὴν ψευδῇ λέγειν;

OLYSSSES.

Λέγω σ' ἐγὼ δόλῳ Φιλοκτήτην λαβεῖν.

NEOPTOLEMUS.

Τί δ' ἐν δόλῳ δεῖ μᾶλλον ἢ πείσαντ' ἄγειν;

OLYSSSES.

Οὐ μὴ πίθηται· πρὸς βίαν δ' οὐκ ἂν λάβοις.

NEOPTOLEMUS.

Οὕτως ἔχει τι δεινὸν ἰσχύος θράσος;

OLYSSSES.

105 Ἰοὺς ἀφύκτους καὶ προπέμποντας φόνον.

NEOPTOLEMUS.

Οὐκ ἄρ' ἐκείνῳ γ' οὐδὲ προσμῖξαι θρασύ;

OLYSSSES.

Οὐ, μὴ δόλῳ λαβόντα γ', ὥς ἐγὼ λέγω.

NEOPTOLEMUS.

Οὐκ αἰσχρὸν ἦγεῖ δῆτα τὸ ψευδῇ λέγειν;

OLYSSSES.

Οὐκ, εἰ τὸ σωθῆναι γι τὸ ψεῦδος φέρει.

NEOPTOLEMUS.

110 Πῶς οὖν βλέπων τις ταῦτα τολμήσει λαλεῖν;

OLYSSSES.

Ὅταν τι δρῇς εἰς κέρδος, οὐκ ὀκνεῖν πρέπει.

NEOPTOLEMUS.

Κέρδος δ' ἐμοὶ τί τοῦτον εἰς Τροίαν μολεῖν;

OLYSSSES.

Λίρεῖ τὰ τόξα ταῦτα τὴν Τροίαν μόνα.

Quocirca callide id ipsum comminisci debes, qui furto
auferas invicta arma.

Novi, fili, te non esse natura ad hujusmodi dicta ac mala
molienda esse factum :

at tamen jucunda res est victoriam adipisci. Aude igitur,
justi vero post rursus erimus.

Nunc autem ad hujus diei partem exigua da te mihi
impudentem; et deinde reliquum tempus vocator omnium
sanctissimus mortalium.

NEOPTOLEMUS.

Ego vero, Laertæ fili, dicta quæ audire indignor, eadem
etiam facere odi.

Hoc enim a natura habeo, ut nihil de insidiis agam, ne-
que ego, neque, ut aiunt, qui me genuit pater.

Sed paratus sum virum vi abducere, et non dolis. Non
enim ille ex uno pede (*claudus*) nos qui tam multi sumus
vi devicerit.

Missus tamen equidem tecum ut adjutor, vereor proditor
vocari. Malo autem, o rex, honesta faciendo spe excidere,
quam turpi facto vincere.

ULYSSES.

Optimi patriæ fili, et ipse, juvenis quum essem olim,
linguam quidem segnem, manum vero habebam ad opera
promptam: nunc autem, re perspecta et explorata, video
inter mortales linguam esse, non opera, quæ omnia guber-
nat.

NEOPTOLEMUS.

Quid igitur aliud me jubes, quam mentiri?

ULYSSES.

Dico Philocteten dolo tibi capiendum esse.

NEOPTOLEMUS.

Cur dolo potius, quam persuadendo abducam?

ULYSSES.

Haud ei persuadebitur: vi autem capere nequeas.

NEOPTOLEMUS.

Estne illi tam insolens virium fiducia?

ULYSSES.

Sunt certæ sagittæ letumque ferentes.

NEOPTOLEMUS.

Anne igitur ad eum ne accedere quidem tutum est?

ULYSSES.

Neutiquam, nisi dolo ceperis, ut ego dico.

NEOPTOLEMUS.

At, quæso, ea quæ falsa sunt dicere non turpe censes?

ULYSSES.

Non, si mendacium quidem salutem afferat.

NEOPTOLEMUS.

At qua fronte quis hæc audebit loqui?

ULYSSES.

Quum lucri causa quid inceptas, pigere haud decet.

NEOPTOLEMUS.

Quid vero lucri est mihi, si hic ad Trojam venerit?

ULYSSES.

Solæ hæc sagittæ Trojam ceperint.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐκ ἄρ' ὁ πέρσων, ὃς ἐράσκειτ', εἴμ' ἐγώ;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

115 Οὐτ' ἂν σὺ κείνων χωρὶς οὐτ' ἐκείνα σοῦ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Θηρατέ' οὖν γίγνεται' ἂν, εἴπερ ὅδ' ἔχει.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὡς τοῦτό γ' ἔρξας δύο φέρει δωρήματα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ποίω; μαθὼν γὰρ οὐκ ἂν ἀρνοίμην τὸ δρᾶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σοφός τ' ἂν αὐτὸς καγαθὸς κεκλή' ἄμα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

120 Ἴτωι ποιήσω, πᾶσαν αἰσχύνην ἀρεῖς.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴη μνημονεύεις οὖν ἃ σοι παρήνεσα;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σάφ' ἴσθ', ἐπεὶ περ εἰσάπαξ συνήνεσα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σὺ μὲν μένων νυν κείνον ἐνθάδ' ἐκδέχου,
ἐγὼ δ' ἄπειμι, μὴ κατοπτευθῶ παρῶν,

125 καὶ τὸν σκοπὸν πρὸς ναῦν ἀποστελῶ πάλιν.

Καὶ δεῦρ', εἴαν μοι τοῦ χρόνου δοκῇ τέ τι
κατασχολάζειν, αὐθις ἐκπέμψω πάλιν
τοῦτον τὸν αὐτὸν ἄνδρα, ναυκλήρου τρόποις
μορφήν δολώσας, ὥς ἂν ἀγνοία προσῇ.

130 οὐ δῆτα, τέκνον, ποικίλως αὐδωμένου

δέχου τὰ συμφέροντα τῶν αἰεὶ λόγων.

Ἐγὼ δὲ πρὸς ναῦν εἴμι, σοὶ παρεῖς τάδε.

Ἑρμῆς δ' ὁ πέμπων δόλιος ἡγήσασατο νῶν

Νίκη τ' Ἀθάνα Πολιάς, ἥ σώζει μ' αἰεὶ.

ΧΟΡΟΣ.

135 Τί χρὴ τί χρὴ με, δέσποτ', ἐν ξένα ξένον Στρ. α'.

στέγειν; ἢ τί λέγειν πρὸς ἄνδρ' ὑπόπταν;
φράζε μοι.

Τέχνα γὰρ τέχνας ἑτέρας προὔχει
καὶ γνώμα παρ' ὅττω τὸ θεῖον

140 Διὸς σχῆπτρον ἀνάσσεται.

Σὲ δ', ὦ τέκνον, τόδ' ἐλήλυθεν

πᾶν κράτος ὠγύγιον· τό μοι ἐννεπε

τί σοι χρεῶν ὑπουργεῖν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Νῦν μὲν ἴσως γὰρ τόπον ἔσχατιαῖς

145 προσιδεῖν ἐθέλεις ὄντινα κεῖται,

δέρκου θαρσύν' ὑπόταν δὲ μόλη

δεινὸς ὁδίτης τῶνδ' ἐκ μελάθρων,

πρὸς ἐμὴν αἰεὶ χεῖρα προχωρῶν

πειρῶ τὸ παρὸν θεραπεύειν.

ΧΟΡΟΣ.

150 Μῆλον πάλαι μελημά μοι λέγεις, ἄναξ, Ἀντ. α'.

φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῇ μάλιστα χειρῇ.

Νῦν δέ μοι

λέγ' αὐλάς ποίας ἐνεδρὸς νάει

καὶ γῶρον τίν' ἔχει. Τὸ γάρ μοι

NEOPTOLEMUS.

Ergo non ego, ut dicebatis, is ipse sum, qui eam expugnaturus sit?

ULYSSES.

Nec tu sine illis, nec illæ sine te.

NEOPTOLEMUS.

Caplandæ itaque sunt, quandoquidem ita æ res habet.

ULYSSES.

Porro si hoc feceris, gemina auferes præmia.

NEOPTOLEMUS.

Quænam? cedo; si enim sciero, nihil renuam exsequi.

ULYSSES.

Catus ut idem similique fortis voceris.

NEOPTOLEMUS.

Age ergo, faciam quod jubes, omni pudore amoto.

ULYSSES.

Tenesne animo igitur, quæ te monui?

NEOPTOLEMUS.

Ne dubita, postquam semel assensi.

ULYSSES.

Tu quidem ergo hic opperiens eum excipe: ego vero abeo, ne, hic si sim, conspiciar, ac ministerium ut ad navem mittam denuo.

Et huc, si temporis (*ad hoc negotium dati*) partem otitando perdere mihi videbimini, eundem ipsum virum remittam naucleri habitu concinnatam callide, ut pro ignoto haberi possit: qui quum versute perplexa loquetur, tu, fili, ex ejus sermone quæcumque tibi ex usa erunt, arripe.

Ego vero ad navem abeo; his tibi commissis: Mercurius autem fraudum repertor, cujus ductu huc venimus, nos regat, et victrix Minerva arcium præses, quæ me servat semper.

CHORUS.

Quid peregrinus in peregrino solo reticeam, o rex, quidve dicam homini suspicaci? edoce me.

Aliorum enim arti ars præstat et consilium ejus, cui divinum Jovis sceptrum regitur.

Ad te vero, o fili, summum hoc imperium avis ab ultimis delatum est. Quare age dic quo modo tibi subservire me expediat.

NEOPTOLEMUS.

Mirum ni cupis extremos fines invisore loci quo ille cabile habet: nunc quidem ergo adspice sidenter;

at ubi veniet horrendus vir hocce ex antro, meam semper ad manum procedens, da operam, ut ad rem præsentem te accommodes.

CHORUS.

Rem jubes, o rex, quæ jam dudum mihi curæ est, oculum tuo maxime commodo intentum habere.

Nunc vero dic mihi quonam in recessu incola inhabitat, quemve tenet locum.

155 μαθεῖν οὐκ ἀποκρίριον,
μὴ προσπεσὼν με λάθῃ ποθὲν,
τίς τόπος, ἢ τίς ἔδρα, τίν' ἔχει στίβον,
ἔναυλον, ἢ θυραῖον;

NEOPTOLEMUS.

Οἶκον μὲν ὄρε'ς τόνδ' ἀμφίθυρον
160 πετρίνης κοίτης.

CHORUS.

Ποῦ γὰρ ὁ τλήμων αὐτὸς ἀπείσιν;

NEOPTOLEMUS.

Δῆλον ἔμοιγ' ὡς φορβῆς χρεῖα
στίβον ὀγμεύει τόνδε πέλις που.
Ταύτην γὰρ ἔχειν βιοτῆς αὐτὸν
165 λόγος ἐστὶ φύσιν, θηροβολοῦντα
πτηνοῖς τοῖς σμυγερόν σμυγερώς,
οὐδὲ τιν' αὐτῷ
παύωνα κακῶν ἐπινωμᾶν.

CHORUS.

Οἰκτεῖρω νιν ἔγωγ', ὅπως, Στρ. β'.
170 μὴ του κηδομένου βροτῶν
μηδὲ σύντροπον δαμ' ἔχων,
δύστανος, μόνος αἰεὶ,
νοσεῖ μὲν νόσον ἀγρίαν,
ἀλύει δ' ἐπὶ παντὶ τῷ
175 χρεῖας ἰσταμένῳ. Πῶς ποτε πῶς δύσμορος ἀντέχει;
Ὡ παλάμῃ θνητῶν,
ὦ δύστανά γένη βροτῶν,
οἷς μὴ μέτριος αἰών.
180 Οὗτος πρωτογόνων ἰσως
οἰκῶν οὐδενὸς ὑστερος,
πάντων ἀμμορος ἐν βίῳ
κεῖται μόνος ἀπ' ἄλλων
στιχτῶν ἢ λασίων μετὰ
185 θηρῶν, ἐν τ' ὀδύναις ὁμοῦ
λιμῷ τ' οἰκτρὸς ἀνήμεστα μεριμνήματ' ἔχων βαρεῖ·
ἀ δ' ἀθυρόγλωσσος
ἀχῶ τηλεφανῆς πικρᾶς
190 οἰμωγᾶς ὑπ' ὀχεῖται.

NEOPTOLEMUS.

Οὐδὲν τούτων θαυμαστὸν ἔμοι.
Θεῖα γὰρ, εἴπερ καὶ γῶ τι φρονῶ,
καὶ τὰ παθήματα κεῖνα πρὸς αὐτὸν
τῆς ὁμόφρονος Χρύσης ἐπέβη,
195 καὶ νῦν ἂ πονεῖ δόλχα κηδεμόνων,
οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ θεῶν του μελέτη,
τοῦ μὴ πρότερον τόνδ' ἐπὶ Τροίᾳ
τεῖναι τὰ θεῶν ἀμάχητα βέλη,
πρὶν δὲ ἔξῃχοι χρόνος, ὃ λίγεται
200 χρῆναί σφ' ὑπὸ τῶνδε δαμῆναι.

CHORUS.

Εὖστομ' ἔχε, παῖ.

Στρ. γ'.

NEOPTOLEMUS.

Τί τόδε;

hoc enim doceri mihi non inopportunum fuerit, ne impru-
denti alicunde superveniat :

quis locus, quæ sedes, quæve carpit viam? intusne an fo-
ris?

NEOPTOLEMUS.

Hoc quidem quod cernis illius domicilium, bifore saxeum
ejus cubile est.

CHORUS.

Sed quo ipse miser abiit?

NEOPTOLEMUS.

Nullus dubito quin cibi quærendi gratia proximam hanc
semitam deinceps prosequatur hic alicubi in vicinia.

Hanc enim fama fert illum consuetudinem habere, alatis
sagittis configentem feras miserum misere,

nec sibi quemquam malorum medicum posse parare.

CHORUS.

Miseror equidem illius vicem, quomodo, nemine curante
eum mortalium, nec aspectum habens vitæ consortem in-
felix, solus semper, laborat atroci morbo, inopsque consilii
vagatur, cujusvis rei (ad vitam necessariæ) oborto deside-
rio.

Quo tandem modo miser obsistit?

O (frustra) sollers mortalium industria! o infelicia homi-
num genera, quibus vita malis modum excedens obligat!

Hic nobilium familiarum forsitan nulli secundus, rerum,
quibus usus vitæ indiget, omnium expers, semotus a co-
teris hominibus jacet inter pictas hirsutasve feras, dolori-
bus simul et fame miserandus gravi, intolerabiles curas ha-
bens :

loquaci ore vero Echo acerbis ejulatibus insonat procul.

NEOPTOLEMUS.

Nihil est horum quod mirer.

Divum enim numine, si quid ego intelligo, et illa a crudeli
Clrysæ mala eum invaserunt :-

quodque nunc, curante nemine, morbo afficiatur, non
est ut hoc non deorum cujusdam cura fiat, ne prius hic
in Trojam dirigat divina invicta tela, quam venerit tempus
illud, quo dicitur ab illis expugnanda esse.

CHORUS.

Comprime vocem, fili.

NEOPTOLEMUS.

Quid est?

ΧΟΡΟΣ.

Προῦράνη κτύπος,
φωτὸς σύντροφος ὡς τειρομένου του,
ἢ που τῇδ' ἢ τῇδε τόπων.

- 203 Βάλλει βάλλει μ' ἐτύμα
φθογγὰ του στίβου κατ' ἀνάγκαν
ἔρποντος, οὐδέ με λάθει
βαρεῖα τηλόθεν αὐδὰ
τρυσάνωρ· διάστημα γὰρ θρηγεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

- 210 Ἄλλ' ἔχε, τέκνον,

Ἄντ. γ'.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Λέγ' ὅ τι.

ΧΟΡΟΣ.

- φροντίδας νέας·
ὅς οὐκ ἔξεδρος, ἀλλ' ἐντοπος ἀνὴρ,
οὐ μολπὴν σύριγγος ἔχων,
ὡς ποιμὴν ἀγροβότας,
215 ἀλλ' ἢ που πταίων ὑπ' ἀνάγκας
βοᾷ τηλωπὸν ἰωάν,
ἢ ναὸς ἄξενον αὐγά-
ζων ὄρμον· προβοᾷ τι γὰρ δεινόν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ ξένοι,

- 220 τίνες ποτ' ἐς γῆν τήνδε ναυτίλοι πλάτη
κατίσχει· οὐτ' εὐορμον οὐτ' οἰκουμένην;
ποῖς πάτρας ὑμᾶς ἂν ἢ γένους ποτὶ
τύχοιμ' ἂν εἰπών; σχῆμα μὲν γὰρ Ἑλλάδος
στολῆς ὑπάρχει προσφιλεστάτης ἐμοί·
225 φωνῆς δ' ἀκοῦσαι βούλομαι· καὶ μὴ μ' ὄκνω
δείσαντες ἐκπλαγῆτ' ἀπηγρωμένον,
ἀλλ' εἰκτίσαντες ἄνδρα δύστηνον, μόνον,
ἔρημον ὧδε καφύλον κακούμενον
φωνήσατ', εἴπερ ὡς φίλοι προσήκετε.
230 Ἄλλ' ἀνταμείψασθ'· οὐ γὰρ εἰκὸς οὐτ' ἐμὲ
ὑμῶν ἀμαρτεῖν τοῦτό γ' οὐθ' ὑμᾶς ἐμοῦ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ', ὦ ξέν', ἴσθι τοῦτο πρῶτον, οὐνεκα
Ἑλληνεῖς ἐσμεν. Τοῦτο γὰρ βούλει μαθεῖν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

- ὦ φίλτατον φώνημα. Φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν
233 πρόσφθειγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ.
Τίς σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, τίς προσήγαγεν
χρεῖα; τίς ὄρμη; τίς ἀνέμων δ' φίλτατος;
γέγωνέ μοι πᾶν τοῦθ', ὅπως εἰδῶ τίς εἶ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

- Ἐγὼ γένος μὲν εἰμι τῆς περιρρύτου
240 Σκύρου· πλέω δ' ἐς οἶκον· αὐδῶμαι δὲ παῖς
Ἀχιλλέως, Νεοπτολέμος. Οἶσθα δὴ τὸ πᾶν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ φίλτάτου παῖ πατρός, ὦ φίλης χθονός,
ὦ τοῦ γέροντος θρέμμα Λυκομήδους, τίني
στολῶ προσέσχες τήνδε γῆν· πόθεν πλέων;

CHORUS.

Strepitus exauditus est, tanquam viro alicui laboranti
proprius, locorum aut hic, aut hic.

Accidit mihi sonitus cujuspiam laborioso incessu ingre-
dientis, neque me fallit gravis vox procul audita, quæ
audientes excruciat; clare enim lamentatur.

CHORUS.

Sed concipe, fili,

NEOPTOLEMUS.

Quidnam? cedo.

CHORUS.

novas curas.

Non procul, sed prope adest vir, non fistulae reddens so-
num, agrestis ut pastor:

sed aut alicubi pedem offendens præ cruciata vociferatur
longe sonante clamore, aut navis inhospitalem cernens sta-
tionem.

Atrox enim quidpiam clamat.

PHILOCTETES.

Ehem hospites, quidnam estis, quæso, qui ad hanc ter-
ram importuosam et inhabitatam appulistis navem?

Qua ex patria, quove vos ex genere esse vere dixerim?

Forma quidem apparet vestitus Græci, mihi carissimi;
at vocem audire cupio; neve me aversimini efferatam re-
formidantes:

sed miserati hominem infelicem, solum, desertum, sic
amicis destitutum, confectum malis alloquimini, si amici
quidem adestis

respondete, amabo: haud enim par est me a vobis hoc
non impetrare, aut vos vicissim a me.

NEOPTOLEMUS.

At scito hoc primum, hospes, nos Græcos esse, quando-
quidem hoc scire cupis.

PHILOCTETES.

O carissima vox! vah! vah! quam juvat vel accepisse talis
viri alloquium post tam longum tempus! Quæ te huc, o fili,
appulit, quæ adduxit necessitas? quod consilium? quis ven-
torum ille carissimus?

Omne hoc mihi declara, ut sciam quis es.

NEOPTOLEMUS.

Genere equidem a Scyro circumflua sum; domum navigo:
porro vocor Neoptolemus, Achillis filius.

Rem totam tenes.

PHILOCTETES.

O carissimi patris nate, o cara edite patria, o senis alumne
Lycomedis, quonam suscepto itinere huc appulisti, unde
navigans?

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

215 Ἐξ Ἰλίου τοι δὴ τανῦν γε ναυστολῶ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δὴ σὺ γ' ἦσθα ναυδάτης
ἡμῖν κατ' ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἦ γὰρ μετίσχεις καὶ σὺ τοῦδε τοῦ πόνου;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ τέκνον, οὐ γὰρ οἶσθαι μ' ὄντιν' εἰσορᾷς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

220 Πῶς γὰρ κάτοιδ' ὅν γ' εἶδον οὐδεπώποτε;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐδ' ὄνομ' ἄρ' οὐδὲ τῶν ἐμῶν κακῶν κλέος
ἦσθαι ποτ' οὐδέν, οἷς ἐγὼ διωλλύμην;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὡς μηδὲν εἰδότε' ἴσθαι μ' ὦν ἀνιστορεῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ πόλλ' ἐγὼ μοχθηρὸς, ὦ πικρὸς θεοῖς,
225 οὐ μὲν κληδὼν ὥδ' ἔχοντος οἰκαδὲ
μηδ' Ἑλλάδος γῆς μηδαμοῖ διτλήθαι που.
Ἄλλ' οἱ μὲν ἐκβαλόντες ἀνθρώπους ἐμὲ
γελῶσι σιγ' ἔχοντες, ἡ δ' ἐμὴ νόσος
δεῖ τέθλε κατὰ μείζον ἔρχεται.

230 ὦ τέκνον, ὦ παῖ πατρός ἐξ Ἀχιλλέως,
δὸ εἴμ' ἐγὼ σοι κεῖνος, ὃν κλύεις ἴσως
τῶν Ἡρακλείων ὄντα δεσπότην ὀπλων,
δ τοῦ Ἠοιάντος παῖς Φιλοκτήτης, ὃν εἰ
δισσαὶ στρατηγοὶ γὰρ Κεφαλλήνων ἀναΐ

235 ἔρριψαν αἰσχυρῶς ὥδ' ἔρημον, ἀγρία
νόσῳ καταρθίνοντα, τῆς ἀνδροφθόρου
πληγέντ' ἐγείδνης ἀγρίῳ χαράγματι
ξύν ἡ μ' ἐκείνοι, παῖ, προθέντες ἐνθάδε
ᾧχοντ' ἔρημον, ἥνικ' ἐκ τῆς ποντίας

240 Χρύσης κατέσχον δεῦρο ναυδάτη στόλῳ.
Τότ' ἀσμενοὶ μ' ὡς εἶδον ἐκ πολλοῦ σάλου
εὐδόντ' ἐπ' ἀκτῆς ἐν κατηρεφί πέτρῳ,
λιπόντες ᾧχονθ', οἷα φωτὶ δυσμόρῳ
ράκη προθέντες βαιὰ καὶ τι καὶ βορᾶς

245 ἐπωράλημα σμικρὸν, εἰ αὐτοῖς τύχοι.

Σὺ δὲ, τέκνον, ποῖαν μ' ἀνάστασιν δοκεῖς
αὐτῶν βεβώτων ἐξ ὕπνου στήναι τότε;
ποῖ' ἐκδακρῦσαι, ποῖ' ἀποιμῶξι κακὰ;
δρῶντα μὲν ναῦς ἄς ἔχων ἐναυστολοῦν

250 πάσας βεβώσας, ἀνδρα δ' οὐδέν' ἐντοπον,
οὐχ ὅστις ἀρκέσειεν, οὐδ' ὅστις νόσου
κάμνοντι συλλάβοιτο· πάντα δὲ σκοπῶν
τῦρισκον οὐδὲν πλὴν ἀνίσσθαι παρὸν,
τούτου δὲ πολλὴν εὐμάρειαν, ὦ τέκνον.

255 Ὁ μὲν χρόνος δὴ διὰ χρόνου προὔβαινέ μοι,
κᾶδει τι βαιᾷ τῇδ' ὑπὸ στέγῃ μόνον
διακονεῖσθαι. Γαστρί μὲν τὰ σύμπορα
τόξον τόδ' ἐξήρρισκε, τὰς ὑποπτέρους
βάλλον πελίδας· πρὸς δὲ τοῦθ', ὃ μοι βάλοι

260 νευροσπαδῆς ἄτρακτος, αὐτὸς ἂν τάλας

PHILOCTETES.

137

NEOPTOLEMUS.

Nunc quidem ex Ilio navigo.

PHILOCTETES.

Quid ais? non enim tu nobiscum classem conscendisti,
quum primum ad Ilium profecti fuimus.

NEOPTOLEMUS.

An et tu particeps fuisti istius arumnae?

PHILOCTETES.

O nate, non me ergo nosti, quem intueris?

NEOPTOLEMUS.

Quomodo enim noverim, quem vidi nunquam?

PHILOCTETES.

Neque nomen, neque calamitatum mearum famam ullam
unquam audivisti, quibus perii miser?

NEOPTOLEMUS.

Scito me nihil eorum nosse, de quibus rogas.

PHILOCTETES.

O valde me calamitosum, o invisum diis, cujus me fama
quidem meae hujus conditionis donum, nec usquam Graeciae
pervenit!

Sed qui me huc ejecerunt impie, derident me taciti: lues
autem mea usque viget, inque dies sit gravior.

O fili, o patris Achillis proles, en ille ego sum tibi, quem
fortasse accepisti esse Herculearum possessorem sagitta-
rum, filius Paeantis Philoctetes, quem gemini duces, rexque
Cephalenum abjecere turpiter solum sic in deserto loco, diro
tabescentem morbo; letiferae excetrae morsu saevo vulnera-
tum,

cum quo (morbo) me, o fili, hic expositum solum reli-
querunt atque abierunt, postquam e ponto circumflua Chrysa
huc appulerunt navali classe.

Scilicet ubi laeti me viderunt ex multa maris jactatione
dormientem in cava litoris rupe, abierunt appositis mihi, ut
mendico alicui, pannis pauculis, cibique subsidio tenoi;
qualia ipsis utinam contingant!

Tu vero, o fili, quem mihi e somno excitato, postquam
illi profecti fuerunt, sensum fuisse putas, quas effudisse la-
crimas, quibus lamentis deplorasse mala?

quum cernerem naves, quibus tum navigabam, omnes
abactas, hominemque in loco neminem, nec qui opem ferret
(victus causa), nec qui morbi levamen afferret: omnia
autem circumspiciens nihil vidi praeter arumnas adesse,
harumque, o fili, ingentem copiam.

Interea mihi tempus sensim procedebat die diem exci-
piente, oportebatque solum me hoc sub parvo tecto aliquid
mihi ministrare (cibi).

Ventri quidem necessaria suppeditabat hic arcus, vola-
tiles petendo columbas: tum quodcumque mihi attigisset
retracta nervo sagitta, ad id provolvebam me miserum pro-

εὐρυμένην δύστηνον ἐξέλκων πόδα
 πρὸς τοῦτ' ἄν' εἴ τ' ἔδει τι καὶ ποτὸν λαβεῖν,
 καὶ που πάγου χυθέντος, οἷα χεῖματι,
 ξύλον τι θραῦσαι, ταῦτ' ἄν' ἐξέρπων τάλας
 298 ἐμηχανώμεην· εἴτα πῦρ ἄν' οὐ παρῆν,
 ἀλλ' ἐν πέτροισι πέτρον ἐκτρίβων, μόλις
 ἔφην' ἄφαντον φῶς, ὃ καὶ σώζει μ' αἶψα.
 Οἰκουμένη γὰρ οὖν στέγη πυρὸς μέτα
 πάντ' ἐκπορίζει πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ.
 300 Φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθηξ.
 Ταύτη πελάζει ναυδάτης οὐδεὶς ἐκὼν.
 Οὐ γάρ τις ὁρμος ἐστίν, οὐδ' ὅποι πλείων
 ἐξεμπολήσει κέρδος, ἢ ξενώσεται.
 Οὐκ ἐνθάδ' οἱ πλοῖ τοῖσι σώφροσιν βροτῶν.
 305 Τάχ' οὖν τις ἄκων ἴσχε· πολλὰ γὰρ τάδε
 ἐν τῷ μακρῷ γένοιτ' ἄν' ἀνθρώποιν χρόνῳ.
 Οὗτοί μ', ὅταν μόλωσιν, ὦ τέκνον, λόγοις
 ἔλεοῦσι μὲν, καὶ πού τι καὶ βορᾶς μέρος
 προσέδοσαν οἰκτεῖραντες, ἢ τινα στολῆν·
 310 ἐκαίνο δ' οὐδεὶς, ἥνίκ' ἄν' μνησθῶ, θέλει,
 σῶσαι μ' ἐς οἴκους, ἀλλ' ἀπολλυμαι τάλας
 ἔτος τόδ' ἤδη δέκατον ἐν λιμῷ τε καὶ
 καχοῖσι βόσκων τὴν ἀδηφάγον νόσον.
 Τοιαῦτ' Ἀτρεΐδαι μ' ἢ τ' Ὀδυσσεύς βία,
 315 ὦ παῖ, δεδράκασ'· οἳ Ὀλύμπιοι θεοὶ
 δοῖέν ποτ' αὐτοῖς ἀντίποιν' ἐμοῦ παθεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔοικα καὶ γὰρ τοῖς ἀφιγμένοις ἴσα
 ξένοις ἐποικτεῖρεν σε, Ποῖαντος τέκνον.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἐγὼ δὲ καὶ τὸς τοῖσδε μάρτυς ἐν λόγοις,
 320 ὡς εἶσ' ἀληθεῖς οἶδα, συντυχόν κακῶν
 ἀνδρῶν Ἀτρεΐδων τῆς τ' Ὀδυσσεύς βίας.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἦ γὰρ τι καὶ σὺ τοῖς παυκλήθοις ἔχεις
 ἔγκλημ' Ἀτρεΐδαις, ὥστε θυμοῦσθαι παθῶν;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαι ποτε,
 325 ἴν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν ἢ Σπάρτη ὅ' ὅτι
 χῆ Σκυρὸς ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ ἔφυ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Εὖ γ', ὦ τέκνον. Τίνος γὰρ ὧδε τὸν μέγαν
 χόλον κατ' αὐτῶν ἐγκαλῶν ἐλήλυθας;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

ὦ παῖ Ποῖαντος, ἔξερῶ, μόλις δ' ἔρῶ,
 330 ἄγωγ' ὑπ' αὐτῶν ἐξελωθήτην μολῶν.
 Ἐπεὶ γὰρ ἴσχε μοῖρ' Ἀχιλλέα θανεῖν,

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἴμοι· φράσης μοι μὴ πέρα, πρὶν ἄν' μάθω
 πρῶτον τόδ', ἢ τέθνηχ' ὁ Πηλέως γόνος;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τέθνηκεν, ἀνδρὸς οὐδενός, θεοῦ δ' ὑπο,
 335 τοξευτός, ὡς λέγουσιν, ἐκ Φοῖβου δαμείας.

trahens pedem. Atque etiam quum polum capere, vel, si
 pruinis *terras* superfusis, ut hieme solet, necesse erat pa-
 ramper ligni cadere, hæc prorepens ipse moliebat miser.

Deinde ignis haud erat in promptu : sed silici silicem at-
 terens, abstrusam viā elicui flammam, quæ semper (i. e.
 quoque, quod tale est, tempore) me sospitat.

Habitata enim casa cum igne omnia suppeditat, præter
 hoc, quod morbo non vaco.

Ago nunc, o nate, et insulæ hujus naturam disce. Huc
 navita nullus sponte applicat : nulla est enim statio, nec
 locus in quem navigans lucrum faciat vel hospitio excipia-
 tur.

Nullæ huc sunt eorum qui sapiunt inter mortales naviga-
 tiones. Fortasse igitur, inquires, aliquis appolit ingratis :
 talia enim multa in longa hominum ætate eveniant.

Hi ubi advenerunt, o fili, verbis quidem miserantur me,
 et forsitan etiam vicem dolentes meam, cibi aut vestis ali-
 quid addunt insuper :

at illud, ubi primum mentionem injicio, renunt omnes,
 ut domum me salvum reducant. Itaque conficior miser
 annum jam hunc decimum fame et doloribus, alens voracem
 lueni.

Talia mihi fecerunt, o fili, Atridæ et Ulysses : qualia his
 vicissim *pæne causa* mala dii Olympii dunt sustinenda!

CHORUS.

Ego quoque, haud secus atque hospites prius huc ad-
 vecti, miserari te mihi videor, Pæantis fili.

NEOPTOLEMUS.

At ego ipse vere hæc dicta esse scio, ut qui testis sum
 ipse, malos viros expertus Atridas et Ulysem.

PHILOCTETES.

Num et tu de sacerrimorum Atridarum aliqua injuria
 exposulas, ut læsus irascaris?

NEOPTOLEMUS.

Iram utinam aliquando obtingat ut expleam manu, quo
 Mycense intelligant Spartaque, fortium virorum genitricem
 esse Scyron quoque!

PHILOCTETES.

Euge, o fili : sed quid, quod ita tibi hanc magnam iram
 commovit, ades crimini dans Atridis?

NEOPTOLEMUS.

O fili Pæantis, dicam, tametsi ægre dicam, quas ego, quom
 Trojam venissem, ab his injurias accepi ; nam ubi Achillem
 salum tenuit, ut moreretur...

PHILOCTETES.

Hei mihi ! ne quod ultra verbum facias, priusquam didi-
 cero hoc primum, occidiſſe Pelei proles?

NEOPTOLEMUS.

Occidit, neminis hominis, sed dei, ut aiunt, manu,
 Phœbi domitus arcu.

Ἄλλ' εὐγενὴς μὲν ὁ κτανὼν τε χῶ θανὼν.
Ἀμνηχανῶ δὲ πότερον, ὡς τέκνον, τὸ σὸν
πάθημ' ἐλέγχω πρῶτον, ἢ κείνον στένω.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οἶμαι μὲν ἀρκεῖν σοί γε καὶ τὰ σ', ὦ τάλας,
310 ἀλγήμαθ', ὥστε μὴ τὰ τῶν πέλας στένειν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὅρθῳς ἔλεξας. Τοιγαροῦν τὸ σὸν φράσον
αὖθις πάλιν μοι πρᾶγμα, ὅτ' σ' ἐνύβρισαν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἦλθόν με νηὶ ποικιλοστόλῳ μετὰ
διός τ' Ὀδυσσεύς χῶ τροφεὺς τοῦμοῦ πατρός,
315 λέγοντες, εἴτ' ἀληθὲς εἴτ' ἄρ' οὖν μάτην,
ὥς οὐ θέμις γίγνοιτ', ἐπεὶ κατέφθιτο
πατὴρ ἐμὸς, τὰ πέργαμ' ἄλλον ἢ μ' ἐλαῖν.
Ταῦτ', ὦ ξέν', οὕτως ἐννέποντες οὐ πολὺν
χρόνον μ' ἐπέσχον μὴ με ναυστολεῖν ταχὺ,
320 μάλιστα μὲν δὴ τοῦ θανόντος ἱμέρῳ,
ὅπως ἴδοιμ' ἄθαρπτον· οὐ γὰρ εἰδόμην·
ἐπειτα μέντοι χῶ λόγος καλὸς προσῆν,
εἰ τὰπὶ Τροίᾳ πέργαμ' αἰρήσοιμ' ἰών.
Ἦν δ' ἡμαρ ἤδη δεῦτερον πλέοντί μοι,
325 καὶ γὰρ πικρὸν Σίγειον οὐρίῳ πλάτῃ
κατηγόμεν καὶ μ' εὐθὺς ἐν κύκλῳ στρατὸς
ἐκδάντα πᾶς ἡσπάζετ', ὁμνύντες βλέπειν
τὸν οὐκ εἶτ' ὄντα ζῶντ' Ἀχιλλέα πάλιν.
Κεῖνος μὲν οὖν ἔκειτ'· ἐγὼ δ' ὁ δῦσμορος,
330 ἐπεὶ δάκρυσα κείνον οὐ μακρῷ χρόνῳ,
ἔλθων Ἀτρεΐδης πρὸς φίλους, ὥς εἶχός ἦν,
τὰ θ' ὅπλ' ἀπῆτουν τοῦ πατρός τὰ τ' ἄλλ' ὅσ' ἦν.
Οἱ δ' εἶπον, οἴμοι, τλημονέστατον λόγον,
Ὡ σπέρμ' Ἀχιλλέως, τᾶλλα μὲν πάρεστί σοι
335 πατρὶ' ἐλέσθαι, τῶν δ' ὅπλων κείνων ἀνὴρ
ἄλλος κρατύνει νῦν, ὁ Λαέρτου γόνος.
Καὶ γὰρ δακρύσας εὐθὺς ἐξανίσταμαι
ὀργῇ βαρεῖα, καὶ καταλήσας λέγω,
Ὡ σχέτλι', ἢ τολμήσατ' ἀντ' ἐμοῦ τινί
340 δοῦναι τὰ τρύχη τάμα, πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ;
Ὁ δ' εἶπ' Ὀδυσσεύς, πλησίον γὰρ ἦν κυρῶν.
Ναὶ, καὶ, δεδώκας ἐνδίκως οὗτοι τάδε·
ἐγὼ γὰρ αὐτ' ἔσωσα κακείνον παρῶν.
Καὶ γὰρ χολωθείς εὐθὺς ἤρασσον κακοῖς
345 τοῖς πᾶσιν, οὐδὲν ἐνδεὲς ποιούμενος,
εἰ τὰμα κείνος ὅπλ' ἀφαιρήσοιτό με.
Ὁ δ' ἐνθάδ' ἤκων, καίπερ οὐ δῦσοργος ὢν,
δηχθεὶς πρὸς ἀξήκουσεν ὧδ' ἡμεῖψατο·
Οὐκ ἦσθ' ἴν' ἡμεῖς, ἀλλ' ἀπῆσθ' ἴν' οὐ σ' ἴδει.
350 Καὶ ταῦτ' ἐπειδὴ καὶ λέγεις θρασυστομῶν,
οὐ μὴ ποτ' ἐς τὴν Σκυῖρον ἐκπλεύσης ἔχων.
Τοιαῦτ' ἀκούσας κἄξονειδισθεὶς κακὰ
πλέω πρὸς οἴκους, τῶν ἐμῶν τητῶμενος
πρὸς τοῦ κακίστου κακὰ κακῶν Ὀδυσσεύς.
355 Κούκ αἰτιῶμαι κείνον ὥς τοὺς ἐν τέλει,

PHILOCTETES.

At generosus quidem peremptorque et peremptus. Dubius autem, o fili, hæreo, primumne percontor quod perpassus ipse es, an illius vicem deplem.

NEOPTOLEMUS.

Tibi quidem arbitror tua sufficere infortunia, ut aliena non deplores.

PHILOCTETES.

Recte dixisti: quare de integro rursus rem tuam mihi narra, qua te injuria affecerint.

NEOPTOLEMUS.

Venere ad me picta vecti nave divus Ulysses, altorque mei patris, dicentes, verane an falsa nescio, haud fas esse, postquam perisset pater meus, alium quam me Trojanam arcem expugnare.

Hæc illis dictitantibus haud longa fui in mora, quin ocissime navi proficiscerer, hospes, idque maxime mortui (patris) desiderio, ut insepultum adhuc viderem; non enim videram antea.

Tum vero sane causa accedebat honesta, si profectus Trojæ turres everterem.

Jamque naviganti mihi dies alter fulgebat, quum ad acerbum Sigeum cursu secundo applicavi: atque statim egressum circumfusus omnis exercitus me salutavit, jurantes se vivum, qui non amplius in villa erat, Achillem cernere.

At ille paratus ad sepulturam jacebat. Ego vero infelix statim ut illum desievi, accedens Atridas ad amicos, ut par erat, armaque et alia quæcunque fuerant patris poposci.

At eheu! responsum illi dederant impudentissimum mihi: O nate Achillis, cetera quidem licet tibi paterna sumere; armorum autem illorum potitur jam vir alius, Laertæ filius.

Tum ego cum lacrimis illico exurgo ira percitus gravi, atque indignabundus, Ergone, inquam, o scelesti, sustinuitisne cuiquam arma mea tradere priusquam ex me quæsi vissetis (an vellem illi arma mea concedi)?

Ad quæ Ulysses, qui forte ibi aderat, Næ, inquit, adolescens, optimo hi jure dederunt ea mihi; namque ego præsens ea, corpusque ipsum servavi.

Atque ego iratus statim malis omnibus, quibus uti poteram, verberavi eum, nihil parcens, si mea ille arma erepturus esset mihi.

Ille vero eo adductus, tametsi alias haud iracundus sit, punctus ad ea, quæ audiverat regressus hæc:

Non eras, ubi nos; sed aberas ubi te non oportebat abesse:

hæcque arma, quandoquidem etiam ferociter loqueris, Scyron reportans nunquam navigaveris.

His auditis acceptisque injuriis, navigo domum, meis spoliatus a pessimo et ex pessimis orto Ulysse. Neque tamen magis illum culpo, quam illos, penes quos est imperium.

Πόλις γάρ ἐστι πᾶσα τῶν ἡγουμένων
στρατός τε σύμπας· οἱ δ' ἀκοσμοῦντες βροτῶν
διδασκάλων λόγοισι γίνονται κακοί.
Λόγος λείλεκται πᾶς· ὁ δ' Ἀτρεΐδης στυγῶν
390 ἐμοί θ' ὁμοίως καὶ θεοῖς εἴη φίλος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρεστέρα παμβῶντι Γᾶ, μᾶτερ αὐτοῦ Διὸς, Στρ.
ἀ τὸν μέγαν Πακτωλὸν εὐχρυσον νέμεις,
395 σὲ κάκει, μᾶτερ πότνι, ἐπηδύωμαν,
δὲ ἐς τόνδ' Ἀτρεΐδαν ὕβρις πᾶς ἐχώρει,
ὅτε τὰ πατρία τεύχεα παρεδίδουσαν,
400 ἰὼ μάκαιρα ταυροχτόνων
λεόντων ἐφεδρε, τῷ Λαρτίου
σέβας ὑπέρτατον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἔχοντες, ὡς ἔοικε, σύμβολον σαφές
λύπης πρὸς ἡμᾶς, ὡ ξένοι, πεπλευκάτε,
405 καὶ μοι προσάδει' ὥστε γινώσκειν ὅτι
ταῦτ' ἐξ Ἀτρεΐδων ἔργα καὶ Ὀδυσσεύς.
Ἐξοῖδα γάρ νιν παντὸς ἂν λόγου κακοῦ
γλώσση θιγόντα καὶ πανουργίας, ἀφ' ἧς
μηδὲν δίκαιον ἐς τέλος μέλλει ποιεῖν.
410 Ἄλλ' οὐ τι τοῦτο θαῦμα' ἐμοίγ', ἀλλ' εἰ παρὼν
Αἴας ὁ μείζων ταῦθ' ὁρῶν ἡνείχετο.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐκ ἦν ἐτι ζῶν, ὡ ξέν· οὐ γάρ ἂν ποτε
ζῶντός γ' ἐκείνου ταῦτ' ἐσυλήθηεν ἐγώ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πῶς εἶπας; ἀλλ' ἦ χοῦτος οἴχεται θανών;
ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

415 Ὡς μηκέτ' ὄντα κείνον ἐν φάει νόει. ἦ
ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἴμοι τάλας. Ἄλλ' οὐχ ὁ Τυδείδης γόνος,
οὐδ' οὐμπολητὸς Σισύφου Λαερτίου,
οὐ μὴ θάνωσι· τούσδε γάρ μὴ ζῆν ἔδει.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐ δῆτ', ἐπίστω τοῦτό γ', ἀλλὰ καὶ μέγα
420 θάλλοντές εἰσι νῦν ἐν Ἀργείων στρατῷ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τί δ' ὅς παλαιὸς καγαθὸς φίλος τ' ἐμὸς,
Νέστωρ ὁ Πύλιος ἔστιν; οὗτος γάρ τέ γε
κείνων κάκ' ἐξήρυξε, βουλευῶν σοφά.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Κεῖνός γε πράσσει νῦν κακῶς, ἐπεὶ θανὼν
425 Ἀντιόχος αὐτῷ φροῦδος, ὃς παρῆν, γόνος.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἴμοι, δὴ αὖτως εἰν' Ὀδυσσεύς, οἷν ἐγὼ
ἔχιστ' ἂν ἡβέλῃς ὀλωλότοιν κλύει.
Φεῦ φεῦ· τί δῆτα δεῖ σκοπεῖν, δὴ οἷδε μὲν
τεθνῶς, Ὀδυσσεὺς δ' ἔστιν αὖ κἀνταῦθ', ἵνα
430 γρῆν ἀντὶ τούτων αὐτὸν αὐδᾶσθαι νεκρόν;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σοφὸς παλαιστὴς κείνος, ἀλλὰ καὶ σοφαὶ
γνώμαι, Φιλοκτῆς, ἐμποδίζονται θαμά.

Civitas enim universa, simulque totus exercitus princi-
pum est. Qui vero flagitiose agunt homines, magistrorum
sermonibus edocti sunt improbi.

Rem totam dixi : qui vero Atridas odit, mihiq;e pariter
et diis sit amicus!

CHORUS.

Montibus gaudens, nutrix omnium Rhea, mater ipsius
Jovis, quæ magnum Pactolum auriferum colis, te illic quo-
que, veneranda mater, imploravi, quando in hunc Atrida-
rum summa injuria invadebat, ubi, o beata, lauricidis vecta
leonibus, arma paterna, summum honoris insigne, tradi-
dere Laertæ filio.

PHILOCTETES.

Delati estis ad nos manifestum doloris indicium afferen-
tes (et concinitis mecum), unde hæc esse Atridarum et Ulys-
sis facinora *contra vos admissa* intelligam.

Hunc enim probe novi nullum non scelestum sermonem
nullamque non lingua usurpare nequitiam, unde postremo
injusta omnia non potest quin faciat.

Verum nihil id est mirum mihi; sed mirabor, si præsens
ista cernens Ajax major passus sit.

NEOPTOLEMUS.

Non erat in vivis amplius, o hospes : nonquam enim, illo
vivente, eis spoliatus fuissæm.

PHILOCTETES.

Quid ais? an et illo mortem obiit?

NEOPTOLEMUS.

Scito eum non amplius lucis adspectu frui.

PHILOCTETES.

Væ mihi misero! At Tydei filius, nec Sisyphi proles
empta Laertæ, non metuendum ne mortui sint. Hos enim non
par erat vivere.

NEOPTOLEMUS.

Non sane; hoc certo scias : sed et maxime nunc florent in
Argivorum exercitu.

PHILOCTETES.

Quid vero qui senex et (in senectute) strenuus erat,
amicus meus, Nestor Pylius, agit? hic enim mala *ab illis*
orta sapientibus consiliis colibere solebat.

NEOPTOLEMUS.

Misero nunc ille agit, postquam oppetuit mortem Antilo-
chus, qui *ad Trojam* aderat, filius.

PHILOCTETES.

Hei mihi! duo æque tristia narrasti de iis, quos ego mi-
nime vellem absumptos audire. Eheu, eheu! quoniam obsecro
respicendum est, quando hi quidem periire, Ulysses vero
ut alias sic rursum hic quoque superstes est, ubi oportebat
horum vice ipsum dici mortuum?

NEOPTOLEMUS.

Astutus est ille luctator; sed vel callida consilia, o Phi-
locteta, impediuntur sæpe.

Φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, ποῦ γὰρ ἦν ἐνταῦθά σοι
Πάτροκλος, ὃς σοῦ πατὴρ ἦν τὰ φίλτατα;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

435 Χοῦτος τεθνηκὼς ἦν· λόγῳ δέ σ' ἐν βραχέϊ
τοῦτ' ἐκδιδάξω. Πόλεμος οὐδέν' ἀνδρ' ἐκὼν
αἶρει πονηρὸν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς αἶει.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐυμαρτυρῶ σοι· καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτό γε
ἀναξίου μὲν φωτὸς ἐξερῆσομαι,
440 γλώσση δὲ δεινοῦ καὶ σοφοῦ, τί νῦν κυρεῖ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ποίου δὲ τούτου πλήν γ' Ὀδυσσεύς ἔρεϊς;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐ τοῦτον εἶπον, ἀλλὰ Θερσίτης τις ἦν,
ὃς οὐκ ἂν εἴλετ' εἰσάπαξ εἰπεῖν, ὅπου
μηδεὶς ἐφ' ἑαυτὸν οἶσθ' εἰ ζῶν κυρεῖ;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

445 Οὐκ εἶδον αὐτὸν, ἡσθόμην δ' ἔτ' ὄντα νιν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐμελλ'· ἐπεὶ οὐδέν πω κακόν γ' ἀπώλετο,
ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες,
καὶ πῶς τὰ μὲν πανοῦργα καὶ παλιντριβῆ
χαίρουσ' ἀναστρέφοντες ἐξ Ἀδούρα τὰ δὲ
450 εἰκαῖα καὶ τὰ χρῆστ' ἀποστέλλουσ' αἶει.
Ποῦ γρὴ τίθεσθαι ταῦτα, ποῦ δ' αἰνεῖν, ὅταν
τὰ θεῖ' ἐπαινῶν τοὺς θεοὺς εὖρω κακοὺς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἐγὼ μὲν, ὃ γένεθλον Οἰταίου πατὴρ,
τὸ λοιπὸν ἤδη τηλόθεν τό τ' Ἴλιον

455 καὶ τοὺς Ἀτρεΐδας εἰσορῶν φυλάττωμαι,
ὅπου θ' ὁ χεῖρων τάγαθόν μεῖζον σθένει
καπόρθινει τὰ χρηστὰ χῶ δειλὸς κρατεῖ,
τούτους ἐγὼ τοὺς ἀνδρας οὐ στέρξω ποτέ·
ἀλλ' ἡ πετραία Σκυρὸς ἐξαρχοῦσά μοι

460 ἔσται τὸ λοιπὸν, ὥστε τέρπεσθαι δόμῳ.

Νῦν δ' εἴμι πρὸς ναῦν. Καὶ σὺ, Ποίαντος τέκνον,
χαῖρ' ὥς μέγιστα, χαῖρε· καί σε δαίμονες
νόσου μεταστήσειαν, ὥς αὐτὸς θέλεις.

Ἡμεῖς δ' ἴωμεν· ὥς ὀπηνίχ' ἂν θεὸς
465 πλοῦν ἡμῖν εἴκῃ, τηνικαῦθ' ὀρμώμεθα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἦδη, τέκνον, στέλλεσθε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Καίρως γὰρ καλεῖ
πλοῦν μὴ ἔξ ἀπόπτου μάλλον ἢ ἡγύθεν σκοπεῖν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πρὸς νῦν σε πατὴρ, πρὸς τε μητὴρ, ὃ τέκνον,
πρὸς τ' εἰ τί σοι κατ' οἶκόν ἐστι προσφιλές,
470 ἱκέτης ἱκνοῦμαι, μὴ λίπης μ' οὕτω μόνον,
ἱρημον ἐν κακοῖσι τοῖσδ' ὅποις ὄρεῃς
δοιοί τ' ἐξήκουσας ἐνναλόντά με·
ἀλλ' ἐν παρέργῳ θεοῦ με. Δυσχέρεια μὲν,
ἔσοιδα, πολλὰ τοῦδε τοῦ φορέματος·

PHILOCTETES.

Age dic obsecro, ubinam tum erat tibi Patroclus, qui
patri tuo fuit in deliciis?

NEOPTOLEMUS.

Etiā ille mortuus erat. Paucis hoc te edocebo : Bellum
neminem hominem lubens perimit malum, sed optimos
semper.

PHILOCTETES.

Hujus rei testis tibi sum : hacque ipsa gratia de homine
te rogabo nullius quidem pretil, sed lingua prompto et cal-
lido, quid nunc agat.

NEOPTOLEMUS.

Quis tandem hic, de quo rogas, alius est quam Ulysses?

PHILOCTETES.

Non hunc dixi : sed Thersites erat quidam, qui nollet ali-
quid semel dicere, ubi nemo permetteret (*pluries dici*).
Scin' hunc an vivit adhuc?

NEOPTOLEMUS.

Ipsū non vidi; sed audiivi superstitem esse.

PHILOCTETES.

Ita scilicet futurum erat; siquidem nihil unquam pravi
interiit : sed id omni cura foveat dii : et si quæ sunt ma-
litiæ et in malis contumacia, ea lubenter revocant ex Orco;
quæ autem justa et proba sunt, eo solent demittere.

Quo sunt hæc censenda loco, quo nomine laudanda, si
deorum facta laudare aggressus, ipsos deos malos depre-
hendo?

NEOPTOLEMUS.

Equidem, o pater Cætar sate, in posterum dehinc Ilium-
que et Atridas procul intuens, ab his mihi cavebo.

Ubi enim deterior bono plus valet, peritque virtus, et
ignavus rerum politor, nunquam ego tales viros amavero.

Sed saxosa Scyros suffecerit mihi posthac, ut me domi
oblectem.

Nunc autem pergo ad navem. At tu, Perantis fili, vale
quam maxime, vale; et te dil morbo liberent, ut ipse vis.

Nos autem abeamus, ut, ubi deus nobis navigandi co-
piam dabit, illico profisciscamur.

PHILOCTETES.

Jamne, o fili, disceditis?

NEOPTOLEMUS.

Opportunitas enim monet, ne navigandi occasionem ma-
gis e longinquo, quam e propinquo circumspeciamus.

PHILOCTETES.

Per ego jam te patrem, perque matrem, o fili, perque si
quid tibi domi est carum, supplex nunc rogo, ne relin-
quas me solum adeo, malis in hisce desertum, in quot quantis-
que versari me vides, atque audisti : sed me tanquam ac-
cessionem navigationi tuæ recipe.

Molestia quidem, sat scio, multa erit hujus oneris :

- 475 δμως δὲ τλήθῃ. Τοῖσι γενναίοισι τοι
τό τ' αἰσχρὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλείς.
Σοὶ δ' ἐκλιπόντι τοῦτ' ὄνειδος οὐ καλὸν,
δράσαντι δ', ὦ παῖ, πλείστον εὐκλείας γέρας,
ἐάν μολῶ γῶ ζῶν πρὸς Οἰταίαν χθόνα.
480 "Ιθ'· ἡμέρας τοι μόχθος οὐχ ὅλης μιᾶς.
Γόλμησον, ἐμβαλοῦ μ' ὅπη θέλεις ἄγων,
εἰς ἀντίαν, εἰς πρῶραν, εἰς πρύμνην, ὅποι
ῥῆιστα μάλω τοὺς ξυνόντας ἀλγυνεῖν.
Νεῦσον, πρὸς αὐτοῦ Ζηνὸς ἱεσίου, τέκνον,
485 πέλασθῃ. Προσπίτνω σε γόνισι, καίπερ ὦν
ἀκράτωρ ὁ τλήμων, χωλός. Ἀλλὰ μὴ μ' ἀφῆς
ἐρημον οὕτω χωρὶς ἀνθρώπων στίβου.
Ἀλλ' ἢ πρὸς οἶκον τὸν σὸν ἔλασόν μ' ἄγων,
ἢ πρὸς τὰ Χαλκῶδοντος Εὐβοίας σταθμά·
490 κἀκεῖθεν οὐ μοι μακρὸς εἰς Οἴτην στόλος
Ἰραχινίαν τε δερὰδα καὶ τὸν εὐροον
Σπερχεῖον ἔσται, πατρί μ' ὥς δείξης φίλῳ,
ὃν δὴ παλαιὸν ἐξότου δέδοικ' ἐγὼ
μὴ μοι βεβήκη. Πολλὰ γὰρ τοῖς ἱγμένοις
495 ἔσπελλον αὐτὸν ἱεσίους πέμπων λιτὰς,
αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκρῶσαι δόμοις·
ἀλλ' ἢ τέθηκεν, ἢ τὰ τῶν διακόνων,
ὥς εἰκός, οἶμαι, τοῦμόν ἐν σμικρῷ μέρει
ποιούμενοι τὸν οἶκαδ' ἡπειρον στόλον.
500 Νῦν δ', εἰ σὲ γὰρ πομπὸν τε καὶ τὸν ἀγγελον
ἤκω, σὺ σῶσον, σὺ μ' ἐλέησον, εἰσορῶν
ὥς πάντα δεινὰ κἀπικινδύνως βροτοῖς
καῖται παθεῖν μὲν εὔ, παθεῖν δὲ θάτερα.
Χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δειν' ὄραν·
505 χῶταν τις εὔ ζῇ, τηνικαῦτα τὸν βίον
σκοπεῖν μάλιστα, μὴ διαφθαρεῖς λάθῃ.

ΧΟΡΟΣ.

[Αντ.]

- Οἴκτειρ', ἀναξ· πολλῶν ἐλεξεν δυσοίστων πόνων
ἄλ', οἷα μηδεὶς τῶν ἐμῶν τύχοι φίλων.
510 Εἰ δὲ πικροὺς, ἀναξ, ἔχθεις Ἀτρείδας,
ἐγὼ μὲν, τὸ καίνων κἀκὸν τῷδε κέρδος
515 μετατιθέμενος, ἐνθαπερ ἐπιμέμονεν,
ἐπ' εὐστόλου παχείας νεὺς
πορεύσαιμ' ἂν ἐς δόμον, τὰν θεῶν
νέμεσιν ἐκφυγών.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

- Ὅρα σὺ μὴ νῦν μὲν τις εὐχερὴς παρῆς,
520 ἔταν δὲ πλησθῆς τῆς νόσου ξυνουσίᾳ,
τότ' οὐκ ἔθ' αὐτὸς τοῖς λόγοις τούτοις φανῆς.

ΧΟΡΟΣ.

- Ῥῆιστα τοῦτ' οὐκ ἔσθ' ὅπως παρ' εἰς ἐμὲ
τοῦνειδος ἔξεις ἐνδίκως ὀνειδίσαι.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

- Ἀλλ' αἰσχρὰ μέντοι σοῦ γέ μ' ἐνδεέστερον
525 ἔνοι φανῆναι πρὸς τὸ καίριον πονεῖν.
Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, πλέωμεν, ὁρμάσθω ταχύς·
χὴ ναῦς γὰρ ἄξει κοῦκ ἀπαρνηθήσεται.

tamen sustine. Nempe generosis est infestam quod turpe est, honestum autem decori.

Tibi quidem prætermissum hoc officium haud bellum erit dedecus; servatum vero, o fili, summa gloriæ laus, si vivus ego venero ad Ceteam terram.

Age, diei ærumna est haud unius integri.

Aude; abducens me quocunque voles conjice, in sentinam, in proram, in puppim, ubi minime futurus sim iis, qui una sunt, molestus.

Adue, per ipsum te Jovem obtestor vindicem supplicum, sine te exorem, o fili. Advolvor genibus tuis, tametsi infelici mihi non liceat (*per pedis morbum*), ego claudus: ne me relinquant, obsecro, desertum adeo sepositum ab omni hominum vestigio.

Sed vel ad domum tuam vectum me sospita, vel ad Chalcodontis in Eubœa sedes: at inde non longa erit mihi ad Cetam navigatio, Trachiniumque jugum, et pulcre fluentem Spercheum, quo patri me exhibeas carissimo, quem diu est ex quo metuo, ne mihi mortuus sit.

Sæpe enim per eos, qui huc venerunt, ei mandavi supplices mittens preces, ut ipse navi huc advectos sospitem me suæ domui restituat.

Sed vel fato functus est, vel quod est nuntiorum, ut fieri solet, opinor, si mea parvi pendentes, domum properarunt.

Nunc vero, ad te enim deductorem simul et nuntium venio, tu me serva, tu mei miserere, considerans, quam cuncta sint mortalibus terrorum plena et periculorum, prosperere an secus res cedant.

Oportet autem eum qui non in malis versatur, acerba quævis respicere; et si quis feliciter vivit, tunc opes tueri maxime, ne imprudenti pereant.

CHORUS.

Miserere, o rex; multorum recensuit vix tolerabilem ærumnarum conflictus, quantos ulinam nullus meorum amicorum sortiatur!

Si vero acerbos, o rex, oderis Atridas, ego sane illorum injuriam (*tibi Philoctetæque factam*) in hujus lucrum converterim, eumque, uti impense cupit, instructa bene et celeri nave reduxerim domum, deorum vindictam effugiens.

NEOPTOLEMUS.

Vide tu ne nunc quidem facilius sis; ubi vero tardio affectus eris societate morbi, tunc non amplius hisce dictis consentias.

CHORUS.

Minime: non est, ut hoc probum exprobres mihi unquam merito.

NEOPTOLEMUS.

At turpe est segniorem me quam te esse labori hospitis causa ad id, quod fieri tempestivum est, suscipiendo.

Proinde, si sic videtur, abnavigenius; proficiscatur prothinam. Etenim feret navis (*illum*), nec erit recusandi locus.

Μόνον θεοὶ σώζοιεν ἔκ τε τῆσδε γῆς
ἡμᾶς ὅποι τ' ἐνθ' ἐνδὲ βουλοίμεσθ' αὖ πλεῖν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

530 ὦ φίλτατον μὲν ἦμαρ, ἡδίστος δ' ἀνὴρ,
φίλοι δὲ ναῦται, πῶς ἂν ὑμῖν ἐμφανῆς
ἔργῳ γενοίμην, ὥς μ' ἔθεσθε προσφιλῆ.
ἴωμεν, ὦ παῖ, προσκύσαντε τὴν ἔσω
δοικὸν εἰσοίχησιν, ὥς με καὶ μάθης
535 ἀπ' ὧν διέζων, ὥς τ' ἔφυν εὐκάρδιος.
Οἶμαι γὰρ οὐδ' ἂν ὁμῶς μόνῃν θέαν
ἄλλον λαβόντα πλὴν ἐμοῦ τλῆναι τάδε·
ἐγὼ δ' ἀνάγκη προὔμαθον στέργειν κακὰ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπίσχετον, μάθωμεν. Ἄνδρες γὰρ δύο,
540 ὁ μὲν νεὼς σῆς ναυδάτης, ὁ δ' ἀλλόθρους,
χωρεῖτον, ὧν μαθόντες αὖθις εἰσιτον.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ἀχιλλέως παῖ, τόνδε τὸν ξυνέμπορον,
ὃς ἦν νεὼς σῆς ξὺν δυοῖν ἄλλοις φύλαξι,
ἐκέλευσ' ἐμοὶ σε ποῦ κυρῶν εἶης φράσαι,
545 ἐπεὶ περ ἀντέκυρσα, δοξάζων μὲν οὐ,
τύχῃ δὲ πῶς πρὸς ταυτὸν ὁρμισθεὶς πέδον.
Πλέων γὰρ ὥς ναύκληρος οὐ πολλῷ στόλῳ
ἔξ Ἰλίου πρὸς οἶκον ἐς τὴν εὐβοτρυν
Πεπάρηθον, ὥς ἤκουσα τοὺς ναύτας ὅτι
550 σοὶ πάντες εἶεν συννευστοληκότες,
ἔδοξέ μοι μὴ σίγα, πρὶν φράσαιμὶ σοι,
τὸν πλοῦν ποιῆσθαι, προστυχόντι τῶν ἰσων.
Οὐδὲν σὺ που κάτοισθα τῶν σαυτοῦ πέρι,
ἀ τοῖσιν Ἀργείοισιν ἀμφὶ σοῦ νέα
555 βουλευμάτων ἐστὶ· καὶ μόνον βουλευματα,
ἀλλ' ἔργα δρώμεν, οὐκ ἔτ' ἐξαργούμενα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἡ χάρις μὲν τῆς προμηθείας, ξένη,
εἰ μὴ κακὸς πέφυκα, προσφιλὲς μενεῖ·
φράσον δ' ἅπερ γ' ἔλεξας, ὥς μάθω τί μοι
560 νεώτερον βούλευμ' ἀπ' Ἀργείων ἔχεις.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Φροῦδοι διώκοντές σε ναυτικῷ στόλῳ
Φοῖνιξ δὲ πρέσβυς ὅς τε Θησέως κόροι.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὡς ἐκ βίας μ' ἄχοντες ἢ λόγοις πάλιν;

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ἀκούσας δ' ἄγγελος πάρειμὶ σοι.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

565 Ἦ ταῦτα δὴ Φοῖνιξ τε χοὶ ξυνναυδάται
οὕτω καθ' ὁρμὴν δρώσιν Ἀτρεϊδῶν χάριν;

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ὡς ταῦτ' ἐπίστω δρώμεν, οὐ μέλλοντ' ἔτι.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πῶς οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς τάδ' οὐκ αὐτάγγελος
πλεῖν ἦν ἔτοιμος; ἢ φόβος τις εἶργέ νιν;

SOPHOCLES.

Solummodo dii nos incolumes et hac ex terra educant,
et eo quidem, quo navigationem institimus.

PHILOCTETES.

O diem lætum plurimum, o virum omnium suavissimum! o amicos remiges! utinam vobis re ostendere possim, quam me vobis amicum adscivistis.

Eamus, o fili, salutata prius illa intus, quæ nulla est, habitatione, ut et cognoscas quibus subsidii vitam toleraverim, quamque fuerim animosus; puto enim ne intueri quidem oculis aliam quenquam præter me facile hæc sustinere; ego vero mala boni consulere necessitate didici adactus.

CHORUS.

Resistite: audiamus: namque viri duo, alter navis tuæ socius, alter autem exterus, huc accedunt, quos quum audieritis, rorsus introite (in antrum).

MERCATOR.

Achillis fili, socium tuum hunc, qui cum duobus aliis apud navem tuam stationem agebat, jussi mihi ubi locorum esses demonstrare, quandoquidem præter expectationem in te incidi, forte fortuna ad eandem terram appulsus.

Navigans enim, ut naucerus, haud magno commatu ab Illo domum ad vini feracem Peparethum, ubi audiui nautas una tecum omnes esse profectos, visum est mihi haud tacito vela dare, priusquam te convenissem, consecutus quod æquum est (præmium aliquod propter ea, quæ nuntiassem).

Nihil fortasse nosti de iis quæ tua intersunt, quæ nova de te Achivis consilia sunt; nec consilia tantum, sed quæ jam geruntur res, nec segniter curantur.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

At providæ tuæ curæ beneficium hospes, nisi improba sim indole, me tibi amicum præstabit semper. Verumtamen quod dixti declara mihi, ut sciam quid novi consilij ab Argivis habeas mihi.

MERCATOR.

Abiere, qui te classe persequantur, Phœnixque senex et Thesei filii.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Vine, an verbis me reducturi?

MERCATOR.

Haud scio: quod audiui, ejus adsum tibi nuntius.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Istucne, quæso, tanto impetu animi aggrediuntur Atridarum gratia Phœnixque et qui una conscenderunt navem?

MERCATOR.

Hæc scito jam agi, nec amplius in agendis esse.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Qui vero Ulysses ad ea perficienda non ipse nuntius cum mandato proficisci paratus erat? an quis illum prohibuit melius?

ΕΜΠΟΡΟΣ.

670 Κεῖνός γ' ἐπ' ἄλλον ἄνδρ' ὁ Τυδέως τε παῖς
ἔσπελλον, ἤνικ' ἐξανηγόμην ἐγώ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πρὸς ποῖον αὖ τόνδ' αὐτὸς οὐδυσσεὺς ἔπλει;

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ἦν δὲ τις. Ἀλλὰ τόνδε μοι πρῶτον φράσον
τίς ἐστίν· ἂν λέγῃς δὲ μὴ φώνει μέγα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

675 Ὅδ' ἴσθ' ὁ κλεινός σοι Φιλοκτήτης, ξένε.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Μή νύν μ' ἔρη τὰ πλείον', ἀλλ' ὅσον τάχος
ἔκπλει σιχυτὸν ξυλλαβὼν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τί φησιν, ὦ παῖ; τί με κατὰ σκότον ποτὶ
διεμπολῆ λόγιοις πρὸς σ' ὁ ντυβάτης;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

680 Οὐκ οἶδά πω τί φησι· δεῖ δ' αὐτὸν λέγειν
ἐς φῶς ὁ λέξει, πρὸς σὲ κάμει τούσδε τε.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ὡ σπέρμ' Ἀχιλλέως, μή με διαβάλης στρατῷ
λέγονθ' ἃ μὴ δεῖ· πόλλ' ἐγὼ κείνων ὑπο
δρῶν ἀντιπάσῳ χρηστά γ', οἷ' ἀνὴρ πένης.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

685 Ἐγὼ εἰμ' Ἀτρεΐδαις δυσμενής· οὗτος δέ μοι
φίλος μέγιστος, οὖνικ' Ἀτρεΐδας στυγεῖ.
Δεῖ δὲ σ' ἔμοιγ' ἐλθόντα προσφιλεῖ λόγων
κρύψαι πρὸς ἡμᾶς μηδέν· ἴων ἀκήχοας.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ὅρα τί ποιεῖς, παῖ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σκοπῶ κἀγὼ πάλαι.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

690 Σὲ θήσομαι τῶνδ' αἵτιον.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ποιοῦ λέγων.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Λέγω. Ἐπὶ τοῦτον ἄνδρε τῷδ' ὥπερ κλύεις,
ὁ Τυδέως παῖς ἦ τ' Ὀδυσσεὺς βία,
διώμοτοι πλείουσιν ἢ μὴν ἢ λόγῳ
πέισαντες ἄζειν, ἢ πρὸς ἰσχύος κράτος.

695 Καὶ ταῦτ' Ἀχαιοὶ πάντες ἔχουον σαφῶς
Ὀδυσσεὺς λέγοντος· οὗτος γὰρ πλεόν
τὸ θάρσος εἶχε θάτερου, δράσκειν τάδε.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τίνος δ' Ἀτρεΐδαι τοῦδ' ἄγαν οὕτω χρόνῳ
τοσῶδ' ἐπεστρέφοντο πράγματος χάριν,
700 ὃν γ' εἶχον ἤδη χρόνιον ἐκβεβληχότες;
τίς δ' πόθος αὐτοὺς ἔχει, ἢ θεῶν βία
καὶ νέμεσις, ὥπερ ἔργ' ἀμύνουσιν κακὰ;

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ἐγὼ σε τοῦτ', ἴσως γὰρ οὐκ ἀκήχοας,
πῶν ἐκδιδάξω. Μάντις ἦν τις εὐγενής,

705 Πριάμου μὲν υἱός, ὄνομα δ' ὀνομαζέτο

MERCATOR.

At ille et Tydei filius in alium virum iter apparabant,
quum vela dedi.

NEOPTOLEMUS.

Quisnam ille, ad quem rursus Ulysses ipse navigabat?

MERCATOR.

Sane erat aliquis. Sed huncce primum dic mihi, quis
est. Quod dixeris vero, ne esset clare.

NEOPTOLEMUS.

Hic est tibi inclytus Philoctetes, hospes.

MERCATOR.

Ergo ne plura me roges; sed quam ocissime solve naves
ex hac terra te abripiens.

PHILOCTETES.

Quid ait, o fili? cur me, obsecro, dictis tenebrosis pro-
dit tibi hic navita?

NEOPTOLEMUS.

Nondum intellexi quid sibi velit: oportet autem eum,
quæ dicet, perspicue eloqui adversum me, et te, et hos
quoque.

MERCATOR.

O nato Achillis, ne me in exercitus invidiam adduxeris
dicentem quæ non debebam: magna enim vicissim ab illis
commoda accipio ob officia quæ eis ego, quantum quidem
potest homo pauper, præsto.

NEOPTOLEMUS.

Ego sum Atridis insensus: hic autem vir amicus est mihi
summus, quia Atridas odit.

Proinde oportet te, qui amico ad me venisti animo, nihil
nos eorum celare, quæ audiisti.

MERCATOR.

Vide quid agis, fili.

NEOPTOLEMUS.

Jam dudum ego id vidi.

MERCATOR.

Tuam hujus rei culpam esse dictitabo.

NEOPTOLEMUS.

Esto; dic modo.

MERCATOR.

Dico. Duo illi, quos audisti, viri, Tydei filios, visque
Ulyssæ, ad hunc navigant, præstito jurejurando, se eum
vel sermonibus persuasum, vel vi adducturos.

Atque hæc Achivi omnes audiere Ulyssem aperte dicen-
tem: ille enim plus fiduciæ habebat altero, se hæc effecta-
rum.

NEOPTOLEMUS.

Quanam vero gratia post tam longum tempus Atridæ ni-
miam hanc hujus curam gerunt, quem dudum ejecere?

Quæ hos cupido incessit, aut vis nulloque deorum, qui
scelestæ factorum penas exigunt?

MERCATOR.

Istud te ego, fortasse enim haud inaudivisti, omne
elocebo. Vates erat quidam claro sanguine genitus, Priami
quidem filius, nomine vero Helenus appellabatur; quem no-

Ἐλενος, ἐν οὗτος νυκτὸς ἐξελθὼν μόνος,
ὁ πάντ' ἀκούων αἰσχροῦ καὶ λωδότη' ἔπη
δοῖος Ὀδυσσεύς εἶλε δέσμιόν τ' ἄγων
ἔδειξ' Ἀχαιοῖς ἐς μέσον, θήραν καλὴν·
610 δὲ δὴ τὰ τ' ἄλλ' αὐτοῖσι πάντ' ἐθέσπισεν
καὶ τὰ πρὸ Τροίης πέργαμ' ὥς οὐ μὴ ποτε
πέρσοιεν, εἰ μὴ τόνδε πείσαντες λόγῳ
ἄγοιντο νήσου τῆσδ' ἐρ' ἧς ναίει ταυῦν.
Καὶ ταῦθ' ὅπως ἔχουσ' ὁ Λαέρτου τόκος
615 τὸν μάντιν εἰπόντ', εὐθέως ὑπέσχετο
τὸν ἄνδρ' Ἀχαιοῖς τόνδε ἐηλώσειν ἄγων·
οἶοιτο μὲν μάλιστα' ἐκούσιον λαβὼν,
εἰ μὴ θεοὶ δ', ἄχοντα καὶ τούτων κάρη
τέμνειν ἐρεῖτο τῷ θελοντι μὴ τυχεῖν.
620 Ἦκουσας, ὦ παῖ, πάντα· τὸ σπεύδειν δέ σοι
καὶ τῷ παραινῶ καὶ τινος κήδει πέρι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἷμοι τάλας. Ἡ κείνος, ἡ πᾶσα βλάβη,
ἔμ' εἰς Ἀχαιοὺς ὤμοσεν πείσας στελεῖν;
πεισθήσομαι γὰρ ὧδε καὶ Ἄδου θανάων
625 πρὸς φῶς ἀνελθεῖν, ὥσπερ οὐκείνου πατήρ.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ἐγὼ ταῦτ'. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν εἴμ' ἐπὶ
ναῦν, σφῶν δ' ὅπως ἄριστα συμφέροι θεός.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐχ οὖν τάδ', ὦ παῖ, δεινὰ, τὸν Λαερτίου
ἔμ' ἐλπίσαι ποτ' ἂν λόγοισι μαλθακοῖς
630 δεῖξαι νεὼς ἄγοντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις;
Οὐ. Θᾶσσον ἂν τῆς πλεῖστον ἐχθίστης ἐμοῖ
κλύοιμ' ἐχίδνης, ἢ μ' ἐθίχεν ὧδ' ἄπουν.
Ἀλλ' ἔστ' ἐκείνῳ πάντα λεκτὰ, πάντα δὲ
τολμητὰ. Καὶ νῦν οἶδ' ἐθούνεχ' ἔζεται.
635 Ἀλλ', ὦ τέκνον, χωρῶμεν, ὥς ἡμᾶς πολὺ
πέλαγος ὁρίζῃ τῆς Ὀδυσσεύος νεώς.
Ἴωμεν. Ἡ τοι καίριος σπουδὴ πόνου
λήξαντος ὕπνον κἀνάπαιδαν ἤγαγεν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐχοῦν ἐπειδὴν πνεῦμα τοῦκ πρόφρας ἀνῆ,
640 τότε στελοῦμεν· νῦν γὰρ ἀντιστάται.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἄει καλὸς πλοῦς ἔσθ', δταν φεύγῃς κακά.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οἶδ', ἀλλὰ κακείνοισι ταῦτ' ἐναντία.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐκ ἔστι λησταῖς πνεῦμα' ἐναντιούμενον,
δταν παρῇ κλέψαι τε χάρπασαι βίη.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

645 Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, χωρῶμεν, ἐνδοθεν λαβὼν
ὅτου σε χρεῖα καὶ πόθος μάλιστα' ἔχει.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀλλ' ἔστιν ὧν δεῖ, καίπερ οὐ πολλῶν ἄπο.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί τοῦθ' ἢ μὴ νεὼς γε τῆς ἐμῆς ἐν;

tu egressus solus, ille cuius aures nullo non turpi ac contumelios dicto feriuntur, versutus Ulysses cepit, vinctumque in medioso Achivos agens, monstravit *ridendum* opimam praedam. Is inquam et alia omnia illis vaticinatus est, hocque imprimis, arcem, quae Trojae imminet, nunquam eos diruturos, nisi hunc persuasum abducant ab hac insula, in qua nunc habitat.

Atque hoc simul ac ratem dicentem audivit Laertiae filius, statim recepit, virum hunc adductum Achivis se exhibitarum: putare se, maxime quidem volentem se eum caplurum; sin minus, lavitum: haecque si non daret effecta, caput suum cuilibet amputandum permittebat.

Audivistī, nate, omnia: propere autem abire et te ipsum moneo, et si quis alius tibi curae est.

PHILOCTETES.

Hei mihi misero! Illene, mera labes, me ad Achivos juravit persuasum se abducturum? Nempe sic mihi persuadebitur (*credam*), me post mortem ex Orco ad lucem rediturum, sicut patrem illius.

MERCATOR.

Ista equidem nescio; sed pergo ad navem: quam optime vobiscum autem conspiret deus!

PHILOCTETES.

Nonne hoc, o fili, acerbum est, Laertiae filium sperare fore unquam ut me dictis mollibus delinitum abducatur et mediis in Achivis ostendatur? Haud sane fiet. Facilius invisissimae mihi auscultarem excoetræ, quae me ita claudum reddidit.

Sed nihil ille non dicere vel audere sustinet: nuncque, satis scio, veniet.

Verum, o fili, abeamus, ita ut nos plurimum pelagi ab Ulyssis nave distermine.

Eamus: quippe opportuna festinatio, labore exhausto, somnum et quietem adducere solet.

NEOPTOLEMUS.

Itaque quum ventus in proram spirans remittet, solvemus navem: nunc enim adversus est.

PHILOCTETES.

Semper navigatio secunda est, quando fugimus mala.

NEOPTOLEMUS.

Novi; sed etiam illis haec contraria sunt flamina.

PHILOCTETES.

Nullus praedonibus flatus est contrarius, si furto aut vi quidquam auferre detur.

NEOPTOLEMUS.

Ago ergo, si placet, eamus, quum primum intus sum pseris quibus tibi usus est, quique desideras maxime.

PHILOCTETES.

Enimvero est, quibus opus sit, sed non ex multis opibus (*non ita ut illa de magna rerum varietate deligere debeam*).

NEOPTOLEMUS.

Quid illud est, quod navī meae non contineatur?

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Φύλλον τί μοι πάρεστιν, ᾧ μάλιστα ἀεί
850 κοιμῶ τόδ' ἔλκος, ὥστε πρῦνεν πάνυ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἐκφέρ' αὐτό. Τί γάρ ἐς' ἄλλ' ἐρῆς λαβεῖν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Εἰ μοί τι τοῶν τῶνδ' ἀπημελημένον
παρέρρυθκεν, ὥς λίπω μή τῳ λαβεῖν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἴη ταῦτα γάρ τὰ κλεινὰ τόξ' ἃ νῦν ἔχεις;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

855 Ταῦτ', οὐ γάρ ἄλλα γ' ἐστ', ἃ βρατάζω χερσίν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄρ' ἐστὶν ὥστε καγγύθεν θεῶν λαβεῖν,
καὶ βρατάσαι με προσχύσαι θ' ὥσπερ θεόν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Σοὶ γ', ὦ τέκνον, καὶ τοῦτο καλλο τῶν ἐμῶν
ὑποῖον ἂν σοι θυμὸν γένῃσται.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

860 Καὶ μὴν ἐρῶ γε· τὸν δ' ἐρωθ' οὕτως ἔχω·
εἰ μοι θέμις, θέλωμ' ἂν· εἰ δὲ μὴ, πάρες.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὅσιά τε φωνεῖς ἐστὶ τ', ὦ τέκνον, θέμις,
ὅς γ' ἑλίου τόδ' εἰσορᾶν ἐμοὶ φάος
μόνος δέδωκας, ὅς χθόν' Οἰταίην ἰδεῖν,
865 ὅς πεπτεῖα πρέσβυν, ὅς φίλους, ὅς τῶν ἐμῶν
ἐχθρῶν μ' ἐνερθεῖν ὄντ' ἀνίστησας πέρα.
Θάρσει. Παρέσται ταῦτά σοι καὶ θιγγάνειν
καὶ δόντι δοῦναι κάξτεπύξασθαι βροτῶν
ἀρετῆς ἔχατι τῶνδ' ἐπιφαῦσαι μόνον.

870 Εὐεργετῶν γάρ καὶ τὸς αὐτ' ἐκτησάμην.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Χωροῖς ἂν εἴσω.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

875 Καὶ σέ γ' εἰσάξω. Τὸ γάρ
νοσοῦν ποθεῖ σε συμπαραστάτην λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Λόγω μὲν ἐξήκουσ', ὅπωπα δ' οὐ μάλα, Στρ.α'.
τὸν παλάταν λέκτρον ποτὲ τῶν Διὸς
880 Ἰξίον' ἂν' ἀμπυκα δὴ δρομάδ' ὡς ἔβαλ' ὁ παγκρα-
τῆς Κρόνου παῖς·

ἄλλον δ' οὐτὶν' ἐγὼ γ' οἶδα κλύων οὐδ' ἐσιδὼν μοῖρα
τοῦδ' ἐχθρόν· συντυχόντα θνατῶν,
ὅς οὐτ' ἐρῆς τιν' οὔτε νοσφίσεας,
885 ἄλλ' ἴσος ὢν ἴσοις ἀνὴρ,

* * * * * τόδε τοι θαῦμά μ' ἔχει [ων,

πῶς ποτε πῶς ποτ' ἀμυπλάκτων βοθίων μόνος κλύ-
890 πῶς ἄρα πανδάρκρον οὕτω βιοτὴν κητέσκειν·

οἳ ἴν' αὐτὸς ἦν πρόσσυρον οὐκ ἔχων βάσιν, Ἄντ.α'.
οὐδέ τιν' ἐγγύρων κακογείτονα, [αἰματτρόν·

895 παρ' ᾧ στόνον ἀντίτυπον βρυθρῶντ' ἀποκλύσειεν

Γοῦστοις αὐτοῖς· Οὐκ ἀχθομαί σ' ἰδὼν τε καὶ λαβὼν φίλον·
ὅστις γάρ εὖ ἐρῶν εὖ παθὼν ἐπίσταται,
παντός γένειτ' ἀντήμας κρείσσει φίλος.

PHILOCTETES.

Est mihi quardam herba, qua soleo maxime mulcere hoc
ulcus, ita ut valde mitigetur.

NEOPTOLEMUS.

Age effer illam. Numquid et aliud assumere cupis?

PHILOCTETES.

Videbo numquid forte mihi harum sagittarum arcusque
neglectum exciderit, ne cui auferendum relinquam.

NEOPTOLEMUS.

Estne ergo nobilis ille arcus, quem nunc habes?

PHILOCTETES.

Hic ipse, non enim alius est, quem manibus gesto.

NEOPTOLEMUS.

Licetne mihi eum contemplari prope, et contrectare atque
adorare tanquam deum?

PHILOCTETES.

Tibi quidem, o date, et hoc continget, et mearum rerum
quodcunque aliud tibi erit commodum.

NEOPTOLEMUS.

Equidem cupio: sed ita comparata est mea cupido: si
fas mihi sit, velim; sin minus, omitte.

PHILOCTETES.

Et pio loqueris, et fas tibi est, qui solis hunc fulgorem
adspicere solus mihi dedisti, qui terram Ceteam videre,
qui patrem senem, qui amicos, qui inimicorum subjectum
pedibus me supra eos extulisti.

Confide; licebit tibi hunc arcum tractare, et danti red-
dere, et gloriari, quod solus mortalium virtutis ergo illum
attrectaveris.

Beneficio enim collato in *Herculem* et ipse eum comparavi.

NEOPTOLEMUS.

Jam ingredere.

PHILOCTETES.

Et te introducā (*et tu quidem me comitaberis*). Vis
enim morbi adiutorem te postulat.

CHORUS.

Fando quidem audiui, haud vidi tamen, ut Jovis appeten-
tem thalamorum Ixionem rotæ injecerit currenti omnipo-
tens Saturni filius:

alium vero neminem, quod sciam, audiui, nec vidi mor-
taliū, qui in infestius satum inciderit, quam hic, qui quum
nec faciendo nec prætermittendo mali quid egerit, sed
æquus fuit æquis vir, [tam indignis modis perit,] id me mi-
rum habet quo pacto tandem, quo pacto fluctuum undique
allisorum *sonitum* solus audiens, tam lacrimosa vita potitus
est:

ubi vicinum non habebat gressum (*neminem, qui in
vicinitate commaret*) nec indigenam ullum, infortunii sui
affinem, apud quem lacrimabile *illud* (*ulcus*) edax cruen-

Non grave est mihi, quod te vidi amicumque repperi;
nam qui beneficii accepti gratiam regerere scit,
omnibus opibus melior est amicus.

δε τὰν θερμωτάτων αἱμάδα κηκιομέναν ἐλκείων
 ἐνθήρου ποδὸς ἡπίοισι φύλλοις
 κατευνάσειεν, εἰ τι ἐμπέσοι
 700 φορβάδος ἐκ γαίης ἐλεῖν·
 εἶρπε γὰρ ἄλλοτ' ἄλλα, τότε' ἂν εἰλυόμενος,
 παῖς ἄτερ ὡς φίλας τιθήνας, ὅθεν εὐμάρει' ὑπάρ-
 705 χοι πόρου, ἀνίχ' ἐξανείη δακέθυμος ἄτα.
 708 Οὐ φορβάν ἱερὰς γὰρ σπόρον, οὐκ ἄλλων Στρ. β'.
 αἶρον τῶν νεμόμεσθ' ἀνέρες ἀλφηστὰι,
 710 πλὴν ἐξ ὠκυπόλων εἰ ποτε τόξων
 πτανῶς τοῖς ἀνύσει γαστρὶ φορβάν.
 ὦ μελέα ψυχῇ,
 715 δε μηδ' οἰνοχύτου πώματος ἤσθη δεκέτει χρόνῳ,
 λεύσσω δ' εἰ που γνοίη στατὸν εἰς ὕδωρ,
 αἰεὶ προσενώμα.
 Νῦν δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν παιδὸς ὑπαντήσας Ἀγρ. β'.
 720 εὐδαίμων ἀνύσει καὶ μέγας ἐκ κείνων·
 δε νιν ποντοπόρῳ δούρατι, πλήθει
 πολλῶν μηχανῶν, πατρώαν ἄγει πρὸς αὐλάν
 725 Μηλιάδων νυμφῶν, [οἷς
 Σπερχειῶν τε παρ' ὀχθας, ἐν δ' χαλκασπις ἀνὴρ θε-
 πλάθει πᾶσιν, θείῳ πυρὶ παμπαῆς,
 Οἷας ὑπὲρ ὀχθῶν.

NEOPTOLEMUS.

730 Ἔρπ', εἰ θέλεις. Τί δὴ ποθ' ὦδ' ἐξ οὐδενὸς
 λόγου σιωπᾶς κἀπόπληκτος ὦδ' ἔχει;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἄ ᾄ ᾄ ᾄ.

NEOPTOLEMUS.

Τί ἐστιν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐδὲν δεινόν. Ἄλλ' ἴθ', ὦ τέκνον.

NEOPTOLEMUS.

Μῶν ἄλγος ἰσχυρὸς τῆς παρεστῶστος νόσου;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

735 Οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' ἄρτι κουφίξειν δοκῶ.
 ὦ θεοί.

NEOPTOLEMUS.

Τί τοὺς θεοὺς ὦδ' ἀναστένων καλεῖς;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Σωτήρας αὐτοὺς ἡπίους θ' ἡμῖν μολεῖν.

Ἄ ᾄ ᾄ ᾄ.

NEOPTOLEMUS.

740 Τί ποτε πέπονθας; οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ' ὦδ' ἔσει
 σιγηλός; ἐν κακῷ δέ τῳ φαίνει κυρῶν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπολωλα, τέκνον, κοῦ δυνήσομαι κακὸν
 κρύψαι παρ' ὑμῖν, ἀτταταῖ· διέρχεται
 διέρχεται. Δύστηνος, ὦ τάλας ἐγώ.

745 Ἀπολωλα, τέκνον· βρύκομαι, τέκνον· παπαῖ,
 ἀπαππαπαῖ, παπαππαπαππαππαπαῖ.
 Πρὸς θεῶν, πρόχειρον εἰ τί σοι, τέκνον, πάρα
 ξίφος χερσίν, πάταξον εἰς ἄχρον πόδα·
 ἀπάμνησον ὡς τάχιστα· μὴ φείσῃ βίου.

tumque desleret alternis querelis, ut is fervidissimum san-
 guinis profluvium, cum scaturigine emicans, lenibus herbis
 sisteret, si quid incideret, ut ex terra altrice tolleret. Sole-
 bat enim tum, quum crudelis morbi lues remittebat, repens
 ad instar infantis nutrice destituti, alias alium locum obire,
 ex quo levamen (*morbi in pede*) incessus suppeteret.

Non almae telluris fruges alimentum capiens, nec cujus-
 quam aliarum rerum, quibus vescimur homines industrii,
 nisi si quando ab arcu celeriter feriente alatis sagittis ventri
 cibum expedit.

O infelicem animam! quem toto decennio non delectavit
 vini potus, sed stagnantem aquam, si quam alicubi nosset,
 spectans, ad eam semper se admovebat.

Nunc autem fortium virorum nactus filium, feliciter in
 posterum aget, magnusque ex illis *malis evadet*;

qui illum fluctivaga nave post multos menses revehit ad
 patriam domum Meliadum Nympharum, Spercheique ad ri-
 pas, ubi vir aereo clypeo tectus (*bellicosus*) decorum accessit
caetui, sacro igne totus flagrans *Cetels* in jugis

NEOPTOLEMUS.

Prodi, si vis: quid tandem ita nulla de causa siles, et
 sic attonitus stupes?

PHILOCTETES.

Ah, ah, ah, ah!

NEOPTOLEMUS.

Quid est;

PHILOCTETES.

Nihil grave. Sed perge, o fili.

NEOPTOLEMUS.

Num te dolor incessit ex praesenti morbo?

PHILOCTETES.

Haud sane: sed jam remittere eum puto.

O dii!

NEOPTOLEMUS.

Quid ita gemens deos invocas?

PHILOCTETES.

Ut servatores propitiique nobis veniant.

Ah, ah, ah, ah!

NEOPTOLEMUS.

Quid accidit tibi? non dices? sed sic tacitus eris? Videris
 autem in malo quopiam esse.

PHILOCTETES.

Disperii, o fili, nec potis ero malum hoc apud vos celare.
 Attate! penetrat; penetrat. Infelix, o miser ego!

Disperii, nate, discerpor (*edacti morbo*). Papae, papae!

Per ego te deos obtestor, fili, si quis tibi in promptu gla-
 dius est manibus, serito summum pedem, amputa quam
 celerrime, vitae ne parcito.

750 Ἴδ', ὦ παῖ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί δ' ἔστιν οὕτω νεογμὸν ἐξαίρνης, δτου
τοσσηνδ' ἐυγλὴν καὶ στόνον στυγερῷ ποιεῖς;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἶσθ', ὦ τέκνον.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί ἔστιν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἶσθ', ὦ παῖ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί σοί;

οὐκ οἶδα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πῶς οὐκ οἶσθι; παππαπαππαπαῖ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

755 Δεινὸν γε τοῦπίσαγμα τοῦ νοσήματος.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Δεινὸν γὰρ οὐδὲ ρητόν· ἀλλ' οἴκτειρέ με.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί δῆτα ἐράσω;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μή με ταρβήσας προδοῖς.

Ἦκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνου πλάνοις ἴσοις
ὥς ἐξέπλησ'.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἴω ἰω δύστηνε σὺ,

760 δύστηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανείς.

Βούλει λάβωμαι δῆτα καὶ θίγω τί σου;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μὴ δῆτα τοῦτό γ'· ἀλλὰ μοι τὰ τόξ' ἔλῳν
τάδ', ὥσπερ ἦτον μ' ἀρτίως, ἕως ἀνῆ

765 τὸ πῆμα τοῦτο τῆς νόσου τὸ νῦν περὶν,

σῶζ' αὐτὰ καὶ φύλασσε. Λαμβάνει γὰρ οὖν
ὑπνος μ', ὅταν περ τὸ κακὸν ἐξίη τόδε·

κοῦκ ἔστι λῆξαι πρότερον· ἀλλ' ἔβν χρεῶν
ἐκηλὸν εὐδεῖν. Ἦν δὲ τῷδε τῷ χρόνῳ

770 μὲλῳσ' ἐκείνοι, πρὸς θεῶν, ἐρίεμαι

ἐκόντα μήτ' ἀκοντα, μηδὲ τῷ τέχνῃ
κείνοις μεθεῖναι ταῦτα, μὴ στυγερὸν θ' ἄμα

κάμ', ὄντα στυγερῷ πρόστροπον, κτείνας γένῃ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Θάρσει προνοίας οὐνεκ'. Οὐ δοθήσεται

775 πλὴν σοί τε κάμοι· ζῶν τύχη δὲ πρόσφερε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἴδού δέχου, παῖ· τὸν φθόνον δὲ πρόσχυσον,

μή σοι γενέσθαι πολύπον' αὐτὰ, μηδ' ὅπως

ἐμοί τε καὶ τῷ πρόσθ' ἐμοῦ κεκτημένῳ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὡ θεοί, γένοιτο ταῦτα νῦν· γένοιτο δὲ

780 πλοῦς οὐρίος τε κεύσταλῆς ὅποι ποτὲ

θεὸς δικαιοὶ γὰρ στόλος πορσύνεται.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀλλὰ δέδοικ', ὦ παῖ, μή μ' ἀτελῆς εὐχῇ·

σταῖζει γὰρ αὖ μοι φοῖνον τόδ' ἐκ βυθοῦ

Age, rogo, o fili!

NEOPTOLEMUS.

Quid adeo novi derepente accidit, cujus gratia tantos
ejulatus totque gemitus de te cles?

PHILOCTETES.

Scis, o nate.

NEOPTOLEMUS.

Quid est?

PHILOCTETES.

Scis, o fili.

NEOPTOLEMUS.

Quid est tibi? Haud equidem scio.

PHILOCTETES.

Qui nescias? Papæ! papæ!

NEOPTOLEMUS.

Grave quidem morbi onus.

PHILOCTETES.

Terribile sane, et ineffabile. Sed misereat te mei.

NEOPTOLEMUS.

Quid ergo faciam?

PHILOCTETES.

Ne me præ formidine morbi prodas. Adest enim ille post
longum tempus vagus, debacchaturus pariter, ac debac-
chari solet.

NEOPTOLEMUS.

Io, io te miserum, eheu, eheu! qui profecto omnibus
quos exhaustisti laboribus miser esse appares. Vin' te pre-
hendam, atque contingam alicubi manu?

PHILOCTETES.

Ne istuc, obsecro: sed hunc cape mihi arcum, ut dudum
me rogabas, enaque tene et custodi, donec remiserit in-
stans hæc morbi calamitas.

Corripit enim me somnus, simul atque hoc malum cessa-
verit: nec polis sum eo prius defungi: sed necesse est, ut
me sinas tranquillum dormire.

Interea vero si venerint illi, per deos te obtestor, tibi que
mando, ne sponte, nec ingratis, nec ulla arte (deceptus)
illis arma ista permittas, ne te ipsum simul interimas me-
que, qui supplex sum tuis.

NEOPTOLEMUS.

Quod ad providentiam quidem meam attinet, bono animo
es. Nemini dabuntur præterquam tibi et mihi: proinde, quod
bene vertat, mihi illa porrige.

PHILOCTETES.

En, adolescens, accipe: Invidiam autem venerare, ne tibi
mala creet neve talis existat, qualis et mihi fuit, eique
qui ea ante me habuit.

NEOPTOLEMUS.

O dil, contingant hæc nobis, contingatque secunda et
expedita navigatio, quocumque deus æquum censet, et pa-
ratur expeditio!

PHILOCTETES.

At vero metuo, ne irritum sit mihi hoc votum, 6H. Stillat

κηχῖον αἶμα, καὶ τι προσδοκῶ νέον.

755 Παπαῖ, φεῦ.

Παπαῖ μάλ', ὦ πούρ, οἷά μ' ἐργάσει κακά.

Προσέρπει,

προσέρχεται τὸν ἰγγύς. Οἶμοι μοι τάλας.

Ἔχετε τὸ πρᾶγμα· μὴ φύγητε μηδαμῇ.

760 Ἀττάταῖ.

ὦ ξένη Κεφαλλήν, εἶθε σου διαμπερές
στέρνων ἔχοιτ' ἀλγησις ἦδε. Φεῦ, παπαῖ.

Παπαῖ μάλ' αὖθις. ὦ διπλοῖ στρατηλάται,

Ἀγάμεμνον, ὦ Μενέλαε, πῶς ἂν ἀντ' ἐμοῦ

765 τὸν ἴσον χρόνον τρέφοιτε τήνδε τὴν νόσον;

ὦμοι μοι.

ὦ θάνατε θάνατε, πῶς αἰὲ καλούμενος

οὕτως κατ' ἡμᾶρ οὐ δύνα μολεῖν ποτε;

ὦ τέκνον, ὦ γενναῖον, ἀλλὰ συλλαβῶν

800 τῷ Λημνίῳ τῷδ' ἀγκαλουμένῳ πυρὶ

ἔμπρησον, ὦ γενναῖε· καγὼ τοι ποτὲ

τὸν τοῦ Διὸς παῖδ' ἀντὶ τῶνδε τῶν ὅπλων,

ἃ νῦν σὺ σώζεις, τοῦτ' ἐπηξίωσα δρᾶν.

Τί φῆς, παῖ;

805 τί φῆς; τί σιγᾶς; ποῦ ποτ' ὦν, τέκνον, κυρεῖς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἀλγῶ πάλαι δὴ τὰπὶ σοὶ στέρνων κακά.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀλλ', ὦ τέκνον, καὶ θάρσος ἴσχυ' ὥς ἦδε μοι

δοξεῖα φοιτᾷ καὶ τρεῖς ἀπέρχεται.

Ἀλλ' ἀντιάζω, μὴ με καταλίπης μόνον

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

810 Θάρσει, μενοῦμεν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἦ μενεῖς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σαρῶς φρόνει.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐ μὲν σ' ἰνорχόν γ' ἀξίῳ θέσθαι, τέκνον.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὡς οὐ θέμις γ' ἐμοῦσι σοῦ μολεῖν ἄτερ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐμβαλλε χεῖρὸς πίστιν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἐμβαλλῶ μενεῖν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐχεῖσε νῦν μ', ἐχεῖσε

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ποῖ λέγεις;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ἄνω

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

815 Τί παραφρονεῖς αὖ; τί τὸν ἄνω λεύσσεις κύκλον;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μέθεις μέθεις με.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ποῖ μεθῶ;

enim rursus mihi ater hic cruor ex voragine inno scatens ul-
ceris, atque exspecto novum aliquod malum.

Papæ, heu! Papæ iterum. O pes, quibus me afflicies ma-
lis!

Proserpit, accedit jam propius malum. Hei mihi misero!

Rem omnem tenetis: ne, quæso, aufugite. Attale!

O Cephallen hospes, utinam hic dolor pectori tuo inhaere-
ret penitus! Hei mihi! papæ! iterumque iterumque papæ!

O gemini duces exercitus, Agamemno, o Menelae, uti-
nam vicem meam per idem temporis spatium aleretis hunc
morbum! Hei mihi, mihi!

O Mors, Mors, qui semper adeo vocata quotidie, laud
potes unquam venire?

O fili, generose, age, comprehensum combure hic mul-
tum invocato Lemnio igni, o generose. Sane equidem ipsum
hoc officium hisce pro armis, quæ tu nunc servas, a me
impetravi olim ut Jovis filio præstarem.

Quid dicis, fili, quid dicis? quid taces? Ubi gentium es,
o nate?

NEOPTOLEMUS.

Doleo jam dudum, tua gemens mala.

PHILOCTETES.

Atqui, o fili, bonum habe animum, obsecro. Quippe hic
morbus accedit repentinus abique citus.

Sed obsecro te, ne me derelinquas solum.

NEOPTOLEMUS.

Confide, manebimus.

PHILOCTETES.

Certone manebis?

NEOPTOLEMUS.

Id liquido scias.

PHILOCTETES.

Non profecto jurejurando volo te obligare, o fili.

NEOPTOLEMUS.

Siquidem haud mihi fas est sine te abire.

PHILOCTETES.

Cedo dextram, fidei testem.

NEOPTOLEMUS.

En porrigo, me mansurum spondens.

PHILOCTETES.

Illuc me nunc, illuc —

NEOPTOLEMUS.

Quorsum ais?

PHILOCTETES.

Sursum —

NEOPTOLEMUS.

Quid deliras iterum? quid superum contueris orbem?
(cæli convexa.)

PHILOCTETES.

Mitte me, mitte me.

NEOPTOLEMUS.

Quo mittam?

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μέρες ποτέ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐ φημ' ἑάσειν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπό μ' ὅλεις, ἦν προσβίγγης.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Καὶ δὴ μεθίτημ', εἰ τι δὴ πλέον φρονεῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡ γὰρ, δέξει θανάσιμόν μ' ὅπως ἔρω.

820 Τὸ γὰρ κακὸν τόδ' οὐκ ἔτ' ἐρθεῖσθαί μ' ἔξ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τὸν ἀνδρ' εἰκεν ὕπνος οὐ μικροῦ χρόνου

ἔχειν. Κάρα γὰρ ὑπτιάζεται τόδε.

Ἰδρὺς γέ τοι νιν πᾶν καταστάζει δέμας,

μελαινά τ' ἄχρου τις παρέρρουγεν ποδὸς

825 αἱμορραγῆς φλέψ. Ἄλλ' ἑάσωμεν, φίλοι,

ἔκηλον αὐτὸν, ὥς ἂν εἰς ὕπνον πέσῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὑπν' ὀδύνας ἀδαῆς, Ὑπνε δ' ἀλγέων,

εὐαδὲς ἡμῖν ἔλθοις,

εὐκλίων εὐαίων, ὦναξ·

830 δωμασι δ' ἀντίστοις

τάνδ' αἰγλαν, ἃ τέταται τανῦν.

Ἴθ' ἴθι μοι παιήων.

Ὡ τέκνον, ὅρα ποῦ στάσει,

πῶς δέ μοι τάντεῦθεν

835 φροντίδος. Ὅρῃς ἤδη.

Πρὸς τί μένομεν πράσσειν;

καιρὸς τοι πάντων γνώμην ἰσχων

πολὺ παρὰ πόδα κράτος ἀρνυται.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ὅδε μὲν κλύει οὐδέν, ἐγὼ δ' ὁρῶ οὐνεχα θήραν

840 τήνδ' ἄλλως ἔχομεν τόξων, εἴχα τοῦδε πλείοντες.

Τοῦδε γὰρ ὁ στέφανος, τοῦτον θεὸς εἶπε κομίζειν.

Κομπεῖν δ' ἔστ' ἀτελῇ σὺν ψεύδεσιν αἰσχροῦν δνειδος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ, τέκνον, τάδε μὲν θεὸς ὀφεται

ἦν δ' ἂν ἀμείβῃ μ' αὐθις,

845 βαιάν μοι, βαιάν, ὦ τέκνον,

πέμπε λόγων φάμαν·

ὥς πάντων ἐν νόσῳ εὐδραχῆς

ὕπνος αὐπνος λεύσσειν.

Ἄλλ' ὅτι δύνῃς μάχιστον,

850 κεινὸ μοι, κεινὸ λάθρα

ἐξιδού, ὃ τι πράξεις.

Οἶσθα γὰρ ἐν αὐδῶμαι,

εἰ ταύταν τοῦτω γνώμην ἰσχεῖς,

μάλα τοι ἄπορα πυκννοῖς πάθη.

855 Οὐρὸς τοι, τέκνον, οὐρὸς

ἀνδρ' ὃν ἀνόμματος, οὐδ' ἔχων ἀρωγάν,

ἐκτέταται νύχιοις,

ἀλεχῆς ὕπνος ἐσθλός,

860 οὐ χερὸς, οὐ ποδὸς, οὐ τινος ἀρχων,

PHILOCTETES.

PHILOCTETES.

Mitte tandem.

NEOPTOLEMUS.

Nego te a me missum factum iri.

PHILOCTETES.

Enecabis, si me attigeris.

NEOPTOLEMUS.

En vero te mitto, si jam rectius sapis.

PHILOCTETES.

O terra, moribundum me, uti sum, illico suscipe. Malum enim hoc erigi me non amplius sinit.

NEOPTOLEMUS.

Hunc virum sopor intra breve tempus occupaturus esse videtur. Ecce enim caput reclinatur, manat sudor totum per corpus, nigraque extremo in pede dirupta vena sanguinem erumpit.

Sed tranquillum, amici, sinamus eum, ut in somnum incida'.

CHORUS.

Somne doloris, Somne ærumnarum expert, placidus nobis venias, rex o qui lenem vitam reddis;

et nilotem hunc prætentum teneas, qui nunc expansus est oculis.

Age veni, medice (Somne).

Tu vero, o fili, vide ubi consistas, et qui mihi quæ restant, curanda sint.

Utique jam vides (quid faciendum sit); ad quid agendum mademus?

Quippe omni in re occasio optime consulit, celeriterque arrepta magnam potentiam obtinet.

NEOPTOLEMUS.

Hic quidem nihil audit: verum ego intelligo frustra nos hac telorum præda potilos fore, si sine hoc viro abeamus.

Hunc enim victoriæ decus manet, hunc deus adducere jussit. Turpe autem opprobrium est jactare imperfecta (et quanquam sunt perfecta) cum mendaciis (parta).

CHORUS.

Verum hæc quidem, nate, deus viderit:

quæ autem mihi respondeas, submissa voce, submissa fare, o fili.

Quippe ægrotantis insomnis somnus omnia facile persentiscit.

Sed quam potes longissime (diligentissime), hoc mihi, hoc occulte dispice, quid facias.

Nam si idem, atque ille, scis quem dicam, sentis, mala profecto adsunt prudentibus inextricabilia.

Sane ventus adspirat secundus: vir hic nihil cernit, ope destitutus omni, tenebris mersus porrectus jacet, commodus est nobis somnus tepidus, compos nec manus, nec pe-

ἄλλ' ὥς τις εἴ' Αἰδᾶ παρακείμενος
 ὄρε'. Βλέπ' εἰ καίρι'α φθέγγει·
 τὸ δ' ἀλώσιμον ἀμᾶ
 φροντίδι, παῖ, πόνος
 ὃ μὴ φοβῶν κράτιστος.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

865 Σιγᾶν καλεύω, μὴδ' ἀρεστέαναι φρενῶν.
 Κινεῖ γὰρ ἀνὴρ ὄμμα κἀνάγει κᾶρα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ φέγγος ὕπνου διδύχοιο, τό τ' ἐλπίδων
 ἀπιστον οἰκούρημα τῶνδε τῶν ξένων.
 Οὐ γάρ ποτ', ὦ παῖ, τοῦτ' ἂν ἐξηύχης· ἐγὼ
 870 τλήναι σ' εἰκνῶς ὥδε τέμα πῆματα
 μέναι παρόντα καὶ ξυνοπλοῦντά μοι.
 Οὐκ οὖν Ἀτρεΐδαι τοῦτ' ἐτλησαν εὐφρόνως
 οὕτως ἐνεγκεῖν, ἀγαθοὶ στρατηλάται.
 Ἄλλ' εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις καὶ εὐγενῶν,
 875 ὦ τέκνον, ἡ σὴ, πάντα ταῦτ' ἐν εὐχερῇ
 ἔθου, βοῆς τε καὶ δυσσομίας γέμων.
 Καὶ νῦν ἐπειδὴ τοῦδε τοῦ κακοῦ δοκεῖ
 λήθῃ τις εἶναι κἀνάπτυλα δὴ, τέκνον,
 σύ μ' αὐτὸς ἄρον, σύ με κατὰστησον, τέκνον,
 880 ἴν', ἥνικ' ἂν κόπος μ' ἀπαλλάξῃ ποτὲ,
 ὀρμώμεθ' ἐς ναῦν μὴδ' ἐπίσχωμεν τὸ πλεῖν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἤδομαι μὲν σ' εἰσιδὼν παρ' ἐλπίδα
 ἀνώδυνον βλέποντα κἀμπνέοντ' ἔτι·
 ὥς οὐκ ἔτ' ὄντος γὰρ τὰ συμβόλαιά σοι
 885 πρὸς τὰς παρούσας συμφορὰς ἐφαίνετο.
 Νῦν δ' αἴρε σ' αὐτόν· εἰ δέ σοι μᾶλλον φίλον,
 οἴσουσί σ' οἶδε· τοῦ πόνου γὰρ οὐκ ὄκνος,
 ἐπείπερ οὕτω σοὶ τ' ἔδοξ' ἐμοὶ τε δρᾶν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Αἰνῶ τάδ', ὦ παῖ, καὶ μ' ἐπαῖρ', ὥσπερ νοεῖς
 890 τούτους δ' ἔασον, μὴ βαρυνθῶσιν κακῇ
 ὁσμῇ πρὸ τοῦ δέοντος· οὐπὶ νῆλ γὰρ
 ἄλλος πόνος τούτοις συνναίειν ἐμοί.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἔσται τάδ'· ἄλλ' ἴστω τε καὶ τὸς ἀντίχου.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Θάρσει. Τό τοι σύνθηες ὀρθώσει μ' ἔθος.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

895 Παπαῖ· τί δῆτ' ἂν δρῶμ' ἐγὼ τὸνθὲνδε γε;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; ποῖ ποτ' ἐξέβης λόγῳ;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅποι γρὴν τᾶπορον τρέπειν ἔπος.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπορεῖς δὲ τοῦ σύ; μὴ λέγ', ὦ τέκνον, τάδε.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἐνθάδ' ἤδη τοῦδε τοῦ πάθους κυρῶ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

900 Οὐ δὲ σε δυσχέρεια τοῦ νοσήματος
 ἐπεισεν ὥστε μὴ μ' ἀγειν ναύτην ἔτι;

dis, nec alius rei, sed jacentis in Orco speciem refert.
 Vido num tempestiva dicas.

Quod autem mea mente assequi possum, fili, labor metu
 vacuus optimus est.

NEOPTOLEMUS.

Tacere te jubeo, nec perturbari mente : movet enim
 hic vir oculos, erigitque caput.

PHILOCTETES.

O lux somni vices excipiens, o spem fidemque superans
 hospitum horum custodia! nunquam enim, o nate, existi-
 massem te animo adeo misericordi calamitates meas susten-
 turum, ut perferres, adsistens mihi, opemque ferens.

Haud sane Atridae, boni illi duces, eas tam facile tolerare
 sustinuerunt.

Sed tu, o fili, quippe qui generosa es indole, et ex gene-
 rosis prognatus, omnia haec leviter duxisti, licet oppletus cla-
 moribus meis, ulcerisque factore.

Et nunc, quando hujus mali videtur aliqua esse oblivio
 et requies, fili, tu me ipse tolle, tu me in pedes statue,
 fili, ut, quum languor tandem desierit, eamus ad navem,
 nec in mora profectioni simus.

NEOPTOLEMUS.

Gaudeo equidem quod praeter spem te intueor dolore
 vacuum, videntem et spirantem adhuc.

Pro ea enim qua premebaris calamitate, signa, quae dabas,
 hominis erant qui haud amplius in visis est.

Nunc ergo temet erige; aut si tibi magis placet, portabunt
 te isti : hunc enim laborem non recusabunt, quando tibi
 mihi que ita visum est facere.

PHILOCTETES.

Gratia est, o fili, atque erige me, ut in animum induxisti :
 hos vero missos fac, ne, antequam necesse sit, tetro gra-
 ventur odore; satis enim illis molestiae in navi mecum
 qui cohabitent.

NEOPTOLEMUS.

Fiet; sed consiste, et te sustine ipse.

PHILOCTETES.

Bono animo es, solito me meo more erigam.

NEOPTOLEMUS.

Papae! Quid tandem nunc porro agam?

PHILOCTETES.

Quidnam est, o fili? quonam tendit oratio tua?

NEOPTOLEMUS.

Nescio quo veritam orationem difficilem.

PHILOCTETES.

Qua de re tu dubius larsitas? ne istud dicas, nate.

NEOPTOLEMUS.

At eo jam hujus, quod dico, mali perveni (ut relicere
 non possim).

PHILOCTETES.

Non te, quareo, morbi difficultas mei permovit adeo, ut
 me amplius nolis vectorem abducere?

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄπαντα δυσχέρεια, τῶν αὐτοῦ φύσιν
 ὅταν λιπὼν τις ὄρῃ τὰ μὴ προσεικότα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἄλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος σύ γε
 905 ὄρῃς οὐδὲ φωνεῖς, ἐσθλὸν ἀνδρ' ἐπωρελῶν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Αἰσχρὸς φανοῦμαι τοῦτ' ἀνιῶμαι πάλαι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐχ οὖν ἐν οἷς γε ὄρῃς ἐν οἷς δ' αὐδῇς ὀκνῶ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

ὦ Ζεῦ, τί δράσω; δεύτερον ληθῶ κακὸς,
 κρύπτων ὅ' ἄ μὴ δεῖ καὶ λέγων αἰσχιστ' ἐπῶν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

910 Ἄνθρωπ' ὅδ', εἰ μὴ γὰρ κακὸς γνώμην ἔφυν,
 προδούς μ' εἴκοι κακλιπὼν τὸν πλοῦν σταλῆν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Λιπὼν μὲν οὐκ ἔγωγε, λυπηρῶς δὲ μὴ
 πέμπω σε μάλλον, τοῦτ' ἀνιῶμαι πάλαι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τί ποτε λέγεις, ὦ τέκνον; ὥς οὐ μανθάνω.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

915 Οὐδὲν σε κρύψω. Δεῖ γὰρ ἐς Τροίαν σε πλεῖν
 πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἀτρεΐδων στόλον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἴμοι, τί εἶπας;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Μὴ στέναζε, πρὶν μάθης.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ποῖον μάθημα; τί με νοεῖς ὄρῃσαι ποτε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σῶσαι κακοῦ μὲν πρῶτα τοῦδ', ἔπειτα δὲ
 920 ξὺν σοὶ τὰ Τροίης πεδία πορθῆσαι μολών.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ὄρῃν νοεῖς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πολλὴ κρατεῖ
 τούτων ἀνάγκη· καὶ σὺ μὴ θυμοῦ κλύων.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπολωλα τλήμων, προδέδομαι. Τί μ', ὦ ξένη,
 δέδρακας; ἀπόδος ὥς τάχος τὰ τόξα μοι.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

925 Ἄλλ' οὐχ οἷόν τε τῶν γὰρ ἐν τέλει κλύειν
 τό τ' ἐνδίκόν με καὶ τὸ συμφέρον ποιεῖ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ πῦρ σὺ καὶ πᾶν δαῖμα καὶ πινουργίας
 δεινῆς τέχνημ' ἐχθιστον, οἷά μ' εἰργάσω,
 οἷ' ἠπάτηκας· οὐδ' ἐπαισχύνει μ' ὄρων

930 τὸν προστρόπαιον, τὸν ἱκέτην, ὦ σφέτλις;
 ἀπιστέρηκας τὸν βίον τὰ τόξ' ἐλύν.

Ἀπόδος, ἱκνοῦμαί σ', ἀπόδος, ἱκετεύω, τέκνον.

Πρὸς θεῶν πατρώων, τὸν βίον με μάτλης.

ὦ μοι τάλας. Ἄλλ' οὐδὲ προσφωνεῖ μ' ἔτι,
 935 ἀλλ' ὥς μεθήσων μήποθ', ὥδ' ὄρῃ πάλιν.

PHILOCTETES.

NEOPTOLEMUS.

Omnia difficilia, quotiescunque indole sua quisquam re-
 licta, moribus suis indignum aliquid inceptat.

PHILOCTETES.

At nihil patre indignum tuo tu quidem facis, neque dicis,
 in bonum virum beneficium conferens.

NEOPTOLEMUS.

Turpis manifestus ero : hoc me jamdudum cruciat.

PHILOCTETES.

Non sane ob ea quæ facis : ob ea vero quæ loqueris, ve-
 reor (*ne turpis sis*).

NEOPTOLEMUS.

O Jupiter, quid agam? iterumne deprehendar improbus,
 celando quæ celare nefas, turpissimaque loquendo menda-
 cia?

PHILOCTETES.

Vir hic, nisi me sententia fallit, proditurus me videtur,
 meque hic relicto, iter instituturus.

NEOPTOLEMUS.

Haud equidem te relicto; sed potius ne cum dolore tuo
 te abducam, *hic me dudum angit metus*.

PHILOCTETES.

Quid tibi vis, o fili, obsecro? nam *verba tua* non intel-
 ligo.

NEOPTOLEMUS.

Nihil te celabo : oportet enim ad Trojam te navigare ad
 Achivos, et Atridarum classem.

PHILOCTETES.

Hei mihi! quid dixisti?

NEOPTOLEMUS.

Ne ingemisce, priusquam rem didiceris.

PHILOCTETES.

Quid discam? quid mihi facere tandem cogitas?

NEOPTOLEMUS.

Primum quidem te ab his arumnis liberare, tum pro-
 fectos tecum Trojæ campos devastare.

PHILOCTETES.

Et ista serio facere cogitas?

NEOPTOLEMUS.

Ita est prorsus necesse; ac tu his auditis ne irascaris.

PHILOCTETES.

Perii miser, proditus sum. Quod in me patrasti *faciurus* :
 redde mihi quamprimum arcum et sagittas.

NEOPTOLEMUS.

At non licet : magistratibus enim auscultare et *fas* me
 cogit et utilitas.

PHILOCTETES.

O ignis tu, et terror merus, pessimiarumque astutiarum
 artifex invisissime, qualia mihi fecisti! quibus me lusisti
 dolis! Non te dispudet me intueri, qui ad genna tua provo-
 latus, supplex tuus *factus* sum, o improbe? abstulisti mihi
 victum, erepto arcu.

Redde, obsecro te, redde, quaeso, fili : per deos patrios
 oro, victum ne mihi auferas.

Hei mihi misero. At ne alloquitur quidem amplius me,
 sed ut arma nunquam missa facturum, avertit vultum.

Ω λιμένες, ὦ προβλήτες, ὦ ξυνουσίαι
 θηρῶν ὀρείων, ὦ κατὰ ῥῶγες πέτραι,
 ὑμῖν τάδ', οὐ γὰρ ἄλλον οἶδ' ὅτι λέγω,
 ἀνυχλάομαι παροῦσι τοῖς εἰωθόσιν,
 940 οἱ ἔργ' ὁ παῖς μ' ἰδὼρσιν οὐκ Ἀχιλλέως·
 ὁμόσας ἀπάξειν οἶκαδ', ἐς Τροίαν μ' ἄγει·
 προσθεῖς τε χεῖρα δεξιάν, τὰ τόξα μου
 ἱερὰ λαβὼν τοῦ Ζηνὸς Ἡρακλείους ἔχει,
 καὶ τοῖσιν Ἀργείοισι φήνασθαι θέλει.
 945 Ὡς ἀνδρ' ἐλὼν ἰσχυρὸν ἐκ βίας μ' ἄγει,
 κοῦκ οἶδ' ἐναίριον νεκρὸν, ἢ καπνοῦ σκιάν,
 εἰδωλὸν ἄλλως. Οὐ γὰρ ἂν σθένοντά γε
 εἶλιν μ'· ἐπεὶ οὐδ' ἂν ὦδ' ἔχοντ', εἰ μὴ δολῶ.
 Νῦν δ' ἠπάτημαι δῦσμορος. Τί γρή με δρᾶν;
 950 ἀλλ' ἀπόδος. Ἀλλὰ νῦν ἔτ' ἐν σαυτῷ γενοῦ.
 Τί φῆς; σωπᾶς. Οὐδέν εἰμ' ὁ δῦσμορος.
 Ὡ στήμα πέτρας δόρυλον, αὐθις αὖ πάλιν
 εἴσειμι πρὸς σέ ψιλὸς, οὐκ ἔχων τροφήν·
 ἀλλ' αὐανοῦμαι τῷδ' ἐν αὐλίῳ μόνος,
 955 οὐ πτηνὸν ὄρνιν, οὐδὲ θῆρ' ὀρεϊβάτην
 τόξοις ἐναίριον τοισίδ', ἀλλ' αὐτὸς τάλας
 θανὼν παρέξω δαῖθ' ὑφ' ὧν ἐφερβόμην,
 καὶ μ' οὕς ἐθήρων πρὶν σθε θεράσσουσι νῦν·
 φόνον φόνου δὲ ῥύσιον τίσω τάλας
 960 πρὸς τοῦ δοκοῦντος οὐδὲν εἰδέναι κακόν.
 Ὅλοις μὴ πω, πρὶν μάθοιμ' εἰ καὶ πάλιν
 γνῶμην μετοίσεις· εἰ δὲ μὴ, θάνοις κακῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δρῶμεν; ἐν σοὶ καὶ τὸ πλεῖν ἡμᾶς, ἀνὰ,
 ἤδη ἔστι καὶ τοῖς τοῦδε προσχωρεῖν λόγοις.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

965 Ἐμοὶ μὲν οἶκτος δεινὸς ἐμπέπτωκέ τις
 τοῦδ' ἀνδρὸς οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐλέησον, ὦ παῖ, πρὸς θεῶν, καὶ μὴ παρῆς
 σαυτοῦ βροτοῖς δνειδος, ἐκκλέψας ἐμέ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

970 Οἶμοι, τί δράσω; Μὴ ποτ' ὤφελον λιπεῖν
 τὴν Σκύρον· οὕτω τοῖς παροῦσιν ἄχθομαι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐκ εἴ κακὸς σὺ πρὸς κακῶν δ' ἀνδρῶν μαθὼν
 εἰσικας ἤκειν αἰσχυρά. Νῦν δ' ἄλλοισι δοῦς
 οἱ εἰκὸς, ἐκπλεῖ, τὰμά μοι μεθεῖς δπλα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί δρῶμεν, ἄνδρες;

ΟΥΣΣΕΥΣ.

975 Ὡ κακίστ' ἀνδρῶν, τί δρᾶς;
 οὐκ εἴ μεθεῖς τὰ τόξα ταῦτ' ἐμοὶ πάλιν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἶμοι, τίς ἀνὴρ; ἄρ' Ὀδυσσεύς κλύω;

ΟΥΣΣΕΥΣ.

Ὀδυσσεύς, σάφ' ἴσθ', ἐμοῦ γ', ὃν εἰσορᾷς.

O portus, o prominentes scopuli, o montanarum ferarum
 contubernia, o præruptæ rupes, apud vos (neminem enim
 alium novi, cui dicam) præsentibus consuetosque mihi hæc
 deploro, qualia in me facinora designavit Achilles filius:

quum juravisset se abducturum me domum, ad Trojam
 me abducere vult, arcusque meos, quum sint Herculi Jovis
 filio sacri, quos dextræ data fide accepit, nunc detinet,
 atque Argivis vult ostentare: tanquam si validum cepisset
 virum, vi me abducit, nec scit jam mortuum se interficere,
 aut sumi *captare* umbram, vanam imaginem. Non enim
 me cepisset valentem, qui ne agrotum quidem cepisset nisi
 dolo.

Nunc autem fraude deceptus sum miser. Quid agam? At
 redde, quæro: nunc demum ad te redi. Quid ais? taces.
 Occidi infelix.

O gemina patens fore rupes, rursus te subibo inermis,
 cibo carens:

verum extabescam hoc in antro solus, nec præpetem
 pennis avem, nec monticolam feram sagittis hisce conficens:
 sed ipse miser præbebo escam interfectus ab his, quibus
 pascebar modo; et me, quas antea venabar, jam venabuntur
 feræ:

cædisque pernas cæde luam miser mea, istius opera,
 quem putabam nihil nosse mali.

Pereas nunc, antequam scivero an sententiam muta-
 turus sis: sin minus, pereas male.

CHORUS.

Quid faciamus, o rex? penes te est, utrum jam navige-
 mus, an hujus viri verbis accedamus.

NEOPTOLEMUS.

Me quidem incessit magna hujus viri miseratio non nunc
 demum, sed jam pridem.

PHILOCTETES.

Miserere mei, o nate, per deos obsecro, ne committas,
 ut te homines probris differant, me fraudulenter abducto.

NEOPTOLEMUS.

Hei mihi! quid faciam? Utinam nunquam reliquisset
 Scyrum, ita hisce rebus angor!

PHILOCTETES.

Non tu quidem ingenio es malo; sed a malis viris turpia
 edoctus esse videris. Nunc vero aliis id, quod par est, tri-
 buens, vela da meis mihi armis permissis.

NEOPTOLEMUS.

Quid agamus, o viri?

ULYSSES.

O pessimo hominum, quid agis? Quin retro cedis, relicto
 mihi hoc arcu?

PHILOCTETES.

Hei mihi! quis hic vir? Numnam Ulyssem audio?

ULYSSES.

Ulyssem, certo scias, me quidem, quem coram vides.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἴμοι' πέπραμαι κάπολωλ'. Ὅδ' ἦν ἄρα
δ' ξυλλαβὼν με κάπονοσφίσας δ' πλων.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

980 Ἐγὼ, σάφ' ἴσθ', οὐκ ἄλλος· δ' μοιλογῶ τάδε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπόδος, ἄφες μοι, παῖ, τὰ τόξα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τοῦτο μὲν,
οὐδ' ἦν θέλη, δ'ράσει ποτ'· ἀλλὰ καὶ σὲ δεῖ
στείχειν ἄμ' αὐτοῖς, ἢ βίᾳ σταλοῦσί σε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἔμ', ὦ κακῶν χάκιστε καὶ τολμήστατε,
985 οἷδ' ἐκ βίᾳς ἄξουσιν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦν μήρπης ἐκὼν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡς Ἀτμινί χθὼν καὶ τὸ παγκρατὲς σέλας
Ἰφαιστότευκτον, ταῦτα δ' ἔτ' ἀνασχετὰ,
εἰ μ' οὗτος ἐκ τῶν σῶν ἀπάξεται βίᾳ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ζεὺς ἴσθ', ἴν' εἰδῆς, Ζεὺς, δ' τῆσδε γῆς κρατῶν,
990 Ζεὺς, ᾧ δέδοκται ταῦθ'· ὑπηρετῶ δ' ἐγώ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡς μῖσος, οἷα κάξανευρίσκεις λέγειν
θεοὺς προτείνων τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐκ, ἀλλ' ἀληθεῖς. Ἦ δ' ὁδὸς πορευτέα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐ φημ' ἐγωγε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Φημί. Πειστέον τάδε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

995 Οἴμοι τάλας. Ἦμας μὲν ὡς δούλους σαφῶς
πατήρ ἄρ' ἐξέφυσεν οὐδ' Διευθέρας.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐκ, ἀλλ' ὁμοίους τοῖς ἀρίστοισιν, μεθ' ὧν
Τροίαν σ' ἐλεῖν δεῖ καὶ κατασχάψαι βίᾳ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐδέποτε γ' οὐδ' ἦν χρῆ με πᾶν παθεῖν κακόν,
1000 ἕως ἂν ἦ μοι γῆς τόδ' αἰπεινὸν βᾶθρον. X

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δ' ἐργασείεις;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Κράτ' ἐμὸν τόδ' αὐτίκα
πέτρα πέτρας ἄνωθεν αἰμάξω πεσών.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ξυλλάβετέ γ' αὐτόν· μὴ 'πὶ τῷδ' ἔστω τάδε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡς χεῖρες, οἷα πάσχει' ἐν χρεῖᾳ φίλης
1005 νευρᾶς, ὑπ' ἀνδρὸς τοῦδε συνθηρώμεναι.

Ὡς μὴδ' ἐλπίς μὴδ' ἐλευθέρον φρονῶν,
οἷως μ' ὑπῆλθες, ὥς μ' ἐθιγρᾶσω, λαβὼν
πρόβλημα στυτοῦ παιδὸς τόνδ' ἀγνώτ' ἐμοί,

PHILOCTETES.

Hei mihi! venditus sum, disperii. Hic fuit ergo, qui me cepit, et spoliavit armis.

ULYSSES.

Ipsa ego, certo scias, non alius: hæc confiteor.

PHILOCTETES.

Redde mihi, o fili, amitte meum arcum.

ULYSSES.

Hoc quidem, etiamsi velit maxime, faciet nonquam; sed et te oportet una cum armis abire, aut transvehent te isti ingratis tuis.

PHILOCTETES.

Mene, o malorum pessimo atque audacissime, nolentem hi abducent?

ULYSSES.

Nisi volens Iveris.

PHILOCTETES.

O Lemnia tellus, fulgorque omnia domans, Vulcani edite numine (*Mosychle*), istane, quaeso, tolerabilia sunt, si me hic ex tuis finibus vi abducat?

ULYSSES.

Juppiter est, ne nescias, Juppiter hujus dominator terræ, Juppiter, cui hoc decretum est: ego autem jussa capesso.

PHILOCTETES.

O odium, qualia commentus es dicla! Deos prætexens, deos mendaces exhibes.

ULYSSES.

Minime: immo enimvero veraces: adeoque hoc iter ineundum est tibi.

PHILOCTETES.

Hoc equidem pernego.

ULYSSES.

Aio vero ego: oportet te parere hac in re.

PHILOCTETES.

Hei mihi misero! non ergo liberos genuit nos pater, sed servos plane.

ULYSSES.

Neutiquam: verum primoribus parem, quibuscum Troja tibi capienda est, et vi subnenda.

PHILOCTETES.

Nunquam fiet, ne pati quidem si oporteat me quodcumque est mali, quamdiu mihi stabit hujus insule excelsum solum.

ULYSSES.

Quid ergo facere paras?

PHILOCTETES.

Caput hoc meum illico scopulis illisum cruentabo, summa de rupe præcipitem me dans.

ULYSSES.

Comprehendite certe eum: ne hæc penes eum sit agere.

PHILOCTETES.

O manus, qualia patimini, caro destituta arcu, hoc a viro occupatae:

O qui nihil sanum nec liberale sapis, qua me fraude circumvenisti! ut me venatus es, dolis tuis prætexens velut munimentum hunc adolescentem incognitum mihi, te qui-

ἀνάξιον μὲν ποῦ, κατάρξιον δ' ἐμοῦ,
 1010 ὅς οὐδὲν ἤδη πλὴν τὸ προσπαθεῖν ποιεῖν,
 ὁῖός τε καὶ νῦν ἐστὶν ἀλγεινῶς φέρων
 οἷς τ' αὐτὸς ἐξήμαρτεν οἷς τ' ἐγὼ παθόν.
 Ἄλλ' ἡ κακὴ σὴ διὰ μυγῶν βλέπουσ' αἰεὶ
 ψυχὴ νιν ἀφύη τ' ὄντα κοῦ θέλονθ' ὁμῶς
 1015 εὖ προῦδίδασκεν ἐν κακοῖς εἶναι σοφόν.
 Καὶ νῦν ἐμ', ὦ δύστηνε, συνδήσας νοεῖς
 ἄγειν ἀπ' ἀκτῆς τῆσδ', ἐν ἧ με προῦβάλλου
 ἀφίλον ἔρημον ἀπαλὴν ἐν ζώσιν νεκρόν.
 Φεῦ.
 Ὅλοιό· καὶ σοὶ πολλάκις τόδ' ἐνέχθη.
 1020 Ἄλλ' οὐ γὰρ οὐδὲν θεοὶ νέμονται ἡδύ μοι,
 σὺ μὲν γέγνηθας ζῶν, ἐγὼ δ' ἀλγύνομαι
 τοῦτ' αὖθ', ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας,
 γελώμενος πρὸς σοῦ τε καὶ τῶν Ἀτρώως
 διπλῶν στρατηγῶν, οἷς σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς.
 1025 Καίτοι σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ζυγίς
 ἔπλευς ἄμ' αὐτοῖς, ἐμὲ δὲ τὸν πανάθλιον
 ἐκόντα πλεύσανθ' ἐπτά ναυσὶ ναυδάτην
 ἄτιμον ἔβαλον, ὡς σὺ φῆς, κείνοι δὲ σέ.
 Καὶ νῦν τί μ' ἄγετε; τί μ' ἀπάγεσθε; τοῦ χάριν;
 1030 ὅς οὐδὲν εἰμι καὶ τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι.
 Πῶς, ὦ θεοὶς ἔχθιστε, νῦν οὐκ εἰμὶ σοὶ
 χῶλος, δυσώδης; πῶς θεοῖς ἔξεσθ', ὁμοῦ
 πλεύσαντος, αἶθαι ἰρά; πῶς σπένδειν ἔτι;
 αὕτη γὰρ ἦν σοὶ πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ.
 1035 Κακῶς ὅλοιός· Ὅλοιός τε δ' ἡδικοχότες
 τὸν ἄνθρωπον τόνδε, θεοῖσιν εἰ δίκης μέλει.
 Ἐξοῖδα δ' ὡς μέλει γ' ἐπεὶ οὐποτ' ἂν στόλον
 ἔπλευσας ἂν τόνδ' οὐνεκ' ἄνδρὸς ἀθλίου,
 εἰ μὴ τι κέντ' ἔστι θεῶν ἢ γ' ὑμᾶς ἐμοῦ.
 1040 Ἄλλ', ὦ τῶν θεῶν γῆ θεοὶ τ' ἐπόψιοι,
 τίσασθε τὸν ἄνθρωπον; ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτὲ
 ξύμπαντες ὑτοῦς, εἰ τι καμ' οἰκτεῖρετε.
 Ὡς ζῶ με οἰκτρῶς, αἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας
 τούτους, ὅκοιμ' ἂν τῆς νόσου περὺ γέναι.

ΧΟΡΟΣ.

1045 Βαρύς τε καὶ ῥαγεῖαν δ' ἔξενος φάτιν
 τήνδ' εἶπ', ὅς οὐδὲν, κοῦχ' ὑπεύχουσιν κακοῖς.

ΟΥΛΥΣΣΕΥΣ.

Πολλ' ἂν λέγῃ, ἔχοιμι πρὸς τὰ τοῦδ' ἔπη,
 εἰ μοι παρείχοι νῦν δ' ἐνός κρατῶ λόγου.
 Οὐ γὰρ τοιούτων δεῖ, τοιούτος εἰμ' ἐγὼ.
 1050 χῶπου δικαίων καγαθῶν ἀνδρῶν κρίσις,
 οὐκ ἂν λάθοις μου μᾶλλον οὐδὲν εὐσεβῆ.
 Νικᾶν γε μέντοι πανταχοῦ χρήζων ἔφυν,
 πλὴν ἐς σέ· νῦν δὲ σοὶ γ' ἐκὼν ἐκστήσομαι.
 Ἄφετε γὰρ αὐτόν, μηδὲ προσψάυσητ' ἔτι.
 1055 Ἐἴτε μέμνειν. Οὐδέ σου προσχρήζομεν,
 τὰ γ' ὅπλ' ἔχοντες ταῦτ' ἐπεὶ πάρεστι μὲν
 Τεῦχος παρ' ἡμῖν, τήνδ' ἐπιστήμην ἔχων,
 ἐγὼ θ', ὅς οἶμαι σοῦ κείων οὐδὲν ἂν
 τούτων κρατύνειν, μηδ' ἐπιθύνειν χερσὶ.

dem indignum, me autem dignissimum, qui nihil noverat,
 præter mandata exsequi,

nunc vero manifesto fert argerrime et quæ ipse peccavit,
 et quæ ego perpeccatus sum; sed mens tua improba, per la-
 tebras semper prospectans, simplicem illum nolentemque
 bene erudit tamen in malis esse callidum.

Et nunc me, o perditæ, colligatum cogitas abducere ab
 hac ora, in qua me projecisti amicis orbem, desertum, ex-
 sulem, inter vivos mortuum.

Vah! pereas male: et tibi hoc sæpe imprecatus sum:
 sed enim nihil mihi jucundum dii tribuant: tu quidem
 lætus vivis; ego vero misere crucior ob hoc ipsum, quod
 multis in malis vivo miser, irrisus a te et geminis Atridis
 ducibus, quibus tu ad hæc famularis.

Atqui tu quidem dolo captus et necessitate adactus na-
 vigasti una cum illis: me vero miserrimum, qui sponte
 navigaveram septem navium classe, inhonoratum ejecere,
 ut tu ais; ipsi vero te ejecisse me dicunt.

Et nunc cur me ducitis? cur me abducitis? qua gratia?
 qui nullus sum, vobisque jam pridem interii.

Qui, o diis invisissime, non sum etiamnum tibi claudus,
 fortidus? qui vobis fas erit amplius, si una vobiscum ad-
 vectus fuero, diis sacra cremare? qui libare amplius?

Namque hic erat tibi prætextus, ut me ejiceres. Male
 pereatis. Peribitis vero, qui me injuria affecistis, si qua
 deis justitiæ cura est.

Est autem, pulchre id novi. Alioquin iter hoc nonquam
 suscepissetis miseri hujus hominis causa, nisi vos impu-
 lisset stimulus (*desiderium*) mei quidam divinitus im-
 missus.

Sed o patria terra, quique omnia videtis dii, ulciscimini,
 ulciscimini saltem aliquando, simul omnes istos, si quid
 mei miseremini;

nam miserabilem vitam ago quidem: si vero hos perditos
 viderim, tum me putaverim morbo defunctum.

CHORUS.

Vehemens hic hospes, Ulysse, vehementemque sermo-
 nem hunc edidit, ut qui non cedat malis.

ULYSSES.

Multa haberem, quæ hujus sermoni referrem si mihi
 integrum esset; nunc vero unum dicere licet mihi. Nam
 ubi tali (*generosa*) agendi ratione opus est, talis sum ego;
 atque ubi justorum bonorumque virorum certamen est,
 magis plium me neminem facile inveneris.

Vincendi certe tamen ubique cupidus natura sum, facta
 quod ad te attinet exceptione; nunc vero tibi cedam lu-
 bens. Dimittite ergo illum, neve attingatis amplius: sinite
 eum hic manere. Nec tui indigemus, armis his potit; quan-
 doquidem adest, qui apud nos est, Tencer, hujus artis
 callidus, egoque qui me puto deterius nihilo quam tu hæc
 tractare posse, et collineare manu.

1060 Τί δῆτα σοῦ δαΐ; χαῖρε τὴν Ἀῆμον πατῶν.
Ἡμεῖς δ' ἴωμεν· καὶ τάχ' ἂν τὸ σὸν γέρας
τιμὴν ἐμοὶ νείμειεν, ἣν σ' ἐχρῆν εἶναι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οἷμοι· τί δράσω δύσμορος, σὺ τοῖς ἐμοῖς
ὅπλοισι κοσμηθεὶς ἐν Ἀργείοις φανεῖ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1065 Μὴ μ' ἀντιπῶναι μηδὲν, ὥς στείχοντα δῆ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡ σπέρμ' Ἀχιλλέως, οὐδὲ σοῦ φονῆς ἔτι
γενήσομαι προσφθεγκτὸς, ἀλλ' οὕτως ἄπει;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Χώρει σύ· μὴ πρόσλευσσε, γενναῖός περ ὦν,
ἡμῶν ὅπως μὴ τὴν τύχην διαφθερεῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1070 Ἴη καὶ πρὸς ἡμῶν ὦδ' ἔρημος, ὦ ξένοι,
λειφθήσομ' ἤδη κοῦκ ἐποικτερεῖτέ με;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅδ' ἐστὶν ἡμῶν νευκράτωρ ὁ παῖς ὅς' ἂν
εὖτος λέγῃ σοι, ταῦτά σοι χῆμεις φαιμέν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἀκούσομαι μὲν ὥς ἔρυν οἴκτου πλέως
1075 πρὸς τοῦδ'· ὅμως δὲ μέιναι, εἰ τούτῳ δοκεῖ,
χρόνον τοσοῦτον, εἰς ὅσον τὰ τ' ἐκ νεῶς
στεῖλωσι ναῦται καὶ θεοὶς εὐξώμεθα.

Χοῦτος τάχ' ἂν φρόνησιν ἐν τούτῳ λάβοι
λόγῳ τιν' ἡμῖν. Νῶ μὲν οὖν ὁρμώμεθον,

1080 ἡμεῖς δ', ὅταν καλῶμεν, ὁρμᾶσθαι ταχεῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡ κοίλας πέτρας γύαλον
θερμόν καὶ παγετῶδες, ὥς σ'
οὐκ ἐμελλον ἄρ', ὦ τάλας,
λείπειν οὐδέ ποτ', ἀλλὰ μοι

1085 καὶ θνήσκοντι συνοίσει.

Ὡ μοι μοι μοι.

Ὡ πληρέστατον αὖλιον
λύπας τᾶς ἀπ' ἐμοῦ τάλας,
τίπτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἄμαρ

1090 ἔσται; τοῦ ποτε τεύξομαι
σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος;

Εἴθ' αἰθέρος ἄνω

πτωκάδες ὀξυτόνου διὰ πνεύματος

ἔλωσί μ'. Οὐ γὰρ ἴσχω.

ΧΟΡΟΣ.

1095 Σὺ τοι σύ τοι κατηξίωσας, ὦ βαρύποτμ', οὐκ
ἄλλοθεν ἢ τύχα ἄδ' ἀπὸ μείζονος,

εὐτέ γε παρὸν φρονῆσαι

1100 τοῦ πλέονος δαίμονος εἴλου τὸ χάκιον ἀντί.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1105 Ὡ τλάμων τλάμων ἄρ' ἐγὼ
καὶ μόχθῳ λωβητὸς, δεσφ-

δῆ μετ' οὐδενὸς ὕστερον

1105 ἀνδρῶν εἰσοπίσω τάλας

ναίων ἐνθάδ' ὀλοῦμαι,

Quid ergo te opus est? Quin vale et Lemnum incole.

Nos vero abeamus: et tuum fortasse prænium honorem
mibi pepererit, quem te habere oportebat.

PHILOCTETES.

Hei mihi! quid faciam? tunc meis armis ornatus inter Ar-
givos videberis?

ULYSSES.

Nihil mihi quidquam ultra responde, ut abeunti jam.

PHILOCTETES.

O nate Achillis, non ergo amplius vocis tuæ alloquium
experiar, sed ita *silentio* abibis?

ULYSSES.

Discede tu, neu respice, generosus sis licet, ne nostram
bonam fortunam contempnas.

PHILOCTETES.

An et a vobis quoque, hospites, ita desertus jam relin-
quar, nec vos miserebit mei?

CHORUS.

Hic adolescens nostræ navis imperium obtinet: quæcun-
que ille loquitur tibi, eadem tibi nos quoque dicimus.

NEOPTOLEMUS.

Utique miserationis plenum habere animum ab illo ferar:
tamen manete, si ita visum est isti, tantisper, donec quæ
e navi in terram asportata erant, rursus ei imponant
naviæ et diis vota faciamus.

Fortè ille interibi sententiam in melius mutabit nobis. Nos
igitur duo jam abimus:

vos autem, simul ac vocabimus, adeste citi.

PHILOCTETES.

O cavæ rupis convallis (*antrum*) calidum et frigidum,
te ergo nunquam relicturus eram, o miser! sed mihi etiam
morienti aderis.

Hei mihi bis terque!

O gemitus mei (*dolore extorti*) plenissimum infelix an-
trum, quis porro erit mihi quotidianus victus?

Quam tandem unde nanciscar miser acquirendi cibi
spem?

Utinam per altum æthera fugaces stridentibus auris aves
me capiant; Non enim amplius prohibeo.

CHORUS.

Tu quidem ipse tibi calamitatem hanc decrevist
(*contraxisti*), o miserrimo, nec aliunde a potentiore quo-
quam hac tibi sors est. Quom quidem sapere tibi liceret,
fortunæ meliori quod pejus est prætulisti.

PHILOCTETES.

O miserum me, miserum et ærumnis vexatum, qui jam
nullo cum homine dehiuc cohabitaturus miser hic peribo,

αἰαὶ αἰαὶ,
οὐ φορβάν ἐτι προσφέρων,
οὐ πτανῶν ἀπ' ἐμῶν ὅπλων
1110 κραταιαῖς μετὰ χερσίν
ἰσχυρὸν ἀλλά μοι ἄσκοπα
κρυπτά τ' ἐπη δολερᾶς ὑπέδου φρενός
ἰδοίμαν δέ νιν,
τὸν τάδε μῆσάμενον, τὸν ἴσον χρόνον
1115 ἐμὰς λαχόντ' ἀνίας.

ΧΟΡΟΣ.

Πότμος πότμος σε διαιμόνων τάδ', οὐδὲ σέ γε δόλος
ἰσχ' ὑπὸ χειρὸς ἐμᾶς. Στυγερὰν ἔχε
1120 δύσποτμον ἄρ' ἐπ' ἄλλοις.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ τοῦτο μέλει, μὴ φιλόττ' ἀπώσῃ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1123 Οἶμοι μοι, καὶ που πολιᾶς Στρ. β'.
πόντου θινὸς ἐξήμενος,
1125 γελᾷ μου, χερὶ πάλλων
τὰν ἐμὴν μέλ' οὐ τροπὴν,
τὰν οὐδεὶς ποτ' ἐλάσσειεν
ᾧ τόξον φίλον, ὃ φίλων
χειρῶν ἐκβεβησμένον,
1130 ἢ πρὸς εἰλεῖν ὁρᾷς, φρένας εἴ τινας
ἔχεις, τὸν Ἡράκλειον
ξύννομον ὡδὲ σοι
οὐκ ἐτι χρῆσθαι τὸ μεθύστερον
ἔτ', ἀλλ' ἐν μεταλλαγῇ
1135 πολυμηχανῶν ἀνδρὸς ἐρέσσει, [δοκὸν,
ἔρῳ μὲν αἰσχροῦς ἀπάτας, στυγερὸν δ' ἐφ' ὧτ' ἐχθρο-
μυρὶ ἀπ' αἰσχροῦν ἀνατέλλονθ' ὅς' ἐφ' ἡμῖν κακ'

ΧΟΡΟΣ. [ἐμήσατ', ὦ Ζεῦ.

1140 Ἄνδρὸς τοι τὸ μὲν ἐν εἰλαίῳ εἰπεῖν,
εἰπόντος δὲ μὴ φθονερὰν
ἐξῶσαι γλώσσας δόλυναν.
Κεῖνος δ' εἰς ἀπὸ πολλῶν
ταχθεὶς τοῦδ' ἐφημοσύνα
1145 κοινὰν ἔνυσεν ἐς φίλους ἀρωγὰν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ᾧ πτανὰ θῆραι χαροπῶν τ' Ἄντ. β'.
ἔθνη θηρῶν, οὐς ὅδ' ἔχει
χωρὸς οὐρεσιβώτης,
φογᾷ μ' οὐκ ἔτ' ἀπ' ἀλλείων
1150 πελάτ'· οὐ γὰρ ἔχω χερσίν
τὰν πρόσθεν βελέων ἀλκὰν,
ὦ δύστανος ἐγὼ τανῦν,
ἀλλ' ἀνέδην ὅδε χωρὸς ἐρύκεται,
οὐκ ἐτι φοβητὸς ὑμῖν.
1155 Ἐρπετε, νῦν καλὸν
ἀντίφρονον κορέσαι στόμα πρὸς χάριν
ἐμὰς σαρκὸς αἰσλάς.
Ἀπὸ γὰρ βίον αὐτίκα λείψω.
1160 Πόθεν γὰρ ἔσται βιοτά; τίς ὧδ' ἐν αὖρτις τρέφεται,
μηκέτι μηδενὸς κρατύνων ἔσα πέμπει βιόδωρος αἶα;

hei, hei! nec administrans mihi amplius cibum, nec per
alatas validis directas manibus sagittas compirans;

sed mihi improvisa occultaque dicta fraudulentæ mentis
se insinuaverunt.

Utinam illum, qui hæc machinatus est, tanto tempore
videam meos sortitum labores?

CHORUS.

Numen deorum te tenuit, nec hæc ut patereris effectit
dolus mea manu structus. Diras infanctasque tuas exe-
crationes verte in alios. Hoc etenim curæ mihi est, ne be-
nevolentiam abjicias meam.

PHILOCTETES.

Hei mihi! nunc alicubi cano maris in litore sedens ridet
me, manu quatiens meum miseri altorem arcum, quem
nemo manu unquam contrectavit.

O amice arcus, o amicis extorte manibus, profecto cum
misericordia, si quis tibi sensus inest, vides Hercules co-
mitem sic te jam in posterum non usuram:

sed in alius possessione versaris, viri illius vafri turpes
cernens fraudes, et odiosum hostilem virum infinita ex
turpibus illis excitantem, quanta in me machinatus est,
mala, o Juppiter.

CHORUS.

Viri est, unum quid justum dicere, sed quum dixerit,
non invidiosa, dicta acerba promere lingua.

Ille vero unus a multis jussus, hoc Ulysse administrante
commune amicis auxilium tulit.

PHILOCTETES.

O venatus alitum ac fulgidis oculis præditarum sacclase-
rarum, quas hæc alit regio monticolas, non amplius a lu-
stris ad me appropinquabit, ut fugialis;

non enim manibus habeo pristinum illud telorum auxi-
lium; o ego nunc infelix! sed remisse arcetor hic locus
(male defenditur), nec amplius metuendus vobis.

Accedite: nunc commodum, quod cædem pro cæde red-
dit os vestrum, ut volupe est, satiare carne mea maculis
interstincta; nam vitam relinquam actutum.

Unde enim erit mihi victus? quis ita aura vescitur, quum
nihil quidquam amplius habeat eorum quæ summittit alitrix
terra?

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς θεῶν, εἴ τι σέβει ξένον, πῆλασσον,
 εὐνοίᾳ πάσῃ πελάταν·
 1165 ἀλλὰ γνῶθ', εἴ γνῶθ' ὅτι σὸν
 κῆρα τάνδ' ἀποφεύγειν.
 Οἰκτρὰ γὰρ βόσκειν, ἀδαῆς δ'
 ἔχειν μυρίον ἄχθος, ᾧ ξυνοικεῖ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1169 Πάλιν πάλιν παλαιὸν ἄλγῃ μ' ὑπέμναςας, ὦ
 λῶσθε τῶν πρὶν ἐντόπων.
 Τί μ' ὤλεσας; τί μ' αἵργασαι;

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοῦτ' ἐλεῖς;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Εἰ σὺ τὰν ἐμοὶ συγγερὰν
 1175 Τρωάδα γὰρ μ' ἤλπισας αἶειν.

ΧΟΡΟΣ.

Τόδε γὰρ νοῦι κράτιστον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀπὸ νῦν με λείπειτ' ἤδη.

ΧΟΡΟΣ.

Φίλα μοι, φίλα ταῦτα παρήγγειλας ἐχόντι τε πρᾶσ-
 1180 ῖναι μιν ἵσμεν [σεν].
 ναὸς ἐν' ἡμῖν προτέταχται.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μὴ, πρὸς ἀραίου Διὸς, ἐλθῆς, ἱκετεύω.

ΧΟΡΟΣ.

Μετρίᾳζε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ὦ ξένοι,
 1185 μέλιντε, πρὸς θεῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί θροεῖς;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ, δαίμων δαίμων.

• Ἀπόλωλ' ὁ τάλας

ὦ πόδες πόδες, τί σ' ἐτ' ἐν βίῳ
 τεύξω τῷ μετόπιν τάλας;

1190 ὦ ξένοι, ἔλθετ' ἐπ' ἡλυδὲς αὖθις.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ῥέζοντες ἀλλοκότῳ
 γνῶμα τῶν πάρος ὦν προὔφαινες;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὔτοι νεμεσητὸν,
 ἀλύοντα χειμερίῳ
 1195 λύπῃ καὶ παρὰ νοῦν θροεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Βᾶθι νυν, ὦ τάλαν, ὥς σε καλεούμεν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐδέποτε' οὐδέποτε', ἴσθι τόδ' ἔμπεδον,
 οὐδ' εἰ πυρφόρος ἀστεροπητῆς
 βροντᾶς αὐγαῖς μ' εἴσι φλογίζων.
 1200 Ἐρρέτω Ἴλιον, οἳ ὁ' ὑπ' ἐκείνῳ

CHORUS.

Per deos oro, si quid respicis hospitem, accede, acceden-
 tem me omni cum benevolentia. Age scias, prole scias,
 penes te esse hac lue liberari. Miserabilis est enim ad alen-
 dam eam et nescia sustinere infinita mala, quæ cum ea con-
 juncta sunt (*major est hic morbus, quam ut, qui eo af-*
fectus sit, tanta mala perferre possit).

PHILOCTETES.

Rursum, rursum veterem animo renovas dolorem, o ho-
 spitum, qui unquam huc appulere, optime.

Cur me enecas? quid me facis?

CHORUS.

Quid est quod dixisti?

PHILOCTETES.

Si sperasti fore, ut ad invisam Troicam terram me du-
 cerea.

CHORUS.

Hoc enim optimum esse intelligo.

PHILOCTETES.

Protinam ergo relinquite me.

CHORUS.

Gratam mihi, gratam rem mandas, quamque lubens ex-
 sequar. Eamus eamus qua in porto navis cuique nostrum
 sua est statio.

PHILOCTETES.

Ne, per Jovem obsecro dirarum vindicem, ne abeas.

CHORUS.

Moderationem adhibe.

PHILOCTETES.

O hospites, manete, per deos oro.

CHORUS.

Quid clamas?

PHILOCTETES.

Hei, hei! O sortem acerbam! perii miser! O pes, pes,
 quid te faciam posthac in vita miser? Revertimini, queso,
 ad me, hospites.

CHORUS.

Quid facturi diversum ab iis, quæ antea tuo jussu feci-
 mus?

PHILOCTETES.

Venia dignus est, si quis dolorum tempestate agitated
 delira etiam loquatur.

CHORUS.

Procede ergo, o miser, ut te jubemus.

PHILOCTETES.

Nunquam, nunquam, pro certo hoc habe, ne si ignifer
 quidem fulgurator fulminis radiis me concrematum eat.

Pereat Ilium, qui que illud obsident omnes, quotquot

πάντες ὅσοι τόδ' ἔτλασαν ἑμοῦ ποδὸς ἄρθρον ἀπώ-
'Αλλ' ὦ ξένοι, ἐν γέ μοι εὖχος ὀρέξατε. [σαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῖον ἔρεῖς τόδ' ἔπος;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ξίφος, εἴ ποθεν,

1206 ἢ γένυν, ἢ βελέων τι, προπέμψατε.

ΧΟΡΟΣ.

'Ὡς τίνα δὴ ῥέξης παλάμαν ποτέ;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Κρᾶτ' ἀπὸ πάντα καὶ ἄρθρα τέμνω χερσὶ
φονᾶ φονᾶ νόος ἤδη.

ΧΟΡΟΣ.

1210 Τί ποτε;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πατέρα ματεύων.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῖ γὰρ;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

'Ες Ἄδου

οὐ γάρ ἐστ' ἐν φάει γ' ἔτι.

'Ὡ πόλις ὦ πόλις πατρία,

πῶς ἂν εἰσίδοιμ' ἀθλιός σ' ἀνὴρ,

1215 ὅς γε σὺν λιπῶν ἱερὰν λιβάδ',

ἐχθροῖς ἔβαν Δαναοῖς

ἄρωγός ἐτ' οὐδὲν εἰμι.

ΧΟΡΟΣ.

'Εγὼ μὲν ἤδη καὶ πάλαι νεὸς ὁμοῦ

στείχων ἂν ἦν σοι τῆς ἐμῆς, εἰ μὴ πύλας

1220 'Ὀδυσσεά στείχοντα τὸν τ' Ἀχιλλέως

γόνον πρὸς ἡμᾶς δεῦρ' ἰόντ' ἐλεύσσομεν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐκ ἂν φράσειας ἦντιν' αὖ καλίντροπος

κτελευθὼν ἔρπεις ὧδε σὺν σπουδῇ ταχύς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Λύσων ὅσ' ἐξήμαρτον ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1225 Δεινὸν γε φωνεῖς ἢ δ' ἁμαρτία τίς ἦν;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

'Ἦν σοὶ πιθόμενος τῷ τε σύμπαντι στρατῷ

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

'Επραξας ἔργον ποῖον ὧν οὐ σοὶ πρέπον;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

ἀπάταισιν αἰσχροῖς ἄνδρα καὶ δόλοισι ἐλῶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τὸν ποῖον; ὦ μοι· μῶν τι βουλεύει νέον;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

1230 Νέον μὲν οὐδὲν, τῷ δὲ Πρῶαντος τόκῳ

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί χρῆμα ὀράσεις; ὥς μ' ὑπῆλθε τίς φόβος.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

παρ' οὐπερ ἔλαβον τάδε τὰ τόξ', αὐθις πάλιν

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

'ὦ Ζεῦ, τί λέξεις; οὐ τί που δοῦναι νοεῖς;

ΕΠΙΦΩΝΕΣ.

sustinuerunt meum pedem repudiare. At o hospites, unum
mibi, unum saltem mihi votum concedite.

CHORUS.

Quale proferes verbum?

PHILOCTETES.

Gladus si quis vobis, aut ascia, telive quid (*aliud ge-*
nus), afferite mihi.

CHORUS.

Quodnam inde, quaeso, facinus patraturus?

PHILOCTETES.

Radicitus ut demetam caputque et membra: eadem enim,
eadem mens demum expellit.

CHORUS.

Quid ita?

PHILOCTETES.

Patrem quatrens meum.

CHORUS.

Ubi terrarum?

PHILOCTETES.

Apud Orcum: non enim amplius hac luce *fruitur*.

O urbs, o urbs patria, utinam te intueri mihi detur ho-
mini infelici, qui desertis sacris tuis fontibus, invisitis Danaïs
auxilio profectus sum; nullus sum amplius!

CHORUS.

Equidem jam dudum in itinere essen ad navim meam
tua gratia, nisi prope incedere Ulysses, unaque Achillis
filium huc ad nos venire cernerem.

ULYSSES.

Nonne dices quod iter retrorsum legis, tanto studio se-
stinans?

NEOPTOLEMUS.

Soluturus quæ peccavi antidiu.

ULYSSES.

Mira prædicas: peccatum vero quodnam erat?

NEOPTOLEMUS.

Quod nempe tibi universoque exercitui morem generis

ULYSSES.

Quale admisisti facinus quod te non deceat?

NEOPTOLEMUS.

turpibus fallacis dolisque virum decipiens (*facinus ad-*
missi).

ULYSSES.

Quemnam virum? Hei mihi! numquid inceptas novi?

NEOPTOLEMUS.

Novi quidem nihil: sed Perantis filio,

ULYSSES.

Quid rei facturus es? quam me incessit metus?

NEOPTOLEMUS.

a quo accepi hunc arcum, rursus.

ULYSSES.

Proh Juppiter! quid dicturus es? certe non reddere cogi-
tam?

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Αἰσχρῶς γὰρ αὐτὰ κοῦ δίκῃ λαβὼν ἔγω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1235 Πρὸς θεῶν, πότερά δὲ κερτομῶν λέγεις τάδε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Εἰ κερτόμησίς ἐστι τᾶληθῃ λέγειν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί φῆς, Ἀχιλλίῳ παῖ; τί ν' εἶρηκας λόγον;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Δὲς ταῦτά βούλει καὶ τρίς ἀμπολεῖν μ' ἔπη;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀρχὴν κλύειν ἂν οὐδ' ἄπαξ ἐβουλόμην.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

1240 Εὔ νῦν ἐπίστω, πάντ' ἀκήχοας λόγον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἔστιν τις ἔστιν ὃς σε κωλύσει τὸ δρᾶν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί φῆς; τίς ἔσται μ' οὐκ κωλύσων τάδε;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ξύμπας Ἀχαιῶν λαὸς, ἐν δὲ τοῖς ἐγώ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Σοφὸς πεφυκὼς οὐδὲν ἐχτυδᾷς σοφόν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1245 Σὺ δ' οὔτε φωνεῖς οὔτε δρασεῖς σοφά.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' εἰ δίκαια, τῶν σοφῶν κρείσσω τάδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καὶ πῶς δίκαιον, ἃ γ' ἔλαβες βουλαῖς ἐμαῖς,
πάλιν μεθεῖναι ταῦτα;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τὴν ἁμαρτίαν

αἰσχρὰν ἁμαρτῶν ἀναλαβεῖν πειράσομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

1250 Στρατὸν δ' Ἀχαιῶν οὐ φοβεῖ, πράσσω τάδε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν οὐ ταρβῶ φόβον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

* * * * *

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' οὐδέ τοι σῇ χειρὶ πείθομαι τὸ δρᾶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐ τᾶρα Τρωσὶν, ἀλλὰ σοὶ μαχούμεθα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἔστω τὸ μέλλον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Χεῖρα δεξιὰν ὄρῃς

1255 κώπης ἐπιπαύουσάν;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἀλλὰ καὶ μοι

ταυτὸν τόδ' ὄφει δρῶντα κοῦ μέλλοντ' ἔτι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καί τοι σ' ἴδω· τῷ δὲ σύμπαντι στρατῷ
λέξω τάδ' ἐλθὼν, ὃς σε τιμωρήσεται.

NEOPTOLEMUS.

Uti que: turpiter enim et injuste enim captum habeo.

ULYSSES.

Per deos, num istuc cavillans dicis?

NEOPTOLEMUS.

Si vera dicere cavillatio est.

ULYSSES.

Quid ais, Achillis fili? quæ verba fecisti?

NEOPTOLEMUS.

Eademne bis terque vis me iterare verba?

ULYSSES.

Omnino ne semel quidem audiasse vellem.

NEOPTOLEMUS.

Certo scias igitur: rem omnem tenes.

ULYSSES.

Est aliquis, est qui te prohibebit hoc facere.

NEOPTOLEMUS.

Quid ais? quis est qui me hoc facere prohibebit?

ULYSSES.

Universus Achivorum exercitus, interque hos ego.

NEOPTOLEMUS.

Sapiens licet sis, nihil tamen sapienter loqueris.

ULYSSES.

At tu nec loqueris, nec agere paras sapienter.

NEOPTOLEMUS.

At si justa (*sunt quæ ago*), sapientibus sunt præstantiora.

ULYSSES.

Et quomodo justum sit, quæ consiliis meis adeptus es,
ea rursum missa facere?

NEOPTOLEMUS.

Turpe illud quod admisi peccatum, emendare conabor.

ULYSSES.

Nec ista faciens Achivorum exercitum times?

NEOPTOLEMUS.

Quum justa faciam, tuum (*quem tu dicis*) timorem non
moror (*expavescō*).

ULYSSES.

* * * * *

NEOPTOLEMUS.

At certe ne tuo quidem imperio morem gero in iis,
quæ facienda sunt.

ULYSSES.

Non ergo cum Trojanis, sed tecum pugnabimus.

NEOPTOLEMUS.

Esto, quidquid futurum est.

ULYSSES.

Dextramne *meam* vides gladii capulo appositam?

NEOPTOLEMUS.

Atqui me quoque idem facientem videbis; nec amplius
cunctantem.

ULYSSES.

Verum te sinam; totique exercitui dicam hæc, quum
venero, cui meritas pœnas dabis.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἐσωφρόνησας· καὶ τὰ λοιπὰ οὕτω φρονῆς,
1260 ἴσως ἂν ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχοις πόδα.
Σὺ δ', οἱ Πόλιαντος παῖ, Φιλοκτήτην λέγω,
ἔξελθ', ἀμείψας τάσδε πετρήρεις στέγας.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τίς αὖ παρ' ἄντροις θόρυβος ἵσταται βοῆς;
τί μ' ἐκκαλεῖσθε; τοῦ κεχρημένοι, ξένοι;
1265 Ὁμοί· κακὸν τὸ χρῆμα. Μῶν τί μοι μέγα
πάρεστε πρὸς κακοῖσι πέμποντες κακόν;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Θάρσει· λόγους δ' ἀκουσον οὓς ἤκω φέρων.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Δέδοικ' ἔγωγε. Καὶ τὰ πρὶν γὰρ ἐκ λόγων
καλῶν κακῶς ἐπραξ, σοὶς πεισθεὶς λόγοις.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

1270 Οὐκ οὖν ἐνεστι καὶ μεταγνῶναι πάλιν;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τοιοῦτος ἦσθα τοῖς λόγοις χῶτε μου
τὰ τόξ' ἐκλεπτες, πιστὸς, ἀτηρὸς λάθρα.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' οὐ τι μὴν νῦν βούλομαι δέ σου κλύειν,
πότερα δέδοκται σοι μένοντι καρτερεῖν,
1275 ἢ πλεῖν μεθ' ἡμῶν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Παῦε, μὴ λέξης πέρα.
Μάτην γὰρ ἂν εἴπῃς γε πάντ' εἰρήσεται.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὕτω δέδοκται;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Καὶ πέρα γ' ἴσθ' ἢ λέγω.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἤθελον μὲν ἂν σε πεισθῆναι λόγοις
ἐμοῖσιν· εἰ δὲ μή τι πρὸς καιρὸν λέγων
1280 κυρῶ, πέπαυμαι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πάντα γὰρ φράσεις μάτην,
οὐ γάρ ποτ' εὖνουν τὴν ἐμὴν κτήσει φρενα,
δοσις γ' ἐμοῦ δόλοισι τὸν βίον λαθῶν
ἀπαστέρηκας, κατὰ νουθετεῖς ἐμὲ
ἔλθων, ἀρίστου πατρὸς αἰσχιστος γεγώς.
1285 Ὅλοισθ', Ἀτρεΐδαι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ
ὁ Λαρτίου παῖς, καὶ σύ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Μὴ πρὸς πέρα·
δέχου δὲ χεῖρὸς ἐξ ἐμῆς βάλῃ τάδε.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πῶς εἴπας; ἄρα δεύτερον δολούμεθα;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἀπώμοσ' ἀγνὸν Ζηνὸς ὑψίστου σέβας.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1290 ὦ φίλτατ' εἰπὼν, εἰ λέγεις ἐτήτυμα.

PHILOCTETES.

211

NEOPTOLEMUS.

Resipuisti, eodemque modo si sapere perrexeris, fortasse
aetatem ages absque fletibus.

At tu, o Porantis fili, Philocteten dico, prodi foras, re-
lictis his saxeis tectis.

PHILOCTETES.

Quis iterum vociferationis tumultus oritur meum apud
antrum? quid me evocatis? quid desiderantes, o hospites?
Hei mihi! mala haec res (*quam desideratis*). Num adestis,
ut ad priora mea mala magnum aliquod addatis malum?

NEOPTOLEMUS.

Confide, audique verba, quae afferro.

PHILOCTETES.

Metuo equidem: namque antea verbis pulchris *adductus*
incidi in malum, tuis persuasus sermonibus.

NEOPTOLEMUS.

Nonne ergo licet sententiam mutare rursus?

PHILOCTETES.

Talis eras sermonibus, quum mihi dolo arcum subduce-
bas, *palam* fidus, *clam* noxius.

NEOPTOLEMUS.

Sed nunc non idem ego: verum ex te audire volo, utrum
decretum sit tibi hic manenti perducere, an nobiscum na-
vigare?

PHILOCTETES.

Desine, ne quid amplius dicas. Quaecunque enim dixeris,
frustra dicentur.

NEOPTOLEMUS.

Siccine est sententia?

PHILOCTETES.

Atque supra quidem, scito, quam dico.

NEOPTOLEMUS.

Atqui dictis tibi meis persuaderi quidem cupiebam: ve-
rum si nihil opportunum loquor, desino.

PHILOCTETES.

Enim nihil non frustra dixeris. Quippe benevolo tibi
nunquam animo uteris meo, qui me victu meo dolis inter-
cepto privavisti, et postea moniturus me venis, optimi pa-
tris proles turpissima.

Pereatis, Atridae quidem maxime, deinde vero Laertae
filius, et tu!

NEOPTOLEMUS.

Ne impreceris ultra, sed manu ex mea accipe haec arma.

PHILOCTETES.

Quid dicis? num rursus tentamur dolis?

NEOPTOLEMUS.

Adjuro sanctum summi Jovis numen hoc non fieri.

PHILOCTETES.

O qui gratissima mihi dicis, si modo dicis vera!

NEOPTOLEMUS.

Τούργον παρέσται φανερόν. Ἀλλὰ δεξιάν
πρότεινε χεῖρα, καὶ κράτει τῶν σῶν ὅπλων.

ULYSSES.

Ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ γ', ὡς θεοὶ ξυνίστορες,
ὑπὲρ τ' Ἀτρεϊδῶν τοῦ τε σύμπαντος στρατοῦ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1295 Τέχνον, τίνος φώνημα, μῶν Ὀδυσσεώς,
ἐπησθόμην;

ULYSSES.

Σάφ' ἴσθι καὶ πέλας γ' ὄρῃς,
ὅς σ' ἐς τὰ Τροίης πεδὶ ἀποστελῶ βίη,
εἴαν τ' Ἀχιλλεύς παῖς εἴαν τε μὴ θέλῃ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἀλλ' οὐ τι χαίρων, ἦν τόδ' ἐρθωθῇ βέλος.

NEOPTOLEMUS.

1300 Ἄ, μηδαμῶς, μὴ πρὸς θεῶν, μεθῆς βέλος.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μέθεε με, πρὸς θεῶν, χεῖρα, φίλατον τέχνον.

NEOPTOLEMUS.

Ὅκ' ἂν μεθείην.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Φεῦ· τί μ' ἀνδρα πολέμιον
ἐχθρόν τ' ἀφείλου μὴ κτανεῖν τόξοις ἐμοῖς;

NEOPTOLEMUS.

Ἀλλ' οὐτ' ἐμοὶ τοῦτ' ἐστὶν οὔτε σοὶ καλόν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1305 Ἀλλ' οὖν τοσοῦτόν γ' ἴσθι, τοὺς πρώτους στρατοῦ,
τοὺς τῶν Ἀχαιῶν ψευδοκέρυκας, κακοὺς
ὄντας πρὸς ἀλγμὴν, ἐν δὲ τοῖς λόγοις θρασεῖς.

NEOPTOLEMUS.

Ἐἴεν. Τὰ μὲν δὴ τόξ' ἔχεις, κοῦκ ἔσθ' ὅτου
ὀργὴν ἔχοις ἂν οὐδὲ μέμψιν εἰς ἐμέ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1310 Σύμφημι. Τὴν φύσιν δ' ἐδειξας, ὦ τέχνον,
ἐξ ἧς ἔβλαπτες, οὐχὶ Σισύρου πατρός,
ἀλλ' ἐξ Ἀχιλλεύος, ὅς μετὰ ζώντων θ' ἔστ' ἦν
ἥκου' ἀρίστα, νῦν δὲ τῶν τεθνηκότων.

NEOPTOLEMUS.

Ἦσθην πετέρεα τὸν ἀμὸν εὐλογοῦντά σε
1315 αὐτόν τέ μ'· ὦν δέ σου τυχεῖν ἐφίεμαι
ἄκουσον. Ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν
τύχας δοθείσας ἔστ' ἀντὶ χαῖτον φέρειν·
δοσοὶ δ' ἐκουσίοισιν ἐγκαινται βλάβαις,
ὥσπερ σὺ, τούτοις οὔτε συγγνώμην ἔχειν

1320 δίκαιόν ἐστιν οὐτ' ἐποικτεῖρειν τινά.

Σὺ δ' ἡγρώσκει, κοῦτε σύμβουλον δέχει,
εἴαν τε νοθετῇ τις εὐνοίᾳ λέγων,
στυγεῖς, πολέμιον δυσμενῇ θ' ἡγούμενος.

Ὅμως δὲ λέξω· Ζῆνι δ' ὀρκιον καλῶ·

1325 καὶ ταῦτ' ἐπίστω, καὶ γράφου φρενῶν ἔσω.

Σὺ γὰρ νοσεῖς τόδ' ἄλγος ἐκ θείας τύχης,
Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὅς τὸν ἀκαλυψῇ,
σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις·

NEOPTOLEMUS.

Res ipsa manifesta erit. Age, dextram protende, et tuis
potire armis.

ULYSSES.

Ego vero velo, uti dii sciunt, pro Atridis universoque
exercitu.

PHILOCTETES.

O fili, cujus vocem, num Ulyssis, audiui?

ULYSSES.

Certa res est, et prope quidem me vides, qui te ad
Trojae campos per vim abducam, velit nolite Achilles filius.

PHILOCTETES.

At non impune, modo hoc non aberret telum.

NEOPTOLEMUS.

Ah! nequaquam; de, per deos, dimitte telum.

PHILOCTETES.

Sine meam manum, per deos obsecro, carissime fili.

NEOPTOLEMUS.

Non sinam.

PHILOCTETES.

Vah! cur virum infestum atque inimicum prohibuisti me
occidere sagittis meis?

NEOPTOLEMUS.

At neque mihi honestum est hoc, neque tibi.

PHILOCTETES.

At hoc tamen scito primarios illos in exercitu viros,
Aclivorum illos mendaciorum praefones, ignavos ad po-
gnam, lingua vero feroces esse.

NEOPTOLEMUS.

Esto: tu nunc quidem arcum habes, nec est cur mihi
succenseas, aut me crimineris.

PHILOCTETES.

Fateor. Tu vero, o fili, ostendisti qua sis cretus origine,
non Sisypheo patre, sed Achille, qui et inter vivos, quam-
diu *superstes* fuit, audiebat optime, nuncque inter mor-
tuos *audit*.

NEOPTOLEMUS.

Gaudeo patremque meum a te laudari, ipsumque me;
quae vero a te consequi cupiam, accipe. Quae quidem deo-
rum numine accidunt hominibus calamitates, eas ferre ne-
cesse est: quicumque vero sponte arcessitis jacent in malis,
ut tu facis, hos nec veniam nec misericordiam obtinere
justum est.

Tu vero esferaris, nec consultorem admittis; et quum
quis animo benevolo monet, odisti, hostem et infensum
tibi existimans.

Nihilominus dicam, Jovem jurisjurandi vindicem invo-
cans; tuque ista scito et in animum inscribito.

Enim vero morbo hoc afflitaris divinitus, postquam ad
Chryses custodem accessisti, qui subdiale altare custodit
occulte, auditus anguis:

- καὶ παῦλαν ἴσθι τῆσδε μή ποτ' ἐντυχεῖν
 1330 νότου βαρείας, ὥς ἂν αὐτὸς ἥλιος
 ταύτῃ μὲν αἶρη, τῇδε δ' αὖ δύνῃ πάλιν,
 πρὶν ἂν τὰ Τροίας πεδὶ ἔκων αὐτὸς μόλῃς,
 καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐντυχόν Ἀσκληπιδῶν
 νόσου μαλαχθῇς τῆσδε, καὶ τὰ πέργαμα
 1335 ξὺν τοῖσδε τόξοις ξὺν τ' ἐμοὶ πέρσας φανῇς.
 Ὡς δ' οἶδα ταῦτα τῇδ' ἔχοντ' ἐγὼ φράσω.
 Ἀνὴρ γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἐκ Τροίας ἀλούς,
 Ἐλενος ἀριστόμαντις, δὲ λέγει σαφῶς
 ὥς δεῖ γενέσθαι ταῦτα· καὶ πρὸς τοῖσδ' ἔτι,
 1340 ὥς ἐστ' ἀνάγκη τοῦ παρεστῶτος θέρους
 Τροίαν ἀλῶναι πᾶσαν· ἢ δίδωσ' ἐκὼν
 κτείνειν ἑαυτὸν, ἢν τάδε ψευσθῇ λέγων.
 Ταῦτ' οὖν ἐπεὶ χάτοισθα, συγχώρει θέλων.
 Καλῇ γὰρ ἡ ἰκίτησις, Ἑλλήνων ἓνα
 1345 κριθέντ' ἀριστον, τοῦτο μὲν παιωνίας
 ἐς χεῖρας ἔλθειν, εἴτα τὴν πολύστονον
 Τροίαν ἐλόντα κλέος ὑπέρτατον λαβεῖν.
 ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.
 ὦ στῆγνός αἰὼν, τί με, τί δῆτ' ἔχεις ἄνω
 βλέποντα κοῦκ ἀφῆκας εἰς Ἄδου μολεῖν;
 1350 Οἴμοι, τί δράσω; πῶς ἀπιστήσω λόγοις
 τοῖς τοῦδ', δὲ εὖνους ὦν ἐμοὶ παρήνευσεν;
 Ἄλλ' εἰκάθω δῆτ'; εἴτα πῶς ὁ δῦσμορος
 ἐς φῶς τὰδ' ἔρξας εἴμι; τῷ προστήγορος;
 πῶς, ὦ τὰ πάντ' ἰδόντες ἀμρ' ἐμοῦ κύκλοι
 1355 ταῦτ' ἐξανασχῆσεσθε, τοῖσιν Ἀτρέως
 ἐμὲ ξυνόντα παισίν, οἳ μ' ἀπώλεσαν;
 πῶς τῷ πανώλει πιχθὶ τῷ Λαερτιάδῃ;
 οὐ γάρ με τάλχος τῶν παρελθόντων δάκνει,
 ἀλλ' οἷα χρὴ παθεῖν με πρὸς τούτων ἔτι
 1360 δοκῶ προλεύσσειν. Οἷς γὰρ ἡ γνώμη κακῶν
 μήτηρ γένηται, τᾶλλα παιδεύει κακά.
 Καὶ σοῦ δ' ἐγωγε θαυμάσας ἔχω τόδε.
 Χρῆν γὰρ σε μήτ' αὐτόν ποτ' ἐς Τροίαν μολεῖν,
 ἡμᾶς τ' ἀπείργειν, οἳ γέ σου καθύβρισαν,
 1365 πατρός γέρας συλῶντες. Εἴτα τοῖσδε σὺ
 εἴ ξυμμαχήσων, καί μ' ἀναγκάζεις τάδε;
 Μὴ δῆτα, τέκνον· ἀλλ' ἄ μοι ξυνώμοσας,
 πέμψον πρὸς οἴκους· καὐτὸς ἐν Σκύρῳ μένων
 ἔα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι καχοῦς.
 1370 Χοῦτω διπλῆν μὲν ἐξ ἐμοῦ κτήσῃ χάριν,
 διπλῆν δὲ πατρός· κοῦ καχοῦς ἐπωφελῶν
 δόξεις ὅμοιος τοῖς κακοῖς πεφυκέναι.

NEOPTOLEMUS.

- Ἀλέγεις μὲν εἰκότ', ἀλλ' ὅμως σε βούλομαι
 θεοῖς τε πιστεύσαντα τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις
 1375 φίλου μετ' ἀνδρὸς τοῦδε τῆσδ' ἐκπλεῖν χθονός.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἦν πρὸς τὰ Τροίας πεδία καὶ τὸν Ἀτρέως
 ἔχθιστον υἱὸν τῷδε δυστήνῳ ποδί;

1380. Post. συλῶντες arquebantur: οἳ τὸν ἀθλιον
 Αἰαντὸν ὅπλων σοῦ πατρός ὑστερον εἶχον
 Ὀδυσσεὺς ἔκριναν.

nullumque gravis hujus morbi scito unquam finem fore,
 quamdiu idem sol hac quidem exorietur, et illac rursus oc-
 cidet, priusquam ad Trojæ campos sponte tua veneris,
 Æsculapiique filiorum, qui apud nos sunt, opem nactus, hoc
 morbo leveris, et ipse Pergama hoc arcu simul et mecum
 excindas.

Qui vero hæc sic esse norim, jam eloquar.

Helenus enim vates celeberrimus, quem ex Troja captum
 nos habemus, clare prædicat hæc ita fieri oportere, præ-
 tereaque in fatiis esse, ut hac ipsa æstate tota capiatui
 Troja: sin minus, ultro se occidendum permittit, si fal-
 sus per illa dicta reperiatur.

Hæc ergo quum scias, concede lubens:

quippe pulchra est obventio, si unus inter Græcos præ-
 stantissimus judicatus, primum quidem medicas in manus
 venias, deinde luctifica Troja expugnata, summam gloriam
 consequaris.

PHILOCTETES.

O odiosum ævum, cur me, cur tandem retines apud su-
 peros viventem, nec sivist ad Orcum abire?

Hei mihi! quid faciam? Qui possim non obtemperare hu-
 jus sermonibus, qui me benevolo hortatur animo?

Sed cedam igitur? tum qua fronte prodibo in lucem infe-
 lix, hoc quum fecero? quorum communicans alloquia?

O qui omnia, quæ in me commissa sunt, vidistis, oculi,
 quomodo feretis me cum Atridis conversantem, qui me
 perdiderunt? quomodo cum sceleratissimo Laertæ filio?

Non enim me præteritorum dolor mordet, sed quæ ab
 illis mihi sunt adhuc patienda, prospicere videor. Quibus
 enim mens mater malorum *facinorum* fuit, cetera quoque
facinora ita instituit, ut fiant mala.

Sed in te etiam hæc res me mirum habet. Haud enim un-
 quam ad Trojam redire, meque etiam prohibere debebas,
 quum illi contumelia te affecissent, eximio decore patris
armorum te spoliantes.

Itane vero hisce tu auxilium ferre cogitas, meque eodem
 compellis?

Ne, quaeso, fili: sed, ut mihi jurasti, deduc me domum;
 et ipse in Scyro manens, sinito perire malos illos male:

hacque ratione duplicem a me inibis gratiam, duplicem
 a patre; nec, malos adjuvando, videberis malorum simi-
 lis esse indole.

NEOPTOLEMUS.

Consentanea quidem dicis: at tamen te velim deorum
 fatiis, meisque dictis auscultantem amico cum viro hoc (*me*)
 ex hac terra navigare.

PHILOCTETES.

Num ad Trojæ campos et Atræi inimicissimum filium,
 hoc misero pede?

Qui miserum

Ajacem patris tui armis minus dignum quam
 Ulyssem judicant.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πρὸς τοὺς μὲν οὖν σε τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν
παύσοντας ἄλγους κάποσώσοντας νόσου.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1390 Ὡ δεινὸν αἶνον αἰνέσας, τί φῆς ποτε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄ σοί τε κάμοι λῶσθ' ὀρῶ τελούμενα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Καὶ ταῦτα λέξας οὐ καταισχύνει θεούς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πῶς γάρ τις αἰσχύνοιτ' ἂν ὠφελούμενος;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Λίγεις δ' Ἀτρείδαις ὄφιλος, ἢ π' ἐμοὶ τόδε;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

1395 Σοὶ που φίλος γ' ὦν, χῶ λόγος τοιόσδε μου.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Πῶς, ὅς γε τοῖς ἐχθροῖσί μ' ἐκδοῦναι θέλεις;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ὡ τῆν, διδάσκου μὴ θρασύνεσθαι κακοῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὅλεις με, γιγνώσκω σε, τοῖσδε τοῖς λόγοις.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Οὐκουν ἴγωγε· φημί δ' οὐ σε μανθάνειν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1400 Ἐγὼ γ' Ἀτρείδας ἐκβαλόντας οἶδά με.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἄλλ' ἐκβαλόντες εἰ πάλιν σώσουσ' ὄρα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Οὐδέποθ' ἐκόντα γ' ὥστε τὴν Τροίαν ἰδεῖν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς ὀρῶμεν, εἰ σέ γ' ἐν λόγοις
πείσειν δυνησόμεσθα μηδὲν ὦν λέγει;

1405 ὦ φῆσθ' ἐμοὶ μὲν τῶν λόγων λῆξαι, σὲ δὲ
ζῆν ὥσπερ ἤδη ζῆς ἄνευ σωτηρίας.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐὰ με πάσχειν ταῦθ' ἄπερ παθεῖν με δεῖ·

ἃ δ' ἤνεσάς μοι δεξιᾶς ἐμῆς θιγῶν,

πέμπειν πρὸς οἶκους, ταῦτά μοι πράξον, τέκνον,

1410 καὶ μὴ βράδυνε μηδ' ἐπιμνησθῆς ἐτι
Τροίας. Ἄλλις γάρ μοι τεθρήνηται γόοις.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Εἰ δοκαῖ, στείχωμεν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ὡ γενναῖον εἰρηκῶς ἔπος.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Ἀντίρειδε νῦν βάσιν σῆν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Εἰς ὅσον γ' ἐγὼ σθένω.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Αἰτίαν δὲ πῶς Ἀχαιῶν φεύξομαι;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Μὴ φροντίσῃς.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

1415 Τί γάρ, ἐὰν πορθῶσι χώραν τὴν ἐμήν;

NEOPTOLEMUS.

Utique ad eos qui te atque hunc purulentum pedem li-
berabunt dolore eximentque morbo.

PHILOCTETES.

O facti nefandi suavor, quid dicis, obsecro?

NEOPTOLEMUS.

Quæ tibi mihiq[ue] emolumento futura video.

PHILOCTETES.

Et quum ista dixeris, non te pudet deorum?

NEOPTOLEMUS.

Cur enim quemquam lucrum facere pudeat?

PHILOCTETES.

Lucrum quod dicis, ad Atridasne an ad me spectat?

NEOPTOLEMUS.

Quippe qui amicus tuus sim, itidemque amica est oratio
mea.

PHILOCTETES.

Quidum, qui me inimicis meis prodere cupis?

NEOPTOLEMUS.

O bone, disce non ferocire rebus in malis.

PHILOCTETES.

Perdes me, probe te novi, hisce tuis dictis.

NEOPTOLEMUS.

Haud sane ego: aio vero te illa non intelligere.

PHILOCTETES.

Equidem ab Atridis scio me ejectum fuisse.

NEOPTOLEMUS.

Sed vide, an qui ejecere servabunt denuo.

PHILOCTETES.

Nonquam hoc modo (*servabunt me sive liberabunt
morbo*) ut volens Trojam conspicer.

NEOPTOLEMUS.

Quid ergo nos faciamus, si te nullo modo lis, quæ dico,
flectere poterō?

Mihi enim in promptu est verbis parcere, te vero vivere,
ut vivis nunc, sine salute.

PHILOCTETES.

Sine me pati hæc, quæ me oportet pati:

quæ vero promisisti mihi dextræ fide data, fore domum
ut me reducas, hæc mihi confice, fili: nec mora sit tibi ulla,
neu memineris amplius Trojæ:

satis enim mihi deplorata est sletibus.

NEOPTOLEMUS.

Eamus ergo, si videtur.

PHILOCTETES.

O generosum locute verbum!

NEOPTOLEMUS.

Ita progredere, ut in me innitare.

PHILOCTETES.

Quantum quidem ego valeo.

NEOPTOLEMUS.

Qua vero ratione criminationem Aclivorum effugiam?

PHILOCTETES.

Nihil cura.

NEOPTOLEMUS.

Quid enim si regnum populentur meum?

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἐγὼ παρὼν

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Τίνα προσωφίλησιν ἔρξεις;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

βέλεσι τοῖς Ἡρακλέους

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Πῶς λέγεις;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

εἰρῇ πελάζειν.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Στείχε προσκύσας χθόνα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μήπω γε, πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων

1410 αἵτης μύθων, παῖ Ποίαντος·

φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους

ἀκοῇ τε κλύειν λεύσσειν τ' ὄφιν.

Τὴν σὴν δ' ἤκω χάριν οὐρανόας

ἔδρας προλιπών,

1415 τὰ Διὸς τε φράσων βουλευμάτά σοι,

κατερπύσων θ' ὁδὸν τὴν στέλλει·

σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουσον.

Καὶ πρῶτα μὲν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας,

δσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνους

1420 ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὄρᾱν.

Καὶ σοι, σάφ' ἴσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν,

ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεῖα θέσθαι βίον.

Ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωικὸν

πόλισμα πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς,

1425 ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκχρίθεις στρατεύματος,

Πάριν μὲν, δε τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔφυ,

τοῖσι τοῖς ἐμοῖσι νοσφικῆς βίου,

πέρσεις τε Τροίαν, σκῦλά τ' ἐς μέλαθρα σὰ

πέμψεις, ἀριστεῖ' ἐκλαζὼν στρατεύματος,

1430 Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα.

Ἄ δ' ἂν λάβῃς σὺ σκῦλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ,

τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὰν ἐμὴν

κόμιζε. Καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον,

παρήνεις· οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἀτερ σθένεις

1435 ὀλεῖν τὸ Τροίας πεδίον οὔθ' οὗτος σέθεν·

ἀλλ' ὡς λέοντες συννόμῳ φυλάσσετον

οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'. Ἐγὼ δ' Ἀσκληπιὸν

παυστήρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον·

τὸ δεύτερον γὰρ τοῖς ἐμοῖς αὐτὴν χρεὼν

1440 τόξοις ἀλῶναι. Τοῦτο δ' ἐννοεῖσθ', ὅταν

πορθῇτε γαῖαν, εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεούς·

ὡς τᾶλλα πάντα δεύτερ' ἡγεῖται πατὴρ

Ζεὺς. Ἡ γὰρ εὐσέβεια συνθνήσκει βροτοῖς.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

1445 ὦ φθέγμα ποθενὸν ἐμοὶ πέμψας,

χρόνιός τε φανείς,

οὐκ ἀπιθήσω τοῖς σοῖς μύθοις.

Post 1445 sequebatur: καὶν ζῶσι, καὶν θάνωσιν, οὐκ ἀπὸλλυνται.

PHILOCTETES.

213

PHILOCTETES.

Ibi praesens ego —

NEOPTOLEMUS.

Quam praestabis opem?

PHILOCTETES.

Herculeis sagittis —

NEOPTOLEMUS.

Quomodo inquis?

PHILOCTETES.

eos arcebo a sinibus.

NEOPTOLEMUS.

Ambula, hanc terram osculatus.

HERCULES.

Nondum, priusquam nostros audieris sermones, Pœantis fili :

puta autem vocem te Herculis auribus haurire, vultumque cernere.

Tua vero gratia huc veni, relicta caelesti sede, Jovis tibi declaraturus consilia, prohibiturusque iter, quod inire paras.

Proinde tu audi mea dicta.

Et primum quidem meas tibi dicam fortunas, ut tot exantlatis emensisque laboribus, immortale decus adeptus sum, quod videre licet.

Etiam tibi, certo scias, hoc evenire destinatum est, ex his laboribus ut gloriosa fruaris vita.

Postquam ergo cum hoc viro Trojanam ad urbem veneris, primum quidem funesto morbo levaberis, princepsque virtute electus totius exercitus, Paridi, malorum istorum auctori, sagittis meis vitam eripies, Trojamque vastabis, spoliaque, quæ virtutis apud exercitum exhibita præmia accipies, tuam domum mittes Pœanti patri, ad patriæ Cætæ subjectos campos.

Quæ vero tu acceperis spolia hoc ab exercitu, sagittarum mearum ut sint monimenta, ad meum rogam affer.

Teque, Achillis fili, hæc moneo : neque enim tu sine isto vales Trojanam terram expugnare, neque iste sine te, sed leonini jugi instar hic te, tuque hunc diligenter respicias.

Ego vero Æsculapium, qui te morbo liberet, mittam ad Ilium : iterum enim illud meis sagittis capi fatale est.

Hoc autem memineritis, quum urbem vastabitis, ut pietatem erga deos colatis ; huic enim rei cetera omnia posteriora ducit pater Juppiter. Quippe pietas mortales ad Orcum sequitur.

PHILOCTETES.

O qui vocem optatam mihi misisti, longoque post tempore conspiciendum te dedisti, tuis dictis non audiens non ero.

Atque sive vivam, sive sint mortui non perit.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

Καὶ γὰρ γνώμη ταύτη τίθεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μὴ νυν χρόνιοι μέλλετε πράσσειν.

1450 Καίρως καὶ πλοῦς

ὅς ἐπείγει γὰρ κατὰ πρύμναν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Φέρε νυν στείχων γῶραν καλέσω.

Χαῖρ', ὦ μελαθρον ξύμφρουρον ἔμοι,

Νύμφαι τ' ἐνυδροὶ λειμωνιάδες,

1455 καὶ κτύπος ἄρσην πόντου προβολῆς,

οὗ πολλάκι δὴ τοῦμόν ἐτέγχθην

κρᾶτ' ἐνδόμουχον πλεγαῖσι νότου,

πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας

Ἑρμαῖον ὄρος παρέπεμψεν ἔμοι

1460 στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ.

Νῦν δ', ὦ κρῆναι Λύκιόν τε ποτόν,

λείπομεν ὑμᾶς, λείπομεν ἤδη,

δόξης ποτε τῆσδ' ἐπ. ἐάντδς.

Χαῖρ', ὦ Λήμνου πέδον ἀμφιάλον,

1465 καὶ μ' εὐπλοῖα πέμψον ἀμέμπτως,

ἐνθ' ἡ μεγάλη Μοῖρα κομίζει,

γνώμη τε φίλων, χῶ πανθαμάτωρ

δαίμων, ὅς ταῦτ' ἐπέκρανεν.

ΧΟΡΟΣ.

Χωρῶμεν δὴ πάντες ἀολλεῖς,

1470 Νύμφαις ἀλίσαισιν ἐπευξάμενοι

νόστου σωτῆρας βίεσθαι.

NEOPTOLEMUS.

Hinc quoque ego consilio adjicio *calculus*.

HERCULES.

Ne longas ergo neclite moras; urget enim opportunum tempus et navigandi occasio (*ventus secundus*) a puppi (*spirans*).

PHILOCTETES.

Ago ergo procedens terram hanc salutabo.

Vale, o tectum, mea custodia, Nymphæque irriguis in pratis degentes, et fragor vehemens ad maris promontorium, ubi sæpe meum caput, in antri recessu noti verberibus (*imbris notis flatu injectis*) madefactum est :

sæpe et vocis nostræ mons Hermæus percussus gemitum remisit mihi, morbi doloribus agitato.

Nunc vos, o fontes Lyciæque potus, relinquimus, relinquimus jam, tandem aliquando hanc spem attingentes.

Vale, o Lemni terra mari cincta, meque secundo curso dimitte incolumem, quo potens Fatum fert, sententiæque amicorum, et omnia domans numen quod hæc rata fecit.

CHORUS.

Abeamus ergo omnes simul, Nymphas marinas precati, ut reditus servatrices adsint.

TRACHINIAI.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΥΔΑΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΤΡΑΧΙΝΙΩΝ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΙΧΑΣ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς
ὥς οὐκ ἂν αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν
θάνη τις, οὐτ' εἰ χρηστὸς οὐτ' εἰ τὴν κακός·
ἐγὼ δὲ τὸν ἐμὸν, καὶ πρὶν εἰς Ἄδου μολεῖν,
ἔξοιδ' ἔχουσα δυστυχῇ τε καὶ βαρύν,
ἥ τις πατὴρ μὲν ἐν ὁμοίῳ Οἰνέως
ναίουσ' ἔτ' ἐν Πλευρώνι νυμφείῳ δέλῳ
ἀλγιστὸν ἔσχον, εἰ τις Αἰτωλὶς γυνή.
Μνηστὴρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῷον λέγω,
ὃς μ' ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατὴρ,
φοιτῶν ἐναργὴς ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος
δράκων ἐλιχτός, ἄλλοτ' ἀνδρείῳ κύτει
βούπρωρος· ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος
κρουνοὶ διερραίνοντο κρηναίου ποτοῦ.
Τοιόνδ' ἐγὼ μνηστῆρα προσδεδεγμένη
δύστηνος αἶψα κατθανεῖν ἐπύχόμην,
πρὶν τῆσδε κοίτης ἐμπελασθῆναι ποτα.
Χρόνῳ δ' ἐν ὑστέρω μὲν, ἀσμένῃ δέ μοι,
ὃ κλεινὸς ἦλθε Ζηνὸς Ἀλκμήνης τε παῖς·
ὃς εἰς ἀγῶνα τῷδε συμπεσὼν μάχης
ἐκλύεταί με. Καὶ τρόπον μὲν ἂν πόνων
οὐκ ἂν διείποιμ'· οὐ γὰρ οἶδ'· ἀλλ' ὅστις ἦν
θακῶν ἀταρβὴς τῆς θέας, ὅδ' ἂν λέγοι.
Ἐγὼ γὰρ ἤμην ἐκπεπληγμένη φόβῳ
μή μοι τὸ κάλλος ἄλγος ἐξεύροι ποτέ.
Τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος καλῶς,
εἰ δὴ καλῶς. Λέχος γὰρ Ἡρακλεῖ κριτὸν
ξυστᾶσ' αἶψα τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέφω,
καίνου προκηραίνουσα. Νῦν γὰρ εἰσάγει
καὶ νῦν ἀπώθει διαδεδεγμένη πόνον.
Κάψαμεν δὴ παῖδας, οὓς κείνός ποτε,
γῆτης ὅπως ἄρουραν ἐκτοπον λαβὼν,
σπείρων μόνον προσεῖδε κἄξυμῶν ἀπαξ.
Τοιοῦτος αἰὼν ἐς δόμους τε καὶ δόμων
αἶψα τὸν ἀνδρ' ἐπεμπε λατρεύοντά τω.
Νῦν δ' ἤνικ' ὄθλων τῶνδ' ὑπερτελής ἔφυ,

TRACHINIÆ.

DRAMATIS PERSONÆ.

DEIANIRA.
FAMULA.
HYLLUS.
CHORUS TRACHINIARUM VIRGINUM.
NUNTIVS.
LICHAS.
NUTRIX.
SENEX.
HERCULES.

DEIANIRA.

Vetus est sane dictum, hominum ore celebratum, quæ sit mortalium vita te non facile pernoscere, bonane an mala cuiquam, antequam mortuus sit.

At ego vitam meam, prius etiam-quam ad Orcum veniam, sat scio infelicem esse et ærumnosam; quæ quidem paterna adhuc in Cenei domo habitans Pleurone, gravissimam, si qua alia Ætola virgo, habui nuptiarum molestiam.

Procus enim mihi fluvius erat, Acheloum dico, qui triplicem *indutus* formam petebat me a patre, modo taurus ingressus manifestus, modo varius draco sinuosus, modo capite taurino homo; ex hirsuto autem mento rivi diffuebant fontani laticis.

Talem equidem sponsum exspectans misera, mori ante semper optabam, quam unquam hunc (*hujus*) adirem torum.

Posteriore vero tempore lubenti mihi advenit Jovis Alcmeneæque inclytus filius, qui pugna cum eo congressus, me liberat.

At laborum modos haud equidem enarrem; ignoro enim; at quicumque adsedit metu vacuus spectaculo, is narret.

Ego enim sedebam metu conturbata, ne mihi formositas dolorem conciret aliquando.

Tandem vero certaminum arbiter Juppiter exitum dedit bonum, si modo bonus dici possit. Ex quo enim *pro aliis* electa in Herculis torum recepta sum, alium semper ex metu metum alo, curis ob illum anxio. Nox enim affert, et nox dispellit alternando angorem.

Et vero liberos procreavimus quos ille olim, ceu agricola qui arvum remotum habet, tantum quum sereret adspexit, et quum messem faceret, semel.

Tale genus vitæ domo educit, domumque reducit virum, semper servientem alicui.

Nunc autem quum laboribus his (*suis*) defunctus sit, jam

ἐνταῦθα δὴ μάλιστα ταρβήσας ἔχω.
 Ἐξ οὗ γὰρ ἔκτα κείνος Ἰφίτου βίαν,
 ἡμεῖς μὲν ἐν Τραχίνι τῇδ' ἀνάστατοι
 40 ξένω παρ' ἀνδρὶ ναίομεν· κείνος δ' ὅπου
 βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε· πλὴν ἐμοὶ πικρὰς
 ὠδῖνας αὐτοῦ προσθαλὼν ἀποιχεται·
 τρεῖς δὲ ἐπίσταμαί τι πῆμ' ἔχοντά νιν
 Χρόνον γὰρ οὐχὶ βαιὼν, ἀλλ' ἤδη δέκα
 45 μῆνας πρὸς ἄλλοις πέντ' ἀκήρυκτος μένει.
 Κάστιν τι δεινὸν πῆμα· τοιαύτην ἐμοὶ
 δέλτον λιπὼν ἔστειγε, τὴν ἐγὼ θαμὰ
 θεοῖς ἀρώμαι πημονῆς ἅτερ λαβεῖν.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Δέσποινα Διάνειρα, πολλὰ μὲν σ' ἐγὼ
 50 κατεῖδον ἤδη πανδάκρυτ' ὀδύρματα
 τὴν Ἡράκλειον ἔξοδον γωμμένην·
 οὐν δ', εἰ δίκαιον τοὺς ἐλευθέρους φρενοῦν
 γνύμαισι δούλαις, καὶ γρη φράσαι τόσον·
 πῶς παισὶ μὲν τοσοῖσδε πληθύεις, ἀτὰρ
 55 ἀνδρὸς κατὰ ζήτησιν οὐ πέμπεις τινά,
 μάλιστα δ' ὄνπερ εἰκὸς Ἰλλον, εἰ πατρός
 νέμοι τιν' ὥραν τοῦ καλῶς πράσσειν δοκεῖν;
 Ἐγγὺς δ' ὅδ' αὐτὸς ἀρτίπους θρώσκει δόμους,
 ὥστ' εἰ τί σοι πρὸς καιρὸν ἐννέπειν δοκῶ,
 60 πᾶρεστι χρῆσθαι τάνδρ' τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ τέκνον, ὦ παῖ, καὶ ἀγεννήτων ἄρα
 μῦθοι καλῶς πίπτουσιν· ἥδε γὰρ γυνή
 δούλη μὲν, εἴρηκεν δ' ἐλεύθερον λόγον.

ΥΛΛΟΣ.

Ποῖον; διδάξον, μήτηρ, εἰ διδάκτά μοι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

65 Σὺ πατρός οὕτω δαρὸν ἐξενωμένον
 τὸ μὴ πυθέσθαι ποῦ ἔστιν αἰσχύνην φέρειν.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ' οἶδα, μύθοις εἰ τι πιστεύειν χρεῶν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Καὶ ποῦ κλύεις νιν, τέκνον, ἰδρῦσθαι χθονός;

ΥΛΛΟΣ.

70 Ἴδον μὲν παρελθόντ' ἄροτον ἐν μήκει χρόνου
 Λυδῇ γυναικὶ φαί νιν λάτρην πονεῖν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πᾶν τοῖνον, εἰ καὶ τοῦτ' ἔτλη, κλύοι τις ἄν.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ' ἐξαφεῖται τοῦδ' ἔγωγε κλύω.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ποῦ δῆτα νῦν ζῶν ἢ θανὼν ἀγγέλλεται;

ΥΛΛΟΣ.

75 Εὐβοῖδα χώραν φασίν, Εὐρύτου πόλιν,
 ἐπιστρατεύειν αὐτὸν, ἢ μέλλειν ἔτι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἄρ' οἶσθα δῆτ', ὦ τέκνον, ὥς ἔλειπέ μοι
 μαντιῖα πιστὰ τῆσδε τῆς χώρας πέρι;

hoc tempore is me maxime conturbat metus.

Ex quo enim ille Iphitum leto dedit, nos quidem hic in Trachine extorres hospitem apud virum habitamus : at ille ubi sit nemo novit :

sed mihi acerbis de se curis injectis abiit ; jamque propemodum scio mali aliquid evenisse illi.

Haud enim breve tempus, sed jam quindecim menses abest, nullo de se nuntio misso.

Et accidit profecto gravis quis casus : tales (*quæ ut grave quid extimescam faciant*) ille mihi discedens reliquit tabellas, quas ut absque noxa acceperim, deos identidem precor.

FAMULA.

Hera Deianira, multis quidem ego te vidi jamdudum lacrimis lamentisque Herculis abitum deplorantem ;

nunc vero, si fas est servilibus consiliis commonefieri liberos, mihi quoque tantulum dicendum est.

Quum tot liberis abundes, cur unum ex iis non mittis, qui conjugem tuam investiget, maxime vero Hyllum, quem par est ire, si curam aliquam gefat patris, an salvus esse videatur?

Eccum autem ipse non longe a nobis domum properat celeri pedo : quare si quid tibi opportunum dicere videor, licet et ejus opera uti meisque suavis.

DEIANIRA.

O nate, o fili, vel ignobilium ex ore sermones recti prodeunt : mulier enim hæcce, serva quidem, tamen liberale elocuta est dictum.

HYLLUS.

Quale? fac sciam, mater, si mihi fas scire.

DEIANIRA.

Patre tam diu peregre absente, indecorum esse aī te non inquirere ubi sit.

HYLLUS.

At novi, famæ si qua fides habenda est.

DEIANIRA.

Et ubi, quæso, terrarum audis eum, fili, commorari?

HYLLUS.

Anno quidem præterito, diuturno tempore Lydiæ mulieri servilia officia fecisse eum perhibent.

DEIANIRA.

Quodvis igitur, si et hoc sustinuit, aliquis audierit.

HYLLUS.

At emissus est hac *servitute*, ut ego audio.

DEIANIRA.

Ubi nunc ergo vivus aut adeo mortuus nuntiatur esse?

HYLLUS.

Eubœam regionem dicunt Eurytique urbem infesto exercitu eum petere, aut in eo adhuc esse, *ut petat*.

DEIANIRA.

Nostin' vero, o nate, quam certa de hac regione mihi reliquit oracula?

ΥΑΛΟΣ.

Τὰ ποῖα, μήτερ; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ὡς ἡ τελευταῖα τοῦ βίου μέλλει τελεῖν,
 80 ἢ τοῦτον ἄρας ἄθλον * * *
 τὸν λοιπὸν ἤδη βίον εὐαίων' ἔχειν.
 Ἐν οὖν ῥοπῇ τοιαύτῃ κειμένῳ, τέκνον,
 οὐκ εἴ ξυνέρξων, ἤνικ' ἢ σεσώσμεθα
 85 κείνου βίον σώσαντος, ἢ οἰχόμεσθ' ἄμα;

ΥΑΛΟΣ.

Ἄλλ' εἴμι, μήτερ· εἰ δὲ θεσφάτων ἐγὼ
 βάζειν κατήδη τῶνδε, καὶν πάλαι παρῇ.
 Νῦν δ' ὁ ξυνήθης πότμος οὐκ εἴ πατρός
 89 ἡμᾶς προταρβεῖν, οὐδὲ δειμαίνειν ἄγαν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Χώρει νυν, ὦ παῖ. Καὶ γὰρ ὑστέρω τό γ' εὖ
 πράσσειν, ἐπεὶ πύθοιτο, κέρδος ἐμπολᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅν αἰόλα νύξ ἐναριζομένη Στρ. α'.
 95 τίττει κατευνάζει τε, φλογιζόμενον
 Ἄλιον Ἄλιον αἰτῶ,
 τοῦτο καρῦσαι τὸν Ἀλκμήνας, πόθι μοι πόθι παῖς
 ναίει ποτ', ὦ λαμπρᾷ στεροπᾷ φλεγέθων,
 100 ἢ ποντίας αὐλῶνας, ἢ δισσαῖσιν ἀπείροις κλιθεῖς,
 εἶπ', ὦ κρατιστεύων κατ' ὄμμα.

Πονουμένα γὰρ φρενὶ πυνθάνομαι Ἀντ. α'.
 τὰν ἀμφινεικῇ Δηϊάνειραν αἰεῖ,
 105 οἷά τιν' ἄθλιον ὄρνιν,
 οὐ ποτ' εὐνάζειν ἀδακρύτων βλεφάρων πόθον, ἀλλ'
 εὐμναστον ἀνδρὸς δεῖμα τρέφουσιν ὀδοῦ
 110 ἐνθυμίοις εὐναῖς ἀνανδρώτοισι τρύχεσθαι, κακὰν
 δύστανον ἐλπίζουσιν αἶσαν.

Πολλὰ γὰρ ὥστ' ἀκάμαντος Στρ. β'.
 ἢ Νότου ἢ Βορέα τις
 κύματ' ἐν εὐρείῳ πόντῳ
 115 βάντ' ἐπιόντα τ' ἰδῇ,
 οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει, τὸ δ' αὖξει βίотου
 πολύπονον, ὥσπερ πελάγος Κρήσιον. Ἀλλὰ τις θεῶν
 120 αἰὲν ἀναμπλάκῃτον Ἄδα σπερ δόμων ἐρύχει.

Ὡν ἐπιμειβομένα σ' ἄ- Ἀντ. β'.
 δεῖα μὲν, ἀντία δ' οἶσω.
 Φαυλὴ γὰρ οὐκ ἀποτρύειν
 125 ἐλπίδα τὰν ἀγαθὰν [σιλεύς
 χρῆναί σ'. Ἀνάγκη γὰρ οὐδ' ὁ πάντα κραίνων βα-
 ἐπέβαλε θνατοῖς Κρονίδας. Ἀλλ' ἐπὶ πῆμα καὶ χαρὰ
 130 πᾶσι κυκλοῦσιν, οἷον ἄρκτου στροφάδες κίλευθοι.
 133 Μένει γὰρ οὐτ' αἰόλα Ἐπιφδ.
 νύξ βροτοῖσιν οὔτε Κῆρες οὔτε πλοῦτος, [στέρεσθαι.
 136 ἀλλ' ἄραρ βέβακε, τῷ δ' ἐπέρχεται χαίρειν τε καὶ
 Ἄ καὶ σὲ τὰν ἀνασσαν ἐλπίσιν λέγω

80 ἄθλον εἰς τὸν ὑστερον libri.

Post 82 sequebatur : ἢ κίπτομεν σοῦ πατρός ἐξολωλότος.

Post 88 sequebatur : νῦν δ' ὡς ξυνήμ', οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ
 πᾶσαν πυνθίσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι.

HYLLUS.

Quaenam, mater? rem enim ignoro.

DEIANIRA.

Scilicet vel illic supremum obituum diem, vel hoc defun-
 ctum certamine * * * reliquum ævum quiete et prospere
 transacturum.

An non ergo, nate, quum in tali versetur discrimine, au-
 xilium ei laturus ibis, quandoquidem vel servati sumus,
 illius vita servata, vel una perimus?

HYLLUS.

At illuc ibo, mater; si vero oraculi hoc dictum compe-
 rissem antea, jam pridem affuissem. Nunc vero consueta
 patris fortuna nos animo formidines præcipere non sinit,
 nec terreri nimium.

DEIANIRA.

Vade jam, o fili; nam etiam serius venienti prosperæ qui-
 dem res, ubi de his audierit, lucrum afferunt.

CHORUS.

Quem versicolor (*stellis distincta*) nox confecta gignit,
 sopitumque componit thalamo, flammantem Solem te Solem
 precor, ut mihi Alcmenæ indices filium, ubi tandem habi-
 tat, o lucido fulgore ardens, an ad maritimas convalles
 (*freta*) vel utramcunque continentis *plagam* commorans;
 dic, o qui oculorum acie emines.

Audio enim *procorum* certamine nobilem Delaniram,
 prae mentis desiderio miseram velut avem, nunquam con-
 sopire, ut lacrimas fundere cessent, palpebrarum desi-
 derationem, sed metu viri peregrinationis memoriam
 ingerente agitatam, confici de viduo toro sollicitam ac malam
 ærumnosamque sortem angurantem.

Nam ut quis multos sub indefesso Noto vel Borea fluctus
 alteros alteris cedentes videt, ita quasi Creticus *quidam*
 pontus Cadmigenam (*Herculem*) habet augetque vitæ labo-
 res.

Sed eum semper ab Orco deus arcet aliquis, ut non
 aberret (*ut nunquam dei præsidio destituatur*).

Qua gratia tibi succensens, lubens quidem sed contraria
 afferam (*Improbo querelas tuas, Herculis bona fortuna*
fretus).

Dico enim te bonam spem non deterere debere. Doloris
 enim vacua ne Cronida quidem, qui omnia moderatur, rex
 mortalibus destinavit.

Sed circumvolvuntur super omnibus ærumnae et gaudia,
 ut Ursæ volubiles viæ.

Nec enim *astrorum* ignibus distincta nox permanet mor-
 talibus, nec infortunia nec divitiæ; sed cito relinquunt, et
 ad alium accedit gaudere privarique *gaudio*. Quocirca hæc

aut concidimus, patre tuo pessumdato.

ut vero nunc ex te audio, non prætermittam, quin
 omnem de hac re veritatem cognoscam.

τάδ' αἰὲν ἰσχεῖν· ἐπεὶ τίς ὧδε
149 τέκνοισι Ζῆν' ἀβούλον εἶδεν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πεπυσμένη μὲν, ὥς ἐπειχάσαι, πάρει
πάθημα τοῦμόν· ὥς δ' ἐγὼ θυμοφθορῷ
μήτ' ἐκμάθοις παθοῦσα, νῦν δ' ἄπειρος εἴ.
Τὸ γὰρ νεάζον ἐν τοιοῖσδε βόσκεται
145 γώροισιν αὐτοῦ, καὶ νιν οὐ θάλπος θεοῦ,
οὐδ' ὄμβρος, οὐδὲ πνευμάτων οὐδὲν κλονεῖ,
ἀλλ' ἡδοναῖς ἄμοχθον ἐξαίρει βίον
ἐς τοῦθ', ἕως τις ἀντὶ παρθένου γυνῇ
149 κληθῇ, λάβῃ τ' ἐν νυκτὶ φροντίζων μέρος,
τότ' ἂν τις εἰσίδοιτο, τὴν αὐτοῦ σκοπῶν
πρᾶξιν, κακοῖσιν ὅς ἐγὼ βαρύνομαι.
Πάθη μὲν οὖν δὴ πόλλ' ἐγὼγ' ἐκλαυσάμην·
ἐν δ', ὅλον οὐπω πρόσθεν, αὐτίκ' ἐξερῶ.
155 Ὅδὸν γὰρ ἦμος τὴν τελευταίαν ἀναξ
ὠρμαῖτ' ἀπ' οἴκων Ἡρακλῆς, τότ' ἐν δόμοις
λείπει παλαιὰν δέλτον ἐγγεγραμμένην
ἐνθ' ἡμῶν, ἀμοὶ πρόσθεν οὐκ ἔτλη ποτὲ,
πολλοὺς ἀγῶνας ἐξῶν, οὐπω φράσαι,
160 ἀλλ' ὥς τι δράσων εἶπε καὶ θανούμενος.
Νῦν δ' ὥς ἔτ' οὐκ ὦν εἶπε μὲν λέγους ὅτι
χρεῖν μ' ἐλθεῖν κτῆσιν, εἶπε δ' ἦν τέκνοις
μοῖραν πατρώας γῆς διαιρετὴν νέμοι,
χρόνον προτάξας ὥς τρίμηνον ἐνίκα
165 γώρας ἀπειλὴ κἀνιαύσιος βεβώς.
Τοιαῦτ' ἔφραξε πρὸς θεῶν εἰμαρμένα
170 τῶν Ἡρακλείων ἐκτελευτᾶσθαι πόνων,
ὥς τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδῆσαι ποτὲ
Δωδῶνι δισσῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.
Καὶ τῶνδε ναμέρτεα συμβαίνει χρόνου
τοῦ νῦν παρόντος, ὥς τελεσθῆναι χρεῖων.
175 Ὅσθ' ἡδέως εὐδουσαν ἐκπηδᾶν ἐμὲ
φόβῳ, φθαι, ταρβοῦσαν, εἰ με χρὴ μένειν
πάντων ἀρίστου φωτὸς ἐστερημένην.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφημίαν νῦν ἰσχ'· ἐπεὶ καταστεφῇ
στείχονθ' ὄρω τιν' ἄνδρα πρὸς χαρὰν λόγων.

ΛΓΓΕΛΟΣ.

180 Δέσποινα Διάνειρα, πρῶτος ἀγγέλων
ὄκνου σε λύσω. Τὸν γὰρ Ἀλκμήνης τόκον
καὶ ζῶντ' ἐπίστω καὶ κρατοῦντα καὶ μάχης
ἄγοντ' ἀπαρχὰς θεοῖσι τοῖς ἐγγχωρίοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Τίν' εἶπας, ὦ γεραίη, τόνδε μοι λόγον;

ΛΓΓΕΛΟΣ.

185 Τάχ' ἐς δόμους σοὺς τὸν πολύζηλον πόσιν
ἤξειν, φανέντα σὺν κράτει νικηφόρῳ.

Post 180 sequebatur : ἦτοι πρὸς ἀνδρὸς ἢ τέκνων φοβουμένη,
Post 185 sequebatur : τότ' ἢ θανεῖν χρεῖν σφε τῷδε τῷ χρόνῳ,
ἢ τοῦθ' ὑπεκτραμόντα τοῦ χρόνου τέλος,
τὸ λοιπὸν ἔδῃ ζῆν ἀλυπτήν βίαν.

te semper inter spes tuas habere volo, regina; nam quis
unquam Jovem liberis suis tam parum prospicere vidit?

DEIANIRA.

Audita quidem, ut conjicio, mea calamitate ades: quan-
tum vero macerer animo, utinam ne unquam experiaris pa-
tiendo *mala*: nunc autem in experta es. Juventus sic suis
pascitur in locis (*suam intra ætatem tutam vitam vivit*);
nec eam aut æstus dei, aut imber, aut venti agitant, sed vi-
tam erigit jucunditatibus, ut vacua sit labore, donec aliqua
mutato virginis nomine mulier dicatur, intraque noctis
spatium suam curarum accipiat partem:

tunc pernoctat illa, suam ipsius conditionem intuens,
qualibus ego premor malis.

Equidem jam acerba multa dessevi; unum vero, quale
nunquam antea, modo eloquar.

Quam enim *peregre profecturus* domo novissimum
iter moliretur rex Hercules, tunc domi reliquit veteres ta-
bellas quibus inscripta erant signa scriptoria (*litteræ*), quæ
mihi antea, sæpe ille exiens varia *ut obiret* certaminum
discrimina, nunquam aperire in animum induxerat; sed ut
magnum quid confecturus abire solebat, neque vero tan-
quam moriturus.

Nunc vero, tanquam aliquis, qui jam non vivit, jussit me
nuptialibus potiri bonis ac declaravit quotam liberis partem
terræ paternæ partiendo tribueret, præfinito tempore, post-
quam ex hac regione egressus quindecim abfuisset menses.
Talem declaravit Herculis laborum sortem exituram, quem-
admodum veterem sagum dixit respondisse olim Dodone
geminarum columbarum ore.

Et horum veritas, quemadmodum ea evenire oporteat,
intra hoc tempus rata fiet.

Quare, caræ *virgines*, quum dulci somno jaceo, præ metu
exsilio, ne me manere oporteat omnium optimo viro orba-
tam reformidans.

CHORUS.

At nunc bene ominare. Quippe accedere video virum
quendam, coronatum ad læta verba (*ut max lætiora lo-
quaris*).

NUNTIUS.

Hera Deianira, primus ego nuntiorum motu te exsolvam.
Namque Alcmenæ natum et vivere scito, victoriaque poti-
tum esse, et e pugna asferre primitias diis indigenis.

DEIANIRA.

Quod istuc rei est, quod mihi dicis, senex?

NUNTIUS.

Mox domum tuam venturum multis expetitur votis con-
jugem, decore victoriæ insignem.

sive marito, sive liberis timeat,
tum eum vel mortuum intra hoc tempus debere existimari,
vel si hunc fauste evasisset temporis terminum,
in posterum jam se quiete vitam acturum esse.

TRACHINIAI.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Καὶ τοῦ τόδ' ἀστῶν ἢ ξένων μαθὼν λέγεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐν βουθερεῖ λειμῶνι πρὸς πολλοὺς θροεῖ
Αἴχας ὁ κῆρυξ ταῦτα· τοῦ δ' ἐγὼ κλύων
190 ἀπῆξ', ὅπως τοι πρῶτος ἀγγελίας τάδε
πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι καὶ κτῶμην χάριν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Αὐτὸς δὲ πῶς ἀπεστίν, εἴπερ εὐτυχεῖ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ εὐμαρεῖα χρώμενος πολλῇ, γύναι.
Κύκλω γὰρ αὐτὸν Μηλιεύς ἄπας λεῶς
195 κρίνει παραστάς, οὐδ' ἔχει βῆναι πρόσσω.
Τὸ γὰρ ποθοῦν, ἕκαστος ἐκμαθεῖν θέλων
οὐκ ἂν μεθεῖτο, πρὶν καθ' ἡδονὴν κλύειν.
Οὕτως ἐκεῖνος οὐχ ἔκων, ἐκοῦσι δὲ
ξύνεστιν· ὄφει δ' αὐτὸν αὐτίκ' ἐμφανῇ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

200 ὦ Ζεῦ, τὸν Οἴτης ἀτομον ὅς λειμῶν' ἔχεις,
ἔδωκας ἡμῖν ἀλλὰ σὺν χρόνῳ χάραν.
Φωνήσατ', ὦ γυναῖκες, αἱ τ' εἰσω στέγης
αἱ τ' ἐκτὸς αὐλῆς, ὥς ἀελπτον ὅμ' ἐμοὶ
φῆμης ἀνασχὼν τῆσδε νῦν καρπούμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

205 Ἀνολολυξάτω δόμος ἐφειστίοις ἀλαλαγαῖς
ὁ μελλόνυμφος, ἐν δὲ κοινὸς ἀρσένων
ἴτω κλαγγὰ τὸν εὐφάρετραν
Ἀπόλλω προστάταν·

210 ὁμοῦ δὲ παιᾶνα παιᾶν'
ἀνάγειτ', ὦ παρθέναι,
βοᾶτε τὰν δμῶσπορον Ἄρτεμιν Ὀρτυγίαν
θεῖαν ἐλαφαβόλον, ἀμφίπυρον,

215 γείτονάς τε Νύμφας.
Ἀείρομ' οὐδ' ἀπώσομαι
τὸν αὐλὸν, ὦ τύραννε τᾶς ἐμᾶς φρενός.
Ἰδοὺ ἰδοὺ μ' ἀνατράσσει,

εὐοῖ εὐοῖ, ὁ κισσὸς ἄρτι βαρχίαν

220 ὑποστρέφων ἄμιλλαν.

Ἰὼ ἰὼ Παιὰν Παιάν·

Ἰδ', ὦ φίλα γυναῖκων,

τάδ' ἀντίπρωρα δῆ σοι

βλέπειν πάρεστ' ἐναργῇ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

225 Ὁρῶ, φίλαι γυναῖκες, οὐδέ μ' ὁμυκτος
φρουρὰ περῆλθε, τόνδε μὴ λεύσσειν στόλον·
χαίρειν δὲ τὸν κήρυκα προϋννέπω, χρόνῳ
πολλῷ φανέντα, χερτὸν εἰ τι καὶ φέρεις.

ΑΙΧΑΣ.

Ἀλλ' εὖ μὲν ἴγμεθ', εὖ δὲ προσφωνούμεθα,
230 γύναι, κατ' ἔργου κτῆσιν· ἄνδρα γὰρ καλῶς
πράσσουντ' ἀνάγκη χρηστὰ κερδάνειν ἔπη.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, πρῶθ' ἂ πρῶτα βούλομαι
δίδαξον, εἰ ζῶνθ' Ἡρακλῇ προσδέξομαι.

TRACHINIÆ.

221

DEIANIRA.

Et quonam a cive vel hospite auditum hoc refers?

NUNTIUS.

Pascuo in prato multis ista narrat Lichas præco; ex quo
ego quom audii, avolari, ut certe primus hæc nuntians a te
aliquid lucrarer, et inire gratiam.

DEIANIRA.

Ipsæ autem Lichas cur abest, quandoquidem res bene
gestæ sunt?

NUNTIUS.

Haud valde expeditum iter est illi, hera. Circumstans enim
cum Meliensis omnis populus percunctatur; nec potest ultra
progredi.

Nam quæ est desiderii vis, unusquisque rem cognoscere
quum velit, non facile desistat, priusquam exanimi sententia
audierit.

Sic ille nolens volentibus interest. Actutum vero eum
coram videbis.

DEIANIRA.

O Juppiter, intonsum Cæte qui pratum incolis, dedisti do-
bis, sero licet, gaudium.

Exclamate ergo, mulieres, quæque intra tecta, quæque
extra aulam estis; nam insperata hæc hujus famæ luce,
quæ mihi oborta est, nunc fruimur.

CHORUS.

Exclamate, ædes, faustis ad aras editis clamoribus, mari-
tum jamjam revisuræ. Communi ore extollant juvenes pha-
retra decorum Apollinem tutelarem.

Simul autem pæana, pæana celebrate, virgines, celebrate
Dianæ, sororis Ortygiæ deæ, cervorum jaculatricis, lædas
utraque ferentis manu, sociarumque Nympharum.

In sublime feror, nec a me arcebo te, tibia, o quæ meum
moderaris animum!

En me perturbat, evoc, evoc, hedera, illico me convertens
ad æmulationem Baccharum.

Io, io pæan, pæan!

Verum ecce, cara hera, hæc tibi coram licet intueri ma-
nifesta.

DEIANIRA.

Video, caræ virgines, nec me fefellit oculorum adeo cu-
stodia ut non hoc cernam agmen. Salvere autem præconem
jubeo, longam post temporis moram conspectum, si lati
quid affers.

LICHAS.

At bene quidem advenimus, bono vero alloquio compella-
mur, mulier, pro re, quam gessimus. Cui enim prospere res
cessit, eum virum par est bona lucrari verba.

DEIANIRA.

O hominum carissime, primum, quod primum cupio,
edoce, vivumne Herculem sim receptura.

ΛΙΧΑΣ.

Ἐγώ γε τοι σφ' ἔλειπον ἰσχύοντά τε
235 καὶ ζῶντα καὶ θάλλοντα κοῦ νόσῳ βαρύν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ποῦ γῆς; πατρίδας, εἴτε βαρβάρου; λέγε.

ΛΙΧΑΣ.

Ἀχτὴ τις ἔστ' Εὐβοίῃς, ἐνθ' ὀρίζεται
βωμοὺς τέλη τ' ἔγκαρπα Κηναίῳ Διί.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Εὐκταῖα φαίνων, ἥ πὸ μαντείας τινός;

ΛΙΧΑΣ.

240 Εὐχαῖς, δὴ ἤρει τῶνδ' ἀνάστατον δόρει
χώραν γυναικῶν ὧν ὄρεξ' ἐν δμμασιν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Αὐταὶ δέ, πρὸς θεῶν, τοῦ ποτ' εἰσὶ καὶ τίνες;
οἰκτραὶ γάρ, εἰ μὴ ξυμποραὶ κλέπτουσί με.

ΛΙΧΑΣ.

Ταύτας ἐκείνος Εὐρύτου πέρσας πόλιν
245 ἐξελεθ' αὐτῷ κτήμα καὶ θεοῖς κριτόν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἥ καπὶ ταύτῃ τῇ πόλει τὸν ἄσκοπον
χρόνον βαδὼς ἦν ἡμερῶν ἀνῆριθμον;

ΛΙΧΑΣ.

Οὐκ, ἀλλὰ τὸν μὲν πλείστον ἐν Λυδοῖς χρόνον
κατέχεθ', ὅς φησ' αὐτὸς, οὐκ ἐλεύθερος,
250 ἀλλ' ἐμποληθείς. Τοῦ λόγου δ' οὐ χρὴ φθόνον,
γύναι, προσεῖναι, Ζεὺς οὐτοὺς πράκτωρ φανῇ.
Καῖνος δὲ παθεὶς Ὀμφάλῃ τῇ βαρβάρῳ
ἐνιαυτὸν ἐξέπλησεν, ὡς αὐτὸς λέγει.

Χούτως ἐδήχθη τοῦτο τοῦνείδος λαβῶν
255 ὥσθ' ὄρκον αὐτῷ προσβαλὼν διώμοσεν,
ἥ μὴν τὸν ἀγχιστήρα τοῦδε τοῦ πάθους
ζῆν παιδί καὶ γυναῖκα δουλώσειν ἔτι.

Κοῦχ ἠλίωσε τοῦπος. Ἀλλ' ὅθ' ἀγνὸς ἦν,
στρατὸν λαβῶν ἱπακτὸν ἔρχεται πόλιν
260 τὴν Εὐρυτεῖαν. Τόνδε γὰρ μεταίτιον
μόνον βροτῶν ἔφρασκε τοῦδ' εἶναι πάθους·
ὅς αὐτὸν ἐλθόντ' ἐς δόμους ἐπρέστιον,
ξένον παλαιὸν ὄντα, πολλὰ μὲν λόγοις
ἐπερρόθησε, πολλὰ δ' ἀτηρᾷ φρενί,

265 λέγων χερσὶν μὲν ὡς ἀφυκτ' ἔχων βέλη
τῶν ὧν τέκνων λείποιτο πρὸς τόξῳ χρίσιν·
φωνεῖ δὲ δοῦλος ἀνδρὸς ὡς ἐλευθέρου
βαλοῖτο δέλτοις δ' ἡνίκ' ἦν φηνωμένος,
ἔρριπεν ἐκτὸς αὐτόν. Ὡν ἔχων χόλον,

270 ὡς ἔκετ' αὖθις Ἴφιτος Τυρυνθίαν
πρὸς κλιτὺν, ἵππους νομάδας ἐξιχνοσκοποῖν,
τότ' ἄλλος αὐτὸν δμμα, θάτέρῳ δὲ νοῦν
ἔχοντ', ἀπ' ἀκρας ἦκε πυργώδους πλακός.

Ἔργου δ' ἑκατὶ τοῦδε μηνίσας ἀναξ,
275 ὁ τῶν ἀπάντων Ζεὺς πατήρ Ὀλύμπιος,
πρατὸν νιν ἐξέπεμψεν, οὐδ' ἠνέσχετο,
ἐθούνεκ' αὐτὸν μοῦνον ἀνθρώπων δόλῳ
ἐκτείνειν. Εἰ γὰρ ἐμφανῶς ἡμύνετο,

LICHAS.

Sane equidem ipsum reliqui valentemque et vivum et flo-
rentem, nec ullo gravatum morbo.

DEIANIRA.

Ubi? patrias in terra, an barbara? cedo.

LICHAS.

Est litus quoddam Euboicum, ubi statuit aras lucumque
frugiferum determinat Ceno Jovi.

DEIANIRA.

Votane rata faciens, an quopiam motus oraculo?

LICHAS.

Votorum causa, cum ferro expugnasset quæ jam deserta
est urbem harum mulierum, quas coram vides.

DEIANIRA.

At istæ, per deos quæso, cujæ sunt, et quæ? miseratione
enim dignæ sunt, nisi me fallunt earum calamitates.

LICHAS.

Has ille, deleta Euryti urbe, exemit sibi deisque selecta
mancia.

DEIANIRA.

An hac sub urbe incredibile illud tempus consumpsit
dierum innumerabile?

LICHAS.

Nequaquam: verum plurimo tempore apud Lydos deten-
tus fuit, ut ipse ait, non liber, sed venditus. Sed narratio
rei, cujus Juppiter auctor inveniator, invidia carere debet.

Ille ergo venum datus Omphalæ barbaræ mulieri servitio
complevit annum, ut ipse memorat.

Cujus quidem rei ignominia ita mordebat ejus animum,
ut semetipsum juramento obstrinxerit, eum, qui hanc sibi
admovit calamitatem, cum liberis et uxore in servitutem
redactorum se aliquando.

Nec temere dictum fuit: sed, ubi expiatus fuit, cum col-
lectitio exercitu pergit ad Euryti urbem:

illum enim solum mortalium causam tanti sibi mali esse
affirmabat;

qui, ut olim illius subiit domum pro veteris hospitii for-
dere, multa injuriosa in eum jactavit, multaue dolosa
mente in eum meditatus est;

nampe illum, quamquam inevitabiles sagittas gestaret
manu, tamen filiis suis imparem esse jaculandi peritia:

objecitque, quod servus ab homine libero (*Eurysthen*)
frangi se pateretur: tandem illum epulis vinulentum eje-
cit domo.

Quarum injuriarum ira incensus, ubi venit deinde Iphi-
tus Tirythium ad clivum, equarum vagantium quærens
vestigia, tunc illum oculis alio, alioque mente intentum,
summa e turri præcipitem dedit.

Ob hoc autem facinus ira commotus omnium pater Jup-
piter Olympius venum datum eum relegavit, nec lenis id
tulit, quod illum ex omnibus solum dolo sustulisset:

si enim aperto Marte injurias ultus esset,

Ζεὺς τὰν συνέγνω ξὺν δίκῃ χαιρουμένῳ.
 280 Ὑβριν γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες.
 Κεῖνοι δ' ὑπερχλιδῶντες ἐκ γλώσσης κακῆς,
 αὐτοὶ μὲν Ἄδου πάντες εἰς οἰκήτορες,
 πόλις δὲ δούλη· τάσδε δ' ἄσπερ εἰσορᾷς
 ἐξ ὀλβίων ἀζηλον εὐροῦσαι βίον
 285 χωροῦσι πρὸς σέ. Ταῦτα γὰρ πόσις τε σὸς
 ἐφείτ', ἐγὼ δὲ, πιστὸς ὢν κείνῳ, τελέω.
 Αὐτὸν δ' ἐκείνον, εὖτ' ἂν ἀγνὰ θύματα
 ῥέξῃ πατρώῳ Ζηνὶ τῆς ἀλώσεως,
 φρόνει νιν ὡς ἥξοντα. Τοῦτο γὰρ λόγου
 290 πολλοῦ καλῶς λεχθέντος ἥδιστον κλύειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνασσα, νῦν σοι τέρψικ ἐμφανῆς κυρεῖ,
 τῶν μὲν παρόντων, τὰ δὲ πεπυσμένη λόγῳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πῶς δ' οὐκ ἐγὼ χαίροίμ' ἂν, ἀνδρὸς εὐτυχῇ
 κλύουσα πρᾶξιν τήνδε, πανδίκῳ φρενί;
 295 πολλὴ 'στ' ἀνάγκη τῇδε τοῦτο συντρέχειν.
 Ὅμως δ' ἐνεσιτι τοῖσιν εὖ σκοπούμενοις
 ταρβεῖν τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ σφαλῇ ποτε.
 Ἔμοι γὰρ οἶκτος δεινὸς εἰσέβη, φίλαι,
 ταύτας ὁρώσῃ δυσπότητους ἐπὶ ξένῃς
 300 χώρας ἀοίκους ἀπάτοράς τ' ἀλωμένας,
 αἱ πρὶν μὲν ἦσαν ἐξ ἐλευθέρων ἰσως
 ἀνδρῶν, τανῦν δὲ δοῦλον ἰσχουσιν βίον.
 ὦ Ζεῦ τροπαῖε, μὴ ποτ' εἰσίδοιμί σε
 πρὸς τοῦμὲν οὕτω σπέρμα χωρήσαντά ποι,
 305 μὲν δ', εἴ τι δράσεις, τῇσδὲ γε ζωῆς ἔτι.
 Οὕτως ἐγὼ δέδοικα τάσδ' ὀρυμνή.
 ὦ δυστάλαινα, τίς ποτ' εἴ νεανίδων;
 ἀνανδρος, ἢ τεκνοῦσα; πρὸς μὲν γὰρ φύσιν
 πάντων ἀπειρος τῶνδε, γενναῖα δέ τις.
 310 Αἴχα, τίνος ποτ' ἐστὶν ἢ ξένη βροτῶν;
 τίς ἢ τεκοῦσα, τίς δ' ὁ φητύσας πατήρ;
 ἔχειπ'· ἐπεὶ νιν τῶνδε πλεῖστον ὥκτισα
 βλέπουσ', ὅσῳ περ καὶ φρονεῖν οἶδεν μόνη.

ΑΙΧΑΣ.

Τί δ' οἶδ' ἐγώ; τί δ' ἂν με καὶ κρίνοις; ἴσως
 315 γέννημα τῶν ἐκεῖθεν οὐκ ἐν ὑστάτοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Μὴ τῶν τυράννων; Εὐρύτου σπορά τις ἦν;

ΑΙΧΑΣ.

Οὐκ οἶδα. Καὶ γὰρ οὐδ' ἀνιστόρουν μακράν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Οὐδ' ὄνομα πρὸς τοῦ τῶν ξυνεμπόρων ἔχεις;

ΑΙΧΑΣ.

Ἦμιστά· σιγῇ τοῦμὲν ἔργον ἦνυτον.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

320 Εἴπ', ὦ τάλαινα, ἀλλ' ἡμῖν ἐκ σαυτῆς ἐπεὶ
 καὶ ξυμπορά τοι μὴ εἰδέναι σέ γ' ἥτις εἴ.

ΑΙΧΑΣ.

Οὐ τάρρα τῷ γε πρόσθεν οὐδὲν ἐξ Ἰσου
 χρόνῳ διήσει γλώσσαν, ἥτις οὐδαμὰ

sane ignosset ei Jupiter inimicum merito perimenti.

Injuriam enim non omnino amant dei.

Illi vero, quod se jactabant petulanti lingua, ipsi quidem omnes Orci nunc sunt incolæ, eorum autem civitas in servitutem redacta.

At quas coram vides, ex felicibus illarum rebus tristem adeptæ sortem ad te veniunt. Hoc enim conjux tuus jussit, et ego, illi fidus minister, jussa exsequor.

Ipsam vero illum, quum primum Jovi genitali puras immolaverit victimas ob captam urbem, crede adfuturum : hoc enim post plurima dicta bene verba jucundissimum est audire.

CHORUS.

Regina, nunc te manifesto perfundunt gaudio et ea quæ cernis (*mulieres quæ adsunt*), et ea quæ tibi nuntiantur.

DEIANIRA.

Quidni enim gauderem jure optimo, prospera hac audita conjugis sorte? Necesse est admodum, ut hæc meo cum animo conspirent.

Tamen inest recte considerantium animis metus quidam, ne is, qui prospera utitur fortuna, in malum labatur quando.

Me enim incessant, caræ virgines, vehemens miseratio, intuentem has infaustas feminas, peregrina in terra domo extorres, parentibusque orbas, propria carentes sede, quam antea liberis sorte viris satæ, servilem nunc sustinent vitam.

O Jupiter averrunce, nunquam te videam meam contra prolem ita grassantem quoquam (*in aliquem meorum*); saltem, si tale quid acturus es, ne me adhuc vivente agas! ita (*tam vehementer*) metuo, hasce intuens.

O tu miserrima, quamnam es adolescentula? viriue experta, an mater? nam quod ad externam speciem, nihil horum experta es, generosa tamen.

Licha, cujusnam, quaeso, hominis est peregrina hæc puella? quamnam illi mater? quis genuit pater? cedo. Namque hujus præ ceteris me miseret, quum videam quanto magis quam ceteræ sapere novit sola.

LICHAS.

Quid vero sciam? quid et me interrogas? forsitan inter illius urbis incolæ non infima nata stirpe.

DEIANIRA.

An regum? Eurytus ecquam prolem habuit?

LICHAS.

Nescio : neque enim exquisivi prolixius.

DEIANIRA.

Nec nomen a quopiam viæ comitum audisti?

LICHAS.

Minime. Silentio munus meum exsecutus sum.

DEIANIRA.

Dic, o infelix, saltem nobis tua sponte : nam etiam hoc miserum est profecto, ignorari te, quæ sis.

LICHAS.

Non secus nunc faciet atque antea fecit, nec loquelam illa fundet quæ nullum unquam

προῦφηνεν οὔτε μείζον' οὔτ' ἐλάσσονα,
325 ἄλλ' αἰὲν ὠδίνουσα συμφορᾷς βάρος
δακρυρραεῖ δύστηνος, ἐξ ὅτου πάτρην
διήνεμον λέλοιπεν. Ἦ δέ τοι τύχη
κακὴ μὲν αὐτῇ γ', ἀλλὰ συγγνώμην ἔχει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἦ δ' οὖν ἐάσθω, καὶ πορευέσθω στέγας
330 οὕτως ὅπως ἤδιστα, μηδὲ πρὸς κακοῖς
τοῖς οὔσι λύπην πρὸς γ' ἐμοῦ νέαν λάβοι.
Ἄλλος γὰρ ἢ παροῦσα. Πρὸς δὲ δώματα
χωρῶμεν ἤδη πάντες, ὥς σύ θ' οἷ θέλεις
σπεύδης, ἐγὼ δὲ τάνδον ἐξαρκῇ τιθῶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὐτοῦ γε πρῶτον βαιὸν ἀμείναισ', ὅπως
335 μάθης, ἄνευ τῶνδ', οὔστινάς τ' ἄγεις ἔσσι
ῶν τ' οὐδὲν εἰσέκουσας ἐκμάθης ἂ δει.
Τούτων ἔχω γὰρ πάντ' ἐπιστήμην ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Τί δ' ἐστὶ τοῦ με τήνδ' ἐρίστασαι βάσιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

340 Σταθεῖσ' ἀκουσον καὶ γὰρ οὐδὲ τὸν πάρος
μῦθον μάτην ἤκουσας, οὐδὲ νῦν δοκῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πότερον ἐκείνους ὄντα δεῦρ' αὖθις πάλιν
καλῶμεν, ἢ μοι ταῖσδε τ' ἐξεῖπεν θέλεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Σοὶ ταῖσδε τ' οὐδὲν εἰργεταὶ τούτους δ' ἔα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

345 Καὶ δὴ βεβᾶσι, χῶ λόγος σιμαινέτω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄνθρωπος οὐδὲν ὦν ἐλεξεν ἀρτίως
φωνεῖ δίκης ἐς ὀρθόν, ἄλλ' ἢ νῦν κακός,
ἢ πρόσθεν οὐ δίκαιος ἄγγελος παρῇν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Τί φῆς; σαφῶς μοι φράζε πᾶν ὅσον νοεῖς.

350 Ἄ μὲν γὰρ ἐξείρηκας ἀγνοῖα μ' ἔχει.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τούτου λέγοντος τάνδρος εἰσέκουσ' ἐγώ,
παλλῶν παρόντων μαρτύρων, ὥς τῆς κόρης
ταύτης ἔκατι κείνος Εὐρυτόν θ' ἔλοι
τὴν θ' ὑψίπυργον Οἰχαλίαν, Ἐρωὶς δὲ νιν
355 μόνος θεῶν θέλξειεν αἰχμᾶσαι τάδε,
ὃν νῦν παρώσας οὗτος ἐμπαλιν λέγει.
Ἄλλ' ἤνικ' οὐκ ἐπειθε τὸν φυτοσπόρον
360 τὴν παῖδα δοῦναι, κρύφιον ὥς ἔχοι λέχος,
ἐγκλημα μικρὸν αἰτίαν θ' ἐτοιμάσας
κτείνει τ' ἀνακτα πατέρα τῆσδε καὶ πόλιν
365 ἔπερσε. Καὶ νῦν, ὥς ὄρᾳς, ἔχει δόμους
ὥς τούσδε πέμπων οὐκ ἀφροντίστως, γύναι,
οὐδ' ὥστε δούλην· μηδὲ προσδόκα τόδε·

Foot 345: sequebatur: οὐ τὰπὶ Λυδοῖς οὐδ' ἐπ' Ὀμφάλῃ πόων
λατρεύματ', οὐδ' ὁ βίπτος Ἰφίτου μόρος.

Foot 346: sequebatur: ἐκιστρατεύει πατρίδα τὴν ταύτης, ἐν ᾗ
τὸν Εὐρυτόν τόνδ' εἶπε δεσπόζειν θρόνων·

emisit verbum, nec magnum, nec humile; sed usque de-
plorans gravem calamitatem lacrimas fundit misera, ex
quo patriam quæ jam merus ventus (*nulla*) erat reliquit.

Fortuna sano mala quidem illi ipsa est, sed habet *res*
excusationem.

DEIANIRA.

Illam igitur missam faciamus, eaque intro sic ut illi
maxime libitum est, nec in quibus est malis novus a me
dolor accedat: satis est illi præsens *dolor*.

Nunc autem domum concedamus omnes, ut et tu, quo
fert animus, properes, et ego, quæ intus sunt, apparata
exhibeam.

NUNTIUS.

Sed hic saltem prius paulisper morata, ut discas hisce re-
motis, quoniam sint illi quos ducis intro, et de iis quæ non
inaudisti, ea percipias, quæ necesse est: quippe horum
ego plenam notitiam habeo.

DEIANIRA.

Quid est vero cur hoc (*importuno*) mihi instes gressu?

NUNTIUS.

Consiste et audi: neque enim quæ prius verba feci, in-
cassum audisti, nec nunc *audituram* esse ea te opinor.

DEIANIRA.

Utrum illos huc denno revocemus? an mihi et his *vir-
ginibus solis* enarrare vis.

NUNTIUS.

Tibi et his nihil præpeditur (*nihil non audire licet*); at
illos aliter sine.

DEIANIRA.

Quin jam abiere: nunc sermo proferatur.

NUNTIUS.

Horum omnium quæ homo ille dixit modo, nihil nec
recte, nec vere dixit. Sed vel nunc malus *nuntius*, vel
antea nuntius haud verus fuit.

DEIANIRA.

Quid ais? liquido mihi ede quodcunque cogitas. Quæ
enim effatus es, non intelligo.

NUNTIUS.

Hunc virum audivi dicentem multis coram testibus, hujus
puellæ gratia Eurytumque et arduam turribus Oechaliæ ab
illo (*Hercule*) captam fuisse; solumque deorum Amorem
ipsum pellexisse, bellum hoc ut susciperet; cujus ille nunc
amoris rejecta mentione, *prioribus* contraria dicit:

verum ubi patri persuadere non potuit, ut sibi filiam
concederet pellicis loco habendam, levi crimine causaque
parata occidit regem hujus patrem, et urbem devastavit.

Et nunc, ut vides, domum repetens, puellam hanc præ-
mittit non sine singulari cura, neque ut servam; ne id exspe-

non vero apud Lydos mansionem, nec præstitam laboriosam
servilem operam, neque in præceptis datæ Iphiti lectum. [Omphale
patriam hujus *puellæ* invasit coplis, in qua
Eurytum hunc aiebat obtinere regnum;

TRACHINIAI.

οὐδ' εἰκός, εἴπερ ἐντεθέρμανται πόθῳ.

Ἐδοξεν οὖν μοι πρὸς σέ δηλῶσαι τὸ πᾶν,
370 δέσποινα, δ τοῦδε τυγχάνω μαθὼν πάρα.

Καὶ ταῦτα πολλοὶ πρὸς μέσῃ Τραχινίων
ἀγορᾷ συνεζήκουον ὡπαύτως ἐμοὶ,
ὥστ' ἐξελέγχειν· εἰ δὲ μὴ λέγω φίλα,
οὐχ ἤδομμι, τὸ δ' ὄρθον ἐξείρηχ' ὁμοῖς.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

375 Οἴμοι τάλαινα, ποῦ ποτ' εἰμὶ πράγματος;
τίν' ἐσδέδεγμαι πημονὴν ὑπόστεγον
λαθραῖον; ὦ εὐστηνος, ἄρ' ἀνώνυμος
πέφυκεν, ὥσπερ οὐπάγων διώμνυτο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἦ κάρτα λαμπρὰ καὶ κατ' ὄμμα καὶ φύσιν,
380 πατρὸς μὲν οὕσα γένεσιν Εὐρύτου ποτὶ
Ἰόλῃ καλεῖτο, τῆς ἐκαῖνος οὐδαμὰ
βλάστας ἐζώνει, δῆθεν οὐδὲν ἱστορῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅλοιντο μὴ τι πάντες οἱ κακοὶ, τὰ δὲ
λαθραῖ' ὅς ἀσχεῖ μὴ πρόποντ' αὐτῷ κακά.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

385 Τί χρὴ ποιεῖν, γυναῖκες; ὡς ἐγὼ λόγοις
τοῖς νῦν παροῦσιν ἐκπεπληγμένη κυρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Πεύθου μολοῦσα τάνδρῳ, ὡς τάχ' ἂν σαφῇ
λέξειεν, εἴ νιν πρὸς βίαν κρίνειν θέλοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἀλλ' εἴμι. Καὶ γὰρ οὐκ ἄπο γνώμης λέγεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

390 Ἦμεῖς δὲ προσμένωμεν; ἢ τί χρὴ ποιεῖν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Μίμν', ὡς δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἐμῶν ὑπ' ἀγγέλιον,
ἀλλ' αὐτόκλητος ἐκ δόμων πορεύεται.

ΛΙΧΑΣ.

Τί χρὴ, γύναι, μολόντα μ' Ἡρακλεῖ λέγειν;
οἶδαξον, ὡς ἔρποντος εἰσπορᾷς ἐμοῦ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

395 Ὡς ἐκ ταχείας σὺν χρόνῳ βραδεῖ μολῶν
ἄσσεις, πρὶν ἡμᾶς κἀννεώσασθαι λόγους.

ΛΙΧΑΣ.

Ἀλλ' εἴ τι χρῆζεις ἱστορεῖν, πάρειμι' ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἦ καὶ τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας νέμεις;

ΛΙΧΑΣ.

Ἴστω μέγας Ζεὺς, ὦν γ' ἂν ἐξειδῶς κυρῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

400 Τίς ἡ γυνὴ δῆτ' ἐστὶν ἣν ἔχεις ἄγων;

ΛΙΧΑΣ.

Εὐβοίς· ὦν δ' ἰβλαστέν οὐκ ἔχω λέγειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὗτος, βλέψ' ὦδε. Πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς;

ΛΙΧΑΣ.

Σὺ δ' ἐς τί δή με τοῦτ' ἐρωτήσας ἔχεις;

ΕΥΠΗΘΕΛΗΣ.

TRACHINIÆ.

225

cles : neque vero verisimile est, quum sit incensus amore.

Proinde visum est mihi, hera, totum hoc tibi declarare,
quod ab eo compertum habeo :

et hæc multi medio in foro Trachiniorum una mecum
audivere, qui enim arguant.

Si vero ingrata dico, non lætor equidem, attamen vera
prolocutus sum.

DEIANIRA.

Hei mihi miseræ! quonam in malo versor? quamnam
admisi sub tecta pestem occultam?

Me miseram! Ignotane igitur erat, ut jurabat qui eam ad-
duxit?

NUNTIUS.

Imo maxime splendens et forma et genere, patre quidem
genita Euryto, olim Iole vocabatur, cujus ille parentes neu-
tiquam indicabat, ut qui scilicet nihil inquisivisset.

CHORUS.

Pereant nolim omnes improbi, sed quicunque dolo, quæ
non decet, moliuntur mala.

DEIANIRA.

Quid me facere oportet, mulieres? Quippe ego hocce ser-
mone obstupescita sum.

CHORUS.

I et rem ex ipso homine exquire : namque verum confi-
teatur illico, si videaris per tormenta eum interrogare velle.

DEIANIRA.

Ac jam ibo : non enim improbanda dicis.

NUNTIUS.

Nos vero, maneamusne aut quid facto opus?

DEIANIRA.

Mane : hic vir enim haud a meis nuntiis (a me) accitus,
sed sponte sua progreditur foras.

LICHAS.

Quid me oportet, mulier, renuntiare Herculi? doce; nam
me proficisci vides.

DEIANIRA.

Quam cito, itinere tarde confecto reversus, te abripis,
priusquam etiam redintegraverimus sermonem?

LICHAS.

At si quid percontari vis, en ego adsum.

DEIANIRA.

Bonæ fide verum dicēs?

LICHAS.

Testis mihi sit magnus Juppiter, quidquid mihi cognitum
erit.

DEIANIRA.

Quænam ergo est hæc femina, quam huc adduxti?

LICHAS.

Ex Eubœa est : quibusnam vero parentibus sit nata, di-
cere nequeo.

NUNTIUS.

Heus tu, huc respice : quicum loqui te existimas?

LICHAS.

At tu, cur, sodes, hoc me rogas?

15

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τολμήσον εἰπεῖν, εἰ φρονεῖς, ὃ σ' ἱστορεῖ.

ΛΙΧΑΣ.

406 Πρὸς τὴν κρατοῦσαν Διάνειραν, Οἰνέως
κόρην, δάμαρτά θ' Ἡρακλέους, εἰ μὴ κυρῶ
λεύσσω μάταια, δεσπότην τε τὴν ἐμήν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῦτ' αὐτ' ἐρχέζον τοῦτό σου μαθεῖν. Λέγει;
δέσποιναν εἶναι τήνδε σὴν;

ΛΙΧΑΣ.

Δίκαια γάρ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

410 Τί δῆτα; ποῖαν ἀξιοῖς δοῦναι δίκην,
ἣν εὐρέθῃς ἐς τήνδε μὴ δίκαιος ὢν;

ΛΙΧΑΣ.

Πῶς μὴ δίκαιος; τί ποτε ποικίλας ἔχεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐδέν. Σὺ μέντοι κάρτα τοῦτο ὀρῶν κυρεῖς.

ΛΙΧΑΣ.

Ἄπειμι. Μῶρος δ' ἦν πάλαι κλύων σέθεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

416 Οὐ, πρὶν γ' ἂν εἴπῃς ἱστορούμενος βραχύ.

ΛΙΧΑΣ.

Λέγ', εἰ τι χρήσεις. Καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τὴν αἰχμάλωτον, ἣν ἐπεμψας ἐς δόμους,
κάτοισθα δῆπου;

ΛΙΧΑΣ.

Φημί· πρὸς τί δ' ἱστορεῖς;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐχουν σὺ ταύτην, ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὀρᾷς,

420 Ἰόλην ἔφασκες Εὐρύτου σποράν ἄγειν;

ΛΙΧΑΣ.

Ποίοις ἐν ἀνθρώποισι; τίς πόθεν μολὼν
σοὶ μαρτυρήσει ταῦτ' ἐμοῦ κλύειν παρών;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πολλοῖσιν ἀστῶν. Ἐν μέσῃ Τραχινίων
ἀγορᾷ πολὺς σου ταῦτά γ' εἰσήκουσ' ὄχλος.

ΛΙΧΑΣ.

Ναί.

426 Κλύειν γ' ἔφασκον. Ταῦτό δ' οὐχὶ γίγνεται
δόκησιν εἰπεῖν κάξακριβῶσαι λόγον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ποῖαν δόκησιν; οὐκ ἐπώμοτος λέγων
δάμαρτ' ἔφασκες Ἡρακλεῖ ταύτην ἄγειν;

ΛΙΧΑΣ.

Ἐγὼ δάμαρτα; πρὸς θεῶν, φράσον, φίλη,
430 δέσποινα, τόνδε τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ξένος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὅς σου παρὼν ἤκουσεν ὡς ταύτης πόθος
πόλις δαμείη πᾶσα, κοῦχ ἡ Λυδία
πέρσειεν αὐτὴν, ἀλλ' ὁ τῆσδ' ἔρωκ φανείς

ΛΙΧΑΣ.

Ἄνθρωπος, οἷ δέσποινα, ἀποστήτω. Τὸ γὰρ
436 νοσεῦντι ληρεῖν ἀνδρὸς οὐχὶ σῶφρονος.

NUNTIUS.

Aude respondere, si integra mente uteris, id quod te
rogo.

LICHAS.

Cum regina Deianira Œnei filia, uxoreque Herculis, nisi
me fallunt oculi, dominaque mea.

NUNTIUS.

Hoc ipsum, hoc ex te audire volebam : aisne dominam
hanc esse tuam?

LICHAS.

Nam jure quidem.

NUNTIUS.

Quid deinde? quonam supplicio te dignum esse fateberis,
si in hanc improbus deprehendaris?

LICHAS.

Qui improbus? quas mihi narras ambages?

NUNTIUS.

Nullas equidem : at tu jam dudum strenue id agis (*ut
ambages narres*).

LICHAS.

Abeo. Verum stultus fui, qui tam diu tibi auscultaverim.

NUNTIUS.

Haud sane abibis, priusquam breve quid rogatus respon-
deris.

LICHAS.

Dic, si quid vis. Non enim taciturnus es.

NUNTIUS.

Captivam illam, quam deduxisti domum, nosti scilicet?

LICHAS.

Concedo. Qua vero id sciscitaris gratia?

NUNTIUS.

Nonne tu hanc, quam te ignorare simulas, Iolen profes-
sus es Euryti prolem adducere?

LICHAS.

Quos inter homines? quis alicunde huc veniet, qui tibi
testis sit hæc ex me audiasse coram?

NUNTIUS.

Frequentes inter cives : Trachiniorum medio in foro plu-
rima ex te hæc audivit multitudo.

LICHAS.

Fateor : istud me audiasse dixi. At non eodem recurrit,
opinionem referre, et rem ut certam affirmare.

NUNTIUS.

Quam mihi narras opinionem? nonne jurejurando firma-
sti quod aiebas, Herculis conjugem te hanc adducere?

LICHAS.

Conjugem autem ego? per deos obsecro, cara hera, dic,
quis tandem est hic hospes?

NUNTIUS.

Qui præsens ex te audit, ut illius ob cupidinem urbs
domita fuerit tota, nec eam vastarit Lydia (*Omphale*, i. e.
pudor ob servitium Omphalæ præstitum), sed hujus con-
ceptus amor.

LICHAS.

Homo hic, o hera, abeat, precor : quippe cum ægrola
nugas agere, est viri non sapientis.

Μή, πρὸς σε τοῦ κατ' ἄκρον Οἰταῖον νάπος
Διὸς καταστράπτοντος, ἐκκλέψῃς λόγον.
Οὐ γὰρ γυναικὶ τοὺς λόγους ἐρεῖς κακῇ,
οὐδ' ἥτις οὐ κάτοιδε τάνθρώπων, ὅτι
410 χαίρειν πέφυκεν οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς αἰεί.
Ἐρωτῇ μὲν νυν ὅστις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
Οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν ὅπως θέλει,
κάμου γε, πῶς δ' οὐ; χᾶτέρας οἷας γ' ἐμοῦ.
415 ὅστ' εἴ τι τῷ μῶι τ' ἀνδρὶ τῇδε τῇ νόσῳ
ληγθέντι μεμπτός εἰμι, κάρτα μαίνομαι,
ἢ τῇδε τῇ γυναικὶ, τῇ μεταίτιᾳ
τοῦ μηδὲν αἰσχροῦ μηδ' ἐμοὶ κακοῦ τινος.
Οὐκ ἔστι ταῦτ'. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ κείνου μαθὼν
420 ψεύδει, μάθησιν οὐ καλὴν ἐκμανθάνεις·
εἰ δ' αὐτὸς αὐτὸν ἴδε παιδεύεις, ὅταν
θέλῃς γενέσθαι χρηστὸς, ὀφθήσῃ κακός.
Ἀλλ' εἰπέ πᾶν τάληθές· ὥς ἐλευθέρῳ
ψευδεῖ καλεῖσθαι κῆρ πρόσσετιν οὐ καλὴ.
425 Ὅπως δὲ λήσεις, οὐδὲ τοῦτο γίγνεται·
πολλοὶ γὰρ οἷς εἰρηκας, οἱ φράσουσ' ἐμοί.
Κεῖ μὲν εἰδούκας, οὐ καλῶς ταρβεῖς, ἐπεὶ
τὸ μὴ πυθέσθαι, τοῦτό μ' ἀλγύνειεν ἄν·
τὸ δ' εἰδέναι τί δεινόν; οὐχὶ χᾶτέρας
430 πλείστας ἀνὴρ εἷς Ἡρακλῆς ἐγήμε δῆ;
κοῦπω τις αὐτῶν ἐκ γ' ἐμοῦ λόγον κακὸν
ἔνέγκας· οὐδ' ὀνειδὸς ἦδε τ' οὐδ' ἄν εἰ
κάρτ' ἐνταχείῃ τῷ φιλεῖν, ἐπεὶ σφ' ἐγὼ
ᾤκτειρα δὴ μάλιστα προσβλέψας, ὅτι
435 τὸ κάλλος αὐτῆς τὸν βίον διώλεσεν,
καὶ γῆν πατρώαν οὐχ ἐκοῦσα δύσμορος
ἔπερσε κάδούλωσεν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
βεῖτω κατ' οὖρον, σοὶ δ' ἐγὼ φράζω κακὸν
πρὸς ἄλλον εἶναι, πρὸς δ' ἐμ' ἀψευδεῖν αἰεί.

ΧΟΡΟΣ.

440 Πιθοῦ λεγούτῃ χρηστά, κοῦ μέμψῃ χρόνῳ
γυναικὶ τῇδε, κάπ' ἐμοῦ κτήσῃ χάριν.

ΛΙΧΑΣ.

Ἀλλ', ὦ φίλῃ δέσποινα, ἐπεὶ σε μανθάνω
θνητὴν φρονούσαν θνητὰ κοῦκ ἀγνώμονα,
πᾶν σοι φράσω τάληθές οὐδὲ κρύψομαι.
445 Ἔστιν γὰρ οὕτως ὥσπερ οὗτος ἐνέπει.
Ταύτης δ' δεινὸς ἡμερὸς ποτ' Ἡρακλῇ
διῆλθε, καὶ τῇσδ' οὐνεχ' ἡ πολύφθορος
καθηρέθη πατρώος Οἰχαλίας δόρει.
Καὶ ταῦτα, δεῖ γὰρ καὶ τὸ πρὸς κείνου λέγειν,
450 οὗτ' εἶπα κρύπτειν οὗτ' ἀπηρνήθη ποτὶ,
ἀλλ' αὐτὸς, ὦ δέσποινα, δειμαίνων τὸ σὸν
μὴ στέρνον ἀλγύνοιμι τοῖσδε τοῖς λόγοις,
ἡμαρταν, εἴ τι τήνδ' ἁμαρτίαν νέμεις.
Ἐπεὶ γε μὲν δὴ πάντ' ἐπίστασαι λόγον,
455 κείνου τε καὶ σὴν ἐξ ἴσου κοινὴν χάριν
καὶ στέργῃ τὴν γυναῖκα καὶ βούλου λόγους

Quod te per Jovem summo de Cæthe fulgurantem nemore,
ne hanc rem me celes : non enim res tibi est cum mala mu-
liere nec quæ sortem mortalium ignoret, non ita eam esse
comparatam, ut hisdem semper gaudia præbeat. Jam certe
quicumque contra Amorem contendit manusque, velut
pugil, attollit, non recte sapit.

Ille enim etiam deos imperio regit, prout vult; et adeo
me ipsam, quidni et alteram, qualis ego sum?

Ut profecto insaniam si et conjugem meum, hoc morbo
correptum, quidpiam accusem, aut hanc feminam, quæ
causa exstilit rei quæ non turpis, nec malum est mihi.

Non ita res est, sed, si quidem ab illo edoctus mentiris,
haud pulchram cepisti disciplinam : sin ipse temet ita cru-
dis, ubi volueris bonus esse, malus reperieris.

At loquere quidquid veri est : ingenuo enim homini,
mendacem vocari, turpis est nota.

Neque ulla quidem ratio est, qua lateas. Multi enim sunt,
quibus dixisti, qui mihi aperient.

Sin metuis, non justus metus; nam si certior fieri nequeam,
id me vexet : si vero rem comperiam, quid tam acerbum
est? nonne et alias plorimas maritus unus duxit Hercules?

quarum nulla unquam ex me verbum malum, probrumve
tulit; nec *feret* ista tandem, ne si quidem *quasi* collique-
facta amoris inhaereat, quippe cujus maxime me misertum
sit conspiciatam, quod formæ decus ejus vitam pessumde-
derit, atque nolens misera patriam suam vastarit et in servi-
tutem redegerit.

Sed hæc quidem secundo flatu decurrant; tibi autem dico,
erga quemvis alium nequam ul sis, at mihi semper veri-
tatem dicas.

CHORUS.

Obtempera recta monenti huic mulieri; *quod si feceris*,
nec illam reprehendes olim, et a me inibis gratiam.

LICHAS.

At, o cara domina, quoniam te video ut hominem hu-
mana sapere, atque indulgentiæ plenam, rem tibi omnem
cloquar vere, neque celabo *quidquam*.

Est enim ita, quemadmodum hicce dicit.

Puellæ illius impotens amor Herculem percivit, illius-
que causa ærumnosa Cæchalia, paterna illius sedes, ferro
diruta est.

Et ista, æquum est enim me etiam, quæ illius causæ fa-
vent, dicere, nec jussit ipse silentio premere, nec infutatus
est unquam : sed ego *ultro*, o hera, veritus ne animum tuum
ægritudine afficerem tali hoc nuntio, peccavi, si id tanquam
culpam assignas.

At vero quandoquidem nunc rem omnem nosti, quod il-
lius tuæque pariter interest, feminam hanc sedate tolera ac

οὐς εἶπας ἐς τήνδ' ἐμπέδως εἰρηχέναι.
Ὡς τ' ἄλλ' ἐκείνος πάντ' ἀριστεύων χειροῖν
τοῦ τῆσδ' ἔρωτος εἰς ἅπανθ' ἤσσω ἐρυ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

190 Ἄλλ' ὧδε καὶ φρονούμεν ὥστε ταῦτα δρᾶν,
κούτοι νόσον γ' ἐπαχτὸν ἐξαρούμεθα,
θεοῖσι δυσμαχοῦντες. Ἄλλ' εἰσω στέγης
χωρῶμεν, ὡς λόγων τ' ἐπιστολὰς φέρης,
ἃ τ' ἀντὶ δώρων δῶρα γρή προσαρμόσαι,
205 καὶ ταῦτ' ἄγης. Κενὸν γὰρ οὐ εἰκασιὰ σε
χωρεῖν προσελθόνθ' ὧδε σὺν πολλῷ στόλῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Μίγα τι σθένος ἃ Κύπρις ἐκφέρεται νίκας αἰεῖ. Στρ.
Καὶ τὰ μὲν θεῶν
210 παρέβαν, καὶ ὅπως Κρονίδαν ἀπάτασιν οὐ λέγω,
οὐδὲ τὸν ἐννυχον Ἄδαν,
ἢ Ποσειδάωνα τινάτορα γαίης
ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἀκοῖτιν
τίνες ἀμφίγυοι κατέβαν πρὸ γάμων,
215 τίνες πᾶμπληκτα παγκόνιτά τ' ἐξῆλθον ἀεθλ' ἀγώνων.
217 Ὁ μὲν ἦν ποταμοῦ σθένος, ὑψίκερω τετραόρου Ἄντ.
φάσμα ταύρου,
220 Ἀγελῶος ἀπ' Οἰνιχῶν, ὃ δὲ Βακχεῖας ἀπο
ἦλθε παλίντονα Θήβας
τόξα καὶ λόγχας ῥόπαλόν τε τινάσσων,
παῖς Διός· οἱ τότε ἄλλαις
ἴσαν ἐς μέσον ἰέμενοι λεχέων·
225 μόνῃ δ' εὐλεκτρος ἐν μέσῳ Κύπρις βαδδονήμει ξυνοῦσα.
227 Τότε ἦν χερὸς, ἦν δὲ τόξων πάταγος, Ἐπιδ.
ταυρείων τ' ἀνάμιγδα κεράτων·
230 ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι
κλίμακες, ἦν δὲ μετώπων ὀλόεντα
πλήγματα καὶ στόνος ἀμφοῖν.
Ἄ δ' εὐῶπις ἄβρᾶ
τηλαυγῇ παρ' ὄχθῳ
235 ἦστο, τὸν δὲ προσμένονσ' ἀκοῖταν.
Ἐγὼ δὲ μάτηρ μὲν οἷα φράζω·
τὸ δ' ἀμφινείκητον ὄμμα νύμφης
ἔλεινον ἀμμένει·
κάπο ματρὸς ἄφρ βέβακεν,
240 ὥστε πόρτις ἐρήμα. Γ

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἥμος, φίλαι, κατ' οἶκον δ' ξένος θροεῖ
ταῖς αἰχμαλώτοις παισὶν ὡς ἐπ' ἐξόδῳ,
τῆμος θυραῖος ἦλθον ὡς ἑμᾶς λάθρα,
τὰ μὲν φράσσουσα χερσὶν ἀτεχνήσάμην,
245 τὰ δ' οἷα πᾶσχω συγκατοιχτισυμένη.
Κόρην γὰρ, οἶμαι δ' οὐκ ἔτ', ἀλλ' ἐξευγμένην,
παρεσδέδεγμαι, φόρτον ὥστε ναυτιλός,
λωδητὸν ἐμπόλημα τῆς ἐμῆς φρενός.
Καὶ νῦν δὴ οὔσαι μίνομεν μιᾶς ὑπὸ
250 χλαίνης ὑπαγκάλισμα. Τοιαῶν Ἡρακλῆς,
ὃ πιστὸς ἡμῖν καγαθὸς καλούμενος,
οἰκούρι' ἀντέπεμψε τοῦ μακροῦ χρόνου.

quæ de ea dixisti, firmiter fac dixeris. Ille enim ceterorum omnium manu victor certaminum, hujus amore prorsus devictus est.

DEIANIRA.

Et hic quidem nobis est animus, ut ita faciamus: neque ipsa malum augebo, ut etiam ultro contractum la-beam, diis impie refragans. Sed lectum subearous, ut et verborum mandata accipias et munera, quæ munerum vice missorum mihi concinnanda sunt, feras. Haud enim consentaneum est, inanem te abire, qui huc veneris cum multo comitatu.

CHORUS.

Magnam in vincendo vim suam semper exserit Venus. Et res quidem deorum omittam, nec ut Jovem deliniverit, dicam, teuebrosumve Plutonem, aut Neptunum quassato-rem terræ.

Sed ad hanc conjugem quinam ancipites descenderunt ante nuptias, quibusnam plagosis pulverulentisque defuncti sunt *deinceps* certaminibus?

Alter quidem erat magna vi praditus fluvius, quadrupedis tauri species cornibus ardui, Achelous ab CEniadis:

alter autem Bacchicis venit a Thebis, reciprocos arcus, hastiliæque et clavam quatiens, Jovis filius;

qui tum concurrerunt totis viribus, foro in medio *præ-mii instar* posito potituri.

At sola in medio Venus fausti tori largitrix regebat certamen assidens.

Tunc erat manuum, erat et arcuum, mixtusque taurinorum strepitus cornuum;

erant etiam luctarum circumjectiones (*dorsi conscen-siones*), erantque *obnixorum* frontium horribiles ictus, et gemitus amborum.

At venusta tenera virgo in collo procul conspicuo sedebat, suum qui *futurus esset* opperiens maritum.

Ego autem velut mater (*verecundanter*) loquor. Puella (*in matrimonium*) expetita oculus miserabilis (*anxius*) præstolatur.

Statimque a matre discessit, cæo deserta vitula.

DEIANIRA.

Dum, caræ virgines, hospes ille intus alloquitur captivas puellas, ut qui abitum paret, interea clam ad vos prodii so-ras, tum ut vobis enarrem manibus quas struxi machinas, tum ut quæ patior *infortunia* vobiscum deplorem.

Virginem enim (non autem esse amplius virginem, sed nuptam puto) recepi, onus velut naucerus, damnosam mer-cem *bonæ* mentis meæ.

Et nunc nos duæ manemus una sub stragula (*unius*) am-plexus:

talem Hercules, ille fidus nobis et bonus dictus, diu-turnæ domus custodiæ mercedem vicissim misit.

Ἐγὼ δὲ θυμοῦσθαι μὲν οὐκ ἐπίσταμαι
 νοσοῦντι καίῳ πολλὰ τῇδε τῇ νόσῳ,
 545 τὸ δ' αὖ ξυνοικεῖν τῇδ' ὁμοῦ τίς ἂν γυνή
 εὐναιτο, κοινοῖν ὄντα τῶν αὐτῶν γάμων;
 ὁρῶ γὰρ ἤδη τὴν μὲν ἔρπουσαν πρόσω,
 τὴν δὲ φθίνουσαν ὣν ἀφαρπάζειν φιλεῖ
 ὀφθαλμὸς ἄνθρωπος, τῶν δ' ὑπεκτρέπει πόδα.
 550 Ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι μὴ πόσις μὲν Ἡρακλῆς
 ἐμὸς καλεῖται, τῆς νεωτέρας δ' ἀνὴρ.
 Ἄλλ' οὐ γὰρ, ὥσπερ εἶπον, ὀργαίνειν καλὸν
 γυναῖκα νοῦν ἔχουσαν ἢ δ' ἔχω, φίλαι,
 λυτήριον λύπημα τῇδ', ὅμιν φράσω.
 555 Ἦν μοι παλαιὸν δῶρον ἀρχαίου ποτὶ
 θηρὸς, λίβητι χαλκίῳ κεκρυμμένον,
 δ' παῖς ἐτ' οὔσα τοῦ δασυστέρνου παρὰ
 Νέσσου φθίνοντος ἐκ φόνων ἀνελόμην,
 ὃς τὸν βαθύρρουν ποταμὸν Εὐήνον βροτοῦς
 560 μισθοῦ πόρευσεν χερσίν, οὔτε πομπήμοις
 κώπαις ἐρέσων οὔτε λαίφεσιν νεώς.
 Ὅς καμὲ, τὸν πατρῷον ἡνίκα στόλον
 ξὺν Ἡρακλεῖ τὸ πρῶτον εὖνις ἐσπόμην,
 φέρων ἐπ' ὤμοις, ἡνίκα ἦν μέσῳ πόρῳ,
 565 ψαύει ματαίαις χερσίν ἐκ δ' ἤϊσ' ἐγὼ,
 γῶ Ζηνὸς εὐθὺς παῖς ἐπιστρέψας χεροῖν
 ἦκεν κομήτην λόν' ἐς δὲ πνεύμονας
 στέρνων διερροίζησεν. Ἐκθνήσχω δ' ὁ θῆρ
 τοσοῦτον εἶπε· Παῖ γέροντος Οἰνέως,
 570 τοσόνδ' ὀνήσει τῶν ἐμῶν, εἴαν πίθῃ,
 πορθμῶν, ὀθούνεχ' ὑστάτην σ' ἐπεμψ' ἐγὼ·
 εἴαν γὰρ ἀμφίθρεπτον αἶμα τῶν ἐμῶν
 σφαγῶν ἐνέγκῃ χερσίν, ἢ μελαγχόλους
 ἔδαψεν ἰοὺς θρέμμα Λερναίας ὑδρὸς,
 575 ἔσται φρενὸς σοι τοῦτο κηλητήριον
 τῆς Ἡρακλείας, ὥστε μήτιν' εἰσιδὼν
 στέρξει γυναῖκα κείνος ἀντὶ σοῦ πλέον.
 Τοῦτ' ἐννοήσας, ὦ φίλαι, δόμοις γὰρ ἦν
 κείνου θανόντος ἐγκεκλημένον καλῶς,
 580 χιτῶνα τόνδ' ἔδαψα, προσβαλοῦσ' ὅσα
 ζῶν κείνος εἶπε· καὶ πεπείρανται τάδε.
 Κακὰς δὲ τόλμας μήτ' ἐπισταίμην ἐγὼ
 μήτ' ἐκμάθοιμι, τὰς τε τολμώσας στυγῶ·
 φίλοις δ' εἴαν πως τήνδ' ὑπερβαλώμεθα
 585 τὴν παῖδα καὶ θάλαττροις τοῖς ἐπ' Ἡρακλεῖ,
 μεμηχάνηται τοῦργον, εἴ τι μὴ δοκῶ
 πράσσειν μάταιον· εἰ δὲ μὴ, πεπαύσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἴ τις ἐστὶ πίστις ἐν τοῖς δρωμένοις,
 δοκεῖς παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεύσθαι κακῶς.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

590 Οὕτως ἔχει γ' ἡ πίστις, ὥς τὸ μὲν δοκεῖν
 ἐνεστι, πείρα δ' οὐ προσωμῶσά πευ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' εἰδέναι γρη῏ δρῶσαν, ὥς οὐδ' εἰ δοκεῖς
 ἔχειν, ἔχεις ἂν γινῶμα, μὴ πειρωμένη.

Ego vero succensere quidem illi non possum, qui saepe laboravit hoc ipso morbo : at una in domo cum ista habitare, quæ mulier sustineat unquam, in partem admittens ejusdem connubii ?

Illi enim florem ætatis video in dies augescentem, mihi vero marcescentem : illum rapere (*illo aride frui*) amat viri oculus ; ab hoc aversus reflectit pedem.

Hoc igitur metuo, ne conjux quidem meus nuncupetur Hercules, sit autem vir adolescentulæ.

Verum enimvero, ut dixi, irasci non decet cordatam mulierem : sed huic mulieri qua habeam quomodo in meam utilitatem noceam, vobis enarrabo.

Erat mihi donum antiquum veteris Centauri, lebetes æreo conditum, quod adolescentula adhuc quum essem, a Nesso piloso pectore prædito, quum moreretur, ex cæde nacta sum ; qui per profundum amnem Evenum homines pacta mercede trans mittebat, manuum, non remorum ope remigans (*scindens rada*), nec nauticis utens velis.

Is enim, quum patris missu, Herculem uxor primum sequer, in humeros susceptam medio in freto quum esset, corpi attrectare manibus improbis :

at ego exclamavi ; et Jovis protinus filius conversus, manibus emisit alatam sagittam, quæ cum stridore per pectus in pulmonem usque penetravit.

Moribundos autem serus ille talia mihi locutus est : *Filia senis Ænei, hoc lucri facies mea ex transvectione, si parueris, quando novissimam te transmissi :*

si enim sanguinem abstuleris concretum circa eam vulneris partem, qua sagittas (quarum una transfixus sum) nigro suo felle tinxit Lernææ hydræ nutrimentum (virus), erit tibi delinimentum hoc Herculeæ mentis, ut ne quam aliam contulit femina, eam magis quam te amet.

Hoc quum in animum revocassem, amicæ : nam ex quo ille mortuus, domi hoc bene inclusum mihi fuerat : tunicam hanc tinxi, attendens omnia, quæ vivus ille dixit ; et jam hæc confecta sunt.

Malas autem artes neque sciam unquam, neque addiscam, odique talibus utentes :

philtris autem si hanc puellam superare valeamus et delinimentis hisce Herculi admotis, confecta rite res est, nisi videor inania hæc moliri ; sin vero, desistam.

CHORUS.

Sane, si qua est his factis fides, videris nobis hand matum consilium iniisse.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Fides quidem ea est, ut autumare liceat ; at nondum periculum feci.

CHORUS.

Sed factis oportet : nam ne si videris quidem habere tibi, habueris certam rei cognitionem, nisi experta.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἄλλ' αὐτίκ' εἰσόμεσθα, τόνδε γὰρ βλέπω
 605 θυραῖον ἤδη διὰ τήχους δ' ἐλεύσεται.
 Μόνον παρ' ὑμῶν εὖ στεγοίμεθ', ὥς σκότῳ
 καὶν αἰσχροῦ πράσσης, οὐ ποτ' αἰσχύνῃ πεσεῖ.

ΛΙΧΑΣ.

Τί γρὴ ποιεῖν; σήμαινε, τέκνον Οἰνείως,
 ὥς ἐσμέν ἤδη τῷ μακρῷ χρόνῳ βραδεῖς.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

600 Ἄλλ' αὐτὰ δὴ σοι ταῦτα καὶ πράσσω, Λίχα,
 ἕως σὺ ταῖς ἐσῶθεν ἡγορῷ ξέναις,
 ὅπως φέρῃς μοι τόνδε τελευτῇ πέπλον,
 δώρημα' ἐκείνῳ τάνδρ' ἵης ἐμῆς χειρός.
 Διδούς δὲ τόνδε φράζ' ὅπως μηδεὶς βροτῶν
 605 κείνου πάροιθεν ἀμφιδύσεται χροῖ,
 μηδ' ὄψεται νιν μήτε φάγγος ἡλίου
 μήθ' ἔρκος ἱδὼν μήτ' ἐρέστιον σείλας,
 πρὶν κείνος αὐτὸν φανερόν ἐμφανῆς σταθεῖς
 δεῖξῃ θεοῖσιν ἡμέρᾳ ταυροσφάγῳ.
 610 Οὕτω γὰρ ἡϋγμην, εἴ ποτ' αὐτὸν ἐς δόμους
 ἴδοιμι σωθέντ', ἢ κλύοιμι, πανδοίκως
 στελεῖν χιτῶνι τῷδε, καὶ φανεῖν θεοῖς
 θυτῆρα καίνῳ καίνον ἐν πεπλώματι.
 Καὶ τῶνδ' ἀποίσεις σῆμ', ὃ κείνος εὐμαυλὲς
 615 σπρραγίδος ἔρκει τῷδ' ἐπὶν μαθήσεται.
 Ἄλλ' ἔρπε, καὶ φύλασσε πρῶτα μὲν νόμον,
 τὸ μὴ 'πιθυμεῖν πομπῆς ὧν περισσὰ ὄρᾶν·
 ἔπειθ' ὅπως ἂν ἡ χάρις κείνου τέ σοι
 κάμου ξυνελθοῦς' ἐξ ἀπλῆς διπλῇ φανῇ.

ΛΙΧΑΣ.

620 Ἄλλ' εἴπερ Ἑρμοῦ τήνδε πομπεύω τέχνην
 βέβαιον, οὐ τι μὴ σφαλῶ γ' ἐν σοί ποτε,
 τὸ μὴ οὐ τόδ' ἄγγος ὥς ἔχει δεῖξαι φέρων,
 λόγων τε πίστιν ὧν ἔχεις ἐφαρμόσαι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Στείχοις ἂν ἤδη. Καὶ γὰρ ἐξεπίστασαι
 625 τὰ γ' ἐν δόμοισιν ὥς ἔχοντα τυγχάνει.

ΛΙΧΑΣ.

Ἐπίσταμαί τε καὶ φράσω σεωσμένῃ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ἄλλ' ὄλσθα μὲν δὴ καὶ τὰ τῆς ξένης ὁρῶν
 προσδέργματ', αὐτὴν θ' ὥς ἐδεξάμεν φιλως.

ΛΙΧΑΣ.

Ὡστ' ἐκπλαγῆναι τοῦμὸν ἡδονῇ κέαρ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

630 Τί δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις; δέδοικα γὰρ
 μὴ πρῶ λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ,
 πρὶν εἰδέναι τάκεῖθεν εἰ ποθοῦμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ γούλογα καὶ πετραῖα
 θερμὰ λουτρὰ καὶ πάγους
 635 Οἷας παραναϊστάοντες, οἳ τε μέσσαν
 Μηλίδι παρ' λίμαν
 χρυσαλακάτου τ' ἀκτάν κόρας,

Στρ. α'.

DEIANIRA.

At mox sciemus : illum enim video foras egressum jam ;
 celeriter vero adveniet. Modo , quantum penes vos est , bene
 lateamus : nam in tenebris turpia licet facias , haud tamen
 in probrium incidēs.

LICHAS.

Quid me facere velis , significa , filia Cenei : longo jam
 tempore (*quod inutiliter trivimus*) tardi moramur.

DEIANIRA.

At hæc ipsa tibi ago *sedulo* , Licha , dum tu intus cum pe-
 regrinis confabularis feminis , nempe ut mea causa feras
 hanc pulchre textam tunicam , donum illi viro manus meæ.
 Quumque hanc dabis , mone , ut ne quis mortalium prior illo
 induat hanc corpori ;

eamque non adspiciat aut solis jubar , aut sacrum delu-
 brum , foci aut flamma , priusquam ipse manifestam in
omnium conspectu illam ostenderit deis , qua die tauros
 mactabit.

Sic enim vovi , si quando illum cernerem , vel audirem
 incolumem domum reversum , me eum rite amicturam hac
 veste , exhibituramque deis sacrificium novum novo cum
 ornatu.

Horumque perferes signum , quod ille facile agnoscat si-
 gilli septo impressum.

Sed abi , et serva imprimis legem non affectandi , nuntius
 quum sis , quidquam præterquam fas tibi est , agere ; deinde
 cura ut gratia illiusque tibi et mea collata ex simplice du-
 plex fiat.

LICHAS.

At , si constanti fide hoc Mercurii fungor munere (*man-
 datorum perferendorum*) , haud unquam erga te delinquam ,
 quin cistam , ut nunc est , allatam exhibeam , verborumque
 quæ dixisti adjungam fidem.

DEIANIRA.

Quin vade jam : probe enim nosti quo in statu res sit
 domi.

LICHAS.

Novi , et salva dicam *omnia*.

DEIANIRA.

Quin nosti etiam peregrinam inspecto vultu et quam be-
 nevolo animo eam exceperim domo.

LICHAS.

Ita ut præ gaudio cor meum obstupuerit.

DEIANIRA.

Quid aliud præterea dicere possis ? metuo enim ne prius
 meum ejus desiderium narraturus esses , quam scires , an
 ab illo cum desiderio exoptemur.

CHORUS.

O Cete qui portus et saxosa calida balnea montesque ac-
 colitis , quique medium Maliacum ad sinum , et littus Inna-
 ptæ deæ , aureis telis decoræ ,

TRACHINIAI.

ἐνθ' Ἑλλάνων ἀγοραί
 Πυλάτιδες κλέονται,
 610 δ καλλιβόας τάχ' ὑμῖν
 αὐλὸς οὐκ ἀναρσίαν
 ἀχῶν καναχὰν ἐπ' ἀνέεισιν, ἀλλὰ θείας
 ἀνελυρον μούσας.
 Ὁ γὰρ Διὸς Ἀλαμῆνας κόρος
 615 σεῦται πάσας ἀρετὰς
 λάφυρ' ἔχων ἐπ' οἴκους
 ὃν ἀπόποτον εἶχομεν, Στρ. β'.
 παντὰ δυοκαιδεκάμηνον ἀμμένουσαι
 619 χρόνον πελάγιον Ἰδριες οὐδέν· ἅ δέ οἱ φίλα δάμαρ
 τάλαιναν δυστάλαινα καρδίαν
 πάγκλαυτος αἰὲν ὥλλυτο·
 νῦν δ' Ἀρης εὔστρωθεις
 ἐξέλυσ' ἐπιπόνων ἀμερᾶν.
 625 Ἀφίκοιτ' ἀφίκοιτο· μὴ
 σταίη πολύκωπον ὄχημα ναὸς αὐτῷ,
 πρὶν τάνδε πρὸς πόλιν ἀνύσειε, νασιῶτιν ἐστίν·
 ἀμείψας, ἐνθα κλήζεται θυτήρ·
 630 ὅθεν μῦθοι πανήμερος,
 τᾶς πειθοῦς παγχρισμῶ
 συκραθεὶς ἐπὶ προφάνσει θηρός.
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 Γυναῖκες, ὥς δέδοικα μὴ περαιτέρω
 πεπραγμέν' ἢ μοι πᾶνθ' ὅσ' ἀρτίως ἔδρων.
 ΧΟΡΟΣ.
 635 Τί δ' ἔστι, Δηάνειρα, τέκνον Οἰνέως;
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 Οὐκ οἶδ'· ἀθυμῶ δ', εἰ φανήσομαι τάχα
 κακὸν μέγ' ἐκπράξας· ἀπ' ἐλπίδος καλῆς.
 ΧΟΡΟΣ.
 Οὐ δὴ τι τῶν σῶν Ἡρακλεῖ δωρημάτων;
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 Μάλιστα γ'· ὥστε μήποτ' ἂν προθυμίαι
 640 ἄθλον ἔργου τοῖ παραινέσαι λαθεῖν.
 ΧΟΡΟΣ.
 Δίδαξον, εἰ διδακτὸν, ἐξ ὅτου φοβεῖ.
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 Ῥοιοῦτον ἐκβέβηκεν, οἶον, ἣν φράσω,
 γυναῖκες, ὑμῖν θαῦμα· ἀνέλπιστον μαθεῖν.
 Ὡ γὰρ τὸν ἐνδυτήρα πέπλον ἀρτίως
 645 ἔγχιον, ἀργῆτ' οἶος εὐέρου πόκιον,
 τοῦτ' ἠφάνισται διάβορον πρὸς οὐδένος
 τῶν ἐνδόν, ἀλλ' ἔδεσθ' ἐξ αὐτοῦ φθίνει,
 καὶ ψῆ κατ' ἀκρας σπιλάδος. Ὡς δ' εἰδῆς ἅπαν,
 ἢ τοῦτ' ἐπράχθη, μείζον' ἐκτενῶ λόγον.
 650 Ἐγὼ γὰρ ὦν ὁ θῆρ με Κένταυρος, πονῶν
 πλευρὰν πικρὰ γλυχίῃ, προῦδιδάξατο
 παρῆκα θεσμῶν οὐδέν, ἀλλ' ἰσωζόμεν,
 χαλκῆς ὅπως δύσνιπτον ἐκ δέλτου γραφὴν,
 655 τὸ φάρμακον τοῦτ' ἄπυρον ἀκτίνος τ' αἰὲ
 θερμῆς ἀθικτον ἐν μυχοῖς σῴζειν ἐμέ,

τοὺς οὖν ἀκολουθεῖται καὶ μοι τὰς ἡν πρόρητα καὶ τοιαῦτ' ἔδρων.

TRACHINIAE.

231

ubi celebratur Græcorum ad Pylas conventus,
 dulcisona jam vobis Ubia, haud hostilem edens cantum
 redibit, sed divinæ musæ concinnum lyræ.
 Jovis enim et Alcmenæ filius properat domum, omnigenæ
 virtutis spolia nactus :
 quem peregre profectum, in pelago jactatum, totos duode-
 cim mensium expectavimus orbes, nihil dum de eo scientes.
 Illius vero cara uxor misera, heu ! miserum cor oppressa
 luctu, inexpletum lacrimans tabescebat semper :
 nunc vero Mars plane sedatus exemit eam laboriosis
 diebus.
 Adveniat, adveniat, nec usquam illius consistat multis
 acta remis ratis, antequam hanc ad urbem cursum confee-
 rit, insulari relictæ aræ, ubi sacris operari dicitur,
 unde adveniat desiderabilis, snadæ unguento (ve-
 sti quam amor perungi suaserat) concinnatus, semiferi
 monstratu.
 DEIANIRA.
 Mulieres, quam metuo, ne ultra quam oportuit confecta
 sint mihi omnia, quæ dudum feci !
 CHORUS.
 Quidnam est, Deianira, filia Cenci ?
 DEIANIRA.
 Nescio : sed anxia sum animi, ne brevi comperiar ma-
 gnum malum fecisse a spe bona exorsa.
 CHORUS.
 Num forte de illis Herculi abs te missis donis ?
 DEIANIRA.
 Maxime sane ; adeo ut nulli unquam auctor esse velim,
 ut incertam de re sumat fiduciam.
 CHORUS.
 Doce, si fas est, quid sit unde timeas.
 DEIANIRA.
 Tale evenit, quale, si dixero, mulieres, miraculum est
 insperatum ad audiendum vobis.
 Quo enim tunicam modo perunxi, niveum ovæ lanigeræ
 vellus, id evanuit, non comminutum a domesticorum ullo,
 sed sponte sua absumptum contabuit, et in summo, cui
 impositum erat, saxo diffuit.
 Ut vero scias omnia sicut acta sunt, orationem fusius
 extendam.
 Ego enim, quos ante me docuerat ferus ille Centaurus,
 quum trajectus acri sagittæ cuspide e latere laboraret, omisi
 rituum eorum nullum ; sed servavi memoria tanquam ærea
 in tabella indelebile scriptum, virus ut hoc procul ab igne,
 tepidisque solis radiis semper inaccessum, intus servareni
 et hæc erant præmonstrata sicque etiam feci.

ἔως ἂν ἀρτίχριστον ἀρμόσαιμι πού.
 Καὶ δὲ τῶν τοιαῦτα. Νῦν δ', ὅτ' ἦν ἐργαστέον,
 ἔχρισα μὲν κατ' οἶχον ἐν δόμοις κρυφῇ
 610 μάλῃ, σπάσασα κτησίου βοτοῦ λάχνην,
 καθήκα συμπτύξας ἀλαμπές ἡλίου
 κοίλῃ ζυγάστρω δῶρον, ὥσπερ εἶδετα.
 Εἴσω δ' ἀποστειλίσσασα δέρκομαι φάτιν
 ἄφραστον, ἀξυμβλήτον ἀνθρώπων μαθεῖν.
 620 Τὸ γὰρ κατάγμα τυγγάνω ῥίψασά πως
 ἀκτὴν ἐς ἡλιώτιν ὥς δ' ἐθάλπεται,
 ῥεῖ πᾶν ἄδηλον καὶ κατέφηκται χθονί,
 μορφή μάλιστα εἰκαστὸν ὥστε πόντος
 700 ἐκβρώματ' ἂν βλέφειας ἐν τομῇ ξύλου.
 Τοιόνδε καίται προπετές. Ἐκ δὲ γῆς, ὅθιν
 προὔκειτ', ἀναζέουσι θρομβώδεις ἄρροι,
 γλαυκῆς ὁπώρας ὥστε πόντος ποτοῦ
 γυθέντος ἐς γῆν Βακχίας ἀπ' ἀμπέλου.
 705 Ὅστι' οὐκ ἔχω τάλανα ποῖ γνώμης πέσω
 δρῶ δέ μ' ἔργον δεινὸν ἐξεργασμένην.
 Πόθεν γὰρ ἂν ποτ' ἀντὶ τοῦ θνήσκων δ' οὐκ
 ἐμοὶ παρέσχ' εὐνοίαν, ἥς ἐθνητῇ ὑπερ;
 Οὐκ ἔστιν ἄλλὰ τὸν βαλόντ' ἀποφθίσαι
 710 χρῆζων ἑλθέ μ'. ὣν ἐγὼ μεθύστερον,
 ὅτ' οὐκ ἔτ' ἀρκεῖ, τὴν μάθησιν ἀρνυμαι.
 Μόνη γὰρ αὐτὸν, εἰ τι μὴ ψευδοῦμαι
 γνώμης, ἐγὼ δύστηνος ἐξαποθέρω.
 Τὸν γὰρ βαλόντ' ἀτρακτον οἶδα καὶ θεὸν
 715 Χείρωνα πημήναντα, ᾧσπερ ἂν θίγῃ,
 φθείρει τὰ πάντα κνώδαλ'· ἐκ δὲ τοῦδ' ὅδε
 σφαγῶν διελθὼν ἰὸς αἵματος μέλας
 πῶς οὐκ ὀλεῖ καὶ τόνδε; δόξη γοῦν ἐμῇ.
 Καίτοι δέδοκται, κείνος εἰ σφαλήσεται,
 720 ταύτῃ σὺν ὁρμῇ καμὲ συνθανεῖν ἄμα.
 Ζῆν γὰρ κακῶς κλύουσιν οὐκ ἀνασχετόν,
 ἥτις προτιμᾷ μὴ κακὴ πεφυκέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Ταρσεῖν μὲν ἔργα δεινὰ ἀναγκαίως ἔχει,
 τὴν δ' ἐλπίδ' οὐ χρὴ τῆς τύχης κρίνειν πάρος.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

725 Οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς μὴ καλοῖς βουλευμασιν
 οὐδ' ἐλπίς, ἥτις καὶ θράσος τι προξενεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλ' ἀμφὶ τοῖς σφαλαῖσι μὴ ἔξουσίας
 ὀργὴν πέπειρα, τῆς σε τυγχάνειν πρέπει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Τοιαῦτα δ' ἂν λέξειεν οὐχ ὁ τοῦ κακοῦ
 730 κοινωνός, ἀλλ' ὅς μιν ἐστ' οἴκοις βαρύ.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγᾶν ἂν ἀρμόζοι σε τὸν πλείων λόγον,
 εἰ μὴ τι λέξεις παιδὶ τῷ σαυτῆς· ἐπεὶ
 πάρεστι, μαστὴρ πατρὸς δὲ πρὶν ὄχλητο.

ΥΛΛΟΣ.

ὦ μήτερ, ὥς ἂν ἐκ τριῶν σ' ἐν εἰλόμην,
 735 τοῖς σὺν ἐκείνῃ : τῆς οἴδης, ὅς προύχρουν, ἐς μέσσην γλῶσσαν

in penetralibus, donec recens adunatum aliquo applicandum
 esset.

Et hæc rite feci : nunc autem, quom usus venisset, latus
 in conclavi clam unxi *tunicam* lana utens, ovis de grege
 villo vulso, illamque complicatam in cava cista condidi
 solis intactam radiis, donum, ut vidistis, *Herculi*.

Postquam autem intro redii, video rem infandam, quam-
 que nemo mente concipere possit.

Forte enim avulsam lanam projeceram in solis radium
 (*locum sole collustratum*) : quæ simulac concaluit, dif-
 fluit omnino evanida et humi contrita jacet, proxime ad eam
 formam, qua ligni scobem videas, quod serra secatur.

Sicque jacet *humi* decidua : at e solo, ubi projecta est,
 effervent bullosæ spumæ, haud secus ac si cæruleæ uvæ
 pinguis liquor in terram effundatur, e *sacra* *Baccho* vite.

Quapropter nescio misera quo me convertam sententiæ;
 cerno enim me facinus immane perpetrasse.

Unde enim, quæso, quæve gratia moriens ille semifer
 mihi præstaret benevolentiam, quæ necis illi causa eram?

Non ita est : sed cum qui se transfixerat perdere cupiens,
 me delenivit; cujus ego serius, quom non amplius suppetat
 remedium, notitiam nanciscor.

Sola enim ipsum, nisi me fallit sententia, ego infelix pe-
 nitus perditura sum.

Quippe novi, sagittam, quæ ferit Chironem, deum li-
 cet, dolore affectis; ac quæcumque attigerit, belluas omnes
 perimere.

Qui ergo atrum sanguinis virus, ex illa *sagitta* vulnere
 instillatum, hunc etiam non interimet? mea certe opinione.

At fixum animo sedet, ille si perierit, ut hoc eventu com-
 moriar simul.

Vivere enim male audientem non ferendum est mulieri,
 quæ bona iudole nata mavult videri.

CHORUS.

Necesse quidem est atrociam facta formidare; sed ante
 exitum spem sibi abjudicare non par est.

DEIANIRA.

Non inest malis in consiliis spes, quæ vel tantulam fido-
 ciam præstet.

CHORUS.

Sed in eos, qui non sponte peccarunt, ira remissior est,
 qualem tu experiri digna es.

DEIANIRA.

Talia loquatur, non qui mali auctor est; sed cui nihil do-
 mi suæ grave est (*qui nullo suo malefacto dolet*).

CHORUS.

Satius tibi fuerit hunc sermonem tacere, nisi quid hac
 de re filio tuo dicere velis : eccum enim adest, quæsitum
 patrem qui nuper abiit.

HYLLUS.

O mater, ut ex tribus his unum mihi contigisse vellem,
 ovis, qua antea unxeram, medios in ignes

735 ἢ μηκέτ' εἶναι ζῶσαν, ἢ σεσωσμένην
ἄλλου κεκληῖσθαι μητέρ', ἢ λόγους φρένας
τῶν νῦν παρουσῶν τῶνδ' ἀμείψασθαι ποθεν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Τί δ' ἐστίν, ὦ παῖ, πρὸς γ' ἐμοῦ στυγούμενον;

ΥΛΛΟΣ.

Τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἴσθι, τὸν δ' ἐμὸν λέγω
740 πατέρα, κατακτείνασα τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Οἷμοι, τίν' ἐξήνεγκας, ὦ τέκνον, λόγον;

ΥΛΛΟΣ.

Ὅν οὐχ οἶόν τε μὴ τελεσθῆναι. Τὸ γὰρ
φανθὲν τίς ἂν δύναιτ' ἂν ἀγέννητον ποιεῖν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Πῶς εἶπας, ὦ παῖ; τοῦ παρ' ἀνθρώπων μαθὼν
745 ἄζηλον οὕτως ἔργον εἰργάσθαι με φῆς;

ΥΛΛΟΣ.

Αὐτὸς βαρεῖαν συμφορὰν ἐν ὄμμασιν
πατρός δεδορκώς κοῦ κτὰ γλῶσσαν κλύων.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

Ποῦ δ' ἐμπελάζεις τάνδρῃ καὶ παρίστασαι;

ΥΛΛΟΣ.

Εἰ γρὴ μαθεῖν σε, πάντα δὴ φωνεῖν χρεῶν.
750 Ὅθ' εἶρπε κλεινὴν Εὐρύτου πέρας πόλιν,
νίκης ἄγων τροπαῖα κάκροθίνια,
ἀκτὴ τις ἀμφίκλυστος Εὐβοίας ἄκρον
Κήναιόν ἐστιν, ἐνθα πατρώῳ Διὶ
βωμοῦς δρίζει τεμενίαν τε φυλλάδα·
755 οἷον νιν τὰ πρῶτ' ἐσεῖδον ἄσμενος πόθῳ.
Μέλλοντι δ' αὐτῷ πολυθύτους τεύχειν σφαγὰς
κῆρυξ ἀπ' οἴκων ἔκετ' οἰκείος Λίχας,
τὸ σὸν φέρων δώρημα, θανάσιμον πέπλον·
ὄν κείνος ἐνδύς, ὡς σὺ προὔξεφρῖσο,
760 ταυροκτονεῖ μὲν δώδεκ' ἐντελεῖς ἔχων
λείας ἀπαρχὴν βοῦς· ἀτὰρ τὰ πάνθ' ὁμοῦ
ἑκατὸν προσῆγε συμμιγῇ βοσκήματα.
Καὶ πρῶτα μὲν δεῖλαιος, Πρωφρενί,
κόσμῳ τε χαίρων καὶ στολῇ, κατηύχετο·
765 ὅπως δὲ σεμνῶν ὀργίων ἔδαλετο
φλοῖς αἱματτρεὰ καπὸ πειρίας δρυὸς,
ἰδρὼς ἀνῆει χρωτὶ καὶ προσπύσσεται
πλευραῖσιν ἀρτίκολλος ὥστε τέκτονος,
χιτῶν ἅπαν κατ' ἄρθρον ἤλθε δ' ὀστέων
770 ἀδαγμὸς ἀντίσπαστος· εἶτα φοινίας
ἐχθρᾶς ἐχίδνης ἰὸς ὡς ἐδαίνυτο.
Ἐνταῦθα δὴ ἔθηκε τὸν δυσδαίμονα
Λίχαν, τὸν οὐδὲν αἴτιον τοῦ σοῦ κακοῦ,
ποταμὸς ἐνέγκοι τόνδε μηχαναῖς πέπλον·
775 ὁ δ' οὐδὲν εἰδὼς δύσμορος τὸ σὸν μόνης
δώρημα' ἔλεξεν, ὥσπερ ἦν ἐσταλμένος.
Κάκεινος ὡς ἔχουσε καὶ διώδυνος
σπαραγμὸς αὐτοῦ πνευμόνων ἀνθήψατο,
μάρψας ποδὸς νιν, ἄρθρον ἧ λυγρίζεται,
780 ῥίπτει πρὸς ἀμφίκλυστον ἐκ πόντου πέτρην·

vel te non amplius in vivis esse, vel superstitem alius ma-
trem vocari, vel meliori mente eam, quæ nunc adest tibi,
alicunde commutasse!

DEIANIRA.

Quid commisi, o nate, tanto dignum odio?

HYLLUS.

Conjugem tuum, ipsum adeo inquam patrem meum,
scito te hac die peremisse.

DEIANIRA.

Hei mihi! nate, cujus rei attulisti nuntium?

HYLLUS.

Quæseri nequit ut non eveniret. Quod enim factum est,
quisnam queat infectum reddere?

DEIANIRA.

Quid narras, o fili? quonam ex homine certior factus
detestandum adeo facinus me patrasse dicis?

HYLLUS.

Ipsæ his oculis quæm viderim gravem patris calamita-
tem; non alius ex ore audibam.

DEIANIRA.

Ubi vero, dic, convenisti virum, coramque adfuisi?

HYLLUS.

Si quidem te scire oportet, omnia dicam necesse est.
Quæm profectus est innotam Euryti populatus urbem,
victoriæ agens tropæa, et diis offerendas primitias: est
Eubææ aliquod fluctibus utrinque pulsatum promontorium,
Cenæum nomine, ubi patri Jovi aras determinat, fronden-
temque lucum; illic desideratum eum longo post tempore
primum vidi.

Sacris operatore multarum cæde victimarum advenit illi
domo famulus Lichas præco, tuum afferens donum, leta-
lem tunicam, quam ubi induit, ut ante mandaveras, mactat
quidam tauros eximios duodecim præstanti corpore, primi-
tias prædæ; sed cunctas simul victimas omnigenum pecorum
aris admovit centum.

Et primo quidem miser hilari animo, ornatoque gaudens
et amictu, fundebat preces: ubi vero e reverendis sacris
pinguique ligno *sublata* emicuit flamma sanguinolenta,
sudor prorupit e cute; et lateribus adstricta tanquam a fabro
agglutinata inhæret omnibus membris tunica.

Grassabatur per ossa dolor mordens; deinde eum velut
cruentæ infestæ excetræ virus quoddam depascitur.

Tum inclamat infelicem Lichan, criminis haud participem
tui, *quæritque* quibusnam dolis hanc attulisset vestem:

at ille omnino rei nescius tuum solius donum esse dixit,
ut mandatum fuerat.

Quod ubi audivit, acrisque convulsio jam viscera invasit,
prehensum pede *Lichan*, qua flectitur cruris junctura,
allidit ad mari pulsatum utrinque scopulum:

κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκράνει, μέσου
 κρατὸς διασπαρέντος αἵματός θ' ὁμοῦ.
 Ἄπας δ' ἀνηυφίμησεν οἰμωγῇ λεῶς,
 τοῦ μὲν νοσοῦντος, τοῦ δὲ διαπεπραγμένου
 785 κοῦδεῖς ἐτόλμα τάνδρὸς ἀντίον μολεῖν.
 Ἐσπᾶτο γὰρ πέδονδε καὶ μετάρσιος,
 βοῶν, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἐκτύπουν πέτραι,
 Λοκρῶν ὄρειοι πρῶνες Εὐβοίας τ' ἄκραι.
 Ἐπεὶ δ' ἀπέϊπε, πολλὰ μὲν τάλας χθονὶ
 790 ῥίπτων ἑαυτὸν, πολλὰ δ' οἰμωγῇ βοῶν,
 τὸ δυσπάρεινον λίχτρον ἐνδατούμενος
 σοῦ τῆς ταλαίνης, καὶ τὸν Οἰνέως γάμον
 οἷον κατακτῆσαιτο λυμαντὴν βίου,
 τότε' ἐκ προσέδρου λιγνύος διάστρογον
 795 ὀφθαλμὸν ἄρας εἶδ' ἐμ' ἐν πολλῷ στρατῷ
 ὀαχυρροοῦντα, καὶ με προσβλέψας καλεῖ,
 ὦ παῖ, πρόσσελθε, μὴ φύγῃς τοῦμὸν κακόν,
 μηδ' εἰ σε χρὴ θανόντι συνθανεῖν ἐμοί·
 ἀλλ' ἄρον ἔξω, καὶ μάλιστα μὲν μέθες
 800 ἐνταῦθ' ὅπου με μὴ τις ὀφεται βροτῶν·
 εἰ δ' οἴκτον ἴσχεις, ἀλλὰ μ' ἐκ γὰρ τῆσδε γῆς
 πόρθμευσον ὡς τάχιστα, μηδ' αὐτοῦ θάνω.
 Τοσαῦτ' ἐπισκήψαντος, ἐν μέσῳ σκάφει
 θέντες σφε πρὸς γῆν τήνδ' ἐκέλευσεν μόλις
 805 βρυχώμενον σπασμοῖσι. Καὶ νιν αὐτίκα
 ἡ ζῶντ' ἐσόφασθ', ἡ τεθνηκότ' ἀρτίως.
 Τοιαῦτα, μήτηρ, πατρὶ βουλευσας' ἐμῷ
 καὶ δρῶσ' ἐλήφθης, ὣν σε ποίνιμος Δίκη
 τίσαιτ' Ἐρινύς τ'. Εἰ θέμις δ', ἐπεύχομαι·
 810 θέμις δ', ἐπεὶ μοι τὴν θέμιν σὺ προὔβαλες,
 πάντων ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπὶ χθονὶ
 κτείνας', ὅποιον ἄλλον οὐκ ὀφει πότ'.

ΧΟΡΟΣ.

Τί σιγ' ἀφέρπεις; οὐ κάτοισθ' ὀθούνεκα
 ξυνηγορεῖς σιγῶσα τῷ κατηγορῷ;

ΥΑΛΟΣ.

815 Ἐὰτ' ἀφέρπειν. Οὐρὸς ὀφθαλμῶν ἐμῶν
 αὐτῇ γένοιτ' ἀπώθεν ἐρπούση καλῶς.
 Ὅγκον γὰρ ἄλλως ὀνόματος τί δειτ' ἰδέειν
 μητρῶον, ἥ τις μηδὲν ὡς τεκοῦσα δρᾷ;
 Ἄλλ' ἐρπέτω χαίρουσα· τὴν δὲ τέρψιν ἦν
 820 τῷ μῶϊ δίδωσι πατρὶ, τήνδ' αὐτὴ λάβοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰδ' οἷον, ὦ παῖδες, προσέμιξεν ἄφαρ
 τοῦπος τὸ θεοπρόπον ἥμιν
 τᾶς παλαιράτου προνοίας,
 ὃ τ' ἔλακεν, ὅποτε τελεόμηνος ἐκφέροι
 825 δωδέκατος ἄροτος, ἀναδοχὰν τελεῖν πόνων
 τῷ Διὶ αὐτόπαιδι·
 καὶ τὰδ' ὀρθῶς ἐμπεδα κατουρίζει.

Ἦως γὰρ ἂν ὃ μὴ λεύσσουν
 830 ποτ' ἔτ' ἐπίπονον ἔχοι θανῶν λατρείαν;
 Εἰ γὰρ σφε Κενταύρου φονίᾳ νιφέλα
 χρίει δολοκοῖδς ἀνάγκη

Στρ. α'.

Ἀντ. α'.

et ex vertice comato elisit cerebrum, medio capite disjecto
 simulque sanguine.

Universus autem exclamavit cum fletu popularis, hoc ægro-
 tante, illo vero interempto; nec quisquam audebat ad virum
 coram accedere.

Namque modoolvebatur humi, modo sursus erigebatur
 clamans, ejulans: circum vero remugiebant scopuli, Lo-
 crensium juga rupium, et Euboræ promontoria.

Postquam vero jam defecerunt vires, humi crebro jactato
 corpore, multisque cum ejulatu editis vocibus, omni convicio
 infaustas tuas miseræ nuptias detestatus Ceneique affinita-
 tem, qualem nactus esset pestem vitæ suæ,

tum circumfusa morbi fuligine distortum oculum attol-
 lens, videt me turba in multa lacrimas fundentem, et me
 conspectum vocat:

*O nate, accede, ne fugias meum malum, ne si qui-
 dem te mecum moribundo mori oporteat:*

*sed sublatum me hinc aufer, et, si potes, illic me
 potissimum depone, ubi me nemo videat mortalium:*

*at si te miseret mei, saltem ex hac insula transfer
 me quam celerrime, ne hic moriar.*

Quum hæc dedisset mandata, rate in media impositum
 illum ad hanc terram vix appulimus, rugientem convulsio-
 nibus: et ipsum acutatum, vel vivum conspicietis, vel modo
 mortuum.

Talia in patrem meum deprehenderis, mater, et meditata
 fuisse et perpetrasso, quorum a te ultrix Justitia penas re-
 poscat, Erinysque.

Quod si fas est, precor hoc: at fas est, quandoquidem
 mihi fas omne tu prius abjecisti, omnium, qui in terra
 agunt, optimum virum perimendo, qualemque alium non
 videbis unquam.

CHORUS.

Quid tacite discedis? non animadvertis te tacendo con-
 sentire accusatori?

HYLLUS.

Sinite eam abire: procul abeunti illi a conspectu meo
 maxime ventus contingat secundus.

Quid enim materni nominis fastum frustra præ se ferre
 opus est eam, quæ nihil, ut matrem decet, agit?

Quin abeat læta; voluptatem vero quam meo dat patri,
 eandem ipsa capiat.

CHORUS.

En, o puellæ, ut cito advenit nobis vox fatidica veteris
 providentiæ, quam cecinit deus, quando exacta mensibus
 præterlisset duodecima messis, tum finem impositum iri
 laboribus a germano Jovis filio susceptis.

Et hæc recte secundo vento decurrant, ut rata fiant.

Qui enim lumine cassus post obitam mortem ærumno-
 sum servitium habeat adhuc?

Quippe si ejus latera tingit mortifera Centauri nube dolosa
 inevitabilis machinatio,

πλευρὰ προστακέντος ἰοῦ,
 δν τέκετο θάνατος, ἔτεκε δ' αἰόλος δράκων,
 825 πῶς δὲ ἂν ἀέλιον ἕτερον ἢ τανῦν ἴδοι,
 δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας
 προστετακὼς φάσματι; μελαγχαίτα τ'
 ἀμμιγὰ νιν αἰκίζει
 830 θηρὸς δλόεντα κέντρ' ἐπιζέσαντα.
 Ὡν ἄδ' ἃ τλάμων ἄοκνον Στρ. β'.
 μεγάλην προσορῶσα δόμοισι βλάβαν νέων
 αἰσπόντων γάμων τὰ μὲν οὔτι
 προσέβαλε, τὰ δ' ἀπ' ἀλλόθρου
 835 γνώμας μολόντ' οὐλλαισι συναλλαγαῖς,
 ἢ που ὅλοα στένει,
 ἢ που ἀδινῶν γλῶρᾶν
 τέγγει δακρύων ἄχραν. [ἄταν.
 840 Ἄ δ' ἐρχομένα μοῖρα προραίνει δολίαν καὶ μεγάλην
 Ἐρρωγεν παγὰ δακρύων, Ἀντ. β'.
 κέχυται νόσος, ὦ πόποι, ὅσον ἀναρσίων
 οὔπω Ζηνὸς κέλωρ' ἀγάκλειτον
 845 ἐπέμολε πάθος οἰκτίσει.
 Ἴω κελαινὰ λόγγα προμάχου δορὸς,
 ἃ τότε θοᾶν νύμφαν
 ἀγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς
 τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμῆ. [πράκτωρ.
 850 καὶ δ' ἀμφίπολος Κύπρις ἀναυδὸς φανερὰ τῶνδ' ἐφάνη
 ΧΟΡΟΣ.
 Πότερον ἐγὼ μάταιος, ἢ κλύω τινὸς
 οἴκτου δι' οἴκων ἀρτίως ὀρμωμένου;
 Τί φημι;
 ἤχει τις οὐκ ἄσημον, ἀλλὰ δυστυχῇ
 καυχυτὸν εἴσω· καὶ τι καινίζει στέγη.
 Ξύνες δὲ
 855 τήνδ' ὡς ἀθήης καὶ συνωφρυωμένη
 χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς γραῖα σηματοῦσά τι.
 ΤΡΟΦΟΣ.
 ὦ παῖδες, ὡς ἄρ' ἡμῖν οὐ σμικρῶν κακῶν
 ἤρξεν τὸ δῶρον Ἡρακλεῖ τὸ πόμπιμον.
 ΧΟΡΟΣ.
 Τί δ', ὦ γεραιὰ, καινοποιηθὲν λέγεις;
 ΤΡΟΦΟΣ.
 Βέβηκε Δηάνειρα τὴν πανυστάτην
 860 δόων ἀπασῶν ἐξ ἀκινήτου ποδός.
 ΧΟΡΟΣ.
 Οὐ δὴ ποθ' ὡς θανοῦσα;
 ΤΡΟΦΟΣ.
 Πάντ' ἀκήχοας.
 ΧΟΡΟΣ.
 Τέθνηκεν ἡ τάλαινα;
 ΤΡΟΦΟΣ.
 Δεύτερον κλύεις.
 ΧΟΡΟΣ.
 Τάλαιν' ὀλεθρία, τίني τρόπῳ θανεῖν σφε φής;
 ΤΡΟΦΟΣ.
 Σχετλιώτατα πρὸς γε πράξιν.

veneno cūi inhaerente, quod genuit mors, peperit autem
 versicolor draco, qui illo solem alium, quam praesentem,
 videat, horribili hydrae agglutinatorum speciei (veneno)?

simulque illum cruciant nigra iuba praediti semiferi urentes
 exitiosi aculei.

Quas res (ad Herculis sortem spectantes), misera illa
 non cunctanter magnam videns aedibus imminere perul-
 ciem novis ingruentibus nuptiis, partim non animadvertit,
 ea vero, quae alieno Nessi consilio acciderunt funestae
 conciliationis causa, utique infausta gemit, utique crebra-
 rum ubertim lacrimarum rorem destillat.

Ad exitum vero properantia fata patefaciant dolosam
 magnamque noxam. Erumpit lacrimarum fons: diffunditur
 morbus, vach! qualis nunquam ab hostibus invasit Jovis
 nobilissimum filium calamitas gemenda.

O atra cuspis propugnatrix hastae, quae vi praecipitem
 adduxisti puellam istam excelsa ab Oechalia. Administra
 autem Venus tacita (clandestino amore) manifesta appa-
 ruit horum effectrix.

CHORUS.

Fallor ne, an audio lamenta modo aedes pervadentia?

Quid dicam?

Edit aliquis non obacursum, sed infaustum ploratum intus.
 Novantur quaedam sub tectis.

Age vero, hanc attende, quam insolito vultu, et con-
 tracto supercilio tendit ad nos anus, nuntiatura aliquid.

NUTRIX.

O puellae, quam non parvorum malorum nobis causa fuit
 donum Herculi missum!

CHORUS.

Quid novi, quaeso, dicis accidisse, anus?

NUTRIX.

Ablit Deianeira ultimam viarum omnium immoto pede.

CHORUS.

Scilicet, opinor, non ut moritura?

NUTRIX.

Cuncta audiisti.

CHORUS.

Mortuane est misera?

NUTRIX.

Iterum audis.

CHORUS.

Misera perdita! quonam modo occidisse illam ais?

NUTRIX.

Tristissimo, quod ad effectiorem.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ τῷ μόρῳ,

830 γύναι, ξυντρέχει.

ΤΡΟΦΟΣ.

Αὐτὴν διηίστωσε.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς θυμὸς, ἢ τίνες

νόσοι τάνδ' αἰγμῶν

βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε; πῶς ἐμήσατο

835 πρὸς θανάτῳ θάνατον

ἀνύσασα μόνα;

ΤΡΟΦΟΣ.

Στονόεντος ἐν τομῇ σιδήρου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπεῖδες, ὦ μάταιε, τήνδε τὴν ὕβριν;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἐπεῖδον, ὡς ἐὴ πλησία παραστάτις.

ΧΟΡΟΣ.

840 Τίς ἦν; πῶς; φέρ' εἰπέ.

ΤΡΟΦΟΣ.

Αὐτὴ πρὸς αὐτῆς χειροποιεῖται τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Τί φωνεῖς;

ΤΡΟΦΟΣ.

Σαφηνῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐτεκεν ἔτεκεν μεγάλην

ἃ νέορτος ἄδε νύμφα

845 δόμοισι τοῖσδ' Ἐρινύν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἄγαν γε· μάλλον δ' εἰ παρῶσα πλησία
ἐλευσσεῖς οἷ' ἔδρασε, κάρτ' ἂν ὤκτισας.

850 Ἐπεὶ γὰρ ἦλθε δωμαίων εἴσω μόνη,
καὶ παῖδ' ἐν αὐλαῖς εἶδε κοῖλα δέμνια
στορνύνθ', ὅπως ἄφορρον ἀντίῳ πατρὶ,
κρύψας' ἑαυτὴν ἐνθα μή τις εἰσίδοι,
βρυχᾶτο μὲν βωμοῖσι προσπίπτουσ' ὅτι
855 γένοιτ' ἐρήμη, κλαῖε δ' ὀργάνων ὅτου
ψαύσειεν οἷς ἐχρᾶτο δειλαία πάρος·
ἄλλη δὲ καλλὴ δωμαίων στρωφωμένη,
εἰ τοῦ φθῶν βλέψειν οἰκτῶν δέμας,
ἐκλαυνε ἢ δύστηνος εἰσορωμένη,

910 αὐτὴ τὸν αὐτῆς δαίμον' ἀγκαλουμένη,
καὶ τὰς ἀπαιδας ἐς τὸ λοιπὸν οὐσίας.
Ἐπεὶ δὲ τῶνδ' ὤληξεν, ἐξαίφνης σφ' ὀρῶ
τὸν Ἡράκλειον θάλαμον εἰσορωωμένην.
καὶ γὰρ λαθραῖον δῆμ' ἐπεσχιασμένη
915 φρούρου· ὀρῶ δὲ τὴν γυναῖκα δαιμόνιος
τοῖς Ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσιν φάρη.
Ὅπως δ' ἐτέλεσε τοῦτ', ἐπενθοροῦσ' ἄνω

Post 897 sequebatur:

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ ταῦτ' ἐτλη τις χεὶρ γυναικεῖα κτίσαι;

ΤΡΟΦΟΣ.

Διυνῶς γε· πέσσει δ', ὥστε μαρτυρεῖν ἐμοί.

CHORUS.

Dic, mulier, quonam correpta fuit fato?

NUTRIX.

Sibimet ipsa letum conscivit.

CHORUS.

Quæ iræ, quæve amentia hunc mali teli ictum intulerunt ut eam de medio tollerent?

Qui id moliri potuit, neci necem addens sola?

NUTRIX.

Luctuosi sectione (vulnere) ferri.

CHORUS.

Tunc vidisti, o misera, immane hoc facinus?

NUTRIX.

Vidi, ut quæ prope adstiterim.

CHORUS.

Quodnam erat? quomodo? age cedo.

NUTRIX.

Id ipsa sua perpetravit manu.

CHORUS.

Quid ais?

NUTRIX.

Certa.

CHORUS.

Peperit, peperit magnam, hæc quæ nuper advenit sponsa, domibus hisce Erinyn.

NUTRIX.

Nimis profecto; sed si prope adstans vidisses, qualia fecit multo magis certe miserata fuisses.

Postquam enim sola introgressa est domum, et filium in aula vidit cava cubilia sternentem, ut reversus obviam iret patri, abdidit se ubi nemo se videret, ibique aris advoluta, horribili sono ejulans conquesta est viduam se fieri;

flebat et si quod instrumentorum attingeret, quibus antea hæc misera utebatur;

huc vero et illuc per aedes oberrans, quando e dilectis quemplam conspexerat famulis, lugebat infelix illam intuens, ipsa suum ipsius fatum inclamans, ævumque in posterum liberis famulisque orbem.

Ubi vero horum desit, subito eam video in Herculeum thalamum irruentem;

et ego clam oculum tenebris abdita vigilem intendebar: mulierem autem cerno Herculis lecto stragulas injicientem vestes: quod ubi confecit, insiliens supra consedit medio

CHORUS.

Atque hæc sustinuit tentare seminea manus?

NUTRIX.

Atroci certe modo, rei certior facta, ipsa mihi testis eris.

καθεζέτ' ἐν μέσοισιν εὐνατηρίοις,
καὶ δακρύων ῥήγισσα θερμὰ νάματα
920 ἔλκεν, ὦ λέχη τε καὶ νυμφεῖ' ἐμὰ·
τὸ λοιπὸν ἤδη χαίρει', ὥς ἐμ' οὐποτε
δέξασθ' ἔτ' ἐν κοίταισι ταῖσδ' εὐνήτριαν.
Τοσαῦτα φωνήσασα συντόνῳ χερὶ
λύει τὸν αὐτῆς πέπλον, ὃ χρυσήλατος
925 προὔκειτο μαστῶν περονίς, ἐκ δ' ἐλώπιπεν
πλευρὰν ἀπασαν ὠλένῃν τ' εὐώνυμον.
Κἀγὼ δρομαία βᾶσ', ὅσον περ ἔσθενον,
τῷ παιδὶ φράζω τῆς τεχνωμένης τάδε.
Κἀν ὃ τὸ καῖσε δεῦρὸ τ' ἐξορμώμεθα,
930 δρῶμεν αὐτὴν ἀμφιπλήγῃ φασγάνῳ
πλευρὰν ὑφ' ἥπαρ καὶ φρένας πεπληγμένην.
Ἰδὼν δ' ὁ παῖς ὤμωξεν. Ἐγὼ γὰρ τάλας
τοῦργον κατ' ὀργὴν ὡς ἐφάφειεν τόδε,
ὃψ' ἐκδιδαχθεὶς τῶν κατ' οἶκον οὐνεκα
935 ἀκουσα πρὸς τοῦ θηρὸς ἔρξειεν τάδε.
Κἀνταῦθ' ὁ παῖς δύστηνος οὔτ' ὀδυρμάτων
δαίπετ' οὐδὲν, ἀμφὶ νιν γοῶμενος,
οὔτ' ἀμφιπέπτων στόμασιν, ἀλλὰ πλευρόθεν
πλευρὰν παρὲς ἔκειτο πόλλ' ἀναστένων,
940 ὥς νιν ματαίως αἰτία βάλοι κακῇ,
κλαίων ὀθούνεκ' ἐκ δυοῖν ἔσοιθ' ἅμα,
πατρός τ' ἐκείνης τ', ὠρρανισμένος βίον.
Τοιαῦτα τάνθαδ' ἔστιν. Ὄστ' εἴ τις δύο
ἦ καὶ τι πλείους ἡμέρας λογίζεται,
945 μάταιός ἐστιν. Οὐ γὰρ ἔσθ' ἢ γ' αὖριον,
πρὶν εὖ πάθῃ τις τὴν παροῦσαν ἡμέραν.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα πρότερον ἐπιστένω,
πότερα μέλεα περαιτέρω,
δύσχεριτ' ἐμοιγε δυστάνω.
950 Τάδε μὲν ἔχομεν ὄρεν δόμοις,
τάδε δὲ μένομεν ἐπ' ἐλπίσιν·
κοινὰ δ' ἔχειν τε καὶ μέλλειν.
Εἴθ' ἀνεμόεσσά τις
γένοιτ' ἔπουρος ἐστιῶτις αὖρα,
955 ἥ τις μ' ἀποικίσσειεν ἐκ τόπων, ὅπως
τὸν Ζηνὸς ἀλκιμον γόνον
μὴ ταρβαλέα θάνοιμι
μοῦνον εἰσιδοῦσ' ἄρα·
ἐπεὶ ἐν δυσάπαλλάκτοις ὀδύναις
960 χωρεῖν πρὸ δόμων λέγουσιν
ἀσπετόν τι θαῦμα.
Ἄγχοῦ δ' ἄρα κοῦ μακρὰν
προὔκλαιον, ὀξύφωνος ὡς ἀηδὼν.
Ξένων γὰρ ἐξόμιλος ἦδε τις βᾶσις.
965 Ἢ δ' αὖ φορεῖ νιν; ὡς φέλου
προκηδομένα, βαρεῖαν
ἄφορον φέρει βᾶσιν.
Αἰαῖ, ὃδ' ἀναύδατος φέρεται.
Τί γρ' ἦ, θάνατόν νιν ἢ καὶ
970 ἔπνον ὄντα κρίναι;

in cubili, et lacrimarum erumpens calida fluentia, iussit:

O thori, thalamique mei, in posterum jam valete: quippe qui non amplius excepturi me estis hisce in stratis cubantem.

Tantum effata, celeri manu pepium solvit suum in quo inerat aurea mamillaris fibula, denudavitque latus totum brachiumque sinistrum:

et ego cursu erumpens quam potui citato, hanc eam moliri nato nuntiatum eo:

namque huc et illuc ferimur, interea videmus eam ancipiti gladio in latere sub jecore et praecordiis vulneratam.

Conspicatus autem filius ejulavit: intellexit enim miser illam facinus hoc sibi iratam patrasse, sero edoctus ab iis qui domi sunt, invitam eam ista et a semifero inductam molitam fuisse.

Tum vero infelix natus nihil non gemituum edit, deplorans illam semper et deosculans; sed lateri latus applicans ita adjacebat, multa ingemiscens quod eam in crimen falso vocasset, dolensque quod simul a duobus, patris matrisque vita privatum iretur.

Ita hic resse habent. Proinde si quis duos vel etiam plures dies computat sibi, stolidus est.

Non enim est crastina, antequam praesens bene acta sit, dies.

CHORUS.

Utra prius geniam, ultra magis supra modum misera, infelix ego dijudicare nequeo.

Haec quidem habemus oculis naurpanda domi, illa vero exspectamus sollicitae: idem autem est et habere et in eo esse, ut habeas *malum*.

Utinam ventosa quaedam oriatur contermina domestica aura, quae ex his me locis abripiat, ut ne praeter metu moriar statim, Jovis fortem natum solum (*mortuae uxori superstitem*) intuita!

siquidem aiunt ante aedes immedicabili correptum dolore, horrendum adesse prodigium.

Propinqua igitur, nec remota (*ab aegrotante Hercule*) flebam canora velut lusciniæ.

Ecce enim peregrinorum hanc insuetam turbam! Quo eum portat? tanquam amico metuens moestum absque strepitu movet gradum.

Hei! hei! ille mutus bajulatur.

Utrum par est opinari, mortuum illum esse, an dormire?

ΥΑΛΟΣ.

ὦ μοι ἐγὼ σοῦ, πάτερ, ὦ μέλεος.
Τί πάθω; τί δὲ μήσομαι; οἴμοι.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Σίγα, τέκνον, μὴ κινήσης
975 ἀγρίαν ὀδύνην πατρὸς ὠμόφρονος.
Ζῆ γὰρ προπετής. Ἄλλ' ἴσχα δακῶν
στόμα σόν.

ΥΑΛΟΣ.

Πῶς φῆς, γέρον; ἦ ζῆ;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οὐ μὴ ἔξεγερῆς τὸν ὕπνῳ κάτοχον
κάκκινήσεις κάνασθήσεις
980 φοιτάδα δεινὴν
νόσον, ὦ τέκνον.

ΥΑΛΟΣ.

Ἄλλ' ἐπὶ μοι μελέω
βάρος ἄπλετον ἐμμέμονεν φρήν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ Ζεῦ,

ποῖ γὰρ ἤκω; παρὰ τοῖσι βροτῶν
985 κεῖμαι πεποντημένος ἀλλήλοισι
ὀδύνας; Οἴμοι ἐγὼ τλάμων·
ἦ δ' αὖ μισὰ βρύκει. Φεῦ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἄρ' ἐξήδης ὅσον ἦν κέρδος
σιγῇ κεῦθειν, καὶ μὴ σκεδάσαι
990 τῷδ' ἀπὸ κρατὸς
βλεφάρων ὁ ὕπνον;

ΥΑΛΟΣ.

Οὐ γὰρ ἔχω πῶς ἂν
στέρεσθαι κακὸν τόδε λεύσσω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ Κρηναία κρητὶς βωμῶν,
ἱερῶν ὅαν οἶων ἐπὶ μοι
995 μελέω χάριν ἔνυσαι. ὦ Ζεῦ,
ὅαν μ' ἄρ' ἔθου λώσαν, ὅαν,
ἦν μὴ ποτ' ἐγὼ προσιδεῖν ὁ τάλας
ὤφελον ὅσοις, τόδ' ἀκλήλητον
1000 μανίας ἄνθος καταδερχθῆν.
Τίς γὰρ ἀοιδός, τίς δ' χειροτέχνης
ἱατρορίας δὲ τήνδ' ἄτην
χωρὶς Ζηνὸς κατακτλήσει;
θαῦμα ἂν πόρρωθεν ἰδοίμαν.

Ἔ. ἔ,

1005 a ἔἄτέ μ', ἔἄτέ με εὖσμορον εὐνάσσι.

1005 b Ἐἄθ' ὕστατον εὐνάσαι.

Πᾶ μου ψαύεις; ποῖ κλίνεις;
ἀπολεῖς μ', ἀπολεῖς.

Ἀνατέτροφας δ' τι καὶ μύση.

1009 Ἥπταί μου, τοτοτοῖ. Ἦδ' αὖθ' ἔρπει. Πόθεν ἔστ', ὦ
πάντων Ἑλλάνων ἀδικώτατοι ἄνθρωποι, οὓς δὴ
πολλὰ μὲν ἐν πόντῳ, κατὰ τε θρῖα πάντα καθαίρων,
ὠλεσάντων δ' ἐπὶ τῷδε νοσοῦντι

HYLLUS.

Heu me miseram causa tua, pater! Quid agam? quid ca-
piam consilii? Ah! mihi!

SENEX.

Tace, fili, ne excites saevum dolorem patris efferi. Vi-
vit enim prociuus (in cubili, i. e. sopitus).
Sed inhihe os, morsu comprimens labia.

HYLLUS.

Quid ais, senex? num vivit?

SENEX.

Cave, ne suscites somno devinctum neque commoveas
et renoves vagum immanem morbum, o fili.

HYLLUS.

Sed mihi misero ad intolerandum mali pondus exarsit
animus.

HERCULES.

O Juppiter, quo terrarum veni? quos apud mortales jaceo
confectus perpetuis doloribus?

Heu me miserum! en rursus exedit me sceleratus morbus.
Heu!

SENEX.

Num probe conscius eras, quanto satius fuisset silentio
recondere dolorem, nec hujus a capite palpebrisque dissi-
pare somnum?

HYLLUS.

At non est qui patienter feram hujus mali aspectum.

HERCULES.

O Cenacorum altarium crepido, qualem in me misero pro
qualibus hostiis gratiam consecuta es (quam nacta tibi
es mea calamitate remunerationem)! O Juppiter, quali
me, quali affecisti probro! quod utinam ego miser nunquam
conspexissem oculis, nec intuitus essem hunc insanabilem
furiosi morbi florem.

Quis enim iucantator, quis medicus chirurgus est, qui
hoc malum, praeter Jovem, sanare possit?

Miraculum hoc fortasse e longinquo introspexerim.

Ah! ah! sinite, sinite me infaustum requiescere. Sinite
me supremum somnum capere.

Ubi me attingis? quo reclinas? enecas me, enecas.

Quodquod sopitum erat mali, excitasti.

Inhaeret mihi morbus, vae, vae! ecce iterum subit. Unde
mihi auxilio adestis, o Achivorum omnium injustissimi viri,
quorum ego in gratiam, dum mari perque saltus omnes
monstra et scelera purgo, semper me perditum ibam?

οὐ πῦρ, οὐκ ἔγχος τις ὀνήσιμον οὐκ ἐπιτρέψει;

Ἔε,

1018 οὐδ' ἀπαράξει κράτα βίου θέλει
μαλὼν τοῦ στυγεροῦ; Φεῦ φεῦ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

1019 ὦ παῖ τοῦδ' ἀνδρὸς, τοῦργον τόδε μεῖζον ἀνέχει
ἢ κατ' ἐμὴν βώμαν σὺ δὲ σύλλαβε. Σοὶ τε γὰρ ὄμμα
1020 ἐμπλεον ἢ δι' ἐμοῦ σώζειν.

ΥΛΑΟΣ.

Ψαύω μὲν ἔγωγε,
λαθίπονον δ' ὀδυνᾷν οὐτ' ἐνδοθεν οὔτε θύραθεν
ἔστι μοι ἐξανύσαι βίον. Τοιαῦτα νέμει Ζεὺς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ παῖ παῖ, ποῦ ποτ' εἶ;

1024 τῷδ' ἐμὲ τῷδ' ἐμὲ πρόσλαβε κουρίσας.

Ἔε, ἰὼ ἰὼ δαίμον

Θρώσκει δ' αὖ, θρώσκει δειλαία
διολοῦσ' ἡμᾶς

1030 ἀποτίδατος ἀγρία νόσος.

ὦ Παλλὰς Παλλὰς, τόδε μ' αὖ λωβᾶται. Ἰὼ παῖ,
τὸν φύτορ' οἰκτεῖρας ἀνεπίφθονον εἴρυσον ἔγχος,

1035 παῖσον ἐμᾶς ὑπὸ κληῖδος· ἀκοῦ δ' ἄχος, ὃ μ' ἐχό-
σα μάτηρ ἄθεος, τὰν ὧδ' ἐπίδοιμι πεσοῦσαν ῥωσιν

1040 αὐτως, ὧδ' αὐτως, ὥς μ' ὤλεσιν. ὦ γλυκὺς Ἄδας,

ὦ Διὸς αὐθαίμων,
εὐνασον εὐνασον ὦκυπέτα μόρω
τὸν μέλεον φθίσας.

ΧΟΡΟΣ.

Κλύουσ' ἔφριξα τάσδε συμφορὰς, φίλαι,

1045 ἀνακτος, οἷαις οἷος ὦν ἐλαυνεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ κοῦ λόγῳ κακὰ
καὶ χερσὶ καὶ νώτοις μοχθήσας ἐγώ·

κοῦπω τοιοῦτον οὐτ' ἀκοίτις ἢ Διὸς
προὔθηκεν οὐθ' ὁ στυγνὸς Εὐρυσθεὺς ἐμοί,

1050 οἷον τόδ' ἢ δολῶπις Οἰνέως κόρη

καθῆψεν ὥμοις τοῖς ἐμοῖς Ἑρινύων
ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον, ᾧ διόλλυμαι.

Πλευραῖσι γὰρ προσμαχθὲν ἐκ μὲν ἐσχάτας
βέβρωκε σάρκας, πνεύμονός τ' ἀρτηρίας

1055 ῥοφεῖ ξυνοικοῦν· ἐκ δὲ γλωρὸν αἷμά μου

πέπωκεν ἤδη, καὶ διέφθαρται δέμας
τὸ πᾶν, ἀφράστῳ τῇδε χειρωθεὶς πέδῃ.

Κοῦ ταῦτα λόγχῃ πεδίας, οὐθ' ὁ γηγενὴς
στρατὸς Γιγάντων, οὔτε θήρειος βία,

1060 οὐθ' Ἑλλὰς, οὐτ' ἀγλωσσος, οὐθ' ὄσσην ἐγὼ

γαῖαν καθαίρων ἰκόμην, ἔδρασέ ποιν·
γυνὴ δὲ, θῆλυς οὔσα κοῦκ ἀνδρὸς φύσιν,

μόνη με δὴ καθεῖλε φασγάνου δίχα.

ὦ παῖ, γενοῦ μοι παῖς ἐτήτυμος γεγώς,

1065 καὶ μὴ τὸ μητρὸς ὄνομα πρεσβεύσης πλέον.

Δός μοι χεροῖν σαῖν αὐτὸς ἐξ οἴκου λαβὼν
ἐς χεῖρα τὴν τεκοῦσαν, ὥς εἰδῶ σάφα

Et nunc huicce sic aegrotanti nemo vestrum ignem
aut gladium salutarem admovebit? Ah! ah! neque caput
invisa me ex vita properabit tollere? Heu! heu!

SENEX.

O fili huius viri, gravius quam pro viribus meis hoc ex-
surgit negotium: tu vero adjuva: tibi enim integra est vi-
dendi facultas, potius quam ut per me ille servari possit.

HYLLUS.

En manus admoveo: doloris vero obliviosam vitæ con-
ditionem, non est ut aut meo, aut horum, qui prope sunt,
consilio, efficiam. Talia mala tribuit Juppiter.

HERCULES.

O nate, nate, ubi es, quaeso?

Hac me, hac prehensum leva.

Hei! hei! o fortuna infensa! ingruit rursus, ingruit infelix,
qui me perdit, inaccessus, immitis morbus.

O Pallas, Pallas, excruciat me rursus morbus.

O nate, patrem miseratus stringe ensem, et, quod tibi
nemo crimini vertet, meam claviculam feri.

Medere dolori, quo me efferavit tua mater impia, quam
viderem eodem sic collapsam morbo, quo me perdidit.

O dulcis Pluto, o Jovis germane frater, sopi me, sopi
celeri leto, infelicem me perimens.

CHORUS.

Horreo, amicae, graves hasce regis aerumnas audiens,
quantis tantus vir agitur.

HERCULES.

O qui multa profecto periculosa nec spernenda mala ma-
nibusque et humeris exantlavi: at mihi tale nunquam nec
Jovis conjux objecit, neque odiosus Eurystheus, qualem
hunc dolosa Ænei filia induit humeris meis Furiis con-
textum amictum, quo funditus pereō.

Lateribus enim inhærens, extremas quidem voravit car-
nes, pulmonisque ad viscera usque penetrans sorbet ea,
sanguinem vegetum meum exhaustit jam, et contabuit
corpus omne meum, exco hoc irretitum laqueo.

Et hæc non campestris hasta, nec terrigena Gigantum
exercitus, nec vis semifera, nec Græcus, nec barbarus, nec
quantam ego terram repurgans penetravi, quisquam per-
petravit; sed mulier, femineo, non virili sexu, sola me per-
emit scilicet absque gladio.

O nate, verum te meum filium exhibe, neu maternum
nomen pluris existima.

Da mihi, tua ipsius manu abstractam domo, matrem
tuam in manum, ut liquido sciam, utrum meum

- εἰ τοῦμόν ἀλγεῖς μᾶλλον ἢ κείνης ὁρῶν
 λωβητὸν εἶδος ἐν δίκῃ κακούμενον.
- 1070 ἼΟ', ὦ τέκνον, τόλμησον· οἴκτειρόν τέ με
 πολλοῖσιν οἴκτρον, ὅστις ὥστε παρθένος
 βέβρυχα κλαίων, καὶ τόδ' οὐδ' ἂν εἰς ποτε
 τόνδ' ἄνδρα φαίη πρόσθ' ἰδεῖν δεδρακότα,
 ἀλλ' ἀστένηκτος αἰὲν ἐσπόμεν κακοῖς.
- 1075 Νῦν δ' ἐκ τοιούτου θῆλυς τῆρυμαι τάλας.
 Καὶ νῦν προσελθὼν στῆθι πλησίον πατρός,
 σέψαι δ' ὁποῖας ταῦτα συμφορᾶς ὑπο
 πέπονθα. Δείξω γὰρ τάδ' ἐκ καλυμμάτων.
 Ἴδοῦ, θεᾶσθε πάντες ἄθλιον δέμας,
- 1090 ὁρᾶτε τὸν δύστηνον, ὥς οἴκτρως ἔχω.
 Αἰαῖ, ὦ τάλας,
 ἔ ἔ
- ἔθαλψεν ἄτης σπασμὸς ἀρτίως, ὃ δ' αὖ
 διῆξε πλευρῶν, οὐδ' ἀγύμναστον μ' ἔαν
 εἴκοιεν ἡ τάλαινα διάθορος νόσος.
- 1085 Ὡναξ Ἀΐδῃ, δέξαι μ',
 ὦ Διὸς ἀκτίς, παῖσον.
- Ἔνσεισον, ὦναξ, ἐγκατάσκηπον βελος,
 πάτερ, κεραυνοῦ. Δαίνυται γὰρ αὖ πάλιν,
 ἦνθηκεν, ἐξώρμηκεν. Ὡ χέρις χέρες,
 1090 ὦ νῶτα καὶ στήρ', ὦ φλοιὶ βραχίονες,
 ὑμεῖς ἐκαῖνοι δὴ καθέσταθ', οἳ ποτε
 Νεμέας ἐνοικον, βουκόλων ἀλάστορα,
 λέοντ', ἀπλάτον θρέμμα κάπροσῆγορον,
 βίᾳ κατειργάσασθε, Λερναίαν θ' ὕδραν,
- 1095 διφυῇ τ' ἀμικτον ἵπποδάμονα στρατὸν
 θηρῶν, ἑβριστήν, ἀνομον, ὑπέροχον βίαν,
 Ἐρυμάνθιον τε θῆρα, τόν θ' ὑπὸ χθονὸς
 Ἄδου τρίκρανον σκύλακ', ἀπρόσμαχον τέρας,
 δεινῆς Ἐχιδνῆς θρέμμα, τόν τε χρυσέων
- 1100 δράκοντα μήλων φύλακ' ἐπ' ἐσχάτοις τόποις·
 ἄλλων τε μόχθων μυρίων ἐγευσάμην,
 κοῦδεῖς τροπαῖ' ἔστησε τῶν ἐμῶν χειρῶν.
 Νῦν δ' ὧδ' ἀναρθρὸς καὶ κατερρακωμένος
 τυφλῆς ὑπ' ἄτης ἐκπεπόρθημαι τάλας,
- 1105 ὃ τῆς ἀρίστης μητρός ὠνομασμένος,
 ὃ τοῦ κατ' ἄστρα Ζηνὸς αὐδηθεὶς γόνος.
 Ἀλλ' εὖ γέ τοι τόδ' ἴσται, κἂν τὸ μηδὲν ὦ
 κἂν μηδὲν ἔρπω, τήν γε δράσασαν τάδε
 χειρώσομαι καὶ τῶνδε. Προσμόλοι μόνον,
- 1110 ἵν' ἐκδιδάχθῃ πᾶσιν ἀγγέλλειν ὅτι
 καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανῶν ἐτισάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡ τλήμων Ἑλλάς, πένθος οἷον εἰσοροῖ
 ἔξουσιν, ἀνδρὸς τοῦδ' ἐπ' εἰ σφαλήσεται.

ΥΔΑΟΣ.

- Ἐπεὶ παρέσχες ἀντιφωνῆσαι, πάτερ,
 1115 σιγὴν παρασχὼν κλυθί μου, νοσῶν ὕμῳ.
 Αἰτήσομαι γὰρ σ' ὦν δίκαια τυγχάνειν.
 Δός μοι σεαυτὸν, μὴ τοσοῦτον ὥς δάκνη

doleas magis, an illius corpus male mulctatum, quum
 meritas luet penas.

Age nate, aude : miserere mei, qui multis miserabilis
 sum; quippe qui puellae more ploratus edo : et hoc hunc
 virum (me) facientem nemo unquam dixerit se vidisse an-
 teliac, sed absque gemitu usque subibam mala.

At nunc tali *laccessitus* malo effeminatus deprehendor
 miser.

Age vero accede propius ad patrem, et considera qualis
 calamitas his me affligit malis : monstrabo enim relictum
 id omne.

En, spectate omnes lacerum hoc corpus, intuemini mi-
 serum, quam miserabili sim in statu.

Ah! ah! infelix ego!

heu! heu!

en denuo urit calamitosi morbi convulsio; rursum pene-
 trat latera, neque inexercitatum sinitura videtur dira vorax
 lues.

O rex Pluto, suscipe me :

o Jovis fulmen, feri.

Incute, o rex, intorque, pater, fulguris telum mihi.

Exedit enim rursus, effervescit, omni grassatur impetu.

O manus, manus, o terga et pectora, o cari lacerti! illine
 vos tandem estis, qui olim Nemeae incolam, bubalcorum
 perniciem, leonem, immanem formidabilemque belluam vi
 confecistis et Lernaeam hydram, bimembresque feros equi-
 no gressu utentes Centauros, gentem protervam, legum
 expertem, superbam viribus, Erymanthiamque belluam,
 tricipitemque apud inferos Orci canem, invictum monstrum,
 terribili satum Echidna, draconemque anreorum custodem
 malorum extremis in orbis locis,

aliosque insuper labores innumeros gustavi (*subii*), nec
 quisquam unquam de meis tropaea statuit manibus.

At nunc sic fractis artibus, lacerisque carnibus, a caeca
 peste excrucior miser, ille ego qui matris optimae nuncupa-
 tus Jovisque sidera *torquentis* praedicatus sum filius.

Verum hoc certo sciat is : etiamsi nullus sum, etiamsi
 incedere nequeo, tamen quae hoc facinus commisit, eam
 ulciscar, istis etiam (*quae supersunt virtibus*).

Accedat morbo, ut experta nuntiare possit omnibus, me
 et viventem et morientem scelestos punitum ivisse.

CHORUS.

O miseram Graciam! qualem illi impendere luctum vi-
 deo, hoc viro si privabitur!

HYLLUS.

Quoniam permittis viciissim ut loquar, pater, attende ta-
 citus, morbo licet premaris : postulabo enim a te, quod con-
 sequi me par est.

Da te mihi, non tam iracundum, ut mordearis animo;

θυμῷ δύσσοργος. Οὐ γὰρ ἂν γνοίης ἐν οἷς
χαίρειν προθυμεῖ καὶ τοῖς ἀλγεῖς μάτην.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1120 Εἰπὼν δ' ἤρξαι λῆξον· ὥς ἐγὼ νοσῶν
οὐδὲν ξυνίημι· ὦν σὺ ποικιλλεῖς πάλαι.

ΥΛΛΟΣ.

Τῆς μητρὸς ἤκω τῆς ἐμῆς φράσων ἐν οἷς
νῦν ἔστιν οἷς θ' ἤμαρτεν οὐχ ἔκουσία.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1125 Ὡ παγκάκιστε, καὶ παρεμνήσω γὰρ αὖ
τῆς πατροφόντου μητρὸς, ὥς κλύειν ἐμέ;

ΥΛΛΟΣ.

Ἐχει γὰρ οὕτως ὥστε μὴ σιγᾶν πρέπειν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ δῆτα τοῖς γε πρόσθεν ἡμαρτημένοις.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ' οὐδὲ μὲν δὴ τοῖς γ' ἐφ' ἡμέραν ἐρεῖς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Λέγ'· εὐλαβοῦ δὲ μὴ φανῇ κακὸς γεγώς.

ΥΛΛΟΣ.

1130 Λέγω. Τέθνηκεν ἀρτίως νεοσπαγής.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πρὸς τοῦ; τέρας τοι διὰ κακῶν ἐθέσπισας.

ΥΛΛΟΣ.

Αὕτη πρὸς αὐτῆς, οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οἱμοι· πρὶν, ὥς χρεῖν, σφ' ἐξ ἐμῆς θανεῖν χερὸς;

ΥΛΛΟΣ.

Κἂν σοῦ στραφεῖ θυμὸς, εἰ τὸ πᾶν μάθοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1135 Δεινοῦ λόγου κατῆρξας· εἰπέ δ' ἡ νοεῖς.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄπαν τὸ χρεῖν, ἤμαρτε χρηστὰ μωμίνη.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Χρήστ', ὦ κάκιστε, πατέρα σὸν κτείνασα δρᾷ;

ΥΛΛΟΣ.

Στέργημα γὰρ δοκοῦσα προσβαλεῖν σέθεν,
ἀπήμπλαχ', ὥς προσεῖδα τοὺς ἑνδὸν γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1140 Καὶ τίς τοσοῦτος φαρμακεὺς Τραχινίων;

ΥΛΛΟΣ.

Νέσσοις πάλαι Κένταυρος ἐξέπεισέ νιν
τοιῶδες φίλτρον τὸν σὸν ἐκμῆναι πόθον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἰοῦ ἰοῦ δύστηνος, οἴχομαι τάλας.

Ὅλωλ' ὀλωλα, φέγγος οὐκ ἔτ' ἐστὶ μοι.

1145 Οἱμοι, φρονῶ δὴ ξυμφορᾶς ἵν' ἔσταμεν.

Ἰθ', ὦ τέκνον· πατὴρ γὰρ οὐκ ἔτ' ἐστὶ σοι·

Κάλει τὸ πᾶν μοι σπέρμα σῶν δμαιμόνων,
κάλει δὲ τὴν τάλαιναν Ἀλκμήνην, Διὸς
μάτην ἄκοιτιν, ὥς τελευταίαν ἐμοῦ

1150 φήμην πύθησθε θεσφάτων ὅσ' οἶδ' ἐγώ.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ' οὔτε μήτηρ ἐνθάδ', ἀλλ' ἐπακτίᾳ

SOPHOCLES.

sic enim dignoscere nequeas, quid gaudii percipere gestis
temere, quamque frustra irascaris.

HERCULES.

Breviter iis quæ dicere cupis, defungere. Ego enim mor-
bo affectus nihil istorum intelligo, quæ tu dudum varie
(subdole) loqueris.

HYLLUS.

De matre dicere volo, ut nunc res illius sunt, utque pec-
cavit non sua sponte.

HERCULES.

O scelestes! itane etiam audes rursus in memoriam revocare
matrem quæ patrem tuum peremit, ut audiam ejus nomen?

HYLLUS.

Ita enim se res habet, ut silentio tibi non deceat.

HERCULES.

Immo maxime tacendum de ea, propter illa, quæ ante
in me peccavit.

HYLLUS.

At ne illa quidem dices quæ fecit hodie.

HERCULES.

Dic ergo: sed cave ne degener deprehendaris.

HYLLUS.

Dico. Mortua est mater, modo occisa.

HERCULES.

A quo? portentum vaticinatus es male ominatum.

HYLLUS.

Sua ipsius manu; ab alio nemine.

HERCULES.

Hei mihi! antequam, ut oportebat, mea periit manu?

HYLLUS.

Tu quoque sententiam mutares, si rem omnem cognos-
ceres.

HERCULES.

Mirum quid narrare occipis: dic ergo qui id intelligas.

HYLLUS.

Res tota hæc est; peccavit, dum honesta quærebat.

HERCULES.

Bonane, scelestes, facit, quæ patrem occidit tuum?

HYLLUS.

Amorem tuum veneficio conciliare sibi cogitans, post-
quam novam domi conspexit nuptiam, aberravit a propo-
sito.

HERCULES.

Et quis inter Trachinios tantus est veneficus?

HYLLUS.

Centaurus Nessus persuasit ei olim, ut tali delinimento
te sui incenderet amore.

HERCULES.

Heu! heu! infelix, perii miser! occidi, occidi; lux est
mihi nulla amplius.

Hei mihi! demum intelligo quo redactus sum miseris.

Abi nato; pater enim tibi non vivit amplius;

voca omnem mihi fratrum tuorum stirpem; voca et mise-
ram Alcmenam, Jovis frustra dictam conjugem, ut perci-
piatis supremum de me oraculorum nuntium, quantum ego
compertum habeo.

HYLLUS.

At neque mater hic adest: sed in litorali Tirynthe nunc

Τίρυνθι συμβέβηκεν ὥστ' ἔχειν ἔδραν,
παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει,
τοὺς δ' ἂν τὸ Θήβης ἄστὺ ναίοντας μάθοις·
1165 ἡμεῖς δ' ὅσοι πάρεσμεν, εἴ τι γρὴν, πάτερ,
πράσσειν, κλύοντες ἐξυπηρετήσομεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Σὺ δ' οὖν ἄκουε τοῦργον· ἐξήκεις δ' ἵνα
φαναῖς ὅποιος ὦν ἀνὴρ ἐμὸς καλεῖ.
Ἔμοι γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι,
1160 πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο,
ἀλλ' ὅστις Ἄδου φθίμενος οἰκήτωρ πάλαι.
Ὅδ' οὖν ὁ θῆρ Κένταυρος, ὡς τὸ θεῖον ἦν
πρόφαντον, οὕτω ζῶντά μ' ἔκτεινεν θανών.
Φανῶ δ' ἐγὼ τούτοις συμβαίνοντ' ἴσα
1165 μαντεῖα καινὰ, τοῖς πάλαι ξυνήγορα,
ἃ τῶν ὀρείων καὶ χαμαικοιτῶν ἐγὼ
Σελλῶν ἰσελθὼν ἄλσος ἐξεγραψάμην
πρὸς τῆς πατρίδος καὶ πολυγλώσσου ὄρυδος,
ἥ μοι χρόνῳ τῷ ζῶντι καὶ παρόντι νῦν
1170 ἔρασκε μόχθων τῶν ἐρεστώτων ἐμοὶ
λύσιν τελειῖσθαι· καδόκουν πράξειν καλῶς.
Τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.
Τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.
Ταῦτ' οὖν ἐπειδὴ λαμπρὰ συμβαίνει, τέκνον,
1175 δεῖ σ' αὖ γενέσθαι τῷδε τάνδρῃ σύμμαχον,
καὶ μὴ ἵπμειναι τοῦμὸν δῆναι στόμα,
ἀλλ' αὐτὸν εἰκαθόντα συμπράσσειν, νόμον
κάλλιστον ἐξευρόντα, πειθαρχεῖν πατρί.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ', ὦ πάτερ, ταρβῶ μὲν ἐς λόγου στάσιν
1180 τοιάνδ' ἐπελθὼν, πείσομαι δ' ἃ σοι δοκεῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐμβαλλε χεῖρα δεξιὰν πρώτιστά μοι.

ΥΛΛΟΣ.

Ὡς πρὸς τί πίστιν τήνδ' ἄγαν ἐπιστρέφεις;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ θᾶσσον οἴσεις μὴδ' ἀπιστήσεις ἐμοί;

ΥΛΛΟΣ.

Ἰδοὺ προτείνω, κοῦδὲν ἀντειρήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1185 Ὅμνυ Διὸς νῦν τοῦ με φύσαντος χάρα.

ΥΛΛΟΣ.

Ἴη μὴν τί δράσεις; καὶ τόδ' ἐξειρήσεται;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἴη μὴν ἐμοὶ τὸ λεχθὲν ἔργον ἐκτελεῖν.

ΥΛΛΟΣ.

Ὅμνυμ' ἔγωγε, Ζῆν' ἔχων ἐπώμοτον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἰ δ' ἐκτὸς ἑλθοῖς, πημονὰς εὐχου λαβεῖν.

ΥΛΛΟΣ.

1190 Οὐ μὴ λάβω· δράσω γάρ. Εὐχομαι δ' ὅμως.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οἴσθ' οὖν τὸν Οἴτης Ζηνὸς ὕψιστον πάγον;

cum maxime sedem habet, et liberos partim ipsa secum abductos educat; partim urbe Thebana habitantes scias.

Nos vero qui adsumus, si quid facto opus est, pater, id dicto audientes exsequemur.

HERCULES.

Tu rem proinde audi; eo enim delatus es, ubi ostendas, qualis quum sis, meus appellere filius.

Mihi enim erat prædictum a patre olim, a nemine viventium me esse perituum, sed a quopiam qui vita functus Orci esset incola.

Hic igitur ferus Centaurus, juxta fatidicam dictionem, viventem me sic peremit mortuus.

Alia autem ego aperiam eodem tendentia, similia nova oracula, veteribus concinentia, quæ, monticolarum et humi cubantium Sellarum ingressus locum, tabellis consignavi a paterna loquaci quercu edita;

quæ mihi significavit præsentī hinc ipso tempore impostorum mihi laborum solutionem fore: sperabamque exinde me prospere victurum;

atqui nihil aliud hoc erat, nisi me moriturum.

Quippe mortuis nullus labor est.

Horum igitur quoniam loculentus eventus est, oportet te, nate, mihi morigeram præstare operam, neque exspectare dum exacerbetur os meum, sed sponte cedentem opitulari, pulcherrima comparata tibi lege, patri ut natus pareas.

HYLLUS.

At, o pater, metu consternor, in tale sententiæ dissidium quum inciderim; tamen, quidquid jusseris, exsequar.

HERCULES.

Da mihi primum dextræ fidem.

HYLLUS.

Quorsum hoc pignus tam anxie requiris?

HERCULES.

Non junges dextram ocus, ac morem geres mihi?

HYLLUS.

En porrigo: nihil contradicetur.

HERCULES.

Jura Jovis nunc, qui me genuit, caput.

HYLLUS.

Quid me facturum vis jurem? num et hoc jurabo?

HERCULES.

Quam jussero, operam te mihi præstiturum.

HYLLUS.

Equidem juro, testem adhibens Jovem.

HERCULES.

Quod si falles, mala imprecare tibi.

HYLLUS.

Nulla causa est: faciam enim quod jusseris. Imprecor tamen.

HERCULES.

Nostin' igitur sacrum illud Jovi Ceteum cacumen?

ΥΑΛΟΣ.

Οἶδ', ὡς θυτήρ γε πολλά δὴ σταθεῖς ἄνω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐνταῦθά νυν χρὴ τοῦμόν ἐξάραντά σε
σῶμ' αὐτόχειρα, καὶ ξὺν οἷς χρήζεις φίλων,
1196 πολλὴν μὲν ὕλην τῆς βαθυρρίζου δρυὸς
καίραντα, πολλὸν δ' ἄρσεν' ἐκτεμόνθ' ὁμοῦ
ἄγριον ἔλαιον, σῶμα τοῦμόν ἐμβαλεῖν,
καὶ πευκίνης λαβόντα λαμπάδος σέλας
πρῆσαι. Γόου δὲ μηδὲν εἰσίστω δάκρυ,
1200 ἀλλ' ἀστένακτος κἀδάκρυτος, εἴπερ εἴ
τοῦδ' ἀνδρὸς, ἔρξον· εἰ δὲ μὴ, μανῶ σ' ἐγὼ
καὶ νέρθεν ὦν ἀραῖος εἰσαεῖ βαρύς.

ΥΑΛΟΣ.

Οἴμοι, πᾶτερ, τί εἶπας; οἶά μ' εἰργασαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄποια δραστή' ἐστίν· εἰ δὲ μὴ, πατὴρ
1206 ἄλλου γενοῦ τοῦ μηδ' ἐμὸς κληθῆς ἔτι.

ΥΑΛΟΣ.

Οἴμοι μάλ' αὖθις, οἶά μ' ἐκαλεῖ, πᾶτερ,
φονέα γενέσθαι καὶ παλαμναῖον σέθεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ δῆτ' ἐγωγ', ἀλλ' ὦν ἔχω παῖνιον
καὶ μῶνον ἱατῆρα τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΥΑΛΟΣ.

1210 Καὶ πῶς ὑπαίθων σῶμ' ἂν ἰώμην τὸ σόν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄλλ' εἰ φοβεῖ πρὸς τοῦτο, τᾶλλα γ' ἐργασαι.

ΥΑΛΟΣ.

Φορᾶς γέ τοι φθόνησις οὐ γενήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἦ καὶ πυρᾶς πλήρωμα τῆς εἰρημένης;

ΥΑΛΟΣ.

Ὅσον γ' ἂν αὐτὸς μὴ ποτιφαύων χεροῖν·
1215 τὰ δ' ἄλλα πράξω καὶ χαμεῖ τοῦμόν μέρος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄλλ' ἀρκέσει καὶ ταῦτα· πρόσνευμαι δέ μοι
χάριν βραχείαν πρὸς μακροῖς ἄλλοις διδούς.

ΥΑΛΟΣ.

Εἰ καὶ μακρὰ χάρις ἐστίν, ἐργασθήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τὴν Εὐρυτείαν οἶσθα δῆτα παρθένον;

ΥΑΛΟΣ.

1220 Ἰόλην ἔλεξας, ὥς γ' ἐπεικάζειν ἐμέ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐγὼς. Τοσοῦτον δὴ σ' ἐπισχέπτω, τέκνον·
ταύτην, ἐμοῦ θανόντος, εἴπερ εὖσεβειν
βούλει, πατρίων ὀρκίων μεμνημένος,
πρόσθου δάμαρτα, μηδ' ἀπιστήσης πατρί·
1225 μηδ' ἄλλος ἀνδρῶν τοῖς ἐμοῖς πλευροῖς ὁμοῦ
κλιθεῖσαν αὐτὴν ἀντὶ σοῦ λάβοι ποτὲ,
ἀλλ' αὐτὸς, ὦ παῖ, τοῦτο κήδευσον λόγος.
Πείθου. Τὸ γάρ τοι μεγάλα πιστεύσαντ' ἐμοὶ
σμικροῖς ἀπιστεῖν τὴν πάρος συγγεῖ χάριν.

HYLLUS.

Novi, ut qui summo in iugo sæpe sacra fecerim.

HERCULES.

Illuc ergo te oportet corpus meum tuis ipsius et amico-
rum, quos voles, manibus sublatum asportare, excisisque
multis roboribus unaque multis maribus oleastris, corpus
meum imponere, sumptaque ardenti picea tæda, ignem
subjicere.

Ne vero lacrimarum quid cum gemitu oboriat; sed si
quidem es a me prognatus, hoc perage nec ingemiscens nec
illacrimans. Sin minus, te mei, licet ad inferos demissi,
semper manebunt diræ imprecationes.

HYLLUS.

Hei mihi, pater! quid locutus es? qualia mihi intentasti!

HERCULES.

Id quod faciendum est. Sin minus, patris alius esto ne-
scio cujus, neque meus voceris amplius.

HYLLUS.

Hei mihi iterum! ad quod me facinus excitas, pater, ut
parricida fiam, et occisor tuus?

HERCULES.

Nequaquam istud; sed ut, quibus teneor malis, eorum
medicus solusque lenitor fias.

HYLLUS.

Qui vero, si comburam, corpus sanabo tuum?

HERCULES.

Sed hoc si abhorres, cetera saltem perage.

HYLLUS.

Sane gestandi non invidetur officio.

HERCULES.

An et rogi, quem dixi, struem conficies?

HYLLUS.

Quantum quidem mihi meis manibus non erit attingenda
(incendenda). Cetera vero faciam, nec opera mea deerit
tibi.

HERCULES.

Sed et hæc sat erunt. Porro majoribus aliis exiguum
aliud adijunge beneficium.

HYLLUS.

Sit licet maximum, præstabitur etiam.

HERCULES.

Nosti nimirum Euryto satam puellam?

HYLLUS.

Iolen, ut conjicio ego, dicis.

HERCULES.

Tenes. Hoc ergo tibi, nate, injungo negotii: hanc, post-
quam defunctus fuero, siquidem pie vis agere, jurisjurandi
patri dati memor, uxorem adijunge tibi, nec refrageris patri:

neque vir quisquam alius illam, quæ lateri accubuit meo,
præter te, ducat: at tu ipse, mi nate, connubio tibi eam
junge.

Obtempera: nam rebus in magnis obsecutus mihi, si
nunc in parvis morem gerere nolis, priorem evertis gra-
tiam.

ΥΛΛΟΣ.

1230 Οἶμοι. Τὸ μὲν νοσοῦντι θυμοῦσθαι κακὸν,
τὸ δ' ὧδ' ὄρᾱν φρονοῦντα τίς ποτ' ἂν φέροι;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὡς ἐργασίων οὐδὲν ὦν λέγω θροεῖς.

ΥΛΛΟΣ.

Τίς γάρ ποθ', ἥ μοι μητρὶ μὲν θανεῖν μόνῃ
μεταίτιος σοί τ' αὖθις ὥς ἔχεις ἔχειν,
1235 τίς ταῦτ' ἂν, ὅστις μὴ 'ξ ἀλαστόρων νοσοῖ,
ἔλοιτο; κρεῖσσον καὶ μέ γ', ὦ πάτερ, θανεῖν
ἢ τοῖσιν ἐχθίστοισι συνναίειν ὁμοῦ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄνῃρ ὅδ' ὥς ἔοικεν οὐ νεμεῖν ἐμοὶ
φθίνοντι μοῖραν· ἀλλὰ τοι θεῶν ἀρὰ
1240 μανεῖ σ' ἀπιστήσαντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

ΥΛΛΟΣ.

Οἶμοι, τάχ', ὥς ἔοικας, ὥς νοσεῖς φράσεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Σὺ γάρ μ' ἀπ' εὐνασθέντος ἐκκινεῖς κακοῦ.

ΥΛΛΟΣ.

Δειλῆιος, ὥς ἐς πολλὰ τάπορεῖν ἔχω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ γὰρ δικαιοῖς τοῦ φυτεύσαντος κλύειν.

ΥΛΛΟΣ.

1245 Ἄλλ' ἐκδιδαχθῶ δῆτα δυσσεβεῖν, πάτερ;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ δυσσέβεια, τοῦμὸν εἰ τέρψεις κέαρ.

ΥΛΛΟΣ.

Πράσσειν ἄνωγας οὖν με πανδίκως τάδε;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐγώ γε. Τούτων μάρτυρας καλῶ θεούς.

ΥΛΛΟΣ.

Τοιγὰρ ποιήσω, κοῦκ ἀπώσομαι, τὸ σὸν
1250 θεοῖσι δεικνὺς ἔργον. Οὐ γὰρ ἂν ποτε
κακὸς φανεῖην σοί γε πιστεύσας, πάτερ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Καλῶς τελευτᾷς, καὶ πὶ τοῖσδε τὴν χάριν
ταχεῖαν, ὦ παῖ, πρόσθε· ὥς πρὶν ἐμπεσεῖν
σπαρχμὸν ἢ τιν' οἶστρον, ἐς πυρὰν με θῆς.
1255 Ἄγ' ἐγκονεῖτ', αἵρεσθε. Παῦλά τοι κακῶν
αὕτη, τελευτὴ τοῦδε τάνδρ' ὅς ὑστάτη.

ΥΛΛΟΣ.

Ἄλλ' οὐδὲν εἶργει σοὶ τελειοῦσθαι τάδε,
ἐπεὶ καλεύεις καὶ ἀναγκάζεις, πάτερ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄγε νυν, πρὶν τήνδ' ἀνακινῆσαι
1260 νόσον, εἰ ψυχὴ σκληρὰ, χάλυβος
λιθοκόλλητον στόμιον παρέχουσ',
ἀνάπαυε βοῶν, ὥς ἐπίχαρτον
... τελέουσ' ἀεκούσιον ἔργον.

ΥΛΛΟΣ.

Αἶρετ', ὁπαδοί, μεγάλην μὲν ἐμοὶ
1265 τούτων θέμενοι συγγνωμοσύνην,
μεγάλην δὲ θεοῖς ἀγνωμοσύνην

ΗΥΛΛΟΣ.

Hei mihi! negro succensere malum quidem est; sed ita
mentis compotem videre quis seriat?

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Loqueris, ut nihil eorum, quæ mando, facturum.

ΗΥΛΛΟΣ.

Quis enim eam, quæ meæ matri sola mortis existit causa,
tibi quæ ut eo, quo es, statu sis; quis eam, obsecro, nisi
qui scelerum poenis agitalus sit, uxorem accipiat? satius
est, pater, etiam me mori, quam una in domo cum inimi-
cissimis vivere.

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Homo hic quam videtur morienti mihi non exhibiturus
debitam officii vicem! Atqui manebit te Deorum execratio,
dictis si non parueris meis.

ΗΥΛΛΟΣ.

Hei mihi! cito, ut videtur, morbo te corripi dices.

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Tu enim sopitum mihi excitas denuo malum.

ΗΥΛΛΟΣ.

O miser ego! quam multis in rebus consiliū inops sum!

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Haud enim dignaris parenti auscultare.

ΗΥΛΛΟΣ.

At, pater, obsecro, ediscamne impie agere?

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Nulla est impietas, animo meo si gratum facias.

ΗΥΛΛΟΣ.

Iustane sunt ergo, quæ me facere jubes?

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Maxime: ad hæc testes voco deos.

ΗΥΛΛΟΣ.

Faciam igitur, neque reluctabor deos testatus tantum hoc
factum esse: nunquam enim malus videri possim, si tibi
paream, pater.

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Pulchre peroras; his vero adde, o nate, celeritatem gra-
tiæ, ut priusquam convulsio cum dolore incidat, rogo me
imponas.

Age festinate, attollite me: hæc est malorum requies,
ultimus hujus viri (mei) exitus.

ΗΥΛΛΟΣ.

At nulla mora est quin hæc perficiantur tibi, quandoqui-
dem jubes, nosque eo adigis, pater.

ΗΡΚΟΥΛΗΣ.

Age ergo, o dura anima, priusquam rursus emoveas
morando hanc luem, ferreum exhibens saxorum frenum
compesce clamorem, ut quæ, licet invita, rei prorsus lætæ
accingaris.

ΗΥΛΛΟΣ.

Tollite, comites, horum factorum magnam mihi dantes
veniam, magnam vero deorum iniquitatem in his esse rati,



εἰδότες ἔργων τῶν πρασσομένων,
οἱ φύσαντες καὶ κληζόμενοι
πατέρες τοιαῦτ' ἐφοῶσι πάθη.
1270 Τὰ μὲν οὖν μέλλοντ' οὐδαὶς ἐφορᾷ,
τὰ δὲ νῦν ἐστῶτ' οἰκτρὰ μὲν ἡμῖν,
αἰσχροὶ δ' ἐκείνοις,
χαλεπώτατα δ' οἷον ἀνδρῶν πάντων
τῷ τήνδ' ἄτην ὑπέχοντι.
1275 Λαίπου μὴδὲ σὺ, παρθέν', ἀπ' οἴων,
μεγάλους μὲν ἰδοῦσα νέους θανάτους,
πολλὰ δὲ πρήματα καὶ καινοπαθῆ,
κοῦδ' ἐν τούτων ὅ τι μὴ Ζεὺς.

quæ nunc aguntur, qui genitores quum sint, parentesque nuncupentur, tantas calamitates sic adspiciunt (non removens).

Nemo cuncta, quæ futura sunt, prospicit: at præsentia nobis quidem tristia sunt, illis vero probrosa;

at præ omnibus acerbissima viro illi, qui hæc mala sustinet.

Fac ne relinquere, puella, ut a domo discedas (sequere nos):

quæ magna vidisti recens funera inauditasque multas calamitates;

at nihil horum accidit absque Jovis numine.



ag



